

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

روز شمار جنگ ایران و عراق

کتاب پست و کیم

عملیات مسلم بن عقیل

۱ شهریور تا ۳۰ مهر ۱۳۶۱

نظیرنا لطف الله ز ادگان

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روزشمار جنگ ایران و عراق : عملیات مسلم بن عقیل آزادی ارتفاعات سومار و تهدید مندلی جلد ۲۱

نویسنده:

مرکز مطالعات و تحقیقات سپاه

ناشر چاپی:

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	روزشمار جنگ ایران و عراق : عملیات مسلم بن عقیل آزادی ارتفاعات سومار و تهدید مندلی جلد ۲۱
۹	مشخصات کتاب
۹	اشاره
۱۷	فهرست روزشمار
۲۱	فهرست راهنمای عکس ها
۳۱	پیش گفتار
۳۳	مقدمه
۵۲	روزشمار جنگ دوشنبه ۱/ شهریور ۱۳۶۱ / ۳ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۲۳ اوت ۱۹۸۲
۷۲	روزشمار جنگ سه شنبه ۲/ شهریور ۱۳۶۱ / ۴ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۲۴ اوت ۱۹۸۲
۹۲	روزشمار جنگ چهارشنبه ۳/ شهریور ۱۳۶۱ / ۵ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۲۵ اوت ۱۹۸۲
۱۱۳	روزشمار جنگ پنجشنبه ۴/ شهریور ۱۳۶۱ / ۶ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۲۶ اوت ۱۹۸۲
۱۳۷	روزشمار جنگ جمعه ۵/ شهریور ۱۳۶۱ / ۷ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۲۷ اوت ۱۹۸۲
۱۵۳	روزشمار جنگ شنبه ۶/ شهریور ۱۳۶۱ / ۸ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۲۸ اوت ۱۹۸۲
۱۸۱	روزشمار جنگ یکشنبه ۷/ شهریور ۱۳۶۱ / ۹ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۲۹ اوت ۱۹۸۲
۱۹۷	روزشمار جنگ دوشنبه ۸/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۰ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۳۰ اوت ۱۹۸۲
۲۱۹	روزشمار جنگ سه شنبه ۹/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۱ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۳۱ اوت ۱۹۸۲
۲۳۷	روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۰/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۲ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۱ سپتامبر ۱۹۸۲
۲۵۳	روزشمار جنگ پنج شنبه ۱۱/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۳ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۲ سپتامبر ۱۹۸۲
۲۶۸	روزشمار جنگ جمعه ۱۲/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۴ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۳ سپتامبر ۱۹۸۲
۲۹۲	روزشمار جنگ شنبه ۱۳/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۵ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۴ سپتامبر ۱۹۸۲
۳۱۱	روزشمار جنگ یکشنبه ۱۴/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۶ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۵ سپتامبر ۱۹۸۲
۳۲۷	روزشمار جنگ دوشنبه ۱۵/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۷ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۶ سپتامبر ۱۹۸۲
۳۴۶	روزشمار جنگ سه شنبه ۱۶/ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۸ ذی‌قعدة ۱۴۰۲ / ۷ سپتامبر ۱۹۸۲

۳۶۸	روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۷ شهریور ۱۳۶۱ / ۱۹ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۸ سپتامبر ۱۹۸۲
۳۹۳	روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۸ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۰ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۹ سپتامبر ۱۹۸۲
۴۱۱	روزشمار جنگ جمعه ۱۹ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۱ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۰ سپتامبر ۱۹۸۲
۴۳۳	روزشمار جنگ شنبه ۲۰ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۲ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۱ سپتامبر ۱۹۸۲
۴۴۹	روزشمار جنگ یکشنبه ۲۱ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۳ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۲ سپتامبر ۱۹۸۲
۴۶۴	روزشمار جنگ دوشنبه ۲۲ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۴ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۳ سپتامبر ۱۹۸۲
۴۷۹	روزشمار جنگ سه شنبه ۲۳ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۵ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۴ سپتامبر ۱۹۸۲
۴۹۸	روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۴ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۶ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۵ سپتامبر ۱۹۸۲
۵۲۸	روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۵ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۷ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۶ سپتامبر ۱۹۸۲
۵۳۸	روزشمار جنگ جمعه ۲۶ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۸ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۷ سپتامبر ۱۹۸۲
۵۶۰	روزشمار جنگ شنبه ۲۷ شهریور ۱۳۶۱ / ۲۹ ذی‌عقده ۱۴۰۲ / ۱۸ سپتامبر ۱۹۸۲
۵۷۶	روزشمار جنگ یکشنبه ۲۸ شهریور ۱۳۶۱ / ۱ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۱۹ سپتامبر ۱۹۸۲
۵۹۹	روزشمار جنگ دوشنبه ۲۹ شهریور ۱۳۶۱ / ۲ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۰ سپتامبر ۱۹۸۲
۶۱۹	روزشمار جنگ سه شنبه ۳۰ شهریور ۱۳۶۱ / ۳ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۱ سپتامبر ۱۹۸۲
۶۴۰	روزشمار جنگ چهارشنبه ۳۱ شهریور ۱۳۶۱ / ۴ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۲
۶۷۰	روزشمار جنگ پنجشنبه ۱ مهر ۱۳۶۱ / ۵ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۳ سپتامبر ۱۹۸۲
۶۹۶	روزشمار جنگ جمعه ۲ مهر ۱۳۶۱ / ۶ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۴ سپتامبر ۱۹۸۲
۷۲۶	روزشمار جنگ شنبه ۳ مهر ۱۳۶۱ / ۷ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۵ سپتامبر ۱۹۸۲
۷۴۷	روزشمار جنگ یکشنبه ۴ مهر ۱۳۶۱ / ۸ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۶ سپتامبر ۱۹۸۲
۷۷۵	روزشمار جنگ /دوشنبه ۵ مهر ۱۳۶۱ / ۹ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۷ سپتامبر ۱۹۸۲
۷۹۰	روز شمار جنگ سه شنبه ۶ مهر ۱۳۶۱ / ۱۰ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۸ سپتامبر ۱۹۸۲
۸۰۴	روزشمار جنگ چهارشنبه ۷ مهر ۱۳۶۱ / ۱۱ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲۹ سپتامبر ۱۹۸۲
۸۲۵	روزشمار جنگ پنجشنبه ۸ مهر ۱۳۶۱ / ۱۲ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۳۰ سپتامبر ۱۹۸۲
۸۳۸	روز شمار جنگ جمعه ۹ مهر ۱۳۶۱ / ۱۳ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۱ اکتبر ۱۹۸۲
۸۶۹	روزشمار جنگ شنبه ۱۰ مهر ۱۳۶۱ / ۱۴ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۲ اکتبر ۱۹۸۲
۸۹۶	روزشمار جنگ یکشنبه ۱۱ مهر ۱۳۶۱ / ۱۵ ذی‌الحجه ۱۴۰۲ / ۳ اکتبر ۱۹۸۲

روزشمار جنگ دوشنبه ۱۲/ مهر ۱۳۶۱/ ۱۶/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۴/ اکتبر ۱۹۸۲	۹۲۷
روزشمار جنگ سه شنبه ۱۳/ مهر ۱۳۶۱/ ۱۷/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۵/ اکتبر ۱۹۸۲	۹۶۷
روزشمار جنگ چهارشنبه ۱۴/ مهر ۱۳۶۱/ ۱۸/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۶/ اکتبر ۱۹۸۲	۹۸۹
روزشمار جنگ پنجشنبه ۱۵/ مهر ۱۳۶۱/ ۱۹/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۷/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۰۰۹
روزشمار جنگ جمعه ۱۶/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۰/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۸/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۰۳۶
روز شمار جنگ شنبه ۱۷/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۱/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۹/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۰۶۷
روزشمار جنگ یکشنبه ۱۸/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۲/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۱۰/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۰۸۴
روزشمار جنگ دوشنبه ۱۹/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۳/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۱۱/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۱۱۷
روزشمار جنگ سه شنبه ۲۰/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۴/ ذی الحجه ۱۴۵۲/ ۱۲/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۱۳۸
روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۱/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۵/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۱۳/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۱۷۰
روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۲/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۶/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۱۴/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۱۸۹
روزشمار جنگ جمعه ۲۳/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۷/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۱۵/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۲۱۸
روزشمار جنگ شنبه ۲۴/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۸/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۱۶/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۲۴۲
روز شمار جنگ یکشنبه ۲۵/ مهر ۱۳۶۱/ ۲۹/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۱۷/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۲۶۰
روزشمار جنگ دوشنبه ۲۶/ مهر ۱۳۶۱/ ۳۰/ ذی الحجه ۱۴۰۲/ ۱۸/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۲۸۲
روزشمار جنگ سه شنبه ۲۷/ مهر ۱۳۶۱/ ۱/ محرم ۱۴۰۳/ ۱۹/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۳۰۷
روزشمار جنگ چهارشنبه ۲۸/ مهر ۱۳۶۱/ ۲/ محرم ۱۴۰۳/ ۲۰/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۳۴۸
روزشمار جنگ پنجشنبه ۲۹/ مهر ۱۳۶۱/ ۳/ محرم ۱۴۰۳/ ۲۱/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۳۶۹
روزشمار جنگ جمعه ۳۰/ مهر ۱۳۶۱/ ۴/ محرم ۱۴۰۳/ ۲۲/ اکتبر ۱۹۸۲	۱۳۸۵
گزارش روزشمار فشرده اهم مطالب	۱۴۲۰
نمایه فهرست راهنمای موضوعی (اعلام)	۱۵۷۰
اشاره	۱۵۷۰
اشخاص	۱۵۷۱
مکان ها، سازمان ها	۱۶۰۱
اسامی و اصطلاحات نظامی، اقدامات نظامی	۱۶۸۶
اسامی و اصطلاحات سیاسی، اقدامات سیاسی	۱۷۰۷

۱۷۲۰ سایر اسامی و اصطلاحات

۱۷۲۶ درباره مرکز

روزشمار جنگ ایران و عراق : عملیات مسلم بن عقیل آزادی ارتفاعات سومار و تهدید مندلی جلد ۲۱

مشخصات کتاب

سرشناسه : سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ

عنوان و نام پدیدآور : عملیات مسلم بن عقیل: آزادی ارتفاعات سومار و تهدید مندلی صدور قطعنامه ۵۲۲ شورای امنیت / مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ نویسنده علیرضا لطف الله زادگان.

مشخصات نشر : تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری : ۱۰۸۷ ص. : مصور، جدول.

فروست : روزشمار جنگ ایران و عراق؛ کتاب بیست و یکم.

شابک : ۲۱۰۰۰۰ ریال : ۷-۳۸-۵۴۴۳-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- گاهشمار

موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- عملیات مسلم بن عقیل

شناسه افزوده : لطف الله زادگان، علیرضا، ۱۳۳۶ -

شناسه افزوده : روزشمار جنگ ایران و عراق؛ کتاب بیست و یکم.

رده بندی کنگره : DSR۱۶۰۲/س۲۵ ۹ر۲۱ ج. ۱۳۹۱

رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۴۳۰۲

شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۳۲۰۵۸

ص: ۱

اشاره

روزشمار جنگ ایران و عراق ۱ شهریور تا ۳۰ مهر ۱۳۶۱

کتاب بیست و یکم عملیات مسلم بن عقیل

آزادی ارتفاعات سومار و تهدید مندلی - صدور قطعنامه ۵۲۲ شورای امنیت

علیرضا لطف الله زادگان

□

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

ص: ۳

کلیه حقوق متعلق به مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس است.

نقل از کتاب با ذکر مأخذ مجاز و هرگونه بهره برداری دیگر منوط به اجازه کتبی این

مرکز می باشد.

مراکز پخش:

۱- تهران،

خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، ساختمان ناشران، طبقه اول، شماره ۴، تلفن: ۶۶۴۸۱۵۳۱

۲- تهران، خیابان

انقلاب، خیابان فخر رازی، مجتمع ناشران فخر رازی، انتشارات مرکز مطالعات و

تحقیقات جنگ

۳- خرمشهر، جنب مسجد

جامع، بازار شهید محمد جهان آرا، شماره ۲۷

ص: ۴

روزشمار جنگ ایران و عراق

تهیه و نشر: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

زیر نظر شورای تدوین و انتشار روزشمار جنگ:

حسین اردستانی، مهدی انصاری، منصور کشاورز،

حمیدرضا فراهانی، علی رضا لطف الله زادگان، هادی نخعی

□

ص: ۵

تصوير

□

ص: ٦

تصوير

□

ص: ٧

فهرست روز شمار

پیش گفتار.....	۱۵
مقدمه.....	۱۷
۱ شهریور ۱۳۶۱.....	۳۵
۲ شهریور ۱۳۶۱.....	۴۸
۳ شهریور ۱۳۶۱.....	۶۳
۴ شهریور ۱۳۶۱.....	۷۷
۵ شهریور ۱۳۶۱.....	۹۵
۶ شهریور ۱۳۶۱.....	۱۰۹
۷ شهریور ۱۳۶۱.....	۱۲۶
۸ شهریور ۱۳۶۱.....	۱۳۸
۹ شهریور ۱۳۶۱.....	۱۵۳
۱۰ شهریور ۱۳۶۱.....	۱۶۶
۱۱ شهریور ۱۳۶۱.....	۱۷۶
۱۲ شهریور ۱۳۶۱.....	۱۸۶
۱۳ شهریور ۱۳۶۱.....	۲۰۳
۱۴ شهریور ۱۳۶۱.....	۲۱۶
۱۵ شهریور ۱۳۶۱.....	۲۲۸
۱۶ شهریور ۱۳۶۱.....	۲۳۹
۱۷ شهریور ۱۳۶۱.....	۲۵۲

۲۶۷۱۳۶۱ شهر یور ۱۸

۲۷۹۱۳۶۱ شهر یور ۱۹

۲۹۵۱۳۶۱ شهر یور ۲۰

۳۰۶۱۳۶۱ شهر یور ۲۱

۳۱۷۱۳۶۱ شهر یور ۲۲

۳۲۸۱۳۶۱ شهر یور ۲۳

۳۴۳۱۳۶۱ شهر یور ۲۴

۳۶۳۱۳۶۱ شهر یور ۲۵

۳۷۱۱۳۶۱ شهر یور ۲۶

۳۹۲۱۳۶۱ شهر یور ۲۷

۴۰۴۱۳۶۱ شهر یور ۲۸

۴۲۴۱۳۶۱ شهر یور ۲۹

۴۳۹۱۳۶۱ شهر یور ۳۰

۴۵۵۱۳۶۱ شهر یور ۳۱

۴۷۸۱۳۶۱ مهر ۱

۴۹۴۱۳۶۱ مهر ۲

۵۱۴۱۳۶۱ مهر ۳

۵۲۸۱۳۶۱ مهر ۴

۵۴۸۱۳۶۱ مهر ۵

۵۵۹۱۳۶۱ مهر ۶

- ۵۷۰ ۱۳۶۱ مهر ۷
- ۵۸۴ ۱۳۶۱ مهر ۸
- ۵۹۲ ۱۳۶۱ مهر ۹
- ۶۱۳ ۱۳۶۸ مهر ۱۰
- ۶۳۱ ۱۳۶۱ مهر ۱۱
- ۶۵۴ ۱۳۶۱ مهر ۱۲
- ۶۸۳ ۱۳۶۱ مهر ۱۳
- ۶۹۵ ۱۳۶۱ مهر ۱۴
- ۷۰۷ ۱۳۶۱ مهر ۱۵
- ۷۲۶ ۱۳۶۱ مهر ۱۶
- ۷۴۸ ۱۳۶۱ مهر ۱۷
- ۷۵۹ ۱۳۶۱ مهر ۱۸
- ۷۷۶ ۱۳۶۱ مهر ۱۹
- ۷۸۸ ۱۳۶۱ مهر ۲۰
- ۸۰۹ ۱۳۶۱ مهر ۲۱
- ۸۲۱ ۱۳۶۱ مهر ۲۲
- ۸۴۲ ۱۳۶۱ مهر ۲۳
- ۸۵۹ ۱۳۶۱ مهر ۲۴
- ۸۷۰ ۱۳۶۱ مهر ۲۵
- ۸۸۵ ۱۳۶۱ مهر ۲۶

۹۰۱ ۲۷ مهر ۱۳۶۱

۹۲۵ ۲۸ مهر ۱۳۶۱

۹۳۹ ۲۹ مهر ۱۳۶۱

۹۵۰ ۳۰ مهر ۱۳۶۱

ص: ۹

گزارش روزشمار (فشرده اهم مطالب)..... ۹۷۱

فهرست راهنما (نمایه)..... ۱۰۴۷

نقشه ها

منطقه عمومی عملیات مسلم بن عقیل..... ۴۷۹

محورهای هجوم ایران در عملیات مسلم بن عقیل..... ۶۹۷

فهرست راهنمای عکس ها

ورود وزیر خارجه ایران به نیجر..... ۴۱

بشیر جُمیل رهبر فالانژیست های لبنان..... ۴۴

وزیر خارجه در اجلاس کنفرانس اسلامی... ۵۵

تأکید رئیس شورای عالی دفاع بر تأمین و تضمین امنیت شهرهای ایران ۶۷

مصاحبه رئیس مجلس با مجله عربیا..... ۸۷

نفت کش الپیدا در حال بارگیری در خارک.. ۹۶

نماز جمعه تهران به امامت رئیس مجلس. ۱۰۱

شهید ناصر کاظمی فرمانده سپاه کردستان ۱۱۰

وزیر نفت: جنگ نتوانسته مسئله ساز باشد ۱۱۵

دادگاه متهمان پرونده قطب زاده ۱۲۲

امام خمینی در دیدار با هیئت دولت بر مردمی بودن مسئولان تأکید کردند ۱۲۹

رئیس جمهور در جمع مردم مشهد بر امنیت خلیج فارس تأکید کرد. ۱۳۱

امام خمینی در دیدار با نمایندگان تأکید کردند حضور در خاک دشمن برای دفاع است.. ۱۵۹

رئیس شورای عالی دفاع در مشهد: برای دفاع از امنیت شهرهای خود مبارزه می کنیم.. ۱۶۲

حسین شاه ویسی و داراب فروزان به همراه صادق قطب زاده در دادگاه انقلاب ارتش ۱۷۳

رئیس جمهور امریکا در نطقی طرح خود را برای صلح خاورمیانه تشریح کرد. ۱۸۳

نماینده امام در شورای عالی دفاع خطیب جمعه امروز تهران بود. ۱۹۳

رئیس جمهور

در دیدار با فرماندهان نیروی زمینی. ۲۰۶

نماینده

امام در شورای عالی دفاع: مایل نیستیم خلیج فارس ناامن باشد. ۲۰۸

دیدار وزیر خارجه الجزایر با نخست وزیر ۲۱۲

امام خمینی: ما همیشه صلح طلب هستیم... ۲۲۰

وزیر خارجه: جمهوری اسلامی ایران هیچ گاه متجاوز نخواهد بود. ۲۲۳

دیدار

وزیر خارجه الجزایر با رئیس جمهوری ایران ۲۲۵

انفجار بمب در خیابان خیام ۲۳۰

فرمانده سپاه و فرمانده نیروی زمینی ارتش عملکرد قرارگاه حمزه را تشریح کردند. ۲۵۴

دیدار هیئت علمای بنگلادش با امام خمینی. ۲۵۹

صدام و حافظ اسد پس از مدت ها در فاس با هم ملاقات کردند. ۲۶۲

انفجار بمب در خیابان لاله زار..... ۲۶۹

وزیر خارجه امریکا: واشنگتن طرح ریگان را بر طرح فاس ترجیح می دهد ۲۸۴

وزیر خارجه رژیم اسرائیل طرح فاس را یک ورق پاره دانست. ۲۸۵

واکنش قذافی و عرفات به طرح فاس ۲۸۵

رئیس جمهور عراق بر وجود اختلاف سیاسی با سوریه تأکید کرد. ۲۸۸

وزیر خارجه کویت اوضاع منطقه خلیج فارس را عادی دانست ۲۹۱

نامه رئیس دیوان عالی کشور به نخست وزیر درباره اقدامات امنیتی مسئولین انتظامی. ۲۹۹

قائم مقام فرمانده سپاه پاسداران از احتمال حضور سپاه در آب های ایران خبر داد. ۳۰۰

دیدار وزیر اطلاعات سوریه با رئیس جمهور و رئیس مجلس ایران. ۳۲۳

وزیر اطلاعات سوریه نزدیکی سوریه و عراق را محال دانست. ۳۳۴

ص: ۱۰

نشست مطبوعاتی دکتر حامد الگار استاد دانشگاه برکلی امریکا. ۳۳۹

اجرای حکم اعدام صادق قطب زاده..... ۳۴۷

بشیر جُمیل رئیس جمهور

لبنان در انفجار دفتر فالانژیست ها کشته شد. ۳۵۳

عرفات اسرائیل را عامل مرگ جُمیل دانست. ۳۵۴

رئیس جمهور امریکا ترور جُمیل را هدف قراردادن صلح خاورمیانه دانست. ۳۵۵

نخست وزیر رژیم صهیونیستی جمیل را یک میهن پرست بزرگ نامید ۳۵۵

رئیس مجلس در نماز جمعه

تهران به تجزیه و تحلیل کنفرانس فاس پرداخت. ۳۷۵

سخنرانی فرمانده کل سپاه قبل از خطبه های نماز جمعه تهران ۳۸۴

احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه و رئیس کمیته میانجیگری کنفرانس اسلامی ۳۸۷

قتل

عام فلسطینی ها در اردوگاه صبرا و شتیلا ۴۰۰

وزیر کشور اقدامات نیروهای امنیتی برای مقابله با گروه های تروریستی را تشریح کرد. ۴۰۷

امام خمینی بر ضرورت توأم بودن علم و تهذیب نفس تأکید کردند. ۴۱۱

انتشار

جزئیات قتل عام در اردوگاه های صبرا و شتیلا..... ۴۱۸

رئیس جمهور امریکا قتل عام در صبرا و شتیلا را محکوم کرد. ۴۲۰

عرفات اسرائیل و امریکا را مسئول قتل عام فلسطینی ها دانست. ۴۲۱

فرمانده نیروی زمینی ارتش: نبرد ما برای سرکوبی ظالم و ستمگر است. ۴۲۷

پیام امام خمینی به مناسبت عید قربان..... ۴۳۳

نخست وزیر لبنان امریکا را مسئول قتل عام آوارگان فلسطینی دانست. ۴۳۵

برژنف رهبر شوروی خواستار جلوگیری از اقدامات اسرائیل در لبنان شد. ۴۳۶

پیام امام به مناسبت آغاز هفته جنگ..... ۴۵۹

رئیس شورای عالی دفاع در مصاحبه ای مطبوعاتی ناگفته هایی از جنگ دوساله را بیان کرد. ۴۶۳

مصاحبه رئیس مجلس با روزنامه جمهوری اسلامی. ۴۹۱

سخنرانی فرمانده نیروی زمینی ارتش پیش از خطبه های نماز جمعه تهران ۵۰۰

امام جمعه موقت تهران: اسلام تا قیامت نمی گوید صبر کنید. ۵۰۷

رئیس جمهور عراق در یک جلسه حزبی تعدادی زیادی از افراد حزب بعث را اخراج کرد. ۵۲۴

بازدید رئیس شورای عالی دفاع و فرمانده نیروی زمینی ارتش از جبهه های غرب ۵۳۲

فرمانده

کل سپاه: ما راهی جز ادامه جنگ نداریم ۵۳۵

قائم مقام وزارت خارجه بر ادامه جنگ تا تأمین حقوق ایران تأکید کرد.. ۵۴۴

آیت الله شریعتمداری خواستار بخشش داماد خود شد ۵۵۶

رئیس جمهور در جمع سفرا و کارداران کشورهای اسلامی در تهران به مناسبت عید قربان. ۵۶۳

رئیس جمهور امریکا در کنفرانس مطبوعاتی بر لزوم حفظ دولت فعلی اسرائیل تأکید کرد. ۵۶۸

وزیر خارجه اسرائیل بر ضرورت دخالت در لبنان تأکید کرد. ۵۶۸

نخست وزیر اسرائیل اذعان کرد که دولتش از وقوع قتل عام آگاه بود. ۵۸۰

نیروهای خودی در ارتفاعات منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل ۵۹۴

تلاش برای نجات آسیب دیدگان انفجار بمب در خیابان ناصرخسرو ۶۰۰

رئیس شورای عالی قضایی خطیب امروز نماز جمعه تهران ۶۰۲

نیروهای

خودی در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل ۶۱۳

جلسه سه نفره رئیس جمهور، رئیس مجلس و سیداحمد خمینی در جماران ۶۱۵

ساختمان ویران شده بر اثر انفجار بمب در خیابان ناصرخسرو ۶۲۳

نیروهای امریکایی به عنوان نیروهای چندملیتی وارد لبنان شدند. ۶۲۸

روزنامه

نیویورک تایمز انفجار خیابان ناصرخسرو را ادامه انفجارهای پس از عزل بنی صدر دانست. ۶۳۸

امام در دیدار با مسئولان و دانشجویان دانشکده افسری بر صلح طلبی ایران تأکید کردند. ۶۴۰

رئیس جمهور در نامه ای به دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی خواستار تشکیل فوری اجلاس این سازمان شد. ۶۴۳

شاه اردن دفاع از خاک عراق را دفاع از خاک اردن دانست. ۶۴۵

رئیس کمیته صلح اسلامی از رؤسای جمهور ایران و عراق خواست به جنگ پایان دهند. ۶۴۷

ص: ۱۱

دادستان انقلاب مرکز دلایل اجرای طرح مالک و مستأجر را تشریح کرد. ۶۵۱

تعدادی از اسیران عملیات مسلم بن عقیل ۶۵۴

شورای امنیت قطعنامه ۵۲۲ را به درخواست عراق تصویب کرد. ۶۶۰

نماینده

ایران در سازمان ملل بر ادامه مبارزه تا حصول خواسته های قانونی ایران تأکید کرد. ۶۶۵

پاسخ امام خمینی به پیام تبریک احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه به مناسبت عید قربان. ۶۶۸

رئیس مجلس در اولین جلسه علنی مجلس بعد از عملیات مسلم بن عقیل ۶۷۳

حسن البکر رئیس جمهور پیشین عراق مرد ۶۷۸

دبیرکل سازمان ملل گزارش اقدامات خود را در به شورای امنیت ارائه داد. ۷۱۳

مقاله رئیس مجلس درباره اوضاع لبنان..... ۷۲۱

خطیب امروز تهران: به دنیا اعلام می کنم صلح دوست واقعی در منطقه، ایران است. ۷۲۹

امام جمعه قم به نامه سرگشاده نهضت آزادی پاسخ داد. ۷۳۳

مصاحبه رئیس ستاد مشترک ارتش با روزنامه اطلاعات. ۷۶۷

فرمانده سپاه در کرمان: در سال سوم شیوه جدیدتر و کامل تری از گذشته داریم. ۷۹۳

فرمانده نیروی زمینی ارتش: پشت سر هم ضربه زدن، امکانات لازم دارد. ۷۹۴

سخنرانی وزیر خارجه ایران در مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک. ۷۹۶

دیدار

وزیر خارجه با دبیرکل سازمان ملل..... ۷۹۸

امام

خمینی در دیدار ائمه جمعه سراسر کشور: اهتمام به امور مسلمین عبارت از امور سیاسی مسلمین است.. ۸۳۱

رئیس جمهور در پاسخ به نامه امیر امارات بر مواضع اصولی ایران تأکید کرد. ۸۳۴

آیت الله اشرفی اصفهانی نماینده امام و امام جمعه باختران به شهادت رسید ۸۴۵

خسرو قشقایی از سران خوانین فارس..... ۸۵۱

رئیس دیوان عدالت اداری خطیب جمعه امروز تهران بود ۸۵۴

آیت الله العظمی گلپایگانی: هر کس در هر کجا که باشد، باید از انقلاب اسلامی حمایت کند. ۸۶۳

رئیس مجلس هنگام استقبال از هیئت کره ای در فرودگاه ۸۶۴

آیت الله اشرفی اصفهانی در مصاحبه با روزنامه جمهوری اسلامی پیش از شهادتش: عراق هنوز تجاوز را رها نکرده. ۸۶۷

امام خمینی در دیدار با خطبا و روحانیون تهران، قم، آذربایجان شرقی و غربی ۸۷۸

دیدار رئیس مجلس کره شمالی با رئیس مجلس ایران ۸۹۱

نامه نماینده دائم ایران در سازمان ملل به دبیر کل این سازمان. ۹۰۷

رئیس جمهور لبنان در سفر به کشورهای امریکا، فرانسه و ایتالیا خواستار افزایش نیروهای این سه کشور در لبنان شد. ۹۳۶

مسعود رجوی به دست داشتن در انفجار حزب جمهوری اسلامی اعتراف کرد. ۹۴۳

عزالدین حسینی در مصاحبه با بی.بی.سی در یافت کمک از رژیم عراق را تأیید کرد. ۹۵۲

رئیس جمهوری ایران در نامه ای به فیدل کاسترو پیشنهاد کرد صندوق ویژه ای زیر نظر وی تشکیل شود. ۹۵۶

مجمع عمومی سازمان ملل بدون توجه به حقوق ایران، قطعنامه ۳/۳۷ را تصویب کرد ۹۵۷

رئیس

مجلس در نماز جمعه امروز تهران: دمکرات ترین کشور دنیا امروز ایران است ۹۶۵

پیش گفتار

مقدمه

ص: ۱۳

پس از چند سال تلاش و پشت سر گذاشتن مراحل مختلف طراحی، تحقیق، تدوین، ارزیابی، ویرایش، آماده‌سازی و تهیه عکس‌های کتاب بیست و یکم از مجموعه بزرگ روزشمار جنگ ایران و عراق به پایان رسید و با عنوان "عملیات مسلم بن عقیل، آزادی ارتفاعات سومار و تهدید مندلی - تصویب قطعنامه ۵۲۲" آماده انتشار شد.

کتاب حاضر ۶۱ روز از دوران جنگ ایران و عراق را در بر می‌گیرد و در مجموع شامل ۹۹۱ گزارش درباره جنگ و موضوعات مربوط به آن در دوره زمانی ۱/۶/۱۳۶۱ تا ۳۰/۷/۱۳۶۱ است.

برای بهره‌گیری شایسته از کتاب توجه به چند نکته ضروری است:

۱- مقدمه کتاب شامل جمع‌بندی مهم‌ترین موضوعاتی است که در گزارش‌های مختلف در سراسر کتاب بدان‌ها پرداخته شده است.

۲- هر روز از روزشمار به من-زله یک فصل و شامل چندین گزارش و تفسیر و تحلیل از وقایع آن روز است که در پایان آن فهرست منابع و مآخذ مطالب آن روز درج شده است. همچنین برخی از توضیحات ضروری درباره بعضی گزارش‌ها که در قالب روزشمار نمی‌گنجید، در پاورقی یا در ضمیمه پایان همان روزشمار آمده است.

۳- پس از متن اصلی کتاب، چکیده‌ای از مطالب کتاب با عنوان "گزارش روزشمار" درج شده است که دارای شماره‌هایی نظیر شماره گزارش‌های متن کتاب می‌باشد و دستیابی به مطالب مورد نظر را آسان می‌کند. در پایان کتاب نیز فهرست راهنمای موضوعی (اعلام) آمده است. همچنین عکس‌هایی از صحنه‌های وقایع و اشخاص ذکر شده در گزارش‌ها، در کتاب چاپ شده است.

۴- برای آگاهی بیش تر از سیر و شیوه تحقیق و تدوین مجموعه روزشمار، مطالعه مقدمه کتاب اول (پیدایش نظام جدید) و ضمیمه کتاب دهم (هجوم سراسری) ضروری است.

* * *

در تهیه کتاب حاضر از نتایج تحقیقات میدانی و گزارش های تدوین شده محققان و راویان مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ از جمله برادران امیر رزاق زاده، شهید تقی رضوانی، علی رضا ایزدی، برادر الماس خاله و محمدرضا شهربابی بهره برداری شده است.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس ضمن درخواست علو درجات برای راویان شهید از خداوند متعال، از راویان مذکور و همه کسانی که در مراحل مختلف تحقیق و تدوین و آماده سازی کتاب با نویسنده کتاب و مرکز همکاری کرده اند، از جمله لیلا ساعی منش، رضا بالامیرزایی (دستیار تحقیق)، مهدی محمودی (حروفچین)، سیدعلی بطحایی (نمونه خوان)، حسین داودی (آماده سازی نقشه ها)، طیبه نکوفرد، سیده زهره بطحایی، گوهرتاج اینانلو و زهراسادات صبح گل (همکاران بانک اطلاعات و بانک عکس) سپاس گزار می کند.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

۱۳۹۱

ص: ۱۶

کتاب بیست و یکم روزشمار جنگ با عنوان "عملیات مسلم بن عقیل، آزادی ارتفاعات سومار و تهدید مندلی - تصویب قطعنامه ۵۲۲" شامل اهم وقایع دوره ۶۱ روزه ۱ شهریور تا ۳۰ مهر ۱۳۶۱ جنگ ایران و عراق است که به صورت گزارش و اخبار روزانه ارائه شده است. اخبار و گزارش های این کتاب به دو جنبه عمده نظامی و غیرنظامی تقسیم بندی می شوند؛ جنبه های نظامی دربرگیرنده رخدادهای و تصمیمات عملیاتی، اخبار و گزارش هایی درباره عملیات مسلم بن عقیل، عملیات های محدود، عملیات های ایدایی، اجرای آتش توپخانه، عملیات های هوایی، طرح ریزی عملیات محرم و درگیری های نظامی در مناطق کردنشین است.

در جنبه غیرنظامی نیز آن دسته از رویدادها، مواضع و اقدامات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و... کشورها، سازمان ها و مسئولان حکومتی درج شده است که به نحوی در توان عمومی طرفین درگیر در جنگ (ایران و عراق) از ابعاد گوناگون تعیین کننده و یا تأثیرگذار بوده و تشریح کننده موضوع جنگ (نه عملیات) بین ایران و عراق است.

موضوعات این کتاب در دوره زمانی مورد نظر، در قالب گزارش های خبری کوتاه و بلند، مستقل و ترکیبی به شکل روزشمار تنظیم و ارائه شده است. در مباحث عملیاتی، اخبار و گزارش هایی درباره مقدمات، اجرا و پیامدهای عملیات مسلم بن عقیل - که در منطقه عمومی سومار به مدت ۱۵ روز اجرا شد - و همچنین بخشی از مباحث و تصمیم گیری های مربوط به مقدمات عملیات محرم در جنوب موسیان روی ارتفاعات مرزی حمرین در این کتاب آمده است. از دیگر موضوعات مهمی که به طور کامل به آن پرداخته شده، اقدام عراق به بمباران مبادی ورود و صدور کالا و نفت در منطقه جنوب کشور (بندرهای جنوبی و جزیره خارک) است که با توجه به نقش مهم نفت در اقتصاد بین الملل، این سیاست عراق بازتاب گسترده ای در مجامع سیاسی و اقتصادی داشت و بخش عمده ای از مطالب کتاب در حوزه های نظامی و غیرنظامی به این امر اختصاص یافته است. ناآرامی در استان های

کردستان و آذربایجان غربی از دیگر موضوعاتی هستند که در گزارش های روزانه رخدادهای نظامی به طور وسیع به آن پرداخته شده است. حملات نیروهای مسلح غیرقانونی به مراکز نظامی و غیرنظامی خودی و مقابله نیروهای خودی با آنها و اقدامات انجام شده برای محدود کردن مناطق تحت نفوذ گروه های مسلح غیرقانونی و نقش قرارگاه حمزه در شدت بخشیدن به این امر از اخبار مهم این دوره است. علاوه بر مطالب مذکور که هر کدام به طور مستقل در بخشی از مقدمه به آنها پرداخته شده است، رخدادهای نظامی دیگری نیز که در طول این مدت اتفاق افتاده است در گزارش های روزانه آورده شده اند که تحرکات نظامی خودی و عراق در محورهای مختلف مرز، اجرای آتش توپخانه در شهرها و خسارات آن، بمباران ها، پرتاب گلوله شیمیایی و... از جمله آنهاست.

در رخدادهای غیرنظامی دو موضوع در زمره مسائل داخلی ایران جای گرفته است: نخست گزارش ها و اخبار روزانه عملکرد سازمان مجاهدین خلق، واکنش نیروهای انتظامی و امنیتی در برابر آنان، اجرای طرح های امنیتی در سطح تهران و تأثیر آن در کاهش اقدامات سازمان و دیگری، محاکمه یک گروه برانداز به رهبری "صادق قطب زاده" که در مقدمه کتاب کلیاتی درباره هر دو موضوع آمده است. در بخش دیگر رخدادهای غیرنظامی، چند موضوع عمده بین المللی درج شده است که مهم ترین آنها عبارتند از: تصویب دو قطعنامه ۵۲۲ در شورای امنیت و ۷/۳۷ در اجلاس عمومی سازمان ملل درباره جنگ ایران و عراق و بازتاب آن در سطح بین الملل، مواضع ایران در برابر تصویب این دو قطعنامه، انصراف جامعه بین الملل از برگزاری اجلاس سران غیرمتعهدها در بغداد و تسلیم نشدن در برابر پیشنهاد عراق مبنی بر برگزاری اجلاس وزیران خارجه غیرمتعهدها در بغداد و برگزاری این اجلاس در سازمان ملل و اقدامات ایران در این باره. برگزاری دوازدهمین نشست کشورهای عضو اتحادیه عرب در شهر "فاس" مراکش و تلاش برای حمایت از رژیم عراق در این نشست، دیدار حافظ اسد و صدام حسین دو همسایه و رقیب دیرینه عضو این اتحادیه و تلاش های کشورهای اردن و عربستان برای هم گرایی این دو کشور و به کارگیری این هم گرایی علیه ایران، حمایت این اتحادیه از اسرائیل و همچنین اخبار مربوط به کشتار ساکنان اردوگاه های "صبرا" و "شتیلا" به دست فالانژیست های لبنان با همراهی نیروهای "سعد حداد" و هماهنگی اسرائیل، از دیگر موضوعات بین المللی است که در مقدمه به آنها اشاره شده است.

علاوه بر موارد مذکور، چند رویداد دیگر نیز در این دوره اتفاق افتاده که حائز اهمیت است: مناقشه ایران و آلمان بر سر اخراج دانشجویان مسلمان ایرانی که به جرم مقابله با نیروهای مخالف جمهوری اسلامی دستگیر شده بودند و در بازداشتگاه های آن کشور به سر می بردند، واکنش ایران به این موضوع و خلع ید از دولت آلمان در سرپرستی انیستیتو "گوته" و واگذاری آن به وزارت ارشاد اسلامی، جلوگیری پلیس عربستان از تظاهرات زائران

ایرانی، دستگیری و ضرب و شتم آنان و حمله به ساختمان بعثه و تخریب آن مکان، دستگیری بسیاری از زائران و نماینده امام در امور حج و بازگرداندن آنان به ایران.

در این دوره با وجود تلاش ایران برای حفظ ابتکار عمل در صحنه جنگ با اجرای عملیات های محدود، کمک های مالی و نظامی دولت های مختلف به عراق به ویژه در زمینه افزایش توان هوایی و قدرت پدافندی این کشور، تأثیر بسزایی در تداوم جنگ داشت. کمک های نظامی شوروی (شامل تانک های تی - ۵۵، تی - ۷۲ و جنگنده های مدرن میگ-۲۵) و فرانسه (شامل موشک های هدایت شونده و ضدهوایی) به عراق که موجب سامان یافتن قدرت دفاعی عراق در مقابل عملیات های ایران شد و به برتری هوایی عراق در بمباران مناطق مسکونی، اسکله های تجاری و پایانه های نفتی ایران انجامید موضوع دیگری است که حجم وسیعی از اخبار این دوره را به خود اختصاص داده است. از سوی دیگر اقدام جنجالی امریکا در فروش هواپیماها با کاربری نظامی به عراق، فروش تسلیحات آلمانی به این کشور و... نشان می دهد که عراق در جنگ با ایران از پشتیبانی همه کشورهای برخوردار بوده و در این زمینه تفاوتی میان بلوک غرب و شرق وجود نداشته است. همچنین دیگر اخبار مربوط به پشتیبانی از عراق در جنگ حکایت از این دارد که این کشور از حمایت همسایگان خود به طور مستمر و مطلوب برخوردار بوده است. در واقع، قطع آمدو شد کشتی ها از اروندرود و بسته شدن بندر استراتژیک بصره از یک سو و نیاز فراوان عراق به انواع کالاهای نظامی از سوی دیگر، بندرهای عقبه اردن در دریای سرخ، عبدلی و نویسیب در کویت و تعدادی از بنادر عربستان را به جایگاهی برای تخلیه کالاهای نظامی عراق تبدیل کرده بود، طوری که در طول این دوره بیش از ۲۵۰۰ خودرو سنگین حامل تجهیزات و تسلیحات نظامی از مرزهای این سه کشور وارد عراق شده است. در این کتاب موضوعاتی که به لحاظ برخورداری از اهمیت به طور مستقل درباره آنها گزارش تهیه شده است به سه حوزه تقسیم می شوند:

الف) نظامی

۱- طراحی و اجرای عملیات مسلم بن عقیل.

۲- طراحی عملیات محرم.

۳- حملات هوایی و موشکی به جزیره خارک و سایر بندرهای ایران در خلیج فارس.

۴- تداوم بحران و درگیری های نظامی در کردستان.

۵- بمباران و گلوله باران مناطق و شهرهای مرزی به ویژه شهر آبادان.

ب) غیرنظامی داخلی ایران.

۶- اقدامات سازمان مجاهدین خلق و سایر گروه ها.

۷- محاکمه و اعلام رأی دادگاه گروه منسوب به صادق قطب زاده.

ج) غیر نظامی خارجی

ص: ۱۹

۸- تصویب دو قطعنامه در شورای امنیت و مجمع عمومی سازمان ملل متحد درباره جنگ ایران و عراق.

۹- تصمیم نهایی کشورهای عضو جنبش عدم تعهد به برگزاری اجلاس سران و وزیران خارجه این جنبش در خارج از عراق.

۱۰- برگزاری دوازدهمین نشست سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در شهر فاس مراکش و حمایت این اتحادیه از عراق و شناسایی تلویحی رژیم اشغالگر قدس و بازتاب های آن.

۱۱- دیدار صدام حسین و حافظ اسد در حاشیه اجلاس سران اتحادیه عرب و بازتاب های آن.

۱۲- کشتار آوارگان فلسطینی ساکن در اردوگاه های صبرا و شتیلا در شهر بیروت.

۱۳- بازتاب های خارجی اقدامات و مواضع ایران و عراق در جنگ.

نگاهی کلی به عملیات مسلم بن عقیل

در این دوره، نیروهای خودی عملیاتی را به نام "مسلم بن عقیل" در منطقه عمومی سومار به منظور عقب راندن نیروهای دشمن از ارتفاعات مرزی، دور کردن تهدید از دشت و شهر سومار، تصرف ارتفاعات سرکوب منطقه و تهدید شهرهای مرزی "مندلی" و "نفت خانه" عراق از تاریخ ۹ تا ۱۳ مهرماه انجام دادند. اهداف این عملیات که در منطقه عمومی سومار و در محدوده ارتفاعات "سلمان کشته" در شمال و "گیسکه" در جنوب (به طول ۲۲ کیلومتر) به اجرا درآمد، عبارت بود از: کاهش بازتاب های منفی عدم الفتح عملیات رمضان در شرق بصره، شکستن جو تبلیغاتی دشمن، گرفتن ابتکار عمل از ارتش عراق و تهدید محور وصولی مندلی به بغداد.

در این عملیات که اجرای تک اصلی آن از ۹ تا ۱۳ مهرماه و پاسخگویی به پاتک های دشمن و تصحیح خطوط پدافندی تا ۲۱ مهرماه طول کشید، نیروهای خودی موفق شدند ۱۵۰ کیلومتر مربع از خاک ایران را آزاد کنند و ۳۰ کیلومتر مربع از خاک عراق از جمله ارتفاعات مسلط مرزی "کومه شریف"، "دوله شریف" و "گیسکه" را به تصرف خود درآورند. در این عملیات ۴ تیپ از سپاه با ۳۰ گردان و ۲ تیپ از ارتش با ۹ گردان شرکت کردند.

وضعیت کلی منطقه عملیات

منطقه ای که شهر سومار در قلب آن قرار دارد از شمال به نفت شهر، از غرب به شهر مندلی عراق از جنوب به میمک و از شرق به گیلان غرب محدود می شود. ارتفاعات مرزی گیسکه، کله شوان، کهنه ریگ، و سان واپا از ارتفاعات مهم این منطقه هستند که در طول خط مرزی واقع شده اند و این ارتفاعات بر شهرهای مرزی سومار ایران و مندلی عراق اشراق کامل دارند. ارتش عراق در عقب نشینی اجباری خود (بعد از عملیات بیت المقدس) در خرداد و

تیر ۱۳۶۱ با حفظ نیروهای خود روی این ارتفاعات، علاوه بر تهدید دائمی سومار، شهرهای قصرشیرین و نفت شهر را همچنان در زیر دید و تیر خود داشت. از این رو ارتباط این منطقه با مناطق شمالی با مشکلاتی روبه رو بود.

کلیاتی از عملیات مسلم بن عقیل

عملیات در شب اول، از سه محور آغاز شد. در جناح شمالی نیروهای عمل کننده به راحتی به اهداف خود دست یافته و توانستند ارتفاعات "سلمان کشته" و ارتفاع ۳۲۰ در جاده "سان واپا" را تصرف کنند. در محور میانی که خود به دو محور تقسیم شده بود، نیروهای خودی در یک محور (گیسکه - سلمان کشته) موفقیت غیرمنتظره ای کسب کردند، ولی در محور دیگر (میان تنگ) مقاومت نیروهای عراق مانع پیروزی قاطع نیروهای خودی شد. در جناح جنوبی عملیات نیز نیروها به اهداف از پیش تعیین شده دست یافتند و در محورهای "حیدک"، "سیدک" و "دروازه" اهداف خود را تأمین کردند.

علاوه بر تلاش در محورهای عملیاتی، نیروهای خودی در منتهی الیه جناح راست عملیات (محور شمالی) نیز برای ممانعت از پاتک دشمن خاکریزی احداث کردند. با آغاز روشنایی هوا نیروهای دشمن با گلوله باران منطقه و پاتک های مکرر سعی در تصرف مواضع از دست رفته داشتند که تنها در محور شمالی توانستند بخشی از متصرفات نیروهای ایرانی (سلمان کشته) را بازپس بگیرند.

در روز دوم نیروهای خودی توانستند آن بخش از محور شمالی را که روز گذشته در پاتک دشمن از دست داده بودند، دوباره تصرف کنند، اما دشمن با وارد کردن یگان های متعدد این ارتفاع را بار دیگر به چنگ آورد. همچنین در عملیات دیگری در همین محور نیروهای خودی در یک نبرد دشوار، مناطقی را که دشمن روی مواضع خودی دید و تیر داشت، آزاد کرده، در آنجا مستقر شدند.

در محور میانی نیز نیروهای خودی علاوه بر تأمین اهداف اولیه، پاسگاه عراقی دوله شریف را تصرف کردند. با این اقدام تدارک نیروها از عقبه های خودی امکان پذیر شد.

به دلیل موقعیت برتر ارتفاع "سلمان کشته" و تسلطی که این ارتفاع روی سایر ارتفاعات منطقه داشت، فرماندهی عملیات در روز سوم عملیات (۱۱ مهر ۱۳۶۱) تصمیم گرفت عملیاتی را به منظور بازپس گیری این ارتفاع حساس اجرا کند. با وجود مشکلات فراوانی که در اجرای این عملیات پیش آمد، نیروهای خودی نبرد را تا ساعت ۱۰ صبح ادامه و دشمن را از منطقه فراری دادند، اما نتوانستند روی این ارتفاع و مواضع مورد نظر مستقر شوند و به ناچار عقب نشینی کردند.

در این روز دشمن در برخی محورهای عملیاتی (سان واپا، قلعه جوق و کهنه ریگ)

پاتک های سنگینی اجرا کرد که ایستادگی نیروهای خودی مانع نتیجه گیری نظامیان عراقی شد و خسارات سنگینی به آنها وارد آمد.

در چهارمین روز عملیات (۱۲ مهر ۱۳۶۱) دشمن برای بازپس گیری مواضع ازدست رفته در محور میانی، نیروهای فراوانی را به کار گرفت و کوشید تا در مواضع خودی رخنه کند. این عملیات که با بمباران هواپیماهای عراقی همراه بود، با وجود نفوذ برخی از نیروهای عراقی در مواضع خودی با ایستادگی رزمندگان اسلام شکست خورد و یگان های عراقی مجبور به عقب نشینی شدند.

پنجمین روز عملیات کمابیش بدون رویداد مهمی گذشت و در ششمین روز نیروهای خودی با اجرای عملیاتی در محور میانی (سان واپا، میان تنگ) پاسگاه میان تنگ و خاکریز مسلط به جاده آسفالته مندلی و نفت شهر را تصرف کردند و با وجود پاتک های متعدد و آتش پرحجم دشمن، موقعیت به دست آمده را تثبیت کردند. پس از این اقدام، دشمن تا ۲۰ مهر چندین پاتک در محورهای عملیات اجرا کرد ولی در هیچ کدام از آنان موفقیتی به دست نیاورد.

مباحث مقدماتی عملیات محرم

پس از عملیات مسلم بن عقیل در منطقه "سومار"، قرارگاه کربلا - فرماندهی عملیات مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی ایران - عملیاتی را برای آزادسازی ارتفاعات مرزی حمیرین و بخش غربی رودخانه "دویرج" در محدوده مرزی "موسیان" تا "چم هندی" به قرارگاه فتح ابلاغ کرد.

آزادسازی مناطق اشغال شده در منطقه مورد نظر و رسیدن نیروهای خودی به مرزهای بین المللی، آزادسازی جاده عین خوش - دهلران استقرار نیروهای خودی در مناطق مرتفع و برخورد از تسلط دید و تیر، تحمیل خط پدافندی گسترده به عراق، در تیررس قرار دادن جاده بصره - العماره و... از جمله دلایل نظامی اجرای این عملیات بود. اولین جلسه هماهنگی فرماندهان عملیاتی سپاه و فرماندهی قرارگاه عملیاتی ارتش در ۲۳ مهر ۱۳۶۱ در "چنانه" شوش تشکیل شد. به کارگیری ۴ تیپ از سپاه و ۲ تیپ از ارتش، بررسی وضعیت نیروهای عراقی در منطقه عملیاتی، تعیین مأموریت های هوانیروز و نیروی هوایی و برآورد استعداد لازم برای اجرای مأموریت آنها و برآوردهای اولیه برای چگونگی استقرار پدافند هوایی، از موضوعاتی بود که در این جلسه درباره آنها بحث شد. دومین جلسه نیز با چهار روز فاصله در ۲۷ مهر ۱۳۶۱ برگزار شد و در این جلسه فرماندهان یگان های عمل کننده و مسئولان واحدهای پشتیبانی کننده در عملیات محرم همچون واحد مهندسی ارتش، جهاد سازندگی، واحد توپخانه و هوانیروز گزارشی از اقدامات خود و پیشرفت های

حاصل شده ارائه کردند. در آخرین جلسه ای که با موضوع عملیات محرم در این دوره برگزار شد، قرارگاه عملیاتی مشترک قائم طرح عملیات مشترک را به ۴ قرارگاه عملیاتی (قائم ۱، قائم ۲، قائم ۳ و قائم ۴) ابلاغ کرد.

راهبرد عراق در فلج کردن اقتصاد ایران

این دوره نسبت به دوره های قبل یک ویژگی داشت و آن عزم عراق در جلوگیری از بارگیری و تخلیه نفت کش ها و کشتی های تجاری در پایانه های جنوبی ایران (در جزیره خارک و بندر امام خمینی) بود تا از این طریق هم ورود کالاها اعم از تجاری و نظامی به داخل کشور را دچار اختلال کند و هم با قطع صدور نفت و در نتیجه محدود کردن درآمدهای ارزی، اقتصاد ایران را فلج کند. عراق برای تحقق این اهداف از هواپیماهای میز و موشک اگزوسه فرانسوی و هواپیماهای میگ-۲۵ روسی بهره می گرفت که به تازگی از آن کشورها دریافت کرده بود. در این راهبرد جدید که از اواخر مرداد ۱۳۶۱ شروع شد، مقامات نظامی عراق محدوده های جنوبی آب های ایران را که پایانه های نفتی و تجاری در آنجا واقع شده بود "منطقه ممنوعه نظامی" تعیین و اعلام کردند که هر کشتی که به این منطقه نزدیک یا وارد شود هدف قرار خواهد گرفت. حملات هوایی عراق که از اواخر مردادماه شروع شده بود از ۲ شهریور ماه شدت و مداومت یافت و در برخی مقاطع حملات به صورت روزانه انجام می گرفت. گاهی هم صدماتی به سیستم بارگیری یا انتقال نفت جزیره خارک وارد می کرد و کشتی های در حال آمدوشد به بندر امام خمینی و خورموسی را هدف قرار می داد. با این حال، عملیات های هوایی عراق هیچ گاه نتوانست سبب قطع صدور نفت از خارک یا قطع ورود کالا به بندر امام خمینی شود که این امر به دلیل پدافند قوی جزیره خارک و بندر امام خمینی و به کار بستن تدابیر ویژه مسئولان از یک سو و امکانات محدود عراق از سوی دیگر بود. به گفته مقامات نظامی ایران، نیروی هوایی عراق در حملات هوایی خود به این مناطق، به خصوص جزیره خارک وارد حریم هوایی آنها نمی شد، بلکه با شلیک موشک های فرانسوی از فاصله دور، عملیات مورد نظر را انجام می داد که دقت و کارایی لازم را نداشت.

نگاهی به حملات هوایی عراق

حملات هوایی عراق به جزیره خارک پایانه ای که امکان صادرات ۷۰ درصد نفت ایران را فراهم می سازد و همچنین بندر امام خمینی یکی از اصلی ترین بندرهای ورود و صدور کالا، از ۲ شهریور ۱۳۶۱ شکل جدیدتری به خود گرفت. بدین ترتیب که نیروی هوایی عراق در این روز حمله ناموفقی به خارک انجام داد ولی در روز بعد لوله

انتقال نفت بندر گناوه به خارک را بمباران کرد که به سرعت تعمیر شد. در ۴ شهریور ماه نیز سه حمله ناموفق به خارک انجام گرفت. این در حالی بود که بنا به گفته منابع خارجی، میزان صادرات نفت خام ایران از ۲ میلیون بشکه به ۹۰۰ هزار بشکه در روز رسیده بود که این کاهش صادرات بیش از آنکه به دلیل آسیب دیدن تأسیسات و تجهیزات نفتی باشد، ناشی از ناامنی روانی بود که بر اثر تبلیغات گسترده عراق، رسانه های غربی و شرکت های بیمه (برای افزایش نرخ بیمه نفت کش ها) ایجاد شده بود. به هر حال اگرچه حملات عراق به اسکله T در خارک آسیب زد و بخش عمده ای از بارگیری نفتی این اسکله را در زمان محدودی قطع کرد، اما هیچ گاه به قطع صدور نفت از این اسکله نینجامید.

در ۱۳ شهریور ۱۳۶۱ هواپیماهای عراقی یک کشتی تجاری ترکیه را در بندر امام خمینی بمباران کردند. بر اثر این بمباران کشتی مذکور غرق شد و ۳ تن از کارکنان آن کشته و ۴ تن نیز زخمی شدند. در ۱۴، ۱۵ و ۱۶ شهریورماه نیز هواپیماهای عراقی خارک را هدف قرار دادند ولی در این حملات هیچ گونه موفقیتی برای عراق حاصل نشد. در ۲۰ شهریورماه نیز یک کشتی یونانی به هنگام بازگشت از بندر امام خمینی هدف موشک قرار گرفت و به گل نشست. دو روز پس از آن بار دیگر عراق خارک را هدف ۵ موشک قرار داد که هیچ خسارتی به بار نیاورد. در ۲۳ و ۲۵ شهریور نیز حمله هواپیماهای عراقی همچنان بدون هیچ گونه دستاوردی ادامه یافت اما در ۲۶ شهریور ۲ کشتی در خورموسی هدف قرار گرفته، آسیب دیدند. حملات هوایی عراق در مهرماه به شدت کاهش یافت و در سه مورد حملات هوایی که در ۱۴ و ۲۰ و ۲۲ این ماه انجام گرفت تنها ۲ تانکر ذخیره نفت آسیب دید. این امر دو دلیل عمده داشت: ۱- اجرای عملیات مسلم بن عقیل به همت نیروهای ایرانی در ۹ مهرماه در منطقه سومار. ۲- ابتکار عمل ایران در کاستن خسارت های هوایی که به آنها خواهیم پرداخت.

تدابیر ایران برای مقابله با راهبرد عراق

تشدید حملات عراق به جزیره خارک و تأسیسات و منابع نفتی ایران با هدف فلج کردن مبادی صدور نفت و کالا موجب شد ایران به اقدامات بازدارنده رو آورد:

اولین تدبیر و اقدام بیمه کردن کشتی ها بود. در پی حمله عراق نرخ بیمه کشتی ها از یک درصد قیمت کشتی ها به ۳ درصد و گاه تا ۷ درصد افزایش یافت که این امر هزینه طرف های خریدار و شرکت کشتی رانی را بالا می برد و آنان را از ادامه معامله نفتی یا تجاری باز می داشت. زیرا با اضافه شدن هزینه های بیمه، نفت صادراتی به ازای هر بشکه از ۸۰ سنت حدود ۲۶/۳ دلار افزایش یافته بود و پیامد طبیعی آن کاهش تمایل صاحبان کشتی ها برای ورود به حوزه های بارگیری نفتی و بندرهای جنوبی ایران بود، ولی ایران

به سرعت ابتکار عمل را به دست گرفت بدین ترتیب که وزارت نفت ایران در ۱۱ شهریورماه اعلام کرد، ایران کشتی هایی که قصد بارگیری یا تخلیه کالا در پایانه های ایران را دارند با همان نرخ یک درصد سابق بیمه می کند و در مرحله بعد در جهت اجرایی شدن این تصمیم و تضمین مالی آن بانک مرکزی ایران مبلغ ۳۰۰ میلیون دلار به عنوان پشتوانه ارزی در ۳ بانک معتبر اروپایی به ودیعه گذاشت. هرچند عراق این اقدام ایران را دارای اعتبار جهانی نمی دانست، ولی این ابتکار ایران، نتیجه مثبتی داشت، طوری که روزنامه فرانسوی لیبراسیون در اواخر شهریورماه اعلام کرد، اقدام ایران هرچند با شک و تردید محافل دریایی لندن مواجه شد، ولی نوعی شکست برای محافل بیمه ای لندن است.

اقدام دیگر ایران برنامه ریزی برای دور نگه داشتن نفت کش ها از تیررس هواپیماهای عراقی بود، بدین صورت که وزارت نفت قصد داشت یک پایانه موقت در جزیره "سیری" - که امکان دسترسی هواپیماهای عراقی به آنجا وجود نداشت - راه اندازی و با به کار گرفتن نفت کش های با ظرفیت بالا، بخش عمده نفت صادراتی را از خارک به سیری منتقل کند تا سایر نفت کش ها از منطقه امن سیری بارگیری کنند.

مناطق کردنشین

در مناطق کردنشین استان های آذربایجان غربی و کردستان فعالیت گروه های مسلح غیرقانونی همچون دوره های قبل امنیت منطقه را با مشکلات اساسی روبه رو کرده بود، ولی تأسیس قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) و فعالیت های عملیاتی آن، شرایط منطقه را متحول کرد. این قرارگاه که در ۱۹ مردادماه با تبلیغات رسمی آغاز به کار کرد، در چند هفته اول نتوانست انتظارات را برآورده کند و حتی گله مندی هایی را نیز به دنبال داشت، ولی با عملیاتی شدن این قرارگاه از اول شهریورماه ابتکار عمل در برخی مناطق به دست نیروهای جمهوری اسلامی افتاد. وضعیت کلی مناطق کردنشین در این دوره چنین بود:

۱- فعالیت گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق کردنشین آذربایجان غربی بسیار بیشتر از استان کردستان بود.

۲- در همه محورهای مواصلاتی حداکثر به مدت ۱۰ ساعت در طول روز (از ۸ صبح تا ۱۸) تردد به طور آزادانه ممکن بود.

۳- محور پیرانشهر- سردشت و مهاباد - سردشت در تصرف نیروهای مسلح غیرقانونی بود و آمدوشد به سردشت از راه زمینی مقدور نبود و باید از هلی کوپتر استفاده می شد. همچنین شهرها و روستاهای این محور همچون ربط، میرآباد، آلواتان، اوران و... در تصرف نیروهای مسلح غیرقانونی بود.

۴- حضور و فعالیت گروه های مسلح غیرقانونی در عمق مناطق بیشتر بود. آنها در برخی

مناطق همچون محور بوکان - میاندوآب - سقز، کامیاران - سنندج و... حضور چشمگیرتری داشتند و برخی از روستاها و آبادی های این محور ها پس از وقوع انقلاب اسلامی همچنان در دست آنها بود. با فعال شدن قرارگاه حمزه، پاک سازی محور استراتژیک پیرانشهر - سردشت در دستور کار قرار گرفت. پاک سازی این محور از اواسط شهریورماه آغاز شد و پس از ۴۵ روز عملیات متوالی حدود ۹۰ درصد از طول ۹۵ کیلومتری این محور پاک سازی شد و گروه های مسلح غیرقانونی خسارات فراوانی متحمل شدند. در این عملیات ها که از دو محور شمالی (پیرانشهر به جنوب) و جنوبی (سردشت به شمال) آغاز شد، شهرک هایی چون لیلان، ربط، آلواتان، میرآباد و واوان که از پیروزی انقلاب تا آن زمان در دست نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران قرار داشتند، از تصرف نیروهای این حزب خارج شد. از میان این شهرک ها میرآباد به دلیل آنکه مرکز فعالیت های اقتصادی و گمرکی حزب دمکرات و آلواتان محور مواصلاتی این حزب با عراق بودند، اهمیت ویژه ای داشتند. محور مهاباد - پسوه، محور مهم میاندوآب - مهاباد - بوکان، محور سنندج - کامیاران - نوسود و پاوه نیز پاک سازی شد.

همچنین در برخی محورها همچون میاندوآب - تکاب - صائین دژ پاک سازی محورها تا عمق ۳ تا ۵ کیلومتری ادامه یافت. البته دامنه فعالیت گروه های مسلح غیرقانونی در سطح منطقه فراتر از آن بود که اجرای چند عملیات موجب کاهش عمده اقدامات آنان شود، ولی آزادسازی برخی محورهای اصلی و پاک سازی برخی دیگر از محورها، این امکان را برای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران فراهم کرد تا آنان از حالت انفعال خارج شوند و در جهت کنترل منطقه گام های مؤثری بردارند.

حمله به مناطق مسکونی

در این دوره عراق برای بمباران هرگونه اهدافی در عمق خاک ایران از جمله شهرهای تهران، اصفهان، تبریز و... توانایی لازم را نداشت و همه توان هوایی خود را به مسدود کردن مبادی ورود و صدور کالاهای نفتی و تجاری ایران در جزیره خارک و بنادر جنوبی اختصاص داده بود، ولی سیاست این رژیم در گلوله باران مناطق غیرنظامی همچون دوره پیش همچنان ادامه داشت و در این میان آبادان به هدفی ثابت برای ارتش عراق تبدیل شده بود.

توپخانه های عراقی برای آسیب رساندن به این شهر و ممانعت از عادی شدن فعالیت مردم سهمیه روزانه ای برای گلوله باران آبادان در نظر گرفته بودند و این سهمیه در برخی از روزها به شدت افزایش می یافت. علاوه بر آبادان، گیلان غرب، مهران و قصرشیرین نیز گاه و بی گاه گلوله باران می شدند.

در نتیجه چنین حملاتی در طول این دوره حدود ۱۰۰ تن شهید و ۴۰۰ تن زخمی

شدند. همچنین ۱۳۱ منزل، مجتمع اداری، صنعتی، مسجد، مدرسه و... بر اثر اصابت گلوله ویران شد یا آسیب دید.

سازمان مجاهدین خلق (منافقین)

فعالیت های تروریستی سازمان مجاهدین خلق در این دوره همچون دوره های قبل ادامه داشت و کمابیش به صورت روزانه گزارش هایی از اقدامات این سازمان شامل ترور افراد، اقدام به انفجار و بمب گذاری یا تیراندازی به ساختمان ها و مراکز دولتی و نظامی به صورت عمومی یا برای محافل ذی ربط منتشر می شد.

عناصر عملیاتی سازمان با توجه به تجارب امنیتی، مرکز ثقل فعالیت های خود را در شهرهای بزرگ، به ویژه تهران قرار داده بودند. نیروهای تأمین کننده امنیت همچون سپاه، دادستانی و کمیته نیز می کوشیدند از طریق دستگیری، برخورد های مسلحانه، کشف خانه تیمی و... از ادامه فعالیت های آنان جلوگیری کنند. همچنین طرح های ابتکاری سپاه و دادستانی که از اواخر شهریورماه اجرا شدند در مهار اقدامات تروریستی سازمان تأثیر زیادی گذاشت.

از سویی دادستانی تهران طرحی را که به نام "طرح مالک و مستأجر" معروف شد، با هماهنگی کمیته و سپاه اجرا کرد که در محدود شدن اقدامات سازمان مجاهدین خلق در تهران مؤثر بود. طبق طرحی که دادستانی تنظیم و در سطح شهر اطلاع رسانی کرد، همه کسانی که در تهران، کل یا قسمتی از منزل یا ملک خود را به افراد دیگری رهن یا اجاره داده بودند، موظف شدند مشخصات کامل و عکس مستأجران خود را در فرم مربوطه ثبت کنند و برای بررسی و ثبت سوابق به مراکز تعیین شده از طرف دادستانی تهران تحویل دهند. با اجرایی شدن این طرح، آن بخش از نیروهای سازمان که پس از آشوب های مسلحانه خیابانی به فعالیت در خانه های تیمی روی آورده بودند هدف شناسایی قرار گرفتند و به دلیل احساس ناامنی به ناچار خانه های تیمی را ترک کردند و اثاثیه خود را فروختند. این امر به قدری گسترده و شایع شد که دادستانی به سمساری ها تذکر داد به کسانی که به هر نحو درصدد فروش اثاثیه منزل خود هستند حساس باشند و موارد مشکوک را اطلاع دهند. سرگردانی در سطح شهر تهران، اقامت اجباری در منزل آشنایان، وقت گذرانی در پارک ها و فرار به شهرستان ها، گسستن پیوند سازمانی و قطع برخی همکاری ها به خصوص در بُعد عملیاتی از دستاوردهای این طرح بود.

از سوی دیگر هم زمان با اجرای طرح مالک و مستأجر در تهران که تا حد بسیاری امنیت نیروهای سازمان در خانه های تیمی را به خطر انداخت، سپاه منطقه ۱۰ (تهران) نیز طرح گشت ثارالله را در سطح شهر تهران اجرا کرد. این نیروها با استفاده از خودروهای توپوتا

لندکروز که ۴ نفر در هر خودرو مستقر بودند، فعالیت گشت زنی خود را از نیمه دوم مهرماه در سطح شهر آغاز کردند و توانستند با دستگیری و کنترل افراد سازمان، محیط را برای آنان ناامن کنند. حضور فعال و رسمی نیروهای سپاه در سطح شهر احساس امنیت را در مردم و جامعه افزایش داد. کاهش شدید ترورها، انفجارها و... از نتایج عملی اجرای این دو طرح بود به نحوی که در تهران در طول شهریورماه (قبل از اجرای این دو طرح) بر اثر ۷۶ مورد ترور تیم های عملیاتی سازمان ۷۴ تن از مردم تهران شهید یا زخمی شدند، ولی در کل مهرماه (بعد از اجرای طرح ها) تعداد اقدامات عملیاتی آنان به ۲۹ مورد کاهش یافت که ۳ تن شهید و ۱۱ تن زخمی برجای گذاشت. علاوه بر کاهش بیش از ۶۰ درصدی آمار اقدامات تیم های عملیاتی سازمان، میزان موفقیت این تیم ها نیز از ۱۰۰ درصد موفقیت در هر عملیات به ۱۸ درصد در هر عملیات کاهش یافت که به نظر می رسد یکی از دلایل اصلی این امر، نداشتن تمرکز سازمانی، به هم ریختگی روانی و... بر اثر اجرای این دو طرح باشد.

در این دوره، به طور کلی ۲۷۴ گزارش (به طور متوسط در هر روز ۴ گزارش) درباره عملیات های شهری گروه های مسلح غیرقانونی و عمدتاً سازمان مجاهدین خلق اعم از ترور، بمب گذاری، حمله به مراکز و... و همچنین اقدامات نیروهای خودی اعم از دادستانی، کمیته انقلاب و سپاه ارائه شده است.

محاكمه صادق قطب زاده و همدستانش

در این دوره حکم اعدام صادق قطب زاده از اعضای شورای انقلاب و اولین سرپرست رادیو و تلویزیون اجرا شد. قطب زاده که از ۲۳ تا ۳۰ مردادماه سه جلسه در دادگاه انقلاب ارتش به سرپرستی آقای محمدی ری شهری به اتهام براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران و تشکیل گروه نظامی برای تحقق این امر محاکمه شده بود، به اعدام محکوم شد. حکم اعدام وی پس از پایان محاکمه سایر هم دستانش، در ۲۴ شهریور اجرا شد.

محاكمه هم دستان وی نیز از ۶ تا ۱۸ شهریورماه طول کشید و به اتهامات آنان شامل اقدام علیه امنیت کشور، شرکت در توطئه براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران، توطئه برای انفجار منزل امام خمینی، دریافت پول از کشورهای خارجی و... رسیدگی شد و در نهایت ۲ تن از آنان به اعدام، ۲ تن به حبس ابد و ۵ نفر به ۲ تا ۱۵ سال حبس محکوم شدند. پرونده سه تن دیگر برای تکمیل اطلاعات و ادامه دادرسی به دادرسی انقلاب ارجاع شد.

شورای امنیت و مجمع عمومی سازمان ملل

در این دوره شورای امنیت قطعنامه ۵۲۲ و مجمع عمومی سازمان ملل متحد قطعنامه ۳/۳۷ را درباره جنگ ایران و عراق تصویب کرد.

زمینه صدور قطعنامه ۵۲۲ شورای امنیت سازمان ملل در ۱۲ مهرماه به نامه ۹ مهرماه

نماینده عراق در سازمان ملل بازمی‌گردد. در پی اجرای عملیات موفق مسلم بن عقیل به همت نیروهای ایران در جبهه‌های غرب کشور که به تهدید جدی محور مندلی به بغداد انجامید، نماینده عراق در سازمان ملل نامه‌ای به ریاست ادواری این شورا که اهل اردن (کشور دوست و متحد عراق) بود، تسلیم کرد. در این نامه که در آن به عملیات‌های ایران اشاره شده بود، نماینده عراق از ریاست شورا درخواست کرده بود که در برابر عملیات‌های ایران موضع‌گیری کند. به دنبال ارسال این نامه به شورای امنیت سازمان ملل، سعدون حمادی وزیر خارجه عراق نیز با نمایندگان عضو دائم شورا به گفت‌وگو و رایزنی پرداخت و نظر آنان را برای تصویب قطعنامه‌ای جدید جلب کرد. در پی این درخواست و رایزنی‌های انجام گرفته، شورای امنیت سازمان ملل جلسه‌ای تشکیل داد و از نماینده ایران به عنوان طرف منازعه دعوت کرد تا بدون حق رأی در این جلسه شرکت کند. نماینده ایران در سازمان ملل که قبلاً در اعتراض به صدور قطعنامه ۵۱۴ این‌گونه جلسات را تحریم کرده بود، در این جلسه حاضر نشد. قبل از این ایران در اعتراض به تصویب قطعنامه یک‌جانبه ۵۱۴ شورای امنیت سازمان ملل متذکر شده بود که شورای امنیت نه تنها نباید در برابر تجاوز عراق و اشغال بخش‌های عمده‌ای از سرزمین ایران سکوت می‌کرد، بلکه باید موضعی عادلانه درپیش می‌گرفت. اکنون که شورای امنیت با صدور قطعنامه ۵۱۴ نتوانست بی‌طرفی خود را در جنگ ایران و عراق رعایت کند، نباید در مقابل اقدام ایران برای آزادسازی سرزمین‌هایی که رژیم عراق به زور آنها را اشغال کرده است، موضع‌گیری کند و اقدامات ایران را تهدیدی علیه صلح و امنیت بداند. درهرحال و با وجود اعتراض‌های قبلی ایران، شورای امنیت سازمان ملل در ۱۲ مهر ۱۳۶۱، بدون حضور نماینده ایران تشکیل جلسه داد و قطعنامه ۵۲۲ را تصویب کرد.

اعتراض ایران به قطعنامه ۵۲۲

وزارت خارجه ایران با انتشار بیانیه‌ای در پنج‌بند به تصویب قطعنامه ۵۲۲ شورای امنیت سازمان ملل اعتراض و مخالفت خود را با این تصمیم و اردنی بودن رئیس این شورا اعلام کرد. ایران معتقد بود که تصویب این قطعنامه در زمانی که کشور اردن ریاست دوره‌ای شورای امنیت را به عهده دارد، امری عادلانه نیست و نمی‌تواند متضمن بی‌طرفی شورا باشد، چرا که این کشور از ابتدای تجاوز عراق به ایران به نفع عراق موضع‌گیری کرده و همواره در تصمیمات بین‌المللی با عراق همکاری داشته است. از دیگر مواردی که ایران در این بیانیه به آن اعتراض کرد، حضور ارتش عراق در خاک ایران در زمان تصویب این قطعنامه بود، زیرا این اقدام امر تجاوز را عادی جلوه می‌داد. سکوت قطعنامه ۵۲۲ درباره متجاوز و توجه نکردن به تأمین خسارت کشور آسیب دیده از تجاوز، از دیگر محورهای اصلی بیانیه ایران در

اعتراض به تصویب این قطعنامه بود. رجایی خراسانی نماینده دائمی ایران در سازمان ملل نیز صدور این قطعنامه به دلیل آنکه عملیات نظامی ایران برای دفع تجاوز عراق انجام شده بود، بی مورد خواند. وی با یادآوری بی تفاوتی شورای امنیت در زمان تجاوز عراق به ایران و پیشروی ارتش عراق در عمق خاک ایران و اشغال ۲۰ شهر و ۱۲۰۰ دهکده و نیز آواره شدن ۲ میلیون ایرانی، صدور قطعنامه ۵۲۲ را در این زمان دلیل جانبداری شورای امنیت از عراق اعلام کرد.

رجایی خراسانی حتی بازپس گیری همه مناطق اشغال شده ایران را مبنای پایان جنگ ندانست و پرداخت خسارت های وارد شده به ایران، تضمین عدم تجاوز مجدد رژیم عراق به ایران و بازگشت آوارگان عراقی مقیم ایران به کشورشان را از جمله شرایط لازم برای پایان دادن به جنگ اعلام کرد.

علاوه براین، مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سی وهفتمین اجلاس عمومی خود بر اساس تقاضای عراق موضوع جنگ ایران و عراق را در دستور کار خود قرار داد و برای اولین بار پس از جنگ درباره ایران و عراق تصمیم گرفت و بیانیه ۳/۳۷ را که سیزده کشور عربی از جمله عربستان، اردن، بحرین، کویت، امارات متحده عربی پیشنهاد کرده بودند با ۱۱۹ رأی مثبت و ۱۵ رأی ممتنع و یک رأی مخالف تصویب کرد.

این بیانیه در ۵ بند و بدون اشاره به طرف متجاوز یا پرداخت خسارت به طرف آسیب دیده، درخواست آتش بس، عقب نشینی نیروها به مرزهای بین المللی و خودداری کشورها از اقداماتی که سبب تشدید جنگ شود و... تنظیم شده بود. بیانیه ۳/۳۷ مجمع عمومی نیز مانند قطعنامه ۵۲۲ شورای امنیت اعتراض نماینده ایران در سازمان ملل را به دنبال داشت. نماینده ایران در سازمان ملل سکوت درباره متجاوز و محروم کردن ایران از حقوق قانونی خود را از ضعف های عمده بیانیه دانست و اقدام عراق در از بین بردن مرزهای بین المللی را از دلایل اجرایی نشدن آن اعلام کرد و این اقدامات را راهی برای جلوگیری از پیروزی ایران در جنگ خواند.

تلاش ایران برای جلوگیری از برگزاری اجلاس وزیران خارجه جنبش عدم تعهد در بغداد

در کتاب بیستم روزشمار جنگ ایران و عراق اقدامات، مواضع و سیر وقایعی که به تغییر تصمیم کشورهای عضو جنبش عدم تعهد و انتقال نشست سران این کنفرانس از بغداد به دهلی نو انجامید، درج شده است ولی این پایان کار نبود، زیرا عراق به هیچ وجه نمی خواست از باقی مانده مزایای برگزاری این جلسه در بغداد چشم پوشی کند، به همین دلیل کوشید تا امتیاز میزبانی کنفرانس وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد را به دست آورد.

گفتنی است که گردهمایی وزیران خارجه جنبش عدم تعهد قبل از برگزاری اجلاس

اصلی (سران) اهمیت فراوانی دارد، زیرا در این گردهمایی موضوعاتی که قرار است در اجلاس اصلی بیان شود طرح و درباره آنها تصمیم گیری می شود. از این رو نقش میزبان در تنظیم دستور جلسه، اولویت دادن به موضوعات و چگونگی طرح موضوعات بسیار مهم است. در صورت برگزار شدن جلسه وزیران خارجه در بغداد، سران حکومت بغداد احتمالاً ادعای توانایی برگزاری اجلاس سران در بغداد را دوباره مطرح می کردند و بر برگزاری اجلاس سران در بغداد اصرار می ورزیدند. ایران برای جلوگیری از چنین امری تلاش های جدیدی را آغاز کرد تا اجلاس وزیران خارجه در بغداد برگزار نشود. سفر آقای هاشمی رفسنجانی به هند در ۲۷ مرداد، سفر دوره ای وزیر خارجه ایران به افریقا و معاون وی به کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در شرق و جنوب شرق آسیا و برخی رایزنی های دیگر، زمینه هایی را فراهم ساخت تا به طور غیررسمی میزبانی کوبا برای نشست وزیران امور خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در محافل سیاسی مطرح شود و در پی آن، قائم مقام وزیر خارجه ایران از نامزدی احتمالی کوبا برای برگزاری این نشست حمایت کرد و پس از آن بود که وزیر خارجه کوبا به بغداد رفت و در دیدار با صدام حسین پیشنهاد داد "هاوانا" نشست وزرای خارجه را میزبانی کند، ولی به دلایلی اجلاس وزیران خارجه در ۱۲ مهرماه در مقر سازمان ملل برگزار شد.

نشست سران اتحادیه عرب در فاس و جنگ ایران و عراق

در این دوره پس از رایزنی ها و تمهیدات فراوان سیاسی و تبلیغاتی، دوازدهمین نشست سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در ۱۵ شهریورماه به مدت ۳ روز در شهر فاس مراکش برگزار شد. پیشنهادهای منابع سیاسی و همچنین هماهنگی های انجام گرفته در سطوح مختلف دیپلماتیک که سفر محمد بوستا وزیر خارجه مراکش (میزبان نشست دوازدهم سران اتحادیه عرب) به بغداد و گفت و گو با مقامات عراقی از آن جمله بود، حکایت از آن داشت که حمایت از عراق و تصمیم گیری یک طرفه درباره جنگ ایران و عراق از موضوعات اصلی نشست سران اتحادیه عرب است و به همین دلیل بود که صدام حسین به همراه یک هیئت بلندپایه سیاسی به "فاس" سفر و در این نشست شرکت کرد.

نشست سران پس از ۳ روز گفت و گو در پشت درهای بسته در ۱۸ شهریور ماه پایان یافت و همان طور که انتظار می رفت در بندهای ۲۱ و ۲۰ بیانیه پایانی نشست از عراق حمایت شد. این بندها شامل تشکر و قدردانی از عراق به دلیل همکاری با سازمان های بین المللی برای پایان دادن به جنگ، پیشگامی برای صلح و همچنین تهدید ایران به استفاده از ماده ۶ منشور اتحادیه عرب بود که طبق آن در صورتی که یک کشور عربی هدف حمله قرار می گرفت، این حمله علیه همه کشورهای عربی تلقی می شد و سایر کشورهای عربی

می بایست از نظر نظامی اعم از پشتیبانی یا دخالت مستقیم و سایر ابعاد از جمله اقتصادی و... از کشور آسیب دیده حمایت می کردند. با این حال سه هفته پس از این نشست و انتشار اعلامیه سران اتحادیه، نیروهای ایران عملیات موفق مسلم بن عقیل را در منطقه سومار اجرا کردند و به دلیل الزامات تاکتیکی، بخش هایی از ارتفاعات آن منطقه از جمله "دوله شریف" و "کومه شریف" را که در نوار مرزی و داخل کشور عراق قرار داشت، تصرف کردند، ولی کشورهای عربی مثل گذشته غیر از برخی لفاظی های متعارف، اقدام خاصی برای عراق انجام ندادند. البته کشور سودان اعلام کرد که درصدد است برای کمک به عراق نیروی نظامی به آن کشور اعزام کند ولی همچنان که در اخبار موجود است این حرکت دولت سودان نیز بیشتر جنبه تبلیغاتی داشت، زیرا این کشور خود درگیر مشکلات فراوان داخلی بود و ضعف حاکمیت این امکان را به جعفر نمیری رئیس جمهور این کشور نمی داد که به طور گسترده به کمک عراق بشتابد؛ به همین دلیل پس از اعلام کمک نظامی این کشور به عراق مقامات سودان در تصمیم گیری خود تجدیدنظر و اعلام کردند برای کمک به دبیرکل سازمان ملل و سایر فعالان در زمینه پایان دادن به جنگ، از اعزام نیرو به عراق خودداری می کنند.

البته کمک های تسلیحاتی، لجستیکی و مالی برخی کشورهای عربی به خصوص کشورهای همسایه عراق که از اول جنگ به این کشور ارسال می شد و - حتی اردن نیروهای نظامی به عراق اعزام می کرد - همچنان ادامه داشت و این، موضوعی جدا از تصمیمات کنفرانس اتحادیه عرب در شهر "فاس" بود.

دیدار حافظ اسد و صدام حسین در حاشیه اجلاس اتحادیه عرب

در روز پایانی نشست سران اتحادیه عرب دیدار صدام حسین و حافظ اسد رؤسای دو کشور عراق و سوریه که به دلیل اختلافات شدید سیاسی و اقتصادی قطع رابطه کرده بودند، اهمیت ویژه ای در سطح منطقه و کشورهای عربی داشت. هرچند این دو کشور دارای ایدئولوژی و ساختار سیاسی بعثی بودند، اما به دلیل خط مشی های سیاسی متفاوت، هم گرایی و پیوستگی آنها به واگرایی و حتی دشمنی تبدیل شده بود. سوریه که کشوری صاحب نفوذ در میان کشورهای عربی و دارای جایگاه استراتژیک در همسایگی اسرائیل بود روابط بسیار خوب و دوستانه ای با جمهوری اسلامی ایران داشت و شاید در دوران جنگ تنها کشور عربی بود که با ایران منافع مشترک و استراتژیک داشت. این کشور به دلیل نزدیکی با ایران، در اوایل جنگ خط لوله نفتی عراق را که از این کشور عبور می کرد و به دریای مدیترانه می رسید، قطع کرد و مانع صدور نفت عراق شد.

در دوران جنگ، سوریه یکی از دو کشوری بود که به عراق این امکان را می داد که نفت خود را به بازارهای بین المللی صادر کند. خط لوله "بانیاس" یکی از دو لوله خط انتقال نفت

عراق بود که نفت این کشور را از خاک سوریه عبور داده و به دریای مدیترانه می‌رساند و با توجه به مسدود شدن صدور نفت عراق از طریق خلیج فارس، این لوله نفتی با ظرفیت حدود ۴۰۰ هزار بشکه در روز در کنار لوله نفتی "اسکندریه" ترکیه به ظرفیت ۶۰۰ هزار بشکه در روز، تنها امکان صدور نفت عراق به بازارهای بین‌المللی بود. اقدام سوریه در قطع این لوله نفتی در تیرماه ۱۳۶۰ عراق را با مشکلات فراوانی در حوزه‌های گوناگون از جمله سیاسی - اقتصادی روبه‌رو کرد. از این رو، این دیدار و در طی آن توافقات دو کشور برای آغاز دوره هم‌گرایی، می‌توانست تحولی اساسی در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی به وجود آورد و توازن جدیدی در جنگ ایران و عراق ایجاد کند.

دیدار حافظ اسد و صدام حسین با میانجیگری فهد شاه عربستان و ملک حسین شاه اردن در ۱۷ شهریورماه در حالی انجام گرفت که سه روز قبل از آن احمد عزیزی قائم مقام وزیر خارجه ایران در دمشق با حافظ اسد دیدار کرده بود.

پس از دیدار اسد و صدام رسانه‌ها، نتیجه این ملاقات و گفت‌وگوها را مثبت اعلام کردند و پادشاه مراکش و اردن نیز اظهار امیدواری کردند که این دیدارها در ماه‌های آینده نیز ادامه یابد. رادیو بی.بی.سی نیز توافق این دو کشور بر سر گشودن مرزها و ارتباط با یکدیگر را نتیجه عملی این دیدار دانست و برخی منابع نیز از بازگشایی بخشی از لوله انتقال نفت "بانیاس" سخن گفتند. اما سفر وزیر اطلاعات سوریه به تهران - که فرستاده ویژه حافظ اسد بود - در ۲۲ شهریورماه امیدواری‌های به وجودآمده درباره هم‌گرایی سوریه و عراق را از بین برد و به نگرانی‌های احتمالی ایران نیز پایان داد. وی پس از دو روز اقامت در تهران و گفت‌وگو با مقامات ایرانی، به هنگام ترک تهران گفت: «ضرباتی که صدام حسین به سوریه زده بسیار عمیق است و ما با دولت آن کشور در ستیز هستیم و امیدواریم آن کشور سرنگون شود.»

به رسمیت شناختن تلویحی اسرائیل در کنفرانس فاس

از دیگر مسائل مهمی که در کنفرانس فاس درباره آن تصمیم‌گیری شد، به رسمیت شناختن تلویحی اسرائیل در ماده ۷ بیانیه پایانی سران اتحادیه عرب بود. در این بند که برای رفع مشکلات فلسطین به تصویب رسید، از شورای امنیت سازمان ملل خواسته شده بود که برقراری صلح و امنیت را در همه کشورهای منطقه از جمله اسرائیل تضمین کند، اما اصل بیانیه بر تشکیل دولت مستقل در کرانه غربی رود اردن و نوار غزه تأکید می‌کرد، با این مقدمه که این دو منطقه طی چند ماه آینده در قیمومیت سازمان ملل قرار گیرد و دولت مستقل فلسطین به مرکزیت بیت المقدس تشکیل شود. این در حالی بود که روز قبل مجلس اسرائیل به پیشنهاد دولت آن رژیم نوار غزه را به طور رسمی به اراضی اشغالی ملحق کرده بود.

کشتار "صبرا" و "شتیلا"

شش روز پس از آنکه کشورهای عربی در اجلاس دوازدهم اتحادیه عرب خواستار تضمین امنیت برای اسرائیل شدند، این رژیم که بخشی از شهر بیروت را در اختیار داشت، با پیشروی بیشتر در غرب این شهر، بخش‌های دیگری را به اشغال درآورد و منطقه‌ای را که اردوگاه‌های "صبرا" و "شتیلا" (محل اسکان فلسطینی‌های رانده شده به لبنان) در آن قرار داشتند تصرف و به طور کامل محاصره کرد. سه روز پس از این واقعه - یعنی در ۲۷ شهریورماه - نیروهای فالانژ لبنان با همراهی نیروهای "سعد حداد" و هماهنگی و همکاری کامل نیروهای اسرائیل، به خصوص آریل شارون وزیر دفاع این رژیم، وارد دو اردوگاه شدند و در اقدامی بی سابقه همه ساکنان آن را که بالغ بر ۱۴۰۰ نفر و بیشتر شامل زنان، کودکان و افراد سالخورده بودند، به قتل رساندند.

چهار روز پس از این واقعه، وزیران خارجه کشورهای عضو اتحادیه عرب برای بررسی این اقدام و تصمیم‌گیری در این باره تشکیل جلسه دادند و با وجود برخی پیشنهادهای عملی برای تنبیه عاملان اصلی این حادثه، تنها به طور لفظی این کشتار را محکوم کردند.

در پی شکست های عراق در عملیات های زمینی قوای جمهوری اسلامی ایران و ناکامی های متعدد ارتش این کشور در مقابله با نیروهای ایران، سران عراق حمله به منابع اقتصادی و مناطق مسکونی ایران را در دستور کار نیروی هوایی این کشور قرار داده اند تا از این طریق، روحیه از دست رفته نیروهای خود را جبران کنند. هدف این حملات - که پس از عملیات ایران در شرق بصره (رمضان) (۱) شدت بیشتری گرفته است - ضربه زدن به منابع اقتصادی و پایانه های نفتی ایران و در نتیجه کاهش توان اقتصادی ایران در جنگ است. عراق می کوشد با گسترش جنگ در خلیج فارس، جنبه های بین المللی جنگ را نیز تقویت نماید و کشورهای بیشتری را در جنگ ایران و عراق درگیر کند. در پی اعمال این سیاست، جزیره خارک امروز هم هدف حمله هواپیماهای عراق قرار گرفت. (۲)* موشک شلیک شده در آب های اطراف جزیره و دور از تأسیسات صدور نفت فرو افتاد و خسارتی وارد نیاورد. (۳)

در این جزیره، اسکله "تی" که مخصوص تزریق نفت به نفت کش هاست و بر اثر اصابت موشک عراق در تاریخ ۹ خرداد ۱۳۶۱ آسیب دیده، همچنان در حال بازسازی است و پیش بینی می شود بازسازی آن تا هفته آینده پایان یابد.

ص: ۳۵

۱- عملیات رمضان در تاریخ ۲۲/۴/۱۳۶۱ انجام شد.

۲- * صدام حسین رئیس جمهور عراق، در ۲۳ مرداد تهدید کرد که هواپیماهای عراق جزیره خارک و کشتی هایی را که در سواحل ایران تردد کنند، هدف قرار خواهند داد و هر کشوری که با ایران در حمل نفت از جزیره خارک همکاری کند، تنها خود را سرزنش خواهد کرد. به دنبال اعلام این موضع، دور جدید حمله های هوایی عراق به خارک در ۲۷ مرداد شروع شد. در این دور، دو مخزن نفت خام صادراتی به ظرفیت ۱۶ هزار بشکه دچار حریق شد. در ۲۹ مرداد نیز جمهوری روزنامه رسمی عراق اعلام کرد که هواپیماهای عراقی نه تنها جزیره خارک، بلکه همه بندرهای ایران را بمباران خواهند کرد.

۳- ۱. سند شماره ۷۱۹۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۹ به فرماندهی کل، ۳/۶/۱۳۶۱.

یک مقام آگاه در ستاد بازسازی تأسیسات نفتی در جزیره خارک در تماسی با خبرگزاری جمهوری اسلامی مرکز اهواز، در ادامه مطلب یاد شده گفت، هم اکنون اسکله "آذرپاد" خارک فعال است و کار بارگیری نفت از این اسکله به طور روزانه انجام می شود.

در پی آتش گرفتن دو مخزن نفت صادراتی جزیره خارک بر اثر حمله ۲۷ مرداد عراق، آقای خیاطان فرمانده سپاه جزیره خارک اعلام کرد: حریق مخازن نفت خارک - که از چند روز پیش آغاز شده بود - مهار و با هوشیاری کلیه واحدهای دریایی و هوایی مستقر در خارک، قدرت نفوذ از هواپیماهای دشمن سلب شده است.^(۱)

۲

با عبور نیروهای سپاه و ارتش ایران از مرزهای عراق در منطقه شلمچه و پاسگاه زید - که در عملیات رمضان انجام شد - فرماندهان ارتش عراق وحشت زده از اجرای استراتژی ایران در خصوص تنبیه متجاوز، تصمیم گرفتند جنگ و درگیری را در منطقه خلیج فارس شدت بخشند. در پی این تصمیم، نیروی هوایی عراق چندین نوبت جزیره خارک را بمباران و خسارت هایی به پایانه نفتی ایران در این جزیره وارد کرد. روزنامه فیگارو این اقدام را تحولی جدید در جنگ ایران و عراق دانسته و آورده است: عراق مصمم است مرکز درگیری ها را به حوزه خلیج فارس منتقل نماید، در حالی که ایران سعی دارد از چنین کاری جلوگیری کند، به این منظور، عراق از هفته گذشته به عملیات مشخصی دست زده است.

فیگارو افزود، پس از بمباران پایانه نفتی خارک در روز چهارشنبه گذشته، از حجم نفت خامی که قرار بود در روزهای اخیر بارگیری شود مقدار زیادی کاسته شده است؛ از این طریق، عراق به منبع درآمد اصلی ایران ضربه وارد می آورد. کاهش و در نهایت متوقف شدن صادرات نفت ایران ممکن است مسئولین جمهوری اسلامی را بر آن دارد که هرچه زودتر کار رژیم عراق را یکسره کنند. مسئولین ایران به جای وسعت دادن به میدان عملیات و انتقال آن به ناحیه خلیج فارس، ترجیح می دهند عملیات رمضان را که با حمله ۱۳ جولای (۲۲ تیرماه) آغاز شد، با شدت بیش تری ادامه دهند، زیرا وسعت یافتن عملیات در خلیج فارس خطر بین المللی شدن جنگ را در بر خواهد داشت و دعوت روز گذشته ایران به زبان عربی از مردم بصره در قیام علیه رژیم صدام را بایستی در این باره توجیه کرد.^(۲)

۳

دولت ها و تحلیلگران غربی نگرانی خود را از اوضاع حاکم بر جنگ ایران و عراق اعلام کردند. به گزارش واحد مرکزی خبر، هفته نامه نیوزویک چاپ امریکا، مراتب نگرانی تحلیلگران نظامی امریکا را منعکس کرده است؛ نگرانی از پیروزی نهایی ایران در صورت ادامه یافتن جنگ، با توجه به روحیه ضعیف نیروهای ارتش صدام و ناتوانی هایی که آنها در جنگیدن از خود نشان داده اند.^(۳)

۱-۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۵۷، ۲/۶/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۶/۱۳۶۱.

۲-۳. مأخذ ۲، صص ۳ و ۴، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۶/۱۳۶۱.

۳-۴. روزنامه کیهان، ۱/۶/۱۳۶۱، ص ۱۶، واحد مرکزی خبر.

هفته نامه "ساوت" چاپ لندن نیز نوشته است، نحوه کار خلبان های نیروی هوایی صدام موجب ناراحتی و دلسردی دولت های غربی شده است. این هفته نامه افزوده است که نیروهای ایران همه ضدحمله های ارتش صدام را در داخل خاک عراق دفع کرده اند. به نظر تحلیلگران نظامی غرب، اقدام نیروی هوایی ارتش عراق در بمباران شهرهایی نظیر ایلام، خرم آباد، باختران و دزفول کورکورانه بوده و تأثیر نظامی مورد نظر را نداشته است. (۱)

۴

بنا به اعلام قرارگاه عملیاتی کربلا نیروهای عراقی ساعت ۲۰:۳۰ یک گلوله شیمیایی به منطقه عمومی عملیات رمضان شلیک کردند که بر اثر آن، تعدادی از نیروهای ایرانی آسیب دیده اند. ستاد لشکر ۲۱ حمزه ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز اعلام کرد، که به گفته برخی از اسیران، در یکی از مقرهای تیپ ۳۸ از لشکر ۷ پیاده عراق، سلاح های شیمیایی ذخیره شده است و از این مقر حفاظت ویژه می شود. (۲)(۳)

۵

در پی تشدید پشتیبانی کشورهای عربی - به خصوص عربستان سعودی - از عراق تدابیر ویژه ای در مرزهای دو کشور عراق و عربستان اعمال می شود. دولت عراق اخیراً به دلیل ازدحام تجهیزات و خودروها در منطقه مرزی "عرعر"، ترخیص وسایل و تجهیزات نظامی ارسالی از عربستان سعودی را از این منطقه به ۱۲۰ کیلومتری داخل عراق در منطقه النخب انتقال داده است. (۴)

۶

به موازات جنگ و درگیری میان نیروهای ایران و عراق در مناطق عملیاتی، گروه های ضدانقلاب داخلی در مناطق شمال غربی کشور همچنان بحران آفرینی می کنند.

۱- امروز حمله افراد حزب دمکرات به پایگاه "شورگل" سپاه ارومیه در جنوب شرقی سلماس، با هوشیاری نیروهای مستقر در این پایگاه، دفع شد. مهاجمان هنگام فرار، سه تن از روستاییان را - که در مزرعه خود مشغول به کار بودند - گروگان گرفتند و آنها را در سه کیلومتری پایگاه به شهادت رساندند و جاده منتهی به پایگاه را نیز مین گذاری کردند. بر اثر این اقدام، یک کمپرسی محلی که در حال عبور از منطقه بود با یکی از مین ها برخورد کرد و بر اثر انفجار مین چند تن از سرنشینان کمپرسی زخمی شدند. (۵)

۲- حوالی روستای سیلوه در جنوب اشویه نیز افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی یک دستگاه کمپرسی وزارت راه را با دو راننده آن ربودند، اما نیروهای سپاه پس از

ص: ۳۷

۱-۵. همان.

۲-۶. سند شماره ۱۶۷۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش نوبه ای اطلاعاتی"، شماره ۱۵۶ ۴/۶/۱۳۶۱.

۳- در آن زمان عراق دانش و فناوری لازم را برای تولید سلاح های شیمیایی با کیفیت دلخواهش نداشت و از عوامل شیمیایی نامرغوب استفاده می کرد.

۴-۷. سند شماره ۱۰۶۷۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش نوبه ای اطلاعاتی"، شماره ۵۷۹ (۱/۶/۱۳۶۱)، ص ۱.

۵-۸. سند شماره ۱۶۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "بولتن اطلاعاتی هفتگی"، ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۳ ۸/۶/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۷۱۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ (تبریز) به فرماندهی کل، ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

تعقیب و درگیری با آنها، کمپرسی را باز پس گرفتند. در این درگیری ۱۱ تن از افراد وابسته به گروه های مسلح غیر قانونی کشته یا مجروح شدند و از نیروهای خودی نیز ۲ تن شهید و ۴ تن مجروح شدند. (۱)

۳- در اطراف مهاباد هم یک وانت نisan جهاد سازندگی با راننده آن ربوده شد و یک وانت نیز روی مین رفت و بر اثر انفجار مین، سه سرنشین آن مجروح شدند. (۲)

۴- در محور ارومیه، عملیات پاکسازی روستاهای "حکی"، "خانقاه"، "اودی"، "اولان" و "شکی" با مقاومت نیروهای ضدانقلاب ناتمام ماند و نیروهای خودی مجبور به عقب نشینی شدند. در این عملیات ۱۱ نفر از نیروهای خودی به اسارت نیروهای ضدانقلاب در آمدند، ۲ نفر شهید و ۳ نفر زخمی شدند. همچنین تعداد ۱۳ قبضه اسلحه کلاش و یک بی سیم به دست نیروهای شورشی افتاد. (۳)

۵- قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) (۴) پس از پاک سازی مناطق میاندوآب، صائین دژ و بوکان، نخستین اطلاعیه عملیاتی خود را درباره پاک سازی های اخیر صادر کرد: عملیات پاکسازی مناطق میاندوآب، بوکان، سد بوکان، صائین دژ و تکاب با شرکت نیروهای جان بر کف اسلام متشکل از برادران ارتش و سپاه پاسداران با نظارت مستقیم قرارگاه حمزه سیدالشهدا از ساعت ۱۰ صبح ۱ شهریور ۱۳۶۱، آغاز شد و در ساعت ۱۲ با موفقیت کامل پایان یافت. رزمندگان اسلام همه هدف های از پیش تعیین شده را به شرح زیر تصرف کردند و در ارتفاعات منطقه مستقر شدند.

الف) آبادی سراب رحیم خان در جنوب میاندوآب پاک سازی شد و رزمندگان در ارتفاعات این ناحیه استقرار یافتند.

ب) آبادی های قشلاق، قوزلوجه در محور صائین دژ - تکاب پاک سازی و ارتفاعات کوه بیان تصرف شد.

ج) منطقه جوانمرد در شرق بوکان همراه با هفت روستای اطراف آن پاک سازی شد و نیروهای اسلام روی ارتفاعات مسلط بر منطقه مستقر شدند.

در این عملیات هیچ گونه تلفات و ضایعاتی به رزمندگان اسلام وارد نشد و در همه مناطق عملیاتی، رزمندگان با استقبال گرم مردم مستضعف منطقه - که از ظلم و ستم نیروهای مزدور حزب دمکرات و کومه له به تنگ آمده بودند - روبه رو شدند. مردم منطقه از اینکه پس از سه سال، باردیگر حاکمیت جمهوری اسلامی در منطقه برقرار می شود،

ص: ۳۸

۱- ۹. سند شماره ۷۱۹۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ (تبریز) به فرماندهی کل، ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
۲- ۱۰. همان ص ۲.

۳- ۱۱. سند شماره ۱۶۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "بولتن اطلاعاتی هفتگی"، ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۳ ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- مأخذ ۹ صص ۲ و ۳؛ و- سند شماره ۷۱۹۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ (تبریز) به فرماندهی کل، ۳/۶/۱۳۶۱؛ و- روزنامه کیهان، ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۴- قرارگاه حمزه سیدالشهدا در ۱۹ مرداد سال ۱۳۶۱، فعالیت خود را برای هماهنگ کردن عملیات نیروهای مسلح (سپاه، ارتش، ژاندارمری، کمیته و...) در کردستان و آذربایجان غربی برای ایجاد امنیت و آزادسازی مناطق تحت نفوذ گروه های مسلح غیرقانونی، آغاز کرد.

خوشحال بودند. ویژگی این عملیات، تلفات و ضایعات سنگین ضدانقلاب به خصوص در منطقه کوه بیان بود. بر این اساس ده تن از اعضا و هواداران گروه های شورشی دستگیر شدند و غنائمی از جمله چند خودرو، چند دستگاه بی سیم و چندین قبضه سلاح به دست نیروهای خودی افتاده است.

روزنامه کیهان در تکمیل این خبر به نقل از فرماندار میاندوآب می افزاید، طی عملیات هماهنگ رزمندگان اسلام، روستای سراب از توابع صائین دژ - که یکی از مقرهای اصلی حزب منحلۀ دمکرات بود - از لوٹ وجود ضدانقلابیون پاک سازی شد و کلیۀ ارتفاعات حساس منطقه به تصرف نیروهای جمهوری اسلامی ایران در آمد. فرماندار میاندوآب گفت: به دنبال تصرف ارتفاعات این منطقه، روستاهای قوزلوجه، اوزون، قشلاق، سراب، رحیم خان و ارمنی بلاغ و چند کیلومتر از مسیر راه این روستاها به صائین دژ نیز پاک سازی شد. بدین ترتیب، طی چند روز اخیر ۳۶ روستای تابعۀ صائین دژ و تکاب با استقرار نیروهای جمهوری اسلامی در این منطقه، از سلطۀ ۳ ساله ضد انقلاب خارج شده است. (۱)

۷

به حکم دادگاه های انقلاب اسلامی شهرهای سنندج و باختران با تأیید شورای عالی قضایی ۱۱ تن از فعالان گروه های مسلح غیرقانونی به اعدام محکوم و حکم صادره درباره آنها اجرا شد. ۹ تن از این افراد به جرم وابستگی به گروه اشرف دهقان و قیام مسلحانه علیه نظام جمهوری اسلامی با حکم دادگاه انقلاب اسلامی باختران و ۲ تن نیز به اتهام فعالیت و همکاری گسترده با سازمان کومه له و حزب دمکرات کردستان و قیام مسلحانه علیه نظام جمهوری اسلامی و با حکم دادگاه انقلاب اسلامی سنندج به اعدام محکوم شدند. روابط عمومی دادستان کل انقلاب، شماری از جرائم این افراد را چنین اعلام کرده است: عهده دار بودن مسئولیت تشکیلات سازمان کومه له شاخه تهران؛ شرکت فعال در درگیری های مسلحانه کردستان؛ به شهادت رساندن بسیاری از پاسداران؛ حمل اسلحه، مهمات و اسناد درون گروهی. (۲)

۸

فرماندهی منطقه ۷ سپاه پاسداران مستقر در کرمانشاه در نامه ای به فرماندهی کل سپاه، از "عدم فعالیت مؤثر قرارگاه حمزه و برخورد تبلیغاتی با راه اندازی این قرارگاه"، اظهار گله و نارضایتی کرد. در این نامه آمده است: از هنگام تأسیس قرارگاه حمزه به دست ارتش، فقط تبلیغات شده و این موضوع تنها موضع گیری گروه ها و عملیات شدید آنها را برای خنثی سازی تبلیغات قرارگاه به دنبال داشته است. از جمله اقدامات موفق گروه های شورشی می توان به خلع سلاح چندین پاسگاه ژاندارمری، عملیات ترور، گروگان گیری و

ص: ۳۹

۱-۱۲. روزنامه کیهان، ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۲-۱۳. روزنامه کیهان، ۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱۷.

ایجاد آشوب در شهرهای بوکان، دیواندره، سنندج، انفجار پل سردشت - بانه و اجرای چند کمین در جاده کامیاران - سنندج اشاره کرد. چنین اقداماتی در پنج ماه گذشته بی نظیر یا کم نظیر بوده است. (۱)(۲)

۹

جامعه روحانیت کردستان با انتشار بیانیه ای از اقدامات "شورای شمس"*(۳) انتقاد کرد و خواستار برخورد مسئولان جمهوری اسلامی با این شورا شد. در بخشی از این بیانیه آمده است: «ما روحانیون کردستان، توطئه تفرقه افکنان کنفرانس شورای کذایی شمس را که علیه انقلاب اسلامی و اتحاد مسلمین و علیه روحانیت کردستان طرح ریزی شده، به شدت محکوم کرده و از مسئولین جمهوری اسلامی خواستار برخورد قاطع تری با عوامل این گونه توطئه ها می باشیم. ما ضمن پشتیبانی قاطع از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و دادگاه انقلاب و سایر دست اندرکاران، از مسئولین می خواهیم که با شدت هرچه تمام تر با این عوامل مزدور مقابله کنند. ما روحانیون خواستار تعقیب و مجازات روحانیون خود فروخته ای که با شرکت خود در این گونه گردهمایی های تفرقه افکن، باعث لکه دار شدن چهره مقدس روحانیت متعهد می شوند، می باشیم.» (۴)

۱۰

هم زمان با تشدید فعالیت گروه های شورشی در مناطق شمال غربی ایران، عناصر سازمان مجاهدین خلق در سایر نقاط کشور به آشوب آفرینی و ترورهای کور خود ادامه می دهند. امروز عناصر این سازمان یکی از پاسداران کمیته انقلاب اسلامی را در سه راه معین تهران به شهادت رساندند و از محل گریختند. (۵)

۱۱

امروز تعدادی از پرسنل متخصص نیروی هوایی موفق به نصب رادار ADS۴ شدند که قبل از انقلاب توسط نیروهای امریکایی مستقر در ایران نصب می شد. آقای هاشمی رفسنجانی امروز صبح در یکی از مراکز صنایع هوایی در قصر فیروزه، از نصب رادار پیچیده ADS۴ دیدن کرد. وی در کتاب خاطرات خود در این باره نوشته است: «کار بزرگی کرده اند، تخصصی سطح بالا نیاز داشتند؛ خیلی ها باور نمی کردند و کارشکنی می کردند. خودشان

ص: ۴۰

۱- ضمیمه دارد.

۲- ۱۴. سند شماره ۷۱۹۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به فرماندهی کل، ۱/۶/۱۳۶۱.

۳- * شورای شمس یا شورای مرکزی اهل سنت در سال ۱۳۶۰ با هدف دفاع از اهل سنت ایران در تهران تأسیس شد. این شورا تمام مناطق سنی نشین ایران را پوشش می داد و اعضای آن از علمای اهل سنت مناطق مختلف کشور بودند. اولین کنگره این شورا در تاریخ ۱۳/۱/۱۳۶۰ برگزار شد. عمر این شورا چندان طولانی نبود و به دلیل پاره ای اختلافات، رقابت برخی از اعضا با یکدیگر و وابستگی تعدادی از اعضای آن به گروهها و جریان های سیاسی متصل به دشمنان انقلاب اسلامی

منحل شد.

۴-۱۵. مأخذ ۲، ص ۵، سندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۶/۱۳۶۱.

۵-۱۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۵۸، ۳/۶/۱۳۶۱، ص ۷، تهران - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.

مدعی هستند که نمونه آن را امریکایی ها در مدت طولانی با خرج زیاد در کرج نصب کرده اند و اینها فقط با مخارج پانصد هزار تومان نصب کرده اند. خیلی خوشحال به نظر می رسیدند که انقلاب این امکان را به آنها داده است؛ در رژیم گذشته اجازه دست کاری به ابزار پیشرفته به ایرانی ها داده نمی شد.» (۱)

۱۲

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران برای شرکت در کنفرانس وزیران امور خارجه کشورهای اسلامی، در رأس هیئتی وارد "نیامی" پایتخت نیجر شد. (۲) وزیر دادگستری و جمعی از مقامات وزارت امور خارجه نیجر از وی در فرودگاه استقبال کردند.

ورود وزیر خارجه ایران به نیجر برای شرکت در کنفرانس وزیران امور خارجه کشورهای اسلامی

وزیر خارجه ایران در مسیر سفر خود به نیجر، در طرابلس توقف کوتاهی نمود و با وزیر کشاورزی و عمران اراضی لیبی دیدار و درباره جنگ تحمیلی با وی گفت و گو کرد. (۳)

دکتر ولایتی هنگام عزیمت به نیجر، در مصاحبه ای درباره محل برگزاری اجلاس آتی کنفرانس غیرمتعهدها گفت: طبق اطلاعات رسیده تا کنون بیش از هفتاد کشور موافقت خود را با برگزاری این اجلاس در هاوانا اعلام کرده اند و می دانیم که رئیس فعلی جنبش، آقای فیدل کاسترو با این امر به شدت موافقت دارد. وی افزود: معدودی از کشورها معتقدند که کنفرانس وزرای خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد باید در محلی غیر از هاوانا، مانند بغداد یا هر کشور دیگری، تشکیل شود و تلاش کوبا بر این است که این کشورها را به برگزاری این اجلاس در هاوانا متقاعد کند. ولایتی سپس اعلام کرد: به محض اعلام تاریخ و

ص: ۴۱

۱- ۱۷. پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۳.

۲- نشست کارشناسان این کنفرانس از روز گذشته آغاز شده است.

۳- ۱۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

محل برگزاری کنفرانس وزرای خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد به وسیله رئیس فعلی جنبش، برای شرکت در آن آماده خواهیم بود.^(۱)

همچنین پس از سخنان دو روز پیش معاون ریاست جمهوری یوگسلاوی در دهلی نو مبنی بر موافقت تلویحی با برگزاری کنفرانس عدم تعهد در هندوستان، خبرگزاری فرانسه از بلگراد گزارش داد: «لازار موی سوف وزیر امور خارجه یوگسلاوی، در مصاحبه ای با تلویزیون این کشور گفت: انتخاب هند برای پذیرایی و برگزاری هفتمین کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد، نشانه تضمینی برای ثبات این جنبش است. برگزاری کنفرانس در حال حاضر باید طوری باشد که بر فلج شدن این سازمان بین المللی فائق آید، زیرا به خوبی ملاحظه می شود سازمان وحدت افریقا، اتحادیه عرب، کنفرانس اسلامی و دیگر سازمان های جهانی، دستخوش بحران هستند و کنفرانس غیرمتعهدها می تواند جلو این پاشیدگی را بگیرد.»^(۲)

درباره برگزاری نشست وزیران خارجه کشورهای غیرمتعهد در بغداد که رژیم عراق بر آن اصرار دارد، دفتر سیاسی جنبش مجاهدین عراقی در اطلاعیه ای اعلام کرد: «اگر این کنفرانس در بغداد تشکیل شود، هشدار ما تمام مسئولان جنبش غیرمتعهدها را در بر خواهد گرفت و مجاهدین آماده اند که جنازه شرکت کنندگان در این کنفرانس را به کشورهایشان باز گردانند.»^(۳)

۱۳

خبرگزاری فرانسه از برخورد و مشاجره لفظی هیئت ایرانی و عراقی شرکت کننده در یکی از جلسات کنفرانس اسلامی خبر داد.^(۴) در گزارش این خبرگزاری آمده است: یک مشاجره شدید لفظی میان هیئت های ایرانی و عراقی شرکت کننده در این کنفرانس در گرفت. انتخاب سعدون حمادی به سمت گزارشگر عمومی جلسات سیزدهمین کنفرانس اسلامی، سبب شد لواسانی سرپرست هیئت کارشناسی ایران، به شدت با این موضوع مخالفت کند. پیش از آن، هنگامی که حمادی می خواست در مقام رئیس پیشین این کنفرانس نطقی ایراد کند، هیئت ایرانی سالن را ترک کرد. در همین حال، حمادی مسئولیت ادامه جنگ ایران و عراق را متوجه ایران دانست و ایران را متهم کرد که از داوری کمیسیون اسلامی در خصوص این بحران سر باز زده است، در حالی که عراق بارها طرح های مربوط به آتش بس را پذیرفته است.

پس از نطق حمادی، هیئت ایرانی به سالن بازگشت تا نطق حبیب شطی دبیرکل

ص: ۴۲

۱- ۱۹. روزنامه اطلاعات، ۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- ۲۰. مأخذ ۱۸، ص ۱۰.

۳- ۲۱. مأخذ ۴، ص ۱.

۴- بخش هایی از این واقعه در روز ۳۱/۵/۶۱ در کتاب بیستم روزشمار "عبور از مرز" آورده شده است، اما چون کتاب بیست و یکم از ۱/۶/۱۳۶۱ آغاز شده است، لازم دانسته شد که خوانندگان از برخی وقایع مقدماتی این کنفرانس آگاه شوند.

کنفرانس اسلامی را استماع کند. پس از نطق شطی، هیئت ایرانی اجازه خواست تا پاسخ حمادی را بدهد که داوود ادیالو وزیر امور خارجه نیجر و رئیس سیزدهمین کنفرانس اسلامی، آن را پذیرفت. لواسانی مدیر کل امور سیاسی وزارت خارجه ایران و سرپرست هیئت ایرانی، در نطقی به زبان عربی، به شدت به رئیس هیئت عراقی حمله کرد. وی پس از اعتراض شدیداللعن به انتخاب سعدون حمادی به سمت گزارشگر جلسات، عراق را به اتهام اینکه خواستار یک صلح پایدار نیست، محکوم کرد و سپس گفت: تجاوز عراق به ایران حلقه کوچکی از سلسله دخالت های نظامی امریکا است.

از دیگر نکات حاشیه ای این اجلاس، نحوه استقرار هیئت های ایران و عراق در محل کنفرانس بود. از آنجا که ایران و عراق طبق حروف الفبا پشت سر هم قرار می گیرند، به علت وجود اختلاف مجبور شده اند در دو انتهای سالن کنفرانس جای بگیرند.^(۱)

۱۴

در حاشیه اجلاس وزیران امور خارجه کشورهای اسلامی، امروز وزیر خارجه عراق با رئیس شورای عالی نظامی نیجر دیدار و گفت و گو کرد. گزارش رادیو بغداد از این دیدار چنین است: «سرهنگ حسین کونشه رئیس شورای عالی نظامی نیجر، امروز در نیامی، دکتر سعدون حمادی وزیر خارجه عراق را به حضور پذیرفت. در این دیدار آقای کونشه ضمن تقدیر از نقش عراق در هفتمین کنفرانس وزیران خارجه کشورهای اسلامی و نیز روابط حسنه میان دو کشور، تمایل نیجر به گسترش این روابط را ابراز داشت.

وی از موضع مثبت عراق در قبال کوشش های صلح آمیز کشورهای اسلامی و بین المللی جهت حل و فصل جنگ عراق و ایران تجلیل کرد. آن گاه دکتر حمادی ضمن ابلاغ دروهای صدام حسین برای وی، ابعاد تجاوز و دشمنی ایران با عراق و مطامع این کشور در منطقه و جهان اسلام، مواضع مثبت رهبر عراق در همکاری با وساطت های بین المللی و اسلامی و نیز ادامه لجاجت ایران و پافشاریش بر تجاوز علیه عراق را تشریح کرد.^(۲)

۱۵

آقای حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزیر امور خارجه که برای برخی رایزنی های سیاسی به شش کشور آسیایی (پاکستان، سریلانکا، بنگلادش، نپال، مالزی، ویتنام) سفر کرده بود،^(۳) پس از بازگشت به کشور امروز در مصاحبه ای درباره نتایج سفر خود گفت: در تمام کشورها با روی گشاده مورد استقبال قرار گرفتیم و از آنجا که مواضع ما، از جمله

ص: ۴۳

۱- ۲۲. مأخذ ۲، ص ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۳. مأخذ ۲، ص ۲۲، رادیو صوت الجماهير، ۱/۶/۱۳۶۱.

۳- در پی ناامیدی عراق از برگزاری کنفرانس سران کشورهای عضو غیرمتعهدها در بغداد، این کشور سعی دارد با برگزاری

کنفرانس فوق العاده وزرای خارجه این جنبش در بغداد، برخی اهداف سیاسی خود را تأمین نماید و ایران نیز متقابلاً می کوشد مانع تحقق این امر شود و سفر شیخ الاسلام به این شش کشور نیز به همین منظور بوده است.

شرایط اصولی تحقق آتش بس، به حق است، مورد قبول همه قرار گرفت و تمامی رؤسای جمهوری که با آنها دیدار شد، پذیرفتند که چنانچه عراق به ایران حمله نکرده بود، رژیم صهیونیستی هرگز جرئت حمله به لبنان را پیدا نمی کرد. وی افزود: در این ملاقات ها - که مدت هر کدام بیش از یک ساعت بود - به صراحت توضیح داده می شد که به همان دلایلی که صلاح نیست کنفرانس سران در بغداد برگزار شود، به همان دلایل، کنفرانس فوق العاده وزرای خارجه نیز نباید در بغداد تشکیل شود، چرا که اگر از جنبه امنیتی، مسئله عدم برگزاری کنفرانس سران در پایتخت رژیم وابسته صدام مطرح است، جان وزرای امور خارجه نیز کم اهمیت تر از جان سران نیست و چنانچه اصول و پایه های جنبش عدم تعهد مطرح است، تشکیل اجلاس وزرای خارجه در بغداد تأیید تجاوز و جنگ تحمیلی است.

معاون وزیر خارجه ایران سپس گفت: در دیدار با مقامات این شش کشور آسیایی، تأکید شد که در صورت تشکیل این اجلاس در بغداد، بسیاری از اعضا از جمله کشورهای مترقی جنبش عدم تعهد در آن شرکت نخواهند کرد که این مسئله برای جنبش یک شکست سنگین خواهد بود.^(۱)

۱۶

بشیر جمیل کاندیدای حزب "کتاب" (فالانژیست ها)، امروز به مدت شش سال به ریاست جمهوری لبنان انتخاب شد. رادیو دولتی بیروت بعد از ظهر امروز اعلام کرد که در دومین دور رأی گیری در مجلس لبنان، بشیر جمیل با ۵۷ رأی بدون رقیب به ریاست جمهوری لبنان انتخاب شد. این رادیو گزارش داد: در دور اول رأی گیری، بشیر جمیل با ۵۸ رأی در مقابل تنها رقیب انتخاباتی که دو رأی به دست آورده بود، حد نصاب لازم را کسب نکرد.

□

همه جوامع مسلمان و چپ گرای لبنان، اصل برگزاری انتخابات در کشور تحت اشغال لبنان و همچنین کاندیداتوری بشیر جمیل، متحد تمام عیار صهیونیسم را به کلی مردود اعلام کرده بودند. این رأی گیری در یک مدرسه نظامی که اعضای مسیحی مجلس لبنان در آن گرد هم آمده بودند، انجام شد.

"شیخ حسن خالد" مفتی لبنان و "شیخ محمد مهدی شمس الدین" معاون رئیس شورای عالی شیعیان لبنان، در بیانیه ای خواستار تعویق انتخاب رئیس جمهور جدید لبنان شده بودند تا وحدت لبنان حفظ و از تفرقه افکنی جلوگیری شود. در این بیانیه آمده است: انتخاب رئیس جمهور

ص: ۴۴

لبنان باید بر اساس توافق واقعی انجام شود. تا دولت آینده بتواند روی پای خود بایستد، اما اوضاع کنونی خبر از یک از هم پاشیدگی خطرناک می دهد.

نمایندگان گروه های مسلمان و چپ گرا به نشانه اعتراض به نحوه انتخاب جمیل که در زمان اشغال لبنان به دست نیروهای اسرائیل انجام می شد جلسه پارلمان لبنان را تحریم کرده بودند. ولید جنبلاط رهبر چپ گرایان، چندی قبل گفته بود در صورت انتخاب بشیر جمیل به ریاست جمهوری لبنان کشور با یک دیکتاتوری روبه رو خواهد شد.

بشیر جمیل جانشین الیاس سرکیس می شود که مدت ریاست جمهوری وی اول مهر پایان می یابد. به دنبال انتصاب بشیر جمیل، صهیونیست ها و فالانژیست ها در بخش شرقی بیروت به نشانه پیروزی اقدام به تیراندازی کردند.

دلیل مخالفت گروه های چپ گرا و مسلمانان (شیعه و سنی) با بشیر جمیل، نقش وی در جریان جنگ در لبنان که در سال های ۱۹۷۵ و ۱۹۷۶ (۱۳۵۴ و ۱۳۵۵) به اوج خود رسید و همکاری آشکار نیروهای وی با اسرائیلی ها در جریان تجاوز اخیر رژیم صهیونیستی به لبنان بیان شده است. (۱)

به گزارش آسوشیتدپرس به مناسبت انتخاب بشیر جمیل به سمت ریاست جمهوری لبنان، رونالد ریگان رئیس جمهور امریکا، پیام تبریکی برای وی فرستاد. ریگان همچنین از پارلمان لبنان به دلیل انتخاب جمیل عمیقاً اظهار رضایت کرد. همچنین به گزارش یونایتدپرس، سخن گوی وزارت خارجه اسرائیل نیز از انتخاب بشیر جمیل استقبال کرد و آن را یک موفقیت برای دموکراسی خواند. وی گفت: «این یک دستاورد بزرگ و یک روز بزرگ برای دموکراسی ما است».

بنابر گزارش یونایتدپرس، "پطرس غالی" وزیر مشاور در امور خارجه مصر درباره انتخاب بشیر جمیل گفت که کشورش حاضر است تحت شرایطی از بشیر جمیل حمایت کند. غالی افزود: «اگر بشیر جمیل خواستار آشتی باشد و استقلال و تمامیت ارضی لبنان را حفظ کند، ما از وی حمایت خواهیم کرد.» (۲)

۱۷

به رغم حمایت ایران از مبارزات مردم فلسطین و همگرایی مسئولین فلسطینی با سیاست های ایران، تعداد اندکی از مقام های فلسطینی به دلیل وابستگی به رژیم عراق، مواضعی علیه ایران اتخاذ می کنند.

روزنامه فرانسوی "لوماتن" امروز در گزارشی درباره نحوه استقبال مقام های عراقی از آن دسته از فلسطینی هایی که به عراق سفر کرده اند، نوشت: یک هیئت رسمی عراقی و یک گروه کوچک فلسطینی از ۱۳۵ مبارز سازمان آزادی بخش فلسطین - که اکثریت آنها را اعضای طرفدار عراق تشکیل می دهند - هنگام ورود به بغداد استقبال کردند. لوماتن افزود:

ص: ۴۵

به گفته خبرگزاری عراق، رئیس مبارزان رانده شده گفته است که خود وی و گروه همراهش امید دارند، بتوانند در کنار عراقی ها در مبارزه علیه تجاوزگر ایرانی شرکت کنند. (۱)

این درحالی است که یک مقام فلسطینی در بلغراد از رفتار مقامات سوری با ایرانیان داوطلب اعزام به لبنان انتقاد کرد. وی گفت: سوریه اجازه عزیمت ایرانی ها به بیروت را نداده و آنها را تقریباً به حالت زندانی در یکی از پایگاه های دمشق نگاه داشته است، به طوری که هیچ یک از مقامات فلسطینی امکان ملاقات با آنان را ندارند. (۲)

ضمیمه گزارش ۸

خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارشی از وضعیت امنیتی و نظامی استان آذربایجان غربی در مردادماه تهیه کرده است. در این گزارش به شرح این موارد پرداخته شده است: راه اندازی قرارگاه حمزه و بازتاب آن در میان گروه های مسلح غیرقانونی؛ اقدامات این گروه ها در ماه گذشته؛ محدودیت آمد و شد در جاده های مواصلاتی استان به خصوص جاده سلماس - ارومیه و راه های مواصلاتی به سردشت و تسلط نسبی گروه ها بر این جاده ها و تأثیر پی آمد این امر بر مردم منطقه خصوصاً کشاورزان.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، استان آذربایجان غربی در مردادماه سال جاری با مشکلات سیاسی، نظامی، اقتصادی و اجتماعی بسیاری روبه رو بوده است؛ از جمله با تأسیس قرارگاه "حمزه سیدالشهدا" در ارومیه و به دنبال سخنرانی سرهنگ صیاد شیرازی در پادگان این شهر، حزب منحلۀ دمکرات و گروه های مستقر در این منطقه عکس العمل های شدیدی نشان داده اند. گروه های ضدانقلاب از نیمۀ دوم مرداد به طور مرتب در پایگاه های مستقر در نقاط مختلف استان یا راه های اصلی شهرهای کردنشین و مناطق نزدیک به این قرارگاه، درگیری ایجاد کرده یا به حملات ایذایی پرداخته اند، با این حال گروه های مسلح غیرقانونی تا کنون جرئت نزدیک شدن به شهرستان ارومیه را نداشته اند. با وجود این، گروه های تجزیه طلب در اواخر مردادماه، سه بار به حوالی کارخانه قند ارومیه حمله کردند که در یکی از این حملات ۳ غیرنظامی به شهادت رسیدند.

ضدانقلابیون - که به نقل از برخی منابع خبری، افراد به اصطلاح "ارتش رهایی بخش ایران" (آرا) (۳) نیز در میان آنها هستند - مقر خود را در نزدیکی روستای خانقاه سرخ دایر کرده اند و با اطلاع از اینکه جاده های منتهی به شهر ارومیه از ساعت ۶ بعد از ظهر به بعد بسته و عبور و مرور وسایل نقلیه قطع می شود، ناامنی هایی را در روستاهای منطقه ایجاد کردند. ضدانقلابیون که به خوبی می دانستند، عبور و مرور شبانه برای اهالی ارومیه تنها از مسیر ارومیه به سلماس مقدور است، با مسدود کردن این راه، فشار فراوانی را بر مردم مسلمان این منطقه وارد آوردند. البته درگیری ها تنها محدود به این منطقه نیست و در روستاهای شهرهای ماکو، پیرانشهر، مهاباد، سردشت، اشنویه و میاندوآب نیز ادامه دارد. نیروهای شورشی در این مناطق به عملیات ایذایی مانند مین گذاری در راه های فرعی و روستاهای استان می پردازند. به طور کلی، پس از تأسیس قرارگاه حمزه، فعالیت های گروه های شورشی و ضدانقلاب در نیمۀ دوم مرداد، افزایش یافت.

هر چند سکوت یا عکس العمل نشان ندادن قرارگاه حمزه سیدالشهدا به افزایش ناامنی ها، تا حدودی موجب نگرانی مسئولان منطقه از جمله حجت الاسلام حسنی امام جمعه ارومیه شد، اما، بر اساس گزارش های رسیده، این قرارگاه از جنوب استان

شروع به پاک سازی روستاها کرده است.

ص: ۴۶

۱- ۲۷. مأخذ ۲، ص ۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۸. مأخذ ۲، ص ۱۱، بلگراد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۶/۱۳۶۱.

۳- هدف سیاسی ارتش رهایی بخش ایران (آرا) بازگرداندن سلطنت به جای جمهوری اسلامی از طریق مبارزه مسلحانه است.

در حال حاضر، با وجود تلاش های انجام شده در منطقه، راه های زمینی منتهی به شهر سردشت مسدود است و تردد به این شهر از مسیر هوایی انجام می شود و راه های دیگر استان نیز بین ۱ تا ۱۰ ساعت در روز در دست نیروهای جمهوری اسلامی است و در بقیه ساعات گروهک ها بر راه ها مسلط اند. این وضعیت در فروش محصولات کشاورزی و حمل آن به سایر مناطق برای کشاورزان منطقه مشکل ایجاد کرده است.

گفتنی است که در اخبار و گزارش های منتشر شده، بیشتر نام حزب منحلۀ دمکرات برده می شود، در حالی که گروه های دیگری مانند کومه له، مجاهدین خلق، پیکار، چریک های فدایی خلق (اقلیت)، رزگاری و فراریان رژیم سابق نیز در این ناامنی ها دخیل اند.^(۱)

ص: ۴۷

۱ - ۲۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۷، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۶، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

بامداد امروز، بار دیگر چند فروند هواپیمای عراقی به قصد بمباران تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک وارد آسمان این جزیره شدند، اما قبل از هر گونه اقدامی، بر اثر آتش پدافند هوایی ایران، از منطقه گریختند. (۱) به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، با حمله هواپیماهای عراقی به جزیره خارک در چهارشنبه گذشته، دو مخزن ۱۶۰ هزار لیتری نفت خام آسیب دید. تلاش برای بازسازی و راه اندازی این تأسیسات همچنان ادامه دارد. (۲)

یک سخن گوی نظامی عراق با بحرانی توصیف کردن اوضاع جزیره خارک، بار دیگر تهدید کرد که در صورت نزدیک شدن کشتی های نفت کش به این جزیره، عراق آنها را نابود خواهد کرد.

خبرگزاری فرانسه به نقل از این سخنگو اعلام کرد: روز گذشته هواپیماهای جنگنده عراقی بر فراز جزیره خارک به پرواز در آمدند و از این بندر عکس برداری کردند. عکس ها نشان می دهد که اسکله خارک از کشتی خالی است و شرکت های حمل و نقل دریایی به هشدارهای عراق عمل کرده اند. این سخنگو اضافه کرد: عکس هایی که توسط هواپیماهای عراقی از این اسکله گرفته شده نشان می دهد که ستون های دود از این جزیره هنوز به هوا برمی خیزد، این ستون دود در اثر بمباران چهارشنبه گذشته می باشد.

وی تأکید کرد: هشدار عراق هنوز به قوت خود باقی است و این به عنوان اولین مرحله برای به محاصره درآوردن این جزیره است. وی اضافه کرد: عراق هر کشتی را که به جزیره خارک نزدیک شود، صرف نظر از ملیت آن، بمباران خواهد کرد. وی به ناخدای دو کشتی که قصد عزیمت به خارک را دارند، هشدار داد که از رفتن منصرف شوند، چون عراق نسبت به ورود کشتی ها به این منطقه هشدار داده است و اگر وارد شوند، مانند کشتی های سابق، نابود خواهند شد. (۳)

۱-۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۵۸، ۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.

۲-۲. مأخذ ۱، ص ۷، بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.

۳-۳. مأخذ ۱، ص ۳۵، منامه - خبرگزاری فرانسه ۲/۶/۱۳۶۱.

به رغم تبلیغات گسترده عراق در ناامن جلوه دادن جزیره خارک، خبرگزاری فرانسه به نقل از "مرکز اجاره کشتی ها" در لندن، اعلام کرد که امروز نیز یک فروند کشتی نروژی با ظرفیت ۲۱۰ هزار تن بدون هیچ گونه حادثه ای به ترمینال نفتی خارک وارد شده است. بنا به همین گزارش، یک کشتی نروژی دیگر متعلق به مالک کشتی پیشین نیز آماده است پس از تأیید آخرین گزارش ها مبنی بر عادی بودن اوضاع خارک، عازم این جزیره شود. "مرکز اجاره کشتی ها" سپس افزوده است که یک کشتی انگلیسی نیز در راه خارک است که به زودی به این جزیره خواهد رسید. (۱)

کانال سوم تلویزیون فرانسه نیز به نقل از منابع آگاه در لندن مدعی شد که در بمباران های

اخیر عراق، ۹۰ درصد از تأسیسات نفتی جزیره خارک آسیب دیده است. (۲) از سوی دیگر، روزنامه امریکایی نیوزویک به ناکارآمدی نیروهای هوایی عراق اشاره کرده و صریحاً از کمک کشورهای غربی در ارسال اطلاعات به ارتش عراق خبر داده است. به نوشته نیوزویک: با اینکه دولت های غربی مرتباً اطلاعات کامل و دقیقی از هدف های اقتصادی و نظامی ایران در اختیار خلبانان جنگنده عراقی می گذارند، مأموریت های آنها موفقیت آمیز نبوده است. (۳)

۲۰

همزمان با اوج گیری حملات عراق به جزیره خارک و پیامدهای تبلیغاتی آن، برخی منابع خبری از هشدار غیررسمی ایران به کشورهای عرب حامی عراق از مجاری دیپلماتیک خبر دادند. خبرگزاری فرانسه به نقل از برخی منابع و روزنامه لوماتن به نقل از منابع آگاه لندن، خبر مشابهی را در این باره انتشار دادند. بنا به اعلام این منابع، ایران از طریق الجزایر به کشورهای حوزه خلیج فارس اطلاع داده است که توانایی مسدود کردن تنگه هرمز را دارد. (۴) روزنامه عرب نیوز چاپ عربستان سعودی نیز در این باره نوشت: در بازار نفت این نگرانی وجود دارد که دولت ایران برای جبران حمایت هایی که کشورهای طرف دار رژیم عراق از صدام می کنند و به عنوان عمل متقابل، خلیج فارس را بلوکه کند. (۵)

اما خبرگزاری رویتر اظهارات سخن گوی وزارت نفت را منتشر کرد که از تکذیب تهدید ایران به بستن تنگه هرمز حکایت دارد، رویتر گزارش داد: رضا جعفری سخن گوی وزارت نفت ایران، امروز گزارش های منابع غربی را تکذیب کرد؛ گزارش هایی مبنی بر اینکه کشورش تهدید کرده است تنگه استراتژیک هرمز را در مدخل خلیج فارس مسدود می کند. آقای جعفری گفت، این گزارش ها از جانب "محافل امپریالیستی" انتشار یافته است و هدف از آن، توجیه حضور نیروهای امریکا در خلیج فارس و ضربه زدن به اقتصاد ایران است. (۶)

۲۱

به رغم آنکه تهدیدهای اخیر عراق تأثیر چندانی در صدور نفت ایران نداشته است، روزنامه امریکایی وال استریت ژورنال به تأثیر این تهدیدها در بازار نفت، احتمال گسترش

- ۱-۴. روزنامه اطلاعات، ۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱، لندن - خبرگزاری فرانسه.
- ۲-۵. مأخذ ۱، صص ۵ و ۶، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۴-۷. مأخذ ۱، ص ۶، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.
- ۵-۸. مأخذ ۱، ص ۲۳ و ۲۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.
- ۶-۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۵۹، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۴، لندن - خبرگزاری رویتر، ۲/۶/۱۳۶۱.

درگیری‌ها به عربستان و بروز یک بحران جدید اشاره کرده است. این روزنامه نوشت: به عقیده مدیران شرکت‌های نفتی، هرچند حمله‌های عراق آسیب جدی‌ای به تأسیسات نفتی ایران نرسانده است، اما خریداران و کشتی‌های نفت‌کش را مجبور کرده از نزدیک شدن به منطقه پرهیزند. این امر، نتیجه کوشش عراق برای قطع کامل صدور نفت ایران از جزیره خارک است. درگیری‌های جدید بین دو کشور ایران و عراق در خلیج فارس، قیمت نفت در بازار آزاد را کمی افزایش داده و قیمت نفت سبک از بشکه ای ۳۱ دلار به ۶۰/۳۱ دلار رسیده است.

این روزنامه افزود: سعی عراق برای تعطیل کردن تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک، موضوع مورد گفت‌وگو در بازار نفتی جهان است. ایران دو میلیون بشکه نفت را که تقریباً ۷۰ درصد صادراتش است از جزیره خارک صادر می‌کند و قطع این میزان نفت، اثراتی در بازار جهانی نفت خواهد داشت. به علاوه مقامات امریکایی می‌گویند: این حملات ممکن است ایران را ترغیب کند که تأسیسات نفتی دیگر کشورهای عرب را مورد حمله قرار دهد. یک مقام دولت ریگان در واشنگتن گفت: نگرانی از این است که ایران تلاشی عملیاتی عراق را بر سر دیگر کشورها، خصوصاً پادشاهی عربستان سعودی درآورد. (۱)

خبرگزاری فرانسه نیز درباره سکوت کشورهای حاشیه خلیج فارس در برابر تهدید عراق که منافع آنها را هم به خطر خواهد انداخت، گزارش داد: یک هفته پس از تهدید عراق بر ضد جزیره ایرانی خارک، کشورهای نفت‌خیز حوزه خلیج فارس که خطر گسترش جنگ عراق و ایران نخست آنها را تهدید می‌کند، همچنان کاملاً سکوت کرده‌اند. درحقیقت، هیچ یک از شش کشور عربستان، قطر، کویت، بحرین، امارات متحده عربی و عمان هنوز در مقابل هشدار صریح عراق عکس‌العمل نشان نداده‌اند؛ هشدار که به وسیله شکاری‌های این کشور به نفت‌کش‌های عازم ترمینال اصلی نفتی ایران داده شد و با بمباران این جزیره در چهارشنبه گذشته صورت گرفت. این سکوت هنگامی پر معناتر می‌شود که وزیر دفاع عربستان، قطر و بحرین در همان تاریخ سرگرم بازرسی از پایگاه دریایی جبیل و پایگاه هوایی ظهران بودند که به ترتیب در فاصله ۱۶۰ و ۲۰۰ کیلومتری جنوب شرقی جزیره خارک قرار دارند. (۲)

۲۲

حمایت و پشتیبانی برخی کشورهای عرب منطقه از عراق همچنان ادامه دارد و این کشورها از هیچ کمکی در این خصوص دریغ نمی‌کنند و در مقابل محدودیت‌هایی را علیه ایران اعمال می‌کنند.

امروز از بندر "شعبیه" کویت و منطقه مرزی "نویسب"، ۸۲ تریلر حامل مهمات به سوی عراق رفتند. (۳) در بندر "الاحمدی" کویت نیز یک کشتی سوئدی که حامل موشک برای عراق است، پهلو گرفته است. (۴) همچنین ۳۲ دستگاه خودرو حامل وسایل نظامی از کشور

ص: ۵۰

۲-۱۱. مأخذ ۱، ص ۲، منامه - خیرگزاری فرانسه، ۲/۶/۱۳۶۱.

۳-۱۲. سند شماره ۱۶۷۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، فرماندهی اطلاعات ستاد مشترک ارتش، شماره ۱۴۵-۱۵۹، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۹.

۴-۱۳. سند شماره ۱۶۷۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی فتح (رکن ۲)، شماره ۵۸، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

اردن به بغداد وارد شده است. (۱) با توجه به ادامه جنگ و محدودیت عراق در بسیج نیروهای پشتیبانی کننده دولت این کشور با چاپ اطلاعیه ای در روزنامه "جنگ" چاپ کراچی، ۷۹۰ تن از اتباع پاکستانی را که تخصص های عمومی مانند رانندگی وسائل سنگین، اپراتوری، معماری، مکانیکی و ... دارند، به کار دعوت کرد. در این آگهی اعلام شده است که تسهیلاتی همچون غذا، خوابگاه، بلیت هواپیما و امکان ارسال حقوق ماهانه به صورت ارز به پاکستان، در اختیار داوطلبان قرار خواهد گرفت. (۲)

از سوی دیگر خبرگزاری جمهوری اسلامی از بوشهر گزارش داد که کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس اخیراً محدودیت هایی برای ورود لنج های ایرانی به بندرهایشان به اجرا گذاشته اند. به گزارش این خبرگزاری، در چندروز گذشته، ناوچه های نیروی دریایی کویت حداقل چهار لنج ایرانی را که دو فروند آنها حامل کالاهای صادراتی بوده اند، به دلیل داشتن مانیفست (حکم خروج) ایرانی بازگردانده اند و به آنها اجازه ورود به بندر کویت را نداده اند. بر اساس گزارش این خبرگزاری، بحرین نیز از چند ماه پیش ورود لنج های ایرانی را به بندرهایش منع کرده است. (۳)

۲۳

نیروهای نظامی ایران هم زمان با درگیری و پیکار با ارتش عراق، با نیروهای شورش گر و ضدانقلاب داخلی در شمال غربی ایران در حال جنگ اند.

امروز نیروهای خودی در منطقه پیرانشهر و تکاب دو عملیات موفقیت آمیز پاک سازی را با حداقل تلفات انجام دادند. سپاه پاسداران پیرانشهر در شمال شرقی این شهر، روستاهای "اشنوزنک"، "بالابان"، "تيله" و "کندور" را پاک سازی کرد. در این عملیات شماری از افراد مسلح غیرقانونی، کشته یا مجروح شدند که جسد یکی از کشته ها در منطقه باقی ماند. وسایل به دست آمده از شورشیان، شامل یک خودرو، چند تلویزیون و مقداری مشروبات الکلی است. (۴)

در پاک سازی روستای "گل تپه" تکاب که به دست نیروهای سپاه پاسداران انجام شد نیز ۱۲ تن از نیروهای ضدانقلاب کشته یا زخمی و ۲۰ تن نیز اسیر شدند. در این عملیات بیش از ۱۰۰ اسلحه و مقداری اسناد و مدارک سازمانی به دست نیروهای خودی افتاد. (۵)

۲۴

امام خمینی، امروز در حکمی مأموریت حجت الاسلام سیدموسی موسوی نماینده خود در کردستان را تمدید کردند. متن این حکم چنین است:

«بسم الله الرحمن الرحيم

جناب حجت الاسلام آقای حاج سیدموسی موسوی - دامت افاضاته

همان گونه که قبلاً مأموریت داشتید تا به مشکلات مذهبی و اجتماعی اهالی محروم و مستضعف منطقه کردستان رسیدگی

-
- ۱-۱۴. سند شماره ۱۶۸۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، فرماندهی اطلاعات، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۶.
- ۲-۱۵. سند شماره ۱۶۷۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای از ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره دوم (فرماندهی اطلاعات)، شماره ۱۵۷-۱۴۲، ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۳-۱۶. مأخذ ۱، ص ۸ بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.
- ۴-۱۷. سند شماره ۷۱۹۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۲/۶/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۱۶۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۳، ۸/۶/۱۳۶۱ صص ۲ و ۳.
- ۵-۱۸. سند شماره ۱۶۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۳، ۸/۶/۱۳۶۱ ص ۳

ان شاء الله تعالی همان مأموریت را با قاطعیت و تلاش بیش تری پیگیری کرده و با تدبیر و کاردانی خاصی که دارید در رفع نابسامانی های منطقه که معلول بی توجهی و یا دشمنی رژیم منفور گذشته با خلق کرد، و ویرانگری های فرقه های گمراه، خائن و ویرانگر می باشد، سعی کافی را مبذول دارید. امید است ارگان ها و نهادهای دولتی و اهالی محترم آن منطقه - ایدهم الله تعالی - با شما همکاری های لازم را بنمایند. از خدای تعالی موفقیت جنابعالی را در این راه مسئلت دارم. والسلام علیکم و رحمه الله.

۲ شهریور ماه ۶۱ - روح الله الموسوی الخمینی^(۱)

۲۵

رفتار تروریستی سازمان مجاهدین خلق در مناطق مختلف کشور، از جمله در تهران همچنان ادامه دارد. روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی در اطلاعیه ای اقدامات کمیته های مستقر در تهران را در مبارزه با سازمان مجاهدین خلق برشمرد. طبق این اطلاعیه، درگیری های چند روز گذشته و کشف دو خانه تیمی، ۱۳ تن از اعضای این سازمان کشته و ۲۰ تن دستگیر شدند و از نیروهای کمیته نیز یک تن شهید و ۲ تن مجروح شدند. تعدادی اسلحه و مقداری از اسناد درون گروهی این سازمان نیز کشف شد. در اطلاعیه کمیته بخشی از این اقدامات چنین آمده است:

«برادران پاسدار در [خیابان] ۳۰ متری "جی" (انتهای خیابان جیحون) به یک اتومبیل پیکان در حال عبور مشکوک شدند. سرنشینان اتومبیل که دو منافق مسلح بودند به سوی برادران پاسدار تیراندازی کردند. به دنبال تیراندازی آنها، برادران پاسدار نیز به سوی سرنشینان اتومبیل آتش گشودند و در نتیجه، یکی از منافقین به هلاکت رسید و دیگری نیز مجروح شد. از داخل اتومبیل حامل این دو منافق، تعدادی اسلحه و مدارک درون گروهی کشف و ضبط شد.

در یک درگیری که بین برادران پاسدار و یک منافق در خیابان اقبال رخ داد، منافق مزبور کشته شد. از این منافق یک قبضه اسلحه کلت کمری و تعدادی اسناد درون گروهی به دست برادران پاسدار افتاد.

یک منافق در خیابان پارک^(۲) با توسل به زور وارد منزلی شد و قصد اخاذی از صاحب خانه را داشت که یکی از افراد خانه، موضوع را تلفنی به کمیته محل اطلاع داد. برادران مستقر در کمیته سریعاً خود را به منزل موردنظر رسانده و محل را به محاصره خود در آوردند. منافق مزبور با دیدن پاسداران قصد داشت نارنجکی را که همراه داشت به سوی آنها پرتاب کند، ولی قبل از اقدام به این عمل، توسط پاسداران به هلاکت رسید.

ص: ۵۲

۱- ۱۹. موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، صحیفه امام، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶، تهران: چاپ اول - پائیز ۱۳۷۸، ص ۴۳۸.

۲- در حال حاضر این خیابان خالد اسلامبولی نام دارد.

یک تیم از پاسداران کمیته های انقلاب اسلامی در خیابان دکتر هوشیار یکی از منافقین را که قبلاً شناسایی شده و تحت تعقیب بود، به دام انداخته و پس از محاصره، به وی دستور ایست دادند. منافق مزبور بدون توجه به دستور ایست، به سوی برادران پاسدار تیراندازی کرد که در نتیجه، بین پاسداران و تروریست فراری درگیری مسلحانه به وجود آمد و منافق مزبور به هلاکت رسید. از وی یک کلت کمری و تعدادی اسناد به دست آمد.

در یک درگیری که بین پاسداران کمیته و یک منافق در خیابان ۲۱ متری "جی" (انتهای خیابان هاشمی) رخ داد، فرد منافق به هلاکت رسید و از او یک قبضه کلت کمری کالیبر ۳۸ و ده فشنگ به دست برادران پاسدار افتاد.

برادران پاسدار طی عملیاتی به نام عملیات شهید صدوقی، یک خانه امن (تیمی) را چند روز قبل در منطقه شمس آباد شناسایی کردند و با همکاری برادران دادستانی مرکز، برای دستگیری ساکنین خانه که متعلق به منافقین بود، وارد عمل شدند. منافقین که متوجه محاصره خانه شدند، اقدام به تیراندازی به سوی برادران پاسدار کردند که با پاسخ متقابل پاسداران روبه رو شدند. در نتیجه این درگیری، دو زن و یک مرد که از ساکنان این خانه تیمی بودند به هلاکت رسیدند. از خانه تیمی شناسایی شده نیز تعدادی اسلحه ژ ۳ و مدارک و اسناد درون گروهی کشف شد. ضمناً در این درگیری به هیچ یک از برادران پاسدار آسیبی نرسید.

همچنین در خیابان پروین اعتصامی (از خیابان های فرعی خیابان دکتر فاطمی) یک خانه تیمی مورد شناسایی برادران کمیته و دادستانی انقلاب اسلامی مرکز قرار گرفت. در این خانه تیمی که به تصرف برادران پاسدار درآمد، سه منافق به هلاکت رسیدند و یک مرد منافق دستگیر شد. در این درگیری یکی از برادران دادستانی به نام علی رضا جاوید به شهادت رسید و دو تن از پاسداران نیز مجروح شدند. از داخل خانه تیمی کشف شده، تعدادی اسلحه ژ ۳ و ام ۳ و مقادیر قابل توجهی اسناد درون گروهی سازمان مجاهدین کشف و ضبط شد.

یک منافق تروریست در تقاطع خیابان خردمند و کریم خان زند با اسلحه کمری، یک روزنامه فروش را به شهادت رساند و هنگام فرار از محل حادثه به محاصره برادران پاسدار درآمد. برادران پاسدار که در حال گشت زنی در خیابان کریم خان زند بودند، با شنیدن صدای گلوله، بدون درنگ خود را به محل حادثه رساندند و منافق مزبور را که پس از ارتکاب قتل قصد فرار از محل را داشت، تعقیب کردند. منافق تروریست که خود را در محاصره پاسداران دید به سوی آنها تیراندازی کرد و پاسداران نیز به سوی منافق فراری تیراندازی کردند و او را به هلاکت رساندند. منافق تروریست قبل از به هلاکت رسیدن، با نارنجکی که همراه داشت برای به شهادت رساندن برادران پاسدار اقدام به ساختن تله انفجاری کرد که با هوشیاری برادران پاسدار اقدام وی خنثی شد. (۱)

ص: ۵۳

امروز همچنین در یک درگیری بین نیروهای سپاه خرامه (از توابع شیراز) و عده ای از قاچاق چیان اسلحه، هفت تن از قاچاق چیان دستگیر شدند. در تحقیقات بعدی مشخص شد که از دستگیرشدگان، یک تن عضو سازمان پیکار است و ۳ تن وابسته به سازمان مجاهدین خلق و ۳ تن نیز قاچاق چی اند. در این درگیری، یکی از نیروهای سپاه زخمی شد. (۱)

۲۶

خبرگزاری خلیج از بغداد به نقل از روزنامه العراق اعلام کرد: «کریم سنجابی وزیر خارجه ایران در دولت مهدی بازرگان، پس از اینکه توانست از ایران فرار کند، به جبهه ملی مخالف ایران در پاریس پیوست ... منابع وابسته به مخالفان ایران تأکید کردند جبهه ملی در آینده نزدیک عملیات مسلحانه خود را علیه رژیم [امام] خمینی افزایش خواهد داد.» (۲)

هفته نامه اکسپرس چاپ پاریس نیز اعلام کرد که مقامات الجزایر و سوریه به طور خصوصی و محرمانه بر ایران فشار آورده اند تا از اعدام صادق قطب زاده جلوگیری کنند. این هفته نامه افزود: «قطب زاده متهم است که در رأس گروهی از مخالفان در تدارک یک قیام مسلحانه بر علیه جمهوری اسلامی بوده است.»

هفته نامه اکسپرس در شماره اخیر خود در صفحه "وقایعی که باید دنبال شود" می نویسد: «مقامات الجزایر و سوریه به طور خصوصی و محرمانه به دولت ایران فشار می آورند تا از اعدام قطب زاده جلوگیری شود. وزیر اسبق امور خارجه ایران که محاکمه او از ۱۴ اوت [۲۳ مرداد] شروع شده است، متهم است که در رأس گروهی از مخالفین در تدارک یک قیام مسلحانه بر علیه جمهوری اسلامی ایران بوده است.» (۳)

۲۷

تجاوز نظامی حکومت عراق به ایران، نه تنها برخلاف همه موازین انسانی، اسلامی و بین المللی است بلکه این جنایت بزرگ نقض آشکار و مسلم منشور سازمان کنفرانس اسلامی است.

این مطلب بخشی از سخنرانی دکتر علی اکبر ولایتی وزیر خارجه ایران در سیزدهمین اجلاس وزیران خارجه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی است که در نیامی پایتخت کشور افریقایی نیجر ایراد شده است. ولایتی روز اول این اجلاس در نطق مهمی درباره مهم ترین مسائل کشورهای اسلامی مطالبی را بیان کرد و در خصوص جنگ ایران و عراق گفت: تجاوز رژیم عراق نه تنها برخلاف کلیه موازین انسانی، اسلامی و بین المللی صورت گرفته است، بلکه این جنایت بزرگ، خود نقض مسلم و آشکار منشور سازمان کنفرانس اسلامی نیز به شمار می رود که عراق خود یکی از امضا کنندگان آن است، بنابراین رژیم بعثی عراق با تجاوز آشکار خود به جمهوری اسلامی ایران، عملاً و با وضوح، اصول فوق الذکر را که از مبانی اسلامی منشور سازمان کنفرانس اسلامی می باشد، زیر پا گذاشته است و جا دارد به خاطر این نقض آشکار، از سوی سازمان محکوم و از عضویت آن محروم شود. تجاوز

ص: ۵۴

۱- ۲۱. سند شماره ۷۲۰۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات سپاه، مرکز منطقه ۹ (شیراز) به اطلاعات مرکز، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- ۲۲. مأخذ ۱، ص ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.

۳- ۲۳. مأخذ ۹، صص ۱۷ و ۱۸، پاریس، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.

نظامی رژیم عراق علیه جمهوری اسلامی ایران، بهترین زمینه مساعد را برای افزایش ماجراجویی های رژیم اشغالگر قدس در منطقه فراهم آورد و به این رژیم مزدور و متجاوز، امکان داده است با استفاده از درگیری نیروهای دو کشور ایران و عراق و با احساس ایمنی کامل، جنایات خود در منطقه را یکی پس از دیگری به مرحله اجرا درآورد. گمان نمی کنم بر نمایندگان محترم پوشیده باشد که چنانچه تجاوز رژیم بعثی عراق علیه ایران صورت نمی گرفت، هیچ گاه رژیم صهیونیستی

جرئت و اجازه ارتکاب چنین جنایت موحشی را در لبنان به خود نمی داد.»(۱)(۲)

در حاشیه اجلاس کنفرانس اسلامی، دکتر ولایتی در ملاقاتی با هیئت کویتی در نیجر، درباره جنگ عراق علیه ایران گفت: «ایران هیچ گونه طمع و چشم داشتی به اراضی هیچ کشوری، حتی عراق ندارد، اما تا تحقق شرایط عادلانه و شرافتمندانه اعلام شده از سوی جمهوری اسلامی ایران، به مبارزه بی امان برای دفع تجاوز و احقاق حقوق حقه خود ادامه خواهد داد.»(۳)

۲۸

به دنبال تجاوز رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان و هماهنگی با این اقدام، طرح بشیر جمیل رئیس جمهور جدید لبنان، مبنی بر اخراج مبارزان فلسطینی از این کشور، آیت الله منتظری پیام اعتراض آمیزی صادر کرد. یادآوری همکاری امریکا و شوروی در این باره، سکوت دولت های عربی و خائنانه خواندن این سکوت؛ توصیه به سران جنبش فلسطین بر تمسک به اسلام و امت مسلمان به جای تکیه بر کشورهای عربی و ...؛ بخش هایی از این پیام است. در این پیام آمده است:

«این روزها جهان اسلام شاهد جنایتی بزرگ از ناحیه امریکا و دستیارانش می باشد. توطئه بیرون راندن مبارزین فلسطینی از کشور مظلوم لبنان به دنبال تجاوز وحشتناک صهیونیسم و اشغال آن کشور و قتل عام مسلمانان بی دفاع، زنگ خطری است برای اسلام و تمام کشورهای اسلامی. این توطئه بزرگ که با طراحی امریکا و سازش با شوروی به دست نژادپرستان صهیونیست انجام شد، لکه ننگی است بر دامن سران کشورهای مرتجع و سازش کار عرب و غیرعرب. اینها با سکوت خائنانه خود به امریکا و اسرائیل جرئت دادند که

ص: ۵۵

۱- بخش های دیگر این سخنرانی در گزارش ۳۱ همین روز آمده است.

۲- ۲۴. روزنامه کیهان، ۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱۴.

۳- ۲۵. مأخذ ۲۰، ص ۳.

علی رغم خواست تمام مسلمانان جهان، فلسطینیان آواره را پس از این همه کشتار و جنایات اینچنین متفرق و متشتت به کشورهای زیر سلطه آمریکا به دور از مرز اسرائیل تبعید نمایند و به نهضت آزادی بخش فلسطین اینچنین ضربه وارد سازند تا امنیت اسرائیل، این دشمن اسلام و خلق عرب را تأمین نمایند. اگر کشورهای اسلامی در همان روزهای اول تجاوز و لشکرکشی اسرائیل به لبنان همچون جمهوری اسلامی ایران با اینکه خود گرفتار تجاوز و جنگ تحمیلی است، با شهادت و صداقت نیروهای مسلح خود را وارد صحنه نموده بودند و مسلمانان لبنان را تنها نمی گذاشتند، اسرائیل هرگز به خود اجازه چنین ظلمی بزرگ و جنایات به اسلام و مسلمین را نمی داد و اگر سران جنبش فلسطین بیش از حد خود را به دولت های مرتجع و فریب کار و به وعده و وعید بلوک شرق، وابسته نمی کردند و به جای آن با ملت های مسلمان پیوند مکتبی و دینی برقرار می نمودند، امروز قربانی توطئه همین دولت های خائن و دشمنان دوست نما نمی شدند. باید مسئولین جنبش بدانند تا هنگامی که از مردم مسلمان فاصله دارند و خود را گرفتار بازی های سیاسی شرق و غرب نموده و اسلام را به عنوان یک مکتب و ایدئولوژی، اساس مبارزات خود قرار نداده اند، اینان از قدرت خارق العاده تعالیم وحی و اتکا به توده های میلیونی مسلمان که منبع و منشأ تمام امکانات اند، غافل اند. تجربه حدود ۳۰ سال اشغال فلسطین ثابت نموده که دولت ها نمی خواهند و نمی توانند فلسطین و قبله اول اسلام را آزاد سازند. باید ملت ها را آماده جنگ سرنوشت ساز با صهیونیسم جهانی، این دشمن اسلام و عرب نمود. چرا ملت های مسلمان از تجربه زنده و تاریخی ملت مسلمان و قهرمان ایران الهام نمی گیرند؟! انقلاب اسلامی ایران برای نهضت های آزادی بخش جهان بهترین الگو خواهد بود. باید مسئولین مربوطه تجربیات و مایه های مکتبی و فرهنگی این انقلاب را در اختیار مظلومین دنیا قرار دهند. ... ملت مسلمان لبنان بدانند با اخراج مبارزین فلسطینی، وظیفه او بیش از پیش سنگین شده و اگر او در مقابل این تجاوز ساکت و یا خدای نکرده راضی باشد، در تمام مظالم و جنایات اسرائیل شریک و سهیم خواهد بود. جوانان مسلمان و غیور و علما و روحانیون معظم لبنانی باید با تمام توان و قدرت به مقاومت خود ادامه دهند و نگذارند یک حکومت ضد اسلامی و هم پیمان صهیونیست ها روی کار آید. مرگ با عزت و افتخار بهتر است از زندگی با ذلت و عار. دولت های عربی سازشکار و خائن به آرمان مقدس اسلام و عرب هم بدانند که به فرموده رهبر بزرگ انقلاب حضرت امام خمینی - مدظله - با این وضع ذلت بار که قبول نموده اند، اسرائیل به سراغ همه آنها خواهد رفت و به صغیر و کبیرشان ترحم نخواهد کرد. تا کی آنها همچون بردگان در اختیار امریکا و اسرائیل قرار دارند و هر روز به فرمان آنها در پیمان و کنفرانس های استعماری کمپ دیوید و فاس و غیره شرکت می نمایند؟!» (۱)

ص: ۵۶

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی تجاوز رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان و اخراج مبارزان فلسطینی را از این کشور محکوم کرد. وی در دیدار با گروهی از اعضای اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان در اروپا و نیز جمعی از بانوان عضو نهضت سوادآموزی کاشمر، ضمن یادآوری اهمیت منطقه خاورمیانه، قتل عام مسلمانان فلسطین و لبنان به دست نیروهای حکومت صهیونیستی و اخراج مبارزان فلسطینی را ناجوانمردانه دانست و گفت: «وضعیتی که اکنون در لبنان به وجود آمده، اهمیت انقلاب اسلامی ایران را نشان می دهد و حساسیت و سنگینی تکلیف ما را گوشزد می کند.» او کشورهای اسلامی را که حوزه های عظیم نفت دارند، سرزنش کرد که چرا از نفت خود در برابر اسرائیل استفاده نمی کنند. وی افزود: «با وضع موجود لبنان، هیچ توجیهی وجود ندارد که چرا کشورهای اسلامی از نفت خود برای کوتاه کردن دست اسرائیل غاصب از لبنان استفاده نکردند.»

آقای رفسنجانی سپس درباره دشمنی قدرت های شرق و غرب با انقلاب اسلامی، گفت: «بر قدرت ها برای سرکوبی جمهوری اسلامی از هیچ حرکتی دریغ نکردند و همه امکانات نظامی، سیاسی، جاسوسی و اقتصادی خود را برای مقابله با انقلاب اسلامی که موج آن جهان را فرا گرفته، تجهیز کرده اند؛ از این جهت، مسئله انقلاب اسلامی برای استکبار جهانی مهم است و در مقابل، وظیفه ما نیز سنگین می شود.» (۱)

وزارت امور خارجه ایران و نمایندگان مجلس شورای اسلامی با انتشار بیانیه های جداگانه، اخراج پناهندگان فلسطینی از لبنان را به شدت محکوم کردند و این اقدام را توطئه ای صهیونیستی و امپریالیستی خواندند. در بیانیه وزارت امور خارجه با محکوم کردن حمله اسرائیل به بیروت و کشتار مردم این شهر و پناهندگان فلسطینی و محکوم کردن سکوت دولت های غربی در این واقعه و پی آمد آن، یعنی پراکنده ساختن فلسطینیان در کشورهای عربی، آمده است: «تاریخ ۳۴ ساله ننگین رژیم اشغالگر قدس به خوبی نیت پلید این رژیم را برای نابودی اسلام و مسلمین در منطقه، نشان داده است. حضور نیروهای امریکایی و دیگر وابستگان امریکا در لبنان و تکرار نسخه صحرای سینا در این کشور برای اشغال کشورهای اسلامی، به خوبی می تواند نقشه های آینده استعمار را در این منطقه از جهان آشکار سازد. تبعید و پراکندن مبارزان فلسطینی در کشورهای عربی و انتخاب رژیم های مزدوری چون اردن و عراق بدین منظور، خود حکایت از همراهی کامل مرتجعین عرب با این نقشه می کند. برگزاری انتخابات ریاست جمهوری لبنان و تحمیل رئیس جمهور وابسته و سرسپرده اسرائیل و امریکا به این کشور، در شرایطی که هنوز مبارزین فلسطینی، بیروت را ترک نکرده اند و این سرزمین در اشغال چکمه پوشان رژیم صهیونیستی و سربازان امریکایی

می باشد، خود هشدار گویایی است به مردم مسلمان و مبارز و شیعیان عزیز لبنان که لحظه ای غفلت و کوتاهی در مقابله با نقشه های شیطان بزرگ، بی شک چیزی جز نابودی و خفت و خواری را به دنبال نخواهد داشت. امید است این جریان، درس عبرتی برای مسئولان و مبارزین فلسطینی، جهت جبران اشتباهات و خطاهای گذشته شان باشد و آنها چشم امیدشان را از رژیم های مرتجع و منافقانی که حمایت از آرمان فلسطین را تنها به عنوان سنگری برای حفظ سلطه ننگین خویش بر توده های مسلمان و عرب برگزیده اند، بردارند و راه نجات را تنها در اسلام عزیز و رو آوردن به مردم مسلمان منطقه بدانند و از تکیه بر دول سرسپرده خودداری کنند. وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ضمن محکوم کردن توطئه امریکایی اخراج مبارزین فلسطینی از لبنان و پراکنده ساختن آنها در کشورهای عربی، اعلام می کند که مردم مسلمان و کشورهای مترقی منطقه باید برای مقابله با تجاوزها و نقشه های آتی امریکا و رژیم صهیونیستی، مانند تحت فشار قرار دادن جمهوری اسلامی ایران و دول پیشرو منطقه، حاکمیت قرارداد ننگین کمپ دیوید و تثبیت نظام بعثی صهیونیستی عراق، آماده باشند و بدانند تا هنگامی که استکبار جهانی در این نقطه از جهان حضور دارد، در هر زمان باید انتظار چنین فاجعه ها و جنایت هایی را داشت.» (۱)

نمایندگان مجلس شورای اسلامی ایران نیز با انتشار بیانیه ای توطئه خروج فلسطینیان از لبنان را محکوم کردند. در این بیانیه آمده است: «ما مطمئن هستیم سلاح هایی که امروز از دست رزمندگان فلسطین و دیگر مبارزان در لبنان فروافتاده است، در دست میلیون ها مسلمان مقاوم قرار گرفته و سلطه ابرقدرت ها بر منطقه و موجودیت رژیم اشغالگر فلسطین را نشانه خواهد رفت.» (۲)

۳۱

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران که از روز گذشته برای شرکت در سیزدهمین اجلاس وزیران خارجه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی به نیامی پایتخت کشور افریقایی نیجر، سفر کرده است، نطق مهمی در این اجلاس ایراد کرد. وی در سخنانش، به مسائل مختلف جهانی از جمله اخراج مبارزان فلسطینی از لبنان، تجاوزات صهیونیست ها، اشغال افغانستان و... پرداخت و پیشنهادهایی به این کنفرانس عرضه کرد. ولایتی درباره مسئله اسرائیل گفت:

«سازمان کنفرانس اسلامی از بدو پیدایش خود تا کنون بیش از هر موضوع دیگری مسئله فلسطین را مورد توجه قرار داده و بیش ترین قطعنامه ها را در این مورد صادر کرده است، ... اما تعجب در این است که برخی از کشورهای که به این قطعنامه ها رأی مثبت می دهند، در عین حال، مهم ترین روابط سیاسی، اقتصادی و نظامی را با این ابرجنایت کار تاریخ بشریت حفظ کرده و با سرازیر ساختن میلیاردها بشکه از ارزشمندترین ثروت های

ص: ۵۸

۱- ۲۸. همان، ص ۱۰.

۲- ۲۹. همان، ص ۳.

خود به این کشور و سپردن میلیاردها دلار از دارایی های خود در بانک های امپریالیستی، به آنان امکان می دهند با توان بیش تر و خاطری آسوده به کمک های همه جانبه خود به رژیم صهیونیستی ادامه دهند و بمب ها و موشک های مخرب را که از برکت سرمایه های همین کشورهای اسلامی تولید می کنند، بر سر ملت مظلوم و دردمند فلسطین و لبنان فرو ریزند. رژیم اشغالگر قدس با استفاده از تشنت و عدم وحدت تأسف باری که بر دنیای اسلام حکم فرماست، سبانه به قلع و قمع مسلمانان مبارز فلسطینی، لبنانی و سوری پرداخته و نهضت رهایی بخش فلسطین را در معرض نابودی قرار داده و این در حالی است که این نهضت از پشتیبانی کشورهای اسلامی که همه جا خود را حامی ملت فلسطین قلمداد می کنند نیز محروم مانده است.»

وزیر امور خارجه کشورمان با اشاره به اعزام نیرو از ایران به لبنان در نخستین روزهای تجاوز صهیونیست ها به این کشور، گفت: «ما بارها اعلام کرده ایم که مسئله فلسطین از نظر ما یک راه حل بیشتر ندارد و آن متشکل ساختن توده های میلیونی مسلمان منطقه و رویارویی مستقیم و قهرآمیز با رژیم اشغالگر قدس است، زیرا به کرات تجربه کردیم که این رژیم نیز چون دیگر زورگویان تاریخ، هیچ منطقی جز منطق زور نمی فهمد.»

دکتر ولایتی در پایان سخنان خود پیشنهاد شش ماده ای هیئت نمایندگی ایران را که قبلاً برای تصویب و اجرا به کمیته های کارشناسی کنفرانس عرضه شده بود، قرائت کرد که عبارت بودند از:

۱- اعمال مجازات های شدید علیه امریکا که آشکارا در کنار رژیم صهیونیستی ایستاده است.

۲- تجدیدنظر در روابط سیاسی کشورهای عضو کنفرانس اسلامی با امریکا.

۳- بررسی فعالیت های سیاسی و اقتصادی رژیم اشغالگر قدس در افریقا و طرق جلوگیری از آن.

۴- بررسی نقش مسیونرهای مسیحی در افریقا و چگونگی ممانعت از اجرای این نقش.

۵- بررسی خطر نفوذ استعماری ابرقدرت ها و ایجاد پایگاه های علنی و غیر علنی توسط آنان در سرزمین های اسلامی و اعلام موضع صریح کنفرانس در این زمینه.

۶- تأکید مجدد بر قطعنامه های پیشین کنفرانس اسلامی در زمینه مجازات رژیم مصر.^(۱)

رادیو کلن درباره این اجلاس گزارش داد: وزیر امور خارجه کنفرانس اسلامی، امروز اوضاع لبنان، جنگ عراق و ایران و مسئله افغانستان را مورد بررسی قرار دادند. کمیته سیاسی کنفرانس اسلامی درباره طرح قطعنامه ای درباره لبنان، به مشورت پرداخته که در آن، لشکرکشی اسرائیل به لبنان محکوم شده است.^(۲)

ص: ۵۹

۱- ۳۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰.

۲- ۳۱. مأخذ ۹، ص ۲۸، رادیو کلن، ۲/۶/۱۳۶۱.

امروز یک هیئت از کنگره امریکا به سرپرستی "هنری سولارز" عضو کمیته روابط خارجی این کنگره، وارد عراق شد. رسانه های گروهی غرب در برابر مسافرت این هیئت سکوت کرده اند. تنها خبری که امروز در این باره انتشار یافت، ملاقات این هیئت با مقام های عراقی بود که خبرگزاری عراق آن را اعلام کرد. بنا به گزارش این خبرگزاری "نعیم حداد" رئیس مجلس ملی عراق، امروز با هنری سولارز عضو کمیته روابط خارجی کنگره امریکا که در رأس هیئتی از عراق دیدن می کند، ملاقات و مذاکره کرد. این مذاکرات درباره اوضاع جاری اعراب و جهان، به ویژه جنگ عراق و ایران و تهاجم اسرائیل به لبنان بوده است. (۱)

در پی حملات نیروی هوایی عراق به پایانه های نفتی ایران در جزیره خارک و احتمال افزایش قیمت جهانی نفت، کمپانی های بزرگ نفتی جهان در تلاش برای کاهش قیمت نفت هستند.

درباره وضعیت جدید بازار نفت و سازمان اوپک، مانع سعید العتیه وزیر نفت امارات متحده عربی، در مصاحبه ای گفت: کمپانی های بزرگ نفتی جهان در نظر دارند اوپک را مجبور کنند تا قیمت پایه نفت خود را کاهش دهد، ولی اوپک در نظر دارد قیمت پایه نفت را در سطح ۳۴ دلار حفظ کند. وی افزود: پادشاهی عربستان سعودی تا کنون تخفیفی در قیمت نفت خود قائل نشده است و میزان تولید نفت خام این کشور از ۷ میلیون به ۵/۵ میلیون بشکه در روز رسیده است. همچنین منابع اوپک می گویند: لیبی و ایران نفت خود را با تخفیف بسیاری می فروشند و میل چندانی به شرکت در جلسه مشاورتی نیز نشان نمی دهند. العتیه همچنین گفت: افزایش صادرات مکزیک که عضو اوپک نیست، تلاش این سازمان را برای کنترل بازار نفت، با عدم موفقیت روبه رو کرده است. (۲)

بشیر جمیل در مصاحبه ای پس از انتخاب شدن به ریاست جمهوری لبنان، بدون اشاره به حضور نیروهای نظامی رژیم اسرائیل در جنوب لبنان، بر خروج همه نیروهای سوری و فلسطینی از جنوب لبنان تأکید کرد. وی در این مصاحبه اعلام کرد: تا زمانی که حتی یک سوری یا فلسطینی در لبنان باقی است، ما به خود اجازه نمی دهیم که سلاحمان را کنار بگذاریم. ما دیگر نیروی کوچکی نیستیم. وی افزود: ما در جنگ خود پیروزیم و این مهم ترین مسئله ای است که من به آن فکر می کنم. گزارش روزنامه جمهوری اسلامی در این باره چنین است:

«جمیل خواستار یک لبنان دمکراتیک از نوع غربی شد که دوست امریکا و غرب باشد و به عنوان قسمتی از جهان آزاد غرب محسوب شود. وی سپس افزود: ما می خواهیم منافع امریکا در منطقه را حفظ کنیم، حالا اگر بگویند که ما فاشیست و چیزهای دیگری مانند آن

-
- ۱- ۳۲. مأخذ ۱، ص ۲۶، خبرگزاری جمهوری اسلامی ۲/۶/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۲۴، ص ۱۶، بغداد - خبرگزاری کویت.
- ۲- ۳۳. مأخذ ۱، ص ۹، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۶/۱۳۶۱.

هستیم، اشکالی ندارد. در بازتاب انتخاب جمیل به ریاست جمهوری لبنان، آسوشیتدپرس به نقل از مطبوعات اسرائیل چنین گزارش داد:

روزنامه معاریو نوشته است که بشیر جمیل چند روز قبل از منصوب شدن به ریاست جمهوری لبنان، به اسرائیل گفت که امیدوار است ظرف دو ماه آینده یک پیمان صلح با اسرائیل امضا کند.

روزنامه داور نیز نوشته است که آخرین سفر جمیل به تل آویو، در جریان پنج روز اول تجاوز اسرائیل به لبنان صورت گرفت. وی در این سفر پیشنهاد کرد که نیروهای فالانژ تحت فرماندهی خود را هماهنگ با نیروهای در حال پیشروی اسرائیل، در جنوب لبنان مستقر کند. به نوشته روزنامه داور، حکومت اشغالگر قدس چند روز قبل از تجاوز به لبنان، کوشیده است تا با کمک بشیر جمیل فرمانده نیروهای فالانژ، فعالیت این نیروها را با ارتش صهیونیستی هماهنگ کند. این روزنامه همچنین افزوده است، بشیر جمیل چند روز قبل از جنگ، به اسرائیل سفر کرده و مذاکراتی در این باره با مقام های اسرائیلی انجام داده است. روزنامه داور در پایان گزارش خود آورده است، جمیل از سال ۱۹۷۶ (۱۳۵۵) تا کنون بارها از اسرائیل دیدار کرده و شیمون پرز وزیر دفاع وقت رژیم صهیونیستی، نخستین تماس های نزدیک میان فالانژیست های لبنان و اسرائیل را برقرار کرده است. از آن پس، جمیل به طور مرتب با مقامات صهیونیستی ملاقات داشته است.

در حالی که امریکا، اسرائیل، مصر و سازمان ملل متحد انتخاب جمیل را قانونی خوانده و آن را تأیید کرده اند، مطبوعات سوریه این انتخاب را غیرقانونی و مضحک دانسته اند. روزنامه الثوره در پنج ستون با عنوان های "کمندی انتخاب جمیل زیر سایه سرنیزه های اسرائیلی انجام گرفت" و "رئیس جمهوری یا فرمانداری نظامی لبنان به دست اشغالگران افتاد"، نوشت: این انتخابات نمایشی، به رغم اراده مردم لبنان و با حمایت تانک های اسرائیلی انجام گرفت و ادامه تعرض اسرائیل به لبنان قلمداد می شود.

روزنامه تشرین نیز انتخابات نمایشی برای گزینش بشیر جمیل را جعلی توصیف کرد و افزود: دار و دسته جمیل با توسل به انواع فشارها و حتی کشتن برخی اعضای مجلس کوشیدند تا نامزد ریاست جمهوری امریکا را به مردم لبنان تحمیل کنند.

در این حال واینبرگر وزیر دفاع امریکا، طرح خروج نیروهای خارجی از لبنان را اعلام کرد. وی درباره این طرح گفت: تحولات منطقه در سه مرحله صورت می گیرد: مرحله اول، تخلیه نیروهای سازمان آزادی بخش فلسطین از بیروت و مرحله دوم، نظارت بر تخلیه هرچه زودتر لبنان از نیروهای اسرائیلی، سوری و خارجی. واینبرگر در خصوص مرحله دوم تصریح کرد که هیچ گونه تاریخی برای خروج صهیونیست ها از لبنان در نظر گرفته نشده است. وی مرحله سوم را بازسازی دولت لبنان بر اساس الگوهای مناسب اعلام کرد. (۳۴)

در آن سوی مرزهای غربی ایران مجاهدین عراقی به یک ستون نظامی عراق در محور سیدصادق - حلبچه حمله کردند که بر اثر آن ۵ نفر از نیروهای نظامی عراق کشته و ۳ تن نیز به دست نیروهای مجاهد اسیر شدند. همچنین یک نفر بر ارتش عراق به غنیمت نیروهای مهاجم درآمد. (۱)

ص: ۶۲

۱- (۳۵) سند شماره ۱۷۰۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷ (اطلاعات عملیات) به قرارگاه کربلا منطقه ۸، شماره ۲۳، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

به رغم بمباران روزانه تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک، صدور نفت از این جزیره همچنان ادامه دارد. امروز شهر آبادان و جزیره خارک به ترتیب هدف گلوله های توپخانه و موشک های هواپیماهای عراق قرار گرفتند. در گلوله باران آبادان که به مجروح شدن ۹ تن انجامید، ۲ خانه و یک مغازه ویران و ۲ خانه نیز دچار آتش سوزی شد. (۱)

جزیره خارک حدود ساعت ۱۷، هدف سه موشک جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق قرار گرفت. بر اثر این حمله، خط لوله نفت گناوه به خارک منهدم شد. (۲) به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، این حمله - که سبب به لرزه در آمدن شهر بوشهر شد - آتش سوزی گسترده ای پدید آورد و در پی آن عملیات بارگیری نفت برای صدور به خارج از کشور، متوقف شد. (۳) با توقف صدور نفت، نیروهای امدادی و مردم در محل حاضر شدند و پس از اطفای حریق کار تعمیر خطوط نفتی را آغاز کردند و یکی از لوله های ۵۲ اینچی ترمیم شد و عملیات بارگیری و صدور نفت در ساعت ۱۹ از سر گرفته شد. (۴)(۵)

سخن گوی نظامی عراق با اشاره به بمباران امروز خارک، بار دیگر اخطار کرد، هر شناور خارجی که به محدوده خارک نزدیک شود، بی درنگ منهدم و غرق خواهد شد. (۶)

در همین حال خبرگزاری جمهوری اسلامی اعلام کرد، نفت کش ۸۵۰ هزار بشکه ای "گولارگونسای" پس از بارگیری در جزیره خارک، این جزیره را به مقصد ژاپن ترک کرد. (۷)

ص: ۶۳

۱-۱. سند شماره ۱۶۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از ستاد مشترک ارتش (مرکز فرماندهی) به ریاست ستاد مشترک ارتش، شماره ۳۱۸، ۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

۲-۲. سند شماره ۶۶۳۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، به اطلاعات تحقیقات نخست وزیری، ۴/۶/۱۳۶۱، و- سند شماره ۰۷۲۰۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه، به روابط عمومی، ۵/۶/۱۳۶۱.

۳-۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۵۹، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۶/۱۳۶۱.

۴- آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود ضمن توضیح این حادثه معتقد است، دسترسی عراق به جزیره خارک نقطه ضعفی برای ما محسوب می شود. [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، صص ۱۶۴ و ۱۶۵].

۵-۴. مأخذ ۳، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۶/۱۳۶۱.

۶-۵. سند شماره ۱۶۷۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، فرماندهی اطلاعات ستاد مشترک

ارتش، شماره ۱۵۹ - ۱۴۵، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰.
۶-۷. روزنامه اطلاعات، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

به گزارش خبرگزاری فرانسه از ابوظبی، به دنبال تهدیدهای عراق مبنی بر حمله به خارک و در پی افزایش حق بیمه برای کشتی‌هایی که به خلیج فارس می‌آیند، صفی از نفت کش‌ها و کشتی‌های باری در دهانه خلیج فارس و تنگه هرمز تشکیل شده است. به گزارش منابع نزدیک به شرکت‌های کشتی‌رانی ابوظبی، در حال حاضر بین ۴۰ تا ۵۰ کشتی، از جمله چند نفت کش غول‌پیکر، در سواحل بندرهای فجیره و خور فکان در سواحل امارات عربی متحده لنگر انداخته‌اند. از این بندرها که از منطقه خطر حملات هوایی عراق فاصله بسیاری دارد، از آغاز جنگ ایران و عراق برای توقف کشتی‌ها، استفاده می‌شده است، ولی در هفته‌های اخیر و به دنبال تهدیدهای عراق، پهلوگیری کشتی‌ها در این سواحل افزایش بیشتری داشته است. همزمان با این تغییرات، کمپانی‌های نفتی در امارات عربی متحده پمپاژ نفت را ۵۰ درصد افزایش داده‌اند. (۱)

خبرگزاری رویتر نیز از افزایش نسبی قیمت نفت و بروز برخی نگرانی‌ها در بازارهای نفت خبر داد و مجدداً تکذیب ایران مبنی بر بستن تنگه هرمز، را یادآور شد: منابع بازار نفت روتردام گزارش دادند، قیمت‌های نفت خام در بازار آزاد روتردام - که مرکز قیمت‌گذاری بازار نفت محسوب می‌شود - با توجه به آخرین گزارش‌ها از جنگ ایران و عراق کمی افزایش یافته است. همین منابع گفتند در بازار نفت، قیمت نفت خام سبک پادشاهی سعودی بشکه ای ۳۲ دلار و ۲۰ سنت اعلام شده است، حال آنکه این قیمت در هفته گذشته ۵/۳۰ دلار بوده است. همچنین گفته شده گزارش‌های مربوط به تهدید عراق مبنی بر بمباران ترمینال نفتی ایران در جزیره خارک، به تحکیم قیمت نفت کمک کرده و درعین حال سبب خوش بینی در بازار آزاد روتردام شده است. این گزارش همچنین حاکی است، بعضی از معامله‌گران نفتی که مطمئن نیستند این افزایش قیمت را تا چه اندازه ای باید به افزایش تقاضا نسبت دهند، با قیمت‌های جدید محتاطانه برخورد کرده‌اند. به علاوه، یک معامله‌گر نفتی در لندن گفت: هنوز مشکل است بتوان در خصوص خرید و فروش نفت خام صحبتی کرد. منابع بازار نفت اظهار داشتند، ایران در حال حاضر روزانه دو میلیون بشکه نفت صادر می‌کند که این میزان را می‌توان به راحتی تأمین کرد. برای مثال، تولید نفت پادشاهی سعودی به حدی رسیده که می‌تواند کمبود این مقدار نفت را در بازارهای نفتی جهان جبران کند. بنابر این گزارش، معامله‌گران نفتی می‌گویند که قیمت‌های جدید نفت با توجه به تداوم بمباران جزیره خارک از طرف عراق و احتمال بسته شدن تنگه هرمز از طرف ایران، تعیین شده است. اما در همین حال یکی از مقامات رسمی ایران از تهران به خبرگزاری رویتر گفته است، گزارش‌های مربوط به تهدید ایران مبنی بر بستن تنگه هرمز کذب محض است.

ص: ۶۴

لازم به یادآوری است که این تنگه، راه ارتباط آبی بین کشورهای نفت خیز منطقه، یعنی ایران، پادشاهی سعودی، امارات متحده عربی، قطر و کویت با جهان محسوب می شود و از این منطقه روزانه در حدود ۹ میلیون بشکه نفت به جهان صادر می شود و این مقدار یک پنجم کل نفت مصرفی جهان غیر کمونیست است. (۱)

خبرگزاری رویتر همچنین درباره تأثیر حوادث اخیر در نرخ بیمه و رفت و آمد نفت کش ها به جزیره خارک، اعلام کرد:

دلایل های نفتی لندن گفته اند نرخ بارگیری تانکرها از جزیره خارک به سرعت افزایش یافته است و صاحبان کشتی های اسکانندیناوی، یونان، امریکا و فرانسه، از دولت های خود هشدارهایی درباره بارگیری نفت در جزیره خارک دریافت کرده اند. به گفته این دلال ها، ده درصد به هزینه حمل هر بشکه نفت ایران افزوده شده است. (۲)

۳۸

۱۵ نقطه استراتژیک در نوار مرزی غرب ایران، هنوز در تصرف ارتش عراق است. فرمانده لشکر ۸۱ زرهی باختران در گفت و گوی مطبوعاتی خود اعلام کرد که به رغم ادعاهای عراق مبنی بر عقب نشینی به مرزهای بین المللی، هنوز نفت شهر و ۱۵ نقطه استراتژیک دیگر در نوار مرزی غرب کشور، همچنان در تصرف نیروهای عراقی است. وی در تشریح این مطلب گفت: با وجود اعلام عقب نشینی ارتش عراق به مرزهای بین المللی، هنوز مناطق استراتژیک دشت خفته، آق داغ، تپه رش، شاخ بزنیان، شوال دره، تنگ حمام، بیشگان، زینل کش، نفت شهر، سومار و ارتفاع ۳۶۳، کنجان چم، بهرام آباد و مهران در اشغال مزدوران بعثی قرار دارد. فرمانده لشکر ۸۱ زرهی باختران با اشاره به جمع آوری حدود ۲۰۰ هزار مین و تله های انفجاری در مناطق آزاد شده، گفت: هرچند در تمامی این مناطق، برتری آتش نیروهای رزمنده ایران همچنان ادامه دارد، اما دشمن با توپخانه سنگین خود، شهرهای این مناطق را هدف قرار می دهد. (۳)

۳۹

نیروهای مسلح جمهوری اسلامی هم زمان با درگیری در جبهه های جنگ با ارتش عراق، مشغول پاک سازی نیروهای شورشی و ضد انقلاب از مناطق شمال غربی ایران هستند.

در عملیاتی با نام شهید کیا صادق در منطقه کامیاران که با هدف پاک سازی منطقه "زاورود" در غرب جاده سنندج - کامیاران انجام شد، نیروهای عمل کننده موفق به تأمین اهداف مورد نظر شدند. در این عملیات که به همت نیروهای پاسدار متشکل از گردان جندالله و پیشمرگان مسلمان کرد و با پشتیبانی هوانیروز و توپخانه ارتش انجام گرفت، روستاهای "سرسو بالا"، "سرسو پایین" و "هادی آباد" که از اهداف اصلی عملیات بودند، آزاد شدند. در این عملیات ۳۳ تن از نیروهای ضدانقلاب کشته و تعدادی زخمی شدند و یک تن از نیروهای حزب دمکرات نیز به اسارت نیروهای خودی درآمد. (۴)

ص: ۶۵

۲- ۹. مأخذ ۳، صص ۷ و ۶، لندن - خیرگزاری رویتز ۳/۶/۱۳۶۱.

۳- ۱۰. روزنامه کیهان، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱۷.

۴- ۱۱. سند شماره ۱۷۰۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای از طرح و برنامه عملیات به قرارگاه کربلا،

منطقه ۸، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- سند شماره ۱۶۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی از ستاد مرکزی

سپاه، طرح و برنامه عملیات به مسئول دفتر سیاسی ستاد مرکزی، شماره ۳۵، ص ۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱.

در محور میان‌دوآب، عملیات پاک سازی کوه "نظرکان" با موفقیت کامل به انجام رسید و نیروهای اسلام در این ارتفاع مستقر شدند. در این عملیات، دو تن از عناصر مسلح غیرقانونی کشته شدند و تعدادی اسلحه نیز کشف و ضبط گردید. (۱)

همچنین در منطقه عمومی بانه (آبادی نوده) بین گروه ضربت سپاه و چته های سازمان کومه له درگیری رخ داد که از چته های کومه له سه تن کشته و دو تن مجروح شدند و از نیروهای خودی نیز یک بسیجی شهید و دو تن زخمی شدند. (۲)

در همین محور، یک خودرو لشکر ۲۸ پیاده سنندج با مین برخورد کرد که بر اثر انفجار مین، یک سرباز مجروح شد. (۳)

۴۰

امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق در شهرهای تهران، رشت و اراک دو عملیات ترور انجام دادند. در منطقه ۵ (غرب تهران)، یک تیم عملیاتی سازمان دو نفر از اعضای بسیج را به شهادت رساندند. همچنین عناصر این سازمان ساعت ۱۲ ظهر در خیابان گرگان به سوی یک مغازه معاملات ملکی تیراندازی کردند که یک عابر شهید و شاگرد مغازه نیز مجروح شد. (۴)

در شهرستان رشت نیز یک خودرو جهادسازندگی با سه سرنشین هدف رگبار مسلسل های دو عضو سازمان مجاهدین خلق قرار گرفت که دو تن از سرنشینان خودرو به شهادت رسیدند و شخص سوم که روحانی بود (۵) مجروح شد. (۶)

همچنین ساعت ۲۰:۳۰ امروز، عناصر سازمان مجاهدین خلق با پرتاب نارنجک در مقابل مسجد مستوفی (محل برگزاری نماز جمعه رشت) پنج رهگذر را مجروح کردند. (۷)

در اراک نیز یک تیم عملیاتی این سازمان، فرمانده کمیته های انقلاب اسلامی این شهر (مصطفی حق شناسی) را هنگام رفتن به محل کارش در ساعت ۶:۳۰ شهید کردند. (۸)

۴۱

روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (تهران و حومه) در اطلاعیه ای از کشته و دستگیر شدن ۵۸ تن از اعضا و کادرهای اصلی سازمان مجاهدین خلق و سایر گروه های ضد انقلابی در کرج خبر داد. در این اطلاعیه، ضمن معرفی مسئولیت برخی افراد دستگیر شده و همچنین برخی منابع مالی و پشتیبانی که به سازمان کمک می کردند، آمده است:

«برادران جان بر کف سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پایگاه کرج در یک حرکت گسترده اطلاعاتی و عملیاتی که با همیاری سازمان اطلاعات ۳۶ میلیونی امت حزب الله همراه بود،

ص: ۶۶

۱- ۱۲. سند شماره ۷۱۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، به روابط عمومی،

۴/۶/۱۳۶۱

- ۲-۱۳. سند شماره ۷۲۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷ به طرح و برنامه ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۹/۶/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۷۲۰۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه ۷ به اطلاعات عملیات مرکز، ۸/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۱۴. سند شماره ۱۶۷۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۴-۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۲، ۷/۶/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۶/۱۳۶۱.
- ۵- این روحانی حجت الاسلام روحی نام داشت و عضو "دفتر تبلیغات اسلامی" شهر رشت بود. [خبرگزاری جمهوری اسلامی "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۶۰، ۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳]
- ۶-۱۶. سند شماره ۷۲۰۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به وزارت کشور، ۴/۶/۱۳۶۱.
- ۷-۱۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۰، ۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳، رشت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.
- ۸-۱۸. روزنامه کیهان، ۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

در مرداد سال جاری موفق شدند ۵۸ تن از کادرهای اصلی تشکیلاتی، نیروهای تدارکاتی و سمپات های سازمان منافقین را در این شهر کشته و یا دستگیر نمایند. در این عملیات که در پی انهدام لانه های عنکبوتی منافقین [انجام شد]، ۲۸ تن از اعضای بخش تدارکات و سرمایه داران وابسته به سازمان و ۶ نفر که با پوشش عنوان محترم پزشکی با این گروهک ملحد همکاری داشتند، دستگیر شدند. همچنین مسئول کارگری منافقین در کرج، مسئول روابط منافقین، مسئول گروهک مضمحل شده پیشگام در کرج و چندین نفر از اعضای مؤثر گروهک های محارب پیکار و دیگر گروهک های امریکایی [دستگیر شدند] و مقادیر زیادی اسلحه، کلت کمری، نارنجک و مدارک مهم درون سازمانی به دست جان بر کفان پاسدار افتاده است. لازم به تذکر است افراد دستگیر شده اکثراً از عوامل نفوذی در ارگان ها و ادارات دولتی بوده و با سوء استفاده از بیت المال ملت محروم و مستضعف، بخشی از تدارکات سازمان منافقین را تأمین می کرده اند.» (۱)

۴۲

«ما امروز می توانیم شهرهای عراق را بمباران کنیم، اما نمی کنیم؛ ما پایبند به اسلام عزیز هستیم. ما هر لحظه اراده کنیم قادریم مراکز صنعتی عراق را به آتش بکشیم که در صورت ادامه حملات ناجوانمردانه دشمن، این کار را خواهیم کرد.» این مطلب را رئیس جمهور ایران آیت الله خامنه ای در ملاقات با سرهنگ معینی پور فرمانده نیروی هوایی و گروهی از معاونان و فرماندهان و مدیران این نیرو، بیان کرد. رئیس شورای عالی دفاع سپس افزود: «ما می توانیم خلیج فارس را به صورتی درآوریم که دشمن امکان حیات نداشته باشد. ما امروز دشمن را با خفت و خواری از سرزمین اسلامی خود بیرون کردیم و تا تأمین و تضمین امنیت شهرهای خود از آتش دشمن، به حملات خود همچنان ادامه خواهیم داد و پیش خواهیم رفت و هیچ چیز نمی تواند مانع ما شود.»

رئیس جمهوری تأکید کرد: «ما هر جای جبهه و هر نقطه مرزی را که مصلحت بدانیم و بخواهیم، می شکافیم و به پیش می رویم؛ تا نقطه ای می رویم که بغداد در تیررس آتش ما قرار گیرد و این کار را در هر نقطه دیگری که بخواهیم نیز می توانیم انجام دهیم و این بستگی به چگونگی برخورد دشمن با شهرها و مرزهای ما دارد.»

ص: ۶۷

آیت الله خامنه ای با اشاره به نقش نیروی هوایی و تلاش این نیرو، گفت: «قدر زحمات شما را جز خدا کس دیگری نمی داند و پاداش زحمات شما را خداوند متعال خواهد داد.»

رییس جمهوری سرنوشت امت اسلام را بسیار حساس خواند و افزود: «ما امروز با پایبندی به اصول انقلاب خود، مشغول ساختن جاده ای هستیم که برای حرکت آینده بشریت تعیین کننده است.»^(۱)

۴۳

ما فکر می کنیم که مسئله جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به پیروزی رزمندگان ما ختم می شود. این مطلب از جمله موضوعاتی است که نخست وزیر ایران امروز در مصاحبه اختصاصی با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی مطرح کرد. میرحسین موسوی در این مصاحبه مواضع ایران را درباره رئیس جمهور تحمیلی لبنان و تشکیل کنفرانس آینده سران عرب تشریح کرد. به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی نخست وزیر در این مصاحبه گفت: «ما روی کار آمدن بشیر جُمیل را یک توطئه امریکایی می دانیم و همانطور که در خبرها هم گفته شده، ایشان یک رئیس جمهور تحمیلی است و در حقیقت پوشش و متحدی برای حفظ اسرائیل و از بین بردن هویت اسلامی و عربی لبنان می باشد. این توطئه به خاطر درست کردن یک دیوار دفاعی بر دور اسرائیل و اعمال فشار بر دولت های مترقی عرب صورت گرفته است و در نهایت ما در چهره این کار نشان تکوین سیاست امپریالیسم و صهیونیسم را بر علیه انقلاب اسلامی ایران می بینیم که سعی می شود اسرائیل در این موقعیت، هر چقدر که ممکن است تثبیت شود و از خطرات گسترش انقلاب اسلامی بتواند در امان بماند، ولی ما فکر می کنیم که مسئله جنگ تحمیلی عراق علیه ایران مسلماً نتیجه اش به یاری خدا به پیروزی رزمندگان ما منتهی خواهد شد و بر اثر آن تمام این حصارها در منطقه درهم خواهد شکست و تمام نقشه ها خنثی خواهد شد.»

نخست وزیر با توجه به برگزاری سال گذشته کنفرانس سران عرب در فاس که بررسی طرح فهد (پادشاه عربستان) در دستور کار آن قرار داشت و قرار است در آینده نزدیک این اجلاس دوباره در فاس تشکیل شود، اعلام کرد: «همان طوری که آن موقع امام امت و ملت ما با طرح فهد مخالفت کردند، الآن هم با این مسئله مخالف اند و به شدت با آن مقابله خواهند کرد.»

آقای موسوی در پاسخ به این پرسش که "کنفرانس وزیران خارجه غیرمتعهدها در کدام کشور برگزار می شود؟" گفت: «به احتمال قوی این کنفرانس در هاوانا برگزار می شود.»

میرحسین موسوی درباره مبانی اقتصادی ایران نیز پاسخ داد: «در شورای اقتصاد دو نوع مطلب هست که مورد بررسی قرار می گیرد، یک نوع از آن مربوط به مسائل اجرایی است. ما مسئله برنامه ریزی ۵ ساله را جزء این گذاشته ایم و الحمدالله پیشرفت خوبی هم داشته ایم و

ص: ۶۸

در جلسه اخیر قسمتی از کلیات برنامه ۵ ساله آینده تصویب شد و فکر می‌کنم به زودی آن را تمام کنیم. یک جلسه دیگری در شورای اقتصاد داریم که در مورد مسائل زیر ساخت های اقتصادی بحث می‌شود، مانند اینکه نقش بخش خصوصی، تعاونی، دولتی، توزیع، مالیات ها چه باشد که این مسائل عمده در حدود هفت ماه است که در شورای عالی اقتصاد مورد بحث و بررسی است و روی آن کار زیادی شده است. ... انشاءالله به یاری خدا ظرف یک ماه آینده مسئله بخش خصوصی را حل می‌کنیم و پس از تصویب هیئت دولت به مجلس بفرستیم. طبیعتاً این مسئله روی امنیت اقتصادی ما اثر خواهد گذاشت و سرمایه گذارها را تشویق خواهد کرد و همچنین جهت گیری دولت را در سوق دادن این سرمایه گذاری ها نشان خواهد داد.»(۱)

۴۴

احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه ایران که برای برخی رایزنی ها درباره محل برگزاری اجلاس جنبش عدم تعهد به کشورهای کوبا، نیکاراگوئه و پرو سفر کرده بود، پس از دیدار با سران این کشورها به ایران بازگشت. وی در مصاحبه ای نتایج این دیدار و همچنین سیاست جدید ایران را پس از روی کار آمدن دولت بشیر جُمیل در لبنان تشریح کرد. به گزارش روزنامه کیهان، عزیزی درباره ملاقاتش با فیدل کاسترو رئیس جمهوری کوبا، گفت: «در این دیدار پس از اینکه پیام حجت الاسلام خامنه ای رئیس جمهوری کشورمان تسلیم شد، از تلاش های کوبا به خاطر پاسخ شایسته به موج واقع بینانه ای که اخیراً در میان اعضای جنبش عدم تعهد در رابطه با عدم برگزاری هفتمین کنفرانس سران در بغداد ایجاد شده بود، سپاسگزاری و تأکید شد که اقدام کوبا در دعوت از وزرای امور خارجه جنبش عدم تعهد به هاوانا (برای شرکت در اجلاس فوق العاده)، اقدام بسیار مناسبی است و قطعاً به خاطر حفظ وحدت و همبستگی اعضای جنبش پاسخ های خوبی به دنبال خواهد داشت.»

عزیزی افزود: «در این دیدارها بر ضرورت های خاص جهان، بر هرچه زودتر برگزار شدن کنفرانس سران تأکید و گفته شد اگر همچنان بعضی از کشورهای عضو تصور می‌کنند با چند ماه تعویق کنفرانس سران، جنگ احتمالی پایان خواهد گرفت، باید خاطر نشان ساخت که با وجود تلاش و نبرد پیگیر رزمندگان جمهوری اسلامی ایران به خاطر حمایت های همه جانبه ای که ابرقدرت ها از رژیم بغداد می‌کنند، تضمینی کافی نمی‌تواند وجود داشته باشد که در طی این چند ماه، آن شرایطی که مورد نظر آنها است فراهم شود.»

بر اساس این گزارش، یک محل دائمی برای سفارت جمهوری اسلامی ایران انتخاب شده است و به زودی سفارت ایران در کوبا از محل موقت به محل دائم انتقال خواهد یافت.

ص: ۶۹

قائم مقام وزارت امور خارجه درباره دیدارهایش با دانیل اورتگا رئیس و هماهنگ کننده شورای حکومتی نیکاراگوئه، همچنین با وزیر امور خارجه پرو، گفت: «در این ملاقات ها نیز پیام رئیس جمهور به سران این کشورها تسلیم شد. در ملاقات هایی که در نیکاراگوئه به عمل آمد، هماهنگی بسیار زیادی میان مواضع دو کشور نیکاراگوئه و ایران صورت گرفت و همچنین پیرامون گسترش روابط دو کشور مذاکراتی به عمل آمد.» احمد عزیزی در پایان نیز در پاسخ به این سؤال که آیا جمهوری اسلامی ایران در روابط خود با حکومت جدید لبنان - که به اقرار بشیر جمیل، حافظ منافع امریکا و حکومت صهیونیستی خواهد بود - تجدید نظر خواهد کرد، اعلام کرد: «با توجه به ماهیت رئیس جمهور تحمیلی لبنان و نحوه انتخاب او و وابستگی آشکارش به اسرائیل و امریکا، به طور طبیعی جمهوری اسلامی ایران در مناسبات با این کشور، ابعاد جدیدی را وارد خواهد کرد و به طور کلی این روابط را مورد بررسی و تجدید نظر قرار خواهد داد.»^(۱)

۴۵

به گزارش رادیو قطر، کمیته فرعی سیاسی و اطلاعاتی کنفرانس وزیران خارجه کشورهای اسلامی در نیامی (پایتخت نیجر)، طرح پیشنهادی مغرب برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران را به اتفاق آرا تصویب کرد. این رادیو از قول منابع خبری عراق افزود که هیئت ایرانی این طرح را نپذیرفت و محل جلسه را ترک کرد.

رادیو قطر همچنین به نقل از خبرگزاری عراق اعلام کرد که عراق درخواست کرده است موضوع جنگ این کشور با ایران، به دستور کار اجلاس وزیران خارجه عرب افزوده شود. این اجلاس شنبه آینده در شهر "محمدیه" مغرب تشکیل خواهد شد.^(۲)

در این حال، حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی، در گفت و گو با خبرنگاران اعلام کرد: «هیئت حسن نیت اسلامی منتخب سومین اجلاس اسلامی در طائف، به ریاست "احمد سکوتوره" رئیس جمهوری گینه، طی ده روز آینده فعالیت ها و کوشش های خود را جهت پایان دادن به جنگ عراق و ایران از سر خواهد گرفت.»^(۳)

۴۶

"هنری استفان سولارز" رئیس کمیته فرعی آسیا و پاسیفیک (حوزه اقیانوس آرام) وابسته به کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان امریکا - که از روز گذشته وارد بغداد شده است - امروز با مسئولان عراقی درباره جنگ این کشور با ایران و موضوع لبنان به گفت و گو پرداخت. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، سولارز در ملاقات با صدام، آخرین طرح های امریکا برای مقابله با انقلاب اسلامی و جلوگیری از حرکت های اسلامی در منطقه خاورمیانه را بررسی کرد. سولارز در این دیدار از صدام حسین خواست تا تلاش های خود را برای بازگرداندن مصر به جرگه کشورهای عربی، افزایش دهد. صدام

ص: ۷۰

۱- ۲۲. مأخذ ۱۰، ص ۲.

۲- ۲۳. مأخذ ۳، صص ۳۳ و ۳۴، بخش عربی رادیو قطر، ۳/۶/۱۳۶۱.

٣-٢٤. مأخذ ٣، ص ٣٥، بخش عربي راديو صوت الجماهير، ٣/٦/١٣٦١.

در گفت و گو با سولارز گفته است: «فکر می کنم وجود دولت مستقل فلسطین که مورد پذیرش فلسطینی ها باشد، ضروری است. همچنین وجود آرامش و امنیت برای اسرائیلی ها لازم است.» (۱)(۲)

یک مقام عراقی شرکت کننده در این مذاکرات گفت، امریکا قول داده بخشی از خسارت های وارده به عراق را خود جبران کند و بخش دیگر را کشورهای منطقه تأمین کنند. (۳)

سولارز و هیئت همراه که از امان - پایتخت اردن - وارد بغداد شده است، پس از عراق به عربستان، مصر، لبنان و اسرائیل سفر خواهد کرد. (۴)

۴۷

ملاقات وزیر خارجه مراکش با صدام و تسلیم پیام پادشاه مراکش به وی، دیدار سفیر رومانی در عراق با نعیم حداد رئیس مجلس عراق و دعوت وی برای دیدار از رومانی و سفر وزیر بازرگانی عراق به سودان به منظور افزایش مبادلات تجاری با این کشور، از دیگر تلاش های بین المللی عراق در این روز بود.

در پی برخی رایزنی ها برای هماهنگی نشست کشورهای عضو جامعه عرب در شهر فاس (در مراکش)، امروز محمد بوستا وزیر خارجه مراکش، به بغداد رفت و با صدام حسین دیدار و پیام حسن دوم پادشاه مراکش را به وی تقدیم کرد. خبرگزاری عراق محتوای این پیام را مذاکرات آینده سران عرب در کنفرانس فاس و اخذ یک موضع واحد در وضعیت فعلی نظام بین الملل، اعلام کرد. (۵)

همچنین به گزارش رادیو صوت الجماهير، امروز نعیم حداد رئیس مجلس ملی عراق، با سفیر رومانی دیدار و با وی درباره راه های گسترش روابط متقابل کشورهايشان گفت و گو کرد. به گفته این رادیو سفیر رومانی پیام دعوت رئیس مجلس رومانی را از نعیم حداد برای سفر به رومانی تقدیم وی کرد. (۶)

محسن عوده وزیر بازرگانی عراق نیز که به سودان سفر کرده است، قراردادی را با همتای سودانی خود امضا کرد که بر اساس آن، میزان مبادلات تجاری بین دو کشور از ۱۴ میلیون دلار به ۲۰ میلیون دلار افزایش خواهد یافت. بازگشایی دفاتر تجاری دو کشور در پایتخت یکدیگر نیز از جمله توافقات این موافقت نامه بود. (۷)

ص: ۷۱

۱- این سفر سولارز به عراق تابوی روابط سیاسی عراق و امریکا را شکست و تأثیر مهمی در مشی سیاسی آینده عراق گذاشت. علاوه بر این اصلی ترین هدف سفرهای دوره ای سولارز و هیئت همراه به کشورهای عربی منطقه (اردن، عراق، لبنان، عربستان و مصر) و اسرائیل، هماهنگ کردن کشورهای مهم عضو اتحادیه عرب برای طرح به رسمیت شناختن امنیت اسرائیل بود. این طرح در کنفرانس اتحادیه عرب در شهر فاس مراکش - که در تاریخ ۱۵/۶/۱۳۶۱ تا ۱۸/۶/۱۳۶۱ برگزار شد - مطرح گردید و به تصویب رسید.

- ۲-۲۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- ستاد تبلیغات جنگ شورای عالی دفاع، "ستیز با صلح"، تهران، چاپ اول، ۱۳۶۶، ص ۸۵.
- ۳-۲۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران.
- ۴-۲۷. مأخذ ۱۰، ص ۲۰.
- ۵-۲۸. مأخذ ۱۰، ص ۲.
- ۶-۲۹. مأخذ ۳، صص ۲۵ و ۲۶، رادیو صوت الجماهير، ۳/۶/۱۳۶۱.
- ۷-۳۰. مأخذ ۳، ص ۳۴، رادیو صوت الجماهير، ۳/۶/۱۳۶۱.

کاسپار واینبرگر وزیر دفاع امریکا، امروز در مصاحبه ای مطبوعاتی در پاسخ به پرسش تحریک آمیز خبرنگاری که از وی پرسیده بود: اگر کشورهای منطقه توسط ایران مورد تهدید قرار گیرند، امریکا چه کاری انجام خواهد داد؟ گفت: «وحشت از این مطلب، در عمان، اردن و عربستان وجود دارد، اما اینکه ما چه خواهیم کرد؟! یک سؤال فرضی است و بستگی به شرایط مخصوص در آن زمان دارد. ما به اردن، عمان و عربستان به میزانی که آنها درخواست کرده اند، اسلحه فرستاده و می فرستیم، ولی اگر ایران در آن جهت که شما گفتید حرکت کند و درخواست برای اسلحه از سوی اعراب بیشتر شود، باید در آن زمان تصمیم گرفت، ولی همان طور که من گفتم، بسیار به نفع ماست که حاکمیت ارضی و استقلال قدرت آنها پابرجا و دست نخورده بماند.»^(۱)

وی روز پیش نیز گفته بود که امریکا دست اندرکار تهیه طرحی جدید برای خاورمیانه است تا امنیت هر یک از کشورهای منطقه را تأمین کند.^(۲)

رئیس سازمان اطلاعات امریکا (سیا) نیز درباره اقدامات این کشور برای مقابله با گسترش انقلاب اسلامی گفت: «تجربه ای که از به اصطلاح انقلاب ایران به دست آمد، موجب شده است که در امریکا مرکزی به نام "مرکز مطالعات آشوبگری" به وجود آید.» وی افزود: «امریکا و متحدینش به دولت هایی که با خطر انقلاب از طریق شورش و تروریسم مواجه اند، یاری خواهد داد و روش مبارزه با آشوب گری را به آنها خواهد آموخت. ... دولت ها بیش از همه نیاز به سلاح های کوچک دارند تا بتوانند از خود در برابر چریک های آموزش دیده دفاع کنند.» رئیس سیا سپس گفت: «داشتن سازمان اطلاعاتی ورزیده، پلیس های کارآموده، ارتباطات و مخابرات مجهز، ورزیدگی در استفاده از سلاح های سبک، و قدرت تحرک در هدایت واحدهای کوچک، موجب خواهد شد که آنها بتوانند در جنگ و گریز که شیوه چریک ها در سراسر جهان است، به مقابله بپردازند.»^(۳)

خبرگزاری آسوشیتدپرس هم از واشنگتن گزارش داد که امریکا در نظر دارد در پاییز آینده یک مانور نظامی کامل در داخل و اطراف عمان انجام دهد و به این وسیله به کشورهای نفت خیز حوزه خلیج فارس اطمینان دهد که در صورت بروز حالت فوق العاده، نیروهای امریکایی می توانند به سرعت در منطقه حاضر باشند. طبق گزارش این خبرگزاری، این مانورهای نظامی برای ایران اخطاری خواهد بود که چنانچه کشورهای عرب دوست امریکا را با اقدامات خراب کارانه یا نیروی نظامی در معرض خطر قرار دهد، با واکنش سریع امریکا مواجه خواهد شد. آسوشیتدپرس افزود: به گفته یک مقام رسمی وزارت دفاع امریکا، هدف دولت ریگان از این مانور به ویژه جلب اطمینان رژیم سعودی است که از جانب شمال غربی نزدیک به مرز اسرائیل می باشد و از سمت شرقی با عراق که توسط ارتش ایران مورد حمله قرار گرفته، هم مرز است.^(۴)

ص: ۷۲

۱- ۳۱. مأخذ ۳، صص ۹ و ۱۰، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۶/۱۳۶۱.

۲- ۳۲. روزنامه اطلاعات، ۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱، واشنگتن - خبرگزاری فرانسه.

۳-۳۳. مأخذ ۳، ص ۲۲، رادیو امریکا، ۳/۶/۱۳۶۱.

۴-۳۴. مأخذ ۳، ص ۱۶، واشنگتن - آسوشیتد پرس، ۳/۶/۱۳۶۱.

روزنامه واشنگتن تایمز در مقاله ای، با بررسی جنگ عراق با ایران، به وضعیت متزلزل صدام اشاره کرده است. این روزنامه، انقلاب اسلامی ایران را برای عراق خطری "خارجی" دانست نه داخلی و از این رو احتمال وقوع یک انقلاب مشابه انقلاب ایران در داخل عراق را رد کرد. این روزنامه سپس آرزوهای صدام حسین در تجاوز به ایران را یادآوری کرد و با نامساعد خواندن اوضاع کنونی وی، حمایت مصر از عراق را ضروری دانست. بخش هایی از مقاله واشنگتن تایمز چنین است:

«تا چند ماه قبل در منطقه خلیج فارس، عراق به عنوان یک ستاره در حال رشد و طلوع یک قدرت جدید، در دنیای غرب تعبیر می شد، در حالی که امروز دیگر چنین نیست و این ستاره در حال افول است و عراق با مشکلات و خطرات زیادی روبه رو است. نیروهای دولت اسلامی ایران به دنبال جامه عمل پوشانیدن به تهدیدات خود برای سرنگون کردن صدام حسین و به قدرت رسانیدن یک حکومت اسلامی شبیه به حکومت [امام] خمینی، از مرز عراق گذشته و به خاک آن کشور هجوم آوردند. جالب آنکه وضع کنونی، کاملاً برعکس انتظار و امیدهایی است که صدام حسین در زمان حمله به ایران در سر می پروراند. با این حال امروز با وجود آنکه با حمله و پیشرفت نیروهای ایران در خاک عراق، صدام حسین در موقعیت حساسی قرار گرفته است، ولی با تمام این خطرات و ناکامی ها در راه رسیدن به هدف، صدام حسین رهبر ۴۴ ساله عراق کسی است که در سرد و گرم دوره سیاسی عراق، آب دیده شده و می داند که چگونه باید از مهلکه جان سالم به در برد. اوضاع سیاسی و گود زورآزمایی و قدرت طلبی عراق در ۲۰ سال گذشته شاهد لاقل ده کودتا و یا قصد کودتا و سه شورش مسلحانه و یک جنگ داخلی تمام عیار بوده است.

... انقلاب اسلامی ایران به چهار دلیل برای عراق یک خطر خارجی به حساب می آید تا آنکه یک خطر داخلی باشد: دلیل اول آن است که با مرگ محمدباقر صدر، شیعیان عراق رهبری را از دست داده اند که می توانست به طور مؤثر آنها را متحد و یکپارچه کند. دوم آنکه هرچند شیعیان عراق - که طبقات کم درآمد آن کشور را تشکیل می دهند - ممکن است طرف دار آیت الله خمینی باشند، ولی آنها هنوز خواهان به قدرت رسیدن یک حکومت دست نشانده [امام] خمینی در عراق نیستند و اکثر آنها قبل از شیعه بودن، خود را عراقی می دانند. دلیل سوم آنکه، برخلاف تصور عموم، در مقایسه با سایر کشورهای عربی، ملت و دولت عراق بر اساس بنیادهای مذهبی بنا نشده است. علاوه بر این، عامل دیگری که به محبوبیت صدام حسین در عراق کمک می کند، آن است که دو سوم مردم عراق را جوانان کم تر از ۲۵ سال تشکیل می دهند و صدام حسین در ۴۴ سالگی، هنوز به عنوان رهبری جوان سال، مورد تأیید جوانان به حساب می آید. دلیل چهارم آنکه در عراق تنفر و انزجار مردم از یک حکومت، هنوز به حد ایجاد یک انقلاب نرسیده است.

شکست در جنگ، امید و آرزوهای عراق را برای به دست آوردن مقام رهبری دنیای عرب، نقش بر آب کرده است. در ابتدا، حمله سریع عراق به ایران به آن هدف و به آن حساب صورت گرفت که با سرنگون کردن حکومت تازه به روی کار آمده [امام] خمینی و تسلط کامل بر شط العرب [اروند رود]، عراق بتواند به عنوان رهبر دنیای عرب شناخته شود و صاحب مقام و موقعیتی گردد که مصر سال ها از آن برخوردار بوده است، ولی امیدها و انتظارات با طولانی شدن جنگ به حقیقت نپیوست و لبه تیز وقایع، متوجه عراق گردید و این حقیقت تاریخی بار دیگر ثابت شد که چه در صلح و چه در جنگ، دنیای عرب به رهبری و حمایت مصر نیاز دارد.» (۱)

۵۰

وزارت دفاع امریکا امروز اعلام کرد که تفنگداران دریایی این کشور در ۴۸ ساعت آینده برای نظارت بر خروج کماندوهای سازمان آزادی بخش فلسطین از بیروت و شرکت در طرح های عملیاتی، وارد غرب آن شهر می شوند.

آسوشیتدپرس از واشنگتن در ادامه این خبر، از قول سخن گوی وزارت دفاع امریکا اعلام کرد: «زمان ورود این تفنگداران به غرب بیروت، بستگی به مقام های امریکایی در لبنان از جمله "فیلیپ حبیب" مأمور ویژه امریکا دارد که در مورد تخلیه کماندوهای سازمان آزادی بخش فلسطین مذاکره کرده است.» آخرین گزارش حاکی است که نخستین گروه نیروهای امریکایی وارد لبنان شده اند. به علاوه، یک واحد نظامی فرانسوی مرکب از ۱۵۰ چترباز، امروز وارد بندر لارناکای قبرس شده تا خود را برای عملیات در لبنان آماده سازند. (۲)

۵۱

مجله میدل ایست چاپ لندن در بخشی از مقاله ای که به جنگ اختصاص داده است، تأثیر سیاسی ناکامی عراق در برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها را در بغداد بررسی کرده و نوشته است: در ارتباط با کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد باید گفت، تصمیم مربوط به برگزاری این کنفرانس در مکانی دیگر و احتمالاً در دهلی نو، ضربه ای به طرح های عراق در جبهه بین المللی محسوب می شود.

صدام حسین امیدوار بود که این اجلاس به وی کمک کند تا عراق را از یک دوره طولانی انزوای دیپلماتیک رهایی بخشد. وی همچنین امیدوار بود که دوره ریاست سه ساله بر جنبش عدم تعهد - که عملاً از ماه سپتامبر شروع می شود - کمک خواهد کرد تا بخشی از اقتدار شخصیتی را که آیت الله خمینی از آن بهره مند بوده و از آن برای رد وی (صدام) استفاده کرده به دست آورد. (۳)

ص: ۷۴

۱- ۳۵. مأخذ ۳، صص ۲۳-۲۵، رادیو امریکا، ۳/۶/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۳، صص ۷ و ۸، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۶/۱۳۶۱.

۲-۳۶. مأخذ ۲۰، ص ۳، واشنگتن - آسوشیتد پرس.

۳-۳۷. مأخذ ۳، ص ۱۱، خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۶/۱۳۶۱.

جبهه ملی ایران که در پاریس مستقر شده است، نامه ای به سران ۹۴ کشور عضو غیرمتعهدها فرستاد و مدعی شد، حضور نمایندگان جمهوری اسلامی که نماینده حقیقی ملت ایران نیستند، نشست آینده غیرمتعهدها را بی اعتبار می کند. جبهه ملی در این نامه ضمن درخواست اخراج ایران از این جنبش، پیشنهاد کرده است تا نماینده این گروه سیاسی و نمایندگان برگزیده سایر گروه های ملی مخالف جمهوری اسلامی در کنفرانس آینده غیرمتعهدها شرکت کنند.^(۱)

ص: ۷۵

۱- ۳۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۰، ۵/۶/۱۳۶۱، ص ۴۰، رادیو صدای آزاد ایران، ۴/۶/۱۳۶۱.

با وجود حملات مکرر هواپیماهای عراق به تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک، یک نفت کش سوپر تانکر سوئدی با ظرفیت ۲۷۵ هزار تن، بارگیری خود را با موفقیت انجام داد و راهی آب های بین المللی شد.

امروز هواپیماهای عراق سه بار در ساعت های ۱۱:۳۰، ۱۷:۴۸ و ۱۹:۱۸ به جزیره خارک حمله کردند که با آتش پدافند هوایی مواجه شدند و گریختند. (۱) در این حملات، تنها در حمله ای که در ساعت ۱۱:۳۰ انجام شد، یک موشک شلیک شده از هواپیماهای عراقی در آب های اطراف جزیره خارک فرود آمد که با صدایی شدید منفجر شد، اما هیچ خسارتی بر جای نگذاشت. (۲)

خبرنگار جمهوری اسلامی به نقل از یک مقام آگاه گزارش داد که این حملات، تلفات و خساراتی در پی نداشته و اوضاع عادی است. با وجود این حملات، یک نفت کش سوپر تانکر سوئدی با ظرفیت ۲۵۷ هزار تن که ساعت ۹ صبح دیروز (۳/۶/۱۳۶۱) پس از ورود به آب های این جزیره و برای بارگیری به اسکله "آذرپاد" بسته شده بود، ساعت ۱۵ امروز عملیات بارگیری آن پایان یافت و از اسکله جدا شد. قرار است در ساعت ۲۰ نیز یک نفت کش به نام "ال پریرا" با ظرفیت ۲۱۸ هزار تن برای بارگیری وارد این جزیره شود. (۳)

با توجه به تلاش های اخیر عراق در حمله به خارک و نقش حساس این جزیره در اقتصاد ایران، امروز هیئتی برای بررسی مشکلات جزیره خارک وارد بندر بوشهر شد و از آنجا به خارک رفت. این هیئت متشکل بود از آقایان احمد توکلی وزیر کار و سخن گوی دولت، محمد نمازی وزیر دارایی، محمد تقی بانکی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه و حجت الاسلام حسن صانعی از دفتر امام. این هیئت در طول اقامت کوتاه خود در خارک، از نحوه بازسازی و تعمیر تأسیسات آسیب دیده نفتی که هدف موشک های دشمن قرار

۱-۱. سند شماره ۱۶۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی از ستاد مشترک ارتش (مرکز فرماندهی) به ریاست ستاد مشترک ارتش، شماره ۳۱۸، ۵/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۰، ۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

۳-۳. مأخذ ۲، صص ۶ و ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

گرفته است، بازدید کرد. در این بازدید، مسئولان نفتی جزیره بر لزوم تقویت سیستم دفاعی و تأمین هلی کوپترهای آتش نشانی برای مقابله با حریق های احتمالی این جزیره، تأکید کردند. سپس مقرر شد این موارد برای تصمیم گیری در هیئت دولت مطرح شود. (۱)

۵۵

امروز پاسداران انقلاب و عناصر مسلح غیرقانونی در مناطق مختلف شمال غرب ایران با یکدیگر درگیر شدند. در درگیری مسلحانه ای که بین نیروهای سپاه پاسداران و افراد سازمان کومه له، در اطراف روستای "دری" در شرق مریوان روی داد، ۶ تن از اعضای کومه له کشته شدند. در این درگیری ۲ تن از پاسداران نیز مجروح شدند. (۲)

در مناطق بوکان و سقز نیز یک خودرو تویوتا و یک کمپرسی نیروهای ایران با مین هایی که افراد ضدانقلاب کار گذاشته بودند، برخورد کردند. بر اثر انفجار این مین ها، دو تن از نیروهای سپاه و ارتش زخمی شدند. (۳)

همچنین در حوالی سقز، یک خودرو نظامی تویوتا روی مین رفت و منهدم شد. در این حادثه از نیروهای ایران ۸ تن شهید و ۶ تن مجروح شدند. (۴)

در پی موفقیت های اخیر نیروهای ایران در پاک سازی محور صائین دژ از منطقه میاندوآب، ۱۷ تن از اعضای حزب دمکرات تسلیم نیروهای اسلام شدند و سلاح های خود را تحویل دادند. (۵)

۵۶

امروز دو تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق به خانه یکی از پاسداران در محله خاک سفید تهران پارس رفتند و با شلیک گلوله، همسر و دو تن از اقوام وی را شهید کردند. در این حادثه فرزند پاسدار نیز مجروح شد. (۶)

روابط عمومی سپاه پاسداران منطقه ۱۰ (تهران و حومه) در تشریح جزئیات این حادثه اعلام کرد: «ساعت ۶:۳۰ دقیقه صبح پنج شنبه ۴/۶/۱۳۶۱، دو موتور سوار هوندا ۱۲۵ مسلح به سلاح یوزی، کلت ۴۵ و نارنجک به منزل یکی از برادران سپاهی مراجعه کرده و به داخل خانه یورش می برند. منافقین ابتدا به دنبال برادر پاسدار، خانه را جست و جو می کنند، ولی چون وی در خانه نبود، با شلیک چند تیر به سر همسر وی، او را شهید کرده و تعداد بیش از ۷ تیر یوزی به طرف بستگان آنها که در خانه بودند شلیک می کنند که در این حادثه دلخراش اکبر خدادادی و فاطمه اشعری همسر خدادادی [مهمانان صاحب خانه] به شهادت می رسند. آنها سپس به طرف کودک خردسال که منصوره نام دارد و بهت زده به جریان می نگرسته شلیک می کنند که تیرها به قفسه سینه و کتف دختر اصابت می کند. این دختر دقیقی بعد توسط امت حزب الله به بیمارستان منتقل می شود. منافقین دقیقی بعد، پس از ارتکاب جرم و غارت منزل متواری می شوند.» (۷)

ص: ۷۸

۱-۴. مأخذ ۲، ص ۱۴، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

۲-۵. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۳، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲۲.

۳-۶. سند شماره ۷۲۰۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه ۷ به اطلاعات عملیات مرکز، ۸/۶/۱۳۶۱.

۴-۷. سند شماره ۰۷۲۰۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به فرماندهی کل، ۴/۶/۱۳۶۱.

۵-۸. سند شماره ۱۶۷۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به نراجا معاونت عملیات واحد اطلاعات، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

۶-۹. همان، ص ۲.

۷-۱۰. روزنامه کیهان، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

همچنین عناصر این سازمان در خیابان دولت، به سوی دو تن از پاسداران کمیته منطقه ۵ تیراندازی کردند که یکی از پاسداران از ناحیه کتف مجروح شد. (۱)

در سبزوار، در درگیری بین یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق و یک پاسدار، فرد وابسته به سازمان کشته و پاسدار مزبور نیز مجروح شد. (۲)

فرمانده سپاه پاسداران منطقه ۴ (استان خراسان) نیز در گزارشی به فرماندهی کل سپاه اعلام کرد که ده تن از افراد باقی مانده تشکیلات سازمان مجاهدین خلق سبزوار دستگیر شده اند. این افراد به شرکت داشتن در درگیری های سبزوار اعتراف کرده اند. (۳)

مسئول تشکیلات شاخه جنگل شهر قائم شهر، هنگام دستگیری به دست مردم این شهر، با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد. (۴) همچنین یکی از عناصر زیر مرکزیت و مسئول شاخه کوهستان سازمان مجاهدین خلق دستگیر شد. (۵)

۵۷

طرح ترور فرمانده سپاه پاسداران، فرمانده نیروی زمینی ارتش، نماینده امام و امام جمعه اهواز، حاکم شرع دادگاه های انقلاب خوزستان، وزیر نفت، استاندار خوزستان و همچنین بیش از ۲۰۰ تن از پاسداران و نیروهای انقلابی که در استان خوزستان تردد داشتند، کشف و خنثی شد. روابط عمومی کمیته انقلاب اسلامی در اطلاعیه ای با اعلام این خبر افزود که ۱۴ تن از افراد رده بالای سازمان در استان خوزستان کشته یا دستگیر شده اند. در این اطلاعیه آمده است: «امت شرافتمند ایران، به دنبال عملیات درهم کوبنده "یا حسین فرماندهی" که منجر به متلاشی شدن قسمت اعظم تشکیلات منافقین [در استان خوزستان] شد، در این عملیات ده ها تن دستگیر و مجروح شدند و مقادیر معتابهی اسلحه و مهمات و مدارک بسیار مهم درون سازمانی به دست پاسداران اسلام افتاد و چندین طرح ترور و تخریب خنثی گردید.

این افراد که از کادرهای تشکیلاتی و اعضای مهم گروهک منافقین بوده که در چندین مورد ترور و تخریب فعالانه شرکت داشته و با نفوذ در ارگان های نظامی اقدام به سرقت مهمات جنگی، شناسایی افراد متعهد نموده همچنین و کلیه اطلاعات خود را از نقاط مهم و استراتژیک جنگی و افراد مسلمان و پیکارگران به دست می آورند و به خارج از کشور ارسال می کردند.

به دنبال دستگیری این مزدوران، چندین طرح ترور و تخریب خنثی گردید که به پاره ای از آنها اشاره می شود:

۱- طرح ترور سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی.

۲- طرح ترور برادر محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۳- طرح ترور حجت الاسلام موسوی جزایری نماینده امام و امام جمعه اهواز.

- ۱- ۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۲، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۶/۱۳۶۱.
- ۲- ۱۲. مأخذ ۱.
- ۳- ۱۳. سند شماره ۶۴۹۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۴ (مشهد) به فرماندهی کل، ۴/۶/۱۳۶۱.
- ۴- ۱۴. مأخذ ۵، ص ۲۱.
- ۵- ۱۵. سند شماره ۷۲۰۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۹ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۸/۶/۱۳۶۱.

۴- طرح ترور مهندس غرضی وزیر نفت.

۵- طرح ترور حجت الاسلام اراکی حاکم شرع استان خوزستان.

۶- طرح بمب گذاری در مرکز تجمع بیش از ۲۰۰ تن از پاسداران و بسیجی ها که برای شرکت در جنگ به جنوب آمده بودند. [بمب گذاری در محل تجمع آنان].

۷- طرح ترور استاندار محترم خوزستان.

۸- طرح ترور چندین نفر از افراد متعهد ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۹- طرح انفجار کتابخانه انجمن اسلامی لشکر ۹۲ زرهی.

۱۰- طرح سرقت بیش از ۳۰۰ قبضه اسلحه کلاشینکف از یکی از انبارهای اسلحه.»

در این عملیات تعدادی از افراد رده بالای تشکیلاتی سازمان مجاهدین در استان خوزستان دستگیر شدند. (۱)

سخنگوی کمیته انقلاب اسلامی خوزستان ضمن اعلام دستگیری عده ای دیگر از افراد نفوذی این سازمان در خطوط مقدم جبهه، درباره اقدامات آنها گفت: «این عده که اکثراً نظامی هستند، به عنوان دیده بان توپخانه عمل می کردند و قصد داشتند در جبهه ها به جای اعلام مواضع دشمن، گرای (نشانی) مواضع پاسداران انقلاب را برای کوبیدن مواضع و محل استقرار آنها به توپخانه ارتش اعلام کنند تا بدین وسیله توپخانه بر روی مواضع سپاه پاسداران اجرای آتش کند و تلفاتی به نیروهای اسلام وارد آید.» وی افزود: «دستگیرشدگان سلاح های مورد نیاز سازمان منافقین را از جبهه ها تهیه می کردند و کلیه اخبار و اطلاعات نظامی و کروکی جبهه ها را نیز در اختیار سازمان می گذاشتند.» (۲)

۵۸

حیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی در پایان سیزدهمین اجلاس این سازمان، از فعال شدن کمیته حسن نیت سازمان کنفرانس اسلامی در جنگ ایران و عراق به ریاست احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه و نقش مستقیم امریکا در حمله اسرائیل به لبنان خبر داد.

با پایان یافتن سیزدهمین کنفرانس کشورهای اسلامی در نیامی مرکز نیجر، خبرگزاری فرانسه درباره جو عمومی این کنفرانس علیه امریکا و نقش این کشور در تجاوز اسرائیل به لبنان، گزارش داد: «اکثریت شرکت کنندگان در سیزدهمین نشست وزرای خارجه سازمان کنفرانس اسلامی در نیامی نیجر، امریکا را مسئول جنگ لبنان دانستند.» روزنامه جمهوری اسلامی با اعلام این خبر، افزود: خبرگزاری فرانسه با استناد به نوشته های روزنامه های نیامی به نقل از حیب شطی دبیرکل کنفرانس، گزارش داد که این مسئولیت به قدری واضح است که هیچ یک از هیئت های شرکت کننده قادر به انکار آن نیستند. این مسئله در قطعنامه نهایی سازمان در مورد تجاوز اسرائیل به لبنان منعکس خواهد شد. این خبرگزاری همچنین درباره ادامه اقدامات این سازمان

۱-۱۶. روزنامه کیهان، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۱۷. مأخذ ۲، صص ۳ و ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

شطی دبیرکل سازمان اشاره کرد که وی با دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، یک گفت و گوی بسیار طولانی را در چارچوب مأموریت کمیته حسن نیت کنفرانس اسلامی در جنگ عراق و ایران، انجام داده است.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، حبیب شطی اشاره ای به پیشرفت مذاکرات میانجیگری نکرده است، اما گفته است که وی به زودی با رئیس کمیته احمد سکوتوره رئیس جمهوری گینه تماس خواهد گرفت و در پی آن، تماس های جدیدی در خصوص موافقت با طرفین در گیر گرفته خواهد شد. حبیب شطی همچنین گفت که کنفرانس آینده وزرای خارجه کشورهای اسلامی، در سپتامبر ۱۹۸۳ در "داکا" پایتخت بنگلادش تشکیل خواهد شد و همچنین کنفرانس سران کشورهای اسلامی حدود همین تاریخ در مراکش ترتیب خواهد یافت.^(۱)

۵۹

خبرگزاری جمهوری اسلامی متن قطعنامه پیشنهادی هیئت ایرانی به سیزدهمین کنفرانس کشورهای اسلامی را که در آن تجدید نظر کشورهای عضو کنفرانس در خصوص ارتباط سیاسی با امریکا و دعوت به مبارزه ریشه ای با اسرائیل، توصیه شده، چنین درج کرده است: «سیزدهمین کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی منعقد در نیامی در جمهوری نیجر، ۳ تا ۷ ذی القعدة سال ۱۴۰۲ هجری برابر با ۲۲ تا ۲۶ ماه اوت ۱۹۸۲ میلادی با درک وظایف اسلامی تاریخی و با افشای واقعیت تجاوزکارانه رژیم صهیونیستی و نیت آن علیه ملت فلسطین به عنوان جزئی از نیت آن علیه امت اسلامی و ضدیت با انسانیت و با اعتقاد به اینکه رژیم مزبور جز با حمایت ابرقدرت ها و در رأس آن، امریکا نمی توانست اقدامات جنایتکارانه خود را عملی سازد و با یادآوری اظهارات مقامات امریکایی و تأکید آنها بر اطلاع و همکاری با طرح صهیونیستی جهت نابودی انقلاب فلسطین و با عنایت به نقش توافق های کمپ دیوید در زمینه سازی جهت این تجاوز مزورانه؛ و بالأخره به منظور برانگیختن روح انقلابی امت اسلامی برای ضربه زدن به دشمن با تمام امکانات انقلابی، ۱- از کشورهای عضو دعوت می کند که امریکا را شیطان بزرگ این دوران بدانند. ۲- دعوت می کند که رژیم صهیونیستی به عنوان سرطانی در کالبد امت اسلامی قلمداد شود که باید به طور ریشه ای با آن مقابله شود. ۳- بر ضرورت اعمال روش های فشار اقتصادی، مالی علیه دولت های پشتیبان تجاوز اسرائیل تأکید می نماید. ۴- از کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی دعوت می کند که در روابط دیپلماتیک خود با ایالات متحده امریکا تجدیدنظر کند. ۵- بر حتمیت راه حل نظامی و وحدت صفوف کشورهای اسلامی در مقابل توسعه طلبی مداوم اسرائیل، تأکید می نماید. ۶- هرگونه طرحی را که تجاوز و نتایج آن را تأیید می کند، محکوم می نماید و خواهان نابودی هر آنچه باب چانه زدن و سازش کاری سیاسی با دشمن را در

ص: ۸۱

جهت محترم نشمردن حقوق اسلامی بگشاید، می باشد. ۷- مجدداً بر قطعنامه شماره ۱۸/۱۰ - س - ۷۹ کنفرانس اسلامی پیرامون تعلیق عضویت مصر تأکید می نماید. ۸- از دبیر کل کنفرانس اسلامی می خواهد که کمیته ای برای پیشگیری از تلاش های صهیونیستی و صلیبی به عنوان دو مسئله مربوط به هم در افریقا تشکیل دهد و راه حل های مناسب برای این مسئله را پیشنهاد کند. ۹- از دبیرکل کنفرانس اسلامی می خواهد گزارش مفصلی پیرامون اجرای این تصمیمات به چهاردهمین کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی تقدیم کند.»

خبرگزاری جمهوری اسلامی توضیحاتی را درباره تغییرات به وجود آمده در قطعنامه پیشنهادی ایران نیز آورده است: «متذکر می شود در ادامه بررسی طرح قبلی ایران که در آغاز کار کنفرانس پیشنهاد شده بود، پس از بررسی های لازم، آن طرح به صورت فوق درآمد و به شکل طرح قطعنامه پیشنهادی بین اعضا توزیع شد و بعد از مباحث مفصل در کمیته های مربوطه، مقرر شد ایران، فلسطین و سوریه طرح های خود را هماهنگ نموده و به عنوان طرح قطعنامه نهایی وزیران خارجه عرضه کنند.» (۱)

۶۰

در بیانیه پایانی سیزدهمین اجلاس وزیران خارجه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی که امروز در نیامی پایتخت نیجر منتشر شد، از عراق و ایران خواسته شد که عملیات نظامی را متوقف کنند و نیروهای خود را بی درنگ به مرزهای بین المللی و رسمی دو کشور فراخوانند. (۲)

به گزارش آسوشیتدپرس از بیروت، وزیران خارجه کشورهای شرکت کننده در این اجلاس اعلام کردند که آنها کار کمیته صلح این کنفرانس را جهت یافتن راه حلی عادلانه و شرافتمندانه برای حل و فصل این مناقشه، "بسیار ارج" می نهند. این کمیته تحت نظارت احمد سکوتوره رییس جمهوری گینه قرار دارد. (۳)

رادیو لندن نیز در این خصوص گزارش داد: کنفرانس چهار روزه وزرای خارجه کشورهای اسلامی در نیامی پایتخت نیجر، با انتشار بیانیه ای پایان یافت. در این بیانیه مقاومت فلسطینیان در برابر اسرائیل توصیه و سفارش شده است. بر اساس گزارش خبرگزاری عربستان سعودی، وزرای خارجه کشورهای اسلامی تصمیم گرفته اند که یک دفتر اسلامی برای تحریم اسرائیل و همکاری نظامی با سازمان آزادی بخش فلسطین تشکیل دهند. درباره مسئله جنگ عراق و ایران، در خصوص تشکیل یک گروه نظارت جهت پیشبرد تلاش های صلح جویانه، توافقاتی به عمل آمد.

ص: ۸۲

۱- ۱۹. همان.

۲- مفاد این بیانیه روز گذشته در کمیته فرعی سیاسی کنفرانس بنابه پیشنهاد کشور مغرب تصویب شده بود.

۳- ۲۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۱، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۶/۱۳۶۱.

در این بیانیه، همچنین وزرای خارجه کشورهای عرب درخواست کرده اند که نیروهای خارجی بلافاصله از افغانستان خارج شوند. (۱)

خبرگزاری کویت نیز گزارشی از این نشست ارائه کرد. شایان ذکر است که در این گزارش، مسئله جنگ ایران و عراق موضوع اصلی مذاکرات این وزیران خوانده شده و به موضوع طرح شده درباره حمله ارتش حکومت اشغالگر قدس به لبنان و نیز مسئله افغانستان اشاره ای نشده است. این خبرگزاری از نیامی گزارش داد که در جلسات چهار روزه این وزیران، ضمن اشاره به جنگ عراق و ایران، از تلاش های کمیته حسن نیت اسلامی جهت دستیابی به راه حلی عادلانه ستایش شد و وزیران خواستار توقف فوری جنگ ۲۳ ماهه و عقب کشیدن نیروها به مرزهای بین المللی شدند. خبرگزاری کویت سپس افزود: کنفرانس با تأسیس یک نیروی ناظر اسلامی جهت نظارت بر تصمیمات بین المللی متخذه در این باره توسط سومین کنفرانس سران و شورای امنیت سازمان ملل، موافقت کرد و از کلیه کشورهای مربوطه خواست از هر عملی که ممکن است منجر به تداوم این درگیری شود، امتناع کنند.

آسوشیتدپرس هم در این باره گزارش داد: کنفرانس اسلامی در پایان سیزدهمین اجلاس خود، درخواست ایران برای اعمال تحریم صدور نفت از طرف تمام کشورهای اسلامی علیه امریکا را رد کرد. (۲)

رادیو دُبی نیز اعلام کرد، احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه و رئیس کمیته حسن نیت سازمان کنفرانس اسلامی - که مسئولیت تلاش های حسن نیت جهت پایان مسالمت آمیز جنگ عراق و ایران را به عهده دارد - امروز با هیئت ایرانی شرکت کننده در کنفرانس اسلامی، به ریاست علی اکبر ولایتی وزیر خارجه - که برای دیدار رسمی از نیامی به "کوناکری" پایتخت گینه سفر کرده است - مذاکراتی انجام داد. رادیو دُبی که این خبر را به نقل از رادیو کوناکری اعلام کرد، افزود: رادیو کوناکری به آنچه که در این مذاکرات مورد بحث قرار گرفته، اشاره ای نکرده است، ولی انتظار می رود که تحولات جنگ ایران و عراق و مسائلی که برای دو کشور پراهمیت است، مورد بررسی قرار گرفته باشد. (۳)

۶۱

پس از لغو نشست سران کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها در بغداد - که با تلاش ایران انجام شد - عراق خواستار نشست فوق العاده وزیران خارجه غیرمتعهدها در بغداد شد که این درخواست نیز با اقدامات سیاسی ایران، در هاله ای از ابهام قرار دارد.

امروز "المیرکا" وزیر خارجه کوبا، دیداری چند روزه را از عراق آغاز کرد. وی هنگام ورود به بغداد گفت، این دیدار به منظور مشورت با مقام های مسئول عراق درباره تحولات اخیر در جنبش غیرمتعهدها و امور مربوط به تشکیل هفتمین کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد می باشد. (۴)

- ۱- ۲۱. همان، ص ۱۷، رادیو لندن، ۵/۶/۱۳۶۱.
- ۲- ۲۲. همان، ص ۹، نیامی، خبرگزاری کویت، ۵/۶/۱۳۶۱.
- ۳- ۲۳. همان، ص ۲۹، بخش عربی رادیو دبی، ۵/۶/۱۳۶۱.
- ۴- ۲۴. همان، صص ۲۹ و ۳۰، بخش عربی رادیو دبی، ۵/۶/۱۳۶۱.

روزنامه کیهان نیز به نقل از خبرگزاری رویتر گزارش داد: با اینکه تنها یک هفته به برگزاری اجلاس فوق العاده وزیران خارجه عضو عدم تعهد در بغداد باقی مانده است، برخی کشورهای آسیایی عضو عدم تعهد مشروعیت این حرکت عراق را مورد سؤال قرار داده اند. یک دیپلمات آسیایی به خبرگزاری رویتر گفت: اگر قرار است اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد برگزار نشود، عراق مجاز نیست که خواستار برگزاری گردهمایی وزرای امور خارجه این جنبش شود. بعد از اینکه عراق به این نتیجه رسید که در کنفرانس غیرمتعهدها در تاریخ دهم سپتامبر (۱۹ شهریور) به جز چند نفر، اکثریت افراد شرکت نمی کنند، پیشنهاد کرد که نشست وزیران امور خارجه در تاریخ دوم و سوم سپتامبر (۱۱ و ۱۲ شهریور) در بغداد تشکیل شود تا محل برگزاری و تاریخ کنفرانس را تعیین نمایند. چند هفته پیش یکی از هواپیماهای جنگی ایران وارد حریم هوایی بغداد شد و نشان داد که بغداد محل امنی برای برگزاری چنین کنفرانسی نیست. این دیپلمات آسیایی افزود: اصلاً ما نمی دانیم که قرار است این کنفرانس در مورد چه مسئله ای بحث کند! این دیپلمات درباره شرکت وزیران امور خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در این کنفرانس اظهار تردید کرد. (۱)

۶۲

به دنبال رکود در جنگ، درگیری و کشمکش دیپلماتیک ایران و عراق در عرصه دیپلماسی جهانی در خصوص برگزاری اجلاس سران جنبش عدم تعهد در بغداد، به اصلی ترین رویارویی دو کشور در روزهای اخیر تبدیل شده است. درحالی که عراق در عرصه نبرد زمینی با ایران، پی در پی شکست خورده است، می کوشد با برگزاری کنفرانس سران عدم تعهد در بغداد، شکست های عملیاتی خود را جبران کند، اما ایران در این عرصه نیز حاضر به پذیرش شکست نیست و می کوشد تا مانع از برگزاری این اجلاس در بغداد شود و در عرصه سیاسی نیز عراق را شکست دهد. دفتر سیاسی سپاه پاسداران ضمن تحلیل این واقعه مواضع دو طرف را در این خصوص بررسی کرده است. در تحلیل دفتر سیاسی سپاه آمده است: در حقیقت باید گفت، جنگ از جمله مسائلی است که توانست کنفرانس غیرمتعهدها را از گرداب سقوط نجات دهد. صدام برای تثبیت خود و خاتمه جنگ تلاش می کند تا اجلاس سران عدم تعهد در بغداد برگزار شود. از جمله دلایلی که صدام را ترغیب به تلاش برای میزبانی سران جنبش عدم تعهد می کند، به دست آوردن صلح از طریق برگزاری این اجلاس است. در این بین، کشورهای متعددی در حمایت از عراق وارد صحنه سیاسی شده اند، از جمله این کشورها، دولت یوگسلاوی است که به دلیل منافع اقتصادی بی شمار در عراق، از این کشور حمایت کرده و خواهان برگزاری اجلاس غیرمتعهدها در بغداد است. از آنجایی که یوگسلاوی پس از شوروی یکی از طرف های مهم بازرگانی عراق در جهان کمونسیت است و طرح های عمرانی عراق برای این کشور سود فراوانی را به همراه آورده است، تمایل به برگزاری این کنفرانس در عراق دارد.

ص: ۸۴

دربخش دیگری از این تحلیل، نویسنده تلاش های ایران را در سه بخش تجزیه و تحلیل کرده است. بخش اول مربوط به رهنمودهای امام خمینی درباره اجلاس سران عدم تعهد است. که با عملیات روانی هوشمندانه می کوشد سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد را از شرکت در این اجلاس پشیمان کند. ایشان در این خصوص می گوید: بعید نیست صدام دست به بمباران محل کنفرانس زده و برای خراب کردن چهره ایران، گناه آن را به گردن ایران بیندازد. بخش دوم تلاش ایران به عملیات نیروهای نظامی ایران برمی گردد. متعاقب طرح موضوع برگزاری اجلاس در بغداد، عملیات ایران در جبهه های جنوب با نام "رمضان" آغاز شد و ضربه دیگری را به رژیم عراق وارد کرد. با آغاز این عملیات و اجرای آن در پنج مرحله، ایران اثبات کرد همان گونه که قدرت نزدیک شدن به بصره را دارد، توانایی نزدیک شدن به بغداد و تهدید پایتخت عراق را نیز دارد. با اجرای این عملیات به تدریج زمزمه های تعویض محل کنفرانس از بغداد به کشور دیگری به گوش رسید و سران کشورهای غیرمتعهد یکی پس از دیگری موافقت خود را با تغییر محل کنفرانس اعلام کردند. تلاش سوم ایران، اعزام هیئت های سیاسی مختلف به کشورهای عضو جنبش و تماس با رؤسای این کشورها بود. با توجه به این اقدامات آن چه عاید ایران شد، عدم برگزاری اجلاس سران و تردید در برگزاری جلسه وزیران خارجه غیرمتعهدها در بغداد بود. (۱)

۶۳

احقاق حقوق ایران از عراق در جنگ، شرایط ایران برای پایان جنگ و برقراری صلح پایدار در منطقه، تغییر رفتار و عملکرد گروه های مخالف نظام جمهوری اسلامی و نگرش مقامات ایران به وضعیت جدید این گروه ها، استراتژی ایران در نگاه به شرق و گرایش ایران برای همکاری بیشتر با هند و... محور موضوعاتی است که آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع، در مصاحبه با خبرنگار هفته نامه عربیا چاپ لندن - که گرایش آشکاری به حمایت از گروه های مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران دارد - در خصوص آنها توضیحاتی داده است. بخشی از این گفت و گو چنین است:

سؤال: «چرا کاندیداتوری آقای [مهدوی] کنی برای مقام نخست وزیری که به مجلس آورده شد به تصویب پرزیدنت [آیت الله] خامنه ای نرسید؟»

جواب: «خود آقای [مهدوی] کنی علاقه ای به این مقام مهم و پرمشغله نداشت، برای اینکه شما متقاعد شوید باید بگویم به هنگامی که آقای کنی وزیر کشور بود برای اینکه بتواند به کارهای خود نیز برسد از اینجانب نیز کمک می خواست، غالباً ایشان در ملاعام اعلام می کردند که رئیس جمهوری، نخست وزیر، رئیس مجلس و همچنین دیگر اعضای شورای عالی قضائی نباید از روحانیون باشند.»

ص: ۸۵

سؤال: «فداییان اکثریت و حزب توده، قانون اساسی را پذیرفته اند. با وجود این، اعضای آنها دستگیر شده و یا اعدام می شوند و آنها نمی توانند نظرات خود را از طریق روزنامه یا نشریات خود منتشر کنند. علت آن چیست؟»

جواب: «نه این حقیقت ندارد، کسانی که از نظر سیاسی در اصول و ایدئولوژی با ما مخالف اند و برای اهداف خویش مبارزه می کنند، دستگیر یا اعدام نمی شوند، ما آن کسانی را بازداشت می کنیم که از تروریسم و خشونت به عنوان شیوه ای برای مبارزه استفاده می کنند، حزب توده و فداییان از خشونت استفاده نمی کنند.»

سؤال: «سال گذشته که به ایران آمدم، مطالب کمونیستی زیادی در همه جا مشاهده می شد. من تحت تأثیر تحمل انقلاب ایران در قبال میزان آزادی ها قرار گرفتم، اما امسال این طور نیست و این مطالب دیده نمی شود. چرا از آزادی بیان، به ویژه آزادی بیان عقاید غیراسلامی به طور ناگهانی جلوگیری شده است؟»

جواب: «کسی این عده را تحریم نکرده است، این خود آنها هستند که تحت شرایط غالب کنونی از روی عاقبت اندیشی و احتیاط ترجیح می دهند که خود را محدود کرده و مخفیانه عمل نمایند. ما ادبیات کمونیستی را نه مصادره کرده و نه از پخش آنها جلوگیری می کنیم، آنها کتاب می نویسند و آن را منتشر می کنند و حتی روزنامه های آنها منتشر می شود، البته پس از کسب اجازه رسمی از دولت.»

سؤال: «اما به هر حال مثل سال گذشته نیست، اگر آنها از چیزی نمی ترسند چرا مثل سال گذشته عمل نمی کنند؟»

جواب: «اوضاع فرق می کند، سال گذشته آزادی های زیاد و هرج و مرج وجود داشت، تروریسم و گروه های مسلح فعالیت می کردند، مجاهدین، رنجبران، پیکار، فداییان که در زمان انقلاب به اسلحه دست یافته بودند، برای ایجاد هرج و مرج و وحشت در میان مردم، آنها را به کار می گرفتند. ما بارها از آنها خواستیم تا سلاح های خود را تحویل مقامات بدهند، اما گوش آنها بدهکار نبود، برای جلوگیری از فعالیت ضد ملی آنها این گروه ها را غیرقانونی اعلام کردیم.»

سؤال: «هنگامی که شما لفظ غیرقانونی را به کار می برید، آیا منظور شما موافقت با قانون اساسی است یا بر اثر جبر شرایط این مطلب را می گوید؟»

جواب: «هر دو، البته قانون اساسی اجازه وجود گروه های مسلح را نمی دهد، البته فعالیت احزاب سیاسی آزاد است.»

سؤال: «شما در یک سخنرانی عمومی اعلام کردید که کمونیست ها و منافقین ظرف سه ماه تصفیه خواهند شد، عکس این مسئله صورت گرفته است، آنها با کسب محبوبیت بیشتر، بر تعداد هواداران خود افزوده اند، این تحولات را چگونه می بینید؟»

جواب: «این طور نیست، شما اشتباه می کنید، از فعالیت آنها جلوگیری شده و ما آنها را خرد کرده ایم، آنها مدعی بودند که یک صد هزار نفر عضو دارند که دروغ بود، در کمتر از سه ماه ما توانستیم اعمال شنیع آنها را متوقف کنیم و ما اعتقاد داریم که آنها دیگر نمی توانند به یک اقدام تهاجمی وسیع علیه حکومت دست بزنند؛ آنها تقریباً به صفر رسیده اند و در انتخابات اخیر، رئیس جمهور با ۱۶ میلیون رأی انتخاب شد. شما چگونه می گوید که اکنون آنها حامیان بیشتری را به دست آورده اند؟»

سؤال: «چرا در انتخابات ریاست جمهوری کاندیداهای دیگر احزاب دیده نمی شد؟»

جواب: «برای اینکه افراد غیرمسلمان نمی توانند کاندیدا بشوند.»

سؤال: «بمب هایی که باعث قتل [آیت الله] بهشتی و [آقای] محمدعلی رجایی شد، توسط دوستان آنها [نفوذی های گروه های ضد انقلاب] کار گذاشته شده بود، آیا شما اطمینان دارید که دوستان آنها اکنون در میان شما نیستند؟»

جواب: «نه ما مطمئن نیستیم. در عرض سه سال پس از انقلاب آنها در داخل ما نفوذ کرده و تا کنون نیز چهره خود را نشان نداده اند، ما در ابتدا از فعالیت آنها جلوگیری نمی کردیم، اما اکنون نمی توانیم چنان نظرات ملایمی را داشته و بنابراین باید مراقب باشیم.»

سؤال: «مردم می گویند که آیت الله لاهوتی به دست رژیم کشته شد، نظر شما در این مورد چیست؟»

جواب: «نه این درست نیست، پسر وی که عضو مجاهدین بود دستگیر شد، خانه آیت الله لاهوتی مورد بازرسی قرار گرفته و شواهدی دال بر فعالیت های ضد مردمی فرزند ایشان از آنجا به دست آمد، دو بار از آیت الله لاهوتی خواسته شد تا با حضور در دادگاه انقلاب پاره ای از مسائل را توضیح دهند و این مسائل به سلامت ایشان ضربه زد و ایشان برای سومین مرتبه سخته قلبی کرده و فوت کردند، من آن را کاملاً می دانم از این جهت که من یکی از منسوبین ایشان هستم، از این مطالب مطلع هستم.»

سؤال: «شما بنی صدر را "گل همیشه بهار" توصیف کردید، اکنون چه احساسی دارید؟»

جواب: «راستی من این حرف را زدم؟! نه ما مخالف کاندیداتوری ایشان برای ریاست جمهوری بودیم، ما با وی مخالف بودیم. هنگامی که ایشان رییس جمهور شد، ما

بالاجبار با ایشان همکاری کردیم. پس از آن وی به لاف زدن درباره نظرات متکبرانه خود پرداخت و ما بار دیگر با وی مخالفت کردیم. سرانجام وی با رأی مجلس از کار برکنار شد. من شخصاً با وی و افکارش مخالف بودم، او می گفت که از امام خمینی پیروی می کند اما خلاف آن را انجام می داد و با تروریست ها همکاری می کرد.»

سؤال: «پس از انقلاب و به ویژه پس از شروع جنگ با عراق، تولید نفت ایران کاهش یافته است، شما چگونه می خواهید به احیای صنعت نفت ایران پردازید و مایلید با کدام کشور در این مورد همکاری نمایید؟»

جواب: «خب، این مشکل بزرگی نیست، ما کارخانه های متعددی داریم، تنها پالایشگاه نفت آبادان خسارت دیده است. باید ببینیم چه مقدار وسایل یدکی در انبارهای خود داریم؛ اگر این وسایل کافی باشند، ما به دست خود، آنها را به راه خواهیم انداخت. تکنوکرات های ایران خود می توانند طرح بازسازی و اجرای آن را به عهده بگیرند. اگر به مشکلی برخورد کنیم، آنگاه بررسی خواهیم کرد که کدام کشور می تواند نیاز ما را برآورده کند و از آن کمک خواهیم خواست.»

سؤال: «شما سیاست "نه شرقی نه غربی" را اعلام کرده اید، در حال حاضر شما با مشکلات اقتصادی و سیاسی عظیمی مواجه هستید؛ به نظر می آید که شما علاقه مندید برای خروج از این بن بست با کشورهای اروپای شرقی و حتی با شوروی قرارداد امضا کنید. آیا شما برای عبور از این بحران با هند همکاری خواهید کرد؟»

جواب: «به وضوح نظر خود را درباره هند به شما بگویم، وقتی ما می گوئیم "نه شرقی نه غربی"، ما هند را شامل آن نمی دانیم، هند از نظر ما کشور مستقلی است که دور از مشاجرات شرق و غرب می باشد، ما همیشه از سیاست همکاری با هند پیروی کرده ایم. حتی در آن صورت هم هدف شعار ما (نه شرقی، نه غربی) عدم همکاری با هیچ یک از طرفین نیست، بلکه ما سلطه هیچ یک از طرفین را نمی پذیریم. ما صمیمانه می خواهیم که با تمام کشورها رابطه داشته و ترجیح می دهیم که در تصمیم ها و اعمال خود مستقل باشیم.»

سؤال: «هند با شوروی پیمان دوستی دارد، ولی تسلط [شوروی] را هم نمی پذیرد، آیا شما هم مایلید بر این منوال به طرف شوروی حرکت نمایید؟»

جواب: «در آن مورد ما موافقت نامه هایی با شوروی داریم و مایلیم با این کشور یا دیگران موافقت نامه های بیشتری داشته باشیم، مشروط بر آنکه مطمئن شویم که آنها قصد تحمیل نظرات خود را بر ما ندارند.»

سؤال: «گفته می شود که ذخیره ارزی شما تنها ۱۵ میلیون دلار است، اما مشکلات عظیم شما با این مقدار پول حل نخواهد شد.»

جواب: «این مشکل واقعی نیست. وقتی ما حس کنیم که به ارزش بیشتری نیاز داریم، نفت بیشتری تولید خواهیم کرد و برای افزودن بر ذخایر ارزی خود، از درآمد نفت استفاده خواهیم کرد. سیاست کنونی ما را معاملات تجاری تهاطری و هدر ندادن نفت تشکیل می دهد.»

سؤال: «جنگ با عراق برای شما مشکل ایجاد کرده و باعث تضعیف کشور شما شده و به نفع امپریالیست ها و دشمنان انقلاب ایران بوده است، لطفاً در این مورد توضیح دهید؟»

جواب: «البته همین طور است که می فرمایید، این جنگ خسارات زیادی برای دو کشور ایران و عراق به بار آورده است، اما این جنگ بر ما تحمیل شد، ما خواستار جنگ نبودیم، ما اعلام کردیم که به قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر احترام می گذاریم. اینکه صدام خواهان صلح است، دروغ می گوید، اگر او واقعاً مایل به برقراری صلح است، باید نیروهایش را از ایران بیرون ببرد، عراق باید به عنوان متجاوز محاکمه شود و صدام باید برود. تنها در این صورت است که جنگ تمام خواهد شد، در غیر این صورت ما برای کسب حقوق خود مجبوریم بجنگیم، راه دیگری برای خروج از این مسئله وجود ندارد.»

سؤال: «درباره ایران نظری وجود دارد مبنی بر اینکه، نخبگان حاکم بر ایران خواستار پایان جنگ نیستند تا بتوانند نظرات مردم را از مشکلات داخلی به مسائل خارجی منحرف کنند؟»

جواب: «این دروغ محض است. این جنگ، بی خانمانی دو میلیون خانوار را باعث شده است. پالایشگاه های نفتی تعطیل شده اند، بسیاری از صنایع کار خود را تعطیل کرده و کارگران آنها بدون انجام کار، حقوق خود را می گیرند. جوانان ما به جای کار در کارخانه ها، در جبهه ها مشغول جنگ می باشند؛ مقدار معتابهی پول صرف خرید سلاح های جنگی از کشورهای خارجی می شود؛ این پول ها را می توان در صنایع و رشد اقتصادی کشور سرمایه گذاری کرد. اگر ما بتوانیم این جنگ را امروز خاتمه دهیم، بهتر از فردا است. این ملت انقلابی خود را تسلیم زور نخواهد کرد. صدام هم باید خاک ایران را ترک کند و هم از قدرت کناره گیری نماید.»

سؤال: «تعداد زیادی از مردم ایران در قبل و بعد از انقلاب و در جنگ کنونی کشته شده اند. جوانان ۱۶ تا ۱۸ ساله بخش عمده تلفات شما را تشکیل می دهند، آیا این مسئله بر آینده کشور تأثیر نخواهد گذاشت و در کشور تنها خردسالان و افراد سال خورده باقی خواهند ماند؟»

جواب: «این اشتباه است. ما ده میلیون محصل داریم. در حین و بعد از انقلاب، هم از تحصیلم کرده ها و هم از افراد بی سواد به شهادت رسیدند. هیچ کس از رقم دقیق خبر ندارد، اما می توان گفت که حدود ۴۰ هزار تا ۵۰ هزار نفر به علت انقلاب به شهادت رسیدند و

تقریباً همین حدود هم در جنگ جان خود را از دست دادند. برای یک ملت جوان و آزاد انقلابی، این رقم مهمی نیست، اما پیام خون آنها، ما را بر آن می‌دارد تا در راه آزادی، پیشرفت، بی‌نیازی و اسلام گام برداریم.»

سؤال: «شما کشتار مبارزان آزادی خواه در زمان رژیم شاه را محکوم می‌کنید، اما اعدام سعادت‌تی و سعید سلطان پور را چگونه توجیه می‌کنید؟»

جواب: «آنها تروریست‌های مسلح بودند، ما در جنگ با عراق هستیم، اما آنها مشغول کشتن افرادی همچون دکتر بهشتی و محمدعلی رجایی بودند.»

سؤال: «آیا موج کشتارها با اعدام سعادت‌تی شروع نشد؟»

جواب: «نه، آنها خیلی پیش‌تر [از اعدام سعادت‌تی] دست به مبارزه مسلحانه زده بودند و سعادت‌تی نیز از داخل زندان با آنها همکاری می‌کرد. ... سعادت‌تی جاسوس روس‌ها بود که اسناد ما را به شوروی می‌فروخت.»

سؤال: «اختلافات شما با مجاهدین چیست؟ آنها مسلمان هستند و میان اسلام و کمونیسم شباهت‌هایی وجود دارد، هر دو به اصل برابری بشر اعتقاد دارند.»

جواب: «این سؤال را باید از آنها [مجاهدین] پرسید، اگر آنها با ما اختلاف نداشتند و مسلمان هستند، پس چرا با ما می‌جنگند؟!» (۱)

۶۴

امریکا برای مقابله با تهدیدهای ایران، در پی فرصت است تا مانورهای محدود نظامی را در عمان افزایش دهد. روزنامه تایمز چاپ لندن، در گزارشی، با بیان این مطلب نوشت: درخواست ایران برای یک تحریم نفتی از سوی کشورهای اسلامی و دیگر مجازات‌ها علیه امریکا به خاطر حمایت آن کشور از اقدامات اخیر اسرائیل است که به این همکاری تحرک بخشیده است. امریکا معتقد است که برگزاری مانور در عمان به منزله هشدار است در این مورد که چنانچه ایران به طور جدی کشورهای میانه رو عرب دوستدار امریکا را در معرض تهدید قرار دهد، امریکا بیکار نخواهد نشست. (۲)

رادیو اسرائیل نیز در این باره از قول مقام‌های وزارت دفاع امریکا اعلام کرد: آنها از تلاش‌های جمهوری اسلامی ایران برای صدور تئوری انقلاب خود به کشورهای عرب حوزه خلیج فارس و همچنین از خطرات احتمالی شوروی در این منطقه، نگران‌اند. (۳)

۶۵

وضعیت اقتصادی عراق با نگاه تطبیقی به صدور نفت این کشور قبل و بعد از حمله به ایران، موضوع تفسیر دفتر سیاسی سپاه پاسداران است که به طور تفصیل بدان پرداخته است:

«تولید نفت عراق که قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران کم تر از ۵/۲ میلیون بشکه در روز بود، بعد از پیروزی انقلاب به بیش از سه میلیون بشکه در روز افزایش یافته و با

ص: ۹۰

۱- ۲۷. مأخذ ۲، ص ۲۹ - ۲۴، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۸. مأخذ ۲، ص ۱۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

۳- ۲۹. دفتر سیاسی نماینده امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۴، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۵۲، رادیوی رژیم اشغالگر قدس، ۴/۶/۱۳۶۱.

درآمدهای ارزی حاصل از آن واردات کالاهای مصرفی و تجملاتی افزایش یافته و با سیاست های پولی و تزریق پول به اقتصاد عراق، قدرت خرید مردم را به طور مصنوعی بالا برده و سعی در ایجاد رفاه نسبی و به وجود آوردن فرهنگ مصرفی در بین مردم کردند. با شروع و گسترش جنگ، بیش از ۴۰ درصد از نیروی کار عراق به جبهه ها اعزام شدند و علاوه بر آن باعث شد به علت ناامنی، و اعزام کارگران به جبهه ها نه تنها افراد جدیدی برای کار به عراق نیایند، بلکه کثیری از افراد شاغل هم به طرق گوناگون از عراق خارج شوند. ... علاوه بر این، با شروع جنگ تنها راه دریایی عراق (اروند رود) [به خلیج فارس] مسدود شده و [این مسئله در کنار] عدم اجازه سوریه برای صدور نفت عراق از خاکش، باعث [شد] تا صادرات نفت این کشور شدیداً کاهش یافته (بین ۴۰۰ هزار و یک میلیون بشکه در روز) که باعث ناچیزی در آمد ارزی اش نسبت به هزینه سرسام آورش شد. اعزام نظامیان و دیگران به زور پول و مادیات به جبهه و همچنین واردات تسلیحات و مهمات جنگی از همه کشورهای تولیدکننده، اعم از شرق و غرب (فرانسه، شوروی، آلمان، امریکا و...)، نیز بار اقتصادی سنگینی بر دوش رژیم عراق نهاد.

... [در چنین شرایطی] علاوه بر کمک های غیررسمی، بیش از ۴۰ میلیارد دلار از طرف حکومت های منطقه، مانند کشورهای عربستان و کویت، به عراق کمک رسمی شد. این مبلغ، علاوه بر کمک های جنسی، تدارکاتی، در اختیار قرار دادن جاده ها، بیمارستان ها، کامیون ها، کشتی ها، آمبولانس ها، تسلیحات و نیروهای نظامی بود که اغلب اعلام نشده اند. نشریه اقتصادی میدل ایست می نویسد، صادرات انگلیس به عراق دو برابر افزایش یافته و همچنین سطح مبادلات اقتصادی عراق با امریکا از شروع جنگ تا کنون با ۲۶ درصد افزایش، به ۹۱۴ میلیون دلار رسیده است. ... نشریه امریکایی تایم در قسمتی از گزارش مشروح خود از اوضاع عراق می نویسد، در صورت سقوط بصره، تمام اروپای غربی و ژاپن به لرزه در خواهند آمد. یک مقام عالی رتبه غربی می گوید، سقوط بصره بازار بورس فرانکفورت را درهم خواهد شکست. ... ژاپنی ها نیز ۵ میلیارد دلارشان بستگی به دوام صدام دارد، فرانسه هم خیلی عقب نمانده و امریکا هم در یک موضوع یک میلیارد دلاری درگیر است.» (۱)

روزنامه کیهان هم به نقل از مجله اقتصادی میدل ایست دایجست درباره ارزش قراردادهای حکومت عراق در سال گذشته، نوشت: عراق در سال گذشته از نظر عقد قرارداد و ارزش آنها در خاورمیانه، مقام اول را به دست آورد و از عربستان سعودی جلو افتاد. ارزش قراردادهایی که عراق در سال ۱۹۸۱ بسته است، بالغ بر ۲۳ میلیارد و ۲۰ میلیون دلار بود، در حالی که ارزش قراردادهای عربستان سعودی به ۲۱ میلیارد و ۸۵ میلیون دلار رسید.» (۲)

ص: ۹۱

۱- ۳۰. مأخذ ۵، صص ۳۹ و ۴۰.

۲- ۳۱. مأخذ ۱۶، ص ۲۰، خبرگزاری اوپک.

هفته نامه "یانکی" چاپ ترکیه، در مقاله ای با عنوان "هراس شرکت های چند ملیتی از ادامه جنگ ایران و عراق" نوشت: «حمله جدید ایران به داخل خاک عراق [عملیات رمضان] به منظور سرنگون کردن رژیم بعث صدام حسین، شرکت های اروپایی و ژاپنی را به شدت به وحشت انداخته است. این شرکت های چند ملیتی که میلیاردها دلار در صنایع مختلف کشورهای خلیج فارس سرمایه گذاری کرده اند، از اینکه اختلالاتی در کارخانه ها به سبب تحرکات ایران به وجود آید، در نگرانی هستند. یک متخصص نفتی ایتالیایی در این مورد می گوید: "اخیراً شاهد دگرگونی و تغییر و تحولات زیادی در خاورمیانه بوده ایم." یک مقام دیگر از شرکت فرانسوی می گوید: "من نمی خواهم به تشویش ها دامن بزنم، اما اگر جنگ ایران و عراق گسترش یابد، فاجعه عظیمی به بار خواهد آمد." این شرکت فرانسوی در حال حاضر نیمی از کار یک پروژه ۶۶۰ میلیون دلاری را در بغداد به اتمام رسانده است. از طرف دیگر، منابع دیپلماتیک ایران در کشورهای خلیج فارس احتمال پایان یافتن جنگ دو ساله این کشور با عراق را در آینده نزدیک ممکن نمی دانند. درعین حال، درحالی که جنگ به مناطق باتلاقی در داخل خاک عراق کشیده شده است، نیروهای دو طرف به شدت و با تمام قدرت سعی در حفظ مواضع خود دارند.» (۱)

روزنامه اقتصادی "هندلز بلات" چاپ آلمان نیز به نقل از یک هفته نامه چاپ ترکیه درباره اقدام دولت عراق در خارج کردن دارایی های ارزی خود از ژاپن، می نویسد: «عراق کلیه ذخایر ارزی "ین" خود را از ژاپن خارج کرده است تا بتواند مخارج جنگی خود با ایران را تأمین کند. موجودی ارزی عراق در ژاپن تا آخر ژوئن [خرداد ۱۳۶۱] ۱۳۰ میلیارد ین (۸/۵۰۹ میلیون دلار) بوده است، در صورتی که همین رقم در فوریه [بهمن ماه ۱۳۶۰] ۱۵۰ میلیارد ین (۲/۵۸۸ میلیون دلار) بوده است.» (۲)

نشریه ویژه خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از مقام های آگاه نظامی، درباره کمک کشور فرانسه و کشورهای منطقه به عراق گزارش داد: عراق در هفته گذشته ۴۰۰ دستگاه تانک تی ۵۵ از لهستان و تعدادی موشک ضد هوایی "کروتان ۱" و موشک های ضد تانک که روی هلی کوپتر نصب می شود از فرانسه تحویل گرفته است. طبق این گزارش، کمک های تسلیحاتی رژیم های منطقه به صدام نیز همچنان ادامه دارد و طی چند روز گذشته تجهیزات نظامی فراوانی شامل ۷۸ خودرو حامل مهمات و اسلحه از عربستان و اردن در اختیار عراق قرار گرفته است. (۳)

امروز نیز ۶۰ دستگاه انواع تانک و چند کامیون حامل مهمات ارسالی از عربستان، از طریق جاده "صفوان" کویت وارد پادگان "الشعبیه" عراق شد. (۴)

۱- ۳۲. مأخذ ۲، صص ۳ و ۴، آنکارا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

۲- ۳۳. مأخذ ۲، صص ۶ و ۷، بُن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

۳-۳۴. مأخذ ۲، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۶/۱۳۶۱.

۴-۳۵. سند شماره ۱۷۰۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، طرح و برنامه عملیات، ۵/۷/۱۳۶۱، ص

۷، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - اطلاعات عملیات.

مجاهدین عراقی امروز در استان سلیمانیه دو عملیات ایذایی علیه نیروهای نظامی عراق انجام دادند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، مجاهدین مسلمان عراقی در یک عملیات موفقیت آمیز یک پایگاه نظامی نیروهای بعثی را نزدیکی شهر سلیمانیه عراق تصرف کردند و کلیه سلاح ها و مهمات آن را به غنیمت گرفتند. (۱)

همچنین به گزارش این خبرگزاری، در این روز، مجاهدین مسلمان عراقی با پرتاب یک نارنجک به داخل یک وسیله نقلیه حامل مأموران امنیتی رژیم صدام - که به طرف شهر سلیمانیه حرکت می کرد - دو تن از آنان را به هلاکت رساندند. (۲)

نیروهای داوطلب مردمی با حضور در جبهه های جنگ، توان دفاعی ایران را افزایش می دهند و زمینه را برای عملیات آینده ایران فراهم می کنند. در چهار روز اول شهریورماه، نیروهای داوطلب مردمی (بسیج) از شهرهای تبریز، ارومیه، اصفهان، اردبیل، اردستان، مراغه، محلات، پارس آباد مغان، خلخال، نقده و مبارک آباد اصفهان برای پیوستن به نیروهای رزمنده، عازم جبهه جنگ شدند. (۳)

یکی از نشریات داخلی سپاه پاسداران درباره اقدام جبرانی برخی اسیران عراقی در اردوگاه حشمتیه تهران نوشت: «بیش از ۴۰ نفر از اسرای عراقی اردوگاه حشمتیه سه روز است که برای اعزام به جبهه های جنگ دست به اعتصاب غذا زده اند. این گروه همچنین خواهان اهدای خون خود به مجروحان سپاه اسلام هستند.» (۴)

۱- ۳۶. روزنامه کیهان، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۳۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- ۳۸. مأخذ ۱۶، ص ۳؛ و- مأخذ ۱۰، ص ۱۴.

۴- ۳۹. مأخذ ۵، ص ۲۲.

هم زمان با برگزاری مراسم نماز جمعه در شهرهای مختلف ایران، هواپیماهای عراقی به حریم هوایی شهرهای تهران، قم، آبادان، اهواز، خرم آباد و ایلام تجاوز کردند و در برخی شهرها از جمله تهران دیوار صوتی را شکستند. (۱)(۲) ستاد کل فرماندهی ارتش عراق در بیانیه نظامی شماره ۸۲۳ خود با اشاره به نفوذ یک فروند هواپیمای جنگی این کشور به آسمان تهران و قم، اعلام کرد: این اقدام ما ثابت کرد که نیروی هوایی عراق قادر است به هر نقطه در داخل ایران نفوذ کند. (۳)

اقدام عراق در تجاوز هوایی به شهر تهران مورد توجه رسانه های خبری قرار گرفت و رادیو امریکا، رادیو لندن و خبرگزاری های آسوشیتدپرس و فرانسه از جمله رسانه هایی بودند که درباره این واقعه مطالبی را منتشر کردند. رادیو امریکا اعلام کرد: «بنا به گزارش های رسیده از ایران، یک هواپیمای جنگنده عراقی ظهر امروز به وقت محلی هنگام برگزاری آیین نماز جمعه در دانشگاه تهران، بر فراز پایتخت ایران پرواز کرد و دیوار صوتی را شکست.» بنا بر همین گزارش، شلیک دفاع ضد هوایی و در پی آن تعقیب یک هواپیمای جنگنده ایران، هواپیمای عراقی را مجبور به ترک حریم هوایی تهران و سپس ایران کرد. (۴)

رادیو لندن نیز در این باره گزارش داد: «هواپیماهای عراقی بر فراز چندین نقطه ایران پرواز کردند. عراق این عمل را نمایش قدرت نظامی خود توصیف کرده است. اعلامیه

ص: ۹۵

۱- ۱. سند شماره ۱۶۷۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: وزارت کشور، استانداری ایلام و پشتکوه، ۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- روزنامه کیهان، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود در این باره می نویسد: «درحین خواندن خطبه های جمعه صدای مهیبی بلند شد و توپ های ضد هوایی تهران مشغول غرش و شلیک شدند. خطبه را ادامه دادم و مردم خم به ابرو نیاوردند. از بیت امام و دفتر رئیس جمهور اطلاع دادند که زودتر نماز را تمام کنم، ولی تقریباً به طور عادی تمام کردیم. بعد گفتند هواپیمای میگ ۲۵ عراق در ارتفاعات بالا- دیده شده و تحت تعقیب قرار گرفته، در حین فرار دیوار صوتی را شکسته که به صورت انفجار شنیده شده است.» [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۵].

۳- ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۱، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱، رادیو صوت الجماهير، ۵/۶/۱۳۶۱؛ و- واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۶/۶/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲، رادیو بغداد، ۵/۶/۱۳۶۱.

۴- ۳. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۳ صدای امریکا، ۵/۶/۱۳۶۱.

منتشره در بغداد، حاکی از آن است که هواپیماهای عراقی بر فراز تهران و قم پرواز کردند تا ثابت سازند قادرند به هر هدفی در داخل خاک ایران برسند»^(۱).

خبرگزاری آسوشیتدپرس از نیکوزیا (قبرس)، ضمن تأیید تجاوز هواپیماهای عراق، اعلام کرد که این هواپیماها بر فراز شهرهای مرزی غرب ایران پروازهای شناسایی انجام داده اند، اما این مناطق را بمباران نکرده اند.^(۲)

خبرگزاری فرانسه نیز بازتاب تجاوز هواپیمای عراقی به تهران را چنین منعکس کرد: بیش از یک ماه بود که در تهران صدای آژیر خطر حمله هوایی به گوش نخورده بود؛ اما امروز برای اولین بار در این مدت، آژیر خطر حمله هوایی در تهران به صدا درآمد. تا کنون هیچ اطلاعی دایر بر بمباران نقطه ای در تهران به دست نیامده است. به گزارش منابع خبری هنگام ورود هواپیمای عراقی به فضای تهران، مراسم نماز جمعه پایتخت که در فضای آزاد دانشگاه تهران برگزار می شود، قطع نشد و حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس و خطیب نماز جمعه که هنگام پخش آژیر خطر حمله هوایی، خطبه های نماز جمعه را قرائت می کرد، به سخنان خود ادامه داد.^(۳)

۷۲

با وجود آسیب های وارد شده به قسمتی از سیستم صدور نفت در جزیره خارک، صدور نفت خام از خارک همچنان ادامه دارد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، امروز بارگیری یک نفت کش لیبریایی ۲۱۸ هزار تنی (به نام الپیدا) از این جزیره گزارش شده است. قبل از این کشتی، روز پنجشنبه (۴/۶/۱۳۶۱) نفت کش ۳۵۷ هزار تنی سوئدی، پس از بارگیری خارک را ترک کرده است.^(۴)

نفت کش لیبریایی الپیدا در حال بارگیری در جزیره خارک

ص: ۹۶

-
- ۱- ۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۲، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۹، رادیو لندن، ۶/۶/۱۳۶۱.
 - ۲- ۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۱، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲، نیکوزیا - خبرگزاری آسوشیتدپرس ۵/۶/۱۳۶۱.
 - ۳- ۶. همان، ص ۵، خبرگزاری فرانسه ۵/۶/۱۳۶۱.
 - ۴- ۷. روزنامه صبح آزادگان، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲، خارک - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

درباره تدابیر جدید ایران برای انتقال نفت از جزیره خارک به مناطق امن تر برای صدور به بازارهای بین المللی، روزنامه تایمز مالی چاپ لندن نوشت: به گفته دلان نفتی، کمپانی حمل و نقل ملی ایران تانکرهای ۱۴۲ هزار و ۱۰۳ تنی "گال" و شیرواٹر" را که متعلق به کمپانی ثبت شده در سوئیس موسوم به "اینتر کست" می باشد، کرایه کرده و در نظر دارد از این تانکرها برای حمل نفت خام از جزیره خارک به ترمینال جزیره سیری استفاده کند. (۱)

۷۳

طبق اطلاعیه ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، در گلوله باران امروز شهر آبادان که با سلاح های سنگین و دوربرد ارتش عراق انجام شد، ۹ تن مجروح و یک تن شهید شدند. همچنین یک مغازه و ۲ منزل مسکونی تخریب شد و ۳ واحد مسکونی دیگر آتش گرفت. بر اساس این اطلاعیه، نیروهای ژاندارمری یک هلی کوپتر عراق را در نقطه مرزی موسیان هدف آتش خود گرفتند و منهدم کردند که بر اثر آن، سرنشینان این هلی کوپتر کشته شدند. (۲)

۷۴

امروز ۲۰۶ تریلر حامل مهمات در سه نوبت از بندر "شعبیه" کویت به سوی عراق حرکت کردند. همچنین ۴۶ خودرو حامل وسایل و تجهیزات نظامی، از کشور اردن و از طریق فلوجه - الورار به پادگان "التاجی" عراق وارد شدند. (۳)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز امروز درباره ارسال انواع کمک های لجستیکی و رزمی دولت کویت به عراق، گزارش داد: «طی دو شبانه روز گذشته، بیشتر کامیون های حمل مواد به عراق را تانکرهای بنزین تشکیل می دهند.» خبرنگار این خبرگزاری که شخصاً بیش از یک صد تانکر را مشاهده کرده است، در ادامه گزارش خود آورده است: «در تاریخ های ۲۵، ۲۶ و ۲۷ مرداد، بعد از نیمه شب، تعداد زیادی کامیون های مختلف نظامی در بندر "شوخیخ" بارگیری و به سوی عراق روانه شدند. همچنین تعدادی کامیون نفربر همراه با توپ های ۱۵۵ و ۱۶۵ میلی متری دورزن و ۲۵ کامیون مخصوص حمل مهمات توپخانه و هفتاد کامیون از انواع مختلف، درحالی که پلیس کویت آنها را اسکورت می کرد، مشاهده شدند.» یادآوری می شود این تجهیزات نظامی بعد از نیمه شب به سوی عراق روانه شدند. (۴)

۷۵

نیروهای حزب دمکرات امروز با حمله به روستای "منصور کندی" در حوالی میاندوآب (۶ کیلومتری شمال غربی میاندوآب) ۳ تن از جمله یک پاسدار را شهید و ۶ زن و کودک را مجروح کردند. (۵) در محور سردشت - بانه نیز نیروهای بسیج و ژاندارمری موفق شدند ۲۲ کیلوگرم دینامیت را که اشرار مسلح غیرقانونی برای انهدام پل کلته کار گذاشته بودند، کشف کنند. (۶) یادآوری می شود که ۳۰ متر از این پل، در ۲۷ مردادماه با همکاری سازمان مجاهدین خلق و حزب دمکرات کردستان تخریب شده است. (۷)

ص: ۹۷

۱-۸. مأخذ ۴، ص ۱۶، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۶/۱۳۶۱.

۲-۹. روزنامه کیهان، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲، اطلاعیه شماره ۱۰۲۹ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۳-۱۰. سند شماره ۱۶۹۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی قرارگاه عملیاتی قدس (رکن ۲)، شماره ۶۸۷، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲، و- سند شماره ۰۱۶۸۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، اداره دوم، فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۶۳ - ۱۴۸، ۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

۴-۱۱. مأخذ ۵، ص ۲، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۶/۱۳۶۱.

۵-۱۲. سند شماره ۷۲۰۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ (تبریز)، به فرماندهی کل (مرکز)، ۷/۶/۱۳۶۱.

۶-۱۳. سند شماره ۷۲۰۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، به ژاجا، ۶/۶/۱۳۶۱.

۷-۱۴. سند شماره ۱۶۷۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، مرکز فرماندهی، شماره ۳۰۴، ۲۹/۵/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۵۳، ۲۹/۵/۱۳۶۱، ص ۸ ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۵/۱۳۶۱.

در پی اقداماتی که نیروهای خودی علیه سازمان مجاهدین خلق در استان خوزستان، به خصوص شهر اهواز انجام دادند، امروز نیروهای سپاه یک خانه را که محل نگهداری تسلیحات این سازمان بود، کشف کردند. در این خانه ۳ اسلحه، ۱۶ نارنجک، ۱۵ بمب دست ساز، ۲۰ قالب ماده منفجره تی.ان.تی و حدود ۴۰۰ فشنگ به گونه ای ماهرانه در یخچال، کمد بچه و اجاق گاز جاسازی شده بود. (۱)

امروز، حکم اعدام ۵ تن از کادرهای نظامی سازمان مجاهدین خلق و گروه اشرف دهقان در بابل اجرا شد. قیام مسلحانه، شرکت در درگیری های مسلحانه بابل، کمک مالی به سازمان، تهیه مواد منفجره، شرکت فعال در عضوگیری، جذب افراد و اعزام آنها به جنگل و نگهداری اسلحه، از جمله جرائم این افراد اعلام شده است. (۲)

آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه دوم نماز جمعه امروز تهران، اقدامات سازمان مجاهدین خلق در دو سال اخیر را برشمرد. وی ابتدا به تاکتیک های سازمان برای کادرسازی و گذر از فاز سیاسی به فاز نظامی اشاره کرد و سپس به تشریح فعالیت های این سازمان در سال ۱۳۶۰ پرداخت. ایشان، حضور مردم در صحنه و رهبری قدرتمندانه امام را دو عامل اصلی شکست این سازمان معرفی کرد. وی سپس به تشریح اقدامات جمهوری اسلامی در مقابله با عملیات های تروریستی سازمان مجاهدین خلق پرداخت. آقای هاشمی خط مشی جدید این سازمان یعنی ترور مردم عادی را که از جمهوری اسلامی پشتیبانی می کنند، ناموفق و موجب وهن سازمان و نفرت بیشتر جامعه از آنها دانست. متن سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در نماز جمعه امروز تهران به این شرح است:

«در مورد شهادت دو شخصیت عظیم جمهوری اسلامی شهید رجایی و شهید باهنر و شخصیت دیگرمان برادر عراقی ... سرنوشتشان نشان می دهد که آنها از ما خیلی بهتر بودند. ما هنوز زنده ایم و اینجا هستیم و آنها در جوار خدا و در مجلس انبیاء و ائمه و صالحین هستند و مقام آنها، بهترین سند است که از ما خیلی جلوترند. ... یک بحثی است که جوان ها و کسانی که احتمالاً در معرض این لغزش ها هستند بتوانند استفاده بکنند و آن این است که این تروریسم و به قول خودشان مبارزه مسلحانه را، بینیم در چه شرایطی می تواند مفید باشد و اثر داشته باشد و در چه شرائطی برای مردم مضر واقع می شود. به نظر می رسد که در تاریخ خودمان - همین ایران که خودمان شاهد بودیم - آنچه که تا به حال تجربه، خوب روشن می کند و مفید است و نتیجه بخش است مبارزات مردمی است یعنی آنچه را که توده مردم و اکثریت مردم بر اساس فکری درست با حکومت مبارزه کند. آنچه که نتیجه

١-١٥. مأخذ ٩، ص ١٤.

٢-١٦. مأخذ ٩، ص ٢.

داده است، مشروطه اینجوری پیروز شد، مبارزات برای ملی کردن صنعت نفت و بیرون کردن شاه در مرحله‌ای که پیروز شد، آنطوری پیروز شد. مبارزات جمهوری اسلامی اینجوری پیروز شد و در مقاطع دیگر هم از این صد و چند سال را ما هر وقت می‌بینیم پیروزی‌های مقطعی هم، با هجوم مردم بوده است این یک مسئله. مسئله دیگر خوب حالا اسلحه بکار باید برده شود در مبارزات البته ما کلی نفی نمی‌کنیم، در همین مبارزات خودمان هم آن روزهای آخر که ما را در خیابان‌ها به رگبار می‌بستند مردم هم از اسلحه استفاده کردند، در یک مواردی این طور نیست که بگوئیم نه، ولی بکار بردن اسلحه و آدم کشی موقعی است که همه شرایطش آماده باشد. من حالا بحث را ببرم آنجا که اینها هدفشان و خودشان باطل اند و گول خورده اند و اینها عامل آمریکا شده اند و عامل اجانب شده اند؛ اینها پول می‌گیرند، اینها همراه عراقند، و همه اینها را ملت ما می‌داند؛ و به فرض محال اگر یک جریان حقیقی هم بخواهد مبارزه کند با یک حکومتی هم که باطل است؛ امروز که این حکومت حق است و مال مردم است و برای مردم است و برای اسلام است و آنها هیچی ندارند در مقابل این حکومت عرضه کنند غیر از شعارهایی که امروز عملاً خودشان پس گرفتند و حرکت کاملاً منافقانه است، حالا اگر فرض می‌کردیم که یک کسی هم بود و یک حرکت حقیقی هم داشت و این حکومت هم ناحق بود آیا ببینید تروریسم با این شیوه می‌تواند مفید باشد یا نه آیا سودی برده اند؟ حتی خودمان آن روزی که مبارزه مردم بود و جمهوری اسلامی بود، نهضت اسلامی بود امام و روحانیت بود در یک مورد، اولین باری که بعد از پانزده خرداد دست به یک ترور زدیم نتیجه اش این شد که هیئت‌های مؤتلفه که در سطح کشور همه جا حرکت می‌کردند از میدان رفتند که رفتند یعنی بعد از آن تروری که انجام شد، نتوانستیم جان بدهیم به هیئت‌های مؤتلفه، آقایان که دستشان در کار است خودشان می‌توانند ببینند. رژیم بهانه خوبی دستش آمد و به مأمورینش میدان داد و آنها هم با نهایت قساوت افتادند به جان نیروهای مؤتلفه و روحانیت و کشف کردند سازمان را و به کلی متلاشی کردند، که [فقط] متفرقه هایشان به صورت‌های مختلف کار می‌کردند. تجربه خودمان در عمل بود و از آن به بعد هم، آقایانی که به نام حرکت مسلحانه آمدند میدان، همه شان و آنهایی که حسن نیت داشتند و خوب بودند و آنهایی که چپی بودند و دین نداشتند و خودشان می‌دانند که در سال ۵۴ در زندان چه خبر بود؛ سال ۵۴ این رهبران منافقین و همه آنهایی که بودند و بریده بودند و در مقابل مأموران و استوارهای زندان ذلیل بودند؛ و ما وضع آنها را در زندان می‌دیدیم و این مردم بودند که آمدند در خیابان‌ها و دستور امام به مردم و تظاهرات و راهپیمایی‌ها، و آن هجوم مردمی بود که آنها را وادار کرد که صلیب سرخ آوردند در زندان و یک قدری رفاه دادند و بعد هم یک حرکتی آمد و تند و تند ندامت نامه می‌نوشتند و از زندان می‌آمدند بیرون همان‌هایی که مدعی

حرکت مسلحانه [بودند]، ما در تاریخ انقلاب خودمان و یک تجربه ای است برای دیگران و می تواند برای دنیا الگو باشد. ... حالا- بینیم آقایانی که علیه جمهوری اسلامی در یک دوره ای دست به افشاگری زده بودند به خیال خودشان، و با صحنه سازی ها برنامه آنها این بود - چون ما با الفبای اینها آشنا بودیم و با اینها کار طولانی داشتیم - ایجاد کینه انقلابی در افرادشان، این جز اصول حرکت مسلحانه است یعنی صحنه سازی، یعنی یکی کتک بخورد، یکی فحش بشنود، یکی به میدان برود، یکی در روزنامه فروشی با او دعواش بشود و امثال اینها، صحنه درست بکنند تا اینکه افرادشان نسبت به دولت و مأمورین دولت و پاسدار و پلیس کینه انقلابی پیدا بکنند، کینه هم نمی خواهند بگویند، کینه انقلابی که گفتیم مقدس می شود. کینه که پیدا کردند حاضر می شوند بزنند و بکشند، منفجر کنند و رحم نکنند و این حرکتی بود که آقایان در یکی دو سال اول کردند و کینه انقلابی را در بچه ها خوب محکم کردند و کارشان را شروع کردند. البته در کارشان به جمهوری اسلامی خسارت وارد کردند، منتها وضع جمهوری اسلامی طوری است که این خسارت ها را ترمیم می کند و جایش چیزهای دیگری ایجاد می کند. آن روزهایی که مثل پارسال ما ظرف مدت کوتاهی شخصیت هایی مثل شهید بزرگوار بهشتی و شهید رجایی و شهید باهنر و محمد منتظری و آن هفتاد و دو تن شهید مرکز حزب جمهوری اسلامی و بعد شهید قدوسی، شهید هاشمی نژاد و شهدای دیگری که من ممکن است اسمشان الان یادم نیست؛ و آن شخصیت ها و قبلش شهید مطهری استاد عظیم الشان، شهید عراقی از استوانه های انقلاب بود و شهید مفتاح و کسان دیگر که خانواده شهدا از من گله نکنند البته ممکن است همه آنها یادم نیاید. ما آنروزهایی که اینها را همین جوری از دست می دادیم و اینها محصول این سی سال تحصیل و زندان و اینها بودند و خدا می داند بر ما چه می گذشت. بنده خودم به عنوان یکی از این افرادی که مثل پارسال نزدیکترین همکارانمان را که از سال چهل با آنها در سنگر شب و روز با هم بودیم و راز یکدیگر را می دانستیم یکدفعه اینجوری از دست داده بودم، ... خدا را شاهد می گیرم در همین حالات که خیلی می تواند شکننده باشد من در همین حالات، بنده و کسانی که با هم کار می کردیم من تنها نبودم، ما احساس می کردیم نیرومندتر از زمانی هستیم که این آقایان در کنارمان هستند. احساس می کردیم و وقتی که خدمت امام می رسیدیم آن روح عظیم به ما القا می شد و وقتی که می آمدیم و آن تظاهرات را می دیدیم و آن گریه ها را می دیدیم و آن تکبیرها را می دیدیم و این تابوت های بالای دست شما را می دیدیم که نمی خواهید اینها را زمین بگذارید و به خاک تحویل بدهید، اینها را می دیدیم آنچه را که در ذهن فکر می کردیم ملموس و مشهود می دیدیم و احساس می کردیم ماها هیچی نیستیم. ... و اینها مردمند و امام است و جریان، کار خودش را دارد می کند. ما همیشه در دنیا، آرزوی مان این بود که روزی در این مملکت جمهوری اسلامی

باشد و ما دیگر هیچی نمی خواهیم. ... الآن هر کدامان بمیریم راحت سرمان را می گذاریم روی زمین و راضی هستیم. یعنی فکر می کنیم که رسیدیم به آنچه که می خواستیم، ما نمی خواستیم حاکم باشیم، ما می خواستیم اسلام حاکم بشود و اسلام حاکم شد آنچه را که ما فکر می کردیم به عنوان یک ضرورت و هدف و راه مهم، این رسیده بود. حالا ببینیم تروریست ها و منافقین چه بدست آورده اند. آنها در زمینه فقدان نیروی مردمی و تعارض با مردم و خواسته آنها، هر چه هم تلاش بکنند از مردم دورتر می شوند، چی به دستشان آمده؟ امروز یک مشت بچه را فرستاده اند توی زندان ها، البته ما فرستاده ایم، ولی آنها واسطه بودند. ما که نمی توانستیم [اجازه بدهیم] این گرگ ها توی مردم باشند و هر چه می خواهند بکنند، این که نمی شد و مردم را همینجور که دارید می بینید می روند توی مغازه یک حزب الهی را پیدا می کنند، می روند ماست بخرند، شیشه ماست را از دستش می گیرند و یک گلوله هم توی مغزش می زنند، این آدم را ما بگذاریم بیرون باشد؟ این که نمی شود، اینها با این وضعی که دارند هر چه آدم داشتند به خیال خودشان - که ناآدم بودند اینها - همه توی زندان رفته اند و یک عده ای شان توی درگیری ها کشته شده اند و یک عده شان اعدام شده اند و یک عده شان هم توی زندان منتظر اعدام هستند و یک عده هم باید در زندان بپوسند، چون تعصب آنها را گرفته و آدم نمی شوند و انشاء الله یک عده ای شان هم آدم بشوند و بیرون بیایند. اینها محصولشان این است. رهبرانشان به گدایی افتاده اند. ما اطلاعاتی داریم که آنها پول از کجاها می گیرند و چه جوری هم خرج می کنند.

این وضعی که برای اینها پیش آمده به علت اشتباه بزرگی است که کرده اند. این تحلیلی که من می کنم، آنها هم می دانند. یعنی آنها هم قبول دارند که به دلیل زمینه نداشتن افکار عمومی، حرکت مسلحانه به جایی نمی رسد. این را قبول دارند، اما اینها اشتباهشان این بود که خیال می کردند مردم طرفدار آنها هستند. بنی صدر در شورای انقلاب با صراحت به خود ما گفت، شاید توی مذاکرات شورای انقلاب ثبت شده باشد، گفت ما فرستادیم آمارگیری کردند در مدرسه ها، در خیابان ها، در کارخانه ها و امروز امام ۴۴٪ توی مردم رأی دارد و

من ۵۶٪ یعنی ایشان معتقد بود که این جور هست. تازه این هنوز اوج نگرفته بود، یک وقتی گفت حالا- بیشتر شده، یعنی خودش مثلاً- در ۲ - ۳ ماه بعدش گفت که آن موقع این جوری بود و حالا- بیشتر شده، این آمارگیری را کی می کرد؟ آن مؤسسه آمارگیری بنی صدر مال منافقین بود. اینها می رفتند و آمار می گرفتند. یعنی همین حالا هم اشخاص با آن کانال های ارتباطی خودشان آمار می گیرند. از این سران نهضت آزادی یک وقتی یکی شان به من می گفت که امروز اگر رای آزادی باشد ما مثلاً ۷۰٪ - ۸۰٪ رای می آوریم. می گفت من رفتم فلان شهر، برای من اینقدر جمعیت جمع شده و آقای فلان (آیت الله مدنی) آمده و برای ایشان مثلاً این مقدار ... آن روز که بعد از آن حادثه شوم ۱۴ اسفند خدمت امام رفتیم، امام این حرف را به بنی صدر با صراحت فرمودند که خیال نکن تو رأی داری، چون متکی شد در حضور امام به آرای مردم، امام فرمودند، آنهایی که به تو رأی دادند همان ۴۰۰ - ۵۰۰ هزار نفرند، اگر مواضع مشخص بشود، آن عده هستند. آنها بهائی ها، توده ای ها، کمونیست ها هستند (البته توی کمونیست ها هم به این ها رأی نمی دادند، آنها هم برای خودشان یک چیز دیگری داشتند) آنها سرمایه دارها، ساواکی ها، تصفیه شده ها، اهالی فحشا و قمار و اینطور چیزها هستند و رقم نسبتاً درشتی هم هستند، اینها هستند که به تو رأی می دهند. تو وقتی که می خواستی رئیس جمهور بشوی اول آمدی به عنوان رئیس دارائی گفتمی من ربا را تحریم کردم و افکار همه مردم را به نفع خودت تحریک کردی، خب آقایی که یک دفعه ربا، این بلا را از جامعه برداشته بدین دلیل خیلی جا پیدا می کند، نه به دلیل تو. رفتی توی خانه امام و بیرون آمدی، آنجا گفتمی من خودم را کاندید می کنم، یعنی امام مرا کاندید کرده برای این کار یک عده مردم به تو رأی دادند. روحانیت یک عده از تو حمایت کردند و آنجور شد. این خیال می کرد که مال او هست. یعنی در اصل این تحلیل را همه قبول دارند که اگر مردم با آدم نباشند در یک محیط آزاد نمی شود حکومت کرد، به زور باید حکومت کرد، این را قبول داشتند، ولی اشتباهشان این بود که افکار مردم را با خودشان می دانستند و هنوز هم این طوری هستند و این از چیزهای بسیار بد و اشتباهاتی است که اینها را توی این چاه عمیق انداخته. مردم چیز دیگری هستند، ما تحلیل مان توی این انقلاب [این است]، همیشه من گفته ام و امام قبل از ما فرموده اند و شماها می دانید که این انقلاب اصلاً موتورش اسلام است. اصلاً امام چرا اینقدر محبوبند، برای اینکه امام مسلمان خوبی است. نعوذبالله، نعوذبالله اگر مردم از امام یک لغزش دینی ببینند، همین مردمی که خاک پای امام را توتیای چشمشان می کنند، اگر یک روز لغزش دینی ببینند مردم این [طوری] دیگر نیستند؛ ماها را اگر مردم ببینند که مسلمان نیستیم و یا متعبد نیستیم، همه این احساسات تبدیل به بغض می شود. اصلاً آن چیزی که مردم را حرکت می دهد این است. امروز در دنیا دین عامل حرکت است و این را باید به مغز اینها فهماند.

توی ایران الان این است، در دنیا الان این است ... به هر حال آنکه جامعه را اینجور آزاد و آباد کرد و به حرکت درآورد، دین بود و آن چیزی که زنجیر به پای بعضی از مردم شده و آن چیزی که یک عده را گمراه کرد و آن چیزی که از قافله جدا کرد، یک عده ای را او فرستاد به در یوزگی در پاریس و آمریکا و لندن و اطراف دنیا و عراق و گدایی از عربستان سعودی و این طور چیزها، این الحاد کفر و مارکسیسم بود و تحلیل های مادی بود، بخشی از جوان های ما را آن جور کشاند و منافق کرد و به این حالت درآورد. تروریسم در این محیط چی می خواهد به دست آورد؟ توی این مردم چی می خواهد به دست آورد؟ خب فرض می کنیم حالا- که دیگر گذشت الحمدلله خرد شدند. حالا- فرض می کنیم که همه این مردم، علما، امام جمعه ها، و نمایندگان مجلس و وزرا کشته بشوند. این مردم جای آنها، فوری [کسی را] نصب می کنند. دیگر با مردم چی؟ شما می خواهید بیاید بر این مردم حکومت کنید، ما همان حرفی که آن روز به کودتاچی های نوژه گفتیم به اینها هم می گوئیم، امام به آنها فرمود که خب شما با هواپیما می آمدید بمباران می کردید، بلا-خره می خواستید بیاید روی زمین حکومت کنید پائین که می آمدید مردم شما را می گرفتند و می کشتند. ... دیدید که مردم با شما چه کار می کنند، اینکه ترور در شرایطی که در افکار عامه نیست آنهم تروری که افکار عامه را دور بکنند از انسان ها نتیجه معکوس دارد که این تجربه خیلی خوب شد برای تاریخ دنیا و باعث یأس و سرخوردگی بسیاری از یاغیان علیه حکومت های حق شده، مثل مجاهدین خلق که به حق منافقین بودند و اسم جالبی است، نیروی عظیمی درست کرده بودند، چقدر بچه ها را فریفته بودند، چقدر خانه های تیمی درست کرده بودند، این خانه های تیمی که تا به حال ما از اینها گرفته ایم خودش به اندازه یک شهر است. این اسلحه هایی که ما از اینها گرفته ایم، به اندازه چند لشکر چریک می شود اینها را مجهز کرد. این آدم هایی که توی زندان هستند و اینهایی که کشته شده اند، اینها می توانند چه نیروی باشند. اینها چه غلطی کردند در این مدت؟ غیر از اینکه چند عامل نفوذی شان، خب عامل نفوذی که منفجر بکند کار سختی نیست، اینکه یک عمل متهورانه و انقلابی و قهرمانی نیست، یک دزد است و در یک موقعیتی یک کلید برقی را می زند، اینکه چیزی نیست، اینها چه کردند؟ این همه نیرو در زمینه مردم چرا هیچ موفقیتی به دست نیاوردند؟ حالا ایده جدید دادند که نه سیاسی ها را اگر بکشیم فایده ای ندارد، اینها جایگزین دارند، بروید به بدنه نظامی ضربه بزنید! بدنه نظامی چی هست؟ خب، به کی می خواهید ضربه بزنید احمق ها؟ این همه بسیجی که ما داریم، این چند میلیون آدم الان ما داریم، این حزب الهی ها، این بسیجی ها که اگر یکی شان را هم می کشید، از همان فامیل ده تا جایشان می جوشد، شما چه ضربه ای می خواهید بزنید؟ حالا شما موفق بشوید که در این مرحله جدید هم ۳۰، ۴۰، ۵۰ تا حزب الهی، کارگر، بسیجی و پاسدار را هم بزنید و به زمین

بیاندازید، این می شود مبارزه مسلحانه؟! این می شود حرکت انقلابی؟! این می شود راه برای حکومت؟! هر تروری که می کنید هزاران آدم را از دست می دهید، همان ها که با شما هستند. توجیه نمی توانید بکنید. آن جنایت شکنجه تان در تاریخ روی شما را سیاه کرده،^(۱) شما حالا هر چقدر می خواهید توجیه بکنید، می خواهید چی بگوئید؟ بنابراین ما به عیان می بینیم که در زمینه ای که افکار عمومی با حکومت باشد، تروریسم و مبارزات خشن هیچ فایده ای ندارد، بلکه درست معکوس است، یعنی حکومت محق می شود که خشونت بکند و خشونت را مردم از حکومت می خواهند. یعنی در یک موقعی که اگر ما یک نفر را زندان می کردیم، مردم می گفتند چرا؟ حالا - که یک نفر را آزاد می کنیم، مردم می گویند چرا؟ این یک واقعیتی است، آقایان ببینید در مردم - غیر از خانواده های تروریست ها - می فهمند تا یکی را آزاد کردیم، می گویند شما چه با مردم می کنید. بنابراین قضیه به نظر ما مسئله روشنی است و راه مشخص است و امیدواریم که از این پند بگیرند.»^(۲)

۷۹

تهدیدهای عراق و بمباران تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک به وسیله هواپیماهای این کشور، سبب شده است شرکت های بیمه نرخ بیمه محموله های نفت خامی را که از این جزیره بارگیری می شوند، از یک درصد (ارزش کشتی) به سه درصد افزایش دهند. کمیته بیمه جنگی شرکت لویدز در این باره اعلام کرد که این افزایش شامل بارگیری از مناطق شرقی بندر خارک نمی شود و نرخ بیمه در آن منطقه همچنان ۲۵/۰ درصد از ارزش محموله است.^(۳)

در همین حال رسانه های خبری امریکا به تفسیر حملات عراق به خارک پرداختند و تأثیرات این حملات را بر بازار جهانی نفت ارزیابی کردند. دفتر خبرگزاری جمهوری اسلامی در واشنگتن در این باره گزارش داد: «حملات هوایی عراق به جزیره خارک - که ۷۰ درصد نفت ایران از آنجا صادر می شود - افزایش یافته است. اگرچه مشخص نیست که آیا آن گونه که عراق ادعا می کند، صدماتی بر این تأسیسات نفتی وارد آمده است یا خیر، اما مقامات امریکایی و منابع مطلع در صنعت نفت گفتند که این حملات، تنها تانکرهای نفتی را از جزیره دور نگه داشته است. نشریه "وال استریت ژورنال" می نویسد: دلالتان نفتی می گویند قیمت نفت در بازار آزاد افزایش یافته و فعلاً قیمت ها تا ۲۵ سنت بالا رفته است. ... یک تحلیلگر نفتی در روزنامه نیویورک تایمز گفت: اگر عراق در این کار [بمباران تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک] پیروز شود، در قیمت نفت تأثیر خواهد داشت و به سیاست کمپانی های نفتی در استفاده از ذخایرشان به جای خرید نفت، خاتمه خواهد داد. چند

ص: ۱۰۴

۱- برای اطلاع بیشتر در این باره به وقایع روزهای مردادماه در کتاب بیستم روزشمار "عبور از مرز" مراجعه کنید.

۲- ۱۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۶/۶/۱۳۶۱، صص ۴ و ۱۰.

۳- ۱۸. مأخذ ۵، ص ۱۱، لندن - خبرگزاری رویتر، ۵/۶/۱۳۶۱.

متخصص خاورمیانه در دولت امریکا گفتند که انتظار دارند که ایران به یک عکس العمل فوری دست بزند. ... تهران تهدید کرده است که تنگه هرمز را مسدود خواهد کرد.»^(۱)

مجله فرانسوی ژون آفریک نیز درباره جنگ عراق و ایران نوشت: «صدام بسیار مایل بود که کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد برگزار شود، حال که این مسئله منتفی شده و چیز قابل ارزشی در اختیار ندارد که از دست دادنش برایش اهمیت داشته باشد، در نتیجه، وی تصمیم گرفته است، جنگ را در ابعاد بین المللی وسعت دهد و آن را در خلیج فارس توسعه دهد.» نویسنده مقاله، در ادامه می نویسد: «هدف صدام، ایجاد نگرانی و در نهایت، کشاندن پای کشورهای عربی خلیج فارس به این جنگ است و امیدوار است که از طریق آنها، پای ابرقدرت ها به خصوص امریکا برای محافظت از آنها به میان کشیده شود. ... در خصوص اظهارات مسئولین عراق مبنی بر هدف قرار دادن مرکز مهم و حیاتی ایران دلایل زیر بیان شده است:

۱- با قطع درآمد نفت، ایران در تهیه آذوقه و تسلیحات با مشکلات روبه رو خواهد شد. ۲- این گونه عملیات به خاطر آن است که ایران نیز به عنوان جوابگویی با دست زدن به عملیات مشابه (به خصوص غیرنظامی) باعث تحریک و به پا خاستن احساسات عمومی مردم عراق بر ضد قوای ایران شود.»^(۲)

۸۰

استحکام اقتصاد ایران در اوضاع جنگی، پیام اصلی مقاله ای است که در نشریه المجله چاپ لندن نوشته شده است. آمادگی ایران برای پرداخت خسارت های احتمالی به آن دسته از شرکت ها و بانک های خارجی که بر اثر وقوع انقلاب خسارت دیده اند، افزایش خرید نفت کمپانی های ژاپنی از ایران، تمایل ایران برای همکاری اقتصادی با چین و دلگرمی بازرگانان غربی برای افزایش مبادلات با ایران؛ اهم مطالبی است که نشریه المجله، به آنها پرداخته است. بخش هایی از مقاله چنین است:

«دود ناشی از درگیری های اطراف شهر بصره، موجب پوشش بر برخی از جریانات مهم داخلی ایران شد. ماه آینده تهران به بانک های خارجی - که آنها را در ماه ژوئن ۱۹۷۹ ملی اعلام کرده بود - غرامت خواهد پرداخت. بانک مرکزی ایران از بانک هایی که بستانکارند درخواست کرده بود تا تاریخ ۲۱ ژوئن گذشته، مبلغ طلب های خود را ارائه دهند. تمام بانک ها به این درخواست جواب مثبت دادند و حتی بعضی از آنها، مانند بانک "چیس منهن" امریکا، نمایندگان خود را جهت مذاکره به تهران فرستادند. ... البته این امر فقط به بانک ها مربوط نمی شود، بلکه به شرکت هایی که در ایران کار می کردند و هنوز مسائلی در رابطه با درخواست غرامت در آنجا دارند نیز مربوط می شود. [نکته قابل اهمیت] تأکید و تکیه بیشتر روی شرکت های امریکایی است و این شاید به خاطر این باشد که امریکایی ها در

ص: ۱۰۵

۱- ۱۹. همان، ص ۶ و ۷، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۰. همان، ص ۳، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۶/۱۳۶۱.

ایران بر همه چیز چنگ زده بودند. [پرداخت] غرامت ها، تنها پدیده ای جهت بهبود روابط ایران و غرب نبود. برای مثال در ماه گذشته ۱۳ کمپانی نفتی ژاپن خرید روزانه خود را از نفت ایران به نسبت ۶۷ هزار بشکه افزایش داده اند و بر این اساس، خرید ژاپن تقریباً به ۲۴۷ هزار بشکه در روز می رسد، در حالی که دو ماه قبل، این میزان ۱۸۰ هزار بشکه بوده است. مقامات ایرانی در قراردادهای اخیر خود که با شرکت های ژاپنی منعقد ساختند، تسهیلات قابل ملاحظه ای قائل شدند، به نحوی که هر سه ماه یک بار این قرارداد مورد بررسی قرار می گیرد. همچنین این شرکت ها خواهند توانست بر اساس موافقت دولت ایران، نفت ایرانی را به مشتریان دیگری بفروشند. نشانه ها مبنی بر تجدید نظر در مناسبات با دولت های خارجی فراوان است. برای مثال، در نیمه ماه گذشته شاهد دیدار اولین هیئت ایرانی از چین بودیم. اهمیت این دیدار در این است که پکن در زمان شاه روابط خوبی با ایران داشته ولی در مدتی که از انقلاب ایران گذشته است، روابط سردی با حکومت [امام] خمینی داشته است. تمام این دلایل، بازرگانان غربی را به ازسرگیری مجدد فعالیت سابقشان در تهران خوش بین ساخت و به همین خاطر چمدان های خود را آماده کردند، زیرا معتقدند تهران جهت تأمین خواسته ها و به راه انداختن کارهای داخلی خود، خواهان تجدیدنظر در روابط با غرب می باشد، زیرا قراردادهائی را که [تا کنون] با کشورهای شرقی و رو به رشد - که اخیراً دروازه هایشان را به روی ایران باز کرده اند منعقد شده است - نمی تواند نیاز این کشور را تأمین کند. در ارتباط با اهمیتی که غرب برای عقد قرارداد با ایران قائل است، شایع شده که پاریس در فکر تعیین سفیر جدیدی در تهران است تا جای سفیر سابق خود را که یک سال پیش تهران را ترک کرده بود، بگیرد. همچنین، اتاق بازرگانی و صنعتی انگلیس، سمیناری در تاریخ ۱۳ اکتبر آینده پیرامون فرصت مجدد بازرگانان غربی در ایران برگزار می کند. در این اثنا روزنامه های غربی شروع به چاپ آگهی های تبلیغی مختلفی درباره قالی ایران کرده اند و همچنین تسهیلاتی را که بعضی از شرکت ها جهت انتقال سودها به خارج از ایران ایجاد کرده اند، [منعکس ساخته اند]. در چنین شرایطی به نظر می رسد همگی آماده اند تا مجدداً وارد بازار بزرگ [ایران] شوند. (۱)

۸۱

وزارت امور خارجه آلمان اعلام کرد که حکم اخراج پنج دانشجوی ایرانی صادر شد. این پنج تن از جمله ۸۱ دانشجویان ایرانی اند که در تظاهرات اردیبهشت ماه شرکت داشته اند. این تظاهرات به طرف داری از جمهوری اسلامی برگزار شده بود. در این تظاهرات، پلیس آلمان به طرفداری از گروه های مخالف جمهوری اسلامی (نظیر سازمان مجاهدین خلق)، دانشجویان ایرانی را مورد ضرب و شتم قرار داد. پلیس آلمان ۸۱ تن از این دانشجویان را تا کنون بازداشت کرده است. (۲)

ص: ۱۰۶

۱- ۲۱. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان"، شماره ۲۴۴، ۱۱/۷/۱۳۶۱، نشریه المجله، چاپ انگلستان، ۲۷ اوت ۱۹۸۲ (۵/۶/۱۳۶۱).

۲- ۲۲. روزنامه اطلاعات، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- روزنامه کیهان، ۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲۰.

راديو "بادن بادن" آلمان در گزارشی درباره اخراج پنج دانشجوي مسلمان ایرانی از آلمان، ادعا کرد که قائم مقام وزارت امور خارجه ایران (احمد عزیزی) در دیدار دوشنبه گذشته خود با مقام های آلمان، پذیرفته است که ایران دیگر با اخراج دانشجویان خود از آلمان مخالفت کلی نداشته باشد. طبق این گزارش، در این دیدار همچنین تصمیم گرفته شده است که همه ۸۱ دانشجوي دستگیر شده اخراج نشوند. راديو آلمان سپس افزود: «نرمش تهران در این مورد، می تواند از تمایل اقتصادی ایران به آلمان ناشی شده باشد، چون تقریباً هم زمان با اخراج این دانشجویان، اعلام شد که این کشور به آلمان سفارش ساخت چهار توربین برق در تبریز را داده است.»^(۱)

۸۲

نمایندگان هلال احمر سوریه و جمهوری عربی صحرا و نیز کاردار کویت در تهران، امروز از اقامتگاه اسیران عراقی، در اردوگاه نیروی هوایی ایران بازدید کردند. در این دیدار دوساعته، اسیران عراقی با سردادن تکبیر و شعار نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی از این هیئت استقبال کردند و در گفت و گوی رودررو با آنان از رفتار ایرانیان و امکانات رفاهی موجود در اردوگاه اظهار رضایت کردند. تعدادی از اسیران که از سه روز پیش روزه سیاسی گرفته اند در گفت و گو با اعضای این هیئت، هدف از این اقدام خود را درخواست از جمهوری اسلامی برای شرکت در جنگ در برابر حکومت عراق و یا مشارکت در امر بازسازی شهرهای ویران شده ایران اعلام کردند و افزودند که به اقدامات خود تا زمانی که مقامات ایرانی خواسته هایشان را نپذیرند، ادامه خواهند داد.^(۲)

۸۳

خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارش داد که عامل سوء قصد به جان کاردار سفارت امارات عربی متحده در کویت، اعتراف کرد که به دستور حکومت عراق مأمور اجرای این کار شده است. به گزارش این خبرگزاری، به دنبال تحقیقات فوق العاده ای که زیر نظر ولیعهد کویت، از عامل ترور به عمل آمد، وی اعتراف کرده که مستقیماً به دستور حکومت عراق مأمور اجرای این کار بوده است. وی دلیل سوء قصد به جان کاردار امارات را طرفداری امارات عربی متحده از مواضع جمهوری اسلامی ایران ذکر کرده است.^(۳)

ص: ۱۰۷

۱- ۲۳. مأخذ ۵، ص ۱۲، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۴. مأخذ ۱۷، ص ۲.

۳- ۲۵. مأخذ ۱۷، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

گلوله باران شهرهای مرزی ایران به دست ارتش عراق که باعث کشته و زخمی شدن مردم غیرنظامی می شود، استراتژی تعقیب متجاوز را برای ایران الزام آور کرده است. در پی گلوله باران شهر مهران به وسیله توپخانه های ارتش عراق، فرماندار مهران از رزمندگان اسلام خواست تا برای خاموش کردن آتش توپخانه ارتش عراق، نیروهای دشمن را داخل خاک این کشور نابود کنند.

حائری فرماندار مهران در مصاحبه ای اعلام کرد که نیروهای عراقی از ارتفاعات مرزی ۳۴۳ و ۳۶۳، کنجانچم و بهرام آباد در خاک ایران و از شهرهای بدره و زرباطیه در خاک عراق، همه روزه با انواع سلاح های سبک و سنگین شهر مهران را گلوله باران می کنند. به گفته حائری، برای خاموش کردن آتش دشمن بر روی شهر مهران، رزمندگان اسلام چاره ای جز رفتن به داخل خاک عراق و راندن نیروهای دشمن در شهرهای بدره و زرباطیه را نخواهند داشت. (۱)

علاوه بر این، توپخانه سنگین ارتش عراق امروز نیز شهر آبادان را گلوله باران کرد که بر اثر آن، ۱۴ تن از مردم مجروح شدند، ۸ منزل مسکونی و ۲ مغازه هم ویران شد. (۲)

در پی شکست های متعدد ارتش عراق در جبهه های جنگ، به ویژه پس از عملیات رمضان، موج پناهندگی نیروهای نظامی و مردم عراق به ایران افزایش یافت.

ستاد منطقه هفت سپاه پاسداران مستقر در کرمانشاه اعلام کرد که از ۲۵ مرداد ۱۳۶۱ تا ۶ شهریور ۱۳۶۱، هر روز به طور متوسط بین ۱۰ تا ۲۰ نفر از مردم مسلمان عراق از طریق نقطه مرزی دروله (۳۰ کیلومتری غرب پاوه) وارد ایران شده اند و درخواست پناهندگی کرده اند. (۳) علاوه بر این، دو تن از نیروهای نظامی عراق نیز با عبور از مرزهای شمال غرب ایران، خود را به نیروهای ایرانی مستقر در این مناطق

-
- ۱- ۱. روزنامه کیهان، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۸.
 - ۲- ۲. سند شماره ۱۶۷۹۶، گزارش نوبه ای اطلاعاتی نزاجا، شماره ۵۸۴، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
 - ۳- ۳. سند شماره ۱۶۷۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی از ستاد منطقه ۷ واحد طرح و برنامه عملیات، شماره ۱، ۶/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

تسلیم و تقاضای پناهندگی کردند.^(۱) همچنین دو عراقی دیگر که یکی از آنها نظامی است پس از عبور از منطقه مرزی دشت آزادگان، خود را به نیروهای ایرانی تسلیم کردند.^(۲)

۸۶

امروز ۷۸ تریلر حامل اسلحه، مهمات و سایر محموله های مورد نیاز ارتش عراق از بندر "شعبیه" کویت به مقصد مندلی عراق حرکت کردند. گفته می شود یک تاجر ارمنی - عراقی نیز هشت تن گاز سمی از ایتالیا خریده و به کشور عراق فرستاده است.^(۳)

۸۷

امروز اقدامات گروه های مسلح غیرقانونی در شمال غرب کشور ادامه داشت و یکی از فرماندهان ارشد سپاه در استان کردستان در محور سرشت - پیرانشهر به شهادت رسید.

در مهاباد یک تن از پاسداران بومی شهر که در حال انجام وظیفه بود، از ناحیه سر هدف گلوله عناصر ضدانقلاب قرار گرفت و به بیمارستان انتقال یافت. همچنین مسئول عملیات بخش عشایری سپاه مهاباد توسط عناصر مسلح غیرقانونی به شهادت رسید. در اقدامی دیگر، یکی از عناصر گروه های شورشی به یکی از پایگاه های نیروهای خودی در حومه مهاباد نفوذ کرد و نگهبان پایگاه را به شهادت رساند.^(۴) اسف بارترین ضایعه اما شهادت ناصر کاظمی فرمانده سپاه پاسداران استان کردستان بود. وی که محبوبیت خاصی در میان مردم منطقه داشت و عملیات های متعددی را علیه نیروهای شورشی و ضدانقلاب طراحی، اجرا و فرماندهی کرده بود، در حین اجرای مأموریت برای طرح ریزی عملیات قرارگاه حمزه در محور پیرانشهر - سردشت به شهادت رسید.^{(۵)(۶)}

۸۸

در عملیات پاک سازی غرب شهرستان ارومیه ۲۱ تن از افراد گروه های مسلح غیر قانونی کشته و ۱۰ تن دیگر نیز زخمی شدند. فرماندهی قرارگاه حمزه، پس از عملیات یکم شهریور ۱۳۶۱ که در غرب ارومیه انجام شد، امروز نیز عملیاتی را با نام "آیت الله کاشانی" و با هدف پاک سازی شماری دیگر از روستاهای غرب ارومیه طرح ریزی و اجرا کرد. نیروهای خودی، متشکل از

ص: ۱۱۰

۱-۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۵. سند شماره ۷۲۱۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۸، به اطلاعات مرکز، ۱۲/۶/۱۳۶۱.

۳-۶. سند شماره ۱۶۹۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی قدس (رکن ۲)،

- شماره ۶۸۷، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۱۴۱۶۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی قدس (رکن ۲)، شماره ۶۷۶، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۴-۷. سند شماره ۷۲۰۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ (تبریز)، به فرماندهی کل، ۷/۶/۱۳۶۱.
- ۵- شرح مختصری از زندگی و مجاهدت های شهید ناصر کاظمی در ضمیمه این گزارش درج شده است.
- ۶-۸. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۴، ص ۱۹.

سپاهی و ارتشی موفق شدند روستاهای "کورانه"، "اوجی تپه" و "خیران" را پاک سازی کنند. در این عملیات ۲۱ تن از نیروهای ضد انقلاب که در این روستاها مستقر بودند کشته و ۱۰ تن نیز زخمی شدند. در این عملیات ۲ تن از نیروهای خودی نیز زخمی شدند. (۱)

در بخش تکاب نیز نیروهای خودی با هدایت قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، روستاهای "گل تپه" و "چراغ ابدال" را از دست نیروهای حزب دمکرات و سازمان کومه له خارج و پاکسازی کردند. در این عملیات ۱۲ تن از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته، ۵ تن زخمی و ۲۰ تن دستگیر و ۳ تن از نیروهای خودی نیز شهید یا زخمی شدند. همچنین بیش از ۱۰۰ قبضه انواع اسلحه، مقدار فراوانی مواد منفجره، ۲ دستگاه آمبولانس و یک جیب نظامی که قبلاً به سرقت رفته بود، به دست نیروهای خودی افتاد. در مقابل، نیروهای شورشی و جدایی طلب به یک مینی بوس حامل افراد محلی حمله کردند که بر اثر آن ۳ تن از مردم روستا شهید و ۶ تن نیز زخمی شدند. (۲)

۸۹

درگیری میان نیروهای سازمان مجاهدین خلق و جمهوری اسلامی ایران در نقاط مختلف کشور ادامه دارد و اعضای این گروه بر اساس استراتژی سازمان که توسط مسعود رجوی اعلام شده است، خط ترور پاسداران و مردم هوادار نظام را دنبال می کنند.

۱- امروز در خیابان های هدایت و طالقانی تهران دو تن از پاسداران انقلاب به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق شهید شدند. (۳)

۲- در یک درگیری چهار ساعته نیز یک خانه تیمی متعلق به سازمان مجاهدین خلق کشف شد. در این روز همچنین نیروهای سازمان مجاهدین خلق یکی از اعضای بسیج منطقه یک تهران را ربودند. (۴)

۳- عباس محلوجی از نویسندگان نشریه "صالحان سازنده" (ارگان کارگران حزب جمهوری اسلامی)، امروز به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق شهید شد. (۵)(۶)

۴- در جنگل های "سرولات" جواهرده شهر رامسر نیروهای سپاه پاسداران، با یک گروه ۹ نفری از اعضای سازمان مجاهدین خلق درگیر شدند. در این درگیری تمامی این افراد کشته شدند و از آنها مقادیری اسلحه و اسناد درون گروهی به دست آمد.

۵- امروز در شهر رودسر، دکتر "محمد رضا جوشن املشی" نامزد چریک های فدایی خلق برای مجلس خبرگان، دستگیر شد. (۷)

ص: ۱۱۱

- شماره ۱۲۱۰۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی طرح و برنامه ستاد مرکزی سپاه، شماره ۳۴، ۱۳۶۱/۶/۱۵، ص ۵.
- ۲-۱۰. مأخذ ۱، ص ۱۷.
- ۳-۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۳، ۱۳۶۱/۶/۸، ص ۶، تهران - کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۷.
- ۴-۱۲. همان، ص ۶، کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۷؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۲، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۵، کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۶.
- ۵- خبرگزاری رویتر درباره این ترور گزارش داد: چریک های ایرانی که علیه دولت آیت الله خمینی می جنگند، یکی از مقامات عالی رتبه وی را کشتند. دفتر سازمان مجاهدین خلق در پاریس طی بیانیه ای اعلام کرد: عباس محلوچی یکی از مقامات عالی رتبه حزب جمهوری اسلامی و مسئول امور کارگری، توسط چریک های مجاهدین خلق کشته شد. [خبرگزاری جمهوری اسلامی نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۷، ۱۳۶۱/۶/۱۲، صص ۱۵ و ۱۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱۱].
- ۶-۱۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۸، ص ۹.
- ۷-۱۴. سند شماره ۷۲۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به روابط عمومی (مرکز خبری)، مرکز فرماندهی، ۱۳۶۱/۶/۶.

۶- مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق، در مصاحبه ای با روزنامه لاکرووا چاپ پاریس، به تشریح اقدامات یک ساله این سازمان در ایران از جمله ترور دو هزار نفر از مردم، استراتژی آینده سازمان برای مقابله با جمهوری اسلامی و چگونگی همکاری سازمان مجاهدین با گروه های مخالف ایران پرداخت.

رجوی درباره نتایج اقدامات یک سال گذشته سازمان مجاهدین خلق گفت: «در عرض یک سال ما موفق شده ایم رژیم [امام] خمینی را بی ثبات سازیم. این ما نبودیم که جنگ را شروع کردیم، بلکه جنگ به ما تحمیل شد. طی یک سال اخیر ثابت شد که امکان اینکه ما را از بین ببرند وجود ندارد و این در شرایطی ثابت شد که سرکوبی بی سابقه ای بر ضد ما ادامه داشت.»

وی درباره استراتژی آینده سازمان برای مقابله با جمهوری اسلامی گفت: «در حال حاضر ما وارد دومین مرحله استراتژیکی سقوط رژیم [امام] خمینی شده ایم. در مرحله اول فعالیت ما متوجه کادر رهبری رژیم بود و به اقرار خودشان ۲ هزار نفر از کادر رهبری در عرض یک سال کشته شدند. در میان این عده، مسئولین سیاسی و مذهبی و رؤسای نظامی و رؤسای پلیس و مسئولین مستقیم سرکوبی رژیم وجود داشتند. ... مرحله دوم عبارت خواهد بود از اقدامات و عملیاتی که عوامل مسئول سرکوبی رژیم را هدف قرار دهد. هدف، شکستن زنجیر سرکوب است تا اقدامات سیاسی و آزاد شدن قوای مردمی ممکن گردد. به این صورت تعداد زیادی از نمایندگان محلی [امام] خمینی از میان برداشته شدند، می توانیم از [آیت الله] صدوقی نماینده [امام] خمینی در مرکز کشور نام ببریم. ... بنابراین در حال حاضر مجریان سرکوب را هدف قرار می دهیم، یعنی سپاه پاسداران و عوامل محلی رژیم.»

رجوی درباره همکاری سازمان مجاهدین با گروه های مخالف حکومت ایران نیز گفت: «ما قبل از اینکه از ایران به فرانسه بیاییم، تشکیل شورای ملی مقاومت را اعلام کردیم و از آن موقع، اکثر قوای ملی و دمکراتیک به ما پیوستند که از میان آنها حزب دمکرات کردستان را می شود نام برد. به طوری که می شود گفت، شورای ملی مقاومت تقریباً نمایندگی اکثریت ملت ایران را به عهده دارد.»

وی افزود: «در سطح بین المللی نیز ما توسط ۲۶۷ حزب و سندیکا و همچنین از جانب ۱۲۳۴ شخصیت در سطح عالی به رسمیت شناخته شده ایم که از میان احزاب می توانیم از حزب کارگر انگلیس نام ببریم.»^(۱)

۹۰

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی اسلام آباد، سه تن از اعضای چریک های فدایی خلق (اقلیت) و سازمان مجاهدین خلق به جرم فعالیت در هسته نظامی، حمله مسلحانه به مراکز نظامی، شرکت در راه پیمایی مسلحانه و انتقال اسلحه و مهمات از باختران به تهران، به اعدام محکوم شدند.^(۲)

ص: ۱۱۲

جمهوری اسلامی، ۶/۶/۱۳۶۱.

۲-۱۶. روزنامه اطلاعات، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۴.

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس ایران، در دیدار با سفیر فلسطین (نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین در ایران) گفت، مبارزه با اسرائیل را تمام شده تلقی نمی کند.

به گزارش روزنامه کیهان صلاح زواوی سفیر فلسطین در تهران، عصر امروز با حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدار در خصوص آینده لبنان مشورت و تبادل نظر شد. حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در این دیدار گفت: آنچه نبایستی در لبنان پیش آید، آمد. در این مرحله از توطئه، هرچند امپریالیسم، صهیونیسم و ارتجاع منطقه به آرمان فلسطین خیانت کردند، ولی نباید مأیوس شد و باید هرچه سریعتر حرکت جدیدی را آغاز کرد.

رئیس مجلس سپس گفت: ما وظیفه مبارزه با اسرائیل را با یک عقب نشینی، تمام شده حساب نمی کنیم. ما نظرم این بود که فلسطینی ها در بیروت می ماندند و مقاومت می کردند و همین مقاومت در پایان به نفع اسلام تمام می شد، ولی حالا مسئله لبنان مشکل تر شده است. (۱)

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، پس از شرکت در سیزدهمین اجلاس وزرای امور خارجه کشورهای عضو کنفرانس اسلامی در نیجر، امروز به تهران بازگشت. وزیر خارجه در گفت و گویی با خبرنگار جمهوری اسلامی با اشاره به موفقیت آمیز بودن این سفر بر حضور ایران در مجامع بین المللی تأکید کرد.

وی درباره نقش ایران در کنفرانس وزرای خارجه با اشاره به اصول پیشنهادی ایران به کنفرانس، لحاظ شدن مواردی نظیر تجدید نظر کشورهای اسلامی در روابط سیاسی با امریکا و طرح و بررسی نفوذ صهیونیسم و عوامل اسرائیل در قاره افریقا، در قطعنامه پایانی کنفرانس را از اثرات حضور هیئت ایرانی دانست. آقای ولایتی اظهار داشت: «اصول قابل ملاحظه ای در زمینه مقابله با امریکا و اسرائیل، همبستگی اسلامی و مقابله با سازش کاری ها و طرح های ذلت بار، از سوی هیئت ایرانی به کنفرانس پیشنهاد شد که پس از طرح آنها در کمیته سیاسی و سپس بررسی و تصویب این پیشنهادها و طرح های سوریه و فلسطین در کمیته فرعی، قسمت اعظم آنها در مجمع عمومی مرکب از وزرای خارجه و رؤسای هیئت های نمایندگی نیز به تصویب رسید.»

خبرگزاری جمهوری اسلامی در ادامه گزارش خود درباره دیدارهای دکتر ولایتی در سفر به گینه - در راه بازگشت به تهران - آورده است: «وزیر امور خارجه کشورمان و هیئت همراه طی اقامت خود در گینه با رئیس جمهوری، رئیس مجلس، وزیر خارجه و چند تن از وزرای این کشور دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدارها که توسعه روابط سیاسی و اقتصادی

دو کشور مورد بحث و بررسی قرار گرفت، دکتر ولایتی آمادگی همه جانبه جمهوری اسلامی ایران را جهت ارائه کمک های فنی به ویژه در زمینه حفاری و صنعت نفت، مبادلات اقتصادی، پذیرش دانشجو در دانشگاه و حوزه علمیه و نیز اعزام مدرسین علوم اسلامی به گینه اعلام داشت. احمد سکوتوره رئیس جمهوری گینه در دیدار با دکتر ولایتی ضمن تشریح مبارزات مردم کشورش علیه استعمار فرانسه به تلاش های سلطه جویانه استکبار جهانی در مقابله با مردم و انقلاب گینه اشاره کرد و به تعهد عمیق خود و ملتش به اسلام و سرنوشت مسلمانان تأکید نمود. وی همچنین اظهار امیدواری کرد تا جنگ عراق و ایران هرچه زودتر به پایان رسد.»^(۱)

۹۳

سیدمحمد غرضی وزیر نفت ایران که برای رایزنی درباره لغو نشست وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در بغداد و نیز برای برخی موضوعات مربوط به نفت، به دوازده کشور افریقایی رفته بود، امروز پس از بازگشت به کشور، در مصاحبه ای مطبوعاتی نتایج دیدارهای خود را بیان کرد. مهم ترین موضوع هایی که در این مصاحبه مطرح شد، عبارتند از: بی اعتمادی مردم عراق به حکومت صدام، ناامنی در بغداد و در نتیجه، نامناسب بودن این شهر برای میزبانی از نشست وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد، تلاش موفق ایران برای تداوم صدور نفت از خارک، سرپیچی عربستان، کویت و نژوتلا از مصوبات اوپک، تکاپوی عربستان برای رهبری سازمان اوپک، تلاش ناموفق عربستان برای جذب خریداران نفت ایران. به گزارش روزنامه کیهان وزیر نفت درباره اهداف این سفر گفت: «پیام هایی که از سوی رئیس جمهور برای سران کشورهای افریقایی ارسال شده بود، به آنها تسلیم شد. همچنین با اکثر شخصیت های بزرگ افریقایی ملاقات و برای آنها تشریح شد که به دلیل بی اعتمادی در مردم عراق و عدم کفایت در رهبری صدام، کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهدها در بغداد تشکیل نخواهد شد.»

وی همچنین گفت: «وزرای خارجه این کشورها نیز در بغداد جمع نخواهند شد و این شکست بزرگی برای رژیم بعثی عراق است.» غرضی افزود: «در این سفر، عکس العمل جمهوری اسلامی نسبت به سیاست غرب نشان داده شد و ما با حضور خود در این گونه کشورها اعلام کردیم که دیگر اجازه نخواهیم داد تا صدام به عنوان نماینده عراق در صحنه سیاست حضور پیدا کند.»

مهندس غرضی درباره حفظ تولید نفت و صادرات آن در حین حملات دشمن نیز گفت: «وقتی جنگ بین ایران و عراق شروع شد، ابتدا این کمپانی های نفتی بودند که می خواستند از مسئله جنگ و منطقه جنگی بهره برداری کنند. دو سال است که جنگ تحمیلی علیه ایران ادامه دارد و همه هدف صدام این بود که به تأسیسات نفتی ایران خسارت وارد کند.»

ص: ۱۱۴

بحمدالله در ایران قدرت تولید و مجموعه استعدادهای تولید توانسته اند کلیه مشکلات را برطرف نمایند. بهترین دلیل ما این است که بعد از پیروزی انقلاب، هیجده هزار مستشار امریکایی از صنعت نفت بیرون انداخته شده است و ما توانسته ایم با اراده خودمان چرخ های عظیم این صنعت را به حرکت در آوریم. بنابراین، جنگ نتوانسته برای ما مسئله ساز باشد و به خواست خدا تا به امروز هر جا مشکلی پیدا شده است نیروهای داخلی ما بلافاصله در صدد رفع آن برآمده اند.»

وزیر نفت سپس درباره ایستادگی برخی اعضای سازمان اوپک در برابر این سازمان افزود: «کشورهای پادشاهی همچون عربستان و شیخ نشین هایی همچون کویت و تا حدودی ونزوئلا، در مقابل اوپک ایستاده اند و به طور کلی به مصوبات اوپک تن نمی دهند. عربستان سعی دارد بازار اوپک را به دنبال خود بکشاند و ما امیدواریم اوپک و سیاست آن کاملاً به دست اعضای آن داده شود و انشاءالله صد درصد از سلطه غرب بیرون خواهد آمد.»

وی در خصوص برنامه های اقتصادی جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد: «تمام سعی جمهوری اسلامی ایران در مسائل اقتصادی این بوده که از [کشوری] با صادرات تک محصولی به [کشوری] با صادرات پرمحصولی تبدیل شود. در این صورت است که ما می توانیم از تولیدات داخلی مملکت، ارز مورد نیاز کشورمان را تأمین کنیم و اگر چنانچه بنابه ضرورت و همچنین سیاست دولت بر این مبنا باشد که برای اجرای پروژه ها از نفت بهره بگیرد، مسلماً اقدام خواهیم کرد.»

وزیر نفت درباره تهدیدهای عراق علیه ایران و اینکه صدام اعلام کرده است، جزیره خارک را بمباران خواهد کرد، گفت: «این قبیل شانتاژها از سوی صدام تازه شروع نشده است. بنابراین، تمام این حرف ها پوچ است و جواب صدام زمانی است که به فرموده امام او باید راه انتحار را در پیش گیرد.»

غرضی درباره بازار نفت ایران گفت: «امریکا توسط عربستان سعودی مشتریان ایران را جذب کرد و دیدیم که بعد از مدتی مشتریان ایران دوباره جمع شدند و به طور کلی وقتی که مجموعه انقلاب توانست از نظر نظامی جواب صدام را بدهد مشتریان ایران مجدداً برگشتند.»

مشکل اصلی این است که جنگ به چه صورت انجام شود. ما خوشبختانه مشکل بارگیری نداریم.» وی افزود: «چیزی که می توانیم بگوییم این است که تمام تأسیسات اسلحه سازی فرانسه در اختیار عراق است و تمام کوشش محققین فرانسه مصروف

تهیه سلاح برای عراق می شود، ولی با وجود این، تا کنون عراق موفقیت چندانی نداشته است. خداوند این امکان را به ما داده است که با دست خالی تجهیزات خود را دوباره بسازیم.» (۱)(۲)

خبرگزاری فرانسه نیز گزارشی از مصاحبه مطبوعاتی وزیر نفت منتشر کرد که بیشتر شامل بخش هایی از گفته های او درباره حمله هوایی عراق به جزیره خارک و همکاری دولت فرانسه با عراق در انهدام این جزیره است که در منابع داخلی کمتر به آن اشاره شده است.

در گزارش این خبرگزاری آمده است: «محمد غرضی وزیر نفت ایران، امروز اعتراف کرد که ترمینال نفتی جزیره خارک به وسیله هواپیماهای عراقی بمباران شده است. وی سپس فرانسه را متهم کرد که سلاح های لازم برای این حمله را در اختیار عراق گذارده است. ... غرضی سپس افزود: فرانسه سلاح های پیشرفته را در اختیار عراق قرار می دهد تا این کشور خارک را بمباران کند. فرانسه به عراق موشک می دهد؛ زیرا می داند چنانچه عراق صدام شکست بخورد، تمام سرمایه گذاری های فرانسه در عراق به وسیله جمهوری اسلامی عراق مصادره خواهد شد. آنچه ما می توانیم بگوییم این است که با اینکه تلاش های کارشناسان فرانسوی بر روی بمباران خارک متمرکز شده است و با اینکه آنها از بعضی مخزن های مشتعل نفت فیلم برداری کرده اند، ولی تا کنون موفق نشده اند.

وزیر نفت ایران سپس اظهار عقیده کرد: تهدیدهای عراق چیز تازه ای نیست و از آغاز جنگ شروع شده بود. وی همچنین بارگیری و صدور نفت خام ایران را از نقطه دیگری از جزیره خارک ذکر کرد و افزود: ایران امکانات وسیعی در زمینه تولید و بارگیری در اختیار دارد. وی گفت: خارک یک وسیله صدور نفت است و ما نفت خود را صادر می کنیم.

بر اساس اظهارات مقامات عراق، جزیره خارک دو بار در تاریخ های ۱۸ و ۲۵ اوت [۲۷ مرداد و ۳ شهریور] توسط عراق بمباران شد، اما محافل نفتی و صلاحیت دار لندن اعلام کردند صدور نفت ادامه داشته و تأسیسات خارک خسارات کلی و سنگین ندیده اند. محمد غرضی از دادن توضیح و اطلاعات در زمینه میزان صدور نفت ایران یا

ص: ۱۱۶

۱- امروز همچنین آقای سیدمحمد غرضی با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار کرد و گزارشی از وضعیت جزیره خارک و صدور نفت از این جزیره ارائه کرد. آقای هاشمی رفسنجانی نیز این گزارش را چنین منعکس کرده است: «آقای [سید محمد] غرضی [وزیر نفت] هم نگران وضع خارک و قطع صدور نفت آن در صورت ادامه حملات موشکی عراق به جزیره بود، که قرار شد تدابیر حفاظتی و دفاعی به کار گرفته شود.» [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۶].

۲- ۱۹. مأخذ ۱، ص ۱۹.

بهای آن به دلایل جنگی خودداری کرد. وی همچنین از دادن پاسخ به سؤالی در مورد احتمال مسدود شدن تنگه هرمز توسط ایران به عنوان انتقام از عراق بر روی ناوگان هایی که به کشورهای منطقه می آیند، خودداری ورزید.» (۱)(۲)

۹۴

نمایندگان هلال احمر سوریه و جمهوری عربی صحرا که به دعوت جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و برای بازدید از خسارت های جنگ عراق علیه ایران و نحوه رفتار ایران با اسیران عراقی، به ایران سفر کرده اند، امروز با دکتر "فیروزآبادی" سرپرست جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، ملاقات و گفت و گو کردند.

دکتر فیروزآبادی در این دیار با اشاره به پابندی جمهوری اسلامی ایران به قوانین اسلام و حقوق بین المللی در جنگ و رفتار با اسیران، به اقدامات عراق در نقض این موارد اشاره کرد و گفت: رژیم عراق با انهدام بیمارستان ها، مراکز پزشکی، آمبولانس ها و هلی کوپترهای امدادی هلال احمر، به شهادت رساندن امدادگران، به اسارت گرفتن افراد غیرنظامی - از جمله زنان، دختران و پیرمردان - و عدم ثبت نام از اسرا، آشکارا کنوانسیون های ژنو رباره رفتار با غیرنظامیان و اسرا را نادیده گرفته و برخلاف آنها عمل کرده است و این درحالی است که ایران در همه موارد مشابه، رفتاری اسلامی را برگزیده است.

در این دیدار نماینده جمعیت هلال احمر سوریه - که روز گذشته نیز از کمپ اسیران عراقی در تهران بازدید کرده و از نزدیک با آنان به گفت و گو پرداخته است - درباره نحوه رفتار جمهوری اسلامی ایران با اسیران عراق گفت: «ما اسم این اردوگاه ها را "اردوگاه اسرا" نمی گذاریم، بلکه این مکان ها را مهمان خانه نام گذاری کرده و حاضر هستیم درمقابل تمامی جمعیت ها ایستاده و بگوییم که هیچ دولت و جمعیتی نتوانسته است با اسرا چنین رفتار خوبی داشته باشد و صلیب سرخ جهانی حتماً باید این حقایق را به گوش جهانیان برساند.» وی همچنین خواستار نظارت بر وضعیت اسیران ایرانی در عراق شد. (۳)

۹۵

طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق، در مصاحبه ای با روزنامه مصری الاخبار بدون اشاره به دلیل هجوم سراسری ارتش عراق به ایران و عملیات های بزرگ و پیروزمند ایران در بیرون راندن ارتش عراق از ایران، عقب نشینی نیروهای عراق از مناطق اشغالی ایران را به دلیل طمع نداشتن مقامات عراق به خاک ایران! عنوان کرد.

ص: ۱۱۷

۱- وزارت نفت چند روز بعد با صدور اطلاعیه ای گزارش خبرگزاری فرانسه از این مصاحبه مطبوعاتی را تکذیب کرد. در این اطلاعیه آمده است: «خبرگزاری فرانسه از جریان مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی ششم شهریور ماه وزیر نفت کشورمان گزارشی منتشر و مطالبی را در زمینه جزیره خارک مطرح کرده است که با توجه به متن نوار موجود مصاحبه، کلاً بی اساس است و مفاد آن به شدت تکذیب می شود.» [روزنامه جمهوری سلامی، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۹].

۲- ۲۰. مأخذ ۱۵، ص ۱۸، خبرگزاری فرانسه، ۶/۶/۱۳۶۱.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری قطر، طه یاسین رمضان در این مصاحبه گفت: «عقب نشینی نیروهای عراقی از خاک ایران در اجرای آنچه که عراق در ابتدای جنگ مبنی بر عدم طمع به خاک ایران اعلام کرده بود، صورت گرفته است. وی تأکید کرد که تصمیم به عقب نشینی از خاک ایران، وحدت ملت عراق و اصرار آن به فداکاری را افزایش داده است. این اقدام تأثیر بسزایی در پشتیبانی افکار عمومی جهان از عراق داشته است.»

رمضان سپس مدعی شد: «حملات اخیر ایران به مرز عراق، مانع از اتخاذ یک موضع مثبت از سوی عراق در مقابله با اشغال لبنان توسط اسرائیل شد.» وی از موضع دولت و ملت مصر در برابر عراق نیز ابراز رضایت کرد و افزود: «ملت مصر با داوطلب شدن در حقوق نیروهای عراقی، همبستگی خود را با عراق نشان داد.»

طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق نیز در مصاحبه با همین روزنامه گفت: «هدف ایران در جنگ علیه عراق، تقسیم عراق به چند کشور کوچک است، همچنان که استعمار و اسرائیل آن را در جهان عرب به کار گرفتند.»^(۱)

۹۶

مالیرکا وزیر خارجه کوبا که از دو روز پیش در بغداد به سر می برد، امروز با صدام دیدار کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، مالیرکا در این دیدار پیام فیدل کاسترو رئیس کنونی جنبش عدم تعهد را به صدام تحویل داد.

خبرگزاری فرانسه به نقل از خبرگزاری عراق با اعلام خبر این ملاقات، جمله کوتاهی از صدام حسین آورد که نتیجه جلسه وزیر خارجه کوبا را به تلویح بیان می کند. به گزارش خبرگزاری عراق، صدام حسین گفته است، عراق برای حفظ وحدت جنبش عدم تعهد و خدمت به منافع آن تلاش می کند.^{(۲)(۳)}

۹۷

امروز صبح محاکمه چهار تن دیگر از اعضای "شبکه براندازی" قطب زاده (نجات انقلاب اسلامی) در دادگاه انقلاب ارتش شروع شد. در این محاکمه، سید مهدی مهدوی، جواد مناقبی، سید عبدالرضا حجازی و احمد عباسی (داماد آقای شریعتمداری) در برابر اتهام همدستی با قطب زاده برای براندازی جمهوری اسلامی، به دفاع از خود پرداختند. در پایان دادگاه، متهمان تقاضای عفو کردند و دادگاه پس از شنیدن دفاعیات آنها، وارد شور شد. *^{(۴)(۵)}

ص: ۱۱۸

۱- ۲۲. مأخذ ۱۵، ص ۱۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۶/۶/۱۳۶۱.

۲- بعد از منتفی شدن برگزاری اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد در عراق، این کشور خواهان برگزاری نشست فوق العاده وزیران خارجه کشورهای عضو عدم تعهد در بغداد شد که این خواسته عراق نیز با اقدامات سیاسی مقامات ایرانی تا کنون بی نتیجه مانده است و آن سخن صدام حسین، نشان دهنده تجدیدنظر او در برگزاری اجلاس فوق العاده وزیران خارجه عضو جنبش عدم تعهد است.

۳-۲۳. مأخذ ۱، ص ۲۰، منامه - خبرگزاری فرانسه.

۴- * گزارش کامل روزنامه کیهان از برگزاری این دادگاه، در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۵-۲۴. مأخذ ۱، ص ۱۸.

رادیو بی.بی.سی، در بررسی این دادرسی در بخش عربی خود گفت: محاکمه چهار تن از همدستان قطب زاده، امروز در تهران آغاز شد. این عده متهم هستند که در جریان توطئه براندازی رژیم جمهوری اسلامی با قطب زاده همکاری داشته اند، مهدی مهدوی از نزدیکان آقای شریعتمداری، امروز در جلسه دادگاه با اعتراف به همدستی با قطب زاده، گفت که وی [خود مهدوی] مسئول تهیه پول مورد نیاز اجرای این توطئه از عربستان سعودی بوده است. عبدالرضا حجازی، جواد مناقبی و احمد عباسی (داماد آقای شریعتمداری) دیگر متهمین امروز بودند که به همدستی خود با صادق قطب زاده اعتراف کردند.

قطب زاده که به همراه ۴۴ تن از همدستانش در آوریل گذشته (فروردین و اردیبهشت ۱۳۶۱) دستگیر شده است در جلسه محاکمه اش که هفته گذشته برگزار شد، اعتراف کرد که قصد داشته است با انفجار منزل آیت الله (امام) خمینی، رژیم ایران را سرنگون کند.

رادیو بی.بی.سی سپس درباره رابطه آقای شریعتمداری با سران این توطئه گفت: آیت الله شریعتمداری قبلاً اعتراف کرده است که از توطئه با اطلاع بوده است ولی موافقت خود را با اجرای این توطئه تکذیب کرد. (۱)

ضمیمه گزارش ۸۷

ناصر کاظمی متولد ۱۳۳۵ در شهر تهران، در سال ۱۳۵۶ به جرم فعالیت های سیاسی و آتش زدن پرچم امریکا دستگیر شد و هم زمان با اوج گیری انقلاب اسلامی و بر اثر فشارهای داخلی به رژیم پهلوی، با بسیاری از زندانیان دیگر آزاد شد. در سال ۱۳۵۸، به عضویت سپاه درآمد و در اولین مأموریت سازمانی، برای فرونشاندن آشوب های فرقه گرایانه خوزستان که با پشتیبانی و حمایت سازمان اطلاعات عراق، انجام می شد به آن استان اعزام شد و پس از پایان آن آشوب ها، در خوزستان ماند. وی سپس به پیشنهاد شهید محمد بروجردی در ۱۷ دی ۱۳۵۸ به پاوه رفت. در این زمان شهر پاوه با فعالیت های گروه های تجزیه طلب مسلح، از جمله حزب دمکرات و کومه له، روزهای پر آشوبی را سپری می کرد، اوضاع شرایط امنیتی شهر و جاده های مواصلاتی پاوه به نحوی بود که غیر از هلی کوپتر، امکان ورود به شهر برای دیگر وسائل نقلیه میسر نبود. وی در آن روزهای بحرانی هم زمان با تصدی مسئولیت روابط عمومی سپاه پاسداران، به سمت فرمانداری شهر منصوب شد و فعالیت خود را آغاز کرد و پس از مدت اندکی، فرمانده سپاه پاوه شد. او در مدت فعالیت خود موفق به سازماندهی نیروهای بومی و مردمی و پاک سازی راه های مواصلاتی جنوب پاوه و مناطق نوروبان و قشلاق شد و در ادامه فعالیت هایش نیز موفق شد با طرح ریزی و فرماندهی عملیات های متهورانه و با استفاده از افراد سازماندهی شده محلی، منطقه باینگان در جنوب غرب پاوه را پاک سازی کند. کاظمی در خرداد ۱۳۵۹ مجروح شد و دو ماه دور از صحنه های عملیاتی بود. وی در بازگشت دوباره، با فرماندهی هوشمندانه، دقیق و حساب شده، موفق به پاک سازی مناطق نوسود، نودشه، نروی، نیسانه، کله چنار و شمشلی در نوار مرزی شد. موفقیت های چشمگیر وی سبب شد تا پس از یکسال و نیم به فرماندهی سپاه کردستان در سنندج برگزیده شود و در زمان تصدی این مسئولیت نیز عملیات های موفق و مؤثرتری را برای پاک سازی مناطق حساسی همچون جاده بانه به سردشت، کامیاران به مریوان، تکاب به صائین دژ و آزادسازی شهر و سد بوکان انجام داد. وی به دلیل صبر و شکیبایی، مدارا و دوستی با مردم، عملیات های موفق علیه ضدانقلاب و رهانیدن مردم از قید و سلطه گروه های کومه له، دمکرات و... از چنان محبوبیتی در میان مردم کردستان برخوردار بود که بسیاری از مردم، نام ناصر را برای نوزادان خود انتخاب می کردند. دوستان

و همزمانش از او به عنوان فردی هوشمند، بصیر، شجاع، جدی، قاطع و دوست داشتنی یاد می کنند.^(۲)

ص: ۱۱۹

۱- ۲۵. مأخذ ۱۵، ص ۲۳، بخش عربی رادیو لندن، ۶/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۶. حوزه نمایندگی ولی فقیه در سپاه پاسداران، "نشریه ره یافتگان وصال"، ۱۳۷۳، صص ۱۶۸ - ۱۶۵.

صبح امروز جلسه محاکمه چهارتن از همراهان صادق قطب زاده که متهم به شرکت در "شبکه براندازی" قطب زاده می باشند، در محل دادگاه انقلاب ارتش و به ریاست حجت الاسلام محمدی ری شهری تشکیل شد. متهمان پس از آنکه دادستان انقلاب ارتش متن کیفرخواست را خواند، به دفاع از خود پرداختند. سپس دادگاه با شنیدن آخرین دفاع متهمان، برای صدور رأی نهایی، وارد شور شد.

جلسه دادگاه از ساعت ۹ بامداد با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید آغاز شد. نخست دادستان ارتش متن کیفرخواست متهمان را به اسامی سیدمهدی مهدوی، جواد مناقبی، سیدعبدالرضا حجازی و احمد عباسی خواند. به گزارش روزنامه کیهان بر اساس این کیفرخواست، موارد اتهام هریک از متهمان چنین است:

الف. متهم ردیف اول، سیدمهدی مهدوی، فرزند سیدعبدالرسول، دارنده شناسنامه شماره ۱۳۴۹۴، صادره از نجف.

ب. متهم ردیف دوم، جواد مناقبی نوانی، فرزند محمد، دارنده شناسنامه شماره ۴۳۹، صادره از تهران.

ج. متهم ردیف سوم، سید عبدالرضا حجازی، فرزند محمدطاهر، دارنده شناسنامه شماره ۶۶۲، صادره از شهرضا.

د. متهم ردیف چهارم، احمد عباسی، فرزند موسی، دارنده شناسنامه شماره ۱۰۲، صادره از قم.

موضوع اتهامات:

اصلی ترین اتهام متهمان این دادگاه اقدام علیه امنیت کشور و توطئه براندازی نظام تازه تأسیس جمهوری اسلامی ایران است. از آنجا که انقلاب شکوهمند اسلامی ملت مسلمان و شهیدپرور ایران، در برابر دیدگان حیرت زده مزدوران شرق و غرب به پیش رفته و امدادهای غیبی حضرت حق، پیوسته این ملت از همه چیز گذشته را یاری می دهد و از آنجا که هدایت این نهضت عظیم که الحق پیام آور نجات تمام انسان های روی زمین است، با روحانیت آگاه و مبارز و رهبری امام خمینی - مدظله العالی - است، خصم پلید در مقام مقابله با اسلام برآمده و از این رهگذر چند روحانی نما را وسیله حصول به اهداف خویش قرار داده است.

اتهامات متهم ردیف اول، سیدمهدی مهدوی

سیدمهدی مهدوی یکی از عوامل طرح توطئه خائنه ای است که غرض آن براندازی حکومت اسلامی منتخب ملت مسلمان ایران بوده است. آنچه که از ناحیه وی واقع شده بدین شرح می باشد:

۱- مهدوی در توطئه براندازی شرکت داشته و به استناد اعترافات صریح خود او، بین قطب زاده و شریعتمداری به عنوان رابط عمل می کرده است.

۲- مشارالیه طی ملاقات ها و مذاکراتی چند با اعضای جامعه سوسیالیست ها و سرمایه داران آلمان غربی، درباره اوضاع ایران و نقش قطب زاده، اقدام به جلب کمک های مادی از دشمنان اسلام کرده و در قسمت های مختلف پرونده، اعترافات مشروحی دارد که در صورت نیاز عیناً در دادگاه قرائت خواهد شد. در این رابطه، با استناد به بخش های دیگری از پرونده، وی با "ویل آلون" و "بورگه" اعضای حزب سوسیالیست آلمان نیز ملاقات هایی داشته است.

۳- مهدوی با حریری نماینده مدنی در آلمان غربی، ملاقات کرده و - به زعم خود - پیرامون پیاده کردن جمهوری اسلامی واقعی در ایران گفت و گوهایی انجام داده است که مفاد پرونده گویای این مطلب است.

۴- متهم به منظور تأمین بودجه مورد نیاز برای براندازی و دریافت میلیون ها مارک از عربستان سعودی به آن کشور مسافرت کرده و به استناد اعترافات و اظهارات صریحش در دادگاه قطب زاده، قرار بر این می شود که ده میلیون مارک دریافتی از عربستان را برای اجرای عملیات براندازی به قطب زاده کمک کند.

۵- مهدوی در راه حصول به هدف شوم و نامبارک توطئه گران، ابتدا مطرح می کند که با "ویلی برانت" و "اشمیت" ملاقات داشته و سپس ملاقات با برانت را دروغ اعلام و تأیید می کند که با اشمیت ملاقات داشته است. اعترافات وی در پرونده اش و اظهارات عباسی (متهم ردیف چهارم) - که فتوکپی آن در سه برگ ضمیمه پرونده می باشد - مستند این مطلب است. صفحات ۴۰ و ۶۹ پرونده حاکی است که چه قول و قرارهایی در ارتباط با چگونگی اجرای طرح و عملکرد شریعتمداری در این رابطه با وی گذاشته شده است.

۶- متهم در پرونده خود صریحاً اعتراف کرده است که نیم میلیون تومان از شریعتمداری گرفته و به قطب زاده داده است. اظهارات قطب زاده و عباسی نیز در پرونده هایشان با اعترافات وی موضوعاً هماهنگ است.

اتهامات متهم ردیف دوم، جواد مناقبی

سوابق به دست آمده از سفارت امریکا در تهران نشان می دهد که متهم مزبور در جریان اوج گیری انقلاب شکوهمند ملت ایران، با دو امریکایی در مورد مسائل مربوط به انقلاب بحث و تبادل نظرهایی داشته است که بایستی در دادگاه عدل اسلامی به این موضوع دقیقاً رسیدگی شود. تحقیقات انجام شده نشان می دهد که در رابطه با توطئه براندازی اخیر، مناقبی، به شرحی که ذیلاً به آن اشاره می شود شرکت داشته است:

الف. شرکت در جلساتی با قطب زاده و مهدوی و بحث و مشورت پیرامون طرح قطب زاده و معرفی مهدوی به شریعتمداری به استناد صفحات مختلف پرونده.

ب. شرکت در جلساتی با شریعتمداری و مهدوی و بحث پیرامون براندازی با استناد به صفحات مختلف پرونده.

ج. اطلاع کامل از مسافرت های مهدوی و اینکه به چه منظوری مسافرت می کند. به استناد صفحات مختلف پرونده.

اتهامات متهم ردیف سوم، عبدالرضا حجازی

در تعقیب توطئه قطب زاده معلوم شد که عبدالرضا حجازی نیز در آن شرکت داشته است و محرز گردید که اعمال ارتكابی وی به شرح زیر در دادگاه انقلاب اسلامی قابل طرح است:

الف. سوابق موجود نشان می دهد که حجازی هنگام تحمل کیفر در رژیم طاغوت، برای رهایی از زندان، کتباً قول همکاری با ساواک را داده است. همچنین وی از براندازی آگاهی داشته و به عنوان رابط بین قطب زاده و شریعتمداری عمل می کرده است. حجازی در روند اجرای توطئه کار را به جایی رسانده که با گرفتن استخاره و عنوان کردن اینکه آیه "انا فتحنا لک فتحا مبینا" آمده، در مقام تهییج و تحریک توطئه گران به انجام عمل ضداسلامی شان برآمده است. اظهارات قطب زاده در این باره روشن و صریح می باشد، در صورت نیاز عین اوراق بازجویی در دادگاه قرائت خواهد شد.

ب. تحقیقاتی که تا کنون در مورد نامبرده صورت گرفته و در اختیار دادگاه می باشد، نشان می دهد که وی از نظر اخلاقی نه تنها شایستگی پوشیدن لباس روحانیت را ندارد، بلکه به لحاظ شرعی باید به برخی از کارهای وی رسیدگی شود.

اتهامات متهم ردیف چهارم، احمد عباسی

در پی کشف توطئه براندازی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران، معلوم شد که احمد عباسی در آن شرکت داشته که به همین دلیل، وی بازداشت شد و اتهاماتی به شرح زیر بر وی وارد است.

الف. آگاهی کامل عباسی از جریان توطئه و شرکت در جلساتی با حضور مهدوی و مناقبی، به استناد اعترافات مشروح وی در پرونده.

ب. اقدام و مشاوره جهت پیدا کردن منزلی برای شریعتمداری، سه روز قبل از اجرای طرح براندازی جهت حفاظت از او.

ص: ۱۲۱

ج. دریافت مبلغ نیم میلیون تومان از شریعتمداری و دادن آن به مهدوی. طبق اعترافات مهدوی و قطب زاده، مهدوی این مبلغ را به قطب زاده داده و مشارالیه در راه براندازی خرج کرده است.

ریاست محترم دادگاه، با عنایت به اتهامات متهمان ردیف اول تا چهارم، تقاضا دارم به این اتهامات رسیدگی فرموده و حکم شرعی مورد تقاضا را درباره هریک صادر فرمایید.»

در ادامه گزارش روزنامه کیهان آمده که پس از قرائت متن کیفرخواست، متهمان ضمن پاسخگویی به پرسش های حاکم شرع، از خود دفاع کردند که گزیده های مهم این بخش از محاکمه چنین است:

«سیدمهدی مهدوی در پاسخ به اولین سؤال آقای ری شهری مبنی بر اینکه آیا شما مفاد کیفرخواست را قبول دارید یا نه؟ گفت: آنچه قطب زاده به من گفته بود، با آنچه بعد از دستگیری بنده مطرح شد، قابل قیاس نیست و به این کیفیت که آقای دادستان مسائل را مطرح کردند، من قبول ندارم. آنچه را که آقای قطب زاده مطرح کرده بود و من در رابطه با آن دو بار با آقای شریعتمداری صحبت کردم، هیچ گاه باور نمی کردم. اینکه آقای دادستان فرمودند، اطلاع از براندازی، هیچ این طور نیست. در مورد مسئله رابط بودن بین آقای قطب زاده و شریعتمداری، من دو بار در ارتباط با آنچه که قطب زاده گفته بود با آقای شریعتمداری ملاقات کردم. درباره ملاقات با اعضای سوسیالیست ها من چنین چیزی مطرح نکرده ام. در مورد مسئله بورگه و ویل آلون بنده روز آخری که از آلمان می خواستم به بیروت بروم، با بورگه که قبلاً نیز منزل آقای قطب زاده وی را دیده بودم، ملاقات کردم و ویل آلون را نیز برای اولین بار دیدم و با ایشان ملاقات کردم. در مورد نماینده مدنی، من نوشته ام، وقتی که با هوشمند برگشتیم به منزل او، شخصی به نام حریری را دیدم، در آنجا بود که او به من گفت که آن شخص از دوستان مدنی است و اضافه کرد: آیا مایل هستی که با مدنی ملاقات کنی؟ من پاسخ دادم: خیر. در مورد تأمین بودجه برای براندازی، همان گونه که در جلسه قبل گفتم، در صحبت بورگه و ویل آلون آنها می گفتند که باید کمکی به آقای قطب زاده بشود و مسئله براندازی مطرح نبود. در مورد سفر به عربستان درست است و من به آنجا سفر کرده ام. اینکه آقای دادستان فرمودند: من با ویلی برانت و اشمیت ملاقات کرده ام، باید بگویم که با آقای هوشمند - از دوستان قطب زاده - به ملاقات اشمیت - که گویا یکی از ثروتمندان آلمان - است رفتیم که در آنجا صحبت هایی شد و در مورد ملاقات با ویلی برانت، من هنگام گفت و گو با شریعتمداری به ایشان گفتم که با برانت ملاقات کرده ام، ولی این مطلب خلاف بوده و من از روی حب نفس این حرف را زده بودم.

صحنه ای از دادگاه متهمان پرونده قطب زاده در دادگاه انقلاب ارتش به ریاست آقای ری شهری

(نفر اول از سمت راست: صادق قطب زاده و نفر چهارم: سیدمهدی مهدوی است.)

در مورد پرداخت نیم میلیون تومان به قطب زاده، مسئله این طور بوده است که آقای شریعتمداری توسط آقای عباسی پانصد هزار تومان برای خرید خانه برای من فرستادند که من به کیفیتی آن را به قطب زاده دادم.

پس از دفاعیات مهدوی، دادستان انقلاب ارتش با اشاره به مطلب مندرج در پرونده مهدوی، از وی پرسید: شما در ملاقات با سید کاظم شریعتمداری پیرامون چه مسائلی با ایشان صحبت کردید و می خواستید که وی چه حرکتی را تأیید کند؟

مهدوی پاسخ داد: مسئله این طور با من مطرح شده بود که عده ای از مسئولین مملکتی دستگیر می شوند و مسئولین را تعویض می کنند و سپس شریعتمداری این تعویض و مسئولین جدید را تأیید بکند. مهدوی در پایان افزود: من هیچوقت حرف های قطب زاده را باور نمی کردم و آنها را بلوف می دانستم. آنگاه حجت الاسلام ری شهری از قطب زاده سؤال پرسید: شما مهدوی را تا چه اندازه در جریان گذاشته بودید؟ قطب زاده پاسخ داد: این آقایان که با من در ارتباط بوده اند، حدود اطلاعاتشان از مسائل تا همین حد بوده که آقای مهدوی گفت. آنها از جزئیات برنامه و یا آن چیزی که من در نظر داشتم، اطلاعی نداشتند و من فقط کلیات را به آنها گفته بودم. مسئله به این صورت بود که من اعتقاد داشتم این جمهوری، جمهوری اسلامی واقعی نیست و باید تغییر کند. سپس حاکم شرع از مهدوی پرسید: آیا اظهارات آقای قطب زاده مورد قبول شما هست؟ مهدوی گفت: کل حرف های ایشان را باور نمی کردم و آنها را بلوف می دانستم و در مورد مسئله آقای شریعتمداری باید بگویم، من به ایشان گفتم: مسئله به این شکل است که می خواهند مسئولین را عوض کنند و شما باید بعداً تلگرامی بزنید که طی آن بخواهید تا به کسی آسیب نرسد؛ و به ایشان گفتم که شما باید سه روز قبل منزلتان را عوض کنید که آقای شریعتمداری مسئله را تأیید کرد.

سپس آقای اتابکی (دادستان) گفت: تدارک نیروی مردمی، تدارک مالی، فتوای مجاز بودن عمل از طرف شریعتمداری، برکناری سران حکومت، استراحت کردن امام و کار به کار چیزی نداشتن، که در اعترافات شما موجود است، همه دال بر این می باشد که حرکت شما براندازی بوده است.

آنگاه حجت الاسلام ری شهری از متهم پرسید: شما گفتید که با شریعتمداری رابطه ای نداشتید، اما آیا امکان دارد کسی که با شما ارتباط ندارد، پانصد هزار تومان پول برای خرید منزل به شما بدهد؟ مهدوی پاسخ داد: لابد از خوشحالی این قضیه بوده، یا مثلاً می خواسته محبتی بکند. به هر حال این را باید از ایشان سؤال کرد.

حاکم شرع سؤال پرسید: غیر از این پانصد هزار تومان، آیا وی مبلغ ده هزار تومان "عیدی" به شما و مناقبی داد یا خیر؟ مهدوی پاسخ داد: در ایام نوروز بود، پس از جلسه به عنوان عیدی این مبلغ را دادند. آنگاه دادستان پرسید: آیا پرداخت این مبلغ به عنوان عیدی در گذشته نیز سابقه داشته؟ مهدوی پاسخ داد: خیر، سابقه نداشته.

حجت الاسلام ری شهری در قسمتی دیگر از محاکمه از مهدوی پرسید: مسئله گرفتن کمک مالی از عربستان چگونه مطرح شد؟ مهدوی پاسخ داد: مسئله گرفتن کمک مالی از یکی از دوستان آقای قطب زاده که از امرای عربستان است بدین صورت بود که آقای شیبانی و آقای ویل آلون و بورگه به بیروت بیایند و به اتفاق به آنجا برویم.

حاکم شرع پرسید: آیا شما به ویل آلون گفته بودید قطب زاده احتیاج به پول دارد؟ مهدوی گفت: آقای بورگه گفت که امیری هست که از دوستان آقای قطب زاده می باشد، برویم به عربستان از این آقا که اسمش امیر عبدالله است کمکی برای قطب زاده بگیریم! بعداً هم کشف شد که این آقای امیر عبدالله از مسئولین عربستان بوده است.

پس از پایان دفاعیات سیدمهدی مهدوی، جواد مناقبی به دفاع از خود پرداخت. وی در آغاز گفت: مطالبی درباره ارتباط من بالانه جاسوسی آمده که واقع آن بدین صورت است، بنده دوستی قدیمی دارم

ص: ۱۲۳

که ایشان روزی بیمار شده بودند و من به منظور عیادت از ایشان به منزلش رفتم. در آنجا دو جوان امریکایی که به عنوان خبرنگار معرفی شدند نیز حضور داشتند. در آن جلسه آن دو شخص امریکایی از من سؤالاتی کردند که من نیز پاسخ دادم. البته مسئله به هیچ عنوان یک مصاحبه رسمی نبود. بنابراین، قضیه تنها یک گفت و گو بود و نه چیز دیگری. در مورد مسائل دیگر نیز آقای مهدوی به بنده مطالب مشخصی نگفتند و من هیچ رابطه ای نداشته ام.

حجت الاسلام ری شهری خطاب به مناقبی گفت: شما در پرونده تان به نقل از مهدوی گفته اید که وی پس از بازگشت از سفر، آن را موفقیت آمیز خوانده و افزوده اید که طرح های خارجی از اعتبار افتاده و اوضاع باید از داخل اصلاح شود و همه جا نسبت به شریعتمداری ابراز علاقه می کنند. در این مورد توضیح دهید.

مناقبی در پاسخ گفت: من الآن تعییرات ایشان را به صورت کامل در خاطر ندارم، اما فکر می کنم مطلب ایشان در مجموع به نفع انقلاب بوده است. حجت الاسلام ری شهری گفت: شما در مورد ارتباط این مسائل با طرح های باند بنی صدر و رجوی در خارج چه می فهمید؟ آیا این مطالب به نفع انقلاب بوده؟ مناقبی پاسخ داد: از این مسئله طور دیگری نیز می توان استفاده کرد، اما منظور من همان بود که عرض کردم.

حجت الاسلام ری شهری افزود: شما ارتباط این مسائل را با هم در نظر بگیرید، سفر به خارج، موفقیت این سفر؛ طرح های خارج از کشور در رابطه با براندازی؛ نقش سلطنت طلب ها، رجوی و بنی صدر؛ از اعتبار افتادن این طرح ها؛ اصلاح اوضاع از داخل؛ همه جا نسبت به شریعتمداری ابراز علاقه کردن؛ از این مسائل چه استفاده ای می شود؟ مناقبی پاسخ داد: مقصودمان براندازی نبوده و مطلب به همان نوعی است که قبلاً گفتم.

پس از دفاعیات جواد مناقبی، عبدالرضا حجازی به دفاع از خود پرداخت. وی در مورد اتهام ذکر شده در کیفرخواست مبنی بر دادن قول کتبی به ساواک برای همکاری، گفت: من با رژیم طاغوت مدت ها مبارزه داشته ام و این مورد که به من نسبت داده شده، به دور از حقیقت است. در مورد ارتباط با شریعتمداری نیز من آخرین بار که وی را دیدم در هفته وحدت سال گذشته بود که در آن جلسه صحبت از آقای قطب زاده نیز به میان آمد. در آنجا گفته شد که وی علناً ابراز مخالفت می کند و من به شریعتمداری گفتم که تا به حال هیچ مورد خلاف شرعی از وی ندیده ام. همچنین به شریعتمداری گفتم که وی مایل به ملاقات با شماست، اما من از طرف شما به وی پاسخ داده ام که شما با افراد سیاسی ملاقاتی نمی کنید، که ایشان حرف مرا مورد تأیید قرار دادند. من از روزی که خود را معرفی کردم تا به حال، برای اولین بار است که کلمه براندازی به گوشم می رسد.

آنگاه حجت الاسلام ری شهری با اشاره به بیان مواردی که عبدالرضا حجازی در سخنان خود به صورت متناقض ذکر کرده است، از وی پرسید: آیا شما قبول دارید که آقای قطب زاده مسئله را با شما مطرح کرده بود؟ عبدالرضا حجازی پاسخ داد: خیر، من اطلاعی نداشته ام.

پس از دفاعیات عبدالرضا حجازی احمد عباسی (داماد سید کاظم شریعتمداری) درباره موارد اتهامی خود، گفت: بند اول اتهاماتی که در مورد من ذکر شده است، بیشتر مربوط می شود به ملاقات آقای مهدوی با سید کاظم شریعتمداری. در این باره

باید بگویم در آن ملاقات، من کراراً برای امور مختلف از اتاق خارج می شدم، ولی تا آنجا که اطلاع دارم در آن جلسه مطلبی تحت عنوان کودتا یا براندازی مطرح نشده است. در مورد پیدا کردن منزل جدید برای آقای شریعتمداری، عنوان شده که ایشان سه روز قبل از ماجرا می بایستی به آنجا بروند، من در آن جلسه [محاكمه قطب زاده] گفتم، کسی که مرجع است معقول نیست از منزل خود خارج شود و همچنین در مورد دادن پول به مهدوی، آقای شریعتمداری به من گفتند، مهدوی خانه ندارد و از من خواسته شده که به او کمک کنم تا وی مسکن برای خود تهیه کند، ایشان پولی به من دادند که من در تهران و در منزل آقای مناقبی، پول را به وی دادم و مهدوی نیز تشکر کرد و چیزی هم به من نگفت.

ص: ۱۲۴

رییس دادگاه از احمد عباسی خواست که آن قسمت هایی از کیفرخواست را که مورد موافقتش نیست، بیان کند. عباسی اظهار داشت: در مورد اطلاع کامل از جریان، باید بگویم، چیزی تحت عنوان کودتا یا براندازی مطرح نبوده و در مورد تهیه منزل برای آقای شریعتمداری باید بگویم در هیچ کجا مسئله ای مبنی بر تغییر مکان ایشان را اظهار نداشته ام. آنگاه دادستان با اشاره به پرونده عباسی گفت: شما خودتان در پرونده، مسئله براندازی را مطرح کرده اید. عباسی در آخرین دفاع خود، فقط گفت: من به هیچ وجه خود را در این قضیه مقصر نمی دانم.

عبدالرضا حجازی نیز آخرین دفاع خود گفت: با سوابقی که من دارم و با آن افکار و اندیشه هایی که مشخص است، چگونه می توانم در چنین کاری دخالت داشته باشم؟! من هیچ کجا و با هیچ کس در این مورد صحبتی نکرده ام و تقاضای عفو دارم.

جواد مناقبی در آخرین دفاع خود گفت: من از این ماجراها اطلاعی نداشته ام و تقاضای براءت خود را دارم.

دادگاه در ساعت ۱۴ با تکبیر حاضران به کار خود پایان داد و برای صدور رأی نهایی وارد شور شد. ^(۱)

ص: ۱۲۵

امروز با وجود رکود در خطوط درگیری میان نیروهای ایران و عراق، طرفین جنگ از اقدامات ایذایی در محورهای عملیاتی چشم پوشی نکردند. نیروهای خودی مستقر در محور "کانی سخت" واقع در منطقه عمومی استان ایلام، با نفوذ در پشت مواضع دشمن و کار گذاشتن مین در جاده تدارکاتی نیروهای عراقی، موفق شدند ۲ خودروی آیفای ارتش عراق را با نفرات آن منهدم کنند. (۱)

دشمن با خمپاره یک گلوله شیمیایی به منطقه عمومی خرمشهر شلیک کرد که بر اثر انفجار آن، شماری از نیروهای خودی مسموم شدند. (۲)

همچنین در گلوله باران امروز شهر آبادان و اطراف آن - که شدت بیشتری نسبت به روزهای گذشته داشت - ۳۰ تن از مردم و نیروهای رزمنده شهید یا زخمی شدند. (۳)

امروز درگیری میان نیروهای خودی و گروه های مسلح غیرقانونی در شهرهای صائین دژ، سنندج و بانه ادامه داشت. در درگیری میان نیروهای کومه له و سپاه در نزدیکی روستای جوانمرد در جنوب صائین دژ، دو تن از نیروهای کومه له کشته شدند و یک پاسدار به شهادت رسید. در این درگیری یک وانت تویوتا متعلق به سپاه نیز به آتش کشیده شد. (۴)

در شهر سنندج عناصر سازمان های مسلح غیرقانونی در میدان توحید این شهر به یک خودرو سپاه تیراندازی کردند که بر اثر آن، چهار تن از نیروهای سپاه زخمی شدند و با اقدام متقابل نیروهای سپاه پاسداران، یک تن از افراد مهاجم کشته شد. (۵)

علاوه بر این، نیروهای سپاه پاسداران در جریان پاک سازی روستای کانی سیف در جنوب غربی بانه، ۳ تن از عناصر گروه های مسلح غیرقانونی را دستگیر کردند. (۶)

۱- ۱. سند شماره ۷۲۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷، به ستاد مرکزی طرح و برنامه سپاه، ۷/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲. سند شماره ۱۶۸۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از قرارگاه کربلا (رکن ۲)، شماره ۵۹۰، ۱۲/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۱۶۸۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه فتح (رکن ۲)، شماره ۱۶۲، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- ۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۸/۶/۱۳۶۱، ص ۲، آبادان، خبرنگار جمهوری اسلامی؛ و- سند شماره ۰۱۶۸۰۶ مرکز

مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی کربلا، شماره ۵۸۵، ۱۳۶۱/۶/۷، ص ۱.

۴-۴. سند شماره ۱۲۱۰۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۴، ۱۳۶۱/۶/۱۵، ص ۵؛ و- سند شماره ۰۷۲۰۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۱۳۶۱/۶/۸؛ و- سند شماره ۱۰۵۵۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، شماره ۳۴، ۱۳۶۱/۶/۱۵، ص ۵.

۵-۵. سند شماره ۷۲۰۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۶/۸.

۶-۶. سند شماره ۷۲۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷، به طرح و برنامه ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۶/۹.

کشتن مردم عادی و نیروهای سپاه پاسداران همچنان در دستور کار سازمان مجاهدین خلق است. امروز دو تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق پس از ورود به فروشگاه‌های حوالی میدان آزادی تهران، یک فرد عادی مذهبی را با شلیک چند گلوله به شهادت رساندند.^(۱) همچنین در این روز دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق در خیابان آزادی قصد ترور فردی مذهبی را داشتند که مورد شناسایی و تعقیب نیروهای بسیج قرار گرفتند و پس از عملیات تعقیب و گریز در حوالی میدان آزادی کشته شدند و از آنان ۱۲ اسلحه کمری به دست آمد.^(۲)

در شهر مسجد سلیمان نیز مردان مسلح پس از ورود به منزل یکی از اعضای سپاه پاسداران این شهرستان با شلیک چند گلوله وی را مجروح کردند و گریختند.^(۳)

در پی تشدید عملیات پاک سازی در مناطق شمال غرب کشور به همت نیروهای سپاه پاسداران، یک تن از هواداران سازمان مجاهدین خلق با یک قبضه نارنجک انداز چهل میلی متری خود را به نیروهای سپاه سقز تسلیم کرد.^(۴)

صبح امروز به مناسبت اولین سالگرد شهادت محمدعلی رجایی (رئیس جمهور سابق) و حجت الاسلام محمدجواد باهنر (نخست وزیر سابق)^(۵)، میرحسین موسوی نخست وزیر و اعضای هیئت دولت به حضور امام خمینی رسیدند. رهبر انقلاب اسلامی در این دیدار، مردمی بودن و ساده زیستی کارگزاران نظام را ضروری دانستند و به روش فعلی مسئولان نظام در پیوند با مردم و دوری جستن از خوی اشرافی گری اشاره کردند. ایشان این روش را رمز استقلال و ایستادگی مسئولان در برابر قدرت های خارجی دانستند.

امام امت، شهید مدرس و شهید رجایی را از جمله افرادی برشمردند که واجد این ویژگی ها بودند و کردار آنها را در عرصه های مختلف سیاسی ستودند.

حضرت امام همچنین، ارزش مسئولان را در خدمتگزاری به مردم و نه حکومت بر مردم، دانستند. و فرمودند: از اینکه آسیبی به جمهوری اسلامی برسد خوف نداشته باشید؛ شما از خودتان بترسید؛ از اینکه مبادا خدای نخواستہ مسیر، یک مسیر دیگری بشود و راه یک راه

ص: ۱۲۷

۱- ۷. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۴، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۶.

۲- ۸. روزنامه کیهان، ۱۱/۶/۱۳۶۱، ص ۱۹.

۳- ۹. سند شماره ۷۲۰۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا، به ستاد مرکزی سپاه، ۸/۶/۱۳۶۱.

۴- ۱۰. سند شماره ۷۲۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷، به طرح و برنامه ستاد مرکزی سپاه،

۵- محمد علی رجائی رئیس جمهور و محمدجواد باهنر نخست وزیر در ۸/۶/۱۳۶۰ به وسیله بمبی که توسط یکی از اعضای نفوذی سازمان مجاهدین خلق به نام مسعود کشمیری در دفتر نخست وزیری، هنگام تشکیل جلسه شورای امنیت منفجر شد، به شهادت رسیدند. آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات سال ۱۳۶۱ خود درباره پرونده انفجار نخست وزیری می نویسد: «شب آقای صبوری از گروه پیگیری پرونده نخست وزیری و جنایت [مسعود] کشمیری آمد و اطلاعات زیادی راجع به کشمیری و همکاران او داد. یک سازمان انقلابی را زیر سؤال برده که باید تحقیق کنیم. مطلب مهمی است.» در پاورقی، این کتاب این سازمان را سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی و شخص آقای بهزاد نبوی و خسرو تهرانی معرفی کرده و اضافه کرده است که تا کنون صحت یا سقم این اتهامات به اثبات نرسیده است. [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۷].

دیگری باشد و خدای نخواستہ شما از مردمی بودن بیرون بروید و خیال کنید حالایی که من نخست وزیر هستم، حالایی که من رئیس جمهورم، حالایی که من وزیر کذا هستم، باید چه و چه و چه باشد. آن وقت بدانید که آسیب می بینید. ایشان در این دیدار فرمودند:

«یکی از عنایات بزرگی که خدای تبارک و تعالی به جمهوری اسلامی و این نهضت اسلامی عنایت فرموده، این است که متصدیان امور چه آنهایی که در مجلس خدمت می کنند و چه آنهایی که در دولت خدمت می کنند، چه آنهایی که در ارتش هستند، همه اینها از آن قشر مرفه نیستند؛ از آن قشری که همه توجه شان به این است که برای خودشان مقام درست کنند و برای خودشان کارهایی انجام بدهند، ولو بر ضد خلق باشد.»

شما اگر توجه کنید به حکومت هایی که در تاریخ بوده است و خصوصاً در این پنجاه سال، ملاحظه می کنید، آنهایی که در رأس امور بودند، آنها از این "ملک"ها و "سلطنه"ها و - عرض می کنم که - از این سنخ مردم و - به اصطلاح - از اشراف بودند. وقتی که اشراف - به قول خودشان - اعیان و متمکین و یال و کوپال دارها متصدی امور کشور شدند، قهراً اینها مردم را به حساب نمی آورند؛ این یک امر قهری است و در مقابل یک قدرتمند بزرگتر از خودشان خاضع اند و در مقابل ضعف و ملت خودشان، جابر و ستمگر. ... سرچشمه همه مصیبت هایی که ملت ها می کشند این است که متصدیان امورشان از قشر مرفه و از اشراف و اعیان - به اصطلاح خودشان - از آنها باشد. و آنها این طور هستند، اشراف و اعیان این طور هستند که تمام ارزش ها را به این می دانند که آن جایی که زندگی می کنند، بهتر از دیگران باشد؛ آن رفتاری که مردم با آنها می کنند، رفتار عیب با موالی باشد؛ تمام افکارشان متوجه به این مسائل است.

... اینها وضع روحی شان به حسب نوع، وضع روحی شان این طور بود که چون قدرت را، تمام ارزش ها را به قدرت می دانستند، تمام ارزش ها را به قدرت مالی می دانستند، به قدرت های دیگر می دانستند، در مقابل قدرت بالاتر از خودشان، خاضع و عیب بودند؛ در مقابل ضعفایی که قدرت ندارند، فرمانفرما و حکومت بودند. ... اگر یک حکومتی ارزش هایش این طور ارزش باشد که ارزش اسلامی باشد، بخواهد خدمت به ممنوع خودش بکند، خودش را خدمتگزار بداند، اگر دیدش این باشد، قهراً ملت با اوست قهراً نمی تواند یک قدرت خارجی او را تحت تأثیر قرار بدهد. همیشه قدرت خارجی برای اینکه بر مردم مسلط بشود، این بالاتری ها را می ترساند، ... وضع طبیعی حکومتی که از قشر غیرمرفه است؛ از خود این مردم درست شده، وضع طبیعی اش این است که با مردم باشد و خدمت بکند و ارزش را ارزش جاه و مقام نداند. ... رجایی - خدا رحمتش کند - و امثال اینها و باهنر و اینهایی که ما از دست دادیم، که این طور نبودند که زندگیشان جوری باشد که مبادا یک وقتی از دست ما برود؛ خاضع باشند پیش دیگران و برای اینکه زندگی را بیشترش بکنند زورگویی کنند به مردم.

... شما خوف از اینکه یک آسیبی به این جمهوری اسلامی برسد، از این خوف نداشته باشید. شما هرچه خوف دارید، از خودتان بترسید؛ از اینکه مبادا - خدای نخواستہ - مسیر، یک مسیر دیگر بشود و راه، یک راه دیگر باشد و توجه به این چیزی که الآن هست، از دست برود و مردمی بودن از دستتان برود. از این بترسید که اگر - خدای نخواستہ - یک وقت این قضیه پیش آمد و شما از آن مردمی بودن بیرون رفتید و یک وضع دیگری پیدا کردید و خیال کردید حالایی که من نخست وزیرم، حالایی که من رئیس جمهورم، حالایی که من وزیر کذا هستم، باید چه و چه و چه باشد، آن وقت بدانید که آسیب می بینید؛ یعنی آن وقت است که خارجی ها به شما طمع می کنند. آنها می دانند که از چه راه باید یک کشوری را به تباهی بکشانند. آنها می دانند که باید از راه خود حکومت، از راه خود دولت، از راه خود مجلس، از راه خود اینها این کارها را انجام بدهند.

... هرکس در هر وزارتخانه هست، باید کوشش کند که اجزای این وزارتخانه، افرادی که در آن وزارتخانه هست، وضع روحی اش جوری باشد که با مردم بسازد. مردم باز احساس نکنند که در این وزارتخانه هم وقتی ما بخواهیم کارمان را به وزیر بدهیم، باید یک مدتی دم در بایستیم، یک مدتی آن مأمور و آن مأمور و آن مأمور تا برسانند ما را به آنجا، آنجا پشت در بایستیم. نه، این وضع اگر یک وقت - خدای نخواستہ - دیدید دارد این طور می شود، بدانید که دارید رو به تباهی می روید، قدم دارید برمی دارید رو به تباهی. آن روزی شما قوی هستید که این بقال سر محله و آن مؤمن توی مسجد و آن کس که در جاهای بزرگ و اعیان و اشراف - فرض کنید - هست، برای شما این طور نباشد که برای او یک کاری بکنید، برای این نکنید. اینها را مقدم بر آنها بدانید؛ اینهایی که شما را به وزارت رسانده اند - با اینکه وزارت الآن یک چیز مهمی نیست پیش شما - اینهایی که قدرتمندها را بیرون کردند؛ اینهایی که همه آن اشخاصی که مقدرات این کشور در دستشان بود و ما را و شما را و همه کشور را به تباهی کشیده بودند، آنها را بیرون زدند اینها را باید ما قدرشان را بدانیم، یعنی نگه شان داریم. برای خدا، برای اسلام، برای حیثیت خودتان، برای حیثیت کشورتان؛ باید این سر و پا برهنه ها را

... شما ملاحظه کرده اید تاریخ مرحوم مدرس را دیده اید، یک سید خشکیده لاغر - عرض می کنم - با لباس کرباسی - که یکی از فحش هایی که آن شاعر به او داده بود، آن بود، همین بود که تنبان کرباسی پوشیده - یک همچو آدمی در مقابل آن قلدری که هر کس آن وقت را ادراک کرده، می داند که زمان رضاشاه، غیر زمان محمدرضا شاه بود؛ آن وقت یک قلدری بود که شاید تاریخ ما کم مطلع بود، در مقابل او همچو ایستاد، در مجلس، در خارج، که یک وقت گفته بود: سید، چی از جان من می خواهی؟! گفته بود که می خواهم تو نباشی، می خواهم تو نباشی. این آدم که - من درس ایشان را یک روز رفتم - می آمد در مدرسه سپهسالار - که مدرسه شهید مطهری است حالا - درس می گفت - من یک روز رفتم درس ایشان - مثل اینکه هیچ کاری ندارد، فقط طلبه ای است دارد درس می دهد، این طور قدرت روحی داشت. در صورتی که آن وقت در کوران آن مسائل سیاسی بود که باید حالا برود مجلس و آن بساط را درست کند. از آنجا - پیش ما - رفت مجلس. آن وقت هم که می رفت مجلس، یک نفری بود که همه از او حساب می بردند. من مجلس آن وقت را هم دیدم، کأنه مجلس منتظر بود که مدرس بیاید؛ با اینکه با او بد بودند، ولی مجلس کأنه احساس نقص می کرد وقتی مدرس نبود. وقتی مدرس می آمد، مثل اینکه یک چیز تازه ای واقع شده. این برای چه بود؟ برای اینکه یک آدمی بود که نه به مقام اعتنا می کرد و نه به دارایی و امثال ذالک، هیچ اعتنا نمی کرد.» (۱)

قبل از بیانات حضرت امام، میرحسین موسوی در سخنانی بر مستضعف گرایی شهید باهنر و رجایی اشاره کرد و پایمردی و استقامت آنها را در مقابل توطئه های مختلف قدرت های سلطه گر، ناشی از پیوند ناگسستنی بین مردم و مقامات حکومتی دانست. نخست وزیر به انسجام مردم پس از شهادت رجایی و باهنر اشاره کرد و گفت: «آگاهی، ایمان و حضور مردم در صحنه، این انقلاب را حفظ کرده و طبیعتاً مسئولیت هایی که به ارگان های مختلف از جمله دولت سپرده شده تابعی از این قضیه است. ... ما خودمان را وسیله و ابزاری برای این حرکت عمومی مردم می دانیم. ... اکنون در سراسر کشور میل به شکوفایی و خلاقیت به وجود آمده و ... همین آگاهی که سرمایه بزرگ ما برای پیشرفت است، فشاری نیز به دولت می آورد.»

مهندس موسوی افزود: «در یک سال گذشته ما تحرکات زیادی در زمینه های مختلف داشتیم و هیچ کدام از این حرکات بدون یاری مردم نبوده است. البته گاهی اشکالاتی هم در کارها پیدا می شود و در جامعه همیشه فرصت طلب هایی وجود دارند که می خواهند کارشکنی کنند و جلو پیشرفت کارها را بگیرند و این یک پدیده غیرطبیعی نیست. ... دولت نسبت به اسلامی تر شدن و اسلامی کردن جامعه متعهد است؛ ولی هنگامی که در جامعه مطرح می شود، عده ای هستند که می آیند به این بهانه حتی چراغ قرمز چهارراه ها را هم

میرحسین موسوی با اشاره به تلاش دولت برای اسلامی تر شدن قوانین کشور گفت: «عده ای در این موقعیت برای برآشفتن جامعه و نه برای اسلامی کردن جامعه، می آیند این حاکمیت دولت را که در جهت نفع عموم مسلمانان است به هم می زنند. ... ما این را در زمینه های مختلفی در اوائل انقلاب تجربه کرده ایم.»^(۱)

۱۰۲

آیت الله سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور، امروز در سخنانی در اجتماع مردم مشهد، با اشاره به قصد ایران برای تداوم حملات خود در صورت ادامه حملات عراق به شهرهای ایران، اعلام کرد که ایران در مقابل تحرکات عراق در خلیج فارس که با هدف ناامن کردن منطقه و با حمایت امریکا و دیگر کشورها انجام می شود، سکوت نخواهد کرد.

ایشان با غیرانسانی دانستن حملات دشمن به شهرها و مناطق مسکونی ایران گفت: «امروز ما اعلام می کنیم اگر رژیم بغداد از ادامه حملات ناجوانمردانه خود دست برندارد، ما این حق را بر خود محفوظ می دانیم که تا هر نقطه ای از خاک عراق که لازم باشد، پیش برویم.»

رئیس جمهور سپس امریکا و دیگر حامیان عراق را خطاب قرار داد و گفت: «حامیان جهانی عراق و امریکای جنایت کار - که روابطشان با این رژیم معلوم است - باید بدانند که در مقابل این حملاتی که به پشتیبانی امریکا انجام می گیرد، ساکت نمی نشینیم و ناامنی منطقه را تحمل نخواهیم کرد.» رئیس شورای عالی دفاع درباره امنیت خلیج فارس نیز گفت: «اگر دشمن خیال می کند که می تواند خلیج فارس را به زیان ما ناامن کند، باید بداند ما می توانیم منطقه خلیج فارس را در زیر سایه نیروهای رزمنده خود، در کمال امنیت حفظ کنیم. ما می خواهیم منطقه امن باشد و معتقدیم این کار را با شیوه های عادلانه احترام به همه کشورهای حوزه خلیج فارس و همچنین کشورهایی که قصد تجاوز به کشور دیگر را ندارند، می توانیم انجام دهیم، اما اگر دیگران بخواهند منطقه را ناامن کنند، این حق

ص: ۱۳۱

مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر، در یک گفت و گوی اختصاصی با روزنامه اطلاعات، اصرار عراق را بر برگزاری کنفرانس سران غیرمتعهدها در بغداد، به منظور سوء استفاده این کشور از وجهه بین المللی این کنفرانس اعلام کرد و برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها را در بغداد موجب نابودی این جنبش دانست. به گفته آقای موسوی: «اینکه عراق با توجه به اینکه محل اصلی کنفرانس از بغداد به جای دیگری انتقال یافته، سعی در این دارد که وزرای خارجه کشورهای غیر متعهد، برای پیش اجلاس در بغداد گردهم آیند، علتش این است که عراق درصدد است مقداری از آن آبروی ریخته شده را به سر جای خود بازگرداند، چون حرفی برای ملت خود ندارد و در میان ملت های جهان و کشورهای مختلف در سازمان های بین المللی نیز به طور مشخص شکست سختی خورده است. سران عراق فکر می کنند که اگر وزرای امور خارجه عضو جنبش، در بغداد گرد آیند، چه بسا بتوانند مقداری از شکست خود را جبران کنند، ولی من فکر می کنم، عراق بیش از مسائل برون مرزی، به مسائل داخلی خود می اندیشد، زیرا در این فکر است که بتواند سالن بزرگی را که به کنفرانس اختصاص داده از نمایندگان کشورهای جنبش پر و خالی کند و این عمل را وسیله ای قرار دهد تا جنایات دو ساله خودش را در ایران برای ملت ها و دولتمردان به خوبی توجیه کند، اما حقیقت آن است که کار از این مراحل گذشته و رژیم صدام رفتنی است.» وی ادامه داد: «در هر صورت کنفرانس غیرمتعهدها در قبال تلاش های بغداد، نقش مهمی بر عهده خواهد داشت و باید مشخص کند که آیا در آینده می خواهد دوام داشته باشد و در سازمان های بین المللی شاخص باشد یا خیر؟! تشکیل کنفرانس در بغداد به معنای نابودی و تضعیف بی نهایت جنبش غیرمتعهدها و تضعیف نقش جنبش در سراسر جهان در درازمدت است.»

میرحسین موسوی درباره شرکت ایران در کنفرانس وزرای خارجه جنبش عدم تعهد نیز گفت: «اگر ایران شروطش که همان تشکیل کنفرانس در کشوری به جز عراق است، مورد قبول واقع شود، در کنفرانس شرکت کرده و بر همان اصول و مواضع قبلی حاضر خواهد شد.»^(۲)

دکتر ولایتی امروز پس از بازگشت از نیجر با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار کرد و ضمن ارائه گزارشی از کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی در نیجر خبر پناهنده شدن یک جاسوس روسی - که در ایران فعالیت داشت - به نام "ولادیمیر کوزیچکین" به سرویس اطلاعاتی انگلستان را داد. این فرد اطلاعات قابل توجهی را در ارتباط با جاسوسان اتحاد جماهیر شوروی در ایران ارائه کرده است که سرویس

۱-۱۳. روزنامه اطلاعات، ۸/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲-۱۴. روزنامه اطلاعات، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

اطلاعاتی انگلستان آن را در اختیار کشور پاکستان قرار داده است. آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود در این روز آورده است: «دکتر ولایتی هم آمد و گزارش کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی در نیجر را داد و راضی بود. خبری از وزیر خارجه پاکستان در خصوص جاسوس فراری شوروی که به انگلستان پناهنده شده داد. به همین جهت با رئیس جمهوری که به مشهد رفته اند تماس گرفتم.» (۱)(۲)

۱۰۵

در پی دیدار دو روز پیش سفیر ایران در کره شمالی با معاون رئیس جمهوری این کشور، امروز سفیر جمهوری دمکراتیک خلق کره (کره شمالی) در ایران، با حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه، ملاقات کرد و درباره مسائل مورد علاقه دو کشور از جمله لزوم تقویت جنبش عدم تعهد مذاکره کردند. سفیر کره در این دیدار با تأیید مواضع جمهوری اسلامی ایران درباره اجلاس سران عدم تعهد، اعلام کرد که کشورش با برگزاری گردهمایی فوق العاده وزیران خارجه غیرمتعهدها در بغداد، مخالف است. (۳)

۱۰۶

نشریه بررسی های اقتصادی خاورمیانه "میدل ایست اکونومیک سروی"، صادرات نفت ایران را پس از حملات عراق به تأسیسات نفت ایران در خلیج فارس بررسی کرده و از کاهش صادرات نفت ایران خبر داده است. این نشریه می نویسد: به دنبال حملات هواپیماهای عراقی به تأسیسات نفتی جزیره ایرانی خارک، صادرات نفت ایران از حداکثر دو میلیون بشکه در روز طی ماه ژوئیه (تیر - مرداد) به حدود نهصد هزار بشکه در روز کاهش یافته است.

این نشریه درباره دلیل کاهش صادرات نفت ایران نوشت: هرچند خسارات وارده به تأسیسات نفتی جزیره خارک توسط هواپیماهای عراقی، نسبتاً جزئی بوده است، اما عدم اطمینان ناشی از هشدارهای مکرر عراق مبنی بر حمله به کشتی های عازم این جزیره، بسیاری از تانکرها را ترسانیده و نرخ بیمه و حمل و نقل را شدیداً افزایش داده است در حال حاضر هزینه کل حمل و نقل و بیمه نفت خام ایران به رقمی در حدود ۲۵/۳ تا ۶۵/۳ دلار برای هر بشکه می رسد، درحالی که این هزینه برای نفت خام سایر کشورهای خلیج فارس در حدود ۸۰ سنت برای هر بشکه است. (۴)

۱۰۷

محل برگزاری کنفرانس فوق العاده وزیران خارجه کشورهای عضو غیرمتعهدها - که عراق اصرار به برگزاری آن در بغداد دارد - همچنان نامشخص است. با اینکه تاکنون درباره

ص: ۱۳۳

۱- ایشان در همین رابطه خبر اعزام دو نفر را به پاکستان دادند که در خاطرات روز ۹/۶/۱۳۶۱ درج شده است. خبر دیگری در این زمینه در روزشمار ۲۳/۷/۱۳۶۱ (در همین کتاب) درج شده است.

- ۲-۱۵. پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۶.
- ۳-۱۶. مأخذ ۱۵، ص ۱۶، تهران - خیرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۴-۱۷. خیرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۳، ۸/۶/۱۳۶۱، ص ۲، رویت، ۷/۶/۱۳۶۱.

نشست فوق العاده وزیران خارجه کشورهای غیرمتعهد، مطالبی منتشر نشده است، اما به نظر می رسد سفر وزیر خارجه کوبا به بغداد و گفت و گوی وی با مقامات عراقی، به خصوص صدام حسین، تا حدودی این ابهام را برطرف کرده باشد. به گزارش تانویگ خبرگزاری رسمی یوگسلاوی، به رغم اصرار فراوان عراق برای برگزاری اجلاس سران عدم تعهد در بغداد، فیدل کاسترو رئیس کنفرانس جنبش عدم تعهد، درصدد است تا کنفرانس سران جنبش در هاوانا پایتخت کوبا، برگزار شود. این در حالی است که دولت هند نیز آمادگی خود را برای میزبانی اجلاس سران غیرمتعهدها اعلام کرده است. (۱)

خبرگزاری رویتر نیز که پیگیر این موضوع است، از روشن شدن احتمالی این موضوع در ۲۴ ساعت آینده خبر داد. به گزارش این خبرگزاری از بغداد، درحالی که فقط چهار روز تا تاریخ برگزاری کنفرانس وزیران خارجه جنبش عدم تعهد - که قرار است در بغداد گشایش یابد - باقی مانده است، مقامات عراقی امروز نتوانستند تأیید کنند که این کنفرانس در کجا تشکیل خواهد شد. این مقامات اعلام کردند که انتظار می رود ظرف ۲۴ ساعت آینده، درباره این کنفرانس دو روزه - که قرار بود به منظور آماده شدن برای اجلاس سران جنبش، از روز پنج شنبه آغاز به کار کند - بیانه ای منتشر شود.

عراق موافقت کرده که به دلیل جنگ با ایران، اجلاس سران از بغداد به محل جدیدی انتقال یابد، اما خواستار تشکیل کنفرانس وزیران خارجه، مطابق برنامه قبلی است.

مالمیرکا وزیر خارجه کوبا - که کشورش ریاست کنونی جنبش عدم تعهد را به عهده دارد - پس از تسلیم پیام فیدل کاسترو رهبر کوبا به صدام حسین، صبح امروز بغداد را ترک کرد. محتوای این پیام فاش نشده است.

کوبا پیشنهاد کرده است که جلسه وزیران خارجه، به منظور تصمیم گیری برای محل برگزاری اجلاس سران در هاوانا تشکیل شود. هند نیز اعلام کرده است در صورتی که از این کشور خواسته شود، آماده میزبانی اجلاس سران عدم تعهد است. (۲)

۱۰۸

روزنامه انگلیسی زبان بغداد آبرور چاپ بغداد، همکاری ایران، سوریه و لیبی را تهدیدی علیه جهان عرب خواند. به گزارش رویتر از بغداد، این روزنامه، در سرمقاله خود نوشت: ادامه جنگ علیه عراق سبب آن شده است که این رژیم ها همچنان در قدرت باقی بمانند، هرچند این امر موقتی باشد.

خبرگزاری رویتر با اشاره به اینکه عراق همیشه لیبی و سوریه را به ارسال کمک های نظامی و تسلیحاتی به ایران متهم کرده است، از قول این روزنامه می نویسد: کمک های ارسالی سوریه و لیبی به ایران، باعث ایجاد شکافی جدی در جهان عرب شده است. بغداد آبرور همچنین اعلام کرد: حمله ایران علیه عراق در ماه گذشته متوقف شده و خسارات

ص: ۱۳۴

۱-۱۸. روزنامه کیهان، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲۰.

۲-۱۹. مأخذ ۱۷، ص ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۶/۱۳۶۱.

فراوانی به تجهیزات و نیروهای ایران وارد آمده است. در ادامه این گزارش، رویت می افزاید: طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر عراق، دیروز گفت که جنگ با ایران از چهره کشورهای هم چون سوریه و لیبی که با کمک هایشان به ایران، به جهان عرب خیانت می کنند، پرده برمی دارد. (۱)

۱۰۹

نشست وزیران خارجه کشورهای عضو اتحادیه عرب در مراکش برای بررسی صورت جلسات کنفرانس سران اتحادیه عرب - که قرار است در فاس مراکش برگزار شود - امروز در شهر محمدیه مراکش آغاز شد. رادیو بی.بی.سی با اعلام اینکه این اولین جلسه مقامات ارشد کشورهای عرب بعد از حمله اسرائیل به لبنان است، به اختلافات سران کشورهای عرب اشاره و طرح هایی را که قرار است در فاس مطرح شود، بیان کرد. به گزارش بی بی سی از موضوعات مطرح در این جلسه طرح عربستان سعودی برای صلح خاورمیانه است که ۱۰ ماه قبل باعث تعطیلی کنفرانس سران در مراکش گردید. دولت تونس نیز طرحی را بر اساس پیشنهاد سال ۱۹۴۷ سازمان ملل (دو دولت جداگانه عربی و یهودی در فلسطین) تهیه کرده است که در اجلاس به بحث گذارده می شود. به گفته بی.بی.سی هر دو طرح مستلزم قانونی شناختن دولت اسرائیل است. پیشنهاد سودان درباره پذیرش مجدد مصر به عضویت جامعه عرب و نیز رسیدگی به راه های خاتمه جنگ ایران و عراق از جمله موضوعات دیگری است که در این جلسه در خصوص آنها مذاکره خواهد شد. (۲)

۱۱۰

روحیه عالی اسرای ایرانی در عراق، محدودیت امنیتی عراق برای خبرنگاران، تدابیر عراق برای حفظ امنیت کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد و تأثیر کاهش صدور نفت بر اوضاع اقتصادی آن کشور، محور گزارشی است که روزنامه جمهوری اسلامی آن را به نقل از یک خبرنگار ترکیه چاپ کرده است:

عراقی ها ما را به بصره بردند. در این شهر مرزی عراق افراد وابسته به حکومت اسلحه حمل می کنند، نقاط مهم شهر سنگربندی شده و سربازان در این مکان ها به نگرهبانی مشغول اند. مسئولان عراقی ما را در بصره به دیدار یک اردوگاه اسرای ایرانی بردند؛ به محض ورود به این اردوگاه، با فریادهای "الله اکبر خمینی رهبر" اسرای ایرانی که نشان دهنده روحیه عالی و بسیار بالای آنان بود، مواجه شدیم. این خبرنگار افزوده است: پس از بازگشت از بصره، به مدت سه روز به دستور نیروهای امنیتی عراق از مخابره اخبار خود محروم شدیم، تا اینکه، زیر نظر آنان چند خبر کوتاه را مخابره کردیم.

خبرنگار ترک، درباره مشاهداتش از تلاش دولت عراق برای برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها در عراق، نوشته است: برگزاری کنفرانس سران جنبش عدم تعهد برای دولت

ص: ۱۳۵

عراق بسیار مهم و با ارزش است، به همین دلیل عراقی‌ها شب و روز در تدارک برگزاری این کنفرانس هستند. آنان حتی برای آماده‌سازی محل برگزاری این کنفرانس، از سایر کارهای عمرانی نیز چشم پوشیده‌اند. دولت عراق برای مقابله با خطرات و همچنین حملات هوایی، در تمام بغداد خصوصاً در اطراف ساختمان‌های محل برگزاری کنفرانس سران غیرمتعهد، تیربار و سلاح‌های ضدهوایی نصب کرده است و تمام مناطق حوالی مکان کنفرانس مملو از سلاح‌های گوناگون است.

این خبرنگار سپس وضعیت اقتصادی عراق را به اختصار بیان کرده است: در حال حاضر به دلیل توجه عراق به پروژه‌های مربوط به کنفرانس غیرمتعهدها هیچ گونه سرمایه‌گذاری در سایر موضوعات صورت نمی‌گیرد، چون صادرات نفت این کشور دچار آشفتگی شده و عراق حدود ۲۵ میلیارد دلار به عربستان سعودی و کویت بدهکار است. مرزهای این کشور در حال حاضر مسدود است و تنها راه ارتباطی عراق با جهان غرب، از طریق مرز زمینی ترکیه می‌باشد که روزانه حدود هزار کامیون از آن عبور می‌کند.^(۱)

خبرگزاری فرانسه نیز به نقل از خبرنگارانی که از بصره دیدن کرده‌اند، مطالبی را اعلام کرد که نشان‌دهنده توجه بیشتر حکومت عراق به حفاظت از شهر بصره است. به گزارش خبرگزاری فرانسه، خبرنگارانی که روز پنجشنبه از شهر بصره بازدید کردند گزارش دادند که تغییرات مشهودی در سیستم دفاعی عراق، به معنای دست کشیدن از اتکا به توانایی آتش ضدهوایی و تمایل به دفاع بهتر زمینی به چشم می‌خورد و این امر به نظر کارشناسان نظامی بیان‌کننده دو نگرانی بزرگ عراقی‌هاست، نگرانی نخست، حراست و حفاظت از ساختمان‌های عمومی و مراکز اقتصادی است که روزانه هدف آتش مداوم توپخانه ایران قرار می‌گیرند و خسارات و تلفاتی به بار می‌آید. نگرانی دوم، دفاع از تهاجم رزمندگان مسلمان ایرانی به شهرهای عراق، به ویژه بصره است که در ۳۵ کیلومتری مرز قرار دارد.^(۲)

۱۱۱

امروز ۳۹ دستگاه خودرو حامل تجهیزات نظامی از عربستان سعودی به عراق وارد و در پادگان "التاجی" بغداد تخلیه شدند.^(۳)

یک کشتی روسی حامل تجهیزات نظامی نیز که از روز گذشته در بندر شعبیه کویت لنگر انداخته است، محموله خود را در این بندر تخلیه کرد.^(۴)

ص: ۱۳۶

۱- ۲۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۷/۶/۱۳۶۱، ص ۷.

۲- ۲۳. مأخذ ۱۷، ص ۳، خبرگزاری فرانسه، ۷/۶/۱۳۶۱.

۳- ۲۴. سند شماره ۱۶۸۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۶۶، ۱۱/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

۴- ۲۵. سند شماره ۱۴۱۶۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۶۷۶، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

امروز حملات عراق به جزیره خارک و احتمال حمله آینده ایران در مناطق جنوبی در صدر اخبار جنگ قرار داشت. یک هواپیمای عراقی امروز در حمله به جزیره خارک، دو موشک به این جزیره شلیک کرد. این موشک ها در دو نقطه از بیابان های خارک فروافتاد و خسارتی به بار نیاورد. خبرگزاری جمهوری اسلامی با اعلام این خبر، درباره ادعاهای تلویزیون بصره مبنی بر آتش سوزی در چند نقطه از جزیره خارک بر اثر شلیک موشک های عراقی، به نقل از یک مقام آگاه گزارش داد: این موضوع دروغ محض است و رژیم عراق در صدد است با اعلام این اکاذیب، نیروی هوایی خود را قدرتمند جلوه دهد. ارتش عراق فقط از راه دور به سوی خارک موشک پرتاب کرده است که بی نتیجه بود. (۱)

استاندار بوشهر نیز در تماسی تلفنی با خبرگزاری جمهوری اسلامی، با تأیید شلیک موشک از یک جنگنده عراق به جزیره خارک، گفت: انفجار موشک های اخیر هیچ گونه تلفات و خسارتی را به دنبال نداشته است. (۲)

خبرگزاری رویتر نیز در این باره به نقل از اطلاعیه نظامی فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق، اعلام کرد: «هواپیماهای عراقی امروز تأسیسات نفتی جزیره خارک را بمباران کرده و تلفات و خسارات فراوانی به آن وارد آورده اند.»

همچنین رویتر به نقل از مقام های عراقی گزارش داد: «ایران خود را برای یک حمله عمده دیگر در بخش جنوبی ناحیه بصره آماده می کند و به همین منظور به سازماندهی مجدد شش لشکر خود پرداخته است. مقامات عراقی همچنین احتمال یک تهاجم جزئی دیگر در تمامی طول جبهه را برای شکستن مقاومت عراق، منتفی ندانستند.» (۳)

امروز ارتش عراق در منطقه میمک تحرک نظامی داشت و شهر آبادان را نیز گلوله باران کرد. نیروهای عراقی در ساعت ۲۲، با یک گروه کامل، قصد تصرف یکی از تپه های منطقه میمک را داشتند که با مقاومت نیروهای سپاه و بسیج مجبور به عقب نشینی شدند. (۴)

۱ - ۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۵، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۶/۱۳۶۱؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۴، ۹/۶/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۶/۱۳۶۱.

۲ - ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۴، ۹/۶/۱۳۶۱، ص ۲، بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۶/۱۳۶۱.

۳ - ۳. همان، صص ۲ و ۳، بغداد - خبرگزاری رویتر، ۸/۶/۱۳۶۱.

۴-۴. سند شماره ۱۶۸۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه، به طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۴۵، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

همچنین مناطق مسکونی و مراکز اقتصادی آبادان با توپخانه سنگین ارتش عراق گلوله باران شد که بر اثر آن، یک مغازه تخریب و قسمتی از تأسیسات پالایشگاه این شهر دچار آتش سوزی شد. (۱)

۱۱۴

صدام حسین رئیس جمهور عراق، امروز در مراسم اعطای نشان شجاعت به تعدادی از افسران و درجه داران تیپ ۱۰ زرهی عراق، گفت: قصد حملات زمینی ایران، شرق بصره است با این حال، ایران، سپاه دوم و سوم و همچنین پنج هزار نیروی داوطلب خود را در غرب متمرکز کرده و در صدد است که حمله جدیدی را از منطقه "آق داغ" یا "سیف سعد" آغاز کند (۲) و به این ترتیب توان و مقاومت ما را در شرق بصره کاهش دهد، اما ما قدرت مقابله با نیروهای ایرانی را در هر دو جبهه داریم و با آنها مقابله خواهیم کرد. صدام افزود: ما تحرکات آنان را زیر نظر می گیریم و سپاه دوم [ایران] بداند، نیروی احتیاطی که در اختیار دارد، از دست خواهد داد. علاوه بر این، کل حرکات آنها زیر نظر ماست و آنها نمی توانند به هیچ وجه ما را با یک حرکت ناگهانی در هیچ یک از بخش های عملیاتی مواجه سازند. ما می دانیم نظر اساسی آنها هنوز شرق بصره است و تصمیم تجاوزگری آنها در همین بخش عملی می شود. این بار نیز مانند بار گذشته، آنها را از پا در آورید که ان شاء الله خواهید آورد. ما این نبرد [عملیات رمضان] را از لحاظ نظامی با سنگینی خاصش پایان یافته تلقی می کنیم و شاید این جنگ شکل دیگری به خود بگیرد و به صورت درگیری های کوچک در آید و شاید روز پایان جنگ فرا برسد. بنابراین، تصمیم تمام رزمندگان، در تمام بخش ها، در نبردهای آینده به این معنا است که نه تنها از خاک عراق دفاع می کنیم، بلکه به سرعت بخشیدن برای پایان جنگ تأکید داریم و آن، هنگامی است که دشمن درس سختی خواهد چشید و به درستی درک خواهد کرد که تمام تلاش های تجاوزگرانه اش با شکست مواجه می شود. (۳)

۱۱۵

هرچند در ظاهر، جبهه ها آرام است، اما در درون جبهه ها حرکت و جوش و خروش وجود دارد و ما تدابیر و اندیشه خود را برای پیروزی نهایی به کار می بریم. این مطلب را فرمانده نیروی زمینی ارتش در دیدار با نخست وزیر ایران بیان کرد.

سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، امروز با مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر، دیدار و با وی درباره مسائل مربوط به جنگ

ص: ۱۳۹

۱-۵. سند شماره ۱۶۸۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۵۸۷، قرارگاه عملیاتی کربلا در جنوب، ۹/۶/۱۳۶۱، صص ۱-۲؛ و- سند شماره ۱۶۸۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی کربلا در جنوب، ۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- گفتنی است که در این زمان رزمندگان ایران در تدارک و طرح ریزی عملیات مسلم بن عقیل در منطقه سومار بودند.

۳-۶. سند شماره ۱۶۸۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۵۹۳، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و-

سند شماره ۰۱۶۹۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۶۸، ۱۸/۶/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و-
مأخذ ۲، صص ۲۸-۲۶، رادیو صوت الجماهير، ۸/۶/۱۳۶۱.

گفت و گو پرداخت. صیاد شیرازی سپس در مصاحبه با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره موضوعات مطرح شده در این دیدار گفت: «در این جلسه آخرین گزارش های مناطق جنگی به اطلاع نخست وزیر رسید و سپس ایشان در این زمینه و پیرامون چگونگی کمک های دولت به جبهه ها رهنمودهایی بیان داشتند.»

فرمانده نیروی زمینی ارتش درباره عملیات احتمالی آینده گفت: «ما تدبیر و اندیشه خود را در این روزها بیشتر برای تضمین پیروزی نهایی به کار می بریم و امید است به یاری خداوند در ادامه این جنگ که مبارزه با کفر و الحاد است با حرکت آینده خود شاهد پیروزی نهایی باشیم.» وی درباره وضع کنونی جبهه ها گفت: «اگر به ظاهر توفقی به چشم می خورد، در محتوی حرکت و جوشش وجود دارد و ما چون جنگ را برای خدا می کنیم یکی از راه های تداوم در این رزم شکستناپذیری در راه خداوند است که باید همه داشته باشند.»

صیاد شیرازی در پاسخ به این سؤال که «با روی کار آمدن "فالانژها" در لبنان تکلیف نیروهای جمهوری اسلامی چه خواهد شد؟» گفت: «حرکتی که نیروهای ما در منطقه "لبنان و سوریه" آغاز کرده اند، حرکتی نیست که با این بادهای بلرزد و به بن بست برسد، بلکه حرکتی است که از حرکت انقلاب اسلامی الهام گرفته و آنها با برنامه ریزی هایی که دارند، ترتیبی خواهند داد تا زمینه را برای عملیات "قدس" که بعد از خاتمه کار صدام است، آماده کنند.»^(۱)

۱۱۶

مراسم تشییع جنازه شهید ناصر کاظمی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کردستان، امروز بعد از مراسم بزرگداشت شهدای هشت شهریور از مقابل مدرسه عالی شهید مطهری با حضور مردم و شرکت کنندگان در این مراسم برگزار شد. بنا به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دستجات منظم نیروهای ارتشی، سپاهی و بسیجی در خیابان های اطراف و صحن مدرسه عالی شهید مطهری، در حالی که پرچم های لاله الاالله در دست داشتند، جلوه خاصی به مراسم داده بودند.^(۲)

۱۱۷

مباران مواضع گروه های مسلح غیرقانونی در منطقه عمومی سردشت به وسیله هواپیماهای عراقی، از حوادث جالب امروز در منطقه کردستان است. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، یک هواپیمای میگ عراقی هنگام فرار از فضای منطقه سردشت، به اشتباه بمب های خود را روی منطقه مرزی "بیوران" در ۷ کیلومتری غرب سردشت - که در اشغال عناصر مسلح غیرقانونی است - فروریخت. از خسارت های وارد شده اطلاعی در دست نیست.^(۳)

ص: ۱۴۰

۱-۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۲-۸. همان، ص ۱۰.

۳-۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۶، ۱۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه - خبرگزاری

عناصر گروه کومه له و حزب دمکرات در روستای "قره داغ" مه‌آباد با یکدیگر درگیر شدند که بر اثر آن، حدود ۳۰ تن از هر دو طرف، از جمله یکی از اعضای دفتر سیاسی و یکی از مسئولان نظامی گروهک کومه له و دو نفر از مسئولان حزب دمکرات و هشت تن از مردم عادی کشته و تعدادی نیز زخمی شدند. این درگیری به دلیل اختلاف دو طرف بر سر دریافت مالیات از مردم روستا آغاز شد. (۱)

از سوی دیگر سپاه پاسداران میاندوآب نیز با اجرای عملیاتی، روستاهای "کانی گزله"، "اوزن قشلاق"، "سرآب"، "عبدالله آباد"، "توکان له" و "ارضی بلاغ" را - که در ۳۰ تا ۳۵ کیلومتری شمال بوکان قرار دارند - پاک سازی کرد. بلافاصله پس از این عملیات، فرمانداری با کمک سپاه پاسداران اقدامات عمرانی در روستاهای پاک سازی شده را آغاز کرد. (۲)

امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران، یک کارمند فنی نیروی هوایی، یک دوچرخه ساز (اکبر ابراهیمی) (۳) و یک راننده تاکسی را به ترتیب در میدان شهدا، میدان شوش و خیابان صفاری ترور کردند که همه آنان شهید شدند.

اعضای این سازمان، همچنین با تیراندازی به یک مینی بوس حامل شماری از مردم - که برای بزرگداشت شهدای هشتم شهریور (انفجار نخست وزیری) عازم محل برگزاری مراسم بودند - یک تن را شهید و یک تن دیگر را مجروح کردند. (۴)

از سوی دیگر فرمانده یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق، به جرم به شهادت رساندن یکی از درجه داران شهربانی (سرپاسبان عبدالقاسم امیدی در ۸/۶/۱۳۶۰) و مسئولیت تیم ترور نافرجام امام جمعه اسلام آباد غرب و مبارزه مسلحانه علیه جمهوری اسلامی، در دادگاه این شهر محاکمه و به اعدام محکوم شد. حکم اعدام وی پس از تأیید شورای عالی قضایی، در شهر اسلام آباد غرب اجرا شد. (۵) در قائم شهر نیز یکی از زنان فعال سازمان مجاهدین خلق این شهر که در برخی درگیری های عناصر سازمان با نیروهای انقلاب تأثیر فراوانی داشت، دستگیر شد. (۶)

در پی اعلام دستگیری یک شبکه نفوذی سازمان مجاهدین خلق در نیروهای مسلح، امروز خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از یک مقام آگاه، جزئیات بیشتری از اقدامات این شبکه را - که قرار بود در آینده اجرا شود - فاش کرد. به گفته این مقام، بمب گذاری نمازخانه

۲- ۱۱. سند شماره ۷۲۰۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۸/۶/۱۳۶۱.

۳- اکبر ابراهیمی کاسب دوچرخه سازی است که به دلیل هواداری از انقلاب و دفاع از روحانیت چندبار از طرف سازمان مجاهدین خلق تهدید به ترور شد. وی قبل از شهادت خود، وصیت نامه ای نوشت که در آن به مواضع خود و تهدیدهای مکرر سازمان مجاهدین خلق اشاره کرده است. وصیت نامه ایشان در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۴- ۱۲. مأخذ ۹، ص ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۱۰/۶/۱۳۶۱؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۴، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۶.

۵- ۱۳. روزنامه کیهان، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۶- ۱۴. سند شماره ۷۲۰۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی) سپاه به روابط عمومی مرکز خبری، ۸/۶/۱۳۶۱.

لشکر ۹۲ زرهی، ترور میرحسین موسوی (نخست وزیر)، هاشمی رفسنجانی (رئیس مجلس)، آیت الله مهدوی کنی (عضو شورای نگهبان)، محسن رضایی (فرمانده کل سپاه پاسداران)، علی صیاد شیرازی (فرمانده نیروی زمینی ارتش) و حجت الاسلام شفیعی (سرپرست دایره سیاسی عقیدتی)، از جمله برنامه های افراد این سازمان بود که در سه ماه گذشته در عملیات "یا حسین فرماندهی" دستگیر شده اند. علاوه بر این برنامه ها، برخی افراد دستگیر شده که از نیروهای وظیفه و کادر نیروی زمینی و نیروی دریایی ارتش و شهربانی خوزستان بودند، مقدار فراوانی اسلحه و مهمات جمع آوری کرده و برای نیروهای سازمان مجاهدین خلق در تهران فرستاده بودند. (۱) همچنین به حکم دادگاه انقلاب ارتش، ۱۸ تن از درجه داران پایگاه هوایی بوشهر به جرم توطئه و اخلاص در ارتش، به زندان و اخراج از کار محکوم شدند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، «این گروه در سال گذشته با شعار "طرح توحیدی"، به تشکیل سازمانی مخفی به نام "سان ما" (سازمان اسلامی نجات محرومین ارتش) اقدام کردند و با پخش اعلامیه، خواستار افشای فرماندهان ارتش و حمله پرسنل نظامی به آنان شدند.» (۲)

۱۲۱

خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از مقامی آگاه در دادستانی انقلاب اسلامی خوزستان، اعلام کرد که ۱۳۸ تن از اعضا و هواداران سازمان اتحادیه کمونیست های ایران دستگیر شدند. خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از این مقام اعلام کرد که دستگیری این افراد، در پی کشف چندین انبار مهمات متعلق به این اتحادیه در شهرهای مختلف خوزستان انجام شد. این مقام آگاه گفت، با این اقدام ۹۸ درصد تشکیلات اتحادیه در خوزستان متلاشی شده است. بنابر این گزارش با دستگیری این عده از انبارهای مهمات آنها ده ها قبضه آر.پی.جی. ۷ با گلوله هایشان، صدها قبضه اسلحه کمری، مسلسل کلاشینکف، تفنگ ژ-۳، بیش از ۹۰۰ عدد نارنجک و بمب های دستی قوی؛ ده ها هزار فشنگ از انواع مختلف؛ تعداد زیادی بی سیم؛ چاشنی بمب؛ و ابزار و وسایل بمب سازی؛ مواد منفجره شامل دینامیت، تی.ان.تی و...؛ ده ها دستگاه چاپ و تکثیر و مقادیر فراوانی اوراق مهم درون گروهی کشف و ضبط شد. (۳)

۱۲۲

امام جمعه پاوه و روحانیان منطقه "پاوه" و "اورامانات" امروز در محل مجلس شورای اسلامی با آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس دیدار کردند. انتقاد به سستی جهان اسلام در برابر تجاوز اسرائیل به لبنان، هشدار به گروه های مسلح غیرقانونی کردستان درباره رفتارشان و قول رسیدگی به مشکلات مردم کردستان از جمله موضوعات مهمی بود که آقای هاشمی رفسنجانی به آنها پرداخت. گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از این دیدار چنین است: «آقای ملاقادر قادری امام جمعه پاوه به اتفاق روحانیون پاوه و اورامانات در

ص: ۱۴۲

۱- ۱۵. مأخذ ۹، ص ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۸/۶/۱۳۶۱.

۲- ۱۶. مأخذ ۲، شماره ۱۶۴، ۹/۶/۱۳۶۱، ص ۴، بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۸/۶/۱۳۶۱.

محل مجلس شورای اسلامی با حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، دیدار و گفت و گو کردند. در این دیدار ابتدا امام جمعه پاوه با اشاره به شهادت مظلومانه برادران رجایی و باهنر گفت: رؤسای جمهوری و نخست وزیران دنیا این طور باید آماده فدا شدن در راه خدا و خلق خدا باشند. وی سپس درباره مشکلاتی که از زمان شاه معدوم برای مردم ستم دیده کردستان به ارث رسیده و رفع مشکلات و موانع آنها و مسائل فرهنگی و فقر مردم، سخنانی ایراد کرد. آنگاه حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: فقط کافی است که ما توجه کنیم در خارج از ایران، کسانی که مدعی حکومت اسلامی هستند و آنهایی که در محیط وحی هستند و خادم الحرمین می باشند، شریک شدند در توطئه ای که مسلمانان را در لبنان قتل عام کنند. نزدیک به دو میلیون مسلمان در لبنان در زیر سلطه چند صد هزار مسیحی فالانژ با قدرت اسرائیل قرار گرفتند. در جهان همه علما ساکت هستند، الازهر خفه شده، دانشگاه های مدینه و [سایر کشورهای] اسلامی خفه شده اند، علمای عراق حرف نمی زنند. چنین جنایات بزرگی انجام شده، چنان است که چیزی واقع نشده است و حالا بعد از این همه کنفرانس تشکیل می دهند که طرح فهد را هم تصویب کنند. کردهایی که امروز با جمهوری اسلامی می جنگند، آیا ایده ای غیر از این می توانند ارائه کنند؟! خودشان هم که می گویند ما تجزیه طلب نیستیم، که دروغ هم می گویند و ما هم اعلام کرده ایم کردستان از محروم ترین نقاط ایران است و وظیفه این جمهوری است که امکانات بدهد و عقب ماندگی اش را جبران کند. اینها به اسم خدمت به خلق کرد این بلا را به سر مردم کرد آوردند که هنوز هم ادامه دارد. در مورد پاوه و اورامانات، مقاومت شما مهم بود و در آینده هم، کردستان ممنون شما خواهد بود. شما بودید که نگذاشتید اینها دسترسی به منطقه داشته باشند، ما هر روز خبر شهادت علمای اهل تسنن را می شنویم و از مشکلات شما آگاه هستیم.»(۱)

۱۲۳

مراسم گرامی داشت شهدای هشت شهریور (انفجار نخست وزیری)، بعد از ظهر امروز با حضور جمع کثیری از مردم در مدرسه عالی شهید مطهری برگزار شد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، در این مراسم که نخست وزیر و چند تن از اعضای هیئت دولت، گروه زیادی از نمایندگان مجلس، اعضای شورای نگهبان، فرماندهان ارتش و سپاه و خانواده شهدای هشت شهریور حضور داشتند، ابتدا فرزندان شهیدان باهنر و دستگردی پیام این دو خانواده را قرائت کردند و سپس نخست وزیر سخنرانی کرد.

نخست وزیر گفت: «از روزی که انقلاب با حضور و مشتان افراشته شما ملت بزرگ پیروز شد ابر قدرت ها برای انحراف و نابودی انقلاب نقشه های بسیاری کشیدند. ظهور انقلاب اسلامی در منطقه خاورمیانه - در حساس ترین نقطه آن - منافع کلی قدرت های جهان را

ص: ۱۴۳

مورد تهدید قرار داد. از نقطه نظر غرب و خود امریکا، امریکا بزرگ ترین پایگاه خودش را در منطقه از دست داد. مدت های مدیدی امریکا سرمایه گذاری کرده بود که از یک سو آن را به صورت ژاندارم منطقه در آورد و چهل میلیون جمعیت آن را استثمار بکند و ذخایر آن را به غارت ببرد و از سوی دیگر به عنوان حلقه رابطی بین پیمان های ناتو و سنتو آن را به کار گیرد، برای اینکه در مقابل شوروی بایستد، ایران در واقع قوی ترین پایگاه آن موقع امریکا در آسیا می توانست محسوب شود. اطمینانی که نسبت به بقای رژیم سابق وجود داشت ناشی از خواب و خیال نبود، بلکه ناشی از سرمایه گذاری عظیم فرهنگی و مادی و پیش بینی های بسیار عمیق جهان غرب در ایران بود تا این حلقه آنچنان که باید در دست امریکا قرار داشته باشد. سیاست امریکا در خاورمیانه و در تمام آسیا و شمال افریقا روی سه محور تکیه می کرد. محورهایی که به هم پیوسته و کشف و بررسی آنها هم اکنون جهت گیری سیاست امریکا را در جهان نشان خواهد داد: از یک طرف اسرائیل به صورت پایگاه و دژی محکم برای غرب چون خنجری فرود آمده بر قلب مسلمانان؛ و از سوی دیگر مصر با حاکمیت سادات خائن؛ و از طرف دیگر ایران. مثلی که امریکا برای تامین منافع خود در سراسر این منطقه از آن بهره می جست. خراب شدن یک گوشه این مثلث به معنای ویرانی کامل و ضربه ای هولناک بر سیاست امریکا بود. برای همین امریکا بیشترین تلاش خود را برای نگهداری رژیم سابق به کار گرفته بود. هنگامی که انقلاب اسلامی اوج می گرفت از هیچ حيله و مکرری برای نگهداری رژیم سابق خودداری نکرد. از سوی دیگر بین ابر قدرت شرق و غرب، توازن وحشی وجود داشت توازنی که بر اساس حسابگری های خاصی شکل گرفته بود و طبیعتاً تمام کشورهای متعلق به آن جبهه، در این تعادل و معادله به حساب می آمدند. پیدایش انقلاب اسلامی در منطقه در حقیقت فروپاشی آن تعادل وحشت در جهان هم هست که به قیمت زیر سلطه قرار داشتن جهان سوم و همه ملل مستضعف تمام شده بود. انقلاب اسلامی ایران یک صدای جدید و فریاد تازه ای بود که بسیاری از خواب ها را در شرق و غرب آشفته و میلیاردها انسان را از خواب بیدار می کرد و راه حل جدیدی را در مقابلشان می گذاشت. طبیعی است که با این وضع موقعی که انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن متولد شد ما از همان لحظه منتظر توطئه های گسترده ای در سطح بین المللی و در داخل از سوی ابر قدرت ها باشیم. ... تمام توطئه هایی که در سه سال و خورده ای انجام گرفته، اگر توجه شود به محورهای نظری و فکری آن خواهیم دید که ... روی پس مانده های ارزش های غربی در جامعه ما و روی احساسات نجات گرایانه و ناسیونالیست و ملی گرایی اسلام زدایی شده تکیه می کند به همین دلیل است که امریکا با بنی صدر و منافقین جوش می خورد؛ زیرا آنها هم شعار امریکا را می دهند امریکا دل می بندد که از راه های سیاسی با مهره ای چون بنی صدر و ایادی دیگرش که دور بنی صدر جمع کرده است بتواند این نظام را

متلاشی کند. ... [اما] برگشت ملت ما به اسلام عمیق تر از این تحریکات بود و ملت ما در ۱۷ شهریور آنچنان به ارزش های اسلامی روی آورده بود و دگرگونی در خودش به وجود آورده بود که یقیناً این توطئه و حيله نه تنها نمی تواند در دو سال بعد از انقلاب کارگر بیافتد، بلکه مردم در پی هر حادثه ای قوی تر و محکم تر و مصمم تر در صحنه حاضرند و در مقابل ضدانقلاب ایستاده اند.»

میرحسین موسوی در قسمت دیگری از سخنانش ضمن اشاره به جنایات منافقین در انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی و دفتر نخست وزیری و غیره گفت: «آن خون هایی که به زمین ریخت باعث شد که ملتی روی پای خودش بایستد، ولی منافقین گرچه گوش و چشم دارند ولی نمی شنوند و نمی بینند. لذا آنها از این مسئله و از آن حرکت عظیمی که پس از ۷ تیر اتفاق افتاد پندی نگرفتند و به دنبال نقشه های خودشان رفتند و در خیابان ها با آتش زدن اتوبوس ها و تظاهرات مسلحانه، به کشتن مردم پرداختند. این نشان می داد که منافقین چه قدر از تحلیل و آگاهی و ایمان مردم به دورند. امریکا به این مسئله دل خوش کرده بود و هر روز نوید می داد که دو روز دیگر این نظام فرو خواهد ریخت و شهادت شهید رجایی و شهید باهنر درست در این رابطه، وقتی که راه حل های سیاسی به روی امریکا بسته شد و تمام توطئه ها شکست خورد، اتفاق می افتد. لذا در این مرحله می اندیشند که اگر مسئولان کشور را به شهادت برسانند و حذف بکنند، این ملت عقیم خواهد ماند. ... ملت ما با گذشتن از این امتحان های الهی مثل پولادی محکم شد تا آنجایی که الان ما احساس می کنیم که ما در مقابل همه جهان می توانیم بایستیم و در مقابل همه توطئه ها اگر علیه ما بسیج شوند - که بسیج هم شده اند - بایستیم و پیروز شویم. ... ما با خون های شهیدان عزیزی که در سراسر کشور و در جبهه ها داده ایم، با قامتی استوارتر از دیروز در مقابل همه توطئه های جهانی ایستاده ایم، بدون اینکه هراسی از تجهیز عظیم نیروهای ضد انقلاب علیه خودمان به دل خودمان راه بدهیم. احساس می کنیم که کفه قدرت ما بسیار سنگین تر و قوی تر شده است و این چیزی نیست جز برکت این خون ها و تا هنگامی که ملت ما به شهادت به عنوان یک ارزش نگاه می کند این استواری ادامه پیدا خواهد کرد و این قامت ایستاده همچنان خواهد ایستاد و پیام انقلاب را همچنان که تا کنون بوده، به جهان صادر خواهد کرد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی همچنین گزارش داد: به مناسبت اولین سالگرد شهادت دو یار صدیق امام امت محمد علی رجایی رئیس جمهور و دکتر محمدجواد باهنر نخست وزیر و دو تن دیگر از شهدای واقعه نخست وزیری، صبح امروز مراسم باشکوهی نیز با حضور آقای میرحسین موسوی نخست وزیر در سالن کنفرانس نخست وزیری - که در اثر حادثه تأسف بار انفجار منهدم و سپس بازسازی شد - برپا شد. در این مراسم که رئیس

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران فرماندهان نیروی زمینی، هوایی و دریایی، رئیس شهربانی و همچنین اعضای کابینه، گروهی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، دادستان کل انقلاب اسلامی، دادستان انقلاب تهران و چند تن از اعضای شورای نگهبان، مسئولان سازمان های دولتی جمهوری اسلامی و خانواده بعضی از شهدا نیز حضور داشتند، پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید آقای علی اکبر پرورش (وزیر آموزش و پرورش)، پیام آیت الله خامنه ای رئیس جمهوری را به مناسبت سالگرد واقعه نخست وزیری قرائت کرد. در این پیام آمده است:

«هشتم شهریور روز خاطره جانسوز و در عین حال افتخارآنگیزی است که تاریخ انقلاب هرگز آن را فراموش نخواهد کرد. دو چهره نامدار جمهوری اسلامی در این روز تبدیل به دو اسطوره ای شدند که درس مقاومت و صبوری و جهاد خاموش و بی ریایی آنان، زرمه همیشگی نغمه سرایان این انقلاب خواهد بود. این دو ستاره جمهوری اسلامی، هم در زندگی و هم با شهادت خود برای این جمهوری افتخار آفریدند. ... شگفت آنکه این دو سرباز رشید با هم پا به این جهان نهادند و با هم سالها هم سنگر مبارزه شدند و با هم به ضیافت ملاً اعلی شتافتند. شهادت این دو شخصیت برجسته و ممتاز جمهوری اسلامی از یک سو مدعای برابری و یکسانی میان مسئولان و مردم عادی در نظام جمهوری اسلامی را به اثبات رساند، چه آنکه اینان نیز مانند همه مردم در وادی خطر گام نهادند و مانند دیگران جام شهادت نوشیدند؛ و از سوی دیگر چهره زشت دشمنان این انقلاب و نظام مبتنی بر آن را آشکار ساخت که معصوم ترین و خالص ترین بازوان اسلام و انقلاب را با آن طرز فجیع به شهادت رساندند. .. امروز پس از گذشت یک سال از آن شهادت بزرگ، انقلاب اسلامی و دست آوردهای آن در داخل و خارج رو به هرچه بارورتر شدن و استوارتر شدن است و البته خون پاک آن دو شهید را در این تأثیری به سزا بوده است.»

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی سپس همسر شهید رجائی در این مراسم طی سخنانی با اشاره به شهادت آقای رجائی و نقش وی در انقلاب اسلامی گفت: «من به نمایندگی از طرف خانواده شهدا که حامل پیام خون شهدا هستم با شما صحبت می کنم. امروز امر به معروف و نهی از منکر زبان نرمی است که هر انسان را تحت تأثیر قرار می دهد و اسلحه برنده ای است که هر دشمن سرسخت را به زانو در می آورد.» وی افزود: «با توجه به مشکلاتی که ما از ابتدای انقلاب داشتیم نتوانستیم آن طور که باید انقلاب را به جهان صادر کنیم، اما فریاد خون های انقلاب ما آن قدر بلند است که در دور افتاده ترین کشورها و اقصی نقاط عالم این آوا پیچیده و مردم عاشق انقلاب شده و در پی آن می گردند. خواسته های شهدای ما وحدت و انسجام هرچه بیشتر است و خوشبختانه مردم به آن خواسته ها پاسخ گفتند و پیام آنها برای مسئولین این است که جهت خود را با جهت این شهدا، هم گام

سازند.» خانم رجائی در پایان گفت: «من از مردم می‌خواهم که در صرفه‌جویی کوشا باشند تا به خودکفایی و استقلال برسیم و همچنین از معلمین می‌خواهم که دانش‌آموزان را به خوبی پرورش دهند تا از وابستگی فرهنگی و علمی نجات پیدا کنیم.»

مهندس موسوی نخست وزیر نیز در سخنانی با اشاره به نقش شهید رجائی در تداوم انقلاب اسلامی گفت: «بحث در مورد شهید رجائی و باهنر، بحث در مورد ملت ماست؛ شیوه برخورد آنان با مسائل و انقلاب همان شیوه برخورد ملت ماست؛ و زمانی که از خصلت‌های شهید رجائی صحبت می‌کنیم در واقع از خصلت‌های ملت خود صحبت می‌کنیم، و راجع به ملتی صحبت کردن کار ساده‌ای نیست. یکی از خصوصیات شهیدان رجایی و باهنر ویژگی‌های فرهنگی و شخصیتی آنان است، ... و این مبارزات و ریشه‌های فرهنگی اصیل در ملت ما بود که امکان مقاومت را در ما زنده کرد.»

نخست وزیر افزود: «همین برگشت به خود بود که این نیروی عظیم را به وجود آورد که توانست در مقابل قدرت‌های بزرگ غربی و شرقی بایستد ... در نظام فرهنگی سابق ارزش به معیارهای مادی داده می‌شد و انسان را وا می‌داشت در برابر آنان و فرآورده‌هایشان خاضع و خاشع باشد و آنچه که اصالت نداشت و بی‌ارزش بود همان اراده انسان بود، اما در فرهنگ فعلی ارزش به انسان و انسان بودن است. ارزش بر معیارهای معنوی استوار است و شهیدان رجائی و باهنر خیلی سریع تر از کسان دیگر به این مسئله رسیده بودند؛ و خیلی زودتر از دیگران به ارزش‌های معنوی انسان پی برده بودند؛ و شاخص بزرگترین این آزمایش‌ها همان ۱۷ شهریور بود که تداوم ۱۵ خرداد بود. روز ۱۷ شهریور روزی بود که برتری ایمان بر سلاح و خون بر شمشیر احساس شد. ۱۷ شهریور روزی بود که مردم در مجرای حقیقتی قرار گرفته بودند که بعد از آن واقعه به خوبی مسیر حق را دریافته بودند و می‌شناختند. شهید رجائی در زندگی خودش که دوران بسیار پر تلاطمی بود هیچ‌گاه از این فکر راحت نبود و هرگاه صحبتی از جنگ می‌شد او نقش مردم و ابعاد معنوی این جنگ را فراموش نمی‌کرد. آقای رجائی در زمان خود شهید مظلوم دیگری بود که در مقابل تمام اتهامات و تهمت‌ها ایستادگی کرد و بنا به فرمان امام سخنی به میان نیاورد و در میان تبلیغات مسموم لیبرال‌ها و منافقین و عناصر ضد انقلاب همچنان مقاومت می‌کرد و سخنی به میان نمی‌آورد.» (۱)

۱۲۴

سفیر فلسطین در دیدار با معاون سیاسی وزارت خارجه ایران، تشکیل کنفرانس "فاس" را عامل نابودی سیاسی فلسطین خواند. به گزارش روزنامه کیهان: «صلاح زواوی سفیر فلسطین در تهران با حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت خارجه کشورمان دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدار اوضاع حساس جهان اسلام و توطئه‌های امریکا و وابستگانش در کنفرانس آتی سران عرب در "فاس" مراکش، برای احیای طرح‌های امریکایی که متضمن به رسمیت

ص: ۱۴۷

شناختن رژیم صهیونیستی است، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. سفیر فلسطین در ارتباط با این توطئه گفت: کنفرانس آینده سران عرب در مراکش، تنها برای نابودی سیاسی مسئله فلسطین به دنبال قتل عام مردم این سرزمین در بیروت تشکیل می شود. وی ضمن رد طرح کمپ دیوید دوم افزود: قبول این طرح چیزی جز تقدیم شناسایی رژیم صهیونیستی به آنها نیست. معاون سیاسی وزارت امور خارجه نیز در این دیدار ضمن تأیید سخنان سفیر فلسطین و اعلام این مطلب که امت مسلمان و جمهوری اسلامی ایران هیچ گاه دست از پشتیبانی از آرمان مقدس فلسطین بر نخواهد داشت، گفت: این کنفرانس در فاس [مراکش] تشکیل می شود تا تجاوز صهیونیست ها را مشروعیت ببخشد.»^(۱)

۱۲۵

درحالی که جلسه محرمانه وزیران خارجه کشورهای عضو اتحادیه عرب در شهر محمدیه مراکش برای بررسی دستور جلسه کنفرانس سران عرب - که قرار است در فاس (مراکش) تشکیل شود - ادامه دارد، بی.بی.سی از امکان بحث درباره طرح به رسمیت شناختن اسرائیل در این جلسات و جلسات کنفرانس سران عرب خبر داد. این رادیو همچنین به پیشینه اجلاس سران در "فاس" اشاره کرده است. به گزارش بی بی سی: «سری بودن جلسه وزرای خارجه عرب همچنان ادامه دارد و تا کنون هیچ گونه جزئیاتی از دستور جلسه کنفرانس سران عرب منتشر نشده است. اما آنچه مسلم است، در کنفرانس سران عرب، مسئله فلسطین و همچنین موضوع لزوم حفظ نوعی موضع مشترک اعراب پس از اشغال لبنان توسط اسرائیل و پراکنده شدن نیروهای سازمان آزادی بخش فلسطین از بیروت، بیش از هر موقع دیگری مورد بحث قرار خواهد گرفت. وزیر امور خارجه تونس در مصاحبه ای با بی.بی.سی گفته است که قبل از جلسه نهایی کنفرانس سران عرب، رهبران عرب علاوه بر طرح پیشنهادی عربستان سعودی، طرحی را مورد بحث قرار خواهند داد که توسط حبیب بورقیبه رئیس جمهوری تونس ارائه شده است. طرح صلح حبیب بورقیبه مبتنی بر قطعنامه سال ۱۹۴۷ سازمان ملل متحد است که در آن درخواست تأسیس دو کشور شده بود، یک کشور یهودی و یک کشور فلسطینی. بر اساس قطعنامه مذکور، این دو کشور بایستی در سرزمین فلسطین تأسیس شوند که در آن زمان تحت فرمانروایی بریتانیا بود. بنابراین، به نظر می رسد که در کنفرانس سران عرب، موضوع به رسمیت شناختن اسرائیل مطرح خواهد شد، ولو اینکه به طور ضمنی باشد. به خاطر همین مطلب بود که در پاییز گذشته کنفرانس سران عرب در فاس (مراکش)، پس از چند ساعت منحل شد. از قراین چنین برمی آید که وزرای خارجه عرب در مورد چیزی تصمیم نگرفته باشند و به توصیه ملک حسن پادشاه مراکش، مطرح ساختن مسائل بسیار داغ را بر عهده خود کنفرانس سران گذارده باشند. وزیر خارجه تونس در گفت و گوهایش با بی.بی.سی، این نکته را اذعان کرد که توافق در

ص: ۱۴۸

گردهمایی وزرای خارجهٔ عرب در مورد خود دستور جلسه بوده، ولی جزئیات آن به توافق رسیده است. باید گفت که پس از عدم موفقیت چشم گیر کنفرانس قبلی سران عرب در فاس، ملک حسن مصمم بوده کنفرانس سران دیگری برگزار نکند، مگر آنکه از حضور کلیه رهبران ارشد عرب اطمینان حاصل شود به خصوص حافظ اسد رهبر سوریه. مقامات مراکش مطمئن هستند که تقریباً کلیه سران عرب در کنفرانس سران آینده حضور خواهند داشت و آنهایی که اختیار اتخاذ تصمیم را دارند، در کنفرانس خواهند بود، اما آنچه که مورد تردید است، این است که آیا این برای تضمین کسب نتیجه کافی است و آیا مقدمات کنفرانس به حد کافی تهیه شده است یا خیر؟! (۱)

۱۲۶

ایران آمادگی خود را برای رفت و آمد خانواده های اسیران اعلام کرد. در ملاقات رئیس هیئت نمایندگی صلیب سرخ در تهران با سرپرست ستاد نظارت بر پذیرش و اعزام خانواده های اسیران جنگی، ایران موافقت و آمادگی کامل خود را برای شروع برنامه دیدار اسیران با خانواده هایشان از ۳۱ شهریورماه (دومین سالگرد آغاز جنگ) اعلام و تأکید کرد که اجرای طرح ابتکاری ایران منوط به موافقت حکومت عراق است. آقای زارع معاون وزیر کشور و سرپرست ستاد نظارت بر پذیرش و اعزام خانواده های اسیران جنگی گفت: جمهوری اسلامی ایران برای اجرای این برنامه، آمادگی کامل دارد و حاضر است اولین دسته خانواده های اسیران عراقی را از ۳۱ شهریور بپذیرد و همچنین برای اعزام خانواده های ایرانی به کویت و ترکیه برای سفر به عراق آماده است.

پس از این دیدار، آقای "کونین" رئیس هیئت نمایندگی صلیب سرخ در تهران، به خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: «طرح ابتکاری و بشردوستانه ایران کاملاً منحصر به فرد و انقلابی است و من آن را می ستایم. کمیته بین المللی صلیب سرخ هم حاضر است هر وقت که موافقت طرف های دیگر برنامه با اجرای طرح اعلام شود، به عنوان مجری طرح بی طرف و غیر سیاسی با این برنامه همکاری کند.» (۲)

۱۲۷

با نزدیک شدن زمان برگزاری اجلاس فوق العاده وزیران امور خارجه کشورهای عضو جنبش غیر متعهدها که عراق اصرار به برگزاری آن در بغداد دارد، به نظر می رسد، رژیم عراق از این نشست ناامید شده است. سفر طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق به یوگسلاوی، گزارش رادیو امریکا و خبرگزاری امارات و... که در این گزارش گردآوری شده است، نشان می دهد که رژیم عراق دیگر به برگزاری اجلاس فوق العاده وزیران خارجه کشورهای عضو عدم تعهد در بغداد اصراری ندارد. به گزارش خبرگزاری عراق، طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق و عضو شورای فرماندهی انقلاب این کشور، امروز با "پیتر استامبولیچ" رئیس جمهور

ص: ۱۴۹

یوگسلاوی دیدار کرد. وی سپس درباره مسائل مطرح شده در این دیدار گفت: نظرات دو کشور درباره مسائل مورد بحث یکسان بوده و هر دو کشور بر اهمیت مستحکم نمودن جنبش عدم تعهد تأکید کردند.^(۱) این نخستین بار است که مقام های عراقی از تأکید بر برگزاری کنفرانس وزیران خارجه کشورهای غیرمتعهد در بغداد خودداری کرده اند. رادیو صدای امریکا گزارش داد، دولت عراق تصمیم گرفته است از پافشاری بر سر برگزاری اجلاس وزیران خارجه جنبش غیرمتعهدها در بغداد، دست بردارد. این رادیو با اعلام این خبر به نقل از سفیر عراق در دهلی نو، افزود: کشور متبوعش به خاطر حفظ وحدت جنبش غیرمتعهدها از میزبانی کنفرانس وزیران خارجه نهضت عدم تعهد صرف نظر خواهد کرد.

رادیو صدای امریکا سپس اعلام کرد: گفته می شود تصمیم عراق در پی ارسال نامه ای از سوی فیدل کاسترو رهبر کوبا و رییس کنونی جنبش عدم تعهد به صدام حسین اتخاذ شده است. در این نامه توصیه شده بود که بهتر است اجلاس به جای بغداد در دهلی نو برگزار شود.^(۲)

خبرگزاری امارات متحده عربی نیز در این باره از بغداد گزارش داد: وزیر مشاور در امور خارجه و فرستاده ویژه دولت عراق عازم هند شد تا پیام شفاهی صدام پیرامون تحولات هفتمین اجلاس سران عدم تعهد را به خانم گاندی نخست وزیر هند، ارائه دهد.

خبرگزاری فرانسه نیز در گزارشی در این خصوص از هاوانا به نقل از ناظران سیاسی اعلام کرد: هفتمین کنفرانس سران غیرمتعهدها احتمالاً در آینده نزدیک در دهلی نو برگزار خواهد شد و در این صورت، خانم گاندی به جای فیدل کاسترو به عنوان رئیس تازه جنبش عدم تعهد انتخاب خواهد شد. کاسترو با ارسال پیامی به سران کشورهای عضو عدم تعهد اعلام کرده است که مشورت های کوبا با دیگر کشورهای غیرمتعهد مؤید آن است که کشورهای عضو با تشکیل اجلاس سران در دهلی نو موافق هستند.^(۳)

۱۲۸

خبرگزاری فرانسه از جاکارتا گزارش داد که شکست طرح ربودن طه عبدالکریم وزیر نفت عراق، در بالی (اندونزی) در سال گذشته، به سبب موافق نبودن سفارت ایران با این طرح بوده است. بر اساس این گزارش، "ازهر محمد صیافیر" عضو شورای انقلاب اسلامی اندونزی، در اواخر هفته گذشته در دادگاه منطقه ای جاکارتا گفته است که در نظر داشته وزیر نفت عراق را برآید و او را با وزیر نفت ایران - که در اسارت عراقی ها است - مبادله کند. ازهر محمد برای اجرای این طرح از ایران خواسته بود تا در نبرد شورای انقلاب اسلامی اندونزی به منظور استقرار یک دولت اسلامی در اندونزی، به آنان کمک کند، اما، سفارت ایران با این طرح مخالفت کرده بود. به گفته ازهر محمد، ایران همچنین درخواست وی را برای تأمین بمب های ضدتانک و نارنجک نپذیرفته بود.^(۴)

ص: ۱۵۰

۲-۲۴. همان، ۹/۶/۱۳۶۱، ص ۱۵، رادیو امریکا، ۸/۶/۱۳۶۱.

۳-۲۵. مأخذ ۷، ص ۴.

۴-۲۶. مأخذ ۲، ۹/۶/۱۳۶۱، ص ۸ جاकारتا - خیرگزاری فرانسه، ۸/۶/۱۳۶۱.

آریل شارون در مصاحبه با اورینا فالانچی با صراحت به حمایت همه جانبه اسرائیل از بشیر جُمیل رهبر فالانژها و رئیس جمهور تازه انتخاب شده لبنان، اذعان کرد و گفت: «حکومت تازه لبنان مثل کودکی است که با عمل سزارین به دنیا آمده و به تنهایی قادر نیست خود را در اوضاع کنونی حفظ نماید.» وی سپس افزود: «اگر نظامیان ما لبنان را ترک کنند، این کودک تازه به دنیا آمده از دست رفته و نابود می شود.»

در این حال جُمیل از فرماندهی نیروهای فالانژکناره گیری کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، وی در پایان یک گردهمایی در مقر فرماندهی فالانژهای لبنان در بیروت شرقی، به خبرنگاران گفت که اعلام چنین تصمیمی برای او لازم بوده است. روزنامه جمهوری اسلامی در ادامه مطلب خود آورده است: «گفته می شود از فالانژهای لبنان برای سازماندهی ارتش لبنان بهره گیری و کلیه پست های کلیدی ارتش لبنان به آنان واگذار خواهد شد.»^(۱)

ضمیمه گزارش ۱۱۹

اکبر ابراهیمی فردی مذهبی و مستضعف است که در ۸ شهریور ۱۳۶۱، در حوالی میدان شوش به دست سازمان مجاهدین خلق ترور شد و به شهادت رسید. وی که قبل از این، چندین بار از طرف نیروهای سازمان مجاهدین خلق به ترور تهدید شده بود، با آگاهی قبلی از ترور خود، وصیت نامه ای را تنظیم و در بخشی از آن، این تهدیدها را منعکس کرده و مواضع سیاسی و عقیدتی خود را شرح داده بود. وی در وصیت نامه خود نوشته است: «سلام به امام زمان، سلام به رهبر، نائب امام زمان که ما را از خواب غفلت بیدار کرد... خدایا، تو شاهدی که من از اول انقلاب اگر کسی درباره روحانیت حرفی می زد با تمام قدرت بر دهانش می زدم و مقام روحانیت را بالا می بردم، ولی آن قدر نامه تهدیدآمیز به من دادند که دست از این کار بردار و گرنه تو و مغازه ات را منفجر می کنیم، ولی من عکس های روحانیت را زیادتر کردم و گوش به حرف آنها ندادم. ای خدا، شاهد باش که چندین بار نامه به من دادند، یکی از این نامه ها را به منطقه ۱۰ [کمیته] بردم و به دست یکی از برادران مسئول دادم که پرونده کنند که اگر روزی با کسی درگیری پیدا کردم، اطلاعات کافی در منطقه [۱۰] وجود داشته باشد. نامه دیگری در کشوی مغازه خودم هست که آن را نگاه داشته ام. خیلی از این تهدیدها کردند، [ولی من] تمام شیشه های مغازه ام پر از عکس های رجائی، باهنر، بهشتی و شهدای ۷۲ تن است. می خواهم این را بگویم که اسلام شکست ناپذیر است، اگر می خواست شکست بخورد در دوره امام حسین (ع) شکست می خورد. از این چیزها [تهدیدها] نمی ترسم. می خواهم بگویم، اسلام است که تمامی قدرت ها را از بین می برد و اسلام است که بر قدرت ها و امریکا از آن می ترسند. بیاید دست به دست هم بدهید و این اسلام را غریب نگذارید تا در آخرت توشه ای برای خود داشته باشید و من می خواهم روزی انتقام خون همه شهیدان را از آنها که دفاع از خلق می کردند، بگیرم و می دانم که بالاخره مجاهدین خلق مرا خواهند کشت.»^(۲)

ص: ۱۵۱

۱- ۲۷. مأخذ ۷، ص ۳، واشنگتن - خبرگزاری فرانسه.

۲- ۲۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

در پی حملات ناموفق جنگنده های نیروی هوایی ارتش عراق به جزیره خارک در چند روز گذشته، امروز نیز جنگنده های عراق در بمباران تأسیسات نفتی ایران در این جزیره ناکام ماندند. در این حمله، همه راکت های شلیک شده، در دریا فرود آمد و هیچ گونه خسارت و تلفاتی به بار نیاورد.^(۱) به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از مقامی آگاه در صنعت نفت جزیره خارک، کار بازسازی و مرمت تعدادی از لوله های انتقال نفت به اسکله "تی" جزیره خارک - که در ۲۷ مرداد ۱۳۶۱ بر اثر اصابت موشک عراقی آسیب دیده بود - پایان یافته و آماده بهره برداری شده است. یادآور می شود، در ساعت ۱۹:۰۴ چهارشنبه ۲۷ مرداد ۱۳۶۱، بر اثر اصابت موشک شلیک شده از هواپیماهای عراق به دو مخزن نفت خام صادراتی در جزیره خارک و ایجاد حریق در این مخازن، تعدادی از لوله های انتقال نفت به اسکله (تی) نیز آسیب دید. این مقام آگاه درباره صادرات نفت از جزیره خارک گفت: «کشتی های نفت کشی که برای اروپای شرقی و هلند نفت تأمین می کنند و روز یکشنبه ۷ شهریور ۱۳۶۱، وارد جزیره خارک شده بودند، پس از بارگیری، این جزیره را ترک کردند و کشتی های نفت کش دیگری طبق برنامه وارد جزیره خارک شدند که کار بارگیری آنها انجام می شود.»^(۲)

گلوله باران شهر آبادان و ارسال سلاح و مهمات به عراق از طریق کشورهای همسایه این کشور امروز نیز ادامه داشت. امروز شهر آبادان هدف گلوله های دوربرد توپخانه عراق قرار گرفت. در این گلوله باران یک مغازه تخریب و بخشی از انبار پالایشگاه آبادان دچار حریق شد.^(۳) در ادامه کمک های تسلیحاتی و پشتیبانی لجستیکی از عراق، طی دیروز و امروز ۷۸ تریلر و ۲۴ خودرو حامل سلاح و مهمات و قطعات هواپیما از مرزهای اردن و کویت وارد خاک عراق شد.^(۴)

۱- ۱. سند شماره ۷۲۱۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه از ستاد منطقه ۹ اطلاعات، به مرکز اطلاعات، ۱۰/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۵، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۴، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۹/۶/۱۳۶۱.

۳- ۳. همان، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۹/۶/۱۳۶۱.

۴- ۴. سند شماره ۱۶۹۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی قدس (رکن ۲)، شماره ۶۸۷، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۱۴۱۶۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۶۷۶، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

درحالی که درگیری میان نیروهای دولتی ایران و شورشیان گُرد در مناطق شمال غرب کشور ادامه دارد، امروز نیز نیروهای حزب دمکرات و سازمان کومه له با یکدیگر درگیر شدند. در ادامه درگیری روز گذشته نیروهای حزب دمکرات کردستان و سازمان کومه له در روستای "قره داغ" در ۲۳ کیلومتری شمال شرقی مهاباد، امروز گروهی از افراد مسلح کومه له با حمله ای غافلگیرانه به یک مقر حزب دمکرات، هشت تن از افراد این حزب را اسیر کردند. در این عملیات تعدادی سلاح از جمله یک توپ ۱۰۵ میلی متری و مقداری مهمات به دست نیروهای کومه له افتاد. (۱)(۲)

افراد مسلح شورشی، وابسته به گروه های غیرقانونی کردستان، شبانه به شهر بوکان نفوذ کرده و هم زمان در سه نقطه به پایگاه های نیروهای مسلح نظام حمله کردند و به یک خودرو تویوتای سپاه نیز کمین زدند. در این درگیری ها یک تن از افراد خودی شهید و ۳ تن زخمی شدند، یک اسلحه و یک بی سیم پی.آر.سی. ۷۷ نیز به دست مهاجمان افتاد. از نیروهای مهاجم نیز ۳ تن کشته و چند نفر زخمی شدند. (۳)

در عملیاتی که با نام "نارالله" و با هدف پاک سازی تعدادی از روستاهای اطراف صائین دژ آغاز شد، روستاهای "علی آباد"، "باغ بالا"، "باغ پایین"، "سگتولی بالا"، "سگتولی پایین" و "گلچرمو" در جنوب شرقی این شهر پاک سازی شدند. در این عملیات ۱۷ قبضه انواع سلاح و مقداری اسناد درون گروهی حزب دمکرات به دست نیروهای خودی افتاد.

همچنین در ادامه پاک سازی این منطقه، گروه ضربت "جندالله" صائین دژ با اجرای عملیاتی دیگر، یکی از روستاهای حاشیه "جوانمرد" را پاک سازی کردند. در این عملیات برخی عناصر حزب دمکرات دستگیر و شماری نیز کشته شدند و تعدادی اسلحه نیز به دست نیروهای خودی افتاد. (۴)

به تلافی این اقدامات، عناصر حزب دمکرات کردستان، در قریه "یاریم قیه" ماکو، دو تن از کردهای مسلمان را شهید کردند. در سنج نیز نیروهای تجزیه طلب یک کرد مسلمان را ترور و شهید کردند. (۵)

همچنین در یک عملیات وسیع پاک سازی در محور نوسود - پاوه - باینگان به همت سپاه جوانرود، پاوه، باینگان و نوسود - که از دو روز پیش آغاز شده بود - محور مرزی شیخ صله به نوسود آزاد شد. با این عملیات، ۲۲ پارچه از آبادی های منطقه به وسعت بیش از یک صد کیلومتر مربع از مناطق تحت اشغال حزب دمکرات و گروه کومه له آزاد شد. در این عملیات، ۱۱ تن از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته، ۱۵ تن زخمی، ۳ تن اسیر و از نیروهای خودی نیز ۵ تن شهید و ۸ تن زخمی شدند. (۶)

ص: ۱۵۴

۱- ضمیمه دارد.

۲- ۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- ۶. سند شماره ۱۶۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب

اسلامی، به اطلاعات عملیات، شماره ۳۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۷۲۱۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه ۲-۷ (باختران)، به طرح و برنامه اطلاعات عملیات مرکز، ۱۳/۶/۱۳۶۱.

۴-۷. سند شماره ۶۷۰۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی منطقه ۵ (۷/۶/۱۳۶۱ الی ۱۶/۶/۱۳۶۱)، از فرماندهی منطقه ۵ به فرماندهی کل، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

۵-۸. روزنامه اطلاعات، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه خبری سپاه پاسداران خوی.
۶-۹. سند شماره ۷۲۱۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه منطقه ۷، به ستاد مرکزی سپاه فرماندهی، ۱۱/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۶۸۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندار پاوه، به استانداری باختران، ۱۳/۶/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و- سند شماره ۷۲۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات شاجا، به وزارت کشور، ۱۰/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۳۴۹۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه - مرکز فرماندهی به ستاد منطقه ۷ - فرماندهی، ۱۱/۶/۱۳۶۱.

گروه ها و احزاب غیرقانونی فعال در شمال غرب ایران برای تأمین نیازهای مالی خود، قاچاق کالا می کنند. کمیته انقلاب اسلامی آذربایجان غربی اعلام کرد که پاسداران این نهاد چهار کامیون پارچه با پوشش یونجه، به ارزش تقریبی سیصد میلیون ریال را - که شورشیان حزب دمکرات در حال انتقال آنها به تهران بودند - کشف و ضبط کردند.

مرتضی پناهی آذر کفیل قائم مقام کمیته انقلاب اسلامی آذربایجان غربی، در این باره گفت: چندی قبل از سوی سازمان اطلاعات ۳۶ میلیونی اطلاع داده شد که چهار دستگاه کامیون از روستاهای کهریزه و کهنه ملاطر، اجناس قاچاق بارگیری کرده اند. این خبر، همراه با مشخصات کامیون ها، بلافاصله به پاسداران کمیته مستقر در جاده مه آباد - ارومیه اطلاع و دستورات لازم داده شد. نیروهای کمیته که مترصد رسیدن کامیون ها بودند، در تاریخ ۸/۶/۱۳۶۱ تعداد ۲ دستگاه و در تاریخ ۹/۶/۱۳۶۱، نیز دو دستگاه دیگر را شناسایی و توقیف کردند. مأمورین در بازرسی از کامیون ها، موفق به کشف ۲۲۳ عدل پارچه به قیمت تقریبی ۳۰ میلیون تومان شدند که از کشور عراق خریداری شده بود. مقصد این پارچه ها تهران بود و شورشیان برای استتار پارچه ها از یونجه استفاده کرده بودند. در تحقیقاتی که از راننده ها و افراد دستگیر شده به عمل آمد، آنها اعتراف کردند که با حزب دمکرات همکاری نزدیک دارند.

پناهی افزود: چون این اشخاص مستقیماً به عراق و حزب دمکرات وابسته اند، تصمیم گیری درباره آنها به دادگاه های انقلاب و مقامات ذی صلاح قضایی مربوط می شود. (۱)

یک هلی کوپتر نیروهای مسلح ایران به ترکیه فرار کرد. بر اساس گزارش فرماندهی منطقه ۵ (آذربایجان شرقی) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، هلی کوپتر ۲۱۴ به بهانه پرواز آزمایشی بعد از تعمیر، از باند لشکر ۶۴ ارومیه به پرواز درآمد و در "دره یانی" نزدیک مرز ترکیه در مقر ضدانقلاب به زمین نشست و سپس به ترکیه پرواز کرد. (۲)

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی باختران، ارومیه و بابل، نه تن از اعضای حزب دمکرات کردستان، سازمان کومه له و سازمان مجاهدین خلق اعدام شدند. جرائم این افراد، اقدام مسلحانه برای براندازی جمهوری اسلامی، شرکت در عملیات ترور و بمب گذاری، درگیری های خیابانی، غصب اموال مردم، واداشتن مردم به کار اجباری به نفع گروه های محارب و... بود. (۳)

سازمان مجاهدین خلق ایران، همچنان استراتژی بی ثبات سازی جمهوری اسلامی ایران را از طریق اجرای ترورهای کور دنبال می کند. امروز نیز اعضای این سازمان، ساعت ۱۰ در خیابان فرجام شرقی، سبزی فروشی را با شلیک چند گلوله شهید کردند. (۴)

-
- ۱-۱۰. روزنامه کیهان، ۱۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۲-۱۱. سند شماره ۶۷۰۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی منطقه ۵، از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۱۷/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۱۲. مأخذ ۸، ص ۱۳.
- ۴-۱۳. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۴، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۶.

صبح امروز، دفتر خطوط هواپیمایی آلمانی "لوفت هانزا" در بغداد منفجر شد. خبرگزاری فرانسه با اعلام این خبر از بغداد گزارش داد: پس از این انفجار - که صدای آن شهر بغداد را تکان داد - نیروهای امنیتی جست و جوی خود را برای یافتن عاملان این انفجار آغاز کردند. (۱)

پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق دو هلی کوپتر ارتش عراق را سرنگون کردند. بر اساس خبری که صدای رادیو دمکرات کردستان عراق پخش کرد، در ساعت ۹:۳۰ امروز، چهار هلی کوپتر ارتش عراق به قرارگاه پیشمرگان دمکرات عراق در منطقه "سیدکان" واقع در استان اربیل عراق حمله کردند. پیشمرگان کرد نیز با اجرای آتش پدافند زمین به هوا، موفق شدند دو فروند از هلی کوپترهای ارتش عراق را سرنگون کنند. لاشه یکی از هلی کوپترها به شماره ۴۳۵۸ در نزدیکی اردوگاه پیشمرگان کرد افتاد و هلی کوپتر دیگر نیز در اطراف سیدکان سرنگون شد. (۲)

نمایندگان جمعیت های هلال احمر سوریه و جمهوری صحرا در پایان دیدار خود از اردوگاه اسیران عراقی در ایران و بازدید از مناطق مسکونی و غیرنظامی ویران شده کشور بر اثر حملات عراق، مشاهدات و نظرهای خود را در این خصوص بیان کردند.

نماینده جمعیت هلال احمر صحرا در این باره گفت: رفتار مسئولین ایرانی با اسرای عراقی بسیار عالی است و آنان از محل اقامت مناسب و خوبی برخوردار هستند، به طوری که اسرا از رفتار مسئولان ایرانی راضی بوده و خود را مهمان جمهوری اسلامی ایران به حساب می آورند.

نماینده هلال احمر سوریه نیز گفت: تمام اقدامات عراق در کشتار زنان و کودکان بی گناه، بمباران بیمارستان ها و ... ، مخالف مقررات بین المللی و مغایر کنوانسیون های ژنو می باشد.

نمایندگان هلال احمر دو کشور سوریه و صحرا در پایان سفر خود به ایران، با تشکر از مهمان نوازی ایرانیان، اعلام کردند که پس از بازگشت به کشور متبوع خود، مشاهدات خود را به مجامع بین المللی منعکس خواهند کرد. (۳)

رئیس و نمایندگان مجلس شورای اسلامی، دادستان کل انقلاب، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، وزیر امور خارجه، سفیران و کارداران جمهوری اسلامی ایران در کشورهای خارجی، جمعی از علمای "پاوه" و "اورامانات" و اعضای اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان ایرانی در هند امروز با امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی دیدار کردند. در این دیدار ابتدا آقای هاشمی رفسنجانی در سخنانی به مسئله تجاوز اسرائیل به لبنان و سکوت کشورهای اسلامی در برابر آن اشاره کرد.

۱-۱۴. مأخذ ۸، ص ۱۶، بغداد - خبرگزاری فرانسه.

۲-۱۵. سند شماره ۱۶۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش جمهوری

اسلامی، شماره ۱۶۹، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۳-۱۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۷.

مراقبت از نفس، حضور در جبهه را واجب کفایی خواندند و افزودند: به رغم ادعای آتش بس رژیم عراق، نیروهای عراقی شهرهای ایران را پی در پی گلوله باران می کنند. در چنین اوضاعی، نیروهای مسلح ایران، تا هر جا که برای دفاع ضروری باشد، به پیشروی خود ادامه خواهند داد. ایشان شکست عراق در برگزاری اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد را یک پیروزی سیاسی برای ایران دانستند و تلاش کشورهای عربی برای به رسمیت شناختن اسرائیل را تقییح کردند. امام خمینی همچنین با اشاره به ایام حج و سفر استجابی شماری از مسئولان، نیاز مملکت را به وجود آنها یادآور شدند و خدمتگذاری به مردم را از اولویت های امروز مسئولان برشمردند. رهبر انقلاب ضمن یادآوری تحول بزرگی که در مردم، به خصوص رزمندگان رخ داده است، آن را بیشتر و بهتر از تحول مردم در زمان صدر اسلام دانستند.

امام خمینی درباره ضرورت حضور در جبهه های جنگ فرمودند: «باید ما توجه کنیم به اینکه، ما امروز در حال جنگ هستیم؛ هم جنگ سیاسی و هم جنگ نظامی. الآن ما با تمام این قدرت هایی که در جهان هست و آنهایی که تبع قدرت های بزرگ هستند، در حال جنگیم، یعنی آنها به ما حمله می کنند و ما در حال دفاعیم ... الآن جبهه ها احتیاج به افراد دارد. در جبهه ها باید افراد بروند. این یک واجب شرعی - الهی است، منتها واجب کفایی. به همه واجب است، مگر اینکه به اندازه کفایت حاصل شده باشد؛ هر که می تواند، قدرت دارد، بر او واجب است و اگر ما چنانچه به اندازه کفایت به طوری که سران نظامی، از سران پاسداران و سران ارتش و اینها گفتند دیگر احتیاج نیست، آن وقت از همه ساقط می شود. ما باید این مطلب را درست توجه به آن داشته باشیم که در حال جنگیم و در حال دفاع؛ و اگر - خدای نخواست - سستی بکنیم، یک مثل اسرائیلی - خدای نخواست - به ما حمله می کند و اگر ما سستی کنیم، بر ما چیره می شود. ما از حالا باید جلوی ما را بگیریم.»

امام خمینی با اشاره به گلوله باران شهرهای ایران و ضرورت دفاع از شهرها در مقابل حملات دشمن، فرمودند: «ما تا هر حدی که [در خاک دشمن پیش] رفته ایم، همه دفاع بوده، الآن هم دفاع می کنیم. الآن هم در عین حالی که صدام ادعا می کند که ما شهرهای ایران را به آن کاری نداریم، الآن هم آبادان ما و بعضی دیگر از بلاد ما هر روز - آبادان تقریباً، هر روز تقریباً - بمباران می شود؛ یعنی از خارج [گلوله] توپ می اندازند و اینجا را تبه می کنند، مردم را شهید می کنند و ما باید دفاع کنیم از این مسلمان ها و باید دفاع کنیم از این کشور اسلامی. تا هر جایی که باید دفاع کرد، پیشروی باید کرد و این بسته به همت جوان های برومند متعهد جندالله است که نقیصه ها را پر کنند و بروند و انشاءالله، به زودی کار را تمام کنند تا بعد برویم دنبال آن دشمن بزرگ تر، خبیث تر. اگر از صدام هم کسی خبیث تر باشد، آن "بگین" و امثال اینها است.»^(۱)

ص: ۱۵۷

۱- ۱۷. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، صحیفه امام، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶ تهران: چاپ اول ۱۳۷۸، صص ۴۶۳ و ۴۶۴.

امام خمینی با اشاره به شکست تلاش های عراق در برگزاری اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد، فرمودند: «صدام با تمام قوا کوشش کرد به اینکه سران کشورهای غیرمتعهد را در بغداد جمع کند و این جمهوری اسلامی و این قدرت اسلام در این گوشه دنیا باعث شد که سران کشورها توجه کنند و دست رد به سینه صدام بزنند، بعد هم با کمال وقاحت می گوید: من برای اینکه وحدت اسلامی محفوظ باشد، از او [میزبانی اجلاس سران] گذشتم، پس خوب است وزرای خارجه بیایند اینجا! آن هم هرچه توانست این ور، آن ور زد و به دریوزگی فرستاد افراد را به همه جا، منتهی به این شد که حالا- باز اعلام کرده است که نه، ما برای وحدت مسلمین از این مطلب هم گذشتیم و من عقیده ام این است که ایشان برای وحدت مسلمین به جهنم بروند!» (۱)

حضرت امام با تقبیح تلاش اخیر کشورهای عربی برای به رسمیت شناختن اسرائیل، فرمودند: «الآن همه جست و خیزهایی که در اکثر این کشورهای اسلامی می شود، برای این است که اسرائیل را به رسمیت بشناسند و آن قرارداد "کمپ دیوید" را تحکیمش بخشند. ... اگر این بی تفاوتی و این کمک و این طفره زدن برای اینکه بشناسند اسرائیل را به رسمیت، اگر این به نتیجه برسد، او فرمان فرمای همه شان خواهد شد و همین طور که حالا تحقیرشان کرد و ذلیلشان کرد، ... در همه جا ریشه می دواند. مکرر این مسئله ذکر شده است که اسرائیل قناعت نمی کند به آنجایی که هست؛ قدم قدم پیش می رود و هر قدمی که رفت هم می گوید که ما کاری نداریم، همین است، فردا قدم بالاتری برمی دارد؛ امروز لبنان است، فردا - خدای نکرده - سوریه، پس فردا عراق است و همین طور.»

امام امت با ابراز تأسف از تفرقه مسلمانان در مقابل اسرائیل، فرمودند: «مع الاسف این دولت ها به جای اینکه در مقابل این آدم و این غیرانسان قیام کنند، نهضت کنند، اتفاق حاصل کنند برای جلوگیری، یک انکار هم نکردند. الآن هم جست و خیز می کنند برای اینکه تثبیت کنند مقام او را. این یک ننگی است که در کشورهای اسلامی بر چهره همه است، بر سران، بی واسطه و بر مردم کشورها هم که سران را این طور به حال خودشان گذاشتند که هر کاری می خواهند بکنند و هر ذلتی می خواهند برای اسلام و مسلمین تهیه کنند و جلو اینها را نگرفتند، بر آنها مع الواسطه. ما این مصیبت ها را به کجا باید ببریم؟» (۲)

حضرت امام سپس با اشاره به تصمیم عده ای از مسئولان مملکتی برای رفتن به حج، با اولویت دادن به خدمتگزاری به مردم در برابر حج مستحبی، گفتند: «حفظ ثغور اسلام جزء فرایضی است که هیچ فریضه ای بالاتر از آن نیست؛ حفظ اسلام است. آقایان توجه کنند! خودشان همه دانشمند هستند، همه توجه به مسائل دارند؛ که البته بعضی از مسائل دیگر هست، که من نمی خواهم بگویم که موجب نگرانی است، ولی خودتان توجه بکنید که آیا با این وضعی که کشور ما دارد، اینطور کوچ کردن به جوار بیت الله با آن همه ثواب هایی که دارد،

ص: ۱۵۸

۱- ۱۸. همان، صص ۴۶۱ و ۴۶۲.

۲- ۱۹. همان، صص ۴۵۹ تا ۴۶۱.

رهبر انقلاب در دیدار رئیس و نمایندگان مجلس و تعدادی از مسئولین با ایشان:

ما تا هر حدی که در خاک دشمن پیش رفته ایم، همه دفاع بوده، الآن هم دفاع می کنیم. الآن هم آبادان ما و بعضی دیگر از بلاد ما هر روز بمباران می شود؛

ما باید دفاع کنیم و تا هر جایی که باید دفاع کرد، پیشروی باید کرد.

بر غیر اشخاصی که واجب عینی است، آیا الآن صلاح می دانند آقایان که این مملکت را به حال تعطیل درآورند؟! و - خدای نخواستہ - یکوقت یک صدمه ای وارد بشود به کشورتان، علاوه بر یک نگرانی های دیگری که هست. در هر صورت، توجه به این بکنید، انگیزه ای که در قلب شما برای رفتن حج هست، چه هست؟ این است که به ثواب عالی برسید؟ آن وقت ببینید ثواب اینکه به حج بروید یا ثواب اینکه برای مسلمین خدمت بکنید، کدام بیشتر است؟ برای حدود و ثغور اسلام خدمت بکنید، کدام بیشتر است؟»^(۱)

حضرت امام با اشاره به برتری روحی مردم در زمان حال نسبت به صدر اسلام و آمادگی بیشتر آنها برای فداکاری در راه اسلام، گفتند: «شما وقتی ملاحظه بکنید صدر اسلام را، آیات شریفه ای که وارد شده، روایاتی که وارد شده، راجع به این تساهلی که در جنگ می کردند آنها. آن خون جگری که حضرت امیرالمؤمنین - سلام الله علیه - می خورد که هی شما می گوئید: "جنگ"، می گوئید: "حالا تابستان است بگذارید زمستان"، زمستان می گوئید: "تابستان!" شما ببینید امروز این سپاه پاسداران این ارتش، این نظامی ها، این بسیج، این ملت در آن هوای گرم ۶۰، ۷۰ درجه خوزستان و در آن بیابان ها که انسان اگر برود خفه می شود، این جوان های عزیز ما به مدد الهی دارند زحمت می کشند، آخ هم نمی گویند، یک کدام شکایت نمی کنند. من تا کنون که اینجا نشسته ام، یکی که شکایت بکند از اینکه در جنگ - مثلاً - برویم، چطور شد، من ندیده ام همچو چیزی. لکن هر روز می آیند با چهره گشاده، هر روز می آیند و تقاضا می کنند که ما برویم شهید بشویم.»

ص: ۱۵۹

امام خمینی با ذکر این موضوع به افرادی که با مشاهده امور جزئی اشکال تراشی می کنند، اشاره کردند و فرمودند: «یک همچو تحولی که حاصل شده است در یک کشوری، این آقایانی که آن کنار نشسته اند و اشکال تراشی می کنند، - مثلاً در یک دهی یک آدمی در آن ده یک کاری کرده، پس و اسلاما - فکر این نمی کنند که خوب در یک کشوری که انقلاب شده است و الآن در حال انقلاب است، یک آدمی هم در یک گوشه ای از این کشور یک کاری می کند؟ مگر شما حالا با زمان پیغمبر، می خواهید شما خیلی جلو باشید؟ زمان پیغمبر هم همین مسائل بوده، همین مطالب بوده که یک حکومت، حضرت امیر یک حکومتی که می فرستاد، گاهی خرابکاری می کرد، عزلش می کرد، مگر می شود یکدفعه همه جا، یکدفعه ما صبح کنیم ببینیم که همه جا بهشت برین شده است؟» (۱)

حضرت امام همچنین با اشاره به پیوند تشیع و تسنن برای پیشبرد امور جمهوری اسلامی، گفتند: «کدام وقت شما دیده بودید که برادرهای اهل سنت و برادرهای اهل تشیع مجتمع بشوند و در یک مقصد راه بروند؟ اگر بگذارند این فاسدها، اگر بگذارند که این دو تا برادر، این دو قشر بزرگ اسلامی با هم پیوند کنند و در مقابل دیگران بایستند. و بالاخره، باید همیشه توجه به خدا داشته باشیم و بدانیم که یک روزی همه ما در محضر خدا می رویم و همه ما مسئول هستیم؛ این را باید احساس بکنیم.» (۲)

پیش از سخنان امام خمینی، آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی در سخنانی با یادآوری حمایت همه جانبه دولت امریکا از اسرائیل در تجاوز به لبنان، به سکوت دولت های عرب و علمای اسلامی اهل تسنن اشاره کرد و از دولت های عربی خواست تا با استفاده از ابزارهای اقتصادی، قطع فروش نفت، قطع ارتباط سیاسی و ... برای احقاق حق مردم فلسطین اقدام کنند. بخش هایی از سخنان هاشمی رفسنجانی چنین است:

«در لبنان در کشوری که بیش از دوسوم جمعیتش، یعنی حدود دو میلیون نفر مسلمان است و صدها هزار فلسطینی مسلمان آنجا جمع شده بودند، یک اقلیت مسیحی، آن هم بخش فالانژیست، که اینها از کثیف ترین مردم دنیا هستند - فالانژ واژه ای شده است که امروزه، کتائب لبنان، که ما می دانیم اینها هم عامل بیگانه اند، هم جانی اند و هم نسبت به مردم لبنان ستمگرند - در یک چنین کشوری که رزمندگان فلسطین و آوارگان به آن پناه برده بودند و مردم ۱۵ سال مرارت مسلح شدن را کشیده بودند و آنهمه مشکلات را تحمل کرده بودند، در چنین کشوری با حمایت رسمی اسرائیل، با لشکرکشی اسرائیل و با حمایت بی پرده امریکا که حتی قطعنامه های بسیار ساده را در سازمان ملل وتو کرد، در جلو چشم این همه کشورهای اسلامی و این همه سلاطین نفت و این همه قدرت و این همه مدرسه علمیه و این همه عالم و دانشمند اسلامی که در همه دنیا این را می دیدند و در مقابل چشم این همه مؤسسات حقوق بشر، این جنایت عظیم، با لشکرکشی اسرائیل اتفاق افتاد و یک جریان

ص: ۱۶۰

۱- ۲۱. همان، ص ۴۶۷.

۲- ۲۲. همان، ص ۴۶۹.

خیبشی را بر مردم حاکم کردند و به صورت رسمی و علنی اعلام می کنند، ما در کنار امریکا ایستاده ایم. این همه جنایت را ما می بینیم، کشورهای به اصطلاح اسلامی و علمای این همه بلاد، الازهرها و دانشگاه های مدینه منوره و سایر کشورهای اسلامی از اندونزی گرفته تا مغرب، اینها همه نشسته اند و دارند نگاه می کنند و متأسفانه کنفرانس آینده سران کشورهای اسلامی هم می خواهد بر این جنایت هولناک صحنه بگذارد. این حادثه خیلی زشت است. خیلی تلخ است و تعبیر من این است که اگر کشورهای اسلامی فقط با امریکا قهر می کردند، دعوا و جنگ و نزاع هم نمی کردند، فقط می گفتند یک ماه با تو قهر هستیم و یک ماه رابطه قطع، نفت قطع، بازرگانی قطع. یک ماه قهر، جلوی این فاجعه را می گرفت، که این کار را نکردند، حالا در توطئه چقدر شریک بودند؟ این از مسائلی است که همه خواهند فهمید. اما نتیجه ای که می خواهیم بگیریم این است که این حادثه هولناک، توجه مستضعفان جهان را به جمهوری اسلامی ایران بیشتر کرد. یعنی امروز هیچ مرجعی در دنیا شناخته نمی شود که خواست های محرومان دنیا را تعقیب کند. هیچ مرجع رسمی شناخته نمی شود، نه یک حزبی، نه یک گروهی، نه یک مدرسه ای، نه یک دانشگاهی، نه یک دولتی، نه یک مؤسسه جهانی این جمهوری اسلامی با این فاجعه عظیمی که در لبنان اتفاق افتاد یک دفعه تحقیقاً مطمح انظار جمع زیادی از محرومان دنیا و مخصوصاً دنیای اسلامی می شود و وظیفه ما و مسئولیت به شدت سنگین می شود و مسئولیت این پاسداران سنگین می شود که اگر امروز در این جبهه جان می دادند فردا جبهه های دیگری در انتظارشان خواهد بود و ما هم آماده ایم برای انجام این مسئولیت و انشاءالله با رهبری امام و با فداکاری این امت، بتوانیم امروز در دنیای بسیار آلوده و کثیف دنیا، و در عین حال بسیار تشنه دنیا بتوانیم اثبات کنیم که اسلام و رهروان معصومان سلام الله علیهم صلاحیت هدایت نسل تشنه دنیا را دارند و امروز روز ولادت امام بزرگوار هشتممان، ما در محضر امام امت تعهد می کنیم که در خدمت این فکر و این رسالت هستیم، ان شاءالله خداوند به ما توفیق عنایت بکند.»(۱)

۱۴۱

آیت الله سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور، امروز به مناسبت میلاد امام هشتم، در صبحگاه مشترک نیروهای نظامی و انتظامی در مشهد حضور یافت و در سخنانی بر پیشروی ایران در خاک عراق برای سرکوب توپخانه دشمن و امن سازی شهرهای مرزی کشورمان تأکید کرد.

رئیس جمهور با تأکید بر اینکه به رغم تبلیغات واهی دشمنان، هیچ گاه به فکر کشورگشایی نبوده و نیستیم، گفت: «جمهوری اسلامی ایران [قصد ندارد که به مرزهای همسایگان حمله کند و ما بارها گفته ایم که ارتش ما، ارتش متجاوز نیست ... و ما به دفاع از شرف، استقلال و میهن اسلامی مان و مهم تر از همه، به دفاع از انقلاب اسلامی خود برخاسته و مردانه مبارزه کردیم.»

ص: ۱۶۱

رئیس جمهور با بیان اینکه قسمت هایی از خاک ایران، از جمله نفت شهر، هنوز هم در اشغال نیروهای عراقی است، افزود: «امروز در سراسر جبهه ها ... تا آنجا که برای دفاع از امنیت شهرهای خود لازم باشد، مبارزه می کنیم. ما نمی نشینیم تا دشمن در مرزها متمرکز شود و هر روز شهرهای مرزی ما از جمله آبادان و خرمشهر را بمباران کند ما از خاک مقدس خود دفاع می کنیم. این دشمن، جز زبان زور، زبان دیگری نمی فهمد و با او نمی توان با صلح و از در مسالمت درآمد. ما مجبوریم آتش توپخانه دشمن را از شهرهای خود خاموش کنیم و بدین لحاظ تا نقطه ای پیش می رویم که این مهم صورت پذیرد و تا نقطه ای دشمن را عقب خواهیم راند که امکان زندگی سالم برای هم وطنان ما در کنار مرزها فراهم شود.»

رئیس شورای عالی دفاع با اشاره به اینکه حکومت صدام باید ساقط شود، گفت: «اگر [به تعویض مهره های این رژیم قانع نیستیم به دلیل این است که طبیعت این رژیم زورگویی، تحمیل و تجاوز است و این امر دخالت در امور داخلی دیگران محسوب نمی شود، بلکه دفاع از امنیت بزرگ ترین و قدرتمندترین کشور منطقه یعنی ایران و دفاع از تمامی کشورهای مسلمان در این منطقه حساس است.» آیت الله خامنه ای با تأکید بر این نکته که ابتکار عمل در تمامی جبهه ها با ایران است گفت: «ما آماده ایم تا دشمن را در هر یک از مناطق مرزی سرکوب کنیم و خواهیم کرد، قدرت رزمندگان ما آن چنان بالاست که با وجود همه گونه کمک نظامی و انسانی، رژیم عراق در مقابل ما قادر به مقاومت نخواهد بود.»

رئیس جمهور با اشاره به کمک های کشورهای عربی به عراق در جنگ علیه ایران، اعلام کرد: «کسانی که در منطقه خلیج فارس و خاورمیانه پس از آشکار شدن حقیقت، باز به دشمن ما کمک می کنند، با ما در حال جنگ اند و ما آنها را یک کشور در حال جنگ با خودمان به حساب می آوریم.»^(۱)

رادیو بی.بی.سی با اشاره به سخنان امروز رئیس جمهور، گزارش داد: «پرزیدنت [آیت الله] خامنه ای رئیس جمهوری اسلامی ایران، اظهار داشته است که سربازان ایرانی برای جلوگیری از بمباران بنادر آبادان و خرمشهر، در خاک عراق پیشروی خواهند کرد. او گفت که نیروهای ایرانی در موقعیت خوبی قرار داشته و آماده اند تا دشمن را در هر نقطه ای از جبهه پانصد کیلومتری درهم بشکنند.»

بی.بی.سی به نقل از رئیس جمهور اعلام کرد: «این دشمن جز زبان زور نمی فهمد و با او نمی توان از صلح و آشتی صحبت کرد. رئیس جمهور ایران افزود که سپاه ایران تا جایی که برای خاموش کردن توپخانه دشمن لازم باشد پیشروی خواهد کرد.»^(۲)

ص: ۱۶۲

۱- ۲۴. مأخذ ۱۶، ص ۴.

۲- ۲۵. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۱/۶/۱۳۶۱، رادیو بی.بی.سی، ۱۰/۶/۱۳۶۱، صص ۸-۹.

سفیر سوریه در تهران، امروز با حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه، دیدار و با وی درباره امور دوجانبه و موضوعات منطقه ای گفت و گو کرد.

در این دیدار، سفیر سوریه با محکوم کردن اقدام کشورهای عربی برای به رسمیت شناختن اسرائیل گفت: «کشورهای مرتجع عرب درصدد هستند با به رسمیت شناختن اسرائیل، روند "کمپ دیوید" را گسترش دهند.» وی افزود: «هر کشوری که قراردادی با اسرائیل امضا کند، سوریه آن کشور را به عنوان دشمن خویش قلمداد خواهد کرد.»

معاون سیاسی وزارت امور خارجه نیز با محکوم کردن تلاش برخی کشورهای عربی برای تصویب طرح های سازش کارانه در کنفرانس فاس گفت: «ما حمایت خود را از مبارزات مردم فلسطین، سوریه و لبنان اعلام می کنیم و دفاع از آرمان مقدس فلسطین و مبارزه با امریکا را بر خود واجب می دانیم و در این راه آماده ایم تا مرز شهادت به پیش رویم.»^(۱)

تصویب قطعنامه پیشنهادی عراق در کنفرانس وزیران خارجه کشورهای عربی، دیدار ملک حسین پادشاه اردن با صدام حسین برای هماهنگی مواضع دو کشور در کنفرانس آتی فاس (مراکش) و اعتراض معمر قذافی به برخی موضوعات مطرح شده در کنفرانس، از محورهای گزارش خبری زیر است:

هر چند درباره محورهای طرح شده در نشست کارشناسی سران عرب (وزیران خارجه) در مراکش خبری منتشر نشده است، ولی خبرگزاری فرانسه اعلام کرد که طرح پیشنهادی عراق درباره جنگ، در نشست وزیران خارجه کشورهای عربی تصویب شده و این طرح قرار است به صورت قطعنامه در کنفرانس آتی سران عرب که در فاس برگزار می شود به تصویب برسد. این خبرگزاری به نقل از خبرگزاری عراق گزارش کرده است: سعدون حمادی وزیر خارجه عراق، اعلام کرده است که وزیران خارجه عرب به اتفاق آرا این طرح را تصویب کرده اند.^(۲)

به گزارش رادیو اسرائیل، در ارتباط با نشست سران عرب در فاس امروز، ملک حسین پادشاه اردن، وارد بغداد شد تا درباره جنگ ایران و عراق و طرح هشت ماده ای فهد،^(۳) با صدام تبادل نظر کند. وی پس از دیداری کوتاه از بغداد، رهسپار جده شد تا درباره مسائل مذکور با سران این کشور گفت و گو کند.^(۴)

ص: ۱۶۳

۱- ۲۶. مأخذ ۱۶.

۲- ۲۷. مأخذ ۲، ص ۳، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۹/۶/۱۳۶۱.

۳- روزنامه جمهوری اسلامی در ستون "پاسخ به سؤالات سیاسی شما" با برشمردن بندهای طرح هشت ماده ای فهد پادشاه عربستان، آن را با طرح کمپ دیوید مقایسه کرده و شباهت های دو طرح را یادآوری کرده است. این روزنامه همچنین به

اهداف پنهانی این دو طرح که در خصوص به رسمیت شناختن اسرائیل است، اشاره کرده است. موارد هشت گانه این طرح در ضمیمه این گزارش آمده است. برای اطلاع از جزئیات بیشتر طرح، به روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۶/۱۳۶۱، صفحات ۴ و ۱۱ مراجعه شود.

۴-۲۸. واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۰/۶/۱۳۶۱، رادیو اسرائیل، ۹/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.

خبرگزاری یونایتدپرس نیز از "طرابلس" پایتخت لیبی گزارش داد که معمر قذافی رهبر لیبی، با ارسال پیامی به سران اتحادیه جبهه پایداری عرب، شامل کشورهای سوریه، الجزایر، یمن جنوبی و سازمان آزادی بخش فلسطین، از اینکه قرار است در اجلاس سران عرب، اسرائیل به رسمیت شناخته شود و از عراق در جنگ علیه ایران و بازگشت مصر به جامعه کشورهای عربی حمایت شود، اظهار تأسف کرد و از سران جبهه پایداری عرب خواست تا با تحریم اجلاس سران عرب در فاس مراکش، مخالفت خود را نشان دهند.^(۱)

۱۴۴

آیت الله العظمی محمد رضا گلپایگانی از مراجع تقلید، اجازه دادند یک سوم از سهم امام (ع)، در امر بازسازی مناطق جنگی هزینه شود. مشروح این خبر به نقل از روزنامه کیهان چنین است:

«حجت الاسلام مقتدایی عضو شورای عالی قضایی، برادر خواجه پیری استاندار استان مرکزی به اتفاق فرمانداران این استان، مسئولین جهاد و سپاه پاسداران قم و اعضای ستاد بازسازی مناطق جنگ زده مستقر در این شهر، از حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی که در منزل بستری هستند، عیادت کردند. در این دیدار گزارشی از کارهای انجام شده در امر بازسازی مناطق جنگ زده به عرض آیت الله گلپایگانی رسید. سپس ایشان ضمن آرزوی موفقیت برای دست اندرکاران بازسازی مناطق جنگ زده، اجازه فرمودند یک سوم از سهم امام (ع) در امر بازسازی مناطق جنگی هزینه شود. آیت الله العظمی گلپایگانی همچنین از مسئولین خواست، مردم را در امر بازسازی مناطق مسکونی خود، مشارکت دهند.»^(۲)

ضمیمه گزارش ۱۳۲

قرارگاه حمزه در گزارشی از درگیری دو گروه رقیب اعلام کرد: علت درگیری های حزب دمکرات و سازمان کومه له در منطقه مهاباد، سخترانی جلیل گادانی در روستای قره داغ مبنی بر دخالت نکردن کومه له در مسائل اجرایی کردستان بوده است. در این درگیری ۸ تن از عناصر سازمان کومه له کشته شدند و کومه له به تلافی آن، ضمن حمله به مقرهای حزب دمکرات، ۲۵ تن از آنان را اسیر و آنها را به روستای "حاج علی کنه" منتقل کرد. اخبار به دست آمده حاکی است که مرکزیت کومه له اسرا را به اعدام محکوم کرده گفته تنها در صورتی که حزب دمکرات به طور رسمی اعلام کند که کومه له حق دخالت در امور اجرایی کردستان را دارد، در خصوص آزادی اسرا اقدام خواهد کرد، در غیر این صورت حکم اعدام اجرا خواهد شد. در حال حاضر نیز نیروهای دمکرات و کومه له در منطقه حاج علی کنه دست به تمرکز نظامی قابل توجهی زده اند.^(۳)

ضمیمه گزارش ۱۴۳

روزنامه جمهوری اسلامی درباره طرح هشت ماده ای فهد نوشت: طرح فهد پادشاه عربستان که به دنبال ظاهر شدن علائم شکست فضاحت بار قرارداد کمپ دیوید و در پی سلسله دیدارهای زنجیره ای وزیر خارجه آمریکا از کشورهای عربی مطرح شد، مشتمل بر ۸ ماده است که عبارتند از:

۱- عقب نشینی اسرائیل از همهٔ اراضی اشغال شده در سال ۱۹۶۷ و از جمله بخش شرقی قدس.

۲- از میان برداشتن آبادی های یهودی نشین که از سال ۱۹۶۷ به بعد در اراضی اشغالی اعراب ایجاد شده است.

ص: ۱۶۴

۱- ۲۹. مأخذ ۲، ص ۱۱، طرابلس - یونایتد پرس، ۹/۶/۱۳۶۱.

۲- ۳۰. مأخذ ۲۳، ص ۲.

۳- ۳۱. سند شماره ۴۳۶۷۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد قرارگاه مرکز حمزه سیدالشهدا (اطلاعات)، به ستاد

مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (اطلاعات)، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- تضمین آزادی مراسم و مناسک مذهبی همهٔ ادیان در اماکن مقدس.

۴- تأکید بر حق ملت فلسطین و جبران زیان مالی آن دسته از فلسطینی ها که مایل به بازگشت نیستند.

۵- قرار گرفتن ساحل غربی رود اردن و نوار غزه تحت کنترل سازمان ملل برای یک دورهٔ انتقالی به مدت چند ماه، پس از خارج شدن از اشغال اسرائیل.

۶- تأسیس دولت مستقل فلسطین در ساحل غربی و نوار غزه که پایتخت آن قدس شرقی خواهد بود.

۷- شناسایی حق حاکمیت همه کشورهای منطقه در صلح و همزیستی مسالمت آمیز.

۸- تضمین اجرای موارد مذکور از طرف سازمان ملل متحد یا برخی از کشورهای عضو در این سازمان. (۱)

ص: ۱۶۵

۱- ۳۲. مأخذ ۱۶، ص ۱۱.

ارتش عراق در آینده نزدیک، برای جلوگیری از حملات ایران، از سلاح های شیمیایی استفاده خواهد کرد. بر اساس اظهارات یکی از نظامیان عراقی که اخیراً به ایران پناهنده شده است، تیپ ۳۸ پیاده عراق به سلاح های شیمیایی مجهز شده است و به همه نیروهای این تیپ نیز، ماسک ضدشیمیایی داده و به آنان گفته اند که در صورت حمله نیروهای ایرانی، عراق، از سلاح های شیمیایی استفاده خواهد کرد. (۱) (۲)

سفیر عراق در کویت نیز در یک محفل سیاسی خصوصی گفته است، در طول روزهای آینده، عراق با سلاح های شیمیایی به ایران حمله خواهد کرد. وی همچنین گفت: در روزهای آینده سیصد هزار دست لباس ضد مواد شیمیایی که از کره جنوبی خریداری شده است نیز تحویل کشور متبوعش می شود. گفته می شود اجناس خریداری شده دوهفته دیگر از طریق کویت به عراق ارسال خواهد شد. (۳)

ارسال سلاح و مهمات از کشورهای عربی منطقه به عراق، امروز نیز ادامه یافت. امروز ۲۱ خودرو حامل وسایل و تجهیزات نظامی ارسالی از کشور اردن از طریق "الورار - فلوجه" به پادگان "التاجی" عراق حمل شد. (۴) همچنین ۴۷ تریلر حامل مهمات از نقطه مرزی "نویسب" به طرف "عبدلی" حرکت کرده اند. (۵)

در ادامه نارضایتی مردم و نظامیان عراق از رژیم صدام، روند پناهنده شدن مردم این کشور به جمهوری اسلامی و اعتراض آنان به حکومت تداوم یافت. امروز بیست تن از اهالی شهرهای بغداد، سلیمانیه و کرکوک عراق با عبور از مرزهای غربی ایران، به کشورمان پناهنده شدند. در

۱- ۱. سند شماره ۱۶۸۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه کربلا (رکن ۲)، شماره ۵۸۸، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- گفتنی است، اسیران عراقی نیز چنین اخباری را نقل کرده بودند. رجوع شود به روزشمار ۱/۶/۱۳۶۱.

۳- ۲. سند شماره ۷۲۱۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، به قرارگاه کربلا، ۱۱/۶/۱۳۶۱.

۴- ۳. سند شماره ۱۶۹۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیات قدس (رکن ۲)، شماره ۶۸۷، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۵- ۴. سند شماره ۱۶۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۶۹، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱۵.

بین این افراد، دو مهندس، یک کارمند دانشگاه، یک کارمند وزارت صنایع عراق و شش دانش آموز دیده می شوند. (۱) در این روز مردم شهرهای سلیمانیه، شانه دری و سیدصادق نیز در اعتراض به حکومت عراق برای چندمین بار در خیابان های این شهر تظاهرات کردند که با آتش رگبار نیروهای امنیتی عراق، ۴ تن از آنان به شهادت رسیدند. (۲)

۱۴۸

امروز شهرهای بوکان و پیرانشهر و محور میاندوآب به بوکان عرصه درگیری نیروهای امنیتی ایران و عناصر وابسته به گروه های غیرقانونی بود و تعدادی از آنها نیز خود را تسلیم نیروهای امنیتی کردند.

تعدادی از عناصر مسلح غیرقانونی پس از ورود به شهر بوکان، به یک دکل برق آسیب رساندند. این اقدام سبب قطع برق قسمتی از شهر شد. در پی این تهاجم، پاسداران انقلاب به مقابله با شورشیان مسلح پرداختند که بر اثر آن، ۳ تن از مهاجمان کشته شدند و بقیه آنها از محل گریختند. (۳)

همچنین در حوالی پیرانشهر، عناصر مسلح گروه های تجزیه طلب، پس از اجرای آتش بر روی پایگاه نیروهای ارتش در ارتفاعات "بادیز" به این مقر حمله کردند. این حمله، با حضور و کمک نیروهای بسیج و سپاه پاسداران سرکوب شد و مهاجمان به ناچار گریختند. در این درگیری، یک تن از نیروهای مدافع شهید شد و ۷ تن دیگر زخمی شدند. (۴)

همچنین تعدادی از افراد گروه های شورشی، امروز ۲ کمپرسی شخصی را در محور میاندوآب - بوکان ربودند و رانندگان آنها را گروگان گرفتند. (۵)

۶ تن از عناصر گروه های تجزیه طلب در غرب کشور، تسلیم نیروهای خودی شدند. این عده با تحویل ۳ اسلحه کمری و یک اسلحه "ام - یک"، خود را به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرهای سنندج و بانه تسلیم کردند و امان نامه گرفتند. (۶)

۱۴۹

شهر تهران، امروز نیز شاهد چند عملیات تروریستی بود. جوخه های ترور سازمان مجاهدین خلق باز هم تعدادی از شهروندان عادی و بی گناه تهران را به خاک و خون کشیدند.

عناصر سازمان مجاهدین ساعت ۹:۳۰ صبح امروز فردی را در خیابان ستارخان به شهادت رساندند و از محل گریختند. همچنین عناصر این سازمان در خیابان اتابک، پس از مجروح کردن یک مغازه دار، موتور وی را ربودند و متواری شدند.

در خیابان ۱۶ متری اردیبهشت نیز یک تیم ترور این سازمان، ساعت ۱۱:۴۰ صبح، یک پارچه فروش را ترور کرده و به شهادت رساند.

همچنین در نتیجه حمله ۲ تن از اعضای این سازمان به یک مغازه فرش فروشی در سرچشمه تهران، شاگرد مغازه به شهادت رسید. مردم حاضر در محل موفق شدند یکی از افراد مهاجم را دستگیر کنند، اما تروریست دیگر از محل درگیری

-
- ۱-۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲، سندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
 - ۲-۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲۰، خبرگزاری جمهوری اسلامی.
 - ۳-۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه" شماره ۱۶۹، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۶/۱۳۶۱.
 - ۴-۸. سند شماره ۷۲۱۲۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵ (تبریز)، به فرماندهی مرکز، ۱۳/۶/۱۳۶۱.
 - ۵-۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۶، ۱۱/۶/۱۳۶۱، ص ۹، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۶/۱۳۶۱.
 - ۶-۱۰. روزنامه کیهان، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۴.
 - ۷-۱۱. مأخذ ۹، ص ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۶/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۷، ۱۲/۶/۱۳۶۱، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۶/۱۳۶۱.

در پی فرار یک هلی کوپتر به خاک ترکیه، فرماندهی منطقه ۵ سپاه (آذربایجان) در گزارشی به فرماندهی کل سپاه نوشت: «هلی کوپتر مزبور به بهانه امتحان پرواز، بلند شده و با ۴ سرنشین به ترکیه رفته و طبق اعلام قرارگاه حمزه در تماس های مقامات مرکز با مقامات ترکیه قرار شده ظرف چند روز آینده چند نفر از ایران رفته و هلی کوپتر را بیاورند. اضافه می شود این پنجمین بار است که از سال گذشته هلی کوپتری به این نحو به ترکیه می رود.»^(۱)

محاكمه دو تن از هم دستان صادق قطب زاده به نام های حسین شاه ویسی و داراب فروزان که از ۱۸ فروردین ۱۳۶۱، در بازداشت به سر می برند، امروز در دادگاه انقلاب اسلامی ارتش شروع شد. اتهامات شاه ویسی عبارت است از: شرکت در توطئه براندازی نظام جمهوری اسلامی، در جریان قرار دادن داراب فروزان در طرح براندازی و انفجار بیت امام و به شهادت رساندن ایشان، ایفای نقش رابط برای تهیه نقشه محل سکونت امام و برقراری تماس بین عامل نظامی با صاحب خانه ای در مجاورت منزل امام برای شناسایی و تخریب منزل ایشان. اتهام های داراب فروزان نیز عبارت است از: شرکت در توطئه براندازی، تهیه نقشه از منزل امام و تعیین موقعیت منزل خودش، ملاقات با عامل نظامی و بردن وی به منزلش برای شناسایی محل سکونت امام و در اختیار قرار دادن خانه خود و اقدام برای تهیه خانه دیگری در اطراف منزل امام برای به شهادت رساندن ایشان.

در این دادگاه، متهمان ضمن اعتراف به آگاهی از نیت خریداران برای انفجار بیت امام، همکاری خود را با آنها، از ساده لوحی و بی اطلاعی دانستند و از دادگاه تقاضای عفو کردند.^{(۲)(۳)}

در پی ربه شدن دیوید داچ رئیس ۵۸ ساله دانشگاه امریکایی بیروت در این شهر، امروز خبرگزاری یونایتد پرس، بدون هیچ مدرکی اعلام کرد: «سخنان سفیر ایران در بیروت، این گمان را که دیوید داچ رئیس دانشگاه امریکایی بیروت، در یک اقدام تلافی جویانه نسبت به ناپدید شدن دیپلمات ایرانی، ربه شده است، تقویت می کند.» این خبرگزاری می افزاید: «منابع سیاسی امریکا گفتند، آنها اطلاعاتی دارند که نشان می دهد، داچ تا یک هفته پیش زنده بوده است، اما درباره اینکه تضمین حفظ جان وی به عهده کیست، سخنی نگفتند. سوءظن در این واقعه، متوجه گروه لبنانی طرفدار ایران است. یکی از دلایل آن ناپدید شدن محسن موسوی کاردار سفارت ایران، دو هفته پیش از ربه شدن داچ است. ایران فالانژیست های ساکن شرق بیروت را مسئول این حادثه می داند.

۲- متن گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از برگزاری این دادگاه در ضمیمه این گزارش آمده است.
۳-۱۳. روزنامه اطلاعات، ۱۱/۶/۱۳۶۱، صص ۱۷ و ۱۸.

فخر روحانی سفیر ایران در لبنان، روز دوشنبه پس از ملاقات با شفیق ورزان نخست وزیر لبنان - که به طور مؤثری در پی یافتن رئیس دانشگاه امریکایی است - نقطه نظر مذکور را مورد تأیید قرار داد. او گفت: شصت درصد مردم لبنان، جمهوری اسلامی ایران را دوست دارند و ما نمی توانیم آنها را از انجام چنین کارهایی باز داریم، اما به عنوان سفیر جمهوری اسلامی عمل ربودن داچ را همچون ربوده شدن آقای موسوی تقیبح می کنم.» (۱)

۱۵۳

توسعه همه جانبه روابط عراق و امریکا و حمایت های مستقیم و غیرمستقیم امریکا از عراق در جنگ با ایران و تلاش های دولت های عربی به خصوص عربستان در حمایت از صدام در جنگ علیه ایران و تلاش برای نجات وی از بحران موجود، محتوای مقاله تحلیلی روزنامه اطلاعات است. این روزنامه با یادآوری این نکته که دو کشور عراق و امریکا به رغم داشتن روابط سیاسی و اقتصادی وسیع، وانمود می کردند که هیچ رابطه رسمی ای با یکدیگر ندارند، به مواردی از وجود رابطه اقتصادی و نظامی بین امریکا و عراق اشاره کرده است: چندی پیش دولت مصر با موافقت دولت امریکا اجازه یافت تا تجهیزات و امکانات نظامی خاصی را در اختیار عراق قرار دهد. اعزام خلبانان مصری برای خدمت در نیروی هوایی عراق و فروش مقادیر زیادی از سازوبرگ های نظامی پس از عملیات رمضان، در راستای حمایت امریکا از عراق و با موافقت کاخ سفید صورت گرفت. همچنین دولت امریکا عکس های ماهواره ای جاسوسی و اطلاعات جمع آوری شده توسط آواکس های امریکایی در عربستان از وضعیت جبهه های ایران را در اختیار دولت عراق قرار می دهد تا دولت عراق قادر شود از حملات و اقدامات ایران مطلع شده و با آنها مقابله کند.

این مقاله با اعلام اینکه تا کنون دولت امریکا در سطح وسیع و به صورت پنهانی و از طریق دولت های عربی منطقه در امور اقتصادی، نظامی و اطلاعاتی رابطه گسترده ای با عراق داشته و از این کشور حمایت کرده است، به سفر اخیر سولارز رئیس کمیته فرعی آسیا و پاسفیک از کمیسیون روابط خارجی مجلس نمایندگان امریکا به بغداد اشاره کرده و افزوده است: سولارز در سفر به بغداد با نعیم حداد رئیس مجلس عراق و تنی چند از مقامات عراقی ملاقات و با آنان درباره تحولات جنگ عراق و ایران به عنوان اصلی ترین موضوع مورد علاقه دو کشور، گفت و گو کرد. در ادامه مقاله آمده است، دیدار یک مقام رسمی سیاست خارجی امریکا از بغداد و مذاکره وی با مقامات عراقی درباره جنگ با ایران را باید نقطه عطفی در آشکار شدن روابط گسترده بین عراق و امریکا و حمایت علنی امریکا از عراق در جنگ با ایران به حساب آورد.

نویسنده مقاله سپس حمایت های مالی، سیاسی و نظامی کشورهای حامی امریکا در منطقه را از عراق بررسی کرده و نوشته است: دولت امریکا علاوه بر ارائه کمک های مستقیم

ص: ۱۶۹

نظامی به عراق برای جنگ با ایران، برنامه حمایت گسترده مالی و نظامی کشورهای متبوع خود در منطقه را از عراق نیز طراحی کرده است و در چارچوب این طرح، دولت عربستان به عنوان اصلی ترین تأمین کننده نیازهای مالی دولت عراق به شمار می رود. بر اساس اخبار رسیده از عربستان، دولت این کشور هر ماه یک میلیارد دلار بابت هزینه جنگ عراق علیه ایران در اختیار دولت این کشور قرار می دهد. علاوه بر آن، دولت عربستان قبول کرده است که به نیابت از عراق ماهیانه مقدار زیادی نفت اعراب را از بنادر خود در دریای سرخ صادر کند. به همین دلیل است که عراق نیز در کنار عربستان در اجلاس اضطراری تیرماه گذشته اوپک، با تغییر سهمیه فروش اعضا به مخالفت برخاست. (۱)

۱۵۴

روزنامه نیویورک تایمز در شماره اخیر خود در مقاله ای درباره جنگ ایران و عراق، با اشاره به وضعیت نظامی عراق در جنگ، نیروی نظامی این کشور را "قدرتمند" خوانده است. در قسمتی از این مقاله آمده است: «تحلیلگران نظامی در ایالات متحده و انگلیس، گزارش می دهند نیروهای ایرانی که در ماه ژوئیه (تیر و مرداد) عراق را اشغال کرده اند، در حال آماده شدن برای یک تهاجم دیگر علیه بصره بوده و همچنین طرح های حملاتی در مرزهای منطقه کرمانشاهان در شمال را دارند. تحلیلگران غربی گفته اند که تلفات ایران در ماه ژوئیه (تیر و مرداد) سنگین بوده است. یک رقم تخمینی این است که ایرانی ها در حمله خود شش هزار کشته دادند ... [اما] عراق می گوید که ۲۸ هزار ایرانی را کشته است. بنا به اظهارات یک وابسته نظامی غربی استحکامات عراق همچنان بدون عیب پابرجاست و همچنین با افزودن توپخانه و موشک های کوتاه برد، این استحکامات تقویت شده است. ... نفوذ و هرگونه تهاجم جدید ایران به بصره بعید می باشد. ضعف در نگهداری و تعمیر هواپیماها و خسارات وارده در درگیری های اولیه ظاهراً سلاح هوایی ایرانی ها را تضعیف کرده، [ولی] عراقی ها توانایی هوایی کوچک ولی ظاهراً مؤثری را حفظ کرده اند. هدف اصلی حملات هوایی عراق تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک واقع در خلیج فارس حدود صد و پنجاه مایلی در جنوب شرقی آبادان بوده است.» (۲)

۱۵۵

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از آلمان، امروز دولت آلمان ۵ دانشجوی از ۸۳ دانشجوی مسلمان ایرانی را که از چهار ماه پیش به جرم طرف داری از انقلاب اسلامی ایران در زندان های این کشور به سر می بردند، اخراج کرد. دولت آلمان این دانشجویان را با هواپیما به استانبول فرستاد تا از طریق ترکیه به ایران بازگردند.

"گوبرت" وکیل دانشجویان ایرانی در آلمان، در این باره گفت: حکم اخراج این عده بدون اطلاع وی به مورد اجرا درآمده است. (۳)

ص: ۱۷۰

۱-۱۵. روزنامه اطلاعات، ۱۰/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲-۱۶. مأخذ ۹، ص ۶، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۶/۱۳۶۱.

متن گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از جریان دادرسی امروز به این شرح است:

«دادگاه دو تن از اعضای گروهک صادق قطب زاده به نام های حسین شاه ویسی و داراب فروزان صبح امروز به ریاست حجت الاسلام محمدی ری شهری، (حاکم شرع و رئیس دادگاه های انقلاب ارتش جمهوری اسلامی ایران) آغاز به کار کرد.

به گزارش خبرنگار سرویس خبری جمهوری اسلامی ساعت ۱۱ صبح دادگاه با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید آغاز شد. نخست متن کیفرخواست متهمین قرائت شد:

اتهامات حسین شاه ویسی

الف - شرکت در توطئه براندازی.

ب - در جریان قرار دادن داراب فروزان در طرح براندازی و انفجار بیت و به شهادت رسیدن امام و دعوت از وی جهت همکاری ایفای نقش رابط جهت تهیه نقشه بیت امام و ایجاد تماس بین عامل نظامی با صاحب خانه مجاور بیت امام، جهت شناسائی و تخریب بیت و مشاوره و تبادل نظر درباره کوبیدن بیت امام از راه دور با عامل نظامی.

اتهامات داراب فروزان:

الف - شرکت در توطئه براندازی.

ب - تهیه نقشه بیت امام و موقعیت منزل خودش در اطراف بیت.

ج - ملاقات با عامل نظامی و بردن او به منزلش جهت شناسائی بیت امام.

د - بحث درباره چگونگی انفجار و تخریب بیت امام.

ه - در اختیار قرار دادن منزلش به توطئه گران جهت انفجار بیت امام و به شهادت رساندن معظم له.

و - اقدام برای در اختیار قرار دادن خانه دیگر که مقابل بیت امام است جهت شناسائی.

آنگاه دادستان افزود: با توجه به شرح فوق رسیدگی نهائی به اعمال آنان و صدور حکم شرعی در مورد هر یک مورد تقاضا است.

به گزارش خبرنگار ما پس از قرائت متن کیفرخواست متهم ردیف یک (شاه ویسی) به دفاع از خود پرداخت. وی در مورد شرح ماجرا گفت: ساختمانی که در جماران است قرار بود از طرف بیت امام خریداری شود و یک سری مذاکرات با آقای

فروزان برای فروش منزل شده بود. او به من گفته بود و من گفتم کار خوبی است؛ و من در ملاقاتی که با آقای قطب زاده داشتم ضمن اینکه گفتم، چه خیر، من این داستان را شرح دادم و ایشان هم گفت، کار خوبی است. تا اینکه مدتی گذشت و به ایشان از طرف ستاد مبارزه با مواد مخدر گفته بودند، باید منزلش را ترک کند؛ و به من گفته بود بگرد برای من جایی پیدا کن و بعد یک روز آقای قطب زاده از من سوال کرد: منزلی که مال آقای فروزان بود چه شد؟ و من گفتم: چطور؟ ایشان به من گفتند: آدرس آنجا را بده تا من کسی را بفرستم آنجا را ببیند. من آدرس را بلد نبودم و به فروزان گفتم، ایشان آدرس را کشید، دادم به آقای قطب زاده. ایشان گفتند: دقیق نیست، نمی شود پیدا کنم؛ و من باز به فروزان گفتم و یک روز آقای قطب زاده فردی را به من معرفی کرد که بیاید منزل را ببیند به اسم حاج تقی، که من نمی دانستم حاج تقی عامل نظامی است و الان فهمیدم و من وقتی به او گفتم: برای چه می خواهی آنجا را ببینی؟ گفت: می خواهم بینم شرایطش چیست کجا قرار گرفته. من هم عین این را به فروزان گفتم و بعد ایشان گفتند: بیائید بریم ببینیم. فردایش سه نفری به اتفاق حاج تقی رفتیم ساختمان را دیدیم حاج تقی ساختمان را دید، در حال بازگشت گفت: اینجا را کنترل زیادی هم نمی کنند می شود خیلی چیزها آورد مثل آهن آلات خمیر مانند؛ بعد هم گفت: همه چیز می شود آورد. آقای فروزان گفتند: به فرض هم که آوردی می خواهی چکار کنی؟ و ما تقریباً مسخره گرفتیم. در جلسه بعد که او را دیدم چون این حرف ها را زده بود ما به ایشان گفتیم، خانه را نمی فروشیم. گفت: برای چی نمی فروشید می ترسید. گفتیم: نه؛ گفت: پس ماشینتان را بفروشید؛

ایشان باز گفت: نه؛ بعد گفت: پس بگذار بیایم سرایدار بشوم در خانه تان؛ گفت: نه من سرایدار نمی خواهم. ما این را مسخره گرفتیم. مسئله دوم که گفتید، کویدن بیت از راه دور؛ به من نگفت از راه دور گفت: سوار بلیزر می شویم و می زنیم به در آهنی و منفجر می کنیم. یعنی به نظر من هیچ شکمی نکردم چنین مسئله ای در قاموس این شخص باشد. بعد هم من، با آقای قطب زاده تماس گرفتم و گفتم: آقای قطب زاده به این شخص بگوئید دیگر با من تماس نگیرد؛ و این تمام ملاقات من با آن عامل نظامی بوده، از جریان اینکه اینها چنین قصدی داشتند، به چه دلیل می گویم که من اطلاعی نداشتم، یکی اینکه وقتی به آقای قطب زاده گفتم: خانه را نمی فروشیم، ایشان اصرار نکرد که حتماً بفروش؛ مسئله دوم، من جلوگیری از فروش ساختمان کردم و نفروختم به آن عامل نظامی. سوم، قبل از دستگیری من یک تلفن ناشناس به منزل ما شد و گفت: دفترهای مخابرات به هم خورده، آدرس این تلفن را بدهید. خوب اگر من در کودتا بودم این برای من زنگ هشدار بود که فرار کنم، و این نشان می دهد که من اصلاً خبر از توطئه نداشتم این تمام جریانی بود که من در آن بودم.

حاکم شرع: شما خبر نداشتید که اینها خانه را برای چه می خواهند؟

متهم: من اصلاً شک داشتم که آقای قطب زاده بخواهد چنین کاری بکند و اعتقاد نداشتم به کار اینها. وقتی من به قطب زاده گفتم: خانه را برای چه می خواهی؟ و قطب زاده به من گفت: می خواهم خانه را خرابش کنم! می خواهم بینم موقعیتش کجاست. حالا من نمیدانم شما اسم این را می گذارید بی اطلاعی؛ و بعد از این بلافاصله وقتی حاج تقی این را مطرح کرد من گفتم، خانه را نمی فروشیم. من تا قبل از آن چون آقای قطب زاده را می شناختم و اعتقاد داشتم می گفتم چنین کاری نمی کند، ولی وقتی این شخص مطرح کرد، گفتیم، نمی فروشیم.

دادستان: مطالبی که آقای شاه ویسی در تحقیقات گفتند اعترافات است که کاملاً صریح و روشن است. ایشان چگونگی شرکت و دخالت خودشان را در این عمل ضد اسلامی و همچنین نحوه دخالت فروزان را مشروحاً از صفحه ۲۲ پرونده به بعد بیان کردند. این چیزهایی که الان عرض کردند، مربوط به صفحات اول پرونده است. مثل اینکه ایشان یادشان رفته بعد چه اعترافات صریحی دارند و بنده قسمتی از اظهارات ایشان را که دخالت در این عمل دارد، از روی بازجویی می خوانم. سؤال می شود از ایشان که چه موقع جریان براندازی و انفجار بیت امام را به داراب فروزان گفتید و آیا اصولاً این مطلب را شما با او در میان گذاشتید یا شخص دیگری؟ جواب می دهند، قبل از اینکه نقشه کشیده شود من گفتم قطب زاده این طور گفته که وضع مملکت خراب است، اقتصاد بر باد رفته. این حرف ها که قطب زاده به من گفت، من هم به تو بگویم که از روحانیت عده ای او را تأیید کردند، و ارتش هم عده زیادی او را قبول دارند. او هم نقشه را کشید و او یک بار بیش تر قطب زاده را ندیده بود در آن دفعه، قبل از اینکه این مطلب را برای او بگویم قطب زاده هم مثل اینکه مختصر گفت، بگو بابا این کار را تمام کن. در منزل قطب زاده، فروزان آنچنان تحت تأثیر قطب زاده بود که به او گفت، چشم. دادستان افزود: سؤال می شود آیا قبل از اینکه حاج تقی را به فروزان معرفی کنید به او گفته بودید که می خواهید بیت امام را منفجر کنید و احتیاج به نقشه دارید یا نه؟. جواب: بلی از انفجار با خبرش کردیم که چکار می خواهیم بکنیم که انفجار بیت و ساختمان [آن] هست. دادستان ادامه داد: این اظهارات شما هست یا خیر؟ متهم: بلی.

دادستان: مسئله دیگر خریدن ماشین به این صورت هست که آقای فروزان ماشینشان را که در آن محل برای پاسداران

شناسائی شده است در اختیار قرار بدهند، برای جا سازی مواد منفجره که با انفجار اتومبیل جاهای دیگر هم منفجر بشود و این را هم شما در اظهاراتتان نگفتید؟

متهم: در مورد ماشین، حاج تقی پیشنهاد کرد که می شود ماشینتان را بفروشید؟ فروزان به من گفت: این دیوانه است، چرا این قدر اصرار می کند؟ بعد فروزان گفت: بفرض هم که گرفتی چکار می کنی؟ و ممکن است آن آقا گفته باشد، ولی از طرف ما جدی گرفته نشده بود به همین خاطر قبول نکردیم و گرنه ماشین را به او می دادیم.

ص: ۱۷۲

حسین شاه ویسی و داراب فروزان به همراه صادق قطب زاده در دادگاه انقلاب ارتش

در مورد انفجار محل وقتی من به ایشان گفتم: نقشه را می خواهی برای چه؟ آقای قطب زاده گفتند: می خواهم چکار بکنم! می خواهم موقعیتش را بدانم، و من به فروزان گفتم: یعنی می خواهد امام را از بین ببرد به نظر من غیر ممکن است؛ و عرض کردم به محض فهمیدن از نفر سوم حاج تقی قبول نکردیم بفروشیم و ایشان (فروزان) خبر نداشت یعنی این قدر حرف های طرف بی اساس بود که فروزان باور نکرده بود تا اینکه من گفتم: هر چه طرف گفت، بگو نه. ماجرا به این صورت بود.

دادستان: اگر ایشان باور نکرده بودند وقتی که سؤال می شود چند تا شیشه تی.ان.تی می شود آورد اینجا، یعنی با ماشین ایشان بیاورند چطور موضوع را جدی تلقی می کنند و می گویند آوردنش آسان است ولی پایین آوردنش مشکل است.

متهم: این را من نمی دانم فقط می دانم که گفت، می شود آورد. ایشان (فروزان) گفت: به فرض که آوردی چکار می خواهی بکنی؟ حاج تقی خودش را می خواست بزرگ جلوه بدهد و ما به همین دلیل مسئله را جدی تلقی نکردیم و به همین خاطر به همان نسبت کمی هم که شک داشتیم، جلوییش را گرفتیم.

دادستان: عین مطالب را می خوانم. مسئله ای که چکار می خواهید بکنید نیست. [شما گفتید] و یا اینکه فروزان در ماشین او جاسازی می کنند و چند شیشه تی.ان.تی بیاورند که فروزان گفت، آوردنش آسان است بیرون آوردنش از ماشین امکان ندارد. پس از سلسله بحث هائی که شد در مورد چگونگی انفجار و اینکه حالا در مورد ساختمان رفتند در بام دیدند و منطقه را دیدند و گفتند، خیلی عالی است؛ و بعد هم گفتند، بهتر است از منزل بغلی ببینیم. [این حرف های شما بود] مسئله تی.ان.تی به این صورت مطرح است درحالی که الان غیر از این را مطرح می کنید.

متهم: عرض کردم این حرف هائی که این شخص می زد ما اعتقاد نداشتیم و می گفت، می خواهم مواد فلزی یا خمیری به شکل نان بربری بیاورم.

دادستان: به هر حال در تحقیقاتان چنین نگفتید. این مطالبی که در پرونده هست و اعترافات صریح شما هست. قبول دارید؟

متهم: بله ولی تا آخرین لحظه من حرف های این شخص را جدی نگرفتم.

همین گزارش حاکی است، سپس حاکم شرع خطاب به صادق قطب زاده که در دادگاه حضور داشت، گفت: بفرمائید شما به چه ترتیب این آقایان را در جریان مسئله شناسائی جماران و در اختیار قرار دادن خانه اشان برای عملیات قرار دادید؟

قطب زاده: من در بازجویی ها گفتم، این آقایان از طریق بنده هیچ گونه در جریان امر قرار نگرفتند. فقط من یک بار به شاه ویسی گفتم، موقعیت محل آنجا را نسبت به منازل دیگر را برای ما بیاور. به هیچ عنوان چیز دیگری نگفتم. چون آن عامل نظامی از من خواسته بود. تا اینکه اینها چیزی آوردند به ما دادند که هیچ چیز نبود و من آن را دادم و به عامل نظامی و او گفتم، بدرد ما نمی خورد. پیشنهاد کردند ما برویم آنجا را ببینیم و ما معرفی کردیم و قرار شد بروند محل را ببینند. اینها رفتند و برگشتند و آن حاج تقی به من گفت، آنجا برای انفجار بسیار خوب است؛ و من گفتم، فکر نمی کنم توافق کنند و اینها وارد جریان هم نیستند. گفت: نه به نظر می آید این طور که من با آنها صحبت کردم زیاد هم موافق نیستند و مخالفند؛ و بعد هم آنها آمدند گفتند، نمی فروشیم؛ و بعد من به او گفتم، خانه منتفی است.

حاکم شرع خطاب به متهم (شاه ویسی) گفت: در پرونده تان هست: یک روز من پیش قطب زاده بودم که از من داستان ساختمان شوهرخواهرم را که قبلاً برای او شرح داده بودم پرسید و گفت: یک حرف می خواهم بزنم آن ساختمان را نشان یک کسی که می آید با تو آشنایش می کنم بده. اول چون قصد خریدن خانه مطرح بود، من فکر کردم برای خریدن می آید. سپس گفت: نه می خواهیم یک کارهایی انجام دهیم که بعد از دیدن به تو خواهیم گفت و یک فردی می آید و من تو را به او معرفی می کنم تا چه می تواند بکند. پرسیدم: چطور کارهایی؟ گفت: تخریب. گفتم: چطور؟ گفت: بعداً می گویم. پس انگیزه معرفی حاج تقی به من دیدن محل و شاید شناسائی و یا چگونگی تخریب آنجا بوده است.^(۱)

آنگاه آقای ری شهری قسمت های دیگری از اعترافات شاه ویسی را که در پرونده ضبط است، قرائت کرد که بر اساس آن شاه ویسی اعتراف کرده است که از دلیل بازدید حاج تقی از خانه کاملاً با اطلاع بوده است.

وی افزود: حاج تقی نیز در پرونده اش گفته است که آقایان مخصوصاً شاه ویسی در جریان کامل طرح بوده اند و فروزان را هم من در جریان گذاشتم و گفتم که نقشه ما و آقای قطب زاده چیست و ایشان هم بدون تردید قبول کردند. مخصوصاً آقای شاه ویسی دل پر خونی از روحانیت مبارز داشتند.

حاج تقی هم چنین در پرونده خود گفته است که آقای قطب زاده گفتند، اگر امام در اثر انفجارات احیاناً شهید نشدند و خواستند محل را ترک کنند حتماً با آر.پی.جی زده شود؛ که ایشان (قطب زاده) تأکید داشتند، با زنده ماندن امام تمام رشته ها پنبه خواهد شد.

قطب زاده در پاسخ به مسائل فوق گفت: تمام مطالبی که حاج تقی گفتند دروغ است و او نسبت به من یک حالت عناد دارد.

همین گزارش حاکی است، پس از دفاعیات شاه ویسی، داراب فروزان به دفاع از خود پرداخت. وی گفت: در این رابطه که شما فرمودید در کیفر خواست من هست، اصلاً درباره کشتن امام یا توطئه تا این لحظه که اینجا هستم هیچ گونه دخالتی نداشتم و نمی دانستم جریان چه بوده؛ در رابطه با آقای قطب زاده، من فقط یک بار در محیط خانوادگی بودیم و تعدادی هم

جمع بودند و در آنجا جز سلام و خداحافظی حرفی بین من و قطب زاده رد و بدل نشد. بعد در تعطیلات عید نوروز بود، آقای شاه ویسی با خانواده اش آمدند خانه ما دیدن و در همین رابطه صاحبخانه ما خیلی فشار می آورد که منزل را تخلیه کنم و چون آن منزلی که در جماران نیمه کاره بود، می خواستم بفروشم، آقای شاه ویسی که برادر خانم من هستند به من گفت: اگر خانه را می خواهید بفروشید مشتری هست. من سؤال کردم: مشتری کیست؟ گفت: قطب زاده است. ضمناً من آدرس و جای منزل را هم کشیدم به او دادم. چند روز بعد آقای شاه ویسی تلفن زد و ما رفتیم آنجا و یک آقا آنجا بود گفت: من حاج تقی هستم؛ که با ایشان رفتیم ساختمان را دیدیم بعد موقع برگشتن فقط ایشان یک کلمه پرسیدند: خانه امام کدام است؟ گفتم: خانه سه تا باغ آن طرف تر است. بعد از من پرسید: خانه را برای چه می خواهی بفروشی؟ گفتم:

ص: ۱۷۴

۱-۱۸. همان، ص ۱۱.

دستور دادند چون ممکن است اینجا مواد منفجره بیاورند، برای این است و به هر کسی نمی شود فروخت. بعد او گفت: اتفاقاً این مسئله ای نیست خیلی راحت می شود مواد منفجره آورد توی مصالح کار گذاشت. گفتم: اصلاً نمی گذارند مصالح بیاوری، مگر خود من که آنهم با گشتن مصالح و دیدن می برم. بعد آمدیم سوار ماشین شدیم، در ماشین از من پرسید: این خانه مجاور متعلق به کیست؟ من گفتم: الان یک آقای روحانی که من فکر می کنم دادستان کل انقلاب است در آن سکونت دارد. بعد من با ماشین خودم او را بردیم رساندیم و به من گفت: مدارک و فتوکپی و نقشه هوایی منزل را برای استعمال بیاور؛ و من اینها را تهیه کردم و به او دادم و هیچ صحبتی نشد. بعد از چند روز به آقای شاه ویسی گفتم: پس فروش خانه چه شد؟ ایشان گفت: اصلاً دیگر با اینها صحبت نکن قصه را تمام شده فرض کن.

سپس آقای دادستان اظهار داشت: مطالبی که شاه ویسی و حاج تقی در پرونده های خود گفته اند، کاملاً مشخص می کند که شما کاملاً در جریان امر بوده اید. ضمناً در موقع خرید یک خانه معمول نیست که نقشه هوایی آن را ارائه دهند و درخواست نقشه زمینی و هوایی کاملاً نشان می دهد که مسئله خرید خانه مطرح نبوده، حتی در مورد اینکه آیا می توان به اینجا شیشه تی.ان.تی آورد گفته اید، آوردنش آسان است اما انتقال آن مشکل، بنابراین هماهنگی که بین اعترافات شاه ویسی و حاج تقی وجود دارد کاملاً ثابت می کند که شما در این توطئه دخالت داشتید و اطلاع کامل داشته اید.

متهم گفت: چون ساختمان این خانه تمام نشده بود، این طبیعی است که من نقشه آن را نشان بدهم و من حتی به حاج تقی گفتم که تمام وسائلی را که در اینجا می بینی قبل از آوردن به اینجا بازرسی شده است.

در اینجا حجت الاسلام ری شهری ضمن نشان دادن نقشه ای که داراب فروزان در اختیار قطب زاده قرار داده بود، از وی سؤال کرد: آیا [برای] فروش منزل احتیاج به نقشه جماران دارید؟ فروزان پاسخ داد: در هنگام فروش برای استعمال خانه این نقشه لازم است.

این گزارش حاکی است پس از دفاعیات فروزان، حسین شاه ویسی در آخرین دفاع خود گفت: من گناهکار هستم ولی ساده لوحانه وارد جریان شدم و تقاضای عفو دارم. داراب فروزان نیز در آخرین دفاع خود گفت: من اصلاً اطلاعی از جریان توطئه نداشتم. به گزارش خبرنگار ما دادگاه در ساعت ۱۳:۳۰ با تکبیر حاضرین به کار خود پایان داد. (۱)

ص: ۱۷۵

امروز صدام حسین و طه یاسین رمضان بر "مسئولیت تاریخی ارتش عراق" در دفاع از کشور عراق و توان مقابله نیروهای عراقی با حمله آینده ایران تأکید کردند.

به گزارش بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، امروز صدام حسین رئیس رژیم عراق، از نیروهای عراقی در جبهه های میانی بازدید و با فرماندهان سپاه دوم عراق در این منطقه گفت و گو کرد. وی از آنان خواست ضمن رعایت انضباط و حفظ کامل آمادگی دفاعی خود، به مسئولیت تاریخی دفاع از میهن و ملت عمل کنند. (۱)

طه یاسین رمضان فرمانده ارتش خلقی عراق نیز امروز در مصاحبه ای با خبرنگار خبرگزاری فرانسه گفت: ایران در عملیات قبلی خود تلفات زیادی را متحمل شده است و ما اطمینان داریم حمله آینده ایران، آخرین نبرد ایران و عراق خواهد بود، چون ایران توان ادامه جنگ را نخواهد داشت و با توجه به اینکه عراق اخیراً سلاح های پیچیده ای دریافت کرده است، قادر به مقابله با هر گونه حمله ایران خواهد بود با این حال در این شرایط هم ایران پشت میز مذاکره نخواهد نشست. وی افزود: با استناد به اطلاعات موثق حمله آینده ایران در بخش بصره خواهد بود.

وی درباره تهدیدهای اخیر عراق مبنی بر بمباران مراکز اقتصادی ایران توضیح داد: این اقدام به خاطر افزایش فشار اقتصادی به ایران صورت می گیرد. طه یاسین رمضان تأکید کرد: هر کشتی ای که در جزیره خارک اقدام به بارگیری نفت نماید، بمباران خواهد شد. وی با تکذیب اشغال مناطقی از ایران گفت: اگر منظور مناطق سیف سعد و زین القوس است، این مناطق متعلق به عراق است که ایران تا سپتامبر ۱۹۸۰ (اوایل شهریور ۱۳۵۹) آنها را در اختیار داشت و ما اکنون آنها را پس گرفته ایم. (۲)

امروز یک دسته از پیشمرگان مسلمان کرد عراق به یک پایگاه نظامی عراق حمله کردند و تعداد ۱۵ نفر از مردم عراق نیز به جمهوری اسلامی ایران پناهنده شدند.

۱- ۱- خ-ب-رگزاری ج-م-هوری اس-لامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۷، ۱۲/۶/۱۳۶۱، صص ۲۷ و ۲۸، رادیو صوت الجماهیر، ۱۱/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۸، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲، بغداد - خبرگزاری فرانسه، ۱۲/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۶۸۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای از قرارگاه مرکزی اطلاعات عملیات، به قرارگاه مرکزی کربلا، اطلاعات عملیات، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

یک دسته از پیشمرگان مسلمان گرد در خاک عراق، به یک قرارگاه نظامی ارتش عراق در برزنجه حمله تلفات و خسارت هایی به آن وارد آوردند. این عده در بازگشت به پایگاه خود، دو مین در جاده برزنجه - ماریان کار گذاشتند که بر اثر انفجار این مین ها ۲ تن از نیروهای ارتش عراق کشته و ۴ تن دیگر نیز زخمی شدند. (۱)

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از ارومیه، صبح امروز ۱۵ تن از مردم عراق که در بین آنها چند پزشک، مهندس، محصل، کارگر، زن خانه دار و چند کودک دیده می شوند، از مرزهای شمال غرب کشورمان وارد ایران شدند و تقاضای پناهندگی کردند. (۲)

۱۵۸

ساعت ۵ بعد از ظهر امروز، یک تراکتور متعلق به اهالی روستای هاروالان در غرب ارومیه، در جاده "سیلوانا - کورانا" با مینی که عناصر مسلح غیرقانونی کار گذاشته بودند، برخورد کرد. بر اثر انفجار این مین، ۲ تن شهید و ۴ تن دیگر مجروح شدند. (۳)

۱۵۹

امروز تیم های عملیاتی سازمان مجاهدین خلق در تهران، پنج عملیات نظامی انجام دادند و یک نفر را شهید کردند. در این عملیات ها دو تن از تروریست ها کشته شدند.

۴ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق در یکی از این ترورها، خواربار فروشی را در خیابان آذربایجان هدف قرار دادند و به شهادت رساندند. وی دومین فرد خانواده اش است که در چند روز اخیر به دست عناصر این سازمان به شهادت می رسد. (۴)

همچنین امروز حمله ۴ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق به منزل آیت الله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور ناکام ماند. در ساعت ۱۴:۴۰، چهارتن از اعضای سازمان مجاهدین خلق با مسلسل و اسلحه های کمری قصد حمله به منزل آیت الله موسوی اردبیلی را داشتند که نیروهای بسیج مسجد امیر(ع) متوجه حمله آنان شده و با آنان درگیر شدند. در نتیجه، یکی از عناصر سازمان قبل از دستگیری با خوردن سیانور خودکشی کرد و ۳ نفر دیگر با استفاده از ماشین و موتور هوندا، متواری شدند. از فرد کشته شده یک اسلحه کمری به دست آمد. (۵)

یک تیم عملیاتی مرکب از سه نفر با استفاده از مسلسل و سلاح های کمری نیز قصد ترور سرپرست بسیج مسجد حضرت امیر المومنین(ع) را در خیابان کارگر شمالی داشتند که قبل از هر اقدامی، برادران بسیجی مستقر در محل، به طرف آنها تیراندازی کردند که یکی از آنان مجروح شد. فرد مجروح، بی درنگ با خوردن سیانور خودکشی کرد. دو تن دیگر نیز متواری شدند. از فرد کشته شده یک نارنجک دستی به دست آمد. (۶)

ص: ۱۷۷

اسلامی ایران، به اداره دوم فرماندهی اطلاعات، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.

۲-۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳-۵. روزنامه کیهان، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.

۴-۶. سند شماره ۳۸۴۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش های روزانه ویژه مسئولین (روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) منطقه ۱۰، شماره ۱۰۴، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۵-۷. همان، صص ۱ و ۲.

۶-۸. همان، ص ۱.

عناصر سازمان مجاهدین خلق در ساعت ۱۴:۳۰ امروز نیز، با استفاده از موتورسیکلت، یک نارنجک دست ساز به سمت پایگاه بسیج مسجد پیامبر اکرم (ص) در خیابان کارون، پرتاب کردند. این نارنجک پس از پرتاب به داخل جوی آب افتاد و منفجر شد که در نتیجه آن به چندین اتومبیل و شیشه های یک منزل خسارت هایی وارد شد. (۱)

در ادامه این اقدامات، سه نفر از عناصر سازمان به منزل شخصی در خیابان درّوس وارد شدند و با تهدید اسلحه، ۱۲ هزار ریال از صاحب خانه اخاذی کردند و متواری شدند. (۲)

۱۶۰

در پی حملات اخیر هواپیماهای عراق به جزیره خارک، مهندس سید محمد غرضی وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران، این اقدام عراق را بی نتیجه خواند و گفت که بارگیری نفت از این جزیره همچنان ادامه دارد.

وی که در یک گفت و گوی اختصاصی با خبرنگار روزنامه اطلاعات در مشهد شرکت کرده بود، گفت: تهدید عراق مبنی بر بمباران جزیره خارک، تهدید جدیدی نیست، بلکه صدام از روز اول جنگ تهدید به بمباران جزیره خارک نموده و طی مدت جنگ نیز تلاش های زیادی برای بمباران خارک کرده بود، ولی جزیره خارک به دامی برای شکار هواپیماهای عراقی تبدیل شد، به طوری که در ده روز اول جنگ پدافند هوایی مستقر در جزیره، موفق شد ۲۵ فروند از هواپیماهای عراقی را در آسمان خارک مورد هدف قرار داده و سرنگون کند.

وزیر نفت درباره کمک کشورهای دیگر به عراق بیان کرد: امریکا و تعدادی از کشورهای اروپایی، به خصوص فرانسه، برای بمباران خارک به دولت عراق کمک زیادی می کنند و تمام این کشورها همدست شده اند تا جزیره خارک را از زمین و هوا به آتش بکشند.

مهندس غرضی درباره وضعیت فعلی بارگیری نفت از جزیره خارک گفت: به پشتوانه خون شهدا، هر روز بارگیری از جزیره خارک انجام می شود و وقفه ای در آن حاصل نشده است. وی افزود: علاوه بر خارک، بارگیری نفت از سایر مراکز بارگیری نفت نیز کماکان به طور عادی انجام می شود و تهدید صدام تأثیری در بارگیری نفت نداشته است. (۳)

۱۶۱

به دنبال حملات اخیر عراق به جزیره خارک و تهدید مقامات این کشور به بمباران کشتی هایی که مقصد آنها بندرهای ایران باشد، نرخ بیمه کشتی ها به طور بی سابقه ای افزایش یافت. برای مقابله با این امر، امروز معاون امور بین الملل وزرات نفت اعلام کرد که شرکت بیمه ایران، همه کشتی هایی را که مقصد آنها بندرهای صادراتی نفت ایران باشد، با نرخ یک درصد بیمه می کند. وی در گفت و گو با خبرنگار کیهان، علاوه بر اعلام این خبر، درباره شایعاتی مبنی بر ناامنی بندرهای جنوبی ایران و همچنین نفت کش هایی که در چند

۹-۱. همان.

۲-۱۰. سند شماره ۳۸۴۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی،

شماره ۱۰۵، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۳-۱۱. روزنامه اطلاعات، ۱۱/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

روز گذشته از جزیره خارک بارگیری کرده اند، توضیحاتی داد. به نوشته روزنامه کیهان دکتر هردوست گفت: ظرف یکی دو هفته اخیر، تبلیغات شرکت های چندملیتی و روزنامه های وابسته به آنها این طور وانمود کرده اند که کشتی هایی که از بنادر ایران بارگیری می کنند، نرخ بیمه آنها افزایش داده شده است. این خبر جزو برنامه های تنظیم شده و توطئه هایی است که شرکت های مذکور، روزنامه های وابسته به آنان، کارتل های نفتی و شیوخ مرتجع، دقیقاً در آن سهم هستند. وی اضافه کرد: ظرف دو سال جنگ، برای یک روز هم که شده وقفه ای در صادرات نفت به وجود نیامده و تا به امروز تأسیسات بارگیری نفت خام ایران توانایی خود را حفظ کرده است.

دکتر هردوست ادامه داد: از ابتدای جنگ تحمیلی تا کنون، ۶۲ هواپیمای عراقی جزیره خارک را مورد تهاجم قرار داده اند که با آتش پدافند نیروهای ایرانی مواجه شده و جزیره خارک گورستان هواپیماهای عراقی شده است.

وی در پایان اسامی کشتی هایی را که در چند روز گذشته از جزیره خارک بارگیری کرده اند، در اختیار خبرنگار اقتصادی روزنامه کیهان گذاشت:

نفت کش "سی سانگ" با ظرفیت ۵/۲ میلیون بشکه نفت به مقصد روتردام.

نفت کش "الپیدا" با ظرفیت ۵/۱ میلیون بشکه نفت به مقصد اروپای شمالی.

نفت کش "گل آرکن سانگ" با ظرفیت ۵/۱ میلیون بشکه نفت به مقصد ژاپن.

نفت کش "دول سی" با ظرفیت ۶/۱ میلیون بشکه نفت به مقصد روتردام.

نفت کش "روزلوت" با ظرفیت ۵/۲ میلیون بشکه نفت به مقصد شمال اروپا.

نفت کش "فایون" با ظرفیت ۲ میلیون بشکه نفت به مقصد شمال اروپا.

نفت کش "ماهارا شی کارو" با ظرفیت ۸۰۰ هزار بشکه نفت به مقصد هند.

نفت کش "سند مارکوس" با ظرفیت ۶۵۲ هزار بشکه نفت به مقصد هند.

نفت کش "آنتونی" با ظرفیت ۶۷۶ هزار بشکه نفت به مقصد عدن.

نفت کش "نیکوس - ام" با ظرفیت ۵/۱ میلیون بشکه نفت به مقصد ساراس ایتالیا.

نفت کش "ان - سی - هان" با ظرفیت ۵/۱ میلیون بشکه نفت به مقصد روتردام.

نفت کش "پا تی هال" با ظرفیت ۷۳۵ هزار بشکه نفت به مقصد کره شمالی.

نفت کش "آریزونا" با ظرفیت ۱ میلیون بشکه نفت به مقصد آلمان غربی.

نفت کش "فاهیرکوینا" با ظرفیت ۷۰۰ هزار بشکه نفت به مقصد ترکیه. (۱)

۱۶۲

شرکت کشتی رانی جمهوری اسلامی مقاله ای را درباره موضوعاتی مانند: کاهش سهم صادراتی بندرهای جنوبی از ۸۰ درصد به ۷۰ درصد، میزان ورود کالا از بندر امام خمینی، بندرعباس و بندر بوشهر، ناموفق بودن اقدامات نیروی هوایی عراق در ناامن کردن بندرهای

ص: ۱۷۹

۱-۱۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۱۱، ص ۲.

ایران، جایگزین شدن عملیات روانی و تبلیغاتی رسانه های غربی و نشریات بیمه به جای عملیات نظامی برای افزایش چشمگیر میزان حق بیمه کشتی ها، فعالیت ناوگان تجاری ایران و صرفه جویی ۲۱۰ میلیون دلار در سال از این راه و... منتشر کرد. در بخشی از این مقاله با اشاره به میزان صادرات و واردات کشور در سال ۱۳۶۰ و بالا رفتن بیمه کشتی ها از طرف بیمه گران چند ملیتی، آمده است: سهم بنادر جنوبی کشور در شرایط عادی، حدود ۸۰ درصد کل واردات است، لیکن پس از جنگ تحمیلی این رقم کاهش یافت. در سال ۱۳۶۰ میزان واردات حدود ۱۴ میلیون و ۹۰۰ هزار تن بود که از این میزان ۵/۱۰ میلیون تن از بنادر جنوبی کشور، ۷/۰ میلیون تن از بنادر شمال و ۷/۳ میلیون تن از مرزهای خشکی وارد کشور شده است. به عبارت دیگر ۴/۷۰ درصد واردات از بنادر جنوبی، ۶/۴ درصد از بنادر شمالی و ۲۵ درصد از مرزهای خشکی وارد کشور شده است. بدین ترتیب مراجعه مستمر کشتی ها به بنادر جنوبی، نقش عمده ای در حیات اقتصادی و سیاسی کشور ایفا می کند. در مقاله شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی با اشاره به تفکیک میزان ورود بار به بندرهای جنوبی کشور آمده است: در میان این بنادر، تقریباً تمامی بارها در سه بندر اصلی جنوبی کشور، یعنی بنادر امام خمینی، بندرعباس و بندر بوشهر تخلیه می شود که سهم آنها در سال ۱۳۶۰ به این شرح خلاصه می شود: واردات از بندر عباس ۲/۶ میلیون تن، واردات از بندر امام خمینی ۵/۳ میلیون تن و واردات از بندر بوشهر ۸/۰ میلیون تن است که در این بین ۱/۵۹ درصد واردات از بندرعباس، ۳/۳۳ درصد از بندر امام خمینی و ۶/۷ درصد واردات از بندر بوشهر صورت گرفته است.

در این مقاله با اشاره به تبلیغات روزنامه ها و خبرگزاری های صهیونیستی و امپریالیستی و نقش بیمه گران چندملیتی در بیمه کشتی ها آمده است: رژیم عراق نیز با آگاهی از این نکته و همچنین به تلافی قطع کامل ارتباط خود با دریا - از زمان شروع جنگ - همیشه درصدد ضربه زدن به این مراکز مهم اقتصادی بوده است که در مجموع به سبب قدرت نیروی دریایی ایران موفقیت قابل ملاحظه ای نداشته است. عملاً مراجعه بیش از ۱۹۰ کشتی به بندر امام از آغاز سال جدید و ۲۶ فروند در دو ماهه اخیر نشانه توانایی ایران در استفاده مستمر از بندر امام خمینی است. اما به سبب حمایت همه جانبه مطبوعات بین المللی و امکان استفاده مالی بیمه گران چندملیتی در مواردی که یک یا دو کشتی آسیب دیده و یا احیاناً غرق شده اند، این حادثه، بی درنگ آثار سوئی برای ایران از جهت عدم مراجعه کشتی های متعلق به شرکت های خارجی به بنادر ایران، به ویژه بندر امام خمینی که به مناطق جنگی نزدیک تر است، به بار می آورد. از جهت مالی نیز به دنبال هر حادثه سوء در بندر امام خمینی، بیمه گران بین المللی بی درنگ نرخ بیمه های جنگی خود را چندین برابر افزایش داده اند.

در این مقاله با اشاره به غرق شدن دو کشتی خارجی در بندر امام خمینی و اثر آن بر نرخ بیمه های جنگی آمده است: پس از حادثه اخیر در بندر امام خمینی که منجر به غرق دو کشتی تجارتي متعلق به شرکت های کشتی رانی خارجی شد، نرخ بیمه های جنگی برای بنادر ایران به این شرح اعلام شده است:

۱- نرخ بیمه جنگی برای بندر بوشهر، ۲ درصد ارزش کشتی برای یک هفته.

۲- نرخ بیمه جنگی برای بندر امام خمینی، ۷ درصد ارزش کشتی برای یک هفته.

۳- نرخ بیمه جنگی برای جزیره خارک، ۲ درصد ارزش کشتی برای یک هفته.

بدین ترتیب، مثلاً در مورد بندر امام خمینی که نرخ بیمه جنگی معادل ۷ درصد ارزش کشتی برای یک هفته است، با توجه به حداقل توقف ۵ هفته ای کشتی ها در این بندر، به ۳۵ درصد ارزش آن بالغ می شود. بنابراین، با اعزام سه فروند کشتی خارجی به بندر امام خمینی، عملاً بهای یک فروند می بایست در وجه شرکت های بیمه پرداخت شود. به همین ترتیب، با اعزام یک کاروان شامل ۱۲ فروند کشتی خارجی، بهای ۴ فروند آن قبلاً میبایستی به شرکت های بین المللی بیمه پرداخت شود. تأثیر این نرخ بیمه در کرایه حمل برای کشتی های نو با قیمت تقریباً ۲۰ میلیون دلار، به تنی ۲۰۰ دلار بالغ می گردد که رقمی در حدود ۴ برابر کرایه پرداختی برای خود عمل حمل و نقل می باشد.

شرکت کشتی رانی جمهوری اسلامی در این مقاله با اشاره به نقش ناوگان متعلق به ایران در خصوص حمل بار به بندرهای ایران آورده است: ارزش ناوگان کشتی رانی جمهوری اسلامی ایران حدود ۴۰۰ میلیون دلار است که نیمی از آن حداقل در سال سه بار به بندر امام خمینی مراجعه می کنند و در هر بار حدود ۵ هفته در آنجا اقامت دارند که به سبب عدم پرداخت بیمه جنگی برای این کشتی ها با یک محاسبه ساده در طول یک سال با احتساب رقم ۷ درصد نرخ بیمه جنگی میزان صرفه جویی به ۲۱۰ میلیون دلار می رسد که این مبلغ چه از جهت خود رقم و چه از جهت ارزی صرفه جویی قابل ملاحظه ای است.

در پایان این مقاله آمده است: روزنامه های امپریالیستی چون "فایننشال تایمز" و "لویدز لیست"، این گونه خبرها را انتشار می دهند و شرکت های بزرگ بیمه از آن سوءاستفاده می کنند. (۱)

۱۶۳

خبرگزاری فرانسه در گزارشی درباره بارگیری نفت از جزیره خارک اعلام کرد: به رغم بمباران م-ج-دد جزیره خارک به وسیله هواپیماهای عراقی، بارگیری نفت از این جزیره کماکان ادامه دارد و طی ۵ - ۴ روز گذشته حداقل سه فروند کشتی فوق بزرگ با ظرفیت بیش از ۲۰۰ هزار تن نفت خام و چندین کشتی کوچک دیگر بدون هیچ حادثه ای در جزیره خارک بارگیری و این بندر را ترک کرده اند.

ص: ۱۸۱

۱-۱۳. مأخذ ۱، صص ۴ و ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۶/۱۳۶۱.

این خبرگزاری با استناد به اطلاعات دلالتان کشتی های اجاره ای در لندن، گزارش داد که عقد قرارداد اجاره نفت کش ها برای بارگیری نفت در جزیره ایرانی خارک همچنان ادامه دارد. (۱)

خبرگزاری فرانسه به نقل از نشریه "تایمز مالی" درباره قیمت نفت ایران نیز اعلام کرد: ایران قیمت نفت سبک خود را از بشکه ای ۲۹ دلار به بشکه ای ۲۸ دلار کاهش داده است. این اقدام به منظور تشویق خریداران برای نادیده گرفتن حوادث احتمالی به هنگام بارگیری نفت در جزیره خارک صورت گرفته است.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، قیمت اعلام شده نفت ایران، ۲/۳ دلار کمتر از قیمت اعلام شده نفت اوپک است. (۲)

رادیو بی.بی.سی نیز در گزارشی درخصوص افزایش نرخ بیمه کشتی ها و کاهش قیمت نفت ایران اعلام کرد: اوضاع خلیج فارس، باعث شد که نرخ بیمه کشتی ها افزایش یابد و به همین خاطر قیمت نفت نیز در بازارهای جهانی افزایش یافت. با این حال، ایران برای ترغیب شرکت های خارجی برای اعزام کشتی به جزیره خارک، قیمت نفت خود را ۳ دلار کاهش داد و به ۲۸ دلار رساند. (۳)

۱۶۴

به گزارش خبرگزاری کویت از پاریس، فرانسه درصدد بهبود روابط خود با ایران است. بر اساس این گزارش، دولت فرانسه درصدد است با اعزام سفیر جدید به تهران، روابط خود را با ایران که پس از اعطای پناهندگی سیاسی فرانسه به ابوالحسن بنی صدر رئیس جمهور مخلوع ایران، به سردی گراییده است، بهبود بخشد. (۴)

۱۶۵

به گزارش خبرگزاری فرانسه از نایروبی، ایران درصدد بازگشایی سفارت خود در کشور افریقایی کنیا است. بر اساس این گزارش، ایران درصدد است سفارت خود را در کنیا - که در سال ۱۹۷۷ آن را تعطیل کرده است - بازگشایی کند. "نیکولاس بیوت" مسئول وزارت خارجه کنیا با اعلام این خبر گفت: کشور متبوعش هیچ گاه روابط دیپلماتیک خود را با ایران قطع نکرده و همواره روابط دوستانه اش را با ایران حفظ کرده است. وی از بازگشایی سفارت ایران در کنیا استقبال کرد. (۵)

۱۶۶

هفته نامه آلمانی اشترن در شماره امروز خود با چاپ تصویر تمبری که شرکت پست جمهوری اسلامی ایران برای تجلیل از مبارز شهید خالد اسلامبولی به دلیل اعدام انقلابی انور سادات، رئیس جمهور سابق مصر - به جرم امضای پیمان کمپ دیوید - منتشر کرده است، نوشت: ایران با چاپ تمبری از قاتل انور سادات تجلیل کرد. بر روی این تمبر پست،

ص: ۱۸۲

- ۱-۱۴. همان، ص ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۶/۱۳۶۱.
- ۲-۱۵. همان، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۱۶. همان، صص ۱۹ و ۲۰، رادیو بی.بی.سی، ۱۱/۶/۱۳۶۱.
- ۴-۱۷. همان، ص ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۶/۱۳۶۱.
- ۵-۱۸. مأخذ ۲، ص ۷، نایروبی - خبرگزاری فرانسه، ۱۲/۶/۱۳۶۱.

عکسی خندان از رهبر عاملان مرگ سادات که در این بین اعدام شده است، در پشت میله های زندان چاپ شده و زیر آن نوشته شده است: به مناسبت تجلیل از اقدام انقلابی ستوان خالد اسلامبولی در قتل انور سادات. (۱)

۱۶۷

رونالد ریگان رئیس جمهور امریکا، در نطقی تلویزیونی، طرح خود را درباره صلح خاورمیانه تشریح کرد. وی گفت: این طرح با قرارداد کمپ دیوید که بر پایه قطعنامه ۲۴۲ شورای امنیت استوار است، تطبیق می کند. ریگان افزود: باید همه طرف های درگیر، به ویژه فلسطینی ها و اردنی ها را تشویق کرد که به مذاکرات بیوندند. در این گفت و گوها می توان به مبادله اراضی دست یافت تا امنیت اسرائیل تضمین شود. (۲)

ریگان با اعلام اینکه طرح وی آغازی نو برای استقرار صلحی پایدار در خاورمیانه است، گفت: باید اراضی اشغالی اعراب در کرانه باختری رود اردن و نوار غزه را به یک دولت خودمختار فلسطینی زیر نظر اردن واگذار کرد. وی اظهار امیدواری کرد که اعراب بتوانند، پس از حمله اسرائیل به لبنان به طرح جدیدی برای به رسمیت شناختن اسرائیل دست یابند. وی افزود: فلسطینی هایی که در این مناطق به سر می برند، باید دارای یک دولت خودمختار، ولی نه مستقل، بلکه وابسته به اردن باشند. ریگان اضافه کرد: خسارت نظامی سازمان آزادی بخش فلسطین، شانس به دست آوردن راه حل عادلانه آنچه را که می خواهد، کاهش نداده است، پیروزی نظامی اسرائیل در لبنان بیانگر این بود که نیروهای مسلح این کشور در منطقه، بی نظیر و بی رقیب است. سؤال این است که چگونه نگرانی های امنیتی به حق اسرائیل را با حقوق حقه فلسطینی ها وفق بدهیم؟ وی همچنین گفت: امریکا از ایجاد مجتمع های تازه یهودی نشین در کرانه غربی رود اردن و نوار غزه پشتیبانی نخواهد کرد و متوقف کردن اسکان یهودیان در این مناطق به استواری صلح کمک خواهد کرد. ریگان ادامه داد: بیت المقدس نیز که از ۱۹۶۷ در دست اسرائیل بوده است باید لایتنجا مانده و وضع آن مورد مذاکره قرار گیرد. ریگان گفت: تعهد امریکا در قبال امنیت اسرائیل پابرجا و استوار است. (۳)

یک نشریه داخلی سپاه، اصول کلی طرح ریگان را چنین شرح داد:

۱- ایجاد دولتی خودمختار برای فلسطینی ها در کرانه باختری رود اردن و نوار غزه که مستقیماً در ارتباط با اردن و زیر نظر آن کشور باشد.

ص: ۱۸۳

۱- ۱۹. مأخذ ۱، ص ۱۴، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۰. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۵، ۱۳/۷/۱۳۶۱، صص ۳۶ و ۳۷.

۳- ۲۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۳، واحد مرکزی خبر.

۲- پایان دادن به حکومت نظامی اسرائیل در کرانه باختری رود اردن و نوار غزه بمنظور فراهم شدن امکان خودمختاری برای فلسطینی ها.

۳- متوقف کردن ساخت شهرک های یهودی نشین در منطقه یاد شده برای کمک به استقرار صلح در منطقه.

۴- ترتیب دادن مذاکراتی در خصوص سرنوشت بیت المقدس که از سال ۱۹۶۷، به طور کامل تحت تسلط رژیم اشغالگر قدس قرار داده شده است.

این نشریه اهداف ریگان را از اجرای این طرح در سه بند اعلام کرد:

الف) به جریان افتادن مرحله دوم طرح کمپ دیوید.

ب) کشاندن دیگر کشورهای عربی نظیر اردن و فلسطین به پای میز مذاکره و به دنبال آن بازگشت مصر به صف اعراب.

ج) تأکید ریگان بر ایجاد سرزمین فلسطینی زیر نظر اردن (به صورت یک کشور فدرالی) و مخالفت با کشور مستقل فلسطینی، باعث می شود که طرح صلح کشورهای عربی - که در فاس مطرح شد و در آن برای فلسطینی ها یک کشور مستقل پیش بینی شده - حالت مترقی پیدا کند و پذیرش آن را برای اعراب آسان تر شود.^(۱)

۱۶۸

رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین، تعداد قربانیان حمله اخیر اسرائیل به جنوب لبنان را اعلام کرد. یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین، اعلام کرد که تعداد قربانیان فلسطینی و لبنانی جنگ اخیر بالغ بر ۴۸ هزار شهید و ۵ هزار زخمی می شود. عرفات در مصاحبه با روزنامه "الخلیج" چاپ شارجه، گفت: علت بالا بودن رقم قربانیان به خاطر استفاده نیروهای اشغالگر از سلاح ها و بمب هایی بود که جهانیان از قبل آن را نمی شناختند.

خبرگزاری سوریه نیز خسارت های اقتصادی وارد شده بر اثر این حمله را ۱۰ میلیارد لیره لبنانی اعلام کرد. بر اساس این خبر، اطلاعات اولیه درباره زیان های اقتصادی وارد آمده به لبنان بر اثر اشغال این کشور به دست نیروهای اشغالگر صهیونیستی، حاکی از این است که این زیان ها به ۱۰ میلیارد لیره لبنانی بالغ شده است. بر اساس این اطلاعات، تنها در بخش صنعتی، زیان های وارد شده بالغ بر دو میلیارد لیره لبنانی است که معادل قیمت نصف صادرات لبنان در سال ۱۹۸۰ است. همچنین به دلیل عملیات نظامی تجاوزکارانه نیروهای صهیونیستی در لبنان و صادرات اجباری کالاهای اسرائیلی به این کشور، کشاورزی لبنان متحمل زیان های سنگینی شده است.^(۲)

ص: ۱۸۴

۱- ۲۲. مأخذ ۲۰، ص ۳۷.

۲- ۲۳. مأخذ ۱۲، ص ۲۰.

گلوله باران شهر مرزی آبادان همچنان ادامه دارد. شهر آبادان امروز نیز به وسیله توپخانه ارتش عراق گلوله باران شد که بر اثر آن ۵ تن شهید و ۳۰ تن مجروح شدند.^(۱)

رژیم عراق در دو نامه جداگانه، درباره عملیات آینده ایران به شورای امنیت سازمان ملل هشدار داد و از رئیس این شورا خواست تا از گسترش بیشتر جنگ ایران و عراق پیشگیری کند.

"زهیر ابراهیم محمد" کاردار عراق در نمایندگی دائم این کشور در سازمان ملل متحد، امروز در نامه ای خطاب به رئیس شورای امنیت این سازمان، مدعی شد که ایران به تجمع نیروی گسترده ای در امتداد مرزهای بین المللی دو کشور دست زده و درصدد حمله مجدد به عراق است. کاردار عراق، با اشاره به اینکه هرگونه تهاجم ایران به خاک عراق به خدشه دار شدن صلح و امنیت منطقه خواهد انجامید و با یادآوری پذیرفته نشدن قطعنامه های ۴۷۹ و ۵۱۴ شورای امنیت از طرف ایران، از این شورا خواسته است تا اقدام مؤثری برای پیشگیری از گسترش بیشتر جنگ ایران و عراق انجام دهد. این درخواست زمانی مطرح می شود که نیروی هوایی عراق با بمباران تأسیسات نفتی ایران در خلیج فارس، به خصوص جزیره خارک، به دنبال گسترش جنگ در منطقه خلیج فارس و در نتیجه درگیر کردن کشورهای حوزه خلیج فارس و قدرت های فرا منطقه ای در جنگ بین دو کشور است.^(۲)

بر اساس اسناد سازمان ملل، امروز عراق در نامه دیگری، حمله ایران در عملیات رمضان را به اطلاع دبیرکل سازمان ملل رساند. در نامه زهیر ابراهیم محمد کاردار موقت نمایندگی دائمی عراق، به دبیرکل سازمان ملل، با اشاره به استعداد نیروهای ایران در عملیات رمضان و شرح تلفات و خسارت های وارد شده به ایران، عراق خواستار اقدامات مجامع بین المللی برای دستیابی به صلح شده است.^{(۳)(۴)}

۱- ۱. سند شماره ۱۴۰۵۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، واحد اطلاعات عملیات سپاه، شماره ۴۳۹، ۱۳۶۱/۶/۱۳، ص ۱.

۲- ۲. جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، مترجم محمدعلی خرمی، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ)، جلد اول، تهران: چاپ اول ۱۳۸۷، صص ۱۳۳-۱۳۲.

۳- متن کامل این نامه در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۴- ۳. همان، صص ۱۳۶-۱۳۳.

قرارگاه خاتم الانبیا(ص) (قرارگاه مرکزی هدایت و کنترل عملیات های ایران) در گزارشی اعلام کرد که از ابتدای تهاجم عراق به ایران تا کنون خسارت های سنگینی به ارتش و رژیم عراق وارد آمده است. واحد اطلاعات قرارگاه خاتم الانبیا(ص) در جمع بندی از تلفات و خسارت های وارد شده به ارتش عراق اعلام کرد: با توجه به مراحل مختلف جنگ، از هجوم عراق تا کنون، طبق آمار نسبتاً دقیق، خسارت های بسیاری به ارتش این کشور وارد شده است. ارتش عراق در مجموع ۵۵۰۰ دستگاه تانک و نفربر سازمانی خود را از دست داده است. همچنین تلفات انسانی ارتش عراق حدود ۱۵۰ هزار نفر بوده است. در این جمع بندی، تعداد اسرای عراقی ۴۸ هزار و ۴۵۷ نفر اعلام شده است که در میان آنها ۱۱۵۰ افسر ارتش عراق وجود دارند. (۱)

در همین حال، دولت عراق، با نزدیک شدن ۴ سپتامبر ۱۹۸۰ (۱۳ شهریور ۱۳۵۹) - که عراق آن را تاریخ شروع جنگ می داند - در اقدامی تبلیغاتی به ارائه آمار و ارقام تلفات و خسارت های ایران از آغاز جنگ تا کنون پرداخت. خبرگزاری عراق به نقل از بیانیه های نظامی این کشور اعلام کرد که نیروهای عراق موفق شده اند، از ۴ سپتامبر ۱۹۸۰ (۱۳ شهریور ۱۳۵۹) تا ۳ سپتامبر ۱۹۸۲ (۱۲ شهریور ۱۳۶۱)، تعداد ۲۰۷ هزار نفر از نیروهای ایرانی را کشته و ۸۳۴ فروند هواپیما و هلی کوپتر، ۴۱۳۸ دستگاه تانک، ۴۹۲۷ خودرو زرهی و ۳۳۱ موشک انداز نیروهای ایران را منهدم کنند.

این خبرگزاری، همچنین به نقل از بیانیه های نظامی عراق مدعی شده است که در عملیات اخیر ایران در شرق بصره (عملیات رمضان) در ۱۳ ژوئیه سال جاری (۲۲ تیر ۱۳۶۱)، ۲۷۲۵۵ تن از نیروهای ایران کشته شده اند، ۵ هواپیما سرنگون و ۳۶۲ تانک و موشک انداز ایران نیز منهدم شده است. (۲)

امروز نیز مقادیر فراوانی سلاح، مهمات و تجهیزات نظامی از کشورهای مختلف به عراق ارسال شد. شرح کمک های ارسال شده چنین است:

۱- یک کشتی متعلق به عربستان سعودی حامل ادوات زرهی و لوازم یدکی مربوط به آن، در بندر "شیرجی" کویت پهلو گرفته و اقدام به تخلیه محموله خود کرده است. این محموله، شبانه و از طریق کویت به عراق ارسال شده است. (۳)

۲- یک کشتی (احتمالاً روسی) حامل مهمات و وسایل نظامی برای رژیم عراق، وارد آب های کویت شد و در اسکله شماره ۲۰ بندر "شعبیه" کویت پهلو گرفت. (۴)

۳- ۱۴۸ تریلر خالی نظامی عراق برای انتقال مهمات و تسلیحات وارد کویت شدند. ۵۲ دستگاه تریلر نیز پس از بارگیری سلاح و مهمات از کویت به مقصد عراق حرکت کردند.

۴- ۲۵ خودرو حامل جنگ افزار و تجهیزات نظامی و ۱۱ خودرو حامل وسایل و تجهیزات ارسالی از اردن از طریق الورار - فلوجه به عراق فرستاده شد. (۵)

-
- ۱-۴. سند شماره ۱۶۸۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه خاتم الانبیاء(ص) (سپاه) اطلاعات عملیات، به لشکر ۷ پیاده، ۱۲/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۲-۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۶۸، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۴، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۱۲/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۶. سند شماره ۱۶۸۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی از قرارگاه عملیات فتح (رکن ۲)، شماره ۱۶۴، ۱۲/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۴-۷. سند شماره ۱۶۹۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۷۲، ۱۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.
- ۵-۸. س-ن-د-ش-م-اره ۱۶۸۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۷۱ - ۱۵۵، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰.

در حمله نیروهای معارض عراقی به مواضع نیروهای نظامی عراق در "قلعه چولان" ۴ نفر کشته و تعدادی زخمی شدند. همچنین بر اثر برخورد نیروهای نظامی عراق با مین‌هایی که به دست نیروهای معارض در "سورقلات" کار گذاشته شده بود، ۵ سرباز عراقی کشته شدند. (۱)

عملیات‌های تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق بر علیه مردم عادی، امروز نیز در تهران ادامه یافت. عملیات انجام شده، شرح این عملیات‌ها و اقدامات نیروهای جمهوری اسلامی چنین است:

۱- دو تن از عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق، سوار بر موتور سوزوکی ۲۵۰، با استفاده از مسلسل و سلاح کمری به طرف برادران بسیج مسجد امیرالمؤمنین (ع) در خیابان نصرت تیراندازی کردند که با هوشیاری و تیراندازی متقابل افراد بسیج، تروریست‌ها مجبور به فرار شدند. دیروز نیز یک گروه مسلح این سازمان، به سمت افراد بسیج این مسجد تیراندازی کرده بود. (۲)

۲- یک تیم ترور سازمان، یکی از اعضای سپاه پاسداران را در خیابان دماوند تهران هدف قرار داد و به شهادت رساند. (۳)

۳- دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق، در خیابان خیام تهران، یک موتور سیکلت هوندا ۱۲۵ را با تهدید اسلحه از صاحبش سرقت کردند (۴) و با استفاده از این موتور به طلبه‌ای در خیابان ترقی سوء قصد کردند و وی را به شهادت رساندند. (۵)

۴- یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق در تهران شناسایی و پس از چند ساعت درگیری، به تصرف نیروهای امنیتی درآمد. ابتدا نیروهای کمیته و کلانتری ۶، خانه تیمی، واقع در خیابان گرگان، خیابان سلمان فارسی را محاصره کردند. درگیری با تیراندازی افراد سازمان به سمت نیروهای کمیته و کلانتری شروع شد و بعد از دو ساعت درگیری، ۴ نفر از نیروهای سازمان کشته و ۲ نفر از افراد خودی نیز مجروح شدند. در بازرسی از این خانه تیمی، ۱۱ قبضه انواع اسلحه، ۸ نارنجک، ۴ گونی و یک کارتن مواد منفجره از قبیل تی ان تی، دینامیت و باروت، یک وانت مسروقه و... به دست آمد. (۶)

۵- در شیراز یک انبار سازمان مجاهدین خلق واقع در جاده کمربندی پانصد دستگاه، کشف و وسایلی از قبیل بی سیم، انواع اسلحه، ماسک ضد گاز اشک آور، چند پلاک خودرو متعلق به ارتش، انواع خشاب، انواع مواد منفجره، انواع فشنگ و مقدار فراوانی اقلام و تسلیحات متفرقه به دست آمد. (۷)

۶- خبرگزاری خلیج به نقل از بیانیه سازمان مجاهدین خلق در پاریس، اعلام کرد: که این سازمان "مرحله جدیدی از مقاومت" را با همکاری حزب دمکرات کردستان در سندج

- ۱- ۹. سند شماره ۱۶۹۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره دوم فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۷۳/۱۵۷، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.
- ۲- ۱۰. سند شماره ۳۸۴۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه ویژه مسئولین، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، شماره ۱۰۴، ۱۴/۶/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳.
- ۳- ۱۱. مأخذ ۵، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۶/۱۳۶۱.
- ۴- ۱۲. سند شماره ۳۸۴۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه ویژه مسئولین، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، شماره ۱۰۴، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۵- ۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۶۹، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۶/۱۳۶۱.
- ۶- ۱۴. مأخذ ۱۲، ص ۳.
- ۷- ۱۵. سند شماره ۷۲۱۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، از اطلاعات منطقه ۹، به اطلاعات ستاد مرکز، ۱۳/۷/۱۳۶۱، شیراز.

آغاز کرده است. در این بیانیه آمده است: ظرف چند هفته گذشته دو تن از مسئولان نیروهای انتظامی ایران در شهر سنندج مورد هدف قرار گرفته اند که یکی از آنان به شدت مجروح شده است. (۱)

۱۷۵

امام خمینی امروز در پاسخ به پیام تبریک عید فطر رئیس جمهور الجزایر - که در تاریخ ۱۳ ذی القعدة (۱۱ شهریور) دریافت شده بود - اظهار امیدواری کردند، مسلمانان با شناسایی توطئه های دشمنان به خصوص امریکا، این توطئه ها را خنثی کنند و کسانی چون صدام را از جمع خود طرد کنند. در پیام امام آمده است:

«حضرت آقای شاذلی بن جدید، رئیس جمهور کشور الجزایر

پیام تبریک جنابعالی به مناسبت حلول عید سعید فطر در تاریخ ۱۳ ذی القعدة الحرام واصل گردید. متقابلاً این عید بزرگ اسلامی را به جنابعالی و ملت برادر الجزایر تبریک می گویم و امیدوارم عموم مسلمانان جهان حساسیت زمان را درک کرده، و توطئه های بسیاری را که دشمنان اسلام، و به خصوص امریکای جهانخوار، برای نابودی اسلام و مسلمین طراحی کرده و متأسفانه به دست برخی از سران کشورهای اسلامی می خواهند اجرا نمایند، کشف و خنثی نمایند، و مزدوران بی اختیار و سرسپردگان جنایتکاری همچون صدام را از جمع خود طرد نمایند.» (۲)

۱۷۶

آقای هاشمی رفسنجانی امام جمعه موقت تهران، در خطبه های نماز جمعه امروز تهران، به بحث درباره توطئه مشترک کشورهای غربی و عراق برای ناامن کردن خلیج فارس پرداخت و گفت: چنانچه این منطقه برای ما امن نباشد، برای دیگران نیز امنیت نخواهد داشت. وی درباره جنگ و اقدام نهایی رزمندگان اسلام گفت: «من الان به جوان ها عرض می کنم، به کسانی که تبحر در جنگ دارند عرض می کنم که روزهای حساس و سرنوشت ساز آخرین حرکت مهم جنگ در پیش است و شماها در میدان ها حضور داشته باشید. ... ما باید در میدان جنگ بعد از آنکه مایوس شدیم از اینکه کشورهای حامی عراق حاضر نیستند که اقدام جدی در جهت صلح بکنند و می خواهند باز هم وقت کشی بکنند و شرایط نه صلح و نه جنگ باشد و ما را خسته کنند و جنگ فرسایشی ادامه پیدا بکند، ما باید آماده باشیم که در لحظه مناسب، ضربه سنگین نهایی خودمان را وارد کنیم.»

آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه اول نماز جمعه این هفته گفت:

«اسلام در اصل طرفدار آزادی انسان است و مایل است در بخش اقتصاد و حرکت اقتصادی اصل "الناس مسلطون علی اموالهم" را مراعات کند و آزادی به انسان بدهد که با میل خودش رشته کسب انتخاب کند. با میل خودش محصول کار خود را عرضه کند و بر

ص: ۱۸۹

۱-۱۶. مأخذ ۱۳، ص ۱۴، تهران - خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱۳.

۲-۱۷. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، صحیفه امام، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶ تهران: چاپ اول: ۱۳۷۸، ص ۴۷۱.

هرجا که می خواهد و بر هرگونه که می خواهد و زندگی آزاد داشته باشد. ... این هم اصل اولی اسلام است و حکم اولی فقه ماست. پس اینکه ما بحث می کنیم از کنترل ثروت، کنترل درآمد، مسدود کردن راه تکاثر و جلوگیری از دو قطبی شدن جامعه، اینها همه متفرع بر این مطلب است که اگر انسان ها در این مقطع اولی و حرکت سالم اقتصادی از حدود خودشان تجاوز کردند اسلام چه طوقی را ارائه کرده که با آن طرق جلو این تجاوزها و تخلف ها را بگیرد. ... یعنی اگر فرض کنیم که ما بتوانیم جامعه ای داشته باشیم و مردمی تربیت کنیم که در کسب و کارشان سالم حرکت کنند، احتکار نکنند، ربا نخورند، گرانفروشی نکنند، حرام خوری مطلقاً نکنند، به حق شان قانع باشند، در آن صورت اصلاً نوبت به بحث های بعدی نمی رسد. نه کنترل دولت [را] لازم داریم و نه کارهای دیگر.

... اگر نبودند متجاوزان و اگر نبودند متخلفان و اگر نبودند کسانی که به حقوق خودشان قانع نیستند، بسیاری از این نیروهایی که صرف کنترل جامعه می شود و بسیاری از این فشارهایی که از طرف حکومت بر مردم وارد می شود، اصلاً زمینه پیدا نمی کرد. ... اگر نیازی به کوپن و سهمیه بندی پیدا می شود به خاطر این است که متجاوزانی هستند که می خواهند از حقوقشان تجاوز کنند. اگر دولت در آزادی، محدودیت هایی درست می کند، و حدودی می گذارد و جلوی حرکت هایی را می گیرد، برای این است که افرادی هستند که در محیط آزادی می خواهند به حقوق دیگران تجاوز کنند. اگر احتیاج به پاک سازی پیدا می کنیم در محیط ادارات، برای این است که افرادی هستند که در محیط اداره، سالم حرکت نمی کنند و از حدودشان و حقوقشان تجاوز می کنند. اگر دانشگاه را می بندند برای این است که نیروهایی وجود دارند که از دانشگاه باز و آزاد، می خواهند علیه ملت و جامعه و انقلاب، سوء استفاده کنند و همین طور چیزهایی که گفتم حالا می خواهم این مطلب را باز کنم تا مردم ببینند که منشأ فساد کجاست؟ منشأ فشار کجاست؟ ... از سیاست شروع می کنم تا به بحث اصلی ام که اقتصاد است برسم. شما یادتان است که بعد از پیروزی انقلاب، در کشور ما، در این جامعه ما آزادی و میدان دادن به افکار و عقائد و گروه ها و احزاب و جمعیت ها و انجمن ها به حدی بود که خود آنها هم گاهی تعبیر به هرج و مرج می کردند. ... یک عده ای افتادند به سوء استفاده، از محیط روزهای اول استفاده کردند و اسلحه خانه ها را غارت کردند، انبارها را از اسلحه ها پر کردند و در کمیته ها نفوذ کردند و همان اسلحه هایی که مردم تحویل می دادند به کمیته ها، اینها تحویل می دادند به خانه های تیمی. در ادارات نفوذ کرده بودند، اسناد سری سازمان های کشور را بر می داشتند و در روزنامه هایشان می نوشتند و بر روی آن تحلیل می کردند و رابطه با دشمن برقرار کرده بودند. صریحاً جاسوسی می کردند. هر کاری که به فکرشان می رسید که می شود ضربه به انقلاب بزنند می کردند. یعنی هیچ کس جلوی دستشان را نمی گرفت و هر کاری می خواستند می کردند. این

دانشگاه [دانشگاه تهران] خودش، بهترین شاهد این حرف من است. حالا- دقیقاً یادم نیست آن روزها می گفتند [که] ۱۷۰
طاق از مجموعه این دانشگاه و موسسه را گروهک ها گرفته بودند، یک ساختمان مرکز تدارکات کردستان بود، یک مرکز
تدارکات ترکمن صحرا بود، یک ساختمان مرکز کارهای دیگر بود که می دانید دیگر... همه اینها را داشتند ولی چون
موقعی که می شد رأی نمی آوردند، [که] می گفتند مجلس غیر قانونی است. این خبرگان غیر قانونی است قانون اساسی غیر
قانونی است، رفراندوم را قبول نداریم... در بخش اقتصادی هم همین است،... در بخش اقتصادی همان طور که گفتیم با اصل
"الناس مسلطون علی اموالهم" اسلام می خواهد که مردم آزاد باشند و در بخش عقائد هم گفتیم "لا اکراه فی الدین" همین
است... بعد می بینیم که چگونه بهره برداری می شود از این... جنس از خارج وارد می کنند ولی در انبارها می گذارند، با
ارز این ملت در انبارها می گذارند و با دلال ها و بازار سیاه و دستفروش ها در خیابان ها به صورت های مختلف، این مردم
بیچاره را می دوشند کارخانه در این مملکت دارد با امنیتی که این مردم به او داده اند، کارخانه اش دارد کار می کند اما
جنس که بیرون می آید اگر دولت کاری نداشته باشد، به سه برابر قیمت عادلانه می خواهد به مردم غالب کند که دارید می
بینید چه دارند می کنند و همه این جنایات اقتصادی که در این مملکت می شود که حالا من فعلاً شعبه های از آن را نمی
خواهم بگویم. پس اگر مجبور می شویم که در قانون اساسی بگنجانیم که تجارت خارجی باید دولتی باشد، اگر ما مجبور می
شویم که تعاونی ها را در قانون اساسی بگنجانیم و اگر ما مجبور می شویم که سهمیه بندی کنیم بگوئیم این مقدار شکر،
حداقل به یک آدم روستایی که دستش به این بازارهای سیاه نمی رسد، برسانیم (درجنگ)، اگر مجبور می شویم که بنزین را
کوین بندی کنیم، اگر مجبور می شویم که سهمیه بدهیم در مواد اولیه مورد نیاز مردم، علتش چیست؟... اگر این دزدی ها
نمی شد، اگر این احتکارها نمی شد، اگر این بازار سیاه های ساختگی نمی شد و به مردم تجاوز نمی کردند هیچ نیازی به این
حرف ها نبود... فتوایی که من از امام نقل کردم آن موقعی که امام اینها را نوشتند در نجف بودند و تبعید بودند و در رأس
حکومت نبودند و این مشکلات اجرایی حکومت را هم تجربه نکرده بودند. اول می گویند که نرخ آزاد است و انحصار
ممنوع است و دوباره در مسئله بعد می گویند دولت حق تعیین قیمت و حق تعیین انحصار در مواردی که مصالح جامعه را
ایجاب می کند دارد، چه قدر این جالب است، و این حرکت اقتصادی، اقتصاد تحت کنترل، تولید کنترل، و حرکت تجاری
تحت کنترل، با چه مبنای روشنی برای ما مطرح است و خوب حالا اگر کسانی بیایند خودشان احتکار کنند و بعد برای حفظ
منافع جامعه محدودیت برایشان ایجاد کردیم، بگویند، "وا اسلما"، معلوم است که چقدر حرفشان شنیدنی است و در سایر
بخش ها هم همین طور است... اگر دولت نمی رسید، اگر دولت سهمیه بندی نمی کرد، اگر

دولت یک حداقلی برای محرومان در نظر نمی گرفت در یک حدی منفجر می شوند و همه چیز را از دست همه می گرفتند ... من این را در همه بخش های اجتماع عرض می کنم؛ بدون استثنا در حرکت های سیاسی اگر سالم حرکت کنند توی این مملکت طبق قانون اساسی ما احزاب متعدد را تحمل می کنیم و آزادی ها را در حد معقول می دهیم و در حدود قانون همه می توانند حرکت کنند ولی اگر بخواهند [با استفاده] از آزادی بمب بسازند و تروریست درست کنند و جاسوسی بکنند و همان کارهایی که می کردند این را جلوی چشم ما می گیرند و محدودیت که آمد دیگران هم از اینها ضربه می خورند. به طور کلی من یک معیار می گویم برای دوازده اسلامی که آقایان توجه کنید. در اسلام برای این مرض، این مرض تجاوز بخشی، محرومیت اکثریتی این را اسلام توأمأً حالت نصیحت، اخلاق، کیفر و حقوق را با هم عمل می کند یعنی یک بخش را می خواهد با اخلاق اصلاح بکند و این تقدم دارد ... یعنی قسمت اعظم با اخلاق و انسانیت و تربیت جلوی تجاوز اقتصادی را می گیرد، دوش حقوقش است، یعنی مقررات حقوقی که دارد به دولت، حقوقی دارد که با آن حقوق، خودش می آید وارد عمل می شود. در تجارت، در تولید، در توزیع و خدمات دخالت می کند و بخش خصوصی متجاوز را سر جایش می نشاند و سومش کیفر است، قوانین کیفری که برای محترم، برای ربا خور برای حرام خور، برای دزد، برای قمار باز، برای گران فروش و چیزهای دیگر که در نظر گرفته اجرا می شود. این سه عامل با هم حرکت می کند.»

وی خطبه دوم خود را چنین آغاز کرد:

«در رابطه با مسئولیت های مملکتی و کارهای اجتماعی با هیچ کس حتی بچه های خودمان، برادرهای خودمان، و نزدیک ترین افراد خانواده خودمان، هیچ اختصاص و مزیتی در اختیار ما نیست. ... بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، تعادل سیاست امریکا در منطقه به هم خورده، امریکا قبلاً یک مثلث درست کرده بود اسرائیل، مصر، ایران، یعنی شاه، بگین و سادات، البته در کنارشان هم شیطانچه های دیگری هم بودند که در خلیج فارس و جاهای دیگر بودند اردن و امسال اینها که خوب، آنها هم خیلی مهم نبودند. این سه پایگاه اصلی مثلث که شاید رکن مهمش همین ایران زمان شاه بود. انقلاب اسلامی ایران یک ضلع مثلث را از امریکا گرفت و تبدیل کرد به پایگاهی علیه آن دو ضلع دیگر و به خاطر قدرت انقلاب و اسلام خاصیت آن دو ضلع را در هدایت سیاست امریکا تضعیف کرد. امریکا به فکر افتاد که این ضلع را جبران کند. از چند مسیر وارد میدان شد: اول امیدوار بود انقلاب را تبدیل کند به یک جریان غربی - لیبرالیستی که خودبه خود همان خاصیت سادات را داشت، یعنی سادات ثانی در ایران، که در آن شکست خورد. کودتا خواست بکند که به شکل نظامی باز اینجا را تبدیل بکند به پایگاه رسمی خودش، این هم موفق نشد و شکست خورد. جنگ شروع شد که عراق را تحمیل کرد و این تروریسم را هم از داخل به هدف نابودی کامل

خطیب جمعه امروز تهران:

اینکه ما بحث می کنیم از کنترل ثروت، کنترل درآمد جلوگیری از دوقطبی شدن جامعه است.

آن روزی که ایران در خلیج فارس از منبع نفتش محروم بشود، همراه ما همه اروپا از نفت خلیج فارس محروم خواهد شد.

همان طور که با برنامه های سیاسی حساب شده کنفرانس غیر متعهد ها را از بغداد کردیم، آن قدرت را هم در انجام مراحل بعدی که می گوئیم داریم.

انقلاب و یا با هدف تضعیف انقلاب [فعال کرد] که این ضلع ناموزون برای امریکا، تا وجود دارد [به دلیل جنگ و تروریسم داخلی] نتواند آن دو ضلع مثلث را نابود بکند و به جای این ضلع [ضلع سوم مثلث یعنی ایران] در جنوب خلیج فارس از کشورهای کوچک منطقه شورایی به وجود بیاورد که آنها بتوانند تا موقعی که این ضلع از اختیارات امریکا بیرون است، آنها با همکاری صدام و اینها بتوانند نقش ضلع دیگر مثلث را ایفا بکنند و سیاست امریکا در جامعه و در منطقه متوازن بشود. این حرکت امریکا بود و تا به حال در این جهت همیشه شکست خورده و شکستش هم معلول بیداری و فداکاری این ملت است و رهبری های قاطع معصوم گونه امام ماست که در لحظات حساس حرکت شد ... در این مرحله اخیر که سوریه و ما لا اقل از بعضی جهات حرکت های مشابه داشتیم و جنوب لبنان کانون بسیار نیرومندی شده بود، برای انقلاب اسلامی، برای اینکه آنجا ششصد هزار فلسطینی بود نزدیک یک میلیون شیعه و بیش از هفتصد، هشتصد هزار مسلمان غیر شیعه اهل سنت و انقلابی های دیگری هم بودند، که لا اقل ضد امریکا بودند حالا اگر مسلمان نبودند، ضد امریکا بودند. آن کانون عظیم آنجا فشار می آورد روی یکی از ضلع های مثلث تَرک خورده امریکا یعنی اسرائیل که از طریق لبنان به شدت تحت فشار بود. سوریه در این وسط نقش اساسی داشت که فشار عراق را از روی جمهوری اسلامی

ص: ۱۹۳

ایران کم می کرد و روابطش با عراق و بستن لوله های نفت و بستن راه های ترانزیتی، عراق را به زحمت انداخت. امریکا کاملاً احساس کرد که ضلع دوم مثلث هم تحت فشار است و ضلع سوم که حسنی مبارک بود، نمی توانست کاری بکند، او به تنهایی در دنیای عرب نمی توانست مؤثر باشد. امریکا برنامه ای ریخت که اینجا ضمن اینکه ضلع اصلی این پایگاهش را که اسرائیل است نجات دهد آنجا را متحرک کند و پر و بال جمهوری اسلامی را قطع و فشار را روی جمهوری اسلامی زیاد کند و یکی از کانون های خطر را متلاشی کرد یعنی موفق شد فلسطینی های مظلوم و محروم را که مدتی پیش یک بار دیگر تمرکزشان در اردن به هم خورده بود - اینها خوب یادتان است که یک بار متمرکز شدند در اردن که با فاجعه سپتامبر سیاه آنها را متفرق کردند و منتقل کردند به لبنان. تا امروز که اینها دوباره جان گرفته اند و آماده شدند برای کار - حرکت آغاز شد برای متلاشی کردن فلسطینی ها و برای به هم زدن نیروهای در حال انسجام امل و مسلمان های انقلابی لبنان که این حرکت هم در این مرحله تا امروز موفق بوده، البته من این را موفقیت نهایی نمی دانم مثل موفقیت های شاه در بعضی از برنامه هایش می دانم و فشاری که سوریه منتقل می کرد به عراق آنها از آن طرف منتقل کردند به سوریه، یعنی سوریه را از پشت تحت فشار قرار دادند برای اینکه فشاری که از سوریه منتقل می شده به عراق تقلیل پیدا بکند، که طبعاً در این طرف ما هم ضعف آن فشار را از آنجا احساس بکنیم. با فارغ شدن از حرکتی که به صورت نظامی در لبنان انجام دادند اکنون برنامه هایی ریختند که از جبهه های مختلف این سیاست امریکا را سیاست تهاجمی بکنند در منطقه و دارند این کار را می کنند. شما می دانید که در دوران مقاومت فلسطینی ها در لبنان و مردم لبنان هر چه دادشان بلند شد [که] کنفرانس سران عرب تشکیل بشود کسی جواب نداد و تشکیل نشد. خب اگر لازم بود بشود، آن موقع خیلی لازم تر بود. ... کنفرانس می خواهد تشکیل بشود، ریگان یک طرح دارد، تونس یک طرح دارد، کمپ دیوید خودش یک طرحی است که هنوز روحش بر همه اینها حاکم است و آقای فهد هم یک طرح دارد که البته از نظر بنده تا آنجا که مطالعه کرده ام این چهار طرح فقط همان طرح کمپ دیوید است و حرکت کیسنجر است که دارد ادامه پیدا می کند منتها خب زمان فرق می کند، باید یک چیزهایی عوض شود. ... حالا شروع شده به این حرکت که دارند می روند جلو از این طرح پیشنهاد می شود که در کنفرانس سران عرب مسئله جنگ عراق و ایران هم آنجا باید مطرح شود. در این حرکت جدید صدام و حزب بعث حداقل از جنایاتشان تبرئه بشود اگر طلبکار نشود، در این حرکت جدید او را باید تبرئه کنند. اسرائیل را اگر بتوانند

می خواهند به صورت "دوفاکتو"^(۱) قبول کنند، اگر بتوانند که البته ما معتقدیم چیز غیرممکنی است، ... امروزه در کنار این، یک حرکت مرموزی شروع کرده اند که بخشی از اجرای آن را به عهده صدام گذاشته اند که ایران را در خلیج فارس و در رابطه با نفت تحت فشار قرار بدهد.

عراق از آن طرف آب ها با ابزار دقیقی که در اختیارش گذاشتند - حالا یا روس ها یا فرانسوی ها و یا هر دو - یک موشک پرتاب می کند و می خورد اطراف مثلاً جزیره خارک، یا حالا توی آب می خورد یا توی خشکی می خورد یا به گوشه ای می خورد. موشکی که از ۲۰۰ کیلومتری بیاید، یک گوشه ای در یک دید با آن موقعیت عراق، این یک حرکت نظامی خیلی دقیقی نیست که هدف گیری کنند که بزنند به منبع یا بزنند به لوله و یا فلان چیز، چیزی نیست و گلوله ای می اندازند، همه خبرگزاری ها و همه بلندگوهای غربی هم این را بزرگش می کنند که عراق حمله هوایی به خارک کرده و کانون نفت ایران را متزلزل کنند این حرکت مرموزانه ای که دنیای غرب شروع کرده و از آن طرف هم عربستان شیرهای نفت را باز کند و ارزان بفروشد و زیاد بدهد و با شرایط مناسب بدهد که ایران را از لحاظ اقتصادی و از لحاظ منبع ارزی تحت فشار قرار بدهند؛ که خوشبختانه نیروهای بیدار ما در منطقه کاملاً مواظب این حرکات هستند و ما گفته ایم که اولاً در گذشته نشان داده ایم که حتی با ۲۰۰ هزار بشکه نفت هم که صادر کردیم روی پای خود ایستادیم و جنگ را اداره کردیم و ثانیاً مطمئن باشند غربی ها، مخصوصاً مردم غرب، حالا دولت هایشان که خیلی چیزها را می دانند، به مردم غرب می گویم و مخصوصاً مطمئن باشند آن روزی که ایران از منبع نفتش توسط عراق که نمی شود [گفت]، حالا- توسط امریکا یا دیگران بخواهد در خلیج فارس از منبع نفتش محروم بشود، همراه ما همه اروپا از نفت خلیج فارس محروم خواهند شد. ما از اول جنگ اعلام کرده ایم که امنیت خلیج فارس را تأمین می کنیم، و این دو سال هم عمل کرده ایم و ناوگان ما از تنگه هرمز تا آخرین نقطه خلیج فارس را تأمین کرده، این کار را می توانیم بکنیم و از عهده مان هم ساخته است و همین طور که می توانیم این امنیت

ص: ۱۹۵

۱- در روابط میان دولت ها، شناسایی (به معنای پذیرش موجودیت یک دولت توسط دولت دیگر) بر دو نوع است: ۱- شناسایی دوفاکتو که عبارت است از شناخت موجودیت یک دولت یا کشور جدید در مقام دولت و کشور مستقل و توانا برای کاربرد قدرت در قلمرو خویش. این شناسایی محدود است و روابط حقوقی و دیپلماتیک کامل ایجاد نمی کند، زیرا از دیدگاه دولت شناسنده، دولت جدید هنوز نمی تواند یا نمی خواهد تعهدات بین المللی را به عهده بگیرد. ۲- شناسایی دوزوره که عبارت است از شناخت دولت یا کشور جدید در مقام دولت و کشوری مستقل و توانا برای کاربرد قدرت در قلمرو خود و اجرای تعهدات بین المللی. این شناسایی شامل روابط کامل دیپلماتیک و مصونیت برای نمایندگان سیاسی است. [دانشنامه سیاسی (فرهنگ اصطلاحات و مکتب های سیاسی)، داریوش آشوری، نشر مروارید، چاپ شانزدهم، تهران: ۱۳۸۷،

ص ۲۱۶.]

را تأمین کنیم، یک مقدار دورتر از خلیج فارس را هم می‌توانیم ناامن کنیم. اگر بنا باشد که ناامن بکنیم و امنیت آنجا را دیگران بخواهند نسبت به ما به هم بزنند، خوب ما همان طور که در جنگ بیکار نبودیم، همان طور که قدرتمان را نشان دادیم، همان طور که در سیاست قوی بودیم، همان طور که با برنامه‌های سیاسی حساب شده کنفرانس غیرمتعهدها و وزرای خارجه غیرمتعهدها را از بغداد کندیدیم، آن قدرت هم را در انجام مراحل بعدی که می‌گوییم داریم و در مورد خود جنگ تحمیلی عراق، اگر کنفرانس سران عرب تشکیل شد - که ما هیچ مخالفتی با اصل کنفرانس‌ها نداریم و ما حتی مدعی هستیم که مسلمان‌ها باید دورهم بنشینند و شاید به توافقی برسند اما برای مبارزه با اسرائیل و آمریکا و جهاد علیه کفر باید دورهم بنشینند - اگر آن کنفرانس تشکیل شد، بدانند که ایران اگر دوباره یک مقداری دارد صبر می‌کند، به این دلیل دارد صبر می‌کند که عراق متوجه بشود و شماها متوجه بشوید و حقوق ایران را بدهید و اگر بخواهید لجاجت کنید و خیال کنید که ایران صبور بدون گرفتن حقوقش زیر بار قطعنامه‌ها و مصوبات شما می‌رود همان اشتباهات گذشته را تکرار کردید و اگر لازم شد این جمهوری برای آخرین اقدامش و برای خاتمه دادن به جنگ و ایستادن در مقابل توطئه‌های آمریکا، اسرائیل، اردن، مصر و سعودی و دیگران می‌خواهد آن کار آخر را انجام بدهد آمادگی داریم.

من الان به جوان‌ها عرض می‌کنم، به کسانی که تبحر در جنگ دارند عرض می‌کنم که روزهای حساس و سرنوشت‌ساز آخرین حرکت مهم جنگ در پیش است و شماها باید در میدان‌ها حضور داشته باشید که توطئه آمریکا و عمالش در منطقه و شیاطین کوچکش در منطقه حسابی برنامه‌ریزی شده، در میدان سیاست و اقتصاد و نظامی و حرکت‌هایی که از لبنان شروع کردند و هدفش ایران است و این ضلع اساسی به هم خورده، پایگاه امریکا است که امروز تبدیل به پایگاه مبارزه علیه آمریکا شده و اینجا هدف همه است، ما باید در میدان جنگ بعد از آنکه مایوس شدیم از اینکه کشورهای حامی عراق حاضر نیستند که اقدام جدی در جهت صلح بکنند و می‌خواهند باز هم وقت‌کشی بکنند و شرایط نه صلح و نه جنگ باشد و ما را خسته کنند و جنگ فرسایشی ادامه پیدا بکند، ما باید آماده باشیم که در لحظه مناسب ضربه سنگین نهایی خودمان را وارد بکنیم»^(۱)

رادیو اسرائیل در واکنش به سخنان امروز آقای هاشمی در نماز جمعه تهران، آن را تهدید دوباره ایران دانست و گزارش داد: هاشمی رفسنجانی با اشاره به تهدید عراق دایر بر جلوگیری از صدور نفت ایران از خلیج فارس و حمایت هم‌پیمانان غربی عراق از این کشور، تهدید کرد که در صورت قطع صادرات نفت ایران، ایران خلیج فارس را به روی نفت‌کش‌های خارجی خواهد بست. هاشمی رفسنجانی افزود: ما به غرب هشدار می‌دهیم، آن روزی که ایران از منابع خود در خلیج فارس محروم شود، همراه با ما، همه اروپا از

ص: ۱۹۶

نفت خلیج فارس محروم خواهد شد. باین حال، آقای هاشمی رفسنجانی خاطرنشان ساخت که ایران در گذشته ثابت کرده است که با صادرات روزانه ۲۰۰ هزار بشکه نفت نیز قادر به اداره امور کشور است.» (۱)(۲)

۱۷۷

احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، امروز به دمشق رفت تا درباره تحولات اخیر منطقه و حملات اسرائیل به جنوب لبنان با مقامات سوری تبادل نظر کند. قائم مقام وزیر خارجه در گفت و گویی - که در فرودگاه انجام شد - هدف از سفر خود را تبادل نظر با مقامات کشور سوریه در خصوص حمایت از حقوق مردم مسلمان فلسطین و لبنان اعلام کرد و گفت: روند جریان‌ات در منطقه در جهتی است که امریکا با یاری رژیم‌های مرتجع و سرسپرده که به بیماری حب نفس و جاه طلبی مبتلا هستند، می‌کوشد تا اسرائیل به رسمیت شناخته شود و آرمان فلسطین را ملعبه دست خود قرار داده و ثمره سال‌ها مبارزه خونین رزمندگان فلسطینی و امت اسلام در منطقه را به باد فنا دهد. در این میان، جمهوری اسلامی ایران از بدو پیروزی انقلاب اسلامی هیچ گاه دست از حمایت از آرمان فلسطین برنداشته، با آنها احساس همدردی نموده، همواره با اسرائیل جنایت‌کار دشمن بوده است، از هر اقدام و عملی جهت خنثی کردن توطئه‌های استکبار جهانی کوتاهی نکرده است. این سفر نیز بخشی از همین عقیده است و جمهوری اسلامی ایران ضروری دانسته است که با دوستان انقلاب اسلامی و کشورهایی که رودرروی صهیونیست و امریکا قرار دارند، تبادل نظر کند تا اینکه دست جنایت‌کار امریکا و اسرائیل را از منطقه کوتاه کند.

عزیزی افزود: در این سفر امکانات مشترک میان جمهوری اسلامی ایران و سوریه جهت خنثی کردن توطئه‌های امریکا بررسی و هماهنگی خواهد شد و امیدواریم به یاری خدا و تلاش رزمندگان اسلام این توطئه‌ها با شکست مواجه شود. قائم مقام وزارت امور خارجه کشورمان بار دیگر بر آمادگی همه جانبه جمهوری اسلامی ایران برای در اختیار گذاشتن نیروهای نظامی ایران به منظور مقابله با دشمن صهیونیستی و همکاری با کشورهایی که صادقانه رودرروی صهیونیست‌ها قرار دارند، تأکید کرد و گفت: همانطور که نیروهای خود را قبلاً جهت مقابله با

ص: ۱۹۷

۱- در ادامه بازتاب سخنان آقای هاشمی روزنامه تایمز چاپ لندن روز بعد نوشت: ایران، جمعه تهدید کرد در صورتی که ترمینال نفتی خودش توسط عراق از کار انداخته شود، خلیج فارس را بر روی تانکرهای نفت سایر کشورهای صادرکننده نفت در این منطقه ببندد. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۶۹، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۶/۱۳۶۱] نشریه وال استریت ژورنال نیز در شماره ۱۷/۶/۱۳۶۱ خود نوشت: رئیس مجلس ایران هاشمی رفسنجانی، اخطار کرد که ایران به عراق اجازه نخواهد داد که از صدور نفت ایران جلوگیری کند. وی در یک تهدید ضمنی به کشورهای تولیدکننده نفت گفت: اگر صادرات نفت ایران فلج شود، تمام صادرات نفت خلیج مسدود خواهد شد. این نشریه آورده است: منظور وی این است که ایران تنگه هرمز را مسدود خواهد کرد تا از صدور نفت کویت، عربستان، امارات متحده عربی و قطر جلوگیری کند. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۷۴،

۱۹/۶/۱۳۶۵، ص ۶، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، [۱۷/۶/۱۳۶۱]

۲ - ۱۹. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳/۶/۱۳۶۱، صدای اسرائیل، ۱۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.

رژیم صهیونیستی اعزام داشته ایم، امروز آمادگی همه گونه همکاری نظامی را داریم و این عمل را وظیفه شرعی و انسانی خود در قبال ملت های محروم و مسلمان می دانیم. عزیزی ادامه داد: در این سفر پیرامون گنجاندن طرح ضداسلامی شاه فهد و یا مشابه آن و توطئه به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی در کنفرانس فاس، با مقامات سوریه گفت و گو خواهد شد، زیرا این طرح ها نیز بخشی از توطئه های امریکا و رژیم صهیونیستی می باشد. (۱)

وی پس از ورود به دمشق، با عبدالحلیم خدام، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه سوریه، ملاقات و گفت و گو کرد و درباره استمرار حمایت دو کشور از ملت فلسطین و لبنان با وی به تبادل نظر پرداخت و هماهنگی های لازم در این خصوص انجام شد. (۲)

معاون وزارت خارجه سوریه نیز در گفت و گو با خبرگزاری جمهوری اسلامی مرکز دمشق، با ابراز خشنودی از دیدار آقای عزیزی گفت: طبیعی است که این دیدار از اهمیت خاصی برخوردار است، زیرا در زمانی که امپریالیست و صهیونیست قصد تسلط بر تمامی منطقه را دارند، بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سوریه برای اتخاذ یک موضع مشترک در برابر دشمنان دو کشور و دشمنان انقلاب فلسطین، مشورت هایی صورت گیرد و از آنجا که روابط بین دو کشور در حد بسیار خوبی است، امیدواریم این دیدار و دیدارهای دیگر بتواند جهت هماهنگی بیشتر در مورد مسائل جاری بسیار مفید باشد. (۳)

۱۷۸

خبرگزاری فرانسه از تهران گزارش داد که قرار است احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه الجزایر، فردا عازم تهران شود و با مقامات ایرانی درباره پایان دادن به جنگ ایران و عراق گفت و گو کند. سفر وزیر خارجه کنونی الجزایر به ایران، در ادامه تلاش های میانجی گرانه محمد صدیق بن یحیی وزیر خارجه سابق الجزایر صورت می گیرد. هواپیمای صدیق بن یحیی، چند ماه قبل که وی برای گفتگوهای صلح عازم ایران بود، به وسیله دو هواپیمای جنگنده ناشناس (ارتش عراق) سرنگون شد. (۴)

خبرگزاری فرانسه به نقل از منابع دیپلماتیک عرب در تهران اعلام کرد که تلاش الجزایر برای پیشگیری از وخامت بیشتر اوضاع در جنگ ایران و عراق، به درخواست کشورهای عربی منطقه که از گسترش جنگ نگران هستند، انجام می شود. این خبرگزاری گزارش داد: طالب ابراهیمی قبل از این به بغداد و کویت سفر کرده و با مقامات آن کشورها درباره جنگ ایران و عراق به گفت و گو پرداخته بود.

خبرگزاری فرانسه در تشریح موضع ایران درباره فرستادگان کشورهای دیگر در گزارش خود آورده است: ایرانی ها بارها اعلام کرده اند که فرستادگان کشورهای خارجی را برای توضیح مواضعشان می پذیرند، ولی آنها خاطرنشان می کنند که شرایط ایران باید تأمین شود. این اولین سفر طالب ابراهیمی به تهران است. (۵)

ص: ۱۹۸

۲-۲۱. روزنامه کیهان، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

۳-۲۲. مأخذ ۱۸، ص ۱۲.

۴-۲۳. مأخذ ۵، ص ۲، تهران - خبرگزاری فرانسه ۱۲/۶/۱۳۶۱.

۵-۲۴. همان، ص ۴، تهران - خبرگزاری فرانسه ۱۲/۶/۱۳۶۱.

به گزارش واحد مرکزی خبر از عربستان، امروز وزیر حج عربستان سعودی و حجت الاسلام خوئینی ها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی با یکدیگر دیدار و درباره مسائل حج گفت و گو کردند. در این دیدار وزیر حج عربستان تأکید کرد که حج باید به دور از مسائل سیاسی انجام شده و فقط در آن به عبادت پرداخته شود.

حجت الاسلام خوئینی ها گفت: بر اساس آیات قرآن کریم، یکی از اهداف این اجتماع عظیم بین مسلمانان، بازگویی مشکلات آنان و یافتن راه حلی برای معضلات آنان است. به عنوان مثال باید در مراسم حج، توطئه شناسایی رژیم اسرائیل، حمله شوروی به افغانستان، مشکلات و محرومیت های مردم لبنان و فلسطین و مشکلات مسلمانان در بقیه نقاط جهان مطرح شده و مسلمانان از آن آگاهی یابند. وی افزود: باید تمام جنایات بر علیه اسلام محکوم شود و خائنین به اسلام معرفی شوند و در این راستا ما از دولت عربستان انتظار داریم که از کنگره بزرگ عبادی - سیاسی حج به نفع اسلام و مسلمین استفاده کند و انتظار نداریم که مانع حرکت عمومی حجاج علیه تجاوزات اسرائیل به سرزمین های اسلامی باشد. در پایان این دیدار، وزیر حج عربستان وعده داد برای رفع بعضی نواقص، اقدامات لازم را انجام دهد. (۱)

رادیو صوت الجماهیر عراق در برنامه امروز خود، در برابر سخنان معاون وزیر نفت ایران مبنی بر بیمه کردن نفت کش هایی که مقصد آنها مبادی صدور نفت ایران است، واکنش نشان داد. این واکنش که با خشم و عصبانیت همراه بود، بیانگر ناکامی عراق در تأمین اهدافش در حمله به نفت کش های حامل نفت ایران است.

رادیو صوت الجماهیر با لحنی تند گزارش داد: «منابع بازار نفت کش ها در لندن، تعهد رژیم ایران به بیمه کردن کشتی هایی که رهسپار جزیره خارک می شوند را یک تعهد مسخره، خنده آور و غیرواقعی توصیف کرده اند. رژیم ایران، روز قبل، تعهد خود را برای بیمه کردن کشتی هایی که رهسپار جزیره خارک می شوند، با نرخ بیمه یک درصد از ارزش کشتی و محموله آن، اعلام کرده بود تا از این طریق بتواند صاحبان کشتی ها و شرکت های کشتی رانی را به پذیرفتن حرکت به سوی این جزیره که تأسیسات نفتی آن در معرض بمباران مؤثر هواپیماهای نیروی هوایی جسور ما قرار گرفته و باعث انهدام قسمت های عمده ای از آنها شده بود، متمایل سازد. این منابع به خبرگزاری عراق تأکید کرده اند که تعهد جدید ایران به طور آشکار عدم توانایی رژیم ایران به تحمل بار سنگین بیمه، بدون اتکا به بازار بیمه جهانی که اطمینان خود را به وعده های رژیم مذکور از دست داده است، نشان می دهد. منابع فوق اضافه می کنند که تصمیم رژیم ایران برای جذب کشتی ها از این راه، همچنین سنگینی خسارات وارده به رژیم در

اثر حمله هواپیماهای عراقی به تأسیسات نفتی جزیره خارک و تأثیر هشدار عراق به کشتی های خارجی نسبت به نزدیک شدن به این جزیره را منعکس می سازد. این منابع توضیح داده اند، نرخ بیمه اعلام شده از سوی رژیم ایران در کنار کاهش قیمت های نفت این رژیم به سطحی به مراتب کمتر از سطح قیمت های تعیین شده از طرف اوپک، نمی تواند صاحبان کشتی ها و یا شرکت های کشتی رانی را به ریسک کردن و حرکت به سوی خارک، تشویق کند، چون نرخ بیمه به ۵/۷ درصد افزایش یافته است.»(۱)

در این خصوص، رادیو امریکا نیز بدون اظهار نظر خاصی، فقط به انعکاس خبر اقدام ایران پرداخت و گفت: «ایران به تمامی نفت کش های خارجی که از تأسیسات نفتی جزیره خارک استفاده می کنند، پیشنهاد کرد که آنها را بیمه کند. عباس هنردوست معاون وزارت نفت رژیم جمهوری اسلامی، دیروز این خبر را در تهران اعلام کرد و گفت: شرکت بیمه دولت ایران، تمامی نفت کش ها را به نرخ یک درصد ارزش نفت کش و محموله اش بیمه خواهد کرد.»(۲)

ضمیمه گزارش ۱۷۰

متن کامل نامه کاردار عراق در سازمان ملل خطاب به دبیرکل این سازمان، به این شرح است:

- شماره سند شورای امنیت: S/۱۵۳۸۷

- شماره سند مجمع عمومی: A/۳۷/۴۲۸

- ۸ سپتامبر ۱۹۸۲ (۱۷ شهریور ۱۳۶۱)

«نامه مورخ ۳ سپتامبر ۱۹۸۲ کاردار موقت هیئت نمایندگی دائمی عراق در سازمان ملل خطاب به دبیرکل

بنا به اطلاع دولت متبوعم، احتراماً مطالب ذیل را به اطلاع جناب عالی می رسانم:

۱- هنوز از تصویب قطعنامه ۵۱۴ (۱۹۸۲) شورای امنیت در مورد مناقشه ایران و عراق مدت زمانی نگذشته است که ایران اقدام تجاوزگرانه ای را در مقیاسی وسیع در خاک عراق و در منطقه شرق بصره در ساعت ۲۲:۱۰ (به وقت محلی) در شب ۱۳ جولای ۱۹۸۲ آغاز کرد.

در این اقدام تجاوزگرانه، علاوه بر به کارگیری دو لشکر زرهی و یک لشکر مکانیزه، ۱۵ هزار نیروی داوطلب نظامی و اعضای سپاه [امام] خمینی نیز شرکت داشتند. پس از اینکه نیروهای متجاوز ایران از مواضع دفاعی نیروهای عراقی از عرض و عمق ۱۰ کیلومتری مرز عبور کردند، نیروهای عراقی متوجه حمله شده و در ساعت ۹:۴۵ (به وقت محلی) مورخ ۱۴ جولای شروع به ضد حمله نمودند که در ساعت ۱۵ (به وقت محلی) موفق شدند خاک عراق را از متجاوزان ایران پاکسازی کنند.

۲- در ساعت ۲۳ (به وقت محلی) در شب ۱۶/۱۷ جولای، ایران دومین حمله تجاوزگرانه خود را علیه خاک عراق در همان منطقه آغاز کرد و نیروهای نظامی ایران با بقایای دو لشکر زرهی و لشکر مکانیزه که در حمله نخست استفاده شده و یک

لشکر پیاده نظام، به علاوه با تقریباً ۱۲ هزار داوطلب و اعضای سپاه [امام] خمینی شروع به پیشروی کردند. در ساعت ۵:۳۰ (به وقت محلی) مورخ ۱۷ جولای، نیروهای مسلح عراق، ضد حمله ای را علیه نیروهای متجاوز ایرانی آغاز کردند که با متوقف ساختن پیشروی آنها، حملاتشان را دفع کردند. پس از نبرد که چندین ساعت طول کشید، نیروهای عراقی متجاوز را از بین برده و از مرز بیرون راندند.

ص: ۲۰۰

۱-۲۶. مأخذ ۵، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو صوت الجماهير، ۱۲/۶/۱۳۶۱.

۲-۲۷. همان، ص ۱۰، رادیو آمریکا، ۱۲/۶/۱۳۶۱.

۳- در ساعت ۲۲:۱۰ (به وقت محلی) در شب ۲۱/۲۲ جولای، ایران سومین عملیات تجاوزگرانه علیه خاک عراق را مرتکب شده و نیروهای نظامی این کشور شامل لشکرهای زرهی، مکانیزه و پیاده و تقریباً با ۱۲ هزار داوطلب و اعضای سپاه [امام] خمینی در منطقه شرق بصره شروع به پیشروی کردند. در ابتدا از مواضع دفاعی نیروهای مسلح عراق در منطقه محدودی عبور کردند. پس از آن نیروهای عراق اقدام به دفاع نموده و حملات ایران را متوقف ساختند، آنها در ساعت: ۶ (به وقت محلی) مورخ ۲۲ جولای ضد حمله ای را آغاز کردند و نیروهای متجاوز ایران را به محاصره درآوردند و اکثر واحدهای آنان را از بین برده و بقیه به سوی مرز متواری شدند. این نبرد تا ساعت ۱۵ (به وقت محلی) در همان روز طول کشید.

۴- در ساعت ۲۳:۳۰ (به وقت محلی) در شب ۲۳/۲۴ جولای، ایران چهارمین حمله تجاوزگرانه خود را در منطقه شرق بصره آغاز کرد و نیروهای مسلح ایران در این حمله دو لشکر مکانیزه و پیاده و تقریباً ۳ هزار داوطلب و اعضای سپاه [امام] خمینی را به کار گرفتند. نیروهای مدافع عراقی حملات را دفع کردند. این نبرد تا ساعت ۷:۳۰ (به وقت محلی) مورخ ۲۴ جولای طول کشید و نیروهای متجاوز ایران وادار به عقب نشینی شدند.

۵- در ساعت ۲۲:۰۵ (به وقت محلی) در شب ۲۸/۲۹ جولای، نیروهای مسلح ایران پنجمین حمله تجاوزگرانه خود را علیه خاک عراق در منطقه شرق بصره آغاز کردند و شروع به حمله به مقیاس وسیع نمودند که در آن یک لشکر پیاده نظام و نیروهای زرهی و مکانیزه و تقریباً ۱۵ تا ۲۰ هزار داوطلب و اعضای سپاه [امام] خمینی در آن شرکت داشتند.

نیروهای متجاوز ایران با شکستن مواضع دفاعی عراق، جبهه ای به عرض ۴ کیلومتر و عمق ۷ کیلومتر گشودند، پس از نبرد سبانه که تلفات سنگین بر جای گذاشت، نیروهای مدافع نظامی عراق حملات ایران را متوقف ساخته و نیروهای متجاوز ایران را به محاصره درآوردند. در ساعت ۶:۰۰ (به وقت محلی) مورخ ۲۹ جولای، نیروهای مدافع عراقی شروع به ضد حمله نمودند تا واحدهای متجاوز ایرانی را از بین ببرند. این نبرد تا ساعت ۵:۳۰ (به وقت محلی) مورخ ۳۰ جولای طول کشید. نیروهای مدافع عراقی اکثر نیروهای متجاوز ایرانی را از بین بردند و بقایای آنها به سمت مرز رانده شدند. خسارات جانی و مالی در ۵ مرحله عملیات های تجاوزگرانه مذکور ایران به شرح ذیل است:

الف) ۲۸۱۰۰ تن کشته و تعداد زیادی مجروح و اسیر شدند.

ب) انهدام ۳۰۰ تانک و به غنیمت گرفتن ۶۵ تانک.

ج) انهدام ۱۰۷ نفربر زرهی و به غنیمت گرفتن ۲۶ نفربر.

د) انهدام ۱۷۰ خودروی متفرقه.

ه) ساقط کردن چهار جنگنده و یک هلی کوپتر.

و) به غنیمت گرفتن مقادیر زیادی سلاح سبک و نیمه سنگین، مهمات و اقلام دیگر به طور سالم.

در این فرصت مایلیم توجه جنابعالی را به این حقیقت جلب نمایم که از زمانی که ایران تجاوزاتش را علیه عراق در تاریخ ۴

سپتامبر ۱۹۸۰ آغاز کرد، موضع عراق به سمت مذاکره و حل و فصل صلح جویانه مناقشه بوده و هنوز هم بر همین اساس است. عراق این موضع را با پذیرش قطعنامه ۴۷۹ (۱۹۸۰) و ۵۱۴ (۱۹۸۲) تأیید کرده است و همکاری صادقانه اش را با کلیه تلاش های بین المللی که جهت خاتمه بخشیدن به مناقشه نظامی که ایران تحمیل کرده به عمل آورده و در مورد هرگونه ابتکار صلحی که از نخستین روزهای شروع این مناقشه نظامی مطرح شده اعلام همکاری نموده است. اگر ایران به این اقدامات صلح جویانه که به تفصیل در مجامع بین المللی در موارد بسیاری و به در ویژه شورای امنیت و مجمع عمومی مطرح شده، واقعی ننهاد، بیانگر این واقعیت است که این رژیم با متهم کردن عراق به تجاوزات نظامی به توسعه ارضی خود ادامه می دهد که نقض تعهدات ایران به منشور سازمان ملل و حقوق بین المللی می باشد. این حقیقتی است که عراق در موارد بسیاری در این باره بیان کرده است و در اظهارات مقامات ایرانی مبنی بر اینکه اعلام داشته اند که راه حل آنها اشغال عراق است، صحه گذاشته و تجاوزات خود از جمله پنج عملیات نظامی مذکور را انجام داده اند. یادآور می شود که هیچ حادثه ای نبوده که ایران در آن تلاش نداشته باشد

که از مرزهای عراق عبور کند و خاک عراق را اشغال نکند و عملیات های مزبور درست در زمانی واقع شد که صهیونیست ها محاصره بیروت را کامل کرده و شهر را بمباران می کردند، به خاطر اینکه سلاح های دو طرف همانند بوده و همکاری میان آن دو وجود دارد. خرسندی صهیونیست ها از تحلیل قوای نظامی عراق آشکارا ابراز شده و رضایت صهیونیست ها از مشغول بودن به جنگ از سوی هیچ مقام صهیونیستی پنهان نمانده است. هیچ دلیل متقاعد کننده تر از این وجود ندارد که هدف اولیه [امام] خمینی بر عراق متمرکز شده و هدف نخست آزادسازی بیت المقدس یا فلسطین به صورتی که مقامات ایرانی قبلاً ادعا می کردند، نیست.

اصرار رژیم ایران در سیاست جنگی خود، گسترش و رد تلاش های صلح بین المللی بوده که تهدید جدی برای امنیت و ثبات منطقه به شمار می رود که یکی از حساس ترین مناطق در جهان می باشد. همچنین این منازعات به وضوح مغایر با مفاد منشور سازمان ملل و حقوق بین المللی است و عراق در دفاع از حقوق قانونی خود مُصر می باشد.

زهیر ابراهیم محمد - جانشین نمایندگی دائم جمهوری عراق در سازمان ملل»(۱)

ص: ۲۰۲

امروز شهرهای خرمشهر و آبادان هدف آتشبارهای دوربرد توپخانه عراق قرار گرفت که بر اثر آن در شهر آبادان ۶ تن شهید و ۸ تن زخمی شدند.^(۱)

جنگنده‌های ایران نیز اسکله صدور نفت "الامیه" را هدف قرار دادند که علاوه بر وارد آمدن خسارت‌هایی به این اسکله، چند تن از نظامیان عراق مستقر در این اسکله نیز کشته و زخمی شدند.^(۲)

یک هواپیمای میراژ امروز هدف پدافند هوایی ایران قرار گرفت. به گزارش قرارگاه کربلا «در ساعت ۱۳:۲۴ امروز یک فروند میگ و یک فروند میراژ دشمن، از طرف خورموسی به داخل خاک عراق پرواز می کردند [که] در دهانه اروندرود، هواپیمای میراژ مورد اصابت گلوله واقع [شد] و دودی از آن مشاهده گردید و به داخل خاک عراق به پرواز ادامه داد. هواپیمای دیگر تغییر مسیر داد و به طرف دریا پرواز کرد.»^(۳)

خبرگزاری عراق امروز ادعا کرد، نیروی دریایی و هوایی عراق صبح امروز دو کشتی باری و دو نفت کش را در خلیج فارس منهدم کرده‌اند. به گزارش خبرگزاری فرانسه از منامه، خبرگزاری عراق به نقل از یک بیانیه نظامی خاطر نشان کرد: «نفت کش‌ها عازم ترمینال نفتی جزیره خارک و کشتی‌های باری عازم بندر [امام] خمینی بوده‌اند.»^{(۴)(۵)}

ص: ۲۰۳

۱- ۱. روزنامه کیهان، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۱۶۸۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی کربلا، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۲. روزنامه کیهان، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲، به نقل از اطلاعیه ۱۰۳۷ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

۳- ۳. سند شماره ۱۶۹۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، شماره ۵۹۸، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- درباره این خبر در کتاب خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی آمده است: «خبر رسید که عراق در خورموسی یک کشتی ترکیه را که به بندر ماهشهر نزدیک می شد، غرق کرده است. خبر بدی است و در ناامنی خلیج فارس نقش اساسی دارد.» [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۶۹.]

۵- ۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۶۹، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۳، تهران - خبرگزاری

یونایتدپرس نیز با اعلام این خبر گزارش داد: «خبرگزاری عراق به نقل از بیانیه های نظامی گزارش داد نیروهای عراق اجرای تهدید دولت این کشور مبنی بر بمباران تانکرهای نفتی که به ۷ منطقه ممنوعه نظامی در جزیره خارک و سایر مناطق ایران در سواحل خلیج [فارس] نزدیک شوند را آغاز کرده اند.»(۱)

در همین حال رادیو صدای آمریکا اعلام کرد: «یکی از مقامات ارشد وزارت نفت ایران گزارش مربوط به وارد شدن خسارت و یا منهدم شدن کشتی های خارجی را در خلیج فارس تکذیب کرد و گفت: در حال حاضر چهار نفت کش خارجی در بندر خارک لنگر انداخته اند.» بنابر گزارش رادیو آمریکا شرکت های کشتی رانی بین المللی نیز هنوز گزارش خبرگزاری عراق را تأیید نکرده اند.(۲)

۱۸۴

فرمانده نیروهای ارتش خلقی عراق اعلام کرد: همه امکانات لازم را برای یک جنگ دامنه دار فراهم خواهیم کرد و نیروهای ارتش خلقی را تا پایان سال جاری به پنج میلیون نفر خواهیم رساند.

طه یاسین رمضان، فرمانده ارتش خلقی عراق (جیش الشعبی)، معاون نخست وزیر و عضو شورای فرماندهی انقلاب، در سخنانی به مناسبت ۴ سپتامبر (۱۳ شهریور)، در مراسم دومین سالگرد آغاز جنگ ایران و عراق،(۳) گفت: عراق همه امکانات لازم را برای یک جنگ دامنه دار فراهم خواهد کرد. وی که در مصاحبه ای با خبرگزاری عراق شرکت کرده بود، بیان کرد: جنگ قادسیه صدام در طول تاریخ ملت عرب بی سابقه است و این جنگ باید در سرنوشت اعراب نقش سازنده ای ایفا کند. وی درباره اقدامات آینده عراق برای ادامه جنگ گفت: تعداد نیروهای ارتش خلقی عراق تا پایان سال جاری به پنج میلیون نفر خواهد رسید و علاوه بر آن، همه امکانات لازم را برای یک جنگ دامنه دار فراهم خواهیم کرد. درعین حال طالب صلح نیز هستیم.(۴) طه یاسین رمضان، به مناسبت این روز، فاز اول و دوم فرودگاه بین المللی صدام حسین را که ۸۰۰ میلیون دلار برای احداث آن هزینه شده است، افتتاح کرد.*(۵)(۶)

۱۸۵

در استان آذربایجان غربی، گروهی از عناصر مسلح شورشی، به نیروهای تأمین جاده مهاباد - ارومیه حمله کردند. بلافاصله پس از این حمله، نیروهای گروه ضربت منطقه به کمک این نیروها شتافتند و عناصر شورشی را محاصره کردند. در نتیجه این درگیری ۱۱ تن از مهاجمان کشته و ۲ تن از نیروهای خودی نیز شهید شدند.(۷)

ص: ۲۰۴

۱- ۵. همان، ص ۴، خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳/۶/۱۳۶۱.
۲- ۶. واحد مرکزی صدا و سیما جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۴/۶/۱۳۶۱، صدای آمریکا، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۳- عراق ۴ سپتامبر ۱۹۸۰ برابر با ۱۳ شهریور ۱۳۵۹ را مبدأ آغاز جنگ دو کشور می داند.

۴- ۷. مأخذ ۴، ص ۲۴، رادیو صوت الجماهير، ۱۳/۶/۱۳۶۱.

۵- * بازگشایی این فرودگاه از جمله اقداماتی بود که رژیم عراق برای برگزاری کنفرانس غیر متعهدها - که قرار بود در بغداد برگزار شود - در نظر گرفته بود.

۶- ۸. همان، ص ۱۶، بغداد - خبرگزاری عراق ۱۳/۶/۱۳۶۱.

۷- ۹. سند شماره ۷۲۱۴۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)،

۱۳/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۶۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه

پاسداران انقلاب اسلامی، اطلاعات عملیات، شماره ۳۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

همچنین در درگیری دیگری بین عناصر مسلح غیرقانونی و نیروهای خودی در سه راهی قمر قلعه، در شمال مهاباد، تعداد زیادی از نیروهای تجزیه طلب کشته شدند. از نیروهای خودی نیز یک تن شهید و ۵ نفر دیگر زخمی شدند. (۱)

در شمال شهر سلماس نیز افراد مسلح حزب دمکرات کردستان در یک عملیات شبانه به یک گروه راه سازی در روستای چهارستون، ۲۴ کیلومتری شمال غربی سلماس حمله کردند و هفت دستگاه راه سازی را آتش زدند. (۲)

۱۸۶

اقدامات تیم های ترور سازمان مجاهدین خلق امروز نیز ادامه یافت و تروریست ها در چند عملیات ترور ۴ تن از مردم عادی را شهید و یک نفر را نیز مجروح کردند. شرح ترورهای انجام شده به دست عناصر این سازمان چنین است:

۱- در خیابان وحیدیه، ایستگاه درختی، یک شاگرد رنگ فروشی با اسلحه گرم، هدف تیراندازی دو تن از عناصر مسلح سازمان مجاهدین قرار گرفت و مجروح شد. وی پس از انتقال به بیمارستان جرجانی، در خیابان دماوند به شهادت رسید. (۳)

۲- در خیابان شمس آباد یک نفر هدف تیراندازی سه تن از عناصر مسلح سازمان مجاهدین قرار گرفت و شهید شد. (۴)

۳- دو تن از عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق امروز پس از ربودن اتومبیلی در حوالی خیابان سهروردی، با استفاده از آن صاحب یک مغازه الکتریکی را در خیابان اندیشه (انتهای سهروردی) به شهادت رساندند. (۵)

۴- یک تیم ترور این سازمان یکی از کارمندان آتش نشانی مجلس شورای اسلامی را هدف حمله قرار داده و به شهادت رساند. (۶)

۵- خواربار فروشی در خیابان سی متری نارمک، چهارراه تلفن خانه، خیابان محبان، هدف تیراندازی دو تن از اعضای مسلح سازمان مجاهدین خلق قرار گرفت و از ناحیه کتف و چانه مجروح و به بیمارستان ۱۷ شهریور منتقل گردید. (۷)

۱۸۷

نیروهای امنیتی ایران در شهرهای شیراز، پاوه و سنندج تعدادی از عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق را دستگیر کردند.

در شیراز در یک درگیری در خیابان نمازی این شهر، بین نیروهای گشت سپاه و یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق، یک تن از افراد این سازمان دستگیر شد و ۲ نفر دیگر متواری شدند. از شخص دستگیر شده یک کلت به دست آمد. (۸)

استاندارداری باختران نیز گزارش داد: در طول هفته گذشته یک تیم تشکیلاتی سازمان مجاهدین خلق در پاوه و سنندج دستگیر شدند. دستگیری آنها این طور بود که مسئول این

ص: ۲۰۵

- ۱- ۱۰. سند شماره ۱۶۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، اطلاعات عملیات، شماره ۳۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۶.
- ۲- ۱۱. سند شماره ۷۲۱۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۱۶/۶/۱۳۶۱.
- ۳- ۱۲. سند شماره ۳۸۴۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، ویژه مسئولین، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، شماره ۱۰۴، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۴- ۱۳. همان.
- ۵- ۱۴. همان.
- ۶- ۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۰، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۶/۱۳۶۱.
- ۷- ۱۶. مأخذ ۱۲، ص ۳.
- ۸- ۱۷. سند شماره ۷۲۰۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شاجا (اداره اطلاعات)، به نخست وزیری (اطلاعات و تحقیقات)، ۱۳/۶/۱۳۶۱.

تیم با فردی که قبلاً در رده های بالا- با سازمان همکاری داشت تماس می گیرد و درخواست همکاری می کند. این فرد که پس از ندامت به صورت مخفی با سپاه همکاری می کرد، اطلاعات مربوطه را در اختیار سپاه سنندج قرار می دهد و بدین ترتیب همه افراد این هسته تشکیلاتی دستگیر می شوند. (۱)

۱۸۸

تعدادی از عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق که با حمایت دولت افغانستان در این کشور مستقر شده اند، مشغول فعالیت علیه ایران هستند. بنابر برخی اطلاعات، ۲۵ نفر از دختران عضو این سازمان در هرات و ۳۵ نفر از پسران عضو سازمان در کابل که همگی از طرف دولت افغانستان مسلح شده و به رتبه سرعسگری ارتقا یافته اند، تحت حمایت دولت این کشور، به فعالیت علیه ایران مشغول هستند. (۲)

۱۸۹

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، در دیدار با فرماندهان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران اظهار داشت: «قصدم داریم دشمن را آن قدر از مرزهای خود دور کنیم که مطمئن باشیم امنیت مرزهایمان تأمین شده است.»

رئیس جمهور با رد ادعای عراق، مبنی بر عقب نشینی از خاک ایران گفت: «آنها به جایی عقب نشینی کرده اند که بتوانند بر مواضع ما مسلط باشند و ما به هیچ وجه آن را عقب نشینی نمی دانیم و چون چنین است حق دفاع از حقوق تضييع شده همچنان متعلق به ما است و دفاع را حق مسلم خود می دانیم. دشمن به ما نشان داده است که فقط زبان زور را می فهمد و مایل است که با همین زبان با او مقابله شود. اگر به جز زبان زور، زبان دیگری را می فهمید ما نیز از آن استقبال می کردیم.»

رئیس شورای عالی دفاع، درباره توان دفاعی ایران اظهار داشت: «همان طور که قبلاً هم اعلام کرده ایم، این قدرت را در خود می بینیم که در هر نقطه ای از این خط مستمر جبهه که اراده کنیم، وارد شده و هر هدفی را که با تأمین منافع، منطبق باشد، تصرف می کنیم.» وی با تأکید بر اینکه ایران احتیاجی حتی به یک وجب از خاک عراق هم ندارد، افزود: «ما این حق و قصد را داریم که دشمن را آنقدر از مرزهای خود دور کنیم که مطمئن باشیم، امنیت مرزهایمان تأمین شده است.»

ص: ۲۰۶

۱- ۱۸. سند شماره ۱۶۸۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری باختران، ۳/۶/۱۳۶۱.

۲- ۱۹. سند شماره ۷۲۱۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۴، به اطلاعات مرکز، ۱۳/۶/۱۳۶۱.

رئیس جمهور ضمن یادآوری اقدامات جنایتکارانه دشمن در بمباران و گلوله باران مناطق مسکونی ایران، آن را خصلت و خوی تجاوزکاران دانست و با اشاره به نجیبانه و مسلمانانه جنگیدن ارتش ایران گفت: «شما بر سر مردم بصره، خانقین و دیگر شهرها و روستاهای مرزی عراق، گلوله توپ و مواد آتش زا نریختید... این روح و مسلمانانه جنگیدن را که خمیره بزرگ آن، این است که نه ظلم می کنیم و نه زیر بار ظلم می رویم، نه تجاوز می کنیم و نه زیر بار تجاوز می رویم، در همه افراد زیر نظر خود تقویت کنید.»^(۱)

همچنین آیت الله خامنه ای در پیامی به قذافی رئیس جمهور لیبی، سالگرد انقلاب آن کشور را به وی و ملت لیبی تبریک گفت. رئیس جمهور در قسمتی از این پیام با اشاره به فعالیت اخیر سران برخی از کشورهای عربی برای به رسمیت شناختن اسرائیل، تنها راه امیدبخش و روشن را، وحدت و اقدامات هماهنگ، هم جهت و انقلابی میان کشورهای دانست که صادقانه سیاست ضد امپریالیزم را اتخاذ می کنند و آن را تنها اصل امکان برقراری صلح در منطقه و جهان می دانند.^(۲)

۱۹۰

اوضاع جبهه های جنگ، اهمیت جزیره خارک برای ایران، وضعیت نیروهای ایرانی در سوریه، پیشنهادهای وزیر خارجه الجزایر، تحرکات آینده نیروهای ایران در جبهه ها و پیش بینی برگزار نشدن جلسه وزیران خارجه کشورهای عضو غیرمتعهد در بغداد، از جمله موضوع هایی بود که آقای هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع پس از پایان جلسه امشب شورا، درباره آنها سخن گفت. در این جلسه که به ریاست آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و با شرکت حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع، مهندس موسوی نخست وزیر، سرتیپ ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش، سرهنگ سلیمی وزیر دفاع، محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تشکیل شد، علی شمخانی قائم مقام سپاه پاسداران، حجت الاسلام سیداحمد خمینی، دکتر ولایتی وزیر امور خارجه و کمال خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جبهه و جنگ نیز حضور داشتند.

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع پس از پایان این جلسه، درباره مسائل مطرح شده در شورای عالی دفاع گفت: «گزارشی از وضع جبهه های جنوب و غرب و جبهه های مرکزی به جلسه ارائه شد.^(۳) با توجه به بیرون راندن

ص: ۲۰۷

۱- ۲۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- ۲۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

۳- آقای هاشمی رفسنجانی درباره این جلسه در کتاب خاطرات خود نوشته است: «عصر شورای عالی دفاع در دفتر امام تشکیل شد. فرماندهان سپاه و نیروی زمینی [ارتش] برای انجام عملیات وسیع بعدی مهلت طولانی خواستند. گفتیم اگر قرار است این اندازه معطل شویم بهتر است سعی کنیم که جنگ تمام شود. کشور تحمل طولانی شدن جنگ را ندارد. بحث داغ شد و تصمیم هایی اتخاذ گردید. قبل از دو عملیات ناموفق اخیر، فضای کشور برای طرح امکان ختم جنگ مناسب نبود و از سویی رزمندگان هم آماده بحث در این مسئله نبودند. ولی فعلاً وضع به گونه ای است که در شورای عالی دفاع مورد بحث

قرار می گیرد.» [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۷۰.]

فلسطینی ها از لبنان گزارشی نیز در مورد نیروهای ما که در رابطه با اشغال لبنان به سوریه اعزام شده اند، داشتیم. دکتر ولایتی هم گزارشی از اظهارات وزیر خارجه الجزایر به جلسه ارائه داد.» وی افزود: «در مورد حرکات آینده در جبهه ها مقداری بحث شد و تصمیماتی اتخاذ شد. در رابطه با تهیه تجهیزات و امکانات جنگ نیز در این جلسه گفتگو کردیم.»

آقای هاشمی درباره مطالب ارائه شده از سوی سفیر الجزایر گفت: «ایشان خیلی مطلب دارند من جمله در رابطه با بیانیه الجزایر. چون آنها واسطه هستند. در رابطه با شرایط ما برای ختم جنگ نیز ایشان پیشنهادهایی داشتند که در [جلسه] مطرح شد و پس از بحث و گفتگو قرار شد خدمت امام هم عرض کنیم تا نظر ایشان را هم بدانیم.» وی در مورد تطابق پیشنهادهای وزیر خارجه الجزایر با شرایط ایران اظهار داشت: «هنوز این پیشنهادهای با شرایط ما منطبق نیست، اما مقداری جلوتر آمده اند.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره حملات عراق به جزیره خارک گفت: «همانطور که در نماز جمعه گفتم به جزیره خارک حمله هوایی نمی شود و تنها از راه دور موشک پرتاب می کنند آن هم بی هدف و این عمل ارزش نظامی ندارد. فرضاً صد موشک که پرتاب می کنند، تصادفاً ممکن است یکی از آنها به جایی بخورد و خسارتی داشته باشد و بقیه در بیابان می افتند یا در روی آب. این عمل تازگی ندارد و مدت هاست که عراقی ها به طرف جزیره خارک موشک پرتاب می کنند؛ ولی آنچه تازگی دارد، هیاهو راه انداختن بر سر این مسئله است. غربی ها مخصوصاً هیاهو راه انداختند که کشتی ها را بترسانند که آنها نیابند و بارگیری کنند، ولی تا به حال نتوانسته اند به هدفشان برسند یعنی هنوز کشتی ها می آیند و بارگیری می کنند.» هاشمی رفسنجانی با بیان اینکه شرکت های حمل و نقل مطمئن باشند و بدانند که خطری نیست، افزود: «بیمه ایران هم حاضر شد کشتی ها را بیمه کند و با این پیشنهاد دیگر شرکت های بیمه هم بهانه ای نخواهند داشت. به هر حال مسئله مهمی در خارک نداریم. در آنجا پدافند ما بسیار خوب است و فضا را تا اعماق حفظ می کنیم و هیچ هواپیمایی جرأت نزدیک شدن به آنجا را ندارد و این ادعای بمباران هوایی به کلی دروغ است و هر هواپیمایی به فاصله خیلی دور از خارک هم برسد، سقوط می کند.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره شایعه مسدود شدن تنگه هرمز از طرف ایران گفت: «ما یک مطلبی را که می‌گوییم آنها آن طور که خودشان میل دارند تفسیر می‌کنند. اوایل جنگ هم یک بار گفتند ایران ممکن است بخواهد تنگه هرمز را ببندد. خلیج فارس برای ما یک نقطه حیاتی است. خود ما مایل نیستیم خلیج فارس ناامن باشد یا تنگه هرمز مسدود شود. حرف ما این بود که اگر قدرت‌های دشمن بخواهند خلیج فارس و منابع آن را ناامن کنند، در آن صورت که امنیت خلیج فارس برای دیگران محفوظ باشد و برای ما نباشد، این دیگر برای ما معقول نیست. ... ما نگفتیم که تنگه را مسدود می‌کنیم، گفتیم آن منطقه را ناامن می‌کنیم که نتوانند نفت ببرند. ما در آنجا غیر از نفت منابع دیگری داریم و آنجا باید باز باشد.»

حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی درباره خروج فلسطینی‌ها از لبنان و طرح ریگان گفت: «مسئله فلسطین خاموش نمی‌شود. خروج فلسطینی‌ها از لبنان ضربه‌ای بود و ما فرصتی را از دست دادیم. ... در حال حاضر قسمت عمده نیروهایشان در سوریه است و تجمع آنها کار مشکلی نیست. ... تا اسرائیل در منطقه وجود دارد آتش مبارزه با صهیونیسم خاموش نمی‌شود و هر وقت مقداری خاکستر روی آن می‌ریزند پس از مدتی شعله می‌کشد. ... همه این جریان‌ها [طرح ریگان و طرح‌های عربی] شناسایی، رسمیت اسرائیل و قبول اصل وجود چیزی به نام دولت اسرائیل را دنبال می‌کنند و اگر به این نقطه هم برسند برایشان موفقیت بزرگی است.» وی درباره نیروهای اعزامی ایران به سوریه نیز اظهار داشت: «وضع لبنان هنوز مقداری مبهم است و مسئله قدر مسلم به این زودی خاتمه پیدا نخواهد کرد... با توجه به مقتضیات آینده در این باره تصمیم خواهیم گرفت.»

آقای هاشمی درباره تشکیل کنفرانس وزرای خارجه و سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد گفت: «کاملاً روشن شده که کنفرانس سران و وزرای خارجه نمی‌تواند در بغداد تشکیل شود و اگر روزی دوباره فکر این مسئله مطرح شود، ما نخواهیم گذاشت. اما اینکه کجا باشد به نظر من تا به حال مناسب‌ترین محل همان دهلی است و مخالفت جدی هم تا به حال با برگزاری کنفرانس در دهلی دیده نشده است. روی هم رفته پیش‌بینی من این است که کنفرانس در دهلی تشکیل خواهد شد.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره حرکت آینده در جبهه‌های جنگ اظهار داشت: «ما فکر می‌کنیم که عراق تسلیم حق نمی‌شود و حامیان عراق هم نمی‌گذارند تسلیم شود. ما همان طور که از ابتدا هم گفته‌ایم ترجیح می‌دهیم این جنگ هرچه زودتر تمام شود و این کشتار ادامه پیدا نکند. ... هر یک از این عملیات‌ها انجام نشوند و به صلح برسیم بهتر است؛ منتهی ما حاضر نیستیم دست از شرایطمان برداریم. ما سیاست گذشته‌مان را هنوز ادامه می‌دهیم، وقتی که حرکتی می‌کنیم، مهلتی می‌دهیم، مخصوصاً این روزها که در نیجر

صحبت شده و تلاش می کنند و دنبال این هستند که نظرات را به هم نزدیک کنند. ما مقداری دست نگه داشتیم برای اینکه این مهلت را باز داده باشیم که اگر واقعاً کسانی هستند و می خواهند جنگ را خاتمه دهند، جنگ بدون خونریزی بیشتر خاتمه پیدا کند. ولی تجربه به ما نشان می دهد که عراق یا خودش نمی خواهد و یا حامیانش نمی گذارند تسلیم حق شود. لذا به پیروی از امام که دستور دادند مردم به جبهه بروند، من تقاضا کردم که مردم به جبهه بروند و آماده باشند و وقتی که خوب روشن شد و همه دنیا فهمیدند این عراق است که حاضر نیست تسلیم حق شود ما جنگ را با قوه رزمی مان تمام می کنیم. ... ولی جنگ را به نقطه ای که [درعراق] اهالی غیرنظامی دارد نمی کشانیم» (۱)

۱۹۱

نمایندگان امام در سپاه به همراه شورای فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پیش از ظهر امروز با آیت الله منتظری دیدار کردند. به گزارش واحد مرکزی خبر از قم حجت الاسلام طاهری خرم آبادی و حجت الاسلام محلاتی به همراه اعضای شورای عالی فرماندهی سپاه در این دیدار حضور داشتند و در زمینه مسائل مربوط به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و آخرین وضعیت جبهه های نبرد گفت و گو کردند. (۲)

۱۹۲

مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر، در سمینار مجامع هماهنگ کننده برنامه های بخشی - منطقه ای درباره نقش مهم جمهوری اسلامی در منطقه و جهان اسلام و دلیل پشتیبانی کشورهای عرب منطقه از حکومت عراق و تدابیر مسئولان جمهوری اسلامی در برنامه ریزی های کلان، با توجه به شرایط حساس سیاسی سخن گفت. بخش هایی از گفته های نخست وزیر چنین است: «این گردهمایی هنگامی صورت می گیرد که توطئه ها در منطقه اوج گرفته است. همان طور که واقف هستید در دو سه ماهه اخیر برای شکستن مقاومت فلسطین و تثبیت صهیونیسم و نفوذ امپریالیسم در منطقه دشمنان ما گام های بزرگی برداشتند. همین روزها کنفرانسی در فاس برگزار می شود که هدف، تثبیت این قدم هاست. ... کشورهای مترقی عرب که داعیه مبارزه با امپریالیسم و صهیونیسم را دارند در شرایط سختی قرار گرفتند و این مسئله را می توان با نگاهی به موقعیت کنونی سوریه دریافت. ... امریکا دریافته است که انقلاب اسلامی ما، می تواند به اقشار مسلمانان جهان وحدت ببخشد و آنها را هدایت کند به اینکه مسلمانان جهان، دشمن واقعی خود را بشناسند.» نخست وزیر افزود: «طبیعی است که انقلاب ما پس از فائق آمدن بر تجاوز صدام به مبارزه با اسرائیل، بُعد استراتژیک خواهد داد. بنابراین، امریکا سعی می کند در جنبه های مختلف نظامی، فرهنگی، سیاسی، تبلیغاتی و اقتصادی توسط ایادی داخلی و خارجی خود بر ما فشار وارد کند. [عراق] در زمینه نظامی با تمام قدرت حمایت می شود. کشورهای ارتجاعی وابسته به امریکا، مبالغی از فروش نفت خود را به

ص: ۲۱۰

۱- ۲۲. مأخذ ۲۰، ص ۱۲، تهران - خبر گزای جمهوری اسلامی؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۲۳. مأخذ ۲۱، ص ۴.

عراق می دهند، زیرا می دانند متلاشی شدن صدام تمام نقشه های آمریکا را برهم خواهد زد. از سوی دیگر ایادی وابسته به آمریکا در داخل، پس از مأیوس شدن از این تر که می توانند با به شهادت رساندن مسئولین، انقلاب را به شکست بکشانند، با به شهادت رساندن مردم عادی در خیابان ها، در عمل گرایش واقعی خود را برای خدمت به آمریکا و نابودی انقلاب اسلامی به اثبات می رسانند، غافل از آنکه در طول تاریخ هرگاه نیرویی در مقابل ملتی با ایمان قرار گرفته، شکست خورده است.» وی افزود: «از سوی دیگر، در خلیج فارس رژیم عراق با موشک هایی که از فرانسه گرفته، چیزهایی پرتاب می کند که اثری هم ندارد، اما سر و صدای تبلیغات غرب بلند شده است. این امر همان استقرار محاصره اقتصادی و کوشش برای ضربه زدن به اقتصاد ما را معنی می دهد. حتی توطئه به حدی است که هنوز عراق مسئله را مطرح نکرده، رادیو بی.بی.سی و صدای آمریکا از ناامنی خلیج فارس دم می زنند. ما توطئه های گوناگون آنها را دیده ایم و یقیناً این هم آخرین آنها نخواهد بود. اما در میان این آشفتگی ها و توطئه ها که هر ملتی را به خود مشغول می ساخت، شروع به برنامه ریزی کردیم. ما می خواهیم نگاهی به دورترها داشته باشیم. ... ما علی رغم میل امپریالیسم به مشغول نگه داشتن ملت ایران به دفع توطئه ها و از سر رد کردن کودتاهای عوامل سیا، از قبیل قطب زاده و بنی صدر، توانسته ایم در میان آتش و خون و محاصره اقتصادی، اقدام به برنامه ریزی کنیم. من فکر نمی کنم هیچ نظامی با وجود این گونه مسائل، بتواند ضمن درگیری، به فکر ۵، ۱۰ و ۲۰ سال آینده خود باشد. این چیزی بود که ابرقدرت ها و ایادی شان نیز در برنامه هایشان پیش بینی نکرده بودند. به همین علت دائم در تحلیل ها و روزنامه های خود خبر از ورشکستگی اقتصادی ایران می دادند. اتمام ذخیره ارزی، خوابیدن کارخانجات و نابودی کشاورزی ایران را اعلام می کردند. نشریات آنها بارها اعلام کردند، جمهوری اسلامی ایران با افکار فنانیک و ارتجاعی خود قدرت برنامه ریزی و روبه رو شدن با مسائل اقتصادی را ندارد و نمی تواند از ابزار لازم استفاده کند. اما ملت ما نشان داد که با پایبندی به ارزش های الهی که تنها راه تکامل انسان در جهان است، با ابزار و دستاوردهای تمدن بشری روبه رو شده و توانسته آن را در خدمت سعادت انسان ها و به خصوص مستضعفین جامعه به کار گیرد. ... همه باید دقیقاً به این مسئله توجه کنند که حداکثر امکانات، متناسب با نیازهای ملی به کار گرفته شود و خط حاکم در این به کارگیری، حمایت از محرومان جامعه باشد.» (۱)

۱۹۳

امروز احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه الجزایر در رأس یک هیئت سیاسی برای گفت و گو با مقامات ایران و تسلیم پیام شاذلی بن جدید رییس جمهور الجزایر، با استقبال رسمی دکتر ولایتی وزیر خارجه و سفیران الجزایر و جمهوری صحرا در ایران وارد تهران شد. (۲)

ص: ۲۱۱

۱- ۲۴. مأخذ ۲، ص ۳ و- روزنامه اطلاعات، ۱۴/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۲۵. روزنامه کیهان، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

وی در اولین دیدار خود، با میرحسین موسوی نخست وزیر ایران، ملاقات و گفت و گو کرد. گزارش روزنامه کیهان از این دیدار به شرح زیر است: «در این دیدار که دکتر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، سفیر جمهوری اسلامی ایران در الجزایر و همچنین عبدالکریم غرائب سفیر سابق الجزایر در ایران شرکت داشتند، ابتدا مهندس موسوی به دگرگونی های عمیقی که در میان ملت ما پس از انقلاب اسلامی به وجود آمده اشاره کرد و گفت: این تحولات در حقیقت با به کار گرفتن ارزش های اسلامی و دست یافتن به آنها و طرد باورهای کاذبی که بر اثر سلطه طولانی امپریالیزم امریکا در کشور ما ایجاد گشته بود، آغاز شد. ما و کشور برادر، الجزایر به عنوان دو ملتی که بر یک مکتب اتکا داشته و علیه سلطه استعماری به مبارزه برخاسته ایم، بایستی برای مقابله با توطئه هایی که اخیراً امپریالیزم امریکا با کمک ایادی خود در منطقه و لبنان، علیه ملت مظلوم فلسطین و لبنان آغاز کرد و مسلماً در آنجا هم خاتمه نمی یابد، به تبادل نظر بیشتری پردازیم. آنگاه وزیر امور خارجه الجزایر اظهار داشت: خیلی خوشحالم که از جمهوری اسلامی ایران دیدار می کنم. ما بین الجزایر و ایران، اصول مشترک زیادی را مشاهده می کنیم و معتقدیم که این اصول بایستی از مرزها فراتر رفته و جنبه جهانی بگیرد. از آن جمله، اعتماد به نفسی است که برادران ما در ایران پس از پیروزی انقلاب بدان دست یافته اند. وجود مکتب و کتاب آسمانی مشترک، روحیه انقلابی و تلاش برای ساختن کشور دو ملت به ما اجازه می دهد که با اهداف یگانه در تحکیم روابط خود کوشا باشیم. ما معتقدیم ایران و الجزایر، علاوه بر اعتقادات مذهبی و دینی، در حال حاضر در یک سنگر واحد علیه امپریالیزم امریکا مبارزه می کنند.» (۱)

۱۹۴

احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران که در رأس هیئتی به سوریه سفر کرده است، امروز با حافظ اسد رئیس جمهور و عبدالحلیم خدام معاون نخست وزیر و وزیر خارجه سوریه دیدار کرد و با آنان درباره تحولات اخیر لبنان و همکاری های دو کشور ایران و سوریه برای حمایت از حقوق مردم لبنان و فلسطین گفت و گو کرد. (۲)

در این دیدار رئیس جمهور سوریه بر تداوم همکاری کشورش با جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با توطئه های امپریالیستی و صهیونیستی در منطقه تأکید کرد. (۳)

ص: ۲۱۲

۱-۲۶. مأخذ ۲، ص ۳.

۲-۲۷. مأخذ ۲۰، ص ۲.

۳-۲۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱۵، ص ۲، دمشق - خیرگزاری رویتر.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در خصوص طرح اخیر ریگان درباره صلح خاورمیانه که به رسمیت شناختن اسرائیل و اسکان فلسطینی ها در کرانه رود اردن تحت قیمومیت حکومت اردن را در پی دارد، اطلاعیه ای صادر و این طرح را رد کرد. در بخش هایی از این بیانیه آمده است: «امریکای جنایتکار پس از کشتار وحشیانه اش در لبنان و آواره ساختن مجدد رزمندگان فلسطینی که به دست صهیونیزم غاصب و با همیاری مرتجعین عرب و به منظور تثبیت طرح ننگین کمپ دیوید صورت گرفت، پیشنهاد اجرای بخشی از طرح کمپ دیوید را کرد که بر اساس آن، مردم ستمدیده فلسطین باید فقط در گوشه ای از خاک اشغال شده شان تحت حاکمیت شاه حسین اردنی، جلاد سپتامبر سیاه، زندگی کنند. ... مردم محروم و مسلمان منطقه باید بدانند، پیشنهاد اخیر ریگان و دیگر طرح های سازشکارانه، جز برای به رسمیت شناختن رژیم اشغالگر قدس به منظور ایجاد زمینه جهت اجرای طرح کمپ دیوید و در نهایت تسلط کامل شیطان بزرگ بر منطقه، نمی باشد و چنین است که امام خمینی رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران فرموده اند، امریکا و اسرائیل مقصدی جز بلعیدن همه بلاد مسلمین را ندارند.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، ضمن اطمینان از مقاومت و ایستادگی مسلمانان جهان، خصوصاً مردم ستمدیده فلسطین در مقابل این حيله جدید امریکا، از همه نیروهای انقلابی و آزاده جهان می خواهد که تمام کوشش ها و مساعی خود را برای افشای این توطئه خطرناک و عقیم ساختن آن به کار برده و اجازه ندهند که امریکا و نژادپرستان صهیونیست، پس از کشتار بی رحمانه اخیرشان در لبنان، سلطه خود را بر مردم مستضعف منطقه گسترده تر ساخته و آماده اجرای توطئه های جدید بر علیه مسلمین شوند.» (۱)

یک نشریه آلمان غربی در اقدامی بی سابقه، به مقایسه عملکرد و مواضع کشورها و رسانه های غربی در دو برهه زمانی - تجاوز عراق به خاک ایران و ورود ایران به خاک عراق - پرداخت و داوری غیرعادلانه نهادهای سیاسی و رسانه های غربی در این دو مقطع زمانی را ناشی از منافع اقتصادی دانست و به این امر انتقاد کرد.

به گزارش روزنامه کیهان هفته نامه "دی نوي" چاپ برلین غربی در تشریح مبانی برخورد دوگانه کشورهای غربی با ایران و عراق در جریان دو سال جنگ نوشت: سیاست مداران و رسانه های گروهی کشورهای غربی، شورای امنیت سازمان ملل متحد و جناح حزب سوسیال دمکرات در مجلس آلمان بلافاصله پس از عبور نیروهای ایران از مرز، عملاً به محکوم کردن به اصطلاح تجاوز ایران پرداختند، اما این افراد و سازمان ها در دو سال جنگ که نیروهای تجاوزگر عراقی خاک ایران را در اشغال خود داشتند، هرگز از عراق به عنوان متجاوز نام نبردند. دلایل این امر روشن است، قدرت های غربی با تجاوز عراق به ایران اولاً نیات خود را توسط عراق عملی

ساخته و ثانیاً درآمدهای سرشاری به دست آوردند. اگر کمک های اقتصادی و تسلیحاتی امریکا، انگلستان، فرانسه، ایتالیا، اتریش، آلمان فدرال و همچنین رژیم های دست نشانده آنها نظیر برزیل، مصر، اردن، عربستان سعودی و یا کویت نبود، رژیم عراق مدت ها پیش ورشکسته شده و جنگ تجاوزکارانه اش به پایان رسیده بود. این در حالی است که علی رغم شکست فاحش صدام در خرمشهر و به اصطلاح عقب نشینی نیروهای عراق به پشت مرزهای بین المللی، هنوز هم تجاوزگران عراق، ۲۰ درصد از مناطقی را که در اوایل جنگ اشغال کرده بودند، در تصرف خود دارند و روزانه هزاران غیرنظامی و ساکنان مناطق و شهرهای آزاد شده ایران و داوطلبانی که سرگرم بازسازی این مناطق هستند، مورد بمباران های بی رحمانه رژیم عراق قرار می گیرند.

"دی نوی" سپس به تشریح دیدگاه رهبران سیاسی ایران پرداخته و می نویسد: همانگونه که رهبران سیاسی ایران بارها اعلام کرده اند، ورود نیروهای نظامی ایران به داخل خاک عراق، برای وادار ساختن این کشور به عقب نشینی از مناطق اشغال شده و پرداخت خساراتی است که طی ۲۳ ماه جنگ به ایران وارد شده است. رهبران سیاسی ایران بارها تأکید کرده اند که هیچ گونه ادعای سیاسی، اقتصادی و ارضی نسبت به خاک عراق ندارند و پیشروی نیروهای آنان در خاک عراق، تنها جنبه دفاعی دارد. شرایط ایران برای آتش بس از ابتدا تا کنون بی تغییر مانده است و آنان از پذیرش پیشنهادهای متعدد صدام برای آتش بس خودداری کرده اند و بدون عقب نشینی کامل نیروهای عراق از خاک ایران، هرگونه پیشنهاد آتش بس و صلح را باورنکردنی و غیرقابل قبول می دانند. (۱)

۱۹۷

به نوشته روزنامه کیهان، مردم جهرم با تلاش کمیته امداد امام این شهر، مبلغ ۱۸۰ میلیون ریال به جبهه های جنگ کمک کردند. این کمک ها که شامل وجوه نقدی و اقلام مورد نیاز جبهه است از طرف عشایر، روستاییان و مردم جهرم به جبهه ها تقدیم شده است. (۲)

۱۹۸

به دنبال نارضایتی مردم عراق از رژیم بعثی صدام، دیروز و امروز، ۷ تن از مردم مسلمان غیرنظامی عراق که از اهالی تکریت و بغداد بودند با عبور از مرزهای غربی ایران وارد استان آذربایجان غربی شده و درخواست پناهندگی کردند. (۳)

۱۹۹

هیئت اعزامی ایران به ترکیه هلی کوپتر ایرانی را که در ۹/۶/۱۳۶۱، به ترکیه برده شده بود، امروز به ایران بازگرداند. سه سرنشین این هلی کوپتر نیز به ایران برگشتند و فقط خلبان آن به ترکیه پناهنده شد. (۴)(۵)

ص: ۲۱۴

۲-۳۱. روزنامه کیهان، ۱۱/۶/۱۳۶۱، ص ۱۴.

۳-۳۲. مأخذ ۲، ص ۴.

۴- منابع خبری ترکیه قبلاً اعلام کرده بودند که هر ۴ سرنشین هلی کوپتر از کشور ترکیه درخواست پناهندگی کرده اند.

۵-۳۳. مأخذ ۱۰، ص ۵؛ و- سند شماره ۶۷۰۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی، از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

چهار گروه چریکی مرکب از نیروهای سپاه پاسداران، بسیج عشایری و ارتش جمهوری اسلامی ایران، مرحله اول عملیات "حسن بن علی (ع)" را در منطقه میمک آغاز کردند و با موفقیت به پایان رساندند. در این عملیات که در ساعت ۰۰:۳۰ بامداد آغاز و با پشتیبانی یگان های توپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران انجام شد، نیروهای خودی به مواضع و محل استقرار نیروهای تکاور دشمن، نفوذ کردند و خسارات و تلفات فراوانی به آنان وارد آوردند.

به گزارش فرماندهی منطقه ۷ سپاه، در نتیجه این عملیات، ۱۴۰ تن از نیروهای عراقی کشته و ۴۰ تن دیگر زخمی شدند و ۲ تانک، دو انبار مهمات، ۳۰ سنگر اجتماعی، ۳ سنگر دیده بانی، ۱۵ سنگر نگهداری و ۳ سنگر سلاح های کالیبر سنگین آنان منهدم شد. (۱)

در ادامه حملات ارتش عراق به جزیره خارک امروز یک فروند موشک به جزیره خارک شلیک شد. موشک شلیک شده - که از نوع اگروسه فرانسوی (۲) بود - در منطقه ساحلی جزیره به زمین اصابت کرد و خسارتی به بار نیاورد. (۳)

با وجود ناموفق بودن عراق در حمله به تأسیسات صدور نفت ایران، مقامات عراقی همچنان بر ادامه حملات به جزیره خارک اصرار می ورزند. به نظر می رسد هدف اصلی از این حملات، مانور تبلیغاتی و ایجاد جنگ روانی علیه ایران باشد. طه یاسین رمضان عضو شورای

۱-۱. سند شماره ۷۲۱۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷، به فرماندهی کل، ۱۴/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۶۹۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷ اطلاعات عملیات، به قراگاه کربلا، شماره ۲۲، ص ۱، ۲۲/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۶۷۱۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به مرکز فرماندهی، ۲۱/۶/۱۳۶۱.

۲- روزنامه تایمز درباره توانمندی های کاربردی این موشک نوشته است: «موشک های جدیدی که در اختیار عراق قرار دارد، می تواند از مسافت دور به سوی کشتی ها رها شود و با ردیابی هدف، به کشتی اصابت کرده و آن را منفجر سازد. نظیر چنین موشک هایی در جنگ انگلستان و آرژانتین در جزایر مالویناس (فالکلند) مورد استفاده قرار گرفته بود. آرژانتین با استفاده از چنین موشک هایی چند فروند رزم ناو انگلیسی را غرق کرد.» [خبرگزاری جمهوری اسلامی "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۷۱، ۱۶/۶/۶۱، رادیو صدای آزاد ایران، ۱۵/۶/۱۳۶۱].

۳- ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۰، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳، بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۶/۱۳۶۱.

فرماندهی حزب بعث عراق و معاون نخست وزیر این کشور، در این باره گفت: کوبیدن خارک از سوی عراق مادامی که با ایران در حال جنگ هستیم، یک امر طبیعی است. وی اظهار امیدواری کرد که عراق پس از دو سال جنگ با ایران، تا زمانی که ایران سرسختانه به ضربه زدن علیه سرزمین و حاکمیت عراق ادامه می دهد، به هدف های بیشتری نائل آید. وی ضمن هشدار به نفت کش هایی که عازم خارک هستند، اضافه کرد: این نفت کش ها باید خود را سرزنش کنند زیرا ما قبلاً تصریح کرده ایم که نیروی هوایی عراق هر کشتی ای را که به خارک نزدیک شود، هدف قرار خواهد داد.

همچنین خبرگزاری خلیج از بغداد گزارش داد: فرمانده نیروی هوایی عراق بر توانایی نیروی هوایی این کشور برای کوبیدن و انهدام هر هدف حیاتی در عمق خاک ایران تأکید کرد. وی که به مناسبت سالروز جنگ ایران و عراق سخن می گفت، اعلام کرد: طی دو سال گذشته، نیروی هوایی عراق سلاح های بسیار پیشرفته به دست آورد، به نحوی که توانسته است از آغاز جنگ تا کنون برتری خود را حفظ کند. وی با اشاره به بمباران مواضع ایران در عمق خاک این کشور گفت: نیروی هوایی و دفاع هوایی عراق، دارای توان رزمی فوق العاده ای است. (۱)

امروز منابع تبلیغاتی عراق بار دیگر، مدعی غرق شدن ۲ کشتی باری دیگر در خورموسی شدند. سخن گوی نظامی عراق اعلام کرد که نیروی دریایی عراق به کمک نیروی هوایی آن کشور موفق شدند در عملیات خود در نزدیکی خورموسی و جزیره خارک ۲ نفت کش در کنار اسکله جزیره خارک و قسمتی از تأسیسات نفتی این جزیره را بمباران و ۲ کشتی تجارتي دیگر در خورموسی را بمباران و منهدم کنند. وی در ادامه افزود که علاوه بر این ۴ کشتی، ۲ کشتی دیگر که در حال نزدیک شدن به جزیره خارک بودند، به وسیله جنگنده های عراقی بمباران و منهدم شدند. (۲)

رادیو صوت الجماهير نیز در اقدامی مشابه مدعی شد که هواپیماهای عراقی از نفت کشی که در حال غرق شدن بوده است، تصویربرداری کرده اند. این رادیو اعلام کرد: «یکی از هواپیماهای جسور ما، تصویر هوایی یک نفت کش را که در نزدیکی جزیره خارک که مورد اصابت مستقیم قرار گرفته بود، برداشته است. در این تصویر دود متصاعد از نفت کش که یکی از دو نفت کشی به شمار می رفت که به سوی جزیره در حرکت بود، ... دیده می شود.» (۳)

۲۰۲

توپخانه سنگین ارتش عراق امروز نیز مناطق مسکونی آبادان را گلوله باران کرد که در نتیجه آن ۲ تن شهید و ۶ نفر مجروح شدند و به چند واحد مسکونی خسارت هایی وارد شد. (۴)

ص: ۲۱۷

۱- ۳. مأخذ ۲، ص ۳، خبرگزاری کویت، ۱۴/۶/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۲، ص ۴، بغداد - خبرگزاری خلیج، ۱۴/۶/۱۳۶۱.

۲- ۴. سند شماره ۱۶۸۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۷۱، ص ۸، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

۳- ۵. مأخذ ۲، ص ۲۰، رادیو صوت الجماهير، ۱۴/۶/۱۳۶۱.

۴- ۶. روزنامه کیهان، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.

پیشمرگان کرد عراقی امروز در محورها و شهرهای مختلف شمال عراق با نیروهای ارتش این کشور درگیر شدند و خسارات و تلفات فراوانی به آنان وارد آوردند.

الف) در جریان درگیری پیشمرگان کرد عراقی با یک واحد گشتی ارتش خلقی (جیش الشعبی) عراق در نزدیکی شهر عراقی قلعه دیزه، تعدادی از نیروهای عراقی کشته و مجروح شدند. پس از این حادثه ارتش عراق به تلافی این اقدام، به روستای خلکان حمله کرد که با مقاومت پیشمرگان، نیروهای مهاجم وادار به عقب نشینی شدند.

ب) یک گروه از پیشمرگان کرد عراقی وارد شهر سلیمانیه شدند و در محله آزادی آن شهر، با یک واحد گشتی نیروهای مخصوص ارتش عراق درگیر شدند که در این درگیری ۷ تن از نیروهای بعثی کشته و ۱۲ تن دیگر مجروح شدند. پیشمرگان با یک زخمی شهر را ترک کردند. (۱)

ج) پیشمرگان کرد عراقی در عملیاتی، به قرارگاه تیپ ۹۷ احتیاط ارتش عراق در حوالی قلعه دیزه حمله کردند. در جریان این حمله ۲ سرباز عراقی کشته شدند و بر اثر شلیک موشک آر.پی.جی پیشمرگان گرد و اصابت آن به قرارگاه، خسارت هایی نیز به قرارگاه وارد آمد. (۲)

د) در عملیات پیشمرگان کرد عراقی در شهر ماؤوت، قرارگاه حزب بعث عراق در این شهر هدف قرار گرفت و ۵ تن از اعضای این حزب مجروح شدند. (۳)

مجامع جهانی و حقوق بشر همچنان در قبال اعدام های دسته جمعی در عراق سکوت اختیار کرده اند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، مطبوعات سوریه در شماره های امروز خود، خبر اعدام ۸۲ غیرنظامی و ۱۶۰ افسر ارتش عراق و نیز دستگیری جمعی ۷۱ خانواده عراقی را که با رژیم صدام مخالف بودند، به چاپ رساندند. هرچند مطبوعات سوریه درباره تاریخ این اعدام ها حرفی نزدند، ولی فهرست اعدامی ها و دستگیرشدگان را منتشر کردند. (۴)

درگیری میان رزمندگان ایران با گروه های شورشی مسلح در شمال غرب ایران ادامه دارد و این گروه ها در عمل بخشی از توان ایران را که باید در جنگ با ارتش عراق شرکت کنند، زمین گیر کرده اند.

در درگیری بین نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و عناصر مسلح غیرقانونی در محور میاندوآب - مهاباد، ۷ نفر از این عناصر کشته و تعدادی دیگر نیز زخمی شدند. در این درگیری ۲ تن از نیروهای سپاه پاسداران نیز به شهادت رسیدند. (۵)

همچنین، در جریان اجرای یک عملیات کمین نیروهای خودی در همین محور، ۴ تن از عناصر ضدانقلاب کشته شدند. (۶)

-
- ۱-۷. سند شماره ۱۶۹۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره دوم فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۷۴، ص ۳، ۱۹/۶/۱۳۶۱.
- ۲-۸. سند شماره ۱۶۹۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره دوم فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۷۳/۱۵۷، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.
- ۳-۹. همان، ص ۱۳.
- ۴-۱۰. مأخذ ۶، ص ۱۶، واحد مرکزی خبر؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲، واحد مرکزی خبر؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۴، واحد مرکزی خبر.
- ۵-۱۱. سند شماره ۷۲۱۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۱۶/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۰۵۵۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعات هفتگی (بولتن ستاد مرکزی سپاه)، اطلاعات عملیات، شماره ۳۵، ص ۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱.
- ۶-۱۲. سند شماره ۷۲۱۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی مرکز، ۱۴/۶/۱۳۶۱.

اعضای سازمان مجاهدین خلق در ادامه عملیات های ترور خود، امروز در سه نوبت، ۳ تن از کسبه تهران را ترور کردند.

الف) ساعت ده صبح در خیابان شکوفه واقع در خیابان پیروزی، دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق، یک میوه فروش میان سال را در محل کارش با چندین گلوله هدف قرار دادند. نامبرده بلافاصله به شهادت رسید. (۱)(۲)

ب) یک تیم ترور این سازمان در ساعت ۸:۳۰ - با تهدید - اتومبیل پیکانی را در خیابان یازدهم آریاشهر تهران از صاحبش ربودند و سپس در خیابان هفتم آریاشهر، مغازه داری را که پدر شهید نیز بود، ترور کردند. این فرد مجروح و به بیمارستان منتقل شد. (۳)

ج) دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق در ساعت ۱۰:۱۰، با مراجعه به یک خواربارفروشی در خیابان رضوان (نارمک) به قصد ترور صاحب مغازه به سوی وی تیراندازی کردند که تیرهای شلیک شده به برادر صاحب مغازه - که در محل حضور داشت - اصابت و نامبرده را مجروح کرد. با حضور به موقع نیروهای بسیج یک تن از تروریست ها مجروح و دستگیر شد. (۴)

د) در درگیری میان پاسداران کمیته و تروریست های سازمان در میدان هاشمی، یک تن از عناصر مجاهدین خلق مجروح شد و فرد دیگر با خوردن قرص سیانور قصد خودکشی داشت، که با اقدام به موقع نیروهای کمیته از مرگ نجات یافت و دستگیر شد. (۵)

ه) در خیابان کارگر جنوبی دو تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق به یک فروشگاه لوازم خانگی مراجعه کردند و با تهدید اسلحه قصد اخاذی از صاحب مغازه را داشتند. این اقدام، با هوشیاری صاحب مغازه و حضور به موقع نیروهای انتظامی و محاصره منطقه خنثی شد و در نتیجه یکی از تروریست ها با خوردن قرص سیانور و دیگری با نارنجک خود را به هلاکت رساندند. (۶)

خبرگزاری کویت از لندن گزارش داد: «بنابه اعلام انجمن دانشجویان مسلمان ایرانی در انگلیس، نیروهای مجاهدین طی عملیات هفته گذشته در تهران، بیش از ۱۰۰ تن از پاسداران دولت را کشته اند. این گروه که از سازمان مجاهدین خلق مستقر در پاریس حمایت می کند ادعا کرد این نبرد، ... نشانگر مرحله ای تازه از مقاومت است.»

خبرگزاری رویتر نیز با اعلام خبر مشابهی به نقل از دفتر سازمان مجاهدین خلق در لندن، اعلام کرد: «چریک ها همه روزه حداقل ۱۵ عملیات در سراسر پایتخت انجام می دهند.» (۷)

- ۲-۱۳. سند شماره ۳۸۴۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرماندهی ستاد مرکزی، مرکز خبری، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، شماره ۱۰۵، ۱۳۶۱/۶/۱۶، ص ۱.
- ۳-۱۴. همان.
- ۴-۱۵. همان، ص ۳.
- ۵-۱۶. همان، ص ۲.
- ۶-۱۷. همان، صص ۱ و ۲.
- ۷-۱۸. مأخذ ۲، ص ۹، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱۴.

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی بجنورد و تأیید دادگاه عالی قضایی انقلاب اسلامی، ۱۱ تن از مسئولان تشکیلات نظامی و فرماندهی عملیات ترور و اعضای فعال سازمان مجاهدین خلق و حزب مارکسیستی طوفان که در فعالیت های ترور، بمب گذاری و تخریب در چند شهرستان استان خراسان، نقش مؤثری داشتند، به اعدام محکوم شدند و حکم صادر شده درباره آنان امروز به اجرا گذاشته شد. (۱)

امام خمینی امروز در بیاناتی به طرح کشورهای عربی در خصوص به رسمیت شناختن رژیم اشغالگر قدس، به شدت انتقاد کردند و اقدامات تنبیهی علیه آن کشورها را محتمل دانستند و این عمل کشورهای عربی را از ابتلائات دنیای اسلام خواندند.

حضرت امام همچنین با اشاره به اینکه هنوز بخشی از اراضی ایران در اشغال نیروهای عراقی است و آنان همچنان مردم ساکن آبادان را با گلوله باران توپخانه خود به شهادت می رسانند، تأکید کردند که ایران در حال دفاع است و پیشروی خود را داخل خاک عراق، تا جایی که بتواند شهرها و روستاهای ایران را از تیررس توپخانه عراق خارج کند، ادامه خواهد داد. امام امت همچنین با اشاره به علقه های تاریخی و مذهبی بین دو ملت ایران و عراق، خوی تجاوزگری حاکمان عراق را عامل اصلی جنگ نامیدند.

ایشان در ادامه صحبت های خود فرمودند: «چقدر اسف بار است این مطلب که اسرئیل در محضر این دولت های - به اصطلاح - اسلامی آن قدر به این زن و بچه و پیر و بزرگ لبنان صدمه وارد آورد. آن قدر افراد را کشت و آن قدر افراد را آواره کرد، و الا این هم در آنجا مشغول به فعالیت است. چقدر اسف بار است که در محضر اینها، این کارها شده است و مع ذلک الآن دنبال این هستند که آن توطئه هایی که امریکا دارد درست می کند، طرح هایی که امریکا می دهد که همه طرح هایشان برضد خلق است - و برضد اسلام است، اینها

درصد هستند که پیشنهادهایی که قبلاً کردند مثل "کمپ دیوید" و بعدش شبیه او را درست کردند و همه اینها متفق بر این هستند که اسرائیلی که اینقدر جنایت کار است، حالا مسلمان ها بشناسند به اسم یک دولت - مثلاً - مستقل متعهد. این چقدر برای انسان دردناک است. و من الآن عرض می کنم که اگر این دولت هایی که در خلیج فارس و اطراف خلیج فارس و در جاهای دیگر هستند، اینها یک همچو امری را تصویب کنند و مثل طرح امریکا یا طرح بعد از او - که طرح شده است - اینها [را] تصویب کنند و اسرائیل را شناسایی کنند، ملت ما و ارتش ما و سپاه پاسداران ما و اسلام و خدای تبارک و تعالی از آنها نخواهد گذشت و بترسند از آن روزی که این ملت احساس بکنند؛ این ارتش، این سپاه پاسداران احساس بکنند که تکلیف دارند که این اشخاصی که کمپ دیوید را یا شبیه او را برای استقلال و برای شناسایی اسرائیل تصویب کردند، تکلیف شرعی بر ایشان یک وقت حاصل بشود که اینها باید تأدیب بشوند.»

امام خمینی در قسمتی از بیاناتشان با اشاره به دوستی تاریخی و مذهبی بین ملت های ایران و عراق فرمودند: «ما نمی خواهیم با کسی جنگ بکنیم، شما می بینید که ما با عراق جنگ نداشتیم. ملت عراق ملت خود ما است، آن قدر که علاقه به عراق داریم! در عراق مرکز تشیع است. در عراق مرکز امیرالمؤمنین است، مرکز حسین بن علی است، مرکز سایر ائمه است، ملت اسلامی است. ما علاقه داریم به عراق، همان طوری که علاقه داریم به ایران به اعتبار اینکه اسلام است، آنجا هم علاقه داریم به اعتبار اینکه یک کشور اسلامی است و مرکز اولیای خداست. ما هیچ وقت بنای بر این نداشتیم که به عراق یک صدمه ای وارد کنیم و تا کنون هم هرچه به من گزارش داده شده است - تقریباً - این بوده است که به مردم عراق تعدی نشده است. اما ما چه بکنیم با یک همچو فاسدی که هم عراق را دارد به تباهی می دهد و هم ایران را به خیال خودش؟ ما چه کنیم با یک همچو آدمی که از اول می گوید که ما با رژیم که زرتشتی هستند - نمی دانم - مجوس هستند، ... پارس اند، از فارس اند - مگر فارس بودن اشکال دارد؟ - [جنگ می کنیم] به اسم اینکه همه ایرانی ها مجوس هستند، به اسم این، حمله کرد و بعد فهمید که نخیر، اسلام با "الله اکبر" پشت گردنی به او می زند، و تا کنون هم این طور بوده و بعدها هم اگر تسلیم حق نشوند!»

امام امت در قسمت دیگری از بیاناتشان با اشاره به جنایات عراق و تخریب شهرها و گلوله باران مناطق مسکونی ایران بر تداوم عملیات نیروهای ایرانی تأکید کردند و فرمودند: «ما یک امر غیراسلامی نمی خواهیم، ما یک امر حقی می خواهیم. ما می گوئیم یک متجاوز آمده است و آن همه جنایات وارد کرده است؛ آن همه افراد کشته است! آنهمه خانه خراب کرده است! آنهمه مردم را بی خانمان کرده است! ... اشخاصی که عاقل هستند بنشانند و ببینند که ما چه می خواهیم، ما می گوئیم که این جنایاتی که این کرده است، چون پیشقدم بوده است،

[مقصر است.] ما غیر دفاع تا کنون هیچ کاری نکرده ایم. این جنایات باید جبران بشود. اگر ما دست از [سر] جنایات جانی برداریم، جانی هستیم. کمک به جنایت، خودش یک جنایتی است. ... ما می گوئیم که باید اینها از کشور ما بیرون بروند و تعدی نکنند به کشور ما.»

امام امت در ادامه سخنان خود افزودند: «شما می دانید که هر روز آبادان مورد اصابت گلوله است و موشک است و امثال اینها. هر روز خوب، می آیند کنار و از آنجا با آن توپ های دوربرد می زنند به آن. کی را می کشند؟ و مردم بیچاره را. مردم که نه، هیچ کار ندارد. جز بقال است و نمی دانم خباز است و یک زن بیچاره ای است و یک بچه کوچکی و اینها؟ ما می گوئیم که ما می خواهیم که اینها تا آن حد [به عقب] بروند که نتوانند یک همچو کاری بکنند. خوب، بیایند عقلا بنشینند این کار را بکنند؛ که مخالف با آن نیستیم. لکن اگر نکنند، خوب، خودمان باید بکنیم. ما با قوه قهریه باید بکنیم. اگر اینها عمل کردند به اینها، خوب، ما دیگر حرفی نداریم. اینها بروند سراغ کارشان، ما هم سراغ کارمان، و اما اگر عمل نکنند و هر روز برای ایران یک غائله درست کنند و هر روز ایران را بکوبند، خوب، تکلیف ما این است که جلوی این را بگیریم. تکلیف ما این است که تا هر جا که جلوگیری از این امر متوقف به اوست، پیش برویم و کار خودمان را انجام بدهیم. این یک امر عقلی است.»

امام خمینی سپس به تداوم اشغال قسمت هایی از خاک ایران به دست عراق اشاره کردند و فرمودند: «آنها که الآن هم در خاک ما هستند، الآن هم در بلندی های ایران هستند، الآن هم دارند ظلم و تعدی به ایران می کنند، ما دفاع نکنیم؟! ما آنها را بگذاریم سر جای خودشان هر غلطی می خواهند بکنند؟ خوب، ما [باید] دفاع بکنیم؛ همان طوری که از خرمشهر و جاهای دیگر بیرونشان کردند، اینها را هم عقب خواهند نشاند تا اینکه آن کاری را که ما می خواهیم، انجام بگیرد. اگر هم یک اشخاصی هستند، دولت هایی هستند که می خواهند این کار را بدون اینکه قوه قهریه در کار باشد، انجام بدهند، ما هم حاضریم. ما همیشه صلح طلب هستیم، لکن نه صلحی که جانی را سر جنایت خودش باقی بگذاریم، همچو صلحی، صلح نیست. ما صلحی می کنیم که با قدرت و قوت، دفاع از کشور خودمان، دفاع از اسلام بکنیم.» (۱)

۲۱۰

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، امروز در یک گفت و گوی اختصاصی با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی، به سؤالات وی درباره اصول سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، موضع ایران در برابر امریکا و روابط ایران با شوروی و کشورهای حاشیه خلیج فارس پاسخ گفت.

وزیر امور خارجه درباره اصول سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران گفت: «اصول و پایه های سیاست خارجی جمهوری اسلامی ما را باید در قانون اساسی جستجو کرد ... جمهوری اسلامی ایران مجاز است روابط صلح آمیز با کلیه کشورهای عالم به جز دول محارب داشته باشد.

ص: ۲۲۲

۱ - ۲۰. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، صحیفه امام، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶، چاپ اول: پاییز ۱۳۷۸، صص ۴۸۳ - ۴۷۹.

بنابراین می شود گفت که با اکثریت کشورهای عالم می توانیم روابط سیاسی داشته باشیم. ... ما تلاش می کنیم روابط با کشورهای اسلامی را در اولویت قرار دهیم، تلاش می کنیم در روابط با کشورهای جهان سوم و نیز کشورهای غیروابسته اولویت قائل شویم، تلاش می کنیم با همسایه ها روابط حسن همجواری داشته باشیم مگر اینکه با پشتیبانی کشورهای قدرتمند، قصد تجاوز به کشورمان را داشته باشند. ... من به شما به طور قاطع بگویم که جمهوری اسلامی ایران نه در گذشته و نه در حال و نه در آینده هیچ گاه متعدی و متجاوز نخواهد بود، بلکه همواره از کیان و استقلال و شرف خود دفاع خواهد کرد.»

ولایتی درباره موضع ایران در برابر دولت امریکا گفت: «در رأس کشورهای محارب امریکا قرار دارد که دشمنی اش با ما نیاز به ذکر ندارد. شما می بینید از زمان شروع انقلاب هر کاری که امریکایی ها توانسته اند علیه ما کرده اند، ... بارها ما می گفتیم که حمله عراق هم به تحریک امریکا است که به تدریج صدق گفتار ما بر همه جهانیان آشکار شد و اخیراً هم یکی از مقامات بلند پایه امریکا به عراق آمده است. ... بنابراین دلیلی ندارد ما با امریکا روابط عادی داشته باشیم و امریکا را ما دشمن اصلی خودمان می دانیم.»

وزیر خارجه درباره روابط ایران با شوروی گفت: «ما با شوروی یک روابط عادی و معمولی داریم و سعی بر این است که حسن همجواری را رعایت کنیم. ... ما رابطه مان با شوروی بر مبنای حفظ احترام متقابل، عدم مداخله در امور و احترام به حاکمیت یکدیگر بنا شده است. ... ما با سیاست شوروی در افغانستان کاملاً مخالفیم، ... [و] بر مخالفت خود مادامی که نیروهای روسی در افغانستان دخالت می کنند، ادامه خواهیم داد.»

وی در پاسخ به سؤالی درباره روابط ایران با کشورهای حاشیه خلیج فارس نیز گفت: «ما همواره اعلام کرده ایم که مایل به داشتن رابطه صحیح و حسنه با کشورهای همجوار خودمان و به خصوص با کشورهای حوزه خلیج فارس هستیم. ... تا حدود زیادی رفع تشنجات بیهوده ای که قبلاً وجود داشته است. البته بعضی از آن کشورها در اطراف حوزه خلیج فارس متأسفانه منافع خود را تشخیص نمی دهند و در یک رابطه تنگاتنگی با بعضی از ابرقدرت ها هستند. ... ما با اکثریت کشورهای اطراف حوزه خلیج فارس در حال حاضر یا روابط خوب و روابط عادی و یا روابط رو به بهبود داریم.»

دکتر ولایتی ارزیابی خود از وضعیت بین‌المللی قبل از پیروزی‌های صورت گرفته در جنگ و بعد از آن گفت: «بهتر است بگویم ایران قبل از جنگ و ایران بعد از جنگ که البته این خود چند بُعد دارد. مهم‌ترین نفع این جنگ تحمیلی برای ما پالایش انقلابمان از عناصر ناخالص بوده است. ... این عقیده من است که این جنگ از برکاتش متحد کردن امت حزب الله و به خود متکی کردن آنها و بالابردن قدرت توکل و ایثار آنها است. ... اما در بُعد خارجی باید بگوییم شاید حتی دوستان هم فکر نمی‌کردند ملتی که در محاصره اقتصادی و نظامی و سیاسی بوده است، بتواند این چنین یکپارچه و مقاوم در برابر چنین تهاجم عظیمی - که توسط [رژیم] ددمنشانه حاکم بر عراق آغاز شد - مقاومت کند. موقعی که مردم ما ایستادند و از حیثیت و ایمان خود با تمام قدرت دفاع کردند، همه دنیا حساب کار خودشان را کردند و فهمیدند که برای این ملت باید حساب دیگری را باز کرد و پذیرفتند که این انقلاب شکست‌ناپذیر است. پذیرفتند که این حکومت جا افتاده است و این بر اعتبار ما در صحنه بین‌المللی بسیار افزود. بنابراین در این جنگ که هدف آنها سقوط ما بود، خدا مکرشان را به خودشان برگرداند و موجب عزت ما شد.» (۱)

۲۱۱

سعید رجایی خراسانی نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد - که برای شرکت در سمینار سفرا و کارداران ایران در اروپای غربی و آمریکا به تهران آمده است - در مصاحبه‌ای با اشاره به سفر اخیر وزیر خارجه آمریکا و یک هیئت پارلمانی آن کشور به کشورهای عرب خاورمیانه و برگزاری اجلاس سران عرب در فاس (مراکش)، گفت: این تحرکات، توطئه آمریکا و کشورهای عربی است که پس از تخلیه خائنه فلسطینیان از بیروت به اجرا در آمده و درصددند تا در آن طرح فهد را که الگوی همان طرح کمپ دیوید است، تصویب کنند و با این اقدام، اسرائیل را به رسمیت بشناسند. وی افزود: این طرح مورد قبول اعراب و مسلمانان نبوده و آنان به مبارزات خود برای احقاق حقوق مردم فلسطین و لبنان ادامه خواهند داد. وی همچنین هدف اسرائیل را در حمله به فلسطینیان، نجات صدام و جلوگیری از گسترش انقلاب اسلامی دانست و گفت: «ژنرال هیگک وزیر خارجه سابق آمریکا، پس از بازپس‌گیری خرمشهر در اولین عکس‌العمل ادعا کرد، وضع جنگ عراق و ایران به جایی رسیده است که منطقه را تهدید می‌کند. ... دشمن در نظر داشت نیروهای به اصطلاح حافظ صلح را در عراق متمرکز کند و سپس با این حيله، موجبات حفظ صدام را فراهم سازد. از سوی دیگر در مدت این یک ماه که طرفین مشغول مذاکره هستند، اسرائیل سریع‌تر بیروت را اشغال کند تا در اجلاس آینده، دیگر مجال برای سخن گفتن در مورد تجاوز نباشد و فقط پیرامون دادن آتش بس و مراحل بعدی گفت و گو کنند.» آقای رجایی گفت: «در جلسات متعدد شورای امنیت، هرگز تجاوز اسرائیل به لبنان به عنوان مسئله اصلی

ص: ۲۲۴

مورد بحث قرار نگرفته است. آنها لبنان را اسرائیل دیگری برای خود محسوب می کنند و در اجلاس ها پیرامون لبنان فقط می گویند که کلیه نیروهای خارجی می بایست از این کشور خارج شوند و به همین حد اکتفا می شود. اما در هر صورت اسرائیل به این زودی ها از لبنان بیرون نخواهد رفت و تا زمانی که فالانژها و حزب کتائب در لبنان به طور کامل مستقر نشوند، باقی خواهد ماند و به طور کلی باید گفت، هدف امپریالیسم و صهیونیسم و ارتجاع عرب از اجرای این توطئه ها جلوگیری از گسترش انقلاب اسلامی در منطقه است.»^(۱)

۲۱۲

احمد طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه الجزایر که روز گذشته وارد تهران شده بود، امروز با آیت الله سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور ایران، دیدار کرد. در این دیدار در خصوص اوضاع جاری منطقه خاورمیانه و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بحث و تبادل نظر شد. در این دیدار پیام شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر نیز تقدیم رئیس جمهور شد.

وزیر خارجه الجزایر قبل از ترک تهران، طی مصاحبه ای با خبرگزاری جمهوری اسلامی، درباره نتایج دیدارش از ایران گفت: «به لحاظ تغییر و تحولاتی که اخیراً در منطقه صورت گرفت، ضروری بود که تبادل نظرهایی با طرف ایرانی انجام گیرد و مذاکره با مقامات ایران پیرامون وقایعی که در منطقه خاورمیانه به وجود آمده خصوصاً تحولاتی که وقوع آن در سرنوشت همه ما به عنوان یک مجموعه اسلامی اثر دارد و نیز روابط دو جانبه میان ایران و الجزایر بحث و تبادل نظر شد. این سفر در جهت تحکیم روابط دو جانبه میان دو کشور ایران و الجزایر کاملاً موفق بود.»^(۲)

۲۱۳

روزنامه ساندی آبرور در مقاله ای بدون اشاره به منابع تحلیل خود از احتمال پایان یافتن جنگ خبر داد. این روزنامه در شماره اخیر خود پیش بینی کرد که ایران به دلیل وجود مشکلات اقتصادی داخلی و دریافت غرامت از کشورهای عرب حامی دولت عراق، به جنگ پایان خواهد داد. در ادامه مقاله آبرور آمده است: علیرغم هشدار هفته گذشته صدام حسین

ص: ۲۲۵

۱- ۲۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- ۲۳. همان، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

مبنی بر آماده شدن ایران برای انجام یک حمله بزرگ دیگر علیه عراق، اخبار رسیده به غرب حاکی از کمبود تجهیزات و قطعات یدکی در نیروی هوایی ایران و کاهش نیروهای داوطلب ایران بوده و به نظر می رسد که ایران آماده است تا با دریافت ۹۱ میلیارد پوند گرامت جنگی از کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس، به جنگ ۲۳ ماهه پایان دهد. این در حالی است که علاوه بر مشکلات اقتصادی ایران، تولید و صادرات نفت این کشور نیز بر اثر حملات اخیر عراق به تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک کاهش یافته است. با این حال قیمت نفت ایران افزایش یافته است. (۱)

۲۱۴

در ادامه کمک های کشورهای عربی منطقه به عراق، امروز نیز ۵۹ خودرو حامل مهمات سنگین ارسالی عربستان سعودی از منطقه مرزی عرعر و یک تریلر حامل مهمات از اسکله شماره ۲۰ بندر شعبیه کویت، به عراق فرستاده شدند. (۲)

۲۱۵

۱۶ تن از مردم عراق با عبور از مرزهای غربی ایران به جمهوری اسلامی پناهنده شدند. در بین این عده، تعدادی سرباز، دانشجوی، کارمند و دانش آموز دیده می شوند. (۳)

ضمیمه گزارش ۲۰۶

متن مقاله روزنامه اطلاعات درباره ترور یک میوه فروش ۵۳ ساله چنین است: «این بار، دادگاه خلقی! منافقین، حکم مهم دیگری صادر کرده بود! و طبق معمول، مأمورین اجرا، بدون چون و چرا، همراه با کینه انقلابی! و برخاسته از خشم توده ها! آن را به مرحله اجرا در آوردند. متهم، یک میوه فروش ۵۳ ساله به نام ابوالفضل خوشرو بود. مأمورین اجرا به محض دریافت حکم اعدام انقلابی (!) خونسرد و بی خیال به مغازه او واقع در کوچه پس کوچه های چهارصد دستگاه مراجعه کردند و یکی از شاهکارهای عملیات نظامی (!) خود را به معرض نمایش گذاشتند. با دیدن قیافه و ته ریش میوه فروش مطمئن شدند که سازمان در شناسایی خود اشتباه نکرده و طرف همان کسی است که می خواهند. تیم نظامی، همه کارهایش را خیلی سریع انجام داد: "یکی از بچه ها اسلحه کشید و به طرفش شلیک کرد ... مثل اینکه کشته شد." نظیر این جمله را در ده ها مورد در مصاحبه تلویزیونی دژخیمان خون آشام سازمان منافقین شنیده اید. آن قدر راحت که انگار مرغی را سر بریده اند.

ابوالفضل خوشرو ممکن بود مثل خیلی های دیگر، خبر فوتش بر اثر سگته و یا مثلاً تصادف و امثال آن بیاید، اما وقتی مردم محل که هر روز به مغازه کوچکش در کوچه بنفشه مراجعه می کردند، شنیدند که منافقین او را ترور کرده اند، حال دیگری بهشان دست داد. آخر هیچ کس تا آن وقت هیچ بدی از او ندیده بود. اولین کلماتی که به زبان مردم می آمد، این بود که "خدا لعنتشان کند این بی پدر و مادرها، با این یکی دیگر چه کار داشتند."

آن روز تا شب اهل محل و کوچه های اطراف در محل شهادت این پیرمرد مسلمان اجتماع و آنجا را با پارچه های سیاه و شعارهای مختلف تزئین کردند و یک بار دیگر قساوت و درنده خوئی منافقین را به چشم دیدند. (۴)

۱- ۲۴. مأخذ ۲، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۱۳۶۱/۶/۱۴.

۲- ۲۵. سند شماره ۱۶۹۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره دوم فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۷۲/۱۵۶، ص ۱۱، ۱۳۶۱/۶/۱۷؛ و- سند شماره ۱۶۸۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره دوم فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۷۱، ص ۱۰، ۱۳۶۱/۶/۱۶.

۳- ۲۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۶/۱۵، ص ۱۵.

۴- ۲۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۶/۱۶، ص ۱.

در حال حاضر، حمله به مناطق مسکونی و تأسیسات نفتی ایران، اصلی ترین هدف ارتش عراق در جنگ با ایران است. مسئولان و فرماندهان عراقی با آگاهی از ناکارآمدی ارتش این کشور در جبهه های زمینی، تجاوز به مناطق مسکونی و اقتصادی ایران را در دستور کار ارتش این کشور قرار داده اند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، عراق امروز یک موشک به سوی جزیره خارک شلیک کرد که در آب های ساحلی این جزیره فرود آمد و خسارتی به بار نیاورد. (۱)

در نتیجه گلولهباران مناطق مسکونی شهرهای آبادان و خرمشهر به وسیله توپخانه سنگین ارتش عراق، سه منزل مسکونی ویران شد و ۲۵ تن از مردم شهید و مجروح شدند. (۲)

در یک درگیری سه ساعته که بین نیروهای گشتی عراق و نیروهای خودی در حوالی فرخآباد، در جنوب غربی شهر مهران رخ داد، تعدادی از نیروهای عراقی کشته و مجروح و بقیه آنان متواری شدند. (۳)

به گزارش خبرگزاری فرانسه، "جنبش مجاهدین عراقی" با انتشار بیانیهای در پاریس، تهدید کرد که به مؤسسات و شرکتهایی که به نوعی با رژیم عراق قرارداد و همکاری دارند حمله خواهد کرد. بر اساس این بیانیه، پس از این اخطار همه مراکز حیاتی رژیم عراق و نیز مؤسساتی که به این رژیم کمک می کنند هدف حمله قرار خواهد گرفت. (۴)

در عملیات مشترک نیروهای سپاه پاسداران و نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانیها) که برای پاک سازی اطراف شهر "اشنویه" از عناصر مسلح غیرقانونی انجام شد، ۲۴ تن از این عناصر کشته شدند. از نیروهای بارزانی نیز ۷ تن کشته شدند. (۵)

۱-۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارشهای ویژه"، شماره ۱۷۱، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۶/۱۳۶۱.

۲-۲. روزنامه کیهان، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱۹.

۳-۳. سند شماره ۱۰۵۵۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "اطلاعات هفتگی"، بولتن ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، اطلاعات عملیات، شماره ۳۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۴-۴. روزنامه اطلاعات، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱۶، خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ و- مأخذ ۲، ص ۲۰.

۵-۵. سند شماره ۷۲۱۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ارومیه، به تهران فرماندهی، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

در اطراف شهر سلماس، بر اثر برخورد یک دستگاه کمپرسی با مینی که گروه های تجزیه طلب کار گذاشته بودند، کمپرسی منهدم و ۲ تن از سرنشینان آن کشته شدند و یک تن دیگر مجروح شد. (۱)

در پی پیروزی های نیروهای خودی در عملیات پاک سازی روستاهای اطراف سردشت، نیروهای حزب دموکرات کردستان در ساعت ۱۶ با شلیک گلوله های توپ به سوی مناطق مسکونی سردشت تعدادی از اهالی این شهر را شهید و مجروح کردند. در این اقدام، چند منزل مسکونی نیز ویران شد. (۲)

همچنین در این روز، سپاه بناب یک گروه ۸ نفری وابسته به سازمان کومه له را دستگیر کرد. (۳)

۲۱۹

عملیات کشتار و قتل عام مردم ایران به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق، امروز با شدت بیشتری ادامه یافت. گزارش خلاصه های از اقدامات این سازمان که سپاه و منابع انتظامی از سطح تهران تهیه کرده اند، چنین است.

۱- یک تیم دونفره از این سازمان، با سرقت خودرویی در خیابان هدایت، صاحب یک گرمابه را در خیابان سعدی هدف قرار دادند و شهید کردند. (۴)

۲- دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق، شورلتی را در خیابان جویبار نارمک سرقت کردند و دقایقی بعد، خواربار فروشی را هدف گلوله قرار داده و شهید کردند. (۵)

۳- در میدان صادقیه، هنگامی که مردم پس از برگزاری نماز جماعت، در حال ترک مسجد امام جعفر صادق (ع) بودند، یک تیم عملیاتی سازمان با استفاده از خودرویی که لحظاتی قبل آن را رها کرده بودند، نارنجکی را به داخل مسجد پرتاب کردند که خوشبختانه عمل نکرد. با پیش آمدن این وضع، افراد این تیم با اسلحه به سمت مردم تیراندازی کردند. تیرهای شلیک شده از طرف تروریست ها به یکی از نمازگزاران - که پارچه فروش محل بود - اصابت کرد و وی به شهادت رسید. (۶)

۴- دو نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق با تهدید اسلحه یک موتورسیکلت هوندای ۱۲۵ قرمز رنگ را از صاحبش در خیابان اقبال لاهوری (حوالی میدان امام حسین (ع)) ربودند و متواری شدند. (۷) در پی این اقدام، ساعتی بعد در خیابان آذربایجان، خیابان پیروز دو تن از افراد مسلح سازمان مجاهدین خلق سوار بر موتورسیکلت هوندا ۱۲۵ قرمز رنگ به فردی حزب اللهی (میل فروش) حمله کردند و وی را هدف گلوله قرار دادند و از صحنه گریختند. در این اقدام فرد مذکور مجروح شد. (۸)

۵- در خیابان آذربایجان، صاحب یک مغازه مرغ فروشی ساعت ۱۱:۲۰، هدف تیراندازی یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق قرار گرفت و زخمی شد. (۹)

- ۱-۶. سند شماره ۷۲۱۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۱۶/۶/۱۳۶۱.
- ۲-۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه" شماره ۱۷۲، ۱۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۷، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۸. روزنامه کیهان، ۱۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۴-۹. سند شماره ۳۸۴۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرماندهی ستاد مرکزی، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه ۱۰، شماره ۱۰۵، ۱۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۵-۱۰. همان.
- ۶-۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه" شماره ۱۷۳، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۶/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۱۰، ص ۵.
- ۷-۱۲. مأخذ ۱۰، ص ۴.
- ۸-۱۳. همان، ص ۵.
- ۹-۱۴. همان، ص ۴.

۶- در ساعت ۷:۵۰ دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق، نارنجکی را به داخل فروشگاه تعاونی مسجد حضرت علی اکبر(ع) واقع در خیابان جیحون پرتاب کردند که در نتیجه آن، یک تن از مردم عادی شهید شد و ۲ تن دیگر نیز زخمی شدند. افراد سازمان پس از این اقدام، با تیراندازی هوایی، محل را ترک کردند.^(۱)

۷- تروریست های سازمان مجاهدین خلق، در اقدامی دیگر، بمب دستسازي را به داخل مغازه ای در خیابان کارون پرتاب کردند که به شهادت یک مرد پنجاه ساله و جراحت دو نفر از مردم انجامید. پس از این اقدام، پاسداران کمیته انقلاب اسلامی بی درنگ در محل حادثه حاضر و با تروریست ها درگیر شدند. در این درگیری، یک نفر از عناصر سازمان مجروح شد.^(۲)

۸- تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق، در خیابان سلیمانی، بمبی آتشزا را به داخل یک کارگاه رنگکاری میز و میبل پرتاب کردند که آتشسوزی ناشی از انفجار بمب، در حدود سیصد هزار تومان خسارت مالی به بار آورد.^(۳)

۲۲۰

انفجار بمبی مهیب در ناحیه مرکزی تهران بیش از دویست نفر از مردم عادی تهران را به خاک و خون کشید. بنابر اعلام سپاه پاسداران منطقه ۱۰ (تهران) این بمب، در ساعت ۱۹:۳۰ و در خیابان خیام مقابل ساختمان صنایع و معادن منفجر شد و بر اثر آن ۲۲ نفر شهید و ۱۸۷ نفر زخمی شدند. همچنین خسارت هایی به ساختمان ها و مغازه های اطراف از جمله وزارت صنایع و معادن، دادگستری تهران، سازمان قند و شکر، پزشکی قانونی، ساختمان صدای جمهوری اسلامی ایران و بانک ملی شعبه پانزده خرداد وارد شد. این بمب از نوع الکترونیکی و با قدرت تخریبی ۶ پوند (حدود ۲۷ کیلوگرم) تی.ان.تی و در یک خودرو جاسازی شده بود.^(۴)

انفجار بمب در خیابان خیام ۲۲ شهید و ۱۸۷ مجروح بر جای گذاشت.

ص: ۲۳۰

۱- ۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه" شماره ۱۷۳، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۶/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۱۰، ص ۶.

۲- ۱۶. مأخذ ۱۰، ص ۴.

۳- ۱۷. همان، ص ۵.

۴- ۱۸. همان.

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز گزارش داد: شدت انفجار به حدی بوده که شیشه های ساختمان های اطراف تا ضلع شمالی پارک شهر خرد شده است، تا فاصله صدمتری محل انفجار ساختمان ها آسیب دیده است و درها و پنجره ها از جا کنده شده اند. بنابر گزارش خبرنگار این خبرگزاری محل انفجار زیر پل پارکینگ وزارت صنایع بوده است. (۱)

روزنامه جمهوری اسلامی نیز در این باره نوشت: «هنگامی که خیابان خیام و اطراف آن مملو از جمعیتی بود که در ایستگاه های اتوبوس صف کشیده بودند، بمبی که در زیر یک پل این خیابان کار گذاشته شده بود، منفجر و بر اثر آن ده ها نفر جزغاله و ده ها نفر به شدت زخمی شدند. ... در جریان این انفجار بیش از ۱۷ اتومبیل به آهن پاره تبدیل شدند و یک اتوبوس دوطبقه نیز که در حال حرکت و مملو از جمعیت بود به آتش کشیده شد. ... در محلی که بمب در آنجا منفجر شد گودالی به عمق یک و نیم متر و با وسعت ۲۵ متر مربع تشکیل شده است.» (۲)

روزنامه اطلاعات نیز نوشت: «در آستانه سالروز ۱۷ شهریور ... همزمان با برگزاری کنفرانس فاس بار دیگر عوامل مزدور امریکایی در یک بمب گذاری در خیابان خیام دست به جنایت هولناک دیگری زدند. در این جنایت ... عده ای از هم وطنان کارگر، پیشه ور و مستضعف، مظلومانه و بی گناه به خاک و خون کشیده شدند. بر اثر این انفجار، چند دستگاه اتومبیل از جمله یک کامیون، یک اتوبوس شرکت واحد خط ۱۵ میدان شوش حامل مسافر، یک دستگاه اتومبیل شخصی و یک دستگاه مینی بوس حامل مسافر متلاشی شد. همچنین بر اثر انفجار این بمب چندین مغازه و کارگاه کوچک و محل های کسب مردم خسارات کلی دید. ... این جنایت هنگامی رخ داد که مردم جنوب شهر با اتوبوس های شرکت واحد و اتومبیل های شخصی و عمومی عازم منزلشان بودند و عده ای نیز در ایستگاه به انتظار رسیدن اتوبوس در صف ایستاده بودند. ... پس از انفجار، اتومبیل هایی که در حال عبور از مقابل وزارت دادگستری و خیابان جنوب پارک شهر بودند آتش گرفتند و سرنشینان اتومبیل ها سوختند. یکی از اتوبوس های دو طبقه شرکت واحد که در نزدیکی محل حادثه بود با انفجار تی.ان.تی صدمه فراوان دید و مسافران آن به سختی مجروح شدند. بر اثر موج انفجار، اتومبیل های شخصی هر یک به سویی پرتاب شدند و چند نفر نیز بر اثر پرتاب قطعات جدا شده اتومبیل ها به شهادت رسیدند.» (۳)

بنابه گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، اجساد شهدا - که اکثر آنها سوخته بودند - به همراه مجروحان این حادثه به بیمارستان های سینا، نجمیه، لقمان الدوله و دکتر معیری انتقال یافتند. (۴)

ص: ۲۳۱

۱- ۱۹. مأخذ ۱، صص ۷- ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۸.

۳- ۲۱. روزنامه اطلاعات، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱۴.

۴- ۲۲. مأخذ ۱، صص ۷- ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۶/۱۳۶۱.

گفتنی است، برخی منابع خبری معتقدند که این انفجار را عناصر وابسته به سردار جاف (۱) انجام داده اند. وی از جمله افرادی است که در این گونه موارد با سرویس اطلاعاتی عراق همکاری می کند. (۲)

۲۲۱

آیتالله خامنه‌ای رئیس‌جمهور ایران، امروز در سخنانی با اشاره به برگزاری کنفرانس سران عرب در فاس مراکش و تأکید بر اسلامی بودن موضوع فلسطین، گفت: آیا سران عرب که برای تصمیمگیری درباره مسئله فلسطین گرد آمده‌اند، این شهامت را دارند که برای یک بار هم که شده، به‌طور جدی و قاطع اعلام کنند که درباره حقوق مردم فلسطین از سیاست قدرتهای بزرگ پیروی نخواهند کرد. رئیس‌جمهور تأکید کرد: مسئله فلسطین یک مسئله اسلامی است و مسلمین واقعی عالم باید درباره این مسئله تصمیم بگیرند، نه قدرتهای بزرگ و نه امریکا و نه کسانی که میخواهند منافع امریکا در منطقه را تأمین کنند. (۳)

حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در سخنانی با اشاره به کنفرانس سران عرب در فاس مراکش گفت: «اگر

کنفرانس فاس امروز تشکیل شود و در آن طرح ریگان و فهد را به تصویب برسانند و طرح کمپ دیوید را تثبیت کنند، من ابعاد این جنایت را خیلی وسیع میدانم.» وی افزود: «اگر اینها [سران دول عربی] در کنفرانس فاس به اهداف امریکا جامعه عمل بپوشانند و اسرائیل را به رسمیت بشناسند، مرحله جدیدی در مبارزات ما آغاز می شود و ما تلاش میکنیم

که این توطئه خطرناک را در هم بشکنیم.» (۴)

همچنین وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران در بیانیه ای شدیدالحن، ضمن تقبیح این کنفرانس، درباره عواقب شناسایی اسرائیل از طرف کشورهای عرب هشدار داد. در قسمتی از این بیانیه آمده است: «وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، ضمن محکوم نمودن طرحهای خائنانه کمپ دیویدی و هر طرح سازش کارانه دیگری که به نحوی از انحا متضمن شناسایی رژیم صهیونیستی باشد، اعلام میدارد که قرار گرفتن این طرحهای امریکایی در دستور کار کنفرانس سران عرب در فاس، انحرافی بزرگ از آرمان مقدس فلسطین و مبارزات تاریخی امت مسلمان و عرب منطقه بوده و پیروزی بزرگی برای استکبار جهانی به سرکردگی امریکا می باشد. جمهوری اسلامی ایران یک بار دیگر ضمن تذکر به سران مرتجع که ممکن است از سرنوشت سادات معدوم عبرت نگرفته و هنوز در پی

ص: ۲۳۲

۱- سردار جاف فردی وابسته به رژیم پهلوی است که قبل از انقلاب با ساواک همکاری داشته و در جریان انقلاب اسلامی ایران از عوامل سرکوب مردم در استان های غربی کشور بود. وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی از ایران فرار کرد و به رژیم عراق پناهنده شد و با سرویس اطلاعاتی صدام همکاری می کرد.

۲- ۲۳. سند شماره ۱۱۳۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه گزارش های روزانه سپاه، ۵/۷/۱۳۶۱.

۳-۲۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱۷، ص ۱۲.

۴-۲۵. مأخذ ۲۰، ص ۱۲.

شناسایی اسرائیل غاصب باشند، سخنان امام امت، خمینی بزرگ را تکرار میکند که آنها [که] میخواهند اسرائیل را به رسمیت بشناسند، بترسند از روزی که ملت ما ارتش و سپاه ما برای تأدیشان احساس تکلیف کنند.»^(۱)

۲۲۲

احمد عزیزی قائم مقام وزیر امور خارجه که در رأس هیئتی به سوریه رفته بود به تهران بازگشت. وی در گفت و گویی دربارهٔ نتایج سفرش به سوریه گفت: در این سفر با رئیس‌جمهوری، وزیر امور خارجه و معاون نخست‌وزیر سوریه و چند تن از رهبران فلسطین ملاقات کردیم و شرایط خطرناک منطقه و پیامدهای تجاوز صهیونیستها مورد بررسی قرار گرفت.

وی افزود: ما ضمن تشریح نقطه‌نظرات جمهوری اسلامی ایران، تأکید کردیم که اسرائیل از تهاجم باز نخواهد ایستاد و راهحل سیاسی و امتیاز دادن به اسرائیل، نتیجه‌های جز شکست مبارزات و گستاخی صهیونیستها نخواهد داشت.

آقای عزیزی در مورد مواضع سوریه و رهبران گروه‌های فلسطینی درباره تداوم مبارزه با اسرائیل گفت: درمقابل، برادران سوری همان گونه که ما انتظار داشتیم، از ثبات در مواضع خود و تداوم مبارزه بر علیه اسرائیل، ما را مطمئن کردند. برادران فلسطینی نیز اعلام کردند که علیرغم همهٔ ظلمهایی که اخیراً به آنان شده است، در عزم و اعتقادشان برای مبارزه با اسرائیل راسختر شده‌اند و تأکید کردند که به مبارزات قهرآمیز خود با اسرائیل با تمام توان ادامه خواهند داد.^(۲)

۲۲۳

امروز دوازدهمین کنفرانس سران کشورهای عربی در شهر فاس مراکش تشکیل شد.^(۳) عمدتترین موضوعی که در دستور کار کنفرانس سران کشورهای عرب قرار دارد، طرح جدید ریگان برای خاورمیانه است که در آن به رسمیت شناختن عمومی اسرائیل از طرف اعراب پیشینی شده است.

شامگاه امروز صدام‌حسین که - اعلام شده بود در کنفرانس شرکت نمی کند - بهطور غیرمنتظره وارد فاس شد و حسن، شاه مراکش از او استقبال کرد.^(۴) عراق قبلاً اعلام کرده بود که صدام در این کنفرانس شرکت نخواهد کرد و یک هیئت به ریاست طه یاسین رمضان معاون صدام، عازم فاس خواهد شد.^(۵)

خبرگزاری آسوشیتدپرس که این خبر را اعلام کرد به نقل از برخی منابع شرکت کننده در کنفرانس گزارش داد که جنگ عراق علیه ایران یکی از موضوعات مورد بحث کنفرانس خواهد بود و انتظار میرود صدام در جریان کنفرانس از دیگر کشورهای عربی تقاضای کمکهای نظامی و مالی کند.^(۶)

ص: ۲۳۳

۱- ۲۶. مأخذ ۲، ص ۱۸.

۲- ۲۷. مأخذ ۲۰، ص ۱۲.

- ۳-۲۸. مأخذ ۱، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۶/۱۳۶۱.
- ۴-۲۹. مأخذ ۷، ص ۳۴، فاس - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۶/۶/۱۳۶۱.
- ۵-۳۰. مأخذ ۲۴، ص ۳؛ و- مأخذ ۲، ص ۲؛ و- مأخذ ۲۱، ص ۱۶.
- ۶-۳۱. مأخذ ۷، ص ۳۴، فاس - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

خبرگزاری عراق پیش از این گزارش داده بود که طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق و معاون نخست‌وزیر این کشور که ریاست هیئت کارشناسی عراق در کنفرانس فاس را به عهده دارد، جداگانه با شاه اردن، رئیس‌جمهور یمن شمالی، امیر کویت و رئیس امارات متحده عربی دیدار و با آنان درباره موضوعات مورد علاقه گفت و گو کرده است. در این دیدارها طارق عزیز عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق و معاون نخست وزیر، نعیم حداد رئیس مجلس و سعدون حمادی وزیر امور خارجه - که طه یاسین رمضان را در این کنفرانس همراهی میکنند - نیز شرکت داشتند.^(۱)

۲۲۴

به گزارش خبرگزاری فرانسه از ابوظبی، امروز طالب ابراهیمی وزیر امور خارجه الجزایر، پس از سفر به تهران به امارات رفت و با شیخ خلیفه بن زاید ولیعهد امارات متحده عربی دیدار و تلاشهای الجزایر برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران را برای وی تشریح کرد. در این دیدار استقرار صلح و ثبات در منطقه خلیج (فارس) نیز بررسی شد.^(۲)

۲۲۵

امروز دادگاه رسیدگی به شش تن از همدستان صادق قطب‌زاده به جرم توطئه براندازی نظام جمهوری اسلامی و اقدام برای ترور امام خمینی، در دادگاه انقلاب ارتش به ریاست حجت الاسلام محمدی ری شهری برگزار شد. در این جلسه ابتدا دادستان به متهمان، سرهنگ سیدقاسم حسینی^(۳)، سرهنگ جواد نجفی، سرهنگ بازنشسته محمود زرین خامه، مسعود ریاضی، مهدی زارع و شاپور پژوهنده، تفهیم اتهام کرد و سپس مهدی زارع با افشای برخی فعالیت های گروه برانداز، اتهام شرکت در توطئه را پذیرفت. با پایان یافتن وقت دادرسی، ادامه برگزاری دادگاه به جلسه بعد (۱۷/۶/۱۳۶۱) موکول شد.*^{(۴)(۵)}

ضمیمه گزارش ۲۲۵

متن گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از دادگاه امروز به این شرح است:

«دادگاه شش تن دیگر از همکاران صادق قطب زاده که متهم به توطئه جهت براندازی جمهوری اسلامی و ترور امام امت می باشند، صبح امروز به ریاست حجت الاسلام محمدی ری شهری حاکم شرع و رییس دادگاه های انقلاب ارتش جمهوری اسلامی ایران آغاز به کار کرد. جلسه در ساعت ۱۰ بامداد، با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید رسمیت یافت و آنگاه دادستان انقلاب ارتش، متن کیفرخواست متهمان به اسامی سرهنگ سیدقاسم حسینی، سرهنگ جواد نجفی، سرهنگ بازنشسته محمود زرین خامه، مسعود ریاضی، مهدی زارع و شاپور پژوهنده را قرائت کرد.

متن کیفرخواست متهمین [به این شرح است]:

ملت قهرمان و شهیدپرور ایران که دعوت الهی امام امت را لبیک گفته و در راه تحقق بخشیدن به

ص: ۲۳۴

۱- ۳۲. مأخذ ۱، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۶/۱۳۶۱.

۲- ۳۳. مأخذ ۱، صص ۴ و ۵، ابوظبی، ۱۵/۶/۱۳۶۱.

۳- در نشریات نام وی به صورت "سرهنگ ابوالقاسم محمدحسینی" و "سرهنگ قاسم سیدحسینی" نیز آمده است.

۴- * مشروح گزارش روزنامه جمهوری اسلامی درباره برگزاری این دادگاه در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۵- ۳۴. مأخذ ۲۱، ص ۲.

مقاصد اسلامی و انسانی رهبر عظیم الشان خویش، آماده هرگونه فداکاری و جانبازی است، از تجربیات گذشته درس آموزنده ای گرفته و پس از پیروزی نهضت مقدس اسلامی خویش، در پرتو عنایات ربّانی، هرگونه توطئه ای را نقش بر آب ساخته و به کسانی که بخواهند نیت خود را بر اراده او تحمیل کنند، مهلت نخواهد داد. در پی کشف توطئه براندازی نظام جمهوری اسلامی و تلاش برای به شهادت رسانیدن رهبر بزرگوار و تسلیم ناپذیر انقلاب، معلوم شد که نامبردگان هریک، به نحوی در این طرح خائنانه دخالت داشته اند که اقدام به بازداشت مشارالیهم گردید. اتهامات و میزان شرکت هریک به شرح زیر است:

اتهامات سرهنگ سیدقاسم حسینی

- الف) شرکت در توطئه براندازی به عنوان درست کردن اوضاع و بازگرداندن متخصص ها.
- ب) وارد کردن مهدی زارع در گروه و معرفی وی به عنوان رابط گروه نظامی با قطب زاده.
- لازم به یادآوری است که مشارالیه خود را نماینده یک گروه نظامی معرفی کرده است.
- ج) درخواست و دریافت کوپن و یک میلیون ریال پول به وسیله زارع از قطب زاده.
- د) دعوت و معرفی سرهنگ زرین خامه به عنوان نماینده گروه نظامی خود به قطب زاده.
- ه) شرکت در جلسات متعدد و گفت و گو راجع به جزئیات طرح براندازی و تماس با رئیس شبکه نظامی قطب زاده در دفتر اداری خود.
- و) ارتباط با آریانا توسط مسعود مشایخی (به استناد ۲۰ برگ از اوراق پرونده).

اتهامات سرهنگ جواد نجفی

- الف) شرکت در توطئه براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران.
- ب) شرکت در جلسات متعدد با حضور حسینی، زارع و قطب زاده در دفتر کار حسینی.
- ج) خروج غیرقانونی ارز از کشور و تهیه شمش طلا از راه غیرمجاز.
- اتهامات سرهنگ بازنشسته محمود زرین خامه
- الف) شرکت در توطئه و حضور در جلسات متعدد گروه.
- ب) مسئول هماهنگ کننده طرح براندازی با دو گروه نظامی.

ج) قصد تخریب و انفجار مراکز مهم از قبیل رادیو تلویزیون، پادگان ها، کمیته ها، فرودگاه و استفاده از نیروی متخصص در این جهت.

ضمناً مشارالیه از نام مستعار محمودی استفاده می کرده است.

اتهامات مسعود ریاضی

الف) شرکت در جلسه ای با قطب زاده و صحبت پیرامون پیاده نمودن جمهوری اسلامی واقعی و تأیید نظریات قطب زاده.

ب) جلب سرهنگ قاسم حسینی به گروه جهت همکاری.

ج) آگاهی از تماس ها و روابط سرهنگ قاسم حسینی با قطب زاده و تا حدودی با دیگر اعضا و اینکه قطب زاده نیز آنها را در جریان کامل براندازی گذارده است.

اتهامات مهدی زارع

الف) شرکت در توطئه.

ب) معرفی گروه نظامی به قطب زاده.

ج) مطرح نمودن جزئیات طرح برای سرهنگ حسینی و ایفای نقش رابط بین قطب زاده و گروه سرهنگ حسینی و پرداخت یک میلیون ریال مأخوذه از قطب زاده به سرهنگ حسینی.

د) شرکت متعدد در جلسات در مکان های مختلف.

ه) برقراری رابطه با آریانا به وسیله مسعود مشایخی.

و) داشتن رابطه با شبکه براندازی رضازاده به وسیله عبدالله ملک پور.

ص: ۲۳۵

الف) کمک به طرح براندازی.

ب) قرار دادن شرکت خود در اختیار کودتاچیان، جهت برگزاری جلسات گروه و دادن اجازه استفاده از تلفن شرکت جهت تماس های گروه.

ج) ارتباط با آریانا به وسیله مسعود مشایخی.

د) کمک مالی به مسعود مشایخی جهت فعالیت های ضدانقلابی.

دفاعیات مهدی زارع

بر اساس همین گزارش، پس از قرائت کیفرخواست، مهدی زارع به دفاع از خود پرداخت. وی در آغاز گفت: علی رغم تصوراتی که من قبل از دستگیری داشتم، زندان برایم یک دانشگاه بود و رفتار مسئولین زندان با زندانی ها همچون رفتار یک برادر روحانی است. من در زندان جمله ای از امام دیدم که ایشان فرموده بودند، زندان باید دانشگاه باشد و برای من به حق چنین بود. زارع سپس در رابطه با اتهامات خود گفت: مدت ها پیش یک شب من به اتفاق دیگر اعضای خانواده ام برای صرف شام به یک رستوران رفته بودیم که در آنجا شهیار ملکی را که زمانی کارمند من بود، دیدم و او مرا برای فردای آن روز به دفتر کار خود دعوت کرد. من از او پرسیدم که جریان چیست؟ وی پاسخ داد که ما برای آقای قطب زاده فعالیت انتخاباتی می کنیم و شما هم بیاید از نزدیک آشنا شوید. این خواهش او به صورتی بود که من نتوانستم رد کنم. یک روز من به دفتر شهیار ملکی رفتم و مشایخی را در آنجا دیدم و بدین شکل با صادق قطب زاده آشنا شدم. بعد از تمام شدن انتخابات نیز گذشته از دو یا سه جلسه دیگر، با ایشان برخوردی نداشتم. این جریانات گذشت، تا اینکه روزی، صبح زود بود که سرهنگ قاسم حسینی به من تلفن کرد و از من خواستند که به محل کارشان بروم، به مجرد اینکه در دفتر کار او حاضر شدم، به من گفت: قطب زاده به قدرت می رسد و تو مرا با او آشنا کن. من پاسخ دادم که سال هاست که قطب زاده را ندیده ام و هیچ آدرس و شماره تلفنی هم از او ندارم. در دفتر سرهنگ قاسم حسینی بودیم که ایشان تلفن قطب زاده را از یکی از آشنایان خود به نام ریاضی گرفتند و به من دادند، من به آقای قطب زاده تلفن کردم و گفتم که می خواهم با شما ملاقات کنم. چند روز بعد به منزل آقای قطب زاده رفتم و جریان را برای او تعریف کردم. در این ملاقات آقای قطب زاده ضمن صحبت های خود، ایرادهایی به مسائل مملکتی گرفتند و مطالبی در مورد به خطر افتادن جان امام گفتند. من بلافاصله پرسیدم که در این مورد چه می کنید؟ که او پاسخ داد در یکی از کاخ ها از ایشان محافظت می کنیم. در مورد ملاقات با سرهنگ قاسم حسینی نیز ایشان گفتند که اشکالی ندارد و پس از این مجدداً به محل کار سرهنگ حسینی رفتم و گفتم که آقای قطب زاده موافقت کرده اند که شما با او ملاقات کنید و بعد از ظهر آن روز به اتفاق سرهنگ نجفی و سرهنگ حسینی به منزل آقای قطب زاده رفتیم. در آنجا صحبت هایی شد که خیلی علمی بود و از سطح فهم من خیلی بالاتر بود. قرار شد که سرهنگ حسینی در مورد قبول، یا رد برنامه (اصلاح انقلاب) بعداً به ایشان پاسخ دهند. پس از این جریانات، یک روز در دفتر آقای پژوهنده بودیم که سرهنگ حسینی، سرهنگ زرین خامه را به نام آقای محمودی به من معرفی کردند و گفتند ایشان را ببرید

تا با نماینده نظامی آقای قطب زاده ملاقات کند. فردای آن روز به اتفاق آقای سرهنگ زرین خامه به منزل قطب زاده رفتیم و در آنجا آقایی که به نام تقی معرفی شد، حضور داشت. آقای تقی در این ملاقات از تخصص سرهنگ زرین خامه تعریف و تحسین کرد و شماره تلفن او را نیز اخذ کرد و قرار شد که تقی عصر آن روز به دفتر آقای پژوهنده آمده و با سرهنگ حسینی تماس بگیرد. فردای آن روز بود که سرهنگ حسینی به من گفت که این جریانات خرج دارد و من پاسخ دادم که موضوع را به قطب زاده خواهم گفت، بعداً من به قطب زاده تلفن کردم و مسئله را با او در میان گذاشتم... (۱) که قرار شد من به آنجا بروم. بعد از مراجعه به منزل، آقای قطب زاده مبلغ ۵۰۰ هزار تومان به من داد و فردای آن روز به سرهنگ حسینی تلفن کردم و گفتم که امانتی شما حاضر است.

ص: ۲۳۶

۱- سه نقطه از متن روزنامه است.

فردای روز بعد، طبق قرار به دفتر پژوهنده رفتم و از آنجا با سرهنگ حسینی رفتیم بیرون و در راه من خواستم پول را به او بدهم که گفت ۱۰۰ هزار تومان کافی است، در ضمن سه دسته کوپن بنزین هم قطب زاده داده بود که همان شب به آقایان دادم. من ۱۰۰ هزار تومان از پول ها را به سرهنگ حسینی دادم و ۱۰۰ هزار تومان آن را برای خود نگه داشتم و بقیه را در منزل گذاشتم.

در اینجا حجت الاسلام ری شهری از متهم خواست مواردی از کیفرخواست را که مورد قبولش نیست، بیان کند و زارع در پاسخ گفت: من امروز اتهام شرکت در توطئه را قبول دارم، ولی در مورد داشتن رابطه با آریانا کلاً مسئله را رد می کنم.

سپس حجت الاسلام ری شهری خطاب به متهم گفت: مسائلی که شما در پرونده مطرح کرده اید، دلالت بر این می کند که شما قبلاً هم به شرکت داشتن در این توطئه اعتراف کرده اید، برای نمونه شما به نقل از آقای قطب زاده گفته اید که با پول هم که باشد، باید افسران را آماده کرد که از بذل جانشان برای مقابله با مخالفین دریغ نکنند. در قسمتی دیگر از پرونده باز به نقل از قطب زاده گفته اید، شورایی به نام شورای اصلاح انقلاب درخواست خواهیم کرد که مسیر انقلاب را دوباره به اول آن برگردانیم و کشورهای خارج مثل امریکا نیز با ما موافقت خواهند کرد، چون نمایندگانش به طور مستقیم و غیرمستقیم با ما تماس گرفته و آمادگی خود را اعلام داشته اند.

مهدی زارع در توضیح مسئله فوق الذکر اظهار داشت: ایشان (قطب زاده) نه تنها امریکا را عنوان کردند، بلکه گفتند که من اگر بخواهم، مخارج جنگ را با گردن کلفتی از تمام شیخ نشین ها خواهم گرفت و حتی می گفت، من لبنان را نیز خواهم گرفت. از موضع قدرت می گفتند که امریکا نیز مرا قبول دارد. در مورد تماس های مستقیم و غیرمستقیم با امریکا نیز مسئله گویا به این صورت بود که دو روزنامه نگار که برای بازدید از جنگ آمده بودند، با آقای قطب زاده هم تماس هایی گرفتند.

آنگاه صادق قطب زاده در مورد این مسئله گفت: دو خبرنگار که یکی از آنها امریکایی و یک تن دیگر انگلیسی بود، به ملاقات من آمدند، ولی من کلامی در مورد نماینده نگفته ام.

پس از صحبت صادق قطب زاده، برادر ری شهری بار دیگر قسمت هایی از پرونده زارع را قرائت کرد که بر طبق آنها وی از قول قطب زاده گفته است، امریکا نیز با ما موافقت خواهد داشت، چون نمایندگانش به طور مستقیم و غیرمستقیم با من تماس گرفته و آمادگی خود را به من اعلام داشته اند و من به مجرد اینکه به قدرت رسیدم با کشور شوروی قطع رابطه خواهم کرد و به امریکا هم گفته ام که من به مدت چهارماه با شما روابط دیپلماسی و دوستانه برقرار نخواهم کرد.

آنگاه متهم در این مورد گفت: ممکن است که من در این مورد اشتباه کرده و روزنامه نگار را نماینده نوشته باشم.

در اینجا حجت الاسلام ری شهری گفت: شما نوشته اید که آمادگی خود را اعلام کردند، روزنامه نگار که نمی تواند آمادگی اعلام کند. در صفحه دیگری از پرونده نیز مطرح کرده اید که... (۱) سرهنگ حسینی پرسید: تضمین خارجی دارید؟ و ایشان (قطب زاده) گفت: بله، همه نوع تضمین داریم.

متهم گفت: سرهنگ حسینی از قطب زاده سؤال کرد که شما می خواهید نقش محلل را بازی کنید که قطب زاده شدیداً

عصبانی شد و مسئله را رد کرد.

برادر ری شهری گفت: شما در پرونده گفته اید: ... * (۲) قطب زاده عصبانی شد و گفت جداً از این شوخی ها خوشم نمی آید، شما فکر می کنید که امریکا قدرتی است و من امریکا را مجبور کرده ام که نمایندگانش را نزد من بفرستد. برادر ری شهری اضافه کرد: شما همچنین در پرونده به نقل از صادق قطب زاده گفته اید که اگر رضا پهلوی ثروت ها را برگرداند، می تواند به ایران برگردد. در این مورد توضیح دهید.

ص: ۲۳۷

۱- سه نقطه از متن روزنامه است.

۲- * سه نقطه از متن روزنامه است.

متهم پاسخ داد: آقای قطب زاده گفت که حتی اگر رضا پهلوی هم اموال پدرش را بازگرداند، می تواند به اینجا آمده و فعالیت سیاسی بکند.

حجت الاسلام ری شهری آنگاه از زارع خواست، در مورد ارتباط خود با گروه رضازاده و اعلامیه هایی که سرهنگ عبدالملک پور به شما داد توضیح دهید.

متهم گفت: عبدالملک پور با من نسبت خانوادگی داشت. او چندبار اعلامیه هایی که مربوط به ارتش ملی ایران بود را برای من آورد، ولی من به واسطه حرف یکی دیگر از دوستان به نام سرهنگ توکلی که گفته بود اینها با بختیار رابطه دارند، آنها را سوزاندم. من کوچک ترین رابطه ای با این گروه نداشته ام.

سپس برادر ری شهری خطاب به متهم گفت: شما در پرونده به نقل از مشایخی مطرح کرده اید که تماس های بین المللی برقرار شده و از خارج قول همه نوع کمک و مساعدت داده شده است، اما باید از بازار داخل هم مقداری پول برای برنامه تهیه شود.

متهم در توضیح مسئله گفت: مشایخی اخاذی می کرد و می گفت که تجار ایران هم باید به او کمک کنند.

با تمام شدن دفاعیات مهدی زارع، دادگاه به کار خود پایان داد و جلسه بعدی به روز چهارشنبه موکول شد.^(۱)

ص: ۲۳۸

هواپیماهای ارتش عراق، بار دیگر در حمله به جزیره خارک ناکام ماندند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، هواپیماهای عراقی ساعت ۱۷:۲۷ با تجاوز به حریم هوایی جزیره خارک، ۲ موشک هوا به زمین پرتاب کردند. این موشک‌ها در فاصله بسیار دوری از تأسیسات نفتی و در بیابان‌های جزیره به زمین خورد و تنها خسارت آن، جراحت یک سرباز بود. بر اساس این گزارش، این موشک‌ها از نوع هوا به زمین فرانسوی بود. (۱)

رادیو صوت الجماهیر به نقل از سخن‌گوی نظامی عراق درباره این حمله اعلام کرد: هواپیماهای عراق با ورود به حریم هوایی ایران تأسیسات جزیره خارک را بمباران کرده و سالم به پایگاه‌های خود بازگشته‌اند. رادیو دولتی عراق در ادامه افزود، این حملات در اجرای دستورات فرمانده کل نیروی مسلح عراق صورت گرفته است. (۲)

از سوی دیگر در پی ادعای عراق در ۱۳ شهریور ۱۳۶۱ درباره غرق کردن ۲ نفت‌کش در خلیج فارس، خبرگزاری فرانسه این ادعای عراق را رد کرد. این خبرگزاری اعلام کرد: اطلاعاتی که به موجب آن عراقی‌ها ادعا کرده‌اند دو نفت‌کش را که به سواحل ایران می‌رفتند، نابود کرده‌اند، از سوی محافل حمل و نقل دریایی لندن، کاملاً ساختگی اعلام شد. (۳)

خبرگزاری فرانسه همچنین درباره وضعیت عادی خلیج فارس و آمدوشد نفت‌کش‌ها به جزیره خارک اعلام کرد: در محافل حمل و نقل دریایی لندن گفته شد که ظرف چند روز اخیر، ۳ نفت‌کش غول‌آسا هریک به ظرفیت ۳۰۰ هزار تن و یک نفت‌کش کوچک‌تر به ظرفیت ۵۰ هزار تن به ترمینال بارگیری نفت ایران در جزیره خارک رسیده و پس از بارگیری نفت خام، بدون هیچ‌گونه حادثه‌ای از آن دور شده‌اند. (۴)

در بورس اجاره کشتی‌ها نیز گفته می‌شود که صاحبان کشتی‌ها همچنان آماده‌اند کشتی‌های خود را به مقصد خارک بفرستند و در حال حاضر مذاکراتی در این خصوص در جریان است. (۵)

ص: ۲۳۹

۱- ۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۷۲، ۱۷/۶/۱۳۶۱، ص ۴، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲. مأخذ ۱، ص ۴۷، رادیو صوت الجماهیر، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

۳- ۳. روزنامه کیهان، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲۰، لندن - خبرگزاری فرانسه؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۳، خبرگزاری فرانسه، و - روزنامه اطلاعات، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱۶، واحد مرکزی خبر.

۴- ۴. روزنامه اطلاعات، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۱۶، واحد مرکزی خبر.

۵- ۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۶/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

نماینده‌گی شرکت بیمه لویدز در استانبول امروز تنها غرق شدن یک کشتی باری ترکیه را در روز ۱۳ شهریور به وسیله موشک های عراقی در خلیج فارس تأیید کرد. بدین ترتیب مشخص شد علی رغم ادعای عراق درباره غرق کردن ۴ کشتی (۲ نفت کش و ۲ کشتی باری) در خلیج فارس، تنها یک کشتی باری ترکیه هدف قرار گرفته است.

بنابر گزارش خبرگزاری فرانسه به نقل از بیمه لویدز: «این کشتی حامل هیجده هزار تن تیر آهن و ورقه فولاد به مقصد بندر [امام] خمینی بود ... [و] بر اساس آخرین اطلاعات، کشتی مذکور کاملاً غرق شده است و خدمه کشتی آن را ترک کرده اند. از سی و دو خدمه کشتی مذکور، یک تن کشته و دو تن ناپدید شده اند. ۱۹ نفر دیگر به وسیله نیروی دریایی ایران به تهران منتقل شده اند.»^(۱)

رادیو بی.بی.سی نیز در این باره گزارش داد: «وزارت خارجه ترکیه در آنکارا اعلام کرد که سه روز پیش در روز شنبه [۱۳/۶/۱۳۶۱] یکی از کشتی های تجاری اش در خلیج فارس توسط موشک های عراقی غرق شد. سخنگوی وزارت خارجه ترکیه افزود، موشک ها یا از هلی کوپتر و یا از ساحل پرتاب شده اند. در هر صورت سه نفر از کارکنانش کشته شدند و سه نفر دیگر زخمی گشتند. او گفت، ۳۰ نفر کارکنان دیگر کشتی با یک هواپیمای ایرانی به تهران رفتند.»^(۲)

عدنان زر کاپیتان این کشتی - که مارترانسپورت نام دارد - در گفتگو با خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: «این عمل حکومت عراق که ادعای مسلمانی دارد، به خصوص علیه کشوری مسلمان چون ترکیه غیرقابل توجیه است.» وی اظهار امیدواری کرد که دولت متبوعش عکس العمل مناسبی در قبال این حرکت غیرانسانی رژیم عراق که منجر به از دست دادن جان سه تن از ملوانان کشتی مذکور و همچنین زخمی شدن دو تن دیگر شد، اتخاذ کند. بنابر گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی بقیه خدمه کشتی - که تعداد آنها ۲۹ نفر است - فردا (چهارشنبه) تهران را به مقصد کشور ترکیه ترک خواهند کرد. این افراد در روز حادثه به بوشهر و از آنجا با هواپیمای نظامی به تهران منتقل شدند.»^(۳)

سرهنگ معینی پور فرمانده نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در گفت و گویی اختصاصی با روزنامه اطلاعات درباره حملات عراق به خارک و قدرت پدافندی ایران در این منطقه، خریدهای جدید تسلیحاتی و تقویت نیروی هوایی عراق و توان نیروی هوایی ایران، مطالبی را بیان کرد.

وی درباره حملات هوایی ارتش عراق به جزیره خارک گفت: «دشمن تاکنون هر وقت حمله هوایی به جزیره خارک کرده، ناموفق برگشته و یا اینکه هواپیمایش را از دست داده

فرانسه، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

۲-۷. مأخذ ۱، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

۳-۸. همان، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

است. حتی در شروع عملیات رمضان حدود ۵ فروند هواپیمای دشمن به جزیره خارک حمله کردند که چهار فروند آنها هدف پدافند هوایی قرار گرفتند و به دریا سقوط کردند و تنها یک فروند موفق به فرار شد.»

فرمانده نیروی هوایی درباره وضعیت نیروی هوایی ارتش عراق و کمک نظامی کشورهای دیگر به نیروی هوایی ارتش عراق گفت: «رژیم بعثی عراق در حال دست و پا زدن است. ... کشورهای بلوک شرق و غرب، خواهان کمک به صدام هستند تا او از این شکست رهایی یابد. در این رابطه است که می بینیم عراق هواپیما و سیستم های پدافند موشکی و رادار و تجهیزات و مهمات و هر چیزی که می خواهد از دو طرف می گیرد، چرا که نیروی زمینی دشمن نسبتاً فلج شده و نیروی دریایی دشمن نیز تقریباً ۹۰ درصد آن از بین رفته است. بنابراین عراق نیروی هوایی خود را فعال نگه داشته و اخیراً هم آمده است، سیستم های موشکی زمین به زمین و نیز هوا به زمین گرفته است.»

موشک های ۹ متری فراگ که عراق به شهر دزفول و اهواز می زد، این موشک ها را عراق قبل از جنگ در اختیار داشت و برد آنها حداکثر ۶۰ تا ۷۰ کیلومتر بود، اما دشمن در ۵ تا ۶ ماه گذشته موشک های جدیدی خصوصاً از رژیم مزدور مصر دریافت کرده است که یک نوع زمین به زمین آن سیصد کیلومتر برد دارد ... عراق ۳ یا ۴ نوع از این موشک ها را تحویل گرفته است. البته استفاده کردن و نحوه پرتاب آن را مستشاران کشورهای تحویل دهنده برای عراق انجام می دهند چرا که خود عراقی ها نمی دانند و احتیاج به متخصص دارند و همین ها موشک ها را از داخل عراق پرتاب می کنند. به این ترتیب دشمن حملات موشکی به خارک را انجام می دهد و تاکنون ۲۰ مورد حمله موشکی به خارک کرده است که به فضل الهی تا به حال این حملات موشکی ناموفق بوده و تنها یکی، دو مورد خسارات خیلی جزئی داشته است.»

سرهنگ معینی پور با اشاره به برتری هوایی نیروهای خودی در اوائل جنگ نسبت به نیروی هوایی عراق افزود: «پس از ضربات اولیه خلبانان ما، عراق به شدت شروع به فعالیت کرد و از کشورهای بلوک شرق و بلوک غرب تا آنجا که می توانست کمک نظامی گرفت و به اصطلاح خلبانان خودمان، عراق برای هر هواپیما که از دست می داد اگر دو هواپیما نمی گرفت حتماً یکی را می گرفت و جایگزین می کرد. آن هم با قدرت آتش و مانور برتر، نمونه اش میراژهای فرانسوی است که به سرعت تحویل گرفتند، هواپیماهای "میک-۲۵" هست که اول نداشتند و شوروی به عراق داد که هواپیمای شناسایی و رهگیری است و خصوصیات ویژه ای دارد، از جمله آنکه در ارتفاع بسیار زیاد و بالای ۶۰ هزار پا پرواز کرده و شناسایی و عکس برداری می کند. ... این هواپیما می تواند تا ۳ برابر سرعت صوت پرواز کند.»

از طرف دیگر، کشورهای منطقه نظیر مصر، اردن، عربستان، تونس، مراکش و سودان تا آنجایی که می توانستند امکانات خود را در اختیار عراق گذاشتند، به خصوص دولت مصر که مقدار زیادی از سلاح های خود را که سال ها قبل از شوروی گرفته و حالا دارد سیستم های امریکایی جایگزین آنها می کند و حتی ارتش خود را در اختیار رژیم عراق گذاشته است.»

وی درباره توان نیروی هوایی کشورمان گفت: «ما از نظر اقتصادی در محاصره قرار گرفتیم. کمک های نظامی کاملاً قطع شد و همان وسایل و امکاناتی که قبل از جنگ داشتیم را سعی کردیم حفظ کنیم و به موقع مورد استفاده قرار دهیم. در ده ماهه اول جنگ، یک مقدار بی رویه از تجهیزاتمان استفاده شد و می توانستیم کمتر خسارت بدهیم. ... سعی می کنیم همان هواپیماها و همان امکاناتی را که داریم به شکل درست و صحیح و به موقع به کار بگیریم. ... [این در حالی است که] دشمن حتی خلبانان مزدور از کشورهای اروپای غربی و حتی از کشورهای مرتجع عربی استخدام می کند. ... الان نفوذ هوایی به عراق بسیار مشکل است، ... [بنابراین] سعی می کنیم ماموریت های خاصی انجام بدهیم و هر وقت ضرورت داشت در روند کلی جنگ تأثیر بگذاریم و حتی نفع سیاسی از آن بگیریم - نظیر حمله به هدف های نظامی و اقتصادی شهر بغداد که باعث جلوگیری از برگزاری کنفرانس سران غیرمتعهدها در بغداد شد - حملات هوایی را انجام خواهیم داد.» (۱)

۲۲۹

در پی تشدید حملات هوایی عراق به سواحل ایران در خلیج فارس و هشدارهای ایران درباره خطرات گسترش جنگ در این منطقه، حساسیت کشورهای غربی در خصوص عبور جریان نفت از خلیج فارس و تنگه هرمز افزایش یافت.

خبرگزاری فرانسه در این باره اعلام کرد: «ناو هواپیما بر ۳۲ هزار تنی فوش متعلق به فرانسه، صبح امروز پایگاه دریایی تولون (در جنوب فرانسه) را به مقصد نامعلومی که گفته می شود احتمالاً تنگه هرمز است، ترک کرد. این ناو ظاهراً به منظور حفاظت از عبور بدون خطر تانکرهای نفت مورد نیاز غرب به این منطقه اعزام شده است. این ناو را ناو موشک انداز "دوکابس" و نفت کش "موز" همراهی می کنند.» (۲)

در همین رابطه روزنامه فرانسوی "لو کوئیدین دوپاری" در مقاله ای ضمن اشاره به حساسیت استراتژیک تنگه هرمز از نقش ایران در حفاظت از این تنگه سخن گفت و افزود: «در کوتاه مدت احتمال اینکه بتوان به کمک تسلیحات نظامی آن را مسدود کرد، وجود دارد، ولی شک نیست که در درازمدت و در صورت آغاز یک جنگ جهانی، این تنگه کاملاً مسدود خواهد شد. امروز بیم آن می رود که میان ایران و عمان درگیری هایی پدید آید. مع ذلک تا کنون هیچ گونه صحبتی در این زمینه به عمل نیامده است و حتی سخن گویان رسمی دولت ایران نیز عملاً سعی می کنند، توانایی مسدود ساختن تنگه هرمز را مخفی نگاه دارند.»

آیا به راستی نیروی دریایی ایران از امکانات کافی برای توسل به چنین اقدامی برخوردار است؟ [به نظر می رسد در این زمینه، امام] خمینی برخلاف شاه سابق ایران، علناً هیچ گونه واژه ای ندارد. این بدان معناست که باید وجود نیروهای ستون پنجم را در گوشه و کنار خلیج [فارس] و همچنین خطری که از جانب آنها به چشم می خورد کاملاً در نظر گرفت.» (۳)

ص: ۲۴۲

۱- ۹. مأخذ ۴، ص ۳.

۲- ۱۰. مأخذ ۱، ص ۲، خبرگزاری فرانسه، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

۳-۱۱. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان"، شماره ۲۴۰، ۱۳۶۱/۱/۷، ص ۸-۹، روزنامه "لوکوتیدین دوپاری" چاپ فرانسه، ۷ سپتامبر ۱۹۸۲ (۱۳۶۱/۶/۱۶).

ارسال کمک های نظامی کشورهای عربی منطقه به عراق همچنان ادامه دارد. در این روز ۳۳ تریلر حامل مهمات از کویت، (۱) ۳۶ خودرو نظامی حامل تجهیزات و ادوات نظامی از اردن و ۵۱ خودرو حامل مهمات سلاح های سبک و سنگین از عربستان برای ارتش عراق ارسال شد. (۲)

چته های حزب دمکرات کردستان به یک پایگاه نیروهای ژاندارمری در جاده سِرو در شمال ارومیه، حمله کردند. در جریان این حمله مسئول تیم عملیاتی چته ها به شدت زخمی شد و چند تن از آنان نیز مجروح شدند. از نیروهای ژاندارمری نیز یک تن شهید و ۴ تن دیگر زخمی شدند. (۳)

در دومین مرحله از عملیات پاک سازی محور پیرانشهر - سردشت که امروز پایان یافت، روستاهای "کپله"، "حسن آباد"، "عثمان آباد"، "نمومین"، "زایدان"، "ریک آباد"، "کامه کران"، "بردشان"، "سوغانکو" و "خواجه علی" و ارتفاعات این منطقه از جمله ارتفاعات جنوب شرقی پیرانشهر (ساکان، برده ناز، کانی سیب، حذ اوغلان و هنگ آباد) از وجود نیروهای مسلح شورشی پاکسازی شد. در این عملیات که به همت نیروهای سپاه پاسداران و بسیج انجام شد، ۱۰ تن از نیروهای خودی شهید و ۲۳ تن نیز زخمی شدند. (۴)

به دنبال درگیرهای اخیر میان نیروهای حزب دمکرات و سازمان کومه له در منطقه مهاباد، امروز دو گروه رقیب در دفتر سیاسی سازمان کومه له تشکیل جلسه دادند. در این جلسه که احتمالاً نماینده سازمان مجاهدین خلق نیز حضور داشت، برای رفع اختلافات این تصمیم ها گرفته شد:

۱- دو طرف اسلحه و مهماتی که از یکدیگر به غنیمت گرفته اند، بدون کم و کاست، پس دهند. این کار باید تا ساعت ۱۲ ظهر ۱۸ شهریور، انجام شود. همچنین تا آن روز، همه افرادی که از دو طرف اسیر شده اند باید آزاد شوند.

۲- یک هیئت از طرف حزب کومه له و یک هیئت از طرف حزب دمکرات با حضور شخصی بی طرف از شهر مهاباد، تشکیل جلسه دهند و تا آخر شهریور، تصمیمات خود را درباره همکاری دو حزب، به کمیته های حزب و کومه له اعلام کنند.

همچنین برای همکاری بعدی این تصمیمات گرفته شد:

۱- هر دو طرف بکوشند از تضعیف یکدیگر به هر نحوی جلوگیری کنند و اقدامات متقاضی را برای پیوند این دو گروه انجام دهند و مشکلات خود را از راه مذاکره حل و فصل کنند.

۲- هیچ یک از دو طرف، نباید به زور از مردم پول یا جنس بگیرد، اخذ کمک باید به دلخواه و با رضایت مردم باشد.

۳- هواداران در فعالیت های سیاسی، برای یکدیگر احترام قائل شوند و هیچ طرفی حق ندارد در این خصوص به طرف دیگر فشار بیاورد. (۵)

ص: ۲۴۳

۱-۱۲. سند شماره ۱۶۹۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۷۴، ۱۹/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۲-۱۳. همان، ص ۳.

۳-۱۴. سند شماره ۶۷۱۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۵ اطلاعات، به مرکز اطلاعات، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

۴-۱۵. سند شماره ۶۷۰۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ (تبریز)، به فرمانده مرکز، ۱۹/۶/۱۳۶۱.

۵-۱۶. سند شماره ۷۲۱۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۵، به اطلاعات مرکز، ۱۶/۶/۱۳۶۱؛ و- سند

شماره ۳۵۰۲۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از حراست پاسگاه بوکان به قرارگاه قدس، ۸/۸/۱۳۶۱.

در ادامه مقابله نیروهای امنیتی ایران با گروه های تروریستی، ۵ خانه تیمی در مشهد و سبزوار کشف شد و بیش از ۵۱ نفر در این رابطه دستگیر شدند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از اطلاعیه روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۴، در هفته گذشته، نیروهای سپاه سبزوار در عملیاتی دو خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق را در این شهرستان کشف و ۴۵ تن از افراد سازمان را دستگیر کردند. در درگیری به وجود آمده، مسؤل نظامی سازمان در سبزوار کشته شد. از این خانه ها یک بمب بسیار قوی، تعدادی سه راهی و بمب دست ساز - که داخل قوطی های کمپوت جاسازی شده بودند - چندین اسلحه و اسناد و مدارک درون گروهی کشف و ضبط شد.

در مشهد نیز نیروهای سپاه پاسداران موفق شدند در عملیاتی دو خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق را در این شهر کشف کنند. در این عملیات تعدادی از افراد سازمان دستگیر و ۲ نفر کشته شدند و مقادیری سلاح و مهمات و اسناد درون گروهی کشف و ضبط شد.

همچنین در این شهر یک خانه تیمی گروه اشرف دهقان کشف و ۶ نفر از افراد این گروه دستگیر شدند.^(۱)

فاجعه انفجار بمب روز گذشته (۱۵/۶/۱۳۶۱) در خیابان خیام تهران، واکنش مقامات و مسؤلان ایران را به دنبال داشت. امام خمینی در پیامی که به مناسبت سالگرد ۱۷ شهریور منتشر شد، با اشاره به این حادثه فرمودند: «این جانب صدای انفجاری را که به دست این جنایتکاران در پارک شهر در شب گذشته اتفاق افتاد، در جماران شنیدم. این انفجار عظیم در محلی اتفاق افتاد که مرکز طبقه مستمند و کاسب جزء و کارگر و محل اجتماع زن و مرد و طفل و طبقه ضعیف و محتاج است و آنچه گزارش شده است، ده ها نفر شهید و مجروح به جای گذاشته است که در بین آنان زنان باردار و طفل کوچک شیرخوار بوده است و شما بدانید که اگر این گروهک ها بتوانند تهران را به ویژه محله های جنوب شهر - که بیشتر در تحقق اهداف اسلامی فداکاری کرده اند - یکسره منفجر می کنند. این است قیام مسلحانه و جنگ خیابانی با سپاه پاسداران و این است منطلق آنان که برای ریاست دنیا به دام شیاطین افتاده اند و باید ملت شریف ما بدانند اینان همیشه کارهایی را که انجام می دهند ارزیابی می کنند تا اگر صلاح خود را در انکار دیدند، انکار کنند، اگر صلاح را در عهده داری دیدند، به عهده بگیرند و آن را از شاهکارهای چریک های رزمنده خود و به عنوان یک پیروزی ... تحویل رسانه های گروهی دهند ... تا رادیوهای بیگانه این عمل احمقانه را به عنوان شکست جمهوری اسلامی و بی ثباتی حکومت، به خورد ساده دلان دهند.»^(۲)

۲-۱۸. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صیحه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶ تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، صص ۴۸۶-۴۸۷.

آیت الله العظمی گلپایگانی نیز بمب گذاری در خیابان خیام را محکوم کردند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایشان که دروان نقاهت را در منزل می گذارند در درس روزانه خود به طلاب حوزه علمیه قم، با محکوم نمودن بمب گذاری در تهران اظهار داشتند: «این گونه اعمالی که در جمهوری اسلامی انجام می گیرد، به دست ایادی کفر می باشد.»^(۱)

در این خصوص پیامی نیز از طرف مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر ایران صادر شد. در این پیام آمده است:

«مزدوران منافق امریکا در آستانه هفدهم شهریور با جنایت تازه خود حدود ۲۰ نفر از کارگران و مستضعفان جنوب شهر را به خاک و خون کشیده و ده ها نفر کودک، زن و مرد و پیر و جوان را مجروح کردند و روی قصابان شاهنشاهی را سفید نمودند. این جنایت بی ارتباط با توطئه های تازه امریکا که هم اکنون چهره خود را در کنفرانس فاس نشان می دهد نیست. دولت جمهوری اسلامی ایران ضمن محکوم ساختن این جنایت وحشیانه به تفاله های باقی مانده منافق و عوامل مزدوران امریکا در سراسر منطقه، هشدار می دهد ... [هیچ فرد یا گروهی نمی تواند] در اراده محکم ملت مسلمان و پیاخته و مستضعف ایران برای نیل به پیروزی خللی وارد آورد.» در ادامه این پیام امروز از طرف دولت عزای عمومی اعلام شد.^(۲)

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در سخنانی در جلسه امروز مجلس، درباره بمب گذاری خیابان خیام گفت: «در سالگرد هفدهم شهریور و در آستانه برگزاری کنفرانس سران عرب با موضع گیری های قاطعانه جمهوری اسلامی، آماده عکس العمل ضد انقلاب و دشمنان باید می بودیم که یک حرکت مذبحخانه ای را دیشب از اخبار شنیدید که چه کردند. ما بارها اعلام کردیم که این گونه جنایات را به حساب همه ضد انقلاب می گذاریم، چون آنها هماهنگ عمل می کنند. سلطنت طلب ها، ملی گرایان فراری، منافقین، مارکسیست های محارب و عمال صدام و تجزیه طلبان گرد مجموعه ای [هستند] که باهم در همه این گونه جنایات همکاری می کردند.»^(۳) وی همچنین در دیدار با گروهی از جهادگران استان های یزد و زنجان و جمعی از اعضای بسیج مستضعفین ترکمن صحرا در این باره گفت: «این کار هیچ ارزشی از لحاظ عملیات نظامی ندارد و هر دزدی می تواند این کار را بکند و اینها حالا که از همه جا میوس و به دست مردم سرکوب شدند، دارند از مردم انتقام می گیرند و در محل اقامه نماز جمعه ها، کارخانه ها، راه آهن و اتوبوس شرکت واحد بمب گذاری می کنند تا از مردم انتقام بگیرند. البته همین افرادی که در زندان هستند وقتی که می فهمند رفقایانشان چنین کاری کردند - اگر وجدان داشته باشند - باید از درون منفجر شوند، بیوسند و بمیرند، ولی ما امیدواریم که به آنها حالت ندامت دست بدهد.»^(۴)

همچنین گروهی از خبرنگاران، فیلمبرداران، عکاسان و روزنامه نگاران خارجی مقیم تهران، صبح امروز از محل بمب گذاری روز گذشته تهران بازدید کردند. به گزارش روزنامه

ص: ۲۴۵

۱- ۱۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱۸، ص ۱۰.

۲- ۲۰. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۱۶، ص ۱.

۳- ۲۱. همان، ص ۲.

کیهان: «خبرنگاران ابتدا از اتومبیل های سوخته شده بر اثر این فاجعه از جمله یک اتوبوس دو طبقه شرکت واحد، یک مینی بوس و چندین اتومبیل سواری بازدید و با یکی از مجروحان این فاجعه - که در این محل حضور داشت - گفت و گو کردند.

خبرنگاران سپس ضمن تهیه عکس و فیلم از خرابی ها، با یکی از شاهدان عینی این فاجعه گفت و گو کردند و چگونگی این حادثه را جویا شدند.

خبرنگاران در بازدید دو ساعته خود، با حضور در پزشکی قانونی تهران از پیکرهای سوخته شهدای این فاجعه دیدن کردند. پیکرهای سوخته و تکه تکه شده کودک و پیر و جوان، خبرنگاران را بسیار تحت تأثیر قرار داد.

خبرنگار روزنامه ژاپنی ماینچی با مشاهده پیکر از هم پاشیده یک زن حامله به خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: این فاجعه آنقدر هولناک است که نمی توانم احساسات خود را بیان کنم و تنها می گویم، از هر کس که این عمل را مرتکب شده متنفرم.

خبرنگار خبرگزاری ژاپنی کیودو نیز که به شدت متأثر شده بود گفت: این فاجعه بسیار وحشتناک است و من نمی دانم در این رابطه چه بگویم. از وی سؤال شد که این تأسف را چگونه بازگو خواهید کرد، گفت: من در این بازدید، جنازه های سوخته و تکه تکه شده را مشاهده کردم و مردمی را دیدم که علیه امریکا و مخالفان جمهوری اسلامی شعار می دادند و ما این حادثه را برای خوانندگان ژاپنی خود گزارش خواهیم کرد. یکی از محققان اسلامی به نام پرفسور حامد الگار که به تازگی به ایران آمده و یکی از بازدیدکنندگان آثار این فاجعه هولناک بود، ضمن محکوم کردن این جنایت، گفت: کسانی که این عمل را انجام دادند نه تنها ضد انقلاب اسلامی هستند، بلکه ضد بشرند. وی افزود: دشمنان انقلاب اسلامی بر این تصورند که با این اعمال، خلأیی در روند انقلاب اسلامی ایران ایجاد کنند که باید بگویم این اعمال انقلاب اسلامی را ثبات بیشتری می بخشد. (۱)

۲۳۵

در پی انفجار روز گذشته در خیابان خیام، حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور در مصاحبه ای، جزئیاتی از این ماجرا را تشریح کرد. وی اظهار داشت: «قضیه سه شنبه شب بدین صورت بود که مواد منفجره را به بدنه اتومبیلی تعبیه کرده بودند و ما شبیه این را قبلاً داشتیم. اتومبیل بلیزی را تهیه کرده بودند که حتی گلگیرهایش از مواد منفجره تهیه شده بود و جلوی عمارت مخابرات و در میدان امام خمینی گذاشته بودند - که باز هم آنجا از مراکز پرجمعیت تهران است - که خوشبختانه اتومبیل کشف شده بود. ... قدرت تخریب این انفجار آن قدر بود که شکافی حدود چهار متر در دو سه متر، در زمین ایجاد و به ساختمان های اطراف خسارت زیادی وارد کرد. ... جلوی پارک شهر و خیابان جنوبی پارک شهر معمولاً ایستگاه اتوبوس هایی است که تماماً به سمت جنوب تهران حرکت می کنند. حادثه در ساعت ۱۹:۳۰ رخ داده و دقیقاً در مقابل صف

ص: ۲۴۶

اتوبوس شرکت واحد که مردمش از جنوب شهر هستند که در این حادثه ۲۰ نفر - آخرین رقمی که به ما دادند - شهید داشتیم و در حدود ۹۰ نفر مجروح که بعضی ها جراحاتشان سطحی بوده و عده ای دیگر در حدود ۵۰ تا ۶۰ نفر جراحاتشان عمیق تر است.»

وزیر کشور با اشاره به ارتباط این انفجار و ترور مردم عادی به دست تروریست ها گفت: «این نوع کارهای منافقین حکایت از این می کند که اینها امید حیات در این کشور را ندارند. ... و همه پل های پشت سرشان را خراب کردند و فقط دست به حرکت های ایذایی می زنند - بر اساس تحلیل غلطی که دارند - امیدواریم با هماهنگی بین نیروهای انتظامی - که به وجود آمده و انشاءالله این هماهنگی بیشتر نیز خواهد شد - و قاطعیتی که شورای عالی قضایی نشان خواهد داد و برخورد قاطعی که انجام خواهد شد، انشاءالله باقی مانده این گروهک ها از بین خواهند رفت.» (۱)

در همین حال رادیو بی.بی.سی در خبری درباره عامل بمب گذاری در خیابان خیام گفت: «دولت ایران مجاهدین خلق را عامل این بمب گذاری معرفی کرده است، ولی رجوی این اتهام را تکذیب و حتی خود دولت ایران عامل چنین انفجاری شمرده است.» (۲)(۳)

۲۳۶

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس ایران، در یک موضع گیری صریح ضمن تقبیح مواضع برخی از سران عرب درباره به رسمیت شناختن تلویحی اسرائیل در کنفرانس سران عرب در فاس، مسلمانان را به مقاومت و ایستادگی در مقابل اسرائیل دعوت کرد و به کشورهای امریکا و اسرائیل هشدار داد که جمهوری اسلامی ایران در صورت احساس تکلیف، به وظیفه خود عمل خواهد کرد. گزیده ای از سخنان آقای هاشمی رفسنجانی به این شرح است: «برای چندمین بار مردم دنیا فهمیده اند که اینها چه ماهیت کثیفی دارند که برای اغراض سیاسی خودشان این گونه لبنان جنگ زده را به آتش و خون کشیده اند و آوارگان را یک بار دیگر از محل زندگی شان آواره کردند و اگر ما امروز از این موقعیت، از حربه های موجودمان استفاده نکنیم، معلوم نیست فرصتی به این خوبی در اختیار ملت های اسلامی قرار گیرد. ما مطمئنیم که اگر کنفرانس سران عرب امروز تصمیم بگیرد، از فردا شیرهای نفت خود را بر روی جهان حامی اسرائیل ببندد و سفارتخانه را تعطیل کند و از مردم مسلمان منطقه بخواهد چند ماه روزه بگیرند و ریاضت بکشند، مردم با نهایت صمیمیت استقبال می کنند و با ریاضت چند ماه، یقیناً ریشه استعمار و شر اسرائیل از منطقه کنده می شود.»

ص: ۲۴۷

۱- ۲۴. مأخذ ۲۲، ص ۱۰.

۲- سازمان مجاهدین خلق در یک اقدام عوام فریبانه با انتشار اطلاعیه ای در روز ۱۷/۶/۱۳۶۱، مدعی کشف سندی شد که نشان می دهد این انفجار از طرف دولت ایران و برای تأثیر گذاری بر کنفرانس بین المجالس در ایتالیا صورت گرفته است. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه" شماره ۱۷۳، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۳۰، رادیو صدای آزادی ایران -

[۱۷/۶/۱۳۶۱]

٣-٢٥. مأخذ ١، ص ٤٠، راديو بي.بي.سي ١٦/٦/١٣٦١.

رئیس مجلس افزود: «متأسفانه ما به این کنفرانس نمی توانیم امیدی داشته باشیم، چون اینها حتی در زمان بمباران بیروت هم خاموش بودند و حالا که ریگان طرح داده، آنها آمده اند که در جهت امیال امریکا و اسرائیل اقدامی نکنند. بنابراین، اختار ما این است که اگر واقعاً می خواهید اقدام کنید، تنها راه، مبارزه است و اگر اقدامی نکنید، ما و ملت ها به وظایف خودمان عمل خواهیم کرد. خطاب ما به امریکا و اسرائیل این است که این پیروزی، حمله به لبنان و اشغال کشور کوچک جنگ زده و دچار تفرقه، شما را مغرور نکند. ... مردمی که این همه ظلم و جنایت و فساد را می بینند، بالاخره یک روز به حق قیام می کنند و برای این همه یهودی که از اطراف دنیا در اسرائیل جمع شده اند، راهی جز مرگ و تباهی باقی نمی ماند و عمال امریکا در منطقه، سرنوشتشان شبیه اسرائیل است و من مطمئنم که اسرائیل در جهان اسلام، برای زمان طولانی (بعد از اینکه در ایران تجربه انقلابی به دنیا ثابت کرد که ملت ها نیرومند هستند)، شانس ماندن نخواهد داشت و به ملت ها، مخصوصاً ملت فلسطین هم عرض می کنم که بیش از این تسلیم عمال سازشکار غرب نشوید و این همه امید به وعده نظامی توخالی آنها نبندید و خودتان مانند ملت ایران تصمیم بگیرید. فشار روی گروه سیاستمداران و رهبران مملکت تان بیاورید، گرچه رهبر نیستند و تحمیلی اند، خواسته های حقتان را بخواهید.»(۱)

۲۳۷

"مولانا محمد حافظی حضور" رهبر مسلمان بنگلادش و هیئت همراه عصر امروز در قم با آیت الله منتظری دیدار کردند. آیت الله منتظری در این دیدار با اشاره به توطئه های امریکا و صهیونیسم بین الملل در ایجاد شکاف و تفرقه بین مسلمانان و ملت های ستم دیده و محروم، به جنگ ایران و عراق پرداخت و شرایط ایران برای پایان جنگ را تغییر ناپذیر دانست. وی گفت: «شرایط ما برای خاتمه دادن به جنگ و برقراری صلح همان شرایطی است که از قبل گفته ایم و این چیزی است غیرقابل تغییر و این شرایط عبارتند از: خروج کامل نیروهای متجاوز و اشغالگر صدام از کشور اسلامی ایران، محاکمه و مجازات متجاوز و پرداخت همه خسارات.»

آیت الله منتظری افزود: «ما چگونه می توانیم با صدام صلح کنیم در حالی که هیچ یک از شرایط ما محقق نشده و هنوز بیش از هزار کیلومتر از اراضی ما در دست دشمن است و روزی نیست که آبادان و دیگر شهرها و مناطق مسکونی جنوب ایران به وسیله عراقی ها با سلاح های سنگین و توپ های دروپرد زیر آتش قرار نگیرد. این همه شهرهای ویران و خرابی های ناشی از بمباران هوایی و این همه شهید و معلول، سند های زنده ای هستند بر جنایاتی که صدامیان مرتکب شده اند. ... اینکه بعضی ها فکر می کنند صدام ممکن است در مقابل قوانین اسلام خاضع و تسلیم حق شود، تصویری بیش نیست، زیرا ریشه اصلی توطئه و جنگ ها و خونریزی ها از امریکا و اسرائیل است و رژیم هایی چون عراق و دیگر سران مرتجع و مزدور کشورهای عربی، امریکایی می باشند.»

ص: ۲۴۸

وی با اشاره به جنایات اسرائیل در لبنان و سکوت کشورهای عربی در برابر آن گفت: «ما دیدیم که اسرائیل با حمایت امریکا به لبنان حمله کرد و آن همه از مسلمانان لبنان و فلسطین را شهید و مجروح و آواره نمود و خرابی های زیادی به جای گذاشت و سرانجام یک شخص جانی و فاسد را به عنوان رئیس جمهور بر ملت قهرمان و مسلمان لبنان تحمیل کرد و این کشورهای عربی با سکوت خود این همه جنایات را تأیید و به طور مستقیم یا غیر مستقیم از اهداف امریکا و اسرائیل پشتیبانی و حمایت کردند. ... حالا کنفرانس را مطرح کرده اند که علی القاعده امریکا فشار خواهد آورد تا از طرف کشورهای شرکت کننده در این کنفرانس اسرائیل به رسمیت شناخته شود.»

آیت الله منتظری در پایان اظهار امیدواری کرد که مسلمانان هرچه زودتر به خود آمده و با حفظ وحدت و همبستگی اسلامی توطئه های دشمنان اسلام به سرکردگی امریکا و اسرائیل را خنثی کنند.» (۱)

۲۳۸

سید محمد غرضی وزیر نفت ایران، در دیدار امروز خود با امام خمینی، وضعیت بارگیری نفت در جزیره خارک و نحوه توزیع فرآورده های نفتی در داخل را به اطلاع حضرت امام رساند.

وزیر نفت در پایان این دیدار در مصاحبه ای گفت: «راجع به توزیع انواع فرآورده های نفتی در کشور - که امید است از اول مهرماه گازوئیل به طور آزاد در اختیار مردم قرار گیرد - و همچنین درباره وضع فروش نفت که تا کنون ارز لازم را تهیه کرده است و در مورد خارک و وضعیت بارگیری و مقابله با توطئه های امریکا (که در سطح جهانی با بالابردن نرخ بارگیری و بیمه انجام می شود) مطالبی را با استحضار امام امت رسید.»

غرضی افزود: «در مقابله با افزایش نرخ بیمه، شرکت بیمه ملی ایران، با نرخ یک درصد در مقابل ۷ درصد بیمه شرکت های امریکایی، توانست ضربه محکمی به آنها وارد سازد.»

به گفته وزیر نفت وضع بارگیری در بنادر جنوب عادی است و از اول شهریور ماه تاکنون، به طور متوسط، روزانه ۵/۱ میلیون بشکه نفت صادر می شود.» (۲)

۲۳۹

امروز دومین دور مذاکرات کنفرانس سران عرب در فاس مراکش، در پشت درهای بسته انجام شد. (۳) به گزارش خبرگزاری فرانسه، عراق بر اساس دفاع مشترک اعراب، طرحی را به کنفرانس فاس ارائه کرده است که متضمن صلح یا جنگ همه کشورهای عربی علیه ایران است: «تصمیم پریزیدنت صدام به شرکت در کنفرانس سران فاس بیانگر عزم بغداد برای جلب حمایت اعراب است که این خود می تواند به وادار نمودن ایران به ترک جنگ و تحمیل صلحی عادلانه به آن (ایران) منجر شود. آگاهان سیاسی در بغداد اظهار می کنند که علی رغم اوضاع نظامی بسیار متشنج که با حمله ششم ایران علیه عراق به وجود آمده و نیز

- ١-٢٧. همان، ص ٤.
- ٢-٢٨. مأخذ ٢٣، ص ١.
- ٣-٢٩. مأخذ ٢٢، ص ٣.

حضور یک هیئت نمایندگی مهم عراقی در فاس، پرزیدنت صدام با حضور خود در آنجا، کسب حمایت اعراب را که به نظر بغداد در جنگ دوساله تهران علیه وی "واجب، ضروری و فوری است"، حتمی قلمداد کرده است.

به نظر می آید، تماس های متعددی که هیئت عراقی از هنگام ورود به فاس تا کنون به عمل آورده، صدام را به این که کنفرانس، طرح عراق در مورد جنگ خلیج [فارس] را در دستور کار خود قرار دهد، امیدوار کرده است. در بغداد گفته می شود، چنین اقدامی می تواند منجر به بازداشتن ایران از حمله به عراق شود. طرح عراق به ویژه خواستار اجرای ماده دوم پیمان دفاعی مشترک (میان اعراب) است. به موجب این ماده، هر تجاوزی علیه یک کشور عربی به منزله تجاوز علیه تمامی کشورهای عرب محسوب می شود، عراقی ها که خود را پاسداران جبهه شرق - که پیش از این، حملات متعددی علیه اعراب وقوع یافته است - می دانند، با تلخی زیاد می گویند که پاره ای از کشورهای برادر عرب مثل سوریه و لیبی (عراق را) تنها گذاشته اند. (۱)

روزنامه کیهان نیز درباره مباحث صورت گرفته در دومین روز کنفرانس فاس نوشت: «سران عرب در فاس برای اولین بار استراتژی اعراب برای برقراری صلح در خاورمیانه را از زمان تشکیل دولت اسرائیل، مورد بحث قرار دادند. ... [منابع آگاه که این موضوع را اعلام کرده اند] از محتوای مذاکرات کاملاً اظهار بی اطلاعی کردند، ولی گفتند تجاوز اسرائیل به لبنان و عواقب ناشی از این تجاوز در رأس مسائل مورد بحث قرار دارد.»

کیهان به نقل از خبرگزاری ها افزود: «جزئیات مذاکرات اجلاس سران عرب انتشار نیافته است و تدابیر شدید امنیتی اتخاذ شده است تا از درز جزئیات مذاکرات کنفرانس - که نوزده کشور عرب و سازمان آزادی بخش فلسطین در آن شرکت کرده اند - جلوگیری شود.» (۲)

۲۴۰

هم زمان با کنفرانس فاس، کاسپار واینبرگر وزیر دفاع امریکا و فرانسیس پیم وزیر امور خارجه انگلیس، در لندن گفت و گو کردند. خبرگزاری فرانسه درباره مذاکرات انجام شده در این دیدار گزارش داد: «بنا به اظهارات سخن گوی وزارت امور خارجه انگلیس، در این ملاقات که یک ساعت به طول انجامید، طرفین علاوه بر جنگ ایران و عراق اوضاع خاورمیانه را در چهارچوب طرح ریگان مورد بررسی قرار دادند.» (۳)

۲۴۱

سازمان ملل متحد آخرین آمار آوارگان فلسطینی بعد از حمله اخیر اسرائیل به لبنان و همچنین آمار کلی آوارگان فلسطینی را در کشورهای عربی و دیگر کشورها را منتشر کرد. بر اساس منابع متعلق به سازمان ملل، حمله اسرائیل به لبنان گذشته از قتل عام بسیاری از مردم بی دفاع، حدود ۴۷ هزار آواره در جنوب این کشور به جا گذاشته است. البته این تعداد

ص: ۲۵۰

۱- ۳۰. مأخذ ۱، ص ۳۵، بغداد - خبرگزاری فرانسه، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

۲- ۳۱. مأخذ ۲۳، ص ۲۰.

۳- ۳۲. مأخذ ۶، صص ۲-۳، لندن - خبرگزاری فرانسه، ۱۶/۶/۱۳۶۱.

فقط شامل آنهایی است که در چادرهای اردوگاه‌ها زندگی می‌کردند و فلسطینی‌ها اکنون آوارگانی هستند که اکثر آنها در جهان عرب مهاجر محسوب می‌شوند. آمار منتشر شده مهاجران فلسطینی که در کشورهای عربی به سر می‌برند چنین است:

اردن یک میلیون و ۱۵۰ هزار نفر؛ کرانه غربی ۸۳۳ هزار نفر؛ لبنان ۳۵۸ هزار نفر؛ کویت ۳۰۰ هزار نفر؛ سوریه ۲۲۲ هزار نفر؛ عربستان ۱۳۷ هزار نفر؛ عمان ۵۱ هزار نفر؛ مصر ۴۵۶ هزار نفر؛ لیبی ۲۴ هزار نفر؛ قطر ۲۴ هزار نفر؛ بحرین ۲۱ هزار نفر؛ عراق ۲۰۵ هزار نفر. گفتنی است که حدود ۵۵۱ هزار نفر در سرزمین‌های اشغالی، ۱۰۵ هزار نفر در آمریکا و در دیگر کشورهای جهان حدود ۱۴۰ هزار فلسطینی به سر می‌برند. (۱)

ص: ۲۵۱

۱- ۳۳. مأخذ ۵، ص ۳، لندن - واحد مرکزی خبر.

نیروهای ایران مرحله دوم عملیات نفوذی "حسن بن علی(ع)" را در منطقه ایلام با موفقیت اجرا کرده و خسارت عمده ای به ارتش عراق وارد کردند.

در مرحله دوم (۱) عملیات نفوذی "حسن بن علی(ع)" که نیروهایی از ارتش، سپاه و بسیج عشایر به صورت مشترک در منطقه ایلام اجرا کردند، نیروهای ایران ضمن رخنه در مواضع نیروهای عراق و دیده بانی دقیق و هدایت آتش پُر حجم و سنگین توپخانه و ادوات، خسارت فراوانی به دشمن وارد کردند. در این عملیات غافل گیرانه، ۱۱۵ تن از نیروهای عراقی کشته یا مجروح شدند و یک آتشبار ۱۵۲ میلی متری، یک قبضه توپ ۱۳۰ میلی متری و بیش از ۳۰ سنگر اجتماعی و انفرادی نیز منهدم شد. (۲)

همچنین دیشب و امروز آتش توپخانه دشمن روی شهر آبادان، نسبت به روزهای گذشته شدت بیشتری یافت که بر اثر آن ۴ واحد مسکونی در یکی از محلات فقیرنشین آبادان دچار حریق شد. همچنین ۸ تن از اهالی شهر شهید و ۳۹ تن نیز مجروح شدند که در میان آنها سه کودک خردسال به چشم می خورد. (۳)

در همین حال سخنگوی نظامی عراق ادعا کرد که نیروی دریایی عراق یک کشتی ایرانی را در نزدیکی چاه های نفتی اردشیر در منطقه "خورموسی" هدف قرار داده و آن را منهدم کرده است. (۴)

در ادامه کمک های نظامی و لجستیکی کشورهای عربی به عراق، امروز ۱۵۰ کامیون حامل مهمات جنگی جهت حمل به کشور عراق وارد بندر شعبیه کویت شد. (۵) همچنین ۴۰۰ تانک تی - ۵۵ و ۲۵۰ تانک تی - ۷۲ از لهستان به مقصد بندرهای کویت و عربستان سعودی ارسال شده است تا از آنجا به عراق انتقال یابند. (۶)

۱- مرحله اول این عملیات در ۱۴/۶/۱۳۶۱ اجرا شده بود.

۲- ۱. سند شماره ۱۶۹۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷ اطلاعات عملیات، به قراگاه کربلا، شماره ۲۲، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- روزنامه کیهان ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۷؛ و- سند شماره ۶۷۱۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی منطقه ۷، به مرکز فرماندهی، ۲۱/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۳۴۹۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات ستاد منطقه ۷، به اطلاعات ستاد مرکزی، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

۳- ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۴، ۱۹/۶/۱۳۶۱، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

۳-۴. همان، ص ۳، رادیو صوت الجماهير عراق، ۱۸/۶/۱۳۶۱.

۴-۵. سند شماره ۱۶۹۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ستاد متشرك ارتش جمهوری اسلامی ایران، شماره ۱۷۴، ۱۹/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۵-۶. سند شماره ۱۶۹۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۵۹۸، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

وزارت بازرگانی آمریکا در اقدامی غیرمنتظره، اجازه فروش چند جت جنگنده کوچک را به عراق صادر کرد. رادیو اسرائیل در بخش عربی زبان خود، این خبر را چنین انعکاس داد: «منابع کنگره آمریکا تأیید کردند که وزارت بازرگانی آمریکا اجازه فروش چند جنگنده جت کوچک ساخت آمریکا به منظور استفاده نظامی، به ارزش ۲۰ میلیون دلار را به عراق صادر کرده است.» این رادیو اعلام کرد: «گفته می شود که وزارت بازرگانی آمریکا این درخواست را قبل از موافقت کنگره دریافت کرده بود، ولی کنگره گفته بود که این کار جزء اختیارات کنگره به شمار می رود.»^(۱)

در همین حال یک بولتن داخلی سپاه درباره اقدامات عراق در خصوص تغییر کاربری هواپیماهای مسافربری می نویسد: عراق در نظر دارد با خرید جت های مسافربری کوچک و نیز ابزارآلات نقشه برداری و لوازم مورد استفاده برای هواپیماهای اکتشافی، این هواپیماها، را به هواپیماهای مورد استفاده در امور نظامی تبدیل کند.»^(۲)

سرهنگ صیاد شیرازی، فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی و محسن رضایی، فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که به ارومیه سفر کرده اند با شرکت در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی، اوضاع جبهه های نبرد در جنوب و غرب کشور و نیز اهداف و عملکرد قرارگاه حمزه سیدالشهدا را تشریح کردند.

در ابتدا سرهنگ صیاد شیرازی با اشاره به هدف از سفر خود و فرمانده سپاه به استان آذربایجان غربی گفت: «در ادامه بازدید از قرارگاه عملیاتی، برای بررسی پیشرفت کار در قرارگاه حمزه سیدالشهدا به منطقه آمدیم و الحمدلله پیشرفت کارها نیز خوب بوده است.»

محسن رضایی نیز در این باره گفت: «قرارگاه حمزه سیدالشهدا و دیگر قرارگاه ها به دنبال سازماندهی جدیدی است که پس از حاکمیت حزب الله در قدرت رزمی انقلاب اسلامی برای انسجام بیشتر و قدرت عمل بیشتر در مناطقی که ضدانقلاب در آن فعالیت می کند به وجود آمده است و تا کنون الحمدلله عملیات چشمگیری در منطقه انجام داده که از جمله آزادسازی سد بوکان و دیگر عملیات عمقی را می توان نام برد.» وی افزود: «قرارگاه حمزه سیدالشهدا همچنان به طرح ریزی و عملیات آزادسازی مردمی که تحت ستم و استعمار ضدانقلاب قرار گرفته اند، ادامه می دهد.»

فرمانده سپاه پاسداران در خصوص فعالیت های ایدایی ضدانقلاب در سراسر کشور گفت: «ضد انقلابی که اکنون با جمهوری اسلامی درگیر است مصیبت ها و بدبختی های زیادی برای خود دارد، یعنی در اثر مشکلات زیاد است که ضدانقلاب دست به خودکشی زده است چرا که اول تمام مردم دنیا فهمیده اند که ضدانقلابی که الان با ما درگیر است با مردم جنگ

اسرائیل، ۱۳۶۱/۶/۲۳؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۳۶۱/۸/۱۱، صص ۲۰ و ۲۱.

۲-۷. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۵، ۱۳۶۱/۷/۱۳، ص ۳۷، آسوشیتدپرس.

می‌کند. نمونه آن مین‌گذاری در جاده‌های روستائی است که مردم مظلوم گُرد بر اثر انفجار آن شهید می‌شوند و شهادت برادران روحانی اهل تسنن که به دست این مزدوران صورت می‌گیرد نیز، نشانه دیگری از جنگ آنان با مردم است و از طرف دیگر ضدانقلاب با رژیم درگیر شده است که حقانیت و اصالت خود را در دنیا ثابت کرده است. رژیمی که شاه را بیرون و لانه جاسوسی را تسخیر کرد و رژیم صدام را به زانو درآورد و در این حال ضدانقلاب در ابتدایی‌ترین فعالیت خود به بن‌بست رسیده است و این مرگ حتمی آنها را نشان می‌دهد. از طرف دیگر ضدانقلاب انگیزه‌ای برای جنگ و مبارزه ندارد و یاری خداوند نیز این است که ضدانقلاب ما کور شده و انگیزه ندارد و هیچ‌امیدی برای بقای خود ندارد.»

فرمانده نیروی زمینی ارتش نیز درباره هماهنگی نیروهای ارتش و سپاه گفت: «این ترکیب مقدس روزه روز مستحکم تر و استوارتر می‌شود و این استحکام باعث شد که ضدانقلاب تمام امکانات خود را در شهرها از دست بدهد و به کوه‌ها فرار کند ما این هماهنگی و ترکیب را در جنگ تحمیلی نیز به آزمایش گذاردیم و به مرحله کمال رساندیم که ثمره آن پیروزی‌های رزمندگان اسلام بود که این ثمره نیز بر پایه رهبری‌های امام و نقش روحانیت در صحنه‌های نبرد به دست آمده است.»

سرهنگ صیاد شیرازی سپس به تشریح ویژگی‌های جدیدی که در هماهنگی نیروهای ارتش و سپاه در قرارگاه حمزه سیدالشهدا به وجود آمده است، اشاره کرد و گفت: «این قرارگاه در مرحله اول به این صورت معرفی شد که این قرارگاه تنها به بُعد تهدید و رعب و براندازی وارد معرکه نشده است، بلکه اولین اعلام ما بر تمام فریب‌خوردگان این بود که اینجا را به عنوان مرجع و پناهگاه خودشان بدانند و این آخرین فرصتی است که به آنها داده می‌شود چرا که ما بیش از این نمی‌توانیم ملت رزمنده را منتظر بگذاریم و نمی‌توانیم مردم محروم کردستان را که هنوز نتوانستند از برکات جمهوری اسلامی برخوردار شوند در محرومیت نگهداریم و در کنار مأموریت قرارگاه به اینجا تمام می‌شود که تمام جرثومه‌های فاسد و پس‌ماندگان آنها را ریشه کن کنند.»

محسن رضایی نیز در ارتباط با وضع رزمندگان در جبهه‌های جنگ تحمیلی گفت: «بعد از عملیات رمضان که انهدام مناسبی از نیروهای دشمن صورت گرفت، ما به این نتیجه رسیدیم که باید با دشمن زبون‌بعثی در سراسر جبهه‌های غرب و جنوب با نیروهای رزمنده

خود قاطع و محکم روبرو شویم. از آنجائی که دشمن رو به ضعف رفته و حتی قادر نیست که مسائل داخلی کشور خود را کنترل کند و از آنجائی که ملت مسلمان عراق نیز اخیراً فعالیت های بسیار خوبی را شروع کرده است، ما به این نتیجه رسیدیم که باید نیروی دشمن را در سراسر مرزها درگیر کنیم و نیروهای رزمنده خودمان را به سراغ مراکز آتش و مراکز آتش که مرزها و شهرهای مرزی را زیر آتش دارد، هدایت بکنیم که انشاءالله این آتش خاموش بشود. لذا الان جنگ ما وارد یک مرحله بسیار جدید و تعیین کننده شده است. در این مرحله جدید، ما امیدواریم با کمک ملت مسلمان، مثل گذشته تکلیف صدام و حزب بعث تعیین بشود.

این مرحله جدید با مراحل گذشته، تفاوت هایی ممکن است داشته باشد که در عملیاتی که انجام می شود و بیانیه هایی که صادر می شود مردم ما به موقع در جریان کل مطالب قرار خواهند گرفت. در حال حاضر تلاش بسیاری برای نجات صدام صورت می گیرد و حتی حاضر شده اند که مسائلی و امتیازاتی به ما بدهند، البته ما حرف های خود را قبلاً زده ایم و شرایط عادلانه ای که اعلام کرده ایم، پابرجاست و اگر اینها صدام را تحویل بدهند و یا محاکمه و مجازات بکنند و ما به امید اینکه ملت عراق سرنوشت خود را به دست می گیرد مسأله را منتفی می دانیم، ولی از آنجایی که مطمئن هستیم که امریکا و ابرقدرت ها قصد دارند که با انقلاب اسلامی مقابله بکنند، اصرار داریم که این تصمیم جدید را ادامه دهیم. یکی از مسائل مهم کنفرانس فاس که در پشت درهای بسته ادامه دارد، همین مسأله عراق است که می داند با سقوط صدام، انقلاب اسلامی در این کشور روی خواهد داد و منافع امریکا در منطقه مورد تهدید جدی قرار خواهد گرفت.»

در پایان این مصاحبه سرهنگ صیاد شیرازی با اشاره به کمک های بی دریغ مردم در جنگ ایران با عراق از مردم مسلمان کردستان خواست که بیش از پیش به یاری رزمندگان اسلام بشتابند و قرارگاه حمزه را در پاک سازی و آزادسازی مناطق آلوده یاری کنند.^(۱)

۲۴۶

در شمال غربی ایران، احزاب و گروه های تجزیه طلب مسلح، همراه با ارتش عراق ناامنی و درگیری نظامی ایجاد می کنند. امروز مهم ترین رخدادهای این منطقه چنین گزارش شده است:

الف) در جاده هزارکانیان - دیواندره آمبولانس نیروهای جمهوری اسلامی ایران روی مینی که شورشیان کار گذاشته بودند رفت و منفجر شد. در این حادثه ۳ تن شهید و ۳ نفر دیگر به شدت زخمی شدند.^(۲)

ب) در پاک سازی جاده سردشت - پیرانشهر، نیروهای خودی توانستند ارتفاعات مشرف به هنگ آباد را پاک سازی کرده و در آن مستقر شوند. در این عملیات حدود ۶۰ تن از گروه های مسلح کشته یا زخمی شدند و به ۱۱ تن از نیروهای خودی نیز جراحاتی وارد آمد.

ص: ۲۵۵

۱-۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱۸، ص ۲.

۲-۹. سند شماره ۴۳۸۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۱۳۶۱/۶/۲۷.

ج) نیروهای ایران، منطقه تورجان واقع در شمال غربی سقز را که از مراکز ستادی و پشتیبانی گروه های مسلح غیرقانونی بود، محاصره کردند و با نیروهای ضدانقلاب درگیر شدند. در این عملیات ۲۰ تن از شورشیان کشته و از نیروهای خودی نیز ۳ تن شهید شدند. (۱)

۲۴۷

سازمان مجاهدین خلق در اقدامی جنایت کارانه، یکی از افراد خود را همراه با پدر و مادرش به شکل فاجعه آمیزی به قتل رساند. امروز افراد یک تیم ترور سازمان مجاهدین خلق در تهران، در اقدامی انتقام جویانه، وارد منزل دختری شدند که قبلاً با این سازمان همکاری می کرد. نیروهای سازمان پس از ورود به منزل این فرد، وی را که ۲۳ ساله و دانشجوی سال سوم علوم آزمایشگاهی بود، به همراه پدر ۶۰ ساله و مادر ۵۰ ساله اش به طرز فجیعی کشتند. جرم این فرد، قطع همکاری اش با سازمان بود. (۲)

۲۴۸

در ساعت ۲:۳۰ بامداد امروز سرنشینان یک اتومبیل، مقر سپاه پاسداران در شهرستان مرزی آستارا را به رگبار بستند. در این اقدام تروریستی، تنها یکی از نگهبانان زخمی شد. (۳)

در سنج نیز پس از برگزاری مراسم بزرگداشت شهادت ناصر کاظمی فرمانده سپاه کردستان، یک نفر از نیروهای سپاه سنج به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق ترور شد و به شهادت رسید. (۴)(۵)

۲۴۹

به گزارش روزنامه کیهان حکم اعدام سه تن از عوامل بمب گذار در ترمینال غرب و میدان نیاوران تهران اجرا شد. بر اساس اطلاعیه دادگاه انقلاب ارتش، این سه تن به اتهام شرکت در بمب گذاری - که به کشته و مجروح شدن عده ای از مردم مسلمان و بی گناه تهران در میدان نیاوران و ترمینال غرب انجامیده بود - همکاری با سرویس اطلاعاتی رژیم عراق و سردار جاف و اجرای اعمال تروریستی و خراب کاری، در دادگاه انقلاب اسلامی ارتش محاکمه و به اعدام محکوم شده بودند. احکام صادرشده درباره این افراد پس از تأیید شورای عالی قضایی، اجرا شد. یکی دیگر از متهمان نیز به حبس ابد محکوم شده است. (۶)

ص: ۲۵۶

۱- ۱۰. سند شماره ۱۶۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، به مسئول دفتر سیاسی ستاد مرکزی، شماره ۳۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۵.

۲- ۱۱. مأخذ ۷ ص ۲۱؛ و- روزنامه کیهان، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۷.

۳- ۱۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۳، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰، رشت - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

۴- یکی از نشریات داخلی سپاه، درباره این گونه اقدامات سازمان مجاهدین خلق در شهرهای کردنشین نوشت: «مجموعاً تشکیلات منافقین با استفاده از تشکل جوانان طرف دار حزب دمکرات و یا طرف داران "مفتی زاده" در بعضی از شهرهای کردستان به خصوص سنندج، بوکان و سقز تقویت شده است.» [دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"،

نشریه شماره ۴۵، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲۳.]

۵-۱۳. مأخذ ۷، ص ۲۳.

۶-۱۴. روزنامه کیهان، ۱۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

دومین جلسه دادگاه شش تن از همدستان قطب زاده، به اتهام براندازی نظام جمهوری اسلامی و اقدام برای ترور حضرت امام، امروز در دادگاه انقلاب ارتش برگزار شد. در این جلسه سرهنگ سیدقاسم حسینی، سرهنگ جواد نجفی و سرهنگ محمود زرین خامه پس از دفاع از خود، از دادگاه طلب عفو و بخشش کردند. ادامه دادرسی سه تن دیگر از متهمان به دلیل پایان یافتن وقت، به روز پنج شنبه ۱۳۶۱/۶/۱۸ موکول شد. (۱)(۲)

درباره نحوه به کارگیری موشک های فرانسوی اگزوسه و بازتاب حملات عراق به بندر امام خمینی، روزنامه انگلیسی "لیست لویدز" نوشت: «هلی کوپترهای عراقی که به موشک های مهلک اگزوسه مجهز هستند، کشتی های بازرگانی را که عازم بندر [امام] خمینی می باشند، تهدید می کنند.» این روزنامه در ادامه آورد: «یک کشتی که روز شنبه شدیداً صدمه دید و سه تن از خدمه آن کشته شدند، احتمالاً با سه موشک اگزوسه که از یک هلی کوپتر شلیک شده بود مورد حمله قرار گرفته است.» این روزنامه انگلیسی نوشت: «ایرانیان ادعا کردند که عراق هلی کوپترهای مسلح به موشک اگزوسه را در اسکله های "البکر" و "الامیه" مستقر کرده که به مسیر ورود به بندر [امام] خمینی مسلط است. البته این عمل، خللی در دریافت سفارش جدید برای حمل نفت ایران وارد نیاورده است به طوری که بنگاه "اسپیراس" ترکیه خواستار یک تانکر برای حمل ۱۳۵ هزار تن (نفت) از جزیره خارک به ترکیه بین ۸ و ۱۲ سپتامبر است و شرکت ژاپنی "اتیو" نیز خواستار یک تانکر برای سفر از خارک به ژاپن است.» (۳)

روزنامه گاردین در خصوص ارزیابی تأثیر حملات هوایی عراق بر مرکز صادرات نفت جمهوری اسلامی ایران می نویسد: «تلاش های عراق برای متوقف ساختن صادرات نفت از ایران، ظاهراً به جایی نرسیده است. کارشناسان نفت در لندن کم و بیش تأیید کرده اند که طی هفته قبل، صدور نفت از ایران در حد روزانه دو میلیون و ششصد هزار بشکه بوده است. آقای عباس هنردوست معاون وزیر نفت ایران، به خبرنگار یک نشریه چاپ لندن گفته است که ترمینال اصلی نفت در جزیره خارک بدون وقفه و با حالت عادی مشغول کار است.» (۴)

بیمه لویدز نیز با انتشار بیانیه ای تأکید کرد: ترمینال نفتی جزیره خارک همچنان به فعالیت عادی خود ادامه می دهد. خبرگزاری فرانسه با اعلام این خبر گزارش داد: «در بیانیه لویدز خاطرنشان شده است که تا کنون هیچ گونه خبری از غرق کشتی یا خسارتی در جزیره خارک مخابره نشده است. به علاوه تا کنون به کشتی های بیمه شده توسط لویدز در جزیره خارک صدمه ای وارد نشده است.» (۵)

- ۱- شرح کامل گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از برگزاری این دادگاه در ضمیمه این گزارش درج شده است.
- ۲-۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۶/۱۳۶۱، صص ۶ و ۸؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.
- ۳-۱۶. مأخذ ۱۲، صص ۵ و ۶، تهران - خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۶/۱۳۶۱.
- ۴-۱۷. همان، ص ۲۴، رادیو بی.بی.سی، ۱۷/۶/۱۳۶۱.
- ۵-۱۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۸؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۹، خیرگزاری فرانسه.

خبر غرق شدن یک کشتی باری ترکیه در آب های خلیج فارس (حوالی بندر امام خمینی) به دست عراق، همچنان بازتاب گسترده ای در رسانه های خبری ترکیه دارد. خبرگزاری جمهوری اسلامی از واکنش روزنامه های ترکیه برای دومین روز پیاپی، چنین گزارش می دهد: «روزنامه های پُرتیراژ ترکیه امروز همراه با انتشار اظهارات مدیرکل شرکت کشتی رانی ترکیه، عکس هایی از خانواده های سه ملوان مقتول را به چاپ رسانده اند. مدیرکل شرکت کشتی رانی ترکیه ضمن نادرست خواندن اظهارات سخنگوی نظامی عراق در مورد منطقه ممنوعه خلیج فارس، گفت: مسیر کشتی ترک ۴۰۰ مایل دورتر از منطقه جنگی بوده است و سابقاً هیچ حمله ای به این بندر صورت نگرفته بود. روزنامه "ملت" با چاپ عکسی از فرزندان یکی از ملوانان [کشته شده] و انتشار زندگی نامه وی، نوشته است: موشک عراق نه تنها این ملوان را شهید کرد، بلکه بر سر خانواده بی سرپرست وی نیز فرافتاد.» (۱)

در ادامه گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی آمده است: «یک روزنامه چاپ ترکیه امروز به نقل از مالک کشتی تجاری ترکیه که در خلیج فارس غرق شد، نوشت: این کشتی از منطقه جنگی اعلام شده از طرف عراق، کیلومترها فاصله داشته و این کشور عمداً آن را مورد حمله قرار داده است. به گزارش یونایتدپرس، وزارت خارجه ترکیه از ایران، عراق و مالک کشتی "مارترانسپورتر" خواسته است که جزئیات بیشتری از این حادثه را در اختیار این وزارت خانه قرار دهند. ترکیه ادعا می کند، در پی غرق شدن این کشتی که توسط موشک های عراقی صورت گرفته است - ۳ تن از ۳۲ نفر خدمه آن، کشته شده اند. آلین قایی مالک کشتی غرق شده به روزنامه "گازت" گفت: این کشتی هنگامی که مورد حمله قرار گرفت، در خلیج فارس قرار داشته است. وی افزود: کشتی مذکور هنگام حمله، برابر با یک روز راه با منطقه جنگی فاصله داشته و این حمله از روی عمد انجام شده است.» (۲)

امام خمینی رهبر ایران، در دیدار علمای بنگلادش با ایشان، شرایط پایان جنگ را چنین بیان کردند: ما صلح می خواهیم و حرف ما این است که متجاوز باید غرامت ما را بدهد و اشخاص با صلاحیت بیایند و متجاوز را تشخیص داده و مجازات کنند. امروز عده ای از رهبران مذهبی بنگلادش (۳) به حضور امام خمینی رسیده و با ایشان دیدار کردند. در این دیدار حضرت امام بر مردمی بودن حکومت در ایران تأکید کردند و با ابراز

۱- ۱۹. مأخذ ۱۲، ص ۴، آنکارا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۰. همان، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

۳- "مولوی محمد حافظی حضور"، "پروفیسور فاروق امام الدین طه"، "مولوی فضل الحق"، "مولوی عزیزالحق" و "مولوی حبیب" از رهبران مسلمانان بنگلادش، ملاقات کنندگان امروز امام خمینی بودند. [روزنامه کیهان، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۳]

تأسف از تشقت میان تشیع و تسنن، خواهان اتحاد این دو مذهب در مقابل کفر و شرک شدند. جنایات صدام در جنگ، شرایط جمهوری اسلامی ایران برای صلح و لزوم هدم رژیم اشغالگر قدس از دیگر محورهای بیان شده از طرف امام خمینی بود. حضرت امام در پایان سخنان خود، با یادآوری دوباره تجاوز رژیم صهیونیستی به لبنان، خواهان نابودی اسرائیل شدند. گزیده ای از بیانات امام خمینی چنین است:

«از اینکه شما به اینجا تشریف آورده اید، متشکرم و امیدوارم مدتی که در تهران هستید، کسانی که همراه شما هستند و می توانند با مردم رفت و آمد کنند را مأمور سازید تا بروند و با مردم گفت و گو کنند و ببینند وضع ایران چگونه است؛ آیا مورد رضایت مردم است یا خیر؟ و ببینند مردم چگونه با آغوش باز به دولت کمک می کنند و ببینند که ایران، آرام و حکومت اسلام برقرار و مردم آزادند. شما در نماز جمعه ها و ادارات و سایر مجامع اگر بروید، می بینید که مردم جز اسلام هدفی ندارند و در این جنگ هم مردم پشتیبان دولت هستند.»

«ما معترفیم که این دو برادر شیعه و سنی به واسطه دست هایی که در کار بوده است، چه از روی تقصیر یا قصور، نتوانسته اند اتحادی را که مسلمین باید در مقابل کفار و مشرکین داشته باشند، ایجاد نمایند. الآن هم که نمی گذارند؛ زیرا در اطراف پاکستان، هند و بنگلادش و دیگر نقاط مناقشه زیاد است و این امر موجب ضعف مسلمین و قوت سلطه گران گردیده است. ما از جناب ایشان [ضیاءالرحمن رئیس جمهور بنگلادش] توقع داریم که در کشور خود و در میان دولت های همجوار جدیت کنند که اختلافات مرتفع گردد و مسلمین با هم در مقابل کفار و مشرکین متحد شوند. آنها می خواهند اسلام نباشد تا بتوانند فضائل ما را بگیرند. در زمانی که همه مسلمین گرفتار کفار و مشرکین و منافقین هستند، وقت آن نیست که ما با هم جنگ و نزاع کنیم.»

هیئت علمای بنگلادش به سرپرستی مولوی محمد حافظی، امروز با امام خمینی دیدار کردند.

امام خمینی: ما حاضریم صلح کنیم، ولی نمی شود متجاوز را مجازات نکرد و غرامت تجاوز را نگرفت. اسلام هم چنین اجازه ای را نمی دهد.

«آنها [عراق] هر روز به شهرهای ایران و بر روی مردم بی دفاع، بمب و یا موشک می اندازند و تا زمانی که آنها اینگونه تجاوز می کنند، ما دفاع خواهیم کرد. صدام در طول این مدت مرتب می گفت، "صلح" و صلح او عبارت از این بود که خوزستان به او داده شود. ما الآن هم صلح را می خواهیم، به شرط اینکه آدم متجاوز سرچایش بنشیند. ملت ما ایستاده و در صحنه است تا به خواسته های مشروع خود دست یابد.»

«حرف ما این است که متجاوز باید غرامت ما را بدهد و اشخاص با صلاحیت بیایند و متجاوز را تشخیص داده و مجازات کنند. ... ما حاضریم صلح کنیم، ولی نمی شود متجاوز را مجازات نکرد و غرامت تجاوز را نگرفت. اسلام هم چنین اجازه ای را نمی دهد. اینها با کمک رادیوهای بیگانه تبلیغ می کنند که ایران می خواهد کشورهای خلیج فارس را بگیرد، ما همان گونه که مکرر گفته ایم، شارع مقدس به ما اجازه چنین کاری را نمی دهد. اما اینکه مسلمین از جان و مال و نوامیس خود دفاع کنند، این را، هم خدا و هم عقل و هم شرع اجازه می دهد. ما ملت مظلومی هستیم و از شما می خواهیم در مسائل مربوط به ما تحقیق کنید.»

شما ملاحظه کردید، در لبنان یک دولت پوشالی دومیونی - یعنی اسرائیل - در مقابل یک میلیارد مسلمان ایستاد و حمله کرد و آن قدر جنایت کرد که در تاریخ کم نظیر است. آن وقت می بینیم که دولت های اسلامی در تلاش اند که آن را به رسمیت بشناسند. ما می گوئیم اسرائیل باید از صفحه روزگار محو شود و بیت المقدس مال مسلمین و قبله اول مسلمین است.» (۱)

۲۵۵

امام خمینی در دیدار حجت الاسلام عبدالله نوری نماینده امام در جهاد سازندگی و اعضای شورای مرکزی جهاد با ایشان، ضمن بیان ارزش اقدامات جهاد سازندگی در رسیدگی به مردم محروم و مستضعف فرمودند: «من آنچه از جهاد شنیده ام این است که فعالیت های چشمگیری داشته و به خصوص آنچه در جبهه ها انجام می دهند، بسیار ارزشمند است.»

ایشان در این دیدار فرمودند:

«از حرف های جناب عالی [عبدالله نوری] می فهمیم که شما سرّ موفقیت را به دست آورده اید. جهاد، خدمتگزار مردم محروم و مستمند بوده است. جمعیت و یا ملتی اگر بخواهند موفق باشند، علاوه بر اینکه برای خدا باید کار کنند و از دیگران چشم داشتی نداشته باشند، باید با مردم باشند. بدون مردم نمی شود کار کرد و موفقیت حاصل نمی شود. سرّ قضیه، همان طور که خودتان فهمیده اید، این است که مردم را نمی شود به چیزی توجه داد، مگر توسط روحانیون؛ و در طول تاریخ هر چه بوده از روحانیون و مردم بوده است؛ و هر وقت این دو را از صحنه کنار گذاشته اند، همه اش فساد بوده؛ و در همین پنجاه سال هم که ما شاهد آن بوده ایم، آنچه که ما را در دامن غرب انداخت، این بود که روحانیون و مردم را سرکوب کرده

ص: ۲۶۰

۱- ۲۱. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶ تهران، چاپ اول:
پاییز ۱۳۷۸، صص ۴۹۰ - ۴۸۸.

بودند. انشاء الله، دولت و مجلس آنچه که مصلحت جامعه است در نظر بگیرند و کاری کنند این مستمندانی که در طول تاریخ محروم بوده اند را نجات دهند. باید گفتگو شود که - خدای ناخواسته - کاری نشود که جهاد نتواند کاری بکند. من آنچه از جهاد شنیده ام، این است که فعالیت های چشمگیری داشته و به خصوص آنچه در جبهه ها انجام می دهند، بسیار ارزشمند است. به این امر ادامه دهید. خداوند به شما توفیق می دهد.»(۱)

همچنین در این دیدار حجت الاسلام عبدالله نوری نماینده امام در جهاد سازندگی گزارشی درباره عملکرد این نهاد و اساسنامه آن به استحضار امام رسانید.(۲)

۲۵۶

هر چند پس از گذشت سه روز از برگزاری کنفرانس سران عرب در فاس، مذاکره ها و تصمیم های این نشست همچنان در هاله ای از ابهام قرار دارد، اما اخبار منتشر شده برخی منابع که امکان دسترسی به متن مذاکرات این کنفرانس را دارند، حاکی از این است که سران عرب درباره جنگ ایران و عراق و همچنین طرح نهایی قطعنامه پایانی کنفرانس، به توافق هایی دست یافته اند.

خبرگزاری امارات در این باره گزارش داد: سران عرب شرکت کننده در کنفرانس فاس برای حل بحران خاورمیانه یک طرح صلح مشترک تصویب کردند. به گفته منابع نزدیک به کنفرانس، کمیته مرکزی کنفرانس برای حل مسئله فلسطین طرح مشترکی تهیه کرده که دربردارنده سه طرح صلح از طرف فهد، ریگان و حبیب بورقبیه رئیس جمهور تونس است.

همچنین به گزارش رویتر از "رباط"، برخی مقام های عرب درباره طرح تصویب شده گفتند: در این طرح موجودیت اسرائیل تلویحاً به رسمیت شناخته شده است، زیرا این طرح از سازمان ملل خواسته است که امنیت تمامی کشورهای منطقه را تضمین کند.

به گزارش یونایتد پرس، منابع غربی نیز اعلام کردند: اجلاس سران عرب طرحی را بر اساس طرح هشت ماده ای عربستان تنظیم کرد که در آن دولت یهود به طور ضمنی به رسمیت شناخته می شود. این طرح خواستار سرزمینی برای فلسطینیان در ساحل غربی اشغالی رود اردن و نوار غزه است که مرکز آن بیت المقدس شرقی باشد. طرح مذکور از اسرائیل تقاضا می کند که سازمان آزادی بخش فلسطین را به منزله تنها نماینده مردم فلسطین به رسمیت بشناسد.(۳)

در همین حال، پارلمان رژیم صهیونیستی طرحی را تصویب کرد که بر اساس آن کرانه باختری رود اردن (منطقه پیش بینی شده در طرح کنفرانس فاس برای تشکیل دولت فلسطین) به رژیم صهیونیستی ملحق شد. مناخیم بگین نخست وزیر اسرائیل، به هنگام تسلیم این طرح گفته بود که این سرزمین ها متعلق به پدران و فرزندان ماست و ساحل غربی رود اردن تا ابد متعلق به قوم یهود خواهد بود.(۴)

۱-۲۲. همان، ص ۴۹۱.

۲-۲۳. روزنامه جمهوری اسلامی ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

۳-۲۴. همان، ص ۲۰.

۴-۲۵. روزنامه کیهان، ۱۸/۶/۱۳۶۱، ص ۲۰.

در حاشیه اجلاس کنفرانس سران عرب در فاس، با میانجیگری برخی رهبران عرب، حافظ اسد و صدام حسین سه ساعت با یکدیگر گفت و گو کردند. رادیو امریکا با اعلام این خبر گزارش داد: هنوز روشن نیست موضوع این گفتگو چه بوده است، اما ظاهراً، دیگر رهبران عرب که در فاس حضور دارند، در صددند تا اختلافات بین سوریه و عراق را برطرف سازند.^(۱)

اوج گیری تشنجات اخیر در منطقه و تداوم حملات عراق به جزیره ایرانی خارک، سبب افزایش قیمت نفت شده است. روزنامه دیلی تلگراف با درج این مطالب، قیمت انواع نفت را اعلام کرد: «بهای نفت سبک پادشاهی سعودی بشکه ای ۳۳ دلار، یعنی یک دلار کمتر از بهای رسمی اوپک، تعیین شد. بهای نفت دریای شمال نیز سیر صعودی داشت و به این ترتیب، تخفیف مورد درخواست شرکت های نفتی، شامل "شل" و سایر شرکت های نفتی از شرکت ملی نفت انگلیس، برای سه ماه آخر سال منتفی است. قیمت نفت دریای شمال نیز بشکه ای ۷۵/۳۳ دلار تعیین شد، در حالی که قیمت رسمی آن ۵۰/۳۳ دلار است.»^(۲)

ضمیمه گزارش ۲۵۰

گزارش روزنامه جمهوری از جلسه امروز دادگاه به این شرح است:

«دادگاه شش تن از همکاران صادق قطب زاده که متهم به شرکت در توطئه براندازی جمهوری اسلامی و ترور امام امت هستند، صبح امروز به ریاست حجت الاسلام محمدی ری شهری حاکم شرع و رئیس دادگاه های انقلاب ارتش جمهوری اسلامی ایران به کار خود ادامه داد.

در این جلسه که ساعت ۹ بامداد با تلاوت آیاتی از کلام الله مجید رسمیت یافت، متهمان ردیف دوم، سوم و چهارم به اسامی سرهنگ سیدقاسم حسینی، سرهنگ جواد نجفی و سرهنگ محمود زرین خامه، ضمن پاسخ گویی به سؤالات حاکم شرع، به دفاع از خود پرداختند. بر اساس این گزارش، در آغاز جلسه امروز، متهم ردیف دوم سرهنگ سیدقاسم حسینی در دفاع از خود گفت: در کیفرخواست، شش مورد اتهام برای من ذکر شده است. در مورد شرکت در توطئه براندازی، باید بگویم، اگر غرض جلسه ای است

ص: ۲۶۲

۱- ۲۶. مأخذ ۱۲، ص ۲۴، رادیو امریکا، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۷. همان، ص ۶، روزنامه دیلی تلگراف، ۱۷/۶/۱۳۶۱.

که به اتفاق آقای زارع و سرهنگ نجفی نزد آقای قطب زاده رفتیم، این جلسه با توجه به مسائلی که در آن مطرح شد، هیچ ربطی به براندازی نداشته است. در آنجا محور بحث ها بر دو مسئله بود، یکی مسائل ایدئولوژیک و دیگری اوضاع داخلی کشور. بر طبق مسائلی که آقای قطب زاده در آن جلسه مطرح کردند، ایشان به جمهوری اسلامی، قانونی اساسی و رهبری امام اعتقاد کامل داشتند و این مسائل نمی تواند جنبه براندازی داشته باشد. نهایت اینکه، می خواستند عده ای متخصص به کار گمارده شوند و در این زمینه از من کمک می خواستند.

بند دوم اتهامات مندرج در کیفرخواست، در مورد وارد کردن مهدی زارع در گروه و معرفی وی به عنوان رابط گروه نظامی است. اولاً گروهی وجود نداشته است، چون یک گروه زمانی تحقق پیدا می کند که افراد با هم وحدت داشته و قصد ایجاد تشکل داشته باشند. من بین آقایانی که اینجا حاضر هستند وحدت و قصدی نمی بینم. معرفی آقای زارع زمانی مصداق پیدا می کند که آقای قطب زاده ایشان را شناسند و من پس از اینکه از حضور آقای قطب زاده در تهران مطلع شدم، چون آقای زارع گفته بودند که در زمان انتخابات ریاست جمهوری برای تبلیغات ایشان مخارجی را متحمل شده بودند، به نظر من رسید که اگر او را به قطب زاده معرفی کنم، کار خوبی انجام داده ام. دو روز بعد از اطلاع از حضور آقای قطب زاده بود که تلفن کردم به ایشان و مطلب را گفتم و من فکر می کردم که ایشان از محل اقامت و یا شماره تلفن آقای قطب زاده اطلاع داشته باشند، ولی چون اطلاع نداشتند، تلفن قطب زاده را از آقای ریاضی گرفتم و به زارع دادم که او هم تماس گرفت و نزد ایشان رفت و بعد به من گفت که آقای قطب زاده مایل است با من ملاقات کند. اینکه من خود را به عنوان نماینده یک گروه به آقای قطب زاده معرفی کرده ام، اصلاً گروهی وجود نداشته، به عقیده من، آقای قطب زاده نمی خواسته با نماینده یک گروه ملاقات کند، بلکه لاقلاً از من به عنوان یک افسر شاغل در ستاد دعوت کرده است. مطلب سوم کیفرخواست، در مورد درخواست کوپن و پول از آقای قطب زاده توسط آقای زارع است. در این مورد باید بگویم که من درخواستی نکرده ام. پول را گرفته ام، پولی که نزد آقای زارع بود. من تصور می کردم که این پول، همان طلب او از آقای قطب زاده است. مطلب چهارم کیفرخواست، در مورد دعوت از سرهنگ زرین خامه و معرفی او به عنوان نماینده گروه نظامی خود به آقای قطب زاده است. در این مورد من همین جا از سرهنگ زرین خامه عذرخواهی می کنم، اما من سرهنگ زرین خامه را نه به عنوان نماینده یک گروه نظامی، بلکه به عنوان یک افسر لایق معرفی کردم. مطلب بعد در مورد شرکت در جلسات متعدد و گفت و گو راجع به جزئیات طرح براندازی با نماینده آقای قطب زاده است. در این مورد باید بگویم که من قراری با وی نداشتم و او خودش آمده بود و در ملاقات با من به صورت پراکنده مطالبی را در مورد براندازی گفتند. شاید حق این بود که موضوع را با مسئولین در جریان می گذاشتم، ولی دلیل اینکه من موضوع را با مسئولین در میان نگذاشتم این بود که من در مورد خانواده آن افسر که وضع خوبی هم نداشت، احساس مسئولیت می کردم و به هر حال به عقیده من ایستادگی در مقابل جمهوری اسلامی، به دلایل گوناگون محال است و اگر کسی تصمیم بگیرد کار محالی را انجام دهد، باید در سلامت عقل او شک کرد. مطلب آخر کیفرخواست، در مورد ارتباط با آریانا از طریق محمود مشایخی است. من در قسمت های مختلف بازجویی گفته ام که مشایخی یک فرد دیوانه است و طرح کردن این مسئله به عنوان یک اتهام کمی دور از انصاف است. من هیچگونه خط فکری مشترکی با آریانا نداشته ام.

متهم پس از ادای توضیحات و پاسخ گویی به موارد اتهام، با اشاره به مطالبی که مهدی زارع در جلسه قبلی دادگاه عنوان

کرده بود، اظهار داشت: من کوچک ترین سوءنیتی در فرستادن آقای مهدی زارع نزد آقای قطب زاده نداشتم و به هیچ وجه هم درخواستی برای پول نکرده ام. من هرگز دنبال پول نبوده ام. آقای زارع عنوان کرده اند که من گفتم بقیه پولها را در فریزر منزل می گذارم، این مسئله کمی باعث تعجب است.

ص: ۲۶۳

پس از دفاعیات متهم، برادر اتابکی دادستان انقلاب ارتش گفت: مقداری از مطالبی که آقای حسینی در دفاع از خود مطرح کردند، جنبه دفاع داشت و مقداری قبول اتهامات بود و یقیناً هم همان مسائلی بود که در کیفرخواست قطب زاده درج شده است. مطالبی در صفحات مختلف پرونده سرهنگ حسینی هست که بر شرکت ایشان در توطئه دلالت می کند، برای نمونه گفته اند، چند روز قبل استاد ریاضی به منزل ما زنگ زد و گفت کار واجبی دارم، بعد از آنکه به منزلش رفتم، گفت، خط های خارج همه کور شده و من شخصی را در تهران پیدا کرده ام که وسائلی دارد که می تواند جمهوری اسلامی واقعی را پیاده کند. آقای زرین خامه هم در پرونده خود گفته اند، در رفت و آمدی که من به شرکت می کردم، در آنجا سرهنگ حسینی بحث های سیاسی را پیش می کشید و بالأخره گفت ما طرحی داریم که بر مبنای آن می خواهیم کم کم به جمع آوری پرسنل و طرح های شناسایی نقاط حساس و بعدها به اشغال و احیاناً تخریب آن نقاط اقدام کنیم. بر مبنای آن فعلاً ما مشغول جمع آوری پرسنل کارآمد و کسب اطلاع و شناسایی از آن مکان ها هستیم و برای هر منطقه هم افرادی در نظر گرفته ایم که آن افراد خود مسئول شناسایی از آن مکان ها هستند و برای هر منطقه هم افرادی را در نظر گرفته ایم که آن افراد خود مسئول شناسایی و کسب اطلاع و تهیه طرح های مربوط به آن هستند. وقتی که طرح ها تهیه شد، آنها را بررسی و هماهنگ می کنیم و از من می خواست که من مسئولیت هماهنگ کردن طرح ها را عهده بگیرم. در صفحه ۳۳ پرونده از آقای زرین خامه سؤال شده است که نقاط حساس مورد نظر سرهنگ حسینی چه نقاطی هستند؟ جواب می دهند که رادیو تلویزیون، بی سیم [مرکز مخابرات] پادگان های نظامی، کمیته ها، فرودگاه و از این قبیل اماکن، نقاط حساس اند.

شما مطرح کردید که آقای قطب زاده، مهدی زارع را از قبل می شناخته، کسی منکر این قضیه نیست، ولی می دانید که معرفی کردن برای انجام یک مأموریت، غیر از آشنایی های قبلی است و آقای مهدی زارع پس از اینکه با صادق قطب زاده ملاقات کرده اند، گفته اند، آقای قطب زاده در نظر دارد که سیستم را عوض کند و کار تمام است. برادر اتابکی افزود: در صفحه ۷ پرونده، خود شما گفته اید که در حضور قطب زاده خویش را نماینده گروه معرفی کردم. شما در مسئله گروه، دو بحث دارید، یکی اینکه خود را به عنوان نماینده گروه معرفی کرده اید که در این مورد اعتراف شما صریح است و دیگر اینکه به طور کلی وجود گروه را از باب اینکه وحدت قصدی نداشته اید، منکرید، در صورتی که در گروه شما، کاملاً وحدت قصد وجود داشته است. عده ای تصمیم به براندازی داشته اند و برای این کار دو سه نفر مأمور شده بودند که به قم رفته و فتوای مجاز بودن عمل را از آقای شریعتمداری بگیرند. گروهی بودند که مأموریتشان سازماندهی بوده و به قول خودشان قصد داشتند بعد از موفقیت، در مورد این که چگونه عمل کنند و غیره برنامه ریزی کنند. در این رابطه کمک های مالی هم شده، حتی برای انهدام و منفجر کردن بیت امام، محل هایی که از آن جا باید این کار انجام شود، شناسایی شده و نقشه هوایی آن محل ها تهیه شده و اینکه برای انجام این اعمال، بهتر است دیده بان بفرستند، یعنی با گلوله ای که دارای حرکت پرتابی است، بیت را منفجر کنند. در مورد دریافت و درخواست کوپن بنزین و پول، شما دریافت کوپن را قبول کردید، ولی درخواست آن را منکر شدید. در این زمینه شما خود در پرونده اعتراف کرده اید و گفته اید، آقای زارع مقادیر زیادی کوپن بنزین هم داشت که می گفت از آقای قطب زاده گرفته است، من هم گفتم یک کوپن به من بده. این درخواست نیست؟ در مورد پول [گفته اید] وقتی آقای زارع سوار شد، در ضمن حرکت می خواست پول ها را جیبش بگذارد، چون به زحمت افتاده بود، من گفتم یک بسته را بده من برایت نگه دارم و ایشان هم دادند. در مورد مسعود مشایخی هم هیچ تردیدی نیست که وی در خارج از کشور با ضدانقلاب رابطه داشته و شما طبق اعترافاتتان به زارع گفته اید که به خارج رفته و ببیند که وی در آنجا چه می کند.

از طرفی، در دادگاه گفتید که وی (مشایخی) دیوانه بوده، حال چگونه است که شما می‌خواستید میزان فعالیت‌های یک دیوانه را در اروپا بسنجید.

ص: ۲۶۴

سرهنگ حسینی در پاسخ گفت: من توسط زارع از قطب زاده درخواستی نکردم، ولی وقتی دیدم که او پول و کوپن دارد، گرفتم. در مورد اینکه گفته شد، من به زارع گفته ام برای دیدن مسعود به خارج بروم، هرگز چنین چیزی نگفته ام.

همین گزارش حاکی است با تمام شدن دفاعیات متهم ردیف دوم، سرهنگ جواد نجفی [متهم ردیف سوم]، با اشاره به موارد اتهامی مندرج در کیفرخواست، دفاع از خود را آغاز کرد.

وی در مورد شرکت در جلسات گفت: من روز یکشنبه به اداره آمدم، در دفتر آقای حسینی بودم که آقای زارع وارد شدند (من قبلاً دو بار زارع را دیده بودم)، [از اتاق] خارج شدم تا برای ایشان چای بیاورم، وقتی مجدداً وارد شدم، آقای حسینی راجع به قطب زاده صحبت می کردند، آقای حسینی به زارع می گفتند که آقای قطب زاده می خواهد یک فعالیت سیاسی را شروع کند و شما که با ایشان آشنا هستید به او مراجعه کنید تا هم کار خودتان حل شود و هم اینکه ما با وی ملاقات کنیم. من سؤال کردم که ایشان چه فعالیتی می خواهد بکنند؟ آقای حسینی پاسخ دادند که امکان دارد وی نخست وزیر شود. من سپس برای کاری از اتاق خارج شدم و تا آخر وقت اداری هم دیگر به اتاق آقای حسینی مراجعه نکردم. پس شرکت در جلسات متعدد برای من مصداق ندارد. وی در ادامه گفت: [در مورد جلسه منزل آقای قطب زاده باید بگویم]، ظهر آن روز آقای حسینی به من گفت، بیا نزد آقای قطب زاده برویم، من همان جا گفتم: به منزل آقای قطب زاده رفتن، یک دام است. [بالأخره] شب به منزل آقای قطب زاده رفتیم، ولی در آنجا صحبتی از براندازی نشد و استنباط من این بود که قطب زاده می خواهد یک پست جدید بگیرد. در مورد خروج غیرقانونی ارز، مسئله بدین صورت بوده است که پسر من در تاریخ ۲۳/۶/۱۳۵۹ با پاسپورت توریستی به آلمان رفت. بعد از رفتن او به علت جنگ، فرودگاه ها تعطیل شد و به همین دلیل او در آنجا به ادامه تحصیل پرداخت و برای ثبت نام در دانشگاه احتیاج به پول داشت که من در این مورد با آقای پژوهنده صحبت کردم و ایشان گفت که در خارج از کشور از کسی پول طلب دارد و قرار شد این پول به حساب پسر من واریز شود و من در ایران معادل آن را به ریال پرداخت کنم. در مورد خرید شمش طلا هم مسئله بدین شکل بود که مقداری پول برای خرید خانه جمع کرده بودم، ولی چون نتوانستم خانه بخرم و به دلیل اینکه قیمت خانه روزبه روز افزایش پیدا می کرد، پول خود را به طلا تبدیل کردم.

بر اساس همین گزارش، پس از دفاعیات سرهنگ نجفی، سرهنگ بازنشسته مسعود زرین خامه به دفاع از خود پرداخت. وی گفت: من اتهام شرکت در توطئه را برای خود صادق نمی دانم. تمام اتهامات من به دور از حقیقت است. من با هیچ کس در این باره صحبتی نکرده ام و با هیچ گروهی نیز ارتباط نداشتم. من علی رغم میل باطنی خود و تنها به خاطر دوستی با سرهنگ حسینی منزل قطب زاده رفتم.

پس از دفاعیات مسعود زرین خامه، برادر اتابکی با اشاره به دفاعیات متهم ردیف چهارم گفت: در مورد شرکت شما [در براندازی]، اظهارات سایرین شنیده شده، من به یکی دو مسئله که اعتراف خود شماست اشاره می کنم. در صفحه ۲۲ شما گفته اید، من با شرمندگی از اینکه نمی توانم مفهوم و خواسته خودم را تفهیم کنم، هیچ نقشی جز سیاهی لشکر نداشتم و مثل یک عروسک کوچکی حرکت می کردم. یعنی اینکه عنصر مادی و قانونی جرم را قبول دارید. در صفحه ۲۴، خود شما نوشته اید، در رفت و آمدی که من به شرکت می کردم، در آنجا سرهنگ حسینی که اغلب آنجا بود بحث سیاسی را پیش می کشید

که بالأخره گفت، ما طرحی داریم که بر مبنای آن طرح، نقاط حساس را شناسایی و بعد تخریب کنیم. اظهارات زارع در پرونده نشان می دهد، شما قبول کرده اید که با آنها همکاری کنید. مسئله پول و کوین را هم تو و آقای حسینی با هم گفته اید که برای این کارها پول لازم است.

همین گزارش حاکی است با پایان یافتن دفاعیات متهم ردیف چهارم و سخنان دادستان، دادگاه به کار خود پایان داد و ادامه دادرسی به روز بعد موکول شد. (۱)

ص: ۲۶۵

۱- ۲۸. مأخذ ۲۳، صص ۱۰ و ۸.

در حالی که طبق اعلام فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروهای مسلح ایران بر اساس سیاست جدید کشور، در پی طرح ریزی عملیات هایی در طول خطوط مرزی هستند، ارتش عراق همچنان سیاست گسترش جنگ در منطقه خلیج فارس را دنبال می کند. بر اساس این سیاست، امروز نیز ارتش عراق چند موشک به سواحل ایران در خلیج فارس شلیک کرد. در این حمله سه موشک به سمت خورموسی پرتاب شد که به چهارپایه بوم ۱۸ در نزدیکی خورموسی اصابت کرد و صدماتی به آن وارد آورد. (۱)

سخن گوی نظامی عراق، نیز اعلام کرد که هواپیماهای جنگنده این کشور یک نفت کش بزرگ را در سواحل ایران غرق کرده اند. به گفته رادیو صوت الجماهیر به نقل از این سخن گو، جنگنده های نیروی هوایی به محل اصلی بارگیری کشتی ها در نزدیکی بندر بوشهر واقع در هفتاد کیلومتری جنوب شرق جزیره خارک و در دو کیلومتری سواحل ایران، حمله هوایی کردند و یک نفت کش بزرگ را هدف قرار دادند که پس از بمباران، نفت کش آتش گرفت و دود غلیظی از آن بلند شد. بر اساس این گزارش، جنگنده های عراقی پس از این حمله، سالم به پایگاه های خود بازگشتند. (۲)

خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز به نقل از یک سخنگوی نظامی عراق گزارش داد که امروز دو هدف دریایی ایران در دهانه خورموسی واقع در بخش شمال غربی خلیج فارس، منهدم و غرق شده اند. آسوشیتدپرس افزود که این سخنگو در خصوص اینکه تهاجم به خورموسی با هواپیما یا موشک انجام شده، توضیحی نداد. (۳)

رادیو امریکا نیز به نقل از خبرگزاری عراق این خبر را این گونه نقل کرد: «عراق از چهارشنبه شب تا کنون، ۲ هدف دریایی دشمن (ایران) را غرق ساخته است. هدف اول، اوایل وقت چهارشنبه و پس از آنکه کشتی مزبور میدان های نفتی اردشیر را ترک کرد و هدف دوم، پنج شنبه در راه ورودی تنگه خورموسی به وسیله نیروهای عراق غرق شدند.» (۴)

ص: ۲۶۷

۱- ۱. سند شماره ۱۶۹۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، اداره دوم (فرماندهی اطلاعات)، شماره ۱۷۵/۱۵۹، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱؛ و- سند شماره ۱۶۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، شماره ۵۹۸، ۱۹/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۵، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۸، رادیو صوت الجماهیر، ۱۹/۶/۱۳۶۱.

۳- ۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۶، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۴، نیکوزیا - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

۴- ۴. مأخذ ۲، ص ۱۲، رادیو آمریکا، ۱۹/۶/۱۳۶۱.

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع در مصاحبه ای پس از جلسه شورای عالی دفاع درباره ادامه تبلیغات رسانه های گروهی غرب مبنی بر ناامنی تنگه هرمز با اشاره به اهداف ضد اسلامی و مرحله ای امپریالیسم در رابطه با جنگ گفت: «آنها میخواستند صدور نفت ما را متوقف کنند که خوشبختانه، هم با حرکت سریع نیروهای دفاعی ما در منطقه و هم با اعلام بجایی که شرکت بیمه کرد و کارهای دیگری که شد، توانستیم ثابت کنیم که در اطراف جزیره خارک امنیت کامل وجود دارد و الآن کشتیها میآیند و نفتشان را میگیرند و میروند و خود آنها میدانند که امنیت خلیج فارس در دست ماست و تا روزی که بخواهیم خلیج فارس امن باشد، امن است و اگر روزی مصلحت ندیدیم که امن باشد، امن نخواهد بود. منتها ما فکر میکنیم امنیت خلیج فارس برای مملکت خودمان ضروری است.»^(۱)

۴۲ خودرو حامل مهمات سنگین ارسالی از کشور کویت، از طریق صفوان به پادگان التاجی عراق حمل و در آن پادگان تخلیه شدند.^(۲) برخی منابع خبری معتقدند که بخشی از مهمات، تجهیزات و اقلام نظامی که کشور فرانسه به عراق فروخته است از مرز کویت وارد عراق می شود. درباره این خبر یکی از نشریات داخلی سپاه در خصوص همکاریهای نظامی فرانسه و عراق نوشته است: «بنابه گزارش برخی از مطبوعات غربی، همکاریهای نظامی عراق و فرانسه اخیراً در سطح گستردهای افزایش یافته و در اوایل ماه جاری چندین بار مشاهده شده است که کامیونهای مخصوص حمل موشک، موشکهای ضدتانک و ضدهوایی (کرونال) و همچنین قطعات مربوط به هلی کوپترهای مدرن را از طریق مرز کویت به عراق حمل میکردند.»^(۳)

این نشریه درباره تأثیر و انگیزه این اقدام مینویسد: «با توجه به اظهارات وزیر امور خارجه فرانسه دائر بر اینکه این کشور تمام قراردادهای نظامی که در گذشته منعقد نموده اجرا خواهد کرد، تصور می رود ارتش عراق با تجهیزات و جنگافزارهای مدرنی که طی قراردادهای یاد شده از دولت فرانسه دریافت مینماید، خود را جهت ادامه یک جنگ طولانی آماده میکند و سلاحهای مزبور در تقویت نیروی هوایی و عملیات پدافندی ارتش عراق بسیار مؤثر است.»^(۴)

در ادامه حملات سازمان مجاهدین خلق به مردم، امروز در اصفهان ۶ تن از مردم عادی هدف حمله عناصر این سازمان قرار گرفتند. به گزارش ستاد منطقه ۲ سپاه (اصفهان)، این حملات تلفاتی دربرداشت و تنها به مجروح شدن این افراد انجامید.^(۵) در استان فارس نیز، سه تن از مسئولان این سازمان در یک درگیری با نیروهای سپاه پاسداران کشته شدند. مسئول نظامی و مسئول مالی شهرستانهای این استان از جمله افراد کشته شده در این درگیری بودند.^(۶)

۲-۶. سند شماره ۱۶۹۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۷۶، ۱۳۶۱/۶/۲۱، ص ۱۲.

۳-۷. سند شماره ۱۶۹۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۵۷، ۱۳۶۱/۶/۱۸، ص ۵.

۴-۸. همان، ص ۷.

۵-۹. سند شماره ۶۷۰۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه منطقه ۲، اطلاعات، به ستاد مرکزی سپاه، اطلاعات،

۱۳۶۱/۶/۱۸.

۶-۱۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۴، ۱۳۶۱/۶/۱۹، ص ۱۰، شیراز - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۱۸.

در استان خوزستان نیز یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق و یک جاسوس عراقی با حکم دادسرای انقلاب اسلامی اهواز اعدام شدند. اطلاعیه دادسرای انقلاب اسلامی اهواز در این باره بدین شرح است:

«دادگاه انقلاب اسلامی اهواز ضمن رسیدگی به پرونده "ع.الف" فرزند "م" به جرم تردد مکرر به خاک عراق، وارد کردن اسلحه و مواد منفجره جهت همکاری با ضدانقلابیون در ایران، شرکت در انفجار لوله های نفت مسیر آبادان - اهواز، همکاری با متجاوزین بعثی صهیونیستی عراق و راهنمایی آنها به هنگام اشغال خرمشهر و آمدن به ایران جهت جاسوسی و عضویت در حزب بعث علفقی و همچنین "ر.ن" فرزند "د" (۱) به جرم فعالیت در فاز نظامی سازمان منافقین و اقرار صریح به شرکت در شش عملیات نظامی از قبیل ترور و آتش سوزی، به عنوان باغی بر امام عادل، محارب خدا و رسول خدا و مفسد فی الارض شناخته شده و به اعدام محکوم شدند. حکم اعدام پس از تأیید شورای عالی قضایی به مرحله اجرا درآمد.» (۲)

۲۶۳

در ادامه ترورهای دسته جمعی مردم تهران، امروز نیز بمبی داخل یک اتومبیل در خیابان لالهزار تهران منفجر شد که علاوه بر وارد کردن خسارتهای مالی به مغازههای مجاور محل انفجار، بر اثر آن سه نفر از عابران پیاده مجروح شدند. (۳)

در انفجار بمب در خیابان لاله زار، سه نفر زخمی شدند.

ص: ۲۶۹

۱- اسامی در منبع به طور کامل ذکر شده است.

۲- ۱۱. روزنامه کیهان، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- ۱۲. همان؛ و- مأخذ ۱۰، ص ۱۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۶/۱۳۶۱.

آسوشیتدپرس این حادثه را این گونه گزارش کرد: «شاهدان عینی گزارش دادند که امروز در محله ای واقع در مرکز پر رفت و آمد شهر تهران، بمبی منفجر شد که در نتیجه تعداد نامشخصی از عابران پیاده مجروح شدند و به مغازه‌ها و ساختمانهای زیادی خسارت وارد آمد. ظرف چهار روز گذشته، این دومین انفجاری است که در تهران رخ میدهد. دوشنبه گذشته، بمبی در یک خیابان شلوغ تهران منفجر شد که در نتیجه ۲۰ نفر کشته و در حدود یکصد نفر مجروح شدند. عوامل سازمان مجاهدین خلق، مسئول این انفجار شناخته شدند. بلافاصله پس از انفجار امروز، آژیر آمبولانسها به صدا در آمده و مجروحین را به بیمارستان انتقال دادند. مردم [حاضر در صحنه نیز] فریاد میزدند: مرگ بر منافقین؛ مرگ بر عوامل امریکا؛ ما خواستار تنبیه تروریستها هستیم؛ زنده باد جمهوری اسلامی.» (۱)

۲۶۴

محاكمة ۶ تن از همدستان قطبزاده به اتهام براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران، اقدام برای ترور امام و... امروز پایان یافت و دادگاه پس از شنیدن آخرین دفاعیات متهمان، برای صدور رأی این افراد و نیز ۶ نفر دیگر که دادگاه آنها قبلاً پایان یافته بود، وارد شور شد. در این روز، ۲ نفر از متهمان به نام مسعود ریاضی و شاهپور پژوهنده از خود دفاع کردند و برخی موارد اتهامی را رد کردند. شاهپور پژوهنده خود را غیرسیاسی دانست و از دادگاه تقاضای بخشودگی کرد. مسعود ریاضی نیز ضمن دفاع از عملکرد خود، به دفاع از دیگر متهمان و صادق قطبزاده پرداخت و گفت که از دادگاه تقاضای بخشودگی نمیکند. سرهنگ نجفی نیز در آخرین دفاع، خود را جایز الخطا دانست و از موضوع براندازی اظهار بیاطلاعی کرد. سرهنگ زرین خامه نیز ضمن تأیید همه موارد اتهامی، دلیل دخالت در جریان براندازی را تأمین پول برای پسر خود در خارج ذکر کرد. با پایان یافتن سخنان متهمان، دادگاه برای صدور حکم وارد شور شد. (۲)(۳)

۲۶۵

در پی حمله پنج روز پیش عراق به کشتی "مارترانسپورتر" ترکیه در بندر امام خمینی و غرق شدن این کشتی، امروز وزارت حمل و نقل ترکیه در اطلاعیهای به کشتیهای باری اخطار کرد که به منطقه جنگی اعلام شده عراق وارد نشوند. در این اطلاعیه آمده است: «عراق به سفارت ترکیه در بغداد هشدار داده است که تمامی کشتیهای باربری از جمله کشتیهای باربری ترکیه، با ورود به منطقه جنگی اعلام شده، کشتی های دشمن شناخته شده و مورد هدف جنگندههای این کشور قرار خواهند گرفت.» (۴)

ص: ۲۷۰

۱- ۱۳. مأخذ ۱۰، ص ۱۳، خبرگزاری نیکوزیا - آسوشیتدپرس، ۱۸/۶/۱۳۶۱.

۲- گزارش کامل روزنامه جمهوری اسلامی از جریان برگزاری این دادگاه در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۳- ۱۴. روزنامه اطلاعات، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۷.

۴- ۱۵. مأخذ ۱۰، ص ۷، آنکارا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۶/۱۳۶۱.

روزنامه ملیت چاپ ترکیه نیز خبر داد که دو کشتی دیگر ترکیه به نام "نازلی" و "عثمان اسکوری" در بندر امام خمینی توقف کرده‌اند و در حال حاضر مذاکرات بین ترکیه و عراق در جریان است تا آنها بدون مواجه شدن با حمله هوایی عراق از این منطقه خارج شوند.^(۱)

در همین حال روزنامه آمریکایی "وال استریت ژورنال" به تأثیر حوادث اخیر بر قیمت نفت پرداخت و نوشت: «دلایان نفتی می‌گویند که تحولات اخیر، قیمت نفت را در محل بارگیری افزایش داد. یک تاجر نفتی در تگزاس گفت، قیمتها به میزان ۱۵ سنت بالا رفته و اوضاع ایران و عراق نیز از پایین رفتن قیمتها جلوگیری میکند، در حالی که با توجه به تولید زیاد نفت، قیمتها باید بشکهای یک دلار ارزان تر از قیمت فعلی باشد.»^(۲) وال استریت ژورنال می‌افزاید: «جنگ خلیج [فارس] نرخ بیمه برای کشتیهایی که به ایران می‌روند را نیز افزایش داده است. افراد مطلع در دبی گفتند که غرق شدن کشتی به دنبال تشدید حملات عراق انجام شده و عراق اولین بار از موشکهای زمینی استفاده کرده است. مدیرعامل یک شرکت نفتی در انگلستان گفت: ما این موضوع را جدی تلقی میکنیم. من فکر میکنم که تعداد بسیار کمی کشتی به آن ناحیه بروند. تحلیلگران در بازارهای نفتی معتقدند اگر عراق موفق شود که بنادر نفتی ایران را مسدود کند، مقدار زیادی نفت از بازار خارج شود. تا پیش از شدت گرفتن حملات هوایی عراق، ایران روزانه نزدیک به دو میلیون بشکه نفت با تخفیف زیاد صادر میکرد لیکن ناظران در مورد صادرات فعلی ایران مطمئن نیستند، عدهای می‌گویند که صادرات ایران به یک میلیون بشکه تقلیل یافته است.»^(۲)

۲۶۶

دوازدهمین کنفرانس سران کشورهای عرب که در فاس مراکش جریان داشت در آخرین ساعات امروز پایان یافت. همان طور که انتظار می‌رفت، کنفرانس در بند اول قطعنامه به طور کامل از عراق جانبداری کرده و در بند دوم نیز تلویحاً جمهوری اسلامی را تهدید کرده است. این قطعنامه در سه بند انتشار یافت.

«پادشاهان، شاهزادگان و رؤسای جمهوری کشورهای عربی با در نظر گرفتن برهه حساس و بحرانی که اکنون ملت‌های عرب ما در آن به سر می‌برند و از جانب مسئولیت ملی - تاریخی که به آنان تحمیل شده است، مسائل مهمی را در برنامه این کنفرانس مورد بررسی قرار داده و تصمیمات ذیل را اتخاذ کردند:

۱- این گردهمایی، به رغم تلاش‌های مکرر برای رسیدن به یک آتش بس و با وجود پیشنهادهای هیئت میانجی و فعالیت‌های خوب سازمان‌های بین‌المللی و به رغم ابتکار مثبت عراق برای عقب بردن نیروهای خود از مرزهای بین‌المللی، وضع جنگ در خلیج [فارس] را بررسی کرده و با تأسف زیادی ادامه جنگ ایران و عراق را مورد توجه قرار داده است.

ص: ۲۷۱

۱- ۱۶. همان، ص ۸، آنکارا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۶/۱۳۶۱.

۲- ۱۷. همان، صص ۶ و ۵، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۶/۱۳۶۱.

۲- این گردهمایی با در نظر گرفتن اصل همبستگی و وحدت اعراب و با توجه به اینکه تمایل کنفرانس به مشاهده جوی حاکی از روشنی و تفاهم و حسن هم جواری متداول بین کشورهای عرب و همسایگان، تصمیم گرفته است تعهد خود را در راه دفاع از تمامی سرزمین های عرب مورد تأکید قرار دهد و هرگونه حمله به یک کشور عرب را تهاجمی علیه همه کشورهای عرب محسوب کند و از دو طرف درگیر (ایران و عراق) بخواهد، قطعنامه های ۴۷۹ سال ۱۹۸۲ و ۵۱۴ سال ۱۹۸۲ شورای امنیت را به طور کامل رعایت کنند.

۳- این کنفرانس از همه کشورهای درخواست می کند از هرگونه اقدام احتمالی برای تشویق مستقیم و غیرمستقیم به ادامه جنگ (ایران و عراق) خودداری کنند. (۱)

کنفرانس سران عرب، علاوه بر تصویب این قطعنامه به نفع عراق، قطعنامه ۸ ماده ای مستقلی را درباره فلسطین تصویب کرد. در این قطعنامه ضمن شناسایی تلویحی اسرائیل، از تشکیل یک دولت فلسطینی در کرانه غربی رود اردن (۲) حمایت شده است. (۳) (۴) *

رادیو امریکا نیز درباره حمایت سران عرب از صدام حسین گفت: «در قطعنامه های که سران کشورهای عرب تصویب کردند، بر حمایت این کشورها از عراق در جنگ با ایران تأکید شده است. سران کشورهای عرب در این قطعنامه اعلام داشته اند، در صورتی که رژیم جمهوری اسلامی ایران به جنگ با عراق ادامه دهد، کشورهای عرب تعهدات خود را نسبت به مفاد موافقت نامه های دفاعی و اقتصادی با عراق به مورد اجرا خواهند گذاشت.» (۵)

۲۶۷

در پی گفت و گوی روز گذشته حافظ اسد رئیس جمهور سوریه و صدام حسین رئیس جمهور عراق - که با میانجیگری فهد پادشاه عربستان و ملک حسین پادشاه اردن انجام شد - برخی منابع خبری با خوشبینی درباره نتایج این دیدار، مطالبی را منتشر کردند. رادیو لندن ضمن برآورد مثبت از این ملاقات گفت: «بر طبق بعضی از منابع کنفرانس، دولتهای عراق و سوریه موافقت کردند که مرز خود را به روی یکدیگر باز کنند.» (۶)

همچنین طبق گزارش خبرگزاری فرانسه، حسن شاه مراکش، اعلام کرد که صدام حسین و حافظ اسد توافق کرده اند که برای رفع اختلاف های خود در ماه آینده با یکدیگر ملاقات کنند. (۷) در حالی که ملاقات حافظ اسد و صدام حسین امیدهایی را در پیوند دو کشور و پشت کردن سوریه به جمهوری اسلامی ایران به وجود آورده است، خبرگزاری رسمی سوریه با انتشار تفسیری نشان داد که سوریه دلبستگی چندانی به این موضوع ندارد. خبرگزاری جمهوری

ص: ۲۷۲

- خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۶/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۱۰، ص ۴۱، رادیو صوت الجماهير، ۱۸/۶/۱۳۶۱.
- ۲- این مناطق روز گذشته با پیشنهاد دولت اسرائیل و تصویب مجلس آن رژیم، به رژیم اشغالگر قدس الحاق شد.
- ۳- ۱۹. مأخذ ۱۱، ص ۲۴.
- ۴- * قطعنامه ۸ ماده ای کنفرانس سران عرب درباره فلسطین در ضمیمه این گزارش درج شده است.
- ۵- ۲۰. مأخذ ۱۰، ص ۳۱، رادیو امریکا، ۱۸/۶/۱۳۶۱.
- ۶- ۲۱. همان، ص ۹، رادیو لندن، ۱۸/۶/۱۳۶۱.
- ۷- ۲۲. مأخذ ۳، ص ۱۱، فاس - خبرگزاری فرانسه، ۱۹/۶/۱۳۶۱.

اسلامی در این باره از دمشق گزارش داد: «در مطبوعات سوریه مباحث کنفرانس فاس همچنان با اهمیت تلقی می شود و در این میان خبرگزاری رسمی این کشور گزارش داد، اختلاف موجود بین رئیس رژیم بغداد و رئیس جمهوری سوریه در مورد جنگ صدام علیه جمهوری اسلامی ایران بسیار زیاد و عمیق است، به این علت که به عقیده سوریه، این جنگ نه تنها خلاف مصلحت های قومی بوده است، بلکه اثر زیادی در وضعیت اعراب گذاشته و فقط دشمنان امت ما از آن سود می برند. در این گزارش ضمن تکذیب هر نوع مصالحه بین سران عرب در خلال کنفرانس، اضافه شده است که، بعضی از سران عرب موضوع اختلاف را مطرح کردند، ولی تا کنون هیچ تصمیمی در این مورد گرفته نشده است.» (۱)

۲۶۸

رئیس جمهور ایران امروز در یک موضع گیری، تصمیم اعراب در شناسایی اسرائیل را به شدت تقبیح کرد. آیت الله خامنه ای در دیدار با سفرا و کارداران ایران در اروپای غربی، در این باره گفت: «این حرکت آنها ذبح، خنثی و ناکام کردن حرکت عظیم انقلابی مردم فلسطین بود که بر اثر انجام تظاهرات، نوشتن مقاله ها، ایراد سخنرانی ها و غیره در ایجاد سازمان مقاومت فلسطین تحقق و عینیت پیدا کرده بود، این اقدام درحقیقت، خط بطلان کشیدن بر روی تمامی تلاش ها، جان فشانی ها و کوشش های انجام شده از سال ۱۹۴۷ بود و این فاجعه مصیبت بار، به مباشرت اسرائیل و با تشویق و کارگردانی امریکا و به کمک مستقیم و غیرمستقیم حکام مرتجع عرب انجام گرفت. ما امروز به همه آزادگان جهان و مسلمانان دنیا و به ویژه ملت فلسطین، این حادثه غم انگیز را تسلیت می گوئیم.» (۲)

۲۶۹

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع و سخن گوی این نهاد، در پایان جلسه شورا، در حالی که هنوز چند ساعت به پایان کنفرانس و اعلام نتایج آن مانده بود، در مصاحبه ای مطبوعاتی شرکت کرد و با توجه به اخبار منتشر شده درباره برخی از مصوبات احتمالی کنفرانس، اظهار نظر کرد. آقای هاشمی رفسنجانی در خصوص شناسایی اسرائیل از طرف سران عرب، حمایت کشورهای شرکت کننده در کنفرانس از عراق و احتمال به وجود آمدن شکاف میان کشورهای ایران و سوریه گفت:

«به نظر ما، بدترین حالتی که در این مرحله ممکن است اتفاق بیفتد آن است که سران کشورهای اسلامی یا عربی، وجود اسرائیل را قبول کنند و در این مرحله کسی نمی تواند بیش از این خیانت کند و این مقدار خیانت هم گام بسیار خطرناکی است که سران کشورهای عربی به طرف تثبیت موقعیت اسرائیل برواهند داشت.» وی افزود: «البته ما از کنفرانس سران عرب از این جهت خائفیم و حرف هایمان را از قبل زده ایم که این امر [شناسایی اسرائیل]، در صورت وقوع به همان اندازه که گامی است در جهت تثبیت

ص: ۲۷۳

۲-۲۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲؛ و- مأخذ ۱۱، ص ۳.

اسرائیل، گامی هم هست در جهت تصمیم‌گیری ملت‌ها برای یک حرکت صحیح، چون این حرکت‌ها دیگر برای ملت‌های عرب قابل توجه نیست. خود این آقایان [سران عرب] گفتند مصر را به خاطر خیانت کمپ دیوید نمی‌توانیم در کنفرانس بپذیریم و اگر این امر واقع بشود از آن [کمپ دیوید] کمتر نیست و همه‌شان دنبال مصر راه افتاده‌اند. آقای هاشمی رفسنجانی همچنین در خصوص برخی از گزارش‌ها - که حاکی از آن می‌باشد که در کنفرانس سران عرب از عراق حمایت شده است - گفت: «به نظر من این مسئله خیلی نمی‌تواند اهمیت داشته باشد. اکثریت کشورهای که در کنفرانس شرکت کرده‌اند، در گذشته، بیش از حرف، به عراق کمک عملی کرده‌اند؛ پول و اسلحه داده‌اند؛ تبلیغاتشان در خدمت عراق بوده؛ هنوز هم می‌کنند و هنوز هم کشتی‌های حامل اسلحه از بندرهای کویت، عربستان سعودی، اردن و مصر به طرف عراق می‌آیند و هنوز هم عراق با پول آنها می‌جنگد. اردن و مصر که رسماً اعلام کرده‌اند از عراق حمایت می‌کنند. حتی اردن، ارتشیان را به اسم داوطلب [به کمک عراق] فرستاد. این حرف‌ها در جریان جنگ، مطلب تازه‌ای بیش از گذشته نیست.» وی سپس درباره مطالب منتشر شده در رسانه‌ها، مبنی بر توافق سوریه و عراق گفت: «ما از کشورهای جبهه پایداری مطمئنیم و آنها در موضع ما، با ما شریک‌اند و بعضی از آنها از ما شدیدتر هم هستند، یعنی دشمنی آنها با صدام، اگر از ما بیشتر نباشد، کمتر هم نیست و ما از این جهت نگرانی نداریم. شاید این مسئله مفید هم باشد که بعضی از آن چیزهایی که می‌خواستند مخفی کنند، رو شود.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع در پاسخ این سوال که پس از سفر وزیر خارجه الجزایر به ایران برخی رسانه‌های غربی گزارش دادند که ایران از بعضی از شرایط برای پایان جنگ صرف نظر کرده است گفت: «دروغ گفته‌اند، هنوز اصلاً مذاکره‌ای نشده است. ما از اظهارات ایشان در این سفر این مطلب را برداشت کردیم که مقداری در جهت خواسته‌های ما جلو رفته‌اند. البته هنوز به حد خواسته‌های ما نرسیده‌اند و خیلی فاصله دارند و ما تا احساس نکنیم که دشمن جداً می‌خواهد جنگ را خاتمه دهد و حاضر است تسلیم حق شود، به طور جدی وارد مذاکره هم نمی‌شویم.»

آقای هاشمی درباره ادعای عراق مبنی بر منهدم کردن ۸۳۴ فروند هواپیما و هلی‌کوپتر و بیش از ۴ هزار تانک ایران و به شهادت رساندن بیش از ۲۰۰ هزار نفر از رزمندگان از ابتدای جنگ تاکنون گفت: «این اظهارات عراق که گزاف است و مثل همه حرف‌های دیگرش دروغ. اما به هر حال ما در محاسبه غرامت‌ها روی این حرف‌های خودشان هم به عنوان سند حساب می‌کنیم. منتها ما چیزی بیشتر از حقوق واقعی مان نمی‌خواهیم و خسارت‌های واقعی را از آنها خواهیم گرفت.» (۱)

ص: ۲۷۴

سیاست جدید نفتی پادشاهی سعودی در پرکردن خلاء تولید و صدور نفت به ژاپن، ماه آینده اجرا خواهد شد. نمایندگی خبرگزاری جمهوری اسلامی در ژاپن، در این باره گزارش داد: «به دلیل انهدام تأسیسات انتقال نفت عراق در جنگ با ایران، این کشور قادر نیست به مفاد قراردادهای صدور نفت خود به ژاپن عمل کند. منابع وابسته به صنایع ژاپن ضمن اعلام این مطلب اظهار داشتند، از این پس پادشاهی سعودی جمعاً روزانه ۳۵۰ هزار بشکه نفت خام به جای عراق به ژاپن صادر خواهد کرد. به نوشته روزنامه های ژاپن، این اقدام به دنبال تقاضای بغداد از ریاض مبنی بر اینکه پادشاهی سعودی به جای عراق نفت مورد نیاز کمپانی های ژاپنی را تأمین کند، انجام می شود.

بر اساس این گزارش، در اوایل سال جاری، کمپانی های بزرگ نفتی ژاپن از جمله "میتسوبیشی"، "سی کی یو"، "ماروزن" "پی کی یو" و "کوزان" به طور مستقیم قراردادهایی را با کمپانی دولتی نفت عراق برای خرید روزانه ۱۰۵ هزار بشکه نفت خام امضا کرده اند، اما با بالا گرفتن جنگ بین عراق و ایران، این صادرات با کاهش ناگهانی و عمده ای روبه رو شده است و در ماه ژوئن گذشته [تیرماه ۱۳۶۰]، کل صادرات عراق به ۸۰۰ هزار بشکه در روز رسید که این میزان تقریباً یک چهارم تولید نفت عراق در سال ۱۹۷۹ (۱۳۵۷ و ۱۳۵۸) بوده است. بنا بر گفته منابع ژاپنی، هم اکنون عراق ۳۰۰ هزار بشکه از تولید روزانه خود را برای مصارف داخلی مورد استفاده قرار می دهد و ۵۰۰ هزار بشکه دیگر را نیز صادر می کند. (۱)

ضمیمه گزارش ۲۶۴

متن گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از جریان دادگاه امروز به این شرح است:

«دادگاه انقلاب ارتش جمهوری اسلامی ایران به ریاست حجت الاسلام ری شهری، حاکم شرع و رئیس دادگاه های انقلاب ارتش، جهت استماع دفاعیات مسعود ریاضی کرمانشاهی و شاهپور پژوهنده دو تن از متهمان طرح براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران و توطئه جهت به شهادت رساندن امام امت، تشکیل جلسه داد. در این جلسه رئیس دادگاه از مسعود ریاضی خواست تا با توجه به متن کیفرخواست از خود دفاع کند.

مسعود ریاضی دبیر بازنشسته آموزش و پرورش، پس از معرفی خود گفت: من قبل از انقلاب جمعاً ۸۲ بار بر اثر فعالیت های سیاسی در رژیم منحوس پهلوی بازداشت و زندانی شده و هفت بار نیز پس از انقلاب بازداشت موقت شده ام که ۶ بار علت بازداشت مرا سوء تفاهم ذکر کرده اند و این بار نیز که در ۱۹ فروردین سال جاری [۱۳۶۱] بازداشت شدم، نمی دانم به چه علت است. وی در دفاع از اتهامات خود گفت: دادستان محترم سه مورد اتهام را علیه من به این شرح مطرح کرده اند:

۱- شرکت در جلسه ای با آقای قطب زاده و صحبت پیرامون پیاده نمودن جمهوری اسلامی (واقعی) و تأیید نظریات وی.

۲- جذب و معرفی سرهنگ سیدقاسم حسینی به گروه جهت همکاری.

۳- آگاهی از تماس ها و روابط قطب زاده با سرهنگ حسینی و چند نفر دیگر که در جریان براندازی بوده اند.

۱-۲۶. مأخذ ۱۰، ص ۲۹، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۶/۱۳۶۱.

متهم در دفاع از خود گفت: من از زمان پیروزی انقلاب تا لحظه دستگیری از شخصی درباره قیام علیه جمهوری اسلامی سخنی ننشیده ام که آن را قبول یا رد کنم و در مورد قطب زاده نیز ما ظرف سه سال، جمعاً ۱۰ جلسه ملاقات داشته ایم که در ۹ جلسه آن قطب زاده فقط مستمع و ساکت بوده است و در جلسه دهم که به اتفاق پسر ۱۸ ساله ام و ۶ نفر از شاگردانم با او ملاقات کردم، از من سؤال کرد چه خبر؟ گفتم، شایع است که ضدانقلاب از مرز ارومیه می آید. گفت، الحمد لله شکست خورد و عشایر جلویشان را گرفتند. متهم افزود: خود قطب زاده در دادگاه اعتراف کرده، ولی من از او هیچ گونه سخنی که دال بر مخالفت و قیام علیه نظام جمهوری اسلامی ایران باشد، ننشیده ام.

وی در خصوص سرهنگ حسینی و سرهنگ نجفی (دو تن از متهمان حاضر در جلسه) گفت: تا آنجایی که با آنها آشنایی داشتم، به نظر من اینها نمی توانستند کودتاگر باشند، حتی من تصور می کردم که سرهنگ نجفی و سرهنگ حسینی از افسران اطلاعات ارتش باشند.

حجت الاسلام ری شهری خطاب به مسعود ریاضی گفت: با همه زرنگی و قدرت بیان که سعی در انحراف مسیر اصلی جریان را دارید، پرونده بازجویی و اعترافات سایر متهمین نشان دهنده این است که شما با گروه ارتباط داشته و از جریان براندازی مطلع بوده اید و برخی مسائل را در رابطه با علت معرفی سرهنگ نجفی به قطب زاده از صحبت های دیگر متهمین در دادگاه سوء استفاده می کنید و در بازجویی ها مطلب را طور دیگری بیان کرده اید.

سپس متهم دیگر، شاهپور پژوهنده - که دارای یک شرکت پرورش ماهی است - به معرفی خود پرداخت و گفت: من متهم شده ام که محل شرکت خود را در اختیار گروه قرار داده و با تیمسار مخلوع آریانا رابطه داشته ام. پژوهنده ضمن رد اتهامات گفت: پس از پیروزی انقلاب در امر صادرات مورد تشویق و تأیید دولت قرار گرفتم و اصلاً کاری به سیاست نداشته ام و ارتباط من با مشایخی، زارع و دیگران در زمینه موارد اتهام نبوده و در مورد آریانا نیز من نه ارتشی هستم و نه کار حساس اداری دارم که با او در تماس باشم.

دادستان خطاب به پژوهنده گفت: اعترافات سایر متهمین نشان دهنده آن است که شما محل شرکت خود را جهت تشکیل جلسات به این گروه اختصاص داده اید و سرهنگ حسینی نیز گفته است، پس از ملاقات با قطب زاده به محل شرکت شما رفته و چون در شرکت بسته بوده است، تلفنی با شما تماس گرفته و شما گفته اید در شرکت را باز می کنم. همچنین سرهنگ حسینی گفته است که جریان طرح را با شما در میان گذاشته است و شما زارع را با او آشنا کردید.

آنگاه دادستان نامه ای را که مشایخی از امریکا به عنوان سرهنگ حسینی نوشته و از طریق قاصدی که در مرز دستگیر شده است، [به دست آمده] قرائت کرد. در این نامه - که قرار است متن کامل آن از طریق جراید انتشار یابد - خطاب به سرهنگ سیدقاسم حسینی نوشته شده که از طریق واسطه با سازمان سیا تماس گرفته شده و شما به عنوان یک عامل معرفی شده اید و من نیز عنوان رابط را دارم. در این نامه همچنین آمده است که از ما خواسته شده به عنوان اولین حرکت، یکی از شخصیت های مهم مملکتی را صید کنیم. در قسمتی از این نامه اسم پژوهنده نیز آمده و مطالب آن نشانه اطلاع وی از جریان می باشد. در این موقع سرهنگ سیدقاسم حسینی در آخرین دفاع خود گفت: در رابطه با این نامه باید بگویم که مشایخی همان طور که از محتوای نامه اش نیز مشخص می شود، تعادل روانی ندارد و نباید روی مطالب وی حساب کرد. وی افزود: اعضای محترم

دادگاه بهتر از هر کس هر یک از ما را می شناسند و میزان دخالت ما را در این جریان می دانند. من ضمن طلب مغفرت مکرر، اعلام می کنم که سیاسی نیستم.

سرهنگ نجفی به عنوان آخرین دفاع گفت: من از موضوع براندازی هیچ گونه اطلاعی نداشته و هیچ گونه دخالت مادی و معنوی در این اقدام نداشته ام و به هیچ دسته و گروه یا هر نوع عقیده و فکری وابستگی ندارم، ولی بشر جایز الخطاست و در برخی موارد من دچار اشتباه و خطا شده ام که امیدوارم خداوند مرا ببخشد.

ص: ۲۷۶

سپس سرهنگ بازنشسته محمود زرین خامه در آخرین دفاعیات خود گفت: هرچه در اوراق بازجویی من قید شده تأیید می‌کنم و به هر حکمی که صادر شود تسلیم محض هستم. وی گفت: من به خاطر اینکه بتوانم برای پسر من در خارج ارز بفرستم در این راه کشیده شدم، ولی در متن براندازی نبودم، فقط تلاش مذبحانه ای کردم.

آنگاه مسعود ریاضی در آخرین دفاعیات خود مدعی داشتن مبارزه در رژیم گذشته و اینکه ۲۱ سال پیرو امام بوده است، شد و گفت: من در انجمنی هستم که بسیاری از نهضت‌ها از جمله نهضت الجزایر از آن نشئت گرفته است، وی ضمن دفاع از قطب زاده و دیگر متهمان حاضر در این جلسه گفت: من از دادگاه تقاضای بخشودگی نمی‌کنم چون معتقدم بدون خواست خدا حتی یک برگ از درخت نمی‌افتد.

بر اساس همین گزارش جلسه دادگاه مقارن ظهر به کار خود پایان داد و اعضای دادگاه برای صدور حکم صادق قطب زاده و ۱۲ تن از همدستانش وارد شور شدند.

ضمناً خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی کسب اطلاع کرد که پرونده ۱۳ متهم حاضر مختومه اعلام شد، ولی پرونده چند تن دیگر در حال تکمیل است و عده ای نیز در رابطه با این گروه، تحت تعقیب هستند که هنوز دستگیر نشده اند. خبرنگار ما در گزارش خود می‌افزاید: با توجه به قرائن موجود، احتمالاً اگر پرونده مالی قطب زاده احتیاج به بررسی مجدد نداشته باشد، احکام متهمان اوایل هفته آینده صادر خواهد شد و در صورت بررسی بیشتر این احکام، یک هفته بعد صادر و انتشار خواهد یافت. (۱)

ضمیمه گزارش ۲۶۶

قطعه نامه هشت ماده ای مستقل سران کشورهای عرب که در پایان کنفرانس مراکش منتشر شد به این شرح است:

۱- عقب نشینی اسرائیل از همه سرزمین های اشغالی اعراب پس از جنگ ژوئن ۱۹۶۷، از جمله بخش عربی بیت المقدس.

۲- برچیده شدن آبادی هایی که اسرائیل پس از سال ۱۹۶۷ احداث کرده است.

۳. تضمین آزادی مذهب برای همه مذاهب در اماکن مقدس بیت المقدس.

۴- تأکید مجدد بر حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین به دست خود و اعمال همه حقوق غیرقابل انتقال مردم فلسطین تحت رهبری سازمان آزادی بخش فلسطین، تنها نماینده قانونی آنها.

۵- قرار گرفتن کرانه غربی رود اردن و نوار غزه تحت قیومیت سازمان ملل متحد باید برای یک دوره موقت که از چند ماه تجاوز نکند.

۶- ایجاد یک کشور مستقل فلسطین که پایتخت آن بیت المقدس باشد.

۷- تضمین صلح از طرف شورای امنیت سازمان ملل متحد برای همه کشورهای منطقه، از جمله کشور مستقل فلسطین.

۸- تضمین این اصول از طرف شورای امنیت سازمان ملل متحد. (۲)

ص: ۲۷۷

۱- ۲۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۷.

۲- ۲۸. مأخذ ۱۱، ص ۲۴.

در حالی که نیروهای مسلح ایران مشغول شناسایی و طرح ریزی چند عملیات زمینی علیه ارتش عراق هستند، تبادل آتش توپخانه بین نیروهای خودی و دشمن در مناطق مختلف جبهه های جنگ ادامه دارد. نیروهای ایران با اجرای آتش سنگین بر روی خطوط پدافندی نیروهای عراق تلفات و خساراتی به نیروهای دشمن وارد آوردند. دشمن نیز همانند روزهای قبل مناطق مسکونی شهرهای مرزی از جمله آبادان و خرمشهر را گلولهباران کرد که در آبادان دو نقطه از شهر آتش گرفت و یک نفر مجروح شد. امروز ۱۰ تن از نیروهای ارتش جمهوری اسلامی و یک تن از نیروهای ژاندارمری نیز در سراسر جبههها به شهادت رسیدند.^(۱)

سخن گوی نظامی عراق اعلام کرد که هواپیماهای آن کشور یک نفت کش بزرگ را در جریان حمله به بندر بوشهر به آتش کشیده و منهدم کرده اند.^(۲) خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز با اعلام این خبر به نقل از مقامات رسمی عراق، با افزودن خبر تجاوز هواپیماهای عراقی به آسمان تهران به نحوی در پی القا صحت خبر حمله به بوشهر است. متن خبر آسوشیتدپرس چنین است: «مقامات رسمی عراق و شاهدان ایرانی گزارش دادند، هواپیماهای عراقی روز جمعه ساعاتی پس از بمباران بندر بوشهر در خلیج فارس برفراز آسمان تهران به پرواز درآمدند.^(۳) ... پیش از ظهر امروز به هنگام درخواست رادیو و تلویزیون دولتی ایران از مردم تهران برای ترک محل های کار خود، صدای آژیر خطر حمله هوایی به مدت یک دقیقه در این شهر به گوش رسید. بنابه اظهارات شاهدانی که از طریق تلفن با آنها تماس حاصل شد، در فضای تهران هیچ هواپیمای عراقی مشاهده نشده و در هیچ نقطه از تهران نیز بمبی ریخته نشده است.

-
- ۱- ۱. روزنامه کیهان، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳؛ و- سند شماره ۱۶۹۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، شماره ۵۹۶، ۱۹/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
 - ۲- ۲. سند شماره ۱۶۹۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، اداره دوم (فرماندهی اطلاعات)، شماره ۱۷۵/۱۵۹، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰.
 - ۳- در منابع داخلی و خارجی خبر مستقلی درباره تجاوز هواپیماهای عراقی به آسمان تهران وجود نداشت.

بیانیه عراق می گوید که مقدار زیادی دود حاصل از آتش سوزی در نفت کش آسیب دیده در بندر بوشهر، واقع در ۷۰ کیلومتری جنوب شرقی بندر مهم خارک مشاهده شده است. این سومین گزارش درباره حمله عراقی ها به تجهیزات ترمینال های نفتی ایران در طول شش روز گذشته محسوب می شود. (۱)

۲۷۳

خبرگزاری رویتر از راینزی دیپلماتیک ترکیه با عراق برای بازگشت دو کشتی آن کشور از بندر امام خمینی خبر داد. به گفته این خبرگزاری، یک سخنگوی وزارت خارجه ترکیه گفت: ترکیه می کوشد از عراق برای دو کشتیاش که در نتیجه جنگ خلیج (فارس) در بندر ایران گیر افتاده اند، اجازه عبور بگیرد. این اقدام در پی غرق یک کشتی ترکیه به نام "مارترانسپورتر" انجام شد که در روز ۱۳/۶/۱۳۶۱ هنگام ورود به بندر (امام) خمینی هدف اصابت موشکهای عراق، قرار گرفت. در این حمله سه تن از خدمه کشتی جان باختند. این سخنگوی ترک اعلام کرد که در تلاش برای به دست آوردن تضمینی برای عبور بلامانع دو کشتی ترکیه به نامهای "نازلی" و "عثمان اسکوری" است که بیش از دو هفته در بندر (امام) خمینی گیر افتاده اند. وی گفت: در این خصوص با دیپلماتهای عراقی مقیم آنکارا و بغداد تماس گرفته شده است. ظاهراً این دو کشتی، پس از تخلیه بار آهن، فولاد و غله در این بندر، از ترس اینکه هدف حمله هواپیماهای عراق قرار گیرند، نتوانستند این بندر ایرانی را ترک کنند. رویتر می افزاید: این سخنگوی وزارت خارجه ترکیه گفت، گزارشهای دریافت شده نشان میدهد که ایران کاروانی از کشتیهای جنگی تدارک میبند تا کشتیهای گیر افتاده را به سوی آبهای امن اسکورت کنند. (۲)

۲۷۴

بر اثر انفجار یک مین در جاده مرزی بانه که نیروهای سپاه بانه بر سر راه نیروهای شورشی تجزیه طلب کار گذاشته بودند، یک خودرو شورشی ها منهدم، یک نفر از آنان کشته و یک نفر دیگر نیز زخمی شد. (۳)

همچنین ۲ تن از وابستگان به سازمان کمونیستی کومه له در منطقه سروآباد در نزدیکی چشمیدر از توابع مریوان قصد کار گذاشتن یک مین ضد تانک را داشتند که بر اثر انفجار مین هر ۲ تن کشته شدند. از محل حادثه یک قبضه اسلحه و مقداری اسناد و مدارک سازمانی به دست آمد. (۴)

در این روز ۳ نفر از عناصر گروه های مسلح غیرقانونی "خبات" و "رزگاری" نیز خود را به نیروهای خودی تسلیم کردند. (۵)

۲۷۵

جمهوری اسلامی ایران در واکنش به اقدام آلمان در بازداشت و اخراج دانشجویان مسلمان ایران از آن کشور، با خلع ید از دولت آلمان در مدیریت انستیتو گوته، خود اداره این انستیتو را برعهده گرفت.

ص: ۲۸۰

- ۱-۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۶، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۳، نیکوزیا - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۰/۶/۱۳۶۱.
- ۲-۴. همان، ص ۲، آنکارا - خبرگزاری رویتر ۲۰/۶/۱۳۶۱؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۳-۵. سند شماره ۱۷۰۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۶، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۱۷۰۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی و عملیاتی، قرارگاه کربلا، شماره ۱۱۳، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۴-۶. روزنامه کیهان، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳؛ و- سند شماره ۳۴۷۰۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان، فرمانداری شهرستان مریوان به معاونت سیاسی اجتماعی وزارت کشور، ۱۸/۸/۱۳۶۱، صص ۲-۳.
- ۵-۷. روزنامه کیهان، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳، و- سند شماره ۱۷۰۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی عملیاتی، قرارگاه کربلا، شماره ۱۱۳، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

به گزارش روزنامه کیهان، ابراهیم اصغرزاده معاون امور بین الملل وزارت ارشاد، در ملاقات با کاردار سفارت آلمان غربی در ایران اعلام کرد که ظرف دو ماه آینده مسئولیت اداره انستیتو گوته که تا کنون به وسیله دولت آلمان غربی انجام می شد، به وزارت ارشاد اسلامی محول خواهد شد.

وی در این ملاقات در پاسخ به سؤال کاردار آلمان غربی که دلیل این اقدام را جویا شده بود، گفت: «همان گونه که ما با افراد خارجی برخوردی محترمانه داریم، می خواهیم که دولت ها نیز با دانشجویان ما که درحقیقت نمایندگان و جزئی از انقلاب ما هستند، برخوردی احترام آمیز داشته باشند. دولت آلمان غربی علی رغم ادعای خود مبنی بر درخواست ایجاد روابط فرهنگی بین دو کشور، پس از انقلاب اسلامی ایران، مواضع سیاسی خود را در تمامی امور دخالت داده و از نشر عقاید فرهنگی و اسلامی به شدت جلوگیری می کند و این برخلاف ادعای اوست.»^(۱)

دولت آلمان غربی نیز بی درنگ به این اقدام ایران عکس العمل نشان داد. به گزارش خبرگزاری آلمان، دولت آلمان فدرال از تصمیم ایران مبنی بر به دست گرفتن مدیریت انستیتو گوته در تهران ابراز تأسف کرد. سخنگوی وزارت خارجه آلمان فدرال گفت: «اقدام ایران به منزله قطع روابط دو کشور در زمینه امور مهم فرهنگی است.»^(۲)

رادیو کلن نیز درباره عکس العمل دولت آلمان و سابقه آلمان در دستگیری دانشجویان ایرانی در آن کشور گفت: وزارت خارجه آلمان فدرال، مشغول بررسی گزارش های واصله از تهران در مورد تصمیم اخیر ایران درباره انستیتو گوته است. این گزارش ها حاکی است، انستیتو گوته آلمان در پایتخت ایران، تا ۲ ماه آینده زیر نظر وزارت ارشاد اسلامی قرار خواهد گرفت. این اقدام ایران عکس العمل این کشور در برابر اخراج پنج دانشجوی ایرانی از جمهوری فدرال آلمان است. این پنج دانشجو جزو ۸۵ دانشجوی طرف دار ایران هستند که در آوریل (فروردین) سال گذشته پس از زد و خورد با مخالفین ایران در "ماینس"، دستگیر شده بودند. وزارت امور خارجه آلمان در آن زمان اعلام کرد که دادگاه استان "رایزن فالس" صلاحیت رسیدگی به اتهامات دستگیرشدگان را دارد. اقداماتی که در تهران علیه انستیتو گوته صورت گرفته به خاطر آن است که قرار است در آینده چند تن دیگر از طرفداران ایران محاکمه شوند.^(۳)

۲۷۶

دکتر محسن نوربخش رئیس کل بانک مرکزی ایران - که به منظور شرکت در اجلاس هیئت مدیره کمپانی کروپ به آلمان فدرال رفته است - درباره تصمیم ایران برای نفروختن سهام ایران در شرکت کروپ آلمان، افزایش ذخیره ارزی ایران، فروش بدون مشکل روزانه ۷/۱ تا ۲ میلیون بشکه نفت و تأکید بر تصمیم ایران برای بیمه کردن کشتی های نفت کش و تجاری با

ص: ۲۸۱

۱-۸. روزنامه کیهان، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲-۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۵، ۲۰/۶/۱۳۶۱، صص ۶-۷، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۶/۱۳۶۱.

نرخ یک درصد، مطالبی بیان کرد. به گزارش روزنامه کیهان وی گفت: «ایران به هیچ وجه قصد فروش سهام خود در کروپ و بابکوک را ندارد، زیرا این سرمایه گذاری ها فعلاً سودآورند.» وی در خصوص ذخایر ارزی ایران گفت: «در نتیجه سیاست های درست دولت ایران نه تنها ذخایر ارزی ما ثابت مانده، بلکه افزایش نیز یافته است.» وی یادآور شد: «با کشف سرمایه های مخفی شاه در ایران و انتقال آنها به بانک مرکزی ایران، مرتباً به ذخایر ارزی کشور افزوده می شود.»

دکتر نوریبخش خاطرنشان کرد: «ایران طی این مدت حتی قادر به خرید سهام و سرمایه گذاری در تعدادی از بانک های خارجی غیر امریکایی شده است.» رئیس کل بانک مرکزی ایران در این مصاحبه شایعه فروش طلای ایران را تکذیب کرد و گفت: «ما حتی مقداری طلا نیز برای افزودن به ذخایر ارزی خود خریداری کرده ایم.» دکتر نوریبخش در خصوص صادرات نفت ایران و جنجال های اخیر رژیم بغداد گفت: «خلاف جنجال های اخیر، صادرات نفتی ایران همچنان روزانه به طور متوسط بین ۷/۱ تا ۲ میلیون بشکه ادامه دارد و هیچ تانکر نفتی نیز تا کنون مورد حمله رژیم عراق قرار نگرفته است.» نوریبخش افزود: «ایران اخیراً سیستم بیمه ای جدیدی برای کشتی های نفت کش ایجاد کرده است که بر اساس آن، این نوع کشتی ها نیز همانند کشتی های تجاری که قبلاً توسط بیمه ایران، بیمه می شدند، با همان نرخ یک درصد بیمه خواهند شد و جالب آنکه تعهدات بیمه ایران در مقابل تانکرها و محموله نفتی آنها در صورت بروز حادثه به ارزشهای رسمی جهان پرداخت می شود.» وی افزود: «در این مورد مذاکراتی با بانک های انگلیسی در جریان است.» وی در پایان این مصاحبه خبر فروش نفت ایران به امریکا را تکذیب کرد و افزود: «احتمالاً نفت ایران از طریق دلالان بین المللی به امریکا فروخته شده است.» (۱)

۲۷۷

وزارت امور خارجه ترکیه از موافقت دولت ایران برای فروش گاز به ترکیه خبر داد. رادیو بی.بی.سی با اعلام این خبر افزود: وزارت خارجه ترکیه می گوید که برای این منظور لوله گاز بین دو کشور احداث خواهد شد. گفته می شود که این موافقت در دیدار هیئتی از ترکیه در تهران حاصل شده است. (۲)

روزنامه های ترکیه نیز در این باره اعلام کردند، با احداث لوله نفت و گاز بین دو کشور، ایران خواهد توانست گاز خود را از طریق ترکیه به اروپا صادر کند. (۳)

۲۷۸

پلیس عربستان سعودی امروز به صفوف حجاج ایرانی که دسته جمعی با سردادن شعارهایی مبنی بر محکومیت اقدامات امریکا و اسرائیل عازم محل برگزاری نماز جمعه در شهر مدینه بودند، حمله کرد. (۴)

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی در این باره به این شرح است: مأموران امنیتی پادشاهی سعودی درحالی که به گاز اشک آور و باتوم الکتریکی مجهز بودند، به صف زائران

۱- ۱۱. مأخذ ۸، ص ۲، بن - خیرگزاری جمهوری اسلامی.

۲- ۱۲. مأخذ ۹، ص ۱۴، رادیو بی.بی.سی، ۱۹/۶/۱۳۶۱.

۳- ۱۳. مأخذ ۳، ص ۹، آنکارا - خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

۴- ۱۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۷.

ایرانی که با دادن شعار و حمل پلاکارد و تصاویر امام امت عازم مسجد النبی محل برگزاری نماز جمعه بودند، حمله ور شدند و آنان را مورد ضرب و شتم قرار دادند. پلیس عربستان در این اقدام ۳۰ تن از حجاج ایرانی را مجروح یا دستگیر کرد.

مأموران امنیتی سعودی که قبل از اجتماع زائران ایرانی در مقابل مسجد اباذر مستقر شده بودند، پس از سخنرانی حجت الاسلام خوئی‌نی‌ها و درحالی که راهپیمایان جهت انجام مراسم نماز جمعه به طرف مسجدالنبی در حرکت بودند، به صف فشرده آنان حمله کرده و پلاکاردها را پایین کشیدند و کسانی را که عکس امام در دست داشتند، مورد ضرب و شتم قرار دادند و عده ای را نیز دستگیر کردند. بنابر همین گزارش، راهپیمایان ایرانی پس از این حادثه به راهپیمایی خود ادامه دادند و نماز جمعه را با دیگر مسلمانان جهان برگزار کردند.^(۱)

خبرگزاری رویتر نیز در این باره گزارش داد: پلیس عربستان هزاران ایرانی را که در مدینه گرد هم آمده بودند، متفرق کرد. سخنگوی دولت عربستان در این باره گفت: نیروهای عربستان تظاهرکنندگان ایرانی را که سبب ناراحتی زائران دیگر شده بودند، متفرق نموده و عکس‌ها و پرچم‌های آنها را توقیف کردند.^(۲)

۲۷۹

در پی نشست اخیر سران کشورهای عرب در فاس و تصویب طرحی که بر اساس آن موجودیت اسرائیل به رسمیت شناخته می‌شود، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران امروز با انتشار اطلاعیه‌ای ضمن محکوم کردن تصمیمات کنفرانس فاس، اعلام کرد که حل مشکل فلسطین جز با محو اسرائیل امکان پذیر نیست.

در این اطلاعیه آمده است: «وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ضمن محکوم کردن طرح‌های توطئه امریکا و اسرائیل در مقابله با آرمان فلسطین، قطعنامه کنفرانس سران عرب را نقطه عطف مهمی در روند این طرح‌ها می‌داند که هدف اساسی آنها به پایان بردن مبارزات امت فلسطین علیه تجاوزات امپریالیسم و صهیونیسم بین‌المللی است.»^{(۳)(۴)}

۲۸۰

تصویب طرح به رسمیت شناختن تلویحی اسرائیل در کنفرانس فاس در میان مقامات کشورهای مختلف بازتاب گسترده‌ای داشت. درحالی که مسئولین کشورهای مختلف از این طرح استقبال کرده‌اند، سخنگوی دولت اسرائیل از اینکه کنفرانس سران عرب در فاس مراکش نتوانسته موجودیت اسرائیل را صریحاً شناسایی کند، آن را کنفرانسی بی‌معنا دانست.

با پایان یافتن کنفرانس سران عرب در فاس مراکش مقامات برخی از کشورها درباره طرح تصویب شده در این کنفرانس به اظهار نظر پرداختند.

ص: ۲۸۳

۲-۱۶. مأخذ ۳، ص ۹، بحرین - خبرگزاری رویترا، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

۳- متن بیانیه وزارت خارجه ایران درباره قطعنامه کنفرانس سران عرب در ضمیمه این گزارش آمده است.

۴-۱۷. مأخذ ۱۴، ص ۱۱.

جورج شولتز وزیر خارجه امريکا درباره اين طرح گفت: واشنگتن طرح صلح ريگان را براي منافع اسرائيل بر طرحی که در کنفرانس فاس به تصويب رسیده است ترجيح می دهد. نکات کلی طرح فاس با مفاد طرح ريگان اختلاف جزئی دارد و دولت امريکا قویاً از طرح ريگان حمايت می کند. شولتز افزود: بيانيه ای که در پايان کنفرانس سران عرب در فاس منتشر شد در صورتی که نمايانگر شناسایی ضمنی اسرائيل باشد گامی بزرگ به جلو محسوب می شود. اين بيانيه اساساً به معنی پايان اجازه رسمی اعراب در زمينه حضور سی هزار سرباز سوری در لبنان است. بسياری اعلاميه فاس را به منزله شناسایی ضمنی اسرائيل تفسير می کنند و به احتمال زياد چنین است. (۱)

دولت آلمان غربی نیز در واکنش به تصويب طرح کنفرانس فاس آن را حرکتی مثبت دانست. سخن گوی دولت آلمان غربی گفت: دولت بَن تصويب طرح مشترک عربی را در فاس برای حل و فصل مناقشه خاورميانه "مثبت و مهم" می داند. بَن از تصويب طرح هشت ماده ای فهد برای صلح خاورميانه در کنفرانس فاس خرسند است و دولت فدرال اينک اين پيشنهاها را در جامعه اقتصادی اروپا با هم پيمانانش مورد بررسی قرار خواهد داد. دولت بَن همچنين از تمایل امريکا به شرکت در روند صلح خاورميانه خرسند است. (۲)

سخن گوی وزارت خارجه فرانسه نیز در اين باره گفت: به نظر می رسد سران عرب در فاس اصولی را پذيرفته اند که فرانسه از زمان های دور از آن حمايت می کرده است. اين اصول شامل شناسایی متقابل حق زیستن در صلح و امنيت بر کشورهای خاورميانه، حق تعیین سرنوشت برای فلسطینی ها و آزادی آنان به علاوه مذاکره با سازمان آزادی بخش فلسطین است. اين اصول همان بيانيه ای است که در ژوئن گذشته به تصويب سران جامعه اقتصادی اروپا رسید. (۳)

وزارت خارجه انگلیس نیز از تصمیمات کنفرانس سران عرب در فاس در مورد یافتن راه حلی برای به رسمیت شناختن اسرائيل اظهار خرسندی کرد. (۴)

همچنين خبرگزاری رسمی چین با اظهار رضایت از نتایج مثبت کنفرانس سران عرب در فاس آن را حرکتی استراتژیک در جهت منافع ملت های عرب توصیف کرد. وزارت خارجه ترکیه هم طرح صلح کنفرانس فاس را سازنده و مثبت و واقع گرایانه دانست. وزارت خارجه پاکستان نیز از نتیجه کنفرانس سران عرب در فاس ابراز رضایت کرد. (۵)

ص: ۲۸۴

۱- ۱۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۱۹. مأخذ ۱۴، ص ۳.

۳- ۲۰. همان.

۴- ۲۱. مأخذ ۱۸، ص ۳.

۵- ۲۲. همان، ص ۳.

در همین حال مقامات رژیم صهیونیستی در این باره واکنش‌های متفاوتی داشتند. در حالی که سفیر این رژیم در امریکا این اقدام را حرکتی مثبت دانست، سخن‌گوی دولت اسرائیل کنفرانس را بی‌معنا توصیف کرد.

موشه ارنس سفیر اسرائیل در امریکا درباره کنفرانس فاس گفت: تمایل اعراب برای انجام مذاکره، نشان می‌دهد که آنها به صلح در خاورمیانه علاقمندند. مسأله اصلی ابراز تمایل به انجام مذاکره است و خوشبختانه اعراب این کار را انجام داده‌اند و این موضعی است که پس از سی سال به آن رسیده‌اند.

این اظهارات در حالی مطرح شده است که سخن‌گوی مناخیم بگین نخست‌وزیر رژیم اشغالگر قدس کنفرانس فاس را بی‌معنا توصیف کرد. وی گفت: اینکه کنفرانس سران عرب در فاس مراکش نتوانست شناسایی موجودیت اسرائیل را صریحاً اعلام دارد، کنفرانس بی‌معنایی بود. (۱)

وزیر امور خارجه اسرائیل نیز تأکید کرد پیشنهادهای فاس هیچ چیز تازه‌ای دربر ندارد. اسحاق شامیر گفت: طرح فاس نه یک طرح صلح یا حل و فصل، بلکه طرح انهدام اسرائیل است و بنابراین به صورت یک ورق پاره باقی خواهد ماند. وی بر دشمنی با سازمان آزادی بخش فلسطین تأکید کرد و گفت: ما مبارزه خود را علیه سازمان آزادی بخش فلسطین تا نابودی کامل آن ادامه خواهیم داد. (۲)

در این میان واکنش یاسر عرفات و معمر قذافی به عنوان اعضای جبهه پایداری جالب توجه است. عرفات نتایج کنفرانس را "مثبت و مهم" دانست، در حالی که قذافی کنفرانس را "یک شکست تمام عیار" توصیف کرد.

یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین درباره کنفرانس فاس اظهار داشت: نتایج کنفرانس عالی فاس مثبت و مهم به نظر می‌رسند به ویژه در وضعیت دشوار کنونی جهان عرب. (۳)

ص: ۲۸۵

۱- ۲۳. مأخذ ۱۴، ص ۳.

۲- ۲۴. مأخذ ۱۸، ص ۳.

۳- ۲۵. همان.

معمّر قذافی رهبر لیبی - که در حال دیدار از اتریش است - پس از ملاقات با برونو کرایسکی صدراعظم این کشور در گفتگو با خبرنگاران، کنفرانس فاس را شکستی تمام عیار توصیف کرد و گفت: ارائه یا عدم ارائه این قبیل طرح ها از جانب برخی از کشورهای عربی بی فایده خواهد بود، چون به هر حال اسرائیل به جدال خود با اعراب ادامه خواهد داد.^(۱)

۲۸۱

صدام حسین رئیس جمهور عراق و حافظ اسد رئیس جمهور سوریه یک بار دیگر در فاس با هم ملاقات کردند. روزنامه جمهوری اسلامی به نقل از خبرگزاری رویتر در این باره نوشت: «صدام حسین و حافظ اسد رؤسای جمهور عراق و سوریه در ضیافت ناهاری که از سوی حسن شاه مغرب برای شرکت کنندگان در کنفرانس سران عرب ترتیب داده شده بود، به مدت سه ساعت با یکدیگر مذاکره کردند. در محل ملاقات، حسین شاه اردن، فهد شاه عربستان سعودی، حسن شاه مغرب، شیخ جابر الاحمد امیر کویت و یاسر عرفات رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین نیز حضور داشتند. در ابتدای مذاکرات دیده می شد که گاه شاه حسن و شاه فهد تلاش می کردند صدام و اسد را که در بعضی مواقع با صدای بلند صحبت می کردند، آرام کنند. رویتر می افزاید: حافظ اسد آخرین کسی بود که وارد چادر شد و خبرنگاران متوجه این مسئله شدند که وی با تمام حاضرین به جز شاه حسین، عرفات و صدام حسین دست داد. به هر حال اواخر ضیافت همه حاضران در محل مذاکره آرام بودند و لبخند بر لب داشتند.»^(۲)

در این حال شاه مراکش از تداوم دیدار حافظ اسد و صدام حسین در آینده خبر داد. به گزارش رادیو لبنان، ملک حسن دوم اعلام کرد: رؤسای جمهوری عراق و سوریه موافقت خود را برای گردهمایی مجدد خود با حضور ملک فهد، پادشاه عربستان سعودی در دو یا سه ماه آینده اعلام کردند. این گردهمایی برای حل اختلاف دو کشور برگزار می شود.^(۳)

۲۸۲

صدام حسین با سردبیران روزنامه های کویتی دیدار کرد و به برخی از سؤال های آنها درباره اختلاف نظر سوریه و عراق، طرح صلح با اسرائیل، تحولات جنگ ایران و عراق و اختلافات مرزی عراق و کویت پاسخ داد.^(۴) رضایت ضمنی از طرح فهد، کلی گویی درباره رفع اختلافات

ص: ۲۸۶

۱- ۲۶. مأخذ ۱۴، ص ۳.

۲- ۲۷. همان.

۳- ۲۸. مأخذ ۹، رادیو صدای لبنان، ۱۹/۶/۱۳۶۱.

۴- در این جلسه طارق عزیز معاون نخست وزیر و عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق، طه یاسین رمضان معاون نخست وزیر و فرمانده جیش الشعبی عراق، نعیم حداد رئیس مجلس عراق، سعدون حمادی وزیر خارجه عراق و مدیر بخش مطبوعات و اطلاعات دفتر ریاست جمهوری عراق حضور داشتند.

با سوریه و گلايه مندى تاريخى از اين کشور و پاسخ مبهم دربارهٔ ترسيم مرزهاى رسمى بين کويت و عراق حاصل اين گفت و گو بود. شرح گزارش راديو صوت الجماهير از اين ديدار چنين است: (۱)

حضرت رئيس جمهورى همان طور که در جلسهٔ شب گذشته اتفاق افتاد، ياسر عرفات پيشنهاد کرد تا ملک حسن دوم يک جلسهٔ ويژه بين شما، حافظ اسد و ملک حسين جهت حل اختلافات فيما بين ترتيب دهد، نظر شما راجع به اين پيشنهاد چيست؟

من به طور مستقيم به اين موضوع اشاره نمى کنم تا اين گونه نباشد که من افشا کنندهٔ اطلاعات جلسات محرمانهٔ کنفرانس باشم. اگر شما اين طور پيشنهاد بکنيد که صدام حسين و حافظ اسد و ملک حسين در يک جلسهٔ ويژه گرد آيند و اختلافات امت عرب را پايان دهند، من با تشکيل چنين جلسه اى موافق خواهم بود، چون ما هيچ مسئله يا منافع شخصى با کسى نداشتيم تا اينکه با حافظ اسد اختلاف پيدا بکنيم. اختلاف ما با سوريه به خاطر خط مشى سياسى دو کشور است نه چيز ديگر، اما راجع به اختلافات اردن با سوريه، من به خودم اجازهٔ اظهار نظر در اين باره نمى دهم، چون اردن پادشاه دارد، بايستی مشاهده کنيم که چه چيزى باعث اختلافات ما با سوريه شده است، آنها را بررسى و اصل تازه اى براى روابط خويش با آن کشور پيدا کنيم. آنچه در زمان گذشته اتفاق افتاده، هيچ خطرى در روابط ما به وجود نخواهد آورد. اگر چنانچه اعراب روابط جديدى براى خود اتخاذ کنند و اختلافات گذشته را کنار گذارند، به سود آنها خواهد بود. ما معتقد نيستيم که صدام حسين و حافظ اسد، يکجا جمع شده و دست در دست هم گذارند و با يکديگر رويوسى کنند، سپس اختلافات خاتمه يافته تلقى شود. بلکه اختلافات بايستی همان طورى که هست حل و فصل شوند. بايستی منافع شخصى را به سود منافع تمام امت عرب کنار نهاد. پس از اين مقدمه و اصولى که اعلام کردم، ديگر ما هر گونه جلسه اى را با حافظ اسد که در آن اختلافات دو کشور با حضور شاهد و ناظر بررسى شود، رد نمى کنيم.

جناب رئيس جمهورى نظر شما دربارهٔ طرح جديد امريکا در قبال حل مسئلهٔ فلسطين چيست و آيا شما طرح ديگرى را در نظر داريد؟

موضع سياسى عراق در قبال اسرئيل بر همگان به خصوص مردم کويت آشکار و روشن است. هر طرحى که از سوي بيگانگان چه امريکا چه غير که دربارهٔ حقوق اعراب پيشنهاد شود، بايستی بررسى شود و اعراب در برابر آن بى تفاوت ننشينند. در واقع عراق در آن وضعى نيست که طرحى را براى اعراب پيشنهاد کند، ولى در عين حال از هر طرحى که به سود اعراب باشد طرفدارى خواهد کرد.

ص: ۲۸۷

۱- در متن مصاحبه، سؤال سردبيران روزنامه هاى کويت با علامت و پاسخ رئيس جمهور عراق (صدام) با علامت ۰ آمده است.

جناب رئیس جمهوری، در اولین لحظات جلسهٔ محرمانه، هنگامی که شما و حافظ اسد مذاکرات رودرروی خود را آغاز کردید، شما سوریه را با رمز و اشاره نام بردید، دقایقی بعد، نام سوریه را به زبان آوردید، سپس ساعتی بعد، حافظ اسد را برادر حافظ خطاب کردید، آیا این دلالت بر مثبت بودن نتیجهٔ این جلسه نمی کند؟

سؤال دوم این است که نیروی هوایی عراق جزیرهٔ ایرانی خرج (خارک) و کشتی هایی که به آن جزیره رفت و آمد می کنند، مورد حمله قرار می دهد، آیا تصور نمی کنید که عمل شما، اقدام تلافی جویانه و احمقانهٔ ایران را به بندرهای کویت و عربستان سعودی - که دروازهٔ عراق به کشورهای خارجی می باشند - به دنبال داشته باشد؟ آیا شما معتقد نیستید که این عمل خطری برای کشورهای خلیج [فارس] تلقی می شود؟

• در ارتباط با سؤال اول شما، من هیچ صحبتی دربارهٔ آنچه در جلسهٔ محرمانه که بین من و حافظ اسد برگزار شد، ندارم، چون جلسه محرمانه بوده است، اما دربارهٔ الفاظی که من در این جلسه به حافظ اسد اطلاق کردم مثلاً رئیس حافظ و یا برادر حافظ، این به معنی تغییر برداشت من در مورد حافظ اسد نیست، بلکه نشانگر احترام و نوع خطابی است که سران عرب در جلسات کنفرانس به یکدیگر می کنند. ما معتقدیم که امت عرب بایستی یکپارچه و با همدیگر صمیمی باشند، چونکه هم اکنون سرزمین های عربی و ملت عرب از سوی بیگانگانی نظیر ایران، مورد تاخت و تاز قرار گرفته است. همانطور که اطلاع دارید کویت از جمله اهداف آیندهٔ حکام ایران است، شما از اظهارات مقامات ایرانی بر علیه کویت، به خصوص پس از عقب نشینی نیروهای عراقی از خاک ایران، به خوبی آگاه هستید. آنها حملات آتی خود را به مرزهای کویت دانستند و درصدد بودند که پس از اشغال خاک عراق، مرزهای کویت را مورد تجاوز قرار دهند. آنها خود را در حمله به این کشور یا آن کشور عربی آزاد می دیدند، بنابراین وضعیت ما با دیگر کشورهای عربی مشترک است. لذا هنگامی که لفظ برادر حافظ یا برادر صدام اطلاق می شود به معنی احساسات عمیق اعراب نسبت به همدیگر است. ما این لفظ را از روی ایمان و شعور و با مسئولیت اطلاق می کنیم. برای ما، اطلاق کردن این لفظ به کسانی که دارندهٔ شناسنامهٔ عربی هستند ولی جلو اعراب ایستاده اند، سنگین است.

اما پاسخ سؤال دوم شما، در تاریخ جنگ ها، قوانین ثابتی حاکم است. ما از طریق ستاد فرماندهی نیروهای مسلح، همگان را از حمله آینده در مناطق مورد نظر خویش که جزئی از قلمرو آبی ایران است، مطلع کردیم. ما به هر کشتی ایرانی که در آب های خلیج [فارس] به جز در نزدیکی آب های جزیره خرج [خارک] رفت و آمد کند حمله نمی کنیم. ما از این اصل پیروی خواهیم کرد، لذا ایران هیچ عذر و بهانه ای جهت حمله به بندرهای کشورهای خلیج [فارس] را نخواهد داشت، چون عراق از بندرهای کویت و عربستان سعودی یا بحرین، ایران را مورد حمله قرار نداده است. اگر چنانچه ایران می خواست یک عکس العمل احمقانه انجام دهد، این کار را کرده بود.

آیا حل اختلافات سوریه با عراق مستلزم کوتاه آمدن طرفین از خواست های قبلی خویش نمی باشد؟

• ما آماده پس دادن هر آنچه از سوریه گرفته ایم هستیم، اگر چنانچه تقصیر از ما بوده است ما خویش را سرزنش می کنیم. در مقابل اگر به رژیم سوریه بگوییم شما در فلان مورد بیش از یک بار اشتباه کردید و بایستی از آن دست بردارید، آن رژیم می بایست دست بردارد.

لکن سوری ها می گویند که عراق به سال ۱۹۷۶ صدور نفت خویش را از خاک سوریه به ترکیه تغییر داد.

• این مطلب صحیح است، ولی نفت ما از طریق خلیج [فارس] به ترکیه و به خارج صادر می شود. به طور خلاصه بایستی عرض کنم که به سال ۱۹۷۲ ما نفت را ملی کردیم. پس از این اقدام انقلابی، گفتند که نفت اجازه عبور از خاک سوریه را نخواهد داشت، مگر اینکه هزینه های آن را افزایش دهید. ما برای اینکه اقدام ملی کردن نفت با شکست مواجه نشود، پذیرفتیم. اختلافات تا اینجا حل نشد، لذا ما تصمیم گرفتیم راه دیگری برای صدور نفت خویش به خارج پیدا کنیم، نفت شمال کشور را از طریق نصب لوله های جدید به نفت جنوب کشور متصل کردیم و به آب های خلیج [فارس] رساندیم. بار دیگر در سال ۱۹۷۹، با سوریه توافق کردیم که مجدداً صدور نفت خویش را از خاک این کشور از سر بگیریم. به سال ۱۹۸۱ صدور نفت ما از طریق خاک سوریه آغاز شد. باز دوباره از ما، علی رغم شرایط سخت جنگی، درخواست افزایش هزینه کردند، ما ناچاراً آن را قبول کردیم، ولی سوریه کلیه موافقت نامه های امضا شده بین طرفین را نقض و مجدداً صدور نفت عراق را از خاک خود قطع کرد. این یک واقعیتی است از سوی رژیم می که این گونه عمل می کند.

رئیس جمهوری، از شما سؤالی در رابطه با جنگ ایران و عراق داریم. اولاً، تلاش های صلح جویانه الجزایر و ترکیه به کجا رسید؟ ثانیاً، آیا کشورهایی که از جنگ شما حمایت کردند، هنوز کمک های نظامی و اقتصادی خود را دنبال می کنند و یا اینکه به خاطر نابسامانی های مالی آن کشورها، این کمک ها کاهش یافته است؟

• راجع به سؤال اول شما، ترکیه وساطت خود را متوقف کرده است. اما من راجع به سؤال دوم شما، هیچگونه پاسخی نمی‌دهم، چون این موضوع مربوط به ماست.

نقطه نظر سوریه راجع به روابط دوستانه خود با ایران چگونه است؟

• طرفداری سوریه از ایران به طور آشکار و پنهانی بر همگان روشن است، ما از سیاست آنها هیچ سردر نمی‌آوریم.

موضع مصر در قبال جنگ تجاوزگرانه علیه عراق چیست؟

• در واقع، موضع حسنی مبارک، آنچه خود بر زبان آورده و یا از سوی نمایندگانش تابه حال اعلام شده، این است که به عنوان یک عرب از عراق حمایت خواهد کرد. سیاست آنها بر این اصل استوار است که جنگ بایستی از طریق مذاکره خاتمه یابد و ایران بایستی به اقدامات صلح جویانه عراق پاسخ مثبت بدهد.

طرحی راجع به ترسیم مرزهای عراق و کویت پیشنهاد شده است، این طرح چه ربطی به وحدت اعراب دارد؟

• نظر عراقی‌ها این است که وحدت عربی، مگر از طریق مرزبندی‌های موجود بین کشورهای عربی و بدون هیچ‌گونه اختلاف مرزی تحقق نمی‌پذیرد؟! ما هیچگونه تغییری در طرز تفکر اعراب راجع به این مسئله نمی‌یابیم. اگر بین کشورهای عربی مرزی نباشد و رئیس‌جمهور آن کویت باشد، هیچ فرد عربی با آن مخالفت نخواهد کرد. (۱) امیدوارم این مسئله شما را نگران نکند چون از آن فراتر، افزایش اعتماد بین طرفین است و این امر به وقوع پیوسته است. (۲)(۳)

۲۸۳

شیخ صباح الاحمد الصباح معاون نخست وزیر و وزیر خارجه کویت، در گفت و گویی با نشریه عربی "المجله" چاپ انگلستان، به تشریح مواضع کشور متبوعش درباره تحولات خاورمیانه و جنگ ایران و عراق پرداخت. متن این مصاحبه بدین شرح است:

«آیا به نظر شما شورای همکاری خلیج [فارس] نقش خود را به سود اعراب بازی کرد؟»

شورای همکاری خلیج [فارس] با تمام قدرت راهش را ادامه می‌دهد و وحدت خلیج [فارس] که در شورای همکاری این کشورها نهفته است ستون محکمی در وحدت اعراب است.

ص: ۲۹۰

۱- نکته ای که باید بدان توجه داشت، این است که صدام حسین پس از پایان جنگ ایران و عراق، با همین بهانه‌ها به کشور کویت حمله کرد و ضمن اشغال و غارت ثروت‌های این کشور، چاه‌های نفت کویت را آتش زد و سرزمین کویت را به خرابه ای تبدیل کرد.

۲- * خبرگزاری جمهوری اسلامی در خبری اعلام کرد: در یک ماه اخیر صدام مبلغ ۲۱ میلیون دلار بین نویسندگان و رؤسای مطبوعات و خبرگزاری کویت تقسیم کرده است. پرداخت این مبلغ برای آن انجام شده است که این رسانه ها علاوه بر تحریف اخبار و گزارش های جنگ، در برابر ادعاهای ارضی عراق نسبت به سرزمین های کویت سکوت کنند. [روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۳].

۳- ۲۹. همان، صص ۱۹ - ۲۲، رادیو صوت الجماهير، ۱۹/۶/۱۳۶۱.

نظر شما دربارهٔ اوضاع جاری خلیج [فارس] چیست؟

چیزی که اوضاع منطقه خلیج [فارس] را پیچیده و تیره کند وجود ندارد و با این وجود ما در مورد آنچه در جریان است بیداریم و در حال حاضر اوضاع به شکل طبیعی خود می‌گذرد.

جنگ ایران و عراق به کجا می‌رود و به نظر شما چگونه پایان می‌یابد؟

از جنگ ایران و عراق به جز دشمنان ایران و عراق کسی استفاده‌ای نمی‌برد و از صمیم دل آرزو داریم این جنگ که نیروی انسانی و غیرانسانی دو کشور را از میان برده، متوقف شود. مادامی که این جنگ پایان نیافته و میان دو همسایه که در حقیقت صلح برای منطقه ما محسوب می‌شود، صلح برقرار نشود، خیال ما راحت نیست.

در حال حاضر الجزایر در مورد جنگ ایران و عراق میانجیگری می‌کند. امید این تلاش به پیروزی تا چه اندازه است و موضع شما در خصوص آن چیست و نتیجه گفت و گوی شما با وزیر امور خارجه الجزایر چه بود؟

ما تلاش الجزایر را برای حل جنگ تأیید نموده و ارج می‌نهمیم و بدون شک ما با تمام قدرت از همه تلاش‌ها که برای متوقف نمودن خونریزی‌ها مبذول می‌شود، حمایت می‌کنیم. چون توقف این جنگ بدون شک موضع اعراب را تقویت خواهد کرد و موضع [کنفرانس] اسلامی که دائماً حلال قضایا در کشورهای اسلامی است، با حل قضایای عراق و ایران که دو عضو فعال در جهان اسلامی و عربی هستند نیز تقویت خواهد شد.

به نظر شما موانعی که بر سر راه صلح ایران و عراق قرار دارند، کدامند و [نتیجه] تلاش‌های کویت و تماس‌هایش در این منطقه چیست؟

من معتقدم که تلاش سازنده جاری، موانع را از میان خواهد برد. به ویژه اینکه صلح میان ایران و عراق [موضع آنان] را در مقابل طمع کاران، که ادامه این جنگ جهت از بین بردن قدرت [این دو] کشور برایشان مهم است، نیز تقویت خواهد کرد. اما تلاش‌های کویت در این زمینه همچنان ادامه دارد.

ایران چندین بار کشورهای خلیج [فارس] را به همکاری با عراق متهم کرد، نظر شما درباره این اتهامات چیست؟ و راجع به تهدیدات مستقیم ایران و اعلام بسیج عمومی در مرز توسط کویت چه می‌گوئید؟

اینکه گفته شده در کویت بسیج عمومی اعلام شده، مطلبی مبالغه آمیز است و اگر بسیجی باشد، پس باید بعد از تجاوز اسرائیل به لبنان و بی احترامی نسبت به کشورها و مباران راکتور اتمی عراق در همه کشورها بسیج عمومی اعلام می شد. اما راجع به اتهامات بی اساسی که حقیقت ندارد، تفسیری نداریم جز اینکه آنها را محکوم کنیم یا نسبت به آنها توجهی نکنیم.

شایع است که یک ابرقدرت پشت سر این جنگ است، نظر شما چیست؟

در اهداف برخی از ابرقدرت ها مطلقاً شک نمی کنیم و شاید دست خبیثی در شعله ور شدن آتش جنگ جهت استفاده از آن وجود داشته باشد؛ چون اگر ابرقدرت ها ببینند که از خلال جنگ منافع و اغراضشان برآورده می شود زیان هایی که به دیگران می رسد برایشان بی اهمیت است.

تا چه اندازه به این موضوع که نقشه های خطرناکی برای برهم زدن امنیت کشورهای منطقه در جریان است معتقدید؟ و آیا این تصور، شورای همکاری خلیج [فارس] را بر آن نداشت که نسبت به امنیت منطقه بیشتر فکر کند؟

دشمنان همیشه برای رسیدن به طمع های خود برای همه جا نقشه می کشند، اما در مورد امنیت منطقه، ما مسؤول حفاظت و دفاع از آن در برابر هر خطر خارجی هستیم و شورای همکاری به سوی تحقق امنیت در خلیج [فارس] و حفاظت از استقرار و حاکمیت کشورها و ملت هایش پیش می رود. (۱)

۲۸۴

در پی تحریم صنعت نفت لیبی از طرف امریکا و شرکت های امریکایی و خارج شدن کارشناسان نفتی امریکا از لیبی، نخستین گروه از کارشناسان و متخصصان صنعت نفت ایران به همراه خانواده های خود برای اقامتی یک ساله عازم لیبی شدند تا جایگزین متخصصان نفتی امریکایی در آن کشور شوند.

به گزارش خبرنگار واحد مرکزی خبر، گروه اعزامی شامل ده تن از متخصصان رشته های مختلف صنعت نفت ایران است و قرار است پس از این گروه، گروه های دیگری از کارشناسان نفتی ایران برای همکاری با صنعت نفت لیبی به آن کشور فرستاده شوند. آقای "کلهر" معاون وزارت نفت - که به همراه این هیئت عازم لیبی شده است - در یک گفت و گوی رادیو و تلویزیونی با خبرنگار واحد مرکزی خبر گفت: «این نخستین گروه از کارشناسان نفتی ایران هستند که به لیبی عزیمت می کنند تا جای امریکایی هایی را که حدود شش ماه قبل لیبی را ترک کرده اند بگیرند. در حدود شش ماه قبل به دنبال اختلافاتی که امریکا با لیبی پیدا کرد، کارشناسان امریکایی خاک لیبی را ترک کردند و همان موقع جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد تا کارشناسان ایرانی جای کارشناسان امریکایی صنعت نفت لیبی را بگیرند تا صنعت لیبی با مشکلی برخورد نکند.

ص: ۲۹۲

۱ - ۳۰. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان"، شماره ۲۴۸، ۳۰/۷/۱۳۶۱، نشریه "المجله"، چاپ انگلستان، ۱۰ سپتامبر ۱۹۸۲ ۱۹/۶/۱۳۶۱.

بعد از این تصمیم، گروهی از کارشناسان صنعت نفت ایران برای بررسی نیازهای لیبی عازم آن کشور شدند و پس از آن نیز هیئتی از لیبی برای استخدام متخصصین نفتی ایران به تهران آمد و با متخصصین داوطلب ایرانی مصاحبه هایی انجام دادند و تأیید کردند که بسیاری از کارشناسان ایرانی از نظر تخصص بالاتر از کارشناسان امریکایی هستند که در لیبی کار می کردند.»(۱)

۲۸۵

امروز ۳۰ خودرو حامل مهمات و موشک از طریق پل شناوری که بندر ام القصر عراق را به کویت متصل می کند، وارد این بندر شدند و از آنجا به سوی فو حرکت کردند. این خودروها پس از ورود به فو، محموله های خود را در این شهر تخلیه کردند.»(۲)

۲۸۶

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق شاخه رامسر، در درگیری با نیروهای سپاه رامسر - هنگامی که عرصه بر آنان تنگ شده بود - با خوردن قرص سیانور خودکشی کردند.»(۳)

ضمیمه گزارش ۲۷۹

متن بیانیه وزارت خارجه ایران درباره قطعنامه کنفرانس سران عرب بدین شرح است:

«بسم الله الرحمن الرحيم

اسرائیل باید از صفحه روزگار محو شود. (امام خمینی)

کنفرانس سران عرب در فاس مراکش با صدور قطعنامه ای بر محور شناسایی رژیم غاصب صهیونیستی به کار خود پایان داد. وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ضمن محکوم کردن طرح های توطئه آمیز امریکا و اسرائیل در مقابله با آرمان فلسطین قطعنامه کنفرانس سران عرب را نقطه عطف مهمی در روند این طرح ها که هدف اساسی آنها به پایان بردن مبارزات امت فلسطین علیه تجاوزات امپریالیزم و صهیونیزم بین الملل است دانسته و اعلام می دارد:

۱- شناسایی رژیم صهیونیستی در کنفرانس فاس، مهر تأییدی از سوی سران عرب شرکت کننده در کنفرانس بر اشغال فلسطین و بیت المقدس و تجاوزات مکرر امریکای جنایت کار و صهیونیسم غاصب به سرزمین های اسلامی و تحقیر امت اسلام طی سی و چهار سال جنایت و تجاوز اسرائیل است. این شناسایی درعین حال، نشانه بی توجهی کامل به مظلومیت امت آواره فلسطین و نمونه برجسته همدستی پاره ای از سران مرتجع کشورهای عربی با استکبار جهانی و صهیونیزم بین الملل در جهت تحقق روند کمپ دیوید می باشد.

۲- حل مسئله فلسطین جز با برکندن غده سرطانی اسرائیل از منطقه و بازگرداندن سرزمین فلسطین و بیت المقدس به صاحبان

اصلی آن امکان پذیر نیست. استمرار مبارزه قهرآمیز و آشتی ناپذیر امت اسلام با اتکا به خداوند و بهره گیری از روش های مکتبی مبارزه، ضامن آزادی قدس و سرزمین اشغال شده فلسطین است.

۳- اسرائیل غاصب با برخورداری از حمایت کامل امریکای جهان خوار، در راه تحقق بخشیدن به رویای شیطانی اشغال سرزمین های اسلامی، از نیل تا فرات، لحظه ای از حرکت باز نخواهد ایستاد. عقب نشینی در برابر مطامع استکبار و صهیونیسم و اعطای این گونه امتیازات، تنها راه تجاوزات آتی استکبار را هموارتر ساخته و به اسرائیل جنایت کار برای ادامه روش های تحقیرآمیز جرئت بیشتر خواهد بخشید.

ص: ۲۹۳

۱- ۳۱. مأخذ ۱۴، ص ۹.

۲- ۳۲. سند شماره ۱۷۰۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، شماره ۶۱۰، ۲۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- ۳۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "نشریه گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۸، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۷، رامسر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۶/۱۳۶۱.

۴- در اوج تهاجمات وحشیانه رژیم صهیونیستی به رزمندگان فلسطینی، یک میلیارد مسلمان جهان اکنون بیش از همیشه با آرمان فلسطین احساس همدردی و پیوند می نمایند. درحقیقت امروز هر مسلمان متعهد در هر گوشه جهان، یک فلسطینی مظلوم و ازجان گذشته است. این گونه سازش، قطعاً مورد تأیید ملت ها در این کشورها نبوده و بی تردید عزم توده های میلیونی مسلمان را در حمایت از آرمان فلسطین و مقابله نهایی با استکبار، صهیونیسم و رژیم های وابسته راسخ تر خواهد ساخت.

۵- جمهوری اسلامی ایران حمایت همه جانبه از آرمان فلسطین و مبارزه برای آزادی فلسطین و بیت المقدس را وظیفه اسلامی خود می داند و در این راه همواره در کنار امت فلسطین تا کسب پیروزی نهایی خواهد ماند.

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران. «(۱)

ص: ۲۹۴

۱- ۳۴. مأخذ ۱۴، ص ۱۱.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، امروز یک کشتی باری یونانی، به نام "اوان کلیا" با ظرفیت ۱۰۸۰۰ تن، در ساعت ۴:۳۰ بامداد پس از تخلیه بار خود، در راه بازگشت از بندر امام خمینی دچار سانحه شد و به گل نشست. در ساعت ۱۱:۳۰ یک هواپیمای عراقی از فرصت استفاده کرد و این کشتی را هدف قرار داد. کشتی یونانی جزء یک کاروان متشکل از پنج کشتی باری بود که در ساعت ۴ بامداد بندر امام را ترک کرده بود. (۱)

خبرگزاری رویتر نیز به نقل از سخنگوی وزارت امور تجارت دریایی یونان اعلام کرد که یک کشتی یونانی در ۲۵ مایلی بندر امام خمینی ایران هدف بمبهای عراقی قرار گرفته و به گل نشسته است. این خبرگزاری افزود: همه کارکنان این کشتی سالم اند و در انتظار بازگشت به کشورشان هستند. (۲)

همچنین رادیو صوت‌الجماهير بغداد در اینباره گزارش داد: «در ساعت ۱۱:۳۵ صبح امروز هواپیماهای جنگنده قهرمان ما به یک هدف دریایی دشمن در مدخل "خور موسی" حمله کرده و آسیبهای مستقیمی بدان وارد آورده و آن را منهدم و در دریا غرق کردند. تمامی هواپیماها بعد از انجام مأموریت، سالم به پایگاه خود بازگشتند.» (۳)

شهر آبادان امروز نیز زیر آتش توپخانه و خمپاره‌انداز دشمن قرار داشت. بر اثر گلوله‌باران این شهر، ۳ تن شهید و ۱۰ تن دیگر مجروح شدند. (۴)

در ادامه ارسال کمکهای نظامی کشورهای مختلف به عراق، امروز ۱۸۵ خودرو ذیل ساخت روسیه، از طریق عربستان سعودی و کویت وارد عراق شد. (۵)

همچنین ۲۷ خودرو حامل مهمات و تجهیزات نظامی از عربستان وارد عراق و در پادگان "التاجی" این کشور تخلیه شد. ۱۳۰ تریلر خالی نیز در ساعت یک بامداد برای بارگیری سلاح و مهمات از عراق وارد کویت شدند. (۶)

۱- ۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۷۶، ۲۱/۶/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۷۸، ۲۳/۶/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، رویتر، ۲۲/۶/۱۳۶۱.

۳- ۳. واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۲۱/۶/۱۳۶۱، رادیو صوت‌الجماهير،

۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- مأخذ ۱، ص ۵، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

۴-۴. سند شماره ۱۲۵۶۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، واحد عملیات سپاه پاسداران آبادان، اطلاعات عملیات شماره ۴۶۶، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

۵-۵. سند شماره ۱۷۰۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۶-۶. سند شماره ۱۶۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۷۸، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.

روزنامه کیهان از اعزام گروه های فراوانی از مردم شهرها و بخش های مختلف کشور به جبهه های جنگ خبر داد. به نوشته این روزنامه، «در پی فرمان امام امت مبنی بر تقویت هرچه بیشتر جبهه های نبرد حق علیه باطل، در هفته های اخیر، هزاران نفر از شهرها، بخش ها و روستاهای مختلف سرزمین انقلابی مان عازم نبرد با متجاوزان و مزدوران رژیم بعثی عراق شدند. بر اساس گزارش های رسیده، رزمندگان ایثارگر در میان استقبال پُرشور روحانیون، خانواده ها و مردم مناطق مختلف کشور با سر دادن شعارهایی علیه امریکا و مزدورانش عازم جبهه های نبرد شدند.»^(۱)

امروز آخرین مرحله عملیات ثارالله که نیروهای یگان ضربت جندالله سپاه صائیندژ از ۱۸/۶/۱۳۶۱ با هدف شکستن محاصره پایگاه جوانمرد، متلاشی کردن پایگاههای عناصر کومه له و پاک سازی روستاهای جنوب صائین دژ آغاز کرده بودند، پایان یافت. نیروهای عمل کننده در مدت سه روز موفق شدند، روستاهای "حیدر مست"، "کوتا کند"، "یاقور کلاته"، "سرکاشه"، "فشلان قدیم"، "شامغان"، "کانی سان"، "جود سماگان" و "غیب علی" را پاک سازی و دو پایگاه عناصر کومه له در این منطقه را متلاشی کنند. در این عملیات که در سه مرحله انجام شد، ۴۰ نفر از عناصر سازمان کومه له کشته و تعدادی زخمی شدند که جنازه ۱۳ تن از آنان در منطقه جا مانده است. همچنین ۳۰ نفر از شورشیان نیز به اسارت نیروهای خودی در آمدند که در مجموع از آنان، ۲۰ سلاح انفرادی، یک موشک انداز آر.پی.جی، ۲ موتورسیکلت، یک خودرو جیب و یک بیسیم به دست آمد. از نیروهای خودی نیز ۵ تن شهید، ۷ نفر مجروح و ۲ نفر به گروگان گرفته شدند.^(۲)

در ادامه عملیات نیروهای قرارگاه حمزه در منطقه تورجان (ترجان) در شمال غربی سقز - که در عمق ۳۰ کیلومتری منطقه انجام شد - نیروهای این قرارگاه با انهدام یک پایگاه مهم و استراتژیک سازمان کومه له، روستای تورجان و ارتفاعات مشرف بر آن را پاک سازی کردند. در این عملیات که از ۱۶/۶/۱۳۶۱ آغاز شده بود، ۳۰ تن از عناصر کومه له کشته شدند و بسیاری از امکانات و تجهیزات آنان، از جمله ۳۰ موشک هدایت شونده و مقادیر فراوانی سلاح، به دست نیروهای عمل کننده افتاد.^(۳) در این عملیات ۶ تن از نیروهای خودی شهید و ۴ تن دیگر زخمی شدند.^(۴)

یکی از نشریات داخلی سپاه درباره موقعیت و اهمیت منطقه تورجان مینویسد: تورجان روستایی بین سقز و بوکان است و مرکز پشتیبانی، هدایت و کنترل گروه کومه له محسوب می شود. این مرکز، هدایت و کنترل پایگاههای کومه له در جاده سقز به مهاباد را به عهده داشته است و تعدادی از زندانیان سپاه و ارتش و... نیز در این محل نگهداری می شدند. گروه

۱-۷. روزنامه کیهان، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۲-۸. سند شماره ۶۷۱۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ به فرماندهی کل، ۲۰/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۶۹۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، به

مسئول دفتر سیاسی ستاد مرکزی، شماره ۳۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۴؛ و- سند شماره ۱۰۵۵۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۳-۹. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۵، ۱۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲۳؛ و- سند شماره ۱۷۰۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعات و عملیات، قرارگاه کربلا، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۴-۱۰. سند شماره ۱۷۰۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات (اطلاعات عملیات)، شماره ۳۶، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۶۷۱۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه ۷، به اطلاعات و عملیات ستاد مرکزی، ۲۱/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۰۵۵۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، اطلاعات عملیات، شماره ۳۵، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۵.

تجزیه طلب کومه له قبل از شروع عملیات، زندانیان را به مکان دیگری منتقل کرده بود. تصرف این منطقه می تواند بسیاری از حرکتهای ضدانقلاب را در محورهای سقز به بوکان خنثی کند. این روستا و مناطق اطراف آن به مدت سه سال در اختیار کومه له بوده است. (۱)

همچنین بر اثر کمین نیروهای خودی در اطراف روستای "سو" از توابع سنندج، ۱۰ تن از عناصر مسلح غیرقانونی کشته و تعدادی نیز زخمی شدند. به گفته شاهدان عینی، جنازه ۴ تن از کشته شدگان این درگیری، در منطقه جا مانده است. (۲)

در ساعت ۲۳ نیز عناصر مسلح غیرقانونی، به ساختمان فرمانداری مهاباد حمله کردند، اما با مقاومت نیروهای خودی روبه رو و مجبور به فرار شدند. در این درگیری یکی از نیروهای خودی شهید شد. (۳)

در خیابان طالقانی شهر سنندج نیز عناصر ضد انقلاب به خیاطی به نام جعفر عنایتی سوء قصد کردند که در نهایت وی به شهادت رسید. (۴)

۲۹۲

در ادامه کشتار مردم به دست تیم های ترور سازمان مجاهدین خلق، تروریست ها در ساعتهای ۸:۵۰ و ۹:۱۵ به یک ساندویچ فروش و یک آرایشگر در خیابانهای نارمک و مرتضوی تهران تیراندازی کردند و هر دو نفر را به شهادت رساندند. مهاجمان پس از اجرای عملیات، متواری شدند. (۵)

نیروهای پاسدار کمیته و دادستانی، در تهران موفق به کشف و انهدام سه خانه تیمی عناصر سازمان مجاهدین خلق شدند. در درگیری میان نیروهای پاسدار با عناصر مسلح سازمان - که به هنگام کشف این خانه ها روی داد - ۳ تن از آنان کشته و ۶ تن نیز دستگیر شدند. از این خانهها که در خیابانهای نظامآباد، خوش و جیحون قرار داشتند، مقادیر فراوانی سلاح، مهمات و اسناد درون گروهی به دست آمد. (۶)

یکی از عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق در درگیری با نیروهای بسیج "هشتپر" کشته شد. از این فرد دو نارنجک، یک اسلحه کمری، تعدادی فشنگ، مقادیر فراوانی پول نقد، تعدادی بلیط هواپیما، گذرنامه و شناسنامههای متعدد به دست آمد. در این درگیری یکی از نیروهای خودی شهید شد. (۷)

۲۹۳

۱۱ تن از عناصر منشعب از گروه "پیکار در راه آزادی طبقه کارگر" در استان خوزستان دستگیر شدند. روزنامه کیهان در شماره امروز خود به نقل از اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران نوشت: «طی هفته گذشته نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خوزستان موفق شدند عناصر تشکیلات محارب و ملحد پیکار انقلابی که اخیراً به دنبال اختلافات شدید درون گروهی از جناح انقلابی پیکار منشعب شده بود را قبل از اینکه بتوانند در ساخت جدید تشکیلاتی علیه انقلاب اسلامی اقدامی نمایند، دستگیر کرده و به مراجع ذیصلاح قضایی تحویل دهند.» (۸)

- ۱-۱۱. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۵، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲۳.
- ۲-۱۲. سند شماره ۱۷۰۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از طرح و برنامه عملیات به قرارگاه کربلا، منطقه ۸، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- سند شماره ۶۷۱۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه ۷، به اطلاعات عملیات مرکز، ۲۲/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۱۳. سند شماره ۳۴۹۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵ اطلاعات، به سپاه مرکز، اطلاعات، ۲۱/۶/۱۳۶۱.
- ۴-۱۴. روزنامه کیهان، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۵-۱۵. مأخذ ۱، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱.
- ۶-۱۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۷، ۲۲/۶/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۶/۱۳۶۱.
- ۷-۱۷. سند شماره ۶۷۱۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری جمهوری اسلامی (رکن ۳)، دایره امنیت، به مقام وزارت کشور، ۲۱/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۶۷۰۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه ۳ به فرماندهی ستاد مرکزی، ۲۰/۶/۱۳۶۱.
- ۸-۱۸. مأخذ ۷، ص ۳.

گروهی از معلمان، خلبانان، دانشجویان و پرسنل دانشکدهٔ خلبانی و ... امروز با آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، دیدار کردند. قدردانی از خدمات نیروی هوایی، تمجید از راه اندازی آموزشگاه خلبانی، بازشکافی مصوبات اخیر کنفرانس فاس و مذمت رهبران کشورهای عرب به دلیل تلاش برای به رسمیت شناختن اسرائیل، از محورهای مهم سخنان رئیس جمهور در این دیدار بود. به گزارش روزنامهٔ کیهان، آیت الله خامنه ای در این دیدار، با بیان اینکه وابستگی های مادی و معنوی از گرفتاری های عمدهٔ بشر است، گفت: «از روزی که استعمار در این کشور جای پای خود را هموار کرده، اولین تلاش او این بود که این ملت را که دارای فرهنگ غنی، تاریخ ریشه دار و عناصر مستقل کافی بود، وابسته کند و انقلاب اسلامی ما از بزرگ ترین هنرهایش قطع این وابستگی ها بود.»

رئیس جمهور ضمن تقدیر از خدمات بی شائبهٔ خلبانان، گفت: «شما در خدمت به این مردم و انقلاب شب و روز نمی شناسید و این همان معجزه و غلبهٔ حق بر باطل است. دشمن با تمام سعی و کوششی که جهت نابودی این انقلاب می کند، لیکن آنچه واقع می شود برخلاف نظر اوست.»

آیت الله خامنه ای با اشاره به تلاش برای قطع کامل وابستگی ها گفت: «کاری که شما در رابطه با تشکیل آموزشگاه خلبانی کردید، یک نمونه از این تلاش جهت قطع کامل وابستگی هاست. آموزشگاه خلبانی به معنی تربیت انسان های متخصص از فرزندان این کشور و عناصر جوان و مستعد این جامعه، با از دست ندادن آن همه ثروت مادی و معنوی برای کسب این تخصص است.»

رئیس جمهور با اشاره به توطئه ای که برای نابودی ملت فلسطین در کنفرانس اخیر فاس انجام گرفت، گفت: «شما ببینید که چگونه کسانی به نام سران صد میلیون عرب گرد هم جمع شدند و نقطهٔ ننگ آوری را در تاریخ انقلاب فلسطین به وجود آوردند. ... آنها طرحی را که امریکا به سادگی نمی توانست در منطقه پیاده کند، به راحتی به تصویب رساندند. امریکا که طرح کمپ دیوید را به عنوان یک طرح مرده تلقی می کرد، آن چنان از سوی سران وابستهٔ منطقه حمایت و تشویق شد که امروز طرحی را ارائه می دهد که به صراحت خود این سران مرتجع عرب بگویند، این طرح در چارچوب طرح کمپ دیوید است. این همه سرسپردگی آنها به قدرت ها، ناشی از وابستگی آنهاست. آیا غیر از سران وابستهٔ منطقه، امریکا مشوقان دیگری هم داشت؟ این عمل با توجه به این مطلب اهمیت پیدا می کند که هر حرکتی و هر انقلابی به وسیلهٔ همین سران سرکوب شده است و در حال حاضر هم هدف همهٔ اینها، نابودی انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی است.»^(۱)

ص: ۲۹۸

آیتالله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور، در نامه‌های به مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر ایران، از وی خواست تا به منظور ایجاد امنیت اجتماعی بیشتر برای اقشار مختلف مردم در برابر عملیات ترور و تخریب عناصر سازمان مجاهدین خلق و سایر عناصر مسلح غیرقانونی، تدابیر جدیتری اتخاذ کند و اقدامات نیروهای امنیتی و انتظامی کشور را در مقابله با این عناصر، به اطلاع عموم برساند. متن پیام آیتالله موسوی اردبیلی چنین است: «جناب آقای نخستوزیر محترم، این روزها امت شهیدپرور شاهد فجایع و جنایاتی هستند که از طرف گروهک منافقین ددمنش در گوشه و کنار کشور، به ویژه تهران، به صورت ترور کور و انفجار و به منظور ایجاد رعب و وحشت صورت میگیرد. هرچند این کارهای ابلهانه، کوچکتر از آن است که اثری در مردم مبارز ما باقی بگذارد، جز نفرت هرچه بیشتر و لعنت برای مباشرین آنها. درعین حال چون مسئولین امور، در برابر قطره خونی که ریخته می شود و هر خلافی که انجام میگیرد، مسئولیت شرعی و قانونی خود را دارند و میبایست حداکثر قاطعیت و تدبیر و تحرک لازم را داشته باشند، این جانب خود را موظف میدانم از جناب عالی بخواهم به مسئولین امر و مقامات انتظامی دستور فرمایید، اقداماتی را که در ایجاد پوشش امنیت اجتماعی متناسب با وضع مردم انجام شده و تدابیری که اندیشیدهند و نتایج آن را کلاً در اختیار مسئولین و مردم قرار دهند.» (۱)

در پی این نامه، میرحسین موسوی، در دستوری به حجتالاسلام ناطق نوری وزیر کشور، از وی خواست تا ضمن اتخاذ تدابیر لازم در این خصوص، آن بخش از اقدامات شورای امنیت کشور را نیز که افشای آنها ضروری به امنیت کشور نمیرساند، به اطلاع مسئولان و مردم برساند. (۲)

علی شمشخانی قائم مقام فرمانده سپاه پاسداران، در مصاحبه‌های با روزنامه اطلاعات درباره انفجارهای اخیر در سطح تهران و سازمان دهی عوامل این انفجارها، نوع فعالیت سازمان مجاهدین خلق در داخل کشور و ارتباط نظامی و اطلاعاتی این سازمان با عراق، تشکیل گردانهای جدید دریایی سپاه برای اجرای مأموریت در خلیج فارس و گسترش سازمان رزم

۱- ۲۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۲- ۲۱. همان.

سپاه و تشکیل لشکرهای زرهی و ارائه آموزشهای تخصصی به آنها، مطالبی را مطرح کرد. در قسمتهایی از این مصاحبه آمده است:

«طبیعی است که مواد "تی.ان.تی"، متعلق به صدام بوده و با سازماندهی منافقین و به کمک سلطنتطلبان به تهران رسیده، ما از این نوع موارد زیاد داشتیم که قبل از انفجار آنها را خنثی کردیم، از جمله در اطراف مخابرات. طی ماه گذشته بیش از ۵ نوع از اینگونه توطئهها را کشف و خنثی کردیم که ان شاءالله با تمرکز بیشتر، باز هم جلوگیری میکنیم، هرچند که این کار یک کار متهورانه‌ای نیست. آنها با "تی.ان.تی"هایی که حزب بعث میدهد و یا از اول پیروزی انقلاب به دست آورده اند، می توانند در یک اتومبیل جاسازی کرده و در محلی اتومبیل را رها کنند و بروند. ما تا به حال خیلی از این موارد را کشف و خنثی کرده‌ایم.

... [با توجه به مدارک به دست آمده از خانههای تیمی کرج] محرز شد که امروز منافقین خلق در چارچوب یک جبهه که فرماندهی آن را امریکا به عهده دارد و صدام جزئی از این جبهه است، مأموریت مبارزه با انقلاب اسلامی را دارند. کشف [اسنادی درباره] وضعیت نظامی جمهوری اسلامی و آمار دقیق و محل قرارگاههای نظامی [که در خانه های تیمی سازمان] در کرج یافت شد، مشخص میکند که اینها از جانب صدام مأموریت پیدا کرده‌اند که به جبهه‌های جنگ ما ضربه وارد کنند. با کشف این توطئه توانستیم ضربه محکم دیگری بر این وابستگان مزدور بزنیم و عناصری از کادرهای این سازمان جهنمی را هم دستگیر و یا به درک واصل کنیم. نکته بسیار ظریفی که ما به آن رسیدیم، این بود که امروز منافقین خلق عملیات نظامی خود را مستقیماً در رابطه با جنگ و پیروزیهای ما در جبههها انجام میدهند.

... آموزش های اولین گردان دریایی سپاه شروع شده و سپاه ممکن است که در آبهای ایران حضور پیدا کند و با هرگونه تجاوز ابرقدرتها در دریاهای ایران برخورد جدی داشته باشد. ما اولین دوره آموزش گردانهای دریایی سپاه را در همین چند روز گذشته شروع کردیم و بنابه گفته مسئولان نیروی دریایی، تابحال تست و آزمایش نیروهای داوطلب از نظر تعداد و سریع درک کردن مسائل بی نظیر است و ان شاءالله در آتیه بسیار نزدیک، حضور نیروهای سپاهی و بسیج دریایی را در دریاهای کشور اعلام میکنیم و ان شاءالله که از ساحل به اقیانوسها برسیم.

در رابطه با آموزش خلبانی و چتربازی باید بگویم که آموزشهایمان تمام شده و الان سپاه دارای یک سری خلبان است که قادر هستند هواپیما هدایت کنند. در رابطه با چتربازی نیز مشاهده کردید که چتربازان سپاه در جشنها از هواپیما پایین پریدند.

... سپاه امروز از نظر کمی از یک قدرت منحصر در رابطه با جنگ برخوردار است و از نظر کیفی نیز سرگرم عمق دادن به سازماندهی لشکرها و تیپهایش هست و طبیعتاً امکانات و ابزار پیچیده این یگانها را فقط و فقط از دشمن به غنیمت گرفتهایم و امروز می توانیم بگوئیم، به یاری پروردگار میرویم تا بر تجربیات مسلط شویم و به راحتی جبهه‌های عراق را باز کنیم.»

وی در پایان این مصاحبه گفت: «با تشکیل و تشکل نیروهای مردمی، از ابتدا تجربیات بسیار موفقیت‌آمیزی داشتیم و حاصل پیروزی ما نیز از همین ترکیب نیروهای مردمی و سپاه و ارتش بود و ان شاءالله هم، روزه روز بر میزان ایمانمان اضافه میکنیم و روزه روز دشمن را در جبهه‌های وسیعتری درگیر میسازیم.»^(۱)

۲۹۷

در پی حمله نیروهای امنیتی عربستان به حجاج ایرانی - که در حال راهپیمایی برای شرکت در نماز جمعه عازم مسجدالنبی شهر مدینه بودند - و ضرب و شتم آنها، حجت‌الاسلام خوئینیا نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی با ارسال نامه‌ای به وزیر کشور عربستان سعودی، ضمن محکوم کردن اعمال مأموران آن کشور در حمله به اجتماع آرام حجاج ایرانی و بازداشت چند تن از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، خواستار آزادی سریع بازداشت شدگان و رفتار اسلامی مأموران عربستان با حجاج شد. وی با تأکید بر جنبه‌های سیاسی حج، گفت: «آقای وزیر آیا دعوت مسلمانان به وحدت و تشویق آنان به مقابله با دشمنان خدا و اسلام و انزجار از رژیم صهیونیستی و اربابان آن در متن وظایف دینی، به‌خصوص در مراسم حج قرار ندارد؟»^(۲)

۲۹۸

برنامه فارسی رادیو صدای آلمان، در تفسیر خبری خود، به بررسی وضعیت اقتصادی ایران در سال گذشته پرداخت و گزارش داد: هرچند خسارات وارده به ایران در جریان جنگ، اقتصاد این کشور را در وضعیت بدی قرار داده است، اما رهبران مذهبی این کشور میکوشند تا با استفاده از روشهای مختلف به اقتصاد کشور سروسامان دهند. از سوی دیگر، اگرچه ایران پس از جنگ تا اندازه‌ای در بین کشورها منزوی شده است، ولی کشورهای دیگر با مذاکره با مقامات ایران در صدد همکاری اقتصادی با آن کشور هستند.^(۳)

ص: ۳۰۱

۱- ۲۲. روزنامه اطلاعات، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۲۳. مأخذ ۱۹، ص ۲.

۳- ۲۴. مأخذ ۱، ص ۱۹، رادیو آلمان، ۲۰/۶/۱۳۶۱.

همکاری نفتی عراق و شوروی در حال توسعه است. خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی از "بلگراد" در اینباره اعلام کرد: در سفر معاون شرکت ملی نفت عراق به مسکو، چند قرارداد همکاری نفت بین شوروی و عراق به امضا رسید و مذاکراتی نیز برای اجرای پروژههای نفتی عراق به دست شوروی انجام شد.^(۱)

بخش عربی رادیو صوتالجماهیر نیز از توسعه روابط اقتصادی عراق و الجزایر خبر داد. بر اساس این گزارش شورای فرماندهی انقلاب عراق برای توسعه روابط و همکاریهای اقتصادی عراق و الجزایر، قرارداد همکاری های بازرگانی و قرارداد تشکیل کمیسیون مشترک همکاری های دو کشور را تصویب کرد.^(۲)

۳۰۰

نشریه "کرسنت اینترنشنال" چاپ کانادا، تصویر یک سند سری به امضای "سعد عبدالسلام البرار" مشاور مطبوعاتی دولت عراق را منتشر کرد که نشان دهنده اقدامات گسترده عراق در خصوص تطمیع روزنامهنگاران غربی، از جمله سردبیر بخش خاورمیانه‌های روزنامه تایمز و خبرنگار روزنامه ساندی تلگراف است. بر اساس این سند، مشاور مطبوعاتی دولت عراق از مسئولان نشریات خواسته است تا اخبار و گزارش هایی را در خصوص، همکاری رژیم اشغالگر قدس با ایران، پیروزی های عراق در جبهه های جنگ و ... جعل کنند. روزنامه جمهوری اسلامی امروز ضمن چاپ این سند درباره مطالب مندرج در آن نوشت:

«این سند به عنوان یک سند "سری و بسیار مهم" طبقه بندی شده و سعد عبدالسلام البرار، مشاور مطبوعاتی عراق در لندن، آن را امضا کرده است. تاریخ سند، ۷ ژوئیه ۱۹۸۱ [۱۶/۴/۱۳۶۱] و شماره آن "سری - ویژه - ۳" است و خطاب به مدیر اداره ویژه (امنیت) در وزارت فرهنگ و اطلاعات و مدیرکل اداره روابط عمومی در بغداد صادر شده است.

عنوان این سند هشت صفحه ای که حروف تایپ شده آن نزدیک به هم و به زبان عربی است، "حمله صهیونیستها به دستگاه اطلاعات عراق" است و با جزئیات نفوذ صهیونیستها در رسانه های گروهی و حوزه های سیاسی انگلستان سروکار دارد. در سند نام اشخاص و سازمانهای مربوطه هم ارائه شده است. از نکات مهم این سند، "همکاری! ساختگی ایران و اسرائیل!" به عنوان یکی از اختراعات بعثیها برای بیاعتبار کردن ایران بوده است. در این سند، علاوه بر آنکه پیشنهاد شده از ورود عده زیادی از شخصیت ها (که نامشان ذکر شده) به همه کشورهای عرب جلوگیری شود، پیشنهاد شده که "رهبری ملی حزب بعث" باید برای دانشجویان عراقی در اروپا ابلاغ کند که نامهایی را به روزنامهها بنویسند و در این نامهها به آن مواردی که برای عراق و ملت عرب زیانآور است، اشاره کنند.

ص: ۳۰۲

٢-٢٦. همان، ص ٢٨، راديو صوت الجماهير، ٢٠/٦/١٣٦١؛ و- مأخذ ١٦، ص ١٥، بغداد - خبرگزاری عراق، ٢٠/٦/١٣٦١.

... در قسمتی از سند، گفته شده که ما علاوه بر پاسخهای رسمی که به نام اداره مطبوعاتی سفارت فرستاده ایم، دهها نامه به نام کارکنان خود، دوستان مرکز فرهنگی عراق و برخی از شخصیت‌های پاکستانی فرستاده‌ایم.

تکان دهنده‌ترین قسمت سند، صفحه آخر آن است. در این قسمت آمده است که جنگ مطبوعاتی عراق علیه ایران در "جبهه رسانهای و دیپلماتیک"، بسیار موفق بوده و این جنگ تا زمان حمله اسرائیل به راکتور هسته‌ای عراق در هفتم ژوئن [۱۷ خرداد]، به خوبی پیش رفته است.

در گزارش گفته می‌شود که با وجود تبلیغات صهیونیستی ما موفق شده‌ایم عده‌ای از روزنامه‌نگاران برجسته را متقاعد سازیم که به سود ما مطلب بنویسند، همانگونه که "ریچارد اوون" سردبیر امور خاورمیانه‌ای در روزنامه "تایمز" را برای این کار متقاعد ساختیم. ما پس از بیانیه‌های خصمانه ریگان، یک اجلاس طولانی با اوون ترتیب دادیم و سرانجام او در اجلاس مزبور پذیرفت که سرمقالهای را به سود ما در تایمز بنویسد. ما همچنین "نورمان کرکهام" در روزنامه ساندی تلگراف را متقاعد ساختیم که مقاله‌ای درباره ارائه عکسهای راکتور عراق توسط ایران به دشمن!! (اسرائیل) منتشر و روی رابطه میان تجاوز اسرائیل و رژیم ایران تأکید کند. به کرکهام فشار آورده شد (به او پول داده شد) تا مقاله و عکس‌ها را منتشر سازد و روی روابط میان دو طرف [ایران و اسرائیل] تأکید کند. (۱)

۳۰۱

"جان نات" وزیر دفاع انگلیس امروز برای دیدار رسمی دو روزه از کویت وارد این کشور شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه جان نات در این سفر، ضمن دیدار با مقامات کویتی پیرامون گسترش همکاری میان دو کشور در زمینه‌های نظامی و دیگر مسائل بحث و گفت‌وگو خواهد کرد.

از سوی دیگر، "داگلاس هرد" وزیر مشاور در امور خارجه انگلیس نیز برای دیدار رسمی سه روزه وارد قاهره شد. بنابر گزارش خبرگزاری فرانسه، وی در این سفر با فؤاد محی‌الدین نخست‌وزیر و کمال علی وزیر امور خارجه مصر دیدار و درباره بحران خاورمیانه، به ویژه طرح صلح امریکا و تصمیمات اخیر کنفرانس سران عرب، گفت‌وگو خواهد کرد. هرد این سفر را با توجه به شرایط موجود در منطقه، مهم توصیف کرد. وی قرار است از امارات متحده نیز دیدار کند. (۲)

۳۰۲

روزنامه فرانسوی لوموند در شماره امروز خود در تفسیری درباره تصمیمات کنفرانس فاس و حضور حافظ اسد رئیس‌جمهور سوریه، در این کنفرانس و پیامدهای این حضور نوشت: «این نخستین باری است که از سال ۱۹۴۸ [۱۳۲۶ و ۱۳۲۷] جهان عرب رسماً قبول کرده است

ص: ۳۰۳

تا موجودیت دولت یهود را به رسمیت بشناسد، البته به این شرط که اسرائیل نیز موجودیت فلسطین و پایتخت آن بیت المقدس را مورد قبول قرار دهد.

این مسئله، مهمترین نتیجه به دست آمده از دوازدهمین اجلاس سران عرب بود. علی رغم تمام تلاش های انجام شده در جهت حفظ وحدت اعراب به نظر می رسد که کنفرانس با مشکلاتی در زمینه صدور قطعنامه نهایی، مواجه شده باشد.

عدم حضور حافظ اسد در یکی از جلسات شبانه، به بهانه کسالت و اظهار نظر برخی نمایندگان سوری در مورد پاره ای مسائل، حکایت از مشکلات موجود می کرد. یکی از نمایندگان سوری گفته بود که اگر امروز تمام مشکلات حل شده اند، به این دلیل نیست که صدام و رئیس جمهور سوریه، بر سر میز مذاکره گرد آمده اند. اختلافاتی که ما با عراق داریم، بسیار عمیق و اساسی است.» لوموند می افزاید: «درواقع سوریه با آشتی ناپذیری اش علناً درصدد کسب خسارات مالی قابل توجه برآمده است، ولی رفته رفته در طول کنفرانس، از سرسختی سوری ها کاسته می شود، زیرا سوریه قبول کرده بود که قسمتی از نفت عراق به مدیترانه از طریق این کشور حمل گردد. در این میان دولت های خلیج [فارس] که از قدرت مالی چشمگیری برخوردارند، اعلام کردند که اگر عراق نفت خود را صادر کند و سوریه نیز در مقابل از این طریق حق عبور دریافت کند، خیالشان راحت تر خواهد بود.»^(۱)

ص: ۳۰۴

۱ - ۲۹. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان"، شماره ۲۴۴، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۳۲، نشریه لوموند، چاپ فرانسه، ۱۱ سپتامبر ۱۹۸۲ (۲۰/۶/۱۳۶۱).

در حالی که نیروهای مسلح ایران، با توجه به مصاحبه اخیر محسن رضایی فرمانده کل سپاه، در تدارک اجرای چند عملیات در طول خطوط مرزی هستند و می‌کوشند از طریق فشارهای نظامی، رژیم عراق و مجامع جهانی را در خصوص پذیرش خواسته‌ها و شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ متقاعد کنند، نیروهای مسلح عراق به گسترش جنگ در خلیج فارس دل بسته‌اند و امیدوارند از این طریق به اهداف زیر دست یابند:

- ۱- درگیر کردن مستقیم دو ابرقدرت و سایر قدرت‌های جهانی در جنگ ایران و عراق به منظور پایان دادن به جنگ.
 - ۲- تحت فشار قرار دادن کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس برای اعمال فشار بیشتر به ایران و دریافت کمک‌های بیشتر از این کشورها.
 - ۳- قرار دادن ایران در تنگنای اقتصادی برای جلوگیری از عملیات‌های زمینی نیروهای ایران.
 - ۴- پایان دادن به جنگ بدون در نظر گرفتن شرایط و خواسته‌های ایران.
 - ۵- جبران شکست‌ها در عملیات‌های زمینی یک سال گذشته.
 - ۶- بازگرداندن روحیه ازدست‌رفته نیروهای مسلح عراق که متحمل چند شکست سنگین در عملیات‌های زمینی شده‌اند.
- با در نظر داشتن این اهداف، نیروی هوایی عراق فعالیت‌های عملیاتی خود را در خلیج فارس متمرکز کرده است و هر روز در این منطقه، کشتی‌های باری و تجاری و نیز اسکله‌های نفتی ایران، به ویژه جزیره خارک را بمباران می‌کند. اخبار منتشرشده در این خصوص حاکی از آن است که رژیم عراق به دلیل ضعف و ترس خلبانان نیروی هوایی این کشور و نیز قدرت دفاع هوایی ایران، هنوز موفقیت‌چندانی در بمباران‌های خود کسب نکرده است.

روزنامه تایمز چاپ لندن، در گزارشی از وضعیت بارگیری نفت از جزیره خارک ایران نوشت: «بنابر گزارش های عاملین شرکت "بیمه لویدز" در منطقه، ترمینال نفتی ایران به کار عادی خود ادامه می دهد و هیچ کشتی ای غرق نشده و صدمه نیز ندیده است. تا روز سه شنبه [۱۶/۶/۱۳۶۱] حداقل ده تانکر قرار بود به بارگیری نفت پردازند و هیچکدام برنامه شان را لغو نکرده اند. تهدید نظامی توخالی عراق نسبت به ترمینال نفتی ایران ممکن است اثر معکوس بر جای گذاشته باشد و به نظر می رسد تعداد خریداران نفت ایران کم نیست.» (۱)

میرحسین موسوی نخست وزیر ایران نیز در پایان جلسه هیئت دولت درباره ادعاهای کذب عراق درباره انهدام و غرق کشتی های باری در خلیج فارس گفت: «صدام از این دروغ ها زیاد می گوید، یک بار اعلام کرده بود که چهار کشتی ما را زده است ولی شرکت های بیمه انگلیسی آن را تکذیب کردند. ... در حال حاضر خلیج فارس در یک وضعیت عادی به سر می برد. طبیعتاً نیروهای ما آماده هستند که به هر نوع حرکت مخالف، ضربات سختی بزنند و روشن است که عراق با سود جستن از یک تکنولوژی پیچیده می خواهد ما را مورد تهدید قرار دهد، ولی تمام فعالیت های دو ماهه اخیر صدام، نمایشگر این است که در این امر کاملاً ناموفق بوده است.» (۲)

مهندس سیدمحمد غرضی وزیر نفت ایران نیز با تکذیب ادعاهای عراق، وضعیت جزیره خارک و خلیج فارس را عادی توصیف کرد. وی پس از جلسه هیئت دولت با شرکت در یک گفت و گو با خبرنگاران، درباره وضعیت جاری صدور نفت و ادعاهای عراق درباره بمباران تأسیسات نفتی ایران و وضعیت صدور نفت از عراق مطالبی بیان کرد.

وزیر نفت در پاسخ به این سؤال که «چرا با وجود تکذیب مکرر جمهوری اسلامی ایران، رسانه های گروهی امپریالیستی خبر از غرق کشتی ها در خارک می دهند»، اظهار داشت: «تنها مشکلی که برای امریکا و صدام باقی مانده، این است که تمام توطئه هایشان به سرعت خنثی و دروغشان آشکار می شود. تمام تکنولوژی تسلیحاتی اروپایی در خدمت صدام بوده برای اینکه جزیره خارک را بزند و امکانات وسیعی را در اختیار او گذاشته اند. ما اعتقاد داریم که یک قرارداد دوجانبه بین صدام و فرانسه در به کار بردن تجهیزات و تسلیحات فرانسه که این کار انجام بدهد، وجود دارد و چون انجام ندادن این کار قابل توجیه برای دلالتان تسلیحاتی عراقی نیست، مجبورند که دروغ بگویند. ... من چند روز پیش که خدمت امام بودم اعلام کردم که از اول شهریور روزی یک میلیون و نیم بشکه نفت صادر شده و اتفاقاً روز بعد بیش از ۶ میلیون بشکه نفت صادر کردیم که با متوسط بارگیری مان در مدت ۱۶ روز به یک میلیون و هفتصد هزار رسیده است و فعلاً وضع مان خوب است. در بازار جهانی همه کسانی که

ص: ۳۰۷

۱-۱. روزنامه اطلاعات، ۲۱/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲-۲. همان، ص ۲.

می خواهند نفت بخرند یا بفروشند، روی منابع عظیم نفتی ما و روی تجهیزات عظیم ما و روی قدرت اداره این تشکیلات که همان بازوها و مغزهای برادران مسلمان و توده های حزب اللهی مان در صنعت نفت است حساب می کنند.»

آقای غرضی در مورد این سؤال که گفته می شود قرار است هیئت هایی از طرف شرکت های ژاپنی در مورد خرید نفت به ایران بیایند، گفت: «ژاپنی ها به تدریج پس از تثبیت قدرت سیاسی انقلاب اسلامی در جنگ تحمیلی به ایران برگشتند و این دفعه اولی نیست که ژاپنی ها اعلام می کنند که می خواهند بیایند. تقریباً بعد از عملیات فتح المبین که خون شهدا ضامن تثبیت قدرت سیاسی شد، وضع بازار نفتی در دنیا و وضعیت نفت ایران در دنیا مورد توجه قرار گرفت و اکثر خریداران نفت به ایران روی آوردند. متنها ما با کشورهای امریکا، اسرائیل، افریقای جنوبی و فیلیپین به هیچ وجه معاملات نداریم؛ ولی با بقیه کشورها روابط متناسبی را که خودمان تصمیم می گیریم برقرار کرده ایم.» وزیر نفت در مورد شایعه کاهش قیمت نفت بیان داشت: «وقتی که بازی سیاسی و نظامی صدام در خارک ختنی شد و بعد از ختنی شدن بالا- بردن میزان بیمه، رادیوهای خارجی مجبور شدند که شایعه جدیدی را پخش کنند. بعد از اینکه صدام اعلام کرد، ما خارک را زده ایم قیمت نفت در سطح جهانی بالا- رفت و بنابراین وقتی قیمت نفت بالا- رفته هیچ دلیلی ندارد که ما قیمت نفت را پائین بیاوریم. الان که ما جایمان در بازار جهانی باز شده و می توانیم با قدرت سیاسی معاملات نفتی را انجام بدهیم، هیچ نیازی به کاهش قیمت نفت نیست.» مهندس غرضی در پاسخ به این سؤال که هدف از اعزام تعدادی کارشناس از وزارت نفت به لیبی چه بوده است؟ گفت: «ما از استعداد بسیار وسیع و خوبی از نظر نیروی انسانی در وزارت نفت برخورداریم. وجود بیش از ده هزار متخصص کارآمد که متوسط سوابق آنها در مسائل نفت از ۱۰ سال بیشتر است، این امتیاز و اجازه را به جمهوری اسلامی می دهد که در سطح بسیار بالایی در دنیا با قدرت های تولید کننده و اکتشاف کننده و اکتشاف گر و حفار رقابت کند. ... ما الان آمادگی این را داریم که تکنیک و دانش نفت را بدون هرگونه فشاری تحویل برادرانمان در کشورهای اسلامی دهیم. وقتی امریکائی ها ۶ ماه پیش اعلام کردند که از لیبی خارج می شوند، ما اعلام کردیم که نیروهای متخصص ما می توانند جایگزین آنها شوند و به پاکستان و نیجریه و جاهای دیگر نیز می توانیم متخصص بفرستیم و اینکه یک مقدار طول کشید تا این برادران اعزام شوند، به خاطر مسائلی بود که لیبی می بایست با کارکنان امریکایی تسویه حساب کند و ما نیز به دنبال تهیه امکانات لازم برای کارشناسان نفتی خودمان در آنجا بودیم و امکان دارد که تعداد کارشناسان اعزامی مان حتی به ۳۰۰ نفر هم برسد.» آقای غرضی در پاسخ به این سؤال که صنعت پتروشیمی ایران و ژاپن در چه وضعیتی است، اظهار داشت: «مسئله پتروشیمی مشکل ژاپنی هاست و کار آنها بستگی به

قدرت سیاسی و اقتصادی ایران دارد. تابه حال ژاپنی ها نشان داده اند که تابع سیاست های خارجی امریکا هستند و طبیعی است که سیاست خارجی امریکا در یک جنگ دراز مدت با جمهوری اسلامی ایران است. حال که قدرت سیاسی ایران تثبیت شده و امریکا مجبور است برای حفظ منافع خود به لبنان حمله کند، ما کم کم مطمئن می شویم که سیاست های خارجی که تابع امریکا هستند، آنها را رها می کنند و به ایران خواهند پیوست. ما فکر می کنیم که ژاپنی ها به تدریج به این مسئله رسیده اند که در مسئله خاورمیانه تابعیت مستقیم از سیاست امریکا یک امر خطاست و در مورد پتروشیمی فعلاً در حال رفت و آمد هستیم که نتیجه آن بعداً اعلام خواهد شد.»

وزیر نفت در مورد مقدار صدور نفت رژیم عراق اظهار داشت: «صدام نه از طریق سوریه می تواند نفت صادر کند چون آنجا لوله نفتش بسته است و نه از طریق بصره و خلیج فارس چون اینجا محیط های نظامی هست و جمهوری اسلامی مقابلش ایستاده است و تنها خط لوله ای که برای صدور نفت عراق وجود دارد از طریق عراق به بندر اسکندریه از طریق ترکیه است که ظرفیت آن ۶۰۰ هزار بشکه در روز است و البته آن خط لوله هم دچار مشکلاتی هست.»^(۱)

۳۰۴

در ادامه کمک و پشتیبانی کشورهای عرب منطقه از عراق، امروز هم ۸۹ تریلر حامل مهمات از کویت^(۲) و ۳۷ خودرو حامل ادوات نظامی از اردن وارد عراق شد.^(۳) برخی از تحلیلگران نظامی معتقدند که کشورهای عرب حامی عراق، در روند کمک های جدید خود به ارتش عراق، نقش فعال تری فراتر از یک واسطه پیدا کرده اند و علاوه بر اینکه بندرها و جاده های مواصلاتی خود را در اختیار عراق قرار می دهند، برخی از سلاح ها و تجهیزات مورد نیاز این کشور را می خرند و به صدام هدیه می دهند. در این خصوص می توان به خرید جدید کشور کویت از فرانسه اشاره کرد. روزنامه "ساندی تایمز" در شماره امروز خود خبر موافقت فرانسه با فروش موشک های اگزوسه به کویت را منتشر کرد. این درحالی است که با فروش موشک های اگزوسه فرانسوی به عراق و به کارگیری آن توسط نیروی هوایی ارتش عراق در خلیج فارس، جبهه جدیدی در جنگ ایران و عراق گشوده شده است، ساندی تایمز نوشت: دولت فرانسه با فروش ۴۵ فروند موشک ضد کشتی اگزوسه به مبلغ ششصد میلیون دلار به کویت، موافقت کرده است. ساندی تایمز با چشم پوشی از احتمال هدیه این موشک ها به عراق، نگرانی فزاینده کویت از جنگ عراق و ایران را دلیل خرید این موشک ها دانسته است. به نوشته این روزنامه، قیمت هریک از این موشک ها که بین ۲/۱ تا ۴/۱ میلیون دلار است، در مدت یک سال به کویت تحویل داده خواهد شد. به نظر کارشناسان نظامی پاریس، نیمی از موشک های اگزوسه تحویلی به کویت، از نوع زمین به دریا و نیمی دیگر از نوع هوا به دریا خواهند بود.^(۴)

ص: ۳۰۹

۱-۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۲-۴. سند شماره ۱۶۹۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ستاد مشترک ارتش، اداره دوم، فرماندهی

اطلاعات، شماره ۱۷۹ - ۱۶۴، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۸.

- ۳-۵. سند شماره ۱۶۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۸۰، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۸.
- ۴-۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۷، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۶/۱۳۶۱.

نیروهای نظامی و امنیتی ایران همچنان در سه جبهه با دشمنان کشور و انقلاب در حال جنگ و درگیری هستند. این نیروها در جبهه های جنگ با ارتش عراق، در شمال غرب ایران با گروه های تجزیه طلب مسلح و در مناطق شهری با نیروهای سازمان مجاهدین خلق می جنگند. در جدیدترین درگیری ها در شمال غرب ایران و در محور سقز - دیواندره (۱۲ کیلومتری شمال حسین آباد)، نیروهای حزب دمکرات کردستان در عملیاتی که با ۸۰ نفر انجام شد، ۱۶ تن از نیروهای ژاندارمری و شهربانی و یک پاسدار را گروگان گرفتند. (۱)(۲) نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نیز با پاک سازی روستای "نجنه پایین" در شمال غربی بانه، ۱۵ نفر از عناصر مسلح غیرقانونی را که در این روستا پناه گرفته بودند، دستگیر کردند. (۳) همچنین بر اثر انفجار مین تعبیه شده عناصر مسلح تجزیه طلب در یکی از راه های روستایی سردشت، ۵ تن از کارگران جهاد سازندگی شهید و ۸ تن دیگر زخمی شدند. این عده درحالی که برای اجرای کارهای عمرانی و خدماتی عازم روستاهای سردشت بودند، دچار این حادثه شدند. (۴)

در ادامه بمب گذاری گروه های ضدانقلاب در تهران، امروز نیز یک بمب در میدان انقلاب تهران منفجر شد. بر اثر انفجار این بمب که در ساعت ۱۲:۱۰ به وقوع پیوست، یک تن شهید و عده ای از مردم نیز مجروح شدند و شیشه های تعدادی از مراکز اداری و تجاری شکست. به چند اتومبیل از جمله یک تاکسی نیز خساراتی وارد شد. فرد شهید شده از دست فروشان مستقر در میدان انقلاب بود. وی با مشاهده شیء مشکوکی در باجه تلفن و این احتمال که شیء بمب باشد، آنرا برداشته بود تا برای کم کردن تأثیرات انفجارش، به داخل حوض میدان انقلاب بیندازد که ناگهان بمب در نیمه راه و در دستان وی منفجر شد. (۵)

رادیو امریکا در این باره اعلام کرد: «بر اثر انفجار یک بمب در نزدیکی دانشگاه تهران یک تن کشته و ۳ تن دیگر مجروح شدند. این سومین انفجاری است که در مدت کمتر از یک هفته در تهران روی می دهد. گزارش های رسیده از تهران حاکی است که مجاهدین خلق در این انفجار دست داشته اند. سازمان چپ گرای مجاهدین خلق این اتهام را رد کرده است، بنا به گزارش خبرگزاری رسمی ایران، علی شمخانی معاون فرماندهی سپاه پاسداران، عراق را به دست داشتن در انفجارهای اخیر متهم کرد. این خبرگزاری به نقل از شمخانی گفته است که عراق مواد منفجره در اختیار گروه های تروریستی که چنین حمله هایی را تدارک می بینند، قرار می دهد.» (۶)

-
- ۱- ۱۱ نفر از پرسنل گروگان گرفته شده در تاریخ ۲۴/۷/۱۳۶۱ آزاد شدند. [سند شماره ۳۲۰۸۰۹، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار محترم استان کردستان، ۲۷/۷/۱۳۶۱].
- ۲- ۷. سند شماره ۴۳۸۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷، به ستاد مرکزی، اطلاعات، ۲۷/۶/۱۳۶۱.
- ۳- ۸. سند شماره ۶۷۱۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات منطقه ۷، به اطلاعات عملیات مرکز،

۲۲/۶/۱۳۶۱

۴-۹. روزنامه کیهان ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.

۵-۱۰. مأخذ ۶، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۶/۱۳۶۱.

۶-۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۸، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲۴، رادیو امریکا،

۲۲/۶/۱۳۶۱

اعضای سازمان مجاهدین خلق در ادامه عملیات ترور این سازمان، امروز به یک خواربار فروش و یک مغازه دار شیشه بر به همراه شاگردش در شهر رشت سوء قصد کردند که هر سه نفر در این حادثه مجروح شدند.^(۱)

در نوشهر نیز افرادی از گروه های شورشی، یک خودرو و یک موتور سیکلت جهاد سازندگی این شهر را به آتش کشیدند.^(۲)

چند نفر از اعضای مسلح سازمان مجاهدین خلق نیز به شرکت میکروالکترونیک تهران مراجعه کردند و چهار تن از متخصصان این شرکت را ربودند. ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی با اعلام این خبر افزود، احتمال می رود که عناصر سازمان مجاهدین در صدد استفاده از این افراد به منظور تعمیر یا ساخت وسایل مختلف الکتریکی و بمب باشند.^(۳)

همچنین طبق اعلام قبلی کمیته انقلاب اسلامی اهواز مبنی بر دستگیری مسئول جدید تشکیلات سازمان مجاهدین خلق در خوزستان و کشف و متلاشی شدن چندین خانه تیمی در اهواز، اخیراً چند اکیپ ۲ و ۳ نفره از اعضای سازمان در تهران و رشت به این استان اعزام شدند تا تشکیلات سازمان را در این استان بازسازی کنند.^(۴)

۳۰۷

به منظور مقابله با عوامل ناامنی اجتماعی و جاسوسی، امروز به حکم دادگاه انقلاب اسلامی ارتش، چهار نفر به جرم جاسوسی برای عراق، همکاری با عوامل ضدانقلاب در داخل عراق و شرکت در بمب گذاری و کشتار مردم به اعدام محکوم شدند و حکم صادر شده نیز درباره آنان اجرا شد. به گزارش خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی، جرائم این چهار نفر عبارت است از:

«۱- غیرنظامی ع.ا.ب، فرزند جوانمیر به جرم شرکت در بمب گذاری و کشتار مردم بی گناه، خروج غیرقانونی از کشور و ورود به خاک عراق، تماس و ارتباط با سردار جاف و پالیزبان، انفجار یک دستگاه جیب و یک دستگاه مینی بوس به وسیله مواد منفجره که از عراق به ایران آورده بود، دریافت مبلغ هنگفتی پول از سردار جاف، شرکت فعال در درگیری های کردستان و شرکت در کشتار پاسداران انقلاب اسلامی به طور مستقیم.

۲- غیر نظامی ا.ع.ش.م، فرزند جبار علی، به جرم شرکت فعال در بمب گذاری و کشتار مردم مسلمان و بی گناه، خروج غیرقانونی [از کشور و رفت و آمد] به [داخل خاک] عراق، تماس با سران ضدانقلاب، فعالیت گسترده به منظور سرنگونی جمهوری اسلامی ایران، آوردن یک چمدان مواد منفجره از عراق برای انفجار مراکز حساس و پرجمعیت، گذراندن دوره های تخریب در بغداد، آوردن اسلحه و مهمات از عراق برای ترور مردم، آوردن قاب عکس امام که از مواد منفجره درست شده بود، به منظور انفجار در نماز جمعه تهران که خوشبختانه وی قبل از این اقدام دستگیر شد.

ص: ۳۱۱

۱- ۱۲. مأخذ ۶، ص ۴، رشت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۶/۱۳۶۱.

۲- ۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۹، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۷، نوشهر - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

۳-۱۴. مأخذ ۱۱، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۶/۱۳۶۱.

۴-۱۵. مأخذ ۶، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۶/۱۳۶۱.

۳- غیرنظامی غ.ع.ب، فرزند نبی الله، به جرم اقدام علیه نظام جمهوری اسلامی ایران، همکاری با سردار جاف برای انجام خرابکاری در ایران و ترور مسئولان کشور با همکاری رژیم عراق، سفر غیرقانونی به عراق برای فراگیری دوره های خرابکاری، آوردن یک ضبط صوت و کیف انفجاری به ایران که مقارن بازگشت وی از تهران، حجت الاسلام خامنه ای توسط ضبط صوت انفجاری در مسجد ابوذر تهران مصدوم شد. وی پس از بازگشت به عراق، مسئولیت این عمل را بر عهده گرفت.

طرح ترور حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی با کمک سازمان امنیت عراق و طرح کشتار مردم در نماز جمعه که قبل از اقدام کشف شد.

۴. خ - م، فرزند اعظم، به جرم بمب گذاری در میدان آیت الله کاشانی باختران، انفجار یک دستگاه خودرو بمب گذاری شده در خط ریل قطار اراک و همکاری نزدیک با دولت عراق. (۱)

۳۰۸

حمایت از فعال شدن سازمان انرژی اتمی، تلاش برای رفع مشکلات فراروی این صنعت و برنامه ریزی برای توسعه انرژی اتمی از مهم ترین موضوعاتی بود که هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس در دیدار با رئیس سازمان انرژی اتمی درباره آنها مطالبی بیان کرد.

به گزارش روزنامه کیهان در این دیدار، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی گفت: «این کار آقایان به دلیل سوابق بدی که در دنیا دارد و نیز انحصارگران این صنعت، به خاطر وضع بدی که در افکار مستضعفین دنیا دارند، کارشان یک مقدار در مملکت ما مظلوم است، ما باید این مسئله را از مظلومیت در بیاوریم، ما اصل تلاش برای برخورداری کشور از انرژی اتمی را محکوم نمی کنیم، اما بلندپروازی بی جایی را که همراه با وابستگی بی حساب بوده است، محکوم می کنیم. این محکومیت یک مقدار و بیشتر از مقدار لازم، رویش سروصدا شد و شاید هم افراد مرموزی که در گوشه و کنار هستند، برای اینکه ایران را به کلی از این خط بیرون بکنند، این سروصدا را دامن زدند و ممکن است هنوز هم دامن بزنند و اصل قضیه را خراب کنند. اینکه ما به عنوان یک علم، طرفدار انرژی اتمی باشیم، بحثی نیست، ما هیچ علمی را نباید رد بکنیم. ادله ای که برای محروم کردن ایران از انرژی اتمی اقامه می شود، برای ما شخصاً قانع کننده نبوده است، یعنی من از اول تا به حال این اظهارنظرها را به خاطر علاقه ای که به این مسئله دارم، همه را می خوانم. این جزوه هایی که رد و بدل می شود و چیزهایی که به عنوان کارشناسی ابراز کرده اند، هیچ کدام قانع کننده نیست. بعضی هایشان البته مطالبی دارد، اما یک مشکلاتی هم دارد که من آنها را می دانم. هر قدم بزرگی را که می خواهیم برداریم، یک مشکل دارد. ما باید این مشکلات را حل کنیم. امروز هیچ فن پیچیده ای در دنیا نیست که به یک نحو به جایی وابسته نباشد. ... خاصیت علم بین المللی

ص: ۳۱۲

بودن آن است. علم نمی تواند پدر و مادر ناسیونالیستی داشته باشد. ... فعلاً ما می خواهیم برای اینکه این رشته از علم را و این فن عظیم را در کشورمان پایه ریزی کنیم، مدرسه داشته باشیم، شاگرد داشته باشیم، توسعه بدهیم و کارهای دیگری بکنیم که در صدی از دیگران عقب نباشیم. این مقدار، ما دنبال کار هستیم و از اینکه این پروژه (نیروگاه بوشهر) اجرا شود دفاع می کنیم و مشکلاتی را که در راه شما به وجود می آید، حل می کنیم. البته یک وقتی اگر خداوند نخواهد، آن دیگر از قدرت همه ما خارج است ولی با معیارهای معمولی که هست، ما فکر می کنیم دلیلی ندارد بگذاریم کسی مخالفت بکند.»^(۱)

۳۰۹

میرحسین موسوی نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران، در پایان جلسه هیئت دولت در مصاحبه ای درباره نامه روز گذشته آیت الله موسوی اردبیلی رئیس دیوان عالی کشور، در خصوص مهار اقدامات گروه های سیاسی محارب، به خصوص سازمان مجاهدین خلق گفت: «امیدوارم که برادران ما از جمله آقای ناطق نوری وزیر کشور، پاسداران کمیته مرکزی، سپاه پاسداران، بسیج و دادستان انقلاب، به زودی اقدامات انجام شده در سازمان متبوع خود را برای مردم بیان کنند. در این زمینه کارهای هماهنگی الآن صورت گرفته تا تمام فعالیت ها علیه ایادی امریکا و توطئه های داخلی آنها هماهنگ شود. باید توجه داشت که حاکمیت سیاسی دولت نسبت به گذشته استوارتر است. این کار بدون هماهنگی به وجود نیامده است. به دنبال نامه ای که آقای موسوی اردبیلی نوشتند، طبیعی است که فرصتی مناسب پیش آمده تا ارگان هایی که حضور مؤثر در این زمینه داشته اند، بیابند و توضیح دهند. بعد از درگیری ای که منجر به هلاکت "موسی خیابانی" شد، ضربات سختی به سازمان منافقین وارد شد و شاید ضربه ای که در اردیبهشت ماه به آنها زده شد و "ضابطی" به هلاکت رسید، خیلی از نظر تشکیلاتی برای منافقین مهم تر بود و بعد از آن، منافقین تعادل خود را از دست دادند. منافقین در ماه پیش نیز ضربه سختی در تهران و شهرستان ها متحمل شدند که منجر به گسیختن ارتباطات آنها و مختل شدن روابط تشکیلاتی آنها شد. طبعاً آنها یک نیمه حیاتی [نیمه جانی] دارند و تا زمانی که انقلاب ما در راه صحیح خود گام بردارد، ما با این توطئه ها مواجه خواهیم بود»

نخست وزیر درباره اوضاع جبهه ها نیز گفت: «نیروهای رزمنده ما در تمام جبهه ها آماده هستند که ضربات کاری بر رژیم صدام وارد کنند و آمادگی رزمی ما چه از نظر روحی، اعتقادی، معنوی و تدارکاتی از همیشه قوی تر است و همان طور که رئیس محترم مجلس شورای اسلامی گفته اند، فرصتی داده شده بود تا شرایط ما با آرامش تحقق پیدا کند، طبیعی است وقتی به این شرایط پاسخ مثبت داده نشود، ما این شرایط را با قدرت اسلحه و نیروی رزمندگانمان محقق خواهیم کرد.»

ص: ۳۱۳

نخست وزیر همچنین درباره دلیل شرکت رئیس جمهور در جلسه هیئت دولت اظهار داشت: «رئیس جمهور طبق قانون اساسی می تواند هر زمان که بخواهد، هیئت دولت با ریاست ایشان تشکیل گردد. حضور رئیس جمهور بدون پیش بینی قبلی بود و باعث خوشحال نمودن ما شد، البته دولت هم قبلاً اعلام کرده بود که هر وقت رئیس جمهور محترم تشخیص دهد، در حضور ایشان تشکیل جلسه می دهد.»

میرحسین موسوی همچنین درباره اقدام اخیر عراق در چاپ قرآن های تحریف شده که قرار است در مراسم حج به اسم ایران پخش شود، گفت: «ما این توطئه را افشاء می کنیم. ایمان، ایثار و فداکاری حجاج ایرانی در مکه قطعاً مورد توجه حجاج دیگر کشورها قرار خواهد گرفت و آنها بهترین قضاوت را در مورد حجاج و انقلاب اسلامی ایران می تواند بکنند و همان طور که تا حالا نشان داده شده، این توطئه ها نمی توانند مؤثر باشند. گرچه آنها خیلی مودیانه سعی می کنند به ما ضربه بزنند، ولی شناختی که ملت های مستضعف و خصوصاً مسلمانان جهان از انقلاب ما پیدا کرده اند، بسیار بالاتر از این اعمال مودیانه عراق است و نمونه اش همین شرکت رهبر ۴۰ میلیون مسلمان بنگلادش در نماز جمعه تهران بود.» (۱)

۳۱۰

اختلافات سیاسی دو جناح اصلی کشور موسوم به چپ و راست در دیدار امروز آقای آقازاده با رئیس مجلس شورای اسلامی بررسی شد.

امروز آقای غلامرضا آقازاده وزیر مشاور در امور اجرایی با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار کرد. وی در این دیدار ضمن بیان برخی اختلافات سیاسی و جناحی - که به درون دولت نیز راه یافته - از این مسئله اظهار نگرانی کرد. (۲) چند روز قبل نیز در جلسه شورای مرکزی حزب جمهوری اسلامی، اختلافات دو جناح حزب بررسی شده بود. در این جلسه مهندس میرحسین موسوی و حجت الاسلام مسیح مهاجری از یک طرف و آقایان اسدالله بادامچیان و سعید امانی از طرف دیگر صحبت کردند و انتقادات خود را از جناح مقابل بیان داشتند. (۳) آقای هاشمی رفسنجانی در کتاب خاطرات خود درباره اختلافات دو جناح می نویسد: «این روزها این مسئله [اختلافات دو جناح] که در حزب و جامعه هم مطرح است، در حزب مورد رسیدگی است.» (۴)

۳۱۱

کاردار عربستان در تهران با معاون سیاسی - اجتماعی وزارت کشور دیدار و نامه وزیر کشور عربستان را مبنی بر اعتراض به تجمع ایرانیان در مدینه به وی تسلیم کرد.

در این دیدار، درباره اعتراض دولت سعودی مذاکره شد و معاون سیاسی وزارت کشور گفت: تجمع زائرین ایرانی در راستای افشای توطئه های قدرت های بزرگ علیه اسلام و مسلمین صورت گرفته و چه مکانی برای اعتراض به قدرت های استکباری از مدینه و مکه مناسب تر است؟ (۵)

۱-۱۸. مأخذ ۳، ص ۱۲.

۲-۱۹. پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب،

تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۷۷.

۳-۲۰. همان، ص ۱۷۱.

۴-۲۱. مأخذ ۱۹.

۵-۲۲. مأخذ ۹، ص ۳.

حجت الاسلام موسوی خوئینی ها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی نیز در پیامی به زائران ایرانی در خصوص ضرب و شتم آنان به دست مأموران امنیتی و پلیس سعودی، آنان را به صبر و آرامش در مقابل رفتار غیرانسانی پلیس عربستان سعودی دعوت کرد. (۱)

در این حال، منابع رسمی پادشاهی سعودی دلیل ضرب و جرح ایرانیان را - که در روز جمعه گذشته به صورت گروهی و به شکل راهپیمایی عازم نماز جمعه در مسجد النبی (ص) مدینه بودند - مغایرت حرکت آنان با اصول مذهبی اعلام کردند. خبرگزاری فرانسه از ریاض به نقل از منابع رسمی آن کشور اعلام کرد که آنان گفته اند که ۲۱ زائر ایرانی را دستگیر کرده اند و به ایران بازگردانده اند. این منابع اعلام کردند که در جریان ضرب و شتم اجتماع کنندگان از طرف پلیس، کسی مجروح نشده است. (۲)

۳۱۲

سرهنگ معمر قذافی رئیس جمهور لیبی در نامه ای به حافظ اسد رئیس جمهور سوریه، با محکوم کردن هم گرایی کشور عراق با مصر، این اقدام عراق را ناقض معاهده بغداد، بین سران جبهه پایداری خواند و به شدت به حکمرانان عراق حمله کرد. در بخش هایی از این نامه آمده است:

برادران، فرماندهان جبهه ناسیونالیستی پایداری و رویارویی، در شرایطی که اعراب سرگرم پیگیری چگونگی اجرا و پیاده شدن قسمت هایی از توطئه امریکایی، صهیونیستی و ارتجاعی ویژه تصفیه مسئله فلسطین و به اجرا گذاشتن دیگر بخش های طرح اسطبل داوود (کمپ دیوید) می باشند، عراق در تلاش برای گسترش و تقویت مناسبات خود با رژیم مصر است. گسترش مناسبات به درجه ای از همبستگی خواهد رسید که قبلاً از طریق گفت و گوهای محرمانه صورت گرفته است و سپس جنبه علنی در ازای سکوت اعراب و عدم رویارویی اعراب به خود گرفت. پرزیدنت قذافی، از دیدگاه مسئولیت ناسیونالیستی و تاریخی، علاقه مندی دائمی و ضرورت اهمیت محترم شمردن و مفید بودن مقررات جبهه ناسیونالیستی پایداری و رویارویی، در مبارزه با هرگونه انحراف در مورد مسئله اعراب، درباره خطرهای ناشی از سکوت در مقابل نزدیکی مصر و عراق هشدار داده و اعلام کرد: ۱- همبستگی اعلام شده میان دولت عراق و رژیم مصر، همبستگی رسمی عراق با خیانت و نقض آشکار مقرراتی است که سران بغداد در کنفرانس بنیان گذاران جبهه پایداری، به آن متعهد شده اند و حداقل آن، اقدام مشترک اعراب در درج رژیم کنونی مصر در لیست سیاه می باشد. ۲- همبستگی میان رژیم های بغداد و قاهره سابقه دیگری می شود که به سابقه های رژیم سودان در این راه اضافه می شود و سکوت اعراب در ازای این همبستگی و تماشای دنباله روی آشکار عراق از رژیم مصر، نقض هرگونه منشور و تصمیم عربی است و بدون مجازات و محکومیت نخواهد بود و درعین حال، این اقدام، اعتراف به بیهودگی و عدم جدی

ص: ۳۱۵

۱- ۲۳. همان.

۲- ۲۴. مأخذ ۶، صص ۱۰ و ۱۱، ریاض - خبرگزاری فرانسه، ۲۱/۶/۱۳۶۱.

بودن اعراب در کنفرانس عربی است، هرچند این کنفرانس، در سطح سران تشکیل شود. انحراف رژیم عراق از اقدام دسته جمعی اعراب دایر بر مردود شمردن طرح های کمپ دیوید و مبارزه با آن، آشکار شده است و از امروز رژیم عراق طرف و شریک جدید رژیم مصر در اجرای طرح کمپ دیوید به شمار می آید. (۱)

۳۱۳

ستاد تبلیغات جنگ ایران، ۳۱ شهریور تا ششم مهرماه را هفته جنگ اعلام کرد. این ستاد با انتشار اطلاعیه ای ضمن اعلام این مطلب، از مردم خواست که برای اجرای هرچه با شکوه تر این هفته، با کمیته برگزاری مراسم دومین سالگرد جنگ - که از سوی این ستاد تشکیل شده است - همکاری کنند. (۲)

ص: ۳۱۶

۱- ۲۵. مأخذ ۹، ص ۱۶.

۲- ۲۶. مأخذ ۹.

در ساعت ۸:۳۰، ارتش عراق ۵ موشک به جزیره خارک و آب‌های ساحلی آن شلیک کرد. بر اساس گزارش فرماندهی منطقه ۹ سپاه پاسداران، ۳ فروند از موشک‌های شلیک شده به آب افتادند و هیچ‌گونه خسارتی در پی نداشتند. ۲ موشک دیگر نیز به خشکی اصابت کردند و منفجر شدند. ترکش‌های پرتاب شده از انفجار موشک اول به یک لوله آب و یک لوله گازوئیل خسارات سطحی وارد کردند و دومین موشک نیز در فاصله بین اسکله تی و کارخانه شرکت نفت به زمین خورد و خسارتی به بار نیاورد. (۱)

در این حال سخن‌گوی نظامی عراق نیز ادعا کرد که هواپیماهای عراق دو هدف مهم شناور ایران را در مدخل خورموسی هدف قرار دادند و آسیب‌های مؤثری به آنها وارد کردند. سخن‌گوی نظامی عراق گفت: آتش شعله ور شده از دو شناور مشاهده شده است. (۲)

خبرگزاری خلیج نیز پس از حمله هواپیماهای عراقی به جزیره خارک به نقل از وزیر اطلاعات عراق اعلام کرد: هشدار عراق به کشتی‌هایی که عازم بنادر نفتی ایران هستند، به قوت خود باقی است و عراق مصمم است که در صورت عزیمت کشتی‌ها به سوی بنادر نفتی ایران، آنها را مورد هدف قرار دهد. (۳)

رادیو صوت الجماهیر نیز، این سلسله اقدامات را در جهت سیاست جدید عراق دانست و در این باره گفت: «محاصره بندر خارک و سایر بنادر ایرانی نزدیک به آن که از آنها برای صدور نفت استفاده می‌شود، به طور کامل صورت گرفته و کشتی‌های باری و نفت‌کش، علی‌رغم تضمین‌ها و امتیازاتی که ارکان رژیم تهران می‌دهند، قادر نیستند به این بنادر نزدیک شوند.» (۴)

در پی حملات هوایی اخیر عراق به نفت‌کش‌ها و کشتی‌های تجاری در منطقه خلیج فارس، خبرگزاری آسوشیتدپرس در گزارش تحلیلی از وضعیت این منطقه و مواضع کشورهای حاشیه آن، به نحوی می‌کوشد تا اوضاع منطقه را بحرانی نشان دهد و به کشورهای حاشیه

۱- ۱. سند شماره ۶۷۱۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۹، به فرماندهی کل سپاه، ۲۷/۶/۱۳۶۱.
۲- ۲. واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۲۲/۶/۱۳۶۱، رادیو صوت الجماهیر، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۷۸، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۳، منامه، -
خبرگزاری فرانسه، ۲۲/۶/۱۳۶۱.

۳-۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۸، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۳، بغداد - خبرگزاری خلیج،
۲۲/۶/۱۳۶۱.

۴-۴. مأخذ ۳، ص ۳۶، رادیو صوت الجماهير، ۲۲/۶/۱۳۶۱.

خلیج فارس القا کند که احتمال تشدید و گسترش بحران وجود دارد. این خبرگزاری شواهدی را ارائه می دهد که نشان می دهد حتی کشورهای فرامنطقه ای نیز در گسترش این بحران در پی فرصت هستند. آسوشیتدپرس می نویسد: «درحالی که اظهارات علنی درباره درگیر شدن احتمالی کشورهای عرب نفت خیز حوزه خلیج [فارس] در جنگ دو ساله ایران - عراق گفته می شود، کویت امروز اعلام کرد که در هفته جاری دست به حملات هوایی تمرینی خواهد زد. درعین حال، عربستان سعودی گزارش های مربوط به شرکت نیروهای این کشور را در یک تمرین نظامی مشترک تکذیب کرد. انتظار می رود ماه آینده، مانور نظامی مشترکی میان نیروی واکنش سریع امریکا و سلطان نشین عمان انجام شود.

"عبدالحلیم ابوغزاله" وزیر دفاع مصر در مصاحبه با روزنامه کویتی القبس گفت که ایران به مثابه یک تهدید نسبت به امنیت منطقه خلیج [فارس] است. وی قول داد که در صورت لزوم، نیروهای مصر برای تضمین عرضه نفت به غرب مداخله خواهند کرد.

این تحولات به دنبال مصاحبه ای است که چند روز پیش سردبیران روزنامه های کویتی با پرزیدنت صدام حسین ترتیب دادند. رئیس جمهور عراق در این مصاحبه آشکارا، امکان اقدام ایران علیه حوزه های نفتی در منطقه خلیج [فارس] را محتمل دانست. صدام در پاسخ به این سؤال که آیا فکر می کند حملات جاری عراق علیه تأسیسات نفتی ایران احتمالاً ایران را وادار می کند که به ترمینال های کویت یا عربستان سعودی حمله کند، گفت: "ایران ممکن است به هر اقدامی که بخواهد در هر زمان دست بزند."

امیر کویت ماه گذشته به طور ضمنی گفت که کشورش تا اندازه ای به طور مستقیم از طرف ایران تهدید شده است، اما وی گزارش هایی مبنی بر اینکه نیروهای مسلح کویت به حال آماده باش کامل درآمده اند را مبالغه آمیز توصیف کرد.

در حال حاضر "جان نات" وزیر دفاع انگلستان، پس از دیدار از کویت در عربستان به سر می برد و داگلاس هرد وزیر مشاور در امور خارجی انگلستان نیز سرگرم گفت و گوهایی در امارات عربی متحده است. طبق سابقه، انگلستان آماده است که چنانچه درخواستی از سوی یکی از دولت های عربی دریافت کند، در این منطقه مداخله کند.

ابوغزاله در مصاحبه با القبس گفت که در وضع موجود حضور یک نیروی بازدارنده مصری که قادر باشد به سرعت در بیش از یک جبهه استقرار یابد و در صورت درخواست، به کمک هر کشور عربی یا دوست بشتابد، را ایجاب می کند، به ویژه آنکه خاورمیانه پر از تضادهاست و توسط خطراتی از تمام جناح ها احاطه شده است. وی افزود: مصر به شدت به سرمایه گذاری های اقتصادی از جانب غرب و اعراب وابسته است و چنانچه موانعی بر سر راه ارسال نفت به وجود آید، این بدان مفهوم است که اقتصاد این دولت ها لطمه دیده و به دنبال آن، ما نیز با بحران سختی مواجه خواهیم شد. (۱)

ص: ۳۱۸

بیش از ۱۳۰ هزار مین ضدخودرو و ضدتانک که نیروهای عراقی در نقاط مختلف دشت آزادگان کار گذاشته شده بودند، در طول سه ماه گذشته با تلاش واحد تخریب سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سوسنگرد - که کار پاک سازی میدان های مین را در این منطقه عهده دار است - کشف و خنثی شده است. روزنامه کیهان با اعلام این خبر می افزاید: «طی انجام این عملیات، ۱۷ تن از جان بر کفان واحد تخریب سپاه شهید و ۳۵ تن مجروح شدند.» (۱)

ارتش عراق امروز نیز همچون روزهای گذشته شهرهای مرزی ایران را گلوله باران کرد. توپخانه ها و خمپاره انداز های واحدهای رزمی عراق امروز، شهر آبادان را زیر آتش خود قرار دادند که بر اثر آن یک نفر شهید و ۹ نفر دیگر مجروح شدند. (۲)

در ادامه کمک های کشورهای عربی منطقه به عراق - که به طور متناوب انجام می شود - امروز، ۲۳ تریلر حامل مهمات از کویت وارد عراق شد. ۷۴ خودرو نیز برای حمل اقلام مورد نیاز ارتش صدام از عراق وارد عربستان سعودی شدند. ۱۷ خودرو حامل ادوات نظامی نیز از اردن وارد عراق شد. این روزها، مرزهای کشور عراق با سه کشور یاد شده، شلوغ ترین روزها را سپری می کنند. (۳)

گروه های تجزیه طلب مسلح در مناطق شمال غربی ایران همچنان آشوب می آفرینند:

۱- در جریان یک درگیری بین نیروهای خودی و عناصر مسلح غیرقانونی در محور سقز - بانه، ۲ تن از عناصر مسلح کشته شدند. از نیروهای خودی نیز ۲ تن شهید و ۵ نفر مجروح شدند. (۴)

۲- نیروهای سپاه پاسداران، ارتش جمهوری اسلامی، نیروهای مردمی و عشایر منطقه در غرب و جنوب غربی مهاباد، روستاهای "ده بکر"، "قاضی آباد"، "کوتره" و "سلیم ساغول" را پاک سازی کردند. در این عملیات، ۱۵ تن از عناصر شورشی کشته و ۱۰ تن نیز زخمی شدند. از افراد ضدانقلاب نیز، ۵ قبضه اسلحه، یک دوربین و مقداری امکانات دیگر به دست نیروهای خودی افتاد. در این عملیات ۳ تن از نیروهای خودی شهید و ۱۴ تن دیگر مجروح شدند. (۵)

۳- در جاده هزارکانیان در جنوب غربی دیواندره، بر اثر انفجار مین کار گذاشته شده عناصر مسلح غیرقانونی، ۶ نفر از نیروهای خودی شهید شدند. (۶)

۴- ۶ تن از اعضای سازمان کومه له در طول امروز و روز گذشته، با یک اسلحه و مقداری فشنگ خود را به سپاه معرفی و

-
- ۱-۶. روزنامه کیهان، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.
- ۲-۷. سند شماره ۱۲۵۶۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، واحد اطلاعات سپاه آبادان، اطلاعات عملیات، شماره ۴۴۷، ۲۲/۶/۱۳۶۱؛ و- سند ۱۶۹۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، شماره ۵۹۹، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۳-۸. سند شماره ۱۶۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۸۰، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰؛ و- سند شماره ۱۶۹۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ستاد مشترک ارتش، اداره دوم، فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۷۹-۱۶۴، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۸.
- ۴-۹. سند شماره ۱۶۹۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه کربلا، ۲۲/۶/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۵-۱۰. سند شماره ۳۵۰۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه مهاباد، به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۱۵/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۶۷۱۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷، به فرماندهی کل، ۲۴/۶/۱۳۶۱.
- ۶-۱۱. مأخذ ۹.
- ۷-۱۲. سند شماره ۱۷۰۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی و عملیاتی، قرارگاه کربلا، شماره ۱۱۳، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- روزنامه کیهان، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

"صادق محصولی" فرمانده منطقه ۵ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مصاحبه ای در تشریح اقدامات یک ماهه قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در مقابله با گروه های مسلح غیرقانونی در غرب کشور گفت: در پی فعالیت یک ماه گذشته قرارگاه حمزه سیدالشهدا، بیش از ۵۰ روستا و چندین جاده در غرب کشور پاک سازی شد. در این پاک سازی ها، ۲۸۰ تن از عناصر گروه های مسلح غیرقانونی، از جمله دمکرات و کومه له کشته، ۱۰۰ تن زخمی و ۸۰ نفر نیز اسیر شدند. وی اضافه کرد: از این گروه ها تعداد زیادی سلاح و مهمات و مقداری اسناد درون گروهی به دست آمده است. محصولی درباره تحرکات سازمان مجاهدین خلق گفت: طی ۲ ماه اخیر، ۷۰ تن از منافقین در آذربایجان شرقی و تعدادی دیگر نیز در آذربایجان غربی، دستگیر شدند و چندین خانه تیمی نیز کشف شده است. وی افزود: تلاش منافقین دیگر کاملاً به صورت مذبوحانه درآمده و کار آنها به جایی رسیده که جز فرار به کشورهای غربی، چاره ای برایشان باقی نمانده است. منافقین با پیوستن به احزابی مانند دمکرات و کومه له فرار را بر قرار ترجیح می دهند.^(۱)

ترورهای کور و ایجاد ناامنی اجتماعی اهداف اصلی سازمان مجاهدین خلق در تحرکات اخیر است. اقدامات سازمان در این روز شامل موارد زیر است:

۱- دوتن از عناصر سازمان مجاهدین خلق سوار بر موتور سیکلت هند ۱۲۵ در خیابان دلگشای تهران به سمت سه نفر از افراد متعهد تیراندازی کردند و با جا گذاشتن موتور و سرقت اتومبیل پیکانی متواری شدند. مجروحین این حادثه به بیمارستان منتقل شدند، اما معالجات بر روی یک نفر از آنان مؤثر واقع نشد و وی به شهادت رسید.^(۲)

۲- نشریه "رویدادها و تحلیل" در آخرین شماره خود (۲۲/۶/۱۳۶۱) اعلام کرد: یک تیم ترور سازمان مجاهدین خلق در خیابان "کرمان" تهران با تیراندازی به سوی یک پیرمرد قصاب وی را به شهادت رساندند. متعاقب این عمل، اهالی محل به آنها حمله کردند که یک نفر از ضاربین با اصابت آجر به سرش - که از طرف یکی از اهالی محل پرتاب شده بود - کشته و دیگری نیز دستگیر شد.

۳- در اقدام دیگری یک عضو سازمان مجاهدین خلق در تهران با مراجعه به منزل یکی از پاسداران، زنگ درب خانه وی را می زند و به بهانه ای وی را به جلو درب منزل می کشاند و سپس به سوی پاسدار تیراندازی می کند. در این حادثه فرد پاسدار مجروح می شود. مردم محل با شنیدن صدای تیراندازی به کمک فرد زخمی می شتابند و مهاجم را محاصره می کنند. با پیش آمدن چنین وضعی، ضارب با خوردن قرص سیانور اقدام به خودکشی کرد.^(۳)

- ۲-۱۴. سند شماره ۳۸۴۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز خبری، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه ۱۰، شماره ۱۰۷، ۱۳۶۱/۶/۲۴، ص ۱.
- ۳-۱۵. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۴، ۱۳۶۱/۶/۲۲، ص ۱۶.

۴- در خیابان نیاوران تهران، دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق با مراجعه به یک منزل و بستن دست و پای همسر صاحب خانه، ماشین سواری ب.ام. و وی را ربودند. (۱)

۵- در اراک یک تیم ترور سازمان مجاهدین خلق به دو چرخه سازی به نام حاج اصغر عسگری - هنگامی که در مقابل مغازه اش مشغول کار بود تیراندازی کردند. در این اقدام تروریستی، دو چرخه ساز هدف دو گلوله قرار گرفت و از ناحیه گردن و کتف به سختی مجروح شد که پس از انتقال به بیمارستان قدس اراک، به شهادت رسید. بر اساس گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، حاج اصغر عسگری حدود یک سال پیش نیز هدف سوء قصد اعضای سازمان مجاهدین خلق قرار گرفته و از ناحیه پا مجروح شده بود. وی از جمله افراد مؤمن به انقلاب بود که از سال ۱۳۴۲ تا پیروزی انقلاب اسلامی علیه رژیم پهلوی مبارزه می کرد. (۲)

۳۲۲

مجله "رویدادها و تحلیل" نشریه دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، در مقاله ای با عنوان "وجهی دیگر از ماهیت منافقین"، مراحل مختلف اقدامات ترور و آدم ربایی سازمان مجاهدین خلق را بررسی کرده و نوشت: ایجاد ناامنی اجتماعی از اصلی ترین اهداف سازمان بود و وقتی به طور جدی با آن مقابله شد، سازمان اعلام کرد که ضربات وارده، به هواداران سازمان بوده و سازمان و مرکزیت آن هنوز استوار و پابرجاست، اما پس از کشته شدن موسی خیابانی جانشین رجوی و کشف تعداد زیادی از خانه های تیمی سازمان، آنان با اعتراف به شکست خود، توان انجام عملیات های پیچیده را از دست دادند و مسعود رجوی رهبر سازمان در پیامی تأکید کرد که پرهیز از عملیات پیچیده، در رأس استراتژی نبرد ما در مرحله بعدی قرار دارد.

این مقاله سپس به اهداف اخیر سازمان در ترور افراد عادی جامعه اشاره کرده و می نویسد: به دنبال شکست اقدامات قبلی سازمان و مقابله جدی با اقدامات آنان، سازمان - بنابه دستور رجوی - ترور مردم را سرلوحه اقدامات خود قرار داد. رجوی در پیامی به اعضای سازمان، ترور مردم عادی جامعه و آدم ربایی را به عنوان اقدامی ساده و عملی که می تواند توسط گروه های کوچک سازمان نیز صورت گیرد و خصلت توده ای فراگیر نیز دارد، استراتژی جدید سازمان معرفی کرد. وی در این پیام، علاوه بر عملی بودن این اقدام، دو هدف دیگر را در توجیه این استراتژی برمی شمرد. اول اینکه، می توان با ربودن افراد از جامعه و شکنجه دادن آنان به اطلاعات مورد نیاز دست یافت و از آن اطلاعات هم برای انجام عملیات های ترور استفاده کرد و هم از اقدامات نیروهای دولتی برای متلاشی کردن سازمان باخبر شد. دوم اینکه، به رغم جوسازی رژیم، ترور مردم عادی و ربودن افراد از جامعه زمینه را برای قیام به اصطلاح مردمی علیه دولت فراهم خواهد ساخت.

ص: ۳۲۱

۱- ۱۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۹، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

۲- ۱۷. همان، ص ۷، اراک - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

این مقاله در پایان می نویسد: اقدامات تروریستی سازمان نمونه بارز عدم آگاهی آنان از خواسته های مردم و خط بطلانی بر تفکرات آنان است. از سوی دیگر ترور مردم عادی جامعه بیش از آنکه یک استراتژی حساب شده باشد، نشانه فروپاشی و اضمحلال سازمان مجاهدین است.^(۱)

۳۲۳

علامه سید محمد حسین فضل الله از علمای بزرگ جامعه اسلامی تشیع لبنان، در تلگرامی به امام خمینی انفجار اخیر در تهران را - که منجر به شهادت و مجروح شدن بیش از ۱۲۰ نفر شد - محکوم و یادآور شد که این اقدامات جنایتکارانه ثابت می کند که دشمنان اسلام به مرحله یأس و ورشکستگی رسیده اند. در این تلگرام آمده است: «درحالی که مستضعفان لبنان همچنان زیر فشار توطئه بزرگ استکبار جهانی به سر می برند و صهیونیسم با اجرای این توطئه به قتل عام های وحشیانه و بی مانندی در لبنان دست می زند می بینیم که استعمار و مزدوران آن جنگ علیه انقلاب فرخنده اسلامی را در داخل و خارج گسترش داده اند. زیرا این انقلاب پرچم دفاع از همه مستضعفان جهان را بر اساس مفاهیم و تعالیم اسلامی برافراشته است.»^(۲)

۳۲۴

به مناسبت سالگرد اولین شهید محراب آیت الله مدنی، از سوی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و خانواده این شهید عصر امروز مراسمی در مدرسه فیضیه قم برگزار شد. در این مراسم که با حضور حجت الاسلام محمد یزدی نایب رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده مردم قم، آیت الله محمد مؤمن قمی عضو شورای عالی قضایی و با شرکت اساتید و روحانیون حوزه علمیه قم و مردم مسلمان آذربایجان، همدان و قم برگزار شد. حجت الاسلام فلسفی پیرامون فضایل اخلاقی و درجات علمی شهید مدنی سخنرانی کرد. همچنین تعدادی از مردم آذربایجان که برای شرکت در مراسم سالگرد شهادت آیت الله مدنی به قم آمده بودند، مقارن ظهر امروز به حضور آیت الله العظمی گلپایگانی رسیدند و با ایشان دیدار کردند. آیت الله العظمی گلپایگانی در قسمتی از سخنانشان گفتند: «از احساسات این جوانان که از راه دور برای تعظیم شعائر دینی و تعظیم سالگرد مرحوم آقای مدنی به قم آمده اند تشکر می کنم و از خداوند متعال مسئلت دارم که همه شما را موفق و مؤید بدارد و انشاءالله این جمهوری اسلامی به همت این جوانان غیور به اهداف اسلام که نشر شریعت اسلام در همه بلاد است، برسد و از آفات و شرور آخرالزمان محفوظ بدارد.» ایشان با توصیه بر حفظ وحدت گفتند: «توصیه می کنم به عزیزان و فرزندان که این اتحاد و همبستگی و همکاری را برای حفظ اسلام از دست ندهند و روزبه روز در تقویت و پایداری آن بکوشند.»^(۳)

ص: ۳۲۲

۱- ۱۸. مأخذ ۱۵، صص ۳۳-۳۱.

۲- ۱۹. روزنامه جمهوری اسلامی ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲، بیروت - واحد مرکزی خبر.

۳- ۲۰. همان، ص ۴.

فرستاده ویژه رئیس جمهور سوریه امروز، وارد تهران شد و پیام حافظ اسد رئیس جمهوری این کشور را به رئیس جمهور اسلامی ایران تسلیم کرد. به گزارش کیهان مفاد پیام درباره نتایج کنفرانس اخیر سران عرب در فاس مراکش، اوضاع جاری منطقه خاورمیانه و موضع سوریه در برابر رویدادهای اخیر لبنان بود. وزیر اطلاعات سوریه همچنین امروز، با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، دیدار و گفت و گو کرد.^(۱)

□
□

اقای هاشمی رفسنجانی درباره این ملاقات می نویسد: «عصر احمد اسکندر وزیر اطلاعات و ناصر قدوره معاون وزارت خارجه سوریه همراه با آقای ولایتی آمدند. هدفشان روشن کردن وضع کنفرانس سران عرب و موضع سوریه، مخصوصاً در رابطه با عراق بود که در مجموع اطمینان دادن به ما در مورد حرف های آقای حافظ اسد که ضمن نطق سه ساعته ای، به دفاع از جمهوری اسلامی ایران و حمله به صدام پرداخته بود، نقل کرد و آثاری که در تعدیل قطعنامه سران عرب در رابطه با اسرائیل و فلسطینیان داشته اند و تکذیب تصویب قطعنامه مربوط به حمایت از عراق. او گفت که ملک حسن خواست این را به گردن کنفرانس بگذارد، ولی سوریه اعتراض کرد. اگر چه او [ملک حسن] گفته بود که اعتراض نرسیده ولی سوریه کتباً اعتراض کرده بود. او [وزیر اطلاعات سوریه] همچنین گفت که موضع عربستان و شیوخ خلیج فارس هم بد نبوده است.»^(۲)

ص: ۳۲۳

۱- ۲۱. روزنامه کیهان، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۲۲. پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۷۷.

قائم مقام آستان قدس رضوی طرح نهایی بازسازی هویزه را تقدیم رئیس جمهور کرد. مهدی شال فروشان پس از ملاقات با آیت الله خامنه ای گفت: «در ملاقات با آقای رئیس جمهور، کلیات و چگونگی طرح بازسازی هویزه با توضیحات مفصل به حضور رئیس جمهور تقدیم شد و آقای رئیس جمهور ضمن تأکید بر اهمیت این طرح، آن را مورد تأیید قرار داد. ... بودجه پیش بینی شده برای این طرح بالغ بر ۱۰ میلیارد ریال است که ظرف مدت ۳ سال از محل درآمد آستان قدس رضوی تأمین خواهد شد و طبق بررسی هایی که به عمل آمده است، طرح جدید شهر هویزه در کنار موقعیت فعلی آن اجرا خواهد شد.» (۱)

بر اساس گزارش اداره گمرک جمهوری اسلامی ایران، صادرات کالاهای غیرنفتی کشورمان در سال ۱۳۶۰، کاهش بسیاری داشته است. بر اساس این گزارش، صادرات کالاهای غیرنفتی ایران از یک میلیون و ۵۳۱ هزار تن در سال ۱۳۵۳، به ۲۳۳ هزار تن در سال ۱۳۶۰ کاهش یافته است. (۲)

ورود مطبوعات ایرانی به دانشگاه های ترکیه ممنوع اعلام شد. به گزارش خبرگزاری خلیج از آنکارا، بر اساس دستوری که به تازگی ریاست ستاد ارتش ترکیه صادر کرده است، ورود هر نوع مطبوعات ایرانی به همه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ترکیه ممنوع است. ترکیه قبلاً نیز به بهانه اینکه مطبوعات ایران دربرگیرنده تبلیغات فراوان به نفع ایران است و اختلافات طایفه ای را تشدید می کند، ورود شماری از مطبوعات ایران را ممنوع اعلام کرده بود. (۳)

پس از تلاش های دیپلماتیک ایران که به تغییر محل برگزاری هفتمین دور کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد از بغداد به دهلی نو انجامید، امروز مشاور وزیر خارجه یوگسلاوی اعلام کرد که از برگزاری هشتمین دور (دور بعدی) این کنفرانس در بغداد، حمایت خواهد کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، مشاور وزیر خارجه یوگسلاوی در مصاحبه ای با روزنامه نیمه رسمی بوربا چاپ بلگراد، گفت: «به نظر یوگسلاوی برگزاری هفتمین کنفرانس در دهلی نو و هشتمین در بغداد کاملاً منطقی به نظر می رسد.» وی درعین حال افزود: «نظرات دیگری نیز وجود دارد.» یوگسلاوی یکی از حامیان اصلی برگزاری هفتمین کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد بود. (۴)

در پی سفر مقامات انگلیس به منطقه خاورمیانه، همکاری های نظامی این کشور با کشورهای منطقه افزایش خواهد یافت.

۱- ۲۳. مأخذ ۲۱.

۲- ۲۴. مأخذ ۱۵، ص ۴۱.

۳- ۲۵. مأخذ ۱۶، ص ۱۳، آنکارا - خبرگزاری خلیج، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

۴- ۲۶. مأخذ ۳، ص ۱۲، بلگراد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۶/۱۳۶۱.

"جان نات" وزیر دفاع انگلیس از کویت وارد جده شد. جان نات طی این سفر با مقامات عربستان درباره همکاری های نظامی بین لندن و ریاض گفتگو خواهد کرد. صنایع نظامی انگلیس در عربستان بیشتر به قرار داد پانصد و هشتاد میلیون دلاری منعقد شده بین بریتیش ایرو اسپیس و نیروی هوایی سعودی و همچنین تجهیزات مختلف تحویلی به گارد ملی این کشور توجه دارد. جان نات در پی دیدار از کویت نیز اعلام کرد همکاری بین نیروهای مسلح انگلیس و کویت که از سال ها پیش بر پایه های استواری مستقر بوده با توجه به منافع دو کشور ادامه خواهد یافت. جان نات به موافقت نامه جدیدی بین کویت و انگلیس اشاره نکرد، ولی خاطر نشان ساخت با مسئولان کویت درباره شرکت های انگلیسی که تجهیزات و ادوات نظامی به نیروهای مسلح کویت تحویل می دهند و پیرامون راه های حمایت دولت انگلیس از تلاش این شرکت گفت و گو کرده است. انگلیس تا کنون یک صد و شصت دستگاه تانک چيفتن و خودروهای زرهی سالادین به کویت تحویل داده و خلبان های هلی کوپتر و تکنسین های این کشور را آموزش داده است.

از سوی دیگر "داگلاس هرد" وزیر مشاور در امور خارجی انگلیس امروز قاهره را ترک کرد و وارد دبی شد. وی مدت سه روز به طور رسمی از قاهره دیدن کرده بود. طی این سه روز هرد ضمن ملاقات با مسئولان رژیم مصر گفتگو هایی پیرامون آخرین تحولات در خاورمیانه و اوضاع آن به عمل آورده بود.

در همین حال یک هیئت یازده نفره از کالج سلطنتی مطالعات نظامی انگلیس در چارچوب سفرش به خاورمیانه وارد بحرین شد. این هیئت پیش از آن از عمان بازدید کرده و قرار است به امان و قاهره نیز سفر کند. (۱)

۳۳۱

مجله کرسنت اینترنشنال چاپ کانادا، در مقاله ای ضمن بررسی عملیات رمضان، به ذکر شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ پرداخته و نگرانی کشورهای غربی از سقوط احتمالی صدام و راه های جایگزینی حکومت عراق را منعکس کرده است. این روزنامه می نویسد: «زمانی که ورود ایران به خاک عراق [در عملیات رمضان] نزدیک شد، شورای امنیت سازمان ملل متحد، قطعنامه ای را تصویب کرد که در آن پایان دادن به عملیات جنگی را خواستار شده بود.

مبارزه طلبی ایران با تمامی این اخطارها، تا اندازه ای موجب تجلی استوار نامه های اسلامی در این کشور می شود. این کشور نشان داده است که طبق معیارهای اسلامی دست به جنگی زده است [به دفاع پرداخته است] و زمانی که این استوار نامه ها به اجرا درآید، به آن پایان خواهد داد. خواسته های ایران واضح است و از زمان شروع عملیات جنگی پیوسته نادیده گرفته شده است. این خواسته ها عبارت اند از: عقب نشینی بدون قید و شرط مهاجمین بعثی از سرزمین های اشغال شده ایران، تعیین هویت و تنبیه متجاوز و پرداخت غرامت های جنگی کافی.

ص: ۳۲۵

اولین شرط اساساً توسط ارتش اسلام عملی شده است و نیروهای صدام از سرزمین ایران بیرون رانده شدند. اما "طارق یوحنا عزیز" معاون نخست وزیر عراق، در سخنان اخیر خود اظهار داشت که عراق آن قسمت از سرزمین ایران را که قانوناً جزو سرزمین عراق محسوب می شود، به آرامی اشغال می کند. اگر دومین شرط برآورده نشود، واضح است که تنها راهی که برای صدام باز است، این است که دوباره ارتش شکست خورده اش را سازمان داده و حمله دیگری را به ایران آغاز کند. درحقیقت تمامی این نشانه ها حاکی از این است که عراق به میزان زیادی مجدداً مسلح می شود و شکاف های موجود در سیستم دفاعی و هوایی خود را که ایران از آن به صورت بسیار بدی یاد کرده است، متصل و مرتبط می سازد. صدام همچنین از نظر سیاسی، ظاهراً بررسی پیشرفت نظامی را دنبال کرده است و درواقع موضع خود را در شورای فرماندهی انقلاب تقویت کرده است. بدین گونه اگر گرامت ۱۵۰ میلیارد دلاری درخواست شده از سوی ایران برآورده نشود، آن وقت عربستان سعودی و سایر کشورهای خلیج [فارس] می توانند وی را از نظر مالی برای کشتار جدیدی در ایران حمایت و تقویت کنند.

ورود ایران به عراق هرچند که از نظر نظامی محدود باشد، اما می تواند تمامی این سناریو را بی ثبات کرده و آگاهی در غرب را در مورد تمایل صدام به یک عراق طرف دار غرب بیفزاید، درواقع، اروپاییان برخوردارهای زیادی با عراق داشته اند و ایالات متحده ظاهراً در مورد این موضوع به نتایج متفاوتی دست یافته است. ظاهراً اروپا چنین نتیجه می گیرد که صدام مسئول عمده این وضع می باشد و حضور وی احتمالاً منجر به سرنگونی حزب بعث و نظم مذهبی می شود. بنابراین، آنها طرف دار جانشین کردن افراد بعثی به جای صدام هستند و عقیده بر این است که دیدارهای مکرر شاه حسین از اروپا نیز بدین منظور می باشد، هرچند که ایالات متحده نگرانی عربستان سعودی را منعکس می کند، اما این کشور معتقد است که اگر صدام برود آن وقت تمامی حزب بعث و درواقع سیستم غیرمذهبی حاکم بر عراق منحل خواهد شد. بنابراین، آنها کاری می کنند تا شخص صدام را از خطر برهانند. تأییدات عاقلانه واصله از اقمار ایالات متحده در مورد پیروزی های عراق به منظور رسیدن به این هدف طرح می شود. در این بین، ایران به خوبی آگاه است که سرانجام، این مسلمانان عراق اند که در مورد سرنوشت آینده این کشور تصمیم خواهند گرفت. ایران با آغاز یک عمل محدود نظامی در داخل عراق، از نیروهای سیاسی منطقه ای و جهانی دست کشیده است و گام شجاعانه ای را جهت گسترش مرزهای انقلاب اسلامی برداشته است. غارتگران مشهور جهانی نمی خواهند بدون یک جنگ شدید، از وضعیت به وجود آمده دست بکشند. (۱)

ص: ۳۲۶

۱ - ۲۸. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان"، شماره ۲۴۶، ۱۳۶۱/۷/۱۵، نشریه "کرسنت"، چاپ کانادا، ۱۶-۱۳ اوت ۱۹۸۲ (۲۵-۱۳۶۱/۸/۲۲).

حملات عراق به مناطق مسکونی، بندرها و پایانه های نفتی ایران همچنان ادامه دارد. به گزارش واحد اطلاعات سپاه آبادان امروز آبادان آماج گلوله باران توپخانه های ارتش عراق بود که در نتیجه آن شش نفر مجروح شدند. (۱) همچنین به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی در ساعت ۸:۳۵ صبح امروز هواپیماهای عراقی جزیره خارک را مورد هدف قرار دادند. اما بنا به گفته معاون عمرانی استانداری بوشهر، به تأسیسات نفتی جزیره آسیبی نرسیده است. (۲)

خبرگزاری جمهوری اسلامی همچنین به نقل از بخشدار جزیره خارک اعلام کرد که در حمله امروز فقط دو موشک از فاصله دور شلیک شد که هیچ کدام به هدف مشخصی اصابت نکرده اند. این حمله تلفات جانی نیز نداشته است. (۳)

رادیو صوت الجماهير نیز به نقل از سخن گوی نظامی عراق در این باره گفت: هواپیماهای عراقی در یک عملیات هوایی تأسیسات نفتی و مراکز حیاتی جزیره خارک را بمباران کرده و خسارت های فراوانی به آن وارد کرده اند. این رادیو افزود: عراق به اقدامات خود در آینده نیز ادامه خواهد داد. (۴)

عراق در جنگ با ایران از حمایت و پشتیبانی کشورهای مانده فرانسه برخوردار است و کشورهای قدرتمند دنیا، سلاح ها و تجهیزات مورد نیاز ارتش این کشور را تأمین می کنند. "نشریه میدل ایسترن کارنتس" چاپ لندن درباره نقش فرانسه در فعال شدن اخیر عراق در حمله به مناطق نفتی ایران نوشت: «دولت سوسیالیست فرانسه، اخیراً علاوه بر تحویل سلاح ها و هواپیماهای جنگنده به صدام، نیروی هوایی عراق را به موشک های مدرن هوا به دریای اگزوسه نیز مجهز ساخته است. در همین ارتباط، دولت مصر و اردن نیز تعدادی خلبان را به عراق اعزام کرده اند.» (۵)

۱-۱. سند شماره ۱۶۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، قرارگاه مرکزی اطلاعات عملیات، به دفتر سیاسی، شماره ۱۰۷، ۲۳/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۲۵۶۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، واحد عملیات سپاه آبادان، اطلاعات عملیات، شماره ۴۴۸، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

۲-۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۷۹، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

۳-۳. همان، ص ۲، بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

۴-۴. همان، ص ۲۷، رادیو صوت الجماهير، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

۵-۵. روزنامه کیهان، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲۰، و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز درباره کمک های نظامی آلمان به عراق و اعتراض سازمان های مخالف تجارت اسلحه در این کشور نوشت: علاوه بر تریلی های حمل کننده تانک، خودروها، کامیون ها و تریلی های نظامی، دو نوع کامیون نظامی جدید ساخت کارخانه "دایملر بنز" نیز هم اکنون در بندر "برمن" آلمان در صف بارگیری برای صدور به عراق هستند. ۳۵ دستگاه از این کامیون ها برای استفاده نیروی هوایی عراق ارسال می شوند و برچسب های آنها مؤید این امر است. دو کامیون دیگر نیز که حامل تجهیزات پیچیده بی سیم هستند و از مراکز ارتباطات نظامی به شمار می روند، در میان این وسایل دیده می شوند. بر اساس این گزارش، مخالفان تجارت اسلحه در آلمان، ضمن صدور یک اعلامیه مطبوعاتی با استناد به برچسب های آلمانی این وسایل، نظیر نیروی هوایی عراق - بغداد - طریق ترانزیت به بغداد و...، اعلام کردند که مقامات گمرک و دادستانی آلمان، علی رغم مطلع بودن از این امر مدعی هستند که این وسایل غیرنظامی هستند و صدور آنها به عراق مانعی ندارد. در این اطلاعیه همچنین آمده است: مقامات گمرک و دادستانی آلمان مدعی هستند که تریلی حمل کننده تانک، یک وسیله غیرنظامی است. (۱)

علاوه بر این، امروز ۱۷ تریلی حامل مهمات از طریق "نویسیب" کویت با اسکورت از مرز عبدلی وارد عراق شد. (۲)

۳۳۴

امروز نیروی دریایی ایران، مجوز حرکت تعدادی از کشتی هایی که محموله خود را تخلیه کرده بودند و از هفته دوم شهریور در انتظار ترک بندر امام خمینی بودند، صادر کرد. این کشتی ها بندر امام را به مقصد کشورهای خود ترک کردند.

خبرگزاری جمهوری اسلامی با انتشار این خبر اعلام کرد: نیروی دریایی ایران به دلیل تهدیدات موجود از خروج ۱۰ الی ۱۲ کشتی از بندر امام خمینی ممانعت به عمل آورده بود، اما اکنون تنها چند کشتی دیگر در بندر امام باقی مانده اند که در فرصت مناسب آنجا را ترک خواهند کرد. (۳)

روزنامه "تایمز مالی" در مورد تصمیم ایران مبنی بر بیمه کشتی هایی که عازم بندرهای ایران هستند، به نقل از محسن نوربخش، رئیس بانک مرکزی ایران نوشت: شرکت بیمه دولتی جمهوری اسلامی حاضر است کشتی های نفت کشی را که به جزیره خارک می روند، با نرخ سابق بیمه کند. ایران تعهد کرده است، در صورت انهدام این کشتی ها توسط نیروی هوایی عراق، فوراً تمام خسارت ها را نقداً از طریق بانکی در لندن به صاحب کشتی بپردازد. (۴)

ص: ۳۲۹

-
- ۱-۶. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۶/۲۴، ص ۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی
 - ۲-۷. سند شماره ۱۷۰۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، اداره دوم، فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۸۱، ۱۳۶۱/۶/۲۶، ص ۳.
 - ۳-۸. مأخذ ۲، ص ۳، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۲۳.
 - ۴-۹. همان، ص ۲۴، رادیو ایران، ۱۳۶۱/۶/۲۳.

خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی از وضعیت بارگیری و صدور نفت خارک اعلام کرد: عملیات بارگیری و حمل نفت از خارک همچنان بدون وقفه ادامه دارد و پیش از ظهر امروز چهار نفت کش عظیم به نام های "سی سانگ" به ظرفیت ۳۵۷ هزار تن، "ورلد ویکتوریا" با ظرفیت ۲۲۵ هزار تن، "کینگ آگامون" با ظرفیت یک صد هزار تن و "لاکونیان" با ظرفیت ۱۰۴ هزار تن، پس از بارگیری نفت خام سبک و سنگین، اسکله های نفتی جزیره خارک را ترک کردند و دو کشتی دیگر به نام های "گولار کانتو" به ظرفیت ۲۲۰ هزار تن و "مونتانا" به ظرفیت ۱۳۰ هزار تن در حال بارگیری نفت خام از تأسیسات نفتی جزیره خارک می باشند. (۱)

خبرگزاری "فرانس پرس" نیز از لندن، به نقل از منابع گروه بیمه لویترز گزارش داد: به رغم تهدیدات اخیر عراق، در حال حاضر حدود ۲۰ کشتی از کشورهای مختلف در منطقه جنگی خلیج فارس حضور دارند که به تدریج به آب های ایران نزدیک می شوند.

بر اساس این گزارش، نماینده بیمه ملی عراق در لندن نیز با هشدار به کشتی های اعزام بندرهای ایران، به کمک ارتش این کشور شتافته و درصدد است تا شرکت های حمل و نقل را از اعزام کشتی به این منطقه منصرف نماید. سمیر عبدالاحمد نماینده بیمه ملی عراق در این زمینه گفت: حتی با حق بیمه ۵ تا ۵/۷ درصد هم، ریسک بزرگی برای شرکتهای نفتی است که به بندرهای ایران بروند. به خلبانان عراقی دستور داده شده است به هر کشتی که در منطقه جنگی دیده شد، از هر ملیتی که باشد، حمله کنند. (۲)

سرهنگ سیدرضا نیک نژاد رئیس پلیس تهران در گفتگوئی اختصاصی با روزنامه جمهوری اسلامی نظرات خود را درباره ترورها و انفجارات اخیر تهران بیان کرد. وی گفت: «آنچه را که مردم باید در بدو امر بدانند این است که چنین عملیاتی نشان دهنده قدرت و مهارت ضدانقلاب نیست، بلکه بیانگر ضعف و زبونی آنان است. زیرا معمولی ترین کار در دنیا بمب گذاری است و حتی چندی پیش در مقابل مقر پلیس فرانسه نیز بمبی منفجر شد و در اغلب شهرهای دنیا روزی نیست که انفجاری رخ ندهد و این نشان می دهد که چنین اعمالی مهارت زیادی نیاز ندارد. در مورد ترورها نیز این موضوع صادق است و هر فردی می تواند چنین کارهایی را بکند، منتها تنها شرط موفقیت خون خواری و بی وجدانی است! زیرا کسی که اسلحه به دست دارد و سراغ سبزی فروش می رود، طبعاً فرد مسلح در برابر یک فرد عادی موفق خواهد بود و این نه اسمش عملیات نظامی است و نه چریکی.»

سرهنگ نیک نژاد سپس افزود: «سه بمبی که اخیراً در تهران منفجر شد هیچ کدام کار فوق العاده ای به حساب نمی آید. موج انفجار آن سبب رعب و وحشت شد، نه عمل

۱- ۱۰. روزنامه اطلاعات، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- ۱۱. مأخذ ۲، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۶/۱۳۶۱.

بمب گذاری. در خیابان خیام سی کیلو تی.ان.تی (معادل ۶۰ پوند) منفجر شد و دومی و سومی که در خیابان لاله زار و انقلاب منفجر شد نیز مواد قابل توجهی نداشت. این گونه بمب ها با توجه به موقعیت و محلی که کار گذشته می شود اهداف ضدانقلاب را به خوبی بیان میکند.»

سرهنگ نیک نژاد در رابطه با اقدامات پلیس تهران برای جلوگیری از این گونه اعمال اظهار داشت: «برنامه های مختلفی در دست تهیه است که بخشی از آن به مورد اجرا گذاشته شده و بخشی از آن نیز آخرین مراحل بررسی خود را می گذارند و عن قریب به مرحله اجرا در می آید.» وی هیچ گونه توضیح بیشتری در مورد جزئیات این برنامه ها نداد و علت آن را مسائل امنیتی اعلام کرد. وی سپس گفت: «لازم به ذکر است که هوشیاری مردم هم باید پیش از پیش بشود، زیرا هوشیاری مردم در خنثی سازی اعمال ضدانقلاب بسیار مؤثر خواهد بود.» (۱)

۳۳۷

عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق در تهران با سوء قصد به یکی از پرسنل نیروی هوایی، وی را مجروح کردند. سوء قصد کنندگان در ساعت ۲۱:۴۰ که نامبرده قصد ورود به منزل مسکونی خود واقع در خیابان قصر فیروزه را داشت، وی را هدف گلوله قرار داده و مجروح کردند و پس از این اقدام متواری شدند. (۲)

در یکی از کوچه های خیابان آزادی نیز دو تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق در درگیری با نیروهای کمیته نارنجکی را به طرف آنان پرتاب کردند که با انفجار نارنجک در نزدیک خودشان یکی از آنها مجروح شد. فرد مجروح به کمک همراه خود به داخل خانه ای رفت و در آنجا با خوردن سیانور خودکشی کرد و نفر دیگر از راه پشت بام متواری شد. (۳)

همچنین در خیابان ستارخان یکی از نیروهای سپاه هدف سوء قصد عناصر سازمان مجاهدین خلق قرار گرفت و زخمی شد. وی درحالی که مجروح بود، با کلت کمری خود به سوی تروریست ها تیراندازی کرد و مانع از فرار آنها شد، در این هنگام نیروهای گشت وارد صحنه شدند و سه تن از اعضای این سازمان را دستگیر کردند. (۴)

۵۰ تن از عناصر فعال سازمان مجاهدین خلق و سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر در رامهرمز با کمک اطلاعاتی مردم، در عملیاتی با عنوان شهید رجایی دستگیر شدند. در این عملیات ۳ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق و ۱۰ خانه ارتباطی آنان نیز کشف شد. فرمانده سپاه پاسداران رامهرمز با اعلام این خبر به خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: با دستگیری این عده ۹۰ درصد تشکیلات سازمان مجاهدین خلق و گروه پیکار در رامهرمز متلاشی شد. (۵)

ص: ۳۳۱

۱- ۱۲. روزنامه جمهوری اسلامی ۲۴/۶/۱۳۶۱ ص ۲.

۲- ۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۰، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

- ۳-۱۴. سند شماره ۳۸۴۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز خیر، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه
۱۰، فرماندهی ستاد مرکزی، شماره ۱۰۷، ۱۳۶۱/۶/۲۴، ص ۳.
- ۴-۱۵. همان، ص ۲.
- ۵-۱۶. مأخذ ۲، ص ۶، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۲۳.

اصلاح مجرمان و بازگرداندن آنها به جامعه و فراهم کردن زمینه توبه برای افراد گناهکار بخش های مهمی از سخنان آیت الله خامنه ای در دیدار با سید اسدالله لاجوردی، دادستان انقلاب و عده ای از مسئولان دادگستری مرکز بود.

به گزارش روزنامه کیهان آیت الله خامنه ای در قسمتی از سخنان خویش با اشاره به توقع مردم از ارگان های انقلابی، گفت: «اگر یک ارگان انقلابی از اصول پذیرفته شده اسلام، ندانسته تخطی کند، این برای انسانی که این مسئله را بفهمد، سنگین و ثقیل خواهد بود. ... دستگاه قضای اسلامی، دستگاه انتقام گیری نیست، بلکه دستگاه اصلاح است و متکفل امور مسلمین است که برای حفظ انتظام اسلامی مراقب امور است. شما باید آن چنان با مجرمین برخورد داشته باشید که آنها را اصلاح شده به جامعه بازگردانید. ملاک عمل شما در تمام مراحل کارتان، باید اصلاح کردن باشد.»

رئیس جمهور با اشاره به اینکه یک انسان کافر و حتی منافق نیز با ارشاد می تواند به سوی خدا بازگردد گفت: «قضاوت اسلامی آن چنان خشک نیست که هر دو آنها را به یک چشم بنگرد، حتی اگر مجازات دنیوی آنها یکی باشد، برخورد با آنها دو گانه است.»

آیت الله خامنه ای ضمن توصیه به دوری از احساسات هنگام قضاوت و اجرای قضاوت با خونسردی و تسلط بر اعصاب، با اشاره به اینکه در هیچ کشور دنیا به اندازه حجم و کیفیت تروریسم در ایران، تروریسم نبوده است گفت: «وقتی تروریسم وجود دارد، این میزان کار لازم است و باید انجام گیرد. البته شما با کار فرهنگی و سیاسی درست، در کنار کار اجرایی، می توانید معالجات این افراد باشید و باید این گونه تلاش ها نیز در کنار کارهایتان انجام گیرد.»^(۱)

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، در دیدار با سفیر ژاپن در ایران امکان استفاده ایران از خلیج فارس را شرط اصلی برقراری امنیت در خلیج فارس دانست.

وی ضمن ابراز علاقه به توسعه روابط با کشور ژاپن، به وضعیت جنگ اشاره کرد و گفت: «عراق دروغ می گوید که صلح می خواهد و از کشور ما بیرون رفته است. ... او فقط به مناطق امن عقب نشینی کرده است و طبعاً ما هم باید وارد [خاک] عراق شویم تا حاضر به تخلیه کامل خاک ما شود و حقوق ما را بپردازد. رژیم عراق باید بفهمد که ما جدی هستیم، و از طرفی ما فکر می کنیم، به نفع صلح جهانی است، متجاوزی که این همه خسارات وارد آورده، تنبیه شود.» وی درباره امنیت خلیج فارس گفت: «امنیت خلیج فارس به نفع ماست و ما آنجا را امن نگه می داریم، مگر روزی که نگذارند ما از این امنیت استفاده کنیم و اگر برای ما امن نباشد، ما هم اجازه نخواهیم داد که برای دیگران امن باشد و این را یک عمل منطقی می دانیم.»

هوتارو تاکاهاشی سفیر ژاپن در این دیدار از نقش ایران در حفظ امنیت خلیج فارس تشکر کرد و اظهار امیدواری کرد که مذاکرات دربارهٔ مجتمع پتروشیمی بندر امام به نتیجه برسد. وی همچنین خواستار استقرار صلح و خاتمه جنگ عراق و ایران شد.^(۱) خبرگزاری فرانسه درباره دلیل دیدار سفیر ژاپن با آقای هاشمی رفسنجانی گزارش داد: ژاپن در درخواستی از ایران خواستار تضمین عبور آزاد کشتی های ژاپنی از تنگهٔ هرمز شد. خبرگزاری ژاپنی "کیودو" از تهران گزارش داد، این درخواست را هوتارو تاکاهاشی سفیر ژاپن در ایران به حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس ایران تسلیم کرد. خبرگزاری فرانسه اعلام کرد که ایران پس از تهدیدهای لفظی عراق و سپس حملهٔ این کشور به کشتی های خارجی که از خلیج فارس بسوی بندرهای ایران رهسپار بودند، تهدید کرد که تنگهٔ هرمز را خواهد بست. در هفته های گذشته، عراق ادعا کرده که چند کشتی تجاری متعلق به کشورهای خارجی را منهدم کرده است.^(۲)

۳۴۰

شورای عالی بازسازی مناطق جنگ زده با حضور میرحسین موسوی نخست وزیر، حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور، حجج اسلام سید هاشم رسولی محلاتی و عبدالله نوری نمایندگان امام در بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و جهاد سازندگی و همچنین اعضای شورای مرکزی جهاد سازندگی تشکیل جلسه داد. به گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی در این جلسه آئین نامه اجرائی چگونگی شرکت جهاد در بازسازی روستاهای جنگ زده به تصویب رسید به موجب این آئین نامه نمایندگان جهاد سازندگی در استان ها می توانند در ستادهای پشتیبانی بازسازی مناطق جنگ زده که با حضور ائمه جمعه و استانداران تشکیل می شود شرکت نمایند. در همین جلسه بازسازی مناطقی که به وزارت دفاع مربوط می شود به این وزارتخانه محول گردید.^(۳)

۳۴۱

چنانچه حملهٔ تازه ای از سوی ایران، باعث یک تغییر اساسی در عراق شود، موقعیت فلسطینی ها در خاورمیانه مستحکم خواهد شد. این نظر بخشی از مقالهٔ نشریه "میدل ایسترن کارتنس" است که در لندن منتشر می شود. این نشریه که خود را مستقل و صاحب نظر در امور خاورمیانه می داند، ضمن درج اخباری مبنی بر تقویت نظامی رژیم صدام توسط کشورهای غربی، نوشت: چنانچه حملهٔ تازه ای از سوی ایران، باعث یک تغییر اساسی در عراق و سقوط رژیم حاکم در این کشور شود، موقعیت فلسطینی ها در خاورمیانه مجدداً مستحکم شده و اثر مستقیم روی استراتژی مشترک امریکا و اسرائیل در لبنان دارد و این امر موجب برهم خوردن محاسبات سیاسی امریکا در خاورمیانه خواهد شد.^(۴)

ص: ۳۳۳

۱- ۱۸. مأخذ ۱۲، ص ۱۲؛ و- روزنامه صبح آزادگان، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- ۱۹. مأخذ ۱۳، ص ۹، توکیو - خبرگزاری فرانسه، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

۳- ۲۰. مأخذ ۱۲.

۴- ۲۱. روزنامه کیهان ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۲۰ و - روزنامه جمهوری اسلامی ۲۳/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

وزیر اطلاعات سوریه، ضمن تشریح دیدار حافظ اسد با صدام حسین، امکان نزدیکی سوریه و عراق را محال دانست. وی که روز گذشته برای تسلیم پیام حافظ اسد به رئیس جمهور کشورمان به ایران آمده بود، امروز هنگام ترک تهران در مصاحبه‌ای، با اشاره به انتشار اخبار ملاقات صدام و حافظ اسد در کنفرانس فاس گفت: «حافظ اسد و صدام در میهمانی ناهاری که شاه حسن پادشاه مراکش در منطقه‌ای به نام افران، خارج از فاس ترتیب داده بود شرکت کردند و اصلاً ملاقات و مذاکره سیاسی میان آنها صورت نگرفت و آنچه که در مورد مصالحه میان سوریه و عراق گفته شده است به هیچ وجه صحت ندارد و اصولاً زخم‌هایی که عراق بر اثر خرابکاری‌هایش در سوریه ایجاد کرده است، زخم‌های بسیار عمیقی است که بهبود آن نیاز به وقت زیادی دارد و اینک ما با رژیم عراق در ستیزیم و امیدواریم که این رژیم هرچه زودتر سرنگون شود.»

احمد اسکندر احمد درباره ملاقات‌هایش با رئیس جمهوری و رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: «در دیدار با آقای [آیت الله] خامنه‌ای نامه آقای حافظ اسد را که پیرامون جریانات کنفرانس اخیر سران کشورهای عربی در فاس و نتایج آن بود، به ایشان تسلیم کردم. ... در دیدار با آقای هاشمی رفسنجانی نیز پیرامون کنفرانس سران عرب در فاس، اوضاع منطقه و تحولات جهانی مذاکره و تبادل نظر شد.»

نماینده ویژه حافظ اسد با اشاره به روابط دو کشور ایران و سوریه گفت: «مقامات سوریه همواره در هر مناسبتی اظهار داشته اند که انقلاب اسلامی ایران مهم‌ترین رویدادی است که در نیمه دوم قرن بیستم به وقوع پیوسته است و در جلسات کنفرانس فاس نیز مجدداً به وضوح بیان کردیم که انقلاب اسلامی ایران نوری است که تاریکی زمان شاه و هم‌پیمانانش را شکافت. در این جلسات به هنگام مذاکره پیرامون جنگ عراق با ایران، از سوی سوریه گفته شد که انقلاب اسلامی ایران دوست اعراب است، انقلابی است مترقی و مردمی که جهان اسلام می‌تواند شجاعت، مبارزه و حکمت را از آن الهام بگیرد.»

وزیر اطلاعات سوریه درباره به رسمیت شناختن تلویحی رژیم صهیونیستی در کنفرانس فاس گفت: «کنفرانس پیرامون کشمکش میان اعراب و اسرائیل از شورای

امنیت سازمان ملل خواسته است که امنیت کشورهای منطقه را تضمین نماید و این به مفهوم به رسمیت شناختن اسرائیل نیست هرچند که در آن پایان یافتن جنگ در منطقه نیز خواسته شده است.»

وی دربارهٔ مواضع متفاوت جبهه پایداری (۱) درباره کنفرانس فاس گفت: «هیچ اختلافی میان اعضای جبهه پایداری وجود ندارد و مواضع جبهه پایداری تا حدود زیادی هماهنگ بود و میان هیأت‌های سوریه، الجزایر و یمن دمکراتیک همکاری در کنفرانس صورت گرفت و رئیس‌جمهور یمن دمکراتیک در جلسه گشایش کنفرانس شرکت کرد و روز دوم جهت معاینات پزشکی عازم چکسلواکی شد.»

احمد اسکندر احمد درباره نظر سرهنگ قذافی مبنی بر خیانت آمیز دانستن تصمیمات کنفرانس فاس گفت: «سرهنگ قذافی می‌تواند آنچه را که بدان معتقد است بگوید، ولی ما معتقد نیستیم که تصمیمات کنفرانس سران عرب که در فاس اتخاذ شد و ما با آن موافقت کردیم خیانت آمیز است. طبیعتاً ما کارهای کنفرانس را دنبال نمی‌کردیم اما به هر حال به خاطر شرایط و هدف‌های آن رضایت کامل ما را برآورده نساخت، ولی با این وجود با افتخار اعلام می‌کنیم که آقای پرزیدنت حافظ اسد با شجاعت و کوشش و درایت و صبری که در کنفرانس از خود نشان داد توانست از ارائه امتیازات و گذراندن طرح ریگان و بازگرداندن مصر به اتحادیه عرب جلوگیری به عمل آورد.»

وی در پایان این مصاحبه درباره خروج نیروهای سوریه از لبنان گفت: «مادامی که نیروهای اسرائیلی به اشغال سرزمین‌های لبنان ادامه می‌دهند، نیروهای ما در این کشور به دفاع از برادران لبنانی و فلسطینی خواهند پرداخت و در برابر نیروهای اسرائیلی ایستادگی خواهند کرد.» (۲)

به رغم سخنان قاطع وزیر اطلاعات سوریه در پایان سفر خود به ایران، رادیو بی.بی.سی ضمن بررسی و مقایسه روابط اقتصادی سوریه با عراق و ایران در بخش نفت، همچنان از سردی روابط سیاسی میان ایران و سوریه خبر می‌دهد. بی.بی.سی گفت: با توافقی که در ماه آوریل میان ایران و سوریه در مورد نفت به عمل آمد، سوریه خط لوله نفت عراق به دریای مدیترانه را که از خاک آن کشور می‌گذرد، قطع کرد و این شدیداً به اقتصاد عراق ضربه وارد ساخت. اما چنین پیداست که ظرف ماه‌های اخیر، حرارت سوریه در اتحاد با ایران به سردی گراییده و در مورد آیندهٔ عراق اختلاف نظر عمیقی بین آنها به وجود آمده است.

ص: ۳۳۵

۱- رهبران لیبی و الجزایر در این کنفرانس شرکت نکردند و رئیس‌جمهور یمن جنوبی نیز به عنوان اعتراض کنفرانس را ترک کرد.

۲- ۲۲. مأخذ ۱۲، ص ۴.

سوریه امیدوار بود که فشار ایران به عراق، باعث سرنگونی پرزیدنت صدام حسین گشته و بجای دولت او یک دولت بعثی طرف دار سوریه سر کار آید، درحالی که ایران امیدوار است، یک رژیم اسلامی زمام امور عراق را در دست گیرد. سوریه هشدار داد، چنانچه ایران از مرز عراق بگذرد، حمایت کامل این کشور را از دست خواهد داد. اکنون، به نظر می رسد، چنین امری تحقق یافته است. (۱)

۳۴۳

خواویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد، در مصاحبه ای با خبرگزاری فرانسه، از احتمال تلاش های جدید سازمان ملل برای پایان دادن به جنگ عراق علیه ایران خبر داد. وی گفت: احتمال ازسرگیری مأموریت اولاف پالمه نخست وزیر سابق سوئد را که تا کنون چندبار به دو کشور سفر کرده است، بررسی خواهد کرد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی با اعلام این مطلب نوشت: در حال حاضر، علاوه بر سازمان ملل متحد، جنبش عدم تعهد و سازمان کنفرانس اسلامی و اخیراً نیز اتحادیه عرب پس از اجلاس فاس، برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق - که تأمین نفت کشورهای غربی را تهدید می کند - در تلاش هستند. (۲)

خبرگزاری رویتر نیز از واکنش نمایندگان مجلس شورای اسلامی ایران - که در کنفرانس بین المجالس حاضر بودند - درخصوص احتمال تلاش جدید عراق برای صلح با ایران گزارش داد: «روز سه شنبه نمایندگان ایران که در کنفرانس بین المللی بین المجالس شرکت دارند، نسبت به این گزارش که عراق قصد دارد برای پایان دادن به جنگ دو ساله دست به ابتکار جدیدی بزند، واکنش سردی از خود نشان دادند. آنها از آخرین تلاش صلح عراق اظهار بی اطلاعی کرده و مجدداً اعلام نمودند، امکان مذاکرات صلح بدون آنکه عراق رهبران کنونی خود را به عنوان جانیان جنگ محاکمه کند، وجود ندارد. به گفته این نمایندگان، عراق باید غرامت های قابل ملاحظه ای بپردازد و باقیمانده نیروهای خود را از خاک ایران خارج کند.» (۳)

۳۴۴

روزنامه صبح آزادگان در شماره امروز خود مقاله ای را به نقل از نشریه "فارین ریپورت" درباره وضعیت اجتماعی، اقتصادی و سیاست خارجی عراق به چاپ رساند. در این مقاله آمده است: «مردم عادی عراق به طور آشکار از استمرار جنگ و به خصوص تلفات زیاد آن انتقاد می کنند. بر اساس یک گزارش، تعداد تلفات و مجروحین عراقی به صد هزار نفر بالغ می شود و مقامات عراقی نیز بطور خصوصی اذعان می دارند که در این جنگ بیست هزار نظامی عراقی کشته شده اند.

واردات عراق و پروژه های عمرانی در بعضی موارد تا ۸۰ درصد کاهش یافته است و تاثیر آن به وضوح در پایتخت عراق محسوس است. اکثر اهالی بغداد باید تا مدت ۳ ساعت جهت خرید ارزاق در صف معطل شوند ... شکاف در داخل حزب بعث نیز به خاطر جنگ با ایران در حال افزایش است. ماه گذشته صدام ۸ تن از وزرای کابینه و ۹ تن از اعضای شورای فرماندهی انقلاب را که با وی مخالفت می کردند، از کار برکنار کرد.»

- ۱- ۲۳. مأخذ ۲، ص ۲۰، رادیو بی.بی.سی، ۲۳/۶/۱۳۶۱.
- ۲- ۲۴. همان، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۳/۶/۱۳۶۱.
- ۳- ۲۵. مأخذ ۱۳، ص ۳، رم - خبرگزاری رویترا، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

فارین ریپورت در ادامه، ضمن تشریح نظرهای جناح‌های موجود در هیئت حاکمه عراق درباره سیاست خارجی آن کشور می‌نویسد: «حکام عراق بر سر نحوه نزدیکی با غرب اختلاف دارند، [جناح اول] جناحی که در رأس آن طه یاسین رمضان، معاون نخست وزیر قرار دارد، خواستار ارتباط مستقیم با ایالات متحده آمریکا می‌باشد. وی قبلاً طرف دار شوروی قلمداد می‌شد. جناح دیگر [دوم] که با عزت ابراهیم معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق و معاون دبیر کل حزب بعث آن کشور در ارتباط است، خواستار نزدیکی غیرمستقیم به ایالات متحده آمریکا از طریق عربستان می‌باشد و جناح سوم به رهبری صدام و طارق عزیز معاون نخست وزیر عراق، درحالی که خواستار نزدیکی عراق با ایالات متحده می‌باشند، می‌خواهند هر دو کشور آمریکا و شوروی، را برای خود نگهدارند و از تضاد آنها استفاده کنند.»

در پایان این گزارش، درباره روابط عراق با آمریکا و شوروی آمده است: «موافقت نامه‌های دوستی عراق با اتحاد جماهیر شوروی کمکی به پیروزی این کشور در جنگ با ایران نکرده است و به همین علت این کشور توجه خود را به سوی غرب، به خصوص ایالات متحده افزایش داده است. صدام حسین معتقد است که غرب در بقای رژیم او، که مواجه با موجی از آشوب است، منفععی دارد، چون عراق می‌تواند سدی در مقابل توسعه طلبی‌های ایران به طرف میدان‌های نفتی اعراب باشد و همچنین عراق می‌تواند به عنوان هم پیمان عربستان سعودی در اوپک و بازاری سودآور برای شرکت‌های امریکایی مورد استفاده قرار گیرد. مزیت دیگر ایجاد روابط نزدیک عراق با دولت ریگان، کسب اعتماد کشورهای تولیدکننده نفت در خلیج [فارس] به عراق جهت برقراری جریان مجدد کمک‌های مالی به این کشور برای ادامه جنگش با ایران است. کمک‌های مالی کشورهای خلیج [فارس] به عراق - که در سه ماه پیش به پایان رسید - به ۲۵ میلیارد دلار بالغ گردید. عراق به علت کاهش ذخایر ارزی اش که در دو سال پیش ۳۰ میلیارد دلار بود و اکنون به ۵ میلیارد دلار رسیده است، نیاز فوری به این کمک‌ها دارد.»^(۱)

۳۴۵

روزنامه اطلاعات مقاله‌ای تحلیلی را از شماره اخیر نشریه پاکستانی مسلم‌مدیا به چاپ رساند که در آن، این نشریه به بررسی تأثیر جنگ عراق علیه ایران بر بازار نفت و معاملات کنونی بازار نفت پرداخته است. مسلم‌مدیا با اشاره به نقش ایران در تحولات بازار نفت می‌نویسد: «دلیل اینکه ایران توافق نامه اجلاس ماه مارس [اسفند و فروردین] اوپک را تأیید نکرد، این بود که سقف تعیین شده برای میزان تولیداتش غیر واقع‌گرایانه بود. در آن زمان، سایر اعضای اوپک نگرانی به خاطر این مسئله را بی‌مورد می‌دانستند، زیرا اعتقاد داشتند که توانایی تکنولوژیکی ایران به این کشور اجازه تولید بیشتر را نمی‌دهد و اگر چنانچه در این زمینه هم موفق شود، بازار فروش برای تولیدات خود نخواهد یافت.»

ص: ۳۳۷

سه ماه پس از آن سناریو عوض شد. زیرا ایران با متقاعد نمودن سوریه برای جلوگیری از جریان صدور نفت عراق از طریق خاک آن کشور توانست میزان صدور نفت عراق را به کمتر از نیم میلیون بشکه در روز کاهش دهد. علاوه بر آن، پس گرفتن خرمشهر و وارد آمدن ضربه های کاری به ارتش عراق امیدهای فعال شدن ترمینال های نفتی عراق از طریق خلیج فارس را در کوتاه مدت بر باد داد... درحالی که ذخایر نفتی چند ملیتی ها رو به پایان است که به زودی، به هنگام پاییز آینده، تقاضا ها رو به افزایش خواهد نهاد.»

مسلم مدیا درباره اثرات کاهش صدور نفت عراق بر کشورهای حاشیه خلیج فارس که حامی عراق هستند می نویسد: «کاهش فوق العاده میزان صدور نفت عراق دارای پیچیدگی هایی جدی است. برای اولین بار طی سال های متمادی کشورهایمانند کویت، ناگزیر گردیده اند که از ذخایر ارزی خود برای ایجاد تعادل و موازنه در بودجه کشور، برداشت کنند. علاوه بر آن، اینها مجبورند فشارهای زیاده تری را به ذخایر ارزی خود وارد آورند تا بتوانند نیازهای روزافزون اقتصادی عراق را برآورده سازند.»

مسلم مدیا درباره نقش عربستان در بازار نفت نیز می نویسد: «عربستان سعودی مسئول اصلی این مازاد تولید فعلی در بازار نفت جهانی است. حدود سه سال است که این کشور به طور بی وقفه ای تولید خویش را افزایش داده است تا خیال اربابان امریکایی خود را از نگرانی مربوط به کاهش تولید نفت ایران به خاطر انقلاب و نیز کاهش دوباره استخراج نفت به دنبال آغاز جنگ عراق و ایران، آسوده سازد. موفقیت آشکار ایران برای استخراج، صدور و یافتن خریدار برای نفتش، عربستان را شدیداً رنجانده و آنان را نسبت به این مسئله هشیار کرده است که ایران بازار از دست رفته عراق را نیز تصاحب نموده است: مسئله مشکل و واضحی که وجود دارد این است که پس از پایان جنگ عراق و ایران و از سر گرفته شدن تولید نفت عراق، عربستان و دیگر کشورهای عرب حوزه خلیج فارس ناگزیرند برای تولیدات عراق جا باز کنند و به نفع این کشور از تولیدات خود بکاهند.»

تلاش برای تنبیه و تحت فشار قرار دادن ایران در اجلاس اوپک در وین اقدام نومیدانه ای بود که توسط سعودی ها مطرح گردید تا شاید بتوانند وضع را به حالت سابق بازگردانند، قبل از آنکه ایران بتواند روی بازار مواد خام نفتی آنچنان چنگ بیندازد که غیرقابل جبران شود. در واقع وزیر نفت ایران محمد غرضی صریحاً این موضوع را مطرح کرد که عربستان سعودی، بازار نفت ایران را غصب کرده است و بایستی تولیدش را بیشتر از آنچه تا کنون کاهش داده، بکاهد.»(۱)

۳۴۶

دکتر حامد الگار استاد دانشگاه برکلی امریکا، در پایان سفر چند روزه خود به ایران در نشستی مطبوعاتی به سؤال های متعدد خبرنگاران داخلی و خارجی پاسخ داد. به گزارش کیهان وی در بخشی از سخنان خود «دلیل وقوع جنگ تحمیلی عراق را ناشی از عمل استعمار امریکا به

ص: ۳۳۸

دست عراق و دیگر کشورهای دست نشانده آمریکا در منطقه دانست و خاطرنشان ساخت که این جنگ نه تنها علیه ایران، بلکه بر علیه انقلاب اسلامی ایران و شاید هم خود اسلام شروع شده است و مسلماً هدف آن جنگ عرب با عجم یا سنی و شیعه نیست، بلکه هدف از آن، انقلاب اسلامی است و از این رو آمریکا امیدوار بود که با اشغال خوزستان توسط عراق، ایران را از مهم ترین ثروت اقتصادی اش یعنی نفت محروم سازد تا با ایجاد بحران در کشور و به دنبال آن، کودتا، انقلاب را متوقف سازد، ولی غافل از این بود که ایران را که یک کشور اسلامی است، نمی توان با عراق که یکی از انواع کفر بر آن مسلط است مقایسه کرد. در واقع هدف از این جنگ در درجه اول هدف سیاسی است و هدف نظامی در مرحله دوم قرار دارد.» دکتر حامد الگار در سخنانش با تأکید بر نقش و اهمیت شهید "آیت الله سیدمحمدباقر صدر" در عراق گفت: «برژینسکی مشاور کارتر در سفری که یک ماه قبل از شهادت این شهید به بغداد داشت، با سران عراق در رابطه با شهید کردن سیدمحمدباقر صدر و زمینه سازی تجاوز عراق به ایران مذاکراتی به عمل آورد.» الگار درباره بازدید از جبهه های جنگ تحمیلی گفت: در آنجا وقتی با سران سپاه صحبت می کردم و پرسیدم، شما خرمشهر را با آن همه تجهیزات و نفراتی که عراق تدارک دیده بود، چگونه بازپس گرفتید، با خونسردی جواب می دادند، این خواست خدا بود. یعنی این افراد همه چیز را از قدرت خدا می دانند. در آنجا می دیدم، این افراد در عین حال که اهل جنگ هستند، اهل نیاز و دعا هستند و نمونه کامل سرباز اسلام می باشند. به وجود آمدن این حالت، یکی از مهم ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی است.»

نشست مطبوعاتی دکتر حامد الگار استاد دانشگاه برکلی آمریکا در پایان سفرش به ایران

وی عراق را عامل آمریکا دانست و افزود: این جنگ نه تنها علیه ایران بلکه علیه اسلام شروع شده است.

الگار درباره وضعیت فعلی ایران در مقایسه با سفر قبلی وی گفت: «انگیزه سفر من، برداشت کلی از اوضاع ایران پس از دو سه سال پرحادثه بوده است و در این مدت که به ایران آمده ام با بسیاری از مسئولین دیدار داشته ام، به جبهه رفته ام و با مردم صحبت کرده ام. اما تفاوت هایی که من می بینم در زمینه سیاسی کاملاً روشن است. در عرض این دو سه سال یک تصفیه کلی در صفوف انقلاب انجام شده است. عناصری که مایل بودند انقلاب اسلامی از مسیر اصلی خود منحرف شود شکست خورده و ناامید شدند و با وجود تمام فشارهای خارجی و کارشکنی های داخلی - که البته با یکدیگر در ارتباط هستند - می بینم که انقلاب خوب پیش آمده است. از نظر اقتصادی، شرایط فوق العاده مشکلی که برای ایران ایجاد شده است، از تحریم اقتصادی و جنگ تحمیلی با عراق. اینها را نباید نادیده گرفت، ولی می بینم که برخلاف شایعات و تبلیغات ضدانقلاب در خارج، مواد غذایی به عنوان مثال، برای همه فراوان است. در ایران با اینکه کمبودهایی هست، زمینه اقتصادی طوری نیست که ملت واقعاً دچار سختی های زیادی باشند و این برای من کاملاً مشهود بوده است.»

وی افزود: «برخلاف بعضی از کشورهایی که انقلاب کردند و از وابستگی به یک ابرقدرت رها شدند و به ابرقدرت دیگری وابسته شدند، ایران زیر یوغ استعمار دیگری نرفته و ثابت کرده است که سیاست نه شرقی و نه غربی قابل پیاده شدن است.»

استاد دانشگاه برکلی درباره رهبری امام خمینی گفت: «بیاناتی که می فرمایند نه تنها راهنمایی برای مسلمانان ایران بلکه برای مسلمانان عالم اسلام می تواند باشد. ایشان از محبوب ترین شخصیت های عالم اسلام هستند.»

دکتر الگار با اشاره به انفجار خیابان خیام اظهار داشت: «مسأله شهادت و آمادگی برای شهادت در عصر حاضر یکی از ویژگی های خاص انقلاب اسلامی است که در هیچ جای دنیا نمی توان مشابه آن را پیدا کرد.»

وی درباره کنفرانس فاس گفت: «نتایج این کنفرانس برای من تعجب آور نبود، زیرا این امر تازگی ندارد و امریکا در حال حاضر بر تمام منطقه تسلط کاملی دارد.»

حامد الگار درباره ضعف ها و معایب انقلاب ایران اظهار داشت: «همان طور که امام گفتند تبلیغات ایران ضعیف و نارسا است و کاری برای خنثی کردن تبلیغات [در خارج] انجام نشده است که این از کمبود های انقلاب است.» وی درباره روابط خارجی ایران نیز گفت: «در سیاست خارجی ایران نقطه ضعفی وجود دارد. ایران دولتی است که با اسرائیل در حال مبارزه است. ... متأسفانه بعضی از دولت ها ظاهراً با اسرائیل مبارزه لفظی می کنند ولی در داخل مبارزه عملی با اسلام دارند و انتظار ما این است جمهوری اسلامی در روابط با بعضی کشورهای عربی عضو جبهه پایداری

تجدید نظر کند.» استاد دانشگاه برکلی درباره انقلاب فرهنگی نیز گفت: «انقلاب فرهنگی هنوز در جریان است و فکر می‌کنم مشکل باشد درباره آن قضاوت کرد، ولی امیدوارم این دوگانگی میان حوزه های علمیه و تحصیل در دانشگاه از بین برود و یک سیستم و نظام فرهنگی جدید که همراه با مبادی اسلام و نیاز نسل جدید باشد به وجود آید.»^(۱)

۳۴۷

دفتر حزب کتائب (فالانژها) عصر امروز در شرق بیروت (بخش مسیحی نشین) بر اثر انفجار بمبی قوی به کلی منهدم شد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی بشیر جُمیل رهبر این حزب و رئیس جمهور جدید لبنان در لحظه انفجار در ساختمان بوده است. گزارش های رسیده از بیروت حاکی است که وی هنوز زنده است. بنابر گزارش های رسیده به دنبال این انفجار که در یک صد متری رادیو بیروت صورت گرفت، صدای این رادیو خاموش شد. در لحظه انفجار تعداد زیادی از فالانژیست ها در داخل ساختمان بوده اند. رادیو و تلویزیون بیروت با اشاره به انفجار وسیع در دفتر حزب فالانژ اعلام کرد، در این انفجار ضمن مجروح شدن چندین نفر سقف ساختمان حزب فرو ریخت و امدادگران جهت نجات قربانیان در محل انفجار سرگرم تجسس هستند. رادیو و تلویزیون بیروت از انتشار جزئیات بیشتر پیرامون حادثه انفجار خودداری کرد.^(۲)

۳۴۸

امروز حکومت عربستان، ۲۱ زائر ایرانی را که در راهپیمایی وحدت، چهار روز پیش در مدینه دستگیر کرده بود، به تهران بازگرداند. در تظاهرات ضد امریکایی جمعه گذشته، در مجموع ۳۹ نفر دستگیر شده بودند که ۲۱ نفر از آنها در ساعت ۱۱ با هواپیمایی از جده به فرودگاه تبریز بازگردانده شده اند.^(۳)

ص: ۳۴۱

۱- ۲۸. مأخذ ۶، ص ۴.

۲- ۲۹. مأخذ ۱۲، ص ۳.

۳- ۳۰. مأخذ ۲۷، ص ۱.

هوایماهای عراقی صبح امروز شهر اسلام آباد را هدف حملات شدید قرار دادند. در این حملات ۲ تن شهید و ۶۲ تن زخمی شدند. خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران پس از این واقعه، از شهر دیدن کرد و دربارهٔ چگونگی بمباران و نیز میزان خسارت های وارد شده به شهر گزارش داد:

در مرکز شهر اسلام آباد، ساختمان مهد کودک، دبستان لادن و ۱۵ واحد مسکونی اطراف آن و ۱۵ مغازهٔ واقع در بازار ۲۲ بهمن، به طور کلی ویران شده و به حدود ۳۰ مغازهٔ دیگر این بازار آسیب وارده آمده است. بر پایهٔ این گزارش بر اثر این حملهٔ وحشیانهٔ جنایتکاران صدامی، ۲ تن شهید و ۶۲ تن دیگر مجروح شدند. مجروحین این واقعه اسف بار به بیمارستان امام خمینی اسلام آباد انتقال داده شده اند. بر اساس این گزارش ۲ بمب عمل نکرده در محل حادثه به جای مانده که مأموران شهربانی از آن حفاظت می کنند. همچنین، ۲ بمب دیگر که عمل نکرده در رودخانهٔ نزدیک شهر فرو افتاده است.

در گلوله باران شهر آبادان نیز تعدادی از منازل مسکونی آسیب دیدند و ۷ تن از اهالی شهر نیز زخمی شدند.^(۱)

در ادامهٔ مرحلهٔ دوم عملیات حسن بن علی که در ۱۷ شهریور ۱۳۶۱، انجام شد، امروز دو گروه چریکی از نیروهای خودی به پشت مواضع دشمن نفوذ کردند و ضربات مؤثری بر آنان وارد آوردند. عملیات حسن بن علی در تاریخ ۱۴ شهریور ۱۳۶۱ به همت نیروهای سپاه پاسداران، بسیج عشایری و ارتش جمهوری اسلامی ایران آغاز شده بود.^(۲)

وضعیت صدور نفت از پایانه های نفتی ایران در خلیج فارس و تداوم عملیات بارگیری و حمل و نقل نفت خام از ترمینال نفتی خارک نشان می دهد که حملات عراق به این جزیره، دستاورد چندانی برای رژیم عراق نداشته است. خبرگزاری آسوشیتدپرس در گزارشی از وضعیت صدور نفت از پایانه های نفتی ایران در خلیج فارس، این موضوع را بررسی کرده است. این خبرگزاری به نقل از

۱- ۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، گزارش لحظه به لحظه عملیات رمضان، نشریه شماره ۶، ۲۶/۶/۱۳۶۱، ص ۳، باختران؛ و- سند شماره ۱۲۵۶۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، واحد عملیات سپاه آبادان، اطلاعات عملیات، شماره ۴۹۹، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲. دانشکده و فرماندهی و ستاد و علوم دفاعی، "تاریخ بیست ساله پاسداری از انقلاب اسلامی در غرب کشور، تهاجم

عراق و مقابله با متجاوزین"، جلد ۵ مرکز مطالعات و تحقیقات توسعه امنیت پایدار، ۱۳۸۸، ص ۲۸۷.

منابع رسمی خبری ایران اعلام کرد: عملیات بارگیری و حمل و نقل نفت خام در ترمینال ایرانی جزیره خارک، به رغم ادعاهای خلاف واقع عراق، به طور معمول ادامه دارد. آسوشیتدپرس می افزاید: تردد و بارگیری نفت کش های بزرگ در خلیج فارس و جزیره خارک جریان دارد و تعداد زیادی از کشتی های نفت کش، حتی پس از تهدید صدام نیز به جزیره خارک رفت و آمد می کنند و این امر برای اثبات وجود امنیت در این منطقه کافی است. خبرگزاری ایران به نقل از کاپیتان کشتی گولار کانتو نوشت: خبر نابود شدن تأسیسات نفتی ایران تنها یک تبلیغات است و من در آینده هر وقت که لازم باشد، برای بارگیری نفت به جزیره خارک خواهم آمد. این خبرگزاری همچنین به نقل از کاپیتان کشتی لاکونیان نوشت: این سومین سفر من است که به خارک می آیم و اگر در آینده نیز صاحبان کشتی بخواهند، برای بازگشت به خارک تردیدی نخواهم داشت.

خبرگزاری آسوشیتدپرس به نقل از منابع خبری ایران در ادامه می نویسد: بسیاری از نفت کش ها در لیست انتظار برای بارگیری نفت در خارک به سر می برند هفته آینده نیز هشت نفت کش غول پیکر برای بارگیری نفت، عازم جزیره خارک خواهند شد. (۱)

رادیو صدای امریکا نیز در برنامه خبری خود به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی اعلام کرد که در جریان صدور نفت ایران خللی وارد نشده و بارگیری نفت کش های خارجی در جزیره خارک مانند گذشته به طور عادی ادامه دارد. (۲)

رادیو بی.بی.سی. نیز درباره وضعیت صدور نفت ایران و ادعاهای دولت عراق مبنی بر بمباران جزیره خارک و تهدید نفت کش های اعزامی به این جزیره گزارش داد: «اطلاع از صحت و سقم گزارش های واصله از جزیره خارک بسیار دشوار است اما مسلم است که کشتی های عظیم نفت کش در جزیره خارک مشغول بارگیری بوده اند.»

بی.بی.سی. افزود: «به گفته دولت ایران صادرات نفت کشور به حدود یک میلیون و هفت صد هزار بشکه در روز بالغ می گردد، کارشناسان نفت در غرب نیز این رقم تقریبی را تأیید کردند. اما دولت ایران برای جلوگیری از کاهش صادرات نفت خود اجباراً به اقداماتی دست زده است تا مشتریان خود را که با خطر حملات عراق مواجه اند، به خریداری نفت ترغیب کند.»

بی.بی.سی. گفت: «حملات نیروهای عراقی به کشتی های خارجی طی چند هفته اخیر به نحو قابل توجهی افزایش یافته است. ... اما تا کنون کشتی های نفت کش مورد حمله قرار نگرفته اند. گو اینکه عراق ادعا می کند که به یک نفت کش در بندر بوشهر در حدود ۱۰۰ کیلومتری جزیره خارک حمله کرده است، اما دولت ایران این ادعا را رد کرده است. ... خطر حملات عراق ظاهراً کشتی های نفت کش را از ورود به جزیره خارک باز نداشته است، در حال حاضر رقابت در بازارهای نفت بین المللی بسیار شدید است و به نظر می آید که کوشش های دولت ایران برای جلب مشتری حداقل در حال حاضر نتیجه بخش بوده است.»

رادیو بی.بی.سی. درباره ادعاهای عراق مبنی بر حمله به تأسیسات جزیره خارک گفت: «مقامات دولت ایران می گویند که به تأسیسات جزیره خارک خسارات جزئی وارده آمده است و منابع مطلع نیز همین نظر را تأیید می کنند. بنابه گفته دولت ایران نیروهای عراق به

۱-۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۱، ۲۶/۶/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

۲-۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۰، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳، رادیو صدای امریکا، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

وسيله موشك هاى دوربرد و از درون خاك خود و يا به احتمال زياد از طريق هلى كوپتر و هواپيما جزيره خارك را مورد حمله قرار مى دهند. مقامات دولت ايران مى گويند كه هدف گيرى اين موشك ها از راه دور طبعاً دقيق نيست.» (۱)

۳۵۲

حملات عراق به بندرها و تأسيسات نفتى ايران در خليج فارس و گسترش منازعه در اين منطقه و اصرار ايران بر عمليات زمينى و نزديك شدن نيروهاى نظامى اين كشور به بصره، جنگ را از نظر تحليلگران نظامى در وضعيت جديدى قرار داده است. از نظر اين تحليلگران، چون عراق توانايى مقابله با هجوم هاى زمينى ايران را ندارد، گسترش جنگ در منطقه خليج فارس را انتخاب کرده است تا از اين طريق توان اقتصادى و در نتيجه توان نظامى ايران را براى نزديك شدن به بصره کاهش دهد. نمونه اى از اين تحليل ها را روزنامه "فرانكفورتر الگمانيه" منتشر کرده است:

جنگ خليج فارس حالت جديدى به خود گرفته است و هر دو طرف نمى خواهند نيروهاى خود را در درگيرى هاى منطقه اى ضعيف كنند، بلكه در پى يك استراتژى جديد در عمليات هستند. نيروى هوايى عراق تانكهاى را كه به خارك مى روند بمباران مى كند، زيرا اين جزيره مركز صدور نفت ايران است و عراق مى خواهد با اين كار از حملات ايران به بندر نفتى بصره جلوگيرى كند، زيرا وقتى ايرانى ها نتوانند نفت صادر كنند، ديگر نمى توانند ارز به دست آورند و اين سبب تضعيف اقتصاد و در نتيجه، ضعيف شدن نيروى نظامى ايران خواهد شد. البته تهران هم يك استراتژى متقابل را در نظر دارد و به دنبال تصميم يا "همه چيز، يا هيچ چيز" است كه نتيجه آن بستن تنگه هرمز توسط نيروى دريائى است و اين امر براى غرب به معنى بسته شدن شريان نفت است. البته، دولت ها هنوز در اين مورد خونسردند، ولى نيروى دريائى فرانسه، انگليس و امريكا در اقيانوس هند در حال آماده باش هستند. (۲)

۳۵۳

نارضائى مردم عراق از رژيم بعثى افزايش يافته است. مردم روستاهاى اطراف پنجوين عراق تظاهراتى عليه رژيم آن كشور به راه انداختند كه به درگيرى آنان با مأموران حكومتى انجاميد. به گزارش خبرگزارى جمهورى اسلامى، در اين درگيرى ۱۲ تن از مردم و تعدادى از مأموران دولتى كشته شدند. (۳)

۳۵۴

نيروهاى حزب دمكرات كردستان ايران در يك عمليات كمين، يك كاميون حامل هدايى مردم پيرانشهر به جبهه هاى جنگ را كه در حال عبور به سمت سردشت بود، به كمين انداختند و سرنشينان آن را - كه حجت الاسلام رنجبر مسئول دايره سياسى ايدئولوژيك پادگان پيرانشهر و سه تن از نظاميان اين پادگان بودند - اسير كردند و پس از اعمال شكنجه، آنها را به شهادت رساندند. (۴)(۵)

ص: ۳۴۵

۱-۵. همان، ص ۱۴، رادیو بی.بی.سی، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

۲-۶. همان، ص ۴، روزنامه فرانکفورتر آلگمانیه زایتونگ، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

۳-۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- در مراسم تشییع پیکر این شهیدان که با حضور مردم گرد و ترک پیرانشهر برگزار شد، مردم خواستار پاک سازی منطقه از عوامل ضد انقلاب شدند. [روزنامه کیهان، ۲۵/۶/۶۱، ص ۲]

۵-۸. روزنامه کیهان، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

در بانه نیز نیروهای مسلح غیرقانونی با نفوذ به این شهر در یکی از خیابان ها، بر سر راه نیروهای سپاه عملیات کمین انجام دادند که در این عملیات ۳ تن از نیروهای خودی شهید و یک تن زخمی شدند و یک تن نیز به اسارت نیروهای مهاجم درآمد. (۱) در حوالی پیرانشهر نیز یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق انبار مهمات یک پایگاه ارتش را به آتش کشید که همه مهمات آن منهدم شد. در این اقدام به نیروهای خودی آسیبی نرسید. (۲)

بر اساس گزارش فرماندهی منطقه ۵ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروهای سپاه پاسداران در یک عملیات روستاهای "ابراهیمی" و "کوثر" در غرب مهاباد را پاک سازی کردند. در این عملیات یک خودرو نیروهای خودی به مینی که نیروهای شورشی کار گذاشته بودند برخورد کرد و منهدم شد، اما سرنشینان آن آسیبی ندیدند. (۳)

۳۵۵

سازمان مجاهدین خلق همچنان خط ترورهای کور را دنبال می کند و قربانیان این اقدام مردم عادی و بی دفاع هستند.

۱- در ادامه ترور مردم عادی، امروز عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق به یک نفر در میدان گمرک تهران سوء قصد کردند. در حوالی میدان گمرک، عناصر سازمان با ظاهری فریبنده به مغازه ای مراجعه کردند و با تهدید از صاحب مغازه خواستند تا عکس امام را که در بالای سرش قرار داشت، پایین بیاورد و وقتی با امتناع وی مواجه می شوند، با شلیک چند گلوله او را به شهادت می رسانند.

۲- در خیابان کریم خان زند عوامل سازمان مجاهدین خلق به قصد ترور فردی متعهد و انقلابی به سمت وی تیراندازی کردند که چند گلوله به بدن وی اصابت کرد. اهالی محل بی درنگ، فرد مجروح را به بیمارستان انتقال دادند. (۴)

۳- در شهرستان ازنا، عناصر سازمان مجاهدین خلق، با پرتاب بمبی دست ساز به مغازه فردی حزب اللهی، دو تن را شهید و ۶ تن از جمله صاحب مغازه و پسرش را مجروح کردند. افراد به شهادت رسیده، همسر امام جماعت مسجد سجادیه ازنا و دختر ۱۲ ساله وی بودند که هنگام انفجار بمب در مغازه مشغول خرید بودند. همچنین دو بمب دیگر که در دو مغازه دیگر کار گذاشته شده بود، کشف و خنثی شد. (۵)

۴- در گرگان، یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق با ورود به بانک صادرات - شعبه میرعبدالله - یک کارمند بانک را با شلیک گلوله شهید کردند و به دلیل هجوم مردم به سمت بانک، بدون دست یافتن به وجوه نقدی، آنجا را ترک کردند. (۶)

۳۵۶

به حکم دادگاه انقلاب بروجرد، مسئول عملیات نظامی سازمان مجاهدین خلق در این شهر به دلیل ارتکاب این جرائم به اعدام محکوم شد: ترور ستوان یکم شهید احمد تنه کار، ترور نافر جام مسئول سیاسی - عقیدتی پادگان مهندسی بروجرد در دو نوبت،

- ۱-۹. سند شماره ۶۷۲۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷، اطلاعات، به ستاد مرکزی سپاه، اطلاعات.
- ۲-۱۰. سند شماره ۱۱۳۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۳-۱۱. سند شماره ۴۳۸۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل مرکز فرماندهی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.
- ۴-۱۲. مأخذ ۴، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۶/۱۳۶۱.
- ۵-۱۳. روزنامه کیهان، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۳، ۲۸/۶/۱۳۶۱، صص ۷ و ۸، خرم آباد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.
- ۶-۱۴. مأخذ ۴، ص ۶، گرگان - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

پرتاب نارنجک به ساختمان روابط عمومی سپاه این شهر و مجروح کردن ۱۳ تن از پاسداران، حمله به منزل سرپرست بسیج مستضعفین بروجرد که به قطع شدن دست همسر نام برده انجامید و حمله به دفتر حزب جمهوری اسلامی بروجرد.^(۱) به نوشته روزنامه جمهوری اسلامی حکم اعدام این فرد پس از طی مراحل قانونی سحرگاه امروز اجرا شد.^(۲)

۳۵۷

حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور، در گفتگوی اختصاصی با سرویس سیاسی کیهان ضمن بیان مطالبی پیرامون انتخابات میان دوره ای مجلس شورای اسلامی و انتخابات مجلس خبرگان، درباره وضعیت امنیتی داخلی کشور و ترورهای انجام شده در تهران توضیحاتی ارائه کرد. وزیر کشور گفت: طبعاً چون مسئول امنیت داخلی، وزارت کشور می باشد، از این رو طی جلساتی با نیروهای نظامی و انتظامی و نهادهایی که در این مورد ذی ربط هستند، تصمیمات مقتضی گرفته شده است که این روزها نمودهای آن به طور محسوس قابل مشاهده است و با حضور و هوشیاری نیروهای انتظامی در محل هایی که سطح ترور بالا- بوده، درصد ترورها کاهش یافته است. حجت الاسلام ناطق نوری افزود: با اجرای تدابیری که صورت گرفته است امیدواریم که امت مسلمان به زودی شاهد آثار آن باشند. وزیر کشور در ادامه سخنان خود گفت: طی هفته گذشته، نیروهای انتظامی افرادی را از منافقین، از جمله شکنجه گران سه تن از برادران کمیته را دستگیر کرده اند. وزیر کشور افزود: سازمان امنیت کشور پس از تصویب در مجلس شورای اسلامی و ابلاغ به دولت به صورت یک سازمان و یا وزارتخانه مستقل شروع به کار خواهد کرد.^(۳)

حکم اعدام صادق قطب زاده به جرم اقدام برای براندازی جمهوری اسلامی ایران و ترور امام خمینی، پس از تأیید شورای عالی قضایی، امروز اجرا شد. وی بعد از پیروزی انقلاب تا اواسط سال ۱۳۵۸، سرپرست صدا و سیما جمهوری اسلامی بود و پس از آن تا اواسط تابستان ۱۳۵۹، مسئولیت وزارت خارجه را بر عهده داشت. وی کاندیدای اولین انتخابات ریاست جمهوری نیز بود.^{(۴)(۵)}

ص: ۳۴۷

-
- ۱-۱۵. روزنامه اطلاعات، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.
 - ۲-۱۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۴.
 - ۳-۱۷. روزنامه کیهان، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳.
 - ۴- اطلاعیه دادگاه انقلاب اسلامی ارتش در این باره در ضمیمه این گزارش آمده است.
 - ۵-۱۸. همان، ص ۴؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

روزنامه جمهوری اسلامی امروز متن مصاحبه اختصاصی خود را با آیت الله مؤمن عضو شورای عالی قضایی منتشر کرد. آیت الله مؤمن در این مصاحبه به اقدامات شورای عالی قضایی درباره اجرای فرمان امام مبنی بر لغو قوانین خلاف شرع اشاره کرد و گفت: «چون از نظر قانون اساسی قوانین خلاف شرع را شورای نگهبان تشخیص می دهد، ما گفتیم که برای تشخیص قوانین به شورای نگهبان مراجعه شود.» وی درباره وضعیت قضات موجود در دادگستری نیز گفت: «قضاتی که با شرایط لایحه قضات منطبق باشند، در دادگستری می مانند و بقیه تصفیه خواهند شد.» آیت الله مؤمن همچنین درباره فعالیت های دادستانی انقلاب اسلامی مرکز گفت: «اقدامات دادستانی در مجموع مورد تأیید ماست. آقای لاجوردی نور چشم شورای عالی قضایی است و اینکه گفته می شود شورای عالی قضایی با ایشان اختلاف دارد، اصلاً صحت ندارد. من خودم شخصاً و بعضی از برادران دیگر به ایشان ارادت داریم. آقای لاجوردی با اخلاص خودش را تسلیم انقلاب کرده و برای انقلاب جانفشانی می کند. ولی منتها نحوه رسیدگی یک مقداری تفاوت کرده است. قبلاً برادرانی که در دادگاه ها به پرونده ها رسیدگی می کردند نیازی نبود که افراد دیگری مجدداً پرونده را ملاحظه کنند، اما با اشاره امام شورای عالی قضایی تصمیم گرفته که عده ای از برادران فاضل و با تجربه را مسئول بررسی پرونده ها کند و ماهیچ اختلافی با دادستانی انقلاب اسلامی مرکز نداریم.»

عضو شورای عالی قضایی در پاسخ به سؤالی درباره جدی نگرفتن مبارزه با تروریست ها در احکام دادگاه ها گفت: «این طور نیست. در احکام دادگاه های انقلاب مبارزه با تروریست ها جدی گرفته می شود و دستوری که به دادگاه های انقلاب داده شده این است که افراد گروهک های محارب اگر فعالیت مؤثری در پیشبرد هدف گروهکشان داشته باشند، حکم شان اعدام است و برنامه ای هست که در تمام دادگاه ها اجرا می شود و این دستور العملی است که شورای عالی قضایی به صورت بخش نامه مدت هاست که داده است. منتها مسئله این است که باید بگوییم دستگاه پلیسی و اطلاعاتی ما ضعیف است. وظیفه دادگاه و دادسرای انقلاب این است که پس از شناسایی و تحویل مجرم کوتاهی نکنند و فکر نمی کنم در این مورد کوتاهی شده باشد، مگر مثلاً در دو سال پیش که چهره این گروهک ها کاملاً شناخته شده نبود و قطعاً انشاءالله در این مورد کوتاهی نمی شود. قسمت شناسایی مربوط به کار اطلاعاتی و تحقیقاتی می شود که مثلاً این کار به عهده برادران سپاه و کمیته و حزب الله است که تروریست ها را شناسایی کنند. ممکن است که بخواهند علیه دادگاه ها و دادسراهای انقلاب جو سازی کنند و یا اینکه احیاناً یک عده بی توجه، ترورها را دلیل مسامحه دادسراها بدانند، ولی کسانی که با کار دادسراها و دادگاه ها آشنایی دارند

می دانند که به همین ترتیب که عرض کردم افراد مؤثر گروهک های محارب حکم شان اعدام است و افرادی که در سطح پایین تری هستند، اصلاً مسئله آزادی در موردشان مطرح نیست و باید در زندان بمانند و وقتی که اصلاح شدند و دادستان، قاضی شرع مربوطه و گروه فرهنگی که در زندان هستند، همه تشخیص دادند که افراد توبه کرده اند و اگر آزاد شوند، تبلیغات گروهک ها نمی تواند در آنها مؤثر شود. بعداً اگر امام دستور عفو دادند، مشمول عفو قرار می گیرند و الا باید در زندان بمانند تا اصلاح شوند.» (۱)

۳۶۰

کمیته برگزاری مراسم دومین سالگرد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، با انتشار اطلاعیه ای عناوین روزهای هفته جنگ را چنین اعلام کرد:

- چهارشنبه ۳۱ شهریور، سالروز جنگ تحمیلی، مراسم رژه نیروهای مسلح

- پنجشنبه اول مهر، روز مرگ بر امریکا و مرگ بر اسرائیل

- جمعه دوم مهر، روز تجلیل از شهدا، مجروحین و جانبازان

- شنبه سوم مهر، روز نبرد اقتصادی علیه کفر جهانی

- یکشنبه چهارم مهر، روز انقلاب اسلامی ملت عراق

- دوشنبه پنجم مهر، روز وحدت نیروهای مسلح و نیایش عمومی

- سه شنبه ششم مهر، روز بازسازی و حمایت از مهاجرین جنگ تحمیلی

در این اطلاعیه از مردم دعوت شده است تا از هم اکنون تلاش کنند تا این مراسم با شکوه و گسترده برگزار شود. (۲)

۳۶۱

کاردار سفارت پادشاهی سعودی در تهران امروز با احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه کشورمان ملاقات کرد و یادداشت اعتراض آمیز دولت متبوعش را درباره گردهمایی و تظاهرات اخیر حجاج ایرانی در مدینه تسلیم وی کرد و اینگونه اقدامات را مغایر توافق انجام شده با نماینده امام و محل آرامش و امنیت حجاج سایر کشورها دانست. قائم مقام وزارت امور خارجه ایران در پاسخ گفت: «قطعاً آنچه به عنوان توافق به آن اشاره می کنید، نتیجه یک سوء تفاهم و سوء برداشت است و نمی تواند صحیح باشد. درحقیقت با توجه به شرایط حساس منطقه و مسائل مسلمین، در حال حاضر وعده سکوت و خودداری از تظاهرات افشاگرانه، تخطی از دستور اسلام و امام است.» قائم مقام وزیر امور خارجه افزود: «حجاج ما افشای جنایات امریکا، اسرائیل و شوروی را وظیفه شرعی خود می دانند و هنگامی که در قبال دسایس دشمنان خدا و رسول احساس

وظیفه شرعی در میان باشد، از بذل جان نیز دریغ ندارند. ملت ما این امر را در جریان انقلاب اسلامی به اثبات رسانده و با هیچ تهدید و مانعی نیز عقب نشینی نکرده است.» آقای عزیزی تأکید کرد: «این به نفع اسلام و به نفع کشور شماس است که حجاج ما در

ص: ۳۴۹

۱-۱۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰.

۲-۲۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۴/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

انجام فریضه سیاسی عبادی حج، آن گونه که اسلام و قرآن حکم می کند، آزاد باشند. خواهید دید که این کار در نهایت نظم و آرامش انجام خواهد شد. شما نگران بروز اخلال در امنیت و آسایش حجاج سایر کشورها نیز نباشید، کافی است که نیروهای ضدشورش خود را کنار بکشید و از ارباب حجاج خودداری کنید، [در این صورت] خواهید دید که چگونه حجاج سایر کشورها به حجاج ما خواهند پیوست و با آنها همصدا خواهند شد.» وی افزود: «قطعاً برای اثبات علاقه شما به آرامش حجاج روش های دیگری نیز وجود دارد که شما آن گونه که باید توجهی به آنها ندارید.» قائم مقام وزیر امور خارجه در پایان اظهار امیدواری کرد که مسائل حجاج ایرانی با هماهنگی کامل با نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی به نحو مطلوبی حل شده و موانع و تضییقات موجود از میان برداشته شود. (۱)

۳۶۲

دکتر منوچهر محمدی رئیس دفتر هماهنگی و اجرایی بیانیه الجزایر، در مصاحبه ای مطبوعاتی با برشمردن تخلفات دولت امریکا از مفاد بیانیه الجزایر، اعلام کرد که (فردا) موضوع این تخلفات برای رسیدگی به دیوان داوری بین المللی لاهه تسلیم خواهد شد. وی در این مصاحبه گفت: «موقعی که بیانیه الجزایر از طرف ایران و امریکا پذیرفته شد، ما متوجه تخلفات امریکا از تعهداتش نسبت به مواد این بیانیه شدیم و فرصتی لازم بود که موضوع تخلفات جمع آوری شود. ما در این فرصت، با کمک و مشاوره و کلای ایران در داخل و خارج، موفق شدیم که این تخلفات را به صورت لایحه ای مستند مطرح کنیم که اثبات آنها در دادگاه لاهه، بر حقانیت دعاوی ایران علیه امریکا اثر بسیار زیادی خواهد داشت.» رئیس دفتر هماهنگی و اجرایی بیانیه الجزایر، سپس منتقل نکردن دارایی های نقدی و جنسی ایران، قصور در رعایت اصول دیپلماتیک و کنسولی و خاتمه ندادن به دعاوی مبتنی بر ادعای اتباع امریکایی را از رئوس تخلفات امریکا دانست و گفت: «عواید حاصل از فروش نفت، سپرده های بانکی و بهره های بانکی و بهره های متعلق به این سپرده در داخل و خارج امریکا، تأخیر در انتقال سپرده های ایران در خارج از امریکا، انسداد حساب های سفارتخانه و حساب های کنسولی و مانده وجه پرداخت شده به بانک فدرال رزرو، از محل حساب دلاری شماره یک - که جمعاً معادل دو میلیارد دلار می باشد - و نیز توقیف مقادیر هنگفتی از کالاهای متعلق به ایران و کاهش ارزش اموال به علت قصور در حراست از آنها نیز از جمله دعاوی نقدی و جنسی ایران است.» وی در پایان گفت: «بر اساس توافق امریکا در بیانیه الجزایر قرار شد کار رسیدگی به کلیه ادعاهای امریکا و ایران به دیوان بین المللی لاهه ارائه شود، ولی امریکا از خاتمه دادن به رسیدگی دعاوی در دادگاه های این کشور خودداری کرده است و بسیاری از آنها را هنوز فعالانه دنبال می کند. در این مورد ایران هشت نوع ادعا مربوط به تخلف دولت امریکا را فردا تقدیم دادگاه لاهه خواهد کرد. این موارد عبارتند از:

ص: ۳۵۰

۱- تعلیق دعاوی حقوقی به جای خاتمه دادن به آنها.

۲- خاتمه ندادن به دعاوی مبتنی بر قراردادهایی که دعاوی ناشی از آنها به دادگاه های صالح ایران ارجاع شده است.

۳- مجاز شمردن اقامه دعاوی مربوط به ضمانت نامه های متقابل و سایر ضمانت نامه ها.

۴- اجازه جریان دادرسی های حقوقی بمنظور اجتناب از مرور زمان.

۵- قصور در منع رسیدگی به دعاوی اتباع امریکا در خارج از ایالات متحده.

۶- قصور در رفع توقیف اموال مربوط به دوره قبل از انسداد.

۷- قصور در انجام نقشی فعال در رابطه با ابطال دستورهای توقیف اموال صادر شده در طول مدت انسداد.

۸- قصور در به عهده گرفتن نقش فعال در ابطال احکام صادره توسط دادگاه های امریکا. (۱)

۳۶۳

هیئت ایرانی شرکت کننده در شصت و نهمین کنفرانس بین المجالس در رم، امروز به تشریح مواضع جمهوری اسلامی ایران درباره جنگ تحمیلی، تجاوزهای رژیم اشغالگر قدس و اشغال افغانستان توسط نیروهای نظامی شوروی پرداخت.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، حجت الاسلام سید محمود دعائی رئیس هیئت ایران، در سخنانی با اشاره به چهار شرط اساسی ایران برای خاتمه بخشیدن به جنگ و برشمردن ویرانی های ناشی از جنگ، صلح تحمیلی را همانند جنگ تحمیلی مردود دانست و آمادگی ایران را برای پایان عادلانه جنگ اعلام کرد. وی افزود: برخلاف ایران که از آغاز جنگ همواره حافظ امنیت خلیج فارس بوده است، دولت عراق در جهت ناامن کردن این منطقه تلاش می کند.

سرپرست هیئت ایران با اشاره به تجاوزهای رژیم اشغالگر قدس، به تشریح مواضع ایران در این باره پرداخت و گفت: ملت انقلابی ایران مصمم است پس از پایان جنگ با عراق، به کمک مردم مظلوم فلسطین و لبنان پردازد. وی افزود: باید رژیم نژادپرست و غاصب اسرائیل نابود شود و سرزمین های اشغالی به خصوص قدس عزیز به صاحبان آن بازگردد. وی از شرکت کنندگان خواست اخراج این رژیم غاصب را در دستور کار اجلاس قرار دهند و خواستار اخراج این رژیم از سایر سازمان های بین المللی از جمله سازمان ملل شد.

حجت الاسلام دعایی همچنین در سخنان خود به اشغال افغانستان توسط شوروی اشاره کرد و گفت: مردم بی گناه افغانستان به بهانه سوسیالیسم اسیر شده اند.

گفتنی است هیئت اسرائیلی به هنگام سخنان آقای دعایی سالن اجلاس را ترک کرد. (۲)

از سوی دیگر خبرگزاری عراق از رم گزارش داد که نعیم حداد رئیس مجلس ملی عراق و رئیس هیئت عراقی شرکت کننده در کنفرانس اتحادیه بین المجالس، امروز یک طرح صلح شش ماده ای را برای خاتمه جنگ ایران و عراق ارائه داد.

ص: ۳۵۱

۱- ۲۲. روزنامه کیهان، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- ۲۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

بر اساس این طرح اتحادیه بین المجالس از دو کشور ایران و عراق خواهد خواست تا با خاتمه دادن به عملیات نظامی و قبول آتش بس، نیروهای خود را تا مرزهای بین المللی عقب ببرند و با حضور ناظران سازمان ملل، برای نظارت بر خروج نیروها و برقراری آتش بس موافقت کنند و با تلاش های میانجیگرانه سازمان ملل متحد برای برقراری صلح جامع و عادلانه همکاری کنند. بر اساس این طرح اتحادیه بین المجالس از سایر کشورها نیز خواهد خواست که با حمایت از تلاش های بین المللی، از هر اقدامی که ممکن است به ادامه جنگ کمک کند، خودداری نمایند.

رئیس هیئت عراقی پس از ارائه طرح، در نامه ضمیمه آن تأکید کرد چنانچه اقدامات اساسی برای خاتمه جنگ انجام نشود، علاوه بر تلفات جانی و مادی، صلح و امنیت منطقه نیز به خطر خواهد افتاد. (۲۴)

در این طرح صلح که به نظر می رسد بیش از آنکه اجرایی بودن آن مدنظر باشد، به جنبه های تبلیغاتی آن توجه شده است، از مقوله های مهمی چون شناسایی و محکومیت متجاوز و پرداخت غرامت به طرفی که مورد تهاجم قرار گرفته، غفلت شده است. خبرگزاری کویت طرح پیشنهادی عراق را چنین ارائه داد:

طرح عراق شامل شش نکته اساسی می باشد که عبارت است از:

۱- آتش بس و پایان همه عملیات های نظامی.

۲- عقب نشینی هم زمان نیروها به مرزهای رسمی بین المللی.

۳- هر دو کشور باید با اعزام یک گروه از ناظران سازمان ملل برای نظارت بر آتش بس و عقب نشینی نیروها موافقت کنند.

۴- همکاری کامل با تلاش های میانجیگری و هماهنگی کامل با دبیرکل سازمان ملل برای تعیین چارچوب مذاکراتی که بتواند تضمین کننده یک راه حل عادلانه فراگیر و شرافتمندانه باشد، این راه حل باید بر پایه ماده دو منشور سازمان ملل و بیانیه اصول قوانین بین المللی برای همکاری و روابط صمیمانه ملل استوار باشد.

۵- از اتحادیه بین المجالس خواسته می شود تا از تمام ملل دعوت کند که برای پایان دادن به جنگ بکوشند و از هرگونه اقدامی که بتواند موجب گسترش درگیری مسلحانه شود، خودداری نمایند.

۶- همچنین از اتحادیه بین المجالس خواسته می شود تا از شورای امنیت، دبیرکل سازمان ملل متحد و تمام محافل دیگر بخواهند تا برای پایان دادن به درگیری مسلحانه میان دو کشور همسایه، هرچه سریع تر تمام نیروهای خود را به کار گیرند. (۱)

ص: ۳۵۲

به دنبال اعلام خبر فروش ۶ هواپیمای نظامی امریکا به عراق، امروز یک روزنامه قطری جزئیات بیشتری را درباره این خبر منتشر کرد. نشریه الرأیه به نقل از منابع کنگره امریکا نوشت که وزارت بازرگانی امریکا مجوز فروش ۶ هواپیمای نظامی به عراق را صادر کرده است، ۲ فروند از این هواپیماها از نوع شکاری، ۲ فروند برای عکس برداری هوایی و ۲ فروند دیگر برای مأموریت های اجرایی است. قیمت این هواپیماها ۲۵ میلیون دلار اعلام شده است.

وزارت امور خارجه امریکا به تازگی اعلام کرده بود، سیاست امریکا این است که به هیچ یک از دو کشور درگیر در جنگ ایران و عراق، سلاح و تجهیزات نظامی نفروشد. (۱)

بشیر جمیل رهبر حزب کتائب لبنان (فالانژها) در انفجار دیشب دفتر این حزب در منطقه اشرفیه بیروت کشته شد. به گزارش واحد مرکزی خبر از بیروت، امروز اعلام شد که برخلاف اخبار اولیه، جمیل نیز در بین کشته شدگان این حادثه است. کارشناسان گفتند، در این انفجار بیش از ۲۰۰ کیلو مواد منفجره به کار رفته و ساختمان سه طبقه حزب کتائب به کلی منهدم شده است. تعداد دقیق تلفات این حادثه اعلام نشده است؛ اما منابع آگاه می گویند که حدود ۱۵۰ نفر از مسئولان فالانژها در این ساختمان برای شرکت در یک گردهمایی حضور داشته اند و احتمالاً بین بیست تا شصت تن از آنان کشته و تعداد زیادی زخمی شده اند.

روزنامه جمهوری اسلامی در گزارشی جزئیات خبر انفجار و نحوه اعلام مرگ بشیر جمیل را چنین ذکر می کند: ساعت ۱۹:۵۰ روز سه شنبه رادیوی فالانژیست های لبنان اعلام کرد، بشیر جمیل امروز از یک انفجار شدید در مقر حزبش در بخش مسیحی نشین شرق بیروت جان سالم بدر برد. بلافاصله رادیو و تلویزیون بیروت گزارش داد، در انفجار مقر فالانژیست ها چندین نفر مجروح شده اند. سقف فروریخته و امدادگران جهت نجات قربانیان در محل انفجار سرگرم تجسس هستند. ساعت ۲۰:۲۴ خبرگزاری ها از بیروت گزارش دادند، بر اثر انفجار عظیمی که در شرق بیروت روی داد، دفتر حزب کتائب به کلی منهدم شد. لکن به بشیر جمیل سردسته فالانژیست ها آسیبی نرسیده است. به دنبال این انفجار که در یک صدمتری رادیو بیروت صورت گرفت صدای این رادیو خاموش شد.

ص: ۳۵۳

۱ - ۲۶. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان"، شماره ۲۴۳، ۸/۷/۱۳۶۱، نشریه الرأیه، چاپ قطر، ۱۵ سپتامبر ۱۹۸۲ (۲۴/۶/۱۳۶۱).

ساعت ۱:۳۰ دقیقه بامداد امروز تلویزیون لبنان که تحت کنترل فالانژها است، اعلام کرد، جُمیل به هنگام خروج از آوارهای ستاد مشاهده شده و به اطرفیان خود گفته است که حالم خوب است. شکر خدا را که زنده ماندم. باید این امنیت را به ملت لبنان تبریک گفت. ساعت ۱:۴۵ دقیقه بامداد خبرگزاری ها اعلام کردند، پس از وقوع انفجار، فالانژیست ها منطقه را به محاصره خود درآوردند و پس از گرفتن فیلم های عکاسان مبادرت به تیراندازی هوایی کرده و خبرنگاران را پراکنده ساختند. سربازان صهیونیستی در پراکنده کردن جمعیت با فالانژها همکاری کامل داشته اند. چند ساعت پس از انفجار، رادیو فالانژیست ها برنامه عادی خود را قطع کرد و از شبه نظامیان فالانژ خواست با لباس رزم به خیابان نروند و حمل سلاح برای آنان بدون داشتن پروانه مأموریت را ممنوع اعلام کرد. اعلام شد اجساد سه تن از سرکردگان فالانژیست های لبنان در میان کشته شدگان بوده است.

ساعت ۱:۵۰ بامداد مقامات رسمی در لبنان اعلام داشتند، انفجار ساعت ۱۴ به وقت گرینویچ روی داده است و برخلاف شایعات موجود جُمیل سردسته فالانژیست های لبنان به دنبال انفجار یک بمب دویست کیلویی کشته شده و تنها از طریق انگشتر وی، جسدش قابل شناسایی بوده است. منابع آگاه گفتند، چندین شاهد دیدند که جسد جُمیل شش ساعت بعد از انفجار از زیر آوار بیرون کشیده شد. ساعت ۲ بامداد خبرگزاری ها از بیروت گزارش دادند، دولت لبنان با ۹ ساعت تأخیر خبر قتل جُمیل را اعلام کرد. الیاس سرکیس رئیس جمهور مسیحی لبنان طی اعلامیه ای مرگ بشیر جُمیل را تسلیت گفت و هشدار داد که توطئه جدیدی لبنان را تحریک می کند. همچنین شفیق ورزان نخست وزیر لبنان ضمن محکوم کردن این حادثه به مدت ۷ روز عزای عمومی اعلام کرد.

هنوز هیچ گروهی مسئولیت انفجار را بر عهده نگرفته است. تا کنون ۲۰ جسد در ویرانه ها پیدا شده و ۶۰ تن دیگر نیز به بیمارستان منتقل شده اند. منابع فالانژ گفتند، حدود ۴۰۰ عضو حزب و طرفداران آن در ساختمان حضور داشته اند. قرار بود رهبر فالانژیست ها در این جلسه سخنرانی کند. با انتشار خبر مرگ جُمیل صدای شلیک و انفجار در بیروت شنیده شد، اما هنوز گزارشی از بروز خشونت نرسیده است. (۱)

در واکنش به اعلام خبر ترور بشیر جُمیل، یاسر عرفات رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) - که در ایتالیا به سر می برد - اسرائیل را مسئول انفجار دفتر فالانژها و مرگ جُمیل دانست و گفت: «ترور جُمیل ادامه نقشه اسرائیل علیه مردم فلسطین و لبنان، به خصوص مردم لبنان است.» نماینده ساف در لندن نیز در اعلامیه ای، اسرائیل را مسئول قتل بشیر جُمیل

ص: ۳۵۴

دانست و گفت: «انفجار بمب در ناحیه تحت کنترل شبه نظامیان و نیروهای اسرائیلی روی داد و ورود دیگر گروه ها به این ناحیه، غیرممکن بود و فکر نمی کند بتوان فالانژیست ها را به قتل رهبرشان متهم ساخت.» وی افزود: «این قتل وسیله توجیه طرح اسرائیل جهت تصرف غرب بیروت و به طور کلی طولانی کردن اشغال نظامی لبنان خواهد بود.»

تاس خبرگزاری رسمی شوروی نیز اعلام کرد: اسرائیل از مرگ بشیر جُمیل استفاده کرده و حضور نظامی خود در لبنان را افزایش می دهد. همه چیز نشان می دهد ارتش اسرائیل قصد دارد از مرگ جُمیل استفاده کرده و اقدامات تجاوزکارانه خود را علیه لبنان توسعه دهد.

در این حال ریگان رئیس جمهور امریکا، با ابراز تأسف از مرگ جُمیل، این ترور را محکوم کرد. در بیانیه کاخ سفید که در این باره منتشر شد، آمده است: «خبر ترور بزدلانه بشیر جُمیل رئیس جمهور منتخب لبنان، برای مردم امریکا و تمام افراد متمدن جهان ضربه سختی بود. این رهبر جوان امید را به لبنان بازگردانده بود. ... ما عاملان این جنایت شنیع که لبنان و صلح خاورمیانه را هدف قرار داده اند، محکوم می کنیم. ... دولت امریکا سخت در کنار لبنان بوده و از این کشور حمایت خواهد کرد.»

مناخیم بگین نخست وزیر اسرائیل نیز گفت: با شنیدن خبر مرگ جُمیل که "میهن پرست بزرگ و یک جنگجوی شجاع برای آزادی و استقلال لبنان بود"، تا عمق وجودش تکان خورده است. اسحاق شامیر وزیر خارجه این رژیم نیز ترور جُمیل را یک عمل وحشتناک و جنایتکارانه خواند.^(۱)

از سوی دیگر نخست وزیر و وزیر امور خارجه ایران این اقدام را نتیجه طبیعی جنایات اسرائیل و فالانژها در لبنان دانستند. آقای میرحسین موسوی نخست وزیر ایران در این باره گفت: «این انفجار نتیجه طبیعی توطئه های امریکا و صهیونیسم و مقدمه ای بر طوفان بزرگ در لبنان است. این حادثه نشان دهنده این نیز هست که راه های تحمیلی نمی تواند بر ملت ها اعمال شود و طبیعی است که ما به دنبال آن [راه حل های تحمیلی] با وضعیت

ص: ۳۵۵

پیچیده ای در لبنان و منطقه روبه رو خواهیم شد. ضمناً باید به این مسئله که انتخابات آینده لبنان چگونه خواهد بود، توجه داشت. انتخابات قبلی زیر فشار سرنیزه های اسرائیلی که در پشت دروازه های بیروت بودند، صورت گرفت و طبیعتاً خود این انفجار، ضربه محکمی بر نتایج کنفرانس فاس وارد آورد که به طور تلویحی گرایشی در آن جهت شناسایی اسرائیل دیده می شود. این انفجار، در عین حال هشدار می دهد که بدانند مبارزات ملت های در بند، خاتمه نیافته است و این پیروزی هایی که ظاهراً آمریکا به دست آورده، پیروزی های پوشالی می باشد و یقیناً در آینده، آمریکا و صهیونیسم باید منتظر ضربات مهلک تری از جانب مردم ستم دیده لبنان باشند.»

وی در ادامه افزود: «بشیر جُمیل فردی وابسته به امپریالیسم و صهیونیسم بود و طبیعتاً یک ارباب، نوکر وفادار و چاکر به تمام معنای خود را از بین نمی برد. ما ریشه های این مسئله را باید در جنبش و جوشش درونی ملت لبنان جست و جو کنیم.»^(۱)

آقای ولایتی وزیر امور خارجه نیز در این باره گفت: «همه قدرت های شیطانی با هم همگامی و همدستی کردند تا ایشان را در لبنان روی کار آوردند و توسط نیروی نظامی متجاوزین صهیونیسم، مردم بی گناه فلسطین و لبنان را قتل عام کردند و با توطئه رسوایی کنفرانس فاس هم خواستند که از بُعد سیاسی، این جنایت را کامل کنند. یکی از نتایج این توطئه نظامی و سیاسی این شد که بشیر جُمیل رهبر فالانژها - که دستش تا مرفق به خون مردم محروم لبنان و فلسطین آلوده بود - را به عنوان مزدور امپریالیسم آمریکا و صهیونیسم، در لبنان روی کار بیاورند. شاهد بودید که مسلمانان لبنان مخالفت بسیار جدی و آشکاری با روی کار آمدن این عامل امپریالیسم و صهیونیسم کردند، ولی آمریکا و اسرائیل و مزدوران آنها در منطقه مصمم بودند که این فرد را به عنوان رئیس جمهور لبنان حفظ کنند. قابل پیش بینی بود که ملت مسلمان و رزمنده لبنان و فلسطین در مقابل آنها ساکت نخواهند نشست و تن به این توطئه نخواهند داد و بالأخره تلاش خواهند کرد که این توطئه و تبعات آن خنثی شود.»^{(۲)(۳)}

۳۶۶

نیروهای نظامی اسرائیلی مستقر در غرب بیروت، با وارد کردن نیروهای جدید به پیشروی خود در این شهر ادامه دادند و بخش های دیگری از این شهر را تصرف کردند. روزنامه کیهان در این باره نوشت: «خبرگزاری فرانسه گزارش داد، نیروهای رژیم صهیونیستی، همچنان به پیشروی خود در غرب بیروت ادامه می دهند و در چند نقطه نیز با مقاومت های چند گروه از چریک های چپ گرای لبنان مواجه شده اند. سربازان صهیونیستی از ۵ محور، تقریباً غرب بیروت را به محاصره خود در آورده اند و در حال حاضر در نزدیکی سفارت

ص: ۳۵۶

۱- ۲۹. همان، ص ۱۲.

۲- ضمیمه دارد.

۳- ۳۰. همان، ص ۱۰.

شوروی موضع گرفته اند. در بخش بندری بیروت واقع در شمال شهر نیز نیروهای صهیونیستی تا خلیج نرماندی پیشروی کرده و سپس به سوی میدان اتوال که مجلس لبنان در آنجا قرار دارد، سرازیر شده اند.

در بخش های مختلفی که به تصرف نیروهای اشغالگر درآمده، صدای تیراندازی های پراکنده به گوش می رسد. از منابع آگاه کسب اطلاع شد که اردوگاه فلسطینی "صبرا" به طور کامل به محاصره نیروهای صهیونیستی درآمده و عده ای از آنها حتی در اردوگاه "شتیلا" موضع گرفته اند. در همین حال یک سخن گوی ارتش رژیم صهیونیستی در بیت المقدس اعلام کرد، در عملیات پیشروی نیروهای اسرائیلی در غرب بیروت، تا کنون ۲ سرباز اسرائیلی کشته و ۴۲ تن زخمی شده اند. همین سخن گو افزود، حال ۵ تن از سربازان و خیم می باشد.

خبرگزاری رویتر [نیز] از بیروت گزارش داد، شبه نظامیان چپ گرای لبنان در مقابل نیروهای اسرائیلی که وارد غرب بیروت شدند، مقاومت می کنند و صدای انفجارها و تیراندازی های پیاپی در این بخش شنیده می شود. بر اساس این گزارش، هواپیماهای اسرائیلی در فرودگاه های بیروت فرود آمدند. در همین حال خبرگزاری فرانسه گزارش داد، رادیو "مرابطون" (طرفدار عقاید ناصر) اعلام کرد، هواپیماهای اسرائیلی بامداد امروز در فرودگاه بیروت نیرو پیاده کردند. این رادیو به تعداد هواپیماهای اسرائیلی و کیفیت و کمیت نیروهای پیاده شده در فرودگاه بیروت اشاره ای نکرد. رادیو لبنان آزاد ارگان شبه نظامیان نیز به نوبه خود تأکید کرد، هواپیماهای ناشناسی بامداد امروز در فرودگاه بیروت به زمین نشسته اند. (۱)

۳۶۷

جنگ ایران و عراق طرف پیروز ندارد. این مطلب بخشی از دیدگاه وزیر مشاور در امور خارجه انگلیس است. "داگلاس هرد" وزیر مشاور در امور خارجه انگلیس در گفت و گو با شیخ خلیفه زاید ولیعهد و معاون فرماندهی ارتش امارات، درباره جنگ ایران و عراق، ضمن حمایت از سیاست امارات متحده عربی در جهت حمایت از کوشش های بین المللی برای حصول صلح، گفت: روشن است که هیچ یک از دو طرف در این جنگ پیروز نخواهد شد و دولت انگلیس با نقطه نظرهای امارات و دیگر کشورها در مورد لزوم پایان یافتن جنگ موافق است و همچنین از تصویب طرح فاس به عنوان طرح یک پارچه اعراب برای صلح، حمایت می کند. در پایان این گفت و گو، دو طرف اعلام کردند، این طرح حاوی نکات مثبت فراوانی است. (۲)

۳۶۸

به دنبال اقدام ایران در تضمین پرداخت خسارت به نفت کش هایی که نفت ایران را از خارک بارگیری می کنند، روزنامه لیبراسیون فرانسه درباره تأثیر این اقدام در مؤسسات بیمه گر انگلیس نوشت: «ایران پیشنهاد کرده است که کشتی ها و نفت کش هایی را که در منطقه

ص: ۳۵۷

۲-۳۲. مأخذ ۲۵، ص ۷، خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۶/۱۳۶۱.

خطرناک شمال خلیج [فارس] رفت و آمد می کنند، با نرخ ۱٪ ارزش کشتی و محموله آن بیمه کند. [درحالی که] شرکت های انگلیسی از صاحبان این گونه کشتی ها به میزان ۷ درصد از بهای کشتی و محموله آن، هزینه مطالبه می کنند.

این پیشنهاد ایران و قدرت [پرداخت آنها] در این رابطه، [هرچند] با شک و تردید در محافل دریایی لندن مواجه شده است، [ولی] نوعی شکست برای محافل بیمه لندن قلمداد می شود. ایرانی ها مبلغی معادل ۳۰۰ میلیون دلار برای ضمانت و اثبات صحت گفته های خود در بانک های خارجی گذاشته اند.»^(۱)

۳۶۹

امروز سفرا، کارداران و وابستگان نظامی کشورهای سوریه، لیبی، یمن جنوبی، موریتانی، فلسطین، پاکستان، بنگلادش، ترکیه و اندونزی از محل نگهداری اسرای عراقی در اردوگاه حشمتیه تهران بازدید کردند. گزارش کیهان از این دیدار به شرح زیر است: «سفرا، کارداران و وابستگان نظامی کشورهای سوریه، لیبی، یمن دمکراتیک، موریتانی، فلسطین، پاکستان، بنگلادش، ترکیه و اندونزی صبح امروز از محل نگهداری اسرای عراقی در اردوگاه حشمتیه تهران دیدن کردند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی هنگام بازدید نمایندگان کشورهای اسلامی از کمپ های مختلف این اردوگاه، اسرا در شعارهایی ضمن ابراز انزجار شدید از رژیم مزدور صدام از مقامات جمهوری اسلامی ایران درخواست می کردند تا ترتیب اعزام هرچه زودتر آنها به جبهه های جنگ جهت مقابله با مزدوران صدام فراهم شود. سرلشکر ابراهیم یونس سفیر سوریه در تهران در این بازدید طی سخنان کوتاهی خطاب به اسرای عراقی گفت: شما می بایستی علیه صهیونیسم اشغال گر می جنگیدید. لیکن صدام جنایتکار برای تحقق مطامع استعماری امریکا و صهیونیسم از شما علیه جمهوری اسلامی ایران استفاده کرد. وی افزود: آنچه ما امروز در اردوگاه حشمتیه شاهد آن هستیم رفتار اسلامی با شما برادران است، به گونه ای که به نظر می رسد شما میهمان جمهوری اسلامی ایران هستید.

... به موجب همین گزارش وابسته نظامی سفارت اندونزی که برای اولین بار از این اردوگاه دیدن می کرد، در گفت و گویی پیرامون این بازدید گفت: از نقطه نظر نظامی نگهداری از این تعداد اسیر کار بسیار دشواری است، ولی به نظر می رسد که مقامات جمهوری اسلامی ایران از این نظر مشکلی نداشته اند. وی افزود، اسرا در وضع کاملاً مناسبی نگهداری می شوند.

کاردار موریتانی نیز در گفت و گویی جداگانه گفت: آنچه مشهود است حکایت از این دارد که اسرا از چگونگی رفتار مقامات جمهوری اسلامی ایران و کلاً از نحوه زندگی شان در اردوگاه راضی هستند. بنابه همین گزارش، وابسته نظامی سفارت موریتانی نیز چگونگی مراقبت از اسرای عراقی را خوب توصیف کرد.^(۲)

ص: ۳۵۸

۱- ۳۳. مأخذ ۴، ص ۹، پاریس - روزنامه لیبراسیون، ۲۴/۶/۱۳۶۱.

۲- ۳۴. مأخذ ۱۷.

دادگاه انقلاب اسلامی ارتش در خصوص اعدام صادق قطب زاده اطلاعیه ای به این شرح منتشر کرد:

«بسمه تعالی

شعبه اول دادگاه انقلاب ارتش در رابطه با اتهامات آقای صادق قطب زاده مبنی بر اقدام علیه جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد و با بررسی های مکرر در جلسات مختلف به شرح آتی اعلام رأی می نماید.

حدود یک سال و نیم پیش که آقای قطب زاده پس از چند روز دستگیری آزاد شد، اخباری مستند و گاه غیرمستند که حکایت از فعالیت ایشان علیه جمهوری اسلامی ایران می نمود، به دست می رسید. پس از دستگیری اعضای گروهک پارس (پاسداران رژیم سلطنت)، یکی از کسانی که با این گروه همکاری می کرد و در همین رابطه اعدام شد، به نام "عسگر مهاجر"، در بازجویی هائی که در تاریخ ۲۷/۳/۱۳۶۰ از وی انجام شد، معلوم گردید که با آقای قطب زاده ارتباط داشته و آقای قطب زاده مشغول جذب افراد ناراضی مانند او است. پس از دستگیری گروهک سلطنت طلب رضازاده یکی از افراد این گروه به نام "سرهنگ صیرفی" که در همین رابطه اعدام شده، در بازجویی در تاریخ ۵/۷/۱۳۶۰، ضمن اعترافات، از یکی از همکاران قطب زاده نقل می کند که قطب زاده به همراهی تعدادی نظامی می خواهند حکومتی تشکیل دهند که او نخست وزیر باشد. نقل کننده این سخن یکی از محافظین قطب زاده بوده که در رژیم سابق ۱۷ سال از شاه مدفون حفاظت نموده و اکنون به جرم همکاری با گروه رضازاده به حبس دائم محکوم شده است. به تدریج با پیگیری هائی که انجام می شد، فعالیت های قطب زاده علیه جمهوری اسلامی ایران قطعی تر می گردید تا اینکه تعدادی از عناصر نظامی و غیرنظامی که قطب زاده می خواست با آنها همکاری کند (و در این رابطه مبالغ زیادی پول جهت جمع آوری افراد و قول همکاری به آنها داده بود)، مسئولین را در جریان فعالیت گسترده وی در رابطه با براندازی جمهوری اسلامی ایران قرار دادند. اطلاعاتی که از این طریق می رسید، حاکی بود که جریان آقای قطب زاده یک مسئله ساده نیست، زیرا از نظر خارجی به بعضی از رژیم های مرتجع منطقه (عربستان و بعضی از کشورهای غربی و در رأس همه آنها امریکا) متصل می شود و در داخل به تعدادی روحانی نما و در رأس آنها آقای شریعتمداری ربط پیدا می کند و روابطی با بعضی از خان های ایلات دارد و با بعضی در حال ارتباط است. تا اینجا این جریان اهمیت فوق العاده ای نداشت، زیرا از مرحله طرح، فرض و تصمیم کلی تجاوز نمی کرد و نیروئی هم که بخواهند با آنها کاری انجام دهند، هر چند بسیار محدود و کوچک، در اختیار آقای قطب زاده نبود. (قابل ذکر است که تا اینجا تعدادی از مسئولین جمهوری اسلامی تصمیم داشتند وی را احضار نمایند و با اخذ اطلاعات وی، در رابطه با همکاری داخلی و خارجیش او را از منجلاب نجات دهند) این جریان از آنجا به اهمیت نزدیک می شد که مقارن با شروع عملیات گسترده رزمندگان اسلام علیه رژیم صهیونیستی صدام و پاک سازی میهن اسلامی آقای قطب زاده پیشنهادهای تندی از قبیل ترور شخصیت های مسئول از جمله "ترور فرمانده نیروی زمینی" و ترور "اعضای شورای عالی دفاع" را مطرح نمود و از همکاران خود جداً می خواست که ترتیبی دهند آنها را ترور کنند. مهم تر از همه، طبق نوارهائی که از جلسات آقای قطب زاده در دست هست، مقارن با پیروزی های غرور آفرین رزمندگان اسلام، نام برده پیشنهاد "ترور حضرت امام" را مطرح و روی این مسئله سخت پافشاری می نماید و امکاناتی از قبیل منزل و مبلغ ۷۵۰ هزار تومان پول در این رابطه در اختیار همکاران

خود قرار می دهد.

این جریان با تعدادی از مسئولین مطرح شد و لازم دانستند هرچه زودتر قطب زاده دستگیر شود، دستگیری قطب زاده بر حسب ظاهر در آن موقع صحیح نبود، چون اگر مدتی تحت مراقبت قرار می گرفت، بسیاری از افراد توطئه گر نیز شناسائی و همراه با او دستگیر می شدند. ولی چون احتمال می رفت با طرح ترور حضرت امام مسئله ای غیرقابل پیش بینی پیش آید، لذا دستگیری وی ضروری می نمود.

ص: ۳۵۹

پس از دستگیری، آقای قطب زاده کلیه اتهامات را مردود دانستند، ولی پس از اطلاع از اینکه مسئولین کشور در جریان بوده اند، به جرم خویش اعتراف نمود، ولی آنچه توجه به آن ضروری است این است که آنچه در پرونده به آن اعتراف نموده، شاید یک صدم مطالبی باشد که اطلاعات آن موجود است، ولی طبق همین اعترافات، نام برده مرتکب دو جرم گردیده که کیفر هر یک از نظر اسلام اعدام است.

۱- طراحی توطئه براندازی جمهوری اسلامی ایران و اقدام عملی با تقسیم پول میان افراد جهت پیاده کردن منویات خود و اعزام نماینده برای هماهنگ نمودن کشورهای خارج، مخالف داخل و دریافت کمک های اطلاعاتی و مالی.

دفاع وی بر اینکه من نمی خواستم نظام جمهوری اسلامی را براندازم، بلکه می خواستم مسئولین کشور را عوض کنم و دولت را ساقط نمایم و جمهوری اسلامی واقعی را بنا کنم، از نظر دادگاه مسموع نیست زیرا:

الف) این بهانه ای بیش نیست که ادعا نمودن آن آسان است و هر کس هر روز با این بهانه می تواند کودتا کند.

ب) با مطالعه دقیق پرونده و در نظر گرفتن شخصیت آقای قطب زاده از نظر فسادهای اخلاقی (که به عللی در کیفر خواست مطرح نشد) و مطالبی که در جلسات مختلف مطرح کرده، برای این دادگاه محرز است که هدف وی براندازی نظام جمهوری اسلامی بوده است.

پ) از نظر حکم شرعی، کسی که علیه حکومت جمهوری اسلامی قیام مسلحانه کند، محکوم به اعدام است و این عنوان در هر حال با طرح توطئه و اقدام عملی فوق الذکر برای آقای قطب زاده، صادق است.

۲- طرح توطئه برای ترور مسئولین رده اول و در رأس همه حضرت امام و اقدام عملی با در اختیار گذاشتن ۷۵۰ هزار تومان پول، منزل و وعده به اینکه در روز عملیات تعدادی نفرات در این رابطه در اختیار خواهم گذاشت.

دفاع وی بر این که من می خواستم در جلسات بعد با ترور امام مخالفت کنم، مسموع نیست. زیرا اولاً دلیلی بر اثبات این مدعی ندارد. ثانیاً هر کس می داند تا امام در میان امت باشد، هیچ توطئه ای به ثمر نمی رسد. ثالثاً نوار و اطلاعات موجود نشان می دهد که به طور قطع او طرح ترور امام را داشته و در این رابطه وارد اقدام هم شده، ولی با عنایت الهی و در جریان بودن مسئولین کشور، موفق نشده است.

با عنایت به مطالب فوق الذکر، آقای صادق قطب زاده به عنوان یاغی و به عنوان یکی از مصادیق بسیار روشن مفسد محکوم به اعدام است.

رئیس دادگاه انقلاب اسلامی ارتش - محمدی ری شهری^(۱)

ضمیمه گزارش ۳۶۵

ترور بشیر جُمیل رئیس جمهور جدید لبنان و رهبر فالانژیست ها، بازتاب وسیعی داشت. به دنبال این خبر دولت مصر روز

چهارشنبه جلسه فوری تشکیل داد تا تأثیر احتمالی این ترور را ارزیابی کند.

فرانسوا میتران رئیس جمهور سوسیالیست فرانسه، پیام تسلیتی در این باره صادر کرد. کلود شیسون وزیر امور خارجه این کشور نیز طی مصاحبه ای با رادیوی فرانسه ضمن ابراز تأسف شدید، مرگ جُمیل را تهدیدی برای ادامه زندگی در لبنان دانست. از سوی دیگر سخن گوی واتیکان اظهار داشت، مرگ جُمیل موجب تأسف عمیق در واتیکان شده است.^(۲)

پاپ ژان پل دوم نیز ترور بشیر جُمیل سردسته فالانژهای لبنان را محکوم کرد و آن را یک عمل خشونت آمیز ناشی از دیوانگی توصیف کرد. واینبرگر وزیر دفاع امریکا هم گفت: انفجاری که موجب هلاک شدن جُمیل شد، ضربه ای بسیار بزرگ بر امیدهای امریکا در خاورمیانه وارد کرد. وی در یک گردهمایی با دست اندرکاران سیاسی و بازرگانی امریکا گفت: به هنگام دریافت خبر مذکور لحظات بدی را سپری کردیم.

ص: ۳۶۰

۱- ۳۵. همان، ص ۴.

۲- مأخذ ۱۶، ص ۳.

در این زمینه پارلمان اروپا طی قطعنامه ای اعلام کرد: قتل بشیر جُمیل سردسته فالانژهای لبنان تنها به سود آنهایی است که می کوشند از دستیابی به یک حل و فصل مسالمت آمیز بین اعراب و اسرائیل جلوگیری کنند. در این قطعنامه آمده است: قتل جُمیل و سادات رئیس جمهور مصر به آنهایی کمک می کند که می کوشند لبنان را پایگاه استراتژیک، جهت بی ثبات کردن خاورمیانه و ضربه زدن به منافع حیاتی غرب تبدیل سازند.

در همین حال هنری کیسینجر وزیر خارجه سابق امریکا با لحن تردید آمیزی اظهار داشت: احتمالاً می توان پیشنهاد ریگان را برای صلح خاورمیانه به رغم قتل بشیر جُمیل سردسته فالانژهای لبنان به مورد اجرا در آورد. کیسینجر در یک کنفرانس مطبوعاتی در دانشگاه ترینیٹی گفت: مرگ جُمیل در حادثه انفجار بمب در روز سه شنبه می تواند باعث کنندی مذاکرات شود. کیسینجر گفت: این قتل نشان داد که منطقی بودن و مذاکرات در خاورمیانه دارای حدودی هستند و حوادث غیر مترقبه می تواند روی دهد و امکانات کاملاً جدیدی به وجود آورند. (۱)

روزنامه "معارف" چاپ تل آویو، در سرمقاله خود این حادثه را یک کابوس برای اسرائیل خواند. روزنامه "یدیوت آهارنوت" چاپ اسرائیل نیز نوشت: این قتل ثابت کرد که همچون انور سادات رئیس جمهور مصر هیچ رهبر عربی وجود نخواهد داشت که با اسرائیل صلح کند و زنده بماند.

آشویتدپرس نیز گزارش داد: ترور جُمیل رئیس جمهور لبنان یک شکست و عقب نشینی عمده برای طرح های امریکا جهت خارج کردن سربازان سوری از لبنان و صلح در این کشور است. (۲)

رادیو امریکا نیز اعلام کرد: در پی ترور بشیر جُمیل، امریکا برنامه ای برای کمک به امنیت لبنان در دست اجرا دارد. سخن گوی وزارت دفاع امریکا هم اعلام کرد: در چند هفته آینده یک گروه از کارشناسان نظامی امریکا به منظور بررسی نیازهای ارتش لبنان به این کشور سفر می کنند.

در همین حال روزنامه البعث ارگان حزب بعث سوریه نوشت: بشیر جُمیل به این دلیل ساده اعدام شد که مورد پذیرش مردم لبنان نبود، زیرا خیانت وی برای توده های مردم آشکار شده بود. اقدام علیه دفتر فالانژها، بیانگر واکنش توده ها به خیانت جُمیل است. به گزارش خبرگزاری فرانسه این روزنامه در ادامه مقاله خود می نویسد: دلیل کشته شدن بشیر جُمیل بسیار ساده است، مردم لبنان جُمیل را نمی خواستند، زیرا وی کاندیدای تانک های اسرائیلی بود و با دشمن صهیونیستی قرارداد بسته بود و در جهت تجزیه لبنان گام برمی داشت.

خبرگزاری لیبی نیز بشیر جُمیل را خائن و عامل شماره یک صهیونیست ها خواند که زیر تهدید توپ ها و جنگنده های ارتش اسرائیل به قدرت رسید و توسط "نیروهای چالاک امت عرب" اعدام شد. بنابر گزارش خبرگزاری فرانسه، خبرگزاری لیبی در این تفسیر تأکید کرد: روزهای آینده گواهی خواهند داد تمامی خائنین از قبیل سادات که جرئت برقراری ارتباط بی شرمانه با دشمن صهیونیستی و رژیم امپریالیست امریکا را به خود بدهند، سرانجامی مفتضحانه نصیبشان خواهد شد.

فلسطینیان مقیم کویت نیز در پی اعلام خبر ترور بشیر جُمیل با اهتزاز پرچم فلسطین کشته شدن سردسته فالانژها را جشن

گرفتند. (۳)

ص: ۳۶۱

۱- ۳۷. همان.

۲- ۳۸. همان.

۳- (۳۹) مأخذ ۲۳، ص ۳.

هواپیماهای نیروی هوایی عراق امروز در دو نوبت، در ساعت های ۱۱ و ۱۲:۵۰، دو موشک به سوی تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک شلیک کردند. این موشک ها در آب های اطراف جزیره سقوط کردند و خساراتی به بار نیاوردند. (۱) در این حملات یکی از هواپیماهای مهاجم از نوع میگ-۲۵ بود که هنگام بازگشت، از طرف جنگنده های نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران تعقیب شد و هدف قرار گرفت و در نزدیکی بندر دیلم در آب های خلیج فارس سقوط کرد. (۲)

به گزارش ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران هواپیماهای عراقی با تجاوز به حریم هوایی شمال غرب ایران، جنگل های اطراف جاده پیرانشهر - سردشت را بمباران کردند. (۳) علاوه بر این اقدامات، هواپیماهای عراقی امروز از ساعت ۸:۵۰ تا ۱۲:۵۰ به حریم هوایی سردشت، سوسنگرد، بستان، حمیدیه، جفیر، طلائی، خرمشهر و بندر امام خمینی را تجاوز کردند. (۴)

سخن گوی نظامی عراق سقوط جنگنده عراقی از نوع میگ-۲۵ را تکذیب کرد. وی در گفت و گو با خبرگزاری عراق گفت: «هواپیماهای عراقی هیچ گونه فعالیتی در جبهه جنوب نداشته اند و تنها نقاط تجمع نیروهای ایرانی در بخش های شمالی توسط هواپیماهای عراقی بمباران شده اند.» (۵)

در جبهه های زمینی نیز توپخانه های ارتش عراق روستاهای تمرچین، چپانه، قلعه موت آباد، شط آباد و شین آباد را در جنوب و غرب پیرانشهر گلوله باران کردند. بر اثر این حمله، در روستای شین آباد ۲ نفر شهید و یک نفر زخمی شدند. همچنین در این اقدام عراق تعدادی خانه مسکونی ویران و چند رأس از احشام روستاییان تلف شدند. (۶)

ارتش عراق برای جلوگیری از عقب نشینی نیروهای خود در هنگام تهاجم نیروهای ایرانی، تدابیر جدیدی اتخاذ کرده است. ستاد مشترک ارتش ایران در این باره گزارش داد: «فرماندهی کل عملیات ارتش عراق، اخیراً در جبهه های جنگ دست به اقدامات جدیدی

۱ - ۱. سند شماره ۶۷۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۹، به فرماندهی کل سپاه، ۲۵/۶/۱۳۶۱؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۱، ۲۶/۶/۱۳۶۱، ص ۲، بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۶/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۱۳۴۹۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۹، به فرماندهی کل سپاه، ۲۵/۶/۱۳۶۱.

۲ - ۲. سند شماره ۶۷۲۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد فرماندهی منطقه ۹، به ستاد مرکزی فرماندهی، ۲۵/۶/۱۳۶۱؛ و - روزنامه صبح آزادگان، ۲۷/۶/۱۳۶۱؛ ص ۲؛ و - سند شماره ۱۷۰۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ:

- گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۸۲-۱۶۷، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰؛ و- سند شماره ۱۶۹۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، شماره ۶۰۲، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۳-۳. سند شماره ۶۷۵۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل سپاه، ۲۶/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۴۳۹۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵.
- ۴-۴. سند شماره ۱۷۰۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، اداره دوم، شماره ۱۸۲-۱۶۷، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰.
- ۵-۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۲، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۲۶/۶/۱۳۶۱؛ و- واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۲۸/۶/۱۳۶۱، رادیو اسرائیل، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۶-۶. سند شماره ۴۳۹۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵، فرماندهی؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۳، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۳، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

زده است. آنها پشت مواضع نیروهای خود را مین گذاری کرده و ضمن کندن کانال های عریض و عمیق، سیم خاردار کشیده اند تا در صورت هجوم نیروهای اسلام، نیروهای عراق امکان فرار نداشته باشند.»(۱)

فرماندهی سپاه مستقر در سومار نیز درباره به کارگیری نیروهای غیرمتعارف در ارتش عراق گزارش داد که اخیراً دولت عراق به منظور تقویت نیروهای مستقر در نوار مرزی ایران و عراق در جبهه های غرب، به خصوص در منطقه حساس مهران بیست هزار نفر نیروی غیرنظامی عرب مستقر کرده است.(۲)

۳۷۲

ارتش عراق نوعی سلاح شیمیایی دارد که با ایجاد مسمومیت شدید، موجب مرگ انسان می شود. قرارگاه کربلا، با استناد به مدارکی که در عملیات رمضان از قرارگاه های عراق به دست آمده است، اعلام کرد که ارتش عراق سلاح های شیمیایی دارد. طبق این اسناد ترکیب شیمیایی سارین و تابان از جمله این گازهای سمی است که با ایجاد مسمومیت شدید به مرگ انسان می انجامد.(۳)

۳۷۳

در ادامه اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق، امروز اکبر محمدی سرپرست واحد بسیج منطقه جوادیه تهران، هدف سوء قصد قرار گرفت. وی که در مغازه فرش فروشی دوست خود حضور داشت، با هجوم عناصر این سازمان و رگبار مسلسل به شهادت رسید. دوست وی نیز مجروح شد. مهاجمان پس از این اقدام با استفاده از یک دستگاه اتومبیل پیکان متواری شدند.(۴)

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی سنندج، ۱۸ تن از محاربین با نظام جمهوری اسلامی به اعدام محکوم شدند و حکم دادگاه درباره آنها اجرا شد.

طبق اطلاعیه این دادگاه، افراد اعدام شده این جرائم را مرتکب شده بودند: اقدام مسلحانه برای سرنگونی جمهوری اسلامی، همکاری در سطوح مختلف با سازمان های محارب، از جمله حزب دمکرات کردستان، سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت)، سازمان کومه له و سازمان مجاهدین خلق، نگهداری غیرقانونی انواع سلاح و مهمات، اخاذی از مردم، تصرف غیرقانونی بیت المال و کمک مالی به گروه ها و سازمان های یادشده. گفتنی است که ۵ تن از محکومان، علاوه بر این جرائم، فروش مواد مخدر و عمل شنیع لواط را نیز مرتکب شده بودند.(۵)

۳۷۴

میرحسین موسوی نخست وزیر ایران - که به استان هرمزگان سفر کرده است - ضمن دیدار با پرسنل پایگاه هوایی بندرعباس، در جمع آنان سخنرانی کرد. وی در سخنانش به سابقه درخشان افراد نیروی هوایی در پیروزی انقلاب، بازشماری و تقدیر از زحمات نیروی هوایی

- ۱-۷. سند شماره ۱۷۰۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۸۳، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۸.
- ۲-۸. سند شماره ۱۶۹۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه تاکتیکی تیپ ۴ پیاده به فرمانده سپاه پاسداران مستقر در محور سومار، ۲۵/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۹. سند شماره ۱۶۹۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، شماره ۶۰۲، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۴-۱۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۳، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.
- ۵-۱۱. روزنامه اطلاعات، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳؛ و - روزنامه کیهان، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

در جنگ تحمیلی، بازگشت روح تعهد در مردم ایران و اجرای رسالت انسانی در جامعه جهانی و نقش نیروی هوایی در این خصوص اشاره کرد. روزنامه جمهوری اسلامی، گزارشی از سفر نخست وزیر به بندرعباس و سخنرانی وی تهیه کرده است:

«در اجرای فرمان امام و تصمیم دولت، مبنی بر توجه هرچه بیشتر به استان های محروم کشورمان، صبح روز پنج شنبه برادر میرحسین موسوی نخست وزیر، وارد بندرعباس شد. ... نخست وزیر در بدو ورود، جهت دیدار با پرسنل مؤمن و متعهد پایگاه هوایی بندرعباس و بازدید از تأسیسات آن، به اتفاق همراهان عازم این پایگاه شد. ... بنابر گزارش رسیده، نخست وزیر، پس از بازدید از قسمت های مختلف پایگاه نهم شکاری در بندرعباس، در جمع خلبانان این پایگاه حضور یافت و پس از استماع گزارش فرمانده پایگاه، طی سخنانی گفت: خاطراتی که ملت ما از خدمات شما برادران دارد، فراموش شدنی نیست و با گذشت زمان از بین نمی رود. خدماتی که شما در جنگ تحمیلی انجام دادید، چیزی نیست که ملت آن را فراموش کند. نخست وزیر گفت: شما با حرکت عظیم خودتان موفق شدید به ملت یاری دهید تا نیروهای خودش را در کنار شما بسیج کند و دشمن را از مرزها به عقب بنشاند و کشور ما را به قدرتی برساند که برای قدرت های بزرگ و استکباری غیر قابل محاسبه است. شما نقش کشور ما را در خلیج فارس بهتر درک می کنید. ایران به صورت یک نیروی تعیین کننده در منطقه درآمده و باید پرسید که چرا ایران نیروهای خود را این چنین در معرض نمایش می گذارد؟ ریشه آن برمی گردد به ایمان همه ملت و فداکاری و ایثارگری شما برادران. نخست وزیر افزود: در گذشته به نظر می رسید که راحت تر زندگی می کردیم، اما در حقیقت افسون شده بودیم. ما بعد از انقلاب به عمق انسانی خود برگشته ایم و در حال حاضر نه به صورت یک بازو برای قدرت استکباری، بلکه بازویی برای ملت ایران هستیم و نه تنها برای ملت خودمان، بلکه بازویی برای ملت مستضعف جهان می باشیم. نام و حرکت شما در دل قدرت های استکباری و ایادی شان وحشت می اندازد و محاسبات آنان را به هم زده و در حال حاضر موضوع به حالتی درآمده که قدرت های بزرگ از حجاج ما هم هراس دارند و این همان نیرویی است که در وجود همه افراد ملت ما تجلی پیدا کرده است و شما برادران در آن نقش بزرگی بر عهده دارید.

میرحسین موسوی گفت: شما ممکن است تصور کنید در این نقطه از کشور تنها هستید، اما من تصور می کنم در ذهن هیچ ایرانی که به سرنوشت انقلاب و میهن اسلامی علاقه مند است، لحظه ای فراموش نمی شوید و همه به فکر شما هستند و روزی نیست که ما در جلسه های مختلف یادی از فداکاری های شما برادران نکنیم. ایثارگری های این پایگاه و پایگاه های مختلف چیزی است که نمی شود به سادگی از آن گذشت و شما راهی در مقابل

نیروهای هوایی کشورهای مستضعف باز کرده اید که همه آنها به شما چشم دوخته اند و با کمبودهایی که دارید، توانسته اید با آنها مقابله کنید و خود را بسازید و به صورت طبیعی در آینده، نیروی هوایی ما از نیروهای تعیین کننده منطقه خواهد بود.

برادر موسوی و همراهان، سپس از پایگاه دریایی بندرعباس و از قسمت های مختلف آن از جمله ناوهای مستقر در این پایگاه بازدید کردند.^(۱)

۳۷۵

معاون وزیر نفت از افزایش مقدار جیره بندی شده نفت سفید و گازوئیل برای مصارف خانگی در ۶ ماهه دوم امسال خبر داد. حسین شهاب الدین در مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی، ابتدا به میزان و نحوه توزیع نفت سفید در سراسر کشور اشاره کرد و گفت: «مقدار نفت سفید تعیین شده برای هر خانواده در سراسر کشور طی شش ماهه دوم سال جاری تا ۴۵ درصد نسبت به سال گذشته اضافه تر خواهد شد و این بدان دلیل است که در سال ۱۳۶۱، تولید این فرآورده نفتی بیشتر و ذخیره سازی آن بهتر بوده است.» وی افزود: «نسبت توزیع نفت سفید در شهرهای مختلف کشور بر اساس سردسیری و گرمسیری، متغیر است که شامل هفت مورد به شرح زیر است: ۱- منطقه سردسیر؛ ۲- منطقه نیمه سردسیر؛ ۳- منطقه معتدل؛ ۴- منطقه گرمسیر؛ ۵- خانواده های ۱ و ۲ نفره؛ ۶- خانواده های ۳، ۴ و ۵ نفره؛ ۷- خانواده های از ۶ نفر به بالا.»

شهاب الدین اضافه کرد: «در مناطق سردسیر طی شش ماهه دوم سال جاری، برای خانواده های ۱ و ۲ نفره کلاً ۴۸۰ لیتر؛ برای خانواده های ۳، ۴ و ۵ نفره ۶۰۰ لیتر و برای خانواده های از ۶ نفر به بالا ۷۲۰ لیتر و در منطقه نیمه سردسیر برای خانواده های ۱ و ۲ نفره ۳۶۰ لیتر؛ برای خانواده های ۳، ۴ و ۵ نفره ۴۸۰ لیتر و برای خانواده های ۶ نفر به بالا ۶۰۰ لیتر تعیین شده است.»

همچنین در منطقه معتدل برای خانواده های ۱ و ۲ نفره ۳۰۰ لیتر؛ برای خانواده های ۳، ۴ و ۵ نفره ۴۲۰ لیتر و برای خانواده های ۶ نفر به بالا ۵۴۰ لیتر و نیز در منطقه گرمسیر برای خانواده های ۱ و ۲ نفره ۲۴۰ لیتر؛ برای خانواده های ۳، ۴ و ۵ نفره ۳۶۰ لیتر و برای خانواده های ۶ نفر به بالا ۴۸۰ لیتر در نظر گرفته شده است. توزیع نفت در روستاهای کشور نیز بوسیله شرکت های تعاونی روستایی انجام خواهد شد.»

معاون وزیر نفت آنگاه به توزیع گازوئیل و سوخت حرارتی منازل اشاره کرد و گفت: «بنابه تصمیم وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران، توزیع گازوئیل برای بخش صنعت و کشاورزی بدون کوپن انجام خواهد شد و سوخت حرارتی منازل نیز براساس سهمیه ای که در اول سال ۱۳۶۱ تعیین شده است، به مقدار ۳۰ درصد افزایش خواهد یافت. قیمت هر لیتر این فرآورده نفتی برای دستگاه های حرارتی منازل ده ریال تعیین شده است.»^(۲)

ص: ۳۶۶

۱-۱۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

۲-۱۳. روزنامه کیهان، ۲۵/۶/۱۳۶۱، ص ۳.

تایمز مالی درباره تأثیر تهدیدهای عراق بر صادرات نفت ایران نوشت: «تردید نیست که حملات هوایی عراق به آب راه های شمالی خلیج فارس و جزیره خارک هم در میان مقامات تهران و هم در جمع بیمه گران دریایی واهمه هایی به وجود آورده است. نرخ های بیمه برای نفت کش های عازم خارک که دو سال پیش با آغاز جنگ میان ایران و عراق ده برابر شده بود، طی ماه گذشته شانزده برابر دیگر افزایش یافت. در نتیجه، تاجران نفت ناگزیر بودند که با این افزایش نرخ ها برای نفت خام ایران در مقایسه با تولید کنندگان دیگر، بشکه ای چهار دلار بیشتر بپردازند.

یک حساب ساده نشان می دهد که تحت این شرایط، خرید نفت از ایران دیگر به صرفه نیست. درست است که ایران نفت خود را به بهای بشکه ای ۳۱ دلار در برابر ۳۴ دلار قیمت مبنای اوپک عرضه می کرد، اما با چهار دلاری که بر آن اضافه می شود، در عمل بهای نفت ایران از قیمت مبنای اوپک بیشتر می شود. در نتیجه، ایران ناگزیر شد دو هفته پیش بمنظور خنثی کردن این رقم اضافه، بهای نفت خود را به بشکه ای ۲۸ دلار تقلیل دهد.»^(۱)

حجت الاسلام دعائی سرپرست هیئت ایرانی شرکت کننده در اجلاس بین المجالس در رم، امروز با وزیر خارجه ایتالیا دیدار و گفت و گو کرد. آقای دعائی در این ملاقات تاکید کرد: «جمهوری اسلامی ایران با برخورداری از رهنمودهای رهبرش امام خمینی در راه صلح و اعاده صحیح و مشروع حق خود گام برمی دارد.» وی با اشاره به سخنان وزیر خارجه ایتالیا در جلسه کنفرانس بین المجالس گفت: «هیئت نمایندگی ایران در این نطق نکات مشترک و مثبت بسیاری یافت.»

امیلیو کلمبو وزیر خارجه ایتالیا نیز روابط جمهوری اسلامی ایران و ایتالیا را حسنه توصیف کرد و گفت: «ایتالیا همانند ایران از برقراری صلح در خاورمیانه، مدیترانه و دیگر نقاط بحرانی حمایت می کند.»

حجت الاسلام دعائی همچنین با رئیس مجلس ایتالیا دیدار و پیرامون مسائل مورد علاقه دو کشور گفت و گو کرد. وی با تشریح سیاست نه شرقی و نه غربی ایران، ادامه این سیاست را در آینده نیز مورد تأکید قرار داد. رئیس مجلس ایتالیا نیز بر گسترش روابط ایران و ایتالیا تأکید کرد.

همچنین امروز دو تن از اعضای هیئت ایرانی شرکت کننده در کنفرانس بین المجالس در کنفرانس سخنرانی کردند.

۱ - ۱۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۱، ۲۶/۶/۱۳۶۱، صص ۲۴ و ۲۵، رادیو بی.بی.سی، ۲۵/۶/۱۳۶۱.

ابتدا خانم رجایی (۱) پیرامون حقوق زن در جمهوری اسلامی ایران و مقایسه آن با قبل از انقلاب اسلامی سخنرانی کرد و سپس حجت الاسلام سیدمحمد خامنه ای به تشریح بافت مجلس شورای اسلامی پرداخت.

هیئت اسرائیلی شرکت کننده در اجلاس بین المجالس همانند روز قبل هنگام سخنرانی هیئت ایرانی سالن کنفرانس را ترک کرد. (۲)

۳۷۸

"ادوارد کندی" از سناتورهای سرشناس حزب دمکرات امریکا در مقاله ای که در روزنامه واشنگتن پست چاپ شد، با انتقاد از امریکا در واگذاری هواپیماهای دومانظوره به حکومت عراق با توجه به پیشینه این کشور، ضرورت توجه بیشتر به ایران را برای دور نگاه داشتن این کشور از نفوذ شوروی، به تصمیم گیران سیاست خارجی امریکا توصیه کرد. بخش هایی از این مقاله به شرح زیر است:

«در ارتباط با خلیج فارس، ریگان به میزان زیادی بر روی تهدیدهای نظامی شوروی تمرکز کرده است. همان طور که وزیر خارجه سابق امریکا "هیگ"، معتقد بود لازمه آن یک همکاری استراتژیک جهت برتری گرفتن بر شوروی است. این حرکت به همان میزان که نظامی است، سیاسی نیز می باشد.

اگر شوروی موفق شود که از طریق سیاسی کنترل ایران را به دست گیرد، آن وقت هرگونه نیروی واکنش سریع، پایگاه برای نیروها، ناو هواپیما، هم پیمانی نظامی با دیگر کشورهای منطقه و افزایش [بودجه] گراف نظامی بی فایده خواهد بود و جبران خسارت را نخواهد کرد. پیشگیری های نظامی امریکا، در صورت عدم موفقیت دیپلماتیک، به عنوان آخرین چاره خواهد بود و هیچ گاه جای روابط اقتصادی و اجتماعی را که بهترین تضمین برای ثبات خلیج فارس هستند، نخواهد گرفت. امریکا به سیاستی احتیاج دارد که استقلال و ثبات تمام کشورهای خلیج فارس، از جمله ایران را تأمین کند. اگر امریکا در این زمینه موفق شود، فرصت نفع بردن شوروی را کاهش خواهد داد و ایران و سایر کشورها را از گرایش به سوی شوروی دل زده خواهد کرد.

هیچ گونه احتمال برقراری روابط مجدد بین امریکا و تهران در آینده نزدیک موجود نیست و از این جهت نمی توانیم آنها را ملزم سازیم که از اهمیتی که ما برای تمامیت ارضی ایران و همسایگانش قائلیم، پیروی کنند. تأکید بر این مطلب برای منافع ملی ما سودمند است. همچنین ما باید اروپای غربی و ژاپن و نیز کشورهای اسلامی را تشویق کنیم که با ایران روابط مطلوب داشته باشند تا او را از مدار شوروی بیرون نگهدارند.

ص: ۳۶۸

۱- خانم عاتقه صدیقی همسر شهید رجایی

۲- ۱۵. مأخذ ۱۲، ص ۱۲.

همچنین منظور از استراتژی همگام، پایان دادن به جنگ ایران و عراق و کنترل مسائل داخلی و خارجی خلیج فارس است، یک سیاست خارجی معقول به هر دو سر خاورمیانه رسیدگی خواهد کرد.»

«عراق سابقه ای طولانی در سرکوبی های داخلی، حمایت از تروریسم، مقابله با اسرائیل و مخالفت با کوشش های امریکا برای صلح دارد، گرچه روابط عراق با شوروی به سردی گراییده، اما سیاست های افراطی عراق تغییری نکرده است. بنابراین، هیچ گونه توجیهی برای تصمیم اخیر دولت امریکا برای صدور پروانه فروش هواپیماهای حمل و نقل و جت به عراق که قابلیت استفاده نظامی را نیز دارد، مورد قبول نیست.»

«نگرانی برای لبنان و مسائل اعراب و اسرائیل، به اندازه کافی سیاست خارجی امریکا را در ماه های پیش به خود مشغول کرده ولی ما نمی توانیم نیاز به ثبات بیشتر در خلیج فارس را ندیده بگیریم. ... در حال حاضر اختلافات ایران و عراق خطری جدی برای غرب است. ... نفوذ هرچه بیشتر ایران در داخل عراق خطری که دیگر کشورهای منطقه را تهدید می کند را چند برابر خواهد کرد. اگر اوضاع فعلی (عدم پیشروی و سکون در جنگ) به نفع ایران تغییر پیدا کند، آن وقت امریکا تحت فشار قرار خواهد گرفت تا برای جلوگیری از فتوحات بیشتر ایران، از عراق طرفداری کند.»^(۱)

۳۷۹

در ادامه کمک های نظامی به ارتش عراق، مقدار زیادی تجهیزات نظامی و مهمات از مرز کشورهای عربستان، کویت و اردن وارد خاک عراق شد.

امروز از مرزهای کشورهای عرب همجوار با عراق در چند نوبت، ۱۰۲ خودرو حامل تجهیزات و مهمات نظامی وارد این کشور شد. از این تعداد، ۶۲ خودرو از مرز کویت^(۲) ۲۱ خودرو از مرز اردن و ۱۹ خودرو نیز از مرز عربستان وارد این کشور شده است.^(۳)

۳۸۰

در ادامه تسلیم نیروهای حزب دمکرات به نیروهای نظامی و امنیتی ایران، امروز در منطقه بانه، ۳ تن از افراد این حزب همراه با سلاح و مهمات خود را تسلیم نیروهای خودی کردند.^(۴)

ص: ۳۶۹

۱- ۱۶. مأخذ ۱۴، صص ۱۶-۱۵، ۲۵/۶/۱۳۶۱.

۲- ۱۷. سند ۱۷۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۸۴-۱۶۱، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

۳- ۱۸. مأخذ ۸، ص ۱۱؛ و- مأخذ ۱۷، صص ۱۱ و ۱۲.

۴- ۱۹. روزنامه کیهان، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

دو کشتی ایرانی که عازم بندر امام خمینی بودند ساعت ۱۹:۳۰ امروز، در آب های خور موسی هدف موشک های هوا به سطح هواپیماهای عراقی قرار گرفتند. بر اثر این حمله، انبار شماره یک کشتی ۳۵ هزار تنی "ایران - جمهوری" - که حامل گندم بود - خسارت دید و به انبار شماره چهار کشتی ۱۷ هزار تنی "ایران - امامت" که حامل برنج بود، خسارت های جزئی وارد شد. در حال حاضر این دو کشتی در بندر امام پهلوی گرفته اند. (۱)

نیروی هوایی عراق در اطلاعیه ای اعلام کرد که هواپیماهای عراق بر فراز جزیره خارک پرواز کرده اند. متن اطلاعیه نیروی هوایی عراق به این شرح است: «هواپیماهای ما صبح امروز برای اینکه هشدار به کشتی های خارجی اطراف جزیره داده باشند، در آسمان خارک پرواز کردند و همان طور که ریاست جمهوری در سخنان اخیرشان فرموده بودند، آن کشورهایی که کشتی هایشان را به منطقه گسیل می دارند، ما از قبل به آنها گفته ایم که اگر آسیبی به کشتی های آنها وارد شد، ما را ملامت نکنند و ما اعلام می داریم، جزیره خارک منطقه جنگی است.» (۲)

روزنامه کیهان به نقل از خبرنگار خود در آبادان درباره گلوله باران شهر آبادان و سایر وقایع و اخبار نظامی این شهر گزارش داد:

«ساعت ۱۲:۳۰ دقیقه در حالی که مردم به پا خاسته و خداجوی آبادان مشغول به جا آوردن فریضه مذهبی نماز جمعه بودند، اجیرشدگان صدام، شهر شهادت طلب آبادان را هدف آتش خود قرار دادند که در نتیجه این عمل ضدبشری صدامیان، ضمن وارد آمدن خساراتی به یک بیمارستان، ۲ تن از کارکنان شریف آن به شهادت رسیدند و ۲ تن دیگر مجروح شدند که مجروحین بلافاصله تحت معالجه قرار گرفتند. بر اساس همین گزارش، حال یکی از مجروحان این جنایت، وخیم گزارش شده است.»

ص: ۳۷۱

۱ - ۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۳، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۵۴۲۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز پیام، از اطلاعات منطقه ۸، به اطلاعات ستاد مرکزی، ۱۳/۷/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۶۷۲۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۸ سپاه، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۵/۷/۱۳۶۱.

۲ - ۲. سند شماره ۱۱۰۷۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات قرارگاه لشکر فجر به اطلاعات عملیات قرارگاه مرکزی کربلا، ۲۷/۵/۱۳۶۱.

همچنین بر اثر شلیک گلوله های خمپاره بر روی مناطق مسکونی این شهر، ۲ تن از هم وطنان بی گناه ما شهید و ۶ نفر دیگر مجروح شدند. بر اثر این عمل وحشیانه مزدوران صدامی، چهار باب منزل مسکونی نیز طعمه حریق شد. به گزارش خبرنگاران کیهان، ۲ فروند از هواپیماهای دشمن به آسمان آبادان و ۴ فروند دیگر به حریم فضایی خرمشهر تجاوز کردند که قبل از هرگونه اقدامی با هوشیاری و آتش یگان های پدافند هوایی جمهوری اسلامی ایران، مجبور به فرار شدند.»

همچنین در آخرین گزارش های رسیده، در شش ماه گذشته ۲۲۱ هزار مین کار گذاشته شده توسط متجاوزان بعثی در منطقه عملیاتی فتح المبین (شوش و دزفول)، به دست اینارگران یک گروه رزمی - مهندسی که برای پاک سازی میدان های مین به این منطقه آمده بودند، جمع آوری و تخریب شده است. این گروه در این مدت، ۱۷۸ هزار و ۸۷ گلوله سلاح های سنگین و یک میلیون و ۳۳۶ هزار و ۲۸۲ عدد فشنگ های کالیبر کوچک دشمن را نیز از این منطقه جمع آوری کرده است. بر پایه این گزارش، در عملیات پاک سازی میدان های مین این منطقه، ۲۵ نفر شهید و ۶۱ نفر معلول شدند.^(۱)

۳۸۲

به گزارش فرمانده سپاه منطقه ۵ کشوری مستقر در تبریز، نیروهای بسیج و سپاه در یک عملیات پاک سازی در محور میاندوآب - مهاباد - ارومیه، موفق شدند ۴ روستا را پاک سازی کنند. در جریان این عملیات ۵۰ تن از عناصر گروه های مسلح غیرقانونی کشته یا مجروح شدند. در میان کشته ها یکی از سر دسته های این گروه ها دیده می شود. از نیروهای خودی نیز ۳ تن شهید و ۳ تن دیگر زخمی شدند.^(۲)

گروه های مسلح غیرقانونی، روستای قزله از توابع سردشت گلوله باران کردند که بر اثر آن یک تن از ساکنان این روستا شهید و ۷ تن دیگر مجروح شدند.^(۳)

۳۸۳

در ادامه عملیات تروریستی سازمان مجاهدین خلق، امروز نیز در تهران ۲ عضو مسلح این سازمان قصد داشتند یک نفر از اعضای سپاه پاسداران را در خیابان توکلی، خیابان تفرش ترور کنند، که قبل از هرگونه اقدامی، یکی از آنان دستگیر و دیگری متواری شد. در جریان تعقیب این فرد بر اثر تیراندازی وی، ۲ تن از عابران مجروح شدند که به بیمارستان انتقال یافتند.^(۴) همچنین در خیابان شمشیری تهران یکی از عناصر این سازمان به دو فرد حزب اللهی تیراندازی و آن دو را مجروح کرد. وی پس از این اقدام قصد فرار داشت که توسط مردم دستگیر شد.^(۵) عناصر سازمان مجاهدین خلق امروز در سه اقدام مسلحانه در خیابان های جامی، شهید بخشی فر و نارمک نیز سه موتور سوار را با اسلحه کمری تهدید کردند و موتورهای آنها را ربودند.^(۶)

ص: ۳۷۲

۲-۴. سند شماره ۴۳۸۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرمانده کل مرکز فرماندهی،
۲۷/۶/۱۳۶۱.

۳-۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۴-۶. سند شماره ۳۸۴۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز خبری، گزارش روزانه ویژه مسئولین روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه ۱۰، شماره ۱۰۹، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱.

۵-۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۳، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۸ تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

۶-۸. سند شماره ۲۱۸۰۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی،
"خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی"، نشریه شماره ۱۵، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

در استان فارس نیز نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شیراز، به دنبال اطلاعات به دست آمده از عناصر دستگیر شده سازمان مجاهدین خلق، یک انبار مهمات این سازمان را کشف کردند. یک بی سیم، یک ردیاب بی سیم، و تعدادی سه راهی، ۲ بشکه باروت، مقداری نیترو گلیسرین، حدود ۱۸۰۰ فشنگ و ۲ تلفن صحرایی از جمله وسایل و ادوات به دست آمده از این مخفیگاه بود. (۱)

فرمانده سپاه رامهرمز در گفت و گویی با واحد مرکزی خبر چگونگی متلاشی شدن تشکیلات سازمان مجاهدین خلق و سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر را توضیح داد. وی در این خصوص گفت: «طی چند ماه گذشته در پی انجام چند فقره اعمال ضدانسانی و عملیات تروریستی توسط عناصر گروهک های ضداسلامی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با کمک و همکاری اطلاعات ۳۶ میلیونی امت حزب الله در رامهرمز، عملیات خود را در جهت ریشه کن نمودن تشکیلات جهنمی منافقین و پیکار آغاز کرد که ظرف این مدت، موفق شد، ۱۵۰ تن از اعضا و هواداران پسر و دختر این دو گروه را دستگیر کرده و در نتیجه حدود ۹۰ درصد از کادر این گروهک ها را در رامهرمز و اطراف آن به چنگال عدالت اسلامی گرفتار کند.» وی افزود: «در این رابطه در عملیاتی با نام شهید رجایی، ۳ خانه تیمی - که افراد آن زیر پوشش های مختلف خانه اجاره می کردند - و همچنین ۱۰ خانه ارتباطی از سازمان منافقین کشف شد.» مسئول سپاه پاسداران رامهرمز اضافه کرد: «از افراد دستگیر شده، ۳۴ تن از گروهک منافقین و ۱۵ تن از گروهک امریکایی پیکار می باشند که از آنان تعداد زیادی نارنجک، فشنگ، تعدادی اسلحه، جزوات درون گروهی و نشریات مختلف کشف شد.» وی در مورد فعالیت های ضد مردمی عناصر گروهک ها گفت: «[در میان] افرادی که تا کنون دستگیر شده اند، عاملین جنایات بسیاری از جمله [عاملین] به آتش کشیدن محل سکونت یکی از برادران حزب اللهی در ماهشهر - که منجر به شهادت دلخراش کودک خردسال وی گردید - و همچنین [عاملین] انفجار تعداد زیادی نارنجک و سه راهی در میان مردم - که باعث شهید و مجروح شدن تعدادی از مردم مستضعف شده است - دیده می شوند. عناصر امریکایی منافقین و پیکار همچنین نقشه هایی جهت ترور امام جمعه رامهرمز و چند تن دیگر از افراد حزب اللهی را تهیه کرده بودند که با گرفتار شدن آنان به دست نیروهای انقلاب، توطئه هایشان خنثی شد.» (۲)

۳۸۴

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی امام جمعه موقت تهران در خطبه دوم نماز جمعه امروز، به تجزیه و تحلیل کنفرانس فاس و مسائل مطرح شده در آن پرداخت و اقدام اعراب در شناسایی تلویحی اسرائیل و حمایت بی دریغ از صدام را تقییح کرد. متن سخنان آقای هاشمی بدین شرح است:

ص: ۳۷۳

۱- ۹. سند شماره ۷۲۱۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات منطقه ۹، به ستاد مرکز، ۱۳۶۱/۷/۱۳.

۲- ۱۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۶/۲۷، ص ۴.

«امروز یکی از مهم ترین مسائلی که داریم ارزیابی کنفرانس سران عرب است که جوامع اسلامی ما متوجه بشوند که چه بر سرشان آمده و برای جلوگیری از آثار سوء آن، چه باید بکنیم. ... اولاً- این کنفرانس در بد زمانی واقع شد، یعنی زمانش زمانی بود که آدم از پیش خائف بود و شاید می شد نتیجه اش را از همان قبل ما پیش بینی بکنیم. زمانی بود که دوران طولانی هشتاد و چند روزه تجاوز اسرائیل به لبنان را پشت سر گذاشته بودیم و این همه آن روزها داد و بیداد شد که عرب ها دور هم جمع بشوند و نشدند؛ فلسطینیان را بیرون کردند، از لبنان هم این قدر آدم کشتند، این همه خرابی به بار آوردند و قوای کشورهای استعماری وارد لبنان شدند و لبنان را تسخیر کردند، اسرائیل تسخیر کرده بود. در این شرایطی که این دو، سه ماه همه اینها ساکت بودند و خفه بودند، یک دفعه کنفرانس تشکیل دادند؛ خود این مسئله به آدم می فهماند که این کنفرانس، کنفرانس درستی نیست و بد مؤتمری است و آثار شومی دارد. دوم اینکه کسانی که دست اندرکار بودند که اینجا را درست کنند باز از نیاتشان می شد مطلع شویم که بسیار افکار منحرفی دارد تعقیب می شود. مراکش، تونس، عربستان، اردن و سودان و همه اینها پیشقدم شدند که این کنفرانس را درست کردند. این هم معلوم بود مطلب که چه خبر است. سوم اینکه در آستانه این کنفرانس طرح ریگان منتشر شد و با اظهارات متولیان این مرکز تلقی به قبول شده بود، یعنی به عنوان یک طرح، مثبت تلقی شده بود که این نشان می داد که چی توی دل اینهاست که باید آنجا بروز بکند. چهارم اینکه جایش بدجایی بود، خود مراکش این جایی که آن کنفرانس قبلی فاس را محتوایش را دیده بودیم، این هم خودش نشانگر خیلی چیزها بود، و از پیش می شد بفهمیم که آینده این وضع چیست؟ قابل پیش بینی بود و لذا امام عظیم الشان ما و همه کسانی که دلسوز بودند از پیش این را محکوم کردند. این یک مسئله است که از این که بگذریم، خود کنفرانس است. جریانات معمولی اوضاع جاری داخل کنفرانس هم خیلی بد بود و شیوه ها بسیار بد بوده، غیراسلامی بوده، غیراخلاقی بوده، خیمه شب بازی بوده، دروغ گفتند، قطعنامه دروغ اعلام کردند و توطئه بود. اینها هم خیلی چیزهای بدی بود که اصلاً شان سران کشورهای اسلامی را پایین آورد و یک مهر نکبتی زد به پیشانی اینها که این قدر در سطح دلال ها؛ دلال خوب هم ما زیاد داریم و دلال شریف و دلال مظلوم، این قدر پست این صحنه گردانی شد که حالا نمونه هایش را می گویم و مطلب دیگری هم در تصمیمی که گرفتند که از آنها تصمیم های بسیار بد تاریخ است که ساده از آن گذشتند و قدرت های تبلیغی استعماری هم خاک رویش ریختند و خواستند قضیه را لوئش بکنند، اما به هر حال این جهنم یک روزی برای مردم روشن خواهد شد که چه جهنمی برای مردم ساختند و انشاءالله ملت ها جلوییش را بگیرند؛ و اما شیوه کار در کنفرانس و مطالبی که باید در کنفرانس مطرح می شد و نشد و یا شد که چطور گذشتند، یک مروری می کنم، بعد نتیجه گیری های اساسی را.

رئیس مجلس در خطبه دوم نماز جمعه امروز تهران به تجزیه و تحلیل کنفرانس فاس و مسائل مطرح شده در آن پرداخت.

خوب مسائل زیادی در دنیای عرب بود که طبعاً کنفرانس سران عرب که بیست کشور عرب جمع شدند، باید رسیدگی می کردند. یکی مسئله خود لبنان بود که با نهایت ذلت و با نهایت بی شخصیتی از آن گذشتند، اشغال لبنان و تحمیل جُمیل مقبور امروز و حضور نیروهای اسرائیلی در لبنان و حضور نیروهای امریکا و ایتالیا و فرانسه و دیگران در لبنان اینها همه ندیده گرفته شد و آینده تباه مردم لبنان، مسئله فلسطینیان بود که بعد از این همه زحمت و خون دل که فلسطینی ها برای خودشان جایی درست کرده بودند، یک دفعه که اینها را مثل گوشت قربانی پخش کردند به اطراف دنیا. اصلاً اینها ندیده گرفته شده؛ یعنی اینها اگر می خواستند روی این مسئله بحث کنند، یک ماه قبل این کنفرانس برگزار می شد. معلوم بود که برای این اصلاً نیامده اند. دیگر مسئله صحرا بود، جنایاتی که مراکش دارد نسبت به مردم صحرا می کند به دلیل اینکه خود آقای حسن میزبان است، اصلاً قابل طرح نبود و مطرح هم نیست. ملت صحرا که امیدی داشت به کنفرانس های عربی، اصلاً با دیدن آن منظره به فکرش هم نیافتد و الجزایر هم آنجا حرفی نزند. مسئله اریتره بود که شرق و غرب امروز دارند بیچاره مردم اریتره را تحت فشار می گذارند؛ اتیوپی مارکسیست بمب بر سرشان می ریزد و امریکا هم رهبر مردم اریتره را گرفته و در سودان زندانی کرده که حرکت مسلمان ها در آنجا پیش نرود؛ از این طرف فشار می آورند شرق و غرب روی آن فشار آورده اند. بنابراین در کنفرانس سران عرب که یا شرقی بود یا غربی هیچ نتیجه ای روی آن نمی شد داشته باشد و آن هم بحث نشد. مسئله سومالی بود که آن را هم اتیوپی مارکسیست بمب می ریزد و آنجا را تبدیل به جهنم کرده و مسلمان ها را نزدیک به یک

میلیون آدم را آواره کرده و از این طرف هم دلال های امریکا گرفتند دامن زیادباره را کشیدند به طرف غرب و پایگاه عظیم بربره را دادند در اختیار امریکا. این هم باز زمینه مطرح شدن نداشت. دوتا مسئله مطرح شد که هر دو جنایت بود، منتها یکی از آن به دروغ گفتند ما تصمیم گیری کردیم که نکرده بودند و این خودش دیگر از جنایات آنهاست که کنفرانس سران عرب یک دروغ به این بزرگی را بگوید و دوم مسئله آینده فلسطین و اسرائیل بود که روی آن بحث شد و نتیجه گرفت و بدترین تصمیم دنیا اینجا گرفته شد که حالا من این دو مسئله را می گویم.

آنچه که دروغ گفتند و تصمیم نگرفته بودند راجع به ایران بود، جنگ عراق و ایران که کیفیت مطرح شدنش را و بحث هایی که شده من اینها را می گویم و جزو افشاگری های من است اینجا و آن چیزی که بحث کردند و تصمیم هم گرفتند و اعلام هم کردند مربوط به آینده فلسطین بود که اول این را عرض می کنم.

بند هفتم قطعنامه اینها همانطوری که می دانید و زیاد شنیده اید این است که اینها از شورای امنیت می خواهند که صلح و امنیت را برای همه کشورهای منطقه که من جمله اسرائیل خواهد شد، البته آنها گفته اند من جمله فلسطین که شیره ای بر سر فلسطینی ها بمالند، اما اصلش اسرائیل بوده برای همه کشورهای منطقه من جمله اسرائیل باید حفظ شود. یعنی کاری که بیش از پنجاه سال است همه دنیای عرب و اسلام نفی کرده بودند، اینها یک دفعه تمام این گذشته ها را فراموش کردند، اگر شما اهل مطالعه باشید، ببینید هر کنفرانسی، هر کنگره ای، هر جلسه ای، هر کمیسیونی تا به حال در این باره تشکیل شده قطعنامه اش این بوده که با اسرائیل مذاکره نمی کنیم، اسرائیل را به رسمیت نمی شناسیم، اسرائیل غاصب است و ملت فلسطین باید با زور و قدرتشان حقشان را بگیرند. این همه نتایج تمام کنگره های مربوط به اسرائیل بود تا به حال. اینها اینجا آمدند و گفتند که شورای امنیت، امنیت اسرائیل را باید حفظ بکند. این یعنی دیگر هیچ کشور عربی با اسرائیل نجنگد، یعنی دیگر مسلحانه نمی شود کاری کرد، صلح باید باشد، این چیزی است که همه پایش را امضا کرده اند، یعنی تمام خون شهدا تمام مبارزات پنجاه ساله، تمام دعوای، تمام آواره گی ها، تمام جنایاتی که اسرائیل کرد، تمام جنایاتی که امریکا کرد، همه این مسائل یعنی هیچ. گذشته ها گذشته، بر گذشته ها صلوات و حالا اول آینده از این به بعد دیگر دعوا "نه" برای اینکه شیره ای را هم سر فلسطینیان بمالند گفتند دولت فلسطینی هم در آنجا در قسمت غربی رود اردن تشکیل بشود؛ یعنی در مقدار مختصری زمین که می دانید در جنگ ۶۷ اسرائیل غزه و سینا و غرب رود اردن و اراضی جولان من جمله بیت المقدس و همه اینها را گرفته. سینا را حالا مصر آن طوری پس گرفته، اینها می گویند جولان هم که هیچی اصلاً از جولان حرف نزدند، از این منطقه فقط یک

قسمتی که اسرائیلیان حالا دستشان است و حکومت نظامی است آنجا و حکومت رسمی اسرائیل هم نیست و نظامیان اسرائیل هستند، این قسمت را پس بدهند و بیت المقدس هم بشود مرکزش که همین هم پیداست که اینها امیدی هم به تصویب این در جاهای دیگر نداشتند. چون می دانند اسرائیل به هیچ قیمتی بیت المقدس را با صلح حاضر نیست از دست بدهد. اسرائیل اکنون طمعش به خیر هم هست، به از فرات تا نیل است و هیچ جا عقب نشینی نمی کند به خصوص بیت المقدس. اینها این مسئله را هم می دانستند، حالا برای اینکه شیره ای هم سر فلسطینی ها بمالند، یک چیزی به دنیای اسلام و مذهبی ها بگویند؛ بگویند ما گفتیم بیت المقدس هم مال فلسطینی ها آن هم شهر قدیمش، آخر بیت المقدس هم دو قسمت است، یکی از آن را تصویب کردند که دست خود یهود باشد. این جنایتی که اینها کردند و این ظلم بزرگی که به اسلام کردند و این نادیده گرفتن دوران طولانی مبارزات و اینکه تابه حال می گفتند هر کس با اسرائیل رابطه پیدا کند بایکوت شود. هر شرکتی با اسرائیل معامله کرد بایکوت شود. هر شرکت کشتی رانی که کشتی اش به اسرائیل رفت دیگر به کشتی اش بار نمی دهیم، اینها این جور برخورد کردند و به اینجا رسید خاتمه و آنجا هم بلند شدند، دست هایشان را هم بلند کردند و علامت پیروزی دادند و علامت ویکتوریا ساختند، آنجا آن آقا رئیس همین فلسطینی ها و گفتند پیروز هم شدند، حالا پیروزی کجاست ما نمی دانیم. همین که حالا شما گفتید بیت المقدس مال ما می شود، می شود. اسرائیل هم آن طرف نشسته هیچی را قبول ندارد. تازه همه این ذلت های شما را هم قبول ندارد او همین ها را هم قبول نکرد. اسرائیلی ها گفتند ما این را قبول نداریم این وضع کنفرانس عرب بود که این گروهی که آنجا بودند نشستند و یک چنین کاری کردند؛ و این رابطه با فلسطینی ها اسرائیل، لبنان، اریتره، سومالی و دنیای عرب اینها می آئیم سراغ ایران.

در مورد ایران چیزهای جالبی برای گفتن هست. یک طرح را اردن تهیه کرده بود، یک طرح را صدام اینها بخشی از مطالبی است که وزیر اطلاعات سوریه که در خود کنفرانس هم بوده و یادداشت برداشته بود در ملاقاتی که با بنده داشت از رو خوانده و جزئیات را به من لفظ به لفظ گفته و حتی من به ایشان گفتم که اینها را ما بگوئیم از لحاظ سیاست سوریه ضربه به شما نمی زنیم. ایشان گفت نه اینها ملک شماست، ما اینها را به طور رسمی به شما گفتیم و خودتان می دانید. یعنی من اکنون که می گویم دولت سوریه هم از من گله نخواهد کرد، اما چیزهایی است که ملت ایران باید بداند. طرحی صدام داشته و طرحی شاه اردن که دوتا طرح شبیه هم بوده و برای اینکه وقت کمتر بگیرد از شاه اردن می خواهند که به نفع صدام از طرحش صرف نظر کند و یک طرح مطرح شود و طرح شاه اردن مطرح نشود و طرح صدام مطرح شود. وقتی که مطرح می شود خلاصه طرح این است که ایران یک

کشوری است و خطری است برای اسلام و ضدعرب و خطری است برای عرب و اگر چنانچه به اخطار کنفرانس عرب توجه نکنند و به جنگ خاتمه ندهند، کشورهای عربی طبق ماده شش منشور اتحادیه عرب موظفند به عراق کمک کنند، برای اینکه ایران را سر جای خودش نشانند. حالا در آن حرف زیاد است این خلاصه ای است.

وقتی که این طرح مطرح می شود الجزایر می گوید بابا ما رفتیم داریم مذاکره می کنیم، اگر این کنفرانس این مطلب را تصویب بکند، تیغ ما دیگر نمی برد و ایرانی ها مردمی نیستند که با این قطعنامه اگر صادر شود من را راه بدهند آنجا، این کار را نکنید. صدام اصرار می کند نه باید بشود راهش همین است. حافظ اسد بلند می شود و می گوید من پیشنهاد می کنم این طرح را پس بگیرید اینجا مطرح نشود و این طرح باید قبلاً روی آن بحث شود و بعد به کنفرانس بیاید و آنها قبول نمی کنند. صدام از طرحش دفاع می کند. بعد حافظ اسد برای جواب دادن به صدام وقت می گیرد و سه ساعت صحبت می کند. خوب آن سه ساعت را که اینجا نمی شود گفت. خیلی حرف ها هست که در این خطبه نمی گنجد. باید بعداً متن صحبت ها را گرفت و منتشر کرد. من خوشحالم ضمن اینکه اعتبار حافظ اسد ملکوک شد که در آن کنفرانس رفت، اما حضور او آنجا این مسائل را در یک کنفرانس رسمی که حالا- من عرض می کنم مطرح کرده که اینها خیلی جالب است. اولاً عظمت انقلاب ایران را می رساند و بعد واقعیت ها چطور نفوذ می کند و بالاخره یک رهبر عربی هم این حق را آنجا ادا کرده مهم است.

حافظ اسد می گوید اینکه شما گفتید که ایران ضداسلام است و خطر است برای اسلام، این بی انضباطی است. اسلام در ایران قوی ترین پایگاه خودش را دارد و انقلاب اسلامی ایران با ارزش ترین و مهم ترین پدیده های نیم قرن اخیر است، یعنی این پنجاه سال اخیر در همه منطقه و دنیا حادثه ای به اهمیت ایران به وجود نیامده است. اینکه می گویند انقلاب اسلامی ایران خطر است این طور نیست و او یک مشعلی است و یک چراغی است که در دنیای تاریک ما روشن شده است. این چراغی که با ایمان مردم مؤمن دارد به دنیای مستضعفین نور می دهد و به دنیای اسلام نور می دهد، ما باید از نورش استفاده کنیم و نباید این نور را خاموش کرد. اینکه می گویند ایران خطری است برای عرب برعکس است. شاه خطری بود برای اعراب و کمک اسرائیل بود ولی انقلاب اسلامی ایران آمد و شاه را از میدان در کرد و اعلام کرد که در کنار مسلمانان و اعراب ایستاده و الان هم ایستاده. ما بهترین حامی خودمان را در ایران نیرومند اسلامی می بینیم و بیخود به دنیا نگوئید که ایران خطر است، ایران خطر نیست، بلکه معین و یار عرب ها و یار اسلام و مسلمانان است و اینکه می گویند ایران تجاوز کرده و جنگ طلب است این هم دروغ و برعکس است. این صدام بود که تجاوز کرد (بینید این از مطالبی است که تا به حال ما نشنیده بودیم). آقای حافظ اسد در آن

کنفرانس می گوید، به محض اینکه انقلاب اسلامی پیروز شد صدام تصمیم گرفت که با ایران دعوا بکند و حکومت اسلامی را سرنگون کند. صدام بنا کرد به بهانه گیری کردن و تجاوز کردن و رادیو اش چه کرد و مخالفین را چه کرد و در کردستان چه کرد و در همه جا توطئه کرد تا اینکه بهانه پیدا کرد و رسماً با آن وسعت به خاک ایران حمله کرد و از اسراری که در آنجا فاش شده، این است که آقای حافظ اسد می گوید، من آن روزها تلفنی با شخص صدام مذاکره کردم. وقتی که صدام رفت توی خاک ایران، من تلفنی با او صحبت کردم و گفتم که بیا از ایران بیرون و ایران با ماست و با انقلاب اسلامی نجنگ، این خواست امریکاست، ولی صدام قبول نکرد، چون آن روز خیال می کرد که قهرمان قادسیه است و اراضی که از ایران گرفته می تواند نگهدارد و هرچه من از او خواستم که بیاید بیرون، نیامد. بنابراین ایران تجاوز نکرده، عراق تجاوز کرده و ایران خطر نیست و ایران همراه با ما بوده و این عراق و صدام هست که ایران را می خواهد از دنیای عرب جدا کند و نمی خواهد او در جبهه ما علیه اسرائیل وارد جنگ بشود. بعد موقع رأی گیری که می شود وقتی که می خواهند قطعنامه کنفرانس را تهیه کنند، شاه حسن با همان شیوه خاصی که به کار گرفته بوده، وقتی مصوبات کنفرانس را می خواهد بخواند، اول می گوید که طرح صدام مطرح شد و کسی مخالفت کتبی با آن نکرد، بنابراین ما این را تصویب شده تلقی می کنیم و لذا فوراً حافظ اسد یک اعتراض کتبی می فرستد آنجا و می گوید چرا ما اعتراض کتبی کرده ایم و این نشد و بنابراین از دور خارج می شود. ولی باز هم می آیند و اعلام می کنند که جزء مصوبات کنفرانس هست. شما ببینید که چقدر باید یک کنفرانس سران ۲۰ کشور، پادشاهان و رؤسای جمهوری دور هم بشینند و بعد یک قطعنامه دروغی را با وجود این حرف ها و اعتراضات چند ساعته اعلام بکنند که این تصویب شده است و با آن اعتراض رسمی. کار به جایی رسیده در بحث اسلامی بودن که عربستان سعودی و فهد هم بلند شده و گفته نه بابا ایرانی ها مسلمانند و این را دیگر نگوئید. (آن دیگر این را قبول کرده بود) در چنین شرایطی آقایان اعلام می کنند که چنین مصوبه ای کنفرانس داشته است. این خیلی حقارت و ذلت و نشانگر ضعف است. فکر می کنند که فردا این قضیه می ماند و هیچ کس نمی فهمد. بعد می آیند یک جلسه دیگری درست می کنند در ۶۰ کیلومتری آنجا و در یکی از کاخ های ییلاقی مهمانی درست می کنند. در نهار صندلی ها را جوری می چینند که حافظ اسد کنار صدام واقع بشود که این را منتشر کنند. (اینها از چیزهایی است که وزیر اطلاعات سوریه به طور رسمی در مذاکرات رسمی عنوان کرد.) در آن جلسه هیچی نبوده، خواستند مذاکره بکنند و اول از سوریه ۳ درخواست می کنند. اول اینکه لوله های نفت عراق را باز کن، مرزها را باز کن و در رابطه با ایران بیا میانجیگری کن. سوریه می گوید که در رابطه با ایران میانجیگری نمی توانم بکنم. (اولاً این نکته را بدانید که از اول جنگ تا به حال همیشه عراق

مخالف بود که یک کشور عربی میانجی باشد، چون می گفت که کشورهای عربی باید حامی من باشند و اگر یک کشور عربی میانجیگری کند، یعنی یک کشور عربی بی طرف است و من این را قبول نمی کنم. حتی اگر می بینید که در کنفرانس اسلامی ۴ تا از کشورهای غیر عرب آمدند، از کشورهای ترکیه، پاکستان، گینه و یاسر عرفات را هم گذاشتند، چون سازمان فلسطین بود و یک کشور عربی نبود، اینها برای این بود که عرب میانجی نباشد. عراق قبول نمی کرد که یک کشور عربی میانجی باشد.) حالا- عراق گفته که سوریه میانجی باشد. سوریه گفته من نمی توانم میانجی باشم. من موضع ام با ایران یکی است. این از صراحت های حافظ اسد در آنجاست. گفته من مثل ایرانی ها صدام را متجاوز می دانم صدام به ایران حمله کرده این همه آدم کشته شده، این همه خسارت بار آمده، جبهه ضداسرائیلی عرب تضعیف شده و صدام مسئول اشغال نظامی لبنان و تفرق فلسطینی هاست و من نمی توانم بی موضع باشم و بروم میانجیگری کنم. من نظرم الان مثل ایران است که صدام جانی است و باید سقوط بکند و باید حکومت عراق به دست غیر صدام باشد.

بنابراین سوریه میانجیگری را هم قبول نمی کند و می گوید من با ایرانی ها باید در هر مسئله ای که در رابطه با عراق باید انجام شود، باید مشورت کنیم و الان موضع مشترک داریم. اینها برای اینکه خیلی شکست نخورند، می گویند پس قبول کنید دو ماه دیگر جلسه ای در ریاض داشته باشیم، آن را هم قبول نمی کند و می گوید من نمی توانم پیش بینی کنم. بعد اینها می آیند و اعلام می کنند که گفتند ما دو ماه دیگر جلسه در فلان جا داریم. ببینید چقدر سقوط و چقدر ضعف. این داستان اینهاست حالا- برای اینکه به رخ ما بکشند و خیال بکنند که ایران از میدان در می رود، آمدند یک قطعنامه ساختگی آن جوری را به عنوان مصوب گفتند که حالا رزمندگان ما در ایران و ماها وحشت کنیم که حالا کشورهای عربی همه به جنگ ما می آیند. داستان اینها مثل آن گنجشکی بود که نشسته بود روی درخت بزرگ چنار و وقتی که یک قدری ماند و شیطنت هایش را کرد و خواست برود به درخت گفت، که مواظب باش من می خواهم پرواز کنم. خودت را بگیر من می خواهم بروم. آن گفت، باباجان تو وقتی آمدی ما نفهمیدیم، حالا موقع رفتنت از ما اجازه می خواهی. خب این عرب ها اگر قطعنامه دادند در گذشته چی نداده بودند؟ عربستان و کویت و بعضی از شیوخ ۳۰ میلیارد دلار پول به عراق دادند. اردن که بسیج عمومی اعلام کرد و هرچه توانست نیرو فرستاد. مصر هم که تازه توی این کنفرانس نبود و هرچه توانست نیرو فرستاد و بقایای اسلحه هایی که از شوروی گرفته بود و به درد ارتش عراق می خورد، داده بود. چیزی عراق کم نداشت. بندرهای اینها که هر روز دارد کشتی های اسلحه می آید توی میدان، بندر اردن، عقبه و بندرهای کویت و شیوخ دیگر خلیج، بندرهای عربستان سعودی و همه اینها. راه هایشان که در اختیار عراق است، بیمارستان هایشان که در اختیار

عراق است، روزنامه هایشان و رادیوهایشان و کنفرانس هایشان که در اختیار عراق است و دلالتی هم که برای عراق می کنند و از امریکا و فرانسه و از همه جا برایش اسلحه می گیرند و اسلحه های پیشرفته ای مثل موشک اگزوسه که فرانسه به هیچ کس نمی داد به عراق داده که از ۵۰ کیومتری می تواند کشتی را بزند. شوروی ها هم که از این طرف پیشرفته ترین چیزهایش را مثل میگ-۲۵ و تانک های تی - ۷۲ و موشک های اسکاد در اختیار عراق گذاشته اند. چی ندادند به عراق و از کجا کوتاه آمدند که حالا ما را تهدید می کنند که اگر ایران صلح را قبول نکرد، مواظب باشد که کشورهای عربی می آیند! حالا می آیند چی می آورند؟ دیگه چیزی دیگری هست؟ بیاید همه شما بیاید ما شما ها را می شناسیم. به قول آن مادر دل سوخته که بچه اش رفته بود جنگ و فرار کرده بود و برگشته بود (مثال در مورد عرب است و مال ما نیست، مال قدیم هاست) عرب بچه اش از میدان درآمده بود و توی خانه پیش مادرش گردن کلفتی می کرد، داد و بیداد می کرد، سینه اش را گشاد کرده بود، بازویش را این جوری کرده بود، مادر یک جمله گفت که درست ما باید به اینها بگوییم گفت: اسد علیه و... این آقا پیش من آمده و قیافه شیر را گرفته، ولی در جنگ ها به صورت شترمرغ و ضرب المثل فرار است در عرب، در جنگ می رود فرار می کند مثل شترمرغ و اینجا هم که آمده برای من شیر شده است. واقعاً داستان اینها با ما مثل این است. در مقابل اسرائیل آنجا که می افتند که اسرائیل بی رحمانه با اینها برخورد می کند، آن قدر ضعیف و ذلیل و پفیوز هستند که می ریزند لبنانشان را می گیرند و آن جور جنایت می کنند، خاک بر سرشان می ریزند و ۸۰ روز اسرائیل هل من مبارز می گیرد و یکی شان نفس نمی زند که به آنجا برود و حرف نمی زند، روزنامه هایشان درست کار نمی کنند آنجا هیچی نمی گویند و در مقابل ایران که می رسند و می دانند که ایران یک قدری نجیب است، نیرومند است، ولی نیرومند نجیبی است و مثل مادر است، می بینند که ایران توپ هایش در ساحل بصره هست، ولی نمی زند شهر بصره را، می بینند که هواپیماهایش می رود بالای پل را بمباران کند، می بینند که یک راننده شخصی آنجاست صبر می کند که راننده برود تا یک آدم غیرنظامی کشته نشود، می بینند که پاسدارش از توی سنگر و توی میدان سرباز مجروح عراقی را به دوش می کشد و خون خودش را تزریق می کند و زنده نگه می دارد، می بینند که بیمارستان های ما که امروز این همه محدودیت دارد، صدها مجروح عراقی را دارد مداوا می کند که از توی سنگر گرفته ایم و آنها را آورده ایم می بینند که ما ملاحظه می کنیم و نمی خواهیم تخریب و خرابی کنیم و نجابت یک مادر را با مردم داریم. اینجا سینه شان را گشاد می گیرند و صدایشان را کلفت می گیرند و می گویند ما کشورهای عربی این قطعنامه را صادر می کنیم. حالا بیائید و ببینید که چه می شود. بالاخره اسلام هم و این مادر اگر لازم شد توی صورت بچه اش سیلی می زند، توی دهن بچه اش می کوبد.

علی بن ابیطالب (ع) در مقابل حيله بازى ها و بى دینى هاى معاویه به تنگ آمده بود و مى فرمود: "لولا التقی لکنت ... " اگر تقوا مانع من نبود، معاویه مى دانست که من در میدان هاى سیاست و نظام با او چه مى کردم. اگر پایبند من ایمان نبودى، حریفم زبردست دوران نبودى. اما وقتى هم که دید لازم شد آن منافقان و تیپ هاى خوارج نهروان را یک باره قتل عام کرد. امام چند روز پیش در صحبت هايشان فرمودند که در یکى از جنگ ها کفار آمده بودند، مسلمان ها را اسیر گرفته بودند و حائل کرده بودند بین خودشان و مسلمان ها که اگر مسلمان ها حمله مى کنند سپر مسلمان ها باشند، پیغمبر دستور داد که بزیند، وقتى که بنام مسلمان ها حائل بشوند و مانع بشوند و باعث شکست اسلام بشوند، دیگر صبر ندارد. ما اگر بنا شد که به نقطه اى برسد که انقلاب اسلامى در خطر باشد، روزى برسد که ناچار بشویم وارد عراق شویم، آن روز دیگر حق نداریم که صبر کنیم که حالا- یا غیرنظامى کشته مى شود یا چه مى شود. آن موقعى که همه راه ها را بر روی ما ببندند ما به آخرین وظیفه اى که اسلام بر دوش ما گذاشته عمل خواهیم کرد. به هر حال این خطبه هم طولانى شد ولى بحث را نمى شود ناقص بگذاریم. نتیجه این بحث شد که در این کنفرانس آن چیزى که مصوب شده بود، بسیار زشت بود و آن هم که مصوب نبود دروغ خلیلى زشتى گفتند و نشان ضعف و ذلت و حقارت بر دنیای عرب است که ما آنها را نمى خواهیم تحقیر کنیم و ما آنها را عزیز مى خواهیم و امیدواریم که ملت ها به جای این دولت ها عزت را دنیای عرب مثل این کارى که در لبنان کردند برگردانند.

من چند روز پیش و همان شبى که اینها شایعه این قطعنامه آمده بود، عرض کردم در مصاحبه اى که بعد از شورای عالی دفاع داشتم گفتم که ملت هاى عرب بیکار نمى نشینند. امروز سرنوشت جُمیل است و فردا سادات ها و جُمیل ها در همه کشورهاى دیگر پیدا مى شوند و این نمى شوند. اینها خیال مى کنند که با اسلام مى توانند بجنگند. در مقابل اسرائیل آن قدر ذلیل، ولى در مقابل حجاج ما در عربستان این قدر گردن کلفت. یک عده حاجى بى سلاح حتى لباس عادى هم ندارند و پیراهن پوشیده اند و در خیابان ها راه مى روند و مرگ بر اسرائیل مى گویند و مى ریزند اینها را بازداشت مى کنند و کتک مى زنند و آب مى پاشند. اینجا گردن کلفت مى شوند و آنجا اسرائیلی ها تا پشت خانه شان آمدند و مکه را تهدید مى کنند و برايشان هیچ اهمیتی ندارد.» (۱)

۳۸۵

سرهنگ صیاد شیرازى فرمانده نیروى زمینی ارتش جمهوری اسلامى به همراه یکى از معاونین خود و همچنین مسئول سیاسى ایدئولوژیک نیروى زمینی، عصر امروز با آیت الله منتظرى دیدار کردند. در این دیدار آیت الله منتظرى با اشاره به انفجار ساختمان حزب فالانژها در لبنان و کشته شدن بشیر جُمیل گفت: «این حادثه باید تجربه اى باشد برای

ص: ۳۸۲

ابرقدرت های جهان خوار که بدانند بار زور و تحمیل نمی شود ملت ها را به زنجیر کشید و چنانچه حکومتی پایگاه مردمی نداشته باشد، خواه ناخواه به دست ملت واژگون می شود.»

وی افزود: «سرنوشت سادات ها و جُمیل ها باید درس عبرتی باشد برای سران مرتجع کشورهای عربی که به خاطر تأمین منافع اربابان استعمارگر خود رودروی ملت های خود ایستاده و با زور سرنیزه آنان را ساکت و سرکوب می کنند.»

آیت الله منتظری به تجاوز اسرائیل به لبنان اشاره کرد و گفت: «اکنون که دشمن صهیونیستی با پای خود به کشور اسلامی لبنان وارد شده است، به جاست که مسلمانان از فرصت استفاده کرده و آنان را محاصره و ضربه نهایی را بر آنان وارد سازند.»

آیت الله منتظری به استقبال جوانان برای اعزام به جبهه ها اشاره کرد و گفت: «ما باید از این نیروهای مؤمن استفاده نموده و هرچه زودتر با اتکای به خداوند متعال آخرین ضربه را بر رژیم بعثی صهیونیستی عراق وارد سازیم، چرا که مسامحه در جنگ به نفع دشمن و زیان مسلمین است و باعث آن می گردد که دشمن روز به روز بر قدرت تسلیحاتی و امکانات نظامی خود افزوده و دامنه تجاوزات خود را گسترش دهد.»^(۱)

۳۸۶

محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سخنان قبل از خطبه های نماز جمعه تهران بود. وی در سخنان خود به تشریح اقدامات نیروهای نظامی برای سرکوب تجاوز و تبیین فعالیت های امریکا و اسرائیل در منطقه خاورمیانه علیه کشورهای اسلامی پرداخت. گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از سخنان امروز فرمانده سپاه بدین شرح است:

«فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به مناسبت فرا رسیدن هفته جنگ طی سخنان مبسوطی با مرور پیروزی های رزمندگان اسلام در جبهه های جنگ عوامل مؤثر در وحشت امریکا از جمهوری اسلامی را بر شمرد. ... [وی گفت:] شهادت و جرئت امروز مسلمانان جهان از مهم ترین مسائلی است که امت اسلامی ایران با خاتمه دادن به اختناق تحت پوشش فرهنگ غرب در جوامع اسلامی احیا کرده است و ثمره آن را در قیام ملت مسلمان و محروم لبنان شاهد هستیم که با انفجار عظیم دفتر حزب کتائب و اعدام انقلابی بشیر جُمیل سردسته فالانژها مشت محکمی بر دهان سران مرتجع کشورهای عرب شرکت کننده در کنفرانس فاس زد و نتایج به اصطلاح موفقیت آمیز این کنفرانس را با شکست روبرو کرد. ... فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در تشریح اهداف رژیم غاصب اسرائیل از ایجاد حوادث لبنان گفت: نجات صدام از مهلکه شکست های مفتضحانه اخیر در جنگ تحمیلی علیه ایران، تهدید سوریه به عدم حمایت از ملت مسلمان لبنان، تشکیل ارتش وابسته به صهیونیسم در لبنان و در نهایت تحقیر مسلمین و به ذلت کشاندن آنان از هدف های تجاوزگرانه رژیم غاصب اسرائیل در اشغال لبنان بود. ... وی افزود: شعارهای انقلاب اسلامی و رفتار انسانی اسلامی مردم ما امروز در

ص: ۳۸۳

منطقه عامل مؤثر تحریک های ضد استکباری مسلمانان است و طبیعی است که امریکا با تهدید های انقلاب اسلامی به شدت احساس خطر می کند و دست به توطئه علیه آن بزند. برادر رضایی در ادامه سخنان خود افزود: آن طور که محور مسائل مورد بحث در کنفرانس فاس را نجات صدام با توقف نیروهای اسلام در کنار مرزهایشان قرار می دهد. فرمانده سپاه پاسداران در بخش دیگری از سخنانش مسئله جنگ و پاک سازی کردستان از لوث وجود ضدانقلابیون را به عنوان مسائل عمده جمهوری اسلامی ایران مورد تأکید قرارداد و اظهار داشت: اگر این دو مسئله را که نوک پیکان انقلاب اسلامی ایران است به خوبی انجام دهیم، برای مقابله با توطئه های امریکا نیاز به اعزام نیرو به امریکا نخواهیم داشت، بلکه در طریق رسیدن به قدس قطعاً امریکا را ساقط خواهیم کرد. وی خاطر نشان ساخت، در جنگ تحمیلی رژیم عراق علیه ایران برای اولین بار هیولای تکنولوژی و صنعت امریکا در منطقه در اثر متصل شدن ضربات سهمگین شکست های ارتش صدام زیر سؤال قرار گرفت.

فرمانده سپاه پاسداران با اشاره به فرارسیدن دومین سالگرد جنگ تحمیلی در تشریح جزئیات و شرایط کنونی جبهه جنگ اظهار داشت: رژیم مزدور بعث عراق در آغاز جنگ تحمیلی از سه جبهه شمالی میانی و جنوبی مرزهای مشترک دو کشور از طریق شیوه های گوناگون نظامی و تخریبی از جمله تأمین و تجهیز ضدانقلابیون، منافقین، کومه له و دموکرات در بخش شمالی، ایجاد سد دفاعی در منطقه میانی و برای جلوگیری از ورود رزمندگان اسلام به خاک عراق و سازماندهی تیپ ها و لشگرهای مجهز به مدرن ترین سلاح های روسی و امریکایی در بخش جنوبی تلاش کرد تا دو مرکز حساس اهواز و آبادان را که از اهمیت ویژه ای برای جمهوری اسلامی ایران برخوردار بود، از ایران اسلامی تصرف کند که رزمندگان ما سال اول را به دلیل کم تجربگی و نفوذ وابستگان و غرب زدگان در امور جنگ در مجموع ۲۰ عملیات چریکی با کسب تجربیات کمی به پایان بردند. و در سال دوم با بهره گیری از تجربیات گذشته برای جلوگیری از طولانی شدن جنگ به رغم توطئه های غرب زدگان در تحقیر پاسداران و رزمندگان عشایر غیور ما موفق شدیم از ترکیب دو نیروی ارتش و سپاه نیروی مخلص و با ایمانی به وجود آوریم که در اولین عملیات ثامن الائمه نتایج مطلوبی به دست آوردیم و با

اعتماد به یک شیوه جدید نظامی با شناختن هدف طریق رسیدن به آن استراتژی جنگ تعیین شد و در این زمینه طرح های کربلا- تهیه شد و پیشنهاد شد که به تصویب شورای عالی دفاع رسید. تا کنون قسمتی از آن به مرحله اجرا درآمده است. محسن رضایی افزود: بر اساس این طرح در آخرین مراحل انشاءالله به کربلا خواهیم رسید. وی یادآور شد: سومین سال جنگ را در شرایطی آغاز می کنیم که پس از دو سال جنگ به نقطه عطفی دست یافته ایم که می توانیم با اطمینان صحبت کنیم و بگوییم در این سال باید حرف های نهایی مان را با ابرقدرت ها بزنیم وی افزود: تسلط بر رفتار و صبر و حوصله امت مسلمان ما در این مسیر از مهم ترین مسائل است که باید بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اظهار داشت: نیروهای رزمنده ما با ورود به خاک عراق اعتبار پنج قدرت بزرگ دنیا را که در شورای امنیت سازمان ملل تصمیم به عدم ورود نیروهای ایران به خاک عراق گرفتند از بین برد و می دانید امریکا و اسرائیل با وجود مشکلات ناشی در کمبود انسانی که با آن مواجه هستند قدرت و توان رویارویی با رزمندگان ما را ندارد، زیرا اگر می توانست تا کنون هر اقدامی که علیه جمهوری اسلامی ایران می توانست انجام می داد. فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در پایان سخنانش خطاب به امت مسلمان ایران تأکید کرد: همان طور که امام امت فرمودند، علی رغم همه پیروزی هایی که تا کنون به دست آورده ایم تازه در بین راه هستیم و نیاز داریم چون پیامبر اکرم(ص) از طریق ایجاد یک قدرت عظیم اسلامی و تشکیل و تجهیز ارتش ۲۰ میلیونی پر قدرت دشمنان انقلاب اسلامی و مسلمانان جهان ساقط کنیم.»(۱)

۳۸۷

میرحسین موسوی نخست وزیر ایران، در ادامه بازدید از استان هرمزگان، امروز از قرارگاه سپاه استان هرمزگان بازدید کرد و درباره جنگ، سیاست خارجی و وضع اقتصادی کشور سخنرانی کرد. تحولات لبنان و تجاوز اسرائیل به این کشور، وضعیت نظام بین الملل در شرایط کنونی، بهره گیری انقلاب از جنگ تحمیلی و رشد کمی و کیفی نیروهای خودی بر اثر وقوع جنگ، نقش اساسی مردم در دفاع از دستاوردهای انقلاب، مقاومت مردم منطقه - که از انقلاب ایران الهام گرفته اند - در مقابل سیاست های امریکا و به دست آوردن حقوق قانونی در عرصه های نبرد، از جمله محورهای اصلی سخنان وی در این بازدید بود. نخست وزیر در بخشی از سخنان خود گفت: «تحولات جدیدی در جهان سیاست به وجود آمد و حرکت وسیعی در لبنان آغاز شد. به خاطر نبود ساختن مقاومت فلسطین، ظاهر امر نشان می داد با توافق قبلی پیش بینی شده ای، امریکا و اسرائیل با تجاوز خود به لبنان پیروزی به دست آوردند، اما با کشته شدن بشیر جُمیل بار دیگر معادلات سیاسی به هم خورد. از سویی دیگر، پیمان های نظامی در منطقه بسته می شود، ظاهراً برای امنیت

ص: ۳۸۵

منطقه، اما در باطن ما می دانستیم، توطئه دیگری برای ضربه زدن به انقلاب ما [است]. از طرف دیگر، کنفرانس فاس تشکیل می شود، حتی برخی از کشورهای مرفعی عرب هم آن را امضا می کنند. ما در چنین شرایطی به نبرد خود علیه استکبار جهانی ادامه خواهیم داد و در این مسیر می بینیم که دو بلوک با تمام توان به رژیم صدام یاری می رسانند، اما علی رغم تمام حسابگری های استکبار جهانی، انقلاب سربلند می کند و چنین پیروزی هایی را به همراه می آورد. رژیم صدام برای حفظ آبروی ازدست رفته اش به کنفرانس جنبش غیرمتعهدها فکر می کند، لیکن با عدم برگزاری این کنفرانس در بغداد، باز هم پرستیژ سیاسی بغداد به بدترین وجهی ضربه می خورد، و ما جنگ را تا حصول قطعی به خواسته هایمان، همچنان ادامه می دهیم.» میرحسین موسوی در ادامه سخنان خود گفت: «جنگ، نیروی رزمندگان ما را ساخت و اگر این جنگ تحمیل نشده بود، خدا می داند وضع ضدانقلابیون در رابطه با انقلاب اسلامی چگونه بود. اکنون نظام ما به صورت یک قدرت برتر در منطقه خود را ظاهر می کند. بنابراین، با توجه به اینکه چشم های الکترونیکی استکبار جهانی سعی در عکس برداری از کوچک ترین حرکت نظامی ما دارد، با این وضعیت بیشتر از گذشته باید به جنگ بیندیشیم. چراکه از اهمیت والایی برخوردار است. این جنگ سرنوشت منطقه را تعیین می کند. پیروزی در این جنگ پیروزی بر امریکا است و این جنگ نفوذ اسلام را در جهان گسترش خواهد داد.

وقتی خونین شهر به خرمشهر تبدیل شد، صدای مستضعفین جهان قوت گرفت. اکنون فریاد ما درک می شود و این امکان پذیر نبود مگر با ایثارگری هایی که توسط رزمندگان مؤمن و متعهد ما [در جبهه ها] و پشت جبهه های جنگ از خود نشان داده و می دهند. امروز ملت ما یکپارچه و مصمم و منسجم علیه قدرت های مخالف انقلاب تا آخرین نفس ایستاده است و پایداری انقلاب نیز به خاطر حضور مردم در انقلاب است. اصالت با مردم در صحنه است و نیرومندی ما اکنون به حدی است که ناوگان های امریکایی، فرانسوی، روسی و انگلیسی هر کدام از دریچه ای ما را نگاه می کنند، لیکن با توجه به تمام این محاسبات ما جنگ را ادامه می دهیم.» نخست وزیر افزود: «همان گونه که امام فرمودند، نظام ما جنگ را شروع نکرد، نظام ما به صلح و آرامش اسلامی فکر می کند. این جنگ بر ما تحمیل شده است. ما تا آخر مبارزه می کنیم، اما صلح تحمیلی را نخواهیم پذیرفت. ما آرامش امریکایی را نمی خواهیم. آرامشی که در سایه آن امریکا ما را چپاول کند، نمی پذیریم. ما صلحی را می خواهیم که انسان ها بتوانند به فطرت پاک انسانی خود بازگردند و در شکوفایی جامعه ای اسلامی جز خدا را پرستش نکنند. ما علیه صلح و آرامش استکباری قیام می کنیم، ما می ایستیم و بارها اعلام شده این جنگ تا تحقق شرایط عادلانه ای که ما اعلام کرده ایم، ادامه می یابد و [این خواسته ها] باید تحقق یابد.» (۱)

روزنامهٔ عرب زبان المجله چاپ لندن، به نقل از منابع فرانسوی از تماس های محرمانه مقامات ایران و فرانسه برای بهبود روابط سیاسی بین دو کشور خبر داد. به نوشته المجله در حال حاضر بین پاریس و تهران یک سری تماس های سری به منظور برقراری مجدد روابط عادی بین دو کشور برقرار شده است. این منابع افزودند که پاریس آمادگی خود را برای تعیین سفیر در ایران به مقامات تهران ابلاغ کرده است. در همین حال این منابع تأکید کردند که این اقدام جدید هرگز به روابط کنونی و مستحکم پاریس و بغداد لطمه ای وارد نخواهد کرد و حتی ممکن است از سرگیری روابط عادی بین فرانسه و ایران در کاهش دادن شدت مناقشات عراق با ایران مؤثر واقع شود. (۱)

به گزارش خبرگزاری عراق از بغداد، پائولو دلیما نمایندهٔ وزارت خارجه برزیل همراه با پیام باپتیستا دوفیگوئیردو رئیس جمهور برزیل، برای صدام حسین رئیس جمهور عراق، وارد بغداد شد. وی دربارهٔ مفاد پیام گفت: این پیام به روابط برزیل و بغداد و مسائل مورد علاقهٔ طرفین مربوط می شود. دلیما همچنین مذاکراتی در راستای تحکیم روابط بین دو کشور با مقامات عراقی انجام خواهد داد. (۲)

احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه و رئیس کمیتهٔ میانجیگری سازمان کنفرانس اسلامی - که برای یک دیدار رسمی در پاریس به سر می برد - در میهمانی نهار با فرانسوا میتران رئیس جمهور فرانسه گفت: کمیتهٔ میانجیگری سازمان کنفرانس اسلامی در هفتهٔ آینده، کوشش های جدیدی را برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق اعمال خواهد کرد. سکوتوره افزود: کمیته میانجیگری سازمان کنفرانس اسلامی با امیدهایی تصمیم گرفته است، راه های جدیدی برای خاتمه دادن به این مخاصمه طرح ریزی نماید.

بنابه گزارش خبرگزاری فرانسه، سکوتوره قبل از ورود به پاریس، در شهر فاس مراکش توقف کرده و با شاه حسن دوم پادشاه مراکش و رئیس سازمان کنفرانس اسلامی دربارهٔ جنگ ایران و عراق مذاکره کرده است. (۳)

۱- ۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۹، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۶، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۷/۱۳۶۱.

۲- ۱۶. مأخذ ۷، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

۳- ۱۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۲، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری فرانسه، ۲۶/۶/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۱۰، ص ۱۲.

اجرای حکم اعدام صادق قطب زاده بازتاب فراوانی در رسانه های غربی و مخالفین جمهوری اسلامی داشت. واکنش های صورت گرفته در این باره متفاوت بود و نگاه سیاسی افراد و رسانه ها به ایران و قطب زاده در آن بیشترین تأثیر را داشت. به عنوان مثال "فرد هالیدی" تحلیلگر مشهور انگلیسی، قطب زاده را فردی مبتدل، متکبر و خالی از صداقت توصیف می کند که گمان می کرد جریانی سیاسی را در ایران رهبری می کند. اما کارتر رئیس جمهور پیشین امریکا، از وی به عنوان یکی از قهرمانان ایرانی یاد می کند. سران گروه های فراری نیز اعدام وی را وسیله ای برای حمله به نظام جمهوری اسلامی قرار دادند و حتی مانند علی امینی خواستار دخالت نظامی امریکا شدند. در این میان بعضی رسانه ها نیز به بهانه اعدام قطب زاده به بررسی و تحلیل اوضاع سیاسی - اجتماعی ایران پرداختند. در زیر بخش هایی از بازتاب های این رویداد آورده می شود.

راديو بي.بي.سي در گزارشی در این باره گفت: «در گزارشی که درباره اعدام صادق قطب زاده در صفحه اول روزنامه تایمز به چاپ رسیده است از قول منابع تهران آمده است که اعدام وی در مردم ایران چندان اثری نکرده است، اما برعکس اعدام قطب زاده بر مطالب روزنامه های بریتانیا که امروز به طور مبسوط زندگی سیاسی و اثر اعدام او را بر سیاست داخلی ایران ارزیابی کرده اند، اثر داشت. همه روزنامه ها متفق القول اند که قطب زاده بیش از سایر شخصیت هایی که انقلاب ایران آنها را به کناری گذاشت مورد بی اعتمادی و تنفر بود. روزنامه تایمز در شرح زندگی قطب زاده او را شخصیتی مرموز و جنجالی می خواند و فرد هالیدی در روزنامه گاردین او را مبتدل، متکبر و خالی از صداقت توصیف می کند. فرد هالیدی می نویسد: چنین به نظر می آید که قطب زاده جداً معتقد بود که یک جریان سیاسی را رهبری می کند و صاحب پایگاه مستقل قدرتی است که به وسیله آن می تواند به مبارزه علیه قدرت روحانیون در دولت برخیزد. اما در واقع قدرت او کاملاً وابسته به پشتیبانی آیت الله خمینی بود و به محض آنکه علیه روحانیون سخن گفت نفوذ خود را از دست داد.» (۱)

راديو امريکا نیز در گزارشی با اشاره به اینکه قطب زاده وزیر خارجه پیشین ایران در یک محاکمه طولانی «به توطئه علیه حکومت اسلامی اعتراف کرد اما توطئه قتل آیت الله خمینی را انکار کرد.» می آورد: «قطب زاده از جمله کسانی بود که کوشید و وسایل رهایی کارمندان سفارت امریکا را در تهران که توسط اشغالگران سفارت به گروگان گرفته شده بودند، فراهم سازد قشریون مذهبی در ایران با قطب زاده و ابوالحسن بنی صدر رئیس جمهور پیشین که در فرانسه به سر می برد مخالف بودند و سرانجام هر دو را از مسند قدرت پائین کشیدند.» (۲)

ص: ۳۸۸

۱ - ۱۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۲، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲۳، راديو بي.بي.سي، ۲۶/۶/۱۳۶۱.

۲ - ۱۹. همان، ص ۱۴، راديو امريکا، ۲۶/۶/۱۳۶۱.

کارتر رئیس جمهور امریکا در زمان تسخیر لانه جاسوسی در سخنانی در یکی از دانشگاه های امریکا با اشاره به اعدام صادق قطب زاده ضمن تجلیل از شهامت وی گفت: «برای من قطب زاده یکی از قهرمانان ایرانی بود. او برای آزاد ساختن گروگان ها شجاعانه فعالیت کرد.»^(۱) کارتر افزود: «او یکی از مخالفین سرسخت قشریون مذهبی بود و سرانجام نیز توسط آنان به زیر کشیده شد.»^(۲)

روزنامه انگلیسی گاردین نیز در مقاله ای به بهانه اعدام صادق قطب زاده به تحلیل اوضاع سیاسی - اجتماعی ایران پرداخت و نوشت: «گرچه ظاهراً هیچ خطری رژیم اسلامی را به سرنگونی تهدید نمی کند، ولی با مخالفت شدید نیروهای داخلی مواجه است. به دنبال تلاش هایی که برای سرکوبی حملات شبانه چریک های مجاهدین خلق علیه نیروهای امنیتی دولت انجام می گرفت، مسئولین زندان ها، اعدام های جدیدی را به مورد اجرا گذاشتند. ... دوجناح چپ گرا یعنی پیکار و اتحادیه کمونیست ها طی این عملیات سرکوب کننده کاملاً نابود شده اند. ... صادق قطب زاده که چهارشنبه شب در زندان اوین اعدام شد، یکی از شخصیت های ویژه ای است که مغضوب انقلاب ایران شده است. ... اینکه آیا در توطئه براندازی [امام] خمینی دست داشته است یا خیر آشکار نمی باشد. او این اتهام را پذیرفت که در توطئه دست داشته است اما سوء قصد به جان [امام] خمینی را مورد تکذیب قرار داد. قطب زاده اولاً عضوی از یک گروه غیرروحانی تحصیل کرده بود. وی امیدوار بود بتواند عنان انقلاب اسلامی را به دست گیرد. برخی از دست اندرکاران رژیم فعلی معتقدند، اگر رژیم بخواهد به حیات خود ادامه دهد همکاری تکنسین ها، کارشناسان و تجار گروه مزبور ضروری است. ... اما در میان روحانیون، بسیاری هستند که تصور می کنند اگر بخواهند اطمینان حاصل کنند وقتی [امام] خمینی از صحنه ناپدید می شود بر دولت و جامعه مسلط خواهند شد، پس در این صورت باید چنین نیروهای غیرروحانی درهم شکسته شوند. محاکمه قطب زاده همچنین برای حمله به یک شخصیت برجسته یعنی آیت الله شریعتمداری رهبر محافظه کاری که در بازار و استان آذربایجان وفاداران بسیاری داشته و تنها رقیب برجسته [امام] خمینی است که در عرصه کشور باقی مانده است به کار گرفته شد. احمد عباسی داماد شریعتمداری نیز در میان افرادی بود که با قطب زاده محاکمه گردید و محاکمه آنان که از قرار معلوم در توطئه دست داشتند دستاویزی بود تا شریعتمداری در خانه اش زندانی شود. با توجه به اینکه مدت زیادی طول کشید تا قطب زاده محکوم شود. ... چنین نتیجه گرفته می شود که مبارزه ای برای جلب توجه [امام] خمینی در جریان بوده است. در حقیقت رویداد مزبور این نکته را خاطر نشان می سازد که برخوردی فزاینده بین دو قشر انقلاب اسلامی وجود دارد. یعنی آنان که

ص: ۳۸۹

۱- ۲۰. همان، ص ۱۲، آتلانتا - خبرگزاری فرانسه، ۲۶/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۱. مأخذ ۱۰، ص ۱۲.

به عنوان پیروی خط امام مشهورند و دیگر افراطیون اسلامی که به حجتیه مشهورند و اجتماع بی بند و باری از روحانیون و پیروان غیرروحانی می باشند که حتی اختیارات [امام] خمینی را مورد سؤال قرار می دهند. تفرقه در رژیم (ایران) از مسایل سیاسی لاینحل بزرگ و مزمن ناشی می شود.»^(۱)

سران گروه های فراری نیز از کسانی بودند که از قطب زاده تجلیل کردند. ابوالحسن بنی صدر از رقبای جدی قطب زاده در داخل ایران و مسعود رجوی که سازمان متبوعش از منتقدان جدی قطب زاده در داخل ایران بود، در بیانیه مشترکی با تجلیل از قطب زاده، مواضع مترقیانه وی در وزارت امور خارجه را مورد ستایش قرار دادند. در این بیانیه که در پاریس منتشر شد و در رادیو اسرائیل نیز پخش گردید، گفته شده است که «قطب زاده توانسته بود سیاست امریکا نسبت به ایران را متعادل تر سازد.»

علی امینی از سران رژیم پهلوی و از سران گروه های سلطنت طلب در خارج از ایران نیز در واکنش به اعدام قطب زاده در بیانیه ای که در پاریس منتشر کرد، گفت: «تا زمانی که امریکا در ایران دخالت نکند، حاکمان ایرانی همچنان به اعدام سیاست مداران دوراندیش و بزرگ ادامه می دهند.» وی در این بیانیه به انتقاد از آنچه که بی تفاوتی امریکا و اروپا در قبال حوادث ایران خواند، پرداخت.^(۲)

۳۹۲

در پی اشغال غرب بیروت توسط اسرائیل، شورای امنیت سازمان ملل، امروز در قطعنامه ای به اتفاق آرا، این عمل را محکوم کرد و خواستار عقب نشینی اسرائیل از غرب بیروت شد، اما از تقاضای خروج اسرائیل از بیروت خودداری کرد. این شورا از دبیرکل خواست در ۲۴ ساعت گزارشی را از پیشروی نیروهای اسرائیلی ارائه دهد. این قطعنامه که طرح تصحیح شده اردن بود، پس از دو روز مذاکره پشت درهای بسته به تصویب رسید. قبلاً قطعنامه لبنان که خواستار خروج رژیم صهیونیستی از خاک لبنان شده بود، به تصویب نرسیده بود. با این حال رژیم اشغالگر قدس از قبول این قطعنامه خودداری کرد. به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، یهودا بلوم نماینده این رژیم در سازمان ملل گفت: «تا زمانی که بحران در لبنان پایان نیابد و تمام نیروهای خارجی خاک این کشور را ترک نکنند، اسرائیل قوای خود را از لبنان خارج نخواهد کرد.»^(۳)

ص: ۳۹۰

۱- ۲۲. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان"، شماره ۲۴۷، ۱۳۶۱/۷/۱۸، نشریه گاردین، چاپ انگلستان، ۱۷ سپتامبر ۱۹۸۲، (۲۶/۶/۱۳۶۱).

۲- ۲۳. مأخذ ۱۰، ص ۱۲.

۳- ۲۴. مأخذ ۵، ص ۳.

مرحله سوم و پایانی عملیات چریکی حسن بن علی (ع) با رمز یا جوادالائمه (ع) امروز با شرکت ۱۶ گروه چریکی متشکل از نیروهای سپاه، ارتش و بسیج عشایر در محور میمک آغاز شد.

به گزارش ستاد منطقه ۷ سپاه، در این عملیات نیروهای خودی با نفوذ به مواضع دشمن و به هلاکت رساندن حدود ۲۷۰ نفر و زخمی کردن حدود ۳۸۰ نفر از نیروهای عراقی، ۶ خودرو حامل مهمات، ۵۷ سنگر اجتماعی، ۶ سنگر کالیبر سنگین، ۸ سنگر تیربار، ۸۳ سنگر انفرادی، ۶ دستگاه تانک و ۲ سنگر دیده بانی ارتش عراق را منهدم کردند. (۱)(۲) در ادامه این درگیری ها یک نفر از نیروهای خودی شهید و ۱۰ تن دیگر زخمی شدند. (۳)

در این عملیات، یک هواپیمای دشمن به قصد بمباران مواضع و آتشبارهای رزمندگان بر فراز منطقه میمک ظاهر شد که با آتش نیروهای پدافند هوایی مجبور به فرار شد. (۴)

مناطق مسکونی آبادان امروز نیز زیر آتش سلاح های سنگین ارتش عراق قرار داشت. بر اثر شلیک توپخانه ها و خمپاره اندازهای ارتش عراق به شهر آبادان، دو منزل مسکونی و یک انبار قند و شکر ویران شد. (۵)

قرارگاه عملیاتی ظفر ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز در نامه ای به سپاه پاسداران اعلام کرد که ارتش عراق به تازگی ۸ تن مواد شیمیایی به منطقه غرب منتقل کرده است. در این نامه آمده است: «دستور فرمائید به کلیه پرسنل ماسک ضد گاز تحویل و طرز استفاده از آن به آنان آموزش داده شود که در مواقع ضروری بتوانند از آن استفاده کنند.» (۶)

۱- مرحله اول و دوم این عملیات در تاریخ های ۱۴ و ۱۷ شهریور ۱۳۶۱ انجام شده است.

۲- ۱. سند شماره ۴۳۸۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷، به فرماندهی کل سپاه، ۲۷/۶/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۷۰۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از طرح و برنامه عملیات به قرارگاه کربلا، منطقه ۸، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- ۲. سند شماره ۳۲۰۷۵، گزارش شهربانی ایلام، ۲۸/۶/۱۳۶۱.

۴- ۳. روزنامه کیهان، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۵- ۴. سند شماره ۱۷۰۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- ۵. سند شماره ۱۷۰۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه ظفر ۲ (رکن ۲) به سپاه پاسداران، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

به دنبال استمرار حملات عراق به جزیره خارک در روزهای اخیر و تهدید روز گذشته نیروی هوایی عراق، شورای عمومی کشتی رانی انگلیس بار دیگر به صاحبان کشتی های انگلیسی توصیه کرد که از جزیره خارک و کل منطقه ای که عراق ممنوعه اعلام کرده است، دوری گزینند.^(۱)

پشتیبانی های لجستیکی و تسلیحاتی کشورهای مختلف از عراق امروز نیز ادامه داشت. این کشورها کمک های خود را عمدتاً از طریق بنادر و راه های عربستان، کویت و اردن به کشور عراق ارسال می کنند. امروز از کویت ۲۱ دستگاه و از اردن ۵۲ دستگاه و از عربستان تعداد ۵۱ دستگاه خودرو حامل سلاح های مختلف و مهمات به عراق ارسال شد.^(۲) دیروز نیز ۱۸ دستگاه خودرو حامل مهمات از کویت وارد عراق شده بود.^(۳)

در همین حال وزارت خارجه اعلام کرد، امروز یک کشتی باری به نام بارزان با ملیت نامشخص با داشتن ۲۶ کانتینر برای عراق در بندر شعبیه کویت لنگر انداخته است. همچنین قرار است کشتی های دیگری با ملیت های نامشخص در روزهای آینده در این بندر لنگر انداخته و محموله هایی را برای عراق تخلیه کنند.^(۴)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز به نقل از منابع آگاه اعلام کرد، چند کشتی متعلق به چین و کره جنوبی، چندین محموله سلاح پیشرفته ساخت آلمان غربی را از بندر "برم" واقع در شمال این کشور به مقصد عراق بارگیری کرده اند.^(۵)

نیروهای مسلح غیرقانونی به یک پایگاه در روستای مراغان در جنوب سردشت حمله کردند در این حمله ۳ نفر از نیروهای مستقر در پایگاه شهید و ۷ نفر نیز مجروح شدند. از تلفات مهاجمان آماری در دست نیست.^{(۶)(۷)}

در اطراف میوان نیز (شه دره) سه نفر از نیروهای جهادسازندگی به کمین گروه های شورشی مسلح افتادند که مهاجمان هر سه نفر را گروگان گرفتند و خودرو آنها را نیز منهدم کردند.^(۸)

در منطقه پیرانشهر نیز یک خودروی ارتش جمهوری اسلامی ایران با مینی که عناصر گروه های ضدانقلاب کار گذاشته بودند، برخورد کرد و خسارتی جزئی دید، نیروهای خودی در این منطقه ۳ مین دیگر را کشف و خنثی کردند.^(۹)

۱- ۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۳، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۵، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

۲- ۷. سند شماره ۱۷۰۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۸۵، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۷؛ و-

سند شماره ۱۷۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۸۴ - ۱۶۱، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱؛ و- سند شماره ۱۷۰۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۸۳ - ۱۶۸، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۳-۸. سند ۱۷۰۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ستاد مشترک ارتش، فرماندهی اطلاعات، گزارش نوبه ای اطلاعاتی ۱۸۴ - ۱۶۱، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۴-۹. سند شماره ۱۷۰۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۱۸۵، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۷.

۵-۱۰. مأخذ ۶، ص ۴، تهران - خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

۶- سازمان مجاهدین خلق ایران در تاریخ ۴/۷/۱۳۶۱ در تماس تلفنی با نمایندگی خبرگزاری رویتر در لندن، مسئولیت اجرای این عملیات را بر عهده گرفت. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۹۱، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۹، تهران - خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۷/۱۳۶۱].

۷-۱۱. سند شماره ۶۷۲۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۵/۷/۱۳۶۱.

۸-۱۲. سند شماره ۳۵۰۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و برنامه عملیات، به دفتر سیاسی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۹-۱۳. سند شماره ۴۳۹۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵، ۲۰/۶/۱۳۶۱ تا ۳۰/۶/۱۳۶۱.

عصر امروز در خیابان مجیدیه تهران، ۲ نفر از عناصر مسلح وابسته به سازمان مجاهدین خلق با تهدید اسلحه موتور هوندا ۱۲۵ فردی را به زور از وی گرفتند و متواری شدند. دو ساعت بعد نیز عناصر سازمان با استفاده از موتوری با همین مشخصات در خیابان مجیدیه، یک جوان بسیجی را که برای خرید وارد مغازه خرازی شده بود، هدف رگبار قرار دادند. این شخص که عباس جمالیان نام داشت در این حادثه به شهادت رسید.^(۱) در همین منطقه افراد سازمان به سوی مغازه خرازی نارنجک پرتاب کردند که یک نفر از مهاجمان بر اثر اصابت ترکش مجروح و به مغازه نیز خسارت هایی وارد شد.^(۲)

خبرگزاری رویتر در گزارشی از لندن به نقل از سازمان مجاهدین خلق اعلام کرد که این سازمان با اجرای ترورهای مختلف در شهر تهران در ده روز گذشته، ۲۰۰ پاسدار انقلاب را کشته است. دفتر سازمان مجاهدین در پاریس در تماسی تلفنی به خبرگزاری رویتر گفته است که عناصر مسلح وابسته به این سازمان روزانه بیش از ۲۵ عملیات در تهران انجام می دهند.^(۳)

دادگاه انقلاب اسلامی شیراز پس از محاکمه و رسیدگی به اتهامات خسرو قشقایی، حکم وی را صادر کرد و به دادگاه عالی قم ارسال داشت که این حکم از طرف دادگاه عالی قم تأیید شد. بر اساس رأی دادگاه انقلاب اسلامی شیراز، خسرو قشقایی به اعدام و استرداد اموال محکوم شده است. در اطلاعیه دادگاه انقلاب اسلامی شیراز آمده است: «خسرو صولت قشقایی که طبق اظهاراتش در جلسه دادگاه، از طرف عوامل مزدور داخلی و خارجی حمایت می شد، از آنها کمک دریافت می کرد و به دستور صریح آنها منطقه را به آشوب می کشید تا در جامعه مسلمان هرج و مرج ایجاد کند. وی با انجام این عمل، با امت اسلام و پاسداران مسلمین درگیری های متعددی ایجاد می کند و تعدادی از مردم مسلمان را به شهادت می رساند و با تشکیل اردوی غیرقانونی با کیفیتی خاص، سر بر طغیان برمی دارد و با دریافت پول و کمک از بختیار و مدنی و امثال ایشان به ستیز علیه جمهوری اسلامی می پردازد. او و عواملش در آخرین درگیری که به وجود می آورند، تعدادی از فرزندان اسلام را شهید می کنند. خود خسرو قشقایی در دو درگیری شرکت داشته و به اقرار خودش در یکی از این درگیری ها ۳۰ تیر شلیک می کند و بعداً هم متواری [می شود] و قصد فرار از کشور را داشته که محاصره شد و قصد خودکشی داشته [که با

۱- رادیو بغداد در برنامه شامگاهی ۴/۷/۱۳۶۱ خود این اقدام را به این صورت انعکاس داد: «سازمان مجاهدین خلق بر تشدید پیکار خود بر ضد رژیم ایران تأکید کرد. این سازمان در بیانیه ای اعلام کرد که واحدهای مقاومت با نیروهای رژیم در مجیدیه تهران درگیر شدند. در این بیانیه یادآور شده است که در این درگیری، عباس جمالیان، یکی از طرفداران برجسته [امام] خمینی به هلاکت رسید.» [واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۵/۷/۱۳۶۱، رادیو بغداد، ۴/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲].

۲- ۱۴. سند شماره ۳۸۴۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز خبر، گزارش روزانه ویژه مسئولین روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه ۱۰، شماره ۱۰۹، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- روزنامه کیهان، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۳-۱۵. مأخذ ۶، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۷، لندن - خبرگزاری رویترا، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

حضور به موقع نیروهای امنیتی و انتظامی، موفق به انجام این عمل نمی شود و [دستگیر می شود. پس از دستگیری قصد داشت، زندانبان را فریب داده از زندان فرار کند و با زندانبان به آلمان برود که نقشه اش، نقش بر آب می شود.

وی در دادگاه به همه موارد اتهام در کیفرخواست اقرار کرد و در جواب ها، مختصر، مجمل و مبهم گویی می کرد و طرفه می رفت و از معرفی رابطین و اموالش و بقیه جواب های لازمه خودداری می کرد. لذا با توجه به محتویات پرونده که جزئی از آن ۴۰ تن شهید به خون خفته و ناله مظلومین، و اموال به غارت رفته و ملاقات انجام شده با جاسوسان امریکا در هتل های تهران و گرفتن دلار امریکایی و دینارهای عراقی می باشد و نیز با توجه به اظهارات متهم در دادگاه، دادگاه حکم به اعدام و مصادره اموال وی داد. در حکم آمده است که پس از روز جمعه حکم به اجرا درآید. (۱)

۴۰۰

دادستان انقلاب اسلامی مرکز در جهت اقدامات امنیتی شهر تهران، در اطلاعیه ای که اجرای آن را الزامی و پایبند نبودن به آن را خلاف قانون و جرم دانسته است، به افرادی که در تهران و حومه، منزل و یا ملکی را اجاره داده اند، اعلام کرد که مشخصات کامل طرفین (مالک و مستأجر) را به مناطق چهارده گانه کمیته های انقلاب اسلامی تحویل دهند. در این اطلاعیه آمده است: «به موجب صدور این اطلاعیه از تاریخ ۳۰/۶/۱۳۶۱ لغایت ۱۴/۷/۱۳۶۱، به کلیه افرادی که در تهران و حومه اماکنی را اجاره داده اند، اعلام می شود که خود یا وکلای آنان با در دست داشتن اصل شناسنامه و یک قطعه عکس طرفین (مالک و مستأجر) به مراکزی که اعلام شده است، مراجعه نمایند. همچنین کلیه دفاتر اسناد رسمی، آژانس ها و سازمان ها، بنگاه های تهیه مسکن، افراد واسطه و کلیه افرادی که به هر نحو در اجاره دادن مسکن سهیم هستند نیز موظف اند اماکنی را که از یک سال قبل تا کنون از طریق آنان به اجاره رفته است به همراه مشخصات کامل مالک و مستأجر مربوطه، به این مراکز اعلام کنند. مفاد این اطلاعیه در مورد اماکن اجاره ای جدید نیز از طرف مالک و مراکز فوق لازم الاجرا است. مستأجرین نیز در این زمینه موظف اند همکاری نمایند و سرپیچی و تخلف از اجرای مفاد این اطلاعیه و یا عدم همکاری، جرم ضدانقلاب محسوب و متخلفین تحت تعقیب قانونی قرار گرفته و طبق قوانین دادگاه های انقلاب اسلامی مجازات خواهند شد.» (۲)

۴۰۱

امام خمینی در دیدار وزیر پست و تلگراف و تلفن با ایشان، گفت: امروز مردم از وضع دولت مطلعند و شما مردم را برای پشتیبانی از خود لازم دارید و دولت بدون پشتیبانی مردم نمی تواند کار بکند. ایشان در ملاقات با مسئولان و دست اندرکاران مخابرات کشور ضمن تأکید بر خدمتگزاری به مردم محروم کشور، مطالبی را به این شرح بیان کردند:

ص: ۳۹۵

۱-۱۶. روزنامه کیهان، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۱۷. روزنامه کیهان، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.

«در خلال صحبت های شما [وزیر پست و تلگراف و تلفن مرتضی نبوی]، مطلبی بود مبنی بر اینکه کارهایی که سابقاً خارجی ها انجام می دادند، الآن توسط خود آقایانی که در مخابرات هستند انجام می گیرد. ما واقعاً باید متأسف باشیم از اینکه در طول سلطنت این دو جنایتکار، چقدر صدمه دیدیم. اگر گذاشته بودند که خود مردم و دانشمندان، متکفل امور باشند و مردم را تشویق کرده بودند، حال کشور ما این طور نبود. ما الآن باید فرصت را غنیمت شمرده و برای اسلام و کشور اسلامی کار بکنیم و زندگی خودمان را هدر ندهیم. امروز مردم از وضع دولت مطلع اند و شما مردم را برای پشتیبانی از خود لازم دارید. دولت بدون پشتیبانی مردم نمی تواند کار بکند و هریک از ادارات و وزارتخانه ها باید این مسئله را مدنظر داشته باشند که برای خدا، مردم را راضی نگه دارند. و اگر شما تاریخ پنجاه سال سلطنت را ملاحظه کنید، آن وقت تکلیف خودتان را می دانید که با ملت بودن چیست و بدون ملت بودن چیست. همه ما باید برای خدمت به توده هایی که در طول تاریخ همیشه محروم بوده اند، کوشش کنیم و دولت باید آنها را مقدم بدارد و مغزهایی را که مشغول به کارند تشویق بکند. دولت باید این فرصت را که در این کشور افرادی پیدا می شوند که خودشان می توانند کارها را انجام بدهند، غنیمت بشمارد و به تدریج انشاءالله، به آن جایی برسند که ما دیگر به خارج احتیاجی نداشته باشیم. و مسلماً اینها تشویق می خواهند و شما باید به این فکر باشید که برای خدا کار کنید تا نتیجه کارتان تا ابد باقی بماند.»(۱)

۴۰۲

آیت الله منتظری در دیدار وزیر نفت با وی، با اشاره به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران سستی و کوتاهی در جنگ را جایز ندانست و بر تأمین خواسته ها و شرایط ایران در جنگ تأکید کرد. وی گفت: «تا زمانی که صدام جنایتکار بر جای خود ننشیند و شرایط اولیه ما در مورد اخراج نیروهای متجاوز، پرداخت خسارت و محاکمه متجاوز تحقق نیابد، ما باید به جنگ ادامه بدهیم.» آیت الله منتظری در این دیدار به توسعه و تأمین مواد سوختی بخش کشاورزی برای رونق بخشیدن به این بخش نیز توصیه و تأکید کرد.(۲)

۴۰۳

دومین سمینار سالانه اتحادیه انجمن های اسلامی دانش آموزان استان تهران با پیام آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی آغاز به کار کرد. در بخشی از این پیام آمده است: «انقلاب اسلامی ما یک حادثه تاریخی و تاریخ ساز است که نه تنها در ایران، بلکه در همه جهان تأثیر شگرفی بجا نهاده و مستکبران جهان را که در رأس همه آنها امریکای جهانخوار قرار دارد، واداشته است تا به دست مزدوران بی لیاقتی همچون صدام با همه قوای شیطانی خویش از راه جنگ به مبارزه با این انقلاب الهی برخیزند. تجربه دو سال جنگ با آنکه برای ملت ما بسیار اندوه زا و دردناک بوده، با همه تلخی خود این نتیجه شیرین را به بار آورده است که مردم ما با

ص: ۳۹۶

ایمان به خداوند متعال و استقامت در راه عقیده خویش و با پیروی از رهبری امام امت نه تنها همچون سدی سنگین در برابر هجوم شیطان صفتان استواری دارند، بلکه قادرند به اذن الهی با همان نیرویی که طاغوت را در ایران سرنگون کردند، هر طغیانگر متجاوز دیگری را بجای خود بنشانند و او را به همان سرنوشت طاغوت دچار سازند. فرا رسیدن هفته جنگ باید ما را به عظمت و اهمیت انقلاب اسلامی خویش پیش از پیش متوجه سازد و از هراس قدرت های استکباری باید این نکته را دریابیم که آنچه می تواند نجات دهنده ملت ما و همه مسلمانان و مستضعفان عالم باشد، اسلام است و مهم ترین وظیفه ما کوشش برای حفظ انقلاب است که در حال حاضر کمک به جبهه های جنگ، میدان گسترده این کوشش و تلاش است. با استفاده از فرصت تقارن هفته جنگ با شروع کار مدارس یادآور می شوم که وظیفه خطیری که بر دوش یکایک ماست ایجاب می کند تا به همه توان خویش خود را برای حفظ و گسترش این انقلاب آماده سازیم. مخصوصاً نسل جوان و دانش آموزان عزیز ما باید بدانند که فردای انقلاب اسلامی با اشتیاق در انتظار ورود آنان به صحنه مسئولیت های اجتماعی است.»^(۱)

۴۰۴

آخرین تصمیم ها درباره نشست وزیران خارجه و سران عضو جنبش عدم تعهد اعلام و محل این نشست ها نیز تعیین شد. روزنامه جمهوری اسلامی امروز در گزارشی در این باره نوشت: «روز پنجشنبه از منابع مطلع کسب اطلاع شد، جنبش عدم تعهد روزهای هفتم و هشتم اکتبر (برابر با پانزدهم و شانزدهم مهر ۱۳۶۱)، نشستی در سطح وزیران در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک برپا خواهد کرد. از سوی دیگر به گزارش خبرگزاری فرانسه از نیویورک، این نشست تنها گردهمایی این جنبش قبل از برپایی نشست سران خواهد بود که قرار است در اوایل سال ۱۹۸۳ (زمستان ۱۳۶۱) در دهلی نو تشکیل شود.»

این روزنامه می افزاید: «رژیم عراق تلاش کرده بود این جلسه در بغداد تشکیل شود، ولی به دنبال شکست این تلاش، انتظار می رفت جلسه در هاوانا تشکیل شود. منابع فوق تصریح کردند، وزرای کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در این تاریخ که به مناسبت تشکیل جلسات مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک خواهند بود، ضمن شرکت در نشست یاد شده مسائل خاورمیانه و نامیبیا را نیز مورد بررسی قرار خواهند داد.»

وزیر خارجه کوبا که در ژاپن به سر می برد اظهار داشت، اجلاس آتی سالانه جنبش عدم تعهد به احتمال بسیار در ماه مارس (اسفندماه) در هند برگزار خواهد شد.»^(۲)

۴۰۵

هم زمان با پخش اخباری که از آمادگی ایران برای اجرای عملیات در جبهه میانی حکایت دارد، طه یاسین رمضان معاون اول نخست وزیر و عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق به آمادگی کشورش به ادامه جنگ با ایران تأکید کرد. رادیو امان در این باره گفت:

ص: ۳۹۷

۱- ۲۰. همان، ص ۲.

۲- ۲۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

«طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی انقلاب و معاون اول نخست وزیر عراق، تأکید کرد که سرنوشت هر حمله جدیدی از جانب ایران، شکست کامل خواهد بود. وی این مطلب را در مصاحبه ای با مجله "الوطن العربی" چاپ پاریس که امروز انتشار یافت، بیان داشت و افزود: جبهه داخلی عراق با جبهه نظامی پیوند خورده است و وضعیت یگان های نظامی از نظر بسیج و رویه در حال حاضر در بهترین شکل می باشد. طه یاسین رمضان همچنین گفت: اوضاع در واحدهای عراقی بسیار مطمئن بوده و عراق آماده است تا جنگ را تا هر زمان ممکن ادامه دهد، اما درعین حال آماده پذیرش هر گونه راه حل فوری برای صلح می باشد.»^(۱)

۴۰۶

در پی ترور دو روز پیش زاید حسن نجیب^(۲) دبیر اول سفارت کویت در مادرید و دستگیری عامل ترور، روزنامه های کویت اعلام کردند که گروه فلسطینی "ابونضال" که مقر آن در بغداد است و با حمایت مالی عراق فعالیت می کند، مسئول این ترور بوده است. به گزارش روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی، روزنامه های الانبا و القبس چاپ کویت، به نقل از نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) در مادرید نوشتند: قاتل زاید حسن نجیب دیپلمات کویتی یکی از اعضای گروه ابونضال است. نماینده ساف همچنین افزود: همه می دانند که ابونضال وابسته به کجاست و تا کنون چندین شخصیت فلسطینی را ترور کرده است. روزنامه کیهان پس از انتشار این خبر نوشت: «یادآوری می شود گروه ابونضال توسط عراق رهبری می شود و انفجارهای سال گذشته کویت نیز توسط مزدوران همین گروه وابسته به رژیم صدام صورت گرفت همچنین در اوایل سال جاری یک انبار اسلحه و مهمات این گروه در شهر کویت کشف شد و چند تن از مزدوران این گروه پس از دستگیری اعتراف کردند که سلاح ها را از عراق برای خرابکاری و ایجاد رعب و وحشت به کویت آورده اند.»^(۳)

خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز به نقل از رادیو امریکا اعلام کرد: «ابراهیم ناصر حمدان، شخصی که دبیر اول سفارت کویت در اسپانیا را پنجشنبه گذشته به قتل رسانید، فلسطینی و از اعضای گروه ابونضال است. رادیو صدای امریکا در بخش خبری ساعت ۷ بامداد دیروز (جمعه ۲۶/۶/۱۳۶۱) خود ضمن اعلام این خبر افزود: نام برده اذعان کرده است که برای تدارک این قتل چهار ماه در اسپانیا به سر برده است. این رادیو با اشاره به ترور یک دیپلمات دیگر کویتی در کراچی ادعا کرد که هنوز هیچ گونه مدرکی دال بر وجود رابطه میان این دو حمله به دست نیامده است.»^(۴)

ص: ۳۹۸

۱- ۲۲. مأخذ ۶، ص ۲۹، رادیو امان، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

۲- برخی منابع از وی به نام زیدبن هاشم رفاهی نیز نام برده اند.

۳- ۲۳. مأخذ ۱۷، ص ۱۶.

۴- ۲۴. مأخذ ۶، ص ۱۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۶/۱۳۶۱.

هیئت بازرگانی برزیل که هفته گذشته (۲۰/۶/۱۳۶۱) برای گفت و گوهای اقتصادی به ایران آمده بود، امروز تهران را ترک کرد. امضای قرارداد ۱۳۰ میلیون دلاری تجاری و صدور نفت ایران به برزیل در دو هفته آینده، از جمله نتایج سفر این هیئت نفتی - بازرگانی بود. موحدی زاده مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران، درباره گفت و گوهای انجام شده بین هیئت های اقتصادی دو کشور و نتایج به دست آمده از این گفت و گوها گفت: «در اردیبهشت ماه گذشته هیئت از جمهوری اسلامی ایران به ریاست معاون خرید وزارت بازرگانی به کشورهای امریکای لاتین از جمله برزیل سفر کرد و متعاقب آن این هیئت برزیلی به ایران آمد.» وی همچنین گفت: «هدف از این سفرها، بیشتر قطع وابستگی به کشورهای امریکاییستی و جایگزین کردن آنها با کشورهای جهان سوم بود.» مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران همچنین افزود: «در این هیئت که هفته گذشته به ایران آمد، حدود ۴۴ تن از مقامات بازرگانی برزیل شرکت داشتند و در طول اقامتشان در تهران با طرف های ایرانی خود در زمینه های فلزات، مواد غذایی، کاغذ، چوب، منسوجات و تجهیزات راه آهن مذاکراتی به عمل آوردند که نتایج آن بسیار سودمند بود.» وی اضافه کرد: «در پایان این سفر قراردادی به امضا رسید که میزان آن حدود ۱۳۰ میلیون دلار است.» وی در پایان گفت: «از سوی دیگر مقامات نفتی برزیلی که همراه این هیئت بودند، با مسئولان وزارت نفت کشورمان مذاکراتی انجام دادند که منجر به عقد قرارداد نفتی بزرگی شد. بر اساس این قرارداد از دو هفته دیگر تحویل نفت از سوی جمهوری اسلامی ایران به کشور برزیل آغاز خواهد شد.» (۱)

به دنبال پیشروی نیروهای اسرائیلی در غرب بیروت و تصرف کامل این شهر، امروز خبرگزاری های مختلف گزارش دادند، نیروهای اسرائیلی، فالانژها و نیروهای سعد حداد در اقدامی بی سابقه صدها نفر از آوارگان فلسطینی را در اردوگاه های صبرا و شتیلا- و برج البراجنه، به طرز فجیعی قتل عام کردند. خبرگزاری یونایتدپرس از بیروت گزارش داد: «بنا به گزارش خبرنگارانی که از اردوگاه های آوارگان فلسطینی دیدن کردند، شبه نظامیان راست گرای لبنانی ظرف ۳۶ ساعت گذشته، صدها نفر مرد، زن و کودک فلسطینی را در اردوگاه آوارگان فلسطینی قتل عام کردند. اجساد این افراد در گروه های ده نفری یا بیشتر در خرابه های این اردوگاه انباشته شده بود. این اردوگاه ها تا چندی پیش محل زندگی هزاران تن از غیرنظامیان فلسطینی بود. این خبرنگاران گفتند، بولدوزرها در تلاش برای پنهان کردن اجساد، آنها را زیر آوار کردند و علی رغم این مسئله، پاهای اجساد از میان آوار بیرون آمده بود. علاوه بر گزارشاتی مبنی بر کنترل این اردوگاه ها توسط فالانژیست ها در هنگام قتل عام، گزارشات دیگر حاکی از آن است که اعضای شبه نظامیان وفادار به سعد

حداد - سرگرد شورشی - روز جمعه در این ناحیه بوده اند. این اردوگاه ها تا زمان اشغال سه روز قبل بیروت توسط اسرائیل تحت کنترل ارتش لبنان بودند. نیروهای فالانژیست که با اسرائیلی ها همکاری می کردند، روز جمعه در ورودی اردوگاه را بستند و با دور کردن مردم از این ناحیه سعی کردند صدای رگبار به گوش خبرنگاران و مردم نرسد.» در گزارش یونایتدپرس آمده است: «خبرنگاران گفتند غیرممکن است که بتوان میزان دقیقی از تعداد کشته شدگان فلسطینی به دست آورد، زیرا اجساد در محدوده وسیعی انباشته شده بود.» یونایتدپرس می افزاید: «یک خبرنگار اسکاندیناویایی می گوید، لودرهایی مشاهده کرده است که اجساد فلسطینی ها را به نقاط نامعلومی حمل می کردند.» به گفته این خبرگزاری: «دو تن از خبرنگاران یونایتدپرس که صبح امروز وارد اردوگاه شتیلا شدند، هریک بیش از یک صد قربانی این قتل عام را شماره کردند. هیچ مرد مسلح یا محافظی در اردوگاه دیده نمی شود و هیچ کس زنده باقی نمانده بود که ماقع را بیان کند.»

خبرگزاری فرانسه نیز گزارش داد: «داود کلوتی نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) در استکهلم گفت: در قتل عام دو اردوگاه شتیلا و برج البراجنه، جمعاً بیش از یک هزار و چهارصد فلسطینی توسط سربازان اسرائیلی و نیروهای راست گرای مسیحی کشته شدند. کلوتی گفت: نیروهای سعد حداد افسر شورشی ارتش لبنان نیز در این قتل عام شرکت داشتند. وی افزود: قتل عام اندکی پس از نیمه شب جمعه صورت گرفت و قربانیان پس از آنکه در پای دیوار قرار داده شدند، تیرباران گردیدند. نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین در استکهلم گفت: نیروهای اسرائیلی که این اردوگاه را محاصره کرده بودند، از ورود خبرنگاران خارجی به داخل آنها جلوگیری به عمل آوردند.»^(۱)

در همین حال در تل آویو سخن گوی ارتش اسرائیل گفت: «شرکت راست گرایان فالانژ لبنانی در قتل عام فلسطینی ها را نه تأیید می کند و نه تکذیب.» وی در مورد شرکت نیروهای سعد حداد در این قتل عام نیز گفت: «در این باره خبر دقیقی ندارد.»^(۲)

ص: ۴۰۰

۱- ۲۶. همان، ص ۳؛ و- روزنامه اطلاعات ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص آخر.

۲- ۲۷. مأخذ ۱۹، ص ۳.

واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری یونایتدپرس در این باره گزارش داد: «دولت اسرائیل می گوید اکنون از آنچه در اردوگاه ها اتفاق افتاده اطلاع ندارد. (۱) حتی سربازان محافظ اطراف صبرا و شتیلا می گویند که نمی دانند که در چند صد متری آنها چه می گذرد. اما افسران ارتش لبنان که از ذکر نام خود خودداری کردند، گفتند، مشاهده کردند که اسرائیلی ها منورهایی به آسمان فرستادند تا راه برای فالانژها روشن کنند. آنها صدای گلوله هایی شنیدند و دیدند که آن افراد به داخل اردوگاه وارد می شوند ولی اسرائیلی ها وارد نمی شوند. یک افسر اسرائیلی که در چند صد متری مدخل صبرا قرار داشت گفت: "من چیزی نمی دانم و اگر هم می دانستم به شما نمی گفتم." خبرنگاران که سعی داشتند به صبرا و شتیلا وارد شوند، می دانستند که غیرممکن است بدون دیده شدن توسط اسرائیلی ها به اردوگاه نزدیک شوند درحالی که تعداد زیادی از سربازان اسرائیلی ایستاده و تقاضای برگ شناسایی می کنند. یکی از افسران ارتش لبنان در رأس تپه ای مشرف به صبرا گفت: فلسطینی ها باز می گشتند زیرا ارتش لبنان آنجا بود و آنها را می شناختند و فکر می کردند آنجا امن است. دولت امریکا به عوان طرف توافقی که فیلیپ حبیب [نماینده ویژه دولت امریکا در مسائل لبنان] فراهم آورد، تضمین کرده بود که غیرنظامیان فلسطینی که در اردوگاه های بیروت باقی می ماندند، پس از خروج مبارزان فلسطینی، آسیبی نخواهند دید.» (۲)

واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه از ژنو گزارش داد: «در پی اعلام کشتار غیرنظامیان فلسطینی در اردوگاه های غرب بیروت کمیته صلیب سرخ جهانی با ارسال پیامی خواستار متوقف شدن کشتارها در پایتخت لبنان شد. بر اساس گواهی های نمایندگان کمیته صلیب سرخ جهانی در بیروت صدها زن و کودک و سالمند در محلات شتیلا در بیروت کشته شده اند و اجسادشان در خیابان ها روی هم افتاده است. کمیته صلیب سرخ جهانی همچنین اطلاع داد که [بعضی از] زخمی ها روی تختشان در بیمارستان ها به قتل رسیده اند و زخمی های دیگر و پزشکانی نیز روبرو شده اند. در روزهای ۱۷ و ۱۸ سپتامبر [۲۶ و ۲۷ شهریور] نمایندگان کمیته صلیب سرخ در بیروت دو بیمارستان را - که در این شرایط نمی توانستند به کار ادامه دهند - تخلیه کرده بودند. این تخلیه هنگامی صورت گرفته بود که سایر بیمارستان های بیروت انباشته از زخمی ها و

ص: ۴۰۱

۱- آریل شارون وزیر جنگ اسرائیل، چهل روز پس از این واقعه اعتراف کرد که به فالانژیست های لبنان اجازه ورود به اردوگاه های صبرا و شتیلا را داده است. وی اضافه کرد که اعضای دولت مناخیم بگین با این امر موافق بوده اند. [روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۱، ص ۱۶]

۲- ۲۸. روزنامه اطلاعات، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص آخر.

کشته شدگان بود. ... کمیته صلیب سرخ جهانی در پیام رسمی از جامعه بین المللی دعوت کرد برای متوقف کردن بی درنگ کشتار غیرقابل تحملی که هم اکنون در بیروت جریان دارد و تمامی سکنه شهر قربانی آن هستند و برای محافظت از زخمی ها و کسانی که از آنان پرستاری می کنند، مداخله کند.»^(۱)

سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) نیز از جامعه جهانی خواست تجاوز جدید اسرائیل در لبنان را متوقف سازد. به گزارش خبرگزاری تانیوگ، ساف در بیانیه ای که در تونس منتشر شد، تأکید کرد: «تجاوز اسرائیل در غرب بیروت متوجه ملت لبنان و اردوگاه های آوارگان فلسطینی است و هدف اسرائیل از ادامه جنگ نابودی کامل ملت فلسطین است.»^(۲)

۴۰۹

در ادامه پناهندگی مردم عراق به جمهوری اسلامی ایران امروز نیز ۱۰ نفر دیگر از مسلمانان عراقی که از جور و ستم روزافزون رژیم صدام به تنگ آمده بودند، از مرزهای غربی ایران وارد و تقاضای پناهندگی کردند. در بین این افراد که از اهالی سلیمانیه هستند، یک کشاورز، یک کارمند و یک دانشجو قرار دارند.^(۳)

۴۱۰

در ادامه عزیمت نیروهای داوطلب مردمی به جبهه های جنگ امروز کاروان های رزمی، تخصصی و امدادی از شهرهای اردبیل، خلخال، مشکین شهر، گرمی، پارس آباد مغان، یاسوج، امامشهر، ساری، مبارکه، شیراز، شیروان، طبس، مشهد، کازرون، کاشان و تعدادی از شهر های استان های گیلان و مازندران عازم مناطق جنگی شدند.^(۴)

ص: ۴۰۲

۱- ۲۹. همان.

۲- ۳۰. همان.

۳- ۳۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۴- ۳۲. همان، ص ۴.

ارتش عراق همچنان مناطق مسکونی ایران را گلوله باران می کند. امروز بر اثر گلوله باران مناطق مسکونی آبادان بوسیله توپخانه سنگین ارتش عراق، یک تن از مردم عادی شهید و ۲۱ تن دیگر زخمی شدند و خسارت هایی نیز به مناطق مسکونی وارد آمد. (۱)

همچنین توپخانه های سنگین ارتش عراق امروز روستاهای اطراف پیرانشهر را گلوله باران کردند که در نتیجه آن ۴ تن از اهالی روستای "چپانه" مجروح شدند. (۲)

به رغم تهدیدهای عراق مبنی بر حمله به تأسیسات نفتی ایران در جزیره خارک و کشتی هایی که در این منطقه تردد می کنند و به دنبال گفته مسئولان ایرانی درباره ارایه تسهیلات بیمه به نفت کش هایی که به مقصد خارک آمدوشد می کنند، روزنامه عرب نیوز چاپ جده از کاهش حق بیمه و آسانی رفت و آمد به جزیره خارک خبر داد. این روزنامه نوشت: «هزینه کرایه تانکهای نفت کش دریایی کاهش یافته و صاحبان این نفت کش ها تمایل بیشتری جهت رفت و آمد به مناطقی که توسط عراق منطقه جنگی اعلام شده نشان داده اند.» (۳)

در جریان حمله عناصر مسلح غیرقانونی به گروهان ژاندارمری سد بوکان (سد شهید کاظمی)، ۱۲ تن از پرسنل ژاندارمری مجروح شدند که حال ۸ تن وخیم است. از مهاجمان نیز ۵ تن کشته شدند.

همچنین بر اثر برخورد یک خودروی ارتش جمهوری اسلامی ایران با مینی که عناصر مسلح غیرقانونی در ارتفاعات هنگ آباد در جنوب پیرانشهر کار گذاشته بودند، ۱۴ سرباز سرنشین این خودرو، مجروح شدند. (۴)

۱-۱. سند شماره ۱۲۵۶۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، واحد عملیات سپاه پاسداران آبادان، اطلاعات عملیات، شماره ۴۵۲، ۲۸/۶/۱۳۶۱.

۲-۲. سند شماره ۴۳۹۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵، به مرکز فرماندهی، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

۳-۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۵، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۴، جده - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۶/۱۳۶۱.

۴-۴. سند شماره ۴۳۹۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، به فرماندهی ستاد مرکزی

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۸/۶/۱۳۶۱.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران در عملیاتی مشترک در منطقه ای در جنوب و جنوب غربی تکاب، ۱۴ روستای این منطقه را پاک سازی کردند. در این عملیات با وارد آمدن تلفاتی به عناصر مسلح غیرقانونی، تعداد زیادی از انواع سلاح و مهمات آنان به دست نیروهای خودی افتاد. بر اساس این گزارش، در این عملیات روستاهای "حیدرآباد"، "تازه آباد"، "نهال کبود"، "هوران"، "تپه لوز"، "کله کزان"، "علی آباد"، "کوروباباعلی"، "کاتی لر"، "علیزاده"، "قلعه کاو"، "صالح آباد" و "وحید سور" پاک سازی شدند. (۱)

قرارگاه حمزه سید الشهداء(ع) نیز در ادامه عملیات پاک سازی محور پیرانشهر، امروز روستای پسوه از بزرگترین روستاهای منطقه پیرانشهر را پاکسازی کرد. در این عملیات ۳۵ تن از عوامل مسلح غیرقانونی کشته یا زخمی شدند و چندتن نیز به اسارت درآمدند. (۲)

امروز ۱۹ تن از عناصر مسلح غیرقانونی با اسلحه هایشان خود را به سپاه پاسداران بانه معرفی و درخواست امان نامه کردند. ۱۰ تن از این افراد عضو گروه "شیخ جلال" و ۹ تن نیز عضو گروه "خبات" بودند. (۳)

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی زنجان، ۳ نفر از عناصر فعال سازمان مجاهدین خلق به اعدام محکوم شدند و حکم دادگاه درباره آنها به اجرا درآمد. روزنامه کیهان اسامی و جرایم آنها را به این شرح اعلام کرد: ۱- م.ح فرزند احمد، به جرم فعالیت به نفع منافقین در فاز سیاسی و نظامی، رابط بین افراد مسلح و سران سازمان، پشتیبانی و تدارک تروریست ها، تحویل اسلحه به تیم های ترور سازمان و ترور مردم بی گناه با اسلحه هایی که وی به عناصر نظامی سازمان تحویل داده است. ۲- م.الف فرزند ابوالحسن، ساکن زنجان به جرم فعالیت در فاز سیاسی و نظامی، قبول مواضع سازمان بعد از اعلام جنگ مسلحانه و اقدام مسلحانه برای براندازی جمهوری اسلامی ایران. ۳- م.ک به جرم فعالیت در فاز سیاسی و نظامی، فعالیت نظامی تا هنگام دستگیری، شرکت در خانه های تیمی و ترور مردم، قبول مواضع سازمان منافقین بعد از اعلام جنگ مسلحانه و استفاده از اسلحه و اقدام برای براندازی جمهوری اسلامی ایران. دادگاه این افراد را باغی و محارب شناخته و به اعدام محکوم کرده است. (۴)

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع و رئیس مجلس شورای اسلامی در دیدار با "رژه مارتن" سفیر بلژیک در ایران، بر تحقق شرایط ایران برای پایان یافتن جنگ تأکید کرد. وی ضمن تشریح مواضع جمهوری اسلامی ایران در خصوص خاتمه جنگ تحمیلی، گفت: اگر شرایط ما برای خاتمه جنگ پذیرفته نشود، خواسته هایمان را به زور می گیریم.

- ۱-۵. روزنامه کیهان، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳.
- ۲-۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۳-۷. مأخذ ۵، ص ۱۳.
- ۴-۸. روزنامه کیهان، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

رئیس مجلس شورای اسلامی همچنین درباره گسترش مبادلات دو کشور گفت: ما خواهان مبادلات عادلانه هستیم و ترجیح می دهیم روابط اقتصادی مان را با کشورهای که طمع استعماری ندارند و طالب روابط مساوی هستند، توسعه دهیم و ما با آنها رابطه سالم انسانی بر اساس مبادلات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی داشته باشیم. (۱)

۴۱۷

سرپرست ستاد تبلیغات جنگ، جزئیات برنامه های هفته جنگ را اعلام کرد. دکتر کمال خرازی در مصاحبه ای به مناسبت آغاز هفته جنگ، با اشاره به مردمی بودن انقلاب و حضور فعالانه مردم در جنگ، برنامه های هفته جنگ را برشمرد. این برنامه ها عبارت بودند از: برپایی مراسم رژه، مانور نظامی، تجلیل از شهدای جنگ، ملاقات با مجروحان جنگ و برپایی نماز وحدت نیروهای مسلح. مسؤل تبلیغات جنگ همچنین درباره برنامه های نمایندگی های ایران در خارج از کشور دز طول هفته جنگ گفت: حدود ۳۰ نمایشگاه برای نمایندگی ها تهیه و توسط وزارت خارجه برای آنها ارسال شده است که انشاءالله ضمن برپایی نمایشگاه هایی در خارج، سفرا و کارداران ما نیز با شرکت در مصاحبه ها مواضع به حق جمهوری اسلامی ایران را تشریح خواهند کرد. (۲)

۴۱۸

به دنبال درخواست آیت الله موسوی اردبیلی مبنی بر گزارش اقدامات دستگاه های اجرایی در مقابله با فعالیت های تروریستی و دستور میرحسین موسوی نخست وزیر در این خصوص، آقای ناطق نوری وزیر کشور، در مصاحبه ای مطبوعاتی به دلایل روی آوردن سازمان مجاهدین خلق در ترور مردم، کارنامه نیروهای خودی برای مقابله با این سازمان و هماهنگی های انجام شده بین نیروهای مختلف امنیتی و انتظامی برای مقابله با اقدامات سازمان اشاره کرد. به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی: «حجت الاسلام ناطق نوری سرپرست کمیته های انقلاب اسلامی در ابتدای این مصاحبه ضمن اشاره به توطئه های دشمنان انقلاب و هماهنگی و همراهی این توطئه ها در بُعد خارجی و داخلی اظهار داشت: دشمنان ورشکسته انقلاب اسلامی که در همه محورهای سیاسی، نظامی و اقتصادی با شکست مواجه شده اند، دست به یک سلسله تلاش های مذبحانه زده اند. این تلاش ها در بُعد خارجی بعد از شکست ارتش صدام شامل بمباران مناطق مسکونی و در بُعد داخلی شامل ترورهای کور می شود. حجت الاسلام ناطق نوری در مورد توطئه های داخلی، ترورها و بمب گذاری های منافقین اضافه کرد: وقتی که خانه های تیمی یکی پس از دیگری توسط پاسداران انقلاب کشف می شود و مزدوران امریکایی تعادلشان بهم می خورد، ناگزیر می شوند برخلاف شعارهای کاذب خود دست به اعمال دیوانه واری بزنند و همان خلقی را که به دروغ طرفداری از آن را می کردند، در مناطق فقیرنشین و محروم تهران به شهادت برسانند. این

ص: ۴۰۶

۱- ۹. مأخذ ۵، ص ۱۵.

۲- ۱۰. همان، ص ۳.

نشان می دهد که آنها از مردم هم قطع امید کرده اند و درست در همین رابطه است که می بینیم منافقین دست به ترور یک پیرمرد آلبالوفروش، ترور یک قصاب، ترور یک پیرمرد و ترور یک نفر که در نماز جمعه یا دعای کمیل شرکت می کند، می زند. اینها همه حکایت از قطع امید آنها از مردم می کند. وی در ادامه صحبت هایش اظهار داشت: منافقین به گمان باطل خود فکر می کنند که با این گونه اعمال می توانند در بین مردم رعب و وحشت ایجاد کنند و آنها را از صحنه خارج سازند، اما به قول معروف کور خوانده اند. ما عملاً می بینیم در تشییع جنازه سه پاسداری که به دست منافقین شکنجه شدند، چگونه مردم شرکت می کنند و حضور فعال دارند یا بعد از بمب گذاری خیابان خیام آنچنان مردم از همان شب به آنجا ریختند که در آن وقت مسئولین با من تماس تلفنی گرفتند که ما مردم را چگونه متفرق کنیم. اینها نشان می دهد که مردم با این ترورها از صحنه بیرون نمی روند.

سرپرست کمیته های انقلاب اسلامی در پاسخ به سؤالی در مورد عملکرد کمیته های انقلاب و مبارزه با ضد انقلابیون اظهار داشت: به نظر من این نهاد روئیده از انقلاب و اولین نهاد انقلابی ما مظلوم واقع شده و در قبال خدماتی که ارائه داده و زحماتی که متحمل شده است، ناشناخته مانده است. اگرچه پاسداران کمیته ها برای خدا کار می کنند و اجرشان را نیز از خدا می خواهند ولیکن آن طور که باید و شاید کمیته ها فعالیت هایشان مطرح نشده و به نظر من برخلاف گفته امام، کمیته ها آنچه را که داشتند، ارائه ندادند و یا ارائه نشده است، وی افزود: از آن زمانی که من به کمیته آمده ام شاهد فداکاری های برادران پاسدار بوده ام که به اختصار تنها به گوشه ای از عملکرد پاسداران کمیته انقلاب اسلامی در هفته گذشته اشاره می کنم که هم در اینجا جواب رئیس دیوان عالی کشور را داده باشم و هم گوشه ای از خواسته هایی را که جناب نخست وزیر مطرح کرده اند، پاسخ گو باشم. از تاریخ ۱۴/۶/۱۳۶۱ تا ۲۲/۶/۱۳۶۱، در خلال این هشت، روز کمیته های انقلاب اسلامی عملکردش اجمالاً به شرح زیر است: توسط کمیته منطقه ۲، ۸ نفر منافق و عامل گروهک ها دستگیر شده است و کمیته منطقه ۳، ۸ نفر؛ کمیته منطقه ۴، ۴ نفر؛ کمیته منطقه ۵، ۴ نفر؛ کمیته منطقه ۷، ۹ نفر؛ کمیته منطقه ۸، ۱۳ نفر؛ کمیته منطقه ۹، ۲۴ نفر؛ کمیته منطقه ۱۰، ۵ نفر؛ کمیته منطقه ۱۱، ۱۳ نفر؛ کمیته منطقه ۱۲، ۴ نفر و کمیته منطقه ۱۴، ۱۴ نفر را

دستگیر کرده اند که باید اضافه کنم ۲۵ منافق توسط برادران پاسدار واحدهای گشتی کمیته و ۳۲ منافق دیگر نیز توسط پاسداران مستقر در کلانتری ها دستگیر شده اند که در بین آنها از مسئولین رده بالای گروهک منافقین و عوامل ترورهای اخیر کسبه و مجریان شکنجه و به شهادت رساندن ۳ پاسدار کمیته مرکزی نیز به چشم می خورد.

حجت الاسلام ناطق نوری در مورد هماهنگی و یکپارچه کردن فعالیت های نیروهای سپاه، کمیته، بسیج و شهربانی گفت: این نیروها به میزان چشمگیری فعالیت هایشان با یکدیگر هماهنگ است، اما یکی از اقداماتی که ما در شورای امنیت کشور انجام دادیم، تشکیل ستاد عملیات مشترکی از کمیته، سپاه و شهربانی بود که هم اکنون مشغول فعالیت هست. وی اضافه کرد: کار دیگر ما تقسیم کار بر اساس اساسنامه های جدید است که الحمدلله اساسنامه سپاه به تصویب رسید و اساسنامه کمیته ها نیز تنظیم و به وزارت کشور داده شده که تا چند روز دیگر تقدیم هیئت دولت می شود. وزیر کشور و سرپرست کمیته های انقلاب اسلامی آنگاه در پاسخ به این سوال که شما برای جلوگیری از بمب گذاری و ترورهای عوامل امریکا چه توصیه هایی دارید، اظهار داشت: با توجه به ضربه ای که گروهک ها به خصوص منافقین خورده اند، آنها از هیچ عملی فروگذار نخواهند کرد. بنابراین لازم است ملت ما با این مسائل هوشیارانه برخورد کند و من در این رابطه چند توصیه دارم. اول به اعضای نهادهای انقلابی و انتظامی که در رفت و آمدهایشان دقت داشته باشند و در خیابان ها و کوچه ها هوشیاری خود را حفظ کنند و دوم به امت حزب الله که در خانه و محل های کسبشان دقت و هوشیاری خود را حفظ کنند، اگر یک موتوری یا یک شخص ناشناس در منطقه شان پیدا شد، یا جلو خانه همسایه اگر می بینند شخص مشکوک و یا ناشناس پیدا شد، مسئله را زیر نظر بگیرند. یعنی واقعاً مواظب باشند و حضور پیدا کنند. طبیعی است یک عامل مهمی که این گروهک ها را در کارهایشان فلج می کند حضور مردم است. اگر مردم در صحنه حضور داشته باشند که اکثراً هم دارند ولی در این موقع بیشتر حضور داشته باشند، قطعاً درصد این جنایت ها به میزان بسیار زیادی پایین می آید و ثالثاً برادران و خواهران که در خانه هستند، دیده شده که این گروهک ها با لباس سپاه و یا کمیته آمده و یا با کارت شناسایی جعلی دادستانی به خانه ها می آیند. البته قرار شده تلفن هایی و مراکزی را اعلام کنیم که هرگاه کسی به درب منزلی آمد و حکمی داشت، بلافاصله با این شماره تلفن ها تماس گرفته و از صحت و درستی کارت شناسایی و حکم او اطمینان پیدا شود، تا مردم گول کارت شناسایی و یا ظاهر افراد را نخورند و انشاءالله این شماره تلفن ها از طرف دادستانی و کمیته به زودی اعلام خواهد شد.

حجت الاسلام ناطق نوری در مورد اساسنامه کمیته ها گفت: این اساسنامه از مدت ها قبل در زمان سرپرستی آیت الله مهدوی کنی آماده شده است و اخیراً تقدیم وزارت کشور شد تا تقدیم دولت و مجلس بشود، اما آنچه را که در آینده کمیته باید انجام بدهد، نقش اصلی اش

مبارزه با ضدانقلاب و حفظ انتظامات شهری است که جزئیاتش را باید مجلس شورای اسلامی مشخص بکند. سرپرست کمیته های انقلاب راجع به کمبود امکانات کمیته ها گفت: کمیته ها در انقلاب بسیار مظلوم و غریب قرار گرفته اند و از نظر امکانات نیز کمبود هایی دارند و حتی توجه به برادران پاسدارمان نشده، اگرچه دوستان ما به بُعد مادی قضیه توجه ندارند، اما اسلام هم این طور نیست که یکسره مسائل معنوی را لحاظ نکند و به مادیت نرسد و انسان و زندگی در اسلام دو بُعدی است، بُعد مادی و بُعد معنوی. به دنیا باید رسید تا اندازه ای که به آخرت لطمه نخورد، بلکه پل و مکملی برای آخرت باشد و ما تصمیم داریم که به این بُعد توجه کنیم و به وضع برادران پاسدارمان در کمیته های انقلاب اسلامی برسیم و همانند سپاه انشاء الله امکانات در اختیارشان قرار بدهیم. وزیر کشور در مورد دو ارگان شهربانی و ژاندارمری که در رابطه با وزارت کشور هستند، اظهار داشت: ژاندارمری با انتخاب سرهنگ کوچک زاده یک دگرگونی پیدا کرده است و هم اکنون در کردستان و آذربایجان غربی برادران ژاندارم ما دوشادوش سپاه حضور فعال دارند. وی افزود: در شهربانی هم تغییراتی داده شد، از جمله معاونت های انتظامی و همچنین مسئول اطلاعات را در شهربانی از برادران پاسدار گذاشتیم و این یک گام مهمی در شهربانی ما بود که معاونت انتظامی شهربانی کل کشور یکی از برادران پاسدار شد و همچنین از مرکز هم تجاوز کردیم و در استان های دیگر نیز این کار را کردیم که بسیار خوب عمل کرده و همدیگر را جذب کردند و یک تحول و دگرگونی در آن ایجاد شده است. همچنین در اداره مبارزه با مواد مخدر یک تحول کمی و کیفی قابل توجه در آنجا شده است و نیروهای بسیار زیادی که آنجا بودند عده ای از آنها بازنشسته شدند. عده ای منتقل شدند و نیروی جوانی را آنجا جایگزین کردیم. همچنین در اداره آگاهی از ۶۰۰ نفر پرسنل بیش از ۱۰۷ نفر اینها شناسایی شده اند که کنار گذاشته می شوند و نیروی جوان انقلابی انشاء الله در آنجا فعالیت خواهند کرد. وزیر کشور در مورد فعالیت های کمیته در هفته جنگ اظهار داشت: در این هفته برادران پاسدار برنامه هایی دارند از جمله شرکت در رژه ها، اعزام گروهی به جبهه و شرکت در نماز وحدت که در ۵ مهرماه برگزار خواهد شد. وی افزود: در این هفته حفاظت تهران و حومه با همکاری شهربانی بر عهده پاسداران کمیته خواهد بود.

وی در پاسخ به سؤال دیگری که در مورد استفاده بیشتر از برادران بسیج سپاه در امر انتظامات شهر اظهار داشت: جلساتی با شورای مرکزی سپاه تشکیل داده ایم تا کارهای کمیته را با سپاه و بسیج بیشتر هماهنگ کرده و از بسیج در امر انتظامات و حفاظت شهر استفاده کنیم که به زودی به مرحله اجرا در خواهد آمد. سرپرست کمیته های انقلاب در مورد انفجار خیابان خیام گفت: آنقدر ابعاد این جنایت وسیع است که تاکنون هیچ گروهی حاضر نشده است مسئولیت آن را قبول کند، اما مدارکی در این رابطه به دست آورده ایم که پس

از بررسی نتایج آن را اعلام خواهیم کرد. وزیر کشور در پاسخ به سؤالی در مورد انتخابات میان دوره ای مجلس شورای اسلامی و انتخاب خبرنگار گفت: انتخابات میان دوره ای مجلس پس از تشکیل هیئت های نظارت بر انتخابات از طرف شورای نگهبان انشاءالله در ماه محرم برگزار خواهد شد. وی اضافه کرد: انتخابات خبرنگار هم چون باید به اجازه مقام رهبری انجام گیرد، پس از موافقت امام هم زمان با انتخابات میان دوره ای انجام خواهد گرفت. حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور و سرپرست کمیته های انقلاب اسلامی در پایان مصاحبه با اشاره به تبلیغات مسموم رسانه های غربی در مورد انتخاب ایشان به سرپرستی کمیته ها گفت: انتخاب من تنها به این دلیل بود که مجلس شورای اسلامی فعالیت کمیته ها را زیر نظر وزارت کشور قرار داد، تا کمیته کانال ارتباطی با مجلس شورای اسلامی داشته باشد. وی تأکید کرد که کمیته ها بدون اینکه با ارگان های دیگر ادغام بشود، به عنوان یک نهاد انقلابی مستقل به کار خود ادامه خواهد داد. (۱)

۴۱۹

امام خمینی رهبر جمهوری اسلامی ایران در سخنانی، طرح فاس را بیمه کردن رژیم اشغالگر قدس دانستند و اقدامات اخیر رژیم صهیونیستی را در قتل عام آوارگان فلسطین در اردوگاه های "صبرا" و "شتیلا"، محکوم کردند.

امام خمینی که در جمع مسئولان فرهنگی کشور سخنرانی می کردند، ابتدا بر اهمیت تهذیب و تزکیه در کنار آموزش تأکید کرده و اظهار داشتند: «گرفتاری ها همه برای این است که اعوجاج اخلاقی و تهذیب نفس در کار نبوده است. ... این همه مصیبت هایی که وارد می شود بر مظلومان در تمام دنیا، ... و هرچه به سر بشر می آید از علم می آید؛ علم بدون تهذیب. ... الآن ما از دست علمای این دو ابرقدرت داریم رنج می کشیم. برای اینکه، آنها علمای فاسد، علمای سوء هستند.»

ایشان با اشاره به اجلاس فاس گفتند: «شما می دانید که در فاس چه گذشت؟ و بعد از او اسرائیل چه کرد؟ راجع به فاس خیلی حرف زده شده است. من آنها را دیگر تکرار نمی کنم. راجع به یک کلمه من صحبت می کنم که آیا این بندی که، بند هفتم که ادعا می شود، بعضی از آنها ادعا می کنند که اسرائیل به رسمیت شناخته نشده است، آیا شناخته نشده است؟ یا فقط شناخته شده است، یا شناخته شده با یک امر زائد؟ وقتی که کشورهای اسلامی می نشینند با هم و از شورای امنیت می خواهند که بیاید و امنیت را در همه کشورهای منطقه، امنیت را در اینجاها تأمین بکند، اسرائیل از کشورهای منطقه نیست؟ هست؟ ... خوب، وقتی شما همه گفتید که باید اسرائیل همان طوری که [امنیت] حجاز، همان طوری که [امنیت] لبنان، همان طوری که [امنیت] جاهای دیگر تأمین بشود و امنیت باشد، به طوری که اگر یکی شان بخواهند به دیگری تعدی بکنند، شورای امنیت جلوی شان را

ص: ۴۱۰

بگیرد، این معنایش این است که اگر یکی بخواهد به این اسرائیل صدمه ای بزند، یکی بخواهد علیه او کاری بکند، شورای امنیت باید به حکم همه این آقایانی که در فاس جمع شدند، باید جلوی او را بگیرد. این بیمه کردن اسرائیل است، زائد بر شناسایی. شناسایی این است که خوب شما هم یکی از ممالک هستید و خودتان هم حکومت دارید و خودتان چه، این شناسایی! اما زائد بر شناسایی، بیمه کردند این اسرائیل را؛ و اسرائیل بعدش چه کرد؟ بعدش در مجلس اسرائیل گفته شد که اصل این طرح ارزش نظر ندارد. ارزش اینکه ما بخوانیم ندارد. دنبالش هم اسرائیل این جنایتی است که همین دو روز متکفل شده (۱) و الآن هم هست. جنایتی که از قراری که بعضی از این آقایان گفتند، امریکا گفته است، قصابی [راه انداخته]. شما ببینید اگر امریکا یک جایی را بگوید قصابی می کنند، اگر سردسته قصاب ها بگوید که قصابی می کنند، چه واقعه ای در آنجا اتفاق افتاده ... آقایان [سران عرب] بیمه کردند این کشوری را که اعتنا به او نکرده؛ و من یک کلمه می خواهم بگویم و آن این است که اگر اسرائیل در تمام عمرش یک راست گفته باشد، همین است که این قرارداد ارزش نگاه کردن ندارد. شما ببینید آقایان مجتمع شدند اسرائیل را بیمه کردند، اسرائیل نه اینکه نمی فهمد این چیزها را، می فهمد اسرائیل را بیمه کردند، شناسایی کردند. حالا یا این هم جزء دروغ های اسرائیل است و بند و بست است، یا راست است. این جمله که این قرارداد و این قطعنامه ارزش نگاه کردن ندارد، صحیح است. چرا ندارد؟ برای اینکه آنهایی که این را امضا کردند ارزش ندارند. اگر ارزش آنها داشتند، می شد که اسرائیل یک همچو کلمه ای بگوید؟ یک همچو توهینی که به هر کس بکند، یک کسی که بگوید اصل حرف های تو ارزش گوش دادن ندارد، نوشته های تو ارزش دیدن ندارد، هر کس به یک آدم عادی یک همچو کند، تا آخر عمرش با او دشمن می شود. این آقایان طرفداری از کسی کردند که به آنها این طور توهین کرده و آنها را این طور تحقیر کرده و

ص: ۴۱۱

دنبالش هم بیروت را و لبنان را و جنوب لبنان را آن طور به آتش کشیده. الان هم در حجاز اجازه نیست که بگویند "مرگ بر اسرائیل"! از "مرگ بر اسرائیل" یک دسته هایی که رفتند و برای اسلام می خواهند شکایت پیش پیغمبر اسلام ببرند، شکایت پیش خدای تبارک و تعالی در خانه او ببرند، نمی گذارند شکایت کنند؛ می گویند، بخورید و صدایتان در نیاید. ای لبنانی ها کتک بخورید، کشته بدهید، لکن نفس نکشید! بیمه کردن اسرائیل این است.» (۱)

۴۲۰

آیت الله منتظری در شروع درس فقه خود با اشاره به حوادث لبنان و کشتار مسلمانان در آن کشور از سستی کشورهای اسلامی در مقابل اسرائیل انتقاد کرد. به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی آیت الله منتظری گفت: «انا لله و انا الیه راجعون با اینکه درس خواندن برای ما خیلی اهمیت دارد، ولی بی تفاوت بودن نسبت به حوادثی که برای مسلمان ها اتفاق می افتد گناهی است بسیار بزرگ. من سمع رجل ینادی یا للمسلمین فلم یجبه فلیس بمسلم.

همان گونه که شنیدید و مطلع هستید مسلمانان در لبنان از زن و مرد پیر و جوان به وسیله صهیونیست ها و عوامل فالانژ به رگبار گلوله بسته شدند و آن طور که گفتند بیش از هزار نفر شهید و بسیاری مجروح گردیدند. متأسفانه آنان خود را سران و زمامداران کشورهای اسلامی به حساب می آورند به جای اینکه در مقابل این حوادث کاری انجام دهند، نیرو و شجاعت خود را در مقابل زائرین بیت الله الحرام به کار برده و پلیس عربستان سعودی حجاج ایرانی را به جرم گفتن مرگ بر امریکا و مرگ بر اسرائیل مورد حمله وحشیانه قرار داده و در مقابل مسلمین اعمال قدرت می نمایند و این در حالی است که قدرت اقتصادی امریکا و غرب به دست اینها است و به وسیله نفت همین کشورهای اسلامی است که امریکا و اسرائیل این جنایات وحشیانه و ضد انسانی را انجام می دهند و هواپیماهای اسرائیل با استفاده از بنزین همین عربستان سعودی پرواز می کنند و بر سر مسلمانان و کشورهای اسلامی بمب فرو می ریزد و با اینکه سلاح نفت بهترین وسیله است برای رودرویی با این جنایات امریکا و اسرائیل و سران مرتجع کشورهای اسلامی با استفاده از آن همه کار می توانند بکنند، ولی مع الوصف به تحریک امریکا کنفرانس فاس را تشکیل می دهند و زمینه شناسایی اسرائیل غاصب و متجاوز را که عامل این همه جنایت و آدمکشی است فراهم می سازند.»

آیت الله منتظری در پایان سخنان خود گفت: «اینها مصیبت هایی بزرگ است برای مسلمین و بالأخره ما هر کدام به مقدار قدرت خود بایستی در مقابل این حوادث واکنش نشان داده اظهار تنفر نموده و فریادمان را به گوش جهانیان برسانیم و اینکه فقط مشغول درس باشیم، ظاهراً گناهی است بس بزرگ.» (۲)

ص: ۴۱۲

۱- ۱۲. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، صص ۴۹۸ تا ۵۰۵.
۲- ۱۳. مأخذ ۱۱، ص ۱۲.

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی در دیدار با گروهی از اعضای حزب جمهوری اسلامی شهرستان امیرکلاهی بابل با اشاره به جنایت اسرائیل در اردوگاه صبرا و شتیلا، گفت: «شما می بینید امروز در گوشه ای از دنیا در غرب بیروت چه فجایعی به بار می آورند، درحالی که در کشورهای عربی نمایندگان بیش از ۱۵۰ میلیون مسلمان دور هم نشستند و مردم لبنان و مردم فلسطین را فروختند و در کاخ های خود نشسته و از دور بمباران های رژیم اشغالگر قدس را تماشا می کنند. اینها بعد از دو ماه در فاس گرد هم جمع شدند و آن قطعنامه را صادر کردند. آنها اگر از همان اطاق کنفرانس فاس یک دستور متحد صادر می کردند و شیرهای نفت خود را با یک پیام رادیویی بر روی امریکا و اسرائیل می بستند، اینها تسلیم می شدند و این حرکت ساده کافی بود که دنیای استکبار بشکند.» رئیس مجلس شورای اسلامی ضمن تشریح جنایات رژیم اشغالگر قدس در لبنان افزود: «آنچه در لبنان پیش آمده، دل سنگ را می شکند و هر درنده ای که بفهمد نمی تواند اشک نریزد. این جنایت کاران صهیونیست، روز گذشته به اردوگاه های فلسطینی های آواره ریختند و زن، کودک، جوان و پیر را قتل عام کردند. آنهایی که خانه هایشان، زندگی شان، مزرعه شان، دام هایشان و هستی شان دست اسرائیلی هاست و در خیمه ها و در زیر چادرها و در کوه ها در جنوب لبنان جمع شده اند و از همه مواهب زندگی فقط زنده اند، از امکانات زندگی به قدری که نمیرند استفاده می کنند. مردمی که این طور زندگی می کنند و همه هستی شان دست اسرائیل غاصب است، آن وقت این متجاوزان صهیونیست ریختند توی اردوگاه های آنها و جنایتی کردند که آدم نمی تواند به زبان ادا کند تا چه رسد که به چشمش ببیند. اینها با این جنایت، هزاران نفر را شهید کردند، برای چه؟ برای اینکه زهر چشمی بگیرند.» وی در ادامه سخنان خود گفت: «رزمندگان فلسطینی که می بایست در آنجا بودند و از آنها دفاع می کردند، با توطئه امریکا و ارتجاع عرب و جنایت کارانی مثل صدام، مبارک، سادات و امثال اینها، اسلحه شان را زمین گذاشتند و رفتند. بنابراین، وقتی حامیان مسلحشان رفتند، اینها، زن، کودک، جوان و همه را قتل عام کردند، تا مبادا فردا یک بچه اسلحه دست بگیرد و آنها را از لبنان بیرون کند، زیرا، حضور آنها را در لبنان، برای خود خطر می دانند.» حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در ادامه سخنان خود خطاب به ریگان گفت: «حالا کار به جایی رسیده که ریگان پیغام می فرستد و اظهار تأسف می کند و اسرائیل را ملامت می کند. کسی که خود اسرائیل را تا کنون تشویق کرده و اسلحه به دست او داده و با قدرت سیاسی خود، رؤسای کشورهای مرتجع عرب را به نفع اسرائیل حرکت داده است، حالا اظهار تأسف می کند؛ در صورتی که مسئول جنایت خود او می باشد و ما باید نسبت به جنایات او اظهار تأسف بکنیم که اینقدر قسی القلب است و چنین انسان هایی را بر سر این مردم محروم و مسلمان مسلط می کند.» (۱)

ص: ۴۱۳

اعضای هیئت مدیره نظام پزشکی و عده ای از اساتید و پزشکان با سابقه کشور با رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار کردند. در این دیدار که دکتر عباس شیبانی و دکتر کاظم سامی نمایندگان مردم تهران در مجلس شورای اسلامی حضور داشتند. دکتر شیبانی مسائل و مشکلات پزشکان و نظام پزشکی کشور در امر معالجه بیماران را یادآور شد و خواهان رهنمودهایی از رئیس مجلس گردید. آقای هاشمی رفسنجانی در سخنانی گفت: «پزشکی در جامعه ما به عنوان یک ضرورت و پزشکان وظیفه شناس نیز به عنوان یکی از مهم ترین ارکان رفع نیاز جامعه ما هستند و اصولاً پزشکان عزیزترین و محبوب ترین فرد در جامعه و اصلح مردم هستند و امروز بخشی از پزشکان خصوصاً جراحان به خاطر زحماتی که در جنگ کشیده اند برای جامعه پزشکی اعتبار نوینی را کسب کرده اند و در دل مردم جای گرفته و محترم شمرده می شوند. ... در حرفه شما بیشتر از هر چیز معنویت عرفان و خلوص اهمیت دارد و ما باید جامعه را با واقعیت های زحمات و حدود و حقوق شما آشنا کنیم و شما نیز باید جلوی اجحاف به بیماران را بگیرید و درد آنان را درمان کنید.» رئیس مجلس شورای اسلامی در پایان یادآور شد: «در این حملات وسیع کسی باور نمی کرد که پزشکان ما بتوانند از عهده درمان مجروحان برآیند، ولی پزشکان و جراحان ما ثابت کردند که مشکل گشا هستند و اکنون نیز پزشکان باید یکی دو ماه از سال را به مناطق محروم بروند، از مناطق خوب هم به طور عادلانه استفاده کنند.» (۱)

به گزارش خبرنگاران اعزامی به مکه معظمه، حجاج ایرانی به نشانه اعتراض به قتل عام آوارگان فلسطینی در اردوگاه های صبرا و شتیلا- و مردم لبنان، عزای عمومی اعلام کردند. بر اساس این گزارش حجاج ایرانی، با استقبال از نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی، در اجتماعی در کنار بعثه نماینده امام، اقدامات رژیم صهیونیستی را در قتل عام مردم فلسطین و لبنان در جنوب لبنان محکوم کردند. در این مراسم پیام اخیر امام به مسلمانان جهان قرائت شد و حجت الاسلام خوئینی ها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی در سخنانی از دولت عربستان سعودی خواست که برای فعالیت های زائران ایرانی محدودیت ایجاد نکنند. (۲)

وی با تأکید بر لزوم وحدت مسلمین و مبارزه با صهیونیزم، با طرح این سؤال که آیا شعار علیه امریکا و اسرائیل جرم است؟ و با اشاره به کشتار مردم فلسطین در اردوگاه صبرا و شتیلا در غرب بیروت به دست اسرائیل، اعلام کرد که در مقام نماینده امام، توانایی بسیج ۵۰۰ هزار نفر از حجاج را برای جنگ با اسرائیل دارد و خطاب به سران کشورهای مسلمان گفت: «شما اگر در مبارزه علیه اسرائیل بپاخیزید و نفت خود را به روی استکبار جهانی ببندید، مسلمین جهان در این مبارزه پشت سر شما خواهند بود.» وی خطاب به پلیس

عربستان سعودی گفت: «شما از دولت خود پرسید که چرا حجاج ایرانی را مجرم می خوانند؟ آیا شعار علیه امریکا و اسرائیل شرک است؟» وی همچنین خطاب به دولت سعودی گفت: «ما در مدینه به شما گفتیم که در فاس به خاطر شناسایی اسرائیل و اهمیت دادن به او تجمع نکنید، حرف ما را گوش ندادید و باعجله طرح های کذایی شناسایی اسرائیل را تصویب کردید و به دنبال آن جزای خود را دیدید؛ زیرا رژیم غاصب صهیونیستی، دیروز در غرب بیروت قتل عام کرد و دستمزد خوش خدمتی شما را داد. اکنون که جنایات اسرائیل را دیدید به ما اجازه بدهید در همین جا با دعوت از حجاج بیت الله الحرام و اجتماع آنها به خاطر مبارزه با اسرائیل، نیروی رزمنده بسیج کنیم. من به عنوان نماینده رهبر میلیون ها مسلمان جهان، امام خمینی و به دستور ایشان می توانم در همین جا از حجاج بیت الله الحرام حداقل ۵۰۰ هزار رزمنده به خاطر جنگ با اسرائیل بسیج کنم و به پشت دروازه های فلسطین اشغالی بفرستم.» نماینده امام در ادامه سخنانش در پاسخ به سخنان اخیر وزیر کشور عربستان که گفته بود، مراسم حج معلوم است چطور باید انجام شود و کسی نباید در این مورد نظر بدهد، گفت: «آقا چه می گویی، آیا به مرجع دینی میلیون ها مسلمان توهین می کنی و برای او تکلیف تعیین می کنی؟ بر مسلمین واجب است که از اسرائیل، امریکا و شوروی ابراز برائت کنند.»

وی در پایان سخنان خود، روز بعد را عزای عمومی اعلام و توصیه کرد، حجاج به خصوص حجاج ایرانی با نصب پارچه سیاه بر سر در کاروان ها، عزای فاجعه اخیر بیروت را برپا دارند. (۱)

۴۲۴

وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران با صدور اطلاعیه ای اشغال غرب بیروت به دست نیروهای اسرائیلی را محکوم کرد. در این اطلاعیه که شب گذشته صادر و در روزنامه های امروز منتشر شد، آمده است:

«جنایت کاران صهیونیست پس از فجایع چند ماهه در جنوب لبنان و علی رغم وعده های دروغین خود مبنی بر عدم اشغال غرب بیروت با مشاهده خشم ملت های مسلمان و اعدام انقلابی عروسک های خیمه شب بازی خود بشیر جُمیل و نتایج ننگین و ذلت بار کنفرانس سران عرب در فاس مراکش دست به تهاجم و جنایت دیگری زدند. امریکا و رژیم اشغالگر قدس سرخورده و ناتوان از مقاومت در برابر خواست توده های میلیونی مسلمان و عرب و مایوس از تحمیل و قبولاندن کامل مهره خود فروخته ای چون بشیر جُمیل و خشمگین از این اقدام انقلابی که ضربه ای بود بر پیکر قطعنامه های رسوا و ننگین فاس و پاسخی به خیانت سران وابسته عرب، وحشیانه به غرب بیروت یورش بردند و با همدستی مزدوران فالانتر صدها زن و مرد و کودک بی سلاح و بی دفاع فلسطینی و لبنانی را قتل عام نمودند.»

ص: ۴۱۵

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ضمن محکوم کردن ادامه تجاوز صهیونیستی و اشغال غرب بیروت و همچنین کشتار بی رحمانه ساکنان بی گناه و مسلمان فلسطینی و لبنانی اعلام می دارد:

۱- رژیم صهیونیستی در ادامه استراتژی تسخیر سرزمین های بین نیل تا فرات لحظه ای از حرکت باز نخواهد ایستاد و حرکت های سازشکارانه ای چون کنفرانس فاس همواره با این گونه پاسخ ها از سوی رژیم صهیونیستی مواجه خواهد بود.

۲- نابودی سادات ها و جمیل ها هرگز نقطه پایانی بر خشم انقلابی امت رزمنده اسلام نخواهد بود و بی شک ادامه تجاوزات و جنایات رژیم صهیونیستی و خیانت های یاران مرتجع امپریالیسم و صهیونیسم در منطقه این گونه حرکت های قهرآمیز را تشدید خواهد کرد.»(۱)

۴۲۵

پس از دیدار بی نتیجه صدام حسین و حافظ اسد در کنفرانس فاس و ناامیدی جامعه عرب از اتحاد مجدد عراق و سوریه علیه ایران، امروز رادیو صوت الجماهير عراق در یک تحریف تاریخی آشکار و چشم پوشی از تجاوز سراسری عراق به مرزهای ایران، حافظ اسد را عامل تحریک ایران برای حمله به عراق دانست. این رادیو گزارش داد:

«رژیم حافظ اسد جزئی از مقدمه شروارانه ای بود که ایران را گرفتار جنگ علیه عراق ساخته است و این رژیم بود که بارها از خلال فرستادگانی که به تهران اعزام می داشت و یا در ملاقات های خود با مقامات مسئول ایرانی، تأکید می کرد که عراق جز به یک جنگ دو هفته ای احتیاج ندارد و سپس رژیم انقلابی آن سقوط و جامعه عراق از هم گسسته خواهد شد. ولی پس از گذشت ماه های متعدد از جنگ، حافظ اسد به هیئت ایرانی که با وی در دمشق ملاقات کرده تأکید می کند که کافی است فقط چند هفته به جنگ ادامه دهند و اطلاعاتی که به دست آورده نشان می دهد که انقلاب در عراق به پایان خود نزدیک شده است.

ما به طور قطع می دانیم که رفسنجانی بیش از سایرین به اطلاعات دروغین و ساختگی حافظ اسد علاقه داشته است، لذا به دو علت اساسی است که رفسنجانی از حافظ اسد دفاع می کند و این دو علت عبارت اند از: رفسنجانی بود که در درگیر ساختن ایران در این جنگ سهیم بود و از جمله انگیزه های وی برای این کار، تلاش برای تثبیت گام های خود در مراکز تصمیم گیری [ایران] و خزیدن تدریجی به موضع اول، با اتکا به قدرت های بین المللی [بود] که در تضعیف عراق و ایران منافی دارند و در رأس این قدرت ها، امپریالیسم جهانی، صهیونیسم و عناصر اشباع شده به روح نژادپرستی و توسعه طلبی در ایران قرار دارند. رفسنجانی سعی کرده علل بسیاری را برای توجیه جنگ خلق کند و این علل را بر عهده بسیاری چه به طور مستقیم و چه غیرمستقیم تحمیل کرده است.

ص: ۴۱۶

رفسنجانی می خواهد تصمیم دسته جمعی اعراب که در آن، سیاست تجاوزکارانه ایران را محکوم ساخته اند، از مردم ایران مخفی نگه دارد. حداقل این تصمیم آن است که فاش می کند [امام] خمینی و پیروانش امثال رفسنجانی، ایران را رویاروی تمامی اعراب قرار می دهند، لذا رفسنجانی سعی می کند از این بن بست خارج شود و به قرار گرفتن حافظ اسد در کنار خود فخر می فروشد، ولی آیا حافظ اسد می تواند با مجموع اعراب، ملت و دولت ها برابری کند؟

حافظ اسد کوچک تر از آن بوده و هست که در برابر صدام حسین و کنفرانس سران سخن بگوید و دفاع حافظ اسد مذبحخانه [است] و جز توطئه ای برای دفاع از خود و نقشی که در درگیر ساختن ایران در جنگ [داشته] و تشویق حکام آن به جنگ و به بازی گرفتن حکام اعراب، نبوده است.»^(۱)

۴۲۶

به دنبال قتل عام آوارگان فلسطینی در صبرا و شتیلا در غرب بیروت و انتشار جزئیات دیگری از این فاجعه در خبرگزاری ها، شورای امنیت سازمان ملل در قطعنامه ای این اقدام را محکوم کرد. شدت جنایت به حدی است که نه تنها امریکا را مجبور به محکومیت این کشتار کرد، بلکه اسرائیل و فالانژیست ها نیز سعی بر تبرئه خود در این قتل عام را دارند. در این میان عرفات رئیس ساف بر تلاش های بین المللی خود برای جلوگیری از ادامه کشتار فلسطینیان در بیروت افزود.

خبرگزاری ها امروز جزئیات دیگری از قتل عام فلسطینیان در اردوگاه های آوارگان در غرب بیروت را منتشر کردند. خبرگزاری رویتر گزارش داد: خبرنگاران خارجی افراد مسلح سرگرد حداد و نیروهای فالانژها را خارج اردوگاه های صبرا و شتیلا-مشاهده کرده اند. گزارش ها حاکی است که بولدوزرهای اسرائیلی به داخل اردوگاه برده شده اند و نابودی تمامی ناحیه برای سرپوش گذاشتن به ابعاد قتل عام فلسطینی ها آغاز شده است.

دو خبرنگار امریکایی نیز که از اردوگاه های آوارگاه فلسطینی بازدید کرده بودند نیز در گزارش های خود گفتند، بسیاری از قربانیان در اردوگاه های صبرا و شتیلا پیش از مرگ به شدت شکنجه شده بودند. این خبرنگاران گفتند، دو جسد را مشاهده کرده اند که قسمت هایی از پوست بدن آنها کنده شده بود و کودکانی را نیز دیده اند که به روی بدن آنها جای چاقو دیده می شد. آنها افزودند، چندین جسد را دیده اند که جمجمه آنها شکسته شده بود و چشمان برخی از آنها را درآورده بودند. همه چیز دال بر این است که تکه تکه کردن قربانیان پیش از کشتن آنها صورت گرفته است، زیرا از محل زخم ها خون جاری شده بود. مطبوعات لبنان در شماره های امروز خود عکس هایی از اجساد شکنجه شده انتشار داده اند.

ص: ۴۱۷

۱- ۱۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۴، ۲۹/۶/۱۳۶۱، صص ۲۱ و ۲۲، رادیو صوت الجماهير، ۲۸/۶/۱۳۶۱.

انتشار جزئیات قتل عام در اردوگاه های صبرا و شتیلا باعث شد اسرائیل و فالانژیست ها سعی در تبرئه خود در این قتل عام داشته باشند

خبرنگار خبرگزاری فرانسه نیز نوشت: در خانه ای واقع در انتهای کوچه ای باریک روی تشک های گسترده بر روی زمین در اتاقی کوچک پنج جسد پراکنده است. یک مرد، یک زن، دو پسر بچه و یک نوزاد. آنها تمامی در خواب قتل شده اند. در اردوگاه های آوارگان فلسطینی صبرا و شتیلا در حومه جنوبی بیروت صحنه های هولناک یکی پس از دیگری به چشم می خورد. در خیابان کوچکی پانزده جسد خون آلود با صورت های متورم بر روی هم انباشته است آنها را ابتدا در یک حیاط به مسلسل بسته اند و سپس به خیابان افکنده اند. دیوارهای خانه ها فرو ریخته و اتومبیل ها را با بلدوزر به خانه ها کوبیده اند. در حیاط های کوچک، الایغ ها و اسب های مردم به چشم می خورد. در داخل خانه ها دیگک های غذا هنوز بر سر چراغ های خوراک پزی هستند. بر روی جاده ای خانواده ای که در صدد فرار بوده اند، به گلوله بسته شده اند و یک کودک شیرخواره با پیراهنی قرمز و چشمانی گشاد در آغوش مادرش به خواب مرگ فرو رفته است. کمی دورتر توده ای از اجساد به چشم می خورد. در حدود پانزده نوجوان در اطراف و روی یک وانت بار با سرها و صورت های منهدم شده پراکنده شده اند. جنایت کاران سرهای آنان را نشانه رفته اند. در هر سوی جاده اصلی بین اردوگاه های صبرا و شتیلا، اجساد حتی سالخوردگان بر روی پیاده روها پراکنده است. پیرمردی در کنار چرخ دستی اش به قتل رسیده است.

بنا به اظهار شاهدان تنها اسرائیلی ها محور صبرا و شتیلا را تحت کنترل دارند. کابوس پنجشنبه ساعت ۱۷ به وقت محلی شروع شد. مردانی با لباس های نظامی سبز تیره وارد اردوگاه شدند و ضمن داخل شدن به منازل همه را به مسلسل بستند. مردان، زنان، پیران و کودکانی که موفق به فرار نشدند، همگی با خونسردی و به راحتی قتل عام شدند. روز

جمعه این سربازان اردوگاه را ویران کردند و خانه ها را به دینامیت بستند. غارت کردند و زیر و رو نمودند. به نظر می رسد که فلسطینی ها هیچ مقاومتی نکرده اند، زیرا مسلح نبوده اند و حشت تا صبح شنبه ادامه داشت.

رادیو صدای امریکا به نقل از خبرنگار خود در لبنان گفت: در خیابان اصلی این اردوگاه در مقابل یک مغازه اجساد دو مرد مسن دیده می شود که به آنها از نزدیک شلیک شده و کمی بالاتر از آنان ۶ مرد دیگر به ردیف افتاده بودند. وی در داخل یک خانه، اجساد یک مرد و یک زن و سه کودک را نیز دیده است. خبرنگار رادیو امریکا اضافه می کند: در جریان دیدار از چندین محله و خانه بین ۳۰ تا ۴۰ جسد را مشاهده کرده است، اما اضافه می کند که رد تازه عبور بولدوزرها دیده می شد که بسیاری از قربانیان را با آن به خارج از اردوگاه حمل کرده اند. همه بر این اتفاق نظر داشتند که برای کشتن ساکنین غیرنظامی اردوگاه ها، آنها را در خیابان ردیف کرده و آنان را به گلوله بستند.

در همین حال خبرگزاری فلسطینی وفا گزارش داد: نیروهای اسرائیل تمام منطقه ای را که اردوگاه های فلسطینی صبرا و شتیلا در آنجا قرار دارند، به طور کامل محاصره کرده اند و مانع ورود خبرنگاران می شوند.^(۱)

در بازتاب این ماجرا، امروز شورای امنیت سازمان ملل با انتشار قطعنامه ای این کشتار را محکوم کرد و با توجه به گزارش دبیرکل سازمان ملل در خصوص موافقت لبنان با فرستادن ناظر سازمان ملل به بیروت این موارد را تصویب کرد:

«۱- محکومیت کشتار غیرنظامیان فلسطینی در بیروت.

۲- تأکید مجدد بر قطعنامه های ۵۱۲ (۱۹۸۲) و ۵۱۳ (۱۹۸۲) در خصوص احترام به حقوق جمعیت غیرنظامی و محکومیت هرگونه خشونت نسبت به آنها.

۳- اجازه به دبیرکل سازمان ملل متحد درباره افزایش فوری ۱۰ تا ۵۰ درصد تعداد ناظران این سازمان در بیروت و اطراف آن و تأکید بر استقرار و آزادی عمل آنان.

۴- درخواست از دبیرکل سازمان ملل متحد برای تماس با حکومت لبنان در مورد استقرار فوری ناظران این سازمان جهت تأمین حفاظت از جمعیت غیرنظامی.

۵- درخواست از دبیرکل سازمان ملل برای انجام مذاکرات فوری، خصوصاً با حکومت لبنان، در مورد تصمیمات مکمل این قطعنامه که شورای امنیت ممکن است اتخاذ نماید. این مذاکرات شامل استقرار احتمالی نیروهای سازمان ملل برای کمک به تأمین حفاظت از جمعیت غیرنظامی در بیروت و اطراف آن نیز خواهد بود. دبیرکل سازمان ملل ظرف ۴۸ ساعت آینده در این مورد به شورای امنیت گزارش خواهد داد.

۶- درخواست از تمامی کشورهای عضو برای موافقت با استقرار و انجام وظایف ناظران سازمان ملل. از این نظر به کشورهای عضو یادآوری می شود که طبق ماده ۲۵ آیین نامه، باید تصمیمات این شورا را قبول و عمل کنند.

۷- درخواست از دبیرکل سازمان ملل برای آگاه ساختن فوری و مداوم این شورا از جریان امور.^(۲)

١- ٢٠. مأخذ ١١، ص ٣.

٢- ٢١. مأخذ ٥، ص ٤.

کاخ سفید نیز با انتشار بیانیه ای به نمایندگی از نیروهای چندملیتی در لبنان (امریکا و فرانسه و ایتالیا) یأس و سرخوردگی خود را از "خشونت" در غرب بیروت ابراز داشته و از دبیرکل سازمان ملل خواسته ناظرانی به این شهر بفرستد. این بیانیه به نقل از ریگان کشتار صبرا و شتیلا را نوعی تراژدی و حتی بالاتر از آن توصیف کرد و به نقل از وی آورد: «اسرائیل به قول خود که فرستادن نیرو به بیروت در پی مرگ جُمَیل که به بازگشت آرامش در این ناحیه کمک خواهد کرد، وفا نکرده است. ... من امروز از انتشار خبر قتل عام فلسطینی ها در بیروت وحشت زده شده ام. ... همه مردم شرافتمند باید در خشم و انزجار ما در مورد این کشتارها که زنان و کودکان را نیز در بر گرفته است سهیم شوند. من عمیق ترین تأسف و تسلیت خود را به خانواده های قربانیان و به جامعه فلسطینی ابراز می دارم.»^(۱) ریگان با تأکید بر طرح خود برای صلح در خاورمیانه گفت: «به دلیل این قتل عام خونین ما از مردم لبنان می خواهیم هرچه زودتر برای حمایت از دولت و روند قانون اساسی با هم متحد شوند. این تراژدی وحشتناک لزوم استقرار یک صلح حقیقی را در خاورمیانه ایجاب می کند و ابتکاری که من (ریگان) اول ماه سپتامبر ارائه کردم، توسط دولت امریکا برای رسیدن به این هدف دنبال خواهد شد.»^{(۲)(۳)}

در همین حال اسرائیل مدعی شد، از اهداف فالانژیست ها برای قتل عام فلسطینی ها بی اطلاع بوده است. یک مقام بلند پایه اسرائیلی امروز گفت: «ارتش این کشور به شبه نظامیان فالانژیست لبنان اجازه داد به منظور پاک سازی چریک های سازمان آزادی بخش وارد اردوگاه های فلسطینی شوند و بعد از آنکه متوجه شد که قتل عام در حال انجام است، برای متوقف نمودن آن اقدام کرد.» وی گفت: «سربازان اسرائیلی در بیرون از اردوگاه های صبرا و شتیلا در تیررس آتش قرار داشتند و فقط دو ساعت بعد از آنکه فهمیدند چه واقعه ای در حال انجام است به داخل اردوگاه وارد شدند. ابتدا اسرائیلی ها تلاش کردند نیروهای فالانژیست را با استفاده از بلندگو خارج کنند

ص: ۴۲۰

۱- ۲۲. مأخذ ۱۱، ص ۳.

۲- در این خصوص یک بولتن داخلی سپاه با بیان اینکه امریکا علی رغم لفاظی های ظاهری، از اقدام اسرائیل رضایت دارد، اهداف مشترک امریکا و اسرائیل در عملیات غرب بیروت را در این پنج بند اعلام کرد: ۱- فشار برای اجرا کردن هرچه سریع تر طرح ریگان. ۲- خروج کامل نیروهای فلسطینی از لبنان. ۳- هشدار به سوریه. ۴- خنثی کردن تلاش های جمهوری اسلامی برای ساماندهی شیعیان لبنان. ۵- فراهم کردن زمینه برای انتخاب امین جُمیل به ریاست جمهوری لبنان. [دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۵، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳۸].

۳- ۲۳. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۵، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳۷، خبرگزاری فرانسه.

لیکن بعد مجبور به اخراج راست گرایان با استفاده از زور شدند.» این مقام افزود: «ما حتی به روی آنها آتش گشوده و یکی از آنان را کشتیم!» منابع نظامی اسرائیل ابتدا گفته بودند که فالانژها بدون اطلاع آنها از جنوب شرقی بیروت که در کنترل اسرائیل نیست، وارد اردوگاه های آوارگان شده بودند. این مقام اسرائیلی گفت: «اسرائیلی ها و فالانژها ابتدا در مورد نحوه عملیات پس از ورود شبه نظامیان به اردوگاه ها توافق کرده بودند و قرار بود که عملیات تحت عنوان پاک سازی اعضای سازمان آزادی بخش فلسطین صورت گیرد، لیکن هیچ کس تصور نمی کرد که این مأموریت این گونه سوء تعبیر شود.» یک مقام بلندپایه رژیم صهیونیستی که نخواست هویتش فاش شود اظهار داشت: مقام های اسرائیلی کشتارهای بیروت را محکوم می کنند. این مقام بلندپایه صهیونیستی شبه نظامیان فالانژیست را متهم کرد که مسؤل این کشتارها هستند و تصریح کرد، در پاره ای موارد ارتش صهیونیستی برای جلوگیری از ورود فالانژها به اردوگاه ها تیراندازی کرده است. این مقام تصریح کرد: ما برای تخلیه نیروهایمان از غرب بیروت موافقیم و برای این منظور با ارتش لبنان تماس گرفته ایم زیرا دیگر حضور ما در اینجا ضرورتی ندارد. (۱)

این در حالی است که امین جُمیل برادر بشیر جُمیل (رهبر مقتول فالانژیست ها) و کاندیدای ریاست جمهوری لبنان، در سخنانی کشتار آوارگان فلسطینی را محکوم کرد و گفت: «خسونت تنها خسونت به بار می آورد.» رادیو فالانژیست ها که سخنان امین جُمیل را گزارش می کرد، افزود: «وی از کشورهای عرب و نیروهای بین المللی دوست خواست برای پایان دادن به خون ریزی در لبنان کمک کنند.» سرگرد حداد نیز ادعا کرد نیروهایش در قتل عام زنان و کودکان در اردوگاه های فلسطینی دست نداشته اند. حداد در یک گفت و گوی تلفنی با رویتر گفت: «ما این اقدام وحشیانه را محکوم می کنیم.» (۲)(۳)

در این میان یاسر عرفات رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) از مبارک رئیس جمهور مصر و فهد پادشاه عربستان خواست برای توقف کشتار غیرنظامیان فلسطینی در بیروت مداخله کنند. وی همچنین در پیامی برای فرانسوا میتران رئیس جمهور سوسیالیست فرانسه، از وی خواست به نام خون فلسطینی های بی گناه هرچه زودتر برای جلوگیری از قتل عام این بی گناهان اقدام کند و بخواهد نیروهای رژیم صهیونیستی از

ص: ۴۲۱

۱- ۲۴. مأخذ ۱۱، ص ۳.

۲- رویتر در ادامه گزارش خود می نویسد: خبرنگاران در بیروت افراد مسلح سرگرد حداد را در خارج و اطراف اردوگاه شتیلا مشاهده کرده بودند.

۳- ۲۵. همان.

لبنان خارج شوند. از سوی دیگر میتران رئیس جمهوری سوسیالیست فرانسه جنایت اخیر قتل عام فلسطینی ها را محکوم کرد، اما آن را ناشی از "آرمان خواهی" عاملین این جنایت نامید. وی تأکید کرد، کسانی که مسئولیت چنین اقدام هایی را به عهده دارند برخلاف تصور خود به "آرمان های" خود خیانت می کنند.^(۱)

ساف همچنین با انتشار بیانیه ای در دمشق اسرائیل و امریکا را مسؤل قتل عام فلسطینی ها دانست. ساف در این بیانیه این موارد را خواستار شده است: «۱- تحریم اسرائیل توسط شورای امنیت سازمان ملل. ۲- اقدام فوری امریکا به منظور وادار کردن نیروهای اسرائیلی به عقب نشینی از غرب بیروت و خاک لبنان. ۳- ضرورت اعزام فوری نیروهای چندملیتی و حضور این نیروها تا عقب نشینی کامل نیروهای اسرائیلی.»^(۲)

۴۲۷

در ادامه کمک های کشورهای عرب همسایه عراق به این کشور، امروز نیز ۳۴ تریلر حامل تجهیزات و مهمات نظامی از طریق مرز عبدلی کویت به عراق ارسال شد.^(۳)

۴۲۸

امروز ۳۰ نفر از مردم مسلمان عراق و ۱۱ تن از نظامیان این کشور با عبور از مرز، خود را به نیروهای ایرانی مستقر در مرز معرفی و تقاضای پناهندگی کردند.^(۴) یک خانواده هشت نفری عراقی نیز با عبور از مرز، وارد استان آذربایجان غربی شدند و تقاضای پناهندگی کردند.^(۵)

۴۲۹

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از پاکستان، امروز در شهر کراچی ۵ تن از دانشجویان عراقی با استفاده از سلاح گرم به گروهی از دانشجویان ایرانی دانشگاه این شهر تیراندازی کردند که در پی آن دو تن از دانشجویان ایرانی و یک دانشجوی پاکستانی مجروح شدند.^(۶)

ص: ۴۲۲

۱- ۲۶. همان.

۲- ۲۷. همان.

۳- ۲۸. سند شماره ۱۷۰۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ستاد مشترک ارتش، فرماندهی اطلاعات، شماره ۱۸۶-۱۷۱، ۳۱/۶/۱۳۶۱، ص ۱۰.

۴- ۲۹. مأخذ ۵، ص ۱۳.

۵- ۳۰. مأخذ ۱۱، ص ۲.

۶- ۳۱. مأخذ ۸، ص ۱۶.

۴۳۰

شهرهای مرزی ایران همچنان آماج حملات توپخانه های ارتش عراق هستند. امروز بر اثر گلوله باران شهر آبادان به وسیله توپخانه سنگین ارتش عراق، یک منزل مسکونی آتش گرفت و بخش هایی از بیمارستان شرکت نفت نیز تخریب شد. (۱)

در گلوله باران چند روستای اطراف پیرانشهر، در شمال غرب کشور نیز خسارت هایی به منازل روستاییان وارد آمد و چند تن از اهالی این روستاها زخمی شدند. (۲)

۴۳۱

به دنبال آزادسازی مناطق اشغالی ایران و بیرون راندن متجاوزان ارتش عراق از خاک کشور، نیروهای سپاه در محورهای "کرخه نور" و "طراح"، بیش از ۱۵۰۰ مین از انواع ضد نفر و ضدتانک را که در زمان اشغال این مناطق به دست نیروهای عراقی کار گذاشته شده بود، کشف و خنثی کردند. (۳)

۴۳۲

بر اساس گزارش واحد اطلاعات سپاه، به رغم ادعاهای رهبران عراق، مبنی بر عقب نشینی کامل از خاک ایران، نیروهای ارتش عراق در منطقه "چم سری" و "چم هندی"، محدوده ای به عرض ۳۰ و عمق ۱۰ کیلومتر از خاک ایران را در اشغال خود دارند. آنها با در دست داشتن این مناطق، بر جاده مرزی عین خوش به استان عمارة عراق تسلط کامل دارند. (۴)(۵)

۴۳۳

کشورهای عربی و غربی کمک های نظامی خود را به کشور عراق افزایش دادند. در ادامه ارسال کمک های نظامی کشورهای عربی به عراق، امروز از کشور عربستان، ۴۵ تریلر و خودرو حامل سلاح، مهمات و سایر تجهیزات نظامی و از کشور اردن، ۱۵ خودرو حامل

ص: ۴۲۴

۱-۱. سند شماره ۱۷۰۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، شماره ۶۰۸، از فرماندهی نزاجا، به اطلاعات عملیات، ۳۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۲.

۳-۳. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها"، نشریه شماره ۱۲، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۴-۴. پاسگاه های مرزی "چم سری" و "چم هندی" در استان ایلام، در جنوب "موسیان" و در جاده موسیان - فکه قرار دارند.

۵-۴. سند شماره ۱۱۳۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

تجهیزات نظامی، به عراق ارسال شد.^(۱) همچنین دولت یمن شمالی حدود یک ماه قبل تعداد زیادی سرباز را برای کمک به ارتش عراق در جنگ با ایران، به این کشور اعزام کرد.^(۲)

هفته نامه آلمانی اسپیگل نیز در شماره اخیر خود، با چاپ عکسی از یک کامیون نظامی آلمان که در حال بارگیری به مقصد عراق بود، کمک های تسلیحاتی دولت آلمان به عراق را افشا کرد. این نشریه به نقل از نماینده شهر برمن در پارلمان آلمان نوشت:

علی رغم اینکه بر اساس قوانین موجود، ارسال جنگ افزار از سوی آلمان به مناطق جنگی ممنوع است، وزارت اقتصاد آلمان، اجازه صادرات جنگ افزار به عراق را به کارخانه های جنگ افزارسازی آلمان صادر کرده است. وی با اشاره به بارگیری ده ها کامیون نظامی در بندر برمن آلمان به مقصد عراق، اضافه کرد که مسئولیت سیاسی ارسال تسلیحات به عراق را که در حال جنگ با ایران است، نمی توان به عهده گرفت.^(۳)

۴۳۴

عملیات های مجاهدان عراقی علیه نیروهای ارتش بعث ادامه دارد. روزنامه اطلاعات در شماره امروز خود نوشت: مجاهدان مسلمان عراق هفته گذشته با حمله به مقر نیروهای جیش الشعبی در قریه قلیاسان در نزدیکی شهر سلیمانیه، ۴ تن از نیروهای بعثی را کشته و ۸ تن دیگر را مجروح کردند. دو روز قبل نیز مجاهدین عراقی با حمله به پایگاه کانی اسپیک عراق ۹ نفر از نظامیان عراقی را کشته و ۲۰ نفر را مجروح کردند. همچنین در ادامه اعتراضات مردمی به رژیم بعث در هفته گذشته، مردم مسلمان شهر "نال پاریز" عراق با برگزاری تظاهراتی، به نیروهای وابسته به تیپ "نال پاریز" با سنگ و آجر حمله کردند.^(۴)

۴۳۵

امروز ۸ نفر از مسلمانان عراقی از طریق مرزهای شرقی این کشور وارد ایران شدند و درخواست پناهندگی کردند.^(۵) همچنین طی روزهای گذشته یک خانواده عراقی از اهالی نجف به ایران پناهنده شدند. سرپرست خانواده ساکن در نجف اعلام کرد که چند ماه قبل نیز چهار تن از دختران خود را از طریق مرز ترکیه به ایران فرستاده است.^(۶)

۴۳۶

در مناطق شمال غربی کشور، نیروهای نظامی ایران، امروز محور پیرانشهر به سردشت را پاک سازی کردند. در این عملیات چهار کیلومتر دیگر از این محور آزاد شد و ۹ روستای این منطقه از جمله روستاهای "شیخ گرگر"، "کلفت"، "پاوله بالا و پایین" و "تازه قلعه"، از وجود گروه های مسلح غیرقانونی پاک سازی شدند. در این اقدام، عده ای از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته شدند و یک خودرو متعلق به ارتش ایران بر اثر برخورد مینی که به دست عناصر ضدانقلاب کار گذاشته بود، منهدم شد.^(۷)

ص: ۴۲۵

- ۱-۵. سند شماره ۱۷۰۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ستاد مشترک ارتش، شماره ۱۸۷، ۱/۷/۱۳۶۱، ص ۹.
- ۲-۶. سند شماره ۱۷۰۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات، شماره ۳۶، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۶.
- ۳-۷. مأخذ ۲، ص ۳؛ و- روزنامه کیهان، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۴-۸. روزنامه اطلاعات، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۱۹.
- ۵-۹. سند شماره ۶۷۵۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۳/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۱۰. روزنامه کیهان، ۲۸/۶/۱۳۶۱، ص ۱۵.
- ۷-۱۱. سند شماره ۴۳۹۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، مرکز فرماندهی، ۳۰/۶/۱۳۶۱؛ و- روزنامه کیهان، ۳۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲۳.

در غرب ارومیه نیز نیروهای مسلح غیرقانونی، در ساعت ۹:۳۰ به یک خودرو ژاندارمری کمین زدند. نیروهای ژاندارمری، هنگامی که مشغول چیدن نیروهای خود برای تأمین جاده کورانه به سیلوانا بودند در ۵ کیلومتری پایگاه گردنه شیوان در کمین نیروهای شورشی گرفتار و با آنها درگیر شدند. در این درگیری ۳ تن از سربازان شهید، ۲ تن زخمی و ۲ تن نیز گروگان گرفته شدند. از مهاجمان نیز عده ای کشته و زخمی شدند. (۱)

۴۳۷

بمب با وزن حدود یک پوند ساعت ۱۱:۱۵ در ترمینال جنوب و در زمان شلوغی محوطه ترمینال منفجر شد و در پی آن یک تن شهید و ۳۰ تن دیگر از جمله یک تبعه سوری و دو افغانی به شدت مجروح شدند. بر اثر این انفجار شیشه های چند تعاونی مسافری شکست و به تعدادی اتوبوس نیز خسارت هایی وارد آمد. طبق گزارش های رسیده، بر اثر شدت انفجار، پای تعدادی از مجروحان این حادثه قطع شده و حال برخی افراد زخمی نیز وخیم است. (۲)

۴۳۸

نیروهای سپاه پاسداران شهر مسجدسلیمان در استان خوزستان، در عملیاتی غافلگیرکننده موفق شدند مسئول امور مالی و مسئول تشکیلات سازمان مجاهدین خلق مسجدسلیمان را دستگیر کنند. گفتنی است که مسئول تشکیلات سازمان هنگام انتقال به قرارگاه سپاه با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد. (۳)

۴۳۹

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی شهرستان نیشابور ۲۴ تن از اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق، گروه پیکار در راه آزادی طبقه کارگر و سازمان چریک های فدایی خلق به زندان از سه سال تا ۱۵ سال محکوم شدند. سه نفر از این افراد به جرم عضویت و هواداری از سازمان چریک های فدایی خلق، به سه تا ۱۰ سال حبس قطعی و سه تا ۵ سال حبس تعلیقی، یک نفر به جرم هواداری از گروه پیکار به سه سال حبس قطعی و سه سال حبس تعلیقی و ۲۰ نفر نیز به جرم عضویت و هواداری از سازمان مجاهدین خلق به سه تا ۱۵ سال حبس قطعی، و سه تا ۵ سال حبس تعلیقی محکوم شدند. (۴)

۴۴۰

سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در آستانه هفته جنگ، در نشستی مطبوعاتی اوضاع عمومی ارتش عراق را ارزیابی و موقعیت فعلی جنگ و آرایش نیروها را تشریح کرد. وی درباره روند جنگ گفت: «جنگ تحمیلی دارای سه مرحله بوده است. در مرحله اول، نیروهای بعثی در منطقه های مورد هجوم متوقف شدند و سپس [در مرحله دوم] رزمندگان اسلام عملیات خود را برای عقب نشاندن دشمن آغاز کردند. در مرحله سوم که امروز به انتهای آن رسیده ایم، نیروهای بعثی نه تنها اکثر مناطقی را که

- ۱-۱۲. سند شماره ۳۵۰۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و برنامه عملیات، به دفتر سیاسی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۲-۱۳. مأخذ ۲؛ و- سند شماره ۳۸۴۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز خبری، گزارش روزانه ویژه مسئولین روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه ۱۰، شماره ۱۰۹، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۳-۱۴. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۴.
- ۴-۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۴.

اشغال کرده بودند با ذلت و خواری از دست داده اند، بلکه در بعضی از نقاط، نیروهای رزمنده ایران در داخل خاک دشمن هستند. البته هنوز هم بعضی از نقاط مرزی در اختیار دشمن است و برخی از شهرهای ایران نیز در زیر آتش توپخانه ارتش متجاوز عراق قرار دارد، [اما] روند جنگ کاملاً به نفع نیروهای اسلام بوده است و پیروزی هایی که در دو سال اخیر به دست آمده، نشانگر این واقعیت است.»

سرهنگ صیاد شیرازی درباره موقعیت ارتش بعث عراق گفت: «دادن ۴۰ تا ۵۰ هزار اسیر و ده ها هزار کشته و مجروح، ارتش بعث عراق را از نظر پرسنل شدیداً در تنگنا قرار داده است. رژیم صدام از این بابت با ضعف بسیار شدیدی روبه رو است. در مورد سازویرگ نظامی، عراق به علت وابستگی کامل خود به غرب و شرق، محدودیتی ندارد. اما مسئله در اینجا است که تجهیزات را پرسنل باید هدایت کنند.» وی افزود: «غنایمی که در عملیات های مختلف به دست می آید، منابع خوبی برای تغذیه سپاه اسلام است.» فرمانده نیروی زمینی درباره عملیات بعدی نیروهای ایران گفت: «در استراتژی نبرد اسلامی، گرفتن و حرکت برای رسیدن به اهداف مادی مطرح نبوده و نیست. بنابراین، نبرد ما برای سرکوبی ظالم و ستمگر است. رسیدن به این هدف مستلزم سرنگونی صدام و رژیم پושالی اوست و حرکت های بعدی ما برای رسیدن به این اهداف خواهد بود.» (۱)

سرهنگ صیاد شیرازی همچنین در گفت و گو با روزنامه جمهوری اسلامی، رسالت نیروهای خودی را یادآوری کرد و تحولات روحی جامعه را نتیجه رهبری امام خمینی دانست و گفت: «رزمندگان ما باید بدانند که بیش از پیش رسالت سنگین الهی و رزم در راه خدا روی دوششان هست، چون آن قدر ما شهدای شناخته و ناشناخته در این مسیر داشتیم و آنها با رفتنشان نشان دادند که چه راه و ارزشی را طی کردند و امروز این بار سنگین تداوم رزم در راه خدا را به دوش ما گذاشتند. با رفتن آنها درست است که به ظاهر ما مقداری از فقدان آنها دچار کمبود شدیم، ولی در عمل دیدیم که به ازای هر رفتن، جوشش ها و خروش ها برای ادامه حرکت بیشتر شده است و این همان قدرت خداست که به ما توجه می دهد که شهید نمی میرد، شهید زنده است و زنده بودن را در این می بینیم که الهام شهید را به گوش خودمان بشنویم و با فکر خودمان احساس بکنیم. بنابراین با توجه به اینکه سیر حرکت ما یک سیر حرکت تکاملی مثبت در جهت منسجم و متشکل بودن

ص: ۴۲۷

است و اینکه خوی رزمندگی در بین مردم به وجود آمده و اینکه هیچ گاه ما بدون هادی و هدایتگر نبودیم و همیشه امام عزیزمان را داشتیم، با این دعا که از خدا بخواهیم، امام عزیزمان را تا به ثمر رسیدن انقلاب کبیر مهدی (عج) برایمان حفظ کند. باید به برادران رزمنده توصیه کنیم که انسجام و تشکل خودشان را از دست ندهند و همچنان برای ادامه جنگ هایی که داریم کوشا باشند و این رزم ها را به عنوان برکت حرکت حرکتمان تلقی کنند. ان شاءالله خداوند به ما توفیق استقامت و پایداری در این راه را بدهد.»(۱)

۴۴۱

در پی احتمال آغاز یک حرکت نظامی از طرف ایران در جبهه های جنگ، مسئولان عراق تلاش های خود را برای پایان دادن به جنگ افزایش دادند. نعیم حداد رئیس مجلس ملی عراق امروز با رئیس ایتالیایی کنفرانس بین المجالس دیدار کرد و پیشنهاد عراق به کنفرانس برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران را با وی بررسی کرد. نعیم حداد بدون اشاره به تجاوز عراق به ایران و درخواست مسئولان ایران مبنی بر پرداخت غرامت به این کشور گفت که عراق از هرگونه پیشنهاد مسالمت آمیز استقبال می کند.(۲)

۴۴۲

با پیش بینی احتمال شروع عملیات گسترده ایران در جبهه های جنگ، تلاش های بین المللی برای میانجیگری میان ایران و عراق شدت یافت.

در پی اعلام دبیرکل سازمان ملل مبنی بر اعزام مجدد نماینده ویژه خود برای گفت و گو با ایران برای میانجیگری و به دنبال پیروزی اولاف پالمر در انتخابات سوئد، امروز رادیو کلن به نقل از وی اعلام کرد که در مقام رئیس دولت سوئد سعی خواهد کرد که در جنگ عراق و ایران میانجیگری کند.(۳)

کشور فرانسه نیز که از شرکای اصلی عراق در جنگ علیه ایران به شمار می رود، در پی میانجیگری بین ایران و عراق است. به نوشته مجله الدستور چاپ لندن، یک هیئت پارلمانی فرانسه قرار است در اواخر ماه جاری میلادی (اواسط مهر ۱۳۶۱) از تهران و بغداد دیدار کند. این هیئت فرانسوی ضمن اطلاع از وضعیت جنگ، زمینه های احتمالی میانجیگری فرانسه بین دو کشور درگیر را نیز بررسی خواهد کرد. به گزارش این نشریه، دیپلماسی فرانسه از چند ماه پیش تلاش های بسیاری را برای عادی کردن روابط با ایران آغاز کرده است.(۴) در این حال، هفته نامه فرانسوی زبان لوپوئن در گزارشی درباره روابط فرانسه و عراق نوشت: علیرغم جنگ بین ایران و عراق، مذاکرات پاریس و بغداد برای بازسازی ساختمان نیروگاه اتمی تموز و تحویل اورانیوم به عراق به عنوان یکی از زمینه های همکاری گسترده دو کشور، همچنان ادامه دارد.(۵)

ص: ۴۲۸

- ۲-۱۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۶، ۳۱/۶/۱۳۶۱، ص ۲، رم - خبرگزاری عراق، ۳۰/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۱۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۵، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۳، رادیو کلن، ۲۹/۶/۱۳۶۱.
- ۴-۲۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۹۲، ۶/۷/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۲۱. مأخذ ۱۹، ص ۱۷، رادیو صدای آزاد ایران، ۲۹/۶/۱۳۶۱.

با گذشت دو سال از تجاوز عراق به ایران، محافل خبری خارجی ضمن تحلیل وضعیت نظامی ایران و عراق، دربارهٔ حملهٔ جدید و منطقهٔ احتمالی عملیات آینده ایران گمانه زنی کردند.

خبرگزاری فرانسه در گزارشی از تهران که به مناسبت گذشت دو سال از جنگ عراق و ایران تهیه کرده است. دربارهٔ تجاوز عراق به ایران، بی اساس بودن ادعاهای عراق در حمله به پایانهٔ نفتی خارک و تغییر موازنهٔ نبرد به سود ایران مطالبی به این شرح درج کرده است: در حالی که دو سال از آغاز جنگ میان ایران و عراق می گذرد، این جنگ در خاک عراق و به ابتکار صدام در خلیج فارس ادامه دارد. درحالی که اطلاعیه های رسمی ارتش عراق از بمباران پایانهٔ نفتی ایران در جزیرهٔ خارک خبر می دهد، منابع و محافل دریاوردی خارجی، اطلاعات ایران دایر بر عادی بودن اوضاع در این منطقه را مورد تأیید قرار می دهند. در ادامهٔ این گزارش آمده است: رهبران ایران که پس از شکستن حصر آبادان در سپتامبر ۱۹۸۱ (مهرماه ۱۳۶۰) و با انجام یک رشته عملیات پیروزمندانه ابتکار عمل را در دست گرفته و با زور اسلحه تقریباً تمام اراضی اشغال شده از سوی ارتش عراق در ماه های اول جنگ را باز پس گرفته اند، تهدید کرده اند که اگر آنها از صادرات نفت محروم شوند، به تلافی آن، دیگر کشورها را نیز از صادرات نفت محروم خواهند کرد.^(۱)

خبرگزاری رویتر نیز در تفسیری از تحولات جنگ، پس از گمانه زنی دربارهٔ حملهٔ جدید ایران، به ناکامی عراق پس از هفته های اولیهٔ تجاوز سراسری این رژیم به ایران، برتری نظامی ایران در حال حاضر، اقدام عراق در توسعه دادن به میدان جنگی از جبهه های زمینی به خلیج فارس، تأثیر این عملکرد عراق در صدور نفت ایران و ابتکار ایران در رفع تنگناهای موجود برای صدور نفت اشاره کرده است. در گزارش این خبرگزاری آمده است: «به گفتهٔ دیپلمات های غربی و تحلیلگران نظامی، ایران به مناسبت فرارسیدن دومین سالگرد جنگ خلیج [فارس] قصد دارد دست به یک حمله تهاجمی بزند. در همین حال عراق برای خاتمه دادن به این جنگ دست به چند ابتکار صلح در صحنهٔ بین المللی زده است. عراقی ها می گویند که ایران به منظور یک حملهٔ قریب الوقوع نیروهای خود را در طول مرزهای مورد مناقشه اش با این کشور سازمان داده است. بغداد اعتراف کرد که حملهٔ ایرانی ها از شرق بندر بصره صورت خواهد گرفت. لازم به تذکر است که بندر بصره یکی از اهداف مهم نیروهای ایرانی در تهاجم عملیات به اصطلاح "رمضان" بوده است. اما بعضی دیگر از تحلیلگران نظامی معتقدند که نیروهای ایرانی ممکن است در شمال جبهه جنوبی، یعنی از مجاور شاهراه بین المللی بغداد حملهٔ خود را آغاز کرده و پایتخت عراق را مورد تهدید قرار دهند.

ص: ۴۲۹

این جنگ که متخصصان دفاعی غربی آن را مهم ترین جنگ تهاجمی در سراسر دنیا توصیف می کنند، از هنگامی که پرزیدنت صدام حسین در تاریخ ۲۲ سپتامبر [۳۱ شهریور ۱۳۵۹] ارتش خود را به ایران گسیل داشت، تا کنون به قیمت جان ده ها هزار تن از مردم دو کشور تمام شده است. ایران تا کنون پیشنهادهای صلح از جانب پرزیدنت صدام را رد کرده و تلاش های میانجی گرانه را عقیم گذارده است. در همین حال رهبران روحانی در تهران، همچنان امیدوارند که رهبر عراق صدام حسین سقوط کند. تمام امید روحانیون به برانگیختن شیعیان عراق علیه صدام حسین می باشد، گرچه این امید با شکست ضد حمله ایران در اوایل سال جاری به یأس تبدیل شد.

درحالی که ۲ سال پیش، عراق با تمام نیرو به خاک ایران حمله و مناطق وسیعی را اشغال کرد، انتظار می رفت که در عرض چند هفته جنگ را ببرد، ولی اکنون این ایران است که از این کشور میلیاردها دلار غرامت و تاوان جنگی را تقاضا می کند. تحلیلگران نظامی به تهاجم "رمضان" به عنوان یک تاکتیک غلط و اشتباه نگرسته و می گویند، ایران در بیرون راندن نیروهای عراقی از خاکش، می توانست بهتر عمل کند. اما همین تحلیلگران به خاطر آنچه که می تواند نبرد سرنوشت ساز و نهایی این جنگ باشد، می گویند، شرایط در حال حاضر در مقایسه با شرایط جولای گذشته [تیر - مرداد] بهتر به نظر می آید. تب جنگ تا حدودی در صحنه های نبرد فروکش کرده است و ایرانیان از تهاجم خود از یک جبهه باریک در بصره که با مقاومت شدید عراقی ها روبه رو شد، درس های زیادی گرفتند. هر دو طرف در گیر در طول دو ماه آرامش و سکونی که از حمله رمضان می گذرد، علائمی را مبنی بر شروع یک حمله قریب الوقوع از خود نشان داده اند.

ایران از ۲۲ تا ۲۸ سپتامبر [از ۳۱ شهریور تا ۶ مهر] را هفته جنگ اعلام کرده است. در طی این مدت ظاهراً با طرح و برنامه و مراسمی سعی در بالا بردن آنچه که تحلیلگران غربی آن را حمایت ضعیف ایرانیان از جنگ می دانند، خواهد شد. یک دیپلمات غربی گفت: ایرانی ها مقارن با سالگردها بسیار قوی می شوند و این بار ممکن است تصمیم بگیرند که این قدرت را در یک حمله تهاجمی نشان بدهند و یا باز ممکن است تصمیم داشته باشند که یک هفته دیگر یا بیشتر صبر کنند.

عراق نیز در عین اینکه در مورد حمله قریب الوقوع نیروهای ایران هشدار داده است، باز خواستار اجرای آتش بس فوری بین طرفین در گیر شده است. نعیم حداد رئیس مجلس عراق هفته گذشته در ایتالیا به رویتر گفت: بغداد عقیده دارد که نیروهای ایرانی برای یک تهاجم به عمق خاک عراق آماده شده اند.

هر دو کشور به مناسبت سالگرد جنگ دست به کوشش های بی سابقه ای در جهت دعوت خبرنگاران خارجی زده اند. تهران و بغداد معمولاً بعد از یک پیروزی در صحنه نبرد، قوانین مشکل و سخت مربوط به ورود را از جلوی پای خبرنگاران خارجی برمی دارند.

تصمیم عراق مبنی بر تمرکز حملات اخیرش به مهم ترین ترمنال نفتی ایران در جزیره خارک، از دیگر تحولات این جنگ است که برای منطقه خلیج [فارس] و جهان عرب بسیار مهم تلقی می شود. عراق در ماه گذشته یک منطقه ممنوعه در رأس خلیج [فارس] اعلام و تهدید کرد، کشتی هایی را که به این منطقه وارد شوند، غرق خواهد کرد. از آن هنگام تا کنون، طبق گزارش های رسیده، دو کشتی متعلق به ترکیه و یونان غرق شده اند. [هرچند] حمله هواپیماهای عراق به کشتی های بین المللی باعث شد که نرخ بیمه کشتی رانی برای کشتی هایی که وارد این منطقه می شوند، افزایش یابد، اما کاهش قیمت نفت ایران تا حدودی این نرخ بالارونده (یا رو به افزایش) را مهار کرده است. محمد غرضی وزیر نفت ایران گفت: ترمنال خارک در مقابل هواپیماهای عراقی مقاومت کرده و هنوز به صدور ۷/۱ میلیون بشکه نفت در روز خود ادامه می دهد. [در حال] میزان واقعی خسارات مادی وارده از سوی عراق هر چه که باشد، به نظر نمی رسد که بغداد در عزم روحانیون حاکم بر ایران در ادامه جنگ تزلزل به وجود آورده باشد. میرحسین موسوی نخست وزیر ایران هفته گذشته گفت، پیروزی ایران در این جنگ سرنوشت منطقه را عوض خواهد کرد و باعث گسترش اسلام در سراسر دنیا خواهد شد.

محسن رضایی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب نیز اظهار داشت که وی مطمئن است که نیروهای ایرانی، کربلا، شهر مقدس شیعیان در داخل خاک عراق را به تصرف خود در خواهند آورد.

دولت بغداد در عین اصرار و فشار بر برقراری صلح، سعی کرده است که آمادگی اش را برای مقابله با هر حمله ای از سوی نیروهای ایرانی نیز نشان دهد. یاسین رمضان معاون نخست وزیر عراق در ۴ سپتامبر، [۱۳ شهریور] یعنی در سالگرد حمله توپخانه ایران به مناطق عراق که به عقیده بغداد انگیزه اصلی شروع جنگ است، گفت: ما تا زمانی که جنگ ادامه داشته باشد احتیاجات آن را تأمین خواهیم کرد ولی در عین حال از هر فرصتی که به صلح (یا برقراری صلح) منجر شود، استفاده خواهیم کرد. تحلیلگران نظامی عقیده دارند که عراق در مقابل هر حمله و تهاجمی در یک جبهه وسیع به شدت مقاومت خواهد کرد. اگرچه در این میان قدرت هوایی هر دو طرف درگیر به زیر سؤال می رود.

به عقیده تحلیلگران، به نظر می رسد که ایران احتیاجاتش را از بلوک کمونیستی مثل رومانی، لهستان و کره شمالی برآورده ساخته و نیروهایش را سازمان داده است، اما دلایل دیگری حاکی از آن است که ایران در بخش داخلی، نتایج حاصله از تلفات جانی را که در حمله به مواضع دشمن برایش حاصل می شود، نمی تواند تحمل کند. (۱)

در همین زمینه روزنامه هرالدتربون نیز در گزارشی با استناد به اظهارات مقامات وزارت دفاع و وزارت امور خارجه امریکا نوشت: نکته ای که تقریباً مسلم است، تدارک تهران برای

ص: ۴۳۱

حمله مجدد به عراق حداقل در دو جبهه، یکی در جبهه بصره و دیگری در جبهه ای مقابل شهر قصرشیرین ایران است. به همین خاطر دولت عراق نیز با افزایش استحکامات دفاعی در شهر بصره و تخلیه منطقه ای در حدود ۲۰ کیلومتر در مقابل شهر قصرشیرین ایران، اقدامات لازم را برای مقابله با حملات ایران انجام داده است. آنها همچنین سعی کرده اند تا از تجربیات نظامی شوروی در ایجاد استحکامات دفاعی استفاده کنند.^(۱) مقام های امریکایی همچنین معتقد هستند که نشانه هایی در دست است که دولت ایران احتمالاً پس از یک حمله بزرگ به عراق، آمادگی شروع مذاکرات صلح را خواهد داشت. آنها همچنین بر این باورند که با توجه به سخنان مقامات ایران مبنی بر عقب راندن توپخانه عراق، هدف حمله ایران، یک پیشروی ۳۰ کیلومتری در عمق خاک عراق خواهد بود.^(۲)

۴۴۴

امام خمینی در پیامی به مناسبت عید سعید قربان، حملات اخیر اسرائیل به لبنان، قتل عام مردم بی دفاع آن کشور و سکوت کشورهای مسلمان در برابر این حملات را تقیح کردند. در این پیام آمده است: «مصیبت بزرگ و فاجعه عظیمی که همه مصیبت ها و فاجعه ها پیش آن ناچیز است، آن است که مشتی تروریست صهیونیست بی حیثیت، به بدترین وجه بر مسلمانان تاخت و تاز کنند. مسلمانانی که دارای آن همه امکانات معنوی و مادی هستند که با یک تشر می توانند امریکا را از منطقه عقب برانند، تا چه رسد به اسرائیل. ما نه فقط برای آوارگی یک عده مظلوم که از سرزمین های خود رانده شدند و پناهگاهی ندارند در سوگ و عزا هستیم، که مصیبت بزرگ آن است که این جنایت ها به دست اسرائیل در مرئی و منظر دولت های مدعی اسلام انجام می شود. فاجعه بزرگ آن است که این دولت های مدعی اسلام برای ناز شست امریکا و اسرائیل فعالیت می کنند که موبه مو "طرح کمپ دیوید" یا شبیه آن را اجرا کنند و به دنبال این جنایت عظیم صریحاً اسرائیل را به رسمیت یا به آقایی بشناسند. فاجعه برای مسلمانان آن است که بعضی از دولت های به اصطلاح مسلمان، با دیدن این فجایع بزرگ، مانع می شوند تا مظلومان از دست ستمگران، حتی ناله کنند... دولت ها نه تنها از ترس امریکا نمی توانند اظهار مظلومیت مظلومان را حتی در کشورهای خودشان بشنوند، بلکه چنانچه دیدیم با ملت غارت زده ایران که با نهضت اسلامی خود می خواهد فریاد مظلومانه سر دهد و به ملت های مظلوم جهان داد خود را برساند، چه ها کرده و در مخالفت با ایران حتی از امریکا و اسرائیل گوی سبقت را ربودند و برای تقرب به ستمکاران، با تمام قوای تبلیغاتی و تسلیحاتی به متجاوز به ایران کمک نمودند.»^(۳)

در قسمت دیگری از این پیام آمده است: «چه دردناک و مصیبت بار است که در جوار مسلمانان و دولت های به اصطلاح اسلامی، اسرائیل غاصب این چنین جسورانه و فاتحانه به مردم مظلوم لبنان، به خواهران و برادران عزیز بیرونی تجاوز کند و به جای آنکه دولت های کشورهای

ص: ۴۳۲

۱- ۲۴. همان، ص ۱۵، رادیو ایران، ۲۹/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۵. همان، ص ۱۴، رادیو ایران، ۲۹/۶/۱۳۶۱.

۳-۲۶. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶، تهران: چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۵۱۰ و ۵۱۱.

اسلامی به دفاع که یک فرضیه الهی و انسانی است، برخیزند، این چنین نرمش نشان دهند؛ بلکه برای مقصد شوم امریکا و اسرائیل به فعالیت برخیزند و به جای اسرائیل ستم پیشه، ایران اسلامی و اسلام را در ایران هدف قرار دهند. آیا اگر امروز توانستند عذرهایی برای سکوت بلکه کمک به مقاصد شوم این جنایتکار و اربابش بتراشند، تاریخ را هم می توانند به انحراف بکشند؟ آیا ملت های آزاد را هم می توانند فریب دهند؟ آیا خداوند منتقم را هم با عذرهای غیرموجه خود می توانند قانع کنند؟ و آیا این طور که اینان اسلام بزرگ را به ملعبه و بازی گرفته اند، گناه بزرگشان بخشودنی است؟ و آیا از عهده جواب برای خون های زنان و مردان بی گناه بیروت برمی آیند؟» (۱)

۴۴۵

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور در مراسم گشایش هشتمین نمایشگاه بین المللی بازرگانی و پنجمین نمایشگاه اختراعات و ابتکارات، این گونه اقدامات را نشانه عزم ایران برای رشد خلاقیت ها، علم و تکنولوژی، حتی در وضعیت سخت جنگی دانست. گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از این مراسم چنین است: «حجت الاسلام خامنه ای رئیس جمهوری طی سخنانی ضمن قدردانی از دست اندرکاران برگزاری این نمایشگاه به توطئه های دشمنان انقلاب اسلامی جهت از حرکت انداختن جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و گفت: دشمنان انقلاب با کارشکنی، تحمیل جنگ، محاصره اقتصادی و انواع توطئه های داخلی و خارجی می خواستند انقلاب را از حرکت بازدارند تا مستضعفین جهان امیدشان نسبت به انقلاب اسلامی از دست رفته و انقلاب نتواند انتظار و امید آنان را برآورده سازد.

وی گفت: تشکیل این نمایشگاه به همه علاقه مندان انقلاب اسلامی نشان داد که حتی در دشوارترین شرایط و هنگام جنگ و عسرت های گوناگون که بر ما تحمیل می شود و درهنگامی که عناصر فعال در حال نبرد با دشمنان خارجی هستند، باز این ملت می تواند روحیه انقلابی خود را در شکل فعالیت های اقتصادی برای همه علاقه مندان به اثبات برساند.

... رئیس جمهوری با اشاره به رودررویی ضدانقلاب و مردم گفت: دو عامل ضدانقلاب به سرکردگی قدرت های جهانی و روحیه انقلابی و عشق انگیزه حفظ انقلاب اسلامی در مردم، در مقابل یکدیگر هستند و مبارزه ای در درازمدت دارند و امروز همچون گذشته که گفته شد، ثابت شد که عامل انقلاب و عشق ملت به آن، عامل رشد خلاقیت ها، عامل وحدت و

ص: ۴۳۳

یکپارچگی و عامل تمسک به اسلام بر عامل ضدانقلاب پیروز خواهد شد. رئیس جمهوری گفت: ملت ما نه تنها در میدان جنگ پیروز شده و به زودی به پیروزی نهایی دست خواهد یافت، بلکه در میدان فعالیت اقتصادی و خودکفایی و دست یافتن به هر چیزی که ما را از قدرت های جهانی بی نیاز کند، هرچه بیشتر پیش خواهد رفت و پیروز خواهد شد.»(۱)

۴۴۶

میرحسین موسوی نخست وزیر ایران، با انتشار بیانیه ای ضمن محکوم کردن کشتار پناهندگان فلسطین در اردوگاه های صبرا و شتیلا و ابراز تأسف از این مصیبت، امروز را عزای عمومی اعلام کرد. در قسمتی از این بیانیه آمده است: برخلاف کشتارهایی نظیر دیراسین و کفرقاسم که تا مدتی ابعاد آن در پس پرده باقی ماند و کسی از آن اطلاعی نداشت، صهیونیسم جنایتکار امروز در برابر چشمان جهانیان به کشتار وسیع کودکان، زنان و مردان بی پناه دست زده است، فاجعه وحشتناکی که نمونه آن را در تاریخ نیز نمی توان یافت. در این بیانیه اضافه شده است: سکوت گورستانی دولت های اسلامی، بهترین مشوق امریکا و رژیم غاصب صهیونیستی برای قتل عام بی رحمانه مردمی است که گناهشان ایمان به اسلام است.»(۲)

۴۴۷

سفیر جدید اتحاد جماهیر شوروی امروز با هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی دیدار و گفت و گو کرد. وی در این دیدار تمایل کشورش را به برقراری و توسعه روابط دوستانه بین دو کشور به خصوص در زمینه بازرگانی ابراز کرد. رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در این دیدار اظهار امیدواری کرد که دو کشور بتوانند در هر زمینه از جمله در زمینه اقتصادی با یکدیگر همکاری کنند.»(۳)

۴۴۸

الکساندر تریگونا وزیر امور خارجه مالت که در تهران به سر می برد، امروز در دیدار با مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر ایران، خواستار توسعه روابط دو کشور شد. نخست وزیر نیز ضمن تأکید بر اهمیت روابط دو کشور، در تشریح مواضع کشورمان گفت: ما اعتقاد داریم که جز با خروج امریکا از منطقه، امنیت واقعی به وجود نخواهد آمد. وی با اشاره به اقدامات امریکا و اسرائیل در لبنان گفت: این اقدامات موجب بیداری ملت های منطقه و در نهایت نابودی آنان خواهد شد.»(۴) وزیر امور خارجه مالت امروز با غرضی وزیر نفت کشورمان نیز دیدار کرد و خواستار توسعه روابط اقتصادی دو کشور شد.»(۵)

۴۴۹

به دنبال اعلام مقامات اسرائیل مبنی بر عدم اطلاع از تصمیم فالانژیست ها در کشتار فلسطینیان در اردوگاه های آوارگان، روزنامه های اسرائیلی اظهارات مقامات این رژیم را غیر واقعی دانستند. خیرگزاری رویتر در این باره گزارش داد: مدارک جدید نشان می دهد که

۱- ۲۸. مأخذ ۲، ص ۹.

۲- ۲۹. مأخذ ۱۵، ص ۲؛ و- روزنامه کیهان، ۲۹/۶/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۳- ۳۰. مأخذ ۲.

۴- ۳۱. مأخذ ۱۶، ص ۱۹.

۵- ۳۲. همان، ص ۱۸.

رهبران اسرائیل از کشتار فلسطینیان در اردوگاه های آوارگان آگاهی داشتند، اما هیچ اقدامی برای جلوگیری از کشتار که ۳۶ ساعت طول کشید، نکردند. خبرنگاران اسرائیلی گفتند، آنها بامداد جمعه از کشتار آگاه شدند در حالیکه سخن گویان دولت گفته بودند ظهر شنبه از خبر کشتار مطلع شدند. خبرنگار نظامی روزنامه "هاآرتص" گفت: وی بامداد جمعه رهبران اسرائیل را از کشتار فلسطینی ها آگاه کرده بود و ادعای سخن گویان دولت دروغ محض است. خبرنگار نظامی روزنامه "آهارونوت" نیز نوشت: نخستین گزارش های مربوط به کشتار در شب بین پنجشنبه و جمعه در اختیار وزیران و فرماندهان عالی رتبه ارتش اسرائیل قرار گرفت و قبلاً کابینه اسرائیل ورود شبه نظامیان مسیحی را به اردوگاه های شتیلا و صبرا تصویب کرده بود. وی افزود: با وجودی که آنها از همه چیز اطلاع داشتند، هیچ اقدامی برای جلوگیری از کشتار نکردند و فالانژیست ها هر کسی را که در اردوگاه می دیدند، می کشتند. روزنامه آهارونوت نوشت: ورود نیروهای فالانژیست به اردوگاه ها بدون هیچ گونه مخالفتی در جلسه کابینه در پنجشنبه شب تصویب شده بود. (۱)

۴۵۰

واکنش ها به قتل عام فلسطینیان در اردوگاه های صبرا و شتیلا ادامه دارد. شفیق ووزان نخست وزیر لبنان امریکا را مسئول قتل عام آوارگان فلسطینی در غرب بیروت دانست. ووزان در مصاحبه با آسوشیتدپرس گفت: من امریکایی ها را مسئول این جریان می دانم، زیرا آنها کتباً اطمینان داده بودند که اسرائیلی ها وارد غرب بیروت نخواهند شد. ووزان افزود: اگر اسرائیلی ها به غرب بیروت یورش نمی آوردند این جنایت اتفاق نمی افتاد. وی گفت: مردان مسلحی که به اردوگاه های فلسطینی هجوم بردند، با اسرائیلی ها هم دست بودند و اجازه داشتند از محل های بازرسی واقع در مناطق تحت اشغال اسرائیل بگذرند.

شورای مرکزی فلسطین نیز با انتشار اطلاعیه ای رژیم صهیونیستی، ارتش لبنان و نیروهای چندملیتی (امریکا، فرانسه و ایتالیا) را مسئول کشتار غیرنظامیان فلسطینی دانست. به گزارش رویتر این شورا پس از جلسه یک روزه اعلام داشت، سازمان آزادی بخش فلسطین انتقام خون ریزی بیروت را خواهد گرفت و قاتلان آن باید حساب سخت تلخی را پس دهند. در اعلامیه شورای مرکزی فلسطین آمده است: ارتش لبنان در این کشتار مسئول است، زیرا کشتار در اردوگاه های آوارگان صبرا و شتیلا- پس از اینکه این ارتش مسئولیت اداره غرب بیروت را به عهده گرفت، به وقوع پیوست و امریکا نیز مسئول است، زیرا کشتار در حالی روی داد که دولت ریگان از اسرائیل

ص: ۴۳۵

حمایت می کرد و به رغم تضمین هایی که فیلیپ حبیب فرستاده ویژه آمریکا به خاورمیانه داده و توافقی که با وی به دست آمده بود، این کشتار اتفاق افتاد و نشان داد که آمریکا شایستگی ایفای یک نقش عادلانه در خاورمیانه را ندارد. این اعلامیه حاکی است فرانسه و ایتالیا نیز مسئولند، به دلیل اینکه نیروهایشان را پیش از موعد از بیروت خارج کردند. در اعلامیه گفته شده اسرائیل از حمله به لبنان که با توافق آمریکا و حمایت این کشور عملی شد، یکی از هدف هایش نابودی سازمان آزادی بخش فلسطین از نظر سیاسی و نظامی و قلع و قمع مردم فلسطین و هدف دیگرش تحکیم سلطه آمریکا بر منطقه و منحصر کردن نفوذ آمریکا با کارگزاری اسرائیل به عنوان پلیس آمریکا در این ناحیه بوده است.

در همین حال خبرگزاری ها از مسکو گزارش دادند، برژنف رهبر شوروی در پیامی به ریگان رئیس جمهور آمریکا خواستار اقدام مشترک دو کشور در شورای امنیت سازمان ملل متحد برای جلوگیری از اقدام های اسرائیل شد.

برژنف در پیام خود به ریگان که به وسیله تاس خبرگزاری رسمی شوروی انتشار یافت، تصریح کرده است، مسئولیت سیل خونی که در لبنان سرازیر شده، به عهده کسانی است که می توانستند مانع اقدام های تل آویو شوند و نشدند. برژنف در پایان از همتای امریکایی خود خواسته برای وادار کردن اسرائیل به اطاعت از تصمیم های شورای امنیت بهتر است دو کشور به یک اقدام مشترک دست بزنند.

دولت ایتالیا نیز در اطلاعیه ای شدید اللحن، کشتار غیرنظامیان فلسطینی را محکوم کرد. احزاب سیاسی ایتالیا هم این جنایت را محکوم کردند. اتحادیه های کارگری این کشور نیز امروز در اعتراض به کشتار صبرا و شتیلا به اعتصاب یک ساعته دست زدند. به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس کارگران ایتالیایی در اجتماعات خود با محکوم کردن این جنایت، اسرائیل را مسئول آن دانستند. (۱)

۴۵۱

بر اساس توافق انجام شده بین سه کشور آمریکا، فرانسه و ایتالیا، نیروهای نظامی این سه کشور مجدداً در غالب نیروهای چندملیتی عازم بیروت می شوند.

این مطلب را رونالد ریگان در مصاحبه تلویزیونی امشب خود اعلام کرد و گفت: در چارچوب توافق با فرانسه و ایتالیا، واحدی از تفنگداران و نظامیان امریکایی به زودی عازم لبنان خواهند شد.

ص: ۴۳۶

میتران رئیس جمهوری فرانسه نیز در یک مصاحبه تلویزیونی گفت: به تقاضای دولت لبنان و در پاسخ به تمامی جناح های مختلف به ویژه دنیای عرب تصمیم گرفته است نیروهای فرانسوی را در چارچوب تشکیل نیروهای چندملیتی به لبنان اعزام دارد. میتران تأکید کرد: این نیرو همانند اولین نیروی چندملیتی، واحدهایی از فرانسه، امریکا و ایتالیا خواهد بود.

وزارت خارجه ایتالیا نیز با صدور بیانیه ای اعلام کرد: نیروهای چندملیتی جدید، در یک مدت محدود تسهیلاتی را برای دولت لبنان برای انجام وظایف خود ایجاد خواهد کرد.

یک مقام بلندپایه دولت امریکا، در این باره گفت: نیروهای بین المللی تا بعدازظهر پنجشنبه مجدداً در لبنان مستقر خواهند شد.

گفتنی است، روز گذشته شاذلی قلبی دبیرکل اتحادیه عرب، در نامه ای به ریگان، میتران و پرتینی رؤسای جمهور امریکا فرانسه و ایتالیا از آنان خواسته بود که نیروهای آنان در قالب نیروهای چندملیتی، اقداماتی فوری برای آرام کردن اوضاع شهر بیروت انجام دهند. به گزارش خبرگزاری فرانسه قلبی تأکید کرده است: به نظر می آید خروج فلسطینی های مسلح از غرب بیروت که زیر نظر نیروهای چندملیتی انجام شد به عوض آنکه برای در امان بودن غیر نظامیان اعمال شده باشد برای نیروهای مهاجم تسهیلات حمله به اردوگاه های بلادفاع آوارگان فلسطینی را ایجاد کرده است. (۱)

ص: ۴۳۷

هوایماهای نیروی هوایی عراق، امروز مناطق جبهه میانی را هدف حملات خود قرار دادند و در چند مرحله این مناطق را بمباران نمودند و یا به حریم هوایی این مناطق تجاوز کردند. این هوایماها در حمله به مقر یک تیپ از لشکر عاشورا که - در طراف سومار مستقر است - ۸ بمب به مقر این تیپ فروریختند که بر اثر آن ۱۵ تن شهید و ۱۰ نفر زخمی شدند. در این حمله یک خودرو تویوتا لند کروز نیز منهدم شد. (۱)

همچنین در حمله هوایماهای عراق به یکی از محل های تجمع لشکر ۸۱ زرهی باختران در همان منطقه، یک تن شهید و ۵ تن نیز زخمی شدند. (۲)

در منطقه عمومی قصر شیرین نیز هوایماهای عراقی چندین بار اقدام به بمباران کردند که از میزان خسارت های احتمالی اطلاعی در دسترس نیست. (۳)

هوایماهای عراقی روستای پلک لک از بخش چوار شهرستان ایلام را نیز بمباران کردند که موجب آتش سوزی شد. (۴)

علاوه بر حملات هوایی ارتش عراق، توپخانه های آن نیز مناطق مسکونی آبادان را گلوله باران کردند که در نتیجه آن ۱۱ منزل مسکونی در آتش سوخت. (۵)

مجاهدین مسلمان عراقی در عملیاتی چریکی به پادگان شهر نال کاری عراق حمله و خسارات و تلفاتی به این پادگان وارد کردند. در این عملیات ۷ تن از افراد این پادگان کشته و ۱۲ تن زخمی شدند. روزنامه کیهان امروز در این باره نوشت: این حمله به تلافی سرکوب خونین تظاهرات مردم شهر نال کاری انجام شد. در این تظاهرات که شعارهایی بر ضد رژیم صدام داده شده بود، نیروهای بعثی برای پراکنده کردن تظاهرات به سمت مردم شلیک و گروهی را زخمی کردند. (۶)

۱- ۱. سند شماره ۱۷۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات قرارگاه لشکر ظفر، به اطلاعات عملیات قرارگاه نجف اشرف، ۳۱/۶/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۴۳۸۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات منطقه ۷ (باختران)، به طرح و برنامه مرکز، ۳۱/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲. سند شماره ۱۷۰۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، شماره ۱۸۷، ۱/۷/۱۳۶۱، ص ۸.

۳- ۳. سند شماره ۱۷۰۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی هفتگی، از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب

- اسلامی، به اطلاعات عملیات ستاد مرکزی، طرح و برنامه عملیات، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۴-۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۸، ۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۵. سند شماره ۱۷۰۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، ۳۰/۶/۱۳۶۱.
- ۶-۶. روزنامه کیهان، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۱۷.

یک گروه از عناصر مسلح غیرقانونی امروز به نیروهای تأمین پایگاه نیروهای ژاندارمری در غرب سنندج حمله کردند که بلافاصله نیروهای کمکی به محل درگیری فرستاده شدند که در این درگیری ۳ تن از سربازان مجروح شدند و یک نفر نیز مفقود شد. در این حمله به دو خودرو نیز خسارت هایی وارد شد. این درگیری که از ساعت ۱۶ شروع شده بود، در ساعت ۲۳:۳۰ خاتمه یافت و از تلفات مهاجمان نیز اطلاعی در دست نیست. (۱)

دو عضو مسلح سازمان مجاهدین خلق دو نفر را در ساعت ۹ صبح، در خیابان مدائن تهران، هدف سوء قصد قرار دادند. در نتیجه این حمله یکی از این افراد شهید و دیگری مجروح شد. خبرگزاری جمهوری اسلامی ضمن اعلام این خبر افزود: «یک سبزی فروش که شاهد این اقدام بود، به یکی از مهاجمان حمله کرد و وی را مجروح ساخت. باین حال مهاجمان با استفاده از یک دستگاه موتور سیکلت هوندا ۱۲۵ از محل گریختند.» (۲)

در اقدام مشابه دیگری سه تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق به وسیله موتور سیکلت هوندا ساعت ۹:۳۰، در خیابان مهر یک واقع در منطقه نارمک تهران صاحب یک دکه دستفروشی را هدف سوء قصد قرار دادند و وی را به شهادت رساندند. در این حمله یک عابر پیاده نیز هدف اصابت گلوله های مهاجمان قرار گرفت و مجروح شد. صاحب یک مغازه قصابی که شاهد این حادثه بود به یکی از مهاجمان حمله کرد و وی را مجروح ساخت، ولی فرد مجروح به کمک همراهان خویش توانست از محل فرار کند. (۳)

همچنین در درگیری مسلحانه بین نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تهران و نیروهای وابسته به سازمان مجاهدین خلق در میدان ۷۴ نارمک، دو تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق کشته و دو تن دیگر دستگیر شدند. به گزارش روابط عمومی منطقه ۱۰ سپاه پاسداران در بازرسی از محل استقرار این عده، چند قبضه اسلحه و مقداری مهمات و اسناد درون گروهی به دست آمد. (۴)

در درگیری دیگری که امروز بین نیروهای کمیته انقلاب اسلامی و اعضای سازمان مجاهدین خلق در خیابان شهرزاد واقع در خیابان قلهک تهران رخ داد، ۲ تن از اعضای مجاهدین خلق کشته شده و ۲ تن دیگر نیز دستگیر شدند. (۵)

علاوه بر این، در خیابان دلگشای تهران نیز در مغازه یک فرد متعهد، بمبی کار گذاشته شده بود که مأموران آن را کشف و خشی کردند. گفتنی است که یک گروه ترور سازمان مجاهدین خلق داماد صاحب مغازه را ۲۲ روز پیش، به شهادت رسانده بودند. (۶)

در خیابان ولی عصر نیز دو تن از افراد سازمان مجاهدین خلق به طرف مأموران شهربانی تیراندازی کردند و متواری شدند، در این اقدام به کسی آسیب نرسید. (۷)

-
- ۱-۷. سند شماره ۱۷۰۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری جمهوری اسلامی (رکن ۳)، مرکز فرماندهی، به مقام وزارت کشور، ۳۱/۶/۱۳۶۱.
- ۲-۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۶، ۳۱/۶/۱۳۶۱، ص ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۶/۱۳۶۱.
- ۳-۹. سند شماره ۹۳۸۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز خبری، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه ۱۰، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۴-۱۰. همان، ص ۲.
- ۵-۱۱. همان.
- ۶-۱۲. همان، ص ۱؛ و- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۲.
- ۷-۱۳. مأخذ ۹، ص ۲.

در خیابان خاوران نیز مردم نارنجکی را که به شکل تله انفجاری کار گذاشته شده بود، کشف کردند. مأموران این نارنجک را خنثی کردند.^(۱)

۴۵۶

علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در گفتگو با روزنامه جمهوری اسلامی با اشاره به کمک های همه جانبه دولت های حامی عراق، آنها را به روشن بینی و توجه به منافع ملی کشورشان دعوت کرد. وی گفت: «ما همواره حکومت های منطقه را نصیحت کرده ایم که دست از حمایت صدام بردارند و بر سر عقل بیایند و حتی برای حفظ منافع کشور خودشان دست از دشمنی با ایران بردارند. اگر معلوم شد که اینها دست از دشمنی با ما برداشته و حاضرند بر مبنای منافع اسلام و مسلمین و مبارزه با دشمنان اسلام بخصوص صهیونیسم جنایتکار، دست اتحاد و دوستی به طرف ما دراز کنند، ما دست آنها را رد نخواهیم کرد. ولی به آنها اخطار می کنیم که تا دیر نشده، دست از حمایت صدام بردارند و به سمت خیر و صلاح ملت خود گام بردارند.»^(۲)

۴۵۷

در ادامه جلسات شصت و نهمین کنفرانس اتحادیه بین المجالس که در رم ایتالیا برگزار شد، کمیته خلع سلاح این کنفرانس، بدون توجه به پیشنهادهای ایران، خواستار خاتمه یافتن جنگ از طریق مذاکرات سیاسی شد. گزارش روزنامه کیهان از گفت و گوهای انجام شده در این باره و پیشنهادهای ایران برای پایان جنگ به این شرح است: «کمیته خلع سلاح شصت و نهمین کنفرانس اتحادیه بین المجالس با صدور قطعنامه ای پیرامون جنگ تحمیلی رژیم عراق بر ایران، خواهان خاتمه یافتن سریع جنگ از طریق مذاکرات سیاسی و صلح آمیز شد. قطعنامه مذکور که توسط هیئت استرالیایی تهیه و پیشنهاد شده بود، از سوی هیئت جمهوری اسلامی ایران رد شد.^(۳) محمد زنگنه یکی از نمایندگان ایرانی شرکت کننده در این کنفرانس طی سخنانی مخالفت هیئت ایران را با طرح استرالیا برای پایان یافتن جنگ به دلیل مطابقت داشتن آن با قطعنامه پیشنهادی عراق، اعلام کرد. هیئت شرکت کننده کشورمان با ارائه قطعنامه پیشنهادی خود، خواستار محکومیت عراق به خاطر لغو یک جانبه قرارداد ۱۹۷۵ و سپس تجاوز گسترده به ایران و اشغال سرزمین های جمهوری اسلامی ایران، نقض حقوق قانونی و حقوق بشر در قتل عام و کشتار مردم بی گناه، به ویژه در

ص: ۴۴۱

۱-۱۴. همان.

۲-۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ویژه نامه، ص ۸.

۳- رادیو صوت الجماهير عراق کلیات طرح استرالیا را چنین اعلام کرد: «این طرح پیشنهادی خواستار آتش بس فوری میان دو طرف و پایان دادن به عملیات نظامی و عقب نشینی نیروهای دو کشور به مرزهای بین المللی خود می باشد. همچنین در این طرح، از طرفین در گیر در این جنگ خواسته شده است تا با تلاش های میانجیگری دبیر کل سازمان ملل متحد جهت در نظر گرفتن اصول مذاکرات صلح هر چه زودتر همکاری کنند.» [خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش های ویژه، شماره

تظاهرات مردم همدان در روز جهانی قدس و بمباران مدارس، بیمارستان ها و شهرهای ایران توسط نیروهای رژیم صدام شده است. قطعنامه پیشنهادی ایران همچنین از دبیرکل اتحادیه درخواست کرده است که یک هیئت پارلمانی را جهت بازدید از جنایات صدام به ایران اعزام کند. همچنین تحت فشار قرار دادن رژیم عراق جهت صدور مجوز برای دیدار اسرا با خانواده هایشان و نیز بازگرداندن رانده شدگان عراقی به سرزمین های خود و استرداد تمامی اموال مصادره شده آنان از دیگر مفاد قطعنامه پیشنهادی ایران است.

از سوی دیگر سیاست توسعه طلبانه رژیم صدام و اصرار بر تعلق داشتن بخشی از سرزمین های ایران به خاک عراق بار دیگر و این بار از سوی یکی از نمایندگان این رژیم که در کنفرانس بین المجالس شرکت کرده بود، مورد تأکید قرار گرفت. نماینده رژیم بغداد در پاسخ به اظهارات نماینده مردم ایران، طی سخنانی در یکی از کمیته های فرعی کنفرانس گفت: "خوزستان از قبل نیز عربستان(۱) بوده است و ایرانی ها در سال ۱۹۵۲ آن را از ما گرفتند، گرچه ما در حال حاضر نمی خواهیم آن را مجدداً مطرح کنیم."

[گفتنی است] نماینده ایران با ارائه نقشه ها و مدارک به دست آمده از نظامیان عراقی و همچنین دلائل و مدارک مستند، به بازگویی اهداف توسعه طلبانه صدام و از جمله تصمیم وی مبنی بر اشغال همیشگی استان خوزستان و تغییر نام آن به عربستان پرداخته بود. (۲)

۴۵۸

کاهش میزان بدهی خارجی، استفاده نکردن از وام خارجی، موفقیت های کلان اقتصادی دولت و وضعیت عمومی اقتصاد ایران از جمله مطالبی است که دکتر نوربخش رئیس کل بانک مرکزی ایران، در مصاحبه مطبوعاتی خود به آنها اشاره کرد. وی درباره میزان بدهی کشورهای در حال توسعه و مقایسه آن با بدهی های خارجی جمهوری اسلامی گفت: «تا پایان سال ۱۹۸۱ [۱۳۶۰ - ۱۳۵۹]، کل میزان بدهی کشورهای در حال رشد به ۶۲۹ میلیارد دلار رسیده است. این در حالی است که کل ذخایر خارجی آنها از ۱۴۵ میلیارد دلار تجاوز نمی کند.» رئیس کل بانک مرکزی سپس در خصوص وضعیت مالی جمهوری اسلامی ایران گفت: «برعکس اکثر کشورهای مشابه، میزان بدهی خارجی جمهوری اسلامی ایران رو به کاهش است و این کاهش یکی از موفقیت های بزرگ بوده و اهمیت این امر هنگامی بیشتر مشخص می شود که به نرخ بهره در جهان توجه کنیم.» وی گفت: «طبق آمار تا سال ۱۹۸۰ - ۱۹۷۹ [۱۳۵۹ - ۱۳۵۸] بدهی های خارجی ما رقمی حدود ۱۵ میلیارد دلار بود و این رقم در سال ۱۹۸۲ [۱۳۶۱ - ۱۳۶۰] به رقمی معادل دو میلیارد و دویست میلیون دلار رسید.» وی افزود «از آنجایی که سیاست ما کم کردن اتکا به منابع خارجی است و وام تازه ای دریافت نکرده ایم، به حمدالله میزان بدهی هایمان کاهش یافته است.» نوربخش همچنین

ص: ۴۴۲

۱- نامی جعلی که رژیم عراق در ابتدای جنگ بر روی استان خوزستان گذاشته بود.

۲- ۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ویژه نامه، ص ۸.

درباره استفاده نکردن از صنایع خارجی با توجه به شرایط جنگی کشور و موفقیت های به دست آمده در سطح کلان اقتصاد داخلی در خصوص سرمایه گذاری های عمرانی، صدور نفت به میزان پیش بینی شده و بالا- رفتن سطح میزان سپرده های مردم، گفت: «پس از دو سال جنگ بدون اتکای مالی به منابع خارجی و با توجه به منابع و ذخایر خودمان، طبق بررسی هایی که از وضع اقتصادی کشور در سه ماهه اول سال ۱۳۶۱ به عمل آمده است، کشورمان در جبهه اقتصادی به پیشرفت های چشمگیری دست یافته است. اولین موفقیت ما در زمینه سرمایه گذاری عمرانی دولت بوده که طی سه ماه اول سال ۱۳۶۱ در مقایسه با مشابه سال گذشته ۵۷ درصد افزایش داشته و به عبارت دیگر قدرت جذب دستگاه های دولتی زیادتر شده و این در شرایطی است که در سال دوم جنگ هستیم. همچنین باید گفت دریافتی های مالیاتی افزایش قابل ملاحظه ای داشته است.» وی افزود: «از نظر صدور و فروش نفت موفق شدیم به رقم پیش بینی شده در بودجه برسیم و صادرات نفت حدود ۴۴ درصد افزایش یافته است. در زمینه فعالیت های بانکی، بانک های تخصصی کشورمان با رشد ۳/۱ درصد، وام ها و اعتبارات بیشتری به بخش های تولیدی پرداخته اند.» وی بالا رفتن میزان سپرده های مردم نزد بانک ها را نیز نمونه ای از اعتماد عمومی دانست و در خصوص تورم نیز گفت: «با کوشش هایی که به عمل آمده از رشد تورم جلوگیری کرده ایم و رشد متوسط شاخص بهای عمده فروشی از ۷/۲۸ درصد طی سه ماه اول سال ۱۳۶۰ به ۷/۸ درصد طی مدت مشابه در سال ۱۳۶۱ کاهش یافته و همچنین نرخ تورم از ۷/۲۷ درصد در سه ماهه اول سال گذشته به ۲/۱۵ درصد در مدت مشابه سال جاری رسیده است.» (۱)

۴۵۹

قائم مقام وزیر خارجه ایران در گفت و گو با روزنامه کیهان درباره اشغال سفارت ایران در غرب بیروت به دست نیروهای اسرائیل و اقدامات ایران در این خصوص، آخرین اطلاعات از چهار دیپلمات ربوده شده ایران در لبنان و تلاش ایران برای رفع تهاجم حکومت سعودی علیه زائران ایرانی، توضیح داد. به نوشته این روزنامه احمد عزیزی در پاسخ به این سؤال که «در رابطه با اشغال سفارت جمهوری اسلامی ایران در بیروت توسط صهیونیست ها چه اقدامی از جانب وزارت امور خارجه صورت گرفته است؟» گفت: «ما در پی آن نیستیم که شکایتمان را به سازمان ملل ببریم. ما شکایتمان را در برابر ملت ها مطرح خواهیم کرد و بعد از خدای متعال، ملت ها بهترین شنونده و بهترین تصمیم گیرنده در برابر این تظلمات خواهند بود. بنابراین، تنها کاری که ما در برابر این اقدام صهیونیست ها می توانیم بکنیم، این است که به عملیات خودمان در جبهه های جنگ علیه صدام، این مزدور صهیونیزم ادامه دهیم و خودمان را سریع تر به جبهه جنگ با اسرائیل برسانیم. از این راه ممکن است یک قطعه از خاک ما دیرتر به دستمان برسد، ولی بی شک تحمل ضربه ای که از این راه به اسرائیل برسد، برای صهیونیزم و استکبار بسیار مشکل و طاقت فرسا خواهد بود.»

ص: ۴۴۳

وی سپس در پاسخ به این سؤال که «سرنوشت چهار دیپلمات ایرانی اسیرشده در لبنان توسط فالانژیست‌ها (۱) به کجا انجامید؟» گفت: «علی‌رغم همه تلاش‌ها، متأسفانه در این زمینه توفیقی نداشته‌ایم. البته با توجه به درجه خصومتی که رژیم صهیونیستی و نیروهای فاسد فالانژ با انقلاب و جمهوری اسلامی و طبعاً بازوهای اسلامی آنها دارند، بی‌نتیجه ماندن تلاش‌های ما دور از انتظار هم نبود.»

عزیزی در خصوص «انعکاس اقدامات غیرانسانی و غیراسلامی دولت عربستان سعودی در مورد زائران ایرانی» گفت: «ما تضادها و اختلافاتی ریشه‌ای با دولت عربستان سعودی داریم. بنابراین در رابطه با تهاجمات اخیر عربستان سعودی قدرت عمل ما در چارچوب تحرکات سیاسی و تماس‌های دیپلماتیک محدود بوده و ما موارد تضییقات از طرف رژیم عربستان را نسبت به زائران ایرانی به تفصیل با مسئولان این کشور در میان گذاشته‌ایم و همواره اعلام کرده‌ایم که ملت‌ها بهترین قاضی برای تظلماتی هستند که از طرف این کشور نسبت به حجاج ایرانی اعمال می‌شود.» (۲)

۴۶۰

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با انتشار اطلاعیه‌ای جنایات اخیر اسرائیل در غرب بیروت را محکوم کرد. در این اطلاعیه آمده است: «در ادامه توطئه‌های پلید استکبار جهانی به سرکردگی امریکای جنایتکار و مزدوران وابسته‌اش چون رژیم غاصب صهیونیستی اسرائیل و رژیم بعثی صهیونیستی عراق که با تأیید رهبران مرتجع و مزدور کشورهای اسلامی همه روزه به تجاوزات ننگین خود ادامه می‌دهند، بار دیگر رژیم پلید و غاصب اسرائیل جنایتی سهمگین‌تر از دیرپاسین و کفرقاسم را به نمایش گذارد و با اشغال بخش دیگری از خاک ملت محروم لبنان و قتل و جرح هزاران تن از مردم مسلمان و بی‌گناه لبنان، سند جنایت دیگری بر صفحات سراسر تجاوز و کشتار تاریخ خود افزود. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ضمن محکوم کردن این جنایت امپریالیسم جهانی که توسط رژیم صهیونیستی اسرائیل با کشتار مردم بی‌گناه و ویرانی مناطقی از خاک مردم محروم لبنان صورت گرفت، در انتظار روزی است که تحت رهبری‌های امام امت، رهبر مستضعفان جهان و در کنار ملل محروم و به‌پاخاسته به نبردی قهرآمیز با سران کفر و شرک و تجاوز برخیزد و اسرائیل این جرثومه پلید را به نابودی کشاند.» (۳)

ص: ۴۴۴

۱- بعد از ظهر روز ۱۳/۴/۱۳۶۱ چهار دیپلمات ایرانی به نام‌های محسن موسوی، احمد متوسلیان، تقی رستگارمقدم و کاظم اخوان که به عنوان هیئت دیپلماتیک و در محافظت پلیس لبنان از طرابلس عازم بیروت بودند، در مدخل غربی بیروت توسط شبه‌نظامیان حزب کتائب (فالانژها) - که از متحدان اسرائیل و با حمایت‌های این رژیم در لبنان فعال بودند - ربوده شدند و تا کنون از سرنوشت آنان اطلاعی در دست نیست.

۲- ۱۸. مأخذ ۶، ص ۲.

۳- ۱۹. مأخذ ۱۵، ص ۲.

ذفن دراگن معاون نخست وزیر یوگسلاوی که در رأس یک هیئت اقتصادی - سیاسی در بغداد به سر می برد امروز با طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی انقلاب و معاون نخست وزیر عراق دیدار کرد.

به گزارش خبرگزاری عراق، معاون نخست وزیر یوگسلاوی در این دیدار با ابراز خوشنودی از سفر به عراق گفت: «رهبری یوگسلاوی به نقش قوی و حیاتی عراق در جنبش عدم تعهد تأکید می کند و از تصمیم عاقلانه عراق در مورد محل برگزاری هفتمین کنفرانس سران غیرمتعهد ها که نشانهٔ علاقه جدی عراق به جنبش و احترام عراق برای اصول آن است، ستایش می کند.»

دراگن ضمن تمجید از "ابتکارات صلح عراق برای خاتمه جنگ با ایران" و همکاری عراق با تلاش های میانجی گرانه، ستایش دولت یوگسلاوی از تصمیم عراق مبنی بر خارج کردن نیروهایش از اراضی ایران را به اطلاع معاون نخست وزیر عراق رساند.

طه یاسین رمضان نیز در این دیدار گفت: «دیدار معاون نخست وزیر یوگسلاوی در شرایط فعلی، نشانگر روابط گسترده و حسنه بین دو کشور و نقش آنها در جنبش عدم تعهد است.» رمضان به ضرورت مقابله با تمام تلاش ها جهت اختلال در نقش بشر دوستانه جنبش عدم تعهد تأکید کرد. خبرگزاری عراق در ادامه افزود، در این دیدار راه های همکاری و گسترش روابط بین دو کشور در زمینه های اقتصادی و فنی بررسی شد. (۱)

در این حال به گزارش خبرگزاری تانیوگ از بلگراد، ژنرال کنعان اورن و پتر استامبولیچ رؤسای جمهوری ترکیه و یوگسلاوی، با ابراز نگرانی از تداوم جنگ ایران و عراق، خواستار خاتمهٔ منازعه بین دو کشور شدند. آنان همچنین اعلام کردند که تداوم این جنگ خطری برای امنیت منطقه خواهد بود. (۲)

بررسی وضعیت فعلی جنگ ایران و عراق، راه های پایان جنگ و دلایل شروع آن از جمله محورهای مقالاتی است که خبرگزاری آسوشیتدپرس، رادیو دویچه وله، رادیو کلن و روزنامهٔ واشنگتن تایمز به آنها پرداخته اند. موضوع مشترک این گزارش ها تأکید بر این نکته است که عراق آغازگر جنگ ایران و عراق بوده است.

خبرگزاری آسوشیتدپرس در گزارشی می نویسد: «جنگ ایران و عراق در حالی وارد سومین سال خود می شود که هیچ پایانی برای آن پیش بینی نشده است و دوطرف، درگیر آن چیزی هستند که می تواند به یکی از طولانی ترین رویارویی ها در خاورمیانه بدل شود. یک دیپلمات کهنه کار عرب در بحرین گفت: علی رغم تمام مطالبی که ما از عراق و ایران در مورد اینکه یک نبرد نهایی و قاطعانه در آینده نزدیک صورت خواهد گرفت، می شنویم، من در صورت تحقق یافتن چنین نبردی حیرت زده خواهم شد.»

۱- ۲۰. مأخذ ۸، ص ۱۳، بغداد - خبرگزاری عراق، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۱. همان، ص ۲، بلگراد - خبرگزاری تانیوگ، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

این دیپلمات گفت: توان دو کشور به پایان رسیده است. یکی از دو طرف احتمالاً برای وارد آمدن ضربه نهایی تلاش خواهند کرد، ولی آنها جنگجویانی هستند که در راند پانزدهم باقی مانده اند، به هیچ داوری اجازه ورود داده نمی شود و هیچ کس برای به صدا درآوردن زنگ وجود ندارد.

به گزارش خبرنگاران، هر دو طرف جنگ ده ها هزار سرباز را در خطوط جبهه جنگ مستقر کرده اند و در عین حال ایران به محاصره بندر بصره و عراق به محاصره ترمینال عمده ایران در خارک دست زده است. امتیاز عمده عراق، یعنی نیروی هوایی که به آن صدمه وارد نیامده است بر اثر وجود مسافت های طولانی و شبکه دفاع هوایی در خارک به شدت محدود شده است. ... گفته می شود عراقی ها تهدید کرده اند که در صورت وقوع حمله ششم [به بصره] از سلاح های شیمیایی و وسایل نابود کننده انسانی که تا کنون به کار گرفته نشده استفاده خواهند کرد.

این دیپلمات گفت کسی برای فقدان تولید نفت از سوی دو کشور عضو اوپک، ایران و عراق، دلنگ نیست و به نظر می رسد تفاهم بین المللی غیر مدونی در این مورد وجود دارد که هیچ یک از دو طرف نباید در این جنگ شکست بخورد. این جنگ به طور رسمی در تاریخ ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ و به دنبال افزایش تشنج بین دو کشور خلیج فارس آغاز شد. عراق [امام] خمینی را به سرپیچی از موافقتنامه ای که با شاه در مورد مرزها و حقوق دو کشور نسبت به شط العرب امضا کرده بود، متهم نمود. عراقی ها همچنین ایران را به بمباران کردن دهکده های مرزی و واداشتن حزب الدعوه به اقدامات خرابکارانه متهم کردند. در حول و حوش این درگیری خصومت های قدیمی بین اعراب و ایرانی ها قرار دارد که بر اثر اختلاف خونین مذهبی بین مسلمانان سنی و شیعه تشدید شده است. این اختلافات به روزهای نخستین اسلام و پذیرش مذهب جدید از سوی ایرانیان باز می گردد. ... صدام حسین رئیس جمهوری عراق که پیروزی سریع علیه کشوری که دچار انزوای بین المللی و ناآرامی های داخلی شده است را پیش بینی می کرد، در اولین روزهای جنگ به پیشرفت های گسترده نظامی نائل آمد. در عوض نیروهای عراقی که در یک سرزمین بیگانه گیر افتاده بودند، با خطوط طولانی تدارکات و مسلمانانی مواجه شدند که بسیاری از آنها در سنین نوجوانی خود بودند. صدام عملیات جنگی خود را قادسیه نامید، این نام یک درگیری مسلحانه تاریخی بین ایرانی ها و اعراب بود. وی سایر کشورهای عرب را دعوت به پیوستن به این عملیات کرد، ولی تا کنون موفقیتی کسب نکرده است. تصمیم صدام برای بمباران جزیره خارک به طور آشکار همسایگان تولید کننده نفت عراق را خشمگین کرد، این همسایگان از آغاز جنگ تا کنون ۳۰ میلیارد دلار به خزانه عراق کمک کرده اند. عربستان سعودی شروع به ندیده گرفتن تمام اطلاعاتی های نظامی عراق

کرده [است. هنگامی که] سردبیران کویتی از صدام حسین پرسیدند که آیا وی فکر می کند که با اقداماتش احتمالاً ایرانیان را به تجاوز به ترمینال های نفتی سعودی و یا کویت و خواهد داشت، صدام پاسخ داد: ایرانی ها احتمالاً آنچه را که مایلند در زمان دلخواهشان انجام خواهند داد. صدام افزود که به دلیل امتناع مداوم ایران در نادیده گرفتن حرکت های صلح عراق، اقدامات عراق جنبه مشروع و قابل توجیه می یابد. دیپلمات عرب گفت: ایران ممکن است خود را به عنوان طرف سخت گیر و عراق خود را به عنوان کشوری که خواهان صلح است جلوه دهند، ولی واقعیت قضیه این است که هیچ یک از دو طرف حتی با آتش بس موافقت نخواهند کرد، به دلیل این اطمینان که طرف دیگر از آتش بس برای دست زدن به یک حمله جدید استفاده خواهد کرد.»^(۱)

رادبو دویچه وله آلمان نیز در برنامه ای درباره جنگ ایران و عراق گفت: «در دومین سالگرد جنگ ایران و عراق خبرنگاران هم به تهران و هم به بغداد دعوت شده اند، ولی درحالی که عراق با کمک فعالیت های بین المللی ظاهراً این درگیری را می خواهد خاتمه دهد، ایرانی ها نیروهایشان در در طول مرز برای یک حمله فوری دیگر آرایش داده اند. دولت بغداد خود می گوید که حمله ایران این دفعه در شرق بصره آغاز خواهد شد، ولی بعضی از کارشناسان بر این عقیده اند که ایران این دفعه در مناطق شمالی تر، یعنی در جاده بصره - بغداد حمله خواهد کرد و می تواند به این ترتیب مستقیماً بندر عراقی را مورد حمله قرار دهد. بصره هدف حمله ایران در حمله "رمضان" در ماه ژوئن بود.

این درگیری که یک کارشناس دفاعی غربی آن را مهم ترین جنگ در دنیا می داند از وقتی که صدام حسین در ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ سربازانی را که به ایران فرستاد، تا کنون به قیمت جان ده ها هزار نفر تمام شده است. عراق ظاهراً اوایل امیدوار بود که شط العرب را در عرض چند هفته می تواند تسخیر کند، ولی از آن پس اوضاع درست برعکس شده است و ایران تمام تلاش ها برای صلح را رد کرده است. رهبران مذهبی در تهران هنوز هم امید دارند که می توانند صدام حسین را ساقط کنند، ولی وقتی امسال ایران دست به حمله متقابل زد، یک امید آنها به حقیقت نپیوست، یعنی قیام اسلامی شیعیان در عراق، اتفاق نیفتاد. کارشناسان نظامی حمله "رمضان" را به عنوان یک اشتباه تاکتیکی ایران قلمداد می کنند و به نظر آنها ایران باید به همین که نیروهای متجاوز عراق را از سرزمین هایش خارج کرده است، راضی می بود. از ۲۲ تا ۲۸ سپتامبر به عنوان "هفته جنگ" در ایران جشن گرفته می شود. این جشن ها ظاهراً برای این است که افکار عمومی ایران را دوباره برای جنگ علیه همسایه تحریک کنند. ولی عراق در مقابل سعی بر آتش بس دوطرفه دارد و به تهدید حمله ایران اخطار کرده است.»^(۲)

ص: ۴۴۷

۱- ۲۲. همان، صص ۵ - ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه" شماره ۱۸۷، ۱/۷/۱۳۶۱، ص ۵، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

راديو كلن آلمان نيز در گفتاري به مناسبت آغاز سومين سال جنگ عراق عليه ايران، با بيان اهداف عراق از تجاوز به ايران، گفت: «جنگي كه دو سال پيش از سوي عراق آغاز شد و قرار بود جمهوري اسلامي ايران را نابود سازد، بدون آنكه آتش بسي در ميان دو کشور به وجود آمده باشد وارد سومين سال مي شود. ... ايران پس از دو سال پيكار و بالابردن شرايط آتش بس كنوني از لحاظ مذاكره در موضع ضعيف تري قرار گرفته است. گرچه كشورهايي از حوزه خليج فارس - كه اسمي از آنها برده نشده - گويا حاضرند غرامت هاي درخواست شده ايران را به مبلغ يكصد و پنجاه ميليارد دلار بپردازند، ولي تهران گويا حاضر به قبول اين پيشنهاد نشد. رئيس جمهور ايران [آيت الله] علي خامنه اي به نخست وزير ترقيه بولنت اولوسو گفت كه خود عراق بايستي اين مبلغ را تهيه و ارائه دهد. حملات اخير هوايي عراق به مهم ترين ترمينال نفتي ايران در جزيره خارك، نمايانگر آن است كه عراق مي خواهد از صدور نفت ايران جلوگيري كند. ... نفت خام عاملی برای ادامه جنگ است و از اين رو عراق اميدوار است كه با قطع درآمدهای نفتی ايران، ایرانی ها قادر [مجبور] به برقراری صلح شوند. رفتار ايران همچنان سازش ناپذير است. رئيس پارلمان ايران حجت الاسلام هاشمي رفسنجاني در هفته گذشته تهديد به آن كرد كه تهران قبل از آنكه راه صادراتی خود را از دست بدهد، جلوی تمام رفت و آمدهای نفت كش ها از طريق خليج فارس را خواهد گرفت. اين امري است كه همسايگان جنوبي از زمان آغاز جنگ از آن وحشت دارند. بدین ترتیب باید پرسید كه آیا جنگ ايران و عراق آخر الامر به صورت يك جنگ كامل خليج [فارس] در خواهد آمد يا خير؟» (۱)

روزنامه امريكايي واشنگتن تايمز نيز در گزارشي درباره جنگ عراق و ايران نوشت: «جنگي كه عراق دو سال پيش آغاز كرد تا جمهوري اسلامي ايران را نابود كند و همچنين كسب حيثيت در جهان عرب بنمايد، وارد سومين سال خود مي شود. درحالي كه خاتمه جنگ سرابي بيش نيست. ... در طول دو سال گذشته ايران شرايط خود را براي خاتمه دادن به جنگ به ميزان زيادي افزايش داده است، ولي پس از اينكه [امام] خميني دستور داد كه نيروهايش به داخل خاك عراق بروند، ايران موضع خوبي براي چانه زدن ندارد. گرچه چند کشور نامشخص پيشنهاد کرده اند كه غرامت جنگي را كه به گفته ايران ۱۵۰ ميليارد دلار است بپردازند، ولي ايران حاضر نيست كه آن را قبول كند. رئيس جمهور ايران به نخست وزير ترقيه گفت كه عراق بايد خود اين خسارت را بپردازد.» (۲)

۴۴۳

نشريه نيوزويك به نقل از هاميلتون جردن منشي سابق كاخ سفيد فاش كرد، مقام ايراني كه به وي گفته بود اگر سازمان سيا شاه را بكشد، گروگان هاي امريكايي در تهران آزاد مي شوند، صادق قطب زاده بوده است.

ص: ۴۴۸

۱- ۲۴. مأخذ ۸، ص ۱۵، راديو كلن، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

۲- ۲۵. همان، ص ۶، واشنگتن - خبرگزارى جمهورى اسلامى، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

روزنامه لیبراسیون چاپ فرانسه امروز در این باره نوشت: «جردن در کتاب خود موسوم به بحران نام این مأمور ایرانی را فاش نکرده بود، زیرا از آن می ترسید که این مأمور از آنجا که از دستورات آیت الله [امام] خمینی سرپیچی کرده بود، ممکن بود در معرض خطر قرار گیرد.»^(۱)

رادیو امریکا نیز گفت: «جردن در کتاب خاطرات خود می گوید از پیشنهاد قطب زاده به شدت تکان خورد و دریافت که رهبران حاکم بر ایران در پی چه هستند و تا چه اندازه امریکا را مسبب مشکلات ایران می دانند.»^(۲)

روزنامه الرایه چاپ قطر هم در شماره امروز خود در این باره نوشت: «هامیلتون پس از اعدام قطب زاده به اتهام کودتا، هفته گذشته موافقت کرد که نام او را برای مجله نیوزویک فاش سازد. وی گفت که ملاقات نماینده ایران با امریکایی ها در ماه فوریه ۱۹۸۰ در یکی از کشورهای اروپایی که از ذکر نام آن خودداری کرد انجام گرفت. ... جردن اضافه کرد که قطب زاده در پیشنهاد خود کاملاً جدی بود و هنگامی که این پیشنهاد رد شد، قطب زاده با ناراحتی گفت: پس این مسئله را چگونه می توان با سرعت حل کرد؟ هامیلتون جردن اضافه کرد که این پیشنهاد را قاطعانه رد کرده است و افزود تماس های خود با قطب زاده را تا آوریل ۱۹۸۰ و ماجرای طبس ادامه داده است.»^(۳)

روزنامه اونیتا چاپ ایتالیا پس از درج این خبر نوشت: «[با توجه به این اخبار] این ممکن است واقعیت داشته باشد که قطب زاده نقشه کودتا کشیده باشد.»^(۴)

۴۶۴

به دنبال اعلام خبر اعزام مجدد نیروهای امریکا، فرانسه و ایتالیا به عنوان نیروهای چندملیتی به لبنان، خبرگزاری تاس (خبرگزاری رسمی شوروی) در تفسیری گفت: دولت ریگان از کشتار جمعه گذشته فلسطینی ها در بیروت سوءاستفاده می کند. تاس با اشاره به عدم محکومیت اسرائیل در سخنان دیشب ریگان افزود: این امر نشان داد که امریکا اسرائیل را مسلح کرده است و در مسئولیت فاجعه عظیم بیروت سهیم است. پافشاری ریگان در مورد خروج کلیه نیروهای خارجی از لبنان به این دلیل است که امریکا قبل از همه خواستار خروج نیروهای سوری مستقر در لبنان است. به همین دلیل ریگان متجاوزان و نیروهایی را که برای دفاع از قربانیان تجاوز در لبنان هستند در یک سطح قرار می دهد. ریگان در تلاش است که لبنان را به صورت قلمرو دائمی منافع امریکا و اسرائیل درآورد.

در همین حال هنری جکسون سناتور دمکرات ایالت واشنگتن ضمن مخالفت با اعزام نیرو به لبنان گفت: ما به لبنان می رویم ولی فقط یک معجزه می تواند از کشته شدن امریکاییان جلوگیری کند. تصمیم به اعزام نیرو به لبنان در حال حاضر عاقلانه نیست و به نظر من می تواند منجر به دردهای بیشتری شود.»^(۵)

ص: ۴۴۹

۲-۲۷. مأخذ ۶، ص ۲۰.

۳-۲۸. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه "بررسی مطبوعات جهان" شماره ۲۹۷، نشریه
الرایه، چاپ قطر، ۲۱ سپتامبر ۱۹۸۲ (۳۰/۶/۱۳۶۱).

۴-۲۹. مأخذ ۶، ص ۹، روزنامه اونیتا، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

۵-۳۰. مأخذ ۱۷، ص ۵.

یاسر عرفات رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین - که به عربستان سفر کرده است - اعلام کرد شمار قربانیان قتل عام بیروت حداقل ۳۲۰۰ تن است. وی گفت: بولدوزرهای اسرائیلی گروهی از قربانیان این کشتار دسته جمعی را در زیر آوارها مدفون کردند. به همین دلیل تعداد دقیق کشته ها را نمی توان اعلام کرد. عرفات در مصاحبه با شبکه تلویزیونی عربستان و خبرگزاری این کشور گفت: نیروهای اسرائیل اردوگاه های صبرا و شتیلا را محاصره کرده و با راهنمایی افراد سرگرد یاغی سعد حداد نیروهای کماندو به داخل اردوگاه فرستادند و این کشتار را به راه انداختند. عرفات گفت: یک هزار و هشت صد نفر در اردوگاه های صبرا و شتیلا، یک هزار و نود و هفت نفر در بیمارستان غزه و چهارصد نفر در بیمارستان اکره قتل عام شدند. عرفات به نقل از یکی از پرستاران بیمارستان غزه که شاهد کشتار دسته جمعی بوده و گفت: در این بیمارستان به پرستاران تجاوز شده و علاوه بر آوارگانی که در این بیمارستان جمع شده بودند، پزشکان بیماران و پرستارها نیز قتل عام شده اند. عرفات گفت: مسولیت این کشتارها به عهده ریگان است، چون واشنگتن تضمین کتبی داده بود که پس از خروج فلسطینی های مسلح از غرب بیروت حفظ جان ساکنان این بخش از پایتخت را به عهده خواهد گرفت. عرفات گفت: تضمین جان ساکنان غرب بیروت توسط فیلیپ حبیب مأمور ویژه دولت امریکا که قرارداد خروج فلسطینی های مسلح را از غرب بیروت با پادرمیانی وی امضا شده، صورت گرفته بود. عرفات در این مصاحبه نیروهای چندمیلیتی غرب را نیز تا حدی مسئول کشتارهای دسته جمعی در غرب بیروت معرفی کرد و گفت: این نیروها قبل از موعد مقرر بیروت را ترک کردند و در نتیجه تا حدودی مسئولند. (۱)

واکنش ها به قتل عام صبرا و شتیلا- همچنان ادامه دارد. آسوشیتدپرس گزارش داد: کارگران فرودگاه های ایتالیا با انتشار اعلامیه ای در اعتراض به کشتار فلسطینیان در بیروت امروز کلیه پروازها به مقصد و از مبدأ اسرائیل را به مدت هشت روز تحریم کردند. این تصمیم کارگران فرودگاه ها پس از اجتماع وسیع امروز که با شرکت ده ها هزارتن از ایتالیایی ها در رم جهت محکوم کردن کشتار بیروت تشکیل شده بود، اعلام شد.

این خبرگزاری از هلسینکی نیز گزارش داد: دولت فنلاند گفت، دولت اسرائیل را مسئول کشتار فلسطینی ها در بیروت می داند. همچنین فنلاند تصمیم گرفت در نیروهای پاسدار صلح در لبنان تحت نظارت سازمان ملل متحد شرکت کند. دولت فنلاند اعلام کرد که با تأسف از خبر کشتار فلسطینی ها آگاه شد و به قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد که این کشتار را محکوم کرده است، می پیوندد.

گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از پاریس نیز حاکی است، به دعوت احزاب فرانسه و ۱۵ گروه و سازمان دیگر از جمله سندیکای کارگری و سازمان دوستی فرانسه و فلسطین، هزاران نفر عصر امروز در تظاهراتی در اعتراض به کشتار بی رحمانه بی گناهان فلسطینی و تجاوز اسرائیل به لبنان شرکت کردند. تظاهرکنندگان با حمل پلاکاردها و دادن شعارهایی چون "ریگان، بگین قاتل"، "اسرائیل خارج از لبنان"، "بگین قاتل، میتران شریک جرم"، "قتل عام را بس کنید"، "مرگ بر صهیونیزم" از میدان ملی پاریس به سوی میدان جمهوری این شهر راهپیمایی کردند. در این تظاهرات دبیرکل حزب کمونیست فرانسه نیز شرکت داشت. تعداد تظاهرکنندگان بیش از ۱۰ هزار نفر بود. گفتنی است حزب سوسیالیست (حزب حاکم) در این تظاهرات شرکت نداشت.

خبرگزاری رویتر نیز از پکن گزارش داد: قریب دویست دانشجوی عرب و خارجی به عنوان اعتراض به قتل عام صدها فلسطینی در بیروت تظاهرات آرامی برپا کردند. تظاهرکنندگان با دادن شعارهای ضداسرائیلی و حمل پلاکاردها و تصاویری از عرفات به طرف سفارت امریکا به راهپیمایی پرداختند و در مقابل سفارت اجتماع کردند. روی پلاکاردها این شعارها نوشته شده بود: "کمک امریکا به اسرائیل قطع شود"، "قتل عام را متوقف کنید" و "مرگ بر نئونازیسم". همچنین دولت چین با محکوم کردن این جنایت اعلام کرد ایالات متحده در جنایت های فاشیستی اسرائیل در لبنان سهم دارد. روزنامه مردم ارگان حزب کمونیست نوشت: دولت ریگان همچنان دست در دست خونین مناخین بگین نخست وزیر اسرائیل دارد.

در واشنگتن در اعتراض به قتل عام غیرنظامیان فلسطینی در بیروت تظاهراتی با شرکت صدها نفر در مقابل وزارت امور خارجه امریکا برگزار شد. به گزارش خبرگزاری کویت از واشنگتن تظاهرکنندگان پلاکاردهایی با خود حمل می کردند که بر روی آنها نوشته شده بود: "دست امریکایی ها به خون فلسطینی ها آغشته است"، "دلارهای امریکایی ضامن جنایات اسرائیل". بر اساس همین گزارش این تظاهرات با فریادهای "امریکا و اسرائیل از لبنان بیرون" برگزار گردید.

خبرگزاری کویت از لندن نیز گزارش داد: در اعتراض به قتل عام غیرنظامیان فلسطینی در بیروت صدها نفر مقابل سفارت امریکا در لندن دست به تظاهرات زدند. به گزارش این خبرگزاری برنامه های مختلفی از جمله تظاهرات و راهپیمایی در اعتراض به کشتار فلسطینی ها از سوی گروه های مختلف در انگلستان اعلام شده است. بر اساس همین گزارش امروز نیز تظاهراتی در برابر سفارت رژیم صهیونیستی در لندن برگزار می شود.

همچنین مردم و سازمان های اجتماعی ژاپن به منظور اعتراض به قتل عام غیرنظامیان فلسطینی در برابر سفارت رژیم اشغالگر قدس در توکیو دست به تظاهرات زدند. به

گزارش خبرگزاری تانیوگ از توکیو، حزب سوسیالیست ژاپن نیز در این رابطه از دولت خواست تا ضمن فراخواندن سفیر این کشور از تل آویو تحریم اقتصادی شدیدی را علیه رژیم صهیونیستی به اجرا درآورد. بنابر این گزارش یک سخن گوی وزارت امور خارجه ژاپن پس از دریافت این درخواست گفت وزارت خارجه در مورد این مسئله با اعضای شورای امنیت سازمان ملل مشورت خواهد کرد و آن را مورد بررسی قرار خواهد داد. بر اساس همین گزارش سوزوکی نخست وزیر ژاپن قتل عام فلسطینی ها را تقییح کرد و آن را عملی بی رحمانه و غیر قابل تحمل خواند. وی مجدداً خواستار خروج فوری نیروهای اسرائیلی از لبنان شد.

وزرای خارجه ده کشور عضو بازار مشترک اروپا نیز طی اعلامیه مشترکی که در بروکسل انتشار یافت، قتل عام غیرنظامیان فلسطینی در بیروت را محکوم کردند. به گزارش خبرگزاری فرانسه از بروکسل، در این اعلامیه، ضمن تأکید بر اتخاذ موارد ضروری برای برقراری امنیت مردم لبنان، اجرای قطعنامه ۵۲۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد و خروج نیروهای اسرائیل از غرب بیروت تقاضا شده است.

از سرزمین های اشغالی نیز خبر می رسد اعتصاب ها و تظاهرات فلسطینی های ساکن کرانه باختری رود اردن و نوار غزه در اعتراض به قتل عام وحشیانه غیرنظامیان فلسطینی اردوگاه های صبرا و شتیلا همچنان ادامه دارد. به گزارش خبرگزاری فرانسه در شهرهای هیرون و بیت اللحم و شرق بیت المقدس کلیه مغازه ها از روز گذشته در حال اعتصاب هستند. در این حال در اردوگاه های بلاته و شهر نابلس همچنان از سوی رژیم صهیونیستی مقررات منع عبور و مرور برقرار بود. در شهر هیرون نیز مردم دست به تظاهرات زدند و نیروهای صهیونیستی این تظاهرات را سرکوب کردند. گفتنی است اعتصاب های گسترده که ۶۸۰ هزار عرب ساکن فلسطین اشغالی در آن شرکت دارند، تا دو روز آینده نیز ادامه خواهد داشت.^(۱)

۴۶۷

به مناسبت سومین سالگرد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران امروز پیامی از طرف "حرکت مردم مسلمان عراق" منتشر شد. در این پیام با محکوم کردن حمله عراق به ایران و رد صلح پیشنهادی عراق، مقاومت ایران در برابر متجاوزان، "بیدارگرا مت مسلمان" خوانده شده است. در بخشی از این پیام آمده است: «درحالی که جهان اسلام از خواب سنگین برمی خواست، حکام بغداد با اهدافی پلید برای از بین بردن انقلاب اسلامی و به هدر دادن نیروهای امت و از میان برداشتن حرکت های اسلامی در همه جا و میدان باز کردن برای طرح های امپریالیزم و صهیونیزم برای بازگشت دوباره به این منطقه، اقدام به تجاوز به حریم سرزمین های جمهوری اسلامی ایران و تصرف آن کردند.» همچنین در بخش دیگری از این

ص: ۴۵۲

پیام آمده است: «ما به هزاران خانواده شهیدانی که در راه خدا جهت رویارویی با حرکت های دشمنانه امپریالیزم و صهیونیزم در ایران، عراق، لبنان و همه نقاط جهان گام نهاده اند، تبریک و تسلیت گفته و از آنها و همه مردم مسلمان ادامه راه شهدا را خواهانیم. همان طور که به ما آموختند، برای دفاع از حریم اسلام و جنگ، با این یورش وحشیانه به این امت و سرزمینشان همچون دفاع انبیا از عدالت و مستضعفان، نهیب سرمی دهیم تا بار دیگر به اذهان عمومی برسانیم، با وجودی که تمام جنگ ها عموماً ضرورت هایی را دربردارد، اما این جنگ اسلام و کفر ره آوردهای نوینی را برای امت مسلمان محقق خواهد ساخت.» در خاتمه این پیام آمده است: «امپریالیزم، صهیونیزم و مزدوران مرتجع آنها بدانند، محصولی که درو کرده اند مانند همیشه تلخ و ناکام خواهد بود و آنها هرگز نخواهند توانست از بیداری این امت و قهرمانان آن جلوگیری به عمل آورند.»^(۱)

۴۶۸

سه انفجار سفارت عراق و دفتر هواپیمایی این کشور در وین و ساختمان مرکز فرهنگی عراق در مادرید، خسارت هایی به این اماکن وارد کرد. به گزارش یونایتدپرس از وین، اولین بمب در ساعت ۲۲ دوشنبه به وقت وین در سفارت عراق منفجر شد که باعث شکسته شدن تمام پنجره های ساختمان و آسیب دیدن در ورودی سفارت و وارد آمدن خسارت به اتومبیل سفیر شد. دومین انفجار دو دقیقه بعد از نیمه شب سه شنبه در دفتر هواپیمایی عراق اتفاق افتاد.

به دنبال این دو انفجار "اووین لانگ" وزیر کشور اتریش گفت: «احتمالاً دومین سالگرد جنگ بین ایران و عراق، تروریست ها را تحریک کرده است تا به چنین حملاتی دست بزنند.» این خبر گزارى همچنین گزارش داد: امروز در مادرید نیز یک بمب در مرکز فرهنگی عراق منفجر شد. این بمب که در نمایشگاه عکس مربوط به جنگ خلیج (فارس) منفجر شد، باعث پاره شدن عکس ها و خرد شدن شیشه های پنجره های ساختمان مرکز فرهنگی عراق گردید. در این انفجار کسی آسیب ندید. خبر گزارى یونایتدپرس افزود: تا کنون در وین و مادرید هیچ گروهی مسئولیت این بمب گذاری ها را به عهده نگرفته است.^{(۲)(۳)}

۴۶۹

در پی کشته شدن بشیر جُمیل رئیس جمهور لبنان، امروز امین جُمیل برادر وی با ۷۷ رأی مثبت و ۳ رأی سفید پارلمان لبنان به ریاست جمهوری این کشور برگزیده شد.

ص: ۴۵۳

۱- ۳۳. مأخذ ۶، ص ۲۰.

۲- رادیو امریکا در گزارش خود در این باره اعلام کرد: گروهی که خود را جبهه دموکراتیک عراق می نامد مسئولیت انفجارهای وین را بر عهده گرفته است. [واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۳۱/۶/۱۳۶۱، صدای امریکا، ۳۰/۶/۱۳۶۱، ص ۴].

۳- ۳۴. مأخذ ۸، ص ۱۰، وین - یونایتدپرس، ۳۰/۶/۱۳۶۱.

روزنامه کیهان ضمن اعلام این خبر نوشت: «رئیس جمهور لبنان طبق قانون اساسی این کشور یک مسیحی مارونی است. امین جمیل پنجشنبه آینده که تاریخ انقضای مدت ریاست جمهوری الیاس سرکیس است، رسماً کار خود را شروع خواهد کرد. بشیر جمیل قبل از تصدی رسمی پست ریاست جمهوری در انفجار دفتر حزب کتائب (فالانژها) کشته شد. (۱)

ص: ۴۵۴

۱- ۳۵. مأخذ ۱۶، ص ۲۴.

نیروی هوایی ارتش عراق در آستانه دومین سالگرد حمله به ایران، حملات هوایی خود را شدت داد. امروز هواپیماهای عراقی در ۳ نوبت، منطقه عملیاتی سومار از جمله ارتفاعات سارات، پل ۷ دهنه، پایگاه شهید بهشتی و ارتفاعات مقابل آن را به شدت بمباران کردند. در نتیجه این بمباران که در آن از انواع بمب های ترکشی و ژله ای استفاده شد، ۱۷ تن از افراد گردان مالک اشتر ارتش جمهوری اسلامی ایران شهید و ۱۹ تن دیگر مجروح شدند. (۱)

هواپیماهای عراقی همچنین در چندین نوبت، به حریم هوایی شهرهای دهلران و گیلان غرب تجاوز کردند. در یکی از این حملات، منطقه غیرنظامی "ویژنان" در ۹ کیلومتری جنوب شهر گیلان غرب بمباران شد که در این حمله بیش از ۲۰ راکت پرتاب شده هواپیماهای عراقی عمل نکردند و منفجر نشدند. (۲)

هواپیماهای عراقی در حملات دیگری به حریم هوایی شهرهای تهران، قم و اهواز تجاوز کردند و دیوار صوتی را برفراز شهرهای قم و تهران شکستند. (۳)

هواپیماهای عراقی به حریم هوایی اصفهان نیز تجاوز کردند و دیوار صوتی را برفراز این شهر شکستند و با هدف انهدام و تخریب پالایشگاه جی اصفهان، چندین بمب روی این پالایشگاه ریختند که بمب ها در بیابان های اطراف افتاد و تلفات و خسارت هایی بر جای نگذاشت. (۴)

گفتنی است که نیروی هوایی ارتش عراق در حمله به مناطق مسکونی به ویژه شهرهای تهران و اصفهان از هواپیماهای پیشرفته میگ-۲۵ - که شوروی به این کشور داده است - استفاده کرد. (۵)

سخن گوی ارتش عراق با اشاره به حملات هواپیماهای عراقی به حریم هوایی چند شهر ایران و بمباران چند منطقه در غرب کشور، اعلام کرد که این حملات به مناسبت سومین سال جنگ و به نشانه به تصویر کشیدن مقاومت ارتش عراق انجام شده است. (۶)

ص: ۴۵۵

۱-۱. سند شماره ۱۷۰۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی، لشکر ظفر، اطلاعات عملیات، شماره ۲، ۲/۷/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۶۷۲۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه، مرکز فرماندهی، به فرماندهی منطقه ۷، ۱/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۷۰۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات، به اطلاعات عملیات ستاد مرکزی، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

۲-۲. سند شماره ۶۷۲۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷، به فرماندهی ستاد مرکز، ۱/۷/۱۳۶۱.

۳-۳. سند شماره ۱۷۰۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ستاد مشترک ارتش، شماره ۱۸۷، ۱/۷/۱۳۶۱.

- ص ۸؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۷، ۱۷/۱۳۶۱، ص ۲، قم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.
- ۴-۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۷، ۱۷/۱۳۶۱، ص ۲، اصفهان - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.
- ۵-۵. سند شماره ۱۷۰۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، شماره ۲، ۲/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۶. مأخذ ۴، صص ۲ و ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.

خبرگزاری یونایتدپرس در این باره گزارش داد: «امروز در دومین سالگرد جنگ خلیج فارس، خیابان های تهران مملو از سربازان در حال رژه و زره پوش ها بود، لکن عراق گفت، نیروی هوایی اش پنج شهر ایران را بمباران کرده و هواپیماهای آن به منظور هشدار به ایران درباره حمله تازه، در مأموریت های جاسوسی بر فراز تهران پرواز کردند. این اولین حملات عراق و تجاوز به حریم فضایی تهران ظرف چند هفته گذشته به شمار می رود. ... خبرگزاری رسمی عراق به نقل از افسران عراقی هشدار داد که ایران برای یک حمله تجاوزکارانه جدید به عراق آماده می شود. تهران تا کنون هیچ اشاره ای مبنی بر قریب الوقوع بودن این حمله نکرده است. در عوض خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارش داد که سربازان و زره پوش ها امروز در خیابان های تهران رژه رفتند و با شادمانی جمعیت روبه رو شدند که با شعارهای خود امریکا را محکوم می کردند. خبرگزاری ایران گفت: یک میگ - ۲۵ عراقی در صدد بمباران نواحی مسکونی پایتخت ایران بود که مورد تعقیب جت های جنگنده ایرانی قرار گرفت و فرار کرد، ولی قبل از این اقدام، میگ عراقی دیوار صوتی را شکست و مردم را به وحشت انداخت. خبرگزاری رسمی عراق گفت: جت های جنگنده عراقی، هدف های نظامی و چند مرکز تجمع نیرو در پنج شهر ایران را در نزدیکی مرز جنوب غربی (ایلام، گیلان غرب، سرپل ذهاب، سوسمار و مهران) بمباران کردند. این خبرگزاری به نقل از اطلاعیه نظامی عراق گفت، هواپیماهای عراقی به حملات مستقیم مبادرت کرده و تلفات و خسارت های بیشتری به نیروها و تجهیزات نظامی ایران وارد آوردند. این خبرگزاری گفت، نیروهای دشمن به دلیل این حملات موفقیت آمیز دچار دستپاچگی و وحشت شدند. این اطلاعیه افزود، دیگر هواپیماها برفراز قم، اصفهان، همدان و کرمانشاه پرواز کردند. این خبرگزاری گفت: حملات هوایی و پروازهای عراق به منزله هشدار به رهبران ایران بود که در صورتی که ایرانی ها جرئت حمله به عراق را بکنند، عراق ضربات مهلکی به دشمن وارد خواهد کرد. ایران هیچ اظهارنظری در مورد این حملات هوایی نکرد.» (۱)(۲)

۴۷۱

رادیو بی.بی.سی به نقل از منابع رسمی عراق از بغداد گزارش داد که دولت عراق به تازگی مقادیر فراوانی وسایل و تجهیزات نظامی پیشرفته از جمله هواپیماهای "میگ - ۲۵" و تازه ترین مدل تانک "تی - ۷۲" را از شوروی گرفته است. بر اساس این گزارش، تحویل این سلاح ها از طرف شوروی به عراق، پس از آزادی اعضای حزب کمونیست عراق از زندان های آن کشور انجام شده است. بی.بی.سی می افزاید: به گفته یک منبع نیروی هوایی عراق تعداد هواپیماهای ارتش عراق به بیش از تعداد آن در آغاز جنگ رسیده است. (۳)

ص: ۴۵۶

- ۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی در انتهای این گزارش نوشته است: «متذکر می شود که خبر فوق را خبرگزاری آسوشیتدپرس، خبرگزاری فرانسه و دیگر رسانه ها و رادیوهای بیگانه نیز پخش و گزارش کرده اند.»
- ۲- ۷. همان، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.
- ۳- ۸. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها"، نشریه شماره ۱۲، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

همچنین بر اساس گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دولت عربستان سعودی در ادامه کمک های مالی و نظامی خود به ارتش عراق، به تازگی دو یست خودرو نظامی "زبل" را از طریق کویت به عراق تحویل داده است. (۱)

۴۷۲

نیروهای مسلح ایران، هم زمان با نبرد و درگیری با ارتش عراق، مناطق شمال غرب ایران را از وجود نیروهای تجزیه طلب پاک سازی می کنند.

نیروهای سپاه پاسداران در پاک سازی یک روستا در شمال غرب میاندوآب ۲ نفر از فعالان حزب دمکرات را دستگیر و ۵ قبضه اسلحه کشف کردند. در منطقه سراب در جنوب میاندوآب نیز ۵ تن از عناصر حزب دمکرات به همراه ۵ قبضه اسلحه، خود را به نیروهای سپاه تسلیم و درخواست امان نامه کردند. (۲)

۴۷۳

سازمان مجاهدین خلق، همچنان شهروندان بی گناه شهرهای مختلف ایران را ترور می کند. امروز دو نفر موتورسوار از عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق در اراک، با حمله به فردی در حوالی بیمارستان ولی عصر این شهر، وی را از ناحیه سر هدف قرار دادند و به شهادت رساندند. (۳)

عناصر سازمان مجاهدین خلق در شهر تهران نیز به سمت نگهبانان ایرانی سفارت پاکستان واقع در خیابان دکتر فاطمی آتش گشودند. تروریست ها پس از تیراندازی متقابل نگهبانان متواری شدند. (۴)

در بابل نیز دفتر حزب جمهوری اسلامی مورد حمله دو تن از عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق قرار گرفت که بر اثر آن مسئول روابط عمومی حزب به شهادت رسید و به دفتر حزب خساراتی وارد شد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از منابع آگاه در کمیته انقلاب اسلامی بابل این حادثه زمانی روی داد که این عناصر به قصد ترور مسئول دفتر حزب جمهوری اسلامی وارد ساختمان شده بودند که با مقاومت خلیل قربانیان مواجه شدند که با شلیک هشت تیر به سمت وی، او را به شهادت می رسانند و هنگام خروج به داخل اتاق مسئول حزب جمهوری اسلامی بابل نارنجک پرتاب می کنند که به دلیل خالی بودن اتاق به کسی آسیبی نمی رسد. (۵)

۴۷۴

در تداوم فعالیت نیروهای کمیته انقلاب اسلامی برای برقراری امنیت در شهر تهران و مقابله با حملات عناصر مسلح، امروز نیروهای کمیته انقلاب اسلامی موفق به کشف و خنثی سازی یک بمب شدند که در مسجد لولاگر واقع در خیابان آذربایجان کار گذاشته شده بود. (۶) این نیروها همچنین در بازرسی از وسایل نقلیه و افراد مشکوک در سطح شهر موفق به دستگیری ۳۵ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق شدند. (۷)

- ۱- ۹. مأخذ ۴، ص ۷، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.
- ۲- ۱۰. سند شماره ۶۷۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵، فرماندهی، به ستاد مرکزی، فرماندهی کل، ۲/۷/۱۳۶۱.
- ۳- ۱۱. سند شماره ۱۱۳۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۴- ۱۲. سند شماره ۹۳۸۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز خبری، روابط عمومی سپاه پاسداران، منطقه ۱۰، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۵- ۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۸، ۲/۷/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، بابل - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۷/۱۳۶۱.
- ۶- ۱۴. مأخذ ۱۲.
- ۷- ۱۵. مأخذ ۱۳، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۷/۱۳۶۱.

نیروهای کمیته منطقه ۷ نیز پس از شناسایی و تعقیب یکی از اعضای سازمان، وی را دستگیر کردند. این فرد قبل از دستگیری، مبادرت به خوردن قرص سیانور کرد که بی درنگ به بیمارستان منتقل شد. (۱)

۴۷۵

در ادامه محاکمه قانونی عناصر وابسته به گروه های شورشی، امروز هم دادگاه انقلاب اسلامی انزلی حکم ۹ تن از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق و سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) را اعلام کرد. طبق این حکم ۶ تن از عناصر تشکیلاتی سازمان مجاهدین خلق به حبس قطعی، از پنج ماه و نیم تا پانزده سال محکوم شدند. همچنین ۳ تن از افراد سازمان چریک های فدایی خلق به جرم نگهداری انواع اسلحه و مهمات، همکاری فعال با این سازمان، شرکت در خانه های تیمی و... به دو تا ده سال حبس قطعی محکوم شدند. (۲)

۴۷۶

به گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (تهران) مجموع عملیات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در شهریور ماه جاری، ۳۵ مورد ترور منجر به شهادت، ۲۴ مورد ترور منجر به جرح (۳۹ نفر مجروح) و ۱۷ مورد حملات تروریستی ناموفق بوده است. بنابر این گزارش، از میان افرادی که در شهریورماه هدف قرار گرفته اند، فقط ۱۵ تن از آنان از اعضای نیروهای نظامی، انتظامی و بسیج هستند و بقیه، افرادی مانند خواربارفروش، فروشنده لوازم خانگی، سبزی فروش، تعمیرکار دوچرخه، راننده تاکسی، طلبه، خانواده شهید، مأمور آتش نشانی، دست فروش، گرمابه دار، خیاط و... بوده اند. همچنین در این ماه ۴۴ سرقت مسلحانه اتومبیل، موتورسیکلت، منزل و وجه نقد، به دست عناصر سازمان انجام شده است.

بر اساس این گزارش، در عملیات های بازدارنده نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، کمیته انقلاب اسلامی و سایر نیروها، ۲۴ تن از عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق در تهران کشته و ۳۷ تن از آنان دستگیر شده اند. در این عملیات ها، ۹ مورد بمب گذاری عناصر سازمان نیز کشف و خنثی شد. (۳)

۴۷۷

امام خمینی به مناسبت سالگرد جنگ تحمیلی و رژه نیروهای مسلح در روز اول هفته جنگ پیام های جداگانه ای صادر کردند. ایشان در پیامشان به مناسبت دومین سالگرد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران از ایثار رزمندگان و ملت ایران قدردانی کردند. متن پیام به این شرح است:

ص: ۴۵۸

۱- ۱۶. مأخذ ۱۲.

۲- ۱۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- ۱۸. مأخذ ۱۲، ص ۱؛ و- سند شماره ۹۳۸۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات سپاه، ارتباطات روابط

عمومی، منطقه ۱۰، شماره ۴، ۴/۸/۱۳۶۱، ص ۱.

با سپاس به درگاه خداوند متعال دو سال از دفاع پیروزمندانه می گذرد، و ملت در تمام جبهه های خارجی و داخلی به همت شهدای عزیز ارزشمند و جانبازان فداکار و ملت برومند با سرفرازی و روسفیدی در بارگاه قدس الهی پیروز شد و امید پیروزی نهایی و تحقق وعده الهی در نزدیک مدت دارد. ما همه مرهون فداکاری این عزیزان در جبهه و پشت جبهه هستیم، و مرهون مادران و پدران و خاندان این سلحشوران که به حق سربازان الهی تربیت نموده اند، و حضرت بقیه الله - ارواحنا لمقدمه الفداء - قدرشناس آنان است.

درود و رحمت بر روان پاک شهدا، و بهبودی و عزت نثار پای جانبازان و عظمت و صبر جمیل نصیب خاندان این زنان و مردان متعهد شجاع باد، و سلام بر ملت بزرگ ایران.

روح الله الموسوی الخمینی^(۱)

همچنین با قرائت پیام بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران توسط سیداحمد خمینی، مراسم رژه نیروهای مسلح کشور به مناسبت آغاز هفته جنگ برگزار شد. در این پیام آمده است:

«دو سال از هجوم امریکای جهان خوار توسط جیره خوار خود، صدام عقلی به کشور اسلامی ایران و در واقع به اسلام گذشت. ... سال های قبل، ارتش فریب خورده صدام در کشور عزیز ما به جنایت خود ادامه می داد، و صدام تکریتی و اربابانش امید داشتند که بتوانند در داخل کشور به خرابکاری و جنایت ادامه دهند و خیال سرداری قادسیه را در سر داشتند و جدایی مناطق نفت خیز را در مغزهای پوک خود می پختند؛ ولی در این سال پربرکت می بینید و می بینیم که کاخ های امیدشان فروریخته، و قوای مسلح شجاع و مؤمن ایران آنان را با رسوایی هرچه تمام تر از کشور خویش رانده اند؛ و اکنون چون دزدان در بلندی های ایران پناهگاه ساخته و در آنها خزیده اند و قدرت مقابله را از دست داده اند، و از داخل کشور عراق با توپ های دوربرد و موشک ها مناطق مسکونی عرب نشین را می کوبند و مردم شهرهای مقاوم مرزی را به شهادت می رسانند. ... و مضحک تر از همه اینکه، جزیره خارک را منطقه نظامی اعلام می کند و پشتیبانان شکست خورده او دامن به این دروغ زده اند که شاید این حيله موجب شود کشتی های نفت کش به جزیره خارک نیابند و ایران را وادار به صلح نمایند؛ که این حيله شیطانی نیز خستی و نقش بر آب شد. چراکه رزمندگان ایران شجاعانه از خاک و بندر های ایران

ص: ۴۵۹

۱- ۱۹. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۶، تهران: چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، ص ۵۲۳.

دفاع می نمایند و دولت با اعلام بیمه کشتی های نفت کش، این نقشه را باطل کرد؛ و امروز قدرت نیروهای مسلح ایران از ارتش و سپاه و بسیج و قوای انتظامی و عشایری و مردمی آنچنان است که می تواند به راحتی شهرهای عراق را درهم کوبد، لکن پیروی از احکام اسلام عزیز آنان را از تجاوز به حریم شهرهای مسکونی بازداشته است؛ و اگر خدای نکرده فرماندهان و پرسنل قوای مسلح ما چون صدام و قوای تابع او بودند که به اسلام و احکام نورانی آن اعتنایی نداشتند و از ارزش های انسانی بی بهره بودند، شهرهای عراق چون شهرهای خوزستان و امثال آن درهم کوبیده می شد.»

در ادامه این پیام با اشاره به تبلیغات رژیم عراق و حامیان آن درباره ارتباط ایران با اسرائیل آمده است: «اکنون در کنفرانس فاس، فاش و روشن شد که طرفدار اسرائیل، صدام جنایتکار و اکثر دولت های منطقه می باشند. طرفداری از جنایتکاری که با کمال جسارت پس از آن همه تبهکاری هایش و خدمتگزاری های دویله های [دولت های کوچک] منطقه، آنان را به باد مسخره گرفته است و آنان را چنان تحقیر نموده که جز خود آنان هر انسانی را خجلت زده می کند؛ و خجالت نه از برای سران این دولت ها، بلکه برای انتسابشان به اسلام، و از آن جهت که متأسفانه امور مسلمانان به دست ایشان است. پیامد خدمتگزاری ها به این جنایتکار، قتل عام بی گناهان بیروت؛ ... و بزرگترین مصیبت برای مسلمانان آن است که از سران دولت های منطقه نفس بر نمی آید و از آن فجیع تر و ننگ آورتر طرفداری بی قید و شرط بعض حکام منطقه است؛ و باز هم در حجاز از جنایت اسرائیل و پدربزرگ او امریکا نمی شود اسم برد.

... و خداوند کید آنان را ... نزد ملت ها رسوا کرد و صدام عفلقی که برای روبه رویی با اسرائیل بهانه می تراشید و می خواست با آن بهانه ها خود را از دست مدافعان سلحشور ایران نجات دهد، در کنفرانس فاس به حمایت و شناسایی اسرائیل و بیمه و امنیت آن گریبان پاره کرد و "مکروا و مکرالله و الله خیرالماکرین"

امام در ادامه پیام خویش با اشاره به "هفته جنگ" آورده اند: «اکنون که بزرگداشت هفته جنگ تحمیلی فرارسیده است ... لازم است ملت شریف ایران عموماً و خصوصاً دولتمردان و گویندگان و نویسندگان و شاعران و هنرمندان از این قشرهای فداکار، هریک به سهم خود قدردانی نمایند و مراحل مختلف پیروزی این حماسه آفرینان را با گفتار و نوشتار و کردار خود در معرض نمایش گذارند، و در محافل "هفته جنگ" فواید و نتایج و پیامدهای آن را برشمارند، ... در سراسر ایران، از روحانی و دانشگاهی و بازاریان و جوانان عزیز محصل تا رزمندگان فداکار و سایر قشرهای معظم، در این "هفته جنگ" به شکرانه پیروزی اسلام پشتیبانی خود را از جمهوری اسلامی و قوای مسلح، فداکاران در راه هدف - که اسلام و ایران است - به ثبوت برسانند؛ و نیز یاد شهدای فداکار را ... زنده نگه دارند؛ و از معلولین عزیز و آسیب دیدگان و آوارگان ... قدرشناسی نمایند؛ و از بازماندگان شهدا دلجویی و به آنان دلداری دهند.»(۱)

پس از قرائت پیام امام، رژه واحدهای نمونه از نیروهای زمینی، هوایی و دریایی ارتش و سپاه پاسداران و نیروهای بسیج، ژاندارمری، شهربانی و کمیته انقلاب اسلامی با حضور کثیری از مردم در میدان آزادی آغاز شد. هم زمان، هواپیماها و هلی کوپترهای نیروهای مسلح نیز عملیات نمایش هوایی اجرا کردند و اقتدار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران را به نمایش گذاشتند. در این مراسم علاوه بر رژه تجهیزات نظامی سنگین و پیشرفته ایران، سلاح ها و ادوات به غنیمت گرفته شده از ارتش عراق نیز نمایش داده شد. همچنین در این مراسم حجت الاسلام سیداحمد خمینی، میرحسین موسوی نخست وزیر، سرهنگ سلیمی وزیر دفاع، حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور و سرپرست کمیته های انقلاب اسلامی، دکترمنافی وزیر بهداشتی، مهندس آقازاده وزیر مشاور در امور اجرایی، دکتر نجفی وزیر علوم و آموزش عالی، تیمسار ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش، سرهنگ کوچک زاده فرمانده ژاندارمری، سرهنگ حجازی فرمانده شهربانی، دکتر نوربخش رئیس بانک مرکزی، حجت الاسلام طاهری خرم آبادی نماینده امام در سپاه، دکتر خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جنگ، قائم مقام سپاه پاسداران و تعداد دیگری از مقامات کشوری و لشکری حضور داشتند. (۱)

۴۷۸

امام خمینی امروز در دیدار وزیر صنایع (مهندس هاشمی) و چند تن از معاونان این وزارتخانه با ایشان در ترجیح استقلال با گرسنگی بر رفاه با وابستگی مطالبی بیان کردند. به نوشته روزنامه جمهوری اسلامی، امام امت در این دیدار در سخنانی ضمن یادآوری جنایات و وابستگی ای که رژیم گذشته در زمینه صنایع کشور با تکیه بر جنایتکاران شرق و غرب ایجاد کرده بود، فرمودند: «ما در مرحله ای هستیم که تازه متولد شده ایم و من می گویم اگر ما گرسنه باشیم و پیاده راه برویم و منزوی باشیم و به طرف خود کفایی حرکت کنیم، این بهتر از این است که وابسته و مرفه باشیم و مهم این است که اعتقاد به آن نیت و ارزش های اسلامی و استقلال اقتصادی پیدا کنیم.» (۲)

۴۷۹

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور ایران، به مناسبت سالروز شروع تجاوز عراق و فرارسیدن اولین روز هفته دفاع مقدس، در مصاحبه ای مطبوعاتی شرکت کرد و مطالبی را که برخی از آنها حاوی ارزش های تاریخی و ناگفته جنگ دو ساله عراق علیه ایران بود، بیان کرد. مهم ترین محورهای این مصاحبه عبارتند از: اقدامات دیپلماتیک ایران برای بازداشتن صدام از تجاوز و شکایت های متعدد به مجامع جهانی، بی توجهی بنی صدر و مشاوران نظامی وی به گزارش های متعدد سپاه درباره تقویت نیروهای نظامی عراق و آمادگی آن کشور برای تجاوز به خاک ایران، انگیزه صدام برای حمله به ایران و همراهی امریکا و دولت های عربی منطقه در این راه، ترسیم وضعیت کلی ایران از نظر نظامی در زمان تجاوز عراق و

ص: ۴۶۱

۱- ۲۱. روزنامه کیهان، ۳۱/۶/۱۳۶۱، ص ۱۲.

۲- ۲۲. مأخذ ۱۷، ص ۱۲.

سردرگمی برخی مسئولان، بیان چگونگی وضعیت ارتش در آن زمان با توجه به دگرگونی های انجام شده در ارتش، اشاره به کنار گذاشتن سپاه که نیرویی بازدارنده و مؤثر در جلوگیری از پیشروی عراق محسوب می شد و نگاه منفی به این ارگان انقلابی، ارزیابی نقش بنی صدر رئیس جمهور وقت، به منزله یک اخلاصگر و نقش برخی مشاوران نظامی وی در این باره، بررسی وضعیت سیاسی ایران با توجه به مناقشات سیاسی در آستانه تجاوز عراق و نابسامانی اوضاع کلی اقتصاد ایران در آن زمان با توجه به وجود تیم اقتصادی بنی صدر در رأس سازمان های تصمیم گیر اقتصادی. در این مصاحبه آمده است:

«اگرچه جنگ ظاهراً در ۳۱ شهریور ماه ۱۳۵۹ شروع شد، ولی بایستی گفته شود که جنگ رژیم عراق با ایران از اوایل پیروزی انقلاب شروع شده بود. امروز رژیم رو به زوال عراق در تلاش است تا نشان دهد که برای دفاع از مرزهایش به ایران حمله کرده است، ولی باورکردن این مسئله مضحک است که کسی به خاطر دفاع حدود ۷۰ الی ۸۰ کیلومتر در خاک کشور دیگر نفوذ کند. اینکه انتشار داده اند که ایران قبلاً به مرزهای عراق تجاوز کرده و آن را در همه جا شایع کرده اند، لازم است که تاریخچه ای را برای ملت ایران توضیح دهم. ما از اوایل فروردین ۱۳۵۸ تا ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ - که یک سال و نیم طول کشید - حدود ۲۸۹ تجاوز مرزی عراق به ایران را ثبت کردیم که همان وقت نیروهای انتظامی این مسئله را به وزارت خارجه منعکس و این وزارتخانه یادداشت های اعتراض آمیزی را برای دولت عراق فرستاده و یا بوسیله سفارتخانه ما به رژیم مزبور ارسال داشته است. از ۱۳ فروردین ۱۳۵۸ که اولین تجاوز ثبت شده به مرزهای ایران در مهران انجام گرفت تا ۳۰ اسفند ۱۳۵۸ (حدود یک سال) که در تاریخ ۱/۱/۵۹ به وزارت خارجه منعکس شده، در حدود ۸۴ تجاوز به مرزهای ایران ثبت شده است. از فروردین ۱۳۵۹ که تجاوزی در دهلران انجام شد تا ۲۹/۳/۱۳۵۹ که تجاوزی در حوالی نفت شهر انجام گرفت، ۸۸ مورد تجاوز انجام گرفته بود. به عبارتی در طول سال ۱۳۵۸، تعداد ۸۴ مورد تجاوز و در طول ۳ ماه اول سال ۱۳۵۹، تعداد ۸۸ مورد تجاوز در مرزهای جمهوری اسلامی ایران از سوی رژیم بعثی انجام گرفته است که این مسئله نشان دهنده تصمیم عراق در سال ۱۳۵۹ بر تشدید جنگ و نزدیک بودن زمان درگیری با ایران می باشد؛ و از ۴/۴/۱۳۵۹ که تجاوزی در خسروآباد واقع در جزیره آبادان انجام شد تا ۳۱/۶/۱۳۵۹ که شروع حمله عمومی عراق بود، در حدود ۱۱۷ مورد تجاوز انجام گرفت، یعنی ۲۸۹ مورد تجاوز ثبت شده است. اگر این موارد تفکیک بشوند، نشان می دهد در طول سال ۱۳۵۸ تعدادی تجاوز، در ۳ ماهه اول سال ۱۳۵۹ تعدادی بیشتر و در ۳ ماهه قبل از آغاز تجاوز عمومی [۳۱/۶/۱۳۵۹] تعداد تجاوزها به مراتب بیشتر می شود. همه این مسائل حاکی از آن است که دولت عراق از بدو پیروزی انقلاب، مقدمات یک درگیری مرزی با ما را شروع کرده و بایستی گفته شود که همه این

تجاوزها به طور مودیانه و به صورت پرتاب توپ، موشک، خمپاره، حمله به پاسگاه های مرزی و به رگبار بستن آنها، حمله به کشاورزان در حال کار، ربودن قایق افراد مستضعف و یا ربودن خود افراد و شکنجه آنها و بمباران مناطق مسکونی بوده اند.»

رئیس جمهور افزود: «دولت جمهوری اسلامی از آغاز شروع این تجاوزها به دولت عراق اعتراض کرده که این اعتراض ها متأسفانه هیچ گونه اثری نداشته است. در حدود ۱۵ روز مانده به حمله بزرگ و سراسری عراق، یک حمله مهم دیگری در غرب شروع شد و نیروهای عراقی وارد خاک کشورمان می شوند، منتهی چون این تجاوز همه جانبه و گسترده نبود، ما آن را شروع جنگ به حساب نمی آوریم و به قول نظامی ها به این گونه عملیات، حمله پشتیبانی گفته می شود و این حمله پشتیبانی بدان جهت صورت می گیرد که مثلاً وقتی که نیروی نظامی می خواهد حمله ای نسبتاً گسترده را در جایی شروع کند، قبلاً برای منحرف کردن طرف مقابل، یک حمله نه چندان وسیع را شروع و بعد از آن حمله گسترده خود را آغاز می کنند. عراق نیز با حمله به غرب کشورمان تقریباً در اواسط شهریور ماه ۱۳۵۹، چنین قصدی را داشت و بعد از آن حمله اصلی را در جنوب و در قسمت خوزستان آغاز کرد. بنابراین، برای کسانی که مقداری از مسائل آگاهی داشتند، مسئله تجاوز عراق به خاک کشور ما به طور صددرصد هم غیر مترقبه نبود. البته تقصیر متوجه کسانی است که نشانه های حمله قریب الوقوع رژیم عراق به مرزهای کشورمان را نادیده می گرفتند. از آن جمله هستند برخی سران نظامی آن موقع که بنی صدر عقاید آنها را تأیید می کرد. مثلاً گزارش سپاه مبنی بر تقویت نیروهای عراقی در آن سوی مرزها و سنگرکشی های آنها، که معتقد بودند این آمادگی دلیلی جز تجاوز به خاک ما ندارد، ولی بنی صدر حتی به کسانی که معتقد به حمله قریب الوقوع عراق بودند، تشر می زد و می گفت: "هیچ حمله ای ما را تهدید نمی کند."

رئیس شورای عالی دفاع در خصوص انگیزه های صدام از شروع جنگ و تجاوز به خاک ایران گفت: «ما از اول جنگ در مورد انگیزه های صدام بارها و بارها صحبت کرده ایم و الان به طور مجمل می گوئیم که انگیزه اصلی صدام برای شروع جنگ، مبارزه با انقلاب اسلامی بود. وی و دیگر همفکرانش معتقد بودند، یکی از راه هایی که می توان به وسیله آن، شعله های فروزان انقلاب را خاموش کرد، یک حمله وسیع به کشوری است که

تازه انقلاب کرده و محتاج آرامش، صلح، سازندگی و مشغول رسیدگی به کارهای سیاسی خود است. آنها فکر می کردند، جنگ کشور را از این کارها غافل خواهد کرد. البته این انگیزه را آمریکا و برخی دولت های اروپایی و بالاخره دولت های وابسته به آمریکا در خاورمیانه و شمال آفریقا داشتند و حتی می توان گفت که برخی رژیم های کاملاً وابسته به آمریکا، از خود آمریکا در دشمنی با انقلاب ما دستپاچه تر بودند. بنابراین لازم بود که این حمله گسترده از یک جایی شروع بشود و در منطقه، آن حاکم جاه طلب، تندخو و غافلی که مناسب برای آتش افروزی جنگ با جمهوری اسلامی باشد، صدام حاکم فعلی رژیم عراق بود که کاملاً استعداد آتش افروزی در او بود، برای اینکه می ترسید این انقلاب به عراق سرایت کند و مردم عراق هم که آماده انقلاب بودند، به تبع مردم ایران انقلاب کنند که این برای رژیم او خطرناک بود. علاوه بر این، جاه طلبی صدام نیز که می خواست در خاورمیانه یک شخصیت معروف، بزرگ، مقتدر و فاتح جلوه گر باشد، دلیل دیگر این اقدام صدام بود. او حتی می خواست جای برخی از شخصیت های بزرگ دنیای عرب را باصطلاح بگیرد.»

آیت الله خامنه ای در مورد وضع نظامی ایران در اوایل جنگ گفت: «متأسفانه این وضع در آن موقع رضایت بخش نبود و این مسئله را با توجه به اینکه دو سال از آغاز جنگ می گذرد، می توان گفت، اما به برخی مسائل دیگر هنوز زود است که اشاره شود.»

رئیس جمهور با اشاره به وضعیت ضعیف نیروهای ما در آغاز جنگ، افزود: یک تیپ ما فقط با ۱۷ یا ۱۸ تانک در مقابل سه لشکر کاملاً مجهز عراقی در منطقه دب حردان قرار داشت، ما در اول کار چند عیب اساسی داشتیم، یکی اینکه مسئولان کشور از وضع ارتش به طور دقیق اطلاع نداشتند، نه ارتشی ها را می شناختند، نه توان رزمی و امکانات لجستیکی و جنگی آنها را می دانستند و نه اصلاً می دانستند که جنگ چگونه انجام می گیرد. با اینکه ما در اوایل کار در مناطق مرزی با برخی از خرابکاران جنگیده بودیم، اما جنگ تحمیلی عراق به کشورمان یک جنگ واقعی و گسترده و مدرن بود و رویارویی با این مسئله را مسئولان ذریبط وقت کشور نمی دانستند. درحقیقت برای اولین بار که در ستاد مشترک ارتش جمع شدیم، اغلب مسئولان نمی دانستند که دولت و نظامیان باید چه کار بکنند. همه در یک حالت سردرگمی به سر می بردند. جالب آنکه در آن روز، حتی فرماندهان نظامی هم، ارتش را درست نمی شناختند و این بدان دلیل بود که فرماندهان نظامی که برخی از آنها شهید شده و به رحمت ایزدی پیوسته اند و برخی دیگر به خدمات صادقانه مشغول اند، از رتبه های نسبتاً پایین تری به مقام فرماندهی رسیده بودند. فرض کنید که معاون فرمانده یکی از مراکز نظامی در گذشته (فوت شده) کشور، یک پست خیلی حساس را در ستاد مشترک داشت یا فرمانده نیروی زمینی در زمان انقلاب، فرمانده لشکر بود، قبل از انقلاب هم که خیلی پایین تر از این رتبه ها بودند. بنابراین، این افراد امکانات عظیم این ارتش بزرگ را

نمی شناختند، از شمار سلاح ها و نفرات اطلاعی نداشتند، حتی از وجود برخی سلاح های موجود ارتش تا ۱۰ الی ۱۱ ماه بعد از آغاز جنگ، خبر نداشتند که این سلاح ها از جمله یک توپخانه بسیار سنگین و ارزنده نیز در ارتش ما وجود دارد.»

آیت الله خامنه ای افزود: «عیب اساسی ما در اوایل جنگ این بود که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در آن موقع هنوز به طور صحیح جا نیفتاده بود. ما چقدر خون دل می خوردیم که حتی یک تفنگ ۱۰۶ برای سپاه بگیریم. حتی از تحویل تفنگ برنو که از رده خارج شده بود نیز به آنها مضایقه می شد.»

رئیس جمهور مشکل بزرگ بعدی را وجود بنی صدر توصیف کرد و گفت: «بنی صدر، اخلاکگر در جنگ بود، چند نظامی به عنوان مشاور دورش را گرفته بودند و به او خط می دادند و او هم در جلسات شورای عالی دفاع آن خط را تعقیب می کرد. برادران نظامی به این علت که او فرمانده کل بود، با او در نمی افتادند و ماها هم که مخالفت می کردیم، اولاً متهم می شدیم که نظامی نیستیم و حق دخالت نداریم و در ثانی در روزنامه اش تحت عناوینی چون کارنامه که ما آن را بیکارنامه می خواندیم، یک جو مخالف سیاسی ایجاد می کرد و از من و آقای هاشمی رفسنجانی و غیره بدین عنوان که مطلع در مسائل نیستند، مطالبی می نوشت. درحقیقت، خواست عمومی مردم و سایر فرماندهان را بخاطر داشتن یک خط به خصوص تلقینی، ندیده می گرفت و سوءنیت اغلب افرادی که در اطراف او بودند، بعدها آشکار شد.»

آیت الله خامنه ای در پاسخ به این سؤال که وضع سیاسی و اقتصادی داخلی ما در اوایل جنگ به چه صورت بود، گفت: «وضع سیاسی ما عبارت بود از یک تضاد روزافزون میان رئیس جمهوری پرمدعای گزافه گوی متوقع و افزون طلب با دولت شهید رجایی که مرتب با هم درگیری داشتند و به تبع این درگیری سیاسی و داخلی، در کل ارگان های کشور رکود و سستی پیش آمده بود و یک وضع بحرانی به شمار می رفت. جلسات شورای عالی دفاع یک جلسات جنگ اعصاب بود. گروهک ها بنحوی فعالیت می کردند. یادم می آید، همان روز اول جنگ و یا فردای آن روز، همه تلاش ها در راه جنگ مصرف می شد، خواب و استراحت نداشتیم، من غالباً شب ها به منزل نمی رفتم و اغلب با فرماندهان در ستاد می ماندیم. به طور خلاصه کلیه کارهای مملکت تحت الشعاع جنگ قرار گرفته بود. در آن روز سازمان منافقین جوان های کم سن و سال ۱۵ یا ۱۶ ساله را با پلاکاردهایی در سر چهارراه ها قرار داده بود و روی آنها شعارهایی که مردم را به کلی از جنگ غافل می کرد، نوشته شده بود، از آن جمله راجع به مجلس، شهید بهشتی، دادگاه انقلاب و یا راجع به افرادی از منافقین که در زندان بودند، برای اینکه ذهن مردم را از جنگ منحرف کنند و علاوه بر وضعیت گروه منافقین، ۱۰ الی ۱۵ گروه مخالف دیگر نیز داشتیم که هر کدام به نحوی مشغول خرابکاری بودند.»

گذشته از این وضع سیاسی، بایستی بگویم که انصافاً وضع اقتصادی آن زمان یک وضع نابسامانی بود و این، بدان علت بود که بنی صدر با تعیین وزیر دارایی مخالفت می کرد. رئیس کل بانک مرکزی که منتخب بنی صدر بود، یک فرد کاملاً غیرمطمئن و خائنی بود. از ذخایر ارزی ما روز به روز کاسته می شد و بعد از آن نیز ماشین عظیم مخارج جنگی وارد اقتصاد کشور شد. همه این عوامل، وضع کشور را دچار ابهام می کرد، بالفعل وضع بحرانی نداشتیم، ولی روز به روز به این وضع نزدیک تر می شدیم، تا اینکه، بتدریج، به این مشکل غلبه کردیم و همان طور که الآن مشاهده می کنید، با کوشش مردم و دولت به وضع بهتری نیز می رسیم.» (۱)

۴۸۰

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، امروز در دیدار با گروهی از پزشکان و لیسانس های وظیفه، از آنان خواست تا با منطق و استدلال تحول ایجاد شده در ارتش را تحکیم ببخشند. به گزارش روزنامه کیهان وی در قسمت هایی از سخنانش گفت: «شما که از قشر تحصیلکرده هستید و قاعدتاً با شعار و جو، تغییر روحیه نمی دهید و با منطق سروکار دارید، اگر تحولی در شما دیده می شود، قطعاً پایه منطقی و استدلالی دارد.»

رئیس مجلس در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به تأثیرات جنگ تحمیلی بر ارتش گفت: «ارتشی که شما وارد آن می شوید با ارتش دوره های قبلی تفاوت دارد، و جنگ آن را ارتش دیگری کرده است. شما با ارتشی مواجه اید که بسیاری از ارزش های گذشته که در نظام قدیم ارتش بوده، از بین رفته است.» وی خطاب به ملاقات کنندگان گفت: «در سرباز خانه ها در برخورد با نظامی ها این مسائل را باز کنید که ارتش اسلام یک ارتش کلاسیک و ناسیونالیست و محدود به همین آب و خاک و فاقد مسئولیت های مهم جهانی و دفاع از محرومان نیست. شما موظفید تحولی را که در ارتش به وجود آمده، تحکیم کنید.» (۲)

۴۸۱

تنگه هرمز ناامن نیست و ایران از امنیت آنجا حفاظت می کند ولی اگر قرار باشد منافع ما در خلیج فارس به خطر بیفتد ما تصمیم قاطعی در این زمینه خواهیم گرفت و قدرتش را هم داریم. این مطلبی بود که مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر ایران در مصاحبه اختصاصی با روزنامه جمهوری اسلامی بیان کرد. روزنامه جمهوری اسلامی در شماره امروز خود نوشت: «با سفری که اخیراً آقای میرحسین موسوی به استان هرمزگان داشتند، خبرنگار ما موفق شد که با ایشان مصاحبه ای انجام دهد. نخست وزیر در این گفت و گو به بیان محرومیت ها و تصمیمات جدی برای رفع آنها پرداخته است.»

نخست وزیر در پاسخ به اولین سؤال خبرنگار ما که پرسید، در سفر اخیرتان به استان هرمزگان و دیداری که با پرسنل نیروی هوایی و دریایی این منطقه داشتید چه نکات تازه ای توجه شما را جلب کرد و روحیه برادران را چگونه دیدید اظهار داشت:

ص: ۴۶۶

۱-۲۳. همان، ص ۷؛ و- مأخذ ۲۱، ص ۳.

۲-۲۴. روزنامه کیهان، ۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱۹.

... آن چیزی که من در این پایگاه دیدم همان روحیه ایثارگری، حفظ و علاقه به میهن اسلامی و علاقه به اینکه جنگ با پیروزی رزمندگان ما خاتمه پیدا کند، بود. آن چیزی که برای من جالب بود، وجود روحیه صمیمی در میان این برادران بود. از صحبت هایی که در آنجا شد، کاملاً نشان می داد که انقلاب اسلامی پیام انسانی خودش را توانسته کاملاً رسوخ دهد. من فکر می کنم که جنگ تحمیلی عراق علیه ایران نقش عمده ای در تحول نیروی هوایی داشته همچنان که این جنگ روی تمام رزمندگان و ملت ما اثر سازنده ای گذاشته است. نیروی هوایی به خاطر نقش مهمی که در ادامه این رزم و برای دفاع از کشورمان و در ضمن شهیدایی که در این راه داشته، طبیعتاً یک دل آگاهی نسبت به آن جنبه های انسانی و عمیق انقلاب اسلامی پیدا کرده و برادرانی را که در آنجا دیدم احساس نمودم که از یاران صدیق انقلاب اسلامی و سرشار از ایمان هستند که آماده اند هر لحظه در مقابل خطرات و تهاجمات دشمنان حرکات قاطع خودشان را انجام بدهند. اما در مورد بازدید از نیروی دریایی باید بگویم که این اولین بازدیدم بود. در آنجا از دو بخش نیروی دریایی بازدید کردم. یکی صنایع دریایی که من بخش کوچکی از آن را دیدم و مشاهده نمودم که در آنجا نیز مانند نقاط دیگر کشورمان برای رسیدن به خودکفایی تلاش می شود. بعد دیداری از ناو جنگی زال داشتم که از تمام بخش های آن بازدید کردم و احساس نمودم که افسران، درجه داران و تمام کادرفهائی که در آنجا کار می کنند با تمام نیرو آمادگی دارند که در مقابل همه تهاجمات مقابله نمایند. نقش نیروی دریایی برای امنیت تنگه هرمز تا به حال بسیار چشمگیر بوده، مخصوصاً اگر تردد وسیع کشتی های از این تنگه را در نظر بگیریم، متوجه خواهیم شد که این نقش چقدر با اهمیت است و با توجه به حضور ناوگان کشورهای بزرگ از جمله امریکا، فرانسه، انگلستان و شوروی در آن نقطه می شود گفت که نقش نیروی دریایی ما برای مراقبت دائمی از آن تنگه جنبه حیاتی دارد. آن طور که من دیدم و احساس کردم در آنجا آمادگی کامل و لحظه ای وجود داشت برای اینکه نیروی دریایی ما وارد عمل بشود و معلوم بود که پرسنل آنجا زحمت زیادی می کشند و فکر می کنم که در آینده باید به نیروی دریایی بیشتر رسیدگی کنیم و هر چقدر که اعتقاد داشته باشیم که حفاظت از آب های خلیج فارس و دریای عمان برای انقلاب اسلامی ما اهمیت حیاتی دارند، طبیعی است که به همین نسبت به نیروی دریایی بیشتر رسیدگی خواهیم کرد.

... وضع زندگی مردم را در میناب، بندرعباس و به خصوص در مناطق کپرنشین این منطقه چگونه دیدید؟

هرمزگان از نقاط بسیار محروم کشور ماست و در بخش هایی از این استان بزرگ ما به جاهایی نظیر بشاگرد بر می خوریم که شاید از محروم ترین نقاط کشور باشد. مسئله ای که نظرم را در آنجا بیشتر جلب کرد، فقر شدید مردم و در ضمن ایمان آنها نسبت به

انقلاب بود، مردم آنجا احساس می کردند که انقلاب اسلامی در پیچه ای تازه برای یک زندگی نو بر روی آنها گشوده و این را ما در جزیره هرمز و بندرعباس و جاهای دیگر دیدیم. دیدن این نقاط این اهمیت را دارد که انسان از فشارهای سیاسی ناشی از رفاه طلبی شهرها کمی آسوده شود. من فکر می کنم که باید این نقاط محروم و محرومیت ها برای همه مردم روشن شود تا اینکه ملت ایثارگر ما در شهرها احساس کنند که ویرانی های رژیم گذشته چه ابعاد گسترده ای دارد و طبیعتاً با روحیه ای که در میان ملت ما وجود دارد آنها فشارشان را بر دولت به خاطر اینکه مسائل شهری را کاملاً حل کند، کمتر می کنند تا دولت بتواند به نقاط محروم بیشتر رسیدگی کند. به طور مثال ما به روستایی کپرنشین در آن منطقه رفتیم، در آنجا حدود ۴۰ تا کپر بود و کپرها به وسیله حصیرهایی که خود مردم بافته بودند، ایجاد شده بود و بعضی از آنها هم حتی پاره بود. کف این کپرها فقط زمین بود، در کف بعضی از آنها حصیر پهن شده بود. اگر مجموع داخل کپر را نگاه می کردید شاید به اندازه ۵۰۰ تا ۶۰۰ تومان جنس نبود و پس از اینکه می پرسیدم شما در زمستان چه کار می کنید، مشخص می شد که در فصل سرما و باران هیچ گونه پناهی ندارند و بعضی ها در زمستان پلاستیکی روی حصیرها می کشند، ولی مشخص است که آب به درون کپرها نفوذ می کند و معلوم است با چه وضعی زندگی می کنند. در آنجا یک بچه ای که صورتش زخمی بود را دیدم. وقتی از حال او جویا شدم، مشخص شد که مادرش چندی پیش در سن ۳۰ سالگی فوت کرده است. یک هفته الی پانزده روز طول می کشد که مردم آنجا بتوانند به دکتر دسترسی پیدا کنند و طبیعی است که اگر مرض حادی باشد خواهد مرد. به خاطر رنج ها و فشارها در صورت ها کاملاً پیری زودرس احساس می شد. ... جالب اینجاست که وقتی ما آنجا رفتیم می خواستند یکی از بزها را برای ما بکشند و این برای ما تکان دهنده بود و جالب دیگر این است که بعد از اینکه آنها فهمیدند که به اصطلاح یک مقامی از طرف جمهوری اسلامی به آنجا آمده اولین درخواستی که کردند ایجاد حسینه ای که منبر داشته باشد، بود که روی مسئله منبر آن خیلی تکیه داشتند و این نشان دهنده روحیه مذهبی عمیقی در میان مردم آنجاست. به یکی از کپرها رفتیم و در آنجا نشستیم و برایمان آب آوردند، من حقیقتاً تشنه ام نبود و آب نخوردم و بقیه برادران می خواستند بخورند. یکی از اهالی آنجا فکر می کنم که به ذهنش رسید که مثلاً ما شاید تردید داشته باشیم که آب تمیز هست یا نه، ناگهان دست در جیبش کرد و مهر نمازی را درآورد و گفت: ما نماز می خوانیم و رعایت می کنیم و این مسائل روحیه انسان را منقلب می کند. ... این چیزهایی است که فکر می کنم وجدان همه ملت ایثارگر ما را می تواند تحت تاثیر قرار دهد. ما باید بدانیم که امکانات موجود دولت محدود است و طبیعی است که باید به طور عادلانه در اختیار همه

مردم قرار گیرد. ما اطمینان داریم که ملت ما دلشان می خواهد که امکانات بیشتر در اختیار مردم محروم کشورمان قرار گیرد، برای اینکه شهرهای آباد ما با محرومیت آنها است که آباد شده است. اگر ثروت های ما در سطح کشور به طور عادلانه تقسیم می شد، هم ما امروز خودکفا بودیم و هم اینکه مناطق مختلف کشور به طور عادلانه از این نعمات می توانستند برخوردار شوند.

... نخست وزیر در پاسخ به این سوال که دولت چه برنامه ای برای رسیدگی به وضع مناطق فقیرنشین و دورافتاده کشور دارد، گفت: دولت تصمیم قاطع دارد که به نقاط محروم رسیدگی کند. در این زمینه قدم های اولیه برداشته شده است. از اول نظام ما گرایش به سوی رسیدگی به این مسایل داشته است. الان به طور نسبی جهاد سازندگی و استانداری به روستاهای زیادی رسیدگی می کنند. یعنی این طور نیست که بعد از پیروزی انقلاب همان روش رژیم سابق ادامه یافته باشد. بعد از انقلاب یک گام های بزرگی در مورد رسیدگی به وضع روستاهای کشور برداشته شده است. دولت به روستاهایی که آب، برق و امکانات دیگر داده دیگر اصلاً قابل مقایسه با رژیم سابق نیست. یعنی این گرایش مردمی در نظام جمهوری اسلامی کاملاً مشهود است، منتها باید این گام ها را سریع تر کرد. در این زمینه دولت تصمیم قاطع گرفته است. ما در مرحله اول سعی کرده ایم که استان های فقیر را شناسایی کنیم و بعد برای هر استانی ۳ وزیر قرار دادیم که آنها صدای آن استان در هیئت دولت هستند و به آن مناطق مسافرت می کنند و مشکلات آنجا را بررسی نموده و از طرح هایی که باید اجرا شود، دفاع می کنند. در برنامه ریزی ۵ ساله و همچنین برنامه و بودجه ای که برای سال آینده است، رسیدگی به مناطق محروم کشور در اولویت قرار دارد. همچنین دولت حمایتش را از نهادهای انقلابی به خاطر رسیدن به این نقاط بیشتر خواهد کرد. در اینجا بد نیست که از نقش مؤثر کمیته امداد در استان هرمزگان یاد بکنیم. کاملاً محسوس بود که این نهاد در آنجا کار کرده و ما باید این نهاد را تقویت کنیم. به هر حال دولت باید از کمیته امداد و جهاد سازندگی حمایت کند و بودجه در اختیار آنها قرار دهد و کلاً گرایش اعتبارات را به سمت مناطق محروم سوق دهد.

... نخست وزیر در پاسخ به آخرین سؤال خبرنگار ما پیرامون تنگه هرمز بیان داشت: تنگه هرمز به هیچ وجه نا امن نیست. ایران با تمام قدرت از امنیت آنجا حفاظت می کند. منتها همان طور که رئیس محترم مجلس شورای اسلامی گفتند، اگر روزی قرار باشد که منافع ما در خلیج فارس به خطر بیفتد و یک عده ای بخواهند امنیت خلیج فارس را به هم بزنند، طبیعی است که ما تصمیم قاطعی در این زمینه خواهیم گرفت و قدرتش را هم داریم. موقعیت تنگه هرمز آن چنان است که جمهوری اسلامی بتواند هم امنیت آنجا را حفظ کند و و هم در شرایط حساس و خاصی اگر فشار به کشور ما وارد شود، منافع

ابرقدرت ها را به خطر بیاندازیم. اعتقاد ما بر این است که به نفع همه ملت های منطقه و خلیج فارس هست که از آشوب و درگیری در خلیج فارس جلوگیری شود و تمام ملت های منطقه سعی کنند که این منطقه را به صورت نقطه امنی دریاورند و ما بارها میل خودمان را برای وجود امنیت در خلیج فارس اعلام کرده ایم و الان هم این امنیت برقرار است و کشتی ها بارگیری می کنند و در رفت و آمد هستند. ما در بندرعباس شاهد فعالیت چشمگیر بنادر خودمان بودیم. جوسازی هایی که از طرف رسانه های امپریالیستی در مورد عدم امنیت تنگه هرمز می شود بیشتر در جهت مطامع ابرقدرت ها و قدرت های استکباری است که بهانه مداخله در این منطقه را پیدا کنند، و گر نه آنجا امن است.»^(۱)

۴۸۲

پس از سفر "الکساندر ژوزف سربراس تریگونا" وزیر امور خارجه مالت به ایران، بیانیه مشترکی از طرف وزرای خارجه ایران و مالت هم زمان در تهران و والتا منتشر شد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی متن این بیانیه به این شرح است:

«به دعوت جناب آقای دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران جناب آقای دکتر الکساندر سربراس تریگونا وزیر امور خارجه مالت و جناب آقای فرزن سفیر فوق العاده و تام الاختیار این کشور از تاریخ ۱۸ تا ۲۰ سپتامبر ۱۹۸۲ [۲۷ تا ۲۹ شهریور] رسماً از ایران دیدار نمودند. وزیر امور خارجه مالت در مدت اقامت خود در ایران از سوی جناب آقای میرحسین موسوی نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران به حضور پذیرفته شده و با وزرای خارجه، بازرگانی و نفت دیدار نمود و در زمینه روابط سیاسی اقتصادی و فرهنگی و نیز مسائل مهم بین المللی گفت و گو کرد. دو طرف علاقه مشترک خود را به توسعه روابط و همکاری های دو جانبه ابراز داشته در مورد زمینه های امکان پذیر همکاری و اقداماتی که لازم است جهت تحقق این اهداف انجام گیرد، به تبادل نظر پرداختند. دو طرف اشغال سرزمین های اسلامی و کشتار وحشیانه مسلمانان فلسطینی در لبنان از سوی نیروهای صهیونیست رژیم اشغالگر قدس را شدیداً محکوم نموده این اعمال را اوج وحشیگری صهیونیستی و امپریالیستی اعلام کردند. وزیر خارجه مالت سیاست خارجی مبتنی بر اصل نه شرقی و نه غربی جمهوری اسلامی ایران را مورد ستایش قرار داد و وزیر خارجه ایران پشتیبانی خود را از وضعیت بی طرف مالت که بر اصول عدم تعهد استوار است ابراز داشت. دو طرف تصمیم خود جهت تقویت جنبش عدم تعهد و توسعه همکاری های همه جانبه میان کشورهای جهان سوم را ابراز نمودند. وزیران خارجه دو کشور ضمن ابراز نگرانی از وخامت وضع خاورمیانه تأکید نمودند که لازم است به حضور نظامی و مداخله کشورهای استعمارگر در خلیج فارس و اقیانوس هند و دریای مدیترانه پایان داده شود و امنیت این منطقه توسط کشورهای منطقه تأمین گردد. در ارتباط با اشغال افغانستان از سوی نیروهای خارجی دو

ص: ۴۷۰

طرف مجدداً خواستار تخلیه فوری و بدون قید و شرط افغانستان از سوی این نیروها و عدم مداخله در امور داخلی این کشور شده اند. به علاوه دو طرف تأکید نمودند که آینده افغانستان باید توسط مردم این کشور تعیین شود. دو طرف علاقه خود را به توسعه روابط اقتصادی و تجاری میان دو کشور در جهت منافع دو ملت ابراز داشتند. بدین منظور و با در نظر گرفتن امکانات موجود جهت همکاری میان دو کشور دو طرف موافقت کردند هیئت هایی را در زمینه های کشتی سازی و تعمیر کشتی، تجارت، سرمایه گذاری مشترک در صنایع و نیز در زمینه بهداشت مبادله نمایند. وزیر امور خارجه جمهوری مالت از پذیرایی گرم جمهوری اسلامی ایران در مدت اقامتش در این کشور صمیمانه سپاسگزاری کرد. وزیر امور خارجه جمهوری مالت از وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران دعوت کرد که رسماً از مالت دیدن نماید. این دعوت با خوشوقتی پذیرفته شد. (۱)

۴۸۳

به مناسبت دومین سالگرد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران ابراهیم بهنام سفیر جمهوری اسلامی ایران در یونان، امروز در یک کنفرانس مطبوعاتی در آتن علل و اهداف تجاوز همه جانبه رژیم عراق را به ایران و اعمال وحشیانه این رژیم از جمله بمباران مناطق مسکونی و بیمارستان ها را تشریح کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، وی در قسمتی از سخنان خود با اشاره به وابستگی های رژیم صدام به امپریالیسم و صهیونیسم و کمک هایی که این رژیم از حکام مرتجع منطقه دریافت می کند آخرین تحولات جبهه های نبرد و اهداف تدافعی ارتش جمهوری اسلامی را برشمرد. سفیر جمهوری اسلامی ایران همچنین به پرسش های خبرنگاران پیرامون بحران لبنان و موضع ایران در قبال کنفرانس فاس پاسخ داد. بنا به همین گزارش نمایشگاهی از عکس و پوستر نیز به مناسبت هفته جنگ در محل سفارت جمهوری اسلامی ایران در آتن برپا شده است. (۲)

۴۸۴

رئیس جمهور سابق الجزایر، عراق را عامل تجاوز و آغازگر جنگ علیه ایران دانست. احمد بن بلا رئیس جمهور سابق الجزایر و رئیس شورای بین المللی اسلامی - که به منظور شرکت در کنفرانس بین المللی حقوق بشر از دیدگاه اسلام در پاریس به سر می برد - در مصاحبه ای با شبکه یک تلویزیون فرانسه، با اشاره به جنگ ایران و عراق گفت: «در این جنگ یک تجاوزگر وجود دارد و آن عراق است. ولی باید این مسئله را از طریق سیاسی حل کرد.» (۳)

۴۸۵

تانوگ خبرگزاری رسمی یوگسلاوی، در گزارشی از بغداد از حمله احتمالی ایران خبر داد. این خبرگزاری به نقل از مقامات آگاه عراقی کرد که ایران با استقرار ۳۰۰ هزار نفر نیرو در جبهه جنوب، ۷۲ هزار نفر در جبهه میانی و استقرار ۳ لشکر در جبهه شمالی، خود را برای

ص: ۴۷۱

۲-۲۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۳-۲۸. مأخذ ۱۳، ص ۱۱، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۷/۱۳۶۱.

یک حمله جدید به نیروهای عراقی آماده می‌کند. در ادامه این گزارش آمده است: «در بغداد تصور می‌شود که روزهای آخر ماه جاری، روزهای بحرانی خواهد بود و تهاجم ایران که مدتهاست بدان اشاره می‌شود، آغاز خواهد شد.» خبرگزاری یوگسلاوی به نقل از روزنامه الثورة ارگان حزب بعث عراق نوشت: «ایران در تدارک حمله تازه به عراق و متشکل کردن نیروهای خود در طول مرز، با هدف اشغال عراق و سرنگون کردن نظام "انقلاب" این کشور است.» به نوشته ارگان حزب بعث عراق: «عراق آماده است و توانایی آن را دارد که شکست نهایی را به دشمن خود وارد آورد و جنگ را به این صورت پایان دهد. ... عراق تا کنون تمامی ابتکارها برای یک راه حل صلح آمیز جهت پایان دادن به جنگ را پذیرفته و باز هم می‌پذیرد.»^(۱)

۴۸۶

خبرگزاری یونایتدپرس از حمایت ایرانیان مقیم خارج از کشور از حملات ایران به نیروهای عراقی خبر داد. این خبرگزاری در گزارشی از نظرها و دیدگاه‌های گروه‌های عمده ایرانی مستقر در کشورهای اروپایی - به ویژه ایرانیان فراری - درباره جنگ ایران و عراق، اعلام کرد که علاوه بر جوامع مهم ایرانی در اروپا، نشریه‌های مخالفان دولت ایران در فرانسه و انگلیس نیز از تهاجم ایران به عراق حمایت می‌کنند. احمد بنی احمد^(۲) یک مخالف سرسخت دولت ایران، در بیانیه‌ای که متن آن نیز به خبرگزاری یونایتدپرس داده شده است، گفت: «تعقیب نیروهای عراقی تا زمانی که تمام خسارات وارده بر مردم ایران جبران نشود، باید ادامه یابد و این تنها هدف ارتش و مردم ایران است.» وی افزود: «پیشروی به داخل خاک عراق، جوابی به تجاوز عراق است و تجاوز از سوی ایران شناخته نمی‌شود.»^(۳)

۴۲۰

در ادامه مأموریت دراگن معاون نخست وزیر یوگسلاوی و هیئت همراه در سفر به بغداد، وی امروز با سعدون شاکر وزیر کشور و وزیر برنامه ریزی عراق، دیدار و گفت‌وگو کرد. خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره اهداف احتمالی این سفر و سطح همکاری این دولت با عراق اعلام کرد: «گزارشات رسمی منتشره در بلغراد پیرامون گفت‌وگوهای معاون نخست وزیر یوگسلاوی با مقامات رژیم صدام در بغداد، حاکی از آمادگی کامل دو طرف برای گسترش همه جانبه روابط سیاسی و اقتصادی فیمابین است. ... طی سه ماه گذشته این چهارمین ملاقات مقامات طراز اول یوگسلاوی و رژیم صدام است. هماهنگی در سیاست‌های خارجی دو کشور به ویژه در زمینه برگزاری هفتمین کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد، اساسی ترین موضوع مورد بحث مقامات دو کشور در ملاقات‌های قبلی بود، اما به نظر می‌رسد محور اصلی گفت‌وگوها در چهارمین ملاقات دولتمردان دو کشور در کنار مسائل

ص: ۴۷۲

۱- ۲۹. مأخذ ۴، صص ۱۰ و ۱۱، بغداد - خبرگزاری یوگسلاوی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.

۲- وی یکی از افراد ملی‌گرا و سلطنت طلب است که به دلیل مخالفت با انقلاب اسلامی و امام خمینی از ایران گریخت.

۳- ۳۰. همان، صص ۶ و ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.

سیاسی، بیشتر بر گسترش روابط تجاری متمرکز می باشد. تأمین امنیت برای بیش از ۲۵ هزار کارگر یوگسلاوی در عراق نیز از دیگر مسائل مورد گفت و گوی دو طرف خواهد بود. ملاقات امروز دراگن با سعدون شاکر وزیر کشور رژیم صدام نیز می تواند در ارتباط با همین مسئله باشد. ... یوگسلاوی که در حال اجرای طرح های اقتصادی و ساختمانی بسیاری در عراق است، خواهان اقدامات ویژه ای برای حفظ امنیت کارگران خود در این کشور می باشد. شرکت های مختلف یوگسلاوی تنها در سال جاری مسیحی طرح های مختلفی به ارزش یک میلیارد دلار را در عراق به پایان خواهند رساند. میزان معاملات تجاری بین یوگسلاوی و عراق طی هشت ماهه اول سال جاری بیش از هفتصد میلیون دلار بوده است. این مقدار شامل چهارصد میلیون دلار صادرات یوگسلاوی به عراق و سیصد میلیون دلار صادرات عراق به یوگسلاوی می باشد. قسمت عمده صادرات عراق را نفت تشکیل می دهد. معاون نخست وزیر یوگسلاوی طی دو روز گذشته با معاون اول نخست وزیر، وزیر تجارت، وزیر کشور و وزیر برنامه ریزی عراق در بغداد دیدار کرده است.» (۱)

۴۸۸

در ادامه تحرکات دیپلماتیک رژیم عراق، امروز "لوی فرح" وزیر مشاور و رئیس کمیته سازندگی کوبا، وارد بغداد شد. وی در این سفر، پیام کتبی دکتر "کارلوس رافائل رودریگز" نایب رئیس شورای کشور (حکومت) کوبا را درباره راه های توسعه روابط و همکاری دو کشور به طه یاسین رمضان خواهد داد. به گزارش خبرگزاری عراق، وی در این سفر با مقامات وزارت مسکن و شهرسازی عراق نیز مذاکره خواهد کرد.» (۲)

۴۸۹

شیخ خلیفه بن زائد ولیعهد و معاون شورای فرماندهی نیروهای امارات عربی متحده، در مصاحبه ای با روزنامه الرایه درباره جنگ ایران و عراق گفت: «امارات همراه با دیگر کشورهای خلیج فارس و کشورهای اسلامی به منظور دستیابی به یک حل و فصل مسالمت آمیز و اجتناب از خطراتی که تمام منطقه خلیج فارس را در معرض تهدید قرار می دهد، تلاش می کند.» وی اظهار امیدواری کرد که با خاتمه هرچه سریع تر جنگ، زمینه برای مذاکرات صلح فراهم شود. شیخ خلیفه بن زائد گفت: «ادامه این جنگ منابع اقتصادی و انسانی دو کشور را که باید برای پیشرفت و سعادت و مقابله با مشکلات دخیره شود به تحلیل می برد.» (۳)

مجله میدل ایست چاپ انگلستان، در شماره اخیر خود، در گزارشی چشم انداز صلح در جنگ ایران و عراق را غیرواقعی خواند این نشریه می نویسد: رضایت و خشنودی اخیر عراقی ها در عقب راندن نیروهای ایرانی از شرق بصره، با عدم تشکیل هفتمین کنفرانس جنبش غیرمتعهد ها در بغداد لطمه دیده است و تصمیم به تشکیل کنفرانس سران

ص: ۴۷۳

۱- ۳۱. همان، صص ۸ و ۹، بلگراد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.

۲- ۳۲. همان، ص ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۱/۶/۱۳۶۱.

کشورهای غیرمتعهد در کشور دیگری جز عراق، برای موضع عراق در صحنه بین المللی، یک ضربه کاری محسوب می شود. صدام که امیدوار بود با تشکیل این اجلاس در بغداد از انزوای خارج شده و طی سه سال ریاست بر آن، از قدرت مانور بالاتری برخوردار شود، اکنون با عدم تحقق این رؤیا، امیدهایش به یأس مبدل شده است.

این گزارش همچنین با اشاره به تلاش های میانجیگرانه کمیته صلح سازمان کنفرانس اسلامی و الجزایر، وضعیت فعلی را برای رسیدن به تفاهم مساعد ارزیابی نمی کند و به نقل از ناظران، پیش بینی می کند که ممکن است سومین سالگرد جنگ، مقدمه حمله جدیدی از سوی ایران باشد. (۱)

۴۹۰

حمایت بین المللی از عراق و کمک های اقتصادی و تسلیحاتی به این کشور، توانمندی های رژیم صدام را در جنگ با ایران افزایش داده و موجب بازسازی و توسعه ارتش عراق شده است که در عملیات های یک سال گذشته ایران ضربات سنگینی به آن وارد شده بود. کوشش کشورهای عربی و غربی برای سرپا نگاه داشتن رژیم بعثی عراق و افزایش مقاومت ارتش این کشور در مقابل حملات آینده ایران، دست مایه تحلیل یکی از نشریات داخلی ارتش جمهوری اسلامی ایران است که به صورت هفتگی به بررسی و تحلیل اخبار و رویدادهای مرتبط با جنگ می پردازد. در اینجا به مهمترین مطالب آن اشاره می شود.

الف) به دنبال ملاقات و مصاحبه صدام حسین با خبرگزاری های کویت در فاس، نام برده به منظور تشکر از مطبوعات و خبرگزاری های کویت که منعکس کننده خط مشی سیاسی و اهداف رژیم بعثی بغداد هستند، مبلغ ۲۱ میلیون دلار به مسئولین طراز اول مطبوعات و خبرگزاری های مذکور پرداخت کرد. آن سوتر، وسایل ارتباط جمعی سایر دول منطقه نیز طی هفته گذشته به حمایت و قلم فرسایی خود به نفع صدام و به ویژه نتایج کنفرانس فاس ادامه دادند.

ب) در ارتباط با تصمیماتی که در کنفرانس سران عرب به منظور بازگرداندن مصر به جرگه اعراب اتخاذ شد، رژیم بعثی بغداد جهت ازسرگرفتن روابط دیپلماتیک و علنی خود با مصر پیش قدم شده و بنابه اظهار مطبوعات قاهره یک قرارداد همکاری نیز بین رژیم های بغداد و قاهره به امضا رسید. بر اساس این قرارداد منسوجات مصر سالانه به ارزش ۱۰ میلیون دلار به عراق صادر خواهد شد.

ج) رژیم های مرتجع عرب درحالی که لحظه ای از ارسال کمک های تسلیحاتی و اقتصادی به عراق غافل نیستند، به تلاش های خود جهت خاتمه جنگ ایران و عراق و متقاعد کردن رهبران جمهوری اسلامی ایران به پذیرش شرایط صلح ادامه می دهند.

ص: ۴۷۴

۱۳۶۱/۷/۱۵، نشریه میدل ایست، چاپ انگلستان، سپتامبر ۱۹۸۲ (شهریور ۱۳۶۱)

د) به گزارش برخی از نشریات لندن، فرانسه که یکی از حامیان عراق در دنیای غرب به شمار می رود، ضمن تسریع در ارسال سلاح و تجهیزات نظامی به عراق، کمک های تخصصی دیگری از قبیل تکنیسین های نظامی و خلبان به این کشور اعزام کرده است.

گفته می شود، افزایش فعالیت حمل و تحویل سلاح به دولت صدام، ناشی از پیش بینی و نگرانی آنها در حمله آینده نیروهای رزمنده جمهوری اسلامی ایران به عراق است. بنابه نوشته نشریات مذکور، فرانسه علاوه بر ارسال سلاح ها و هواپیماهای جنگنده به ارتش عراق، نیروی هوایی این کشور را به موشک مدرن هوا - دریا موسوم به "آگزوسه" مجهز ساخته است. این در حالی است که ایالات متحده امریکا نیز با فروش هواپیماهای مسافربری به عراق موافقت کرده و در اوایل سال جاری (۱۹۸۲م - ۱۳۶۱ش) عراق را از لیست کشورهای حامی تروریسم خارج و راه را برای فروش سلاح و تجهیزات امریکایی به این کشور هموار کرده است. بنابه اظهار وزیر بازرگانی امریکا نصب وسایل و ابراز آلات رادار و نقشه یابی روی هواپیماهای مذکور که آنها را به هواپیماهایی با قابلیت نظامی نیز تبدیل می کند، باید با اجازه وزارت امور خارجه امریکا انجام شود که با توجه به خوش خدمتی های صدام حسین به عنوان حامی منافع امریکا در منطقه خلیج فارس، احتمالاً سفارتخانه امریکا در بغداد به طور پنهانی با نصب وسایل مذکور روی هواپیماهای یادشده، موافقت خواهد کرد.

ه) بنابه گفته محافل آگاه غربی، بقای صدام اهمیت زیادی برای دولتمردان امریکا دارد، زیرا سقوط وی روی استراتژی مشترک امریکا و اسرائیل در خاورمیانه، مستقیماً اثر خواهد گذاشت.

و) وزیر مشاور در وزارت امور خارجه انگلیس در ملاقات خود با ولیعهد امارات متحده عربی از طرح مشترک اعراب در دفاع از سرزمین های عرب که بنابه درخواست صدام حسین در کنفرانس فاس به تصویب رسید، جانبداری کرد و از آن به عنوان طرح یکپارچگی اعراب برای دستیابی به صلح و پایان بخشیدن به جنگ ایران و عراق یاد کرد.

ز) دیدار هیئت برزیلی از بغداد به منظور مذاکره پیرامون چگونگی و نحوه کار شرکت های برزیلی که در اجرای چندین پروژه صنعتی و عمران عراق شرکت دارند، انجام گرفت، در این سفر نماینده برزیل پیامی از جانب رئیس جمهور آن کشور تسلیم صدام حسین کرد که احتمالاً حاوی مطالبی در زمینه توسعه مناسبات دو کشور بوده و در افزایش همکاری های طرفین مؤثر می باشد.

ح) رژیم های بغداد و کابل تصمیم گرفتند روابط دیپلماتیک خود را در سطح مبادله سفیر از سرگیرند، روابط دیپلماتیک عراق و افغانستان به دنبال اشغال نظامی این کشور توسط روسیه شوروی قطع شد و سفیر عراق به کشور متبوعه اش فراخوانده شده بود. (۱)

ص: ۴۷۵

در پی تجاوز اسرائیل به لبنان و کشتار اخیر مردم لبنان و پناه جویان فلسطینی در این کشور، جلسه فوق العاده وزیران خارجه عضو اتحادیه عرب تشکیل شد و بدون اتخاذ هرگونه اقدام عملی، به کار خود پایان داد. به گزارش آسوشیتدپرس اجلاس فوق العاده وزیران خارجه عرب با صدور قطعنامه ای به کار خود پایان داد. در این قطعنامه، وزیران خارجه کشورهای عربی، کشور امریکا و رژیم اسرائیل را به دلیل کشتار فلسطینیان در غرب بیروت محکوم کردند، اما خواستار مجازات آنها نشدند. هرچند وزیران خارجه اتحادیه عرب، امریکا را به دلیل مسئولیت اخلاقی آن کشور محکوم کردند و گفتند که اسرائیل مستقیماً مسئول کشتار صدها فلسطینی در اردوگاه های فلسطینی است، اما آنها درخواست سازمان آزادی بخش فلسطین را برای وضع مجازات هایی علیه امریکا، شامل تحریم نفت و قطع روابط دیپلماتیک رد کردند. فاروق قدومی رئیس بخش سیاسی ساف، پیشنهاد کرده بود که تولید نفت اعراب کاهش یابد و نفت به بازار امریکا فروخته نشود. وی همچنین خواهان خروج سرمایه های اعراب از بانک های امریکا شده بود. این جلسه به درخواست ساف و با شرکت همه کشورهای عرب به استثنای مصر تشکیل شده بود. (۱)

همچنین به نوشته روزنامه کیهان کمیته سیاسی کنفرانس اتحادیه بین المجالس، روز گذشته با تصویب قطعنامه ای از اعضای این اتحادیه خواست، ضمن قطع روابط دیپلماتیک، تجاری و فرهنگی با رژیم صهیونیستی، همه کمک های خود را به این رژیم به حال تعلیق درآورند. این کمیته در قطعنامه پیشنهادی خود با مسئول دانستن رژیم غاصب صهیونیستی در کشتار هزاران تن از مردم بی گناه لبنان خواستار خروج نیروهای صهیونیستی از کل سرزمین های اشغالی اعراب شده است.

در همین حال تأیید پیشنهاد هیئت پارلمانی ایران مبنی بر یک دقیقه سکوت برای گرامیداشت جان باختگان اخیر در لبنان به دست اسرائیل، از طرف هیئت رئیسه اجلاس بین المجالس، اعتراض شدید هیئت پارلمانی رژیم صهیونیستی را در پی داشت. (۲)

ص: ۴۷۶

۱- ۳۶. مأخذ ۲۴، ص ۲۰.

۲- ۳۷. همان.

در جهت اجرای راهبرد تنبیه متجاوز و تداوم عملیات های نظامی برای تحت تأثیر قرار دادن حکومت عراق، به منظور پذیرش شرایط ایران و نیز با در نظر داشتن وضعیت عمومی جبهه های جنگ، فرماندهی قرارگاه مرکزی نجف تصمیم گرفت عملیاتی را با اهداف تاکتیکی زیر در منطقه عمومی سومار طرح ریزی و اجرا کند. (۱)

۱- گشودن جبهه جدیدی در منطقه میانی.

۲- از بین بردن تمرکز نیروهای دشمن در جنوب.

۳- از بین بردن تسلط، دید و تیر دشمن از منطقه سومار با تصرف ارتفاعات مرزی منطقه.

۴- تسلط، دید و تیر داشتن نیروهای خودی بر شهر مندلی و تهدید نسبی شهر بغداد. (۲)

بر اساس این راهبرد امروز جلسه ای در قرارگاه ظفر با شرکت فرمانده این قرارگاه، مسئولان تیپ ۱۸ جوادالائمه و چند تن از مسئولان دیگر تشکیل شد و هماهنگی های لازم به عمل آمد. از جمله موضوعاتی که در این جلسه بحث شد، وسعت منطقه عملیاتی بود که با توجه به شناخت قبلی از زمین و وجود نیروی کافی، تصمیم گرفته شد عملیات در منطقه وسیع تری اجرا شود. * (۳) همچنین در این جلسه ابراهیم همت فرمانده قرارگاه ظفر گزارشی از استعداد در خط و احتیاط دشمن به اطلاع حاضران رساند و مشخص شد که در کل ۷ تیپ و ۵ گردان از ارتش عراق و حدود ۲۰ هزار نفر عشایر عرب آموزش دیده از نیروهای دشمن در منطقه حضور دارند. بر اساس این گزارش، استعداد نیروهای خودی نیز ۴ تیپ از سپاه به نام های ۲۷ حضرت رسول (ص)، ۳۱ عاشورا، ۲۱ امام رضا (ع) و ۱۸ جوادالائمه (ع)؛ و از ارتش ۲ تیپ با هویت تیپ ۴ از لشکر ۸۱ زرهی باختران و تیپ مستقل ۵۵ هواورد شیراز بودند. * (۴) (۵)

ص: ۴۷۸

۱- این عملیات بعداً مسلم بن عقیل نام گرفت.

۲- ۱. سند شماره ۱/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۵/۷/۱۳۶۱، صص ۱۳۶ تا ۱۳۹.

۳- * مشخصات جغرافیایی، نظامی و سیاسی منطقه در ضمیمه درج شده است.

۴- * * قرارگاه ظفر متشکل از ۴ تیپ مذکور از سپاه و تیپ ۴ از لشکر ۸۱ زرهی باختران از ارتش است که فرماندهی واحدهای سپاه بر عهده ابراهیم همت و فرماندهی تیپ ۴ لشکر ۸۱ نیز بر عهده سرهنگ اسماعیل سهرابی بود.

۵- ۲. همان، صص ۵۹ تا ۶۲.

در جلسه دیگری که با حضور مسئولان قرارگاه و فرماندهان ارتش و سپاه برای تبادل نظر درباره جزئیات عملیات آینده تشکیل شد، درخصوص میزان آمادگی نیروهای عمل کننده، طرح کلی مانور یگان های عمل کننده، راهکارهای عملیاتی و مشکلات موجود، بحث شد. همچنین با توجه به شناسایی های صورت گرفته از منطقه، آخرین وضعیت دشمن در محور سلمان کشته تا کله شوان بررسی و درباره آمادگی و پشتیبانی یگان ها مطالبی مطرح شد.^(۱)

۴۹۳

عراق در صورت شروع حمله جدید ایران، از سلاح شیمیایی استفاده خواهد کرد. یک رادیو وابسته به گروه های سلطنت طلب ایران به نقل از روزنامه فیگارو اعلام کرد: «عراق تهدید کرده است، چنانچه ایران حمله جدیدی را علیه عراق انجام دهد، این رژیم از سلاح های بیولوژیکی و سلاح های دیگری که تا این لحظه وارد جنگ نکرده است، استفاده خواهد کرد.»^(۲)

۴۹۴

روزنامه ترکی زبان جمهوریت چاپ ترکیه، به نقل از مقامات پنتاگون که در نشریه هرالدتربیون اینترنتی چاپ شده است، اعلام کرد که ایران با استقرار ۲۰۰ هزار نیرو در امتداد مرزهای خود با عراق، درصدد است تا تهاجم خود را از سه جبهه جنوب، غرب و شمال به عراق آغاز کند. روزنامه جمهوریت همچنین به نقل از فرمانده نیروی هوایی عراق مدعی شده است که بر اثر حملات هواپیماهای این کشور به جزیره خارک، همه تأسیسات پایانه نفتی این جزیره منهدم شده است.^(۳)

۴۹۵

در پی انتشار اطلاعیه های نظامی عراق، مبنی بر ادعای حمله هواپیماهای این کشور به جزیره خارک و وارد شدن آسیب به بندر خارک و ترمینال نفتی آن، اجاره دهندگان نفت کش ها در لندن اظهار کردند که این ترمینال همچنان به فعالیت عادی خود ادامه می دهد. به گزارش خبرگزاری فرانسه از لندن در این خصوص، روز سه شنبه گذشته دو فروند سوپر تانکر مخصوص حمل نفت در ترمینال خارک بارگیری شدند.^(۴)

در همین حال این خبرگزاری گزارش داد، با اعلام آمادگی شرکت سهامی بیمه ایران برای بیمه نفت کش های عازم جزیره خارک به نرخ یک درصد، نرخ بیمه ۵/۷ درصد شرکت های بیمه انگلیس امروز تا سه درصد کاهش یافت.^(۵)

۴۹۶

نیروهای مسلح ایران هم زمان با حضور در جبهه های جنگ با عراق، با گروه های شورشی در غرب و شمال غرب کشور درگیر هستند. نیروهای سپاه پاسداران میاندوآب با اجرای عملیاتی در شمال غرب این شهر، چهار روستای "بفروان یک" و "دو"، "فشلاق بفروان" و "قل حسین" را از وجود عناصر مسلح غیرقانونی پاک سازی کردند.^(۶)

- ۱-۳. همان، ص ۸۸.
- ۲-۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه، "گزارش های ویژه"، شماره ۱۸۸، ۲/۷/۱۳۶۱، رادیو ایران، ۱/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۵. همان، ص ۳، آنکارا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۶. روزنامه کیهان، ۱/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۵-۷. روزنامه کیهان، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۶-۸. سند شماره ۶۷۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵ فرماندهی، به ستاد مرکزی فرماندهی کل، ۲/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

در جاده پیرانشهر - سردشت، بین روستای "کوپر" و "ترکش" نیز بر اثر برخورد یک خودرو ارتش جمهوری اسلامی ایران با مینی که به دست عناصر ضدانقلاب کار گذاشته شده بود، این خودرو منهدم و یک تن از نیروهای ارتش زخمی شد. (۱)

۴۹۷

عراق و کشورهای عربی از گروه های ضدانقلابی که در غرب و شمال غرب ایران فعال هستند، حمایت می کنند. بر اساس اطلاعات درج شده در گزارش داخلی سپاه پاسداران، ۳۵ تن از عناصر مسلح "سردار جاف" به سرپرستی "دارا بک جاف" برادر وی، مشغول گذراندن دوره آموزشی خرابکاری و بمب گذاری در پادگان میدان عراق هستند. (۲)

گزارش دیگری درباره کمک کشورهای خارجی به نیروهای شورشی مخالف دولت ایران حاکی است که عربستان به سازمان خبات، (۳) کمک مالی می کند و اخیراً حقوق پیشمرگان خبات دو برابر شده است. این موضوع را "ملاخدر سارد" یکی از مسئولان خبات اعلام کرده است. (۴)

۴۹۸

درحالی که مسعود رجوی و مسئولان سازمان مجاهدین خلق از ایران گریخته اند و برخی نیز در حال فرار از ایران هستند، نیروهای عملیاتی سازمان در شهرهای مختلف ایران با ایجاد آشوب و درگیری مردم بی گناه را ترور می کنند.

۱- یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق، امروز در خیابان تختی رشت با تیراندازی به سمت یک مغازه نانوايي - که صاحب آن فردی متعهد و انقلابی بود - یکی از مشتریان این مغازه را به شهادت رسانده و یک تن دیگر را زخمی کردند. (۵)

۲- در شهر تکاب نیز عناصر سازمان مجاهدین خلق، مسئول اطلاعات سپاه این شهر را ترور کردند که وی مجروح شد. (۶)

۳- بر اساس گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران منطقه ۱۰ (تهران)، بر اثر انفجار بمبی، یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق - که در خانه خود واقع در خیابان جام جم، خیابان گلستان، مشغول ساختن آن بود - یک دستش قطع شد که بلافاصله به بیمارستان انتقال یافت. (۷) علاوه بر این، چهار تن از عناصر سازمان که در این خانه حضور داشتند، دستگیر شدند. (۸)

ص: ۴۸۱

۱- ۹. سند شماره ۱۱۳۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه شماره ۱۴۷ - ۳، واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۵؛ و- سند شماره ۶۷۲۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۲/۷/۱۳۶۱، از سپاه منطقه ۵ فرماندهی، به ستاد مرکزی، فرماندهی کل.

۲- ۱۰. سند شماره ۱۱۳۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه شماره ۱۴۸ - ۳، واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- سازمان "مبارزه ملی اسلامی کردستان" (خبات) در سال ۱۳۵۹ در منطقه کردستان ایران تأسیس شد و مؤسس آن جلال

حسینی (برادر عزالدین حسینی) از مخالفین جمهوری اسلامی ایران بود. این سازمان با تمایلات پان کردیسم به دنبال جدایی مناطق کردنشین از ایران بود و هم اکنون نیز علیه نظام جمهوری اسلامی ایران فعالیت می کند. این سازمان در طول دوران فعالیت خود تا سال ۱۳۶۱ با حزب بعث عراق در ارتباط بود و اخبار این مناطق را در اختیار سازمان اطلاعاتی عراق قرار می داد. این گروه در سال ۱۳۶۱ بر اثر عملیات های نیروهای ایران، تمامی پایگاه های خود را در منطقه کردستان از دست داد و باقی مانده اعضای آن به خاک عراق گریختند.

۴-۱۱. سند شماره ۶۷۲۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۵/۷/۱۳۶۱.

۵-۱۲. مأخذ ۱۰، ص ۱.

۶-۱۳. مأخذ ۱۱.

۷-۱۴. سند شماره ۹۳۸۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "مرکزی خبری"، نشریه شماره ۱۱۰، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۸-۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۰، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۳۰/۷/۱۳۶۱.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با کمک نیروهای امنیتی در دو استان گیلان و خوزستان با انجام چند عملیات، بیش از پانزده خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق در این دو استان را منهدم کردند. در این عملیات ها، تعداد قابل توجه ای از کادرهای سازمان کشته یا دستگیر شدند.

نیروهای سپاه پاسداران استان گیلان در ادامه مقابله با عوامل ناامنی در این استان، امروز با اجرای عملیاتی با نام "شهید فرجی" (مسئول سابق واحد عملیات سپاه رامسر)، ۱۰ خانه تیمی عناصر سازمان مجاهدین خلق در این استان را کشف کردند. در این عملیات، قسمت عمده تشکیلات سازمان در استان گیلان منهدم شد و بیش از ۴۰ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق دستگیر یا کشته شدند. (۱)

معاون تشکیلات و مسئول بخش شهرستان های استان گیلان، معاون بخش اجتماعی، اعضای مرکزیت بخش اجتماعی، مسئولان امنیتی، معاون نظامی تشکیلات و معاون تدارکاتی سازمان در استان گیلان از جمله این افراد هستند. (۲)

در بخشی از این عملیات که در شهر رشت انجام شد، سه خانه تیمی کشف شد و مقادیری مهمات و تعدادی اسلحه به دست آمد. همچنین ۱۳ تن از عناصر مسلح سازمان کشته شدند. یکی از نیروهای سپاه پاسداران نیز در عملیات شهر رشت مجروح شد. (۳)

در استان خوزستان نیز با متلاشی شدن تشکیلات سازمان مجاهدین خلق در دو شهر مسجدسلیمان و شوشتر، طرح تسخیر شهر مسجدسلیمان، حمله به پایگاه های بسیج و سپاه و سرقت انبار مهمات سپاه در شوشتر خنثی شد. بنا به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از اطلاعیه دادسرای انقلاب اسلامی خوزستان، در جریان عملیات مشترک کمیته انقلاب اسلامی خوزستان و دادستانی انقلاب اسلامی اهواز و همکاری سپاه پاسداران مسجدسلیمان و شوشتر با نام "یا صاحب الزمان (عج)" طرح های دیگری کشف و خنثی شد و تعداد زیادی از عناصر سازمان مجاهدین خلق در این دو شهرستان دستگیر یا کشته شدند.

مسئول تشکیلات سازمان در مسجدسلیمان، مسئول مالی تشکیلات سازمان در مسجدسلیمان جزء کشته شدگان هستند. مسئول تشکیلات در شوشتر، مسئول بخش امنیتی در مسجدسلیمان و مسئول بخش امنیتی شوشتر و مسئول بخش دختران در شوشتر در میان دستگیر شدگان هستند. (۴)

روزنامه فرانسوی لوموند در مقاله ای ضمن یادآوری تجاوز عراق به ایران، تصویری از صدام حسین ارائه می دهد که به دنبال راهکاری برای رهایی از مشکلاتی است که خود به وجود آورده است. لوموند می نویسد: «صدام حسین به اشتباه تصور می کرد که در حمله به ایران

-
- ۱-۱۶. روزنامه کیهان، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۷.
 - ۲-۱۷. مأخذ ۱۰، ص ۱؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۵، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
 - ۳-۱۸. مأخذ ۴، ص ۵، رشت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۷/۱۳۶۱.
 - ۴-۱۹. مأخذ ۱۵، ص ۱۳، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۶۷۲۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۸ سپاه، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۵/۷/۱۳۶۱.

برق آسا موفق خواهد شد، درحالی که در عمل چنین نبود. در سال گذشته ارتش ایران موفق شد دست به ضد حمله بزند و پس از آزادی شهر آبادان و خرمشهر ارتش عراق را از منطقه خوزستان عقب براند. ... صدام حسین که با بی میلی به تغییر محل برگزاری کنفرانس سران کشورهای غیر متعهد رضایت داده است خود را اینک آزادتر احساس می کند. [وی] تصمیم گرفت که جنگ را به منطقه خلیج فارس بکشاند تا بلکه بدین طریق تهران را وادار به پذیرفتن پیشنهادات حداقلی یکی از گروه ها بنماید. تا به حال یک گروه میانجیگری از طرف اولاف پالمه و با پشتیبانی سازمان ملل متحد [به ایران سفر کرده است]. یک گروه میانجیگری هم وابسته به کنفرانس اسلامی بوده، یک گروه میانجیگری دیگر هم توسط الجزایر پیشنهاداتی را مطرح کرده است. یک گروه میانجیگری دیگر هم وابسته به جنبش غیرمتعهد است. حال باید دید حمایتی که سران کشورهای عرب در کنفرانس فاس به عراق قول داده اند، باعث خواهد شد که موازنه قدرت تغییر کند یا خیر؟» (۱)

۵۰۱

تلاش سیاسی و تبلیغاتی برخی کشورها در خصوص منازعه ایران و عراق از جمله اخباری است که بعد از کنفرانس اخیر فاس، بخشی از اخبار رسانه ها را به خود اختصاص داده است. سفر احمد سکوتوره به عربستان و سخنرانی فهد در مکه، از جمله مطالب مربوط به این اخبار هستند. همچنین خبر اقدامات آتی اولاف پالمه برای میانجیگری در جنگ ایران و عراق و سخنان رئیس جمهور ترکیه از اخبار مهمی است که به آن اشاره شده است.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه برای برگزاری اجلاس کمیته حسن نیت کنفرانس اسلامی - که مسئولیت پایان دادن به جنگ عراق با ایران را بر عهده دارد - وارد جده شد. این خبرگزاری به نقل از رادیو گینه گزارش داد: «این کمیته آخرین تحولات جنگ را مورد بررسی قرار خواهد داد.» (۲) رادیو بغداد نیز به نقل از رادیو کوناکری اعلام کرد: «در جلسات کمیته حسن نیت، تحولات جنگ ایران و عراق و امکان ایجاد راه حلی عادلانه برای پایان نزاع میان دو کشور با روش های مسالمت آمیز، جهت تعیین حقوق قانونی طرفین بررسی خواهد شد.» (۳)

فهد شاه عربستان نیز در سخنانی در جمع سفیران و کارداران کشورهای اسلامی - که در یک ضیافت شام در شهر مکه انجام شد - از ایران و عراق خواست که به جنگ بین دو کشور پایان دهند. وی در قسمتی از سخنان خویش بدون اشاره به تجاوز عراق به ایران، کشور عراق را طرفدار صلح خواند و تصریح کرد: «ما مطمئن هستیم برادران عراقی ما با کمال میل آماده برقراری صلح هستند و از برادران ایرانی نیز می خواهیم برای پایان دادن به جنگ و خون ریزی اقدام کنند.» وی در پایان تأکید کرد که ما مصرانه خواهان استقرار صلح و ثبات در ایران و عراق هستیم. (۴)

ص: ۴۸۳

۱- ۲۰. مأخذ ۴، صص ۱۷ و ۱۸، رادیو ایران، ۱/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۸۹، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲، داکار - خبرگزاری فرانسه، ۱/۷/۱۳۶۱.

۳- ۲۲. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۲/۷/۱۳۶۱، رادیو بغداد،

۱/۷/۱۳۶۱.

۴-۲۳. مأخذ ۲۱، ص ۲، مکه - خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۷/۱۳۶۱.

همچنین به گزارش تانیوگ از استکهلم اولاف پالمه نخست وزیر سوئد نیز که چهار سفر قبلی وی به تهران و بغداد برای میانجیگری در جنگ عراق و ایران، تا کنون بی نتیجه مانده است، در صدد است پس از مشورت با خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد، دوره تازه ای از اقدامات میانجیگرانه خویش را آغاز کند. (۱)

همچنین ژنرال کنعان اورن رئیس جمهور ترکیه، در بازگشت از سفر یوگسلاوی در مصاحبه ای، خواستار پایان یافتن جنگ ایران و عراق شد که تلفات و خسارت هایی مادی و معنوی فراوانی به دنبال داشته است. وی تصریح کرد که ترکیه همچنان به تلاش های خود برای پایان دادن به جنگ در چارچوب نهضت عدم تعهد و کمیته حسن نیت اسلامی ادامه خواهد داد. (۲)

۵۰۲

امام خمینی به مناسبت آغاز سال تحصیلی ۱۳۶۲ - ۱۳۶۱ پیامی صادر کرد. محور اصلی پیام امام، خودباوری، استقلال فرهنگی و یادآوری نقش سازنده و حیاتی تعلیم و تعلم در این زمینه ها است. قسمت هایی از پیام امام به این شرح است:

«ما باید با تمام وجود به استقلال فرهنگی برسیم؛ که استقلال فرهنگی پایه و اساس کشوری آزاد و مستقل است. استادان عزیز باید خود این اعتقاد را بیابند که تنها فرهنگ ایران اسلامی است که نجات بخش کشور و ملت ما می باشد. معلمان عزیز خود بهتر می دانند که فرهنگ استعماری در زمان این پسر و پدر چه به روز این کشور و ملت آورده است. به فرهنگ غنی ایران اسلامی تکیه کنید و مطمئن باشید که پیروزی از آن شماست. فرزندان عزیزتان را در سر کلاس ها به صورتی تربیت نمایید که وقتی فارغ التحصیل می شوند جوانان برومندی تحویل جامعه گردند، که با تمام وجود معتقد باشند که آنچه بدبختی داشتند از ابرقدرت های شرق و غرب و شرق زدگی و غربزدگی است.»

«فرزندان عزیزم، شما خوب می دانید که مقدرات جمهوری اسلامی در آینده به شما سپرده می شود. از خود و دوستان کاملاً مراقبت نمایید تا در ابعاد مختلف، چه بُعد اعتقادی و چه ابعاد دیگر صراط مستقیم را پیمایید، زیرا گرایش به یکی از مکتب های انحرافی و نیز وابستگی فکری و عملی به غرب و شرق اگر چه بسیار کوچک، نه تنها خودتان را نابود می کند، که در صورت سهل انگاری - ولو در درازمدت - به دیگران سرایت خواهد کرد، و ما هم در پیشگاه خداوند متعال و نسل های آینده مسئول خواهیم بود. باید توجه داشته باشید که نفوذ منافقین و دیگر خرابکاران و افراد منحرف در دبیرستان ها و دیگر مراکز تعلیم و تربیت موجب تباهی اسلام است و مسئول آن، همه دست اندار کاران امور تربیتی خصوصاً دبیران و معلمان و دانش آموزان حزب اللهی می باشند. همه می دانیم که سرنوشت یک کشور و یک ملت و یک نظام بعد از توده های مردم در دست طبقه تحصیل کرده است؛ و هدف بزرگ استعمارنو به دست گرفتن مراکز این قشر است. کشور ما در دهه های اخیر هرچه صدمه دیده و رنج کشیده است از دست خائنین این قشر بوده است.» (۳)

ص: ۴۸۴

۱- ۲۴. مأخذ ۴، ص ۲، استکهلم - خبرگزاری تانیوگ، ۱/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۵. مأخذ ۲۱، ص ۴، آنکارا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۷/۱۳۶۱.

۳-۲۶. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول، پاییز ۱۳۷۸، صص ۳ و ۲.

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور ایران، امروز به مناسبت آغاز سال تحصیلی جدید پیامی را برای دانش آموزان کشور صادر کرد. تأکید بر اهمیت علم آموزی و نظم، بازگویی سیاست کلی جمهوری اسلامی در تداوم سیاست نه شرقی و نه غربی و حمایت از مستضعفان از درون مایه های اصلی این پیام است:

«با درس خواندنتان و با حضور مرتبتان در مدرسه و کلاس درس، با اهمیت دادنتان به آموزش و پرورش، کوبنده ترین ضربه را با مشت کوچکتان بر پوزه دشمن این انقلاب می کویید. کودکان عزیز، نوجوانان، فرزندان و برادران و خواهران، کوبنده ترین سلاح ما در مقابل دشمنان این انقلاب و برای آینده این کشور علم، آگاهی، فرهنگ و تجربه است.

... به فضل الهی، امروز در آستانه چهارمین سال تحصیلی پس از انقلاب اسلامی، میلیون ها دانش آموز با دلی شاد و علاقه مند به تحصیل در مدرسه ها حاضر شده اند. اصل و اساس زندگی، حرکت و تلاش ما در همه جا، از جمله در تعلیم و تربیت، اسلام است که دانش آموزی را بر همه واجب کرده است. خط سیاسی ما از امروز که شما در دوران گوناگون دانش آموزی هستید، از نونهالان کلاس اول تا نوجوانان و جوانان سال های آخر تحصیلی دانش آموزی، از امروز تا همیشه خط اساسی و اصلی سیاست ما، سیاست نه شرقی و نه غربی است. راه و روش اصلی ما حمایت از محرومان و مستضعفان، چه در ایران و چه در سراسر جهان است. وظیفه تمام نشدنی و همیشگی ما مبارزه با ظلم، ستم، زورگویی و قلدری از سوی هر کسی و هر دولت و هر شخصیت مدعی در سراسر جهان است.»^(۱)

روزنامه جمهوری اسلامی امروز متن مصاحبه اختصاصی خود را با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی درباره مسائلی از جمله مسئله لبنان، واکنش کشورهای اسلامی در قبال آن، جنگ تحمیلی و مسئله دانشگاه ها منتشر کرد.

آقای هاشمی درباره مسئله لبنان با تحلیل سیاست های رژیم صهیونیستی در حمله به لبنان گفت: «این نشان می دهد که اسرائیل در لبنان جداً برنامه ماندن دارد - اگر جلوییش را نگیرند - یعنی همان سیاست ارباب را شروع کرده، اول فلسطینی ها را خارج می کند و فرار می دهد و به جای آنها رفته رفته افراد مورد نظر خودشان را می آورند و این یک بیدار باش است.» وی با اشاره به رئیس جمهور شدن امین جُمیل پس از کشته شدن بشیر جُمیل اظهار داشت: «این

همان خط سیاسی قبلی است. البته می گویند امین جُمیل یک مقدار معتدل تر است، حالا بفرض هم که معتدل تر باشد، اینها یک مسئله شخصی که نیست، بلکه سیاست امریکا و سیاست اسرائیل است که "حزب کتابت" را می خواهند بر سرکار آروند.»

رئیس مجلس دربارهٔ وظیفه کشورهای اسلامی در قبال اشغال لبنان گفت: «وظیفه واقعی کشورهای اسلامی در حال حاضر این است که در لبنان امکاناتی فراهم آورند و به شدت با اسرائیل به مبارزه برخیزند و آن هم به خصوص در خود لبنان.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع در پاسخ به این سؤال که "چه نویدی در رابطه با جنگ تحمیلی برای مردم دارید؟" اظهار داشت: «اینها همه اش نوید است. ما به هر حال ملاحظه می کنیم که در جنگ حتی الامکان تلفات خودمان کمتر باشد (چون نیروهایی که ما در جبهه می دهیم، در هر حمله ای نیروهای ازرنده ای هستند، البته همه ملت ایران ازرنده اند، ولی آنها به خصوص امتیازاتی دارند و ما سختمان است که حتی یک نفرشان را هم از دست بدهیم) و از طرفی هم تلفات عراقی ها برای ما الان مطلوب نیست و ما صبر می کنیم برای موقع مناسبی که با تلفات کمتر و با برنامه حساب شده تری کار را فیصله بدهیم. به هر حال در جبهه جنگ خیالمان راحت است و الان فشار زیادی از طرف نیروهای رزمنده ای که در جبهه هستند وجود دارد که می گویند اجازه بدهید که کار را یکسره کنیم و البته ما هم به مقتضیات و مصالح جمهوری اسلامی ایران و کل انقلاب تصمیم می گیریم. انشاءالله که آینده خوبی داریم.» (۱)

آقای هاشمی درباره بازگشایی دانشگاه ها نیز گفت: «کسانی که مسئولیت این کار را دارند اگر یک روز هم بی جهت بازگشایی رشته های دانشگاهی را به تأخیر اندازند، گناه کرده اند و باید این کار را هر چه زودتر تمام کنند. ... ما رفته رفته باید در سطح تحصیلات عالی خیلی سرمایه گذاری کنیم.» * (۲) (۳)

۵۰۵

میرحسین موسوی نخست وزیر عصر امروز از نمایشگاه نظامی صنایع دفاع ملی بازدید کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی در این بازدید که سرهنگ سلیمی وزیر دفاع و حجت الاسلام ابراهیمی مسئول سیاسی ایدئولوژی وزارت دفاع نیز حضور داشتند، نخست وزیر از قسمت های مختلف این نمایشگاه بازدید کرد و مسئولان مربوطه گزارش های لازم را به اطلاع نخست وزیر رساندند.

ص: ۴۸۶

۱- آقای هاشمی رفسنجانی درباره تحولات جبهه های جنگ در کتاب خاطرات خود می نویسد: «اول شب سرهنگ [علی] صیاد شیرازی آمد و راجع به برنامه های جبهه و نتیجه مذاکراتشان با سپاه و اختلاف نظرشان را در بعضی از موارد گفت. ... آخر شب آقایان محسن رضایی و [علی] شمشانی آمدند و برنامه وسیع خود را برای قلع و قمع ضدانقلاب تشریح کردند که این هفته مقدمات آن آغاز می شود. درباره آینده جنگ مشاوره و از توسعه امکانات برای سپاه بحث شد.» [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۸۵].

۲- * متن کامل مصاحبه روزنامه جمهوری اسلامی با آقای هاشمی رفسنجانی در ضمیمه این گزارش آمده است.

۳- ۲۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

مهندس موسوی در این بازدید صنعتگران کشورمان را که گام‌های مؤثری در رسیدن به خودکفایی صنعتی برمی‌دارند، مورد تشویق قرار داد و بر ضرورت گسترش و تولید این گونه صنایع تأکید کرد. نخست وزیر پس از پایان دیدار از نمایشگاه در گفت‌وگویی با خبرنگاری جمهوری اسلامی گفت: «در این بازدیدها حرکت‌های بسیار خوبی آغاز شده و برادران ما زحمات بسیاری در این زمینه کشیده‌اند و من آرزو می‌کنم برادران توفیق داشته باشند تا این حرکت عظیم را به انجام خوبی برسانند. ما در اینجا شاهد تلاش برادران صنایع نظامی بودیم که نشان دهنده اهمیت آنان در پشتیبانی از رزمندگان ما در جبهه‌ها است. این نمایشگاه نشان دهنده یک نظام خاصی است که ما امیدواریم با تلاش شبانه‌روزی برادران این کار توسعه بیشتری پیدا بکند. برای صنایع نظامی در ایران سرمایه‌گذاری بسیاری شده و ما انتظار داریم این صنایع در خدمت ملت قرار گیرد و از حداکثر ظرفیت آن بهره‌گیری شود.»

نخست وزیر افزود: «دولت هر نوع حمایت را که بتواند از این گونه حرکت‌ها انجام خواهد داد تا روزی که ما بتوانیم در این زمینه به خودکفایی واقعی نائل شویم که من مقدمات آن را احساس کرده‌ام.»

گفتنی است در این نمایشگاه صنایع هواپیماسازی، هلی‌کوپترسازی و قطعات فنی به نمایش گذاشته شده است. (۱)

۵۰۶

محمد تقی بانکی وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه که در رأس یک هیئت فنی، اقتصادی به چکسلواکی سفر کرده است، امروز با اشتروگال نخست وزیر فدرال این کشور ملاقات و گفت‌وگو کرد. تشریح مواضع جمهوری اسلامی در جنگ تحمیلی و شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ از محورهای اصلی سخنان محمدتقی بانکی بود. گزارش روزنامه کیهان از این ملاقات و همچنین گفته‌های نخست وزیر چکسلواکی به این شرح است:

«در این ملاقات که بیش از یک ساعت به طول انجامید، دکتر بانکی ضمن بیان مواضع دولت جمهوری اسلامی، اراده ملت و دولت ایران را در امر برنامه‌ریزی اقتصادی کشور تشریح کرد. وی در بخشی از اظهارات خود به مسئله جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و ضمن برشمردن شرایط ایران برای پایان جنگ، گفت: تأمین امنیت مرزهای میهن اسلامی ما از جمله شرایط مهم پایان یافتن جنگ است و رژیم متزلزل فعلی عراق قادر به تضمین چنین امنیتی نیست. دکتر بانکی ضمن یادآوری این نکته که دولت جمهوری اسلامی ایران در نظر دارد جنگ را تا پیروزی کامل و بیرون راندن متجاوز از خاک خود ادامه دهد، به کشورهایی که هنوز با رژیم متزلزل عراق همکاری می‌کنند توصیه کرد، در محاسبات خود در ارتباط با این رژیم، تجدیدنظر کنند.»

ص: ۴۸۷

نخست وزیر چکسلواکی نیز در این دیدار ضمن تجلیل از امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی و سایر مقامات کشورمان، تلاش های جمهوری اسلامی ایران را برای کسب آزادی و استقلال مورد تأکید قرار داد. وی در زمینه جنگ تحمیلی عراق علیه ایران اظهار داشت: هم اکنون متجاوز درس عبرت گرفته است و ما خواهان خاتمه این جنگ هستیم. وی همچنین آمادگی دولت چکسلواکی را برای انجام هرگونه همکاری های ثمربخش با جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد.^(۱)

۵۰۷

در ادامه گفت و گوهای ذفن دراگن معاون نخست وزیر یوگسلاوی با مقامات عراقی، وی امروز با صدام حسین رئیس جمهور عراق دیدار و گفت و گو کرد. خبرگزاری بغداد موضوع گفت و گوهای دو طرف را همکاری دو کشور در تحکیم جنبش عدم تعهد و تعمیق وحدت دو کشور اعلام کرد. به گزارش این خبرگزاری آنها در خصوص روابط بین عراق و یوگسلاوی، تحولات جنگ ایران و عراق و نیز کشتار ملت فلسطین در غرب بیروت مذاکره کردند.^(۲)

۵۰۸

حبيب الله شفيق سرپرست بنياد امور مهاجرين جنگ تحميلي، در مصاحبه با كيهان، با اعلام بازگشت ۲۰۰ هزار نفر از مهاجران جنگی شهرهای دزفول، اندیمشک، اهواز و شوش به خانه هایشان، درباره چگونگی بازگشت مهاجران جنگی به شهرهای خود و همچنین اقدامات اولیه برای بازسازی مناطق جنگی توضیحاتی داد. وی گفت: «بازگشت مهاجران بستگی به آماده شدن شهرهای مورد اسکان دارد. پس از اینکه شهرهای اشغالی باز پس گرفته شدند، وزارت بهداشت، وزارت نیرو و سایر ارگان های ذی ربط، باید آماده بودن این شهرها را برای بازگشت، اعلام کنند و پس از این آمادگی، ما وسایل بازگشت این خانواده ها را از طریق بنیاد فراهم می کنیم. ... مهاجران شهرهای اهواز، دزفول، اندیمشک و شوش این امکان را یافته اند و ما اعلام کرده ایم که خانواده های این شهرستان ها، می توانند به شهرهای خود بازگردند و از اول شهریور سال ۱۳۶۱، خانواده های مهاجر شهرهای فوق هر کجا که باشند، مهاجر شناخته نمی شوند.» وی افزود: «در حال حاضر حدود ۲۰۰ هزار نفر به شهرهای دزفول، اندیمشک، اهواز و شوش بازگشته اند. هم اکنون تعدادی از شهرهای مناطق جنگ زده به علت ناامن بودن، قابل سکونت برای مهاجران جنگی نیستند.»

سرپرست بنياد امور مهاجرين جنگی همچنین درباره بازسازی مناطق جنگی گفت: «برای

بازسازی مناطق جنگ زده يك شورای عالی تشکیل شده است که آقای نخست وزیر، وزیر کشور و نماینده امام تشکیل دهنده این شورا هستند. زیر نظر این شورا نیز ستاد بازسازی مناطق جنگی در مرکز و ستادهای وابسته در استان ها و شهرستان ها تشکیل شده اند که مسئولیت بازسازی مناطق جنگی را بر عهده دارند و بنیاد امور مهاجرین جنگی نیز یکی از اعضای این ستادها می باشد.»^(۳)

۱- ۳۰. مأخذ ۷، ص ۱۸.

۲- ۳۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۸۸، ۲/۷/۱۳۶۱، بغداد - خبرگزاری عراق، ۱/۷/۱۳۶۱.

۳- ۳۲. مأخذ ۶، صص ۵ و ۱۲.

مشخصات جغرافیایی، نظامی و سیاسی منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل:

منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل به طول حدوداً ۲۲ کیلومتر، در امتداد نوار مرزی و در منطقه عمومی سومار قرار دارد که از شمال به جنوب به سلسله ارتفاعات کهنه ریگ تا کناره های شمالی رودخانه کانی شیخ و ارتفاع دروازه محدود شده است. (۱) منطقه عمومی سومار در حدود ۱۵۰ کیلومتری شهر اسلام آباد و ۲۰۵ کیلومتری شهر باختران واقع شده است. شهر سومار، از غرب به سلسله ارتفاعات کهنه ریگ، از شرق به سلسله ارتفاعات سارات، از شمال به سلسله ارتفاعات بند پیرعلی و از جنوب نیز به ادامه سلسله ارتفاعات سارات منتهی می شود. منطقه عمومی سومار از شمال به نفت شهر، از غرب به شهر مندلی عراق، از جنوب (بعد از طی ۳۵ تا ۴۰ کیلومتر و گذشت از ارتفاعات پریچ وخم) به مهران و از شرق نیز (بعد از طی حدود ۵۰ کیلومتر) به گیلان غرب منتهی می شود. منطقه دارای پستی و بلندی ها و ارتفاعات بسیاری است و میانگین نسبی بلندی این ارتفاعات بین ۱۰۰ تا ۴۰۰ متر می باشد.

به موازات نوار مرزی و در امتداد سلسله ارتفاعات کهنه ریگ، ارتفاعات گیسکه، کله شوان و دروازه قرار گرفته اند که این سلسله ارتفاعات شامل دو قسمت شمالی و جنوبی می شود که تنگه میان تنگ و رودخانه کنگیر - که از آن می گذرد - آنها را جدا کرده اند. سلسله ارتفاعات کهنه ریگ به ترتیب از شمال به جنوب شامل ارتفاعات سلمان کشته (۳۶۵ متر)، سان واپا (۳۴۰ متر)، وارولین (۴۰۲ متر)، قلعه مین (۳۴۳ متر) و قلعه جوق (کله قندی، ۳۴۵ متر) است. همچنین ارتفاعات ۳۲۰ معروف به تپه قرمز و همچنین تپه کرم ژیله روی جاده سان واپا در شمال این ارتفاع قرار گرفته اند. سه ارتفاع گیسکه (۳۳۰ متر)، کله شوان (۳۲۰ متر) و دروازه (۱۹۵ متر) نیز در جنوب رودخانه کنگیر واقع شده اند. در سمت غربی این ارتفاعات اراضی مسطح مندلی قرار دارد و از این ارتفاعات می توان بر دشت و شهر مندلی عراق - که در ۱۲۰ کیلومتری مرز قرار دارد - تسلط کامل داشت. غیر از تنگه میان تنگ، تنگه سان واپا نیز در سمت چپ ارتفاع سان واپا قرار دارد که اهمیت آن به اندازه تنگه میان تنگ نیست.

سلسله ارتفاعات سارات که از شرق سومار به سمت جنوب گسترش پیدا کرده است، بر ارتفاعات گیسکه و کله شوان عمود هستند. مهم ترین ارتفاعات این سلسله جبال نیز عبارت اند از: چشمه کلی (۳۰۷ متر) و تپه های شلوغ ۱، ۲ و ۳ و دیده بانی سارات (۳۲۰ متر). به موازات سلسله ارتفاعات سارات، در قسمت شمال، سلسله ارتفاعات دیگری به نام بند پیرعلی وجود دارد که از ارتفاعات تپه مثلثی (۳۴۳ متر)، دیدگاه پیرعلی ۱، ۲ (۳۶۰ و ۳۴۳ متر)، عمود بر ارتفاعات کهنه ریگ تشکیل شده اند. ارتفاعات قوت قوله، تپه بزرگ، تپه کوچک و چم دام نیز در امتداد یکدیگر در جهت شرق به غرب منطقه، در انتها الیه شمال منطقه عملیاتی و همچنین شمال ارتفاعات بند پیرعلی و سلمان کشته قرار گرفته اند. در جنوبی ترین حد منطقه عملیاتی نیز ارتفاعات حیدک و سیدک (۴۰۷ و ۳۲۷ متر) در شمال رودخانه کانی شیخ واقع شده اند.

رودخانه کنگیر از ارتفاعات شرق سومار سرچشمه می گیرد که با عمق کم از سمت شرق به غرب به موازات جاده اسلام آباد - سومار امتداد پیدا کرده و با عبور از تنگه میان تنگ به طرف شهر مندلی عراق ادامه می یابد. رودخانه کانی شیخ نیز در جنوب منطقه، از ارتفاعات ایران سرچشمه می گیرد و از شرق به غرب به رودخانه دو شیخ عراق سرازیر می شود و به طرف

شهر مندلی عراق ادامه می یابد. سلسله ارتفاعات کهنه ریگ مهم ترین ارتفاعات منطقه است.

ص: ۴۸۹

۱- نیروهای عراقی پس از اعلام عقب نشینی از غرب کشور (که قبل از عملیات رمضان شروع شد)، در منطقه سومار نیز مقداری عقب نشینی کردند. عراق در این عقب نشینی ارتفاعات حوالی سومار را رها کرد و نزدیک مرز در این ارتفاعات که بلندترین ارتفاعات منطقه بود (منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل) مستقر شد. این ارتفاعات بلندترین ارتفاعات منطقه غرب سومار است که از نفت شهر شروع شده و به سمت جنوب ادامه می یابد.

طول ارتفاعات این منطقه که در حدود ۲۲ کیلومتر است، برای نیروهای نظامی ایران از چند نظر حائز اهمیت است: نخست از نظر تسلط نظامی بر منطقه دارای اهمیت فراوان است. نیروهای خودی با تصرف و قرار گرفتن روی این ارتفاعات، دشمن را مجبور به عقب نشینی و استقرار در دشت می کنند و بدین ترتیب آنها بر دشمن تسلط کامل می یابند.

دوم، تسلط بر ارتفاعات، نزدیک شدن به شهر مندلی عراق را به دنبال دارد که این خود، تهدیدی برای بغداد، پایتخت عراق است و از جنبه تبلیغاتی، پیامدهای مهمی را برای ایران به ارمغان می آورد. (۱)

ضمیمه گزارش ۵۰۴

متن کامل مصاحبه روزنامه جمهوری اسلامی با آقای هاشمی که در شماره امروز این روزنامه درج شد بدین شرح است:

«امروز بیشتر از هر زمان خاورمیانه توجه جهانیان را به خود جلب نموده است و روزی نیست که اتفاق بزرگی در این منطقه سوق الجیشی کره خاک به وقوع نپیوندد و ابعاد وسیعی به همراه نداشته باشد و بیشتر از هر جا لبنان و فلسطین مظلوم مصداق چنین امری می گردد. روزی نیست که صهیونیست ها حمله جدیدی به آن نداشته باشند و یا گروه های داخلی به جان مسلمانان نیافتند. این مسئله که از اهم مسائل است و سایر مسائل مطروحه روز، انگیزه مصاحبه ای اختصاصی با حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی ریاست مجلس شورای اسلامی شد. ابتدا خبرنگار ما از ایشان پرسید: تحلیل شما پیرامون کشتار اخیر مردم مسلمان فلسطینی و لبنانی در بیروت توسط صهیونیست ها چیست؟ رئیس مجلس شورای اسلامی در جواب اظهار داشت:

سیاست صهیونیست ها از همان سال های اولی که در فلسطین در سایه استعمار انگلستان (استعمار رسمی که فلسطین در اختیار انگلستان بود)، قدرت پیدا کردند، همین بوده است. یعنی در هر منطقه ای که می رفتند با ارباب و تهدید که معمولاً با کشتارهای بسیار بی رحمانه و سرو صدا شروع می شد، وادار می کردند که مردم از منطقه فرار کنند و بعداً کارشان را بگیرند. یعنی سیاست اسرائیل اصلاً فرق نکرده و آدم وقتی که حوادث دیرپاسین و خیلی دیگر از روستاهای دیگر فلسطین را از آن زمان می خواند، می بیند عیناً کپی همان سیاست در خیلی از جاها هنوز اعمال می شود. وقتی که اسرائیل یک جایی را اشغال می کند، حرکت های زشت، خشن و بسیار وحشت آوری می کند تا اینکه مردم بترسند و فرار کنند و بلافاصله مهاجران یهودی را از اطراف جمع کرده اند در مهاجرخانه ها که همیشه در آستین دارند، می ریزند به آنجا و به جای مردم اصلی آنجا می نشانند. این کار را تا به حال در همه جای دنیا کرده اند. این نشان می دهد که در لبنان هم، اسرائیل جداً برنامه ماندن دارد (اگر جلوییش را نگیرند)، یعنی همان سیاست ارباب را شروع کرده، اول فلسطینی ها را خارج می کند و فرار می دهد و بجای آنها رفته رفته افراد مورد نظر خودشان را می آورند و این یک بیدار باشی است.

البته این بدان معنی نیست که اسرائیل فقط به همین یک جهت فکر می کند، اسرائیل غاصب و حامیانش، ممکن است چیزهای دیگری را هم در نظر داشته باشند. مثلاً بعد از همین خشونت اسرائیل در لبنان که اگر دیدند زمینه برای آن هدف که بیرون کردن مردم بود، فراهم نباشد، چیزهای دیگری جایش را می گیرد. مثلاً امریکا به عنوان جلوگیری از خشونت به میدان می آید و اسرائیل را یک ملامتی می کند و یک اقدام کوچکی در جهت اینکه مثلاً ارتش لبنان، بیاید آنجا را تحویل بگیرد یا

نیروهای بین‌المللی دوباره به آنجا برگردند و هم‌قیافه دوستی به خودش می‌گیرد و هم‌بهانه به دست ممالک دست‌نشانده آمریکا می‌دهد که بگویند آمریکا به نفع ما حرکت کرده، تا برای آمریکا و خودشان محبوبیت جلب کنند. در همین رابطه ممکن است حکام مصر مانوری به اصطلاح علیه اسرائیل بدهند و یک کاری ظاهراً بکنند. مثلاً سفیرشان را بخواهند (همان‌طور که خواسته‌اند) و یا بیانیه‌ای صادر نمایند، بلکه آن گذشته‌های زشت‌شان فراموش شود. خب اسرائیل هم که به عنوان قصاب شناخته شده و از این

ص: ۴۹۰

۱- ۳۳. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان، صص ۴ تا ۹؛ و- سند شماره ۱۳۶۵۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات مسلم بن عقیل، ۹/۷/۱۳۶۱.

حرف‌ها خیلی باک ندارد که یک کمی بدنام شود (که بدنام هست) و در تمام دوره زندگی اش حتی به تصمیمات سازمان ملل متحد هم که خیلی جنبه ضدیت با آن را هیچ وقت نداشته ترتیب اثر نداده و از به هم زدن مقررات بین‌المللی هم خم به ابرو نمی‌آورد. پس می‌تواند در جهات مختلفی این خیانت اسرائیل و این جنایت وحشتناک مورد استفاده قرار گیرد.

به هر حال آنچه که مهم است دل‌عرب‌ها و مردم آنجا را خالی می‌کند و آنها را از یک دورنمای وحشتناک می‌ترساند و بعد اینها را هم آماده می‌کنند برای پذیرش راه‌های دیگر و به قول معروف "به مرگ می‌گیرند تا به تب راضی شوند." البته اسرائیل این جور است و وضعیتش هم روشن بوده ولی آنچه بیشتر مایه تأسف است، این است که کشورهای اسلامی در تمام این مدت ۵۰ و ۶۰ سال یعنی از سال ۱۹۱۷ که وعده بالفور مطرح شد و وطن‌قومی اسرائیل‌ها در فلسطین طرح‌گردید تا به حال هنوز این درس را نگرفته‌اند و در مقابل این حمایت عظیم اسرائیل، یک حرکتی نمی‌کنند که اسرائیل این راه زشت را فراموش کند (با وجود اینکه می‌توانند). در همین قضیه لبنان اولاً عرب‌ها خودشان مقصرند که این وضع به وجود آمد و آنها می‌توانستند از تجاوز اسرائیل جلوگیری کنند و بعداً می‌توانستند از خروج فلسطینی‌ها جلوگیری نمایند، می‌توانستند در آنجا مدت‌ها (ولو چندین سال) بجنگند و اسرائیل را نابود سازند، اما هیچکدام از این کارها را نکردند و حالا هم که اسرائیل این جنایت را کرده است، باز می‌بینیم کشورهای عربی هیچ حرکت قاطعی نمی‌کنند. آن گوشه و کنار حرف‌هایی زده می‌شود، اما به همان مقدار که امریکا و فرانسه و آلمان و انگلیس گفته‌اند، کشورهای عربی هم می‌گویند و این واقعاً مایه تأسف و تعجب می‌باشد و دلیل نهایت ذلت آنهاست.

به نظر من باید در این مقطع که نسل موجود بار دیگر اسرائیل را شناخته و ماهیتش بر ملا شده، همین جا فشار تبلیغاتی و سیاسی و اقتصادی و نظامی را از همین دریچه لبنان روی اسرائیل و امریکا آورد و کار را به جای خوبی رساند که متأسفانه ما که دستمان در اینجا بند است و گیر هستیم و با توطئه جنگ تحمیلی عراق ما را گیر انداختند و آنها هم که بنا ندارند چنین کاری بکنند.

سپس حجت‌الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی در مورد تحمیل امین‌جمیل به عنوان رئیس‌جمهور لبنان، به خبرنگار ما گفت: این همان خط سیاسی قبلی است. البته می‌گویند امین‌جمیل یک مقدار معتدل‌تر است، حالا برفرض که معتدل‌تر هم باشد؛ اینها یک مسئله شخصی نیست، بلکه سیاست امریکا و سیاست اسرائیل است که حزب "کتائب" را می‌خواهند بر سرکار آورند و تعجب می‌کنم از کسانی که مثلاً به دلیل اینکه این را شخصاً می‌گویند یک مقدار معتدل‌تر است، مسئله را قبول کرده‌اند. البته من هنوز جریان‌ات پشت پرده‌ای که منجر به روی کار آمدن "امین" شده است (بعد از بشیر)، نرسیده‌ام که بخوانم ولی فکر می‌کنم سیاست همان سیاست قبلی است، باز هم امریکا و اسرائیل دارند اصرار می‌کنند و ضعفای دنیای عرب هم دارند تسلیم می‌شوند و در لبنان هم من هیچ راهی جز مبارزه جدی نمی‌بینم و البته بعید هم می‌دانم که با آمدن امین، لبنان بتواند آرام بگیرد، چون لبنان یک جایی نیست که به این زودی بشود مسائلش را حل نمود و حل مسائلش با توجه به خواست مردمش است. هرچه بر لبنان تحمیل کنند زورکی است و بالاخره یک روزی بر می‌گردد.

آنگاه خبرنگار ما از ریاست مجلس شورای اسلامی پرسید: فعلاً وظیفه کشورهای اسلامی با توجه به اوضاع موجود چیست؟ آقای هاشمی پاسخ گفت: وظیفه واقعی کشورهای اسلامی در حال حاضر این است که در لبنان امکاناتی فراهم آورند و به شدت با اسرائیل به مبارزه برخیزند و آن هم به خصوص در خود لبنان، این از یک جهت؛ و امریکا هم از لحاظ سیاسی و اقتصادی تحت فشار قرار دهند، که خیلی هم آسان است. یک جلسه جدی از کشورهای اسلامی تشکیل شود، البته کشورهای اسلامی نه فقط کشورهای عربی. چون آنها در این مقطع به کلی بریده اند و قدرت تصمیم گیری جدی ندارند و اگر بشود مثلاً جبهه پایداری که معمولاً هم سایر کشورهای عربی دنبال آن نمی آیند و فکری کرد و یک حرکت اسلامی شروع نمود و در لبنان، اسرائیل را تا همین جایی که آمده گیرش انداخت و با فشار روی امریکا که مادر اصلی قضایاست مسائل خاورمیانه را همین جا حل کرد و موقعیت خوبی است و با این جنایات عظیم اسرائیل افکار عمومی دنیا هم، الآن آمادگی دارد و معلوم نیست دیگر شرایطی بهتر از این برای یکسره کردن کار اسرائیل به این زودی پیدا شود.

آقای هاشمی در جواب به این تقاضای خبرنگار ما، مبنی بر اینکه چه نویدی در رابطه با جنگ دارید؟ اظهار داشت: اینها همه اش نوید است. ما به هر حال ملاحظه می کنیم که در جنگ حتی الامکان تلفات کمتر باشد از خودمان (چون نیروهایی که ما در جبهه می دهیم در هر حمله ای نیروهای ارزنده ای هستند. البته همه ملت ایران ارزنده اند ولی آنها به خصوص امتیازاتی دارند و ما سختمان است که حتی یک نفرشان را هم از دست بدهیم) و از طرفی هم تلفات عراقی ها برای ما الآن مطلوب نیست و ما صبر می کنیم برای موقع مناسبی که با تلفات کمتر و با برنامه حساب شده تری کار را فیصله بدهیم. به هر حال در جبهه جنگ ما خیالمان راحت است و الآن فشار زیادی از طرف نیروهای رزمنده ای که در جبهه هستند وجود دارد که می گویند اجازه بدهید که کار را یکسره کنیم و البته ما هم با مقتضیات و مصالح جمهوری اسلامی ایران و کل انقلاب تصمیم می گیریم. انشاءالله که آینده خوبی داریم.

خبرنگار ما سؤال کرد که نظر ایشان پیرامون بازگشائی دانشگاه ها و مدارس عالی کشور چیست؟ ایشان اظهار نمود: یک روز هم دیگر نباید فرصت بازگشائی دانشگاه ها را زائل کنیم. هر روز که بازگشائی هر رشته ای را به تأخیر اندازند، خسارت است. الآن نیروهایی که باید تحصیل کنند، منتظرند و نمی توانند برنامه ریزی کنند و حتی در نهادهای انقلابی هم اینها دیگر نمی توانند با برنامه ریزی خدمت کنند، چون هر روزی ممکن است اعلام شود که به سر کلاس های درس بیایید. کسانی که مسئولیت این کار را دارند، اگر یک روز هم بی جهت بازگشائی رشته های دانشگاهی را به تأخیر اندازند، گناه کرده اند و باید این کار را هر چه زودتر تمام کنند و ما رفته رفته باید در سطح تحصیلات عالی خیلی سرمایه گذاری کنیم. ملت ما تشنه تحصیلات عالی و تحقیقات است. جوانان ما استعدادهای سرشاری دارند و حالا دیگر موقعش هم رسیده که حالا که جو، جو مناسبی است برای تحصیل بعد از این پیروزی ها و تثبیت جمهوری اسلامی و رفع مشکلاتی که مانع تحصیلات بچه ها می شد، دیگر نباید فرصت را از دست داد.

خبرنگار ما از ریاست مجلس پرسید: چرا شما به ارگان های ذی ربط در مسائل دانشگاهی برای رفع بلا تکلیفی دانشجویان اخطار نمی کنید و آقای هاشمی افزود: اخطار شده است. امام فرموده اند و امام گاهی تعبیر کرده اند که هر چه زودتر باید دانشگاه ها باز شود و ما هم می گوئیم منتها اگر یک وقت فشار زیادی وارد کنیم، می ترسیم عجله کنند و یک قدم نادرستی برداشته شود، ولی به هر حال من فکر می کنم که مسئولان کشور از تأخیر ناراحتند و خود همین اخطار است. یعنی باید

دانشگاه‌ها هرچه زودتر باز شود. تذکرات مان را مشخصاً هم که به آنها می‌دهیم کافی است، ولی مردم هم باید بدانند که ما فعلاً دیگر برای بازکردن دانشگاه‌ها منتظر هیچ چیز نیستیم.»^(۱)

ص: ۴۹۲

۱-۳۴. مأخذ ۲۸، ص ۱۲.

به دنبال انتشار اخباری مبنی بر نزدیک شدن حملات زمینی ایران، نیروی هوایی ارتش عراق، حمله به شهرها و مناطق مسکونی و اقتصادی ایران را شدت داد. هواپیماهای عراق امروز نیز به حریم هوایی استان اصفهان تجاوز کردند، اما موفق به بمباران پالایشگاه اصفهان نشدند و بمب های خود را در ۳۰ کیلومتری اطراف شهر نجف آباد ریخته و گریختند. (۱)

همچنین امروز مناطق مسکونی آبادان به وسیله توپخانه های نیروی زمینی ارتش عراق گلوله باران شد که به سه منزل مسکونی و قسمتی از ساختمان مسجد النبی این شهر خسارت هایی وارد آمد. (۲)

در پی بیانات امام خمینی به مناسبت آغاز هفته جنگ مبنی بر توانایی ایران در گلوله باران شهرهای عراق و خودداری از این امر به دلایل اسلامی و انسانی؛ امروز توپخانه های ایران، گلوله های منور بر فراز شهرهای بدره و زرباطیه عراق شلیک کردند تا نشان دهند علی رغم توانایی در گلوله باران این شهرها، از این کار خودداری می کنند. (۳)

تحرکات ارتش عراق در جبهه میانی و در منطقه عمومی استان های باختران و ایلام افزایش یافت. امروز نیروهای ارتش عراق منطقه و شهر سومار را با توپخانه و کاتیوشا به شدت گلوله باران کردند. در منطقه قصرشیرین نیز نیروهای عراقی با یک کیلومتر پیشروی در محور خسروی از روی ارتفاعات آق داغ، جاده ای به سمت برج احمدی و پایین ارتفاعات آن احداث کردند. شب گذشته نیز در منطقه مهران یک گروه زرهی دشمن قصد نفوذ به مواضع واحدهای خودی را داشت که با مقاومت نیروهای خودی وادار به عقب نشینی شد. (۴)

۱- ۱. سند شماره ۶۷۲۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه (مرکز فرماندهی)، به سماجا (مرکز فرماندهی)، ۲/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲. سند شماره ۱۷۰۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۶۱۰، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، ۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۳- ۳. روزنامه کیهان، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۴- ۴. سند شماره ۱۰۷۳۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ (باختران)، به فرماندهی مرکز، ۲/۷/۱۳۶۱ و - سند شماره ۱۷۰۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، طرح و برنامه عملیات، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۵، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

مجاهدان مسلمان عراقی، امروز با حمله به یک ستون ارتش عراق در منطقه "قادر کرم" از توابع بخشرداری گل تپه عراق، دو ساعت با آنان درگیر شدند و علاوه بر کشته و زخمی کردن ۱۷ تن از آنان، دو خودرو مهمات متعلق به این یگان را نیز منهدم کردند. (۱)

همچنین امروز یک خانواده شش نفری عراقی به سرپرستی یک کارمند اداره کشاورزی شهر رانیه عراق، با عبور از مرزهای غربی ایران خود را به نیروهای ایرانی مستقر در منطقه پیرانشهر معرفی و درخواست پناهندگی کردند. این خانواده دلیل پناهندگی خود را نا امنی و فشار بیش از حد در عراق بیان کردند. همچنین یک پزشک عراقی که اهل بغداد بود از طریق مرز بانه خود را به نیروهای سپاه معرفی و درخواست پناهندگی کرد. (۲)

مناطق شمال غربی ایران همچنان صحنه درگیری نیروهای مسلح جمهوری اسلامی و نیروهای ضدانقلاب است. امروز مردم شهرهای سقز، بانه، سردشت، مریوان، سنندج، پیرانشهر و دیواندره شاهد این درگیری ها بودند.

۱- گروهی از چته های حزب دمکرات، امروز در ساعت ۲۱:۳۰، به پایگاه جمال آباد شهر سقز حمله کردند. این حمله هیچ گونه خسارت و تلفاتی به دنبال نداشت. مهاجمان پس از این حمله به منزل علی رشیدی یکی از افراد بومی سقز رفتند و وی را ربوده و در منطقه پشت باشگاه سیلو به قتل رساندند. (۳)

۲- در جاده بانه - سردشت عناصر مسلح غیرقانونی به لودری کمین زده و علاوه بر آتش زدن آن، سه خدمه آن را نیز گروگان گرفتند. (۴)

۳- نیروهای مسلح غیرقانونی، در اقدامی تروریستی در شهر مریوان، مسئول جهاد سازندگی و دو تن از مهندسان این سازمان را در یک کیلومتری شهر گروگان گرفتند. همچنین در گزارش نیروهای خودی از شهر مریوان، وضعیت نیروهای مستقر در اطراف شهر نامناسب اعلام شده است. (۵)

۴- یک خودرو متعلق به سپاه پاسداران در جاده "کرجو" در جنوب سنندج با بمبی که به دست عناصر ضدانقلاب کار گذاشته شده بود، برخورد کرد و منهدم شد. در این حادثه ۳ تن از سرنشینان خودرو شهید و ۳ تن دیگر مجروح شدند. (۶)

۵- عملیات پاک سازی بخشی از محور پیرانشهر - سردشت صبح امروز آغاز شد. در این عملیات که زیر نظر قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) انجام شد روستاهای "گردشینه"، "برکرده"، "سختان"، "قدیرآباد"، "باتان بیگ"، "شکرآباد"، "مام هیبه"، "دشت گندم" و ارتفاع بازرگان از وجود عناصر مسلح غیرقانونی پاک سازی شدند و از یکی از مقرهای حزب دمکرات در این منطقه، سلاح ها و مهمات بسیاری، از جمله یک قبضه خمپاره ۸۱

- ۱-۵. روزنامه اطلاعات، ۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۹.
- ۲-۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۲، مهاباد - واحد مرکزی خبر؛ و- سند شماره ۶۷۲۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ستاد منطقه ۷ سپاه.
- ۳-۷. سند شماره ۶۷۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۶/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۸. سند شماره ۶۷۲۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۵/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۹. سند شماره ۶۷۲۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ (باختران)، به فرماندهی مرکز، ۲/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۱۰. سند شماره ۶۷۲۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا، به وزارت کشور، ۳/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

میلی متری به دست آمد و یک جیب متعلق به یکی از سران این گروه نیز به دست نیروهای خودی افتاد. در این عملیات یک تن از نیروهای عمل کننده شهید و ۷ تن دیگر مجروح شدند.^(۱)

۶- در پاک سازی روستای "گاو آهنتو" - که از مقرهای مهم حزب دمکرات در منطقه دیواندره به شمار می آمد - ۳۰ تن از عناصر حزب دمکرات کشته و زخمی و ۱۳ تن اسیر شدند. همچنین دو قبضه آر.پی.جی ۷ با مهمات مربوط به آن، یک قبضه کالیبر ۵۰، ۱۰ اسلحه ژ-۳، ۲ قبضه کلاشینکوف و یک ماشین داتسون به غنیمت نیروهای سپاه درآمد.^(۲)

۵۱۴

سمینار روحانیت منطقه اورامانات امروز با صدور قطعنامه ای به کار خود پایان داد. روزنامه جمهوری اسلامی در این باره نوشت: «به منظور هماهنگی و انسجام هرچه بیشتر روحانیت متعهد در سطح منطقه اورامانات، سمیناری از روز بیستم شهریور الی دوم مهرماه در مدرسه علوم دینی امام محمد غزالی پایه برگزار شد. در این سمینار روحانیون منطقه با مسائل سیاسی اجتماعی، دسائس دشمنان اسلام در جهان و در کردستان و سطح منطقه و انسجام عملی در جهت مبارزه پیگیر و مستمر در جهت نشر فرهنگ اصیل اسلام، زدودن تمام ناخالصی های حاکم بر منطقه، وحدت عملی با مسئولان دلسوز و تغییر دادن فرهنگ مناطق محروم به فرهنگ عالی اسلامی آشنا شدند و طی جلسات متعدد مسائل فقهی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد بحث قرار گرفت. به گزارش واحد مرکزی خبر در پایان سمینار قطعنامه ای در هشت ماده توسط روحانیون و شرکت کنندگان تصویب و مورد تأیید و توافق قرار گرفت. در قسمتی از این قطعنامه آمده است: ما پشتیبانی مجدد خود را از امام امت به عنوان تنها رهبر مسلمین و امید مستضعفین جهان اعلام داشته و ضمن اعتقاد به اینکه تنها راه نجات مسلمین کردستان کوتاه کردن و خنثی نمودن دسائس گروهک های مزدور و احیای ارزش های معنوی اسلام در کردستان می باشد، از مسئولین محترم دلسوز علی الخصوص روحانیت مبارز در جمهوری اسلامی خواستار هماهنگی و همیاری هرچه بیشتر در مسائل فرهنگی و وحدت عملی می باشیم.

ما ضمن محکوم کردن جنایت اخیر و بیشرمانه صهیونیسم در کشتار مردم محروم لبنان، سکوت سران ممالک اسلامی در مقابل این جنایت بزرگ و بی شرمانه را به شدت محکوم می نمایم. با توجه به اینکه حج یک کنگره سیاسی عبادی است امیدواریم که کلیه زائران ایرانی در رساندن ندای مظلومیت ملت مسلمان ایران به گوش جهانیان از هیچ کوششی دریغ نورزند. ضمن پشتیبانی از رزمندگان سلحشور، آمادگی خود را جهت حضور در جبهه های جنگ اعلام می داریم. هر نوع تفرقه و اختلاف که باعث جدایی و تحقیر مسلمین باشد و باعث تقویت دشمن گردد زیر هر عنوان و اسمی و دسته ای و به طرفداری از هر کس محکوم و مردود است.»^(۳)

ص: ۴۹۶

۱- ۱۱. سند شماره ۶۷۳۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد طرح و برنامه عملیات، به دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مرکزی، ۷/۷/۱۳۶۱.

۲- ۱۲. دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۶؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۵۶ مرکز

مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان (قرارگاه قدس)، طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)،
طرح و برنامه عملیات، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۱.
۳-۱۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

اقدامات امنیتی، اطلاعاتی و انتظامی نیروهای جمهوری اسلامی ایران، حرکت های تروریستی سازمان مجاهدین خلق را به میزان قابل توجهی کاهش داده است. امروز در ساعت ۱۴:۴۰ در حوالی خیابان قزوین، نرسیده به سه راه آذری، دو موتور سوار از اعضای تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق، مسلح به اسلحه های یوزی و کلت، به سرنشینان یک وانت که از نماز جمعه بازمی گشتند، با شلیک رگبار مسلسل یوزی حمله کرده و شش تن از آنان را مجروح کردند. (۱) گفتنی است ساعاتی قبل (۱۱:۲۵) عناصر مسلح سازمان، موتور سیکلتی را به زور اسلحه از صاحبش در خیابان ۱۰ متری گرگان ربوده بودند. (۲)

در ادامه دستگیری عناصر سازمان مجاهدین خلق در استان گیلان، امروز نیز یک خانه تیمی مربوط به عناصر سازمان مجاهدین در رشت شناسایی و بازرسی شد که ۳ دختر عضو این سازمان دستگیر و به مقامات قضایی معرفی شدند. همچنین مقداری از اسناد درون گروهی سازمان در این خانه کشف شد. (۳)

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی امام جمعه موقت تهران و سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش در مراسم نماز جمعه امروز تهران بر تحقق خواسته ها و شرایط ایران در جنگ تأکید کردند.

امام جمعه موقت تهران در خطبه دوم با اشاره به هفته جنگ گفت: «این جنگ بدون سابقه و بدون مقدمه شروع نشد. ریشه های جنگ در همان روزهای اول پیروزی انقلاب ریخته شد. ... صدام پس از پیروزی انقلاب اسلامی متوجه شد که اولین کشوری که به دنبال ایران به راه خواهد افتاد، عراق است. برای اینکه در عراق تمام شرایط بود. ملت به شدت ناراضی بودند. اکثریتی از مردم عراق در خط امام حاضر بودند حرکت کنند و علمای عراق حاضر بودند پشتاز حرکت مردمی عراق باشند و حزب بعث عراق هم کم تر از خاندان پهلوی در عراق منفور نبود و الهامی که از انقلاب ایران می گرفتند، اینها را خیلی قوی تر و نیرومندتر می کرد و لذا صدام بلافاصله با الهام ابرقدرت ها و مرتجعین منطقه مأموریت پیدا می کند که وظیفه سرکوبی این انقلاب را به عهده بگیرد و برای صدام هم امتیازاتی پیش بینی می شود.»

آقای هاشمی با برشمردن وقایع اتفاق افتاده در ایران از قبیل بحران های منطقه ای، بحران های سیاسی، کودتا و... در کنار تجاوزات مرزی عراق قبل از شروع رسمی جنگ (۲۸۹ مورد از فروردین تا شانزدهم شهریور ۱۳۵۹)، گفت: «اما قضیه ای من عرض می کنم این است؛ در تمام این دوران هم آقای بنی صدر نائب فرمانده کل قوا بود و رئیس جمهور بود و مدتی رئیس شورای انقلاب بود و این مسائل همه در ارتش جمهوری اسلامی ثبت می شد و

۲-۱۵. سند شماره ۹۳۸۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "مرکز خبری"، نشریه شماره ۱۱۱، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، ۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۳-۱۶. سند شماره ۶۷۲۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۳، به فرماندهی کل، ۲/۷/۱۳۶۱.

ایشان مسئولیت داشت و همه اینها را هم می دیدید این هم یک بُعد قضیه که قابل توجه است که چرا در ظرف این مدت ارتش جمهوری اسلامی مجهز نمی شود به حدی که لااقل بتواند ده روز در مقابل عراقی ها در گردنه هایی که یک گردان هم می تواند یک لشکر را متوقف بکند، آنجا دفاع بشود. این هم مسئله ای است که از یک طرف دیگر قابل توجه است. روزهایی که بنا بود حمله آغاز شود، در داخل یک بحران فوق العاده سیاسی را به وجود آوردند. حالا می توانید ارزیابی کنید. ۱۶ شهریور ارتش عراق به طور رسمی به ما حمله کرده، یعنی حمله پشتیبانی را شروع کرده، از مرزهای غرب آمده قصرشیرین را رسماً مورد تعرض قرار داده و مقدار زیادی در خاک ما آمده - سی و یکم شهریور آن موقعی است که یک دفعه هواپیماها و نیروها یک دفعه حرکت می کنند والا- این پانزده روز، شانزده روز هر روز حمله بوده - ۱۶ شهریور عراق شروع به حمله می کند و ۱۷ شهریور آقای بنی صدر در میدان شهدا آن نمایش را به اجرا گذاشت که یادتان هست که اولین حرکتی که بنی صدر علیه خط امام به طور رسمی و مهاجمانه کرد آن روزی بود که در ۱۷ شهریور [آن سخنرانی را کرد]. حالا موقعی که عراق حمله کرده و او هم جای فرمانده کل قواست و می داند قضیه چیست» (۱)

رئیس مجلس شورای اسلامی با برشمردن اهداف عراق از حمله به ایران گفت: «عراق آمده و حالا چه می خواهد؟ یک نقشه رسمی با امضای مسئولین عراق وجود دارد و یک کتاب نوشته شده که هر دو آن را ما داریم که از سنگرها به دست آوردیم که عراقی ها هدف اصلی شان از نظر نظامی این بوده که خوزستان به کلی از ایران جدا شود و کشور مستقلی به نام عربستان و مرکز آن اهواز به نام الاهواز و عربی باشد. در مورد کردستان ظاهراً با کردها توافق کرده بودند که کردستان هم از آنها باشد. در مورد آذربایجان من نمی دانم. احتمالاً با مسائلی که در رابطه با آقای شریعتمداری بعداً کشف شد، و بعداً باید منتظر باشیم که احتمالاً برای آذربایجان هم برنامه ای داشتند و اگر آنها نداشتند این یکی ها (ضدانقلاب داخلی) داشتند و بی برنامه برای اینجاها نبودند. ... با این برنامه عراق حمله کرده و صدام قهرمان قادسیه شده و حالا بنی صدر هم باید با این صدام بجنگد.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع افزود: «ما رفته رفته بر خودمان مسلط شدیم و برنامه ریزی کردیم، اما همه آن مراحل مراحل دفاع بود. یعنی در این حد بود که جلوی پیشرفت نیروهای عراقی و سقوط حتمی کشور را بگیریم تا اینکه حزب الله به میدان آمد و سپاه پاسداران در لباس رزم درآمد و مسئولیت های بخشی از جنگ را بر عهده گرفت و آن پیش بینی پیامبرگونه امام که مدت ها قبل از جنگ دستور تشکیل ارتش ۲۰ میلیونی را داده بود و هیچ کس آن روز نمی توانست بفهمد این ارتش ۲۰ میلیونی برای چیست، معلوم شد که آن پیش بینی چقدر بجا بوده است.»

ص: ۴۹۸

آقای هاشمی با اشاره به شیوه جنگی ایران که بر اساس اندیشه های اسلامی و انسانی است، خطاب به تحلیلگران غربی و شرقی گفت: «اگر می خواهید تحلیل کنید، اول بیایید قرآن بخوانید و بفهمید که یک مسلمان چه جور می جنگد. بروید تاریخ جنگ های اسلام را بخوانید و ببینید که وقتی پیامبر(ص) یک لشکر می فرستاد، چه نصیحت هایی به آنها می کرد. می گفت، وقتی که آنجا می روید درخت را قطع نکنید. فراری را تعقیب نکنید و مجروح را ضربه دوم نزنید. مواظب باشید آنجا کلیسا را خراب نکنید و آنهایی که با شما نمی جنگند، با آنها نجنگید. سم توی آب نریزید و آن دستوراتی که می داد. ما که برای حکومت نمی جنگیم. ما برای اسلام و فضیلت می جنگیم.» آقای هاشمی افزود: «ما هنوز هم داریم دفاع می کنیم. ... ما هنوز نفت شهرمان، ارتفاعات غرب مان در دست عراق است و بعد از ۲ سال عراقی ها هنوز دارند نفت های ما را از نفت شهر می کشند و می برند و می گویند ما صلح می خواهیم. اگر نمی توانید تحلیل بکنید، یک مقدار با معارف اسلامی آشنا بشوید و تحلیل کنید. ولی همین جا بگویم و در آن خطبه هم گفتم که اینها هم حدی دارد. اسلام هم تا قیامت نمی گوید صبر کنید. صبر کنید تا همه ذلیل شوید. نه، اگر یک روزی دیدیم که کارها تمام نمی شود، گلوله های توپ را باز می کنیم و به مردم عراق می گوئیم که موقتاً از خانه هایتان بروید و ما می آیم پول ها را از این شیوخ می گیریم و دوباره خانه هایتان را می سازیم.» (۱)(۲)

سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز در نماز جمعه امروز تهران به عنوان سخنران قبل از خطبه ها سخنرانی کرد. وی در ابتدای سخنان خود با اشاره به هفته جنگ گفت: «برای ما سربازان اسلام هفته جنگ، هفته بزرگی است. ما در این هفته موظف هستیم که به خاطرات گذشته خود پردازیم و با توکل به خدا راهی را که شهدای عزیزمان طی کرده اند قاطع تر از همیشه دنبال کنیم. ... امروز ما مفهوم جنگ را تغییر دادیم و این مفهوم را به عنوان یک نعمت بزرگ می شناسیم که اگر نبود انسجام کامل وحدت ثابتی وجود نداشت و اگر نعمت این جنگ نبود، چگونه ما می توانستیم راست گو را از دروغ گو تشخیص دهیم و خادمین را از خائنین جدا کنیم. پس ما این جنگ را به عنوان نعمتی می شناسیم که از جانب خدا به ما داده شده و به وسیله این حرکتی را که به سوی خدا داریم ادامه می دهیم.» سرهنگ صیاد شیرازی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به فرمان تاریخی امام در رابطه با بحران کردستان گفت: «ارتش تا آن زمان سرگردان بود و پادگان ها هنوز شکل نگرفته بودند و هدف و جهت خاصی نداشت، اما با این فرمان امام معجزه ای رخ داد که این تولدی در ارتش جمهوری اسلامی بود. ارتشی که

ص: ۴۹۹

۱- مشروح سخنان آقای هاشمی در خطبه دوم نماز جمعه در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- ۱۸. همان، ص ۴.

سال های سال زیر یوغ استکبار و استثمار به سر می برد، اما با فرمان امام یکپارچه متشکل شد و اولین حرکتش برای انجام وظیفه در غرب کشور شکل گرفت. در آن روز ارتش صاحب انگیزه ای شد که تا آن زمان فاقد آن بود و آن انگیزه در راه مکتب و عقیده جنگیدن بود و به همین دلیل پیوندی ناگسستنی با ملت پیدا کرد. ارتش برای اولین بار در صحنه بین المللی از تخصص خود برای خدا استفاده می کرد. جنگ را بر ما تحمیل کردند، دو سال قبل لشکریان بعثی عراق با آمادگی کامل وارد خاک ایران شده و در مسیرشان با هیچ مانعی مواجه نشدند و در عرض مدت کوتاهی نیروهای خود را از رودخانه کارون عبور داده و آبادان را به محاصره در آوردند، این وضعیتی بود که در دو سال قبل اتفاق افتاد که یک توطئه آشکار بود و ما با آن مواجه شدیم.»

سرهنک صیاد شیرازی گفت: «ما

در آن زمان ارتشی داشتیم که تازه شکل گرفته بود و رزمندگان مردمی ما هنوز در اوائل کار خود بودند و فرماندهی کل قوا را بنی صدر به عهده داشت.» وی گفت: «بنی صدر با آن چهره غرور آمیزش فکر می کرد با آن وعده وعیدها و با آن اخباری که به او می دادند می توانست قدرت جهانی را کسب کند، اما خیلی سریع این خط فکری رسوا شد و صحنه جنگ ما به صحنه سیاسی تبدیل شد و در آن زمان بنی صدر به جای اینکه کار دشمن را یکسره کند، بحث های سیاسی را جایگزین می کرد، اما شما دیدید که چگونه خادم از خائن جدا شد و خداوند به ما کمک کرد و با فرمان امام بنی صدر از فرماندهی کل قوا عزل شد.» فرمانده نیروی زمینی گفت: «با

رفتن بنی صدر مارهایی که در آستین بودند، بیرون آمدند و منافقین چهره منفورشان را آشکار کردند و پس از چندی در حزب جمهوری اسلامی فاجعه آفریدند، اما سرانجام خداوند کمک نمود و دیدیم که چه زود ماجرا شکل دیگری به خود گرفت و بلافاصله با حکم امام دستور شکستن محاصره آبادان صادر می شود. عملیات ثامن الائمه که یکی از عملیات های ما علیه دشمنان بود آغاز و محاصره آبادان شکسته شد و پس از ۶۳ روز عملیات طریق القدس و مدتی دیگر عملیات های دیگری که با انجام این عملیات دشمنان اسلام به خاک و خون درغلطیدند و مدتی بعد از عملیات فتح المبین نبردی که دشمن ضربه بسیار سنگینی را متحمل شد و رزمندگان ما فاتحانه در بیشتر مناطق تا مرز پیش رفتند.»

فرمانده نیروی زمینی افزود: «در روز یکم فروردین ماه با رمز یازها عملیات فتح المبین آغاز شد. عملیاتی که روحانیتش فراموش نمی شود و در این عملیات بیش

از دو هزار کیلومتر مربع از میهن اسلامی آزاد و بیش از چندین هزار از مزدوران بعثی اسیر شدند و پس از مدتی مجدداً عملیات بیت المقدس آغاز شد که منجر به پاک سازی این جرثومه های فساد از سرزمین های اسلامی گردید و رزمندگان ما با گذشتن از رودخانه کارون خود را به مرز عراق رساندند و سرانجام به خواست خدا و برکت خون شهدا خرمشهر آزاد شد. ... عملیات بعدی رمضان بود که با رمز یا مهدی ادرکنی در خاک دشمن انجام شد ما در این عملیات در عمق ۲۵ کیلومتری خاک عراق پیش روی کردیم. ... از کیفیت این عملیات همین بس که دشمن متوجه شد ما این جنگ را تا رسیدن به خواسته های خود ادامه خواهیم داد و نتیجه اش این که کنفرانس سران غیرمتعهد در این کشور انجام نشد.»^(۱)

۵۱۷

دانش آموزان و جمعیتی از ارامنه تهران به مناسبت سومین روز سالگرد جنگ تحمیلی - که روز تجلیل از شهدا مجروحان و جانبازان نام گذاری شده است - مراسم گرامیداشتی را برگزار کردند. گزارش روزنامه کیهان در این باره به این شرح است:

«صبح روز جمعه به دعوت شورای خلیفه گری ارامنه تهران و با شرکت بازماندگان و بستگان شهدا و انبوه عظیمی از ارامنه به ویژه دانش آموزان مدارس ارمنی تهران به مناسبت سومین روز هفته جنگ، در تجلیل از شهدا و مجروحین جنگ تحمیلی و همچنین محکوم نمودن قتل عام مردم بی دفاع فلسطینی و لبنانی به وسیله دست نشاندهگان رژیم صهیونیستی و همدستان فالانژ آنها در لبنان، مراسم ویژه ای در محل کلیسای مریم مقدس ارامنه تهران برگزار شد. پس از اجرای آیین ویژه مذهبی برای تجلیل از شهدای جنگ تحمیلی و آرمزش روح آنان توسط اسقف آرداک مانوکیان، وی در خطابه ای از خداوند متعال خواستار شفای عاجل و بهبودی کامل مجروحین جنگ شد. اسقف مانوکیان درباره فجایع فلسطین و لبنان گفت: من فکر می کنم ارامنه بیش از هر ملتی به مصیبتی که بر مردم فلسطین روا شده، واقف اند و به خوبی آن را حس می کنند. ... در تمام طول مراسم شعارهای مرگ بر امریکا، مرگ بر اسرائیل، جنگ جنگ تا پیروزی، اسرائیل نابود است، فلسطین پیروز است و مرگ بر استکبار جهانی که به زبان های فارسی و ارمنی داده می شد، فضای محوطه را پر کرده بود.

[علاوه بر این مراسم] دانش آموزان ارمنی [نیز] ضمن حضور در مراسم سومین روز هفته جنگ (عیادت از مجروحان و تجلیل از شهدای جنگ تحمیلی عراق علیه ایران) در بیمارستان های امام خمینی، فیروزگر، نجمیه و سینا با اهدای یک شاخه گل و یک پوستر مربوط به هفته جنگ از آنان تجلیل به عمل آوردند.»^(۲)

ص: ۵۰۱

۱- ۱۹. همان، ص ۱۰.

۲- ۲۰. همان.

جبهه ملی در بیانیه ای که به مناسبت دومین سالگرد جنگ عراق علیه ایران منتشر کرد، با خبرسازی کذب درباره پرداخت غرامت به ایران در صورت صلح با عراق و... مردم را به شرکت نکردن در جنگ تشویق کرد. به گزارش رادیو امریکا، جبهه ملی ایران با انتشار اعلامیه ای در پاریس به مناسبت دومین سالگرد جنگ ایران و عراق، اعلام کرد: «این جنگ که تا کنون ۱۰۰ هزار کشته و ۲۰۰ هزار معلول داشته است، به خاطر صدور انقلاب اسلامی آغاز شد.» جبهه ملی ایران در ادامه اعلامیه تأکید کرد: «اگر رژیم اسلامی واقعاً یک رژیم مردمی بود به جنگ با عراق پایان می داد و پیشنهاد دریافت غرامت را می پذیرفت و از محل این غرامت به بازسازی شهرها و مناطقی می پرداخت که در جریان جنگ آسیب دیده اند.» جبهه ملی ایران در پایان این اعلامیه، با یادآوری اینکه که رژیم اسلامی برای یک حمله دیگر به عراق در فصل پاییز آماده می شود، از مردم ایران خواست که به جنگ با عراق پایان دهند و از این راه از مرگ و نابودی انسان های بی گناه جلوگیری کنند و امتناع خود را از شرکت در جنگ، نه تنها یک وظیفه انسانی بلکه گزینه انسانی بدانند. (۱)

جنگ ایران و عراق محور مباحث اعراب با سازمان ها و نهادهای بین المللی است و به نظر می رسد آنها از تداوم جنگ وحشت دارند. به گزارش رادیو ابوظبی، "عبدالله بشاره" دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس که هم اکنون سرگرم دیدار از نیویورک است، امروز در دفتر کارش در سازمان ملل، مذاکرات فشرده ای با دبیرکل سازمان ملل متحد انجام داد. بشاره در مذاکرات ۴۵ دقیقه ای اش با خاویر پرز د کوئیار درباره اوضاع کلی خاورمیانه، از جمله قتل عام اخیر فلسطینی ها در بخش غربی بیروت به دست اسرائیلی ها، اوضاع منطقه خلیج فارس، جنگ ایران و عراق و همکاری مشترک میان سازمان ملل متحد با شورای همکاری خلیج فارس بحث و گفت و گو کرد. (۲)

برخی از مطبوعات ترکیه و آلمان به مناسبت آغاز سومین سال جنگ عراق علیه ایران به موضع گیری در این باره پرداختند. روزنامه های "حریت" چاپ ترکیه و "هندلزبلات" چاپ آلمان غربی، وحشت عراق از ادامه جنگ را یادآور شده و بر تمایل صدام به پایان جنگ تأکید کردند.

روزنامه حریت چاپ ترکیه در مقاله ای که به مناسبت آغاز سومین سالگرد جنگ عراق علیه ایران منتشر کرد، نوشت: «[دوسال] پیش صدام حسین جنگ را برای قدرت نمایی در منطقه و بازپس گرفتن شط العرب از ایران آغاز کرد و تصور می کرد که در مدت یک هفته مناطق مورد نظر خود را در داخل خاک ایران به دست خواهد آورد و

ضمناً از پشتیبانی اعراب ایران برخوردار خواهد بود. ... در مقابل [امام] خمینی نیز خواهان سرنگونی رژیم بعث عراق و روی کار آوردن شیعیان در این کشور بود. وی همچنین توانست با شعارهای میهنی ارتشیان و نیروهای مردمی را بسیج کرده و مناطق اشغالی را آزاد سازد.

... صدام حسین که در آغاز، جنگ را با انواع سلاح های پرقدرت نظامی آغاز کرده بود، در حال حاضر شعار صلح سر می دهد و این در حالی است که نیروهای ایران با روحیه ای عالی، ضمن عقب راندن نیروهای عراقی از خاک کشور خویش، خود را برای حمله مجدد آماده می کنند.»^(۱)

روزنامه اقتصادی هندلزبلات چاپ آلمان دلیل اقدام اخیر عراق در کشاندن جنگ به صحنه خلیج فارس را شکست صدام حسین در تحمیل صلح به ایران و پیش بردن این سیاست از راه وارد آوردن هزینه های اقتصادی خواند. این روزنامه نوشت: «رئیس جمهوری عراق، صدام حسین، پس از ارائه تعداد زیادی پیشنهاد برای صلح، اکنون به نظر می رسد، مصمم است که جنگ علیه ایران را به هر صورت ممکن، حتی با زور پایان دهد. تمام مساعی صدام برای تفاهم با ایران توسط میانجیگران مختلف و یا توسط عقب نشینی یک طرفه از سرزمین های ایران و بالاخره با قبول بعضی از شرایط صلح ایران، یعنی تحقیق درباره علت جنگ، به دلیل آشتی نکردن ملاحای ایران، تا کنون شکست خورده است. اکنون عراق سعی دارد با فشار نظامی، مخارج جنگ را برای دشمن آن قدر بالا ببرد تا به گروه حاکم در تهران حرفشان را بقبولانند. این گفته صدام در چند روز پیش، مبتنی بر تشدید محاصره بندر نفتی ایران در خارک بود تا رهبران تهران پیشنهادات صلح او را قبول کنند. در چنین شرایطی صدام حسین توانسته است با تهدیداتش و با بمباران کردن بندر مهم نفتی ایران در خارک و غرق کردن تانکرهای نفتی در منطقه ممنوعه نظامی که اعلام کرده و نیز با حملات خود بر مراکز حیاتی اقتصادی در ایران، ایرانیان را در تنگنا قرار دهد. تکرار بمباران جزیره خارک که ۴۸۰ کیلومتر از مرز عراق فاصله دارد، بنابه گزارش منابع آگاه، اگر چه خسارت زیادی به بار نیاورده است، ولی اثر داشته است. استخراج نفت ایران کم شده و قیمت آن نیز بالا رفته است، زیرا ایران باید تقاضای شرکت های نفتی را قبول و کشتی آنها را بیمه کند.»^(۲)

۵۲۱

روزنامه واشنگتن پست در مقاله ای به بررسی اثرات توافق ایران و ترکیه برای صادرات گاز ایران به اروپا از راه ترکیه^(۳) پرداخت و آن را به نفع غرب دانست. بنابر گزارش امروز دفتر خبرگزاری جمهوری اسلامی در واشنگتن در این مقاله آمده است:

ص: ۵۰۳

۱- ۲۳. همان، ص ۲، آنکارا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۴. همان، ص ۳، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۷/۱۳۶۱.

۳- به روزشمار ۱۹/۶/۱۳۶۱ رجوع شود.

«در گرماگرم گفت و گوها و مذاکرات بسیار مهم اقتصادی - سیاسی برای تأمین نیاز گاز اروپای غربی، اطلاعیه ترکیه - که ایران موافقت نموده گاز طبیعی به ترکیه بدهد - یک امتیاز مثبت برای غرب محسوب می شود. وزارت خارجه ترکیه در دهم سپتامبر [۱۹ شهریور] اعلام کرد، این کشور با ایران موافقت نامه ای به امضا رسانده است. این حرکت ایران به دنبال تصمیم این کشور به مسدود کردن یک خط لوله گاز به جنوب شوروی و لغو تصمیم به ساختن یک خط لوله گاز جدید صورت می پذیرد. فسخ این قراردادها بر سر اختلاف دو کشور در خصوص صادرات و قیمت گاز ایران بوده است. جالب اینجاست که تصمیم ایران برای عدم فروش گاز به شوروی، این امکان را که شوروی بتواند به سیاست انرژی خود تکیه کرده و از این نیرو بهره برداری کند، از او می گیرد، چراکه اکنون شوروی باید بخشی از گاز طبیعی خود و تجهیزات لوله نفتش را صرف ناحیه جنوبی خود کند. در زمان شاه سابق ایران، با موافقت فروش گاز به شوروی، این امکان فراهم شده بود که شوروی بتواند تمام گاز خود را به اروپای غربی بفرستد. این روزنامه می افزاید: این تصمیم ایران منافع بیشتری برای غرب دربردارد. وزیر نفت ایران، محمد غرضی اظهار داشت که صدور گاز به ترکیه اولین قدم برای کشیدن گاز به سواحل ترکیه و در نتیجه تأمین گاز مایع برای جنوب اروپا است.»

روزنامه واشنگتن پست در ادامه نوشت: «در صورتی که موافقت نامه ای مطلوب به امضا برسد، منابع دیگری برای تأمین گاز مورد نیاز اروپا خواهد بود که از خالی شدن منابع گازی نروژ، هلند و انگلیس جلوگیری خواهد کرد. حال ارسال ذخایر ایران به کرانه های مدیترانه منابع جدیدی را در اختیار ما می گذارد و در نتیجه احتمال اینکه اروپای غربی اسیر لوله نفت شوروی شود را کاهش می دهد. امریکا و هم پیمانانش باید عجله کرده و از این امکان که به طور ضمنی در اعلامیه ترکیه وجود دارد، بهره برداری کنند. ایران و ترکیه هر دو به تکنولوژی و کمک مالی برای [احداث خط] لوله گاز احتیاج دارند. از سوی دیگر شوروی نیز سریع عمل خواهد کرد، ... از یک طرف ایران را تهدید می کند که فعالیت مسکو را برای بی ثبات کردن ایران افزایش خواهد داد و از طرف دیگر برای خرید گاز ایران به قیمت مورد نظر ایران، روی خوش نشان می دهد.

سیاست تهدید کردن ایران باید با احتیاط انجام گیرد، زیرا مقامات ایران علناً به سیاست شاه برای فروش گاز به شوروی جهت حفظ دوستی و صلح در مرزهای مشترک انتقاد کرده اند. اگر امریکا بتواند از این منابع جدید اقتصادی و سیاسی بهره برداری لازم را به عمل آورد، یک اقدام بسیار عاقلانه جهت انجام ضدحمله علیه سیاست لوله گاز شوروی است و این اقدام می تواند از نظر اقتصادی به نفع هم پیمانان او باشد.»^(۱)

ص: ۵۰۴

امروز زائران ایرانی در مکه به مناسبت آغاز هفته جنگ راهپیمایی برگزار کردند. نیروهای پلیس عربستان با حمله به صفوف حجاج تظاهر کننده در مکه، ۱۰۰ تن از آنان را دستگیر و ۳۰ تن دیگر را نیز زخمی کردند. حجت الاسلام موسوی خوئینی ها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی، حجت الاسلام سید محمد خاتمی رئیس کمیسیون خارجه مجلس و آیت الله جنتی عضو فقهای شورای نگهبان جزء دستگیر شدگان هستند. زائران ایرانی با تحصن در مسجد الحرام اعلام کردند تا آزادی دستگیر شدگان به تحصن خود ادامه خواهند داد. (۱) به دنبال این امر پلیس عربستان پس از چند ساعت بازجویی از دستگیر شدگان، آنان را آزاد کرد. (۲)(۳)

در ادامه عزیمت نیروهای داوطلب مردمی به جبهه های جنگ، دیروز و امروز نیز از شهرهای مختلف کشور از جمله ارسنجان، شیراز، شیروان، فسا، مرند، لامه، شوش دانیال، شهرکرد، مشهد، زنجان، جهرم، سمنان، دامغان، خرم آباد، اصفهان، خمینی شهر، رامسر و ایلام کاروان هایی در قالب نیروهای سپاه پاسداران، بسیج و جهاد سازندگی عازم جبهه های نبرد شدند. (۴)

ضمیمه گزارش ۵۱۶

متن گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از خطبه دوم نماز جمعه امروز تهران بدین شرح است:

«اما مسئله کوتاه دیگری که اشاره می کنم و در خطبه عربی آن را توضیح داده ام، فاجعه لبنان است که جنایتی که فالانژها و حدادی ها و اسرائیلی ها در لبنان کردند روی بشریت را سیاه کرد و مخصوصاً روی سران کشورهای عرب را سیاه تر کرد. که کاری که هیچ حیوان درنده ای حاضر نیست بکند، اینها کردند و هزاران آواره فلسطینی را در آن اردوگاه های محقرشان اعدام کردند و زیر خاک کردند. با بولدوزر سقف را بر سر آنها خراب کردند و وجدان خاموش این مردم دنیا، مردم را که عرض نمی کنم سران قدرتمند دنیا، همچنان بی تحرک و بی انفعال ماند و فالانژها یک امتیاز هم گرفتند که بعد از این جنایت دوباره رهبرشان رأی گرفت در لبنان و این مایه تأسف است برای همه مردم دنیا و عبرتی است که دنیای امروز فقط زور می فهمد و با قدرت و فشار می خواهند اهداف و اغراض شان را اعمال بکنند و می کنند و متأسفانه این همه نیرو در دنیای اسلام هم کار درستی در مقابل این جنایت نکرد. اول آمدند نیروهای مسلح فلسطینی را از این اردوگاه ها جدا کردند و این زن و بچه را بی سرپرست کردند بعد این جنایت عظیم را مرتکب شدند خدا لعنتشان کند.

بحث اصلی هفته مربوط به جنگ است که امروز هفته جنگ است قبلاً از شما تقاضا می کنم به برنامه فردای هفته جنگ که جهاد اقتصادی است توجه کنید و یک حرکت معقول و مناسب با امت انقلابی

۲- روزنامه اطلاعات گزارشی درباره تظاهرات حجاج ایرانی و نحوه برخورد پلیس عربستان و خاتمه ماجرا چاپ کرده است که در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۳-۲۷. همان، ص ۲.

۴-۲۸. مأخذ ۱۷، ص ۵.

انشاءالله در برنامه های فردا ارایه خواهید داد و من امروز می خواهم یک گزارش تحلیلی از این جنگی که هنوز هم در جریان است و از حوادث بسیار مهم و آموزنده تاریخ منطقه خاورمیانه است عرض بکنم.

این جنگ بدون سابقه و بدون مقدمه شروع نشد ریشه های جنگ در همان روزهای اول پیروزی انقلاب ریخته شده و شاید در طرح های امریکایی ها و در زمان شاه ریخته شده برای چنین برنامه ای و شاید هم نه به احتمال بسیار قوی چون چنین طرحی قبلاً وجود داشته. صدام پس از پیروزی انقلاب اسلامی متوجه شد که اولین کشوری که به دنبال ایران به راه خواهد افتاد عراق است. برای اینکه در عراق تمام شرایط بود. ملت به شدت ناراضی بودند اکثریتی از مردم عراق در خط امام حاضر بودند حرکت کنند و علمای عراق حاضر بودند پیشتاز حرکت مردمی عراق باشند و حزب بعث عراق هم کم تر از خاندان پهلوی در عراق منفور نبود و الهامی که از انقلاب ایران می گرفتند اینها را خیلی قوی تر و نیرومندتر می کرد و لذا صدام بلافاصله با الهام ابرقدرت ها و مرتجعین منطقه مأموریت پیدا می کند که وظیفه سرکوبی این انقلاب را به عهده بگیرد و برای صدام هم امتیازاتی پیش بینی می شود. البته از همان روزهای اول سعی می کرد اگر بتواند در کار آن مزاحمت هایی که ایجاد می کرد، جوری عمل بکند که انقلاب ایران و امام، صدام را تأیید کنند که ملت را خلع سلاح کنند و او را در مقابل انقلاب مردم عراق قرار بدهند و تأییدش کنند. این کار را نتوانست انجام دهد، ضمن شیطنت ها حرکاتی می کرد که اگر بتواند چنین تأییدی را از انقلاب ایران بگیرد، که بحمدالله بیداری امام و حقانیت انقلاب چنین اجازه ای را نمی داد که ما یک قصاب جنایتکاری را در عراق بتوانیم تأیید کنیم. از آن مرحله کم کم مایوس شد. برنامه کذائی را شروع کرد. از همان اول در کردستان شروع به توطئه کرد. اسلحه داد به آنها. رادیو داد به آنها. فراریان شان را جمع کرد آنجا به آنها، اردوگاه داد. در خوزستان شروع کرد به خرابکاری. بمب گذاری از همان روزهای اول شروع شد. خلق عرب که یک گروه پیش ساخته ای بود آنجا به کار گرفت و آن فتنه خاقانی را از خرمشهر به راه انداخت و آن شیطنت ها را در آنجا انجام داد. اما همه اینها مقدمه بود برای روزی که آماده می شود. او آمادگی حمله وسیع را نداشت. در عین حال مذاکره با مرتجعین و و اربابانشان هم شروع شد. کم کم ارباب ها منتظر بودند ببینند در ایران چه می شود. آیا نیازی به جنگ هست، یا نیست؟ اول فکر کردند که لیبرالیسم مثل خوره وارد این پیکر انقلاب می شود و انقلاب را از درون تهی می کند و شاه جدیدی و رژیم پهلوی جدیدی به صورت آزاد و لیبرالیزم در کشور می آید و آنها نیاز به جنگ ندارند.

دیدند این نشد، آگاهی مردم، دانشجوها و در رأس همه امام، دیدند نه انقلاب دارد راه خودش را طی می کند. کودتا برای آنها آسان تر بود. چون آن کودتا در حقیقت علیه امام بود و خط امام نه علیه همه. کودتایی ترتیب داده بودند که اگر آن کودتا موفق می شد، لیبرالیست در این مملکت با نیروی سران فراری نظامی در مملکت می ماند و آن کودتا هم شکست می خورد و به این دلیل می گویم که این کودتا علیه همه نبود و تا اینکه خیلی از اطرافیان آقای بنی صدر امروز بازداشت هستند که رابطه داشتند با آن کودتا. این مطلبی نبود که پنهان باشد و بعداً هم اسنادش گفته خواهد شد. این هم شکست خورد.

راهی برای امریکا و اعمار امریکا و ارتجاع منطقه و صدام دیگر باقی نماند. کردستان مهار شده بود، گرچه فتنه هنوز هم هست، سیستان و بلوچستان آرام شده بود، ترکمن صحرا آرام شده بود، خوزستان تحت سیطره حکومت کاملاً اداره می شد و در داخل منتظر بودند ببینند چه می شود. وقتی که مجلس شورای اسلامی کیانش و هویتش روشن شد، در همان روزهای اول و آرایبی که داده شد، دشمنان فهمیدند که ماهیت مجلس شورای اسلامی که مرکز قدرت این کشور است بعد از امام این

ماهیتش چیست؛ و این حاضر نیست یک قدم به آنها باج بدهد. در کابینه منتظر بودند که ببینند حقی که رئیس جمهور در آن روز داشت، در کابینه آیا می تواند سر مجلس کلاه بگذارد؟ دیدند نشد که بالاخره کابینه رجایی با آن همه مشکلات موفق بود. همه درها به روی آنها بسته

ص: ۵۰۶

شد. آنها دیدند فتنه را فقط از طریق جنگ شروع کنند. حالا برنامه چه بود؟ البته بسیار اسرار در این جنگ تحمیلی هست که ما هنوز نمی دانیم. بعداً باید وزارت خارجه عراق و سایر جاهایی که دست اندرکار بودند، این اسناد را از آنها گرفت، اما خیلی از چیزها را فهمیدیم و خیلی چیزها را هم می شود حدس زد. اینکه یک کشور سیزده، چهارده میلیونی که متکی به مردمش هم نیست مثل عراق، بخواهد حمله بکند به یک کشور چهل میلیونی که متکی به مردمش هم هست و از این حمله هم انتظار پیروزی سریع داشته باشد، این خیلی مقدمات لازم دارد، این خیلی چیزها می خواهد که آدم دست بزند به چنین جنایت بزرگی، مقدماتش تهیه شده بود. امریکا قولش را داده بود، انگلیس داده بود، فرانسه داده بود، روسیه را نمی دانم ولی قاعدتاً داده بود. چون روس ها تا این آخر هم دست از سر صدام برنداشته اند و قاعدتاً داده بود، ارتجاع منطقه خرج این جنگ را تحمل کرده بود، قبول کرده بود، ۳۰ میلیارد دلار نقد به عراق داده بودند که شیوخ خلیج فارس و عربستان سعودی و اردن هم از یک سال پیش بندر عقبه را آماده کرده بودند. همه چیز آماده شده بود و اینها دنبال بهانه می گشتند. البته بهانه هم احتیاج نداشتند ولی می خواستند یک چیزی درست کنند که مثل امروزی که مطرح می شود، احتمالاً داشته باشند.

از اول سال ۱۳۵۹ از فروردین تا شانزدهم شهریور که جنگ به طور رسمی می خواست شروع شود، بعضی از تجاوزات عراق ثبت شده است. برای ما دفتر مشاورت امام - که یک نهاد خالصی است در ارتش جمهوری اسلامی که در زمان مسئولیت برادر عزیزمان جناب آقای [آیت الله] خامنه ای رئیس جمهور محترممان پایه ریزی شده - مأمور شد که اسناد تجاوزات عراق را جمع بکنند و خوشبختانه تلاش خوبی کردند. یک کتابی تهیه کردند که این روزها منتشر شده، نسخ کمی بعد به زبان های مختلف پخش خواهد شد، ۲۸۹ مورد تجاوز رسمی عراق که از طرف ما به آنها اعتراض رسمی شده در تاریخ معین ثبت کرده اند که صد و چند تای آن تجاوز هوایی است و بقیه تجاوز زمینی است. این که می گویم اعتراضی شده این طور بوده وقتی که تجاوز کرده اند، مأمور مزداری ما که معمولاً یکی از نیروهای ارتشی بودند یا ژاندارمری بوده، اعتراض رسمی کردند کتباً به مزداری عراق. گزارش رسمی دادند به مافوقشان و مافوقشان هم گزارش رسمی داده به وزارت خارجه و وزارت خارجه هم اعتراض رسمی کرده به عراقی ها. ۲۸۹ مورد تجاوز ظرف این پنج ماه و نیم تجاوز مهم ثبت شده. بسیاری تجاوزات هم هست که محدود بوده و در گزارش نیامده و بعداً باید پیدا بکنیم. عراق این طور داشته زمینه سازی می کرده برای اینکه حوصله ما را سر ببرد و ما یک حرکتی بکنیم و بگویید اینها تجاوز را شروع کرده اند. البته بعضی از جواب هایی که آقایان داده اند که بایست می دادند جواب تیراندازی که دادند یا هواپیما را که تعقیب کردند آنها هم یک یادداشت به ما داده اند و گفته اند شما به ما تجاوز کرده اید برای اینکه سندسازی بکنند.

اما قضیه ای من عرض می کنم این است در تمام این دوران هم آقای بنی صدر نائب فرمانده کل قوا بود و رئیس جمهور بود و مدتی رئیس شورای انقلاب بود و این مسائل همه در ارتش جمهوری اسلامی ثبت

می شد و ایشان مسئولیت داشت و همه اینها را هم می دیدید. این هم یک بُعد قضیه که قابل توجه است که چرا در ظرف این مدت ارتش جمهوری اسلامی مجهز نمی شود به حدی که لااقل بتواند ده روز در مقابل عراقی ها در گردنه هایی که یک گردان هم می تواند یک لشکر را متوقف بکند، آنجا دفاع بشود. این هم مسئله ای است که از یک طرف دیگر قابل توجه است. روزهایی که بنا بود حمله آغاز شود، در داخل یک بحران فوق العاده سیاسی را به وجود آوردند، حالا می توانید ارزیابی کنید. شانزدهم شهریور ارتش عراق به طور رسمی به ما حمله کرده، یعنی حمله پشتیبانی را شروع کرده از مرزهای غرب آمده قصرشیرین را رسماً مورد تعرض قرار داده و مقدار زیادی در خاک ما آمده - سی و یکم شهریور آن موقعی است که یک دفعه هواپیماها و نیروها یک دفعه حرکت می کنند والا این پانزده روز، شانزده روز هر روز حمله بوده - ۱۶ شهریور عراق شروع به حمله می کند و ۱۷ شهریور آقای بنی صدر در میدان شهدا آن نمایش را به اجرا گذاشت که یادتان هست که اولین حرکتی که بنی صدر علیه خط امام به طور رسمی و مهاجمانه کرد آن روزی بود که در ۱۷ شهریور [آن سخنرانی را کرد]. حالا موقعی که عراق حمله کرده و او هم جای فرمانده کل قواست و می داند قضیه چیست؟ چون آقایانی که در ارتش هستند می دانند، فوراً تلکس می شود و گزارش می شود و ما می فهمیم در مرکز که چه خبره. ایشان می دانسته عراق به ما حمله کرده و آن روز آن هیاهو را راه انداخت که من وقتی سخنرانی مستقیم پخش می شد، گوش می دادم با شهید آقای بهشتی و آقای [آیت الله] خامنه ای برادر عزیزمان با هم نشسته بودیم در منزل شهید بهشتی. آنجا گوش دادیم، سخنرانی که تمام شد من به بیت امام تلفن کردم و فکر می کنم آقای صانعی برادر محترمان بودند و به ایشان گفتم خدمت امام عرض کنید سلام ما را برسانید بگویید حرف های بنی صدر را شنیدید، ما ترجیح می دهیم شما جواب بدهید؛ که ما جواب بدهیم دعوا بشود. شما جواب ایشان را بدهید که ما بی نیاز بشویم. ایشان فرمودند هر طور خودتان می خواهید، انجام بدهید. ما از ایشان اجازه گرفتیم که دو روز بعد از آن من آن مصاحبه کوتاه را انجام دادم و انتقاداتی که به حرف های بنی صدر بود مطرح کردم.

در شرایطی که عراق به ما حمله کرد، بنی صدر مسئول ارتش، سپاه پاسداران و در آن روز به عقیده خودش مسئول شهربانی و ژاندارمری بود. چون او حکم رئیس شهربانی را هم بعد از وزارت کشور صادر می کرد و حتی مسئول روزنامه اطلاعات وقتی که امام نصب کرد آقای دعایی را، ایشان هم یک حکمی را رویش داد، که بگویید من هم هستم. این حالت، بحران سیاسی در کشور را به وجود آوردند که علم گردان آن هم در داخل مملکت روزنامه انقلاب اسلامی و میزان و نشریات مجاهدین خلق و تریبون مجلس که در اختیار بخشی از لیبرالیسم بود. این مجموعه هم به جان مردم افتادند، گانه هیچی در دنیا نشد و یک جنگ با آن وسعت در دنیا شروع شده و این هیاهوی عظیم سیاسی در داخل کشور به وجود آمد که تحقیقاً کارگردانی سیاسی با کارگردانی نظامی نمی تواند در چنین شرایطی بی ارتباط باشد و خط امام در آن روز غیر از دفاع هیچ کاری نمی توانست بکند و فقط تدافعی بود. کار ادامه پیدا می کند؛ و اما عراق چی می خواهد؟ تا ۳۱ شهریور حملات کوتاه و محدود بود و ۳۱ شهریور وسیع شد. اینها آمدند تا آن جایی که می دانید، تا پشت اهواز، پشت دزفول، شوش و اندیمشک و آن جاها، همه را خالی کردند و از کارون عبور کردند و آبادان را محاصره کردند و هدفشان این بود که راه ما به بندر امام را هم ببندند و بندر ماهشهر را هم از ما بگیرند. بندر خرمشهر را گرفتند و بندر آبادان را هم گرفتند و بندر ماهشهر را هم بگیرند و به کلی خوزستان را که منبع تغذیه این کشور است از پیکر این مملکت جدا بکنند. این تهدیدی بود که امریکایی ها دو سال قبل از آن کرده بودند. یعنی آن وقتی که ما می گفتیم شاه باید برود و هیچی را غیر از رفتن شاه قبول نداریم، امریکایی ها

آمدند و در مذاکرات رسمی که با مسئولین انقلاب کردند، گفتند که شما چه خیال می کنید، حالا اگر اصرار کردید و ما رفتیم حداکثرش اگر نتوانستیم اینجا را حفظ کنیم، پس فردا ایران تجزیه می شود و کردستان را یکی می برد و آذربایجان را یکی

ص: ۵۰۸

می برد، سیستان را یکی می برد و باز هم تکه بزرگش از ماست. این متن حرف مأمور امریکایی بود که آن روز می گفت که اشاره ای به طرح آینده شان کرده بود. عراق آمده و حالا چه می خواهد؟ یک نقشه رسمی با امضای مسئولین عراق وجود دارد و یک کتاب نوشته شده که هر دو آن را ما داریم که از سنگرها به دست آوردیم، که عراقی ها هدف اصلی شان از نظر نظامی این بوده که خوزستان به کلی از ایران جدا شود و کشور مستقلی به نام عربستان و مرکز آن اهواز به نام الاهواز و عربی باشد. در مورد کردستان ظاهراً با کردها توافق کرده بودند که کردستان هم از آن ها باشد. در مورد آذربایجان من نمی دانم. احتمالاً با مسائلی که در رابطه با آقای شریعتمداری بعداً کشف شد، و بعداً باید منتظر باشیم که احتمالاً برای آذربایجان هم برنامه ای داشتند و اگر آنها نداشتند این یکی ها (ضدانقلاب داخلی) داشت، و بی برنامه برای اینجاها نبودند. اگر خوزستان از ایران نبود چه می شد؟ خب شما می توانید حدس بزنید که چه می شد و آیا امریکایی ها حاضر بودند که خوزستان را در اختیار عراق بگذارند؟ در این جا حرف است و قاعدتاً نه، لابد یک مأمور امریکایی می گذاشتند و خوزستان هم یک شیخ نشینی در شمال خلیج فارس می شد، وعده ای که به آن شیوخ داده بودند آن جزایر ایرانی خلیج فارس بود. که به یکی تنب بدهند به یکی ابوموسی و به دیگری جای دیگری بدهند و گوشت قربانی پیدا کرده بودند که بین آنها تقسیم کنند و همه را راضی کنند. قدر مسلم حق عراق هم جزیره آبادان و حاکمیت بر شط العرب و ارتفاع غرب ایران بود که برای عراق حیاتی است، چون ارتفاعاتی که در دست ماست تا ۵۰ کیلومتر آن طرف ترش مستقیماً تو خاک عراق می خورد و برای عراق آن یک ضرورت است و اگر دست او باشد این طرف ناامن است. با این برنامه عراق حمله کرده و صدام قهرمان قادسیه شده و حالا بنی صدر هم باید با این صدام بجنگد.

ما را بین که باید چه جور و با چه زحمتی و چه مشکلاتی این جنگ وسیعی که از همه امکانات شرق و غرب دارد تغذیه می شود، باید در این جنگ دفاع بکنیم، آن هم با بنی صدر. حالا روحیه بنی صدر را می توانید همه بفهمید که می خواهد با این وضع بجنگد و اولین کاری که کرد یک مقدار افسر کودتاچی که توی زندان افتاده بودند را آزاد کرد که اینها بیایند و رهبری ارتش را در دست بگیرند. آخر واقعاً آدم می خواهد با یک جریان امریکایی بجنگد، ولی اسرار و فرماندهی را بدهد دست اینها. من نمی گویم که همه آنها حتماً مقصر بودند، شاید بعضی هایشان بی تقصیر بودند و خب بعداً هم اگر بی تقصیر بودند باید جبران بشود. این حرف دیگری است. اما فرماندهی کل قوا که بخواهد در جنگ با این وسعت متکی به افسرانی که از زندان آنها را بیرون می آورد، باشد این چه جور می شود جنگید و چه جور می شود که خلق را پشت این جنگ داشت و چه جور می شود بدنه حزب اللهی ارتش را با خود داشت. این سربازان، درجه داران، افسران جزء و این نیروهای مخلص ارتش که دلشان از آن افسران در گذشته خون بوده، حالا ببینند که اینها بالای سرشان آمده و فرمان آتش می دهند، اینها دستشان به طرف ماشه تفنگ نمی رود و این حالی که اینها دارند، با این حال می خواهند بجنگند و بنی صدر رویه اش این بود و اگر ما حرف می زدیم، می گفت که آخوندها نمی گذارند که ما بجنگیم. از همان حرف هایی که همین امروز صبح حرف های رادیوهای بیگانه را پخش می کردند، من شنیدم که رادیو کلن می گوید که اگر روحانیون دخالت نکنند، بنی صدر می تواند این جنگ را به جایی برساند. سیاست چی بوده و اینها به چه شکلی می توانستند این جنگ را به کجا برسانند؟ من فکر می کنم که غرب با داشتن بنی صدر در منطقه خیالش راحت بود. باز حرکت این بود که خوزستان را بگیرند و آنجا هم غربی بشود و بنی صدر را هم اینجا داشته باشند و بعد اگر به ذلت و صلح کشیده شد و به یک صورتی درآمد، بقیه اش را به دست بنی صدر بدهند و بقیه را از صف بیرون کنند و حالا شاید در مراحل بعد چیزهای دیگری هم بوده است و قضاوت

نمی شود کرد.

عراق هم حداقل قانع بود که اولاً از انقلاب ایران خیالش راحت بشود و صدور انقلاب به آنجا نشود و بعد هم در دنیا قهرمان شود تا دیگر نشود با او مبارزه کرد و بعد هم منت بر سر شیوخ دیگر بگذارد و با خرج

ص: ۵۰۹

آنها این جنگ را اداره کند و بعد هم شط العرب و این ارتفاعات را بگیرد و اهداف اینها این بود و حداقل اهداف آنها که همگی متفق بودند، این بود که جمهوری اسلامی را ضعیف کنند که به عنوان یک انقلاب موفق در دنیا الگو نشود و این هدف نهایی آخری است که اگر در تمام مرحله ها شکست خوردند، بالاخره یک کشور انقلابی را به جنگ کشیدند و بعد از جنگ طولانی بنیه اش از دست می رود و این نقشه آنها بود و اما خداوند چه خواست و چه شد و مکروا و مکرالله و الله خیرالماکرین. خداوند عمر بدهد به این رهبر عظیم الشان و این پیرمرد روشن ضمیر و این کسی که از این خانه محقرش مثل کسی است که بر بام دنیا نشسته و همه این توطئه را می بیند و یک لحظه نگذاشت که این مردم دچار ناراحتی روحی بشوند از همان روز اول فرمود که صدام به پای خودش به دام آمده و صدام باید از بین برود و از همان روز اول فرمود که ما در این جنگ پیروزیم و سلیبی به صدام بزنیم که دیگر نتواند کاری بکند و آن چیزهایی که خودتان می دانید. همان روزی که آنها حالت تهاجمی بر علیه ما داشتند. روحیه مردم ما مانند ملت پیروز بود. البته خیلی ها خدمت کردند، نیروی هوایی انصافاً آن روز قوت قلب به مردم داد و با حملاتی که به داخل خاک عراق کرد روح و نشاط به ما داد. نیروی زمینی بعد از اینکه بر خود مسلط شد، جلوی پیشرفت نیروهای عراقی را گرفت. نیروی دریایی در دریا موفق شد امنیت خلیج فارس را حفظ کند و ما رفته رفته بر خودمان مسلط شدیم و برنامه ریزی کردیم، اما همه آن مراحل مراحل دفاع بود. یعنی در این حد بود که جلوی پیشرفت نیروهای عراقی و سقوط حتمی کشور را بگیریم، تا اینکه حزب الله به میدان آمد و سپاه پاسداران در لباس رزم درآمد و مسئولیت های بخشی از جنگ را بر عهده گرفت و آن پیش بینی پیامبرگونه امام که مدت ها قبل از جنگ دستور تشکیل ارتش ۲۰ میلیونی را داده بود و هیچ کس آن روز نمی توانست بفهمد این ارتش ۲۰ میلیونی برای چیست، معلوم شد که آن پیش بینی چقدر بجا بوده است. پایگاه های بسیج که سپاه درست کرده بود، مردم را آموزش داد و مردم را مسلح کرد و مردم غیرنظامی هم مثل نظامی ها وارد جبهه شدند و دار و ندارشان را در خدمت جنگ گذاشتند و دو میلیون آواره را روی چشم شان نگه داشتند و خرج جنگ را دادند و مخارجی که بر ما تحمیل می شد و مشکلاتی که بود را تحمل کردند و مردم که در این مدت کم کم مجهز شدند و سازمان داده شدند و ارتش شدند و ارتش دید که در کنار خودش این مردم را دارد و روحیه گرفت، بیش از آنچه که داشت، ما یک سال بعد از آنان توانستیم حالت تهاجمی را شروع کنیم که امروز دنباله آن برنامه جدید است. من چیزهایی که شما می دانید، نمی خواهم تکرار کنم. اولین حمله موفقیت آمیز برادران ما دارخوین بود که درست دو روز بعد از عزل بنی صدر از ریاست جمهوری توسط مجلس شورای اسلامی بود و در این حمله نشان دادیم که چه نیروهای عظیمی هستیم. بعدش فتح شمال آبادان، فتح بستان، فتح المین، فتح بیت المقدس و بعد حماسه گرفتن خونین شهر و سپس یک ضربه هشیاردهنده به عراق در خاک خودش بود و امروز حالتی که ارتش جمهوری اسلامی ایران دارد حالت انتظار است و حالتی که سپاه و بسیج و نیروهای مردمی داخل جبهه دارند حالت انتظار است و منتظرند که فرمان بدهیم و از آنها بخواهیم که چه بکنند.

صدام و حامیان صدام گوششان را خوب باز کنند. اگر حرف های قبلی ما را خوب گوش نکرده اند، این حرف هایی که الان می خواهم بزنم خوب گوش کنند. ما امروز و اگر امروز نه، تا چند روز دیگر در سراسر مرز همه جا توپ های دورزن مان تا ۵۰ کیلومتر داخل خاک عراق را می تواند زیر آتش بگیرد. شما حامیان صدام خوب می دانید که ما این اسلحه و این توپ ها را داریم و هنوز هم از این توپ ها استفاده نکرده ایم، چون این توپ ها آن بُردی که دارد، فقط به درد همین که عرض کردم می خورد. هم مهماتش را داریم و هم توپ هایش را داریم و این قدر هم هست که سراسر جبهه را ببوشاند. شما می دانید که

مراکز اصلی عراق در شرق دجله و فرات و همین جایی است که اگر ما در خاک عراق هم نیاییم، می توانیم اگر بخواهیم می توانیم عراق را با این کار بیچاره کنیم. ولی باز می دانید که ما با مردم عراق دعوا نداریم ما رنج می بریم از اینکه یک گلوله توپ بیندازیم و یک خانواده عرب عراقی

ص: ۵۱۰

آواره شود. ما از این رنج می بریم و همه صبر و تآنی که امروز از ما در جبهه می بینید، به خاطر همین است. ما می خواهیم با شیوه ای بجنگیم و با شیوه ای حق ما را بگیریم و با شیوه ای صدام و حزب بعث را از منطقه بیرون کنیم که به قیمت آوارگی میلیون ها نفر از مردم عراق تمام نشود و برای ما این یک استراتژی است. برای ما این در حرکت جنگ مان این یک اصل است. اگر می بینید که بعد از علمیات رمضان صبر کردیم و منابع خبری دنیا و مفسران دنیا را دچار حیرت کردیم و آن شرق شناس امریکایی می گوید که وضع جمهوری اسلامی یک جوری شده که ما می توانیم برنامه های آینده کرملین را بخوانیم، برنامه های آینده رهبران جمهوری اسلامی را نمی توانیم بفهمیم، علت این، این است که شما معیارهای ما را نمی فهمید. شما می بینید که اگر جای ما بودید و توپ هایتان روی بصره بود، شهر یک میلیونی بصره را زیر آتش می گرفتید که همه مردم آواره بشوند و به بغداد بروند و صدام اگر یک میلیون آواره روی دستش بیاید، ساقط می شود. ما با معیار شما کار نمی کنیم. شما مردمی هستید که می روید لبنان برای اینکه فلسطینی ها را از لبنان بیرون کنید. در اردوگاه ها می ریزید و بی تقصیر زن و کودک را که نظامی نیستند، قتل و عام می کنید که فلسطینی آواره بترسد و آواره تر بشود، اما ما این کارها را نمی کنیم. لذا شما نمی توانید کار ما را تحلیل کنید. اگر می خواهید تحلیل کنید، اول بیایید قرآن بخوانید و بفهمید که یک مسلمان چه جور می جنگد، بروید تاریخ جنگ های اسلام را بخوانید و ببینید که وقتی پیامبر(ص) یک لشکر می فرستاد چه نصیحت هایی به آنها می کرد، می گفت، وقتی که آنجا می روید، درخت را قطع نکنید، فراری را تعقیب نکنید و مجروح را ضربه دوم نزنید، مواظب باشید آنجا کلیسا را خراب نکنید و آنهایی که با شما نمی جنگند، با آنها نجنگید. سم توی آب نریزید و آن دستوراتی که می داد. ما که برای حکومت نمی جنگیم. ما برای اسلام و فضیلت می جنگیم. ما اگر با صدام مخالفیم و با اسد رفیقیم، دلیلش این است که او آدمی است که در مقابل اسرائیل می جنگد و با فضیلت است و این آدمی است که با اسرائیل علیه مسلمین توطئه می کند و ما بی جهت که دعوا نمی کنیم. ما هنوز هم داریم دفاع می کنیم. ای دنیای به اصطلاح متمدن! ما هنوز نفت شهرمان، ارتفاعات غرب مان در دست عراق است و بعد از ۲ سال عراقی ها هنوز دارند نفت های ما را از نفت شهر می کشند و می برند و می گویند ما صلح می خواهیم. اگر نمی توانید تحلیل بکنید، یک مقدار با معارف اسلامی آشنا بشوید و تحلیل کنید. ولی همین جا بگویم و در آن خطبه هم گفتم که اینها هم حدی دارد. اسلام هم تاقیامت نمی گوید صبر کنید. صبر کنید تا همه ذلیل شوید. نه، اگر یک روزی دیدیم که کارها تمام نمی شود، گلوله های توپ را باز می کنیم و به مردم عراق می گوییم که موقتاً از خانه هایتان بروید و ما می آیم پول ها را از این شیوخ می گیریم و دوباره خانه هایتان را می سازیم. دنیای استکبار وجدانشان مرده، دنبال مرگ وجدان شعورش هم مرده و تشخیصش با معیارهای پوسیده استکباری است. آنها تابع قدرت هستند. در لبنان ببینید یک ضرب شصت اسرائیل تو اردوگاه فلسطینی ها نشان داد و دوباره به حزب فالاتر رأی دادند. حزب فالاترئی که مسئول اصلی تخریب اردوگاه هاست. این دنیا این طوری است. وقتی صدای گلوله ما بلند شد، وقتی که منوره های ما بالای بصره یک ساعت پرواز کردند و همه جا را روشن کردند، سیاست شان با روز قبلشان فرق کرد. دنیا تابع ترس و زور است و ما آن جور نمی خواهیم بشود. ولی اگر دیدیم که هیچ منطقی را نمی فهمید، زورمان را نشان می دهیم و امیدواریم که به آن روز نرسد. ما امیدواریم قبل از اینکه با تخریب بخشی از عراق حقوق مان را بپردازند و صدام را محاکمه کنند و راه حق را باز کنند و ما هیچ توقعی نسبت به هیچ کشور همسایه ای نداریم. نه جنوب خلیج، نه شمال خلیج و نه غرب خلیج. شمال خلیج از خودمان است و غرب خلیج بغداد است مال عراق است مال آنهاست و ما روزی که به مرزمان برسیم و یا اگر عبور کنیم وقتی جنگ تمام بشود یک سر سوزن از مرزمان تجاوز نمی کنیم و هیچ وقت به خاطر خاک، خون انسان را روی زمین نمی ریزیم و این را بدانید مگر به خاطر فضیلت.»(۱)

روزنامه اطلاعات درباره تظاهرات زائران ایرانی و اقدامات پلیس عربستان نوشت: به مناسبت دومین سالگرد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و هفته جنگ، به دعوت حجت الاسلام و المسلمین موسوی خوئینی ها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی، ساعت ۹ صبح امروز اجتماع باشکوه زائران ایرانی بیت الله الحرام در حالی که حضور زائران سایر کشورها در میان آنها جلب توجه می کرد، در محوطه وسیعی مقابل مسجد جن در مکه معظمه برپا شد. اجتماع کنندگان عکس های امام خمینی، پرچم های جمهوری اسلامی ایران و شعارهای لا اله الا الله، محمد رسول الله را همراه داشتند، در فواصل برنامه شعارهای مرگ بر اسرائیل، مرگ بر امریکا و مرگ بر شوروی سر می دادند. تظاهرکنندگان سعی داشتند که هیچ بهانه ای به دست نگارد مخصوص و مأموران امنیتی آل سعود ندهند. مأموران عربستان با ماسک، باتوم، سپر، گاز اشک آور و ماشین های آب پاش آنها را به محاصره در آورده بودند.

بر پایه همین گزارش، حجاج پس از تلاوت سوره جمعه و سردادن شعار وحدت، آماده ادامه برنامه بودند که وسایط نقلیه سنگین و سبک و آمبولانس ها بوق زنان و آژیرکشان در میان صفوف فشرده اجتماع کنندگان شکاف ایجاد کردند و پلیس به جمع آوری شعارها، پلاکاردها و پرچم های جمهوری اسلامی پرداخت. پس از دقایقی انبوه جمعیت مجدداً در صف های فشرده آرام و بدون دادن شعار به سوی مسجدالحرام به حرکت درآمد، اما در چند نقطه از مسیر، پلیس در مقابل راهپیمایان ایستاد و آنها را مورد ضرب و شتم قرار داد و تعدادی را دستگیر کرد. این بار نیز راهپیمایان که خود را موظف به تبعیت از دستور امام مبنی بر رعایت نظم می دانستند، بدون عکس العمل به راهپیمایی ادامه داده و همچنان مرتب و منظم به سوی مسجدالحرام رهسپار شدند. در پایان راهپیمایی، زائران در مقابل حرم تجمع کرده و با شعارهای کوبنده مرگ بر اسرائیل و مرگ بر امریکا برای اقامه نماز جمعه وارد حرم شدند.

بر پایه همین گزارش، خیل شرطه ها و مأموران امنیتی آل سعود، در تمامی مسیر راهپیمایان از ستاد حج تا مسجدالحرام، به چشم می خورد. پس از اینکه بخش عظیمی از جمعیت از مقابل محل سخنرانی گذشتند، افراد پلیس به داخل این محل رفته و ضمن پاره کردن عکس های امام خمینی و برداشتن پرچم جمهوری اسلامی و پلاکاردها، حجت الاسلام موسوی خوئینی ها، آیت الله جنتی و حجت الاسلام خاتمی و تعدادی از حاضران در محل ستاد (و نیز خبرنگار اعزامی روزنامه اطلاعات به عربستان سعودی) را بازداشت کردند. در پی این اقدام، زائران ایرانی در مسجد الحرام متحصن شدند و اعلام کردند که تا آزادی بازداشت شدگان به تحصن خود ادامه خواهند داد. پس از گذشت ساعاتی، پلیس عربستان به خاطر جلوگیری از عواقب احتمالی، مجبور شد حجت الاسلام موسوی خوئینی ها، آیت الله جنتی و حجت الاسلام خاتمی را آزاد کند. همین گزارش حاکی است در یورش مأموران سعودی به زائران، بیش از ۳۰ زائر ایرانی مجروح شدند که هم اکنون در درمانگاه ها بستری هستند. (۱)

امروز قرارگاه مرکزی نجف طرح عملیاتی مسلم بن عقیل را با هدف تسلط بر شهر مندلی و نیز تهدید شهر نفت خانه عراق، تهیه و به یگان های مربوط ابلاغ کرد. در ابلاغیه این قرارگاه در خصوص اهداف عملیات، سازمان نیروهای عمل کننده و همچنین ضرورت اجرای عملیات در این منطقه آمده است: نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با گشایش جبهه جدیدی در منطقه غرب، با اجرای تک به داخل خاک عراق، دشمن را منهدم و نقاط حساس و حیاتی منطقه را اشغال و شهرهای مندلی و نفت خانه عراق را تهدید می کنند تا دشمن را مجبور به قبول شرایط دولت جمهوری اسلامی ایران کنند. در این طرح پایگاه های هوایی سوم شکاری نوژه، چهارم شکاری دزفول و عناصری از پایگاه دوم هوایی تبریز و پایگاه هوانیروز باختران نیز مسئولیت پشتیبانی عملیاتی قرارگاه نجف (و در نهایت قرارگاه تاکتیکی ظفر) را عهده دار می شوند.

طبق این طرح قرارگاه ظفر با اجرای تک (حمله) در ساعت (س) روز (ر)، ارتفاعات کهنه ریگ و گیسکه را تصرف و تنگه میان تنگ را تأمین می کند و آماده می شود بنابه دستور، تک را در داخل خاک عراق برای تأمین شهرهای مندلی و نفت شهر ادامه دهد و در سایر مناطق واگذاری پدافند کند. طبق دستور قرارگاه مرکزی نجف، یگان های عمل کننده باید برای آماده سازی خود به نحوی برنامه ریزی کنند که از ششم مهرماه برای اجرای عملیات آمادگی داشته باشند. (۱)

یگان های عمل کننده در این عملیات ۴ تیپ از سپاه و ۲ تیپ از ارتش به این شرح هستند:

تیپهای ۲۷ حضرت رسول (ص)، ۳۱ عاشورا، ۲۱ امام رضا (ع) و ۱۸ جواد الائمه (ع) از سپاه و تیپ ۴ از لشکر ۸۱ زرهی باختران و تیپ مستقل ۵۵ هوابرد شیراز از ارتش.

استعداد نیروهای شرکت کننده عبارت است از:

ص: ۵۱۴

۱-۱. سند شماره ۱۷۰۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: قرارگاه نزاغ غرب (رکن ۳)، ۵/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۷۰۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه نجف اشرف، ۳/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۶.

تیپ ۲۷ محمد رسول الله (ص) با ۱۰ گردان زرهی و یک گردان توپخانه به نام ذوالفقار و یک گردان تخریب؛ تیپ ۳۱ عاشورا با ۸ گردان و یک گروهان تخریب و یک گروهان زرهی؛ تیپ ۲۱ امام رضا (ع) با ۵ گردان و گروهان تانک تی - ۵۵ و تی - ۶۶؛ تیپ ۱۸ جواد الائمه (ع) با ۴ گردان در احتیاط قرارگاه؛ تیپ مستقل ۵۵ هوارد شیراز با یک گردان توپخانه و ۴ گردان رزمی و تیپ ۴ لشکر ۸۱ زرهی باختران با سه گردان رزمی و یک گردان زرهی. (۱)

۵۲۵

سیدعلی حسینی مسئول اطلاعات و عملیات قرارگاه ظفر در گفت و گو با امیر رزاق زاده راوی این قرارگاه سابقه و اهداف عملیات و حساسیت های نظامی منطقه را چنین بیان کرد:

با توجه به اطلاعات موجود، دشمن در این منطقه تمرکز یافته و به نظر می رسد در محور میان تنگ و سلمان کشته دست به حمله بزند. بنابراین، با توجه به این امر و اهمیت شهر مندلی به دلیل وجود لوله های نفتی مندلی به بغداد و استعداد کشاورزی این منطقه و اهمیت آن برای عراق، تصمیم گرفته شد، عملیاتی را برای تصرف ارتفاعات حساس مشرف بر مندلی انجام دهیم. وی افزود: ما در این عملیات باید تا جایی که ممکن است با فشار بیشتر عمل کرده و به بهترین وجه از اصل غافلگیری استفاده کنیم. (۲)

۵۲۶

امروز توپخانه های ارتش عراق مناطق آبادان، ازگله و سرپل ذهاب را به شدت گلوله باران کردند. در گلوله باران شهر آبادان از گلوله های شیمیایی نیز استفاده شد. علاوه بر این سه تن از نیروهای خودی در منطقه میان تنگ به روی مین رفتند.

۱- به گزارش واحد عملیات سپاه پاسداران آبادان، بر اثر گلوله باران امروز این شهر به دست ارتش عراق، یک تن شهید و ۱۷ تن دیگر مجروح شدند. (۳)

۲- توپخانه نیروی زمینی ارتش عراق با پرتاب چندین گلوله شیمیایی در منطقه عمومی آبادان، ۴ تن از نیروهای هنگ ژاندارمری آبادان را مصدوم کردند. این افراد بی درنگ به بیمارستان منتقل شدند. طبق گزارش ژاندارمری ناحیه اهواز حال یکی از مصدومان وخیم است. (۴)

۳- دشمن با ۲ آتشبار ۱۳۰ میلیمتری منطقه ازگله را زیر آتش خود قرار داد. از تلفات و خسارت های این اقدام گزارشی منعکس نشده است.

۴- در ساعت ۱۰:۳۰ شب، ارتش عراق با کاتیوشا سرپل ذهاب را به شدت گلوله باران کرد، در نتیجه این اقدام، یک تن شهید و یک تن زخمی شدند. (۵)

۵- یک گروه گشتی - شناسایی ۳ نفره از نیروهای خودی که به میان تنگ اعزام شده بود، با میدان مین برخورد کرد و در نتیجه یکی از آنان شهید و ۲ تن دیگر نیز پاهایشان قطع شد. (۶)

-
- ۱-۲. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش رویان قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۲۲ تا ۲۵.
- ۲-۳. سند شماره ۱/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۵/۷/۱۳۶۱، صص ۱۳۶ تا ۱۳۹.
- ۳-۴. سند شماره ۱۴۰۷۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۴۵۶، واحد عملیات سپاه پاسداران آبادان، اطلاعات عملیات، ۴/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۵. سند شماره ۱۲۸۵۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری اهواز، به تهران - مرکز فرماندهی، ۵/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۶. سند شماره ۶۷۵۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ (باختران)، به فرماندهی مرکز، ۴/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۷. سند شماره ۶۷۵۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده منطقه ۷، به ستاد مرکزی، ۴/۷/۱۳۶۱.

در ادامه عملیات های مجاهدین مسلمان عراق بر ضد رژیم بعث، امروز در شهرهای سیدصادق و شانه دری چهارنفر از افراد جیش الشعبی کشته و تعدادی مجروح شدند. خبرگزاری جمهوری اسلامی همچنین گزارش داد، در حمله مجاهدین مسلمان عراقی در شهر دربندی خان به مقر جیش الشعبی و مرکز استخبارات این شهر چهارتن از نیروهای بعثی کشته و تعدادی زخمی شدند و یک خودرو نیز آتش گرفت. (۱)

در مناطق مختلف شمال غرب ایران، درگیری میان نیروهای مسلح تجزیه طلب و نیروهای رزمنده ایران ادامه دارد. بنابه گزارش فرماندهی منطقه ۵ سپاه پاسداران، در جادهٔ پسوه - پیرانشهر یک جیب نیروهای خودی با مینی که عناصر ضدانقلاب کار گذاشته بودند برخورد کرد که بر اثر انفجار مین، ۳ تن از سرنشینان خودرو زخمی شدند. (۲)

در بانه نیز عناصر مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین جاده حمله کردند که با هوشیاری نیروهای خودی، مهاجمان با به جا گذاشتن ۵ کشته، مجبور به فرار شدند. (۳)

در ادامه عملیات پاک سازی جادهٔ پیرانشهر به سردشت، امروز نیز پاک سازی چندین روستا در این محور پایان یافت. (۴)

بنا به گزارش قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع)، در این عملیات با تصرف ارتفاعات بازرگان ۲۰ نفر از عناصر گروه های مسلح غیرقانونی نیز دستگیر شدند. ضمن آنکه یک تیربار کالیبر ۵۰، یک خمپاره انداز ۶۰ میلیمتری و یک انبار مهمات کالیبر ۵۰ و خمپاره انداز به همراه مدارک و اسناد درون گروهی به غنیمت درآمد. (۵)

در عملیات دیگری که گروه ضربت سپاه تکاب انجام داد، روستاهای "آفابیگ" و "فوجی" پاک سازی و ۱۲ تن از چته های دمکرات دستگیر شدند. از این عده یک خمپاره انداز ۶۰ میلی متری و ۶ قبضه انواع سلاح سبک به دست آمد. (۶)

درگیری میان نیروهای سازمان مجاهدین خلق و پاسداران سپاه و کمیته در شهرهای مختلف کشور ادامه دارد.

در ساعت ۱۶:۵۰ در خیابان اصفهانک تهران، دو فرد مسلح با تهدید اسلحه، قصد سرقت موتور هندای ۱۲۵ آبی رنگ را داشتند که با مقاومت صاحب موتور و مردم روبه رو شدند. در این هنگام، گشت کمیته مستقر در کلانتری ۱۴ در محل حاضر و با افراد مسلح درگیر شد که در نتیجهٔ این درگیری، دو فرد مسلح کشته شدند و یک تن از پاسداران نیز از ناحیهٔ پا مجروح شد. از کشته شدگان، دو اسلحه و یک بمب الکتریکی به دست آمد. (۷)

۱-۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۷/۸، ص ۲.

۲-۹. سند شماره ۶۷۲۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی مرکز، ۱۳۶۱/۷/۵.

۳-۱۰. سند شماره ۵۴۲۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: منطقه ۵، به ستاد مرکزی فرماندهی، ۱۳۶۱/۷/۱۳.

۴-۱۱. سند شماره ۱۷۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۲۴، از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷، اطلاعات عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهداء (ع)، ۱۳۶۱/۷/۱۸، ص ۱۷.

۵-۱۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۷/۵، ص ۲، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی،

۶-۱۳. سند شماره ۱۷۱۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی شماره ۳۸، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، واحد طرح و برنامه عملیات، ۱۳۶۱/۷/۱۲، ص ۳.

۷-۱۴. سند شماره ۹۳۸۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "مرکز خبری"، نشریه شماره ۱۱۱، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، ۱۳۶۱/۷/۷، ص ۳.

در درگیری مشابه دیگری در تهران، ساعت ۱۱:۴۵ در خیابان ۱۷ شهریور، خیابان باغ فرید، چهارراه عبدالحسین، دو فرد مسلح که با تهدید اسلحه، موتوری را به زور از صاحبش گرفته بودند، هنگام فرار تحت تعقیب پاسداران کمیته قرار گرفتند و با آنان درگیر شدند. در این درگیری یکی از این افراد کشته شد و فرد دیگر با به جای گذاشتن موتور سرقت شده فرار کرد. (۱)

در تهران نیز نیروهای کمیته مستقر در دادستانی به یکی از خانه های تیمی سازمان مجاهدین خلق در خیابان جیحون که قبلاً شناسایی شده بود، مراجعه کردند که ساکنان این خانه، قبلاً آنجا را ترک کرده بودند. در بازدید از این خانه یک بمب الکتریکی با دو تله انفجاری کششی به دست آمد. (۲)

در شیراز نیز نیروهای سازمان مجاهدین خلق قصد ترور حجت الاسلام ارشادی را داشتند که با حضور به موقع نیروهای سپاه در محل، این اقدام ناموفق ماند. در این درگیری یکی از افراد سازمان کشته شد و بقیه آنان فرار کردند. لازم به ذکر است که این دومین اقدام ناموفق سازمان مجاهدین خلق برای ترور حجت الاسلام ارشادی بود. (۳)

در همین حال دفتر سازمان مجاهدین خلق در پاریس با انتشار بیانیه ای مدعی شد در حمله نیروهای این سازمان به یکی از پایگاه های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران در استان گیلان، حدود ۳۰ تن کشته یا مجروح شدند. خبرگزاری رویتر به نقل از دفتر این سازمان در پاریس، گزارش داد، نیروهای سازمان مجاهدین خلق، در این حمله - که در جنگل رحیم آباد استان گیلان انجام شده است - ۲۰ تن از نیروهای امنیتی را کشته و حداقل ۱۰ پاسدار را مجروح کرده اند. دفتر این سازمان در پاریس، همچنین اعلام کرده است که افراد سازمان، با حمله به بخش کارگری حزب جمهوری اسلامی در تهران، ۳ تن از اعضای آن از جمله یک مقام ارشد را به قتل رسانده اند. (۴)

۵۳۰

چهارمین روز از هفته جنگ، روز نبرد اقتصادی نام گذاری شده است. به همین مناسبت مهندس بهزاد نبوی وزیر صنایع سنگین در گفتگویی درباره این روز و فعالیت های وزارت صنایع سنگین اظهار داشت: «در جامعه ما اکنون مشکلی به عنوان کمبود تولید وجود دارد که البته این کمبود مربوط به کم کاری نیست، بلکه عمده ترین آن مربوط به کمبود مواد اولیه است.» وی همچنین گفت: «ما روز چهارم هفته جنگ را برای تولید بیشتر بسیج می شویم و این به آن مفهوم نیست که در روزهای دیگر بسیج نیستیم.» وی افزود: «اگر ما در این روز بتوانیم تولیدمان را پنج برابر کنیم ثابت می شود که دلیل کمبود تولید کم کاری نیست.» وی گفت: «بسیاری از کارخانجات هنگامی که می خواهند موادی را از آن بیرون ببرند کارگران از خروج آن جلوگیری می کنند. این نشان دهنده این مسئله است که کارگران نمی خواهند بیکار باشند و پول بگیرند.» مهندس بهزاد نبوی اضافه کرد: «خط

ص: ۵۱۷

۱-۱۵. همان، ص ۲.

۲-۱۶. همان، ص ۳.

۳-۱۷. سند شماره ۷۳۰۴۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۹ - اطلاعات، به ستاد مرکزی - اطلاعات،

۸/۶/۱۳۶۱

۴-۱۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۰، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵، لندن خبرگزاری رویترا،

۳/۷/۱۳۶۱

مشی ما در روز چهارم هفته جنگ برای ازدیاد تولید این است که کارخانجات حداقل تولیدشان را به حد تولید اسمی کارخانه برسانند و به همین نسبت امت حزب الله مصرف خود را کم کنند که به جهانیان ثابت کنیم امت ما هم می تواند تولیدشان را چند برابر کند و هم مصرفشان را نصف کنند.»

وزیر صنایع سنگین سپس در مورد کمک های این وزارتخانه به جنگ گفت: «وزارت صنایع سنگین یک وزارتخانه تازه تأسیس است، ولی کارخانجاتی که تحت پوشش این وزارتخانه هستند، در طول جنگ تحمیلی توانسته اند قطعات حساس نظامی را بسازند و حتی قطعات هواپیما و وسایل نظامی مدرن را ساخته اند و کلاً یک جهش و حرکت در تمام واحدهای تولیدی دیده شده است.»^(۱)

روزنامه جمهوری اسلامی نیز در گزارشی به این روز پرداخت و نوشت: «در چهارمین روز هفته جنگ تحمیلی که از سوی کمیته برگزاری مراسم این هفته، روز "جنگ اقتصادی علیه کفر جهانی" نام گذاری شده است، کارگران و کشاورزان ایثارگر سراسر کشورمان یک بار دیگر قدرت خلاقیت و ابتکار خود را به نمایش گذاشتند و نشان دادند که با کار و تولید بیشتر بدون چشم داشت مادی می توان در هر شرایطی اقتصاد کشور را حفظ کرده و با استفاده از امکانات داخلی، میهن اسلامی مان را به خود کفایی در امر کشاورزی و صنعتی برسانند. در روز چهارم هفته جنگ کارگران مشاغل در واحدهای تولیدی، صنعتی و خدمات سراسر کشور با افزایش ساعات کار، تولیدات خود را به حد تولید اسمی کارخانه رساندند و از یک روز تا یک هفته حقوق خود را نیر به جبهه، بازسازی مناطق جنگی و کمک به مهاجرین جنگ تحمیلی اختصاص دادند. گزارش خبرنگاران خبرگزاری جمهوری اسلامی حاکی است، در روز نبرد اقتصادی علیه کفر جهانی کارگران، کشاورزان و دست اندرکاران اقتصاد و صنعت کشور با افزایش میزان تولید در واحدهای صنعتی، بار دیگر نشان دادند که قادرند با قدرتی کم نظیر به مقابله باتوطئه های اقتصادی امریکای جهانخوار و هم پیمانانش پردازند و اهداف شوم آنان را نقش بر آب سازند.»

این روزنامه سپس گزارشی از استان های آذربایجان غربی، ایلام، تهران و سیستان و بلوچستان و شهرهای قزوین، رشت و دامغان در این باره درج کرده است.^(۲)

۵۳۱

سرهنگ معینی پور فرمانده نیروی هوایی جمهوری اسلامی، در مصاحبه ای اختصاصی با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره اقدامات مختلف این نیرو در بازسازی قطعات و امور فنی هواپیماها و ادوات فنی، برتری های تاکتیکی نیروی هوایی ایران بر عراق و بهره گیری عراق از هواپیماهای جدید، مطالبی را بیان کرد. وی گفت: «با تلاش شبانه روزی پرسنل این نیرو با کمک دیگر نهادها، پیشرفت های چشمگیری در رابطه با تعمیر قطعات

ص: ۵۱۸

هوایماها، سیستم های رادار، سیستم های موشکی، توپ های ضد هوایی و وسایل ارتباطی به دست آمده است. در حالی که در زمان حکومت طاغوت، مستشاران امریکایی به متخصصین و تکنیسین های ما اجازه نمی دادند که حتی به این تجهیزات دست بزنند. متخصصین نیروی هوایی همچنین موفق شده اند برخی از قطعاتی را که نیروی هوایی در تهیه آنها با مشکل روبه رو بود، خود بسازند.» وی اضافه کرد: «برخی از قطعات دارای سیستم های بسیار پیچیده ای هستند و ساختن آنها در داخل کشور محتاج به برنامه ریزی و مطالعات دقیق تری است که تحقیقات در این زمینه آغاز شده است، اما برای رسیدن به نتایج مطلوب، بدیهی است که باید زمان بیشتری به آن اختصاص داد.»

سرهنگ معینی پور در خصوص وضعیت فعلی نیروی هوایی رژیم عراق گفت: «پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیروی هوایی ایران در محدودیت های اقتصادی و نظامی قرار گرفت و این محدودیت ها، پس از تجاوز [عراق] به ایران از گذشته نیز بیشتر شد، در حالی که عراق از همان زمان از سوی شرق و غرب حمایت می شد و خصوصاً در یک سال گذشته، عراق با پشتیبانی ابرقدرت ها، فعالیت های زیادی در زمینه تجهیز کردن نیروی هوایی و پدافند هوایی خود انجام داده است. به طوری که در حال حاضر، پدافند بغداد، بصره و دیگر مراکز حساس عراق واقعاً ده برابر میزان مورد نیاز این شهرها است.» فرمانده نیروی هوایی تأکید کرد: «علی رغم تمام امکاناتی که در اختیار عراق قرار داده شده، نیروی هوایی ایران قادر است در هر زمانی که لازم باشد، وارد عمل شود و اهداف مورد نظر خود را به اجرا در آورد. خلبانان غیور ما در صحنه های مختلف هوایی، برتری واقعی خود را نشان داده و با عملیات [های] خود ارزش نوینی در تاریخ جنگ های هوایی به دست آورده اند. برای نمونه، در عملیات فتح المبین، عراق ۳۶ فروند از هوایماهای خود را از دست داد، در حالی که حتی یک فروند از جنگنده های ایران آسیب ندید. در عملیات بیت المقدس نیز بیش از ۶۲ فروند از هوایماهای عراق سرنگون شد و ما تنها ۴ فروند از هوایماهای خود را از دست دادیم که سقوط ۲ فروند از آنها نیز به دلیل بروز اشکالات فنی بود. این نسبت ها در تاریخ جنگ های هوایی دنیا بی سابقه است، چراکه در جنگ های هوایی نسبت طبیعی خسارات ۲ به ۳ است.»

سرهنگ معینی پور درباره هوایماهای میگ-۲۵ که به تازگی در اختیار رژیم عراق قرار داده شده است، گفت: «این هوایما که در دنیا شهرت خاصی پیدا کرده است، سرعتی نزدیک به سه برابر سرعت صوت دارد و ارتفاع پرواز آن حدود ۷۰ هزار پا می باشد، ولی همان طور که قبلاً نیز اعلام شد، در ۲۵ شهریور ۱۳۶۱، ما موفق شدیم یک فروند از این نوع هوایما را برای اولین بار در جهان، در نزدیکی جزیره خارک سرنگون کنیم. اینها، همه نشانه هایی از برتری واقعی نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران بر نیروی هوایی عراق است.» (۱)

ص: ۵۱۹

حجت الاسلام محمد علی صدوقی نماینده مردم یزد در مجلس شورای اسلامی به همراه مسئولین نهادها و ادارات استان یزد صبح امروز به حضور امام خمینی رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی رسید. در این دیدار آقای صدوقی گزارشی از وضعیت استان یزد به اطلاع امام رساند. (۱) سپس امام خمینی بیاناتی بدین شرح ایراد فرمودند:

«استان یزد چون همیشه با عقل و تدین اداره می شده است، مردم آن همواره متدین و طرفدار اسلام هستند و در انقلاب هم یزد مؤثر بوده است و من امیدوارم که یزد نمونه ای باشد برای سایر استان های کشور و همان طور که مردم آن متعهدند، متعهدتر باشند. امروز روزی است که همه ما باید کوشش کنیم تا نقشه ها و جنایات ابرقدرت ها و طرفداران داخلی آنها، که شکست خورده اند، را خنثی کنیم. رفتن آقای صدوقی، که شخصی متعهد و عاقل و فعال و از همه جهات انگشت شمار بوده، برای ما باعث کمبود است و ما امثال ایشان را کم داریم. خداوند ایشان را رحمت کند. البته بعد از آقای صدوقی، آقای خاتمی همه کارها را با کمک آقازاده صدوقی انجام می دهند، و من امیدوارم که آقایان قدر این نعمت را بدانند و با همکاری همه ارگان ها، مسائل حل شود و بدانید آنچه را که برای همیشه باقی می ماند خدمت به اسلام و احکام خداست و سایر چیزها از بین رفته و فانی می شوند. انشاء الله موفق باشید.» (۲)

آقای گرانمایه استاندار یزد به همراه مسئولین ادارات این استان، کشاورزان شهرستان ساری، جمعی از افراد تحت پوشش کمیته امداد امام در استان ایلام عصر امروز با مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر دیدار کردند. در این دیدار ابتدا استاندار یزد گزارشی از وضعیت استان بیان کرد، آنگاه نخست وزیر در سخنانی گفت: «اگر دولت بتواند خدمتگذاران خوبی برای شما یاران واقعی امام باشد، برای ما افتخار بزرگی است. این انقلاب با ایمان و شعارهای راسخ شما مردم ایثارگر و مقاوم روی پای خود ایستاده است.» نخست وزیر گفت: در جمهوری اسلامی دولتی به آن معنا که در کشورهای دیگر وجود دارد، مطرح نیست، بلکه این مردم هستند که نظام را نگهداشته اند و در مقابل شدائد و سختی ها ایستاده اند. دولت فقط یک نقش کوچک و هماهنگ کننده را به عهده دارد. در کشور ما دولتی خارج از اراده شما ملت مسلمان نخواهد بود و این ملت است که حکومت می کند و دولت خدمتگذار چنین ملتی است.» مهندس موسوی افزود: «با حملاتی که از سوی خارج و دشمنان به ما می شده، می بایست تا به حال جمهوری اسلامی از بین رفته باشد و این تنها مقاومت شما ملت ایثارگر و اعتقاد تک تک شماست که روی پای خود ایستاده است ... و درست همین جاست که این اعتقادات کمر امریکا را می شکنند. همین حاجی های ما رفتند به مکه با خودشان اسلحه برده اند؟ نه، با خودشان شعار الله اکبر برده اند. با خودشان اعتقاد به اسلام را برده اند. ولی می بینیم که تمام قدرت های منطقه از همین

۱- ۲۲. همان، ص ۱۲.

۲- ۲۳. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول،

الله اکبرهای اینها در جلوی مسجدالحرام می ترسند. آنها احساس می کنند که این سلاح برتر از هر اسلحه دیگر است و آن را در ایران تجربه کرده اند.» نخست وزیر در پایان افزود: «تا زمانی که این ایمان در ملت ما وجود داشته باشد و تا زمانی که در کشور ما صدای الله اکبر بلند باشد، و تا زمانی که در کشور مسئولین خود را متعهد برای خدمت به مستضعفین بدانند، انقلاب روی پای خود خواهد ایستاد.» (۱)

۵۳۴

اهمیت سیاسی برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد برای حکومت عراق، تأثیر تغییر محل برگزاری این کنفرانس در رفتار سیاسی و نظامی آن کشور و نقش عملیات های موفق نیروهای ایرانی در جلوگیری از برگزاری این کنفرانس در بغداد، مهم ترین محورسخنان علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، در دیدار با جمعی از پاسداران در پایگاه شهید بهشتی اهواز بود. به گزارش روزنامه کیهان، وزیر امور خارجه در بخشی از سخنان خود با اشاره به تاریخچه مبارزات ملت ایران تحت رهبری روحانیت، دلایل حمله عراق به ایران و تأثیر پیروزی رزمندگان اسلام در سیاست خارجی را یادآور شد. وی گفت: «عراق از سه، چهار سال قبل، تلاش کرد که کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد تشکیل شود و برای این منظور، صدام به برکت پول نفت ملت محروم عراق کمک های زیادی به برخی از کشورها کرد تا در [کنفرانس] هاوانا به تشکیل کنفرانس بعدی در بغداد رأی مثبت دهند و از آن زمان تا کنون، صدام صدها میلیون دلار خرج کرد تا این کنفرانس در بغداد تشکیل شود. اما با هر پیروزی که به برکت خون شهیدانمان در جبهه ها به دست آمد، وضع سیاسی صدام خراب شد، تا اینکه بالاخره با آزادسازی خرمشهر، مسئله تشکیل کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد ملغی شد.»

وی اضافه کرد: «همان هایی که رأی داده بودند که کنفرانس در بغداد تشکیل شود، حالا گفته اند که بغداد جای مناسبی نیست و کنفرانس غیرمتعهدها باید در دهلی نو برگزار شود.» دکتر ولایتی سپس به حرکت های دیوانه وار صدام در خلیج فارس اشاره کرد و گفت: «صدام چون زورش به رزمندگان ما نمی رسد، به حرکت های دیوانه وار متوسل می شود و کشتی های تجاری یونان و ترکیه - که هیچ ربطی به جنگ ندارد - را با موشک می زند و این یک نقصی است برای آدمی که می خواهد رئیس صد کشور غیرمتعهد بشود. ناگفته نماند که تغییر محل کنفرانس از بغداد به دهلی نو، در تاریخ [جنبش] غیرمتعهدها بی سابقه است.» وزیر امور خارجه خطاب به رزمندگان اسلام گفت: «امروز قاطعانه می گویم که این پیروزی سیاسی را مرهون تلاش های شما هستیم و اگر در یک مجمع بین المللی مانند سازمان ملل، [کنفرانس] غیرمتعهدها و یا جاهای دیگر محکم و قرص با مشت گره کرده حرف می زنیم، پشتیبانان تلاش های شما می باشد.» وی در ادامه سخنان خود گفت: «ما تقریباً تنها کشوری هستیم که بدون هرگونه ملاحظه سیاسی و بین المللی

ص: ۵۲۱

هرکجا که عمل سوء و یا خلافی صورت می گیرد، حرفمان را می زنیم.» وی گفت: «صدام رو به ضعف است و به همه وسایل متشبه می شود تا بلکه از چنگ شما نجات پیدا کند. اما ان شاءالله موفق نخواهد شد.»^(۱)

۵۳۵

به رغم ادعاهای عراق مبنی بر توقف صادرات نفتی ایران از جزیره خاک، روزانه نزدیک به دو میلیون بشکه نفت در شهریورماه از این جزیره صادر شده است. مهندس غرضی که به همراه دکتر نمازی وزیر اقتصاد و امور دارایی و مهندس هاشمی وزیر صنایع و معادن برای بررسی مسائل استان کهگیلویه و بویراحمد در شهر یاسوج به سر می برد،^(۲) در گفت و گویی با اعلام این مطلب گفت: با پایمردی کارکنان صنعت نفت در جزیره خارک توطئه های دشمن برهم خورد و ما توانستیم به ابرقدرت ها بفهمانیم که دولت جمهوری اسلامی ایران همیشه قادر خواهد بود امنیت خلیج فارس را به نفع خود حفظ کند.

سیدمحمد غرضی همچنین به افزایش نرخ بیمه نفت کش ها اشاره کرد و گفت: از مدت ها پیش برای به خطر انداختن امنیت خلیج فارس، توطئه هایی در جریان بود و شرکت های بیمه اعلام کردند، نرخ بیمه در خارک به میزان هفت درصد ترقی کرده است و این ضرری بود که خریداران نفت می باید متحمل می شدند. به منظور مبارزه با این توطئه، بلافاصله دولت جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد که کشتی های خریدار نفت را بیمه می کند و رسانه های خبری امپریالیستی اعلام کردند که بیمه ایران این اندازه اعتبار ندارد. به همین سبب، دولت جمهوری اسلامی ایران سیصد میلیون دلار در اختیار شرکت های بیمه برای تضمین بیمه خود قرار داد و این توطئه را نقش بر آب کرد.

وی درباره بازسازی تأسیسات نفتی گفت: به جز پالایشگاه آبادان بازسازی کلیه تأسیسات نفتی آسیب دیده از جنگ آغاز و در اغلب موارد به پایان رسیده است و در مجموع وضعیت تأسیسات و تجهیزات نفتی و مقدار تولید و ارسال آن، به صورت روزهای قبل از جنگ درآمده است.^(۳)

۵۳۶

سعید سخاوند دبیر اول سفارت ایران در ترکیه با شرکت در یک مصاحبه مطبوعاتی به مناسبت هفته جنگ به سؤالات خبرنگاران پاسخ داد. به نوشته شماره امروز روزنامه کیهان وی در این مصاحبه در سخنانی درباره جنگ تحمیلی اظهار داشت: «تجاوز صدام به خاک ایران و کشتن مردم بی دفاع و بی گناه و بمباران مناطق مسکونی شهرها و روستاها،

ص: ۵۲۲

۱- ۲۵. روزنامه کیهان، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۴.

۲- طبق مصوبه هیئت دولت، برای هر استان محروم سه وزیر تعیین شده است تا با سفر به آن استان مسائل و مشکلات استان را بررسی و در هیئت دولت مطرح کنند.

توطئه ای از سوی امپریالیست ها، صهیونیست ها و کشورهای مرتجع عرب منطقه برای سرنگون کردن نظام جمهوری اسلامی ایران بود که با حرکت و اهداف انقلابی و اسلامی خود ابرقدرت ها را در منطقه به خطر انداخته است.»

سخاوند افزود: «کمک های کشورهای مرتجع منطقه از جمله مصر به عراق، نشان دهنده وابستگی این کشور به امپریالیسم جهانی است، ولی هشیاری و مقاومت دولت و مردم ایران توطئه تجاوز را با شکست مواجه ساخت و اگر ابرقدرت ها و مرتجعین عرب تا به حال به صدام کمک نکرده بودند، جنگ خیلی زودتر با شکست صدام پایان یافته بود.» وی با اشاره به اینکه ادعای صلح طلبی صدام صرفاً مانوری به منظور برگزاری کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد بود، گفت: «جمهوری اسلامی ایران با تحقق شرایط عادلانه خود خواهان پایان یافتن جنگ می باشد و این کشور هیچ گونه چشمداشتی به خاک دیگران ندارد و در صورت عدم اجرای توطئه علیه انقلاب اسلامی خواهان همزیستی مسالمت آمیز با تمامی کشورهای همسایه خود است.» دبیر اول سفارت جمهوری اسلامی ایران در آنکارا سپس با اعلام این مطلب که جمهوری اسلامی ایران توانایی حفظ امنیت خلیج فارس و تنگه هرمز را دارد، اضافه کرد: «در صورتی که ابرقدرت ها مانع صدور نفت از خلیج فارس شوند و یا اشکالاتی برای امنیت تنگه هرمز به وجود آورند، جمهوری اسلامی ایران ساکت نخواهد نشست.» سخاوند در پایان سخنان خود به غرق شدن یک کشتی متعلق به ترکیه و کشته شدن ۳ تن از ملوانان آن در اثر تهاجم عراقی ها اشاره کرد و تأسف عمیق خود را از این واقعه ابراز داشت.^(۱)

۵۳۷

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با انتشار بیانیه ای درباره حمله دیروز نیروهای پلیس عربستان به صفوف حجاج تظاهر کننده ایرانی، با محکوم کردن ضرب و شتم و دستگیری تعدادی از حجاج ایرانی، اعلام کرد، جمهوری اسلامی ایران اعتقاد دارد که خانه خدا متعلق به همه مسلمان و سنگر و محور یورش هماهنگ مسلمان جهان بر پایگاه های استکبار جهانی است و بر همه مسلمان واجب است که در حریم قدس الهی با جهاد، ایثار، افشا و کسب وحدت نظر، جهت مقابله با دشمنان خدا آماده شوند. این بیانیه در پایان از دولت عربستان سعودی می خواهد تا با کاهش فشارها و تضییقات موجود بر حجاج، زمینه را برای برگزاری مراسم عبادی سیاسی حج مورد قبول خداوند متعال فراهم سازد.^(۲)

۵۳۸

خبرگزاری جمهوری اسلامی در یکی از نشریات خود - که در تیراژ محدود چاپ می شود - نوار صوتی یکی از جلسه های حزب بعث را که در آن صدام حسین، بسیاری از افراد حاضر را از مناصب حزبی خلع ید می کند، چاپ کرد. در این جلسه که نشان دهنده نوع مناسبات

ص: ۵۲۳

۱- ۲۷. روزنامه کیهان، ۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۲- ۲۸. همان، ص ۱۹.

قدرت در رده بالای حزب با شخص صدام است، صدام حسین پس از بیرون کردن افراد مورد نظر از سالن، سخنرانی کرد. در این جلسه، ابتدا صدام از افرادی که بنابه هر دلیلی آمادگی حضور در جبهه های جنگ را ندارند، خواست تا در سمت راست تالار بنشینند، سپس با یکی از این افراد که عضو فرماندهی منطقه بود، گفت و گوی کوتاهی انجام داد و خطاب به او گفت: «دو هفته پیش که حکم تو را امضا کردم، به خدا قسم نمی خواستم آن را امضا کنم. من تو را از زمانی که در زندان بودی می شناسم، حزب برای تو یک مسئله جنبی است.» صدام سپس به افرادی که در سمت راست تالار نشسته بودند، دستور داد که آنجا را ترک کنند و خطاب به آنها گفت: «همه از اینجا بروید بیرون، بروید به خانه هایتان، بروید.» در این لحظه وی به کسانی که می خواستند توضیح بدهند، اجازه نداد و دستور داد: «هرکسی که از سالن بیرون نمی رود، کتکش بزنید» و به عنوان آخرین کلام به آنها گفت: «حرف آخر مرا بشنوید، شما باید از اینجا بیرون بروید و از حزب هم اخراجید، به خدا قسم اگر شنیدم یکی از شما در گوشی با یک عراقی یا یک بعثی پچ پچ می کند، او را با دست خودم چهار تکه می کنم ... بروید بیرون، حرف مرا شنیدید، لعنت بر سبیل هایتان.» وی سپس شروع به سخنرانی کرد. اعلام نارضایتی از بی توجهی نیروهای رده بالای حزب بعث در جنگ، منوط کردن ارتقا در تشکیلات حزبی به حضور افراد در رده های مختلف نظامی، اذعان به ناسلامتی در سطوح بالای حزب بعث، تهدید افراد به مرگ در صورت فرار از جبهه و دستور به تسویه آن دسته از افرادی که از جنگ روی گردانی می کنند، از جمله محورهای اصلی سخنان صدام حسین در دیدار با فرماندهان عالی رتبه حزب بعث بود. (۱)(۲)

۵۳۹

نشریه عربی المجله چاپ لندن، در مقاله ای که مدعی است، اطلاعات آن را از یک مقام نظامی عراق به دست آورده است، با صراحت از وجود سلاح های شیمیایی در ارتش عراق خبر داد و امکان استفاده از این نوع سلاح را محتمل دانست. این مجله همچنین درباره اقدامات دفاعی در پدافند هوایی و نوع موانع مورد استفاده در عملیات آینده،

ص: ۵۲۴

۱- قسمت های مهم سخنرانی صدام در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- ۲۹. مأخذ ۱۸، صص ۴- ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۷/۱۳۶۱.

اطلاعاتی را ارائه کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی این نشریه نوشت: «المجله کسب اطلاع کرده است که عملیات نصب شبکه دفاع هوایی قوی جهت حفاظت از شهر بغداد به منظور تأمین امنیت محل کنفرانس سران عدم تعهد که قرار بود این ماه در بغداد برگزار شود، طرح ریزی شده و به اتمام رسیده است. از سوی دیگر، نیروهای عراقی به منظور حمایت و دفاع از شهرهای مرزی، ضمن ایجاد خاکریزهای طویل و ممتد، اقدام به حفر خندق‌های بزرگ در طول مرزها کرده‌اند و این خندق‌ها که مملو از آب شده، با عمقی که دارند می‌توانند بیش از یک تانک را در خود غرق کنند.»^۱ المجله در ادامه می‌افزاید: «عراق از سلاح‌های شیمیایی نیز برخوردار است، لیکن تاکنون از این سلاح‌ها استفاده نکرده است. در این زمینه، منابع نظامی عربی خاطرنشان ساخته‌اند که عراقی‌ها تاکنون از هیچ‌گونه سلاحی که قبلاً در جنگ‌های منطقه به کار نرفته، استفاده نکرده‌اند، ولی این به این معنی نخواهد بود که عراقی‌ها به منظور دفاع از سرزمین‌های خود، هر نوع سلاحی را که صلاح بدانند استفاده نخواهند کرد. در همین زمینه چندی پیش، مسئولین عراقی به طور ضمنی، به وجود یک سلاح استراتژیک و مهم در نزد عراق - که می‌تواند انبوه انسان‌ها را نابود کند - اشاره کردند.» المجله در قسمت دیگری از مقاله خود به نقل از یک مقام مسئول عراقی، می‌نویسد: «بعد از آنکه قرار شد کنفرانس جنبش غیرمتعهدها از بغداد به هند تغییر مکان یابد، ما هیچ‌گونه مشکل و مزیقه‌ای جهت بمباران هرگونه هدف حیاتی در ایران که قبلاً به خاطر افزایش حالت جنگی قبل از برگزاری کنفرانس در مورد آن نگران بودیم و در انجام آن تردید داشتیم، مواجه نیستیم و در حال حاضر پس از تغییر محل کنفرانس سران غیرمتعهدها، فرصتی برای عراقی‌ها به دست آمده که می‌توانند طی آن حساب‌های خود را با تهاجم ایران تسویه کنند و از آنجایی که این کنفرانس حداقل تا چهار ماه دیگر برگزار نخواهد شد، عراقی‌ها می‌خواهند این جنگ را تا قبل از فرارسیدن موعد برگزاری کنفرانس با پیروزی به پایان برسانند.»^(۱)

ضمیمه گزارش ۵۳۸

بخش‌هایی از سخنان صدام در دیدار با فرماندهان و مسئولان حزب بعث:

«آیا فقط روزنامه بخوانیم و برای مردم صحبت کنیم؟ یا اینکه روزنامه وسیله‌ای است برای تقویت اعتقادات حزبی تا مرد بعثی بتواند جامعه را تغییر دهد؟ ما چگونه می‌توانیم جامعه را تغییر دهیم درحالی که خود تغییر نکرده باشیم؟ بهترین شرایط تغییر برای رهبر است نه اعضا و هواداران، چون این حالت اولین بار است که روی می‌دهد، ما نمی‌توانیم از مردم بخواهیم شجاع و دلاور باشند، درحالی که رهبران‌شان شجاع نباشند. برخی از رفقا افراطی هستند و معتقدند که باید این حالت بر اعضا منطبق شود، چون هر که آماده دفاع از انقلاب و میهن نباشد و حاضر نباشد شهید شود، نمی‌تواند حزبی باشد. من برای آنها مثال آوردم و گفتم اگر من بزدل و ترسو

ص: ۵۲۵

بودم، شما می توانستید در همین وضع قوی و منسجم باشید، یا اینکه من می توانستم بر شما تأثیر بگذارم، بنابراین رفقا، باید بدانید که این حزب وسیله ای برای زندگی خاص اشخاص نیست، بلکه حزب راهی است برای فداکاری و زندگی بهتر مردم و امت.

... افرادی را که از حزب بیرون کردیم، افرادی هستند که به حزب ایمان ندارند، بلکه آنان خود را میهمان این میهن می دانند، ما هر اندازه به سطوح بالاتر برویم، خرابی را بیشتر مشاهده می کنیم و هرچه به سطوح پایین برویم خرابی کمتر می شود و هر اندازه به اعماق صفوف مردم برویم، صفا و اخلاص را بیشتر می بینیم. شما دیدید چقدر آدم از این تالار بیرون رفتند، وقتی ضرورت اقتضا کند، بعضی های زن [نیز] باید بجنگند و اگر نجنگند بعضی نیستند، اینها که رهبری گروه ها را به عهده دارند و بزدل هستند، چگونه می توانند دیگران را به شجاعت و فداکاری وادارند؟ بنابراین، ما باید برای رهبری اعضا، فرماندهانی [شجاع را] بگماریم تا انتظار داشته باشیم این اعضا شجاعت از خود نشان دهند. مرد، مرد است، اولین وظیفه مرد جنگیدن است. چون مرد بیش از زن می تواند دشواری ها را تحمل کند، من از مردم گله می کنم چگونه چنین افرادی را انتخاب می کنند. ما نمی توانیم یک مبارز و یا حتی یک هم وطن را از دست بدهیم، بعضی از رفقا در فرماندهی کل، برای اینکه من از تعداد شهدایمان متأثر می شوم، قبل از اینکه بگویند تعداد شهدای ما چقدر است، تعداد شهدای طرف مقابل را می گویند. آنها می دانند من از شنیدن خبر شهدا متأثر می شوم، من به آنها گفتم، اگر شما یک میلیون از آنها [را] در مقابل یک نفر از ما بکشید، کافی نیست، ... ما با خون خود هر یک از این هم وطنان را بزرگ کردیم تا اینکه عراقی شود و میهن دوست. ما ناراحتیم از اینکه پیشینیان مُردند و زندگی جدید را ندیدند، ما چگونه یک نفر را از دست بدهیم، ما چگونه دور کمر همه افراد مواد منفجره ببندیم و آنها را به جبهه بفرستیم.

... رفقا ببینید رفیق داریم که هنرمند، شاعر، موسیقی دان و نقاش است، ولی نمی تواند تیراندازی کند، به او می گوئیم رفیق به حزب از طریق هنر خدمت می کنی، ولی اگر شرایط اقتضا کند باید تفنگ در دست بگیری و در مرز بنشین و فرار نکنی، اگر فرار کردی، افرادی پشت سرت هستند که تو را می زنند و می کشند، او اگر بگوید من تیراندازی نمی دانم، می گوئیم، او را با تفنگ و تیراندازی آشنا کنند، اگر او امتناع کرد به او می گوئیم تو بعضی نیستی، از حزب خارج شو.

... من اگر نگران می شوم، نگرانی من از این افراد است. چون می ترسم روزی سرنوشتمان، سرنوشت سادات شود، این افراد عراق را به شیوه سادات سوق می دهند، آنها عراق را تسلیم می کنند، آنها می گویند ما چه کاری به استقلال داریم، کلید را به امریکا بده و بگذار ما با پول نفت کیف کنیم و گور پدر دنیا، اینها شما را شکست می دهند. مردان شجاع خیلی کم هستند، هر مردی که با شجاعت جنگید، عضو حزب شما به شمار می آید. این افراد فقط باید شش ماه آموزش حزبی ببینند تا عضو حزب بشوند، رفقا باید به لباس های خود برگردید (لباس نظامی) هنوز جنگ تمام نشده است، نگذارید ملت احساس سستی بکند، لباس خاکی لباس زیبایی است و شایسته مردان است. باید از شرایط سخت که بعضی اوقات با آن روبه رو می شوید بتوانید افراد بعضی و غیربعثی را بشناسید. رفقا، هر فرد حزبی که می خواهد از حزب خارج شود یا به درجه پایین تر تنزل کند، کار او را تسهیل کنید.» (۱)

۱- ۳۱. همان، صص ۴- ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳/۷/۱۳۶۱.

امروز قرارگاه مرکزی نجف مأموریت و محدوده عملیاتی هریک از یگان های عمل کننده در عملیات آینده (مسلم بن عقیل) را به فرماندهان این یگان ها ابلاغ کرد.

قرارگاه ظفر ۲، متشکل از تیپ ۳۱ عاشورا و تیپ ۴ از لشکر ۸۱ زرهی باختران، در جناح راست و شمالی ترین قسمت منطقه عملیات، مأموریت دارد از ارتفاع قوت قوله تا ارتفاع چم دام در شمال سلمان کشته را که شامل ارتفاعات قوت قوله، تینه بزرگ، تینه کوچک و چم دام است، تصرف کند.

قرارگاه ظفر ۱، مرکب از تیپ ۲۷ محمد رسول الله (ص) و تیپ مستقل ۵۵ هوآبرد شیراز، مأموریت دارد از ارتفاع سلمان کشته تا ارتفاع کله شوان را تصرف و تأمین کند. واگذاری بخش عمده ای از منطقه عملیاتی به تیپ ۲۷، به دلیل تجربه، قدرت، شناخت و آزمایش های موفقیت آمیزی بود که این تیپ در این منطقه داشت. (۱)

قرارگاه ظفر ۳، با در اختیار داشتن تیپ ۲۱ امام رضا (ع) مأموریت دارد در جناح چپ و جنوبی ترین قسمت منطقه عملیاتی گسترش یابد و روی ارتفاعات دروازه تا حیدک و سیدک مستقر شود.

تیپ ۱۸ جواد الائمه (ع) نیز به عنوان احتیاط کلی منطقه، در اختیار قرارگاه مرکزی نجف خواهد بود و در صورت نیاز در اختیار قرارگاه ظفر قرار می گیرد. (۲)

به دلیل آنکه نقطه رهایی هر کدام از واحدهای عمل کننده، نسبت به خطوط درگیری متفاوت است، قرارگاه نجف برای حفظ هماهنگی در شروع عملیات، مقرر می کند که با توجه به طولانی بودن مسافت گردان ۱۴۶ از تیپ مستقل ۵۵ هوآبرد، گردان های میثم، حمزه و حبیب از تیپ ۲۷ حضرت رسول (ص) و گردان شهید مدنی از تیپ ۳۱ عاشورا، از نقطه رهایی تا نقطه درگیری، این واحدها یک روز قبل در مناطق چم دام و چشمه مکی مستقر شوند تا بتوانند هم زمان با دیگر یگان ها وارد عمل شوند. (۳)

ص: ۵۲۸

۱- مأموریت جزء به جزء گردان های عملیاتی قرارگاه ظفر ۱ در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- ۱. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۲۶ تا ۳۰.

۳- ۲. همان، صص ۴۰ تا ۴۱.

همچنین امروز قرارگاه نجف پس از ابلاغ مأموریت یگان‌ها، برای هماهنگی و انسجام بیشتر یگان‌های عمل‌کننده، تشریح وظایف، دریافت گزارش‌ها و ارائه پیشنهادها، جلسه‌ای را با حضور مسئولان قرارگاه و مسئولان اطلاعات و عملیات تیپ‌های عمل‌کننده تشکیل داد.

در این جلسه ابتدا برادر حسینی مسئول اطلاعات و عملیات قرارگاه ظفر، ضمن ارائه آخرین نتایج شناسایی‌ها و تشریح رده‌های مختلف دفاعی دشمن، به یگان‌های عمل‌کننده توصیه کرد که از امشب برای ایجاد معبر در میدان‌های مین دشمن اقدام کنند. سپس مسئول اطلاعات و عملیات تیپ عاشورا با توضیحاتی درباره‌ی شناسایی‌های انجام‌شده از طرف این یگان، به وجود برخی حساسیت‌ها در منطقه و گذارشده به این تیپ اشاره کرد و گفت، به علت مین‌گذاری وسیع دشمن در تنه‌ها جاده موجود در منطقه، مانور تیپ عاشورا با مشکل روبه‌رو خواهد شد. بنابراین، یا باید جاده جدیدی احداث کرد و یا باید جاده مذکور را خیلی سریع پاک‌سازی کرد. در ادامه جلسه هریک از مسئولین واحد‌های اطلاعات و عملیات یگان‌ها درباره وضعیت دشمن در خط‌های خود توضیحاتی دادند و در پایان جلسه نیز مسئولان قرارگاه توضیحات و تذکراهایی مورد نیاز را بیان کردند.^(۱)

بر اساس اطلاعات به دست آمده از مدارک و کالک‌های دشمن و بنابر آخرین شناسایی‌های انجام‌شده در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل، استعداد دشمن در منطقه به این شرح است:

بخش عمده‌ای از منطقه عملیاتی در مأموریت لشکر ۱۲ از سپاه دوم عراق قرار دارد، طوری که تیپ ۳ گارد مرزی از لشکر ۲، تیپ ۴۱۲ مأمور به لشکر ۱۲، تیپ ۴۶ از لشکر ۱۲ و تیپ ۴۱۸ از لشکر ۸ مأمور به لشکر ۷ و همچنین گردان‌های ۱۵۵ از تیپ ۳ گارد مرزی و ۱۴ گروهان تکاور از لشکر ۱۲ در منطقه گسترش یافته و مأموریت حفاظت از خطوط مقدم را به عهده دارد. همچنین تیپ ۵۰ زرهی از لشکر ۱۲ و گردان تانک "ابن الحیثم" از تیپ ۴۶ در احتیاط کلی منطقه هستند. گفتنی است که لشکر ۱۲ دارای ۴۵۰۰ نفر جیش الشعبی است.^(۲)

۵۴۱

یک گروهی گشتی - رزمی از نیروهای ارتش جمهوری اسلامی ایران سحرگاه امروز در یک عملیات نفوذی در منطقه رضاآباد و زالوآب مهران به مواضع و استحکامات ارتش عراق در این مناطق حمله کردند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از ایلام، در این عملیات ۵۰ تن از نیروهای دشمن کشته شدند، ضمن آنکه یک خمپاره انداز ۸۱ میلیمتری، یک تانک، ۱۴ سنگر اجتماعی و دفاعی، ۳ سنگر آر.پی.جی. ۷، دو پست دیده‌بانی و یک سنگر تیربار کالیبر ۷۵ میلی‌متری بعهتی نیز منهدم شد.^(۳)

ص: ۵۲۹

۱-۳. سند شماره ۱/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۸/۶/۱۳۶۱ تا ۵/۷/۱۳۶۱، صص ۱۸۵ تا ۱۸۹.

- ۲-۴. سند شماره ۱۷۱۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات، اطلاعات عملیات تیپ عاشورا، ۹/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و- مأخذ ۱، صص ۵۷ و ۵۸ و ۶۳ تا ۶۵.
- ۳-۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

در ادامه حملات ارتش عراق به مناطق مسکونی ایران، امروز نیز مناطق مسکونی شهر آبادان زیر آتش شدید توپخانه ارتش عراق بود. در نتیجه این گلوله باران، ۴ تن شهید و ۷ نفر دیگر مجروح شدند. دو زن خانه دار و یک کودک سه ماهه از جمله مجروحان این جنایت بودند. بر اثر این حملات همچنین ۵ منزل مسکونی در منطقه فقیرنشین شهر آتش گرفت و به ۲ ساختمان دیگر خسارت هایی وارد آمد. (۱)

در ادامه تحرکات نیروهای تجزیه طلب در شمال غرب ایران، نیروهای مسلح غیرقانونی با اجرای کمین علیه نیروهای تأمین گردان ۱۰۱ پیاده هوابرد در منطقه میاندوآب، یک تن از نیروهای خودی را شهید، ۹ تن را زخمی و ۸ تن دیگر را گروگان گرفتند. در این درگیری دو خودرو متعلق به این نیروها منهدم شد. (۲)

همچنین بر اثر برخورد دو خودرو متعلق به ارتش و ژاندارمری با دو مینی که به دست نیروهای ضدانقلاب در نزدیکی پایگاه "چمیوقه" و پایگاه "شهری کند" بوکان کار گذاشته شده بود، علاوه بر وارد آمدن خسارت به این خودروها، یک تن از نیروهای خودی شهید و ۵ تن دیگر نیز مجروح شدند. (۳)

نیروهای ضدانقلاب در پیرانشهر نیز به یک جیب مجهز به تفنگ ۸۲ میلی متری، متعلق به تیپ شهدا، بین روستای "ویکولی" و "کوپر" در جنوب غربی مهاباد، حمله کردند. در نتیجه این حمله، خودرو مذکور آتش گرفت و دو سرنشین آن نیز گروگان گرفته شدند. سلاح های موجود در خودرو نیز به دست نیروهای مهاجم افتاد. (۴)

در پاسخ نیروهای مسلح ایران به شرارت های گروه های مسلح غیرقانونی، امروز در درگیری بین نیروهای سپاه پاسداران با این عناصر در "دره بلاغ"، ۱۰ نفر از آنها کشته و ۱۲ تن دیگر دستگیر شدند. از این افراد مقداری مهمات، ۶ اسلحه کلت و یک کامیون به دست آمد. (۵)

در عملیات دیگری، نیروهای سپاه و بسیج، روستاهای "سیاوان" و "سوسن آباد" در جنوب غربی سلماس را از عناصر حزب دمکرات پاکسازی کردند. در این عملیات یک تن از نیروهای خودی مجروح شد. (۶)

همچنین امروز در منطقه تکاب، یکی از سران حزب دمکرات در حالی که یک اسلحه سبک و یک خمپاره انداز ۶۰ میلی متری به همراه داشت، خود را به سپاه پاسداران تکاب تسلیم کرد. (۷)

- ۲-۷. سند شماره ۵۴۳۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی، واحد طرح و برنامه، ۱۵/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۸. همان؛ و- سند شماره ۶۳۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷ (اطلاعات)، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۸/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۹. سند شماره ۶۷۲۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به ستاد مرکزی، مرکز فرماندهی، ۶/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۱۰. سند شماره ۱۷۱۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی شماره ۳۸، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات (اطلاعات عملیات)، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۶-۱۱. همان.
- ۷-۱۲. سند شماره ۶۷۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) (واحد طرح و برنامه عملیات)، به ستاد مرکزی (مرکزی فرماندهی)، ۸/۷/۱۳۶۱.

امروز سه بمب نسبتاً قوی شهر فرانکفورت آلمان غربی را لرزاند. این بمب ها به ترتیب در نزدیکی ایستگاه راه آهن، دفتر سازمان توریستی آلمان و مقابل شرکت هواپیمایی اردن در فرانکفورت منفجر شدند. در نتیجه این بمب گذاری ها، یک تن کشته و یک نفر دیگر مجروح شد. پلیس آلمان اعلام کرد: احتمالاً این انفجارها به مناسبت آغاز سومین سال جنگ ایران و عراق انجام شده و شاید هدف بمب گذاران دفتر هواپیمایی ایران بوده است که در نزدیکی ایستگاه راه آهن فرانکفورت قرار دارد. (۱)

دو موتور سوار مسلح در ساعت ۱۵:۲۰، در همدان به دو پاسدار سپاه، حمله کردند. در نتیجه این حمله یک تن از پاسداران شهید و یک نفر دیگر مجروح شد. (۲)

امروز نیز ۵ تن از عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق در رامسر (۳) و ۴ تن دیگر نیز در تهران دستگیر شدند. (۴) همچنین یک خانه تیمی سازمان چریک های فدایی خلق در بندر ترکمن کشف و ۲ نفر دستگیر شدند و مقداری اسناد و نشریات درون گروهی نیز به دست آمد. (۵)

حجت الاسلام موسوی تبریزی دادستان کل انقلاب اسلامی، از فعالیت نیروهای سپاه، کمیته، شهربانی و دادستانی در مقابله با اقدامات تروریستی و تأمین امنیت شهروندان تمجید کرد. وی گفت: در دو هفته اخیر با زحمات سپاه، کمیته ها، شهربانی و دادستانی بیشتر افرادی که در ترورها شرکت داشته اند، دستگیر و تحویل مقامات قضایی شده اند. وی افزود: برخی از دستگیر شدگان در ترور ۱۶ تا ۱۹ نفر شرکت داشتند که با آنان بر اساس حقوق اسلامی رفتار خواهد شد. (۶)

امام خمینی امروز در پاسخ به تلگراف های تبریک شیخ زاید بن سلطان آل نهیان، رئیس دولت امارات، رشید بن سعید آل مکتوم نائب رئیس دولت امارات و امیر دبی، شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی امیر قطر، علی ناصر محمد رئیس جمهور و دبیر کل حزب سوسیالیست یمن جنوبی و مأمون عبدالقیوم رئیس جمهور مالدیو، به مناسبت عید قربان، پس از تبریک متقابل، به جنایات اسرائیل در لبنان و کشتار مسلمانان آن کشور اشاره کردند و گفتند:

«تأسف بارتر آنکه بسیاری از سران کشورهای اسلامی به جای مقابله با این اعمال وحشیانه و جلوگیری از این کشتار بی رحمانه، به عاملین این جنایت یعنی اسرائیل غاصب، دستمزد داده و او را به رسمیت می شناسند و به جای قطع رابطه با عامل اصلی یعنی امریکای جهان خوار، هر روز روابط خود را با او محکم تر و گسترده تر می کنند و گذشته از اینکه خود

-
- ۱-۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۲، ۶/۷/۱۳۶۱، ص ۷، فرانکفورت - خبرگزاری فرانسه، ۵/۷/۱۳۶۱.
- ۲-۱۴. سند شماره ۶۷۲۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷، به ستاد مرکزی سپاه، مرکز فرماندهی، ۷/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۱۵. سند شماره ۱۱۳۱۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه شماره ۱۴۸ - ۳، واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۴-۱۶. مأخذ ۱۳، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۱۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۶-۱۸. مأخذ ۵، ص ۲.

در سکوت مرگباری فرورفته اند، حتی از شنیدن شعار مرگ بر اسرائیل و مرگ بر امریکا واهمه داشته و به شدت از آن جلوگیری می کنند. فانالله و انا الیه راجعون و سيعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون.»(۱)

۵۴۹

آیت الله سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع، صبح امروز به همراه سرهنگ صیاد شیرازی برای بازدید از جبهه های غرب به سرپل ذهاب سفر کرد و مواضع و استحکامات رزمندگان را مورد بازدید قرار داد. رئیس جمهور سپس در یکی از قرارگاه های نظامی حضور یافت و در جمع گروهی از رزمندگان سخنرانی کرد. آیت الله خامنه ای با اشاره به همراهی و همدلی مردم با رزمندگان گفت: «با همیاری و همکاری ملت و نیروهای رزمنده ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سایر نیروها هیچ دشمنی در مقابل این ملت امکان پایداری ندارد. ... شما دشمن را نه تنها از سرزمین های خود بیرون خواهید راند، همچنان که تا کنون از مهم ترین و بیشترین نقاط بیرون رانده اید، بلکه دست تجاوز و دشمنی او را انشاءالله برای همیشه قطع خواهید کرد.»

رئیس شورای عالی دفاع با تأکید بر آمادگی رزمی تمامی مردم جهت مقابله با هرگونه توطئه گفت: «ما جنگ افروز نیستیم، ولی در مقابل جنگ افروزان بی تفاوت نخواهیم بود. به اعتقاد ما نیروی ایمان و روحیه و اطمینان به خدا و لطف او تعیین کننده است، نه سلاح های به ظاهر پیچیده و غیر قابل تصرف. ... روحیه ما سرشار از ایمان به خداست و در مقابل یک چنین روحیه ای هیچ سلاحی کارآیی ندارد. ... رزمندگان ما امروز آماده اند که دشمن متجاوز را که به حقوق حقه ما تجاوز کرده تنبیه کنند. اگر ما تا کنون در حرکت نهایی به خاطر احترام به تلاش هایی که جهت تحقق حقوقمان در جریان بوده است عجله نکرده ایم این به معنای آن نیست که همواره در انتظار و صبر و سکوت خواهیم نشست. ما قدم آخر را برخواهیم داشت و دشمن را از تجاوز خود پشیمان خواهیم کرد.»

رئیس جمهور افزود: «حامیان جهانی و بزرگ دشمن متجاوز ما باید بدانند که ما همواره در مقابل توطئه آنها به منظور نگهداشتن ما در حالت نه جنگ نه صلح صبر نخواهیم کرد. زیرا این حق ما است و باید از خود و حقوقمان دفاع کنیم. اگر امروز از حقوق خود دفاع نکنیم و دشمن را

ص: ۵۳۲

۱- ۱۹. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی(س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، صص ۸ تا ۱۲.

سرجایش نشانیم، تاریخ و این ملت بر ما نخواهند بخشید. ... سراسر جبهه ها از شمال تا جنوب و از هر نقطه ای که دشمن از آنجا حمله کرده است، برای ما میدان نبرد و کارزار خواهد بود و ما از هر نقطه ای که اراده کنیم وارد شده و دشمن را سرکوب خواهیم کرد.»

رئیس شورای عالی دفاع همچنین در گفت و گویی با اشاره به مواضع جدید دشمن در نقاط استراتژیک و ارتفاعات در خاک ایران گفت: «دشمن باید از بلندی های استراتژیک و سرزمین های اسلامیمان بیرون رانده شود. البته نفت شهر نیز هنوز در اشغال دشمن است که باید بازپس گرفته شود. تمام حرکت ما بازپس گیری سرزمین های اشغالی خود نیست، بلکه در این جنگ حقوق بسیاری از ما تزییع شده که باید آن را از دشمن بگیریم و چون این دشمن تنها حرف زور را می فهمد - که اگر غیر از این بود ما مجبور نبودیم با زیان زور با او طرف شویم - ما با زور و قدرت ایمان سپاهیان اسلام حقوق خود را از دشمن می گیریم.»^(۱)

۵۵۰

میرحسین موسوی نخست وزیر ایران، امروز با امام خمینی رهبر جمهوری اسلامی دیدار و گفت و گو کرد. وی درباره مسائل مطرح شده در این دیدار و همچنین چشم انداز تغییرات استراتژیک در حکومت عراق مطالبی بیان کرد. نخست وزیر گفت: «در حضور حضرت امام، مسائل و گزارش های کشور را عرض کردم و شرایط اقتصادی فعلی و خنثی شدن توطئه های رژیم صدام که با همکاری امریکا به منظور فلج کردن بنادر جنوبی کشور صورت می گرفت و تحرکی که دولت در این زمینه جهت خنثی کردن توطئه ها داشته است و همچنین اسلامی کردن قوانین و اقداماتی که از سوی دولت در این مورد انجام گرفته است را تشریح کردم و حضرت امام نیز در این رابطه رهنمودهایی فرمودند.» موسوی افزود: «خدمت امام عرض شد که دولت برای پیشبرد و حل این مسائل تمام سعی خود را به کار خواهد برد و انشاءالله ما به زودی شاهد حرکت هایی از طرف دولت خواهیم بود.» مهندس موسوی درباره ارسال پیام تبریک صدام به امین جمیل به مناسبت انتصاب وی به ریاست جمهوری لبنان گفت: «این مسئله نشان دهنده همدستی واقعی رژیم فالانژ [لبنان]، امریکا، اسرائیل و رژیم صدام است که به این صورت جلوه گر می شود.» وی ادامه داد: «رژیم صهیونیستی در حال حاضر بیش از پیش رسوا شده است. دو سال قبل صدام شعارهای رادیکال و چپ می داد و ظاهراً سیاست های ضد امریکایی از خود بروز می داد، ولی هر روز که از جنگ و شرایط به وجود آمده توسط انقلاب اسلامی می گذرد، چهره رژیم بعثی هر چه بیشتر مشخص می شود.» نخست وزیر افزود: «خرید شش هواپیمای تدارکاتی امریکایی از سوی عراق و پیوندهای عمیقی که بین صدام و حسنی مبارک به وجود آمده و همچنین روابط نزدیک صدام با اردن و دیگر کشورهای ارتجاعی و اضافه شدن همدستی صدام و امین جمیل که از دل فالانژها برخاسته، نشان دهنده چهره واقعی رژیم بعث عراق است.»

ص: ۵۳۳

مهندس موسوی درباره انعکاس جهانی واکنش‌ها در برابر جنایت صهیونیست‌ها در لبنان گفت: «یکی از بزرگ‌ترین خصوصیات انقلاب اسلامی نقش افشاگرانه آن بوده است. ماهیت اصالت دادن به ملت‌ها، این نقش افشاگرانه را نیز در مقابل آنها ایفا کرده ایم و طبعاً این مسئله موجب به وجود آمدن آگاهی گسترده‌ای در میان ملت‌ها شده است و روی بافت حکومت‌ها در جهان اسلام اثر خواهد گذاشت.» نخست‌وزیر افزود: «ما نیرومندترین اهرمی که در دست داریم، همین میل و اراده مستضعفین جامعه به انقلاب اسلامی است.» نخست‌وزیر درباره ورود هیئت به ریاست احمد سکوت‌توره به ایران جهت بررسی جنگ تحمیلی گفت: «ما مکرراً شرایط خود را اعلام کرده ایم و احمد سکوت‌توره - که از رهبران موجه و خوب آفریقایی است - به ایران می‌آید تا واقعیت‌های تازه‌ای را در منطقه ببیند. ما نیز همانند گذشته حرف‌ها و شرایط خود را که از ملت مسلمان ایران پنهان نیست، خواهیم گفت.» (۱)

۵۵۱

مهندس میرحسین موسوی نخست‌وزیر ایران، امروز با انتشار پیامی به مناسبت آخرین روز از هفته جنگ - که روز بازسازی نام‌گذاری شده است - با اشاره به روش‌های ضدانسانی و ضداسلامی و مغایر با همه معاهدات بین‌المللی نیروهای عراق در تخریب و انهدام اماکن شهرها و روستاهای مرزی کشورمان - که در نتیجه آن سرپناه‌های مردم مسلمان و مستضعف، کودکانستان‌ها، دبستان‌ها، بیمارستان‌ها و هر آنچه نشان از آبادی و آبادانی داشت - نابود شده و بسیاری از مردم کشورمان آواره شده‌اند، ضمن تشکر از کمک‌های بی‌دریغ مردم در بازسازی قسمتی از این ویرانی‌ها، از آنان خواست در وضعیت کنونی که رزمندگان اسلام، نیروهای متجاوز را از شهرها و روستاهای کشورمان عقب‌رانده‌اند، دولت را در بازسازی هرچه سریع‌تر این مناطق و آماده ساختن آن برای بازگشت هرچه زودتر آوارگان، یاری کنند. (۲)

۵۵۲

محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مصاحبه‌ای اختصاصی با روزنامه جمهوری اسلامی به مناسبت هفته جنگ گفت: «ما در حال حاضر مشغول طراحی عملیات جدیدی در بیرون از مرزها هستیم.» فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با بیان اهداف عراق از تجاوز به خاک ایران، استراتژی هجومی عراق را در سه محور عملیاتی توضیح داد. وی سپس به اقدامات نیروهای خودی از آغاز تهاجم عراق تا زمان حاضر اشاره کرد و شرایط یک نبرد مطلوب را برشمرد. وی در پایان، ادامه نبرد برای دستیابی به اهداف جمهوری اسلامی را اجتناب‌ناپذیر خواند و بر تداوم عملیات‌های خودی تأکید کرد. در ادامه گزیده‌ای از این مصاحبه درج می‌شود.

ص: ۵۳۴

۱- ۲۱. روزنامه کیهان، ۴/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- ۲۲. مأخذ ۲۰، ص ۲.

«رژیم بعثی عراق به تحریک امریکا و با پشتیبانی کشورهای مرتجع منطقه، به زعم خودشان، برای زدن یک ضربه کاری و تعیین کننده - که ما را از خط اسلام و استقلال طلبی به خط سازش با امریکا و غرب برسانند - حمله را آغاز کرد. عراق سه جبهه کلی با ما به وجود آورد. جبهه ضدانقلاب در بالا [شمال غرب ایران]، جبهه دفاعی در وسط [مناطق میانی نبرد] و جبهه تهاجمی در پایین [جنوب کشور]. جبهه ضدانقلاب که شامل حزب دمکرات و کومه له و سایر نیروهای دیگر بود، مأموریت داشتند که تنها به کارهای تخریب و ضربه زدن به انقلاب دست بزنند و از ورود نیروهای ما به مرزهای شهرهای آذربایجان غربی از جمله پیرانشهر و سردشت و بانه و مرزی که تا شمال مریوان بود، جلوگیری کنند، تا اگر ما می توانستیم در آنجا کاری علیه عراق انجام دهیم، راه ما را سد کنند. جبهه میانی که از قصر شیرین شروع می شد، تا تنگه جزابه [ادامه می یافت]، یک جبهه دفاعی بود، که از رفتن ما به سوی بغداد و به سوی محور شمالی - جنوبی عراق جلوگیری بشود. جبهه تهاجمی عراق از تنگه جزابه تا شلمچه بود و هدف آن اشغال اهواز مرکز اداری خوزستان و خرمشهر و آبادان مرکز اداری نفت کشور بود. این تهاجم گسترده را که عراق با ۱۵ لشکر و ۹۰ تیپ مستقل شروع کرد، با توکل به خدا و ایمان ملتمان و همچنین به کمک موانع طبیعی خدادادی از جمله رودخانه کارون و رودخانه کرخه [متوقف کردیم و] دشمن تا یک مرحله ای تثبیت شد و بعد عملیات چریکی را آغاز کردیم. ابتدا، فکر می کردیم که عملیات چریکی را هم ادامه دهیم، اما بعد از مدتی متوجه شدیم که عملیات چریکی دامنه اش خیلی گسترده است و خیلی هم طول می کشد و چون ما کارهای زیادی در انقلاب داریم، می بایستی مسئله را سریع تر حل کنیم. در این رابطه، غیر از ما، برادرانی که به طور کلاسیک فکر می کردند، طرح های کلاسیک ارائه کردند. بنی صدر هم اصرار داشت که این طرح های کلاسیک بایستی پیاده شود. سه حمله به اصطلاح کلاسیک که انجام گرفت در محور دزفول، هویزه و محور جاده آبادان - ماهشهر. هر یک از این عملیات ها با شکست مواجه شد و واقعاً هیچ کاری انجام نشد. بعد از اینها [ناکامی در عملیات کلاسیک] ما عملیات چریکی را گسترش دادیم و در نزدیک به ۲۰ عملیات متوسط از ۵۰ اسیر تا ۱۶۰ اسیر از دشمن گرفتیم که هر سه الی چهار هفته یک بار در جنوب انجام دادیم و مهم ترین آن عملیات فرمانده کل قوا بود که بسیار عملیات تعیین کننده ای بود. این عملیات باعث شد عراق که تا جاده آبادان - ماهشهر پیش رفته بود

و می خواست از بهمنشیر عبور کند و در آنجا مانده بود، کلیه مناطق اشغالی را تا بالای جاده آبادان - ماهشهر تخلیه کرد و ۸ الی ۹ کیلومتر عقب نشینی نمود. بعد از این، با همت برادرانمان از جمله شهید کلاهدوز و سایر برادرانی که به شهادت رسیدند و با تجربه ای که از عملیات چریکی و عملیات محدود گرفته بودیم، طرح عملیات گسترده را پیاده کردیم و تقریباً می توان گفت که در سال اول جنگ، کار ما تثبیت دشمن [با انجام] عملیات چریکی و عملیات محدود و نتیجه گیری از عملیات کلاسیک بود. یعنی ما در سال اول جنگ، تمرین کردیم که چگونه با دشمن بجنگیم. سال دوم جنگ را در حالی شروع کردیم که دقیقاً متوجه شده بودیم که بایستی چه کار کرد. سال دوم جنگ را با یک سری عملیات های پی در پی و گسترده حزب الهی در داخل خاک خودمان به نتیجه و ثمر رساندیم. در این عملیات [ها] به تجربه برایمان ضعف ها، قوت ها و خصوصیات دشمن روشن شد و بر این اساس سعی کردیم استراتژی تهاجمی خودمان را شکل و قوت بدهیم و تکامل ببخشیم. الان هم که در مرحله جدیدی از کل این روند تکاملی جنگ هستیم، به این نتیجه رسیده ایم که باز هم عملیات را در بیرون از مرزهایمان با یک تجارب جدیدی ادامه بدهیم و امیدواریم که در سال سوم جنگ، ملت ما شاهد پیروزی هایی بزرگ و دستاوردهایی با کیفیت بالا از روند جمع بندی و تجارب جنگی باشند که بچههایشان در جبهه های جنگ با توکل بر خدا و ایمان و خصوصیات که داشته اند، انجام داده اند. ما الان در مقطع فعلی در حال طراحی عملیات جدیدی در بیرون مرزها هستیم.»

«ما راهی غیر از ادامه جنگ نداریم، ابرقدرت ها بسیج شده اند تا با ما برخورد کنند و ما هم باید از خود، ملت و اسلامان دفاع کنیم و راهی هم غیر از دفاع نداریم، اصلاً زندگی ما دفاع است، در ادامه جنگ همان طور که تا به حال تجارب خوبی کسب کرده ایم و پیروزی های خوبی را به دست آورده ایم، با همان خلوصی که قبلاً به مردم می گفتیم که ما امیدواریم که جنگ را حل کنیم و مردم هم دیدند که نیروهای حزب الله وقتی وارد صحنه شدند، خیلی خوب توانستند تمام توان خود را در طبق اخلاص گذاشته و مسائل را به پیش ببرند. الان هم خالصانه به مردم می گوئیم که این مرحله جدید، اگرچه یک مقداری عملیات طولانی باشد، اما پیامدها، اثرات و بهره هایی که دارد، انشاءالله قطعاً ده ها برابر از سال دوم جنگ بالاتر خواهد بود.»^(۱)

۵۵۳

احمد عزیزی قائم مقام وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در مصاحبه ای اختصاصی با روزنامه کیهان نظرات خود را درباره تأثیر جنگ در شناخت کشورها و چگونگی روابط حال و آینده ایران با آنها تشریح کرد. عزیزی با برشمردن اهداف کلی جمهوری اسلامی در سیاست خارجی درباره تأثیر جنگ بر سیاست خارجی ایران گفت: این جنگ همدستی

ص: ۵۳۶

شرق و غرب را برای مستضعفین جهان به عیان مشخص کرد و ثابت شد که اگر کشوری در پی خودکفایی و استقلال و عدم وابستگی به یکی از این دو قطب باشد، مورد تهاجم هردوی آنها قرار خواهد گرفت. از طرفی توانستیم انقلاب اسلامی را به جهان معرفی کنیم. وی همچنین تفکیک دشمنان و دوستان انقلاب را اثر مهم دیگر جنگ دانست. قائم مقام وزارت امور خارجه دربارهٔ پایان جنگ نیز گفت: پایان جنگ بدون مجازات متجاوز، پاداش دادن به تجاوزگر و فراهم ساختن زمینه برای تجاوزات بعدی است. عزیزی با اشاره به اینکه تا کنون هم شرق و هم غرب برای سرنگون کردن نظام جمهوری اسلامی با تمام توان از عراق در جنگ علیه ایران حمایت کرده اند، به تلاش های میانجی گرانه در جنگ اشاره کرده و افزود: این تلاش ها هنوز هم وجود دارد، ولی کمتر به خواسته های ما توجه می شود. آنها فقط می خواهند جنگ تمام شود و تمام شدن جنگ بدون تعیین دقیق متجاوز، یعنی پاداش دادن به متجاوز که برای ما قابل قبول نیست و تا زمانی که پاسخ مشخص و دقیقی به خواسته های ایران داده نشود، عملیات های ایران همچنان ادامه خواهد داشت. وی در پایان دربارهٔ تاثیر نتایج کنفرانس فاس و وضع لبنان در جبهه ها گفت: رزمندگان ما بیش از هر زمان دیگری ضرورت مبارزه با صدام و آزاد کردن مردم عراق را حس می کنند، چرا که آنها می دانند باید از این طریق مبارزه خود را علیه رژیم اسرائیل و مجریان سیاست های صهیونیستی در خاورمیانه ادامه دهند. (۱)(۲)

۵۵۴

صبح زنگنه سخن گوی هیئت ایرانی شرکت کننده در کنفرانس بین المجالس - که در رم برگزار شد - در توقف این هیئت در سوریه، در راه بازگشت به ایران، درباره اقدامات این هیئت با نمایندگی روزنامه کیهان در دمشق گفت و گو کرد. وی گفت: «هیئت در تصویب پیش نویس نهایی قطعنامهٔ کنفرانس، به ویژه مسئلهٔ لبنان، قدم عمده ای برداشت. ایران امسال عضو کمیتهٔ تهیهٔ طرح پیش نویس معرفی و در آن کمیته شرکت کرد و به صورت پیشتاز در آن کمیته نسبت به قضایای لبنان و برخورد با صهیونیست ها عمل کرد، به نحوی که نمایندگان امریکا و رژیم صهیونیستی از کمیتهٔ تهیهٔ پیش نویس خارج و به شدت عصبانی و ناراحت شدند. از طرف دیگر، در فعالیت های جنبی کنفرانس، تماس با نمایندگان کشورهای دوست و بی طرف به صورت گسترده تری نسبت به سال گذشته انجام شد و با ترتیب دادن یک پذیرایی ساده و دعوت از هیئت های دوست، برادر و بی طرف و بیان پیشرفت های انقلاب و رسوا کردن توطئه هایی که بر ضد انقلاب صورت می گیرد، موقعیت و مواضع جمهوری اسلامی ایران را تشریح کردیم. یکی دیگر از کارهای موفق هیئت این بود

ص: ۵۳۷

-
- ۱- متن کامل مصاحبه روزنامه کیهان با احمد عزیزی قائم مقام وزارت خارجه در ضمیمه این گزارش آمده است.
 - ۲- ۲۴. مأخذ ۲۱، ویژه نامه هفتهٔ جنگ، ص ۶.

که کنفرانس های مطبوعاتی [برگزار کرد] و به بیان حقایق و واقعیت های امروز جهان دست زد و ملاقات های متعددی با وزرا و مسئولین ایتالیایی و همچنین رؤسای کمیسیون های مختلف پارلمان ایتالیا و رئیس مجلس سنا و پارلمان آن کشور انجام داد. همچنین ملاقات و گفت و گو با شخصیت های معروف و طرفدار انقلاب، استادان دانشگاه ها، خبرنگاران دوست و بی طرف و دانشجویان مسلمان عرب و ایرانی، بخش های دیگری از فعالیت های ما بوده است.

... متأسفانه بعضی از کشورها سعی کردند خطی را که ما مطرح کردیم، آن را ملایم تر کنند، تا بیشتر رأی بیاورد، ولی در واقع اصل و اندیشه این قطعنامه از طرف ایران بوده است. قطعنامه مربوط به لبنان را به این شکل مطرح کردند که از امریکا خواسته می شود، از حق و توی خود به نفع اسرائیل استفاده نکند و کمک های اقتصادی، سیاسی و نظامی خود را به اسرائیل قطع کند، اما ما اصرار داشتیم که به امریکا فشار بیاوریم و از او درخواست نکنیم. درباره قطعنامه جنگ تحمیلی در واقع، یک جو سیاسی خاصی وجود داشت. این جو سیاسی، پیچیده و متشکل از چند عنصر اصلی بود. جو بیشتر معطوف به تهاجم صهیونیست ها به لبنان و قتل عام مردم بی گناه در غرب بیروت بود و حمله اسرائیل به لبنان دارای تازگی خاصی بود. تجاوز صهیونیست ها در واقع پیشامدهای سیاسی جهان را پوشاند و ما برای همه توضیح دادیم که مسئله مهم امروز برای ما، مسئله لبنان و فلسطینی هاست. در جنگ دوساله ملت ما می تواند و قدرت آن را دارد که تجاوز را دفع کند. البته با جوی که در کنفرانس حاکم بود، قطعنامه ما در مورد جنگ تحمیلی مطرح نشد. قطعنامه استرالیا مطرح و تقدیم شد. این قطعنامه، همان قطعنامه سازمان ملل بود. ما در برابر قطعنامه کنفرانس به عنوان محور کار این کنفرانس مخالف بودیم.»^(۱)

۵۵۵

خط آهن اهواز - خرمشهر بازسازی و آماده بهره برداری شد. روزنامه کیهان در این باره نوشت: «کار بازسازی خط آهن اهواز - خرمشهر که در جریان جنگ تحمیلی از کیلومتر ۲۵ اهواز تا خرمشهر به کلی تخریب شده بود، پس از حدود ۱۰۶ روز فعالیت پیگیر و شبانه روزی ایثارگران جهاد سازندگی پایان یافت و آماده بهره برداری شد. برادر احمدی مسئول هماهنگ کننده ستاد بازسازی راه آهن اهواز - خرمشهر در گفت و گویی اختصاصی با خبرگزاری جمهوری اسلامی، مرکز اهواز، ضمن اعلام این مطلب از کمک های بانک ماشین آلات خوزستان و کمیته اسلامی سندیکای کامیون داران اهواز که با در اختیار گذاردن ماشین های کمپرسی و راننده، جهادگران راه آهن را در حمل ۲۰۰ هزار متر مکعب سنگ مخصوص خط، یاری داده اند، قدردانی کرد.

یادآوری می شود کارهای جنبی خط آهن از قبیل احداث مجدد ایستگاه های بین راه و واحدهای مسکونی و اداری طول خط اهواز - خرمشهر در دست اجرا است.»^(۲)

ص: ۵۳۸

۱- ۲۵. مأخذ ۲۰، ص ۲۰.

۲- ۲۶. مأخذ ۲۱، ص ۲.

صدام رئیس جمهور عراق و سعدون حمادی وزیر خارجه این کشور در مصاحبه های جداگانه ای ایران را تهدید به افزایش فشار از طرف کشورهای عربی کردند. صدام رئیس جمهور عراق، در مصاحبه ای مطبوعاتی با گروهی از خبرنگاران انگلیسی که دولت عراق آنان را اختصاصاً برای این مصاحبه دعوت کرده بود، ایران را تهدید کرد که چنانچه جنگ را خاتمه ندهد، با همه اعراب روبه رو خواهد شد. گزارش رادیو بی.بی.سی در این باره چنین است: «پرزیدنت صدام حسین بیش از دو ساعت به سؤالات مختلف خبرنگاران پاسخ داد. وی در مورد احتمال خاتمه جنگ ایران و عراق اظهار داشت که این مسئله بر کسی پوشیده نیست که الجزایر هنوز هم سعی دارد بین دو کشور میانجیگری کند. ایران و عراق هر دو با مسئله میانجیگری الجزایر موافق اند، اما پرزیدنت صدام حسین گفت، تا کنون نتیجه ای که به نظر وی قابل افشا باشد از میانجیگری الجزایر حاصل نشده است. هنگامی که از پرزیدنت صدام حسین سؤال شد که آیا عراق حاضر است به درخواست ایران در مورد پرداخت غرامت جنگی پاسخ مثبت دهد؟ رئیس جمهور عراق جواب داد: عراق نیز در حال حاضر به خاطر صدماتی که از جنگ دیده خواهان دریافت غرامت جنگی از ایران است، اما آنرا به عنوان شرط پایان جنگ به شمار نمی آورد. عراق می خواهد که تا یک کمیسیون بین المللی برای رسیدگی به این مسئله که چه کسی تجاوزگر و مسؤل آغاز جنگ است تشکیل گردد و پس از بررسی این موضوع تصمیم گیرد که چه کسی باید غرامت بپردازد. رئیس جمهور عراق گفت: کنفرانس سران کشورهای عربی در فاس تأثیر آشکاری بر مسئله جنگ ایران و عراق داشته است، زیرا در این کنفرانس به تمام کشورهای عربی اهمیت منشور جامعه عرب و قرارداد دفاعی مشترک عربی خاطر نشان گردید و اگر ایران کماکان سعی بر آن دارد تا به خاک عراق تجاوز کند، آنگاه تمام دول عربی از نقطه نظر اقتصادی و سیاسی و نظامی به حمایت عراق بر خواهند خواست. ... صدام حسین همچنین گفت که اگر بریتانیا بخواهد می تواند نقش مثبتی در تلاش هایی که برای خاتمه جنگ به عمل می آید داشته باشد. وی گفت: در حال حاضر رابطه خوبی میان عراق و بریتانیا برقرار است اما وی مایل است که این رابطه در تمام سطوح کماکان بهتر شود. وی به طور ضمنی اظهار داشت که عراق مایل به خرید سلاح از بریتانیا است، اما گفت، به این دلیل نیست که عراق می خواهد رابطه بهتری با بریتانیا داشته باشد، چرا که در حال حاضر بار دیگر عراق تمام سلاح های مورد نیاز خود را مستقیماً از شوروی دریافت می کند و به هیچ وجه مشکلی از این نظر ندارد.» (۱)(۲)

ص: ۵۳۹

۱- ضمیمه دارد.

۲- ۲۷. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۵/۷/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، رادیو بی.بی.سی، ۴/۷/۱۳۶۱.

سعدون حمادی وزیر امور خارجهٔ عراق نیز در مصاحبه ای مطبوعاتی ایران را به اجرای تصمیم سران عرب در فاس تهدید کرد. وی گفت: اگر ایران عملیات جدیدی را علیه نیروهای عراقی آغاز کند، دولت متبوع وی تماس هایی را با دیگر کشورهای عربی برای اجرای تصمیمات گرفت شده از طرف کنفرانس سران عرب در فاس دربارهٔ جنگ ایران و عراق برقرار خواهد کرد.^(۱)

۵۵۷

روزنامه کیهان در شماره امروز خود به نقل از روزنامه های تایمز و گاردین گزارش هایی را از اوضاع جبهه جنوبی عراق به چاپ رساند. این روزنامه نوشت: «به دنبال دیدار گروهی از روزنامه نگاران انگلیسی از خطوط مقدم جبهه جنوبی در عراق، هم روزنامه تایمز و هم روزنامه گاردین مقالاتی را در این باره نوشته اند. "ریچارد داوون" از بصره گزارشی فرستاده و نوشته است که در شمال شرق بصره، عراقی ها خندق های عمیق دفاعی در طول دشت های صاف و خاکی شرق شط العرب حفر می کنند و به نظر می رسد که [دیگر] هرگونه رؤیای عبور از مرز را کنار گذاشته اند، جنگ در اطراف شهر ابوالخصیب عراق واقع در جنوب شرق بصره، خسارات زیادی بر جای گذاشته است و مردم محل نه تنها به خاطر تلفات جانی [که در جنگ] داده اند، خشمگین اند، بلکه از این نظر ناراحت اند که نمی توانند خرماي خود را به دلیل نیامدن کشتی به آنجا، بفروشند.

مقامات عراقی می گویند که بصره کراراً مورد بمباران قرار گرفته است و این موضوع را بهانه ای برای بمباران جزیرهٔ خارک ایران قرار می دهند. اما صدای انفجارهایی که شب و روز به گوش می رسد، با بصره فاصلهٔ زیادی دارد و نشانه های کمی از خرابی که جنگ در بصره به بار آورده باشد به چشم می خورد. وی می نویسد که جنگ تلفات جانی سنگینی برای عراقی ها به همراه داشته و از دیپلمات ها، نقل قول می کند که رقم تلفات نیروهای عراق ۲۵ هزار نفر است. تصور می شود که ایران ۵۲ هزار تن از نیروهای عراق را به اسارت گرفته باشد. خبرنگار تایمز می نویسد که صدام از نفرات ارتش خود به خوبی نگهداری و مواظبت می کند و دستگاه تهویه خنک کننده، و پناهگاه های موقتی برای افسران و تلویزیون رنگی و سایر تسهیلات و امکانات خوبی برای سربازان وجود دارد.

"لسیتر گود" خبرنگار گاردین لندن که از خطوط جبهه دیدن کرده است، می نویسد: نیروهای عراق به نظر مطمئن می آمدند، اما آنها درحالی که خود را برای استقبال از حملهٔ ایران که مدت ها انتظارش می رود، آماده می کنند، ناراحت هستند. انتظار می رود حملهٔ ایران در شمال شرق بصره انجام گیرد و در اینجا صد هزار نفر از نیروهای عراق متمرکز شده اند و این نیروها دو ماه است که خود را برای مقابله با این حمله آماده می کنند. در بصره هیچ نشانه ای از بمباران ایران دیده نمی شد و مردم بصره آموخته اند که چگونه با جنگ زندگی کنند و در مغازه ها و بازار بصره اجناس به وفور یافت می شود.^(۲)

ص: ۵۴۰

۱- ۲۸. همان، ص ۲، رادیو کویت، ۴/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۹. مأخذ ۲۱، ص ۱۶، رادیو لندن.

در پنجمین روز هفته جنگ در ایران که روز انقلاب اسلامی عراق نامیده شده است، هزاران تن از معاهدان عراقی و مجاهدان مسلمان این کشور در خیابان های تهران راهپیمایی کردند و خواستار سرنگونی رژیم حاکم بر عراق شدند.

همچنین حجت الاسلام سید محمدباقر حکیم به همین مناسبت پیامی را صادر کرد. بخش هایی از این پیام چنین است: «امپریالیسم جهانی و عمال آن در منطقه، خطر رشد حرکت انقلاب اسلامی در ایران و عراق را بر علیه منافع، سلطه و نفوذ خود احساس کردند، لذا توسط صهیونیست های اشغالگر سرزمین های جنوب لبنان محروم را مورد هجوم قرار دادند و از سوی دیگر، در جریان همدستی و هم پیمانی میان عملیات نظامی دشمن اشغالگر و نمایش های سیاسی در کنفرانس فاس، در صدد تصفیة مقاومت فلسطین برآمدند. آری، تمامی این کارها بدین علت صورت گرفت تا با فراغ بال، انقلاب اسلامی را به گمان خود مورد محاصره قرار داده و سرکوب کنند. ای فرزندان امت اسلامی در عراق و ای مسلمانان جهان، در حال حاضر مسلمانان به رهبری انقلاب اسلامی، در گیر جنگی سخت و بی امان علیه امپریالیسم و کلیة مزدوران آن در منطقه هستند و بر شما است که در این مرحله سرنوشت ساز، مسئولیت تاریخی خود را ادا کنید و بر فرزندان غیور ملت عراق است که عملیات جهادی خود را برای سرنگونی رژیم جنایت کار بغداد پس از آنکه آن را در کنفرانس عدم تعهد از نظر سیاسی بی اعتبار کردند، افزایش و گسترش دهند تا از این طریق، راه را برای گسترش انقلاب اسلامی، جهت آزادسازی قدس عزیز و رهایی فرزندان دو ملت فلسطین و لبنان از اشغال صهیونیست ها باز گشایند.»^(۱)

صدام حسین رئیس جمهوری عراق با ارسال پیام تبریکی به امین جُمیل رئیس جمهور جدید لبنان به وی قول داد که از فالانژها حمایت کند. به گزارش شماره امروز روزنامه جمهوری اسلامی به نقل از واحد مرکزی خبر، صدام در این تلگرام به جمیل قول داد تا از تلاش های فالانژیست ها برای اعاده حاکمیت کامل خود بر سرتاسر خاک این کشور حمایت خواهد کرد. وی خاطر نشان کرد عراق مصمم است تمام امکانات ممکن را برای خارج کردن لبنان از وضع نابسامانی کنونی بکار گیرد. صدام ضمن حمایت از تلاش های رئیس جمهور فالانژیست لبنان برای تحکیم وحدت ملی و حفظ امنیت و ثبات خود اظهار امیدواری کرده که مردم لبنان و اعراب تلاش های خود را برای حل بحران لبنان و شرکت سازنده در زندگی عربی هماهنگ سازند.^(۲)

۱- ۳۰. مأخذ ۵، ص ۴.

۲- ۳۱. مأخذ ۱۷، ص ۳.

به پیشنهاد چند کشور عضو آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، از جمله جمهوری اسلامی ایران و با اکثریت آرای اعضا و با وجود مخالفت نمایندگان رژیم صهیونیستی، امریکا و اکثر کشورهای غربی، رژیم صهیونیستی از آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اخراج شد. رضا امراللهی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران که در رأس هیئتی در این اجلاس شرکت کرده بود، در یک گفت‌وگوی اختصاصی با خبرگزاری جمهوری اسلامی در بُن گفت: «پس از طرح مسئله اخراج یا تعلیق عضویت اسرائیل در آژانس و مخالفت هیئت امریکایی با این امر، نماینده ای از هیئت ایرانی پس از گرفتن وقت، سخنانی برای اعضا ایراد کرد.» وی افزود: «نماینده ایران در این اجلاس گفت که مخالفت امریکا با اخراج اسرائیل تعجب آور نیست، زیرا امریکا خود در هیروشیما بمب اتمی انداخت و خاطره آن هنوز در اذهان مردم جهان باقی است و خط مشی امریکا و اسرائیل در این رابطه یکسان است.» امراللهی افزود: «با تعلیق عضویت رژیم صهیونیستی، این رژیم در روز آینده نمی‌تواند اقدامی انجام دهد و یا در رأی‌گیری‌ها شرکت کند... تعلیق اعتبارنامه اسرائیل در سازمان بین‌المللی انرژی اتمی کمابیش به معنای اخراج موقت رژیم صهیونیستی از این سازمان است.»

در همین حال، امریکا به طور رسمی از کنفرانس سالانه سازمان بین‌المللی انرژی هسته‌ای در وین کناره‌گیری کرد. به گزارش رادیو بی.بی.سی این اقدام به دنبال مشاجره‌ای که بر سر عضویت رژیم اشغالگر قدس در این سازمان انجام شد، صورت گرفت. بنابر گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی کنفرانس - پس از آنکه اعتبارنامه سیاسی عضویت رژیم صهیونیستی در این سازمان در سال جاری با اکثریت آرا رد شد - با جنجال به هم خورد و هنگام اعلام این رأی نماینده امریکا و نمایندگان اکثر دول غربی به نشانه اعتراض جلسه را ترک کردند. همچنین مقامات وزارت خارجه امریکا در واشنگتن نیز اندکی پس از این اتفاق، اعلام کردند که رأی‌گیری کنفرانس غیرقانونی بوده و نماینده امریکا به جلسات کنفرانس باز نخواهد گشت. (۱)

ضمیمه گزارش ۵۴۰

بر اساس طرح ادغام جزبه جز، مأموریت و محورهای یگان‌های عمل‌کننده در قرارگاه تاکتیکی ظفر ۱ به این شرح بود:

- گردان سلمان از تیپ ۲۷ و گردان شهید مدنی از تیپ ۳۱ عاشورا از سلمان کشته تا سان واپا.

- گردان انصار از تیپ ۲۷ و گردان ۱۵۸ از تیپ ۵۵ از تنگه سان واپا تا وارولین.

- گردان میثم از تیپ ۲۷ و گردان ۱۴۶ از تیپ ۵۵ از وارولین تا قلعه مین.

- گردان مقداد از تیپ ۲۷ و گردان ۱۳۵ از تیپ ۵۵ از قلعه مین تا قلعه جوق.

- گردان بلال از تیپ ۲۷ از قلعه جوق تا پاسگاه دوله شریف.

- گردان حمزه از تیپ ۲۷ در تنگه میان تنگه.

۱- ۳۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

- گردان عمار از تیپ ۲۷ و گردان ۱۲۶ از تیپ ۵۵ از گیسکه تا کله شوان.

- گردان حبیب بن مظاهر از تیپ ۲۷ روی ارتفاع دروازه.

در ضمن گردان ابوذر از تیپ ۲۷ نیز مأموریت داشت تا در سمت راست تنگه میان تنگ، تپه ۳۴۳ (تپه مثلثی) را دور زده و آن را تصرف کند. (۱)

ضمیمه گزارش ۵۵۳

متن کامل مصاحبه احمد عزیزی با روزنامه کیهان به این شرح است:

«احمد عزیزی قائم مقام وزارت امور خارجه در مصاحبه ای اختصاصی با خبرنگار سیاسی کیهان به مناسبت فرارسیدن هفته جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، نظرات خود را پیرامون تأثیر جنگ تحمیلی در شناخت کشورها و چگونگی روابط حال و آینده جمهوری اسلامی با آنها اعلام کرد و دستاوردهای این جنگ را برای رسیدن به استراتژی کلی اتحاد مسلمین جهان تشریح کرد.

قائم مقام وزارت خارجه در پاسخ به اولین سؤال در زمینه تأثیر جنگ تحمیلی در روابط خارجی کشور و اجرای سیاست های خارجی جمهوری اسلامی و همچنین آینده روابط ایران با کشورهای جهان، گفت: همان طور که بارها امام فرموده اند: "این جنگ رحمتی بود برای این انقلاب" و من بر این گفته امام تأکید می کنم و همچنین تأکید می کنیم تا زمانی که استکبار جهانی وجود دارد و تا زمانی که ملت های تحت ستم در زیر سلطه استکبار در رنج و محرومیت به سر می برند و از استفاده از نیروهای خودشان برای رسیدن به استقلال و فلاح عاجز هستند، جنگ با استکبار جهانی برای انقلاب اسلامی یک ضرورت است. بنابراین اگر روزی جمهوری اسلامی به مرزهای امن برسد و هیچ گونه تخاصم و تهاجمی علیه استکبار و صهیونیسم نداشته باشد و در عین حال استکبار و صهیونیسم نیز همچنان در تاخت و تاز باشند، قاعدتاً باید در استمرار و اصالت انقلاب اسلامی تردید داشته باشیم. وی افزود: قبل از بررسی تأثیر جنگ تحمیلی در اجرای سیاست ها و اهداف کلی جمهوری اسلامی که در قانون اساسی آمده است، اشاره کنم تا ببینیم که ما به عنوان وزارت امور خارجه و بازوی سیاست خارجی دولت جمهوری اسلامی ایران برای رسیدن به این اهداف و سیاست ها چه کارهایی باید انجام می دادیم.

قائم مقام وزارت خارجه سپس اهداف کلی جمهوری اسلامی را حفظ انقلاب و گسترش انقلاب اسلامی، حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور، حمایت از مبارزات مستضعفین جهان و نابودی استکبار جهانی و در نهایت ایجاد وحدت اعتقادی بین مسلمین جهان خواند و گفت: حال این سؤال مطرح می شود که اگر جنگی وجود نداشت و قرار بود ما از طریق روش های عادی برای رسیدن به این اهداف و اجرای این اصول کلی اقدام کنیم، چکار باید می کردیم؟ یعنی باید چه نوع تاکتیک ها و چه راه های فرعی را برای پیاده کردن این چارچوب ها مدنظر قرار می دادیم؟ در این رابطه باید اشاره کنم که ما بایست در وهله اول در جهت سست کردن پایه های سلطه استکبار جهانی و تشدید خط تضاد بین مستضعفین و مستکبرین تلاش می کردیم و همچنین اقداماتی به این شرح انجام می دادیم:

- ایجاد مرزهای امن در همه ابعاد سیاسی، نظامی و فرهنگی برای جمهوری اسلامی؛ بدین ترتیب که مرزهایی داشته باشیم که از آن سوی مرزها هیچ گونه تهدیدی و تهاجمی با استفاده از ابزارهای سیاسی، نظامی و فرهنگی وجود نداشته باشد و انقلاب اسلامی در میان این دیوارهای امن و آرام بتواند زمینه رشد امت را فراهم کند و حرکت خود را در جهت ایجاد جامعه ای که در آن فقط قانون خدا حاکم باشد، دنبال کند.

- ایجاد رابطه عاطفی با مستضعفین و جلب حمایت آنها، که اگر در این زمینه انقلاب اسلامی نتواند موفق شود، شاید قاطعانه بتوان گفت که در مقابل ضربه های گوناگون و مستمر استکبار جهانی ضربه پذیری زیادی خواهد داشت. یعنی انقلاب اسلامی تنها موقعی به توان خود دست خواهد یافت که در پی بهره گیری از سیاست های مکتبی چه از نظر استراتژی و چه از نظر

ص: ۵۴۳

تاکتیک ها باشد و بتواند مستضعفین جهان را با انقلاب اسلامی پیوند دهد و آنها را در جهت خودش به مقابله با نیروهای استکبار حرکت دهد.

- شناخت دوست و دشمن، که در جریان ادامه انقلاب شناخت دوست و دشمن از ضرورت های اساسی اجرای سیاست خارجی جمهوری اسلامی بود.

- شناخت توطئه های تبلیغاتی، نظامی، اقتصادی و سیاسی استکبار جهانی؛ البته در جریان انقلاب این شناخت تا حدود زیادی برای مردم انقلابی ما حاصل شد، ولی پیاده کردن یک سیاست خارجی فعال و اسلامی نیاز کامل به شناخت جنبه ها و ابعاد مختلف این توطئه دارد.

- تعیین استراتژی ها و تاکتیک های مبارزه در پرتو شناخت حاصل شده؛ یعنی اینکه ما در پرتو این شناخت جهت مبارزه با استکبار و صهیونیسم را بشناسیم.

- ایجاد نیروهای مسلح و مومن و مردمی؛ ایجاد ارتش مردمی بر پایه ایمان به خدا که تعیین کننده خط درست مبارزه و شناساننده دشمن اصلی است.

- ایجاد نیروهای قابل و کارا در چارچوب نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران.

عزیزی سپس گفت: این کارهایی بود که در صورت نبودن جنگ، باید برای رسیدن به اهداف کلی سیاست خارجی خودمان انجام می دادیم، حال بینیم که جنگ تحمیلی در این مدت دو سال به خصوص با پیروزی های چشمگیر رزمندگان ما در این مدت، در کدامیک از این بخش ها ما را یاری داده است.

قائم مقام وزارت امور خارجه سپس به تشریح اثرات جنگ تحمیلی در سیاست های خارجی کشور اشاره کرد و گفت: در درجه اول، این جنگ برای مستضعفین جهان که بانگ های مشتاق و نگران انقلاب ما را از ابتدا نظاره می کردند، خط همدستی استکبار شرق و غرب را به عیان مشخص کرد و به آنها ثابت نمود که اگر انقلابی در پی خودکفایی و استقلال باشد و در پی آن نباشد که به یکی از دو قطب های قدرت بیبندد، مورد تهاجم هر دوی آنها قرار می گیرد و آنها از همه امکانات خود برای نابودی این انقلاب استفاده می کنند. مستضعفین جهان در جریان این جنگ تحمیلی اتحاد اهداف کمونیزم و سرمایه داری را دریافتند و این درس بسیار بزرگی برای آنها بود، الگوی بسیار خوبی برای ادامه سیاست نه شرقی و نه غربی. در درجه دوم پیروزی های ایران باعث شد که افسانه شکست ناپذیر بودن استکبار جهانی که سال ها به کمک تبلیغات در ذهن مستضعفین جهان به وجود آمده بود، شکسته شد و آنها دریافتند که می توانند از نیروی خودشان برای مبارزه با استکبار جهانی استفاده کنند.

نمایش قدرت جمهوری اسلامی اثر دیگر جنگ تحمیلی بود. مزدوران استکبار جهانی با پیروزی رزمندگان اسلام فهمیدند که تعرض به حریم جغرافیایی، سیاسی، فرهنگی و نظامی جمهوری اسلامی ایران جز نابودی نیروی متجاوز ثمری نخواهد داشت و

این خوف که حاصل ایشار و دلاوری های رزمندگان و خون شهدای ماست، تا سال ها اثر خود را در دل مزدوران استکبار خواهد داشت. از طرف دیگر علی رغم سدهای عظیم تبلیغاتی استکبار در انتقال پیروزی های انقلاب اسلامی و معرفی انقلاب اسلامی به جهان توانستیم، با مستضعفین جهان ارتباط برقرار کنیم و با استفاده از مکتب مبارزه درس های لازم را به آنان بدهیم. یعنی این جنگ تحمیلی توانست قدرت ایمان و سلاح را در برابر آنان به نمایش بگذارد. عزیزی افزود: جنگ تحمیلی همچنین باعث شد که روش های اسلامی مبارزه در برابر مستضعفین شکل بگیرد و این مسئله نقش مهمی در ایجاد پیوند عاطفی مستضعفان جهان و جذب

ص: ۵۴۴

حمایت آنها داشت. عدم استفاده از بمباران غیرنظامیان و کشتار مسلمانان و همچنین رفتار اسلامی با اسرا و قاطعیت و سازش ناپذیری جمهوری اسلامی در برابر این تهاجم نیز نمونه‌ها و مثال‌های بارزی از روش‌های اسلامی مبارزه بود که قطعاً جذابیت زیادی برای ملت‌های تشنهٔ صداقت و ایمان و حقیقت داشت و حتماً پشتیبانی آنها را جلب خواهد کرد.

وی سپس تفکیک دشمنان و دوستان انقلاب را اثر مهم دیگر جنگ تحمیلی خواند و گفت: در جریان جنگ، دوستان و دشمنان انقلاب اسلامی به عیان در برابر مردم ما و سایر مستضعفان جهان شناخته شدند و همه دریافتند چه کسانی با انقلاب و چه کسانی علیه انقلاب هستند و ما موفق شدیم سیاست خارجی خودمان را در پرتو این شناخت ترسیم کنیم و به مرحله اجرا بگذاریم و انشاءالله در آینده بهره بیشتری برای حفظ انقلاب از این شناخت خواهیم برد. عزیزی افزود: تعیین استراتژی مبارزه با استکبار در جریان جنگ اثر مهم دیگر جنگ بود. زیرا انقلاب ما از همان آغاز با استکبار جهانی اعلان جنگ داده بود و در جریان جنگ نیز با نامگذاری عملیات گسترده علیه تجاوزات و تهاجمات مثل بیت المقدس و طریق القدس و... خطوط این مبارزه را دقیق تر ترسیم کرد و ملت ما دریافت که راه مبارزه نهایی با استکبار جهانی و صهیونیسم از طریق شکست عراق خواهد بود و قطع تجاوز عراق و آزادسازی ملت عراق راهی است برای مقابله با رژیم صهیونیستی به عنوان بازوی امریکا علیه ملت‌های مسلمان.

شناخت توطئه‌های استکبار جهانی نکته بعدی بود که عزیزی مطرح کرد و گفت: ما در جریان جنگ تحمیلی عملاً توطئه‌های استکبار جهانی را لمس کردیم، چه از طریق خود جنگ، چه با نمایش‌های سازمان‌های بین‌المللی، و چه با تحرک امواج تبلیغاتی رسانه‌های خبری، و چه با تحریم‌ها و ترور شخصیت‌های انقلابی و مسئولین به دست یاران استکبار. همه این توطئه‌ها نحوه عملی مبارزه را آشکار کرد، به طوری که الان شاید بتوان گفت که استکبار دیگر چنته اش خالی شده است و مجبور است از همان روش‌های گذشته استفاده کند.

وی همچنین ایجاد نیروهای مردمی و ایجاد نیروهای ارتش مردمی و ایجاد یک ارتش حقیقتاً ۲۰ میلیونی در کنار سپاه و ارتش مردمی را از دیگر اثرات ارزنده جنگ تحمیلی خواند و گفت که با ایجاد این ارتش عظیم مردمی و با مسلح بودن آنان به نیروی ایمان کسی نمی‌تواند در مقابل آن مقاومت کند.

از قائم مقام وزیر امور خارجه پرسیدیم که مواضع کشورهای دو بلوک شرق و غرب در رابطه با جنگ تحمیلی عراق علیه ایران از آغاز جنگ چه بوده است؟

وی در پاسخ گفت: در واقع می‌توانیم بگوئیم که جمهوری اسلامی ایران در جریان این جنگ جز حمایت الله از هیچ‌گونه حمایت دیگری برخوردار نبوده درحالی که شرق و غرب از هیچ کمکی برای استمرار حکومت صدام و تجاوز آن خودداری نکرده‌اند. به طوری که قاطعانه می‌توان گفت که تجاوز عراق به جمهوری اسلامی و تلاش این رژیم سرسپرده برای سرنگونی جمهوری اسلامی و از بین بردن انقلاب اسلامی، خواست هر دو ابرقدرت بوده است.

سپس پرسیدیم که گفته می‌شود دور جدیدی از مذاکرات صلح آغاز شده است، آیا این مطلب درست است و اگر چنین است آیا آمیدی به تحقق شرایط ایران در این مذاکرات هست؟

قائم مقام وزارت امور خارجه در پاسخ گفت: البته مذاکرات و کوشش های میانجیگرانه کشورهای برای خاتمه جنگ هرگز متوقف نشده و اگر گاهی در طی این دو سال در این زمینه رکودی بوده، قابل ذکر نبوده است. ولی نکته ای که قابل ذکر است، این است که هرگز در این مداخلات و میانجیگری ها آن عامل قضاوت و انصاف که ضرورت یک میانجی واقعی است وجود نداشته و همواره بدون توجه به خواسته های منطقی ما کوشش شده تا به نحوی آتش جنگ خاموش شود. درحالی که همواره اعتقاد ما بر این بود که خاموش کردن آتش جنگ به این نحو پاداشی است برای متجاوز و زمینه ای است برای سرخوردگی مستضعفین و شروع تجاوزاتی از این قبیل در همه جای جهان. وی افزود: اما اینکه دور جدیدی از مذاکرات شروع شده شاید درست نباشد، ولی میانجیگری دولت الجزایر از دخالت های اخیر

ص: ۵۴۵

کشورها در این زمینه بود که با وجودی که تا حدودی به شرایط ما نزدیک شده بود، اما هرگز تطابق کامل با شرایط ما نداشت و قطعاً تا زمانی که پاسخ مشخص و دقیقی به خواست های جمهوری اسلامی برای خاتمه جنگ داده نشده، جنگ همچنان ادامه خواهد داشت و عملیات رزمندگان ما همچنان گسترش خواهد یافت.

عزیزی سپس در پاسخ به این سؤال ما که وضع کنونی جبهه ها چگونه است و نحوه پایان جنگ را چگونه پیش بینی می کنید؟ گفت: همان طوری که سخن گوی شورای عالی دفاع هم اعلام کرده اند جمهوری اسلامی همیشه قبل از انجام یک عملیات گسترده، به صدام فرصتی می دهد تا موقعیت را ارزیابی کند و دست از تجاوز بردارد، اما اگر آنها اینکار را نکنند عملیات ما اجرا خواهد شد و ادامه پیدا می کند. اما اینکه نحوه پایان جنگ چه خواهد بود برای ما فرقی نمی کند. چیزی که مسلم است این است که پایان جنگ همراه با شکست مفتضحانه صدام در همه عرصه ها خواهد بود و همراه با آن آزاد شدن نیروهای داخلی عراق برای شکستن جو خفقان صدامی و تشدید [ایستادگی] مستضعفین جهان در برابر تجاوزات صدامی را به دنبال خواهد داشت. بنابراین نتیجه جنگ قابل پیش بینی است اما نحوه آن معلوم نیست.

در پایان نیز از تأثیر نتایج به دست آمده از کنفرانس فاس و وضع لبنان در جبهه های نبرد ایران و عراق پرسیدیم؟

وی در پاسخ گفت: رزمندگان ما تاکنون شاهد همه گونه توطئه های مختلف استکبار و صهیونیسم بوده اند و مبارزه با صهیونیسم بین المللی را در رأس مبارزات خود می دانند، بدون شک مشاهده این خیانت های اخیر سران مرتجع، آنها را در ادامه مبارزاتشان راسخ تر می کند و بدون شک اینک بیش از هر زمان دیگری ضرورت مبارزه با صدام و آزاد کردن مردم عراق را حس می کنند. چرا که آنها می دانند باید از این طریق مبارزه خود را علیه رژیم اسرائیل و مجریان سیاست های صهیونیستی در خاورمیانه ادامه دهند و لذا به طور خلاصه می توانم بگویم که تأثیر این کنفرانس در جبهه های جنگ، راسخ تر کردن اراده رزمندگان ما و قوت بخشیدن به تصمیم آنها برای خاتمه جنگ از طریق شکست کامل نیروهای صدامی بوده است. (۱)

ضمیمه گزارش ۵۵۶

در ارتباط با کمک ها و حمایت های شوروی و کشورهای غربی و عربی به عراق، انتشارات مطالعات دفاعی لندن کتابی را با نام مجعول "جنگ خلیج" منتشر کرد که در آن به صورت مبسوط با این کمک ها اشاره شده است.

در این کتاب، ضمن استناد به اظهارات صدام در دیدارش با خبرنگاران انگلیسی درباره کمک های تسلیحاتی شوروی به عراق، آمده است: صدام تأکید کرد که اتحاد شوروی تحویل تسلیحات به عراق را از سر گرفته است و اعلام نمود که قراردادهای قبل از سپتامبر ۱۹۸۰ (شهریور و مهرماه ۱۳۵۹) نیز به قوت خود باقی است. این قراردادها شامل هواپیماهای میگ-۲۵، تانک های تی - ۷۲ و موشک های اسکاد - بی و سام ۸ می باشد. در این کتاب همچنین آمده است: بیش از ۱۰۰۰ مستشار و تکنیسین نظامی روسی در عراق وجود دارند و تعداد قابل ملاحظه ای نیز از کشورهای غربی در این زمینه به عراق کمک می کنند. برای مثال تأیید شده است که ۴۰ درصد فروش تسلیحات فرانسه در سال ۱۹۸۲ (۱۳۶۱ - ۱۳۶۰) متعلق به عراق بوده است که از جمله آن میراژ F-۱ می باشد. همچنین در ماه دسامبر ۱۹۸۲ (آذر و دی ماه ۱۳۶۱) تعدادی میگ-۲۵

جدید روسی در حال پرواز مشاهده شده است.^(۲)

خبرنگار روزنامه تایمز نیز درباره کمک های اعراب به عراق نوشته است: صدام از لحاظ مالی از حمایت کشورهای عرب خلیج فارس، به ویژه عربستان سعودی برخوردار است. منابع دیپلماتیک میزان این وام های با شرایط سهل را حدود ۷ میلیارد دلار در هر شش ماه می دانند.^(۳)

ص: ۵۴۶

۱- ۳۴. مأخذ ۲۱، ویژه نامه هفته جنگ، ص ۶.

۲- ۳۵. ۱۰۳. Edgar Ballance, The Gulf war Gret, Britain, Brassey's Defence P.

۳- ۳۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۱، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۴/۷/۱۳۶۱.

امروز مناطق مسکونی شهر آبادان و محورهای مختلف منطقه عملیاتی سومار زیر آتش سنگین توپخانه های ارتش عراق بود. توپخانه های ارتش عراق امروز شهر آبادان را گلوله باران کرد. بر اثر این اقدام ۴ نفر غیرنظامی شهید شدند و یک ترانس برق نیز طعمه حریق شد. (۱)

توپخانه ارتش عراق منطقه سومار را نیز به شدت زیر آتش خود قرار داد. در نتیجه این آتشباری، یک تن از نیروهای خودی شهید و دو تن مجروح شدند و یک خودروی نیروهای خودی نیز منهدم شد. (۲)

امروز به دنبال درخواست سرهنگ صیاد شیرازی از آقای هاشمی رفسنجانی مبنی بر واگذاری توپ ضدهوایی اورلیکن به نیروی زمینی ارتش، آقای هاشمی در تماسی تلفنی با آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع در این باره گفت و گو کرد. آقای هاشمی درباره این موضوع در خاطرات خود می نویسد: «با [آیت الله] آقای خامنه ای تلفنی صحبت کردم که شورای عالی دفاع به نیروی هوایی دستور دهد که یک آتشبار اورلیکن (توپ ضدهوایی) برای دفاع در جبهه ها به نیروی زمینی بدهند. اخیراً عراق با هواپیما نیروهای ما را در غرب بمباران کرده که شش نفر شهید شده اند.»

هاشمی رفسنجانی در ادامه خاطرات خود می نویسد: «آقای صیاد شیرازی از جبهه تلفن کرد و تعجیل در تحویل اورلیکن ها را درخواست کرد و خبر از حمله ای قریب الوقوع داد.» (۳)

درگیری میان نیروهای ضدانقلاب و نیروهای مسلح در شمال غرب کشور همچنان ادامه دارد. عناصر حزب دمکرات امروز، ۳ تن از اعضای کمیته توزیع تراکتور در شهرستان سلماس را که برای تحقیق در واگذاری تراکتور به روستاییان در روستای "شیداز سلمان" مشغول فعالیت بودند، گروگان گرفتند. (۴)

۱- ۱. سند شماره ۱۷۱۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی شماره ۶۱۴، قرارگاه عملیاتی کربلا (رکن ۲)، ۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- ۲. سند شماره ۶۷۲۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ (باختران)، به فرماندهی مرکز، ۵/۷/۱۳۶۱.

۳- ۳. پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۸۸.

۴-۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۴، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۶، ارومیه - خبرگزاری
جمهوری اسلامی، ۷/۷/۱۳۶۱.

در محور بانه - سقز نیز عده ای از عوامل مسلح غیرقانونی با بستن جاده و متوقف کردن خودروها، ۴ تن از بانوان رهگذر را گروگان گرفتند که پس از ساعتی ۳ تن از آنان را آزاد کردند و یک تن از آنان در گروگان مهاجمان باقی ماند. (۱)

در عملیات مشترک سپاه و ارتش در منطقه مهاباد، ۱۵ کیلومتر دیگر از جاده مهاباد - پسوه پاک سازی شد و گردنه حساس این محور و ارتفاعات مهم میدان و روستای خلیفه به تصرف نیروهای خودی درآمد. در این عملیات ۳۰ تن از عوامل مسلح غیرقانونی کشته شدند و مقداری سلاح و مهمات به غنیمت گرفته شد. از نیروهای خودی نیز ۲ تن شهید و ۳ تن مجروح شدند. (۲)

در عملیات دیگری در روستای "هورازه" در شمال غربی بوکان، دو تن از عوامل گروه های مسلح غیرقانونی دستگیر شدند. از آنها یک قبضه اسلحه و مقادیری مهمات به دست آمد. همچنین در درگیری نیروهای ضدانقلاب با نیروهای مستقر در پایگاه گازرخانه در جنوب شرقی پاره یک تن از برادران مستقر در آن پایگاه به شهادت رسید. (۳)

۵۶۴

اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در ایران همچنان ادامه دارد. منابع خبری معتقدند، هرچند از شدت و تأثیر این اقدامات کاسته شده است، اما نمی توان آنها را پایان یافته پنداشت. (۴)

عناصر سازمان مجاهدین خلق امروز، با پرتاب یک نارنجک به سمت پاسداری که در خیابان سروش مقابل دانشگاه پلیس در حال گشت زنی بود، وی را مجروح کردند و خود از محل گریختند. (۵)

در همدان نیز عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق با شلیک چند گلوله به یک کتاب فروشی صاحب مغازه کتاب فروشی و یک بسیجی را که در حال کتاب خریدن بود، به شهادت رساندند. (۶)

در اهواز نیز افراد سازمان مجاهدین خلق در هفته جنگ با تیراندازی به یک پاسدار و دو تن از نیروهای بسیج که مشغول نگرهبانی در مقابل یکی از پایگاه های بسیج اهواز بودند، آنها را مجروح کردند. (۷)

ص: ۵۴۹

۱- ۵. سند شماره ۳۴۱۳۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار محترم استان کردستان، ۲۵/۷/۱۳۶۱.

۲- ۶. سند شماره ۶۷۳۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) واحد طرح و برنامه عملیات به دفتر فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مرکزی، ۵/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۶۷۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به ستاد مرکزی، مرکز فرماندهی، ۶/۷/۱۳۶۱.

۳- ۷. سند شماره ۵۴۳۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا(ع) به ستاد مرکزی طرح و برنامه، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

۴- آقای هاشمی در کتاب خاطرات خود می نویسد: «به خاطر فعال شدن و هماهنگی سپاه، دادستانی و کمیته ها، ضدانقلاب ضربه خورده و آمار ترورها پائین آمده و در مقابل، آمار بازداشت تروریست ها بالا رفته است. ... شب آقای [رضا] سیف اللهی از اطلاعات سپاه آمد و گزارش ضربه مهمی را داد که منافقین در دو سه روز اخیر در رشت خورده اند؛ نزدیک پنجاه نفر از نیروهایشان کشته یا دستگیر شده اند.» [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۸۸.]

۵- ۸. سند شماره ۹۳۸۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "مرکزی خبری"، نشریه شماره ۱۱۲، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۶- ۹. سند شماره ۶۷۲۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷، به فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۷/۷/۱۳۶۱.

۷- ۱۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۲، ۶/۷/۱۳۶۱، ص ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۵/۷/۱۳۶۱.

بنابه اعلام روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی در دو روز گذشته، ۸ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق دستگیر شده اند که ۳ تن از اعضای رده بالای این سازمان نیز از جمله دستگیرشدگان هستند. (۱)

مجله تایم در یک مقاله ای جانب دارانه از اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق، با استناد به برخی ادعاهای این سازمان می نویسد: «در حالی که روحیه نیروهای ایرانی تضعیف شده، نارضایتی از رژیم ایران و همچنین مخالفت های خشونت بار افزایش یافته است. ماه گذشته رجوی (که در پاریس مستقر است) به هواداران خود دستور داد که دستگاه امنیتی ایران را مورد حمله قرار دهند. از آن زمان تا کنون بیش از ۳۰۰ نفر از پاسداران انقلاب و مقامات دولت در این حملات کشته شده اند. دو هفته پیش چریک ها در یک حمله مخیرالعقول مقرّ تعلیماتی پاسداران را در شهر سردشت واقع در استان کردستان به محاصره درآورده و با نارنجک اندازهای مجهز، به آنان حمله کردند. بیش از ۳۰ پاسدار در این حمله کشته شدند.» (۲)

۵۶۵

فرمانده پشتیبانی منطقه هوایی شیراز امروز در گفت و گویی به مناسبت دومین سالگرد جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، اعلام کرد، حتی در بدترین وضعیت حاضر به دفاع از کشور هستیم و متجاوز را سرکوب خواهیم کرد.

سرهنگ صادق پور با اشاره به رشادت های خلبانان منطقه هوایی شیراز در حفاظت از مراکز اقتصادی و شهرهای کشورمان، به ویژه حفاظت از امنیت منطقه خلیج فارس، افزود: خلبانان این پایگاه تاکنون ۴۰ فروند از هواپیماهای دشمن را ساقط کرده و آمادگی رزمی سطح بالا و برتری خود را به اثبات رسانده اند. وی در پایان تأکید کرد: حتی اگر یک سرباز ایرانی جان در بدن داشته باشد، هرگونه تجاوز به مهین اسلامی را دفع و متجاوز را سرکوب خواهد کرد. (۳)

۵۶۶

در ششمین روز از هفته جنگ که روز وحدت نیروهای مسلح و نیایش عمومی نامیده شده، نماز وحدت نیروهای مسلح در ستاد مشترک ارتش برگزار شد. در این مراسم که رئیس ستاد مشترک ارتش، گروهی از سرپرستان دواير سیاسی و ایدئولوژیک، فرماندهان نظامی، پرسنل متعهد نیروهای سه گانه، شهربانی، ژاندارمری، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، واحد بسیج مستضعفین، پاسداران کمیته ها، گروهی از جانبازان انقلاب و گروهی از اسرای عراقی شرکت داشتند، یکی از اسیران عراقی قطعنامه ای را از طرف سایر اسیران قرائت کرد. به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی: «اسرای عراقی در این قطعنامه ضمن اعلام آمادگی خود برای حضور در جبهه های جنگ و کمک در امر بازسازی مناطق ویران شده جنگی، از

ص: ۵۵۰

۱- ۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۵، ۹/۷/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۷/۷/۱۳۶۱.

۲- ۱۲. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان" نشریه شماره

۲۴۳، ۸/۷/۱۳۶۱ صص ۱۱ و ۱۰، مجله تایم، چاپ اروپا، ۵/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۳. روزنامه کیهان، ۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

رزمندگان اسلام خواستند برای آزادی ملت مسلمان عراق از شر رژیم صدام هرچه سریع تر وارد خاک عراق شوند. اسرای عراقی در این قطعنامه همچنین حمله وحشیانه مزدوران عربستان به حجاج ایرانی را محکوم کردند.» پس از قرائت قطعنامه اسیران عراقی حجت الاسلام فاکر نماینده امام در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سخنانی گفت: «نیروهای مسلح ما با شعار الله اکبر و تحت رهبری خردمندان امام امت بپا خاسته اند تا سد ستم را بشکنند. ما اگر می خواهیم که انسان باشیم و اجازه غارت انسان ها را به کسی ندهیم و اگر مصمم هستیم که اسارت و ستم را نپذیریم، باید با وحدت کامل بمانیم و مقاومت کنیم.» وی افزود: «هر مسئله ای که وحدت ما را به هم بزند، ضد اسلام و ضد قرآن است. راه انبیا و اولیا راه وحدت و ایثار و گذشت برای خداست و ما اگر دست به دست یکدیگر داده و با صف واحد در برابر دشمن بمانیم، هیچ قدرتی نخواهد توانست به ما ضربه ای وارد کند. پس از سخنان حجت الاسلام فاکر، نماز وحدت به امامت حجت الاسلام سرافراز یکی از مسئولین دایره سیاسی - ایدئولوژیک ارتش برگزار شد.^(۱)

۵۶۷

نرخ کرایه نفت کش های حامل نفت از جزیره خارک کاهش یافت. خبرگزاری کویت در گزارشی از لندن اعلام کرد: نرخ کرایه نفت کش های مشغول بارگیری در ترمینال نفتی جزیره خارک - که به بی سابقه ترین حد خود رسیده بود - امروز بی اعتنا به تهدیدات عراق مبنی بر حمله به نفت کش ها، رو به کاهش گذاشت. این خبرگزاری دلیل این موضوع را رفع تهدیدهای نظامی درخصوص کشتی رانی در جزیره خارک دانست.^(۲)

خبرگزاری فرانسه نیز با اعلام کاهش نرخ بیمه نفت کش ها، اقدام ایران را در این باره عامل اصلی اعلام کرد. به گزارش این خبرگزاری، به دنبال اقدام شرکت سهامی بیمه ایران در خصوص اعلام نرخ یک درصد درباره بیمه نفت کش هایی که به جزیره خارک می آیند، شرکت های بیمه انگلیس نیز نرخ بیمه جنگی خود را که در اوایل ماه جاری به ۵/۷ درصد رسیده بود به ۳ درصد کاهش دادند.^(۳)

۵۶۸

در پی پناهنده شدن کوزیکچین دیپلمات و جاسوس اتحاد جماهیر شوروی در ایران به کشور انگلستان و افشای اخباری درباره فعالیت های جاسوسی وی در ایران و اعلام چندی پیش وزارت خارجه پاکستان به وزارت خارجه ایران مبنی بر اینکه از طریق سرویس های اطلاعاتی انگلستان به اطلاعات جدیدی درباره فعالیت های کوزیکچین در ایران دست یافته است،^(۴) با هماهنگی وزارت خارجه پاکستان افرادی از ایران برای کسب

ص: ۵۵۱

۱-۱۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۷/۷/۱۳۶۱، ص ۹.

۲-۱۵. مأخذ ۱۰، صص ۲ و ۳، لندن - خبرگزاری کویت، ۵/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۶. دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۵، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳۰، خبرگزاری فرانسه.

۴- به روزشمار ۷/۶/۱۳۶۱ مراجعه شود.

اطلاعات بیشتر به این کشور سفر کردند و اخبار خوبی در این زمینه به دست آوردند^(۱) که این رفت و آمدها همچنان ادامه دارد. آقای هاشمی در خاطرات امروز خود در این باره می نویسد:

«عصر مهندس جواد [مادرشاهی] و حبیب که برای گرفتن اطلاعات از فردی مطلع به پاکستان رفته بودند، آمدند و مطالب جالب و مفیدی که از او گرفته اند - درباره عملکرد کا.گ.ب و حزب توده و سیاست آینده شوروی در ایران - گزارش دادند.»^(۲)

۵۶۹

راديو بي.بي.سى در تفسیرى به بررسى دلایل افزایش ارسال سلاح از شوروی به سوریه و عراق پرداخت و به تغییر سیاست ابرقدرت شرق درباره جنگ ایران و عراق تأکید کرد. مفسر این راديو در مقدمه تفسیر خود می نویسد: «طی چند هفته گذشته به شهرت سیاسى و نظامى شوروى در خاورمیانه لطمه فراوان وارد آمده است. در مقام مقایسه، لطمه سیاسى شوروى را باید تا حدودى فرعى تلقى کرد، زیرا انتقاد تقریباً تمام کشورهای عربى از امریکا در جریان حمله اسرائیل به خاک لبنان تلویحاً منجر به نوعى امتیاز سیاسى برای شوروى شد، اما تا آنجا که به موضوع شهرت نظامى شوروى مربوط مى شود نارسایی های تجهیزات نظامى آن به مراتب محسوس تر بوده است از سوییى عراق با تکیه بر تسلیحات ساخت شوروى در جریان جنگ دو ساله خود با ایران کار چندانی از پیش نبرد، و از سوی دیگر موشک ها و تانک های شوروى که در اختیار نیروهای سورى مستقر در دره بقاع بود، به سادگی مقهور تجهیزات نظامى اسرائیل گردید.» مفسر این راديو در ادامه می نویسد: «نتیجه حاصل آنکه هر دو ابرقدرت فاقد وجهه و اعتبارند. امریکا به این دلیل که اقدام مؤثر در جلوگیری از جاه طلبی های اسرائیل نکرده است و شوروى به این خاطر که متحد کارایی به شمار نمی آید. از نظر شوروى چنین وضعى سخت ناگوار است و از این رو على رغم فشارى که جنگ افغانستان بر منابع این کشور وارد مى سازد، ظاهراً تصمیم گرفته است با ارسال سلاح های پیشرفته بیشتر به سوریه و عراق اعاده اعتبار برای وسایل نظامى خود در خاورمیانه بنماید. طبق گزارشات منابع اطلاعاتى امریکا، شوروى نه تنها به جبران سلاح های از دست رفته اقدام مى کند بلکه کیفیت سلاح های ارسالی به سوریه و عراق را نیز بهبود بخشیده است. پرزیدنت صدام حسین رئیس جمهور عراق در صحبت با خبرنگاران غربى تأیید کرده است شوروى خط مستقیم سلاح های پیشرفته به عراق را از سر گرفته است. ... پرزیدنت صدام حسین به خبرنگاران گفته است که از لحاظ میزان پشتیبانى نظامى هیچ مشکلى ندارد و شوروى اکنون تعهد کرده است که قراردادهایی را که دو سال قبل یعنی پیش از جنگ ایران و عراق با عراق منعقد ساخته به مورد اجرا گذارد. هنگام شروع جنگ ایران و عراق شوروى در موقعیت دشواری قرار گرفت، چون از یک سو قرارداد دوستی و

ص: ۵۵۲

۱-۱۷. مأخذ ۳، ص ۱۷۵.

۲-۱۸. همان ص ۱۸۸.

همکاری با عراق منعقد ساخته بود و از سویی نمی خواست رژیم را که تحت رهبری آیت الله خمینی در ایران روی کار آمده بود از خود برنجانند. از این رو مدت ها اسلحه روسی به طور غیرمستقیم و از طریق سایر کشورها حمل می گردید تا شوروی بتواند موقعیت بی طرف سیاسی خود را در جنگ ایران و عراق حفظ کند، اما پیداست که در تابستان امسال تغییراتی در محاسبات شوروی به وجود آمده است. شاید شوروی به این نتیجه رسیده که نمی تواند نفوذی در تیم آیت الله خمینی داشته باشد و چون احساس می کند که موقعیت مناسبی هم در جهان عرب ندارد، پس صلاح را در آن دیده که حمل مستقیم سلاح های پیشرفته را به عراق از سر گیرد. هواپیمای بسیار پیشرفته میگ-۲۵ جزء محصولات جدید شوروی است. این هواپیما اخیراً در عملیات هوایی سوریه نیز دیده شده و نیروهای پیمان ورشو در اروپا هم آن را به کار گرفته اند. میگ-۲۵ هواپیمایی است که پیمان ناتو آن را سخت با ارزش می پندارد. به علاوه، چنین پیداست که اتحاد شوروی تانک هایی از نوع تی - ۷۲ و موشک های زمین به هوا موسوم به سام ۸ که کیفیت بهتری یافته است، در اختیار عراق قرار داد. از این موشک ها در سوریه نیز دیده شده است. سؤالی که اکنون مطرح می شود، آن است که آیا افزایش ارسال تجهیزات جنگی که بی شک هدف آن اعاده وجهه شوروی به عنوان دوست اعراب است - که مختصر خدشه ای به آن وارد شده بود - مؤثر واقع می شود؟ شکی نیست که دولت پرزیدنت ریگان در امریکا چنین می پندارد که شوروی معتقد است در این برهه از زمان می بایست به یاران و یاران بالقوه خود نشان دهد که هنوز هم می تواند به طور سریع و مؤثر اقدام کند. وی چنان که شوروی تصور می کند که در حال حاضر قادر به نفوذ قوی و مستقیم در سیاست سوریه و عراق است، دچار اشتباه شده است. پرزیدنت حافظ اسد درحالی که همواره از دریافت سلاح های روسی استقبال کرده است، اما از لحاظ سیاسی فاصله خود را با این کشور حفظ نموده است. این نکته در نحوه برخورد سوریه با بحران کنونی نیز دیده می شود. پرزیدنت حافظ اسد در کنفرانس سران عرب که اخیراً در فاس مراکش برگزار شد، با سایر رهبران عرب هم داستان شد که زمان نمایش یک جبهه متحد فرارسیده و با قطعنامه ای موافقت کرد که در آن وجوهی از انعطاف به چشم می خورد. ... عراق نیز اکنون چنین می پندارد که قادر به تکیه بر حمایت بیشتر کشورهای عرب است. اکنون عراق با رانده شدن نیروهایش به خاک کشور که توسط قوای ایران انجام گرفت، به دفاع از خاک خود یعنی خطه ای عربی پرداخته است و در نتیجه می تواند به طور جدی و با توسل به احساسات، درخواست دفاع از خاک اعراب را بنماید. در این میان شوروی ممکن است با ارسال سلاح های پیشرفته به سوریه و عراق حسن ظن بیشتر اعراب را کسب کند، ولی بعید است که از این طریق در سیاست این دو کشور تغییر عمده ای به وجود آورد.»(۱)

ص: ۵۵۳

۱ - ۱۹. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیو های بیگانه"، ۶/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲، رادیو بی.بی.سی، ۵/۷/۱۳۶۱.

این رادیو در تفسیر دیگری به بررسی وضعیت کنونی جنگ ایران و عراق می پردازد. این رادیو گفت: «درحالی که عراق خود را برای یک حمله احتمالی بزرگ به وسیله ایران آماده می سازد، صدام حسین رئیس جمهوری عراق ظاهراً موضع خود را تغییر داده و دست به جنگ تبلیغاتی سختی زده است. وی خواستار شده است که ایران به عراق غرامت جنگی بپردازد و اظهار داشته است عراق به آسانی از شوروی کمک نظامی دریافت می دارد. همچنین به نظر می رسد که احتمال دارد با دشمن خونی خود سوریه آشتی کند.» بی.بی.سی با این مقدمه، در ادامه می آورد: «درحالی که تا کمتر از یک ماه دیگر باران های موسمی جبهه جنوبی جنگ را در عراق به دریای گل تبدیل خواهد کرد، مقامات عراقی منتظرند تا حمله بزرگ ایران که مدت ها است انتظارش می رود، تقریباً به مرحله عمل درآید. روز گذشته پرزیدنت صدام حسین به گروهی از خبرنگاران بریتانیایی که به دعوت دولت عراق از این کشور دیدن می کردند، گفت که تاکنون تلاش هایی که توسط ممالک میانجی مثل الجزایر جهت خاتمه دادن به جنگ میان ایران و عراق صورت گرفته است بی نتیجه بوده است و در حال حاضر عراق سخت سرگرم تدارک و آمادگی نبردی است که طرفین مخاصمه معتقد اند سرنوشت ساز جنگ کنونی خواهد بود. اما به نظر می رسد که جو موجود در بغداد از ۳ ماه قبل تا کنون - یعنی زمانی که نیروهای ایرانی اولین حمله گسترده خود را در آن سوی مرز عراق به انجام رساندند - تفاوت بسیاری کرده است. به دنبال این یورش، نیروهای ایرانی پنج مرتبه دیگر تلاش کردند تا خط دفاعی عراق در منطقه شمال شرقی بصره را بشکنند و در همین رابطه مقامات عراق اعتراف کرده اند که در جریان این حملات حدود ۱۰ هزار تن از افراد خود را از دست داده اند. البته با توجه به اینکه تعداد تلفات ایرانی ها در درگیری های یاد شده حدود ۳ تا ۴ برابر تلفات عراقی ها تخمین زده شده است، بنابراین عراقی ها به روشنی آن اعتماد به نفس و توانایی لازم را جهت ایستادگی در مقابل حمله دیگری کسب کرده است. درحالی که مقامات دولت ایران همچنان از ورود خبرنگاران خارجی که قصد تهیه اخبار جنگ در خطوط ایران را دارند، جلوگیری می کنند، پرزیدنت صدام حسین بار دیگر در جنگ تبلیغاتی علیه ایران ... در جریان بیانات روز گذشته اش گفت که عراق هیچ گونه جاه طلبی مرزی ندارد. وی افزود که اگر مقامات ایرانی به حفظ شهرها و جان مردم علاقمندند، باید باب مذاکره با عراق را بگشایند. رئیس جمهور عراق در اظهاراتش خطاب به خبرنگاران بریتانیایی - که حدود دو ساعت به طول انجامید - تکرار کرد که عراق مایل است که کمیسیون بین المللی جهت بررسی و تعیین متجاوز در جنگ کنونی تشکیل گردد، اما صدام حسین خاطر نشان ساخت ایران تنها کشوری که خواهان دریافت غرامت جنگی می باشد، نخواهد بود و عراق نیز خواهان آن است که ایران برای خساراتی که به عراق وارد آمده است، غرامت بپردازد. رئیس جمهور عراق در ادامه گفت

که این تقاضا به عنوان شرطی برای پایان جنگ مطرح نخواهد شد. باید گفت که به نظر می‌رسد لحن مطمئن صدام حسین بر پایه عوامل مختلفی استوار باشد. عراقی‌ها ادعا کرده‌اند که نسبت به آغاز جنگ از تسلیحات و تجهیزات کامل‌تری برخوردارند. روز گذشته پرزیدنت صدام اظهار داشت که در حال حاضر عراق از نقطه نظر میزان دریافت حمایت‌های نظامی از اتحاد شوروی مشکلی ندارد و افزود که مقامات دولت شوروی اکنون متعهدند که به مفاد قراردادهایی که قبل از آغاز جنگ با عراق به امضا رسانده‌اند عمل کنند. شواهدی در دست است که حاکی از آنکه شوروی از چند ماه قبل تا کنون به طور محرمانه تجهیزات و تسلیحاتی که برای عراق جنبه حیاتی دارد، به این کشور ارسال داشته است. این تسلیحات شامل موشک‌های زمین به هوا، بمب افکن‌های میگ-۲۵ و تانک‌های تی-۷۲ است. علاوه بر این به نظر می‌رسد که به دنبال برگزاری کنفرانس اخیر سران عرب در شهر فاس که در اوایل ماه جاری برگزار شد، پرزیدنت صدام حسین نسبت به برخورداری از حمایت اعراب احساس اطمینان بیشتری می‌کند. ... وی با اشاره به سوریه که تا کنون در جنگ میان ایران و عراق از ایران حمایت می‌کرده است، گفت که عراق نسبت به تلاش‌های دول عرب که جهت بهبود روابط میان دو همسایه صورت گرفته است، واکنش مثبتی نشان داده است. صدام حسین ضمن خودداری از لفاظی‌های معمول خود علیه رژیم رفیق بعثی سوریه، این نکته را مورد تأکید قرار داده که ملک فهد پادشاه عربستان سعودی تصمیم دارد تا ترتیب برگزاری مذاکره میان او و پرزیدنت اسد رئیس‌جمهور سوریه را فراهم کند، اما در این میان اگر رهبران ایران نسبت به تصمیمشان دایر بر ادامه جنگ حتی با وجود خروج متجاوزین عراقی از خاک ایران احساس پشیمانی کنند، نظرشان را به خوبی پنهان کرده‌اند. هاشمی رفسنجانی رئیس‌مجلس ایران در بیاناتی که روز جمعه گذشته در تهران اظهار داشت، هشدار داد که اگر عراق شرط ایران را برای خاتمه جنگ نپذیرد ایران با توپخانه دوزن شهرهای معظم عراق را زیر آتش خواهد گرفت. همچنین روز گذشته [آیت‌الله] سید علی خامنه‌ای رئیس‌جمهور ایران به دنبال بازگشت از جبهه غربی جنگ گفت که نیروهای ایرانی نه تنها باقیمانده افراد دشمن را از مناطقی که هنوز تحت اختیار دارد، بیرون خواهند راند، بلکه به گفته او دست متجاوز را برای همیشه قطع خواهند کرد. [آیت‌الله] آقای خامنه‌ای همچنین گفت که ایران برای برداشتن گام آخر شتابی ندارد، زیرا به تلاش‌هایی که جهت تأمین حقوق حقه ایران صورت می‌گیرد، احترام می‌گذارد. رئیس‌جمهور ایران افزود که با وجود نکات ذکر شده صبر و تحمل ایرانی‌ها در حال لبریز شدن است و کسانی که دشمن ایران را با پول، اسلحه و نیروی انسانی کمک کرده‌اند باید بدانند که ایران برای همیشه منتظر نخواهد شد که آنها با دورویی این کشور را در مرحله بزخ که در آن نه به صلح دست یافته شده است و نه جنگی در جریان است باقی بگذارند. اگر گزارشات مبنی بر

یک حمله قریب الوقوع از جانب ایرانی ها صحت داشته باشد، در آن صورت آن مرحله نه جنگ و نه صلحی که [آیت الله] آقای خامنه ای به آن اشاره کرده است، به زودی خاتمه خواهد یافت. اما دستگاه رهبری ایران دست به قمار خطرناک و بزرگی می زند، زیرا اگر در نبردی که در پیش است، پیروز شود در آن صورت این خطر وجود دارد که مراتب خصومت پردوام جهان عرب را علی رغم شکاف هایی که در آن وجود دارد، بریانگیزد و در همین رابطه اگر ایران در حمله عراق جنگ را ببازد، مردم خسته ایران که روحیه خود را به نحوی روزافزون از کف می دهند، از مقامات ایران چندان سپاسگزار نخواهد شد. (۱)

۵۷۰

آیت الله سید کاظم شریعتمداری امروز با ارسال نامه ای به رئیس دادگاه انقلاب ارتش، ضمن یادآوری رأی علنی خود به جمهوری اسلامی و اعلام براءت از گروه های مخالف و معاند جمهوری اسلامی، خواستار بخشش داماد خود شد. (۲) متن کامل نامه آقای شریعتمداری به این شرح است:

«بسمه تعالی، رئیس انقلابی دادگاه انقلاب ارتش، حجت الاسلام جناب آقای محمدی ری شهری دامت افاضات، بعد التَّحِيهِ والسَّلَام؛ چنانچه می دانید، این جانب به جمهوری اسلامی رأی علنی (آری) داده ام و رهبریت آیت الله العظمی آقای خمینی دامت بَرَکاتُهُ را پذیرفته بوده و هستم و این جانب با افراد ضدانقلاب و گروه های آنها در داخل و خارج هیچ نوع ارتباطی ندارم و رفتار و گفتارهایی که از آنها منتشر می شود، تکذیب می کنم و خیانت می دانم و اشخاصی از قبیل مسعود رجوی، رضا پهلوی، بنی صدر، اشرف پهلوی، بختیار، احمد مدنی، اویسی، علی امینی، حسن نزیه، مقدم مراغه ای و گروه ها و سازمان هایی امثال منافقین خلق، کومه له، فدائیان خلق، توده ای، سلطنت طلب ها، دمکرات ها، جبهه ملی و حزب منحلّه خلق مسلمان را محکوم نموده و خائن می دانم و وابسته به شرق و غرب می دانم و از جناب عالی تقاضا می کنم که داماد این جانب آقای احمد عباسی را که به نظر من فردی متدین و با ایمان است، چنانچه گول افراد خائن را خورده، مورد عفو قرار دهید. در این خصوص قبلاً از حضرت آیت الله العظمی آقای خمینی دامت بَرَکاتُهُ

ص: ۵۵۶

۱- ۲۰. همان، ص ۱۵، بی.بی.سی، ۵/۷/۱۳۶۱.

۲- این نامه در مطبوعات ۱۷/۷/۱۳۶۱ انتشار عمومی یافت.

برای وی تقاضای عفو و بخشودگی نمودم که امیدوارم مورد قبول واقع شود انشاءالله و این جانب نیز در رابطه با قضیه قطب زاده که مطالبی از سیدمهدی مهدوی گوش کرده بودم و در اطلاع دادن آن به مقامات مربوطه مسامحه نموده ام، نادم بوده و از ملت دلیر و مبارز ایران عذر خواسته و از درگاه خداوند متعال طلب عفو و آمرزش می نمایم و البته [به] حسن آقا شریعتمداری که در خارج هستند، توصیه خواهم کرد که تحت تأثیر اشخاص وطن فروش و دیگر افراد ضدانقلاب واقع نگردد و با آنها هیچ گونه ارتباطی نگیرد. سید کاظم شریعتمداری»^(۱)

۵۷۱

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی ارتش و تأیید شورای عالی قضایی، سرافراز نیک اقبال یکی از اعضای فعال شرکت کننده در کودتای نافرجام نوژه در یاسوج اعدام شد.

روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۹ (استان های فارس و بوشهر) با اعلام این خبر به نقل از دادگاه انقلاب ارتش، جرائم وی را بدین شرح اعلام کرد: بسیج کردن عده ای از اهالی منطقه و بردن آنها به تهران و همدان برای آموزش نظامی، پوشیدن لباس نظامی و رهبری تعدادی از اشرار، فعالیت گسترده و مؤثر در کل جریان کودتا و تماس دائم با افراد رده بالایی کودتا، گرفتن پول برای جمع آوری عوامل کودتا و ارتباط با خوانین و کدخدایان منطقه برای جمع آوری این عوامل.^(۲)

۵۷۲

موج نارضایتی در میان مردم عراق روز به روز افزایش می یابد. بر اساس گزارش های رسیده، در طول دیروز و امروز ۶۷ تن از اهالی شهرهای سلیمانیه، کرکوک، بغداد و بصره عراق - که در میان آنان چند دانشجو، محصل و پزشک نیز دیده می شود - با عبور از مرزهای شرقی عراق به جمهوری اسلامی ایران پناهنده شدند.^(۳)

ص: ۵۵۷

۱- ۲۱. روزنامه کیهان، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- ۲۲. همان، ص ۲.

۳- ۲۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۵۷۳

در حالی که نیروهای مسلح ایران در حال برنامه ریزی برای اجرای عملیات زمینی علیه ارتش عراق هستند، توپخانه های ارتش عراق شهرهای مرزی ایران را گلوله باران می کنند. در ادامه گلوله باران مناطق مسکونی شهر آبادان، این شهر امروز نیز زیر آتش توپخانه ارتش عراق بود که در نتیجه آن ۸ تن مجروح و یک نفر دیگر شهید شدند.^(۱)

۵۷۴

در درگیری میان نیروهای ضدانقلاب و نیروهای مسلح ایران در شمال غرب کشور، ۳ تن از نیروهای خودی شهید، ۲ تن مجروح و ۴ تن اسیر شدند. از تلفات نیروهای شورشی آمار دقیقی در دست نیست.

امروز یک خودرو متعلق به سپاه پاسداران در دو کیلومتری "گزگزاره" با مین برخورد کرد که در نتیجه آن دو تن از سرنشینان خودرو شهید و راننده آن نیز مجروح شد. همچنین بر اثر انفجار یک مین در جاده ارومیه - مهاباد، یک سرباز شهید و یک نفر دیگر مجروح شد.^(۲) در روستای شیدان در جنوب ارومیه نیز عناصر حزب دموکرات چهارتن از نیروهای سپاه را گروگان گرفتند.^(۳)

۵۷۵

فرمانده نیروی زمینی، نمایندگان چهار شهرستان، خانواده شهدا و رزمندگان اسلام با شهدای هویزه در قتلگاه آنان تجدید پیمان کردند. گزارش روزنامه جمهوری اسلامی در این باره چنین است:

«در هفتمین روز از هفته بزرگداشت دومین سالگرد جنگ تحمیلی و در روز عید قربان، نیروهای اسلام با اجتماع بر ویرانه های شهر هویزه برای سرنگونی رژیم صدام مزدور و فتح کربلا با یکدیگر تجدید پیمان کردند. گزارش خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی از هویزه حاکی است در این مراسم که پیش از ظهر امروز به همین مناسبت و به انگیزه حمایت از

ص: ۵۵۹

۱- ۱. سند شماره ۱۴۰۷۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۴۵۸، واحد عملیات سپاه پاسداران آبادان، اطلاعات عملیات، ۷/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲. سند شماره ۵۴۳۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، به ستاد مرکزی، طرح و برنامه، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

۳- ۳. همان، ص ۲.

مهاجرین جنگی در هویزه بر گزار شد - و در آن رزمندگان اسلام با خانواده های محترم شهدای هویزه، مهاجرین جنگی و نمایندگان مردم ساوه، بافت کرمان، قوچان و نقده در مجلس شورای اسلامی نیز شرکت داشتند - سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی در سخنانی به تشریح ابعاد معنوی و نظامی جنگ تحمیلی پرداخت و با اشاره به فلسفه برگزاری دومین سالگرد جنگ تحمیلی گفت: گناه ما که امروز با دشمنان خود می جنگیم این بوده که می گوییم که استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی و آرزوی ملت ما این بود و تنها می خواستیم ملتی داشته باشیم که وابسته به ابرقدرت های دروغین شرق و غرب نباشد.

... سرهنگ صیاد شیرازی با اشاره به ابعاد معنوی جنگ گفت: برای اینکه ما بتوانیم در مسیر مبارزاتمان هماهنگ باشیم دو بُعد معنوی را باید در نظر بگیریم. بُعد اول این است که حرکتمان مبارزه در راه الله است و این مبارزه از پشتیبانی بی دریغ و امدادهای غیبی برخوردار است. هرگاه در برخورد مستقیم با دشمنان اسلام در تنگنا قرار گرفته ایم، احساس کردیم که امدادهای خداوندی ما را از این تنگنا نجات داد. بُعد دوم برکتی است که در محیط جنگ حاکم است. این برکت از خون شهدایی که ایثارگرانه از جان و مال خود دریغ نکردند و به سوی معبود خود شتافتند، مایه می گیرد و امروز باید بدانیم هر پیروزی که در جبهه ها حاصل شده است از آن خدا بوده است. ... سرهنگ صیاد شیرازی با اشاره به جنایات صدامیان گفت: ما وقتی می گوییم هویزه شهر حماسه و خون، جوانان خالصی را یاد می آوریم که شهید شدند و در اینجا دفن شدند و امروز ما از آنان به عنوان شهدای گمنام یاد می کنیم» (۱)

۵۷۶

روزنامه انگلیسی دیلی تلگراف در گزارشی درباره وضعیت موجود در جبهه های جنگ عراق نوشت: «ارتش عراق خود را برای یک تهاجم جدید ایران آماده می کند. عکس های ماهواره های امریکایی گزارشات سرویس اطلاعاتی عراق در مورد تجمع نیروها و تجهیزات ایرانی جهت تلاش جدید برای عبور از مرز عراق به سوی بصره را تأیید می کند. در مرکز تپ ششم عراق در نشوه واقع در ۲۵ مایلی شمال بصره، سرتپ "عبدالشیهان" فرمانده "نیروهای سعد" گفت: تمام نشانه ها حاکی از آن است که ایران در نظر دارد یک تهاجم جدید را به مرحله اجرا درآورد. در جریان آخرین تهاجمات ایران به عراق نیروهای سعد به رهبری عبدالشیهان - که بخشی از تپ ششم زرهی را تشکیل می دهد و مجهز به واحدهای مکانیزه و پیاده نظام است - درگیر جنگ با ایران بودند. در آن زمان تخمین زده می شد که ایران بیش از ۱۵۰ هزار سرباز وارد جبهه کرده است. ایرانی ها به داخل عراق نفوذ کردند، اما در جریان پنج درگیری توسط عراقی ها عقب رانده شدند. ... افسران عراقی مطمئن هستند که حمله ایرانی ها قریب الوقوع است. آنها خاطرنشان می سازند که به طور معمول در اواخر اکتبر بارندگی در این مناطق آغاز می شود و تهاجم باید قبل از این موعد آغاز شود. یک

ص: ۵۶۰

بازدید از جبهه جنگ دلیل این مسئله را نشان می دهد. زمین مسطح صحرا را خاکی به ضخامت چند اینچ پوشانده است و در زیر لایه خاکی، لایه شنی سفتی وجود دارد که مناسب رفت و آمد تانک ها است، گرما از زمین به درون هوا تشعشع می نماید و از دور که نگاه می کنیم، به نظر می رسد وسایل نقلیه پارک شده و دیگر تجهیزات در هوا به حالت معلق قرا گرفته اند. هر نوع حرکت تانک ها مقادیر زیادی گرد و خاک را به هوا می فرستد به طوری که هیچ چیز نمی تواند مخفی بماند. به هنگام نزول باران این شرایط کاملاً عوض می شود و تانک ها در گل و لای غلیظ فرو خواهند رفت و شعاع دید به حدود ناچیزی تنزل می یابد. طرح دفاعی عراق ساده است. خط مقدم این جبهه یک کانال عمیق است که در این منطقه به طول ۲۰ مایل کشیده شده است و در جلوی آن توده هایی از شن ایجاد شده است و پیش از آن نیز میدان های مین قرار دارد و در این استحکامات خندقی سربازان عراقی با بی حالی و بی علاقگی به انتظار نشسته اند. در پشت سر آنها یک رشته آرایش نظامی دایره ای شکل از تانک ها و تجهیزات نظامی زرهی دیده می شود. عقیده بر این است که باید با هرگونه تهاجم ایرانی ها در دو جناح به مقابله برخواست و سپس تانک ها را وارد کارزار کرد و در همین حال تجهیزات زرهی عراق که عقب تر استقرار یافته، مهاجمین را به ستوه آورند. سربازان عراقی که برای دفاع از کشورشان می جنگند به نظر می رسد بیشتر از زمانی که داخل خاک ایران بودند از خود اشتیاق نشان می دهند. یکی از مشکلات باقیمانده این است که فرماندهان آنها از اعمال افسران سیاسی وابسته به هر واحد به ستوه آمده اند و چنین پیداست که برخی از افسران عالی رتبه بیشتر از تخصص رزمی به حزب بعث وفادار هستند. در بغداد صدام حسین و وزرایش سخنرانی های شدیدالحنی ایراد می کنند و در همین حال با پریشانی درونی دنبال یافتن راهی برای خروج از جنگی که خود آغاز کرده اند و هم اکنون بر دوش آنها سنگینی می کند می باشند. صدام حسین امیدوار بود که غیرمتعهد ها یک فرمول رضایت بخش به هنگام تشکیل جلسه در بغداد برای پایان بخشیدن به جنگ ارائه دهند، اما با توجه به حضور نیروهای ایرانی در مرز عراق رهبران کشورهای غیرمتعهد بغداد را جای مناسبی برای اجلاس خود ندانستند. در حال حاضر عراق امیدوار است که کمیسیون اخیر میانجیگری موفق شود و این درحالی است که بسیاری از این نوع گردهمایی ها با شکست مواجه شده است. کنفرانس سران عرب کمیته ای را مأمور پایان بخشیدن به جنگ بین دو کشور کرده است. قوی ترین اسلحه در دیپلماسی بین المللی پول عربستان سعودی است.

خبرنگار ما از بغداد می نویسد: عراق در حال دریافت مستقیم اسلحه از شوروی برای مقابله با ایران است و این امر به دنبال بهبود روابط میان بغداد و مسکو صورت پذیرفته است. صدام حسین به گروهی از خبرنگاران انگلیسی گفته در حال حاضر هیچ مشکلی برای

دولت وی در دریافت کمک های نظامی روسی برپایه قراردادهای موجود بین دو کشور وجود ندارد. عراق ممکن است در آینده از انگلیس اسلحه خریداری نماید. چند ماه پیش از این مقادیر زیادی موشک های پیشرفته، بمب افکن های میگ-۲۵ و تانک های تی - ۷۲ از جانب مسکو مخفیانه در اختیار عراق قرار گرفته است. بنابه گزارش های رسیده، موشک های پر قدرت سام ۸ پیش از این در برخی مواضع مهم در طول ۳۰۰ مایل جبهه جنگ با ایران نصب شده است. در حالی که ایران تهدید می کند که به یک حمله جدید برای سرنگونی صدام دست می زند، معامله با کرملین سبب تقویت نیروهای صدام حسین شده است. (۱)

۵۷۷

سازمان مجاهدین خلق به رغم دستگیری گسترده نیروهایش در داخل کشور، با بزرگ نمایی اقدامات تروریستی خود در ایران، به دنبال کاهش میزان تنفر کشورهای غربی از این سازمان است.

امروز سازمان مجاهدین خلق با انتشار بیانیه ای، گزارشی از اقدامات ۱۵ روزه خود ارائه کرد. رادیو صوت الجماهیر عراق در این باره گزارش داد: «در بیانیه ای که امروز از سوی سازمان مجاهدین خلق ایران در لندن انتشار یافت، آمده است، در روند برنامه گسترش عملیاتی در چارچوب تاکتیک جدید جنبش مقاومت ایرانی و تقویت حملات به دستگاه های سرکوبگر ایران، در دو هفته گذشته، درگیری هایی در چندین استان ایران اضافه بر آنچه که در تهران و جنگل های شمال روی داده، صورت گرفته است. این بیانیه یادآور شده است که استان های گیلان، کردستان، ایلام و شهر گرگان شاهد درگیری هایی میان افراد جنبش مسلح مخالفان ایرانی و نیروهای رژیم بود که طی آن چند تن از عناصر بلندپایه رژیم به هلاکت رسیدند. از جمله کسانی که به قتل رسیدند، قاضی زاده در رشت، جعفر عنایتی در سنندج و عسگر عسگری در اراک بودند. این بیانیه می افزاید، که ۷ تن از پاسداران در یک درگیری در منطقه سرداد به قتل رسیدند. همچنین ۳۰ تن از نیروهای امنیتی رژیم، هفته گذشته طی درگیری هایی در شمال ایران کشته شدند. علاوه بر این، در یک درگیری که در جنگل "رحیم آباد" استان گیلان روی داد، حداقل ۵۰ تن از پاسداران مجروح شدند.» در پایان این گزارش آمده است: «نیروهای مقاومت ایرانی که برای سرنگونی رژیم ایران مبارزه می کنند، در یک حمله به کارکنان حزب جمهوری اسلامی در تهران، ۳۰ تن از نیروهای امنیتی را به قتل رساندند.» (۲)

سخن گوی هواداران این سازمان در امریکا نیز در مصاحبه با رادیو امریکا، اقدامات تروریستی تیم های عملیاتی سازمان را اقدامی انقلابی خواند و گفت: امروز مقاومت سراسری و گسترده مردم ایران، تحت رهبری شورای ملی مقاومت و مسعود رجوی، ضربات شدیدی را به رژیم ایران وارد آورده است. وی در ادامه مصاحبه خود افزود: در واقع امسال بیش از

ص: ۵۶۲

۱- ۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۳، ۷/۷/۱۳۶۱، صص ۲ - ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۶/۷/۱۳۶۱.

۲- ۶. همان، صص ۱۷ و ۱۸، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۶/۷/۱۳۶۱.

چهارصد تن از پاسداران تابه حال به دست نیروهای مقاومت، اعدام انقلابی شده اند. اخیراً مجاهدین به تمام واحدهای عملیاتی، میلشیا و ارگان های هوادار خودشان دستور آماده باش دادند، تا در این فصل با تمام قوا و با تمام نیرویشان روی نیروی نظامی، یعنی پاسداران، حداکثر فشار را وارد کنند.

راديو امريکا علاوه بر اين مصاحبه، گزارش جانب دارانه ای از اقدامات تبليغاتی سازمان که در نيويورک انجام شده بود، پخش کرد.^(۱)

در همین حال در ادامه دستگیری نیروهای سازمان مجاهدین خلق، امروز نیروهای سپاه پاسداران استان خوزستان و شهرستان انزلی ۱۷ تن از نیروهای سازمان مجاهدین خلق را دستگیر کردند.^(۲)

۵۷۸

آیت الله خامنه‌ای رئیس جمهور ایران و امام جمعه موقت تهران، امروز در دو سخنرانی مجزا، در مراسم نماز عید قربان و در جمع کارداران و سفیران کشورهای اسلامی در تهران، بر ضرورت وحدت کشورهای اسلامی و اتکای آنان به خداوند برای کاهش وابستگی از قدرت های دیگر و حل مشکلات جهان اسلام، به ویژه مسئله فلسطین، تأکید کرد. رئیس جمهور با اشاره به اینکه امید بستن به کمک و یاری کشورهای بزرگ و مجامع بین المللی امری بیهوده است و آنها همواره ثابت کرده اند که دروغ می گویند، گفت: «به نظر ما تنها راه حل مسئله فلسطین، سپردن این سرزمین به صاحبان اصلی آن است و تمام مسلمانان جهان برای تحقق این امر باید بسیج شوند.» امام جمعه تهران سپس با انتقاد از کمک کشورهای عربی به عراق گفت: «ما از روابط شما با صدام مطلعیم و رفتار دولت های موافق و مخالف با جنگ را هرگز فراموش نخواهیم کرد. قدرت ملت ما برای مقابله با همه دست های خائن، همه جانبه و همیشگی است.»

آیت الله خامنه‌ای در سخنرانی دیگری خواستار تشکیل نشست سران کشورهای اسلامی برای رسیدگی به تجاوز اسرائیل به لبنان شد. رئیس جمهور که در جمع سفیران و کارداران کشورهای اسلامی در تهران سخن می گفت، با اشاره به مسائل و مشکلات جهان اسلام، از جمله تجاوز شوروی به افغانستان و تجاوز

ص: ۵۶۳

۱- ۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۴، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱، راديو امريکا، ۷/۷/۱۳۶۱.
۲- ۸. سند شماره ۶۷۳۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه شماره ۲۳۲، از فرماندهی ستاد منطقه ۳، به اطلاعات مرکز، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- سند شماره ۲۲۷۳۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی سپاه، "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۲، ۱۰/۸/۱۳۶۱، ص ۱۱.

صهیونیست ها به لبنان، گفت: «درحالی که جهان اسلام از یک سیاست واحد و منسجم نسبت به این تجاوزها و حملات برخوردار نیست، امید نمی رود که بتوانیم از برادران مظلوم خود در افغانستان، فلسطین و لبنان دفاع کنیم.» آیت الله خامنه ای افزود: «امروز روزی است که ملت ها و دولت های اسلامی باید به وظیفه تاریخی خود در قبال اشغالگران و غاصبان عمل کنند. دولت های اسلامی باید از سلاح نفت، پول های سپرده شده در بانک های وابسته به امریکا و تبلیغات علیه متجاوزین صهیونیست استفاده کنند.»(۱)

۵۷۹

سرتیپ ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران به مناسبت گرامیداشت دومین سالگرد جنگ عراق علیه ایران و هفته جنگ بیانیه ای منتشر کرد. در این بیانیه آمده است: دو سال پیش صدام در سی و یکم شهریور ماه ۱۳۵۹ حمله سراسری هوایی، زمین و دریایی خود را به خاک ایران آغاز کرد تا به خیال خود خاک ایران را در مدت یک هفته اشغال کند و شاهرگ اقتصادی ایران (خوزستان) را به تصرف درآورد. در مقابل رزمندگان اسلام توانستند در مدت دو سال جنگ، بخش های عمده ای از خاک کشور را از اشغال متجاوزین درآورده و اسرای زیادی از دشمن بگیرند. نیروهای ما در سال دوم جنگ با انجام عملیات های طریق القدس، فتح المبین و بیت المقدس بالغ بر چهل و دو هزار نفر اسیر از دشمن گرفتند. در این سال (سال دوم جنگ) با به میدان آمدن نیروی عظیم امت مسلمان ایران و فرزندان قهرمان اسلام به صورت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در کنار ارتش جمهوری اسلامی ایران دامنه حملات ایران بیشتر شد و پشتیبانی های دولتی و مردمی در سطح بسیار قابل تحسینی افزایش یافت.

رئیس ستاد مشترک ارتش ایران در این بیانیه، ضمن اشاره به درماندگی صدام و ارتش عراق در جنگ یادآور شده است که به طور قطع و یقین تا زمانی که صدام سرنگون نشود و غرامت خسارت های وارد به ایران پرداخت نشود، جنگ ادامه خواهد داشت. در پایان این بیانیه آمده است: ما طالب جنگ نیستیم و تنها از کشور خود دفاع می کنیم، اما صدام جز با ضربه ای محکم هشیار نخواهد شد.(۲)

۵۸۰

صدام حسین رئیس جمهور عراق امروز به مناسبت عید قربان از گردان المنصور تیپ ۱۰ زرهی و تیپ ۳۰ زرهی بازدید و از آنان به عنوان "مردان قهرمان" تمجید و تشکر کرد. بنابه گزارش اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا، صدام در این دیدار گفت: «شما بودید که حیثیت و شرف عراق را حفظ و پایدار نموده اید. نیروهای ایران در آینده ای نه چندان دور دست به حملات وسیع و سرتاسری به مرز کشورمان عراق خواهند زد. از شما می خواهم مانند گذشته درس عبرتی به آنان بدهید. این روزها باید بیش از هر وقت دیگر هشیار باشید.

ص: ۵۶۴

مبادا غفلت کنید که دشمن در کمین شماست. شما در حملات اخیر برای ملت عراق ثابت کردید که چگونه از مرز کشور عراق دفاع می کنید. من می خواهم که مانند عملیات شرف بصره عمل نمایید. سه سال است که از جنگ با ایران علیه کشور ما عراق می گذرد و شما قسمت اعظم آن را به اتمام رسانده اید و پیروزی های زیادی به دست آوردید. همان طور که پرسنل این گردان را می بینم با روزهای اول از نظر روحیه فرقی نکرده و شاید [روحیه اش] زیادتر هم گردیده و پرسنل دیگر گردان ها و تیپ ها هم به همین ترتیب است.»

در گزارش قرارگاه کربلا همچنین آمده است: «صدام به پرسنل تیپ ۳۰ زرهی مژده داد به زودی برادران عراقی [دیگری] به شما ملحق می شوند و شاید هم شما را تعویض کنند، به دلیل اینکه این تیپ در عملیات اخیر زحمات شایانی کشیده است و احتیاج به استراحت دارد. صدام حسین [همچنین] از مرکز قرارگاه تیپ ۳۰ با تلفن با سایر فرماندهان خط مقدم تماس حاصل کرده و ضمن احوالپرسی کلمه هشیاری را به آنان تذکر داده است.»^(۱)

۵۸۱

"جیمز فیلیپ" محقق امور خاورمیانه از "بنیاد تحقیقاتی هری تیچ هاوس" با بررسی جنگ ایران و عراق، وضعیت صدام حسین را در موقعیت های مختلف ترسیم کرده است. وی، صدام را قابل اعتماد نمی داند و نزدیکی امریکا با آن کشور را به دلایل متعددی رد می کند. جیمز فیلیپ عقیده دارد که سقوط صدام اجتناب ناپذیر است و کمک به بقای وی طولانی شدن جنگ و نفوذ بیشتر شوروی در منطقه را به دنبال خواهد داشت.

رادیو امریکا بخش هایی از مقاله این محقق امور خاورمیانه را به این شرح پخش کرد: «جیمز فیلیپ پیش بینی می کند، بالأخره صدام به صورت یک قربانی در جنگی که خود آن را برپا ساخت، رفتنی خواهد بود. بعضی ها در امریکا معتقدند که این کشور (امریکا) باید بی طرفی خود را در جنگ ایران و عراق کنار بگذارد تا از خطر احتمالی روی کار آمدن رژیم های مذهبی در عراق و سوریه جلوگیری کند.

این اعتقاد به چند دلیل نادرست است؛ نخست اینکه صدام دوست کشورهای غربی نیست و نسبت به دریافت کمک از امریکا استحقاق ندارد. دوم اینکه، حتی اگر برای دریافت کمک محق بود، معلوم نیست که مناسبات مستحکم تر امریکا با عراق به نفع او باشد، زیرا احتمال دارد که این تصمیم، رژیم اسلامی ایران را در ادامه جنگ پابرجاتر سازد و مناسبات بین عراق و سوریه را بیشتر دچار تزلزل کند و مقام او را نزد مردم خود تنزل دهد. سوم اینکه، مناسبات نزدیک بین امریکا و عراق، ایران را به آغوش منتظر و باز اتحاد جماهیر شوروی می فرستد. چهارم اینکه، احتمال سرنگونی صدام حسین بیش از پیش افزایش یافته و هرگونه کوششی که برای به عقب انداختن این سرنگونی انجام شود، فقط جنگ را طولانی تر خواهد ساخت و همکاری نظامی

ص: ۵۶۵

قرارگاه کربلا - سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، به دفتر سیاسی تیپ ۲۵ کربلا، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

بین رژیم اسلامی ایران با شوروی را نزدیک تر خواهد کرد. بالأخره اگر صدام حسین سرنگون شود، یک گروه بی انضباط شیعه جانشین او نخواهد شد، بلکه یکی از مقامات نظامی و یا کشوری حزب بعث، جانشینی او را به دست خواهد گرفت و با در نظر گرفتن فرصت طلبی شوروی که روی عراق، متحد خود خط بطلان می کشد و به چمن های سبزتر مناسبات امیدوارکننده تر با ایران می پردازد، می توان انتظار داشت که جانشینان صدام حسین خودبه خود به حمایت اقتصادی و فنی از طرف دول غرب متمایل گردند.

گرچه دولت امریکا باید در حفظ کشورهای عربی دوست خود در منطقه خلیج فارس کوشش کند، ولی باید صدام را به حال خود باقی بگذارد و سرنوشت او را، یا نجات و یا غرق شدنش را به دست خودش بسپارد، زیرا صدام یک فرد است و او تمام کشور عراق نیست. از اینها گذشته آنچه به سر صدام بیاید، بار دیگر برای کشورهای خاورمیانه که با شوروی لاف دوستی می زنند، ثابت خواهد کرد که شوروی مطابق منافع و مصالح خود، دولت انتخاب می کند و هر وقت از طرف دوست نفع و نتیجه ای حاصل نشود، او را به دور می اندازد. (۱)

۵۸۲

به گزارش روزنامه فایننشال تایمز، دولت برزیل روابط اقتصادی خود با ایران را پس از دو سال وقفه به دلیل بازداشت دیپلمات های امریکایی در ایران، آغاز می کند. بر اساس قراردادهایی که اخیراً بین دو کشور امضا شده است، قرار است برزیل در مقابل دریافت روزانه سیوپنج هزار بشکه نفت از ایران، کالاهایی نظیر کاغذ و تراکتور به ایران بفروشد. (۲)

۵۸۳

خبرگزاری فرانسه از بیروت گزارش داد: تلویزیون لبنان شامگاه امروز اعلام کرد، ۱۲۰۰ تفنگدار امریکایی - که باید به نیروهای چند ملیتی فرانسوی و ایتالیایی که اکنون وارد لبنان شده اند بپیوندند - قبل از پایان روز چهارشنبه در فرودگاه بیروت پیاده خواهند شد. یک منبع معتبر در بیروت اضافه کرد: این افراد اکنون آماده پرواز به سوی بیروت هستند، ولی زمان پرواز و ورود آنها هنوز قطعی نشده است. این در حالی است که معاون سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا خاطر نشان ساخت، تفنگداران امریکایی قبل از چهارشنبه وارد بیروت می شوند.

از سوی دیگر نیروهای اسرائیلی که هنوز قسمتی از فرودگاه بیروت را در اختیار دارند، تأکید کردند، تا روز چهارشنبه غرب بیروت را ترک خواهند کرد تا نیروهای چندملیتی مستقر شوند. در همین حال ژنرال "رافائل ایتان" رئیس ستاد مشترک ارتش رژیم

ص: ۵۶۶

۱- ۱۲. مأخذ ۵، رادیو امریکا، ۶/۷/۱۳۶۱.

۲- ۱۳. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۵/۷/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، رادیو

صهیونیستی در گفتگو با رادیو اسرائیل اعلام کرد: وی آمادگی دارد به هر نوع تحقیق قضائی (و در هر سطح نظامی یا سیاسی) دربارهٔ مسؤلیت های مربوط به قتل عام ساکنان غیرنظامی اردوگاه های صبرا و شتیلا تن دردهد.^(۱) در همین حال گاسپار واینبرگر، وزیر دفاع امریکا، ضمن اشاره به لزوم عقب نشینی اسرائیل از بیروت گفت: امریکا مایل نیست اسرائیل مورد تحریم قرار گرفته یا مجازات شود. تاس خبرگزاری رسمی شوروی در این باره گزارش داد: از مضمون سخنان رئیس پنتاگون چنین برمی آید که اسرائیل علی رغم جنایات خونینی که علیه ملت لبنان و فلسطین مرتکب شده است، هنوز مورد حمایت بدون قید و شرط امریکا قرار دارد. تاس افزود: امریکا آشکارا می کوشد تا در چارچوب توافق های کمپ دیوید راه حلی را برای خاورمیانه به کشورهای عربی تحمیل نماید و تا آنجا که می تواند کشورهای عربی بیشتری را در جرگه این قرارداد ضدعربی داخل نماید. در پاسخ این سؤال که اگر بار دیگر یک چنین قتل عامی در اردوگاه پناهندگان فلسطینی صورت گیرد، تفنگداران امریکا که در چارچوب نیروهای چند ملیتی در لبنان حضور دارند، چه خواهند کرد؟ واینبرگر با لحن غیر دوستانه ای ادعا کرد که تفنگداران امریکا در چنان حالتی کیلومترها از آن ناحیه دورتر خواهند شد و در صورتی که خطری متوجه خود آنها شود، آنها ممکن است دست به اسلحه برند! این بدین معنی است که در صورت تکرار فاجعه قتل عام فلسطینی ها تا زمانی که خطری متوجه نظامیان امریکایی نشود، آنها مداخله نخواهند کرد.^(۲)

۵۸۴

با بالاگرفتن اعتراضات عمومی در نقاط مختلف جهان نسبت به کشتار آوارگان فلسطینی در غرب بیروت، اسحاق شامیر وزیر خارجه اسرائیل گفت: کشتار دسته جمعی فلسطینی ها در اردوگاه های بیروت نباید به عنوان یک سلاح تبلیغاتی علیه اسرائیل مورد استفاده قرار گیرد. وی به خبرنگاران گفت: ما اولین کسانی بودیم که از فاجعه بیروت اظهار تأسف کردیم. شامیر که در سخنانش تلاش می کرد که نشان دهد اسرائیل در این جنایت نقش عمده ای نداشته است، افزود: تمام کشورهای جهان و مخصوصاً کشورهای عربی حقیقت را در مورد اینکه چه کسانی مرتکب این جنایت وحشتناک شده اند می دانند. وی دربارهٔ نام قاتلان توضیحی نداد. شامیر که به منظور مذاکره با چندتن از وزرای خارجهٔ شرکت کننده در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل وارد نیویورک شده است، گفت: هیچکس نمی تواند "جنبه های مثبت" دخالت اسرائیل در لبنان را نادیده بگیرد. شامیر در حالی که ارتش

ص: ۵۶۷

۱- روزنامهٔ هاآرتص چاپ تل آویو چندی قبل نوشته بود که شارون وزیر جنگ و ژنرال ایتان رئیس ستاد ارتش اسرائیل، رهبری عملیات کشتار فلسطینی ها را در لبنان به عهده داشته اند. [روزنامه جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۳].

۲- ۱۴. مأخذ ۴، ص ۳.

اسرائیل را یک "ارتش آزادی بخش" می نامید، اظهار داشت: نتیجه عملیات اسرائیل در لبنان، آزاد شدن این سرزمین از کلیه نیروهای خارجی است! وزیر خارجه اسرائیل گفت: نمی تواند موضع اعرابی را که بعد از کشف فاجعه در اردوگاه های صبرا و شتیلا در لبنان اسرائیل را محکوم کردند، درک کند و همین طور رفتار برخی از مقامات لبنان که می خواهند این فاجعه را فراموش کنند و برخی رسانه های گروهی امریکا که به محکوم کردن اسرائیل ادامه می دهند را نمی تواند بفهمد. (۱)

در همین حال ریگان رئیس جمهور امریکا با حمایت از دولت کنونی رژیم صهیونیستی گفت: وی قصد سرنگون کردن دولت مناخیم بگین نخست وزیر اسرائیل را ندارد. وی با اشاره به قتل عام مسلمانان فلسطینی و لبنانی، در کنفرانسی مطبوعاتی اعلام کرد که امریکا حفظ و بقای اسرائیل را تحت هر شرایطی تعهد خواهد کرد و افزود: بگین متحد ماست و ما اخلاقاً در حفظ و بقای دولت وی تعهد داریم. ریگان گزارش هایی درباره اینکه وی مایل است دولت بگین به خاطر کشتارهای لبنان برکنار شود را رد کرد و گفت: وی می تواند با بگین یا هر نخست وزیر دیگر اسرائیل در صورت تصمیم مردم اسرائیل معامله کند. ریگان گفت: علی رغم فشار افکار عمومی، مقامات اسرائیل ثابت کردند که واکنش آنها در برابر کشتار، تغییری در روحیه هیئت حاکمه کشور نداده است. ریگان گفت: با اظهار نظر "جین کرک پاتریک" نماینده امریکا در سازمان ملل - که به طور غیرمنتظره گفته بود، امریکا باید خود را در این کشتار سهیم بداند - موافق نیست. وی افزود: تصور نمی کند امریکا با خارج کردن تفنگدارانش پس از خروج فلسطینی ها از بیروت دچار اشتباه شده باشد. ریگان گفت: اسرائیل دیگر کشور کوچکی که برای دفاع از خود با کشورهای بزرگ تر می جنگند، نیست. این کشور به صورت یک "غول نظامی" در آمده است و باید به عنوان یک غول نظامی

ص: ۵۶۸

با کشورهای عرب همسایه خود وارد مذاکرات صلح شود. قدرت نظامی آنها چنان است که برخی از کشورهای عربی اکنون نسبت به توسعه طلبی اسرائیل ابراز نگرانی می کنند. وی ضمن تأکید بر طرح کمپ دیوید افزود: ما تلاش خواهیم کرد که همسایگان عرب اسرائیل را وادار کنیم که از مصر سرمشق بگیرند و با اسرائیل وارد مذاکره شوند. (۱)

ص: ۵۶۹

۱-۱۶. همان.

قرارگاه فرماندهی مشترک نجف امروز زمان اجرا، نام و رمز عملیات را به یگان های عمل کننده اعلام کرد. بر اساس ابلاغیه قرارگاه نجف، نام عملیات مسلم بن عقیل، زمان اجرای عملیات ساعت ۲۴ هشتم مهرماه ۱۳۶۱ و رمز عملیات نیز یا ابوالفضل العباس اعلام شد. (۱)

همچنین طبق دستور قرارگاه تاکتیکی ظفر، یگان های عمل کننده برای عبور نیروهای خود در محورهای وصولی به دشمن - که از میدان های مین می گذشتند - اقدام به پاک سازی میدان های مین و احداث معبر کردند. از نکات مهم در این اقدام، وزش باد شدید و ابری شدن آسمان هم زمان با آغاز به کار نیروهای خودی در احداث معابر در میدان های مین بود. در این روز نیروهای خودی که از مدت ها قبل شاهد آسمانی صاف و هوایی ساکن بودند، لحظه ای که کار خود را برای پاک سازی میدان های مین آغاز کردند، باد شدیدی شروع به وزیدن کرد و آسمان منطقه ابری شد. وجود ابر و گرد و غباری که سراسر منطقه را فراگرفت، به نیروهای خودی کمک کرد تا با خیال راحت و به دور از دید دشمن کار خود را انجام دهند. (۲)

امروز واحدهایی که مسیر آنها از نقطه رهایی تا نقطه درگیری طولانی بود و باید یک روز زودتر به سمت خط تماس (۳) حرکت می کردند، از اولین ساعات تاریکی شب به سوی خط دشمن روانه شدند تا با طی کردن مسیر در تاریکی و سپس اختفا در طول روز و استراحت تا شروع عملیات، بتوانند به طور هماهنگ با سایر نیروها خود را به خط مقدم دشمن برسانند. (۴) از نکات مهم اینکه در ساعاتی از روز که نیروها در پناه صخره ها در حالت اختفا به سر می بردند، هوا ابری بود و بارش باران نیز به نیروها در تحمل وضعیت سخت اختفا کمک فراوانی کرد. (۵)

ص: ۵۷۰

-
- ۱- ۱. سند شماره ۱۷۱۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه نجف (رکن ۳)، به قرارگاه ظفر (رکن ۳)، ۷/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۹۶۵۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه ظفر (رکن ۳)، ۷/۷/۱۳۶۱.
 - ۲- ۲. سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۹/۷/۱۳۶۱، صص ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۱۸، ۲۲۱، ۲۲۲.
 - ۳- خط تماس در اصطلاح نظامی، خطی است که نیروها برای حمله و درگیری با دشمن خود را به آن می رسانند.
 - ۴- ۳. سند شماره ۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۲۷ حضرت رسول (ص)، عملیات مسلم بن عقیل، راویان: ایزدی، الماس خاله و شهرابی، ص ۱۷.
 - ۵- ۴. مأخذ ۲، صص ۲۲۸ و ۲۲۹.

با آتش نیروهای ایران روی مواضع عراق در نزدیکی بصره، تأسیسات پتروشیمی دشمن آتش گرفت و خسارت هایی به آن وارد آمد. همچنین در منطقه شلمچه نیز بر اثر آتش توپخانه ایران یک تفنگ ۱۰۶ میلیمتری و یک خمپاره انداز منهدم شد. (۱)

حملات توپخانه ای و هوایی ارتش عراق به مناطق مسکونی همچنان ادامه دارد. امروز بر اثر گلوله باران توپخانه های سنگین ارتش عراق، چند منزل مسکونی در شهر آبادان منهدم شد و به دفتر یک شرکت مسافری و بخش ۹ شرکت نفت این شهر خسارت هایی وارد آمد. در این اقدام غیرانسانی یک تن شهید و ۱۹ تن مجروح شدند. (۲)

شهر گیلان غرب نیز هدف توپخانه های عراق قرار گرفت که علاوه بر وارد آمدن خسارت هایی به خانه های مردم، دو تن از اهالی نیز مجروح شدند. (۳)

۵ فروند میگ-۲۵ نیروی هوایی ارتش عراق نیز امروز صبح به حریم هوایی شهر خرم آباد تجاوز کردند که قبل از هر اقدامی، با آتش پدافند نیروهای مستقر در منطقه مجبور به فرار شدند. (۴)

ناخدا بهرام افضلی فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در گفت و گوی اختصاصی با روزنامه اطلاعات، درباره سیاست جدید عراق برای جبران کمبود قدرت نیروی دریایی این کشور گفت: دولت عراق برای پر کردن خلأ نیروی دریایی خویش که در نبرد با ایران منهدم و نابود شده است، اقدام به خرید هلی کوپترهای سوپر فلون از فرانسه کرده است. این نوع هلی کوپتر قادر است موشک های هوا به زمین اگزوسه را از فاصله دور پرتاب کند. وی اضافه کرد: ایران ابتکار جالبی را برای مقابله با این تجهیزات در دست دارد که به زودی نتایج آن مشخص خواهد شد. (۵)

به گزارش رادیو بی.بی.سی به نقل از یک مقام نظامی در دولت عراق، بیش از نیم میلیون نفر از افراد غیرنظامی عراقی که فنون نظامی را آموزش دیده اند، به ارتش عراق می پیوندند، بخش عمده ای از این افراد قبلاً خدمت سربازی خود را در ارتش عراق سپری کرده اند. (۶)

استان های آذربایجان غربی و کردستان - که قرارگاه حمزه آنها را اداره می کند - همچنان عرصه درگیری نیروهای ضدانقلاب با نیروهای مسلح ایران است.

امروز در منطقه شهری کند از توابع بوکان، یک خودرو نظامی نیروهای ایران با مینی که افراد شرور کار گذاشته بودند، برخورد کرد و آسیب دید. پس از انفجار مین، بلافاصله نیروهای مسلح غیرقانونی با آر.پی.جی ۷ و تیربار به سمت آنان تیراندازی کردند که در نتیجه ۱۲ تن از نیروهای خودی شهید و ۴ تن مجروح شدند. (۷)

ص: ۵۷۱

۱-۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۶. همان.

۳-۷. سند شماره ۶۷۳۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای ۳۸۶، از اداره سوم ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی (مرکز فرماندهی)، به تیمسار ریاست ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱.

۴-۸. مأخذ ۵، ص ۲.

۵-۹. روزنامه اطلاعات، ۷/۷/۱۳۶۱، ص ۷.

۶-۱۰. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۷، رادیو بی.بی.سی، ۷/۷/۱۳۶۱.

۷-۱۱. سند شماره ۳۵۰۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و برنامه عملیات، به دفتر سیاسی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

همچنین در ادامه عملیات پاک سازی محور استراتژیک پیرانشهر - سردشت، نیروهای تیپ شهدای قرارگاه حمزه، ۱۵ کیلومتر دیگر از جاده پیرانشهر - سردشت را پاک سازی کردند. همچنین روستاهای "پردان"، "سیره مردان"، "سپیکان" و "چاکو" - که از مراکز مهم گروه های مسلح غیرقانونی بودند - نیز آزاد شدند. در این عملیات یک توپ ۱۰۵ میلیمتری، ۴ خودرو، تعداد زیادی سلاح انفرادی و انبار مهمات توپ ۱۰۵ میلیمتری و مهمات سلاح های سبک به غنیمت نیروهای خودی درآمد و تعداد زیادی از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته یا زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز ۲ نفر شهید و ۳ نفر مجروح شدند. (۱)

نیروهای جنرال شاهین دژ نیز در عملیاتی روستاهای "ایلانی بی بی کندی"، "احمدآباد"، "ویس آباد"، "عباس آباد" و "قاضی اخوی" را در محور شمال غربی این شهر پاک سازی و تلفاتی را به گروه های مسلح غیرقانونی وارد کردند. (۲)

در درگیری نیروهای سپاه کامیاران با عناصر مسلح مهاجم در پایگاه تپله کوه نیز ۵ تن از مهاجمان دستگیر شدند و یک مسلسل سنگین کالیبر ۵۰ از آنان به دست آمد. در این عملیات یک تن از نیروهای خودی به شهادت رسید. (۳)

قرارگاه حمزه با اجرای عملیات پاک سازی در محورهای استان های آذربایجان غربی و کردستان، نیروهای ضدانقلاب را در تنگنا قرار داده است. در پی این فشارها، امروز ۱۶ تن از کارکنان اداره کل راه و ترابری استان آذربایجان غربی که نیروهای ضدانقلاب آنها را در چندین مرحله گروگان گرفته بودند، آزاد شدند و با استقبال پرشور همکارانشان مواجه شدند. (۴)

۵۹۱

با اجرای عملیات های موفقیت آمیز قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع)، امروز شورای روحانیت اهل سنت مرکز ارومیه با انتشار اطلاعیه ای از استقرار این قرارگاه در منطقه شمال غرب کشور پشتیبانی کرد. در این اطلاعیه آمده است:

«امپریالیسم جهان خوار به سرکردگی امریکا جهت تضعیف انقلاب اسلامی ایران به رهبریت قائد اعظم امام خمینی مُدِّظَلَه، متوسل به هر نقشه و نیرنگی شده و می شود. جهان خواران شرق و غرب بدانند که در مقابل اسلحه معنوی اسلام که همانا وحدت و یکپارچگی مسلمانان و الهام از نور توحید خداست رسوا بوده و خواهند بود. این اسلام است که هر روز مصمم تر از روز دیگر پایه هایی شکست ناپذیر را بنا می کند و ابعاد گسترده تری را به خود می گیرد، من جمله از آن پایه ها و ابعاد، استقرار قرارگاه حمزه سیدالشهدا می باشد که روحی تازه [به منطقه دمیده] و بنیان های مرصوص نهادهای انقلاب و افراد مؤمن به جمهوری اسلامی را مستحکم تر نموده [است]. لذا شورای روحانیت اهل تسنن مرکز ارومیه

ص: ۵۷۲

۱- ۱۲. سند شماره ۶۷۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) (واحد طرح و برنامه عملیات)، به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۸/۷/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۶۷۳۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵ (تبریز)، به فرماندهی مرکز، ۷/۷/۱۳۶۱.

۲- ۱۳. سند شماره ۶۷۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع)، (واحد طرح و برنامه ریزی

عملیات) به ستاد مرکزی (مرکز فرماندهی)، ۸/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۴. سند شماره ۵۴۲۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات،

۱۲/۷/۱۳۶۱.

۴-۱۵. روزنامه کیهان، ۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

از استقرار آن قرارگاه پشتیبانی خود را اعلام و روی آن، که تنها حامی مستضعفان [در منطقه] می باشد، تأکید می کند که در راه پیشبرد اهداف مقدس اسلام و منویات امام امت، حمزه وار در خدمت اسلام و مسلمین گام برداشته باشد.» (۱)

۵۹۲

امروز شهرهای مختلف ایران، از یک سو شاهد اقدامات تروریستی اعضای سازمان مجاهدین خلق و از سوی دیگر شاهد عملیات شناسایی و انهدام خانه های تیمی و نیز دستگیری اعضای این سازمان به دست نیروهای خودی بود. اعضای سازمان مجاهدین خلق در چندین عملیات که در شهرهای اصفهان، تهران، سنندج، شیراز و قم انجام شد، ۲ نفر را شهید و ۹ تن را نیز مجروح کردند.

در شهر اصفهان، یک عضو بسیج - که به تازگی از منطقه جنگی بازگشته بود - هدف حمله دو نفر موتورسوار مسلح سازمان قرار گرفت و به شهادت رسید. (۲)

در تهران نیز یک لبنیات فروش در خیابان شهید نامجو، یک رنگ فروش و یک عابر پیاده در خیابان خزانه و یک مغازه دار در خیابان گرگان، مورد حمله موتور سواران مسلح قرار گرفتند و مجروح شدند. (۳)

در سنندج نیز در اقدامی مشابه، یک پیشمرگ مسلمان کرد و یک عابر به ضرب گلوله های عناصر مسلح که احتمالاً از افراد سازمان مجاهدین خلق بودند، مجروح شدند. (۴)

در شیراز تیم عملیاتی سازمان با پرتاب نارنجکی به داخل یک نمایشگاه موقت - که در جنب مسجد "حجت القائم" در چهارراه هواپرد برپا شده بود - ۴ نفر از بازدید کنندگان نمایشگاه را مجروح کردند. (۵)

در قم نیز تعدادی از اعضای نوجوان بسیج که از ستاد ناحیه ۶ به منزل خود بازمی گشتند، هدف حمله چند تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق قرار گرفتند و مجروح شدند. مهاجمان به نوجوانان بسیجی گفتند که هرگز نباید به عنوان بسیجی خدمت کنند. (۶)

نیروهای امنیتی جمهوری اسلامی امروز هنگام گشت زنی در خیابان تهران پارس، به سه نفر مشکوک شده و آنان را دستگیر می کنند. در بازرسی از آنان مشخص شد که این افراد از اعضای سازمان مجاهدین خلق هستند. از این سه نفر مقادیری مدارک درون گروهی به دست آمد.

همچنین نیروهای امنیتی با تله گذاری موفق شدند ۲ تن از عناصر سازمان را دستگیر کنند. از این افراد نیز مقادیری مدارک درون گروهی به دست آمد. (۷)

در سلماس نیز با توجه به اطلاعات مردمی، چهار عضو تشکیلاتی سازمان مجاهدین خلق دستگیر و فعالیت این سازمان در شهر سلماس متوقف شد. (۸)

- ۱-۱۶. مأخذ ۵، ص ۲.
- ۲-۱۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۵، ۹/۷/۱۳۶۱، ص ۵، اصفهان - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۱۸. سند شماره ۹۳۸۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "مرکز خبری"، نشریه شماره ۱۱۲، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، ۱۰/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و- مأخذ ۱۷، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۱۹. مأخذ ۷، ص ۱.
- ۵-۲۰. سند شماره ۵۴۲۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۹ اطلاعات، به ستاد مرکزی اطلاعات، ۱۳/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۲۱. سند شماره ۵۴۰۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه یک - فرماندهی، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - فرماندهی، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۷-۲۲. سند شماره ۹۳۸۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "مرکز خبری"، نشریه شماره ۱۱۲، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۸-۲۳. مأخذ ۱۷، ص ۶، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱.

همچنین در رامهرمز، در چند روز اخیر با کشف ۱۳ خانه تیمی، ۵۰ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق و سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر دستگیر شدند.^(۱)

در رشت نیز در جریان درگیری بین نیروهای سپاه پاسداران و عناصر سازمان مجاهدین خلق، ۲ تن از این عناصر کشته شدند و یک تن نیز دستگیر شد.^(۲)

۵۹۳

به دنبال اجرای طرح مالک و مستأجر از طرف دادستانی انقلاب اسدالله لاجوردی دادستان انقلاب اسلامی مرکز با صدور اطلاعیه ای - که امروز در روزنامه ها منتشر شد - با تقدیر از همکاری صمیمانه مردم در اجرای این طرح اعلام کرد که مالکان و مستأجران تا چهاردهم مهر فرصت دارند مشخصات خود را به کمیته ها اطلاع دهند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی در قسمتی از این اطلاعیه «با تأکید بر اجرای طرح بررسی هویت ساکنین اماکن مسکونی تهران به منظور شناسایی و کشف لایه های فساد تیمی و مراکز توطئه ضدانقلابیون علیه نظام جمهوری اسلامی ایران آمده است: به رغم اینکه بیش از چند روزی از اجرای طرح نمی گذرد، تا کنون تعداد قابل ملاحظه ای از مراکز توطئه ضدانقلابیون با شناسایی امت حزب الله کشف و ضدانقلابیون ساکن آن معدوم و یا دستگیر شدند. لذا لازم می داند به اطلاع امت مسلمان برساند، کلیه مالکین منازل مسکونی تهران و حومه اعم از کسانی که منازلشان در اجاره مستأجر و یا در اختیار خودشان می باشد، کلیه مستأجرین و افرادی که مکانی را از یک سال قبل تا کنون به شیوه های گوناگون در اختیار دارند، همچنین کلیه مسئولین دفاتر اسناد رسمی، آژانس ها، سازمان ها، بنگاه های تهیه مسکن و افراد واسطه موظفند حداکثر تا تاریخ ۱۴/۷/۱۳۶۱ با مراجعه به مراکز اعلام شده مشخصات درخواست شده قبلی را به کمیته های مربوطه مناطق تسلیم نمایند. دادستان انقلاب اسلامی مرکز در این اطلاعیه تأکید کرده است، تخلف از مراتب یاد شده به عنوان تخلف ضدانقلابی محسوب شده و متخلفین برابر قوانین دادگاه های انقلاب اسلامی مجازات خواهند شد.» در پایان این اطلاعیه آمده است: «همکاری

امت حزب الله در سرعت بخشیدن به تشخیص هویت مالکین و مستأجرین منازل تهران و حومه ضمن جلوگیری از فرار ضدانقلابیون، دادستانی انقلاب اسلامی مرکز را در انهدام سریع تر مراکز فساد و جلوگیری از توطئه گروهک های امریکایی یاری خواهد کرد.»^{(۳)(۴)}

ص: ۵۷۴

۱- ۲۴. دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۲- ۲۵. مأخذ ۱۷، ص ۵، رشت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱.

۳- سازمان مجاهدین خلق در شماره ۵۵ نشریه مجاهد به تاریخ ۲/۷/۱۳۶۱ در واکنش به اجرای طرح مالک و مستأجر - که بدون حمایت وسیع مردم امکان اجرایی پیدا نمی کرد - آن را "شیوه های عجیب و غریب کنترل ضدانقلاب" نامید و کوشید همکاری مردم در اجرای طرح را نادیده گرفته و اجرای آن را نشانه ای از حمایت وسیع مردمی از این سازمان قلمداد کند. گفتنی است با اجرای طرح مالک و مستأجر، آمار دستگیری عناصر تروریست افزایش یافت و در مقابل آمار ترورها به نحو

چشمگیری کاهش پیدا کرد. [دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، صص ۳۴ و ۳۵].
۴-۲۶. مأخذ ۱۵، ص ۱۸.

به حکم دادگاه انقلاب ارتش، سید مهدی مهدوی و سرهنگ قاسم حسینی از همدستان صادق قطب زاده، به جرم برقراری ارتباط با بیگانگان، ارائه اطلاعات کشور به آنان و همدستی با صادق قطب زاده برای اجرای عملیات براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران، به اعدام محکوم شدند. این حکم امروز اجرا شد. حسین شاه ویسی و داراب فروزان نیز به حبس ابد، مهدی زارع ۱۵ سال، سرهنگ جواد نجفی ۱۰ سال، سرهنگ محمود زرین خامه ۱۰ سال، جواد مناقبی ۸ سال و اخراج از کسوت روحانیت و شاپور پژوهنده ۲ سال حبس محکوم شدند. پرونده های مسعود ریاضی، عبدالرضا حجازی و احمد عباسی نیز برای تکمیل مدارک به دادسرا ارجاع شد. (۱)

امام خمینی در سخنرانی کوتاهی در جمع مدیران خبرگزاری جمهوری اسلامی، بر صداقت در بیان رخدادها، حساسیت موقعیت جمهوری اسلامی در نظام بین الملل، نحوه مقابله با هجوم تبلیغاتی رسانه های غربی و رشد اسلام در جهان تأکید کردند. در قسمتی از سخنرانی ایشان آمده است:

«آنچه که در خبرگزاری ها مهم است کیفیت آن است، زیرا هر کدام به راستی و راستگویی نزدیک تر باشند، شوق انسان را به گوش دادن بیشتر می کنند. در جمهوری اسلامی باید صادقانه تمامی اخبار و خصوصاً مسائل مربوط به جنگ و نحوه برخورد دولت های بزرگ با ملت ایران، برای مردم بازگو شود. امروز کارهای ایران مورد توجه دنیا و خبرگزاری ها و مطبوعات و رادیو و تلویزیون هاست و همه آنها مراقب هستند که چیزی پیدا نموده و با اضافات و دروغ پردازی ها به جمهوری اسلامی صدمه وارد سازند و با مصاحبه های صددرصد دروغ با افراد مغرض و با اظهارنظرهای بی مورد درباره افراد، می خواهند اذهان مردم را منحرف سازند؛ و یکی از چیزهایی که زیاد روی آن تبلیغ می کنند مسئله انقلاب و اسلام است، چراکه مسلم است اگر اسلام رشد پیدا کند جلوی خائنین را می گیرد و اگر ما می گوئیم که انقلاب باید صادر بشود، یعنی اسلام در همه جا رشد پیدا کند و ما بنا نداریم در جایی دخالت نظامی کنیم.» (۲)

مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر ایران امروز پس از جلسه هیئت دولت، در مصاحبه ای اختصاصی با خبرنگار جمهوری اسلامی شرکت کرد و به سؤالات وی درباره پیشنهاد رئیس جمهور در مورد تشکیل کنفرانس سران کشورهای اسلامی، اعتراف صدام به فساد موجود در هیئت حاکمه عراق، لایحه نحوه فعالیت بخش خصوصی و شایعه منافقین مبنی بر اخذ مالیات از مالکین پاسخ داد. متن پرسش و پاسخ روزنامه جمهوری اسلامی با نخست وزیر بدین شرح است:

۲-۲۸. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول
پاییز ۱۳۷۸، ص ۱۳.

«رئیس جمهور کشورمان در دیدار با سفرا و کارداران کشورهای اسلامی خواستار تشکیل کنفرانس سران کشورهای اسلامی شدند، این کنفرانس به چه منظوری تشکیل خواهد شد؟»

نخست وزیر: «در حقیقت ریاست جمهوری محترم کشورمان خواسته اند با این پیشنهاد به یکی از نقاط ضعف کنفرانس سران عرب در فاس اشاره کنند. در کنفرانس فاس آن چیزی که نبود، اسلامی کردن مسئله قدس و سرزمین های اشغالی بود. با اسرائیل و امپریالیسم امریکا، با تکیه بر ایمان ملت ها و اتحاد و اتفاق میان مسلمانان می توان جنگید. همان طوری که آقای رئیس جمهوری اشاره کردند، کنفرانس فاس روی مسئله نژاد تکیه کرده که خود این یک مسئله انحرافی است و در رابطه با اسرائیل تا کنون کارساز نبوده است. طبیعتاً همان طوری که بارها تا کنون گفته شده، در کشور ما اعتقاد بر این مسئله است که امریکا و اسرائیل قبل از اینکه در مقابل این و آن کشور قرار گیرند باید در مقابل یک میلیارد مسلمان قرار گیرند.»

«نظر شما در مورد اعتراف صدام به فساد موجود در هیئت حاکمه عراق و تصفیه بعضی از اعضای حزب بعث چیست؟»

«اساساً حکومت بعثی عراق بر پایه فساد بنا شده، به خاطر اینکه آنچه در تشکیلات رژیم بغداد مطرح نبوده روی آوردن به ارزش های متعالی انسانی بوده است. یکی از عناصر اعتقادی رژیم بعث عراق مسئله نژادگرایی است. نژادگرایی تجربه تلخی در تاریخ بشریت داشته است. هیتلر که به مراتب قدرتش از صدام بیشتر بود، سرکوب شد. الان هم مسئله نژادگرایی وجه مشترک تمام حکومت های استکباری است که خودشان را از نژاد برتر می پندارند و حکومت های خودشان را دارای رسالتی برای متمدن کردن کشورهای به اصطلاح بی تمدن می دانند. آنچه که مضحک و در عین حال دردآور است، این است که همین احساس به صورت پوچ و کوچکی در میان کشورهای جهان سوم برای عدم اتحاد در میان این کشورها وجود دارد.»

«قسمت هایی از لایحه نحوه فعالیت بخش خصوصی که اخیراً در شورای عالی اقتصاد به تصویب رسیده چه تأثیری در بهبود وضع اقتصادی کشور خواهد داشت؟»

«شورای اقتصادی بیشترین وقتش را در ۷،۸ ماهه اخیر روی برنامه ریزی و بحث در مورد زیرساخت های اقتصادی کشور گذاشته است. دولت هم در رابطه با بحث زیرساخت های اقتصادی، زیر بیشترین فشارها قرار گرفته، بدین خاطر که در مورد زیرساخت های اقتصادی حساسیت عمومی در میان اقشار جامعه ما وجود دارد که این نیز یک مسئله طبیعی است، خوشبختانه با تحمل این سختی ها و دشواری راه، شورای اقتصاد با پیگیری این مسئله توانست به مرحله ای برسد که می توانیم بگوییم که مرحله نوبنی در تاریخ تشکیل شورای اقتصاد است. یکی از لوایح زیر ساخت های اقتصادی کشور است که همان نحوه فعالیت بخش

خصوصی است الان به مرحله نهایی در شورای اقتصاد رسیده و این نحوه فعالیت ها دقیقاً منطبق بر موازین اسلامی است ... بعد از لایحه نحوه فعالیت بخش خصوصی، بلافاصله بحث در مورد نحوه فعالیت های بخش تعاونی در شورای اقتصاد را شروع می کنیم که متن آن تهیه شده و بررسی خواهد شد. بعد از آن مسئله توزیع مطرح خواهد شد که طبیعتاً می تواند راهگشای بسیاری از مشکلاتی باشد که مردم با آن درگیر هستند و سپس مسئله مالیات ها که جز زیر ساخت های اقتصادی کشور است، در شورای اقتصاد مطرح خواهد شد. ... صرف نظر از مسئله تعیین فعالیت های بخش توزیع که الان دچار مشکلاتی از این نظر هستیم، وضع اقتصادی مان بسیار عالی است. اگر وضعیت اقتصادی کشور ما با کویت که یک کشور کوچک با درآمدهای عظیم نفتی است، مقایسه کنیم، می بینیم که یک ورشکستگی عمومی در آنجا و حتی در سایر کشورها وجود دارد. یا اگر نرخ تورم ما با کشورهای همسایه مقایسه شود، یا با کشور مکزیک که در جنگ هم نیست، [اما] با ۹۰ درصد تورم روبه رو است. ما الان تورم را در شرایط جنگی در حد بین ۱۵ - ۱۶ درصد مهار کرده ایم و این نشان دهنده سلامت اقتصاد کشور است. ... با اینکه ضدانقلاب زیاد فعالیت می کرد تا نشان دهد که امنیت قضایی و اقتصادی وجود ندارد، تعداد شرکت هایی که الان ثبت می شود، به مراتب حتی بیشتر از سال های قبل از انقلاب است. [این امر] نشان دهنده وجود امنیت اقتصادی در کشور و احساس امنیت در میان مردم است. گرچه ممکن است به خاطر کمبود ارز و یا سیاست های دولت روی بخش هایی فشار وارد شود، ولی در مجموع احساس امنیت اقتصادی در میان مردم وجود دارد. تقدیم این لایحه به مجلس حتی قبل از تصویب آن مسئله امنیت اقتصادی را محکم تر خواهد ساخت و برای مردم روشن خواهد شد که سیاست های دولت در این زمینه چیست. لایحه نحوه فعالیت بخش خصوصی یک سند معتبری است که از سوی دولت منتشر می شود و تبیین کننده سیاست های دولت در مورد مسائل اقتصادی است و مسلماً به شکوفایی اقتصاد کشور و رسیدن به خودکفایی کمک خواهد کرد.»

«منافقین و دیگر گروه های ضدانقلاب در رابطه با اطلاعیه دادستانی که از مالکین خواستار شناسایی مستأجرین خود شده است، شایع کرده اند که این کار به خاطر اخذ مالیات از مالکین صورت می گیرد، نظر شما در این مورد چیست؟»

«من به عنوان رئیس دولت رسماً این شایعه را تکذیب می کنم. ملت قهرمان و ایثارگرمات مطمئن باشند که سیاست های دولت مثل گذشته صریح و روشن است و اگر قرار بود که مالیاتی گرفته بشود صریحاً با مردم در میان می گذاشتیم و یقین هم داریم که مردم نیز از این کار دریغ نمی وزرند و لزومی ندارد که ما به حيله متوسل شویم. دولت الان در وضعیت بسیار نیرومندی قرار دارد و بالاتر از این حرف ها است که بخواهد دست به این حيله ها بزند و مردم را بفریبد. ما بارها این مسئله را عنوان کردیم که دولت بدون مردم چیزی نیست.»

این شایعات منافقین است که از این مسئله احساس خطر کرده اند و به دست و پا افتاده اند تا مفری برای خودشان بیابند. با اطلاعاتی که ما در دست داریم یکی از عمده مسائل گروهک های ضد انقلاب مسئله مسکن هست و از این نظر دچار تنگنای شدیدی هستند. طبیعتاً با این اقدام و حمایت و همکاری مردم تفاله های باقیمانده گروهک ها را در داخل کشور از بین خواهیم برد.» (۱)

۵۹۷

اخیراً برخی نشریات و رادیوهای خارجی در تحلیل های خود درباره جنگ ایران و عراق، به موضوع آغاز جنگ از طرف عراق و کمک های مالی کشورهای عربی به این کشور اعتراف کرده اند.

روزنامه انگلیسی زبان مسلم چاپ پاکستان، در مقاله ای درباره فعالیت و نقش مجامع بین المللی در جنگ ایران و عراق نوشت: یکی از ناکامی های جوامع بین المللی به ویژه جهان اسلام این بود که تجاوز آشکار رژیم عراق علیه ایران را محکوم نکردند. بعضی از کشورها نه تنها میلیاردها دلار برای ادامه جنگ در اختیار رژیم عراق قرار دادند، بلکه سعی داشتند که آن را جنگ بین شیعه و سنی و عرب و عجم جلوه دهند، اما موفق نشدند. این روزنامه ادامه می دهد: دولت عراق نیز کوشید تا با برگزاری کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد و کسب پرستیژ سیاسی بر ایران برتری یابد، ولی ناکام ماند. (۲)

رادیو بی.بی.سی نیز در تشریح مواضع و عملکرد کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس به کمک های بیست میلیارد دلاری عربستان سعودی و کویت به عراق اشاره کرد و در گزارشی درباره جنگ ایران و عراق به نقل از خبرنگار خود - که چندی پیش از چند کشور حاشیه خلیج فارس بازدید کرده است - گفت: «دو سال قبل هنگامی که عراق به طور غیرمترقبه جنگ با ایران را آغاز کرد، سایر کشورهای عربی در حاشیه خلیج فارس، تنها از این اظهار تأسف کردند که روابط دو کشور مسلمان بدان تیرگی گرائیده که به جنگ مسلحانه انجامیده است. امید این کشورها بر آن بود که ایران و عراق اختلافات خود را از طریق مذاکرات حل خواهند کرد. قابل فهم بود که چنین رفتاری خوشایند ایران نباشد. اراضی وسیعی از ایران از جمله خرمشهر بزرگ ترین بندر کشور، به دست عراق افتاده بود و مذاکره در این زمینه، به معنای دادن امتیاز به عراق برای ترک اراضی ایران بود. علاوه بر آن درحالی که برخی از کشورهای حاشیه خلیج فارس مانند امارات عربی بی طرفی کامل را در حرف و عمل حفظ کردند، ولی کشورهای دیگری به ویژه عربستان سعودی و کویت، محرمانه به کمک های مادی به عراق پرداختند. به گفته ناظران تا بهار امسال، در مجموع رقمی معادل بیست میلیارد دلار از طرف عربستان و کویت در اختیار عراق گذاشته شده است تا این کشور را قادر سازد علی رغم کاهش شدید درآمدهای نفتش، جنگ با ایران را ادامه دهد.» (۳)

ص: ۵۷۸

۱- ۲۹. مأخذ ۵، ص ۱۲.

۲- ۳۰. مأخذ ۹، ص ۱۲، اسلام آباد - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳- ۳۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۱۹۴، ۸/۷/۱۳۶۱، صص ۱۳ و ۱۴، رادیو بی.بی.سی،

چگونگی هجوم عراق و حمایت کشورهای عربی از این کشور، اوضاع نابسامان داخلی ایران هنگام حمله ارتش عراق، تمهیدات عراق برای هجوم به ایران، اهداف عراق از تجاوز به ایران، مقاومت مردم ایران در برابر تجاوز عراق، پاگرفتن قدرت نوپای نظامی در ایران و شروع عملیات های آزادسازی، به هم خوردن موازنه نظامی در عرصه نبرد به نفع ایران و نقش ایمان و معنویت در جبهه متحول شده ایران، محور های مقاله ای است با عنوان "ایمان علیه تانک ها" که مجله ژون آفریک فرانسه آن را چاپ کرده است. (۱)(۲)

نیروی ضربتی ناوگان ششم آمریکا امروز برای پیاده کردن تفنگداران آمریکایی در بیروت، وارد آب های لبنان شد. به گزارش آسوشیتدپرس این دومین مأموریت نیروهای آمریکایی در ماه جاری در پایتخت جنگ زده لبنان است. در این حال رادیوی دولتی لبنان گفت: هزار و دویست تفنگدار آمریکایی در بندر بیروت پیاده شده و در حاشیه جنوبی پایتخت لبنان مستقر گردید. به گزارش رادیوی دولتی لبنان درحالی که نیروهای آمریکایی به بندر بیروت نزدیک می شدند، نیروهای اسرائیلی از فرودگاه بین المللی بیروت که از هفت ژوئن بسته بوده است، خارج می شدند. شرط اصلی اسرائیل برای ترک فرودگاه این بود که مستقلاً یک باند پرواز برای هواپیماهای اسرائیلی در اختیار داشته و یک هواپیمای اسرائیلی تحت حفاظت چهار سرباز در فرودگاه مستقر شود. یکی از مشاوران شفیق و رزان نخست وزیر لبنان گفت: روز سه شنبه در آخرین دقایق موافقت شد که زره پوش ها و توپخانه سنگین ارتش اسرائیل از فرودگاه بیروت خارج شوند و راه را برای ورود تفنگداران دریایی آمریکایی به فرودگاه بیروت باز کنند تا نیروهای ارتش آمریکا در فرودگاه مستقر شوند. وی گفت: اسرائیل به منظور به کارگیری هرگونه فعالیت نظامی یا اهداف غیرنظامی قادر نخواهد بود مستقلاً از فرودگاه بیروت استفاده نماید. همچنین دیگر اسرائیل در فرودگاه بیروت باقی نخواهد ماند، بلکه فرودگاه بیروت به طور کامل در اختیار ارتش آمریکا قرار خواهد گرفت. از سوی دیگر یونایتدپرس گزارش داد، ریگان رئیس جمهور آمریکا گفت: تفنگداران دریایی آمریکا تا زمانی که نیروهای اسرائیل و سوریه از لبنان خارج شوند، از بیروت خارج نخواهند شد. ریگان خاطر نشان ساخت که توقف تفنگداران در بیروت یک تعهد نامحدود است، زیرا نمی توان قضاوت کرد که رئیس جمهور جدید لبنان چه زمانی قادر خواهد بود که کنترل خود را بر کشور برقرار کند. ریگان گفت: این برعهده دولت لبنان است که بگوید چه زمانی به سربازان آمریکایی فرانسوی و ایتالیایی نیاز ندارد. هنگامی که رئیس جمهور جدید لبنان بگوید اوضاع را تحت کنترل دارد ما از این کشور خارج خواهیم شد. ریگان افزود: نشانه هایی در دست است که گواهی می دهد اسرائیل و سوریه می خواهند نیروهای خود را هر

۱- این مقاله به دلیل اهمیت مطالب آن، در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- ۳۲. مأخذ ۲۴، صص ۶۳، ۶۴، ۵۷، نشریه ژون آفریک چاپ فرانسه.

چه زودتر از لبنان خارج کنند. "هنری کاتو" سخنگوی وزارت دفاع آمریکا قبلاً به خبرنگاران گفته بود تفنگداران در فاصله مناسبی از پایگاه اصلی خود در فرودگاه در جنوب شهر مستقر خواهند شد. به گفته کاتو، بین ۱۲۰۰ تا ۱۸۰۰ تفنگدار با پنج کشتی آبی - حاکی در ساحل بیروت پیاده خواهند شد. گزارش‌های رسیده از بیت المقدس حاکی است، "ساموئل لویس" سفیر آمریکا و آریل شارون وزیر دفاع اسرائیل توافق کرده اند که نیروهای اسرائیلی از فرودگاه بین‌المللی بیروت عقب نشینی کنند و فرودگاه بیروت را در اختیار امریکایی‌ها بگذارند. در همین حال خبرگزاری فرانسه گزارش داد، منابع نزدیک به وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) گفتند، با توجه به رویدادهای لبنان آمریکا تصمیم گرفته است حضور نظامی خود را در مدیترانه را تقویت کند. منابع نظامی گفتند، ناو هواپیمابر "امریکا" و پنج ناو همراهش دستور گرفته اند "پورتث موث" در جنوب انگلیس را ترک و به سوی مدیترانه رهسپار شوند تا به ناو هواپیمابر "ایندپندنس" ملحق گردند. از سوی دیگر یک هزار و هشتصد تفنگدار دریایی آمریکا که در مانورهای سازمان پیمان آتلانتیک شمالی "ناتو" در اسکاندیناوی شرکت داشته اند نیز دستور گرفته اند بی درنگ به سوی مدیترانه عزیمت کرده و به یک هزار و هشتصد تفنگدار امریکایی که در حال حاضر در این منطقه به سر می‌برند، ملحق شوند. یک هزار و دویست تن از این تفنگداران امروز در چارچوب نیروی چند ملیتی در بیروت پیاده شدند.^(۱)

۶۰۰

نخست وزیر اسرائیل امروز اذعان کرد که دولتش از وقوع قتل عام آوارگان فلسطینی در اردوگاه‌های صبرا و شتیلا آگاه بوده است. به گزارش خبرگزاری فرانسه از بیت المقدس، مناخیم بگین نخست وزیر اسرائیل گفت: هیچ یک از اعضای دولت از جمله شخص وی و آریل شارون وزیر دفاع نمی‌توانند در برابر کمیسیون ویژه ای که پیرامون قتل عام فلسطینی‌ها تشکیل شده، خود را بی اطلاع معرفی کنند. نخست وزیر رژیم صهیونیستی در برابر کمیسیون روابط خارجی پارلمان این رژیم گفت: هیچ کس نمی‌تواند مدعی شود که از قتل عام فلسطینی‌ها مطلع نبوده است. بگین در این مصاحبه حزب کارگر را که جناح مخالف دولت است به خاطر عنوان کردن شعار "بگین قاتل است" در تظاهرات روز شنبه گذشته به شدت مورد حمله قرار داد. بگین حزب کارگر را به شایعه پراکنی در مورد نحوه شرکت نیروهای اسرائیلی در قتل عام فلسطینی‌ها متهم کرد.^(۲)

ص: ۵۸۰

۱- ۳۳. مأخذ ۵، ص ۳.

۲- ۳۴. همان، ص ۳.

متن مقاله مجله ژون آفریک بدین شرح است:

دو سال است که صدام حسین ارتش خود را به جنگ علیه ایران بسیج کرده است. در حالی که در ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰، بمب افکن های عراقی در حال بمباران فرودگاه های ایران از جمله فرودگاه تهران بودند، ۱۲ تیپ عراقی که اغلب آنها زرهی یا مکانیزه بودند، در جبهه ای به طول ۸۰۰ کیلومتر، از قصرشیرین تا خرمشهر، در مرز ایران پیشروی کردند. به نظر رهبران عراقی، این عملیات می باید حالت یک گردش نظامی به خود می گرفت. آنها که از حمایت بی دریغ عربستان سعودی، کشورهای نفتی و حمایت غیرعلنی ایالات متحده برخوردار بودند، می پنداشتند که ضربه نهایی را به نظام جمهوری اسلامی وارد خواهند کرد. نظامی که ۱۸ ماه از تولد آن نمی گذشت و در لبه پرتگاه قرار داشت.

رژیم تهران که از یک طرف در مبارزه با سلطنت طلبان، چپ گرایان و منافقین و از طرف دیگر در مسئله گروگان های امریکایی گرفتار بود، باید مانند یک میوه رسیده، ساقط می شد. افکار بین المللی به علت خصومتی که نسبت به جمهوری اسلامی داشتند، سکوت اختیار کرده بودند، سکوتی که رژیم بغداد می توانست بر روی آن به عنوان یک وضعیت مساعد برای خویش، حساب کند.

ارتش ایران مانع اساسی نبود، این ارتش به دلیل سوء ظن های مقامات مملکتی، تضعیف شدن در نتیجه تصفیه ها، محروم شدن از فرماندهان خود، محدود شدن از لحاظ وسایل منهدم شده و همچنین به دلیل محاصره اقتصادی امریکا، می باید که با اولین ضربه فرو می ریخت و باقی مانده آن نیز به ارتش عراق ملحق می شد و به طرف تهران حرکت می کرد. فرماندهان بغداد بر روی کردهای قاسملو و همچنین اعراب خوزستان حساب می کردند. آنها باید از عراقی ها به عنوان ناجیان خود استقبال می کردند.

از لحاظ لجستیکی عراق کاملاً آراسته شده بود، مقادیر زیادی وسایل پیچیده نظامی ساخت شوروی، فرانسه، انگلستان، ایتالیا و... جمع آوری شده بود و به علت تنوع منابع، این تسلیحات احتیاجات عراق را تأمین و تضمین می کرد.

بنابراین، تمام شرایط برای یک پیروزی سریع، حداقل بر روی کاغذ فراهم شده بود. استان خوزستان باید در همان هفته های اول جنگ سقوط می کرد، یک حکومت موقت در اهواز مستقر می شد و تجزیه این استان و الحاق آن به ملت عرب را اعلام می کرد. این پیروزی آسان، مجالی فراهم می کرد تا نشان ها و علائم ارتش های اعراب که به وسیله چندین شکست نظامی در برابر اسرائیل، کدر شده بود، دوباره بدرخشند و به صدام موقعیتی می داد که رسماً خود را رهبر جهان عرب بنامد، پستی که بعد از مرگ ناصر خالی مانده است.

ولی حقیقت چیز دیگری بود. عراقی ها بعد از به دست آوردن چندین موفقیت موقت در مقابل ارتش ایران که تنها می توانست در برابر دو تیپ عملیاتی ایستادگی کند، با یک مقاومت پر کینه مردمی روبه رو شدند. عرب های خوزستان که می بایست با آغوش باز از عراقی ها استقبال می کردند، با اسلحه در مقابل آنها ایستادند و تنها بعد از پنج هفته نبرد خونین

خیابانی و خانه به خانه، عراقی ها موفق به گرفتن خرمشهر شدند و پیشروی آنان در جنوب، علی رغم صف آرای ۶۰ هزار سرباز و یک هزار تانک، در آبادان متوقف شد. در نتیجه جبهه های دیگری در قسمت های شمالی، اهواز، دزفول، قصرشیرین و... به وجود آمدند. در ۲۶ اکتبر، آنها دزفول را با موشک های زمین به زمین بمباران می کنند و در اوایل سال ۱۹۸۱ (زمستان ۱۳۵۹)، ارتش بعثی با مشکلات زیادی روبه رو می شود. آنها علی رغم بمباران شدید اهواز، آبادان و... برای تسلیم ساختن مردم، نمی توانند به مقصود خود برسند. در اواخر ماه مارس جبهه تثبیت شده و حمله و ضدحمله از هر طرف شروع می شود. در اواخر تابستان، عراقی ها ابتکار و رهبری جنگ را از دست می دهند و تنها امکان چند عملیات محدود آن هم تدافعی، نه تهاجمی را به دست می آورند.

در ۲۸ سپتامبر ۱۹۸۱ (۶ مهر ۱۳۶۰)، در جریان درگیری چرخش واقعی رخ می دهد. رأس ساعت ۱۲ نیمه شب، تیپ ۷۷ ارتش ایران به پشتیبانی واحدهای پاسداران و نیروهای بسیج، حمله غافلگیرانه ای را به دارخوین در ۳۰ کیلومتری آبادان، آغاز می کنند و بعد از عبور از منطقه مسطحی که عراقی ها در

مستحکم کردن آن کوتاهی کرده بودند و نیز مسدود کردن راه‌ها از طرف شرق، نیروهای ارتش ایران با دادن تلفات و ضایعات بسیار کم، زمین‌های اشغالی را باز پس می‌گیرند و محاصره آبادان که یک سال طول کشیده بود، شکسته می‌شود. جاده‌های استراتژیک آبادان - ماهشهر و آبادان - اهواز آزاد می‌شوند. مناطق اشغال شده به وسیله عراقی‌ها در شرق رودخانه کارون کم می‌شود. نیروهای بعثی متحمل ضایعات و تلفات سنگینی می‌شوند. ضایعات عراق در این عملیات شامل یک هزار نفر کشته، دو هزار نفر اسیر، دو هزار زره پوش منهدم شده و... است. بدتر از همه روحیه سربازان عراقی که از چند ماه قبل سست شده بود، به طور جدی ضربه می‌خورد. در این بین، انهدام نیروگاه هسته‌ای "تموز" به وسیله نیروی هوایی اسرائیل، یأس و ناامیدی عراقی‌ها را افزایش می‌دهد.

این وضعیت روحی می‌رفت که نتایج وخیمی در برخوردهای آتی به همراه داشته باشد و تسلیم واحدها را به محض قرار گرفتن در محاصره، افزایش می‌داد. دومین تهاجم عظیم ایران به نام "طریق القدس" در ماه‌های اکتبر و نوامبر ۱۹۸۱ (مهر، آبان و آذر ۱۳۶۰) شروع می‌شود. منطقه استراتژیکی بستان در ۲۹ نوامبر ۱۹۸۱ (۸ آذر ۱۳۶۰)، به وسیله نیروهای اسلامی آزاد می‌شود. نیروهای ایران با این عملیات خطوط منظم دشمن را به هم می‌ریزند و ارتباط بین نیروهای شمال و جنوب دشمن را در این منطقه قطع می‌کنند. در دسامبر ۱۹۸۱ (آذر و دی ۱۳۶۰) و ژانویه ۱۹۸۲ (دی و بهمن ۱۳۶۰) عراقی‌ها دست به چندین تهاجم ناامیدانه برای به دست آوردن مناطق از دست داده می‌زنند. آنها نمی‌توانند تا بهار خطوط دفاعی خود را تثبیت کنند.

در اواسط ماه مارس ۱۹۸۲ (فروردین ۱۳۶۱)، نیروهای اسلامی ایران دست به حمله جدیدی به نام "فتح المبین" می‌زنند و بدین ترتیب مناطق شوش و دزفول بعد از برخوردهای خونین آزاد می‌شوند.

سرنوشت نیروهای اشغالگر تعیین و مسلم می‌شود که آزادی خرمشهر - آخرین منطقه مهم تحت اشغال عراقی‌ها - دیگر بستگی به مسئله زمان دارد. در شب ۲۹ و ۳۰ آوریل ۱۹۸۲ (۹ و ۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۱) عملیات "بیت المقدس" شروع و در ۲۴ ماه مه ۱۹۸۲ (۳ خرداد ۱۳۶۱) منجر به آزادی خرمشهر و کل استان خوزستان می‌شود.

در ۱۳ ژوئیه ۱۹۸۲ (۲۲ تیر ۱۳۶۱)، عراق به نوبه خود اشغال می‌شود. نیروهای مسلح ایران در منطقه بصره - تنها بندر و دومین شهر مهم عراق - از مرز عبور می‌کنند و با مقاومت کینه توزانه ارتش بعثی روبه‌رو می‌شوند، اما ارتش اسلامی ایران قسمت اعظم نیروهای خود را در ذخیره نگهداشته است و هر لحظه می‌تواند به کمک مخالفین رژیم عراق - که بر سر مسئله اسلام با این ارتش متفق‌اند - جبهه‌های دیگری را بگشاید. برای بازماندگان ارتش صدام جلوگیری از چندین حمله در آن واحد دشوار خواهد بود.

درس‌های زیادی را می‌توان از این جنگ آموخت. در اوایل جنگ نسبت نیروها ۱ به ۲۰ به نفع عراق بود، کم‌کم ایران توانست این نسبت را تعدیل نماید و از لحاظ نفرات از ارتش عراق پیشی بگیرد. این جنگ نظر نخبگان نظامی را در مورد برتری تکنولوژی بر ایمن، انگیزه و قدرت جمع‌آوری را مورد سؤال قرار می‌دهد. درسی که باید در این جنگ برای اعراب قابل تفهیم باشد، این است که این جنگ نشانگر محدودیت نفوذ ابرقدرت‌ها در مورد مسئله جنگ و صلح می‌باشد. با وجود محاصره‌های اقتصادی مختلف، ایرانیان موفق شدند، با جمع‌آوری حداقل وسایل مانند هواپیما و تانک تا رسیدن تسلیحات

جدید ایستادگی کنند. این جنگ ولو قدرت های تولید کننده جنگ افزار و محدودیت تصمیمات سیاسی آنها را نشان داد. همه فکر می کردند که سلاح های امریکایی ایران به علت نبود لوازم یدکی محکوم به شکست هستند، در صورتی که تا به امروز فانتومهای ایران به پرواز خود ادامه می دهند و تانک های "پاتون" هنوز حرکت میکنند.

پیروزی ایران قبل از هر چیز معنوی است. این پیروزی چشم و گوش اعراب و مسلمانان را در مقابل شعارها و سخنرانی های عوام فریبانه رهبرانشان باز می کند. این رهبران از این مسئله آگاه اند و از قبل می دانند که انقلاب اسلامی می تواند آنها را سرنگون کند و آن هم نه با اشغال مستقیم سرزمین آنها، بلکه به وسیله ایمان ایرانی ها که به ملتشان نشان می دهد قادر به این کار است. (۱)

ص: ۵۸۲

۱- ۳۵. مأخذ ۲۴، صص ۶۳ و ۶۴ و ۵۷، نشریه ژون آفریک چاپ فرانسه.

تلاش برای اجرای عملیات مسلم بن عقیل که در چارچوب عملیات های محدود طرح ریزی شده است با هدف تصرف ارتفاعات مشرف بر شهر مندلی آغاز شد. یگان های خودی پس از کسب آمادگی های لازم، از آغاز تاریکی شب، به سوی دشمن حرکت کردند تا با راهپیمایی در طول شب، خود را به خط دشمن نزدیک تر کنند و با فرارسیدن ساعت عملیات، هماهنگ با سایر نیروها به خط دشمن هجوم ببرند. بر اساس هماهنگی های به عمل آمده این عملیات قرار است صبح روز ۹/۷/۱۳۶۱ با رمز "یا ابوالفضل العباس" آغاز شود. (۱)

هوایماهای عراقی امروز در دو نوبت در ساعت های ۱۴ و ۲۲ به حریم هوایی شهر آبادان تجاوز کردند، اما قبل از هر اقدامی، با آتش پدافند مواجه شدند و منطقه را ترک کردند. همچنین بر اثر گلوله باران شهر آبادان به وسیله توپخانه های دشمن، ۱۳ نفر از مردم این شهر مجروح شدند و ۳ منزل مسکونی آتش گرفت. (۲)

هم زمان با فعالیت نیروهای خودی در منطقه سومار، صدام حسین و طه یاسین رمضان از برخی جبهه های سپاه یکم ارتش عراق بازدید کردند. گزارش رادیو صوت الجماهیر از این بازدیدها چنین است:

«پرزیدنت صدام حسین فرمانده کل نیروهای مسلح عراق در دیدار امروز خود از جبهه نبرد سپاه یکم علیه نیروهای رژیم ایرانی، خطاب به فرماندهان نظامی یگان مذکور گفت: امروز هر فرد عراقی با درک و دریافت علم، قادر است اختراع کند و علم را بسط دهد. همچنین با کارآیی و لیاقت، سلاح ها را مورد استفاده قرار داده و در زندگی روزمره اجتماعی ابداع به خرج دهد. وی در پایان سخنانش با تأکید بر آزاد دانستن مردم گفت: هیچ قدرتی در پهنه گیتی وجود ندارد که حق حرکت و فعالیت آزادانه برای رسیدن به یک زندگی آزاد را از شما سلب کند.» (۳)

۱- ۱. سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۹/۷/۱۳۶۱، صص ۲۲۸ و ۲۲۹.

۲- ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۱، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۶، آبادان - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۹/۷/۱۳۶۱.

۳- ۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۵، ۹/۷/۱۳۶۱، صص ۲۱ و ۲۲، بخش عربی رادیو صوت الجماهیر، ۸/۷/۱۳۶۱.

رادیو صوت الجماهير در ادامه گزارش خود آورد: «طه یاسین رمضان عضو شواری فرماندهی انقلاب و فرمانده کل ارتش خلقی، با فرماندهان واحدها و تشکیلات نظامی در یکی از جبهه های میانی جنگ با دشمن ایرانی، ملاقات کرد. رمضان در این ملاقات بر ضرورت همراهی واحدهای ارتش خلقی با پرسنل نیروهای مسلح تأکید کرد و گفت: ارتش خلقی پشتوانه ای قدرتمند برای نیروهای مسلح ما هستند. وجود آنها همگام با نیروهای مسلح در خطوط اول جبهه های

جنگ باعث افزایش قدرت نظامی و رزمی شان شده است.»^(۱)

۶۰۴

فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در نامه ای به فرماندهی قرارگاه کربلا هشدار داد که بر اساس شواهد موجود احتمال استفاده دشمن از سلاح های شیمیایی افزایش یافته است. محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران در این نامه نوشت:

«طبق اظهارات اسرای جنگی، در اجساد تعدادی از شهدای رزمندگان اسلام اثر گلوله مشاهده نگردیده، به نظر می رسد که به علت استنشاق گاز سمی خفه کننده به شهادت رسیده اند. با توجه به اخبار رسیده، دشمن به سلاح های شیمیایی مجهز بوده و احتمالاً از این سلاح ها استفاده و در این بار نیز به کار خواهد برد. بررسی و تحقیقات اثبات و بهره گیری دشمن از سلاح های شیمیایی و انعکاس جنایات هولناک صدامی به مراجع ذی صلاح بین المللی ضروری است. لذا خواهشمند است شهدای تخلیه شده را که آثار گلوله و ترکش بر بدن آنها مشهود نیست، جهت تعیین علت شهادت و تشخیص نوع سموم شیمیایی یا میکروبی به پزشکی قانونی فرستاده شود تا اقدامات لازم انجام گیرد.»^(۲)

۶۰۵

امروز قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) که مسئولیت تأمین امنیت استان های آذربایجان غربی و کردستان را به عهده دارد، در گزارشی عملکرد اخیر نیروهای تحت امر خویش را به این شرح اعلام داشت:

۱- در عملیات پاک سازی محور ۹۰ کیلومتری پیرانشهر - سردشت که با هدف آزادسازی و تأمین امنیت آن صورت می گیرد، تا کنون ۴۵ کیلومتر از این محور پاک سازی شده و امنیت روستاهای واقع در منطقه مذکور تأمین گردیده است. عملیات برای پاکسازی کامل این محور همچنان ادامه دارد.

۲- در عملیات پاک سازی محور مهاباد - پسوه موفقیت های چشمگیری به دست آمده است و شهر پسوه از تسلط نیروهای ضدانقلاب خارج شده و منطقه استراتژیک خلیفه نیز به تصرف درآمده است. امنیت این منطقه که تقریباً در عمق ۳۰ کیلومتری محور مهاباد - پسوه قرار دارد، در صورت اجرای یک یا دو عملیات دیگر تأمین خواهد شد. برنامه ریزی عملیاتی برای دستیابی به اهداف مهم تر در منطقه، همچنان ادامه دارد.

ص: ۵۸۵

۱-۴. همان، صص ۲۰ و ۲۱، رادیو صوت الجماهير، ۸/۷/۱۳۶۱.

۲-۵. سند شماره ۱۲۰۱۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی، طرح و برنامه عملیات، به ستاد منطقه ۸ قرارگاه کربلا، ۸/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

۳- عملیات پاک سازی مناطق ناامن در حومه شهر سقز ادامه دارد و با اندکی فعالیت که در حال انجام است، پاک سازی این منطقه به اتمام خواهد رسید.

۴- نتایج عملیات در منطقه هزارکانیان بسیار چشمگیر بود و علاوه بر کشته و مجروح شدن تعدادی از افراد ضدانقلاب، ۲۰ تن از آنان نیز دستگیر شدند. علاوه بر این، تعداد قابل توجهی سلاح و مهمات از نیروهای تجزیه طلب به دست آمده است.

۵- در شهرهای میاندوآب، تکاب، شاهین دژ و بوکان که تا کنون نیروهای خودی فقط از شهر دفاع می کردند، عملیات تعقیب دشمن آغاز و همچنان ادامه دارد. در عملیات تعقیب و تنبیه نیروهای تجزیه طلب، تا عمق ۳۰ کیلومتری اطراف این شهرها پاک سازی شده است. (۱)

۶۰۶

مناطق مختلف شمال غربی ایران، همچنان صحنه درگیری میان نیروهای شورشی و نیروهای خودی است و واحدهای عملیاتی قرارگاه حمزه، پاک سازی مناطق آلوده را به سمت مرز ادامه می دهند.

۱- امروز نیروهای حزب دموکرات در ساعت ۹:۳۰ به پایگاه کوکیا در دره قاسملو، واقع در جنوب ارومیه حمله کردند. در این حمله دو تن از نیروهای خودی به شهادت رسیدند. از تلفات نیروهای مهاجم اطلاعی در دست نیست. (۲)

همچنین در درگیری میان نیروهای خودی با چته های دمکرات در منطقه گازرخانی در غرب کامیاران یک نفر از نیروهای خودی شهید و یک نفر دیگر زخمی شد. (۳)

۲- بر اثر انفجار مین در جاده میرگسار واقع در شمال غربی کامیاران، یک خودرو سپاه منهدم شد و ۲ نفر از سرنشینان آن شهید و ۶ نفر مجروح شدند. (۴)

۳- در درگیری پرسنل پایگاه موجش در جنوب شرقی سنندج با عناصر مسلح غیرقانونی ۲ سرباز شهید و یک نفر مجروح شد. (۵)

۴- در عملیات مشترکی نیروهای سپاه و ارتش در جنوب و جنوب شرقی مهاباد ارتفاعات حساس و مهم "پردسفید" را تصرف کردند. از این ارتفاعات می توان به منطقه وسیعی تسلط دید و تیر داشت و نیروهای خودی از این پس می توانند روستاهای "قرهچلان"، "اوزون دره"، "لاچین" و جاده مواصلاتی مهم منطقه را کنترل کرده و به سوی عناصر مسلح غیرقانونی در این منطقه تیراندازی کنند. (۶)

۵- در منطقه جنوب غربی محور صائین دژ - میاندوآب نیروهای خودی توانستند روستاهای "سرچاوه"، "قاضی خوی"، "حسین آباد" و "ایلانی" را پاک سازی کنند. (۷)

- ۱-۶. سند شماره ۶۷۳۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد اطلاعات، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، واحد اطلاعات، سرپرست واحد، ۸/۷/۱۳۶۱.
- ۲-۷. سند شماره ۱۷۴۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۲۷، از قرارگاه کربلا اطلاعات و عملیات به دفتر سیاسی، فرماندهی سپاه، ۷/۸/۱۳۶۱، صص ۱، ۵، ۶ و ۷.
- ۳-۸. سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۹/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۹. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش های روزانه"، نشریه شماره ۱۵۱، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲، منطقه ۷، کامیاران، ۸/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۱۰. سند شماره ۶۷۳۲۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی، شماره ۳۸۸، از اداره سوم ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، به تیمسار ریاست ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، ۹/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۳، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) واحد طرح و برنامه، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۷-۱۲. سند شماره ۳۵۰۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

امروز درگیری میان نیروهای خودی و تروریست های سازمان مجاهدین خلق به حداقل رسید. در استان گیلان عده ای از عناصر مسلح در عملیاتی به پایگاه بسیج قریه خویه از توابع هشتمین حمله کردند که با آتش متقابل نیروهای بسیج متواری شدند. در این جریان یک نفر از نیروهای خودی جراحت سطحی دید. (۱)

همچنین نیروهای سپاه در عملیاتی در شهر کرد سه نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق را دستگیر کردند. (۲) در شهر مبارکه اصفهان نیز چهار نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق که از شهر مسجد سلیمان گریخته بودند، دستگیر شدند. (۳)

امام خمینی در دیدار وزیر کشور و مسئولان کمیته انقلاب اسلامی با ایشان، ضمن اشاره به لزوم برادری و تفاهم بین قوای مسلح و قشر خدمتگزار و همچنین با یادآوری این مسئله که امروز حکومت از دست اشراف و خاندان برگزیده خارج شده است، دیدار کنندگان را به رفتار بی پیرایه و متواضعانه رهنمون کردند. حضرت امام تأکید کردند که ملاک آبرومندی نزد خداوند متعال، رفتار متواضعانه در برابر مردم است. ایشان فرمودند: «آن روزی که شما احساس کردید محبت و برادری بین شما و سایر قشرهای خدمتگزار زیادتر می شود، بدانید که ایمانتان زیادتر گردیده است. شما می دانید که الان کشور ما محتاج این است که قوای مسلح با هم باشند و اگر - خدای نخواست - بین کمیته و سپاه پاسداران تفاهم نباشد به مقصدی که آن اسلام است، نخواهید رسید. ... گرچه کشور ایران بالا- و پایین ندارد و آن "دوله ها" و "سلطنه ها" رفته اند و ما خودمان هستیم، لکن باید نظم و نظام باشد. شما باید برای خدا مراتب و سلسله مراتب را حفظ کنید و اگر بنا باشد و هرکس خودش رأی بدهد و علی حده عمل کند، آن وقت است که معنویات و موفقیت های عادی هم از بین می رود. شما می دانید با آنکه پیغمبر اکرم (ص) در مسجد می نشست و کسی که وارد می شد نمی دانست که کدامیک از آنها پیغمبر است، باین حال همه مأمور اطاعت از او بودند. ما همه با هم برادر هستیم، لکن اگر نظام نباشد، برادری هم به هم می خورد. مثلاً اگر در جنگ بنا باشد از فرماندهی اطاعت نشود، مسلماً شکست خواهیم خورد. در جنگ، آن وقتی شکست نیست که همه گوش به فرمان کسی باشند که وقتی نقشه و فرمان می دهند همگی به آن عمل کنند. ... با اخلاق خوب و کردار خوب با مردم رفتار کنید تا پیش خدا و خلق آبرومند باشید و مردم را از خودتان بدانید و اگر تفنگ و اسلحه هم در دست شماست، با اخلاق مردم را خاضع کنید و خضوع قلبی میزان است. و اگر بتوانید قلب مردم را همراه خود کنید، این چیزی است که پیش خداوند دوام و ثبات دارد.» (۴)

ص: ۵۸۷

۱- ۱۳. سند شماره ۸۹۲۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار داخلی (مربوط به ضدانقلاب)، بولتن شماره ۱۳۲،

۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۲- ۱۴. مأخذ ۸.

۳- ۱۵. همان.

۴-۱۶. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول
پاییز ۱۳۷۸، صص ۱۴ و ۱۵.

برادر فیروزآبادی عضو شورای مرکزی جهاد سازندگی، در گفت و گویی به مناسبت آغاز سومین سالگرد جنگ تحمیلی ضمن اشاره به نقش جهاد سازندگی در طول جنگ تحمیلی، برخی از فعالیت های جهاد سازندگی را از آغاز جنگ تحمیلی تا خرداد ماه سال جاری به این شرح بیان کرد:

«احداث جاده نظامی ۲۵۳۳ کیلومتر، احداث پل ۳۱۸ مورد، سنگرها و خاکریزهای انفرادی و اجتماعی هزاران مورد، کانال کشی ۱۷۰ کیلومتر، احداث باند فرودگاه ۶۳ مورد، اورژانس بتونی ۱۱ مورد، حسینیه و مسجد هفت مورد، ساختن حمام صحرايي ۵۳۵ مورد، لوله کشی ۱۵۲۵۰ متر، آب رسانی ۲۶۶ مورد، ساخت و توزیع تانکر ۳۷۴۳ عدد، توزیع و نصب ژنراتور ۱۴۸ مورد، سیم کشی ۶۱۸۰۰ متر، تعمیر پمپ و راه اندازی چاه عمیق ۲۱۷ مورد، تعمیر ماشین آلات سبک و سنگین و تانک ۶۳۴۵۵ مورد، تعویض قطعات ماشین آلات ۵۰۵۲۷ قطعه، ارسال ماشین آلات سبک و سنگین ۹۵۰۰ دستگاه، اعزام نیروی متخصص مکانیک و راننده بیش از ۴۶ هزار نفر، ارسال تدارکات ۱۱۴۱ کامیون، جمع آوری و ارسال خواربار و مواد غذایی ۳۰۸۴۴ تن، ارسال پوشاک، پتو، رختخواب و وسایل دیگر زندگی ۱,۸۹۴,۴۷۲ عدد، جمع آوری و ارسال ۱,۶۶۳,۴۸۹,۲۹۹ ریال کمک های نقدی و اعزام صدها گروه پزشکی همراه با پزشک متخصص، بهیار و امدادگر و مواد دارویی و ارسال صدها هزار جلد قرآن، کتب ادعیه، روزنامه، مجله، نوار، فیلم، پوستر، اسلاید، رادیو و ضبط صوت.» (۱)

۶۱۰

دکتر منوچهر محمدی سرپرست دفتر خدمات حقوق بین الملل ایران در مصاحبه ای درباره پیگیری دعاوی ایران و امریکا گفت: بر اساس بیانیه الجزایر که زمینه های لازم برای طرح دعاوی ایران و امریکا را فراهم کرد، دولت امریکا مبلغ ۱۱ میلیارد دلار و دولت ایران مبلغ ۳۰ میلیارد دلار از یکدیگر درخواست غرامت کرده اند که ما پیگیری های لازم را برای حصول به نتیجه انجام خواهیم داد. وی پیگیری دریافت مطالبات ایران از رژیم صهیونیستی و دولت افریقای جنوبی را از دیگر وظایف این دفتر شمرد. (۲)

۶۱۱

رادیو بی.بی.سی گزارشی را به نقل از گاردین درباره وضعیت جبهه عراق قبل از حمله احتمالی ایران (عملیات مسلم بن عقیل) پخش کرد. در این گزارش آمده است: «در

شماره امروز گاردین "لیستر گود" خبرنگار این روزنامه در عراق گزارشی از وضع نیروهای عراقی در جبهه شمالی جنگ ایران و عراق در اطراف شهر مرزی خانقین نوشته است. وی می نویسد: درحالی که حمله نیروهای ایران هنوز به وقوع نپیوسته، صدای آتش خمپاره گاه به گاه سکوت و آرامش را در جبهه شمالی جنگ ایران و عراق برهم می زند. برخلاف

۱-۱۷. روزنامه کیهان، ۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۳.

۲-۱۸. همان، ص ۳.

گفته مقامات عراقی مبنی بر آنکه شهر خانقین به شدت هدف حملات خمپاره اندازهای ایران قرار گرفته، لیستر گود می نویسد که خسارات کمی بر این شهر وارد آمده است. وی همچنین خسارات وارده بر خانقین را با خرابی های شدید در شهرهای ایرانی قصر شیرین، خرمشهر و هویزه در نتیجه حملات عراق، مقایسه می کند. لیستر گود در گزارش خود می نویسد: دولت عراق مدعی است، دشت "زین القوس" به وسعت بیست کیلومتر مربع که در نزدیکی خانقین قرار دارد، در سال ۱۹۷۰ (۱۳۴۹ - ۱۳۴۸) توسط رژیم شاه به بهانه ناآرامی در مناطق کردنشین تصرف شد، اما نیروهای عراق طی اولین روزهای جنگ با ایران، دشت زین القوس را دوباره به تصرف خود درآوردند. لیستر گود می گوید که این دشت مناسب ترین محل برای نبرد با تانک است.

وی می نویسد که به نظر عراق سکون کنونی در جنگ، آرامش قبل از طوفان است. نیروهای عراق تأکید می کنند که اکنون نیروهای ایران برای مرحله مهمی که سرنوشت جنگ را تعیین خواهد کرد، آماده اند. لیستر گود [در ادامه] می نویسد: گفته می شود که نیروهای ایران به سلاح و تجهیزات پیشرفته مجهزند. در حملات نیروهای ایران معمولاً موجی از سرباز شامل حدود هزار نفر با موشک های سبک ضدتانک به دفعات و هر بار به فاصله ۲۰۰ تا ۵۰۰ متر پیشروی می کنند. لیستر گود اضافه می کند که شیوه حمله نیروهای ایران، نیروهای عراق را از نظر ذخیره مهمات، تحت فشار قرار می دهد و تنها از ماه ژوئیه (۱۰ تیر تا ۹ مرداد) به بعد، یعنی زمان نبرد در اطراف بصره، عراق نحوه مقابله با حملات ایران را آموخته است. وی می گوید، با عده ای از افسران عراقی ملاقات کرده است و آنها ظاهراً بی صبرانه در انتظار حمله نیروهای ایران بوده اند. لیستر گود همچنین اضافه می کند که تأخیر در حمله نیروهای ایران نیروهای عراق را از نظر روانی تحت فشار قرار داده است وی می نویسد: ارزیابی ضعف و یا قدرت روحیه سربازان عراقی به دشواری ممکن است، اما چنانچه نیروهای ایران حمله خود را آغاز کنند نیروهای عراق قطعاً با اراده قوی با آنها خواهند جنگید. (۱)

۶۱۲

مرکز تحقیقات استراتژیک لندن در گزارشی تطبیقی، وضعیت ارتش ها و تجهیزات نظامی کشورهای مختلف خاورمیانه را تشریح و توان نظامی ارتش های منطقه را با یکدیگر مقایسه کرده است. در این گزارش که خبرگزاری فرانسه آن را مخابره کرده، درباره توان نظامی ایران و عراق آمده است:

در عراق رقم افراد زیر پرچم به ۳۴۲ هزار نفر بالغ می شود و نیروی هوایی این کشور مجهز به ۳۳۰ فروند جت جنگنده است. در گزارش سالانه این مرکز نیروهای جمهوری اسلامی ایران شامل ۲۴۵ هزار نفر می شود که ۱۵۰ هزار نفر آن نیروی زمینی هستند.

ص: ۵۸۹

در این گزارش تعداد پاسداران انقلاب که در جنگ با عراق شرکت دارند ۴۰ هزار نفر اعلام شده و آمده است: نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران دارای ۲۱۷ فروند جت جنگنده است که احتمالاً فقط ۹۰ فروند آن قادر به پرواز هستند. در این گزارش ذکر شده است که از زمان انقلاب به بعد، اطلاع دقیقی از تعداد جنگنده های منهدم شده ایران در دست نیست. (۱)

۶۱۳

خبرگزاری آسوشیتدپرس از توکیو گزارشی از وضعیت کنونی مجتمع پتروشیمی ایران در بندر امام خمینی، امکان ازسرگیری و تکمیل این پروژه و تاریخچه ای از شکل گیری آن ارائه کرده است. این خبرگزاری به نقل از مقامات رسمی دولت ژاپن اعلام کرد: «شرکای ژاپنی و ایرانی پروژه مجتمع پتروشیمی جنوب ایران توافق کرده اند که به منظور ازسرگیری ساختمان این مجتمع، ظرف یک ماه آینده کار خود را آغاز کنند. "کاروکو یاماگوشی" رئیس مجتمع توسعه شیمیایی ایران [شاخه ای از گروه میتسوئی] برای پنجمین بار در مورد آینده مجتمع پتروشیمی بندر [امام] خمینی در تهران با مقامات رسمی ایران گفت و گو کرد. مقامات رسمی ژاپنی گفتند، آنها شب گذشته موافقت کردند که دو طرف مجدداً ظرف شش ماه آینده به منظور بحث در خصوص یک طرح مالی با یکدیگر ملاقات کنند.

مقامات رسمی همچنین توافق کردند که مهندسین ژاپنی ظرف ماه آینده به تهران بروند و کارهای مقدماتی را به جریان بیاورند. این پروژه که در سال ۱۹۷۴ [۱۳۵۳] آغاز شد، به دنبال انقلاب ایران متوقف گردید و پس از شروع جنگ ایران و عراق در سال ۱۹۸۰ [۱۳۵۹]، در حدود ۷۵۰ تن از تکنیسین های ژاپنی از این مجتمع تخلیه شدند.

۸۵ درصد از ساختمان این پروژه هنگام تخلیه نیروهای ژاپنی، تکمیل شده بود. این مجتمع از آن زمان تا کنون شش بار بمباران شده است.» (۲)

۳۱۴

در یک بولتن داخلی سپاه درباره برخی اقدامات دولت عراق برای تحمیل شرایط خود به کویت آمده است: «طبق گزارش های رسیده، اخیراً ترور دیپلمات های کویتی در خارج توسط گروه های تروریستی وابسته به عراق افزایش یافته و در همین رابطه وزارت خارجه کویت در زمینه تأمین امنیت سفارت کویت در تهران تذکراتی به مقامات ایرانی داده است.»

در ادامه این مطلب آمده است: «ظاهراً علت این ترورها، مخالفت های برخی از کشورهای خلیج فارس از جمله کویت و امارات با افزایش کمک های اقتصادی و سیاسی به عراق جهت گسترش جنگ بوده است. البته تجربه ثابت کرده است که کویت پس از یک یا چند ترور، مرعوب و تابع خواسته های رژیم عراق خواهد شد.» (۳)

ص: ۵۹۰

۱- ۲۰. همان، صص ۱۸ و ۱۹، رادیو ایران، ۸/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۵، ۹/۷/۱۳۶۱، ص ۷، تهران - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۸/۷/۱۳۶۱.

۳-۲۲. دفتر نمایندگی امام در سپاه، "رویدادها"، نشریه شماره ۱۲، ۱۷/۷/۱۳۶۱، صص ۳۲ و ۳۳.

رزمندگان ایران عملیات مسلم بن عقیل را در منطقه عمومی سومار با رمز یا ابوالفضل العباس آغاز و در ساعات اولیه عملیات اهداف عمده را تصرف و تأمین کردند.

بر اساس طرح عملیاتی، دستور حمله عملیات مسلم بن عقیل با رمز یا ابوالفضل العباس ساعت ۴۵ دقیقه بامداد صادر شد، ولی به دلیل برخی مشکلات از جمله دیر رسیدن برخی از نیروها، عملیات با ۴۵ دقیقه تأخیر آغاز شد. (۱)

رزمندگان اسلام پس از عبور از معبرهایی که در میدان های مین احداث شده بود، خود را به خطوط دفاعی دشمن رساندند و با شکستن خطوط دفاعی نیروهای عراق، به عمق منطقه نفوذ کردند. پیشروی نیروها از محورهای شمالی تا جنوبی از اولین ساعات عملیات به این ترتیب انجام شد:

الف) در شمال منطقه، قرارگاه ظفر ۲ (تیپ ۳۱ عاشورا و تیپ ۴ لشکر ۸۱ زرهی باختران) از شرکت حفاری در شمال سومار تا ارتفاعات شمال سلمان کشته، در دو محور مأمور اجرای عملیات بود. در حقیقت، مأموریت اصلی این قرارگاه تأمین جناح راست عملیات بود. نیروهای این قرارگاه در محور اول عملیات (سمت راست) توانستند با درگیری اندکی به اهداف خود برسند. در محور سمت چپ نیز که هدف اصلی آن تصرف تپه ۳۲۰ واقع در جاده سان واپا بود، نیروها با وجود تأخیر یک و نیم ساعتی، توانستند به اهداف خود دست یابند. در این محور یک گروهان از نیروهای دشمن استقرار داشتند که در همان لحظات اول، اغلب آنها پا به فرار گذاشتند. (۲)

ب) در جبهه میانی عملیات، قرارگاه ظفر ۱ (تیپ ۲۷ محمد رسول الله (ص) و تیپ مستقل ۵۵ هواپرد شیراز) در محور گیسکه وارد عمل شد. این جبهه به دلیل محدودیت

ص: ۵۹۲

۱-۱. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۴۳؛ و- سند شماره ۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۲۷ حضرت رسول (ص)، عملیات مسلم بن عقیل، راویان: ایزدی، الماس خاله و شهبابی، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۱۷.

۲-۲. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۴۷ و ۴۸؛ و- سند شماره ۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۳۱ عاشورا، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: شهید تقی رضوانی، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۳۲۰۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات مسلم بن عقیل، از شنود قرارگاه کربلا (سپاه)، به اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا (سپاه)، ۱۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

راه کار، مشکل ترین (۱) قسمت عملیات برآورد شده بود، اما به رغم پیش بینی های قبلی، مواضع دشمن به راحتی فروریخت و ارتفاع گیسکه تصرف شد. در این قسمت نیروهای خودی با نردبان خود را به مواضع دشمن رساندند و سپس به ترتیب، سایر مواضع دشمن در قلعه مین، قلعه جوق، سلمان کشته، وارولین، میان تنگ، کله شوان، دروازه، تپه مثلثی ۳۴۳ و ... را تصرف کردند. در این محور نیروهای خودی نتوانستند ارتفاع سان واپا را تصرف کنند. در محور میان تنگ، با وجود پیشروی موفقیت آمیز نیروهای خودی، چند نقطه از جمله پاسگاه عراقی دوله شریف پایین ارتفاع قلعه جوق در سمت راست تنگه و پاسگاه ایرانی کومه سنگ به دلیل اینکه نیروهای دشمن از اولین ساعات تاریکی شب تا آغاز عملیات، در آماده باش کامل به سر می بردند، مقاومت کردند و این دو مکان همچنان در دست نیروهای عراقی باقی ماند. (۲)

ج) در جبهه جنوبی منطقه، قرارگاه ظفر ۳ (تیپ ۲۱ امام رضا(ع)) موفق شد محورهای حیدک، سیدک و دروازه را بدون درگیری تصرف، تأمین و در منطقه پدافند کند. (۳)

با روشن شدن هوا، دشمن تا حدی خود را بازیافت و با تمرکز آتش شدید و دقیق توپخانه از شمال چغالونه در جنوب نفت شهر نیروهای خودی را برای تأمین سلمان کشته در شمالی ترین منطقه عملیاتی ناکام گذاشت و با وجود مقاومت و تلاش نیروهای خودی تا عصر امروز، این منطقه دوباره به تصرف نیروهای دشمن درآمد. (۴)

۶۱۶

در روز اول عملیات مسلم بن عقیل، نیروهای خودی موفق شدند مواضع تصرف شده را تثبیت کنند. در طرح ریزی عملیات احتمال داده می شد که دشمن از قسمت نفت شهر به خصوص از بین چم دام تا سلمان کشته به ضدحمله پردازد و بر نیروهای مستقر در این منطقه فشار بیاورد و در نتیجه نیروهای خودی قادر به پدافند نباشند، به همین دلیل با تدابیر قبلی مقرر شد پس از کسب اولین موفقیت، نیروهای خودی به سرعت خاکریزی را پشت جاده سان واپا به طرف تنگه سان واپا احداث کنند تا اگر دشمن فشار وارد آورد نیروهای خودی بتوانند در جناحین سلمان کشته (هم در چم دام و هم در پشت خاکریز جاده سان واپا) پدافند کنند و مانع غافل گیری نیروهای خودی شوند. این تدبیر به خوبی اجرا شد و وجود خاکریز و استقرار نیروهای خودی در پشت آن، سبب شد تا فاصله نیروهای خودی با دشمن به حداقل برسد و اقدامات بعدی برای تصرف مجدد سلمان کشته فراهم شود. (۵)

ص: ۵۹۳

۱- دشمن در این منطقه تا ۵۰ ردیف مین کاشته و چندین ردیف سیم خاردار نیز در سراسر خطوط کشیده بود. همچنین دشمن در معبرهای احتمالی گالن های محتوی مواد منفجره (حاوی نیترو گلیسرین، تی.ان.تی، بنزین، نفت و روغن) که از راه دور منفجر می شد کار گذاشته و در بالای همه معبرها تیربار و ضدهوایی مستقر کرده بود. سنگرهای کمین دشمن که به انواع موشک های ضدنفر و ضدتانک مجهز بودند نیز جلوتر از نیروها مسلط بر معبرها مستقر بودند.

۲-۳. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۴۷ و ۴۹؛ و- سند شماره ۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۲۷ حضرت

رسول(ص)، عملیات مسلم بن عقیل، راویان: ایزدی، الماس خاله و شهرابی، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۱۳؛ و- سند شماره ۳۲۰۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات مسلم بن عقیل، از شنود قرارگاه کربلا (سپاه)، به اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا، ۱۴/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

۳-۴. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۴۹؛ و- سند شماره ۳۲۰۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات مسلم بن عقیل، از شنود قرارگاه کربلا (سپاه) به اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا، ۱۴/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۴-۵. سند شماره ۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۲۷ حضرت رسول(ص)، عملیات مسلم بن عقیل، راویان: ایزدی، الماس خاله و شهرابی، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۱۷ و ۱۸؛ و- سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه راوی قرارگاه ظفر در عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲۴۰؛ و- سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۵۰.

۵-۶. سند شماره ۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۳۱ عاشورا، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: شهید تقی رضوانی، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۲.

در محور میان تنگ نیز دشمن ۹ بار اقدام به پاتک (ضدحمله) کرد که هر بار با تحمل تلفات سنگین، عقب نشینی کرد. (۱)

از جمله مشکلاتی که می توانست موفقیت کسب شده را تهدید کند، بمباران هوایی دشمن بود که با توجه به ابری شدن هوا در روز اول عملیات و تثبیت مواضع متصرف شده به دست نیروهای خودی، این نگرانی رفع شد. (۲)

به رغم هوشیاری دشمن درخصوص منطقه عملیات، در عملیات مسلم بن عقیل، نیروهای خودی توانستند اهداف اصلی عملیات را تأمین کنند. موفقیت نیروهای خودی در تصرف اهداف پیش بینی شده عملیات مسلم بن عقیل در حالی انجام شد که حساسیت دشمن به منطقه در روزهای واپسین پیش از عملیات افزایش یافته بود، طوری که نیروهای عراقی چند روز پیش از عملیات، اقداماتی را انجام دادند که حاکی از هوشیاری آنان بود:

۱- میزان بازدید از میادین مین افزایش یافت. ۲- پست های نگهبانی جدید احداث شد. ۳- تعداد سنگرها افزایش بسیاری یافت. ۴- تعداد دیده بان های توپخانه افزایش یافت و ثبت تیرهای جدید انجام شد. ۵- گروه های گشتی رزمی در منطقه بیشتر شد. (۳)

درباره هوشیاری دشمن درخصوص منطقه عملیات، می توان به پناهنده شدن یکی از عشایر منطقه - که درخصوص مسائل اطلاعاتی با نیروهای خودی همکاری داشت - اشاره کرد. بنابراین، به نظر می رسد یگان های دشمن هوشیاری نسبی ای درباره منطقه عملیات داشتند، ولی از نظر زمان اجرای عملیات، دچار غافل گیری شدند. از سوی دیگر توهمی که دشمن از میزان مقاومت نیروهای خود داشت، بر غفلت او افزوده بود. ابراهیم همت فرمانده قرارگاه ظفر، در این باره می گوید: دشمن شب عملیات به وسیله دستگاه رازیت (رادارهای نفریاب) تمام تردد ها را ثبت می کرد. اسرای عراقی می گفتند که ما فکر می کردیم اگر شما با چند لشکر هم حمله می کردید، موفق نمی شدید. (۴)

وی همچنین درباره سهولت دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده گفت: عملیات واقعاً معجزه آسا و از عنایات الهی بود. (۵)

امیر رزاق زاده راوی قرارگاه ظفر نیز درباره غافل گیر شدن دشمن در شب و روز عملیات نوشت: دشمن در شب و روز اول عملیات وحشت زده و مضطرب بود. تدبیر عملیات از او سلب شده بود و هدف مشخصی برای حملات خود نداشت. نیروهای عراقی آتش توپخانه و

ص: ۵۹۴

۱- ۷. س-ن-د شماره ۶۷۳۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۷، به ستاد مرکزی، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۸. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق

زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۴۱، ۴۲ و ۴۹.

۳-۹. همان، صص ۳۰ و ۳۱.

۴-۱۰. سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق

زاده، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۳۲۱.

۵-۱۱. همان، ص ۲۳۱.

کاتیوشا را بدون وقفه و بدون هدف، متناوباً شلیک می کردند، به صورتی که حتی بعضی مواقع گلوله های توپ و موشک های کاتیوشا به نیروهای خودشان اصابت می کرد. در مجموع، به نظر می رسد چنین حمله ای در منطقه برای دشمن غیرمنتظره بود و فرماندهان عراقی پیش بینی های لازم را نکرده بودند. (۱)(۲)

۶۱۸

نزدیکی منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل به پایتخت عراق، صدام و مسئولان عراق را به وحشت انداخت. با توجه به نتایج عملیات مسلم بن عقیل، امشب صدام حسین در یکی از قرارگاه های منطقه حاضر شد و خطاب به مسئولان نظامی و فرماندهان یگان های مأمور در منطقه گفت: «آبرو و حیثیت عراق به خطر افتاده است، شما به هر صورتی که هست باید این ارتفاعات و مواضع خود را پس بگیرید.» همچنین به گزارش راوی قرارگاه ظفر، صدام شخصاً حکم اعدام عدهای از نظامیان را به دلیل ضعف عملکردشان صادر کرده است. (۳)

۶۱۹

غلامرضا احمدی مسئول طرح و برنامه قرارگاه ظفر در مصاحبه با راوی این قرارگاه درباره اهداف عملیات مسلم بن عقیل گفت: دشمن با عقب نشینی تاکتیکی از برخی مناطق، بعد از عملیات بیت المقدس، تصمیم گرفت در مناطق مختلف، خود را به ارتفاعات برساند تا بتواند با نیروی کمتر و قدرت بیشتری به پدافند پردازد.

احمدی در این مصاحبه عنوان کرد: در محور مندلی نیز دشمن ضعف نیروی خود را جبران کرد، چون تمام نیروهای خود را بعد از فتح المبین در شرق بصره قرار داد و ۹ لشکر خود را در این قسمت مستقر کرد. همچنین کانالهای آب، میداین مین، تله ها و قلعه ها را به وجود آورد. ما با هدف تجزیه دشمن، تصمیم گرفتیم جبهه جدیدی در این منطقه به وجود آوریم و شهرهای خانقین، مندلی و نفت خانه عراق (که حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد نفت عراق را تأمین می کرد) را تهدید کنیم و با نزدیک تر شدن به شهر بغداد مسئولین و فرماندهان عراق را به وحشت بیاندازیم. (۴)

۶۲۰

به دنبال عملیات مسلم بن عقیل عراق دست به تحرکات دیپلماتیک در سطح بین المللی زد. ملاقات وزیر خارجه عراق با رؤسای هیئت های نمایندگی کشورهای عضو دائم شورای امنیت و درخواست عراق از این شورا برای تشکیل جلسه به منظور بررسی اوضاع وخیم منطقه، از جمله این اقدامات بود. رادیو صوت الجماهیر در این باره اعلام کرد که سعدون حمادی وزیر امور خارجه رژیم عراق امشب با رؤسای هیئت های نمایندگی کشورهای عضو دائم شورای امنیت در بغداد (شوروی، چین، امریکا، انگلیس و فرانسه) به طور جداگانه ملاقات کرد.

ص: ۵۹۵

٢-١٢. مأخذ ٨ ص ٥٢.

٣-١٣. همان، صص ٥٥ و ٥٦.

٤-١٤. مأخذ ١٠، صص ٣٣٤ و ٣٣٦.

به گفته رادیو صوت الجماهير، در این ملاقات ها «حملة اخير ايران به عراق و خطرات آن برای صلح منطقه و جهان و همچنین دعوت عراق برای تشکیل اجلاس فوق العاده شورای امنیت برای بهبود اوضاع خطرناک منطقه و عدم پابندی ایران به قطعنامه شماره ۵۱۴ شورای مذکور، مورد بحث و گفتوگو قرار گرفت.»^(۱)

این رادیو در خبر دیگری اعلام کرد: عراق طی یادداشتی به وسیله نماینده دائم خود در سازمان ملل - که تقدیم رئیس شورای امنیت شد - خواستار تشکیل اجلاس فوق العاده شورای امنیت به دلیل عدم اجرای قطعنامه ۵۱۴ از طرف ایران شد.^(۲) در این نامه که به عنوان سند شورای امنیت سازمان ملل ثبت شده است، نماینده دائم عراق در سازمان ملل، ضمن خطرناک دانستن وضعیت میان ایران و عراق و نیز هراس از آغاز عملیات مسلم بن عقیل در منطقه عمومی سومار که با هدف تهدید شهر مندلی عراق انجام شده است، می نویسد: «نیروهای ایران حملات وسیعی را در ساعت ۱ (به وقت محلی) در روز جمعه ۱ اکتبر ۱۹۸۲ [۹ مهر ۱۳۶۱] در منطقه سومار آغار و تلاش کرده اند که از مرز بین المللی در مجاورت شهرستان مندلی عبور کنند.»

در این نامه نماینده دائمی عراق در سازمان ملل خواستار اجلاس فوری شورای امنیت سازمان ملل جهت رسیدگی به وضعیت خطرناک جنگ ایران و عراق شده است.^(۳)

خبرگزاری فرانسه نیز در خصوص درخواست عراق از شورای امنیت مبنی بر تشکیل جلسه برای بررسی وخامت اوضاع منطقه گزارش داد: «در نیویورک اعلام شد که به درخواست هیئت نمایندگی عراق، شورای امنیت سازمان ملل متحد ساعت یازده و نیم بعد از ظهر روز دوشنبه برای بررسی "وخامت اوضاع ناشی از ادامه جنگ بین ایران و عراق" تشکیل جلسه خواهد داد. این تصمیم پس از مشورت کوتاهی که بین رئیس دوره ای شورای امنیت (اردن) با نماینده عراق به عمل آمد، گرفته شد و رئیس شورای امنیت از نماینده عراق خواست که گزارشی درباره آخرین حوادث منطقه برای شورای امنیت تهیه کند. قبلاً اعلام شده بود که شورای امنیت امروز یک جلسه مشورتی تشکیل خواهد داد. عراق در نامه خود به شورای امنیت تأکید کرده که در پی حمله جدید ایران، اوضاع در منطقه بسیار خطرناک است.»^(۴)

از سوی دیگر خبرگزاری عراق اعلام کرد: «صدام بامداد امروز قبل از اعلام رسمی حمله جدید ایران، تلفنی با شاه حسین و ولیعهد اردن تماس گرفته است و این دو به نوبه خود آمادگی اردن را برای کمک به عراق مورد تأکید قرار دادند.»^(۵)

رادیو صنعا نیز در این باره گفت: چندتن از سران کشورهای عرب، تلفنی با پرزیدنت صدام حسین رئیس جمهوری عراق، تماس گرفتند تا از جریان هجوم تازه ایران به خاک عراق آگاه شوند. ملک فهد پادشاه عربستان سعودی، علی عبدالله صالح رئیس جمهوری یمن شمالی، ملک حسین پادشاه اردن و امیرحسن ولیعهد آن کشور، از جمله رهبرانی هستند که با صدام تلفنی تماس گرفتند.^(۶)

ص: ۵۹۶

۱-۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۲، ۹/۷/۱۳۶۱، ص ۴، رادیو صوت الجماهير، ۹/۷/۱۳۶۱.

۲-۱۶. همان، ص ۴، رادیو صوت الجماهير، ۹/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۷. جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، جلد اول، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ)، چاپ اول، تهران: ۱۳۸۷، ص ۱۵۲.

۴-۱۸. روزنامه اطلاعات، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۵-۱۹. همان، ص ۳.

۶-۲۰. واحد مرکزی خبر صدا و سیماي جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۱/۷/۱۳۶۱، صص ۱۹ و ۲۰، رادیو اسرائیل، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

خبرگزاری رویتر در گزارشی به نقل از تحلیلگران نظامی، عملیات مسلم بن عقیل و اقدامات و مواضع عراق را ارزیابی کرد.

رویتر در این باره گزارش داد: «امروز تحلیلگران نظامی گفتند، نیروهای ایرانی احتمالاً قصد دارند از کنار مواضع عراق گذشته و کنترل جاده بغداد را به دست گیرند. بنا بر گزارش های رسیده از تهران، نبرد در صد کیلومتری پایتخت عراق در جریان است و ایرانی ها از نزدیکی شهر مندلی - که نزدیک ترین نقطه مرز با بغداد محسوب می شود - حمله کرده اند. اخیراً عراقی ها انتظار داشتند که حمله ای در پنجاه کیلومتری شمال مندلی و در نزدیکی جاده بین المللی انجام شود. افسران عراقی طی هفته گذشته، مواضع مستحکم خود را در این بخش از جبهه به خبرنگاران غربی نشان می دادند. به اعتقاد تحلیلگران نظامی، نیروی پنجاه هزار نفری ایران احتمالاً قصد دارد با حمله به بخش جنوبی، مواضع عراقی ها را دور بزند. عراق در بخش های مرکزی، مواضع دفاعی عمیق و نسبتاً خوبی دارد، اما چنانچه مجبور شود به طور ناگهانی مواضع خود را تغییر دهد، احتمالاً انعطاف کافی نخواهد داشت.

... چنانچه ارتش ایران موفق شود از کنار مواضع عراق در بخش مندلی عبور کند، حداقل در تئوری برای رسیدن به بغداد از طریق دشت هموار، سدی در برابر خود نخواهد داشت. نیروی ایران می تواند با استفاده از جاده های شوسه غرب مندلی، به شاهراه بغداد برسد و از برخورد با مواضع دفاعی عراق در اطراف خانقین که بر جاده مرزی شمال احاطه دارد، اجتناب کند. اما به نظر نمی رسد که ایران قصد تصرف خاک عراق را داشته باشد.

... شواهد حاکی است، چنانچه این حمله موفق شود، هدف آن وادار ساختن عراق به قبول شرایط ایران است تا حمله به شهر بغداد. قبل از این نیز دولت تهران با پنهان نکردن حمله خود که فقط محل آن مشخص نبود، فشارهای روانی بر عراق وارد می کرد.

تحلیلگران نظامی متذکر شدند، ایرانی ها از مقاومت نیروهای عراق به هنگام حمله تیرماه (عملیات رمضان)، متعجب شدند. نیروهای عراق ثابت کردند که برای جلوگیری از پیشرفت ایران در بخش جنوبی جبهه، نیروی کافی دارند. تحلیلگران گفتند، احتمالاً ایران بدون آنکه قصد پیشروی در جاده بغداد را داشته باشد، می خواهد مواضع محاط بر آن را بگیرد و عراق را وادار کند تا در برابر درخواست های ایران تسلیم شود و یا خود را با یک حمله احتمالی به پایتخت مواجه سازد. (۱)

گلوله باران مناطق مسکونی شهرهای مرزی ایران ادامه دارد. امروز مناطق مسکونی شهر آبادان زیر آتش سلاح های دشمن قرار گرفت که بر اثر اصابت گلوله های توپ به خانه های مردم، سه منزل مسکونی تخریب و طعمه حریق شد. در این حادثه ۱۵ تن مجروح و یک

۱- ۲۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن،" نشریه شماره ۱، ۱۰/۷/۱۳۶۱، صص ۳۰ و ۳۱، لندن - خبرگزاری رویتر، ۹/۷/۱۳۶۱.

تن شهید شدند. همچنین بر اثر اصابت گلوله خمپاره به منطقه بیمارستان امام خمینی، شیشه های ساختمان شکسته شد و انبار روبه روی درمانگاه صنعتی متعلق به پالایشگاه نفت نیز آتش گرفت که با تلاش مأموران آتش نشانی مهار شد. (۱)

همچنین ساعت ۲۳ امشب، مسجد المهدی قصرشیرین هدف آتش توپخانه ارتش عراق قرار گرفت و بر اثر آن ۹ نفر زخمی و ۲ نفر شهید شدند. (۲)

۶۲۳

در پی نارضایتی مردم عراق از رژیم بعثی این کشور، دیروز و امروز ۹ نفر از مسلمانان عراقی که در میان آنها دکتر، بازرگان و دانشجو نیز دیده می شود، از طریق مرزهای بانه و سقز به جمهوری اسلامی ایران پناهنده شدند. (۳)

۶۲۴

در حالی که نیروهای سازمان کومه له قصد حمله به پایگاه ابراهیم آباد در جنوب دیواندره را داشتند، هلی کوپترهای هوانیروز با راهنمایی نیروهای سپاه پیش از اقدام آنها وارد عمل شدند که با آتش مؤثر هلی کوپتر، ۱۰ تن از آنان کشته و ۸ تن زخمی شدند. در این عملیات یک خودرو خاور نیروهای کومه له نیز منهدم شد. (۴)

۶۲۵

اقدامات تروریستی چند گروه ضدانقلابی در برخی از شهرهای ایران با عکس العمل به موقع پاسداران انقلاب خنثی شد.

امروز در شهر گچساران سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در عملیاتی هماهنگ، قصد داشت بانک صادرات و سینمای جنب آن را منفجر کند، ولی نیروهای سپاه پاسداران با توجه به اطلاعاتی که به دست آورده بودند، توانستند حدود ۵ نفر از عناصر عملیاتی این سازمان را قبل از هرگونه اقدامی دستگیر کنند. علاوه بر دستگیری این افراد تعدادی بمب دست ساز و سلاح کمری و مواد منفجره و مقادیری نشریات و کتب این سازمان کشف و ضبط شد. (۵)

در بابل نیز در عملیاتی که سپاه پاسداران انجام داد یک خانه تیمی متعلق به سازمان مجاهدین خلق کشف شد. در این عملیات یکی از افراد سازمان مجروح و دستگیر شد و تعدادی سلاح و مقداری اسناد درون گروهی به دست آمد. در این عملیات، بر اثر تیراندازی افراد سازمان به سوی مردم دو تن از عابران مجروح شدند. (۶)

در قائم شهر نیز عناصر سازمان مجاهدین خلق یک بمب دست ساز به منزل یکی از مسئولان انجمن فرهنگی شهید مفتاح پرتاب کردند که تلفاتی به بار نیاورد. (۷)

در ارومیه نیز نیروهای ضدانقلاب در ساعت ۲۳، با استفاده از تاریکی شب، تعدادی گلوله خمپاره به داخل شهر شلیک کردند و سپس متواری شدند. در این اقدام تروریستی، چند منزل مسکونی آسیب دید و یک نفر از اهالی شهر نیز مجروح شد. (۸)

- ۱- ۲۲. مأخذ ۱۸، ص ۳، آبادان - خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ و- سند شماره ۱۴۰۷۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۴۶۰، واحد عملیات سپاه پاسداران آبادان، اطلاعات عملیات، ۱۰/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۴۲۴۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خلاصه اطلاعاتی شماره ۱۷۶، قرارگاه کربلا، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۲- ۲۳. سند شماره ۱۷۱۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سرپل ذهاب به فرماندهی قرارگاه نجف، ۱۰/۷/۱۳۶۱.
- ۳- ۲۴. سند شماره ۵۴۲۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شاجا - اداره اطلاعات به نخست وزیری، دفتر اطلاعات و تحقیقات، ۱۲/۷/۱۳۶۱.
- ۴- ۲۵. سند شماره ۳۵۰۲۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبهای، از ستاد ناحیه کردستان (قرارگاه قدس) - طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - طرح و برنامه عملیات، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۸.
- ۵- ۲۶. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۸، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- سند شماره ۵۴۰۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۹، اطلاعات، به ستاد مرکز - اطلاعات، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
- ۶- ۲۷. سند شماره ۶۷۳۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه شماره ۸۳۷، از ستاد منطقه ۳، دفتر فرماندهی، به ستاد مرکزی سپاه، مرکز فرماندهی، ۱۰/۷/۱۳۶۱.
- ۷- ۲۸. همان.
- ۸- ۲۹. سند شماره ۸۹۲۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار داخلی (مربوط به ضدانقلاب)، بولتن شماره ۱۳۲، ۱۰/۸/۱۳۶۱، ص ۱، ارومیه، ۹/۸/۱۳۶۱.

به دنبال تشدید تدابیر امنیتی در تهران و سایر شهرستان ها و در نتیجه کاهش اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق، رهبران این سازمان با مصادرهٔ اموات، در پی افزایش جنایت های خود هستند. امروز سازمان مجاهدین خلق در اقدامی بی سابقه و شرم آور، با انتشار بیانیه ای در لندن، ادعا کرد که برادر کوچک علی صیادشیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش را ترور کرده است. این سازمان اعلام کرد که این اقدام برای انتقام از صیاد شیرازی به دلیل خسارت هایی که به این سازمان وارد آورده، انجام شده است. این در حالی است که برادر نامبرده در یک تصادف رانندگی فوت کرده و سازمان بر اساس آگهی های تسلیتی که برای فرمانده نیروی زمینی ارتش می فرستادند، بیانیه را منتشر کرده است. (۱)(۲)

شامگاه امروز به حکم دادگاه انقلاب اسلامی شیراز و با تأیید دادگاه عالی قضایی قم، "خسرو قشقایی که قاتل ده ها نفر از مردم محروم منطقه و نیروهای پاسدار بود،" پس از حدود سه ماه بازداشت (تاریخ بازداشت: ۳/۴/۱۳۶۱)، در میان انبوه کثیر مردم و عشایر منطقه اعدام شد.* (۳)(۴)

انفجار بمبی قوی در جنوب شهر تهران، شیرینی پیروزی رزمندگان اسلام در عملیات مسلم بن عقیل را به کام مردم تلخ کرد. ساعت ۲۰:۳۰ امشب هم زمان با اعلام خبر پیروزی رزمندگان اسلام در عملیات مسلم بن عقیل، انفجار عظیمی در خیابان ناصرخسرو تهران، مقابل یک مسافرخانه به وقوع پیوست. این انفجار در میدان امام خمینی، نبش خیابان ناصرخسرو و مقابل مسافرخانه پنج طبقه "زیبا پارک" رخ داد که تلفات و خسارت های سنگینی در پی داشت. طبق گزارش واحد خنثی سازی سپاه پاسداران، بمب ۲۰۰ کیلوگرمی، ترکیبی از مواد منفجره تی.ان.تی با خرج سی ۴ بود که در داخل یک کامیون جاسازی شده بود. انفجار این بمب گودالی بزرگ به عمق ۴ متر، طول ۶ متر و عرض ۴ متر در محل حادثه ایجاد کرد. بر اثر این انفجار، لوله آب منطقه ترکید، طوری که گودال (ایجاد شده از انفجار) و سطح خیابان مملو از آب شد.

۱- گفتنی است که سازمان مجاهدین خلق به استناد آگهی های تسلیتی که از طرف مجامع و اشخاص مختلف به سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ارسال می شد، بیانیه را منتشر کرده است. این درحالی است که برادر نامبرده در یک تصادف رانندگی فوت کرده و ادعای سازمان مجاهدین خلق مبنی بر ترور وی، صرفاً کاربرد تبلیغاتی داشته است. برای مثال روزنامه جمهوری اسلامی چهارم، پنجم و هشتم مهر ۱۳۶۱ ص ۱ و روزنامه کیهان سه مهر ۱۳۶۱ ص ۱ و هفتم و هشتم مهر ۱۳۶۱ ص ۴ آگهی های تسلیت نامبرده را چاپ کرده اند.

۲- ۳۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۶، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۲۰، رادیو امان، ۹/۷/۱۳۶۱.

۳- * ضمیمه دارد.

تلاش نیروهای مردمی و امداد در آوار به جا مانده از انفجار بمب در خیابان ناصرخسرو

یک مسافرخانه ۵ طبقه و فروشگاه های اطراف آن نیز به کلی سوختند. راهرو زیرزمینی که در آن محل قرار داشت به دلیل ریزش مسدود شد و اتومبیل های سواری و اتوبوس های شرکت واحد که در اطراف محل انفجار پارک بودند به کلی از بین رفتند و تعدادی از مسافران بر اثر موج انفجار و شکستن شیشه ها مجروح و شهید شدند. همه شیشه های منازل و ساختمان های اطراف به خصوص ساختمان مخابرات شکست و تلفن بین شهری و راه دور قطع شد. بر اثر این انفجار بسیاری از مردم زیر آوار ماندند که عملیات نجات تا ساعت ۱۲ شب ادامه داشت. طبق آخرین گزارش، شهدای این حادثه تروریستی بیش از ۵۰ نفر (۱) و مجروحان حدود ۸۰۰ نفر بودند که ۲۲۰ نفر از مجروحان به دلیل شدت جراحات های وارد شده در بیمارستان های امیراعلم، بانک ملی، نجمیه، طرفه، سینا و فیروزگر بستری شدند. (۲)

خبرنگار کیهان در این باره گزارش داد: «در میان شهدا تعدادی کودک خردسال به چشم می خورد و اجساد تعدادی از شهدا به کلی متلاشی و در سطح خیابان پراکنده شده است و چندین مسافرخانه و هتل به نام های ناصری، شبستری، قصر شیرین، حقیقت، گلستان، فارس و مسرت خسارت کلی دیده و عده ای از مسافرین مستضعف این مسافرخانه ها و هتل ها مجروح یا شهید شده اند.» (۳)

ص: ۶۰۰

۱- در روزهای بعد تعداد شهدای حادثه به ۸۳ نفر رسید.

۲- ۳۲. همان، ص ۲؛ و- سند شماره ۹۳۸۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مرکز خبر، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه ۱۰، خبرنامه شماره ۱۱۲، ۱۰/۷/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.

۳- ۳۳. مأخذ ۳۱، ص ۲.

روزنامه کیهان درباره حضور مردم پس از وقوع انفجار در گزارشی نوشت: «با

صدای انفجار که در نقاط مختلف تهران شنیده شد، بلافاصله امت حزب الله چون همیشه در صحنه حضور یافتند و ضمن کمک به مأمورین، جهت بیرون کشیدن اجساد شهدا و انتقال مجروحین به آمبولانس ها، با شعار مرگ بر امریکا میدان امام خمینی را به لرزه درآوردند.»^(۱)

۶۲۹

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع پیش از ظهر امروز در یک مصاحبه اختصاصی با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی، موقعیت نیروهای ایران، اهداف عملیات مسلم بن عقیل، تحلیل قوای نظامی عراق نسبت به گذشته، تبلیغات دروغین عراق درباره دستاوردها و اهداف ایران در این عملیات و شیوه عمل نیروهای خودی در جنگ را تشریح کرد. وی درباره موقعیت و اهداف نیروهای خودی و ضعف نیروهای عراق گفت: «نیروهای ما اکنون در تپه های بسیار مهم و استراتژیک و ارتفاعات حساس مشرف بر خاک عراق و شهر مندلی عراق که از بالای تپه های داخل شهر پیداست، مستقر هستند و اگر بخواهیم روزی به طرف بغداد برویم، باید از آنجا عبور کنیم. اهداف این عملیات تأمین شده است و منطقه عملیات، بسیار حساس و استراتژیک است و آنجایی که نیروهای ما مستقر می شوند، منطقه وسیعی از عراق را توپ های ما می پوشانند و آنجا مانعی بود که عراقی ها در راه برای رفتن ما به بغداد درست کرده بودند که لازم بود این مانع برطرف شود. این عملیات اختطاری به عراق بود، چون این روزها سروصدا راه انداخته بود که ما می توانیم دفاع کنیم، به عراق نشان دادیم که هیچ نمی تواند دفاع کند، زیرا در ظرف چند ساعت، نقطه بسیار مهم و استراتژیکی را تصرف کردیم و غنائم زیادی نیز گرفته ایم. نیروهای ما نشان دادند که از گذشته قوی تر عمل می کنند و نیروهای عراقی ضعیف تر از گذشته، فرار می کنند یا تسلیم می شوند، وقتی که این تپه ها را که آنها فکر می کردند تصرفشان بسیار مشکل است، به این آسانی از دستشان گرفتیم، در جاهای دیگر تکلیف روشن است. الان ما در ۱۰۰ کیلومتری بغداد هستیم.»

رئیس مجلس شورای اسلامی درباره تبلیغات عراق و شیوه عمل نیروهای خودی در جنگ افزود: «عراق برای روحیه دادن به نیروهایش به دروغ اعلام کرده که ایران می خواسته شهر مندلی را بگیرد و از آن عبور کند، ولی نتوانسته، که این، یک حیلۀ جنگی است که آنها به کار برده اند، اما تمام هدف ما همین جایی است که گرفته ایم، منتها فکر نمی کردیم که به این آسانی گرفته بشود، که الحمدالله با برنامه ریزی خوب و پیاده کردن آن، که به نحو مطلوبی انجام شده موفقیت های به دست آمده فوق حد انتظار است. ما اخطار کرده بودیم که اگر حق ما را ندهند، به چیزی محدود نیستیم و به هر شکلی که خواستیم عمل می کنیم. این شیوه ماست که با ضربه های محدود ترجیح می دهیم که رژیم عراق به خود بیاید و جنگ را تمام کند و دروغ هم نگوید که خواهان صلح است.»^(۲)

ص: ۶۰۱

۱- ۳۴. همان، ص ۲.

۲- ۳۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

آیت الله موسوی اردبیلی امام جمعه موقت تهران در خطبه های نماز جمعه در خصوص دستاوردهای نیروهای خودی در طول جنگ، ضعف صدام در عین حمایت برخی دولت ها از او و درخواست از برخی دولت ها مبنی بر قطع حمایت های خود از صدام به جای میانجیگری در جنگ بحث کرد.

وی گفت: «با گذشت دو سال از جنگ هنوز مهم ترین مسئله ما جنگ است. جنگ تحمیلی برای ما با برکت و مبارک بود، جنگی که نیروهای ما را ساخت و ما را به دنیا معرفی کرد که ملتی هستیم جنگجو و مرد جنگیم، اما نه جنگ طلب، ما صلح می خواهیم، اما صلح عادلانه نه صلح تحمیلی. از اول تا آخر هم، همه حرفمان همین بود. در این جنگ کشتیم و کشته شدیم، پیش رفتیم و عقب آمدیم، که اینها در جنگ وجود دارد، اما عزت و شرافت به دستمان آمد. مردم شریف دنیا دیدند که ما می جنگیم اما متجاوز نیستیم.» آیت الله موسوی اردبیلی افزود: «اما صدام از جنگ چیزی به دست نیاورد، ولی پررو شد و وقیحانه اسم شکست را فتح می گذارد و می گوید قشون او قهرمانانه بیست کیلومتر عقب نشست.» رئیس شورای عالی قضایی در ادامه سخنان خود گفت: «ما امروز بعد از دو سال قوی تر از روزی هستیم که جنگ به ما تحمیل شد. به حق می گویم که علی رغم تمام سلاح های پیچیده، کمک ها، حمایت ها و پول هایی که به صدام داده می شود، او ضعیف تر از آن روزی است که به ما حمله کرد. او هرچه می خواهد یاوه گویی کند، ارتشی که ده ها هزار اسیر در دست ما دارد، با همه کشته ها و معلولین و فراریان جنگی اش، مگر چه داشت که امروز هم قوی باشد.»

امام جمعه موقت تهران در ادامه افزود: «شاه فهد گفته است که جنگ عراق و ایران به ضرر هر دو کشور است و من از پشت این تریبون به او می گویم، تو نمی خواهی میانجیگری کنی، تو حمایت نکن تا ببینیم آیا صدام می تواند روی پای خود بایستد یا نه؟ شما میانجیگری و حمایت نکنید، فقط کنار بروید که او خود را در وسط میدان تنها ببیند، قول می دهم یک تیر هم رها نخواهد کرد. وقتی ما در جبهه های منحوس ارتجاع منطقه، سیاست شوم امپریالیسم جهانی و نقشه های شیطان بزرگ را می بینیم، می گوئیم همه اینها یک طرف، ما هم خدا را داریم.»^(۱)

۶۳۱

مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر ایران در سفری ۲ روزه (دیروز و امروز) از استان های کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال بختیاری دیدار کرد. نخست وزیر و هیئت همراه همچنین در این سفر ۲ روزه از شهرهای اصفهان و شیراز نیز بازدید کرد.

نخست وزیر ابتدا صبح روز پنجشنبه به همراه آقایان علی اکبر پرورش، وزیر آموزش و پرورش و غلامرضا آقازاده، وزیر مشاور در امور اجرایی وارد فرودگاه شیراز شد و مورد استقبال حجت الاسلام حائری امام جمعه شیراز و نعمت الله تقی استانداری و مسئولان سیاسی، نظامی استان فارس قرار گرفت و پس از شرکت در جلسه مسئولان استان فارس با هلی کوپتر عازم شهرستان یاسوج شد. معاون سیاسی استانداری فارس درباره مسائل مطرح شده در این جلسه گفت: «مسائل مطروحه از جهت راه، آب، برق، مسائل بهداشتی و انتظامی و سوخت بود و پیشرفت هایی که علی رغم همه محدودیت ها و محرومیت ها شده [است] به اطلاع ایشان رسید. در رابطه با محرومیت ها آقای نخست وزیر گفتند، هیئت دولت به این نتیجه رسیده که تنها چند استان محروم نداریم، بلکه در استان های دیگر هم که عنوان محرومیت ندارند، نقاط بسیار محرومی وجود دارد. لذا طرح تهیه شناسنامه نقاط محروم در همه استان ها در دست اجراست و این مسافرت ها در رابطه با همین است.»

میرحسین موسوی و همراهان پس از ورود به یاسوج مورد استقبال قنبری سرپرست استانداری، روحانیون و سایر مقامات استان کهگیلویه و بویراحمد قرار گرفت. نخست وزیر در ابتدای ورود به یاسوج در مصاحبه با واحد مرکزی خبر گفت: «به فرمان رهبر کبیر انقلاب مبنی بر رسیدگی به نقاط محروم، دولت جمهوری اسلامی ایران رسیدگی به این نقاط را در برنامه خود قرار داده است.» نخست وزیر با تقدیر از عشایر غیور این خطه که به فرموده امام سرمایه کشور هستند، گفت: «آمده ایم تا در جهت بهتر شدن اوضاع و مسائل این استان قدم هایی برداریم.» نخست وزیر پس از توقفی کوتاه در یاسوج برای بازدید مناطق مختلف شهرستان گچساران به این منطقه رفت و وارد قریه "گره" در ۹۰ کیلومتری "دوگنبدان" شد و مورد استقبال حجت الاسلام کاشانی امام جمعه گچساران و تنی چند از فرماندهان

ص: ۶۰۳

نظامی منطقه قرار گرفت. مهندس موسوی سپس در مسجد این قریه حضور یافت و در جمع کارکنان صنعت نفت گفت: «شما کارگران عزیز سرمایه های انقلاب هستید، نقش شما را هیچ کس فراموش نمی کند. شما اگر به رسانه های گروهی غرب و شرق توجه کنید، خواهید دید که آنان آرزوی ازهم پاشیدگی انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران را می کنند. آنها با محاسبات خود پیش بینی کرده بودند که این انقلاب پس از چند ماه از بین خواهد رفت، اما جای سؤال اینجاست که چگونه محاسبات آنها اشتباه از کار درآمد.» نخست وزیر افزود: «کشوری که از هر سو مورد حمله دشمنان قرار گرفته و در محاصره اقتصادی کامل به سر می برد، همچنان روی پای خود در مقابل ابرقدرت ها ایستاده که این ناشی از ایمان شما امت بیدار و پیاخته ایران است.» وی گفت: «دشمن هر روز سعی می کند ضربه ای به ما بزند. یک روز جزیره خارک را مورد حمله قرار می دهد و روز دیگری به نحو دیگر. این توطئه ها نه تنها باعث کاهش تولیدات نمی شود، بلکه همچنان به همت شما کارگران عزیز و با همت ملت ایثارگرمان انقلاب به پیش خواهد رفت.»

بنا به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی، نخست وزیر و همراهان به منظور بازدید از نقاط محروم این منطقه و آشنایی با اوضاع و احوال آنان علاوه بر شهرستان های دهدشت و گچساران به چند قریه از جمله "سرفاریاب" از توابع شهرستان کهگیلویه رفت. نخست وزیر در این قریه که در ۷۰ کیلومتری یاسوج واقع است، با حضور در کپر یکی از عشایر منطقه ضمن گفت و گو با اهالی این منطقه، مسائل و مشکلات عشایر را مورد ارزیابی قرار داد و دستورات لازم را جهت بهبود وضع عشایر به مسئولان منطقه صادر کرد. نخست وزیر آنگاه در میان ابراز احساسات پرشور عشایر درحالی که شعار می دادند "جنگ جنگ تا پیروزی"، در سخنان کوتاهی گفت: «امام امت علاقه بسیار شدیدی به شما دارد و در تمام دیدارها رسیدگی به نقاط محروم را مورد تأکید قرار می دهند. شما سرمایه های گرانقدر این انقلاب هستید، ما با ایمان خود می توانیم بزرگ ترین مشکلات را از بین ببریم.» نخست وزیر و همراهان عصر روز پنجشنبه به یاسوج بازگشتند.

میرحسین موسوی نخست وزیر شب جمعه در جلسه ای با حضور آقایان پرورش وزیر آموزش و پرورش، آقازاده وزیر مشاور در امور اجرایی، تقی استانداری فارس، قنبری سرپرست استانداری کهگیلویه و بویراحمد و مدیران کل، فرمانداران و مسئولان نواحی مختلف استان، مسائل و مشکلات استان را مورد بحث و بررسی قرار دادند. در این جلسه که به مدت ۳ ساعت به طول انجامید به تفصیل پیرامون مسائل و مشکلات مختلف استان کهگیلویه و بویراحمد بحث و تبادل نظر شد و در رفع نارسائی ها و کمبودهای این استان عشایری تصمیماتی گرفته شد. مهندس موسوی سپس در مسجد صاحب الزمان یاسوج حضور یافت و در سخنانی محروم نگهداشتن استان کهگیلویه و بویراحمد را از سیاست های رژیم گذشته در

مقابله با عشایر عنوان کرد و افزود: «دور نگهداشتن عشایر از آگاهی‌های سیاسی و مردمی از جمله سیاست‌های رژیم منحوس گذشته بود. ولی امروز با رشد آگاهی‌های سیاسی و فرهنگی، مردم ما در روستاها و اقصی نقاط کشورمان دشمنان خود را می‌شناسند و مردم امروز نیز رهبری نورانی امام امت را ارج می‌نهند و می‌دانند همه اینها در سایه وجود رهبری و ولایت فقیه می‌باشد و امام آنچنان روحی در این ملت دمید که اگر همه جهان علیه‌اش بشورد احساس دلتنگی نمی‌کند.» نخست‌وزیر درباره توطئه‌های جنایتکاران داخلی و خارجی گفت: «هر موقع علیه ما هجوم شده و دسیسه و توطئه ابرقدرت‌ها بر علیه ما اوج گرفته، همان لحظه ما احساس قدرت کردیم و ایمانمان قویتر شده و اگر تمام جهان علیه ما توطئه کنند، ما قادریم یک تنه در مقابل همه آنها بایستیم و ملت ما امروز به سلاحی مجهز است که ابرقدرت‌ها این سلاح را ندارند آنها اسلحه‌های پیچیده‌ای دارند که خوب می‌توانند آدم بکشند و منابع کشورهای مستضعف را نابود کنند.»

وی در ادامه سخنانش گفت: «مگر

ما چه داریم که تمام ابرقدرت‌ها این قدر دلهره و ترس دارند از این حرکتی که در این کشور ایجاد شده، این حرکت مسائل مادی ندارد، شعارهایی که در اینجا و در سیاه چادرهای عشایری و دیگر نقاط کشورمان داده می‌شود، این بزرگ‌ترین سلاح ما است و این سلاح برنده‌ترین سلاح تاریخ است و تا زمانی که ما این سلاح را داریم یقیناً پیروزی از آن ما خواهد بود.»

میرحسین موسوی بامداد روز جمعه در قطعه شهدای گلستان یاسوج حاضر شد و ضمن قرائت فاتحه بر تربت پاک شهدای اسلام از مقام آنان تجلیل کرد. نخست‌وزیر پس از ۲۴ ساعت توقف در استان کهگیلویه و بویراحمد روز جمعه یاسوج مرکز این استان را به مقصد اصفهان ترک کرد. وی قبل از ترک یاسوج در گفت‌وگو با واحد مرکزی خبر ضمن تقدیر از عشایر غیور و مردم مسلمان و مؤمن به انقلاب اسلامی این خطه گفت: «روح همکاری و ایثارگری در مردم این استان با دولت جمهوری اسلامی به وضوح مشاهده می‌شود و این همان توقعی است که یک دولت خدمتگذار به عنوان خود مردم از آنان انتظار دارد.»

میرحسین موسوی به همراه وزیر آموزش و پرورش و وزیر مشاور در امور اجرایی پیش از ظهر روز جمعه وارد اصفهان شدند و پس از یک توقف کوتاه در فرودگاه اصفهان به منظور بازدید از استان چهارمحال بختیاری راهی آن منطقه شدند و مقارن ظهر جمعه وارد قریه "لردگان" شهر کرد در استان چهارمحال بختیاری شدند و مورد استقبال استاندار و تنی چند از مسئولان و مردم مسلمان و شهید پرور قرار گرفتند. نخست‌وزیر پس از ورود به این شهر در محل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی لردگان حضور یافت و از سوی عشایر مسلمان این منطقه مورد استقبال قرار گرفت. نخست‌وزیر در جمع مردم این منطقه در سخنانی با اشاره به سیاست رژیم گذشته در عدم رسیدگی به مناطق محروم به ویژه مناطق عشایری گفت: «دولت امروز افتخار می‌کند که به مستضعفان و محرومان خدمت کند.»

نخست وزیر پس از بازدید از مناطق محروم و چند روستای استان چهارمحال بختیاری و گفت و گو با مسئولین، عصر امروز هنگام بازگشت به تهران در فرودگاه اصفهان در گفت و گوی کوتاهی با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی در پیامی به رزمندگان گفت: «حرکت شما سیلی دیگری بر گونه های امریکا بود. ... من آرزوی پیروزی و موفقیت برای رزمندگان می نمایم و حرکت این برادران سیلی دیگری بر گونه های امریکا و ضربه ای بر یاوه گوئی های رسانه های امپریالیستی است. رزمندگان اسلام بار دیگر ابرقدرت ها را دچار شکستی کردند که انشاءالله. این عملیات تا پیروزی نهایی ادامه داشته باشد.»

مهندس موسوی همچنین درباره این سفر گفت: «این مسافرت به نظر من دو اثر داشت، یکی دیدن فقر و محرومیت و استضعافی که در این مناطق وجود دارد که ما دور از این محرومیت ها در رفاه شهری به سر می بریم و ما با این فقرها بیشتر آشنا می شویم و متوجه می شویم که چه اندازه ای در کشور محرومیت وجود دارد که در نظام گذشته این مناطق به صورت ویرانه ای باقی مانده است و دولت که خود را خدمتگذار محرومین می داند، بیشتر در خدمت رفع این محرومیت ها تلاش کند. مسئله دوم اعتقاد عمیق مردم این مناطق به انقلاب اسلامی و آگاهی آنها به مسایل و مشکلات انقلاب بود.» (۱)

۶۳۲

مجله نیوزویک چاپ امریکا امروز در گزارشی از نحوه فروش تجهیزات نظامی به ایران با وساطت دو تاجر اهل انگلیس و افریقای جنوبی خبر داد. در گزارش خبری مجله نیوزویک آمده است: «"جرج پینول" که اسم واقعیاش "یان اسمیلی" و اصالتاً یک انگلیسی است و نیز "دیوید بیزل" اهل افریقای جنوبی که از انبارهای اسلحه امریکا در شهر "انیتون" در ایالت آلاباما دیدن میکردند، به ظاهر در پی بستن قراردادی با امارات متحده عربی بودند، ولی در واقع بسیار خونسرد ترتیب فروش غیرقانونی اسلحه به رهبران مسلمان افراطی ایران را میدادند. این معامله شامل ۱۰۰ تانک، ۱۰۰ قطعه توپخانه و میلیونها تیر به ارزش ۵۰ میلیون دلار بود.»

این هفته نامه افزود: «در یک عملیات مخفیانه به نام "هستون - ۳" مأمورین دولت فدرال توانستند صدها ساعت نوار، عکس و دیگر مدارک را تهیه کنند و در نتیجه اسمیلی در هفته پیش به وسیله یک هیئت منصفه در شهر "فورت ورث" در ایالت تگزاس به جرم تخلف از قوانین صدور اسلحه امریکا، محکوم شد. ... گزارش ها حاکی است که اسمیلی با بعضی از مقامات وزارت خارجه و دفاع امریکا تباری کرده بود. به گفته وی پول برای معامله میبایست

از تهران به وسیله یک نامه اعتباری به بانکی در فرانکفورت حواله میشد. ... پس از آن تانکها و سلاحها

از طریق راه آهن

به "بومانت" در تگزاس و از آنجا با کشتی به تهران میرفت.»

ص: ۶۰۶

در بخش دیگری از این گزارش آمده است: «[وی قبلاً] در انگلستان به جرم اقدام به فروش ۴۰ موتور تانک "جاگوار" به ایران متهم گردید ولی با وثیقه دویست و پنجاه هزار دلاری آزاد شده بود و قرار است اواخر این ماه در دادگاه حاضر شود. ... اسمیلی ظاهراً میگوید که وزیر دفاع بیشتر از خود وی از این معامله سود میبرد و سهمیه خود را با وزیر امور خارجه و نخست وزیر نیز تقسیم میکرد.» (۱)

خبرگزاری رویتر نیز در این باره گزارش داد: «در ادعای نامه ای که پس از ۱۵ ماه تحقیق و رسیدگی از سوی یک هیئت منصفه عالی "فورت ورث" ارائه شد، ادعا گردیده است که "یان اسمیلی" تبعه انگلیس، با "دیوید بیزل" نماینده ادعایی دولت ایران برای صدور ۱۰۰ دستگاه تانک به ایران تباری و توطئه کردند.

در ادعای نامه دیگری آمده است که آقای اسمیلی با "کریس تریث" تبعه انگلیس و نماینده ادعایی دولت عراق، برای صدور ۸۳۰۰ موشک ضدتانک به عراق تباری و توطئه کرده است.»

خبرگزاری رویتر افزود: «بنابه اظهار مقامات رسمی، حکم بازداشت بیزل که یک ایرلندی مقیم لندن است و کریس تریث صادر شده است. از قرار معلوم هیچ یک از این دو در ایالات متحده حضور ندارند. آقای اسمیلی امروز با قرار ضمانت به مبلغ ۵/۱ میلیون دلار آزاد شد.» (۲)

۶۳۳

خبرنگار مجله اکونومیست در بغداد در گزارشی ضمن اشاره به محدودیت های ایران در حمله به بغداد به موقعیت صدام به عنوان کسی که جنگ را بر دو کشور ایران و عراق تحمیل کرده است، اشاره می کند و می نویسد: نیروهای عراق این روزها فقط در نقاطی در شرق بغداد در داخل خاک ایران باقی مانده اند. اگر ایران در آن منطقه حمله کند رساندن مهمات جنگی به نیروهایش را در جلگه های شرق بغداد آسان نخواهد یافت، زیرا که عراقی ها در آن منطقه سنگرهای محکمی برای خود تهیه کرده اند و اخیراً قدرت نیروهایشان را در آنجا به سه لشکر رسانده اند. اگر ایران حمله کند، عراقی ها یک لشکر دیگر نیز به عجله روانه آن منطقه خواهند کرد. در شعارهای رسمی حزب بعث در رادیو و مطبوعات اغلب به جنگ تحت عنوان جنگ صدام اشاره می شود، ولی بعضی از سران حزب بعث می خواهند مسئولیت های جنگ را به گردن صدام حسین بیندازند، اما صدام حسین اخیراً تسلط خود را بر حزب و دولت مستحکم تر کرده است. در داخل ارتش هم خطری متوجه صدام حسین نیست و از احتمال بروز طغیانی توسط شیعیان هم کاسته شده است. (۳)

ص: ۶۰۷

۱ - ۳۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۵، ۱۹/۷/۱۳۶۱، صص ۴ - ۶، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱.

۲ - ۳۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۷، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۲، دالاس - خبرگزاری رویتر، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۳- ۴۰. مأخذ ۳۰، صص ۱۳-۱۶، رادیو بی.بی.سی، ۹/۱۰/۱۳۶۱.

"مایکل ساز" مدیر برنامه مطالعات مؤسسه سیاست خارجی امریکا، با درج مقاله ای در روزنامه واشنگتن پست، مهم ترین عوامل ثبات و ماندگاری رژیم بعث عراق را چهار عامل بر شمرد. وی در پایان مقاله، برقراری مجدد روابط عراق با امریکا را نیز ارزیابی کرد. در مقاله وی آمده است: «مهم ترین عامل ثبات عراق، نظارت، مراقبت فراگیر و کنترل دائمی است و این امر را نه تنها سرویس های امنیتی عراق انجام می دهند بلکه اعضای حزب بعث و هوادارانش نیز در تمامی جنبه های حیات این کشور جای پای دارند. در نیروهای مسلح، در اقتصاد، در دولت و در سرویس های اطلاعاتی این کنترل به مراتب کاراتر از آن است که حسنی مبارک در مصر می کند.

... دومین عامل ماندگاری بعثی ها و صدام حسین در عراق، دستاوردهای این رژیم در زمینه های اجتماعی و اقتصادی در دهه گذشته است. سرمایه های دولتی مدام به شکم کشاورزی، بهداشت، خدمات اجتماعی و صنایع سرازیر شده و به ویژه قسمتی از این سرمایه به صنایع ساختمانی و پتروشیمی تخصیص یافته است.

این سرمایه گذاری ها خردمندانه تر از آن است که در دیگر کشورهای حوزه خلیج فارس، البته جز کویت، شاهدش هستیم. تدابیر اقتصادی و اجتماعی دولت، طبقه جدیدی را در عراق به وجود آورده که سرزندگی و آینده اش بستگی نزدیک و مستقیم به بقای رژیم بعثی دارد. با آنکه مشاغل دولتی چندان به شیعیان داده نمی شود، اما بهره وری از همین مزایا مانع از آن شد که شیعیان سر به شورش بردارند.

عامل سوم تغییر جهت و بازنگری در سیاست خارجی عراق است. در سال های ۱۹۷۱ تا ۱۹۷۸ [۱۳۵۰ - ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۷ - ۱۳۵۶] عراق به صورت مقرر جنبش های تندرو و افراطی عرب در خاورمیانه درآمده بود، از جمله، جبهه آزادی بخش خلق عمان که از حمایت شوروی و یمن جنوبی برخوردار بود، گروه وابسته به جرج حبش در سازمان آزادی بخش فلسطین که آن هم از نظر آموزش نظامی و همکاری به شوروی اتکا داشت و تعدادی از گروه های تروریستی یا شبه تروریستی [دیگر که در عراق فعالیت داشتند] در ۱۹۷۸ [۱۳۵۷ - ۱۳۵۶]، صدام حسین زیان بار بودن ایفای نقش افراطی را درک کرد و بر آن شد تا با اردن، عربستان سعودی و امارات متحده عربی از در آشتی درآید. اقدام وی، کمک های مالی سخاوتمندانه این کشورها را در ۱۹۷۹ [۱۳۵۸ - ۱۳۵۷] برای عراق به ارمغان آورد و بدین ترتیب بار سنگین هزینه های سرسام آور جنگ با ایران را کاهش داد. تلاش در راه آشتی جویی با مصر نیز در ۱۹۸۱ [۱۳۶۰ - ۱۳۵۹] ثمره خود را نشان داد و مصر جنگ افزار و قطعات یدکی ساخت شوروی را روانه عراق کرد. این در حالی بود که شوروی از اجرای تعهدات پیشین خود نسبت به عراق شانه خالی کرد و به صورت یک کشور بی طرف نظاره گر جنگ شد.

چهارمین عامل، آشتی جویی نسبی با کردهای شمال شرقی عراق بود. کردهایی که تا سال ۱۹۷۶ [۱۳۵۵ - ۱۳۵۴] دائماً در طغیان بودند و دست از شورش بر نمی داشتند. زمانی که شاه ایران کردها را رها و عراق را وادار نمود دست از دعاوی خود بر آبراه شط العرب بردارد، کردها از نظر نظامی مغلوب شدند.

... تغییر جهت سیاست خارجی عراق تنها به کشورهای حوزه خلیج فارس محدود نمی شد. روابط عراق با فرانسه، ایتالیا و دیگر اعضای جامعه اقتصادی اروپا نیز بهبود و توسعه یافت. امریکا یکی از بزرگ ترین سفارتخانه ها را در بغداد دارد، اگرچه نام این محل هنوز دفتر حفظ منافع امریکاست، چراکه از زمان قطع روابط رسمی امریکا و عراق، این روابط از سر گرفته نشده است.»

مدیر برنامه مطالعات مؤسسه سیاست خارجی امریکا درباره برقراری مجدد روابط عراق با امریکا نوشت: «عراق همچنان از برقراری مجدد روابط رسمی با امریکا اکراه دارد، چراکه سیاست امریکا را در مورد اسرائیل و فلسطینیان نمی پسندد. با این همه، وزارت بازرگانی امریکا نام عراق را از فهرست کشورهای حامی تروریست حذف کرده و سرگرم فروش هواپیما و میزان محدودی تکنولوژی به عراق شده است. در ماه می (اردیبهشت و خرداد) یک هیئت بازرگانی بیست و پنج نفره امریکا به نمایندگی از سوی صنایع ساختمانی و پتروشیمی امریکا راهی بغداد شد.»

مایکل ساز در پایان مقاله اش می نویسد: «امریکا باید این نکته را دریابد که صدام حسین رئیس جمهور ماندگار و پایای عراق است و حزب بعث به رغم اختلاف نظرهای دو کشور (امریکا و عراق) در مورد فلسطینیان، هر دو مدافعان سلطان نشین ها و شیخ نشین های نفت خیز حوزه خلیج فارس هستند.»^(۱)

۶۳۵

خبرگزاری رویتر به نقل از وزارت خارجه امریکا اعلام کرد، جورج شولتز وزیر خارجه امریکا شب هنگام در مقر سازمان ملل با عبدالحلیم خدام وزیر خارجه سوریه دیدار و مذاکره کرد. سخن گوی وزارت خارجه امریکا گفت: خدام تأیید کرده است که سوریه ها تمایلی برای باقی ماندن در لبنان ندارند، به شرط آنکه اسرائیل نیز نیروهای خود را از لبنان خارج کند و دولت لبنان نیز تقاضا کند، نیروهای سوریه از خاک این کشور خارج شوند. این سخن گو گفت: تاریخی برای خروج نیروها تعیین نشده است.^(۲)

۶۳۶

به دنبال قتل عام آوارگان فلسطینی در اردوگاه های صبرا و شتیلا، روزنامه های واشنگتن پست و نیویورک تایمز چاپ امریکا و روزنامه معاریو چاپ تل آویو نکات جدیدی را در این باره فاش کردند. واحد مرکزی خبر به نقل از خبرگزاری فرانسه گزارش داد: روزنامه های

ص: ۶۰۹

١-٤١. همان، صص ١١-١٣، راديو امريکا، ٩/٧/١٣٤١،

٢-٤٢. مأخذ ١٨، ص ١٤.

واشنگتن پست و نیویورک تایمز در شماره های امروز خود نوشتند، عالی ترین مقام های نیروهای لبنانی از جمله بشیر جمیل رئیس جمهوری مقتول لبنان ورود فالانژیست های مسیحی را به داخل اردوگاه های آوارگان فلسطینی سازمان داده بودند. در این حال روزنامه معاریو چاپ تل آویو نیز نوشت، رهبران امریکایی از همان روز جمعه ۱۷ سپتامبر (۲۶ شهریور) یعنی زمانی که کشتار فلسطینی ها هنوز ادامه داشت می دانستند که در اردوگاه های فلسطینی صبرا و شتیلا در بیروت رویدادهای وخیمی در جریان است. به نوشته معاریو مسئولیت امریکا در تمام آنچه به رویدادهای شتیلا و صبرا مربوط می شود از مسئولیت های اسرائیل کمتر نیست. (۱)

۶۳۷

روزنامه کیهان درباره تشکیل جلسه امروز شورای امنیت سازمان ملل مبنی بر قتل عام فلسطینی ها و غیرنظامیان لبنانی در بیروت، نوشت: شورای امنیت سازمان ملل سحرگاه امروز (به وقت تهران) تشکیل جلسه داد تا از دبیرکل سازمان ملل بخواهد تا یک نماینده ویژه برای تحقیق و بررسی درباره وضعیت، موقعیت و گسترش ابعاد قتل عام فلسطینی ها و غیرنظامیان لبنانی در بیروت انتخاب کند.

این روزنامه به نقل از خبرگزاری فرانسه گزارش داد: در پایان این جلسه در مورد این درخواست یک توافق ضمنی به عمل آمد. در متنی که در این زمینه تهیه شد به صراحت آمده است که نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل باید تحقیقات خود را با روشی که مورد قبول دولت لبنان است، صورت دهد. (۲)

۶۳۸

در ادامه کمک های نظامی به عراق امروز نیز ۳۵ دستگاه تریلر حامل مهمات از بندر شعیبه کویت و ۲۲ تریلر حامل مهمات از نویسیب و از طریق مرز عبدلی به عراق ارسال شد. (۳)

ضمیمه گزارش ۶۱۷

امیر رزاق زاده راوی قرارگاه ظفر درباره اتفاقات غیرمنتظره ای که موجب سرعت نیروهای خودی برای رسیدن به خط و غافلگیری دشمن شد، می نویسد: «بعدازظهر (روز قبل از عملیات) با توجه به ابری که از روز قبل در آسمان بود، هوا طوفانی شد و باد تندی شروع به وزیدن کرد. وزش باد باعث شد تا گرد و غبار غلیظی سطح منطقه را بپوشاند و همچون پرده ای مانع از دید دشمن در سراسر منطقه شود. بعد از پایان باد و طوفان، هوا کم کم تاریک شد. تا این لحظه و در هنگام وزیدن باد و طوفان شدید، نیروها تردها و اقدامات خود را به پایان رسانده و در محل های موردنظر مستقر شدند. در این زمان، نیروها باید خود را از محل استقرار به نقاط رهایی اولیه می رساندند. آنها در اکثر محورها، برای رسیدن به نقطه رهایی، باید از کوه ها و شیارهای پریپیچ و خم عبور می کردند که با وجود گرد و غبار و ابری بودن هوا، احتمال گم کردن راه وجود داشت. با تاریک شدن هوا، به تدریج هوا صاف شد و گرد و غبار فروکش کرد و نیروها با استفاده از نور ماه (روز سیزدهم ذی الحجه بود و ماه تقریباً در حالت بدر قرار داشت) به ادامه راهپیمایی در شیارها پرداختند. پس از اینکه نیروها به دشت صاف رسیدند و دشمن

۱- ۴۳. همان.

۲- ۴۴. مأخذ ۳۱، ص ۲۰.

۳- ۴۵. سند شماره ۲۷۶۵۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ ۳ زهرکن ۲، به فرماندهی سپاه پاسداران سرپل ذهاب

- پادگان ابوذر، ۳/۸/۱۳۶۱.

مجدداً هوا ابری شد و قطرات باران شروع به باریدن کرد. چنین شرایطی، هم از خستگی، تشنگی و خواب آلودگی نیروها جلوگیری کرد و هم باعث شد تا دیده بان های دشمن اجباراً به سنگرها پناه ببرند. علاوه بر این، پوشش ابرهای ضخیم مانع از تابش نور ماه به دشت شد و این فرصت را به نیروهای خودی داد تا با استفاده از تاریکی هوا، باقیمانده راه تا مواضع دشمن را با آسودگی طی کنند و خود را به مواضع دشمن رسانده و به آنان یورش ببرند.^(۱)

ضمیمه گزارش ۶۲۷

اعدام خسرو قشقایی یکی از سردسته خوانین فارس که به جرم ناامن کردن منطقه فارس در فیروزآباد انجام شد، بازتاب محدودی در میان گروه های ضد انقلاب خارج از کشور داشت.

شورای ملی مقاومت متشکل از رجوی و بنی صدر، جبهه ملی، ارگان حزب رستاخیز، شاپور بختیار، رضا پهلوی از جمله گروه ها و افرادی بودند که بدون اشاره به اعتراف صریح وی به ارتباط با سازمان سیا و دریافت کمک برای ایجاد غائله در منطقه فارس، با متصف کردن او به صفات بعیدی مانند "ایران دوستی"، "میهن پرستی"، "فرزند عشایر" و مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران، نارضایتی خود را اعلام کرده و جمهوری اسلامی را به خاطر اعدام وی محکوم کردند.^(۲)

ص: ۶۱۱

۱- ۴۶. مأخذ ۸، صص ۴۴ تا ۴۶.

۲- ۴۷. سند شماره ۲۱۳۶۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت خارجه، "خبرها و نظرها"، (اطلاعاتی - سیاسی - خارجی) شماره ۴، ۲۳/۸/۱۳۶۱، ص ۹؛ و- دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۷، ۱۱/۴/۱۳۶۱، صص ۲۷ و ۲۸.

رزمندگان اسلام در عملیات تکمیلی مسلم بن عقیل، موفق شدند ارتفاع کرم ژیله، پاسگاه عراقی دوله شریف، جاده نفت خانه به مندلی و ارتفاعات مشرف بر این جاده را تصرف کنند. با توجه به استقرار نیروهای دشمن در ارتفاعات کرم ژیله

بین سانوپایا و سلمان کشته و تسلط دید و تیر مستقیم دشمن بر نیروهای خودی، قرارگاه ظفر تصمیم گرفت برای رفع این نقیصه، عملیاتی را با حضور رزمندگان تیپ عاشورا انجام دهد. به همین منظور یک گروه ۵۰ نفری از تیپ عاشورا متشکل از ۱۰ آر.پی.جی زن و ۴۰ تکور در اولین ساعات امروز عملیات خود را آغاز کردند و در یک درگیری ۶ ساعته موفق شدند ارتفاع کرم ژیله را تصرف کردند. در این عملیات ۷۱ تن از نیروهای دشمن کشته و مجروح شدند و سه تانک دشمن - که دو دستگاه آن از نوع تی - ۷۲ بود - منهدم شد. تعدادی ادوات و سلاحهای انفرادی نیز به غنیمت نیروهای خودی درآمد. از نیروهای تیپ عاشورا، ۴ تن شهید و ۶ تن مجروح شدند. (۱)

در این عملیات نیروهای خودی در تهاجمی سریع ارتفاع سلمان کشته را نیز به طور کامل تصرف کردند، ولی پاتکهای سنگین و مداوم دشمن اجازه استقرار کامل نیروهای خودی بر روی این ارتفاع را نداد و دشمن بار دیگر بخشی از این ارتفاع را تصرف کرد. (۲) دشمن در بازپسگیری این ارتفاع از ۴ گردان بهره گرفت. اصرار دشمن برای بازپسگیری این ارتفاع به حدی بود که یکی از گردانهای تیپ ۴۱۸ پیاده از لشکر ۷ بیش از ۷۰ درصد منهدم شد. (۳)

ص: ۶۱۳

۱-۱. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۵۰ و ۵۱؛ و- سند شماره ۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۳۱ عاشورا، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: شهید تقی رضوانی، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۳.

۲-۲. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، ص ۵۰؛ و- سند شماره ۱۷۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن "اطلاعات هفتگی"، شماره ۳۹، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات - اطلاعات عملیات، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵، قرارگاه نجف - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۳-۳. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۵۷ و ۵۸ و ۶۲.

علاوه بر این اقدامات، واحدهایی از تیپ ۲۷ حضرت رسول (ص) به منظور اصلاح و تکمیل خطوط متصرفه و تسلط بیشتر بر تنگه میان تنگ، عملیاتی را برای تصرف پاسگاههای دوله شریف و کومهنسنگ آغاز کردند و در درگیری ای چند ساعته، پاسگاه عراقی دوله شریف در ۱۰ کیلومتری شهر مندلی عراق و جاده آسفالته نفت خانه به مندلی و ارتفاعات مشرف بر این جاده را تصرف کردند. با آزاد شدن پاسگاه و جاده، راه تدارکاتی نیروهای خودی باز شد و هرگونه تهدیدی در خصوص آمد و شد رزمندگان ایران در این منطقه از بین رفت. در این عملیات تصرف پاسگاه ایرانی کومهنسنگ نیز در طرح قرار داشت، ولی به دلیل تأخیر در اجرای عملیات و روشن شدن هوا، این قسمت از عملیات به روزهای بعد موکول شد. (۱)

در این عملیات نیروهای عراقی به اندازه ای وحشت زده، نگران و سردرگم بودند که در اقدامی شتاب زده، به اشتباه مواضع نیروهای خود را گلولهباران کردند. کشته و مجروح شدن بسیاری از عراقی ها و انهدام ۲ انبار مهمات از نتایج این شتاب زدگی بود. (۲)

۶۴۰

خبرگزاری عراق امروز پس از دو روز تأخیر، به نقل از یک سخن گوی نظامی این کشور پیشروی نیروهای ایران را در منطقه مرزی مندلی در عمق ۲ کیلومتری مرز تأیید کرد. (۳)

این خبر هنگامی منتشر می شود که بنابه گزارش های رسیده، صدامحسین در منطقه درگیری حضور داشته و شخصاً یگانهای عملکننده عراقی (تیپ ۷۰۲ کماندویی و تیپ ۴۶ و یک گردان تانک) را فرماندهی کرده است. (۴) خبرگزاری فرانسه بر اساس گزارش خبرگزاری عراق درباره حضور صدام در منطقه مندلی گزارش داد: «صدامحسین بعد از ظهر امروز از خیابانهای شهر مندلی در پنج کیلومتری مرز - که ایران از آن ناحیه دست به حمله زد - عبور کرده است. صدام هنگام عبور از خیابانها مورد استقبال مردم قرار گرفت و بارها برای اطلاع از اوضاع ساکنین شهر توقف کرد.»

خبرگزاری فرانسه افزود: «صدام که صبح امروز نیز از چندین موضع نظامی عراقیها در جبهه مرکزی بازدید کرد، از سوی عبدالغنی عبدالغفور دبیر سازمان حزب سوسیالیست بعث در منطقه مرکزی و رئیس ستاد مشترک ارتش عراق، همراهی میشد.» (۵)

۶۴۱

دومین اطلاعیه مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درباره عملیات مسلم بن عقیل امروز منتشر شد. در این بیانیه درباره نتایج عملیات مسلم بن عقیل آمده است:

۱- آزاد شدن بیش از ۱۵۰ کیلومتر مربع از اراضی ایران اسلامی که دو سال در اشغال دشمن بود.

۲- آزادی و پاک سازی هفت پاسگاه مرزی ایران در غرب کشور به اسامی سلمان کشته، سان واپا، قلعه جوق، سومار، میان تنگ، گیسکه، کانی شیخ.

- ۱-۴. همان، ص ۵۰؛ و- سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲۴۵؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن" نشریه شماره ۲، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱، قرارگاه نجف - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۷۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن "اطلاعات هفتگی"، شماره ۳۹، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات - اطلاعات عملیات، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۲-۵. سند شماره ۳۲۰۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل، ۱۲/۷/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.
- ۳-۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۲، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۲۳، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۱۰/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۷. مأخذ ۳، ص ۵۵.
- ۵-۸. مأخذ ۶، ص ۳۱، منامه - خبرگزاری فرانسه، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۳- تسلط بر شهر مندلی و جاده استرژیک نفت خانه به مندلی در داخل عراق.

۴- داشتن دید و تیر کامل در ابتدای جاده مندلی به بغداد مرکز بعثیون.

۵- اضمحلال و ناگزیر از فرار کردن دشمن زبون در منطقه عملیات و به اسارت گرفتن گروهی از سربازان و افسران دشمن.

۶- وارد کردن خسارت های کلی و گرفتن مقدار قابل توجهی غنائم جنگی که در حال تخلیه به پشت جبهه و شمارش است. (۱)

گفتنی است بنا بر گزارش دیروز قرارگاه کربلا ۱۰۰ الی ۶۰۰ نفر از نیروهای دشمن کشته شدند و حدود ۳۰ الی ۴۰ تانک و نفربر منهدم و تعدادی تانک و نفربر و چند ضد هوایی نیز به غنیمت گرفته شد. حدود ۱۴۰ نفر نیز اسیر شدند. (۲)

۶۴۲

امروز در جلسه ای با حضور آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع، آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی و سیداحمد خمینی در منزل امام در جماران درباره مسائل مختلف کشور از جمله جنگ ایران و عراق بحث و تبادل نظر شد. آقای هاشمی در کتاب خاطرات خود در این باره می نویسد:

«ظهر با آقای رئیس جمهور مهمان احمد آقا بودیم. امام هم تشریف آوردند و با ایشان نماز خواندیم و نهار خوردیم. امام به خاطر ممنوعیت نمک و قند غذای مخصوص داشتند. جلسه خیلی با صفا بود. قبل از غذا و ضمن غذا درباره مسائل متعددی با امام صحبت کردیم. قبل از آمدن امام و بعد از آن، خودمان درباره وضع حزب توده و خطرهای آن، ضعف سیاسی - ایدئولوژیک ارتش و نیروی هوایی، ضرورت شرکت [آیت الله] آقای خامنه ای در جلسات دولت برای جلوگیری از بروز اختلافات بین وزراء، جنگ و چیزهای دیگر بحث کردیم. ساعت چهارونیم [آیت الله] آقای خامنه ای رفتند. آقای محسن رضایی آمد و از روی نقشه عملیات مسلم بن عقیل را که در آن ارتفاعات غرب سومار و مشرف بر مندلی عراق آزاد شده بود، توضیح داد. از امداد الهی، برنامه های آینده و... گفت.» (۳)

ص: ۶۱۵

۱- ۹. روزنامه کیهان، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۱۰. سند شماره ۱۷۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شماره ۱۱۴، ۹/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- ۱۱. پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۹۱.

فرمانده نیروی زمینی ارتش ایران پس از عملیات مسلم بن عقیل به تشریح چگونگی انجام این عملیات پرداخت. سرهنگ صیاد شیرازی امروز در مصاحبه با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی در منطقه عملیاتی، اهداف عملیات مسلم بن عقیل، اهمیت این عملیات و حساسیت تنگه میان تنگ را تشریح کرد.

وی درباره عملکرد نیروهای خودی، اهداف و اهمیت عملیات مسلم بن عقیل گفت: «رزمندگان ما موفق شدند در همان ساعات اولیه عملیات با یاری خداوند دشمنان را سرکوب و مواضع استراتژیک منطقه را به دست آورند. اهمیت عملیات در این است که رزمندگان ما با مواضعی که به دست آورده اند، شهر مندلی را [به طور کامل] در تیررس خود قرار داده و جاده آسفالته بسیار مهم شمالی - جنوبی نفت خانه عراق به مندلی در کنترل آتش رزمندگان ما قرار گرفت و رزمندگان ما موفق شدند، هفت پاسگاه سلمان کشته، قلعه جوق، سان واپا، سومار، کانی شیخ، میان تنگ و گیسکه را که بیش از دو سال در اشغال بعثیون بود، آزاد کنند و پاسگاه ابو عبید و یک پایگاه دیگر را در تیررس خود قرار دهند.»

فرمانده نیروی زمینی ارتش درباره اهمیت تنگه استراتژیک میان تنگ گفت: «تنگه استراتژیک میان تنگ که هم اکنون رزمندگان ما در حال تأمین آن هستند، بهترین محور پیشروی به طرف مندلی و ادامه حرکت به طرف بغداد [است که] هم اکنون در اختیار رزمندگان ما است. در این عملیات بیش از ۱۵۰ کیلومتر مربع از خاک مملکت اسلامی مان را آزاد کرده اند. نکته قابل توجه در این عملیات، وضعیت از هم گسیخته دشمن است که هنگام یورش رزمندگان اسلام، آنها اسلحه و تجهیزات خودشان را گذاشته و بیارشان پا به فرار گذاشتند که تعدادی از آنها به هلاکت رسیدند و تعدادی هم اسیر شدند.»

وی نیروهای درگیر دشمن در منطقه را سه تیپ از لشکر ۱۸ و عناصری از ۵ تیپ دیگر ذکر کرد. (۱)

به دنبال تحرکات نظامی جدید ایران، رادیو بی.بی.سی، روزنامه‌های نیویورک تایمز و فیگارو و رادیو قاهره در گزارشهای جداگانه ای، عملیات مسلم بن عقیل را ارزیابی کردند. در این باره رادیو بی.بی.سی گفت: «حمله اخیر ایران که پنجشنبه شب آغاز شد، باعث تعجب نبود. نیروهای عراق از هفته‌ها قبل انتظار این حمله را میکشیدند. به خصوص که دومین سالگرد آغاز جنگ رسیده بود. بسیاری از ناظران سیاسی و هم مقامات عراق عقیده دارند که این حمله میتواند عاقبت جنگ را تعیین کند، چون اگر ایران در این حمله به اهداف خود نرسد، ممکن است رهبران ایران در مورد ادامه جنگ تجدید نظر کنند و حاضر به مذاکره برای صلح شوند. [این در حالی است که] فرماندهان [عراق] تصور میکردند که حمله ایران به احتمال زیاد در جهت جنوبی و یا در امتداد محور قصر شیرین باشد.»

... دولت ایران دیروز اعلام کرد که به هشتاد تا نود درصد اهداف خود دست یافته و به این جهت حملهٔ اخیر را آغاز کرده است که نشان بدهد تا تحقق خواسته‌های برحق خود برای پایان این جنگ به نبرد ادامه خواهد داد. اما نزدیکی صحنهٔ این جنگ به بغداد مسلماً اسباب نگرانی رهبران عراق [را فراهم کرده] است، زیرا نیروهای عراقی در دشت مسطحی که بین مندلی و بغداد است، مواضع دفاعی مستحکمی ندارند، اما در پایگاه نظامی "بعقوبه" که در [بین] منطقهٔ مندلی و بغداد قرار دارد، نیروهای پیاده و تجهیزات عظیمی متمرکز [است]. اگر نیروهای ایران از ارتفاعات مندلی عبور کنند و وارد این دشت مسطح شوند، هیچ گونه مانع طبیعی بر سر راهشان به بغداد نیست.»

رادیو بی.بی.سی در ادامه گزارش خود به نقل از کارشناسان نظامی افزود: «احتمالاً

پنجاه هزار سرباز ایرانی در عملیات اخیر شرکت دارند. از برخی شواهد و قراین به نظر میرسد که ایران ممکن است صرفاً به تصرف برخی مواضع سوقالجیشی در اطراف مرز قناعت کند، اما از نقل و انتقالات لشکر چهارم عراق می توان به شدت حملهٔ اخیر پی برد. لشکر چهارم عراق اکنون در بخش جنوبی جبهه مستقر شده است، اگر این لشکر برای تقویت جبههٔ مرکزی به شمال منتقل شود، معلوم خواهد شد که فرماندهان ارتش عراق حرکت نیروهای ایران به سوی بغداد را ممکن میدانند. به هر حال فعلاً معلوم نیست که نیروهای ایران حملهٔ محدودی را آغاز کرده اند یا میخواهند بکوشند تا نیروهای عراقی را از بصره دور کنند و محور حملهٔ خود را در امتداد جبههٔ جنوبی متمرکز سازند.» (۱)

روزنامهٔ نیویورک تایمز نیز در گزارشی تفسیرگونه نوشت: «جنگ در ناحیه‌های در شهرک مرزی سومار در خاک ایران اتفاق افتاد که نیروهای عراقی دو سال است مواضع خود را در آنجا حفظ کرده‌اند. منابع اطلاعاتی امریکا میگویند، هدف مقدم تهاجم تازهٔ ایران ظاهراً، تصرف شهرک مرزی مندلی در عراق است.»

خبرنگار این روزنامه در ادامه به نقل از تحلیلگران نظامی امریکا افزود: «احتمال دارد نیروهای ایران موفق به گرفتن تپه‌های مشرف بر شهر مندلی در ۱۱۰ کیلومتری بغداد شده باشند ... حمله تازه نیروهای ایرانی شدیدترین حملهای بوده که پس از شکستهای اخیر ایران از عراق در جبههٔ بصره صورت گرفته است.» (۲)

روزنامهٔ فرانسوی فیگارو نیز ضمن چاپ نقشه‌های از مناطق مرزی دو کشور ایران و عراق و با اشاره به شهر مندلی نوشت: «نتیجه این حمله - که در منطقه‌های در نزدیکی بغداد است - چندان معلوم نیست. ولی از آنجایی که شورای امنیت سازمان ملل بلافاصله پس از اعلام خبر حمله توسط مقامات ایران تشکیل جلسه داده است، نشان میدهد که این عملیات به اندازهٔ کافی مهم بوده است.» (۳)

ص: ۶۱۷

۱-۱۳. مأخذ ۶، صص ۱۱ - ۱۳، رادیو بی.بی.سی ۱۰/۷/۱۳۶۱؛ و- روزنامه کیهان، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶، رادیو لندن.
۲- ۱۴. واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۵، رادیو صدای امریکا، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۷/۱۲، ص ۳، واحد مرکزی خبر.

رادیو قاهره نیز در گزارشی از عملیات مسلمبنعقیل درباره اهداف این عملیات گفت: «دلایلی وجود دارد که هدف ایران از این حمله - که عراق تا کنون موفق به توقف آن شده - فشار بر عراق جهت قبول درخواستهای ایران برای پایان دادن به جنگ است.»^(۱)

۶۴۵

به دنبال تلاشهای دیپلماتیک عراق، بنابه درخواست دیروز دولت این کشور از رؤسای هیئتهای نمایندگی کشورهای عضو دائم شورای امنیت مبنی بر تشکیل جلسه اضطراری شورای امنیت سازمان ملل برای بررسی اوضاع منطقه، سعدون حمادی وزیر خارجه عراق امروز برای شرکت در این اجلاس - که قرار است دوشنبه در نیویورک تشکیل شود - عازم نیویورک شد.^(۲) همچنین روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس درباره اقدام دیگر دولت عراق برای جلب حمایت کشورهای عربی، گزارش داد: «کلیه

سفیران کشورهای عربی به وزارت خارجه این رژیم در بغداد فراخوانده شدند. رژیم عراق از دولتهای عربی خواسته است که تعهد خود را در یک جبهه دفاعی مشترک عربی و بر اساس قطعنامههای کنفرانس سران عرب در فاس درباره جنگ ایران و عراق انجام دهند.»^(۳)

نیویورک تایمز نیز درباره مباحث انجام شده در این ملاقات نوشت: «روز شنبه (امروز) سفیران عرب در بغداد به وزارت خارجه احضار شدند و بین آنها و مقام های عراقی درباره کمکهای اقتصادی، نظامی و مالی کشورهای عربی به عراق و نیز قطع مناسبات سیاسی، اقتصادی و مالی آنان با ایران، گفت و گوهایی صورت گرفت.»^(۴)

رادیو بی.بی.سی و رادیو امان نیز درباره تلاش های دیپلماتیک جدید عراق گزارش دادند: وزارت خارجه عراق با ارسال پیامهای فوری به اتحادیه عرب، جنبش غیرمتعهدها، سازمان وحدت افریقا و سازمان کنفرانس اسلامی، از آنها دعوت کرد تا با بر عهده گرفتن مسئولیتهاشان، وظایف خود را در خصوص تهاجم روز گذشته رژیم ایران ادا کنند.^(۵)

۶۴۶

به دنبال درخواست عراق از کشورهای عربی، اسلامی و غیرمتعهدها در جریان حمله اخیر ایران، امروز کشورهای کویت و یمن شمالی تعهدات اعراب را در خصوص پیمان فاس یادآور شدند و بر آنها تأکید کردند.

شیخ سالم الصباح وزیر دفاع کویت، ضمن دعوت اعراب به همبستگی برای مقابله با تهدیدهای خارجی، آمادگی کشورش را برای بررسی آخرین تحولات منطقه خلیج فارس اعلام کرد و خواستار تشکیل فرماندهی فعال و واحد عربی شد.^(۶)

وی درباره نحوه اجرای این برنامهها گفت: وزرای دفاع شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس در هفتههای آتی در ریاض پایتخت عربستان تشکیل جلسه خواهند داد.^(۷)

ص: ۶۱۸

۱-۱۶. مأخذ ۱۴، صص ۲۰ و ۲۱، رادیو قاهره، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۲-۱۷. همان، ص ۳، رادیو بغداد، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۸. روزنامه کیهان، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶، آسوشیتدپرس.

۴-۱۹. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، "بولتن" رادیوهای بیگانه"، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۷، رادیو صدای امریکا، ۱۲/۷/۱۳۶۱.

۵-۲۰. مأخذ ۱۴، ص ۱۱، رادیو بی..بی.سی، ۱۰/۷/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۶، صص ۱۳ و ۱۴، رادیو امان، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۶-۲۱. مأخذ ۶، ص ۱۴، رادیو ابوظبی، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۷-۲۲. مأخذ ۱۸، ص ۱۶، خبرگزاری رویتر.

به گفته راديو رياض وزير دفاع كويت بر اهميت ايجاد هماهنگي و وحدت دفاعي ميان كشورهاي عضو شوراي همكاري خليج فارس تاكيد كرد و آن را هديسي و اساسي توصيف كرد. زيرا از نظر وي كشورهاي عضو اين شورا از نظر طبيعت جغرافيايي، اوضاع و احوال مردم، فرهنگ و سرنوشت شبیه هم هستند.

شيخ سالم الصباح افزود: «تمام آنچه كه گفته شد، حتماً ما را به ايجاد چنين هماهنگي و اميدارد. اين وحدت به منظور حمايت از ملتهاي منطقه است، به ويژه آنكه، اين هماهنگي در چارچوب موافقتنامه دفاعي مشترك عربي است كه ميتوانيم آن را در هر زماني و براي مقابله با هر خطري كه امت عرب با آن روبه رو خواهد شد، عملي كنيم.»^(۱)

راديو صنعا نيز گزارش داد: «رئيسجمهور يمن شمالي امروز از همه كشورهاي عرب خواست در چهارچوب تعهدات خود و پيمان دفاع مشترك عربي، به عراق كمك كنند.» راديو صنعا تاكيد كرد: «در كنفرانس عالي سران عرب در فاس تصميم گرفته شد كه اگر عراق مورد حمله ايران قرار گيرد، ساير كشورهاي عربي بايد به دولت بغداد كمك كنند.»^(۲)

۶۴۷

سحرگاه امروز هم زمان با عمليات تكميلي مسلمبن عقيل، مرحله چهارم عمليات چريكي حسنين علي (ع) با همكاري نيروهاي مشترك سپاه، ارتش و بسيج عشائري با ۱۴ گروه رزمي در منطقه ميمك، انجام شد. در اين عمليات ۱۵۰ تن از نيروهاي دشمن به هلاكت رسيدند و ده ها تن ديگر نيز مجروح شدند. دو تانك و نفربر، ۲ خمپاره انداز ۸۲ ميليمتری و تجهيزات ديگري نيز منهدم شد و ۳ انبار مهمات و ۲ خودرو حامل مهمات ارتش دشمن نيز به آتش كشيده شد.^(۳)

۶۴۸

يك رزم ناو نيروي دريائي ارتش جمهوری اسلامی ايران، ساعت ۲۵:۲۰ امروز در ۲۴ كيلومتری خارك، هدف موشك هاي يك هلي كوپتر عراقي قرار گرفت. در اين حادثه ۲۰ تن از ۱۱۲ تن خدمه رزم ناو شهيد و ناپديد شدند و ساير خدمه با كوشش نيروهاي كمكي نيروي دريائي نجات يافتند.

طبق گزارش خبرگزارى جمهوری اسلامی، به محض رديابي هلي كوپتر روى ايستگاه هاي رادار، جنگنده هاي ايران به پرواز درآمدند، اما هلي كوپتر موفق به فرار شد.^(۴)

راديو بغداد نيز به نقل از يك سخن گوي نظامي عراق، ضمن ادعاي اين مطلب كه نيروي دريائي آن كشور دو هدف دريائي ايران را در منطقه انتظار در مقابل بندر بوشهر و در جنوب شرقي جزيره خارك - در فاصله هفت كيلومتری اين جزيره - منهدم کرده است، افزود: «بدین

ترتيب ما هشدارهاي سابقمان را به تمام صاحبان نفت كش ها تكرر مي كنيم كه از نزديك شدن به جزيره خارك خودداري نمايند، زيرا اخطار ما هنوز به قوت خود باقي است.»^(۵)

۱- ۲۳. مأخذ ۱۴، صص ۲۱ و ۲۲، رادیو ریاض، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۴. همان، صص ۱۹ و ۲۰، رادیو اسرائیل، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۳- ۲۵. مأخذ ۶، ص ۲، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۷۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۲۴، از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷، اطلاعات عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۴- ۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۳، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱، بوشهر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۷۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی شماره ۳۹، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات، اطلاعات عملیات، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۷؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۹/۷/۱۳۶۱، منطقه ۹، خارک، ۱۰/۷/۱۳۶۱.

۵- ۲۷. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲، رادیو بغداد، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

دشمن امروز، مناطق مسکونی شهرهای آبادان و گیلان غرب را گلوله باران و بمباران کرد. ارتش عراق نقاط مختلف شهر آبادان را هدف گلوله‌های توپخانه خود قرار داد. در این حملات چندین منزل مسکونی ویران و ۱۹ نفر از آبادانیها مجروح شدند و یک نفر نیز به شهادت رسید. (۱)

ساعت ۷:۳۰ بامداد امروز نیز هواپیماهای ارتش عراق مناطق غیرنظامی گیلانغرب را بمباران کردند که بر اثر این بمباران، ۲۵ نفر از مردم چادرنشین این منطقه شهید و مجروح شدند. (۲)

۶۵۰

واحد بهداری تیپ ثارالله امروز، در گزارشی اعلام کرد که در منطقه پاسگاه زید - که گردان رمضان این تیپ (ثارالله) مستقر است - دشمن گازهای سمی شیمیایی از نوع تنفسی پخش کرده که سبب آسیب دیدگی بسیاری از نیروهای این گردان شده است. در ادامه این گزارش آمده است: «خوشبختانه عارضه بیشتر نیروها خفیف بوده، اما ۲ نفر از آنان در اثر استنشاق گاز به حالت اغما افتاده اند که در اورژانس تیپ معالجه شدند.» (۳)

گفتنی است برخی از اسرای جنگی در اظهارات خود با اشاره به اینکه پیکر تعدادی از شهدای ایران را دیده‌اند، ولی آثار گلوله و جراحت را روی بدن آنها مشاهده نکرده‌اند، احتمال می‌دهند که علت مرگ آنان استنشاق گاز سمی باشد. (۴)

۶۵۱

در پی افزایش درگیری و خصومت میان مبارزان کرد عراقی با رژیم بعثی عراق، امروز پیشمرگان قیاد موقت (بارزانیها) به کارخانه دخانیات شهر حلبچه هجوم بردند و برج نگهبانی آن را منهدم کردند. (۵)

۶۵۲

امروز شهرهای مختلف استان کردستان و آذربایجان غربی دستخوش ناآرامی های گروه های ضدانقلاب بود. ساعت ۱۶:۳۰ امروز در جاده کردوان در منطقه سلماس، یک مینیوس و یک تراکتور با دو مین که عناصر مسلح شورشی کار گذاشته بودند، برخورد کردند. در این حادثه راننده تراکتور شهید شد و تعدادی از مسافران مینیوس مجروح شدند. (۶)

در محور صائیندژ - میاندوآب - بوکان نیز شش روستا به نامهای: "کانی گرگه"، "کلر"، "گاومیشان"، "اردنوس"، "کانیسیران"

و "قرسین" به همت نیروهای خودی پاک سازی شدند. (۷)

در شمال مهاباد نیز در سهراهی "کوسهکهریز"، در درگیری ای که بین نیروهای خودی و عناصر مسلح غیرقانونی رخ داد،

یک نفر کشته و یک نفر نیز دستگیر شد. در این درگیری دو اسلحه انفرادی و تعدادی نارنجک به غنیمت نیروهای خودی درآمد و از نیروهای خودی نیز یک نفر مجروح شد. (۸)

ص: ۶۲۰

-
- ۱- ۲۸. مأخذ ۱۸، ص ۲.
 - ۲- ۲۹. مأخذ ۶، ص ۲، باختران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۰/۷/۱۳۶۱.
 - ۳- ۳۰. سند شماره ۱۷۲۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد قرارگاه مرکزی کربلا (سپاه)، به طرح و برنامه عملیات، ۲۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
 - ۴- ۳۱. سند شماره ۱۲۰۱۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی طرح و برنامه عملیات، به ستاد منطقه ۸ قرارگاه کربلا، ۸/۷/۱۳۶۱ صص ۱ و ۲.
 - ۵- ۳۲. سند شماره ۱۷۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ۵/۸/۱۳۶۱، ص ۲.
 - ۶- ۳۳. سند شماره ۱۷۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، شماره ۳۹، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات، اطلاعات عملیات، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۵.
 - ۷- ۳۴. سند شماره ۵۴۲۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) واحد طرح و برنامه عملیات، به مرکز فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.
 - ۸- ۳۵. مأخذ ۳۳.

در ادامه درگیریهای دو روز گذشته بین نیروهای خودی و حزب دمکرات در محور مهاباد - پسوه شش نفر از نیروهای این حزب کشته شدند. یکی از فتودالهای منطقه میدان که سرپرستی ۳۰۰ نفر از افراد مسلح حزبی را بر عهده داشت نیز جزء کشته‌شدگان است. (۱)

۶۵۳

امروز نیروهای سپاه و کمیته، در شهرهای تهران، انزلی، اندیمشک، بابل و لنگرود در چند مرحله درگیری توانستند عناصر سازمان مجاهدین خلق، سازمان چریکهای فدایی خلق (اقلیت) و اتحادیه کمونیستها را دستگیر کنند.

در تهران واحدهای گشتی سپاه پاسداران دو نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق را دستگیر کردند که یکی از آنان با استفاده از قرص سیانور خودکشی کرد. (۲)

همچنین در سه روز اخیر ۱۱ تن از اعضای سازمان چریکهای فدایی خلق (اقلیت) در تهران بازداشت شدند و از آنان مقادیری اسناد درون گروهی و اسلحه کشف شد. (۳)

در انزلی نیز ۴ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق دستگیر شدند. (۴)

در اندیمشک، نیروهای انتظامی با حکم دادستانی ۳ نفر از وابستگان به این سازمان را بازداشت کردند. (۵)

در بابل نیز یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق کشف و یک نفر در آن دستگیر شد. از این خانه مقادیری سلاح و اسناد درون گروهی (نیم سوخته) به دست آمد. (۶)

در لنگرود، نیروهای سپاه این شهر ۶ تن از اعضای اتحادیه کمونیست ها را دستگیر کردند که از آنان چند ماشین تایپ، مقادیری مواد انفجاری و چاشنی و اسناد درون گروهی به دست آمد. با دستگیری این افراد تشکیلات این گروه در لنگرود متلاشی شد. (۷)

در یک گزارش داخلی سپاه نیز آمده است: از ۵ مهرماه ۱۳۶۱ تا ۱۰ مهرماه ۱۳۶۱، ۲۴ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق دستگیر شدند. معاون بخش شهرستان و مسئول امنیتی خانه تیمی مرکزیت سازمان مجاهدین خلق و مسئول تشکیلات سازمان مجاهدین خلق در چند شهرستان استان گیلان (مسئول قبلی تشکیلات سازمان در آذربایجان)، در میان آنان هستند. (۸)

۶۵۴

امام خمینی امروز به مناسبت فاجعه دلخراش بمبگذاری دیروز در خیابان ناصرخسرو پیام مبسوطی صادر کردند. در این پیام با اشاره به انگیزه عاملان این انفجار مبنی بر انحراف اذهان جهانیان از پیروزی ایران در عملیتهای اخیر، آمده است که دشمنان ایران اسلامی قدرت اسلام و ایمان را نشناخته و با انگیزه‌های حیوانی و غربی خود ملت اسلام را میسجند. در این پیام آمده است:

- ۱- ۳۶. سند شماره ۱۳۲۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ژاندارمری جمهوری اسلامی، رکن دوم، ۱۷/۷/۱۳۶۱.
- ۲- ۳۷. سند شماره ۲۲۸۵۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، "خبرنامه" بولتن شماره ۳۵۶، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۵.
- ۳- ۳۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۱۹۸، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۷/۱۳۶۱.
- ۴- ۳۹. سند شماره ۶۷۳۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه ۳، به اطلاعات مرکز، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۵- ۴۰. دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه منطقه ۸، "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۲، ۱۰/۸/۱۳۶۱، صص ۶ و ۱۰.
- ۶- ۴۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۰، ۱۴/۷/۱۳۶۱، ص ۶، بابل - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۷/۱۳۶۱.
- ۷- ۴۲. سند شماره ۱۴۴۶۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۷، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۸- ۴۳. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۳، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

«انفجار جنایت بار عظیمی که شب گذشته صدای مهیب آن را شنیدیم و حجم عظیم آن را در وسایل ارتباط جمعی خواهید دید و شنید، در جنوب شهر تهران در بین جماعت مظلومی که از طبقه مستضعف و مستمند تشکیل می شود، اتفاق افتاد و صدها بی گناه و مظلومی را شهید و مجروح کرد ... و چهره قبیح امریکاییان منافق و منحرف را بیشتر ظاهر کرد. اینان انتقام شکست مفتضحانه خود را از مظلومان متعهد به اسلام جنوب شهری می گیرند و شکست خود را از چشم آنان می بینند. جنوب شهری های محروم و طبقه مظلوم ... هستند که با مشت گره کرده خود و حضور دائم در صحنه اسلام، قدرت ها را درهم می کوبند، ... سربازان و سپاهیان و بسیجیان و سایر قوای مسلح امروز ما نیز در همین طایفه و طبقه هستند. ملت عزیز ما میبینند که هر وقت پیروزی نصیبشان میشود و رزمندگان دلیر و مجاهد ایران، دشمنان اسلام و ملتها را شکست داده به عقب میرانند، به انگیزه انتقام از آنان، یک عده مظلوم را به خاک و خون میکشند و عقدههای خود را میگشایند و به گمان باطل خود میخواهند تزلزل و سستی در رزمندگان شجاع به وجود آورند. ... و شاید یکی از انگیزههای باطل آنان، آن است که اذهان ملت ایران و ملت های مظلوم جهان را از شکست مفتضحانه امریکا در جنگ صدام علفی و رانده شدن او از ایران، منحرف و به این فاجعه بزرگ متوجه کنند و بهانه به دست رسانه های گروهی خارجی دهند تا با تبلیغات دامنه دار خود بر این شکست بزرگ امریکا و نوکر بیارادهاش صدام، پرده پوشی کنند، و یا از حجم بزرگ پیروزی رزمندگان شجاع بکاهند. ... در عین حال که هر انسانی که از فطرت الهی خود خارج نشده، برای این جنایت بزرگ و برای به شهادت رسیدن یک عده کودک و بزرگ بی گناه در سوگ است و از مصدوم و مجروح شدن برادران خود متأثر و متأسف است، پیروزی غرور آفرین و کفر شکن سلحشوران جبههها را از یاد نمیرد. ملت بیدار ایران حیل های شیطانی این تبهکاران را شناخته و مرتکبین آنان را نیز میشناسد و انکار آنان را چون انکار اسرائیل در جنایت حیوانی خود در بیروت میداند. اینجانب پیروزی بزرگ سلحشوران ایران را به اسلام و ولی الله الاعظم - ارواحنا له الفدا - و ملت شریف ایران تبریک و این فاجعه دردناک را به همگان به ویژه به بازماندگان و مادران و پدران این مظلومان تسلیت عرض می کنم. جناب آقای نخست وزیر موظف می باشند که هیئتی برای رسیدگی به خانواده شهدا و خسارات وارده تعیین نمایند، و در صورت احتیاج مظلومان این واقعه، به آنان کمک و خسارات را تأمین نمایند.» (۱)

۶۵۵

مهندس میرحسین موسوی نخستوزیر، به همراه دکتر منافی وزیر بهداشتی، پیش از ظهر امروز با حضور در بیمارستان طرفه تهران از مجروحان واقعه بمبگذاری شب گذشته در خیابان ناصر خسرو عیادت کرد.

ص: ۶۲۲

۱- ۴۴. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، صص ۱۶ و ۱۷.

نخستوزیر پس از دیدار با مجروحان، در گفتوگو با خبرنگاران درباره دلایل این انفجار گفت: «برای فهم علت این انفجار ما باید به پیروزی رزمندگان در جبههها و واکنش سیاسی آن در جهان و همچنین روحیه مقاوم مردم بعد از انفجار توجه کنیم. ضدانقلاب با این حرکت میخواست روحیه ایثارگرانه امت مقاوم ما را از بین ببرد تا اثرات این پیروزیها و شعارهای اللهاکبر خنثی شود.»

وی همچنین افزود: «هجومی که علیه ما انجام میشود، به خاطر همین شعارها است. ما و ملتمان گناهی نداریم، جز اینکه میخواهیم مستقل بمانیم، در مقابل قدرتهای بزرگ بایستیم، آزاد زندگی کنیم و پیام آزادیبخش جهان اسلام را به سراسر جهان برسانیم. ... دشمن همان طور که در جبههها با شهید گرفتن و مجروح گرفتن نتوانسته است مانع پیروزیهای ما بشود، در داخل هم نخواهد توانست و بر اثر همین تهاجمات است که روحیه مردم ما منسجم تر می شود.» نخست وزیر در مورد برنامه های دولت برای جلوگیری از بروز این گونه حوادث گفت: «ما به طور گسترده در این زمینه عمل می کنیم و ضربه هایی که بر منافقین و گروهک ها زده شده، علی رغم تمام مشغولیات ما در جبهه ها، بسیار عظیم بوده است.» وی گفت: «ضدانقلاب در داخل از نظر سیاسی و اجتماعی پایگاهی ندارد و در حال حاضر دچار وضعیت وخیمی است. ما ضربات سختی به گروهک ها وارد آورده ایم و در آینده هم ضربات مهلک تری خواهیم زد و تا وقتی که این انقلاب ادامه داشته باشد، باید منتظر چنین حرکت هایی باشیم و ملت ما حاضر است به ایثارگری های خود ادامه دهد تا تفاله های امریکا را از بین ببرد.»

ساختمان های ویران شده بر اثر انفجار بمب در خیابان ناصر خسرو

موسوی در ادامه سخنانش گفت: «مطلب مهم این است که در کنار فعالیت های منسجم دولت، در تصویب لایحه طرح سازمان اطلاعاتی کشور می بایست تسریع شود و برادران نماینده مجلس شورای اسلامی باید این مسئله را مورد توجه قرار دهند تا طرح مزبور هرچه سریع تر به مرحله اجرا درآید. من انتظار دارم برادران نماینده به مسئولیتی که دولت در قبال این مسائل دارد توجه داشته باشند و هرچه زودتر تکلیف این طرح را روشن کنند، زیرا که طرح مزبور می تواند در مقابله با این حرکات مؤثر باشد، اما آنچه که می تواند مهم باشد همان حضور مردم در صحنه است.»^(۱)

نخستوزیر، همچنین امروز در حکمی دکتر عباس شیبانی را مسئول اجرای فرمان امام خمینی مبنی بر رسیدگی به خانوادهها و بازماندگان شهدا و آسیب دیدگان و جبران ضایعات مادی این فاجعه هولناک کرد.^(۲)

همچنین صبح امروز، حجتالاسلام ناطق نوری وزیر کشور و سرپرست کمیتههای انقلاب اسلامی، با شرکت در مصاحبه ای مطبوعاتی در محل کمیته مرکزی، به سؤالات خبرنگاران در خصوص انفجار بمب خیابان ناصر خسرو تهران، پاسخ داد.

وی در این مصاحبه گفت: «عدهای

در رابطه با انفجار بمب دستگیر شدهاند که در بین آنها افراد بیگانه نیز به چشم میخورد که فعلاً مشغول تحقیق و بازرجویی از آنها هستیم و انشاءالله بعد از روشن شدن نتیجه تحقیقات، جریان را به اطلاع امت قهرمان ایران خواهیم رساند.»^(۳)

سرهنگ حجازی رئیس شهربانی جمهوری اسلامی ایران نیز درباره انفجار خیابان ناصر خسرو گفت: «با توجه به شعاع انفجار وزن بمب حدوداً ۱۵۰ کیلوگرم ماده تی.ان.تی بوده است.» رئیس شهربانی جمهوری اسلامی ضمن بازدید از قسمت های مختلف ساختمان های ویران شده، اظهار داشت: «بر اساس تشخیص کارشناسان شهربانی جمهوری اسلامی شیوه انفجار شبیه به انفجار قبلی خیابان خیام بوده که به علت زیادی مواد منفجره به مراتب ضایعات بیشتری از انفجارات قبلی داشته است.»^(۴)

وزیر پست و تلگراف و تلفن نیز اعلام کرد، کلیه دستگاه های مخابراتی شهری و بین شهری و بین المللی سالم است. مرتضی نبوی گفت: «انفجار اخیر هیچ گونه آسیبی به دستگاه های مخابراتی وارد نکرده، تنها یکی از پست های کابل صدمه دیده که ارتباط داخل ساختمان با خارج از آن قطع شده که کارکنان فنی شرکت مخابرات به سرعت در جهت ترمیم آن می کوشند.» به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، وزیر پست و تلگراف و تلفن به اتفاق مهندس واعظی مدیرعامل شرکت مخابرات و دیگر مسئولان این شرکت در محل حضور دارند و از نزدیک جهت تسریع در رفع مشکلات کابلی هماهنگی لازم را ایجاد می کنند.^(۵)

ص: ۶۲۴

۱- ۴۵. مأخذ ۱۸، ص ۱۴.

۲- ۴۶. مأخذ ۱۲، ص ۱۲.

۳- ۴۷. مأخذ ۹، ص ۲.

٤-٤٨. مأخذ ١٢، ص ٧.

٥-٤٩. همان.

ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نیز در اطلاعیه ای ضمن عرض تسلیت به امام و امت شهیدپرور ایران و بازماندگان شهدای فاجعه دیشب خیابان ناصرخسرو این جنایت را محکوم کرد. به گزارش خیرگزاری جمهوری اسلامی در این اطلاعیه آمده است: «امریکای جنایتکار بار دیگر به دفاع از صدام عقلی به انتقام برخاست و به وسیله جبهه مشترک ضدانقلاب، منافقانه و همچون روبهان در تاریکی شب، با انفجار بمب به خیال پوچ خود امت همیشه در صحنه و مدافع انقلاب اسلامی را مذبحخانه تهدید کرد. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که مأموریت اصلی خود را حراست و دفاع از انقلاب کبیر اسلامی، در تمامی جبهه ها می داند، ضمن محکوم کردن این جنایت هولناک اعلام می دارد که همچون گذشته آماده نبرد و رویارویی با تمامی توطئه های استکبار جهانی و خودفروختگان آنها همچون صدام عقلی و منافقین شب پرست - که حیات خود را در حرکت های مذبحخانه دیده و خود را در شرف نابودی کامل می بینند - بوده و با یاری گرفتن از عنایات و توجهات خاصه خداوندی و امدادهای غیبی و پشتیبانی امت دلاور و شهیدپرور اسلام همزمان با هجوم ناجوانمردانه مزدوران شرق و غرب در داخل مرزهای میهن اسلامی پاسخی دندان شکن خواهد داد.»(۱)

روزنامه کیهان نیز در قسمت "یادداشت روز" خود، هم زمانی عملیات مسلم بن عقیل و انفجار بمب در ناصرخسرو و همچنین عکس العمل مردم را در خصوص این حادثه ارزیابی کرد و نوشت: «واکنش توده های مردم نسبت به حادثه انفجار دیروز، چنان سریع و گسترده بود که باید آنرا "نظارات ضدامریکایی اعلام نشده" نامید. ساعت ۸:۳۰ همه مردم کنار تلویزیون نشسته بودند تا از آخرین خبرهای مربوط به حمله موفقیت آمیز رزمندگان اسلام در جبهه های غرب مطلع شوند. تقریباً چند دقیقه بعد از شروع اخبار، صدای مهیبی فضای شهر را پر کرد و خانه های مردم را تکان داد. مردم جنوب شهر به کوچه ها و خیابان ها ریختند. بسیاری می گفتند هواپیمای دشمن بود، برخی می گفتند بمباران بود. سیل جمعیت روانه خیابان ها شد. مردم بدون اینکه کسی یا ارگانی از آنها بخواهد و بدون اینکه از اصل ماجرا خبر داشته باشند، چراغ خانه های خود را خاموش کردند و بسیاری دیگر از مردم روی بام ها رفتند تا اگر حمله هوایی باشد، پرنده های شب پرست را مشاهده کنند، ... اما لحظاتی بعد و به دنبال خبر تلویزیون معلوم شد، نه هواپیمای دشمن بود و نه بمباران هوایی. بلکه این ضدحمله امریکا است. مردم، همه از شکل و ماهیت ماجرا مطلع شدند. به همین دلیل بود که سیل جمعیت موتور سوار از جنوبی ترین منطقه تهران روانه مرکز شهر شدند و با تجمع در محل حادثه یک صدا فریاد زدند: مرگ بر امریکا.»(۲)

ص: ۶۲۵

۱- ۵۰. همان، ص ۱۲.

۲- ۵۱. مأخذ ۹، ص ۱.

سازمان مجاهدین خلق در اطلاعیهای انفجار روز گذشته ناصر خسرو را به مقامات جمهوری اسلامی ایران نسبت داد. رویتر در این باره گزارش داد: «سازمان چپ گرای مجاهدین خلق ایران مقامات تهران را مسئول برپا کردن این انفجار دانست و هدف آنان را صاف کردن جاده برای اختناق بیشتر و انحراف افکار از شکست نیروهای ایرانی در حمله به عراق ذکر کرد.» (۱)

حزب کمونیست اسپانیا در اعلامیه ای، انفجار دیشب تهران را محکوم کرد. در این اعلامیه آمده است: «در این لحظات غمناک ما پشتیبانی بیقید و شرط خود را از انقلاب اسلامی ایران و نبردش علیه رژیم وابسته و جیرهخوار عراق اعلام کرده و عمل تمام کسانی را که یا با سکوت خود و یا با ضدیتشان با انقلاب اسلامی به امپریالیسم و ارتجاع جهانی خدمت میکنند، محکوم مینماییم. ما همچنین پشتیبانی کامل خود را از انقلاب اسلامی و آیتالله خمینی به عنوان رهبر بیقید و شرط نبردی جدی بر ضد امپریالیسم و صهیونیسم و ارتجاع، برای تحقق استقلال اعلام کرده و ایثاری که مردم ایران در راه رسیدن به هدفشان مینمایند را بهعنوان سرمشق به کلیه ملل در حال نبرد معرفی میکنیم.» (۲)

آیتالله خامنهای رئیسجمهور ایران، در جمع فارغالتحصیلان نخستین دوره دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی، با اشاره به حوادث منطقه و خلیج فارس و ارتباط آن با حضور امریکا در منطقه و همچنین در خصوص جنایات صهیونیستها گفت: تقارن این حوادث با هم حاکی از یک تحول و نقطه عطفی است و اکنون تاریخ بشریت در سر یک پیچ و نقطه تعیین کنندهای قرار دارد. قانون طبیعت این نبوده است که همواره سلطه قدرتهای ضدانسانی بر سر تودههای مستضعف باقی بماند. در یک جا میبایست حرکتی انجام بگیرد تا این حرکت غلط را قطع نماید و در این تحول مهم، نقش جمهوری اسلامی ایران بر هیچ کس پوشیده نیست.

رئیسجمهور درباره خصوصیت ها و هدف های انقلاب اسلامی ایران و دشمنان این انقلاب افزود: دشمن متجاوز که در مقابل این انقلاب قرار گرفته است، همه همتش بهطور آشکار حفظ منافع خود در منطقه است و این همان نقطه‌ایست که تاریخ این انقلاب را تثبیت و دشمن را مفتضح خواهد کرد و در حال حاضر هم دشمن را به شکست خواهد کشید و ما به این مسئله اعتقاد داریم.

قصدها از به خون کشیدن ده ها نفر از دل‌های پرامید و بیگناه و بیغرض چیست؟ ما خدا را شکر میکنیم که چهره دشمنانی که با جمهوری اسلامی می‌جنگند و با آن مخالفت میکنند، مفتضح شده و میشود. این عوامل امریکایی فقط به این دل خوش کرده‌اند که عملی انجام دهند و انعکاس آن را در خبرگزاریها و رسانه‌های خیالپرداز ببینند.

- ۱ - ۵۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۷، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۵، خبرگزاری رویترا، ۱۰/۷/۱۳۶۱.
- ۲ - ۵۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۵، ۱۹/۷/۱۳۶۱، صص ۲۰ و ۲۱، الجزایر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۷/۱۳۶۱.

رئیس‌جمهور در پایان سخنان خود، با اشاره به توان نظامی و توپخانه‌های دوربرد ایران که قادرند شهرها و روستاهای عراق را هدف قرار دهند، گفت: اگر ما هم مثل دشمن بعثی و کافر بخواهیم چنین عملی انجام دهیم، آن وقت است که سیل مردم آواره و مهاجرین جنگی به قلب عراق سرازیر خواهد شد و در آن موقع دولت عراق پشتیبان مردمی نخواهد داشت تا بتواند این مهاجرین را اداره کند. ولی در ایران این مهاجرین را در واقع مردم اداره میکنند و جمهوری اسلامی با همه نقایص و نارساییهاییکه

از نظام گذشته به آن رسیده است، حاضر نیست با کاری که میتوان دشمن را به زانو درآورد، انسانهای بی گناه را هدف قرار دهد.

در این مراسم فرمانده نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و تعدادی از مسئولان این نیرو نیز حضور داشتند. (۱)

۶۵۹

آقای میرحسین موسوی نخست وزیر ایران، امروز با حجت الاسلام سالک سرپرست واحد بسیج و اعضای واحد بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سراسر کشور دیدار و گفت و گو کرد. نخست وزیر با اشاره به نقش ارتش بیست میلیونی و بسیج و سلاح ایمان - که قدرتمندترین سلاح ها است - در ادامه مبارزات ملت مسلمان ایران علیه قدرت های استکباری گفت: «تا زمانی که در جهان ظلم و استکبار وجود دارد، مبارزه نیز وجود خواهد داشت. اگر ملت ما و ملت های محروم جهان بخواهند صرفاً با تکیه بر ابزار، بدون در نظر داشتن اصالت انسانی به مبارزه ادامه دهند، هیچ گاه موفق نخواهند شد. تجربه انقلاب اسلامی و شکست هایی که انقلاب اسلامی بر امپریالیسم امریکا وارد آورده است، نشان می دهد که سلاح دیگری در میان ملت های محروم وجود دارد که با وجود آن می توان بر قدرت و سلاح های مادی بسیار قدرتمند فائق آمد. این سلاح، ایمان پدیدآمده در متن یک ملت می باشد و گذشت چهار سال از پیروزی انقلاب اسلامی و مستقل بودن از قدرت های خارجی نشان دهنده ایمان ملت ما و باور عمیق آنان در توانایی و مقابله با توطئه های داخلی و خارجی است و بر همین اساس نظام ما اصالت را بر ایمان زاینده و خلاق استوار کرده است.»

نخست وزیر افزود «مکتب ما سپاهگیری و نظامگیری و دست به اسلحه بردن را قبل از مجهز شدن به جهات ایمانی جایز نمی داند. ایمان و اعتقاد است که جهت گیری سلاح را تعیین می کند، آن چیزی که امروز دشمن را از شما به هراس واداشته است، همین ایمان و اعتقاد شماست.» (۲)

۶۶۰

در پی کشتار فجیع فلسطینی ها و لبنانی ها در بیروت، آیت الله سیدعلی خامنه ای رئیس جمهور ایران با ارسال پیامی به سران کشورهای اسلامی، از آنان خواست تا با تحریم کالاهای امریکایی به مبارزه ای سیاسی - اقتصادی علیه امریکا و صهیونیسم پردازند. در این پیام - که در نشریات امروز تهران منتشر شد - آمده است:

ص: ۶۲۷

۱- ۵۴. مأخذ ۱۸، ص ۳.

۲- ۵۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

«عالی جناب، مشاهده ابعاد وسیع تجاوز صهیونیست های اشغالگر و قساوت کم سابقه ای که از آنان در قتل عام وحشیانه بیروت بروز کرد، به روشنی حمایت بی قید و شرط امریکا و امضای پنهانی آن شیطان بزرگ در پای حکم ظالمانه این کشتار فجیع را از همیشه آشکارتر و مسلم تر می سازد. از آنجا که مبارزه با این حرکت وحشیانه کم نظیر، وظیفه هر انسان آزاده و بیش از همه مسئولیت تاریخی کلیه دولت های اسلامی است، به نظر می رسد که این مبارزه باید تنها به یک نبرد سیاسی، آن هم فقط با صهیونیست ها منحصر نگردد، بلکه برای مبارزه، بیش از همه باید از سلاح های مؤثر اقتصادی و آن هم در درجه اول با دولت مستکبر امریکا استفاده کرد. بدین منظور پیشنهاد می شود که دولت شما به عنوان دولت یک کشور اسلامی در وارد کردن ضربه اقتصادی مؤثری بر پیکر آن رژیم غارتگر سهیم گردد و کلیه کالاهای امریکایی را در کشور خود تحریم کند. ما به تأثیر این حرکت سیاسی - اقتصادی در پاسخ گویی به ندای مظلومانه مسلمانان فلسطینی و لبنانی امید بسیاری داریم.»^(۱)

۶۶۱

در پی مناقشه ایران و آلمان درباره رفتار دولت آلمان با دانشجویان ایرانی و اخراج تعدادی از آنها، امروز ۶ تن از دانشجویان ایرانی از زندان آزاد شدند. روزنامه کیهان در این باره نوشت: «به دنبال مذاکرات حجت الاسلام سیدمحمد خامنه ای نایب رئیس دوم مجلس شورای اسلامی با مقامات وزارت خارجه آلمان غربی که دیروز به مدت چهار ساعت صورت گرفت، امروز ۶ تن از برادران دانشجوی مسلمان که ماه هاست در زندان های آلمان به سر می برند، آزاد شدند. گفت و گو در مورد آزادی دیگر برادران در بند، امشب با شرکت سفیر جمهوری اسلامی ایران در بن ادامه خواهد یافت. یادآوری می شود ۵ ماه پیش در پی درگیری بین دانشجویان مسلمان و ضدانقلابیون در شهر ماینس آلمان غربی، ۸۶ تن از برادران مسلمان دستگیر و روانه زندان شدند.»^(۲)

۶۶۲

در ادامه حضور نیروهای ناظر سازمان ملل در لبنان، باقیمانده نیروهای این سازمان متشکل از نیروهای نظامی سه کشور امریکا، ایتالیا و فرانسه وارد این کشور شدند. روزنامه جمهوری اسلامی در شماره امروز خود در این باره نوشت: «با رسیدن نیروهای امریکایی به فرودگاه و بندر بیروت، عملیات ورود نیروهای چندملیتی مداخله گر به بیروت تکمیل شد. در این حال، فرودگاه بین المللی بیروت به دنبال یک تعطیلی صد و پانزده روزه، فعالیت خود را با نظارت سربازان امریکایی و اسرائیلی از سر گرفت.

ص: ۶۲۸

۱- ۵۶. روزنامه اطلاعات، ۱۰/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- ۵۷. مأخذ ۹، ص ۲۰، واحد مرکزی خبر.

... یک سخنگوی [نیروهای] امریکایی اعلام کرد: قراردادی بین مقامات لبنانی و رژیم صهیونیستی به امضا رسیده است که به موجب آن نیروهای اسرائیلی، فرودگاه بین المللی بیروت را از سلاح های سنگین تخلیه خواهند کرد و در مقابل، نیروهای اسرائیلی در مواقع "ضروری" خواهند توانست از فرودگاه بیروت استفاده کرده و از آن برای انتقال تجهیزات نظامی یا تأمین احتیاجات خود بهره برداری کنند. به علاوه، مقامات [دو کشور] درباره حضور یک مأمور اسرائیلی در برج کنترل فرودگاه بیروت که به زبان عربی تکلم می کند، به توافق رسیدند.»^(۱)

ص: ۶۲۹

۱- ۵۸. مأخذ ۵۵، ص ۳، بیروت - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

تلاش مجدد رزمندگان برای تصرف کامل ارتفاع سلمان کشته - که از مهمترین ارتفاعات موجود در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل است - به نتیجه نرسید و بخش عمده ای از این ارتفاع همچنان در دست نیروهای عراق باقی ماند.

سلمانکشته از جمله ارتفاعاتی است که در طرح عملیات مسلم بن عقیل جزء اهداف اصلی عملیات بود و در روز اول عملیات نیز نیروهای خودی توانستند این ارتفاع را تصرف کنند، اما به دلایلی، از جمله حساسیت و تسلط خاص دشمن روی این ارتفاع، ضعف و خستگی نیروهای خودی و... ارتفاع سلمان کشته، از تصرف کامل نیروهای خودی خارج شد. روز بعد از عملیات (۱۰/۷/۱۳۶۱)، نیروهای تیپ عاشورا با اجرای عملیاتی این ارتفاع را دوباره تصرف کردند، اما یک بار دیگر این ارتفاع بین نیروهای خودی و دشمن ردوبدل شد و سرانجام بخش قابل توجهی از این ارتفاع حساس در دست دشمن باقی ماند. همان گونه که پیش بینی می شد، نیروهای دشمن با تسلط بر ارتفاع حساس سلمانکشته، پاتکهای متعدد و سنگینی علیه نیروهای خودی دست زدند، طوری که موقعیت نیروهای خودی در ارتفاعات مجاور نیز به خطر افتاد. در چنین وضعیتی برای رفع این مشکل و نیز تسلط نیروهای خودی بر شمال ارتفاعات کهنه ریگ از جمله نفتخانه، به نظر می رسید باید ارتفاع سلمان کشته به تصرف رزمندگان اسلام درمی آمد و دشمن بیش از این تهدید می شد. به همین دلیل فرماندهی قرارگاه ظفر، تصرف ارتفاع سلمان کشته را هدف اصلی عملیات تکمیلی مسلم بن عقیل اعلام کرد. با تشکیل جلسهای در قرارگاه ظفر تصمیم گرفته شد تا دو گردان المهدی و شهید بهشتی از تیپ ۳۱ عاشورا، به همراه یک گروه تخریب برای تصرف مجدد ارتفاع سلمان کشته عملیاتی را طرح ریزی و اجرا کنند. ابتدا به دلیل آنکه هر دو گردان مذکور دارای خط پدافندی در منطقه بودند، مقرر شد خط پدافندی این دو گردان به دو گردان از تیپ ۱۸ جوادالائمه و تیپ ۴ از لشکر ۸۱ زرهی واگذار شود و سپس گردان های المهدی و شهید بهشتی خود را به نقطه

رهایی (محلی در پشت رودخانه چمدام) رسانده و از آنجا به نزدیکی هدف (سلمان کشته) عزیمت کنند. پس از آنکه فرماندهی تیپ عاشورا نیروها را درباره چگونگی اجرای عملیات توجیه کرد، دستور حرکت به فرماندهان گردانهای عملکننده

ابلاغ شد. گردان المهدی توانست با واگذاری خط پدافندی خود تا پایان شب گذشته، خود را به نقطه رهایی رسانده و سپس تا پای هدف پیشروی کند، اما گردان شهید بهشتی به دلایل گوناگون از جمله واگذاری دیر هنگام خط پدافندی خود و همچنین ضعف شناخت راهنما از منطقه، دیر به مقصد رسید و تنها توانست بعد از شروع عملیات به گردان المهدی کمک کند. همچنین گروه تخریبی که قرار بود در بین راه با گردان المهدی الحاق کند، به دلایل یادشده با تأخیر به محور چمدام رسید و در این نقطه به گردان المهدی ملحق شد. با رسیدن هر چند با تأخیر نیروها به خط هماهنگی، حرکت به سمت هدف آغاز شد.

برای تصرف ارتفاع سلمان کشته، ابتدا قرا شد که گروهانهای ۲ و ۳ از گردان المهدی از سمت چپ - که راهکار شناخته شدهای بود - و گروهان یک از این گردان با گروه تخریب از سمت راست - که منطقه شناسایی نشده و دارای میدان مین بود - وارد عمل شوند. با شروع درگیری، گروهان یک با گروه تخریب که به سمت راهکار سمت راست حرکت کرده بودند، در آغاز با رگبار شدید دشمن مواجه و سپس متوقف شدند. نیروهای این محور درحالی که برای ادامه حرکت به دنبال راهکار مطلوب و مناسب در لابه لای شیارها بودند، باخبر شدند که گروهانهای ۲ و ۳ نیز نتوانستند در راهکار سمت چپ موفقیتی کسب کنند. به همین دلیل، پس از هماهنگی با فرماندهان و مسئولان عملیات، تصمیم بر این شد که در کل راهکار سمت راست متوقف شود و فقط یک دسته از این گروهان برای جلوگیری از دور زدن احتمالی دشمن در جناح راست عملیات پدافند کند و باقیمانده نیروهای این گروهان همراه با گروه تخریب برای تمرکز و فشار بیشتر به دشمن، به کمک گروهان های ۲ و ۳ بروند و در جناح چپ عملیات مستقر شوند. بدین ترتیب، هجوم مجدد به مواضع دشمن در ساعت ۴:۳۰ بامداد آغاز شد.

نیروهای خودی ابتدا توانستند تا سنگرهای دشمن پیشروی کنند ولی هشیاری نیروهای عراق و تیراندازی تانک ها و تیربار های آنها از ارتفاعات کناری از جمله "چغاشیرگه"، "سه تپان" و ارتفاع سلمان کشته حرکت آنها را متوقف کرد. ساعت ۶:۳۰ گردان شهید بهشتی نیز وارد عمل شد و نبرد تا ساعت ۱۰ صبح ادامه یافت. در لحظاتی که نیروهای خودی توانسته بودند دشمن را به طور کامل عقب برانند، نیروهای احتیاط دشمن وارد عمل شدند و با پشتیبانی آتش شدید توپخانه، به سمت نیروهای خودی هجوم آوردند. با افزایش فشار دشمن و نیز خستگی نیروها، فرماندهی قرارگاه دستور عقب نشینی داد و واحدهای عمل کننده مجبور به عقب نشینی به مواضع قبلی خود شدند.

امیر رزاقزاده راوی قرارگاه ظفر و تقی رضوانی راوی تیپ ۳۱ عاشورا، در گزارشهایی جداگانه، عواملی را که در عملیات تصرف سلمان کشته سبب عدم موفقیت نیروهای خودی شدند، چنین برمی‌شمارند:

- ۱- تأخیر گردانها در رسیدن به موقع به منطقه که موجب طولانی شدن و در نتیجه به روز کشیده شدن عملیات شد. (تأخیر بیش از حد در شروع عملیات)
- ۲- ضعف شناسایی عناصر اطلاعاتی و شناخت ضعیف از راهکارهای عملیاتی ارتفاع سلمان کشته.
۳. رعایت نکردن مسائل حفاظتی در مکالمات بیسیم.
- ۴- کمبود مهمات و تدارکات.
- ۵- تأخیر گردان شهید بهشتی به عنوان نیروی کمکی و پشتیبانی.
- ۶- فقدان طرح مانور مناسب و انجام نشدن هماهنگیهای لازم.
- ۷- موقعیت برتر جغرافیایی دشمن و محدوده کم منطقه عملیاتی که سبب تمرکز آتش دشمن روی نیروهای خودی شد.
- ۸- خستگی مفرط نیروهای عملکننده که تا قبل از حرکت در موقعیت پدافند شرکت داشتند.
- ۹- استفاده مجدد از راهکار شناخته شده برای دشمن و منحصر بودن آن.
- ۱۰- ضعف در مدیریت، هدایت و کنترل عملیات.
- ۱۱- پشتیبانی نکردن توپخانه. (۱)

۶۶۴

مقاومت نیروهای خودی در برابر پاتک های ارتش عراق در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل، ناکامی و تلفات سنگین نیروهای دشمن را به دنبال داشت.

در ادامه عملیات مسلم بن عقیل در منطقه ظفر ۱، غیر از عملیات خودی روی ارتفاع سلمانکشته، امشب نیز دشمن در سمت راست ارتفاعات کهنهریگ و در محور گردانهای ۱۴۶ میثم، ۱۵۸ انصار، ۱۳۵ مقداد (سان واپا تا قلعه جوق)، پاتک سنگینی اجرا کرد. با نزدیک شدن نیروهای دشمن به خطوط دفاعی یگان های خودی درگیری بسیار شدیدی به خصوص در منطقه گردان ۱۴۶ میثم (وارولین تا قلعه مین) شروع شد، طوری که تانکهای دشمن تا ۱۰ متری سنگرهای خودی پیشروی کردند، اما مقاومت سرسختانه نیروهای خودی، سبب شد تا دشمن ضمن متحمل شدن تلفات و ضایعات سنگین، مجبور به عقبنشینی شود. نیروهای خودی در پاسخ به پاتک های دشمن، ۱۲۰ تن از نیروهای عراق را اسیر کردند. در محورهای ظفر ۲ و ظفر ۳

(شمالیترین و جنوبیترین منطقه عملیاتی) نیز مبادله آتش میان واحدهای خودی و دشمن در طول شبانه روز ادامه داشت. (۲)

ص: ۶۳۳

-
- ۱-۱. سند شماره ۹۶۶۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش عملیات سلمانکشته، راوی: صمدزاده (مسئول اطلاعات عملیات)، ۱۲/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۳۱ عاشورا، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: تقی رضوانی، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۴ تا ۷؛ و- سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاقزاده، ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۵۱ تا ۵۳.
- ۲-۲. سند شماره ۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی تیپ ۲۷ حضرت رسول(ص)، عملیات مسلم بن عقیل، راویان: ایزدی، الماس خاله، شهرابی ۲۴ آبان ۱۳۶۱، صص ۱۸ و ۱۹؛ و- سند شماره ۹۶۳۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش نوبهای شماره ۱۱"، واحد اطلاعاتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱.

در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل توپخانه دشمن امروز نیز سه بار اشتباهی نیروهای خود را گلولهباران کرد که بر اثر آن حدود ۲۵۰ نفر از نیروهای عراقی کشته و زخمی شدند. (۱)

۶۶۵

نیروهای مشترک سپاه، ارتش و بسیج پنجمین مرحله عملیات نفوذی حسنبن علی (ع) را در منطقه میمک اجرا کردند. در این عملیات که با پشتیبانی آتش توپخانه ارتش انجام شد، نیروهای خودی توانستند با نفوذ در خاک عراق ضایعات و تلفاتی به دشمن وارد کنند که از جمله آنها، انهدام ۵ انبار مهمات، دو تانک، سه خودرو و... بود. در این عملیات حدود ۲۵۰ نفر از افراد دشمن کشته یا زخمی شدند. (۲)

۶۶۶

ارتش عراق امروز نیز گلوله باران شهر آبادان را ادامه داد. توپخانههای دوربرد عراق مناطق مسکونی آبادان را هدف قرار دادند که بر اثر آن شش نفر از مردم شهر مجروح شدند و سه منزل مسکونی آتش گرفت. (۳)

۶۶۷

در پی تشدید فشارهای حزب بعث به مردم عراق و افزایش نارضایتی های مردم، به خصوص در مناطق کردنشین این کشور، موج حملات به مراکز حساس و نیز فرار مردم از طریق مرزهای زمینی افزایش یافت. بنابه گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، مجاهدین مسلمان عراقی امروز در یک عملیات چریکی به یک ستون نظامی نیروهای عراقی در محور کرکوک - بغداد حمله کردند و چهار خودرو آنها را منهدم کردند. در این عملیات، ۱۲ تن از نظامیان عراق کشته و تعدادی نیز زخمی شدند. (۴)

همچنین امروز چهار تن از مسلمانان عراقی از طریق مرز بانه وارد ایران شده و خود را به سپاه پاسداران بانه معرفی و تقاضای پناهندگی کردند. (۵) دو دانشجو و کارگر عراقی نیز با معرفی خود به سپاه پاسداران یکی از شهرهای مرزی استان آذربایجان غربی از جمهوری اسلامی ایران تقاضای پناهندگی کردند. (۶)

دانشجویان مسلمان عراقی مقیم امریکا نیز امروز در مقابل کاخ سفید با در دست داشتن عکسهایی از امام خمینی و شهید آیتالله سیدمحمدباقر صدر، تظاهراتی علیه رژیم عراق برپا کردند. در پایان این تظاهرات، سخن گوی دانشجویان مسلمان عراقی درباره اهداف این تظاهرات به خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: «ما می‌خواهیم به دنیا بگوییم که جنگ تنها با سرنگونی رژیم بعث عراق تمام خواهد شد و صدام باید سقوط کند، به نظر ما تنها راه آزادی عراق، وارد شدن نیروهای ایران به داخل خاک عراق است، چون صدام به صورت وقیحانه‌ای تمام مخالفین خود را کشته و یا حبس کرده و با کشتار تعداد زیادی از علما و مجاهدین عراقی خفقان شدیدی در کشور ایجاد کرده است.» (۷)

ص: ۶۳۴

- ۱-۳. سند شماره ۳۲۰۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلمین عقیل، ۱۲/۷/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶.
- ۲-۴. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۵، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۴؛ و- روزنامه کیهان، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۳، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۳-۵. روزنامه اطلاعات، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۴-۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۴، ۱۳/۷/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، سندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۷. ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۶، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۶-۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۷-۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲۰، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

شهرهای مختلف استان های شمال غربی ایران همچنان صحنه درگیری نیروهای دولتی با ضدانقلاب است.

۱- امروز یک خودرو لندرور جهاد سازندگی در ۵۰۰ متری پایگاه حاجی جوانمرد در غرب سلماس هدف تهاجم افراد حزب منحل شده دمکرات قرار گرفت که راننده خودرو شهید و دو نفر دیگر زخمی شدند. (۱)

۲- یک خودرو آیفام متعلق به هنگ ژاندارمری ماکو - که از جلدیان در شمال پیرانشهر عازم پایگاه شهید عظیمزاده بود - در حوالی پسوه با مینی که به دست عناصر شورشی کار گذاشته شده بود، برخورد کرد. در این حادثه هفت نفر از سرنشینان خودرو مجروح شدند. (۲)

۳- در جاده هنگآباد - بازرگان (در جنوب غربی مهاباد) دو خودرو روی مینهای کاشته شده به دست عناصر مسلح غیرقانونی رفتند که یک نفر شهید و دو نفر نیز مجروح شدند. (۳)

۴- امروز نیروهای مشترک سپاه و ارتش در عملیاتی در محور پیرانشهر - سردشت موفق شدند ارتفاعات "سکو" مشرف به روستای میرآباد آلواتان را در شمال سردشت پاک سازی کنند. (۴)

۵- در ادامه عملیات پاک سازی محور صائیندژ - میاندوآب - بوکان نیروهای خودی موفق شدند چهار روستای "کانقلعه"، "کانیعلیگرده"، "سکانیان" و "جوگانلو" را از وجود عناصر مسلح غیرقانونی پاک سازی کنند. در این عملیات ۸ اسلحه انفرادی و ۴ کلت به دست نیروهای خودی افتاد. (۵)

۶- در غرب ارومیه نیروهای خودی در پایگاه کورانا عملیاتی را علیه نیروهای حزب دمکرات کردستان انجام دادند که در این عملیات ۲ تن از آنان کشته، یک تن زخمی و ۵ تن نیز دستگیر شدند. (۶)

۷- سه نفر از افراد وابسته به سازمانهای مسلح غیرقانونی در بانه و مهاباد، خود را به پایگاههای سپاه پاسداران معرفی کردند و پس از تحویل سلاح هایشان خواستار دریافت اماننامه شدند. (۷)

امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق در شهرهای تهران، اراک و اصفهان به تحرکاتی دست زدند.

۱- دو نفر از عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق با تیراندازی به سوی افرادی که برای دریافت فرم تشخیص هویت "مالک و مستأجر" (۸) به دبیرستانی در خیابان پیروزی تهران مراجعه کرده بودند، یک نفر از آنها را مجروح کردند و پس از تیراندازی به وسیله یک موتورسیکلت هوندا ۱۲۵ متواری شدند. (۹)

- ۱- ۱۰. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۴، ۱۳۷/۱۳۶۱، ص ۲، منطقه ۵، تبریز، ۱۱/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۷۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، شماره ۳۹، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات، اطلاعات عملیات، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۲- ۱۱. سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۹/۷/۱۳۶۱، منطقه ۵، ۱۱/۷/۱۳۶۱.
- ۳- ۱۲. سند شماره ۱۷۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی شماره ۳۹، ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، طرح و برنامه عملیات، اطلاعات عملیات، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۴- ۱۳. مأخذ ۷، ص ۵.
- ۵- ۱۴. سند شماره ۵۴۲۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) واحد طرح و برنامه عملیات، به مرکز فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۶- ۱۵. سند شماره ۳۵۰۱۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت، به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۸/۷/۱۳۶۱.
- ۷- ۱۶. مأخذ ۶، ص ۵؛ و- مأخذ ۱۱.
- ۸- برای توضیح بیشتر درباره "طرح مالک و مستأجر" به ضمیمه این گزارش مراجعه شود.
- ۹- ۱۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۱۹۹، ۱۳۷/۱۳۶۱، ص ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱.

۲- عناصر مسلح سازمان امروز در تهران دوبار (ظهر و شب)، به سوی ساختمان سفارت لیبی و محافظ آن تیراندازی کردند که با آتش متقابل مأمور آن مواجه و سپس متواری شدند. (۱)

۳- امروز نیروهای امنیتی ایران در تهران یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق را که گفته می شود در گذشته محافظ همسر رجوی بوده است، دستگیر کردند. (۲)

۴- در اراک عناصر این سازمان با تیراندازی به سوی یک تیم ایست و بازرسی نیروهای کمیته در سهرای قدس این شهر، یکی از نیروهای این تیم را شهید و یک تن دیگر را مجروح کردند. در پی این اقدام نیروهای کمیته در واکنشی به هنگام، نیروهای مهاجم را محاصره کردند و دو نفر از آنان - که یکی مرد و دیگری زن بود - دستگیر و یک نفر دیگر فرار کرد. از افراد دستگیر شده نارنجک و سلاح کمربندی به دست آمد. (۳) همچنین در این شهرستان عناصر یک تیم عملیاتی این سازمان، یک نارنجک دستساز را به سمت مغازه باطریسازی - که متعلق به یکی از افراد متعهد بود - پرتاب کردند که به زخمی شدن یک عابر پیاده انجامید. عاملان این انفجار از محل حادثه گریختند. (۴)

۵- در اصفهان اعضای سازمان مجاهدین خلق فردی را که برای گذراندن مرخصی از جبهه به منزل برگشته بود، با شلیک چند گلوله در مقابل منزلش ترور کرده و به شهادت رساندند. (۵)

۶۷۰

به حکم دادگاه انقلاب اسلامی شهرستان قائم شهر، یکی از فرماندهان عملیاتی سازمان مجاهدین خلق به جرم فعالیت مسلحانه علیه انقلاب اسلامی و ترور بیش از هفت نفر از اعضای بسیج سپاه پاسداران این شهر، از جمله ترور شهید احمد کاکویی سحرگاه امروز اعدام شد. (۶)

۶۷۱

با کسب موفقیت رزمندگان اسلام در عملیات مسلم بن عقیل، تعداد داوطلبان حضور در جبهه های جنگ افزایش یافت. روزنامه کیهان در شماره امروز خود در گزارشی درباره آخرین اعزام نیروهای داوطلب نوشت: «هزاران تن دیگر از رزمندگان ارتش، سپاه، بسیج و نیروهای مردمی از بیش از ۴۵ شهر و بخشهای میهن انقلابی مان برای نبرد با رژیم متجاوز عراق عازم جبهه های جنگ شدند. در این بسیج رزمی و همگانی نیز اکیپهای پزشکی و فنی جهت رسیدگی و درمان مجروحین و مرمت و راهاندازی ماشینآلات، بهسوی مناطق مختلف جنگی رهسپار شدند.» (۷)

۶۷۲

فرمانده هوانیروز اصفهان در گفتوگویی اعلام کرد که کادر خلبانی انواع هلیکوپترها از جمله شنوک و جنگنده های کبری در داخل کشور تربیت می شوند.

- ۱- ۱۸. همان؛ و- سند شماره ۹۳۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه شماره ۱۱۴، واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتباطات روابط عمومی ستاد منطقه ۱۰، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۲- ۱۹. مأخذ ۱۷.
- ۳- ۲۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۱، ص ۵، اراک - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۷/۱۳۶۱؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۵، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱، منطقه ۱، اراک، ۱۱/۷/۱۳۶۱.
- ۴- ۲۱. سند شماره ۱۰۳۸۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۷، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱، منطقه ۱، اراک، ۱۱/۷/۱۳۶۱.
- ۵- ۲۲. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۴، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱، منطقه ۲، اصفهان، ۱۱/۷/۱۳۶۱.
- ۶- ۲۳. روزنامه کیهان، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰.
- ۷- ۲۴. روزنامه کیهان، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

سرهنگ افشین گفت: «در حال حاضر خلبانهای کبری، شنوک و سایر هلیکوپترها را در این پایگاه آموزش میدهم و این در حالی است که در رژیم گذشته، برای [آموزش] هر نفر، بیش از ۵۰۰ هزار دلار هزینه برای دولت دربرداشت که این مبلغ به امریکا و سایر کشورها داده میشد، [اما] اکنون [این آموزش ها]، با هزینه های ناچیز و با امکانات خودمان انجام میشود.»

سرهنگ افشین سپس با اشاره به تحریم اقتصادی ایران گفت: «دشمن تصور میکرد که اگر وسایل یدکی پرنده در اختیار ما قرار نگیرد، دیگر قادر به پرواز نخواهیم بود، حال آنکه به یاری خدا سازمانهایی که با وسایل پرنده سروکار دارند، در مورد به پرواز درآوردن آن با هیچ مشکلی روبه رو نیستند.» (۱)

۶۷۳

روابط عمومی وزارت بازرگانی در گزارشی آمار اقلامی را که کمیته بازسازی مناطق جنگ زده مستقر در وزارت بازرگانی برای بازسازی مناطق جنگ زده در اختیار ارگانها و نهادهای ذی ربط گذاشته است، اعلام کرد.

بر اساس این گزارش «۵۰ تن سیمان، ۶ هزار تن آجر، ۵۰ هزار عدد انواع لامپ، ۹۶۰۰ فیوز و ۱۰۰ عدد چتایی به استان خوزستان، ۷ هزار تن سیمان به آذربایجان غربی، ۷۰۴۴ تن سیمان به ایلام و ۶۱۴۸ تن سیمان و ۱۲۳ کیلومتر انواع لوله به استان باختران حواله شده است.»

در ادامه این گزارش درباره واگذاری خودرو به استان ها و نهادهای مختلف آمده است: «۱۲۰ دستگاه به استان باختران، ۲۹ دستگاه به استان آذربایجان غربی، ۳۹ دستگاه به استان آذربایجان شرقی، ۳۹ دستگاه به استان قدس رضوی، ۵۹ دستگاه به ستاد استان ایلام، ۱۹۰ دستگاه به ستاد بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، ۵۴ دستگاه به استان کردستان، ۱۷۱ دستگاه به استان خوزستان، ۵۵ دستگاه به جهاد سازندگی، ۳ دستگاه به وزارت مسکن و شهرسازی و ۵ دستگاه به وزارت نیرو اختصاص یافت.» (۲)

۶۷۴

در پی انفجار بمبی قوی در تهران رزونامه نیویورک تایمز با درج گزارشی در صفحه اول خود، این اقدام را در ادامه بمب گذاری های ماه های اخیر در تهران ارزیابی کرد و از قول مقامات تهران، هم زمانی آن را با پیروزی های اخیر ایران در جنگ مهم دانست. رهبری لیبی نیز این فاجعه را به رهبری ایران تسلیم گفت.

نیویورک تایمز در بررسی انفجار خیابان ناصرخسرو، این حادثه را در جهت انفجارهایی دانست که پس از عزل بنیصدر به دست سازمان مجاهدین خلق انجام شد و انفجار هفتم تیر شاخصترین آنها بود. این روزنامه نوشت: «تاکنون هیچ گروهی مسئولیت انفجاری را که روز

ص: ۶۳۷

۱-۲۵. همان، ص ۴.

۲-۲۶. همان، ص ۱۵.

روی داد، برعهده نگرفته است، اما رادیوی دولتی تهران مزدوران امریکا را مسئول دانسته است. ... در این میان آیت الله [امام] خمینی گفت که انفجار با هدف دور کردن توجه مردم از آخرین پیروزی های ایران در جنگ با عراق صورت گرفته است. انفجار تنها چند ساعت پس از آن روی داد که به گزارش رادیو دولتی تهران ده ها هزار تن از مردم به مناسبت پیروزی های نظامی تازه علیه عراق به شادمانی پرداخته بودند.» نیویورک تایمز می افزاید: «انفجار

روز جمعه تازهترین

حلقه از زنجیره بمبهای است که در تهران منفجر شده است. بیشتر انفجارها در پی بالا گرفتن فعالیتهای ضددولتی چریکهای مجاهدین خلق و به دنبال برکناری ابوالحسن بنیصدر از مقام ریاست جمهوری در ژوئن ۱۹۸۱ (خرداد - تیر ۱۳۶۰) آغاز شد. نخستین انفجار بزرگ که چند روز پس از برکناری بنیصدر روی داد بیش از هفتاد تن از سران حزب جمهوری اسلامی را به [شهادت] رساند که محمد بهشتی جانشین ظاهری [امام] خمینی و دومین مرد نیرومند ایران یکی از آنها بود. دو ماه بعد بمب دیگری محمدعلی رجایی را که تازه به مقام ریاست جمهوری منصوب شده بود و همچنین محمدجواد باهنر نخستوزیر و پنج تن دیگر از بلندپایگان رژیم اسلامی را [شهید] کرد. در فوریه گذشته (بهمن - اسفند ۱۳۶۰) بمبی که در یک کامیون زباله قرار داده شده بود، در یک خیابان مرکزی تهران منفجر شد و پانزده تن را از پای درآورد و هیجده نفر را مجروح ساخت. بمبگذارهای

سال ۱۹۸۱ [۱۳۶۰] با ترور بیش از یک هزار تن از یاران و پیروان [امام] خمینی توسط سازمان مجاهدین خلق همراه بود. (۱)

روزنامه اطلاعات نیز در شماره امروز خود نوشت: «سرهنگ معمر قذافی رهبر لیبی، در پی انفجار بمب جمعه شب در تهران پیام تسلیتی به محضر امام خمینی مخابره کرده است. رهبر لیبی در پیام خود این اقدام جنایتکارانه و وحشیانه را که به قیمت جان ده ها ایرانی بیگناه تمام شد، محکوم کرده است.» (۲)

ص: ۶۳۸

۱- ۲۷. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۲/۷/۱۳۶۱، صص ۶ و ۷، صدای امریکا، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۸. روزنامه اطلاعات، ۱۱/۷/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری فرانسه.

امام خمینی در دیدار امروز مسئولان و دانشجویان دانشکده افسری ارتش، افسران و سربازان یگان های مختلف خطوط مقدم جبهه ها و بانوان و مددکاران دایره شهدای ارتش با ایشان، ضمن اشاره به ویژگی های جمهوری اسلامی به عنوان مولودی جدید، اعلام کردند که مسئولان جمهوری اسلامی خواهان صلح هستند و شرایط صلح عادلانه بین ایران و عراق را برشمردند. ایشان محاکمه متجاوز و پرداخت غرامت را از شرایط اصلی برقراری صلح بین دو کشور دانستند.

امام خمینی درباره نظام جمهوری اسلامی فرمودند: « شما باید توجه به این معنا داشته باشید که این جمهوری اسلامی مخلوط به یک قوایی است که برای دنیا نمی تواند شناخت داشته باشد. اصلاً این ترکیب در دنیا سابقه نداشته است؛ ترکیبی از ارتش و روحانی، ترکیبی از ملا و سپاهی، ترکیبی از رئیس جمهور این طور و رئیس مجلس آن طور و نخست وزیر آن طور. این ترکیب سابقه ندارد و ترکیب ناشناخته ای است. ولهذا طرح هایی که در دنیا به ضد این انقلاب ریخته شده است و می شود، از باب اینکه شناخت روی این ترکیب ندارند و سابقه به این نحو اجتماع ندارند، خنثی می شود. ... اصلاً این یک مولود جدیدی است که در این عهد و در این عصر متولد شده است که کارشناسان و دانشمندانی که با آن امور مأنوسه خودشان سروکار داشته‌اند، این مولود جدید را نمیتوانند بشناسند. ایده این مولود را هم نمیتوانند بفهمند، انگیزه حرکت‌های اینها را هم نمیتوانند بفهمند و آن ایمانی [را] که در قلب اینهاست، آنها نمیتوانند ادراک کنند. آنها سروکارشان با یک موجودات دیگری بوده است و رای این مولودی که در این عصر پیدا شده است.

و شما ملاحظه می کنید که نه نظر شما امروز به فرمانداران و فرماندهان مثل نظر آن اشخاصی [است که] در سابق بودند در ارتش و نه فرماندهان شما آن نظر را به شما دارند که سابق فرماندهان داشتند. ... اینکه همه توطئه‌ها

خنثی میشود و همه چیزهایی که در دنیا برای ضد ما خرج میشود به باد فنا میرود، روی همین معناست که ما یک موجود ناشناخته هستیم. این مولود یک مولود تازه است. دنیا تازه یک همچو مولودی را به وجود آورده و تا آمدند این را بشناسند، طولانی است وقت و اگر شناختند، همه متوجه به آن میشوند. آنهایی که امروز با شما مخالفت دارند، با یک موجود ناشناخته مخالفت دارند، نمیدانند

شما چی هستید. آن تحولی که در همه افراد این ملت پیدا شده است و من جمله ارتش و سپاه و همه قوای نظامی و انتظامی، این تحول الهی است که چشم و گوش دنیا نسبت به آن کور و کر است، نمیتوانند بفهمند که شما چی میخواهید، نمیتوانند بفهمند که ارتش اسلامی یعنی چه، آن اسلامی که پیش بسیاری از این دولتها هست، آن اسلام، غیر از این اسلامی است که شما ادراک کرده‌اید و آن ارتشی که در دنیا هست، غیر از این ارتش است، اصلاً سنخش مخالف است.»

امام خمینی با مقایسه ارتش در رژیم گذشته و در زمان کنونی فرمودند: «ارتش سابق اگرچه فرماندهانشان یا افسرانشان دوره های نظامی را دیده بودند، لکن عمل نداشتند. یک ارتش توسری خورده تحت ستم خارجی ها و مستشاران خارجی، ... خودشان را برای ساختن با اجانب و متابعت از اجانب مهیا می کردند. امروز شما در مقابل تمام قدرت های دنیا ایستاده اید و در دانشکده تان وقتی تحصیل می کنید و به جبهه ها می روید و آنجا تعلیم عملی می بینید، این طور نیست که فقط خواندن و نوشتن باشد؛ عمل کردن است و یکی از برکات این جنگ تحمیلی برای ملت ما همین معناست که ما سربازانمان و جوانان و دانشجویان افسری ما در دانشکده افسری علاوه بر تحصیل دوره های دانشکده، عملاً در جبهه ها حاضر میشوند و تعلیمات عملی میبینند و در علوم عملی، این میزان است، نه خواندن. خواندن مقدمه عمل است و شما امروز در میدانها عمل را هم یاد میگیرید. امروز شما نور چشم همه ما هستید و ما به وجود امثال شما باید افتخار بکنیم و شما باید برای اسلام یک ارتش قوی و یک ارتش مستقل باشید. ارتش یکی از ارکان یک کشور است و در این زمان پاسداران اسلام هم یکی از ارکان این کشور است؟ و اگر در ذهنش، ارتش یا پاسدار، حقارت ادراک نکند، این نمیتواند برای یک ملتی مفید باشد. ... سابق تحقیر میکردند قوای نظامی و انتظامی ما را، فرماندهانشان و بالاتر از او، مستشاری که میآمد، مستشاران ظالمی که میآمدند، تحقیر میکردند اینها را. با روح حقارت، اینها بزرگ میشدند. امروز ملت از شما تعظیم میکند و شما یک کسی [را] که بالای سرتان باشد و شما را تحقیر بخواهد بکند، سراغ ندارید. نه آنهایی که فرمانده شما هستند اهل این هستند که تحقیر بکنند پرسنل خودشان را و نه شما آن هستید که تحقیر را قبول نکنید. این مجموعه را [دشمنان ما] نمیتوانند بفهمند چی هست ولهدا، نقشهایی که میکشند، خودشان هم میگویند که ما این را نشناختهایم، ما میتوانیم جاهای دیگر را بشناسیم، لکن ایران را نشناختهایم. ... شما سرتاسر عالم را بگردید، امروز ارتش و سپاه و بسیج و سایر قوایی که ما در اینجا، ملت ایران دارد، و خود

ملت ایران، شما در سرتاسر عالم یک همچو ترکیبی را نمیتوانید پیدا بکنید. این یک ترکیب الهی است. یک ترکیب الهی مرکب از روحانیون، ارتش، ژاندارمری، شهربانی، سپاه، بسیج و ملت. همه یک موجودند. اینها، یک مخلوط اند اینها. این موجود مخلوط، یک ترکیب خاص الهی است و این ترکیب خاص الهی ناشناخته است و لهذا نمیتوانند بفهمند شما چی میخواهید اصلش.»

امام خمینی همچنین دربارهٔ موضع جمهوری اسلامی در خصوص صلح و شرایط آن گفتند: «آن صلحی که ما می خواهیم، امثال صدام یا حسین [شاه اردن] یا حسن [شاه مراکش] کجایی نمی توانند بفهمند چی است. آنها صلح ها را صلح هایی می دانند که در زمان های سابق، دولت ها با هم صلح می کردند، در عین حالی که صلح می کردند، باطنشان در جنگ بود که چه وقت فرصت پیدا بکنند و بچاپند همه را. ... ما از روز اولی که به ما هجوم شده است و ما به دفاع برخاسته ایم، یک افرادی در مملکت ما زمامدار بودند که اینها همه، صلح را میخواستند، لکن نه صلح صدامی را، صلح انسانی را، صلح الهی را. اینها میخواستند که وقتی که با یک کشوری صلح کنند، همان طوری که با اهالی آن کشور اینها برادر هستند با آن دولت و آن کشور هم برادر باشند. لکن با کی ما برادر باشیم؟ با کسی که آن همه در هجومش و آن همه جنایاتش میگوید من صلحطلبم؟! در مصاحبه ای که اخیراً کرده است - حرف های اخیر این خیلی تماشایی است - مصاحبه ای که همین اخیر، شاید امروز به من رسید، یکی از حرف هایش این است که ما از اسلام و دین و دنیای اسلامی دریافتی کردیم که دیگران نکردند؛ دریافت ما این است که باید تجاوز نکنیم به کشور دیگر! شما ببینید چه قدرتی لازم است و چه قلبی باید در باطن یک همچو آدمی باشد که جرئت کند یک همچو حرفی را بزند پیش اشخاصی که همه می دانند دروغ می گوید؟! حالا اگر فرض کنید ارتش خودش هم نمی دانست، یک چیزی بود. ... صدام باز چند روز پیش از این گفت که اینها حمله کردند، لکن ما دفعشان کردیم و تارومار شدند! اگر اینها تارومار شده بودند، چطور همچو بدون اینکه یک شکستی در کار باشد برای تو، یک دفعه سراسیمه به شورای امنیت رجوع کردی و به دولت های عربی رجوع کردی و این ور آن ور افراد را فرستادی و از شورای امنیت خواستی که نگذارند تجاوزی در کار باشد؟! خوب، اگر دفعشان کردی، [به شورای امنیت] محتاج نبود؛ ... و ما باز هم تکرار میکنیم این معنا را که ما یک مردمی هستیم که برای خاطر اسلام دفاع میکنیم. هجوم به ما شده است و هجوم را دفاع میکنیم و از اول هم همین بود، لکن در عین حال از اول هم صلح طلب بودیم - و صلح یکی از اموری است که ما به تبع اسلام قبول کردیم. صلح اسلامی، صلحی که برادر میشوند بعد از صلح - و ما طالب این صلح هستیم، اما صلحی که اصلاً اعتنا نکنند به اینکه جنایت کردند در اینجا و اعتنا نکنند به اینکه غراماتی وارد شده است و باید جبران بکنند، خساراتی

وارد شده است و باید جبران بکنند، این اسمش "صلح" نیست، این اسمش را باید بگذاریم "صلح صدامی"! این صلح نیست، صلحی که بخواهند یک مملکتی را بچاپند و یک مملکتی را خراب و ویران کنند. و الآن هم نفت شهر را نفتهایش را آتش زدند؛ برای اینکه احتیاطاً آتش بگیرد که وقتی که بیرونشان کردند، نفتها کم شده باشد. ما با یک همچو موجوداتی طرف هستیم! ما چطور میتوانیم همینطوری بیقید و شرط بنشینیم و صحبت کنیم و مصالحه کنیم؟ شورای امنیت هم اگر بگوید، ما نمیپذیریم. همه عالم بگویند، ما این طور صلح را نمیتوانیم بپذیریم. هیچ عاقلی این صلح را نمیپذیرد. تمام هیتهایی که اینجا آمدند از اول و بعد هم شاید بیایند، میبینند که ما یک صحبت فقط داریم: ما صلح را قبول داریم، ما صلح را استقبال میکنیم، لکن یک صلح شرافتمندانه اسلامی؛ صلحی که باید بفهمند که متجاوز چه کرده است، صلحی که باید خسارات این کشور جبران بشود، نه صلحی که از آن طرف بگوید: صلح، از آن طرف بفرستد و توپ ها را ببندد به مردم بی گناه بیچاره. صلح طلبی صدام، عیناً مثل صلحطلبی امریکا میماند، مثل صلح طلبی اسرائیل میماند، مثل خلقی بودن منافقین و منحرفین است؛ عیناً همین است.» (۱)

۶۷۶

امام خمینی امروز در پاسخ پیام های شاذلی بن جدید و ژنرال سوهارتو رؤسای جمهور الجزایر و اندونزی به مناسبت عید قربان، با اشاره به وضعیت لبنان، از کوتاهی کشورهای اسلامی در برابر جنایات لبنان انتقاد کرد. در پیام امام خمینی به رئیس جمهور الجزایر چنین آمده است:

«حضرت آقای شاذلی بن جدید، رئیس جمهوری دمکراتیک خلق الجزایر

پیام تبریک جنابعالی به مناسبت حلول عید سعید اضحی واصل و موجب تشکر گردید. متقابلاً این عید بزرگ اسلامی را به جنابعالی و ملت برادر و مسلمانان کشورتان تبریک می گویم. با کمال تأسف هنگامی این عید سعید فرا می رسد که مسلمانان از هر سو مورد هجوم دشمنان خونخواری چون اسرائیل غاصب قرار گرفته، و بسیاری از زمامداران آنها نیز به جای مقابله با این جنایتکاران، در فکر به رسمیت شناختن او و درصدد تحکیم و توسعه روابط با امریکای جهانخوار که عامل اصلی همه این جنایات و دشمن شناخته شده اسلام و مسلمین است، می باشند. از خدای تعالی نابودی دشمنان اسلام، و پیروزی مسلمانان را مسألت دارم.» (۲)

در پیام به رئیس جمهور اندونزی نیز آمده است:

«حضرت آقای ژنرال سوهارتو، رئیس جمهور کشور اندونزی

پیام تبریک شما به مناسبت حلول عید سعید اضحی واصل و موجب تشکر گردید. متقابلاً این عید بزرگ را به جنابعالی و ملت برادر و مسلمانان کشورتان تبریک می گویم.

ص: ۶۴۲

۱- ۲۹. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول

پاییز ۱۳۷۸، صص ۲۹ - ۲۲.

۲- ۳۰. همان، ص ۱۸.

متأسفانه این عید بزرگ اسلامی هنگامی فرا می رسد که مسلمانان گرفتار مصیبت های گوناگون و رقت باری هستند، که فاجعه دلخراش لبنان و شهادت هزاران مسلمان و هتک حرمت صدها تن از دختران و زنان و قتل فجیع کودکان بی گناه و بیماران بستری در بیمارستان نمونه ای از آن مصائب بسیار است. و تأسفارتر آنکه بسیاری از سران کشورهای اسلامی به جای مقابله با این جنایات وحشتناک، درصدد به رسمیت شناختن مباشر این جنایات، یعنی اسرائیل غاصب و جنایتکار بوده و به جای قطع هر گونه رابطه ای با عامل اصلی یعنی امریکای جهانخوار در تهیه توسعه و تحکیم روابط و تجدید آن با این شیطان بزرگ هستند و این است وضع دلخراش مسلمانان و بسیاری از سران آنها»^(۱)

۶۷۷

آیتالله سیدعلی خامنه‌ای رئیس جمهوری اسلامی، با ارسال پیامی برای حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی با اشاره به فاجعهٔ تکان دهندهٔ قتل عام در لبنان و بیان اینکه سران کشورهای اسلامی واکنش مناسبی در برابر آن نشان نداده اند، خواستار تشکیل فوری سازمان کنفرانس اسلامی شد. در این پیام آمده است:

«جناب آقای حبیب شطی دبیرکل محترم سازمان کنفرانس اسلامی، فاجعهٔ تکان دهندهٔ لبنان که شهر بیروت را قتلگاه هزاران مرد و زن و کودک مسلمان و بیبناه فلسطینی و لبنانی ساخت، بیشک یکی از دردناک ترین حوادث تاریخ و مهمترین قتل عام وحشیانه در چندین دهسال اخیر است. مسلمانان مظلوم فلسطینی و لبنانی دستخوش توطئه‌های مشترک استکبار امریکایی و غاصبان اسرائیلی و برخی از اعرابی شدند که منافقانه نقشه‌های امریکا را تعقیب میکردند.

□

دلاوران فلسطینی از پایگاههای مستحکم خود با شیطنت این عوامل دور شدند و تودهٔ مسلمان بدون اینکه کسی از آنان از نظر نظامی یا سیاسی دفاع کند، مورد انتقام وحشیانهٔ نظامیانی قرار گرفتند که خشم خود را از شکست تلاش دوماههشان در پشت دروازه‌های بیروت غربی بر سر آنان فرومیريختند.

متأسفانه این مسئله تا کنون با عکسالعمل متناسبی از سوی سران کشورهای اسلامی و حتی کشورهای پیوسته دم از حمایت از آرمان

ص: ۶۴۳

فلسطینی میزدهاند، مواجهه نگریده است. بیم آن می‌رود که این خونسردی و بی‌تفاوتی به عجز و ضعف یا سازشکاری و خیانت سران کشورهای اسلامی حمل شود و دشمن اشغالگر و حامی بی‌قید و شرطش یعنی شیطان بزرگ امریکا، بر تکرار اینگونه حوادث تشویق گردند.

... من قاطعانه اعلام می‌کنم که مسئله فلسطین به همه جهان اسلام مربوط است و از اینرو پیشنهاد می‌کنم که سریعاً کنفرانس سران اسلامی در تهران یا هر کشور دیگر اسلامی که آشکارا با جمهوری اسلامی به ستیزه‌گری نپرداخته باشد، تشکیل شود. به گمان من این یک مسئولیت تاریخی به‌عهده همه دست‌اندرکاران این کنفرانس می‌باشد.»^(۱)

۶۷۸

روزنامه جمهوری اسلامی پس از پایان جلسه هیئت دولت با دکتر علی اکبر ولایتی درباره نتایج احتمالی اجلاس شورای امنیت و پیشنهاد رئیس‌جمهور درباره تشکیل کنفرانس سران کشورهای اسلامی گفت و گو کرد. وزیر امور خارجه در پاسخ به سؤال خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی که پرسید، «به دنبال پیروزی اخیر رزمندگان دلیر اسلام، صدام خواهان تشکیل اجلاس شورای امنیت شده و این شورا قرار است روز دوشنبه در رابطه با جنگ تحمیلی عراق علیه ایران تشکیل جلسه دهد، موضع جمهوری اسلامی ایران در قبال نتایج احتمالی این شورا چیست؟» اظهار داشت: «استمداد صدام از شورای امنیت در حقیقت یک مظلوم نمایی است. یعنی اینها می‌خواهند توجه محافل سیاسی دنیا را به ادعای عراقی‌ها مبنی بر اینکه ایران متجاوز است، جلب کنند. آنچه مسلم است، این است که مسیری که ما طی می‌کنیم، یک مسیر حقیقی است و آن بازپس گرفتن حقوق غصب شده مان است و حاضریم در رابطه با این حرکت و حرکات دیگرمان که در جهت احقاق حقوقمان هست، در هر یک از محافل قابل قبول بین‌المللی حاضر بشویم و از کارهای حقیقت‌دفاع کنیم. سؤال ما از شورای امنیت و محافل بین‌المللی این است که شما در مدت دوسالی که صدامیان مناطقی از کشور ما را اشغال کرده بودند، کجا بودید و چرا هیچ عکس‌العملی نشان ندادید؟ حالا که مجال پیدا کردیم که حقوق خودمان را به دست آوریم، این همه در دنیا سروصدا می‌شود و این نشان دهنده این است که صدام و حامیان او در سطح جهانی مایل بوده و هستند که به تجاوزشان علیه جمهوری اسلامی ادامه دهند، بدون اینکه ما اقدامی در جهت بازپس گرفتن مناطق اشغال شده و حقوق از دست رفته مان بکنیم. ما اگر قرار باشد بخواهیم از مواضع حقیقت‌دفاع صرف نظر کنیم و به امید محافل بین‌المللی بنشینیم، مسلماً به هیچ جایی نخواهیم رسید، زیرا ما شاهد بودیم که در خاورمیانه حقوق مسلم مردم فلسطین، لبنان و سوریه توسط رژیم غاصب اسرائیل در طی ۳۵ سال گذشته غصب شده و بارها مورد تجاوز قرار گرفته، اما مجامع بین‌المللی هیچ عمل مثبتی در جهت احقاق حقوق این ملت‌های مظلوم انجام ندادند. اگر قرار بود که ما به امید مجامع بین‌المللی می‌نشستیم،

ص: ۶۴۴

هنوز کشورمان در اشغال عراق بود. حالا هم ما هیچ قصدی جز احقاق حقوق ملت و کشورمان نداریم. تمام حرکاتی که در این مدت از سوی ما انجام شده، چیزی جز احقاق حقوق تضییع شده مان نبوده است.»

دکتر ولایتی در پاسخ به سؤال دیگر خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی در مورد پیشنهاد رئیس جمهور مبنی بر تشکیل کنفرانس سران کشورهای اسلامی گفت: «ما علاقه مندیم که از هر طریق مشروعی که ممکن است، حقوق غصب شده ملت مسلمان فلسطین احقاق شود. از طریق نظامی اقداماتی که برایمان میسر بود انجام دادیم و نیرو به لبنان و سوریه فرستادیم. در مجامع بین المللی و سیاسی جهان هر جا که لازم بود از حقوق ملت فلسطین حمایت کردیم. اکنون نیز که اسرائیل جنایتکار به لبنان تهاجم کرده و هنوز خاک این کشور را در اشغال خود دارد و با کمک فالاترزیست ها قتل عام وحشتناکی در غرب بیروت به راه انداخته و می بینیم که یک توطئه سکوتی در مقابل این تهاجم و قتل عام وحشیانه هست. جمهوری اسلامی ایران تلاش می کند که کشورهای اسلامی را به وظایف اسلامی و انسانی خودشان متوجه کند. با توجه به این مسئله رئیس جمهور کشورمان پیشنهاد تشکیل کنفرانس سران کشورهای اسلامی را نمودند که امیدواریم کشورهای اسلامی به وظایف اسلامی و انسانی شان عمل کنند و به این دعوت پاسخ مثبت دهند.»^(۱)

۶۷۹

پس از شکست عراق در عملیات مسلم بن عقیل، برخی رهبران کشورهای عربی و اسلامی به یاری صدام شتافته و با وی اظهار همدردی کردند. برخی دیگر هم اعلام کردند که به تعهد خود دایر بر کمک به عراق وفادارند. تعدادی از این کشورها نیز با سکوت از کنار این موضوع گذشتند. به هر حال شکست اخیر عراق از ایران بازتاب های متفاوتی در این کشورها داشت.

به دنبال پیروزیهای اخیر ایران در عملیات مسلم بن عقیل، امروز دولت اردن برای بررسی اوضاع جبهه های جنگ ایران و عراق و اعلام موضع خود، جلسه فوقالعاده تشکیل داد. حسین شاه اردن، در این جلسه با تأکید بر اینکه دفاع از خاک عراق در حکم دفاع از خاک اردن است گفت: «اردن و تمام کشورهای عرب اکنون واقعاً در بوته آزمایش قرار گرفته اند تا در اجرای قطعنامه های کنفرانس کشورهای عربی در فاس، صداقت خود را در مورد حمایت از عراق در دفاع از خاک این کشور ثابت کنند. اردن نسبت به عراق وظیفه خاصی دارد و باید با تمام امکانات از این کشور حمایت کند.»^(۲)

ص: ۶۴۵

۱- ۳۳. مأخذ ۸، ص ۱۰.

۲- ۳۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۳، ۱۳۶۱/۱۲/۱۴، ص ۱۴، امان - خبرگزاری فرانسه، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

رئیس جمهور سودان نیز تصمیم گرفت که سربازانی را برای کمک به نیروهای عراقی به این کشور اعزام کند. خبرگزاری رسمی سودان درباره تصمیم دولت این کشور مبنی بر کمک به عراق اعلام کرد: جعفر نمیری رئیس‌جمهوری و وزیر دفاع سودان امروز با فرماندهان عالی نظامی جلسه اضطراری تشکیل داد تا درباره چگونگی ارسال اسلحه و سرباز به عراق به بحث بپردازند. این خبرگزاری افزود: به دنبال حمله اخیر سربازان ایرانی، این نیروها جهت کمک به کشور برادر عراق اعزام خواهند شد.^(۱)

دفتر پادشاهی عربستان سعودی، در بیانیهای با تأکید بر سازندگی و آبادانی به جای تخریب و ویرانی حاصل از جنگ ایران و عراق، ایران را به پذیرش پیشنهادهای مقامات عراق فراخواند و خواستار توقف جنگ شد. در این بیانیه آمده است:

«کشور عربستان سعودی به‌عنوان رئیس کنفرانس اسلامی که مقر آن در این کشور است و به‌عنوان یک کشور اسلامی، مراتب تأسف خود را نسبت به ازسرگیری جنگ از سوی ایران علیه عراق ابراز میدارد و ادامه جنگ را هدر رفتن نیروها و امکانات منطقه و ایجاد خسارات سنگین انسانی میدانند که امکان داشت از این امکانات در جهت سازندگی و آبادانی به جای تخریب و ویرانی استفاده شود و در زمانی که بیش از هر زمان دیگر به ادامه فعالیت‌های عمرانی و سازندگی در جهت رفاه شهروندان و آبادانی شهرهایمان احتیاج داریم، منطقه را نباید به سوی آشوب و اغتشاش و بیثباتی کشاند. کشور عربستان سعودی از هر دو کشور برادر جمهوری عراق و جمهوری اسلامی ایران خواستار پایان دادن به این تراژدی و توجه فوری در جهت گفت و گویای سازنده به جای درگیری مسلحانه می‌باشد. با در نظر گرفتن آنچه که قبلاً ریاست جمهوری عراق، صدام حسین، در کنفرانس اخیر اسلامی اعلام داشته و آنچه که از سوی وی رسانههای رسمی عراق، از تمایل به صلح و متوقف ساختن این جنگ خونین ابراز داشته‌اند، بدین جهت ما از مسئولان ایرانی صادقانه دعوت می‌کنیم در راه مصالح عالی‌السلام و مصالح منطقه گام برداشته و فرصت را از کسانی که در کمین همه ما میباشند و منتظر فرصت مناسبی برای مداخله نیروهای بیگانه هستند، بگیرند. همچنین ما امیدواریم که کمیته حسن نیت و تمامی کشورهای اسلامی کوشش‌های خود را برای پایان دادن به جنگ به کار برند آنچه که مهم است تمرکز کوشش‌ها برای متوقف کردن این جنگ و این خونریزی فاجعه آمیز می‌باشد، ما مطمئنیم که پیروی از روش گفت و گویای سازنده حل تمامی مسائل را تضمین می‌کند و جنگ ویرانگری را که هزاران تن از فرزندان مسلمان کشته و مجروح و معلول و قربانی آن شده‌اند و امکانات عظیمی بدون دلیل به هدر رفته است متوقف می‌سازند. از خداوند عزوجل مسئلت داریم که راهنما باشد و ما را از تمامی شکل‌های فتنه و اختلافاتی که جز دشمنان اسلام که در کمین هستند، بهره نمی‌برند، دور بدارد. والله هادی الی سواء السبیل»^(۲)

ص: ۶۴۶

۱- ۳۵. روزنامه کیهان، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶.

۲- ۳۶. مأخذ ۲۷، صص ۳ و ۴، رادیو ریاض، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

رادیو ریاض نیز - که با توجه به حکومت آن کشور، به نحوی بیان کننده مواضع مسئولان عربستان سعودی است - امروز در گفتاری شتابزده، ضمن فراخوانی کشورهای عربی به حمایت از عراق، ایران را به رویارو شدن با کشورهای عربی تهدید کرد.

خبرگزاری آسوشیتدپرس در اینباره گزارش داد: رادیو دولتی عربستان سعودی امروز، به صورت آشکار از عراق حمایت کرد و خواستار اقدامات سریع پانعربی برای حمایت از عراق در برابر حملات ایران شد. مطالب رادیو سعودی - که از آغاز جنگ ایران و عراق در سپتامبر ۱۹۸۰ (شهریور ۱۳۵۹) تا کنون بی نظیر بوده است - به فاصله کمی پس از انتشار بیانیه دربار سلطنتی سعودی که از ایران خواسته بود در برابر تلاشهای

صلح واکنش فوری نشان دهد و در خصوص مداخله احتمالی خارجی در منطقه خلیج (فارس) هشدار داده بود، پخش شد. این رادیو در تفسیر اصلی سیاسیش از این نیز فراتر رفت و به ایران هشدار داد که در جنگی با همه جهان عرب گرفتار شده است که هیچچیز در آن منع نگردیده و ممکن است به مداخله خارجی در منطقه خلیج (فارس) منتهی شود. این رادیو افزود، سران عرب در ملاقات ماه گذشتهشان در مراکش تصمیم گرفتند که در صورت حملات بیشتر ایران به عراق، خواستار اجرای منشور دفاعی مشترک اعراب شوند. پافشاری بر اقدامات سیاسی در حالی انجام می شود که اقدام فوری مشترک اعراب در حمایت از عراق به تأخیر افکنده شده است و این مسئله با صبر کردن " تا اینکه دیگر دیر شود " برابر است. (۱)

احمد سکوتوره رئیسجمهور گینه و رئیس کمیته هیئت صلح کنفرانس اسلامی نیز با ارسال پیامی برای رؤسای جمهور ایران و عراق، از آنان خواست تا بی درنگ خصومت را متوقف و برای برقراری یک صلح پایدار مذاکره کنند. در این پیام با اشاره به حوادث دلخراش بیروت آمده است: امیدوارم تا روابط سیاسی و معنوی ایران و عراق که متأسفانه بر اثر یک جنگ دوساله، تلفات جانی و خسارات مادی فراوان به دو کشور وارد کرده، بار دیگر روندی رو به بهبود در پیش گیرد. سکوتوره تأکید کرد که کمیته صلح کنفرانس اسلامی برای تماس دوباره با رؤسای جمهور دو کشور ایران و عراق و تلاش برای یافتن راهحلی مسالمتآمیز، آماده است. (۲)

روزنامه کویتی القبس نیز با تأکید بر اینکه مبارزه بپرده

و همهجانبه فارسیها بر ضد تمامی جهان عرب و موجودیت عربی انجام شده، مینویسد: «تجاوز

فارس ها به عراق امروزه از یک مقوله دیگر است، زیرا این تجاوز اکنون تنها متوجه عراق نبوده، بلکه علیه همه اعرابی است که در کنفرانس سران خود در فاس اعلام کردند که هرگونه تجاوز به عراق تجاوز علیه همه اعراب است.»

ص: ۶۴۷

۱- ۳۷. مأخذ ۳۴، صص ۱۰ و ۱۱، جده - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

۲- ۳۸. همان، ص ۱۲، داکار - خبرگزاری فرانسه، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

القبس افزود: «در طول دو سال جنگ گذشته، کشورهای عربی جنگ لبنان را عذری برای توجیه سستی خود در حمایت از عراق قرار دادند، آنها نه از عراق حمایت کردند و نه به لبنان کمک کردند. کشورهایی که در کنفرانس فاس شرکت داشتند باید به تعهدات خود عمل کنند و با مبارزه طلبی فارس ها مقابله کنند، نه در دفاع از عراق که خود یک وظیفه ملی است، بلکه در دفاع از حیثیت یکایک و همه اتباع عرب از اقیانوس تا خلیج [فارس] و در حمایت از هر وجب از اراضی اعراب.»^(۱)

گفتنی است که روزنامه القبس ماه گذشته به طور رسمی اعلام کرد که سردبیر این روزنامه پس از دیدار خود با صدام حسین، پانصد هزار دلار کمک مالی از وی دریافت کرده است.^(۲)

۶۸۰

یک عضو کمیته مردمی لیبی، جنگ ایران و عراق را جنگ امریکا علیه اسلام دانست و صدام را فردی خائن معرفی کرد که این جنگ را به ایران و مردم عراق تحمیل کرده است.

عبدالله محمد فضیل عضو کمیته مردمی دفتر جماهیر عربی لیبی در گفتوگوی اختصاصی با روزنامه کیهان درباره این پرسش که دیدگاه لیبی درباره جنگ ایران و عراق چیست، گفت: «ما نمی توانیم بگوییم جنگ ایران و عراق، بلکه می توانیم بگوییم این جنگ، جنگ امریکا علیه اسلام است.»

وی حمایت کشورش از ایران را اعلام کرد و در این باره توضیح داد: «[حمایت ما از ایران] نه برای کوبیدن مردم مسلمان عراق و نه برای اینکه ایران سرزمین عراق را تصرف کند، بلکه برای نابودی صدام خائن است. ایران جزئی از ماست و همچنین عراق، اما هدف امریکا این است که به جمهوری اسلامی ایران به رهبری امام خمینی و به اسلام ضربه وارد کند. ما می دانیم که اصولاً مسئله ای در روابط بین ملت های ایران و عراق وجود ندارد و بهزودی انشاءالله صدام سقوط خواهد کرد و خواهیم دید که ملت های ایران و عراق چگونه به هم نزدیک خواهند شد.»

محمد فضیل در ادامه مصاحبه گفت: «امریکا در پس این جنگ است و آنها می دانند چه کسی از این جنگ حمایت می کند و از صدام پشتیبانی می کند. یکی از دلایل [این حمایت] آن است که ایران منادی شعار نه شرقی نه غربی است و این شعاری است که همه مسلمانان باید از آن پیروی کنند. این شعار مستضعفان است، شعار مردمی است که حق آنها پایمال شده است. ابرقدرت ها هم تلاش خودشان را به کار می برند که این شعار را نابود کنند، ملتی را که این شعار را سر داده است، از بین ببرند.» وی افزود: «ملت عراق مسلمان هستند و ما متأسفیم از اینکه این جنگ به آنها تحمیل شده است و این عمل صدام خائن که برادران عرب ما را در عراق به کشتن می دهد و خون ریزی می کند، چیزی جز خدمت به امپریالیسم و همدستی با ارتجاع منطقه نیست و از اپوزیسیون عراق می خواهیم که راه را برای مسلمانان ایرانی باز بگذارند تا کار صدام را یکسره کنند.»^(۳)

ص: ۶۴۸

مأخذ ۳۴، ص ۱۱، جده - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

۲- ۴۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۳- ۴۱. مأخذ ۲۴، ص ۶.

یوگسلاوی و مصر از جمله کشورهایی هستند که کمک های نظامی گسترده ای به عراق در جنگ با ایران کرده اند. نشریه کرسنت اینترنشنال چاپ کانادا درباره کمکهای یوگسلاوی به عراق نوشت: «۳۰۰ تن از کادر نظامی یوگسلاوی - که یک ژنرال نیز در بین آنها وجود دارد - در بغداد مشغول تعلیم افراد نظامی عراق هستند. همچنین ۵۰۰ نفر از کادر نظامی عراق نیز در یوگسلاوی تحت تعلیم نظامیان یوگسلاویایی قرار دارند.»

این نشریه به نقل از طه یاسین رمضان فرمانده ارتش خلقی عراق و معاون ریاست جمهوری این کشور درباره حمایت نظامی مصر از عراق مینویسد: «در حدود نه تا ده هزار نفر از داوطلبان مصری در ارتش عراق علیه ایران میجنگند. داوطلبان مصری در حدود نیمی از داوطلبان عرب میباشند.»

این نشریه کانادایی میافزاید: «به رغم اینکه قانون اساسی مصر این کار را منع کرده است، معهدا عراق اقدام به گرفتن داوطلب از میان افسران قدیمی و خلبانان مصری کرده و دولت مصر نیز چشم خود را بر این اعمال بسته است.» (۱)

رادیو باکو در گفتاری با اشاره به وقوع انقلاب اسلامی، از عملکرد ایران در سیاست جهانی تقدیر کرد و جنگ را یک حادثه تحمیلی از جانب امریکا خواند. این رادیو با اشاره به سیاست امریکا در به انزوا کشاندن ایران در منطقه و امکان ایجاد بحران منطقهای، بدون آنکه به زمینهای ایجاد جنگ و کشور آغازگر جنگ اشاره کند، ایران را به صلح و رفتار مسالمتآمیز با عراق فراخواند.

در این گفتار آمده است: «در میان کشورهایی که اتحاد شوروی خواستار افزایش نقش آنها در سطوح بینالمللی است، ایران نیز قرار دارد. چنان که میدانید دولت شوروی از انقلاب ایران و اعلام نظام جمهوریت در ایران بهگرمی استقبال کرد. خروج ایران از [پیمان] سنتو و خودداری از اجرای نقش ژاندارمی در خلیج فارس و تخلیه عمان از نیروهای ایران که آخرین سرکوب جنبش آزادیبخش ملی آن کشور به شمار رفته بود، در اتحاد شوروی چون اقداماتی عادلانه و سازنده تلقی شد. عضویت ایران در جنبش غیرمتعهدها و شرکت در جنبش کشورهای غیرمتعهد در هاوانا پایتخت کوبای سوسیالیستی، یک اقدام طبیعی پس از سرنگونی رژیم شاه بود. ... امپریالیستهای امریکا در تلاش برای تضعیف ایران و آشفته ساختن اوضاع داخلی و خارجی آن بسیار کوشیدند تا آن را به جنگ با عراق بکشاندند. این جنگ خونین بیش از دو سال است که ادامه دارد و زیانهای سنگینی به خلقهای دو کشور وارد کرده است. علاوه بر این امپریالیستها بهسختی

میکوشند تا نگذارند آتش جنگ

خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

خاموش شود. ... امپریالیستهای امریکا سعی دارند به جنگ ایران و عراق شدت دهند و میخواهند کشورهای خلیج فارس را از بهاصطلاح خطر ایران بترسانند [و] آنها را هم به این جنگ بکشانند. به همین منظور ایالات متحده میگوید که اگر چنین شود، کشورهای مزبور از واشنگتن تقاضای کمک خواهند کرد و این موضوع به امپریالیستها بهانه دیگری خواهد داد تا عملاً در امور منطقه مداخله نماید. اتحاد شوروی کاملاً نظر دیگری درباره جنگ ایران و عراق دارد.»

رادیو باکو به نقل از گزارش کمیته مرکزی حزب کمونیست شوروی افزود: «در بیستوششمین کنگره حزب، جنگ ایران و عراق فاجعه خوانده شد و این کنگره تأکید کرد که این جنگ با منافع ایران و عراق هیچ مطابقتی ندارد و تنها به نفع امپریالیستهاست، به همین جهت به نفع هر دو کشور درگیر است که آن را از طریق مسالمت آمیز و در پشت میز مذاکره پایان دهند.»^(۱)

۶۸۳

با حمایت های امریکا از جنایت های رژیم صهیونیستی، محکومیت این رژیم در مجامع بین المللی ابعاد گسترده تری یافت.

عبدالحلیم خدام وزیر خارجه سوریه در سخنانی گفت: نیروهای امپریالیسم و در رأس تمامی آنها امریکا، مسئول وخامت کنونی اوضاع جهانی هستند. روزنامه اطلاعات به نقل از خبرگزاری تاس از نیویورک نوشت: «خدام در سیوهفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل گفت: سیاست های خشونت و تجاوز امپریالیسم، سراسر آسیا، افریقا، کشورهای امریکای لاتین و به ویژه خاورمیانه را فرا گرفته و صلح و امنیت جهانی را در معرض خطر قرار داده است.

خدام افزود: اوضاع خطرناک و ناامید کننده ای که در خاورمیانه ایجاد شده، نتیجه تجاوز رژیم صهیونیستی تحت حمایت سیاسی و نظامی امریکاست. متجاوزین که به مدرن ترین سلاح های ساخت امریکا مجهز می باشند، وارد لبنان شده و ده ها هزار تن از فلسطینی ها و لبنانی ها را کشته اند. وی تأکید کرد که مردم عرب با تروریسم اسرائیل از هم گسیخته نخواهند شد و صهیونیست ها بدانند که دیر یا زود ناگزیرند برای این جنایت ها حساب پس بدهند. وزیر خارجه سوریه در پایان سخنان خود از سازمان ملل خواست تا کوشش خود را جهت خاتمه دادن به استعمارگرایی و استعمارنو و هرگونه نژاد پرستی و تبعیض نژادی مبذول دارد.»^(۲)

همچنین وزیران خارجه انگلستان، ایتالیا، لوکزامبورگ و هلند نیز در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، حمله اسرائیل به لبنان را بهشدت محکوم و به آن انتقاد کردند. به نوشته روزنامه اطلاعات به نقل از خبرگزاری فرانسه از نیویورک: «فرانسیس پیم وزیر خارجه انگلیس اعلام کرد که حمله اسرائیل، ویرانی های نفرت انگیزی به بار آورد و ضربه وحشتناکی

ص: ۶۵۰

۱- ۴۳. همان، صص ۱۵ و ۱۶، رادیو باکو، ۱۱/۷/۱۳۶۱.

۲- ۴۴. مأخذ ۲۸، ص ۱۲.

به انسان های بی گناه وارد کرد. وزیر خارجه انگلستان گفت: حمله اسرائیل علیه لبنان ربطی به نیازهای امنیتی اسرائیل نداشت. امیلیو کلمبو وزیر خارجه ایتالیا نیز اسرائیل را به دلیل نقض آشکار تعهداتش محکوم کرد. وی با اشاره به افزایش خشونت ها و در پی قتل بشیر جمیل و بازگشت اسرائیل به غرب بیروت، گفت: این حوادث افکار عمومی جهان را منقلب کرد. وی سپس خواستار محکومیت کسانی شد که بهطور مستقیم و غیرمستقیم مسئول این رویدادها بودهاند.

وزیر خارجه لوکزامبورگ نیز کشتار فلسطینی ها در غرب بیروت را محکوم کرد و خواستار خروج سریع همه نیروهای خارجی از لبنان شد. نخست وزیر و وزیر خارجه هلند نیز ضمن ابراز انزجار کشور خود از نادیده گرفته شدن قطعنامه های شورای امنیت سازمان ملل متحد، اعلام کرد: کشتارهایی که در صبرا و شتیلا صورت گرفت، مستلزم تحقیقات گسترده و همه جانبه است. (۱)

ضمیمه گزارش ۶۶۹

طرح الزام مالکان به ارائه هویت خود و مستأجرهایشان به مراکز امنیتی، از جمله طرحهای موفق بود که در کشف عناصر عملیاتی سازمان مجاهدین خلق که بهطور پراکنده در منازل، بهعنوان مستأجر مشغول فعالیت بودند، تأثیر بسیاری داشت. دلیل اجرای تعیین هویت مالکان و مستأجران، وظیفه مالکان و مستأجران در برابر این طرح، آشنایی با طرح هویت مالک و مستأجر، لزوم همکاری در اجرای این طرح، نتایج اجرای آن، واکنش سازمان مجاهدین خلق در برابر طرح مذکور، توصیههای امنیتی به مالکان و مستأجران و... از جمله مطالبی بود که اسدالله لاجوردی دادستان انقلاب مرکز برای روشن کردن اذهان عمومی در مصاحبه با خبرنگاران بیان کرد.

وی گفت: «میدانید که ضربات متعددی بر پیکر سازمان منافقین وارد شد، اما آنها کموبیش بهطور مذبحانه فعالیتهایی داشتند و برادران و خواهران حزباللهی را ترور میکردند. پس از اجرای طرح مالک و مستأجر، یک تروریست را دستگیر کردیم که این شخص ۱۹ نفر از افراد حزباللهی را ترور کرده بود. تروریست دیگری را دستگیر کردیم که حدود ۱۵ عملیات تخریب و ترور داشت. ... ما برای جلوگیری از این ترورهای کور و برای ضربه زدن به این تروریستها به فکر افتادیم که طرحی به مرحله اجرا بگذاریم تا این طرح بتواند آنان را تا حدودی در فعالیتهای تروریستی محدود کند. چون اغلب [افراد سازمان] به اتفاق یک پیرزن که مثلاً مادرش است و یا با یک زن [که ظاهراً همسرش است] و یا تنها در منازل و یا مغازها بهعنوان اینکه میخواهند زندگی کنند، مخفی هستند و مردم هم بدون اینکه از آنها شناختی داشته باشند به آنها خانه میدادند. مردم نمیدانستند که این شخصی که خانه آنها را اجاره کرده، یک تروریست است ... و اینها [تروریست ها] پس از گرفتن خانه، عملیات تروریستی خودشان را شکل میدادند. ما برای شناسایی آنها ناچار شدیم که از طرح مراجعه مالک و مستأجر

ص: ۶۵۱

به کمیته‌های انقلاب اسلامی استفاده کنیم و از مردم بخواهیم کسانی را که به‌عنوان مستأجر به آنان مراجعه می‌کنند، به ما معرفی کنند. ... وقتی ما طرح مالک و مستأجر را اجرا کردیم، اینها [افراد سازمان] بیرون ریختند و شبها در خیابانها سر می‌کردند. ... وقتی از دستگیر شدگان بازجویی کردیم، گفتیم که اجرای طرح دادستانی در سازمان چه واکنشی داشته؟ آنها در جواب ما می‌گفتند که از سازمان خط آمد که شما در خانه‌ها بمانید تا صاحبخانه با شما برخورد کند و تا زمانی که صاحبخانه به‌طور جدی با شما برخورد نکرد و عکس از شما نخواست، شما همچنان در آن خانه باقی بمانید، ولی اگر صاحبخانه به‌طور جدی از شما عکس خواست بلافاصله خانه را ترک کنید. پس ملاحظه می‌کنید که طرح دادستانی چقدر موفقیت‌آمیز بوده است.»

دادستان انقلاب مرکز ادامه داد: «افراد تروریست برای فروش اثاث منزلشان به سمسارها متوسل شده‌اند و حاضرند اثاث منزلشان را با یک سوم و یا نصف قیمت بفروشند و پولی به دست بیاورند تا با آن پول بتوانند فرار کنند. من به برادران سمسار و کسانی که اثاث منازل را خریداری می‌کنند، توصیه می‌کنم، اگر مشاهده کردند که کسی باعجله و سریع قصد دارد اثاث منزلش را بفروشد و هر قیمتی را که شما پیشنهاد کردید، فروشنده قبول کرد، مراتب را به کمیته‌های انقلاب اسلامی خبر دهید، چون احتمالاً آن شخص، همان تروریست منافق است.»^(۱)

ص: ۶۵۲

پاتک های ارتش عراق در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل - که گفته می شود به فرماندهی صدام اجرا شد - شکست خورد و نیروهای عراقی با دادن تلفات سنگین، به مواضع خود عقب نشینی کردند.

دشمن برای بازپس گیری بخش میانی سلسله ارتفاعات مشرف بر مندلی و توسعه آن در جناحین، روی ارتفاعات کهنه ریگ و امتداد آن (قلعه مین در جناح راست میان تنگ و گیسکه در جناح چپ میان تنگ) پاتک هایی را با پشتیبانی سنگین توپخانه ها و هواپیماهای خود سازمان داد. در این پاتک ها که ظاهراً شخص صدام حسین در مقام فرمانده عملیات در شهر مندلی حضور داشت، نیروهای دشمن موفقیتی کسب نکردند.

در جناح راست تنگ میان تنگ محور سان واپا - قلعه مین، علی رغم تعداد بسیار نیروهای دشمن و سماجت آنها در تصرف اهداف مورد نظر، با مقاومت نیروهای خودی و پشتیبانی توپخانه و هوانیروز از طرف قرارگاه ظفر ۱ شامل تیپ های محمد رسول الله (ص) و ۵۵ هوایرد شیراز، مانع دستیابی دشمن به اهداف خود شدند و در درگیری سنگینی که انجام شد، ۱۳۵ نفر از نیروهای دشمن اسیر و ۳۰۰ نفر نیز کشته و زخمی شدند. در این درگیری ۵ تانک تی - ۷۲ دشمن منهدم و ۲ تانک از همین نوع نیز به غنیمت نیروهای خودی درآمد.

در پاتک های جناح چپ میان تنگ (گیسکه) نیز به دلیل حضور و مقاومت نیروهای خودی از قرارگاه ظفر ۲ متشکل از تیپ عاشورا و تیپ ۴ از لشکر ۸۱ زرهی باختران، هجوم نیروهای بی شمار دشمن و آتش منظم توپخانه و پشتیبانی هوایی آنان مؤثر واقع نشد. در پاتک های این جناح نیروهای دشمن در برخی محورها تا داخل مواضع خودی نیز پیشروی کردند و رویارویی بین نیروهای خودی و دشمن به صورت تن به تن و پرتاب نارنجک درآمد، ولی مقاومت نیروهای خودی آنها را عقب راند. (۱) در این محور نیز ۴۰۰ نفر از نیروهای دشمن کشته و ۶۰ نفر زخمی شدند. همچنین ۴ تانک آنان نیز منهدم شد. (۲)

بنابر اعلام وضعیت منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل از سوی قرارگاه عملیاتی ظفر، هنوز ارتفاع سلمان کشته (۳) در دست دشمن است و از این راه، جناح راست محورهای سان واپا و وارولین تهدید می شود. همچنین پاسگاه های میان تنگ و کومه سنگ نیز در دست دشمن باقی است. (۴)

در پی پاتک های ارتش عراق، هواپیماهای دشمن امروز بیش از هشت بار به منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل حمله کردند. این حملات در سه محور از منطقه عملیاتی، شدت بیشتری داشت، طوری که بیش از ۲۳۰ نفر از نیروهای خودی شهید و بیش از ۳۲۰ نفر دیگر زخمی شدند. (۵)

۶۸۵

خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی امروز از محل نگهداری اسرا بازدید و با چند تن از آنان گفت و گو کرد. اسرای عراقی درباره نحوه اعزام به منطقه و اسارت خود و همچنین وضعیت داخلی شهرهای عراق توضیحاتی دادند که حاکی از غافلگیر شدن ارتش عراق در جبهه های جنگ و اوضاع بحرانی رژیم در داخل شهرهای عراق است.

بر اساس این گزارش سرگرد "فواد عبدالستار" در گفت و گو با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت: «رژیم صدام به دلیل کمبود نیرو و ناتوانی برای مقابله با قوای اسلام، نیروهای مستقر در خانقین از جمله گروهان تحت فرماندهی من را عصر دیروز (۱۱/۷/۱۳۶۱) به نواحی اطراف شهر مندلی منتقل کرد.» وی افزود: «در خط مقدم جبهه درحالی که قوای عراق از نظر مهمات در مضیقه قرار داشتند، کاتیوشا های عراق نیز آنان را اشتباهاً هدف قرار دادند.»

وی همچنین با اشاره به اوضاع بحرانی رژیم عراق گفت: «بسیار واضح است که فقط فشار و تهدید علیه مردم و کمک های قدرت های خارجی صدام را سرپا نگه داشته است.»

ص: ۶۵۵

۱- ۱. سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر راوی قرارگاه ظفر عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۹/۷/۱۳۶۱، صص ۲۵۸ تا ۲۶۴؛ و- سند شماره ۵۴۲۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷، به فرماندهی کل سپاه، ۱۲/۷/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن" نشریه شماره ۴، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱، قرارگاه نجف - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱؛ و- روزنامه

کیهان، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۹۶۳۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۱۱، قرارگاه عملیاتی ظفر - رکن ۳، ۱۲/۷/۱۳۶۱، صص ۱ تا ۳.

۲-۲. سند شماره ۳۲۰۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل، ۱۲/۷/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶؛ و- سند شماره ۹۶۳۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۱۱، قرارگاه عملیاتی ظفر - رکن ۳، ۱۲/۷/۱۳۶۱، صص ۱ تا ۳.

۳- آقای هاشمی رفسنجانی درباره پاتک های عراق در این محور می نویسد: «در جبهه سلمان کش [سلمان کشته] بادفع ضدحمله دشمن یک صد اسیر گرفته ایم. عراق و حامیانش حمله سیاسی شدیدی را آغاز کرده اند که ایران را جنگ افروز و خودشان را صلح طلب معرفی کنند و ما باید مقابله کنیم.» [پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۱۹۲].

۴-۳. سند شماره ۹۶۳۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۱، قرارگاه عملیاتی ظفر - رکن ۳، ۱۲/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

۴-۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۴، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰، قرارگاه ظفر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۹/۷/۱۳۶۱، منطقه ۷، سومار، ۱۲/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۹۶۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ محمد رسول الله (ص) فرماندهی، به قرارگاه ظفر، فرماندهی - ۱۲/۷/۱۳۶۱.

ستوان یکم، ابراهیم علوی حسین نیز در این مصاحبه گفت که از واحد ۱۴۰ نفری او ۴۵ نفر اسیر شدند. وی ادامه داد: «هنگامی که افراد گردان ما در حال تسلیم شدن بودند، افراد بعضی آنها را به رگبار بستند و سپس متواری شدند.»

عبدالزهره علی از غیر بی سیمچی گردان ۲ تیپ ۱۹ لشکر ۷ نیز گفت: «پس از ضدحمله دو روز پیش (۱۰/۷/۱۳۶۱) علیه قوای اسلام درحالی که تلفات ما بسیار زیاد بود، توپخانه ارتش عراق آن چنان دچار وحشت شده بود که اشتباهاً چندین بار نیروهای خودی را زیر آتش گرفت.»

سرباز احتیاط جاسم علی اسماعیل در پاسخ به سؤال خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی که پرسید: «به چه دلیل اهالی شهر مندلی - که در چند کیلومتری ارتفاعات تحت تسلط قوای اسلام واقع شده است - شب ها چراغ های خود را کامل روشن می گذارند؟» گفت: «مردم مندلی مطمئن هستند توپخانه ایران هرگز شهر آنها را هدف قرار نمی دهد.» (۱)

۶۸۶

راوی قرارگاه ظفر بر اساس اسناد این قرارگاه، نتایج عملیات مسلم بن عقیل از شروع تا به امروز را چنین اعلام کرد: آزاد کردن بیش از ۱۵۰ کیلومتر مربع از خاک جمهوری اسلامی ایران؛ کشته و زخمی شدن بیش از ۴۰۰۰ نفر از نیروهای دشمن؛ انهدام دو پاسگاه عراقی به نام های دوله شریف و کومه سنگ؛ گشودن جبهه ای جدید در محور مندلی - بغداد و تهدید پایتخت این کشور؛ انهدام ۷۹ دستگاه تانک و نفربر که تعدادی از تانک ها تی - ۷۲ بودند؛ انهدام ۲۰ دستگاه خودرو و ۳ دستگاه لودر و بولدوزر و انهدام دو قبضه کاتیوشا و ۸ انبار مهمات.

همچنین موارد زیر به غنیمت نیروهای خودی درآمده است:

۶ دستگاه تانک؛ ۶ دستگاه نفربر؛ ۳۰ دستگاه خودرو؛ یک دستگاه رادار و یک دستگاه ردیاب صوتی توپخانه؛ سه دستگاه لودر و بولدوزر دی - ۸؛ ۳ قبضه توپ ۱۰۰ م م دوربین دار و یک قبضه توپ ۱۲۲ م م؛ ۴ قبضه ضدهوایی ۴ لول؛ سه قبضه ضدهوایی ۵۷ م م؛ ۴ قبضه تفنگ ۱۰۶ م م؛ یک دستگاه کمپرسور سنگرکنی؛ ۵۰ دستگاه بی سیم بُرد بلند و کوتاه مدرن؛ ۶۰۰ دستگاه تلفن صحرائی؛ ۸ دستگاه دوربین تلسکوپي؛ ۳ دستگاه موشک میلان با مهمات؛ تعدادی خمپاره انداز ۶۰ م م و ۸۲ م م با مهمات؛ تعداد قابل توجهی سلاح سبک و آر.پی.جی - ۷؛ ۴۰۰۰ مین ضدتانک و ۱۷۰۰۰۰ مین ضدنفر؛ مقدار زیادی مهمات و ۹ قبضه مسلسل دوشکا؛ همچنین در این عملیات تا امروز ۲۷۵ نفر از نیروهای دشمن به اسارت درآمدند. (۲)

میزان انهدام یگان های عملیاتی دشمن نیز به این شرح است: تیپ ۴۲۱ از لشکر ۱۲، ۸۰ درصد منهدم شده است؛ گردان های اول و دوم تیپ ۱۴ مأمور در لشکر ۹ به کلی منهدم

ص: ۶۵۶

۱-۵. روزنامه کیهان، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۲-۶. سند شماره ۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قراگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق

شده اند؛ دو گردان از تیپ ۴۱۸ از لشکر ۸ که زیر امر لشکر ۷ بودند، ۷۰ درصد منهدم شده اند؛ تیپ ۱۹ از لشکر ۷ (با دو گردان ۱ و ۲) به کلی منهدم شد؛ سه گردان کماندو از لشکر ۷ منهدم شده است؛ گردان ۱۵۵ از تیپ ۳ نیز ۷۰ درصد منهدم شد؛ دو گردان از تیپ ۳۹ به میزان ۲۰ درصد منهدم شده است، (۲۰ درصد کشته، اسیر، زخمی و بقیه متواری شده اند) و یک گروهان کماندو از لشکر ۸ نیز منهدم شده است. (۱)

۶۸۷

شهرهای گیلان غرب، آبادان و مناطق اطراف نوسود امروز نیز هدف بمباران و گلوله باران هواپیماها و توپخانه های ارتش عراق قرار گرفت. سه فروند از هواپیماهای دشمن با تجاوز به حریم هوایی گیلان غرب مناطق مسکونی و ساختمان یک مهد کودک را - که روبه روی ساختمان اعزام نیرو در این شهر بود - را بمباران کردند که در نتیجه آن ۲ کودک شهید و ۱۵ نفر از مردم غیرنظامی مجروح شدند. (۲)

شهر آبادان نیز هدف آتش سنگین توپخانه های دشمن قرار گرفت که چند ساختمان مسکونی و یک اتومبیل خسارت هایی وارد شد. (۳)

همچنین مواضع نیروهای خودی در محور قله شمشلی نوسود و نقاط مسکونی در شمال شرقی نوسود به شدت زیر آتش سنگین دشمن قرار داشت که بر اثر آن یک غیرنظامی شهید و چند نفر زخمی شدند. گفتنی است که گلوله باران این مناطق شبانه و در هوای بارانی انجام شده و از شروع عملیات مسلم بن عقیل ادامه داشته است. (۴)

۶۸۸

امروز هواپیمای حمل و نقل سی - ۱۳۰ هرکولس نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که با ۷۹ سرنشین در مسیر تهران به بندرعباس رفته بود در دبی فرود آمد و سپس برای سوخت گیری به فرودگاه شارجه عزیمت کرد.

ربایندگان هواپیمای ایرانی پس از توقف در فرودگاه بین المللی شارجه درخواست پناهندگی خود را که قبلاً در فرودگاه دبی با مقامات این کشور مطرح کرده بودند، دوباره از مقامات امارات متحده عربی درخواست کردند که مقامات امارات متحده عربی از پاسخ به درخواست آنها خودداری کردند. (۵)

پس از مخالفت مقامات امارات با درخواست آنها، هواپیمارایان خلبان را وادار کردند که به عربستان سعودی پرواز کند، اما مقامات کشور عربستان نیز به هواپیما اجازه فرود ندادند. در این لحظه هواپیمارایان، خلبان را مجبور به فرود در یکی از جاده های عربستان کردند. سپس هواپیمارایان شامل دو افسر جزء و همسر و فرزند یکی از آنان، از هواپیما پیاده شدند و هواپیما باردیگر به سوی بندرعباس حرکت کرد و ساعت ۱۴:۳۰ در فرودگاه این شهر به زمین نشست. هنوز از سرنوشت ربایندگان هواپیما اطلاعی در دست نیست. (۶)

ص: ۶۵۷

- ۱-۷. سند شماره ۱۲۶۹۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگک: از قرارگاه نجف اشرف سپاه، به گیرندگان، ۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۲-۸. سند شماره ۱۷۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگک: گزارش نوبه ای شماره ۲۴، از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷ - اطلاعات عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱۹.
- ۳-۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰.
- ۴-۱۰. سند شماره ۵۴۲۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگک: از اطلاعات عملیات منطقه ۷، به ستاد مرکزی سپاه، ۱۲/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۹، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۶، ابوظبی - خبرگزاری رویتر، ۱۲/۷/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۹، ۱۳/۷/۱۳۶۱، صص ۶ و ۷، منامه - خبرگزاری رویتر، ۱۲/۷/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۹، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۷، ابوظبی - خبرگزاری فرانسه، ۱۲/۷/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۹۹، ۱۳/۷/۱۳۶۱، صص ۱۰ و ۱۱، ابوظبی - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۲/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۱۲. سند شماره ۲۱۳۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگک: دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه "خبرها و نظرها"، نشریه اطلاعاتی - سیاسی - خارجی، شماره ۲۳۵، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۹.

عناصر مسلح غیرقانونی در برخی مناطق کردنشین دست به تحرکاتی زدند که خسارت هایی جزئی به نیروهای خودی وارد شد.

۱- امروز یک خودرو متعلق به نیروهای خودی بر اثر برخورد با مینی که توسط عناصر ضدانقلاب کار گذاشته شده بود، در حوالی یکی از پاسگاه های اطراف پیرانشهر منفجر شد که در نتیجه آن دو نفر از نیروهای خودی شهید و چهار نفر دیگر مجروح شدند. (۱)

۲- نیروهای تجزیه طلب مسلح، با حمله به نیروهای جهاد سازندگی در یکی از پایگاه های سلماس، یک راننده بلدوزر را شهید و دو جهادگر دیگر را زخمی کردند. (۲) همچنین عده ای از چته های حزب دمکرات با هجوم به روستای مهماندار از توابع نقده، ملامحمد رئوف حسین زاده روحانی اهل تسنن این روستا را همراه فرزند ۲۸ ساله اش از خانه شان ربودند و با تیرباران آن دو خارج از روستا، آنها را به شهادت رساندند. (۳)(۴)

۳- در اطراف سردشت عناصر مسلح در دو اقدام جداگانه، به نیروهای خودی در پایگاه دارساوین و سیدصارم حمله کردند که دو نفر از نیروهای خودی مجروح شدند. (۵)

۴- عناصر مسلح غیرقانونی با خمپاره انداز به پایگاه "تپه غولان" حمله کردند و مانع ورود هلی کوپتری شدند که برای انتقال مجروحین به این پایگاه اعزام شده بود. بر اثر این حمله سه سرباز زخمی شدند و هلی کوپتر نیز مجبور به بازگشت شد. (۶)

۵- امروز در ادامه تسلیم شدن عناصر گروهک های غیرقانونی پنج تن از اعضای حزب دمکرات همراه با چند اسلحه ژ-۳ و برنو خود را به سپاه پاسداران سنندج معرفی و تقاضای امان نامه کردند. (۷)

تحرکات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در سطح تهران، با هوشیاری نیروهای امنیتی ناکام ماند. امروز عناصر سازمان مجاهدین خلق در خیابان های افریقا، تهران پارس و اتوبان افسریه به سمت نیروهای پایگاه بسیج تیراندازی کردند. در این عملیات ها تنها یکی از عابران از ناحیه پا هدف اصابت گلوله قرار گرفت و زخمی شد. (۸)

در خیابان قزوین نیز عناصری از سازمان مجاهدین خلق به طرف خانه یکی از افراد بسیج نارنجکی پرتاب کردند و گریختند. در این حادثه به کسی آسیب نرسید. (۹)

۲-۱۴. همان، ص ۹، ارومیه - خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۷/۱۲.

۳- روزنامه اطلاعات درباره مراسم تشییع این دو شهید نوشت: «بیکر این روحانی شهید و پسرش در میان شعارهای کوبنده مردم مسلمان و شهیدپرور نطقه علیه گروهک ها و اشرار، در این شهر تشییع و در روستای محل سکونتشان به خاک سپرده شد. مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور و جامعه روحانیت اهل تسنن شهرستان ارومیه نیز با انتشار اطلاعیه ای عمل ضدخلقی و ضداسلامی گروهک های محارب در به شهادت رساندن این روحانی متعهد را محکوم کرد.» [روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۷/۱۵، ص ۱۳]

۴- ۱۵. سند شماره ۴۰۲۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه نطقه، به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۱۳۶۱/۷/۱۹، ص ۱.

۵- ۱۶. سند شماره ۳۵۰۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد طرح و برنامه، ۱۳۶۱/۷/۱۵، ص ۱.

۶- ۱۷. سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق ده گانه، از مرکز فرماندهی سپاه به فرماندهی کل، ۱۳۶۱/۷/۱۹.

۷- ۱۸. سند شماره ۱۴۴۶۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، خبرنامه، بولتن شماره ۳۶۱، ارتباطات - روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۸/۱۶، ص ۳.

۸- ۱۹. سند شماره ۹۳۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "خبرنامه"، بولتن شماره ۱۱۴، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۷/۱۵، صص ۲ و ۳.

۹- ۲۰. همان، ص ۲.

در پی موفقیت های ایران در عملیات مسلم بن عقیل، شورای امنیت سازمان ملل متحد در جلسه دو هزار و سیصد و نود و نهم خود - که به ریاست دوره ای نماینده اردن تشکیل شد - به اتفاق آرا قطعنامه ۵۲۲ را درباره جنگ ایران و عراق تصویب کرد. در این قطعنامه از ایران و عراق درخواست شده است که بی درنگ با برقراری آتش بس، هرگونه عملیات نظامی را متوقف کنند و نیروهای خود را به مرزهای بین المللی بازگردانند.

جلسه شورای امنیت در حالی برگزار شد که نماینده ایران از شرکت در این جلسه خودداری کرده بود، بااین حال شورای امنیت با پانزده عضو خود، به اتفاق آرا از تلاش های میانجیگرانه و اعزام ناظران سازمان ملل برای نظارت بر آتش بس و عقب نشینی نیروها حمایت کرد. متن این قطعنامه (قطعنامه ۵۲۲)، از طرف اردن - که از اول ماه اکتبر (۹ مهر) ریاست شورای امنیت را به عهده دارد - تهیه شده و قبل از این در یک جلسه کوتاه مشورتی به درخواست عراق، تصویب شده بود. این قطعنامه شامل همان مواردی است که ۱۲ ژوئیه (۲۱ تیر ۱۳۶۱) در قطعنامه ۵۱۴ به تصویب شورای امنیت رسید، ولی اجرا نشد. (۱)(۲)

سعدون حمادی وزیر خارجه عراق در سخنانی در جلسه شورای امنیت گفت: رد ابتکارات صلح عراق و قطعنامه های شورا از سوی ایران و نیز پافشاری این کشور که سربازان عراقی هنوز سرزمین ایران را در اشغال دارند، بهانه هایی جهت ادامه جنگ می باشد. با وجود این، عراق به دنبال راه حل عادلانه و آبرومندانه می باشد که جهت دستیابی به آن متعهد شده است که با شورا کاملاً همکاری کند. جهت جلوگیری از تهدیدات بیشتر صلح و امنیت، شورا می بایست اقدامات مؤثری را علیه طرفی که صلح را رد می نماید، اتخاذ کند. (۳) محمد بوستا وزیر امور خارجه مراکش نیز که بدون حق رأی در جلسه شورا شرکت کرده بود، با جانبداری از عراق و با تشکر از تلاش های میانجیگرانه دبیر کل، نماینده ویژه وی، نهضت عدم تعهد و کمیته صلح سازمان کنفرانس اسلامی بار دیگر بر درخواست گروه کشورهای عربی تأکید کرد و از طرفین درگیر خواست که به این تلاش ها با "حسن نیت" پاسخ گویند.

بوستا گفت که این اختلاف از راه دیپلماسی حل شدنی است، به شرط آنکه طرفین حسن نیت، و تمایل به صلح داشته باشند.

وزیر امور خارجه مراکش در ادامه سخنانی خود با تمجید از اقدامات اخیر رژیم عراق تأکید کرد که اعلام آتش بس یک جانبه از طرف عراق، نشانه عملی شجاعانه، مسئولانه و همکاری با ارزشی در جهت کوشش های بین المللی برای صلح است. وی معتقد است که شورا باید ایران را به همکاری با شورا برای اعاده صلح ترغیب کند. (۴)

ص: ۶۵۹

۱- متن قطعنامه ۵۲۲ سازمان ملل در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- ۲۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲۰، خبرگزاری فرانسه.

۳- ۲۲. U.N. year Book, ۱۹۸۲, P.۳۵۸.

۴- ۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۵،

۱۴/۷/۱۳۶۱، صص ۷ و ۸، نیویورک - خبرگزاری فرانسه، ۱۳/۷/۱۳۶۱.

شورای امنیت بدون توجه به حقوق ایران قطعنامه ۵۲۲ را به درخواست عراق تصویب کرد.

به دنبال اعلام رأی شورای امنیت، خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل به شورا گفت: استقرار نیروهای ناظر سازمان ملل، موکول به تأیید دو کشور ایران و عراق است. وی تأکید کرد که اگر چنین موافقتی را دریافت دارد، ظرف ۴۸ ساعت نیروهای ناظر را به منطقه اعزام می کند. دبیرکل سازمان ملل گفت که برای یافتن راه حل سیاسی این مشکل، به تلاش های خود ادامه خواهد داد.^(۱)

پیش از تشکیل جلسه شورای امنیت، از آنجا که نتیجه آن از قبل مشخص بود، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران اطلاعیه ای صادر کرد. در این اطلاعیه، به ریاست کشور اردن در شورای امنیت - که یکی از متحدان اصلی عراق در جنگ با ایران است - و به سکوت چند ماهه این شورا در برابر تجاوز عراق و اشغال سرزمین های ایران اعتراض شده است. متن این اطلاعیه چنین است:

«در آستانه تشکیل اجلاس شورای امنیت سازمان ملل متحد برای رسیدگی به مسئله جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و تلاش های تازه از سوی کشورهای مرتجع در جهت حمایت از رژیم بعث عراق، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران یادآوری و تأکید بر نکات زیر را ضروری می داند:

۱- شورای امنیت به دلیل ریاست نماینده شاه حسین اردنی، شریک صدام حسین در تجاوز به خاک جمهوری اسلامی و همچنین به دلیل بی توجهی به فریادهای حق طلبانه ملت مظلوم و تحت تجاوز ایران در جریان دو سال جنگ تحمیلی، فاقد صلاحیت لازم برای قضاوت درباره این امر می باشد.

ص: ۶۶۰

۲- ملت مسلمان ایران هیچ تصمیمی را در رابطه با این جنگ مگر آنچه را که با شرایط عادلانه جمهوری اسلامی ایران برای خاتمه جنگ و تأمین صلحی شرافتمندانه و انسانی تطابق داشته باشد، نخواهد پذیرفت. به اعتقاد دولت جمهوری اسلامی ایران، تا زمانی که متجاوز همچنان در خاک ایران بوده و خسارات جنگ تحمیلی توسط رژیم عراق تأمین نشده باشد، خاتمه جنگ در عین حال که صلح و آرامش واقعی را به منطقه باز نمی گرداند، به منزله پاداش برای متجاوز خواهد بود.

۳- جمهوری اسلامی ایران در عین حال که همواره به کوشش های اصیل و حق طلبانه بین المللی در جهت تأمین صلح واقعی ارج نهاده است، تلاش های پاره ای کشورهای مرتجع را در جهت حمایت از صدام محکوم کرده و معتقد است که ثمره تلاش ها جز استمرار جنگ و ادامه تشنج در منطقه نخواهد بود.

۴- توجه به ماهیت رژیم های مرتجعی که علی رغم سکوت خود در برابر تهاجمات امپریالیسم و صهیونیسم به سرزمین های اسلامی، منابع مادی و انسانی خود را برای مقابله با انقلاب اسلامی در اختیار رژیم عراق می گذارند، نشان دهنده ماهیت جنگی است که به دستور امپریالیسم امریکا و به دست صدام به جمهوری اسلامی تحمیل شده است.

امت رزمنده ایران علی رغم حمایت های رژیم های مرتجع که از آغاز جنگ تحمیلی همچنان استمرار داشته است، عملیات تدافعی خود را تا قطع کامل تجاوز و خاموش شدن آتش دشمن متجاوز و احقاق حقوق حقه خود ادامه خواهد داد.»(۱)

۶۹۲

به دنبال جلسه شورای امنیت و اعلام رأی آن، نمایندگی دائم ایران در سازمان ملل در اعتراض به چگونگی تشکیل جلسه شورای امنیت، جانبداری سیاسی این شورا از عراق و نیز درباره شرایط ایران برای همکاری با شورای امنیت، بیانیه ای را خطاب به دبیرکل سازمان ملل صادر کرد. متن این بیانیه که به عنوان سند S/15448 شورای امنیت منتشر شده چنین است:

«نمایندگی دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل ضمن تشکر از دبیرکل سازمان ملل، احتراماً متن پیوست را در توضیح موضع دولت جمهوری اسلامی ایران درباره جلسه شورای امنیت جهت بررسی موضوع تجاوز عراق به جمهوری اسلامی ایران ارسال می دارد. از آنجایی که این نمایندگی حقانیت ریاست نمایندگی اردن را در این مباحثات به دلیل مشارکت فعال اردن در جنگ تحمیلی نمی پذیرد، نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران بیانیه پیوست را خطاب به جناب عالی ارسال می دارد.»

ص: ۶۶۱

در این بیانیه خطاب به دبیرکل سازمان ملل آمده است:

«نماینده‌گی دائمی عراق در یادداشت مورخ ۱ اکتبر ۱۹۸۲ خود که طی سند S/۱۵۴۴۳ منتشر شد، درخواست اجلاس فوری شورای امنیت جهت مورد ملاحظه قرار دادن مناقشه میان ایران و عراق را نمود و اظهار داشت: نیروهای ایرانی حملات نظامی بزرگی را در ساعت ۱ (به وقت محلی) روز جمعه ۱ اکتبر ۱۹۸۲ در بخش سومار آغاز و تلاش کردند که از مرز بین‌المللی در مجاورت شهرستان مندلی عراق عبور کنند. در آغاز، لازم به ذکر است که منطقه سومار که نام برده شده در داخل سرزمین‌های جمهوری اسلامی ایران قرار دارد و این نمایندگی مفتخر است که به اطلاع جامعه بین‌المللی برساند که با کمک خدا و فداکاری‌های رزمندگان مسلمان خود در این مرحله از عملیات‌های دفاعی علیه ارتش متجاوز کاملاً موفق شده است که سه تپه مهم در داخل سرزمین‌های خود - که متجاوزان عراقی با استفاده از آنها پس از عقب‌نشینی نیروهایشان اقدام به بمباران شهرهای ما می‌نمودند - اکنون آزاد نماید. این عملیات حائز اهمیت می‌باشد از آن جهت که نه تنها بخش‌هایی از سرزمین ما بازپس گرفته شد، بلکه غیرنظامیان ما از بمباران ناجوانمردانه روزانه متجاوزان عراقی نجات یافتند. به علاوه، این عملیات به جامعه بین‌المللی ماهیت فریبکارانه تبلیغات عراق را درباره عقب‌نشینی کامل نشان داده است. ما مجدداً دشمن را وادار خواهیم کرد که از سرزمین اسلامی ما عقب‌نشینی کند.

جنابعالی از اشغال غیرقانونی ۲۰ شهر و ۱۲۰۰ روستا و بمباران ناجوانمردانه مناطق مسکونی، بیمارستان‌ها، مدارس و اماکن مقدس اطلاع دارید که به شهادت هزاران غیرنظامی بی‌دفاع منجر شده و این بی‌توجهی کامل به حقوق بین‌المللی و اصول اخلاقی است که مزدوران بعثی صدام حسین طی دو سال گذشته انجام داده‌اند و هرگز شورای امنیت آن را تهدیدی برای صلح و امنیت بین‌المللی محسوب نکرده است. بنابراین هیچ ضرورتی جهت مباحثات رسمی درباره موضوع یا محکومیت متجاوز با توجه به ابزارهای موجود در فصل هفتم منشور سازمان ملل وجود ندارد. به هر حال (عراق) آزادسازی سه تپه در داخل خاک ایران را که با توجه به کلیه استانداردهای مقررات بین‌المللی و منشور، از حقوق لاینفک مردم مسلمان ایران و اقدامی جهت دفاع از تمامیت ارضی و حاکمیت محسوب می‌شود به عنوان تهدیدی جدی برای صلح و امنیت بین‌المللی مورد ملاحظه قرار داده و درخواست اجلاس فوری از طرف شورای امنیت نموده است.

آقای دبیرکل اجازه دهید سؤال کنم آیا این روش نشان‌دهنده یک وضعیت معمولی در شورای امنیت است؟ آیا نسبت به بی‌طرفی و هدفدار بودن این سازمان مهم که با گذشت بیش از ۲۰ ماه از اشغال سرزمین‌های ایران، همچنان سکوت کرده، تردیدی وجود دارد و قابل توجه می‌باشد؟ تنها پس از اینکه جمهوری اسلامی ایران موفق شد متجاوزان را به زور وادار به عقب‌نشینی کند به چاره‌اندیشی افتاده‌اید؟

عالی جناب، سازمان ملل، با کلیه مسائلی که در گزارش سالیانه جنابعالی ذکر شد، باید آرزو کنید که همه اعضای جهان سوم الگویی را که ملت مسلمان ایران ارائه داده اند و قهرمانانه از تمامیت ارضی خود دفاع کردند دارا باشند و به متجاوزان فهماند که نقض مهم ترین اصول منشور سازمان ملل به شدت توسط مردم مصمم جهان سوم مورد تنبیه واقع می شود. عزم ملل جهان سوم ایستادگی در برابر اقدامات تجاوزگرانه قدرت های امپریالیستی جهان و نوکران آنها می باشد که بهترین حافظ منشور سازمان ملل و مطمئن ترین ضمانت برای صلح و امنیت بین المللی به شمار می رود. اگر شورای امنیت، امر مهم حفظ صلح و امنیت بین المللی را با حفظ اصول حقوق و عدالت بین المللی مدنظر قرار دهد و با اعمال نفوذ امپریالیست به مخاطره نیفتد و اعضای شجاع بتوانند در مذاکرات خصوصی افکار خود را صادقانه در برابر پیشنهادهای جنایتکارانه نمایندگی ایالات متحده - که بی صبرانه در انتظار اعزام نیروی امپریالیستی دیگر به منطقه جهت کمک در دفاع از متحدین بعثی خود می باشد - سخن گویند، نتایج کم اهمیتی نخواهد داشت و قطعنامه های بیهوده ای از قبیل قطعنامه ۴۷۹ - ۱۹۸۰، ۵۱۴ - ۱۹۸۲ و ۵۲۲ - ۱۹۸۲ - که مغایر با متن و روح منشور به طور کلی و ماده ۳۰ به طور خاص می باشد و به طور ضمنی در قطعنامه های ۴۷۹ و ۵۱۴ و نیز به طور صریح در پاراگراف ۳ قطعنامه ۵۲۲ از متجاوز حمایت شده، تصویب نخواهد کرد.

آقای دبیرکل، شورای امنیت به قدری عجولانه قطعنامه ای را به منظور جلوگیری از سقوط رژیم صدام تصویب کرده است که حتی پاراگراف ۳ ماده ۲۷ منشور را نادیده گرفته است که لازم است نمایندگان اردن و مصر از رأی دادن خودداری ورزند به طوری که این دو کشور عراق را پشتیبانی نظامی نموده و از طرفی مشارکتی فعال در جنگ تحمیلی تجاوزگرانه عراق علیه جمهوری اسلامی ایران داشته اند. آنها به اتفاق آرا قطعنامه تصویب کردند و نفهمیدند که نقض قانونی دیگری مرتکب شده اند که قطعنامه خود را بی اعتبار می سازند و تلاش های نمایندگان مشخص اردن، ایالات متحده و عراق بیهوده بوده است. از جلسه شورای امنیت به ریاست پادشاهی اردن چیزی بهتر از این نمی توان پیش بینی کرد. به هر حال صادقانه انتظار داریم که از اقتدار خود به صورتی که در ماده ۹۹ منشور ذکر شده استفاده کنید و به رئیس شورا اهمیت کار خود را یادآور شوید به دلیل اینکه برخی از ملاحظات شخصی کم اهمیتی را در جلسه شورای امنیت مدنظر قرار داده است. ما همچنین از برخی از اعضای شورا انتظار داشتیم که بدون تعارف در برابر این قبیل اعمال رذیلانه در این قدرتمندترین ارگان سازمان ملل موضع گیری نموده و از رسوایی بیشتر آن جلوگیری کنند.

در این باره مایلم توجه جناب عالی را به نکات ذیل جلب نمایم:

۱- نیروهای اردن نقش فعالی در تجاوزات عراق علیه جمهوری اسلامی ایران داشته اند. مردم مسلمان ایران در صفحات تلویزیون خود شاهد بودند که حسین پادشاه اردن از مزدورانش در سرزمین های اشغالی ایران سان می دید. همچنین شاهد بودند که وی گلوله ای را شلیک می کند که به تخریب خانه، بیمارستان یا مدرسه ای در دزفول منجر می شود. پس چگونه می تواند نماینده پادشاه اردن ریاست مذاکراتی را عهده دار شود و به اصطلاح به دنبال راه حل صلح جویانه در جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران باشد؟ آیا شما هنوز از مردم ایران و سایر ملل مظلوم جهان انتظار دارید که به این شورا اعتماد داشته باشند؟ به علاوه با چه زمینه های اخلاقی این سازمان بین المللی از نمایندگی ما انتظار دارد در چنین مذاکراتی شرکت کنند در حالی که مردم مظلوم دزفول و سایر مناطق جنگ زده، خانه ها، بیمارستان ها، مدارس و اماکن مقدس زیر بمباران قرار داشته و پدران، مادران، برادران و خواهران و کودکانشان در بمباران وحشیانه مزدوران عراقی و اردنی شهید می شوند.

۲- مایلم تکرار کنم که ارتفاعات آزاد شده در داخل خاک جمهوری اسلامی ایران قرار داشته و آزادی آنها باعث خوشحالی و مشارکت جهت حفظ صلح و امنیت بین المللی و نیز منشور سازمان ملل گردیده است. عملیات اخیر تنها به منظور آزادی سرزمین های اشغال شده ایران به دست نیروهای عراقی در ابتدای جنگ، صورت گرفته است. دولت جمهوری اسلامی ایران اعلام کرده است که عملیات به صورتی طراحی شده که با بازپس گیری موفقیت آمیز ارتفاعات مذکور در منطقه سومار ایران پایان پذیرد. لازم به ذکر است که این عملیات تنها به صورتی که نمایندگان عراق و اردن در جلسه شورای امنیت در نخستین روزهای ریاست اردن مطرح کرده و نیز وزیر خارجه عراق در نیویورک توجیه کرده، نیست. عدم وجود مباحثات جدی در این مهم ثابت کننده این موضوع می باشد. بنابراین ما اعلام می داریم که جلسه شورای امنیت نه تنها مبارزه مستقیم با حقوق غیر قابل انکار مردم ایران در دفاع از خود می باشد بلکه توطئه ای است که اردن، عراق و اربابان امپریالیستی آنان در کسب برخی از اعتبارات بین المللی برای رژیم مفلوک صدام، طراحی کرده اند.

۳- در نتیجه این حادثه تأسف بار از سوی شورای امنیت مایلم با خوش بینی یادآور شوم که شورای امنیت تنها در انجام وظایف به صورتی که در منشور آمده است، می تواند اعتماد مردم مسلمان ایران و دولت جمهوری اسلامی ایران را در مورد اقتدار و حقانیت خود جلب نماید. در این مورد لازم است که:

الف) اشغال غیرقانونی سرزمین های جمهوری اسلامی ایران به دست ارتش متجاوز عراق و هم پیمانانش محکوم شود و نیز بی توجهی کامل آن در مورد حقوق و اخلاق بین المللی در بمباران ناجوانمردانه اهداف غیرنظامی محکوم شود.

ب) مقرر شود که دولت عراق در پرداخت خساراتی که در جنگ تحمیلی علیه مردم مظلوم ایران موجب گردیده، مسئول است.

ج) بر لزوم بازگشت عراقی‌هایی که با سیاست‌ها و اعمال نژادپرستانه رژیم بعثی عراق مجبور به ترک خانه و کاشانه خود شده‌اند، تأکید می‌شود.

عالی جناب، تا وقتی که شورای امنیت این گام‌های مهم را بر ندارد، مشارکت نمایندگی ما در مباحثات و مشورت‌ها درباره جنگ تجاوزگرانه عراق از نظر مردم ایران امری بیهوده است. در ضمن مادامی که شورا آمادگی ندارد که به وظایف خود عمل نماید و مردم مسلمان ایران بیش از دو سال است که فداکاری نموده و ده‌ها هزار شهید داده‌اند و موفق شده‌اند با زور اشغالگران را عقب برانند، دلیلی وجود ندارد که در جلسات بی‌هدف شرکت جویند. همچنین اعلام می‌کنیم که قطعنامه‌ها، فاقد هرگونه اعتبار قانونی و اخلاقی است و بنابراین هیچ الزامی برای جمهوری اسلامی ایران نخواهد داشت.

در پایان متذکر می‌گردم که شرایط ما برای صلح به صورتی که در پاسخ رئیس‌جمهور ما خطاب به نامه جناب عالی ابراز شده، هنوز دارای اعتبار است. ما همیشه و هنوز برای صلح عادلانه، شرافتمندانه و پایدار آمادگی داریم» (۱)

دکتر سعید رجایی خراسانی نماینده دائم ایران در سازمان ملل نیز هنگام تشکیل جلسه شورای امنیت، با شرکت در یک مصاحبه مطبوعاتی به ریاست اردن در این جلسه اعتراض کرد. وی در این مصاحبه به موارد متعددی اشاره کرد که نشانه طرفداری شورای امنیت از عراق می‌کرد. نماینده دائمی ایران در سازمان ملل، ضمن رد قطعنامه ۵۲۲ بر آورده شدن خواسته‌های قانونی ایران از راه دیپلماتیک و در صورت برآورده نشدن، بر ادامه مبارزه پافشاری کرد.

رجایی خراسانی تعیین و تنبیه متجاوز، پرداخت غرامت به ایران و تضمین کافی برای تکرار نشدن تجاوز عراق را از شرایط ایران برای برقراری صلح دانست.

رجایی خراسانی با اشاره به تقاضای عراق برای تشکیل جلسه اضطراری شورای امنیت درباره توقعات دادخواهان ایران از شورای امنیت گفت: «همان طوری که می‌دانید ریاست شورای امنیت ماه به ماه تغییر می‌یابد و این ماه نماینده اردن ریاست این شورا را عهده دار شده است که وی در اولین روز ریاست خود در این شورا، تصمیم به اظهار محبت و انجام وظایف نسبت به رژیم صدام گرفت و بلافاصله به بهانه تهاجم اخیری که از جانب ایران انجام شده است، جلسه فوری تشکیل داد.»

ص: ۶۶۵

۱- ۲۶. جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، جلد اول، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ)، چاپ اول، تهران: ۱۳۸۷، صص ۱۵۴ - ۱۵۸.

وی سپس با اشاره به گفت و گوهایش با نماینده اردن، قبل از تشکیل جلسه شورای امنیت و اطمینان دادن وی درباره صادرنشده قطعنامه ای در این شورا و همچنین ارسال بیانیه جمهوری اسلامی ایران در قالب مواضع این کشور درباره جنگ تحمیلی گفت: «شرکت کردن ما در جلسه شورا کاملاً بی فایده بود و چیزی را تغییر نمی داد. چون کلیه اعضای آن بدون در نظر گرفتن شرایط و رعایت عدالت، فقط دوست دارند به صلح و آتش بس رأی دهند و این دقیقاً چیزی است که عراق می خواهد. بنابراین ما در این جلسه شرکت نکردیم.»

رجایی خراسانی ادامه داد: «شورای امنیت از عهده اجرای وظایفی که منشور سازمان ملل متحد به آن واگذار کرده، برنیامده است. در خلال دو سال گذشته هنگامی که ۲۰ شهر و ۱۲۰۰ دهکده ایران در اشغال نظامی ارتش عراق بود و اماکن مسکونی، مدارس، بیمارستان ها و مساجد ما زیر آتش توپ ها و بمباران هوایی عراق قرار داشت، شورای امنیت هیچ اقدامی نکرد و به سکوت اکتفا کرد. این شورا حتی آوارگی دو میلیون نفر از مردم مسلمان و بی دفاع ما و به شهادت رسیدن هزاران تن دیگر را نیازمند تشکیل جلسه ای ندانست.»

نماینده دائم ایران در سازمان ملل افزود: «قطعنامه های بی تفاوت این شورا که جنایتکار و مظلوم را با هم و با یک لحن نصیحت می کنند، حاکی از این حقیقت است که شورای امنیت فاقد توانایی اتخاذ یک موضع سازنده برای استقرار عدالت و احیای حقوق مردمی است که با این همه فداکاری برای آزادسازی اراضی اشغالی وطن خود، مبارزه می کنند.»

نماینده ایران همچنین با اشاره به خبر آزادسازی ارتفاعات استراتژیک غرب ایران از تصرف قوای عراقی گفت: «دفاع مشروع و قانونی ما، اینک در شورای امنیت به عنوان تهدیدی برای صلح و امنیت بین المللی مورد بحث قرار گرفته و این در حالی است که وقتی صلح و امنیت بین المللی با حمله و تجاوز عراق به خطر افتاد، شورای امنیت به جای اینکه عراق را به خاطر توسل به زور محکوم کند و از او بخواهد قوایش را از ایران خارج نماید، همچنان تماشاگر بی تفاوت صحنه باقی ماند و تنها خواستار برقراری آتش بس بدون خروج نیروهای اشغالگر شد. از این رو، ما فکر می کنیم که شورای امنیت به ویژه هنگامی که به ریاست نماینده اردن، کشوری که فعالانه در جنگ تجاوزکارانه عراق علیه ما شرکت دارد، تشکیل شود، پایگاهی نیست که بتواند از عهده استقرار عدالت برآید.»

رجایی خراسانی در پاسخ به سؤال خبرنگاری مبنی بر اینکه آیا ایران بعد از پس گرفتن همه خاک خود، آتش بس را قبول خواهد کرد، گفت: «شما خود را جای ما بگذارید، اگر کشورتان مورد تجاوز قرار گرفته و اشغال شده بود، پس از آنکه طی دو سال فداکاری و جانبازی دشمن را از خاک خود بیرون راندید، آیا آنگاه با تشکر خدا حافظی می کردید؟ خیر، قطعاً شما مسائل زیادی دارید که باید با متجاوز حل کنید و اگر نتوانستید آنها را از طریق

مسالمت آمیز حل کنید، به مبارزه خود ادامه می دهید تا حقوق حقه خود را به دست آورید. خسارت هایی که عراق بر ما وارد آورده، باید پرداخت شود. همچنین باید تضمینی وجود داشته باشد که پس از چند سال دیگر که دشمن نیروی نظامی خود را دوباره بازسازی کرد، به ما حمله نکند. از سوی دیگر، حدود ۱۲۰ هزار عراقی که از سرزمین خود رانده شده اند و هم اکنون ما از آنها میزبانی می کنیم، باید حق برگشت به خانه خود را داشته باشند.»

وی درباره خسارت های ایران در دوران جنگ تحمیلی و میزان آن گفت: «شما خود باید به صحنه بروید و از نزدیک با فجایع و جنایت های رژیم عراق آشنا شوید. خرمشهر یکی از شهرهای بسیار مهم و پرجمعیت کشور ما به کلی با خاک یکسان شده است. حال ببینید ویران شدن ۲۰ شهر، ۱۲۰۰ دهکده، بزرگترین پالایشگاه جهان، تعداد زیادی بیمارستان، مدرسه و اماکن صنعتی و مسکونی دیگر و به ویژه شهادت بسیاری از عزیزانمان، چه ضایعه بزرگی است. فقط بدانید که خسارت خیلی سنگین تر از آن است که شما فکر می کنید.» وی تأکید کرد: «جمهوری اسلامی ایران برای استقرار عدالت و دفاع از حقوق مشروع خود مبارزه می کند و درمقابل، ارتش کافر عراق، همواره سعی کرده برای ادامه تجاوز خود از همه شیوه های غیراسلامی و باطل استفاده کند. عراق اینک نیز به دنبال شکست های پی در پی خود از لشکر اسلام، سعی دارد تا با دادن شعار عربیت، اعراب را به طرف خود جلب کند که این امر نیز مشابه موضع نژادپرستانه رژیم صهیونیستی است.» وی همچنین تأکید کرد: «جمهوری اسلامی ایران از هرگونه کوشش جهت ایجاد یک صلح عادلانه استقبال می کند.»

وی در پاسخ به سؤال دیگری درباره تصمیم دولت سودان مبنی بر اعزام نیرو برای کمک به عراق گفت: «به نظر ما این اقدام جدیدی نیست. سودان در واقع، قبلاً نیز برای صدام نیرو می فرستاد، منتهی این بار سودان می خواسته کمی رسمی تر این کار را بکند که این اقدام هم، به استحکام وضع رژیم عراق کمکی نخواهد کرد. چون وقتی سربازان عراقی که وطنشان عراق است و عضو رسمی ارتش عراق هستند، حاضر نباشند از صدام دفاع کنند، چنان که تا حال هم حاضر نبودند و فوج فوج پناهندگی سیاسی می گیرند و یا خود را تسلیم جمهوری اسلامی می کنند، کمترین دلیلی وجود ندارد که فرض کنیم ارتش سودان قادر به نجات رژیم عراق باشد و بتواند کاری برای آن انجام دهد.»

دکتر رجایی در پاسخ به این سوال که نظرتان درباره تهدید رژیم سعودی مبنی بر اعلام جنگ با ایران چیست و شما بازتاب مانور نظامی امریکا در آینده نزدیک در عمان را چگونه می بینید، گفت: «به نظر ما تصمیم امریکا مبنی بر مانور نظامی در عمان به نفع اسلام در منطقه است و مردم منطقه عملاً بیداری بیشتری کسب می کنند و خود علیه نیروهای امریکایی دست به کار می شوند.»

دکتر رجایی در پایان دربارهٔ قطعنامهٔ اخیر شورای امنیت دربارهٔ جنگ تحمیلی گفت: «این قطعنامه عیناً مانند قطعنامهٔ قبلی آنها در شورای امنیت است و جمهوری اسلامی نیز مانند پیش آن را بی اعتبار می داند.»^(۱)

۶۹۳

امام خمینی در پاسخ به پیام تبریک احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه به مناسبت عید سعید قربان پیامی صادر کردند. ایشان در این پیام خاطر نشان کردند: «ما بارها اعلام کرده ایم که خواهان پایان جنگ و طالب صلحی هستیم که متجاوز را تنبیه و خسارت جنگ را پردازند و این همه انسان بی گناه را که از خانه و زندگی خود آواره کرده اند به شهر و دیار خود بازگردانند.» در پیام رهبر انقلاب اسلامی ایران آمده است:

«حضرت آقای احمد سکوتوره، رئیس جمهور مردمی و انقلابی کشور گینه

پیام تبریک شما به مناسبت حلول عید سعید قربان واصل و موجب تشکر گردید. متقابلاً این عید سعید را به جنابعالی و ملت برادر و مسلمان کشورتان تبریک می گویم؛ و از خدای تعالی می خواهم مسلمانان را از این اختلاف و تشتت و از این ضعف و زبونی که معلول بی کفایتی و خودخواهی و بلکه خودفروختگی بسیاری از سران آنها است، نجات بخشد.

نتیجه این خودفروختگی ها و خودخواهی ها فاجعه لبنان و قتل عام هزاران مسلمان و هتک حرمت صدها زن و دختر به دست جلادان صهیونیست و خونخواران کشور امریکای جهانخوار و مزدوران اسرائیلی آنها بود. و نتیجه دیگر آن، تجاوز عراق به کشور مسلمان ایران و ویران کردن صدها شهر و روستا و آواره ساختن میلیون ها انسان بی پناه به دست جلادان و کافران بعثی عراق در ایران بود که خود شما شاهد آنها بوده و دیده اید.

□

و آنچه مایه کمال تأسف است آنکه پس از گذشت دو سال از این تجاوز وحشیانه، اکنون که رزمندگان ما دشمن را به عقب رانده و خواستار تنبیه متجاوز و دریافت خسارت شده اند، فریاد صلح طلبی این خودفروختگان مزدور از هر سو بلند شده و در صدد تبرئه متجاوز و پایمال کردن خون هزاران انسان مسلمان گردیده اند که در راه دفاع از اسلام و میهن اسلامی خود جان باخته اند. ما بارها اعلام

ص: ۶۶۸

کرده ایم که خواهان پایان جنگ و طالب صلحی هستیم که متجاوز را تنبیه و خسارات جنگ را بپردازند و این همه انسان بی گناه را که از خانه و زندگی خود آواره کرده اند به شهر و دیار خود بازگردانند.»(۱)

۶۹۴

امروز ملک حسین پادشاه اردن به طور غیرمنتظره وارد بغداد شد. در این سفر، نخست وزیر و فرمانده نیروهای مسلح این کشور وی را همراهی کردند. رادیو اسرائیل درباره سفر وی به عراق اعلام کرد: پادشاه اردن دیشب گفت، دفاع از خاک عراق برای وی، همانند دفاع از وطن خویش می باشد.(۲) درباره اهداف و علت سفر ملک حسین به عراق رادیو بی.بی.سی گزارش داد: «در بغداد، ملک حسین پادشاه اردن، مذاکراتی با صدام حسین پیرامون جنگ ایران و عراق انجام داد. یکی از خبرنگاران بی.بی.سی در خاورمیانه می نویسد: پیش بینی می شود ملک حسین قصد اعزام سربازان اردنی را جهت نبرد دوشادوش عراقی ها با سربازان ایرانی داشته باشد.»(۳)

روزنامه کیهان نیز در شماره امروز به نقل از رادیو لندن درباره کمک های دولت سودان به عراق نوشت: دولت سودان اعلام کرد که تصمیم گرفته است، نیروهای خود را برای کمک به عراق در جنگ با ایران بفرستد. خبرگزاری سودان می گوید، این تصمیم در ملاقاتی بین جعفر نمیری رئیس جمهوری سودان و فرماندهان نظامی سودان گرفته شد و مطابق با اصول قطعنامه ای است که در دیدار ماه گذشته سران عرب در فاس به تصویب رسیده است.

در ادامه این گزارش آمده است: خبرگزاری سودان از زمان اعزام این نیروها و تعداد آنها گزارشی منتشر نکرده است. سودان دومین کشور عربی است که پس از اردن - که در اوایل سال جاری برای کمک به عراق نیروی داوطلب تشکیل داد - به کمک عراق می شتابد.(۴)

۶۹۵

رادیو بی.بی.سی و روزنامه نیویورک تایمز، ضمن تحلیلی از جنگ ایران و عراق، کمک های کشورهای عربی به صدام را ارزیابی کردند و این کمک ها را در نتیجه جنگ، بی اثر دانستند.

رادیو بی.بی.سی. در تفسیری، بهره برداری های سیاسی عراق از حمله اخیر ایران و تأثیر کمک های نظامی و اقتصادی کشورهای عربی و منطقه ای به عراق را بررسی کرد. این رادیو گفت: «به نظر می رسد که درخواست عراق از سازمان ملل چندان برای کمک در روز گرفتاری نبوده است، بلکه قسمتی از کوشش هایی است که عراق به منظور بهره برداری سیاسی از حمله ایران انجام می دهد. صدام حسین به وضوح احساس می کند که از قطعنامه کنفرانس فاس می توان نتیجه مثبتی گرفت. وی اخیراً در مصاحبه ای با خبرنگار بی.بی.سی. گفته بود که در کنفرانس فاس به او اطمینان زیادی داده شده است که اگر نیروهای ایران به گذشتن از مرز ادامه دهند، همه کشورهای عربی از لحاظ اقتصادی، سیاسی و نظامی

ص: ۶۶۹

- ۱- ۲۸. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، صص ۳۱ و ۳۲.
- ۲- ۲۹. روزنامه کیهان، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲۴؛ و- مأخذ ۲۱، ص ۲۰.
- ۳- ۳۰. مأخذ ۲۳، ص ۱۵، رادیو بی.بی.سی، ۱۳/۷/۱۳۶۱.
- ۴- ۳۱. روزنامه کیهان، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶.

همدوش عراق خواهند ایستاد. اکنون هم، ملک حسین به بغداد رفته است تا درباره جنگ با صدام حسین گفت و گو کند. وی دیروز در جلسه کابینه اردن گفت: اردن و سایر کشورهای عربی، اکنون با آزمایش واقعی اعتبارشان روبه رو هستند تا در راه به انجام رسانیدن مفاد ذکر شده در قطعنامه کنفرانس فاس با تجاوز ایران مقابله کنند و عراق را در دفاع از هر وجه از خاکش یاری دهند. مصر، اگرچه از جرگه کشورهای جامعه عرب بیرون رانده شده است، اما در دادن اسلحه به عراق نقش عمده ای داشته است و کشورهای عربی خلیج فارس، با کمک اقتصادی عراق را یاری داده اند. با این همه، تا کنون این کمک ها نتیجه ای به بار نیاورده، جز آنکه در جنگ دوساله ایران و عراق رکود به وجود آمده است. به نظر می رسد که آخرین حمله ایران فرصتی است که عراق منتظر آن بود تا از آن طریق، برای نیروهایش پشت گرمی فراهم آورد و هم زمان با آن برای کوشش هایی که جهت پدید آوردن صلح از طریق مذاکره انجام می دهد، پشتیبانی وسیع تری کسب کند.»^(۱)

مفسر نظامی روزنامه نیویورک تایمز در مقاله ای ضمن اشاره به تصمیم دولت سودان درباره اعزام نیرو برای کمک به عراق و اینکه این اقدام، امکان اقدام مشابه را برای سایر دول عربی خلیج فارس فراهم کرده است، می نویسد: «به نظر مفسرین غربی با وجود اعلام تصمیم دولت سودان مبنی بر اعزام نیرو به جبهه عراق، جامعه عمل پوشانیدن به این نیت و انتقال نیرو به جبهه عراق نیاز به زمان خواهد داشت. ... هنوز نمی توان موقعیت عراق را رهایی یافته و دور از خطر دانست، چون دولت پرزیدنت صدام حسین، بعد از تحمل خسارات جنگ و از دست دادن قسمت عمده ای از کار آزموده ترین نیروهای خود، به کمک های خارجی [از جمله] بیش از ۲۵ میلیارد دلار کمک مالی که تا کنون از دولت عربستان سعودی دریافت کرده، نیازمند است.»

این مفسر نظامی همچنین نوشت: «با وجود آنکه کمک های مالی به عراق می تواند امکانات خرید تسلیحات جنگی را برای این کشور فراهم آورد، ولی فقط اعزام سریع نیرو توسط سودان است که می تواند مواضع و قدرت دفاعی نیروهای عراق را در اطراف بصره و بغداد تقویت کند. حتی اعزام دو تیپ از هفت تیپ نیروهای نظامی منظم و تعلیم دیده پنجاه و سه هزار نفری سودان می تواند در کمک به عراق، بسیار مؤثر باشد. ... به گفته یکی از کارشناسان نظامی امریکا، هم اکنون بعضی از کشورهای عربی از جمله مراکش، تونس، مصر و اردن به حمایت از عراق، داوطلب به جبهه های جنگ ایران و عراق اعزام کرده اند که از میان آنها فقط دولت اردن به طور رسمی و آشکار از مردم اردن خواستار داوطلب جنگ شده است، ولی با وجود ۲۰۰۰۰ نفر داوطلب اعزامی از کشورهای مختلف عربی، این داوطلبان قادر به انجام وظایف و ایفای نقش مؤثر سربازان تعلیم دیده نخواهند بود. بنابراین، نیاز دولت عراق به دریافت سربازان تعلیم دیده سودان و قدرت نظامی آنها را

ص: ۶۷۰

۱- ۳۲. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۱/۷/۱۳، صص ۱۵ - ۱۷، رادیو بی.بی.سی، ۱۳۶۱/۷/۱۲.

می توان یک نیاز ضروری و حیاتی توصیف کرد. ... به عقیده کارشناسان نظامی انگلیس، عراق با تحمل تلفات جنگ ناچار به زیر پرچم خواندن کلیه نیروهای ذخیره ۷۵۰۰۰ نفری خود شده است.»^(۱)

۶۹۶

عملیات مسلم بن عقیل در دو کشور کویت و امارات متحده عربی بازتاب وسیعی داشت. مطبوعات کویت در مطالبی جانبدارانه، جنگ تحمیلی را تجاوز فارس ها به عرب ها دانستند و نشریات امارات با موضعی متعادل تر خواستار پایان جنگ و بسیج امکانات دو کشور برای مقابله با اسرائیل شدند.

روزنامه الوطن چاپ کویت در مقاله ای با عنوان "جنگی که پیروز ندارد"، ضمن اشاره به رژیم صهیونیستی به عنوان دشمن مشترک مسلمانان و با چشم پوشی از تجاوزگری عراق می نویسد: «در اوایل جنگ ایران و عراق گفته شد که در این جنگ جز تحلیل نیروهای دو کشور نتیجه ای به دست نخواهد آمد و بزرگترین زیان آن بر ملل عرب و اسلام وارد می شود، زیرا قسمت اعظم اسلحه دو کشور به سینه سربازانی غیر از سربازان دشمن مشترک، یعنی اسرائیل فرومی رود.»

الوطن می افزاید: «در پی پیروزی انقلاب ایران، این امید که مخالفت با اسرائیل تا قلب ایران کشانده شده ما را خوشحال کرد، ولی امیدهای ما به باد رفت و این نیروی آزادشده به خنجری علیه امت عرب تبدیل شد. اکنون بار دیگر می گوئیم که کسی از ایران نمی پذیرد که وارد خاک عراق شود، زیرا خاک عراق به مثابه خاک اعراب است و تجاوزگر نیز از هر ملیتی که باشد فرقی نمی کند.»^(۲)

روزنامه الانبا نیز با اشاره به کنفرانس فاس نوشت: «همان گونه که انتظار می رفت ایران بار دیگر حمله ای را علیه اعراب آغاز کرد و نمی دانیم که کشورهای عرب این تجاوز خارجی علیه کشور، خاک و ارتش عربی را چگونه جواب خواهند گفت. ما باید به تعهدات خود پایبند باشیم و به عراق ثابت کنیم که هرگز او را تنها نخواهیم گذاشت و سرنوشت ما [اعراب] یکی است.»^(۳)

مطبوعات امارات نیز با بی نتیجه دانستن جنگ ایران و عراق و یادآوری این نکته که امریکا و اسرائیل دشمن مشترک کشورهای عربی و اسلامی هستند، خواستار پایان جنگ شدند.

روزنامه الوحده ضمن تقاضا از کشورهای عربی و مسلمان برای انجام یک تلاش فوری برای خاتمه جنگ می نویسد: «اکنون یک میانجی پاک مورد نیاز است.»

الوحده با متهم کردن امریکا به تلاش برای گسترش جنگ، نوشت: «صلح بین عراق و ایران یک مشکل سیاسی [است و] محتاج به یک راه حل عادلانه برای هر دو طرف است. واشنگتن هم علیه عراق و هم علیه ایران عمل می کند و هدف غایی امریکا خنثی کردن دستاوردهای منطقه است.»^(۴)

- ۱- ۳۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۴، ۱۳/۷/۱۳۶۱، صص ۳۹ و ۴۰، رادیو امریکا، ۱۲/۷/۱۳۶۱.
- ۲- ۳۴. مأخذ ۹، ص ۱۲.
- ۳- ۳۵. همان، ص ۱۲.
- ۴- ۳۶. مأخذ ۳۳، ابو ظبی - خبرگزاری کویت، ۱۲/۷/۱۳۶۱.

روزنامه‌الاتحاد نیز از ایران و عراق خواست با تجدیدنظر در مواضع خود برای نجات منابع دو ملت به جنگ پایان دهند. این روزنامه نوشت: «هیچ یک از دو کشور ایران و عراق از این جنگ بهره ای نخواهند برد، درحالی که ملت عرب و مسلمان به عمل یکپارچه در مقابله با تهدیدات فعلی اسرائیل نیازمند است.»

این روزنامه در ادامه هشدار داد که سایه های این جنگ انعکاس های خطرناکی به وجود خواهد آورد و باب تازه ای برای مبارزان بین المللی در منطقه خواهد گشود.^(۱)

۶۹۷

بررسی عملیات اخیر ایران در مندلی، قدرت دو کشور ایران و عراق، ضعف توان هوایی ایران، ناتوانی عراق در به کارگیری امکانات فراوان نیروی هوایی خود، اقدامات دیپلماتیک عراق پس از عملیات مسلم بن عقیل و پشتیانی کشورهای عربی از عراق، محورهای اصلی تفسیر رادیو اسرائیل است: «حمله و ضدحمله در محور سومار - مندلی نشان می دهد که ارتش های ایران و عراق هر دو به مرز توانایی خویش رسیده اند، درحالی که ایران هنگام هجوم به بصره در حدود صد هزار سرباز به میدان فرستاد و پیشروی های کوتاه و زودگذر فقط به کمک امواج انسانی امکان پذیر شد. به گزارش منابع اطلاعاتی در هجوم مندلی، تنها پنجاه هزار سرباز ایرانی شرکت دارند و از آنجا که عراق از دو ماه پیش، از وقوع این حمله آگاهی داشت خود را برای دفع آن به خوبی آماده کرده بود. در صورتی که ایران از این حمله واقعاً قصد پیشروی به سوی بغداد را دارد، باید در نظر داشته باشد که [چنین پیشروی، بدون برخورداری از چتر حفاظت نیروی هوایی امکانپذیر نخواهد بود. [این درحالی است که] تنها تعداد بسیار معدودی هلی کوپتر و هواپیمای قادر به پرواز برای نیروی هوایی ایران باقی مانده که آنها نیز در هفته های اخیر و به ویژه در جریان هجوم به مندلی در صحنه ظاهر نشدند. عراق نیز با وجود همه میراژهایی که از فرانسه دریافت کرده و همه میگ های ساخت شوروی که در اختیار دارد، نتوانسته به نیروی مهاجم ایران چنان ضربات قاطعی وارد سازد که هجوم را در نخستین ساعات آن متوقف کند. خلبانان عراقی که شاید از شهادت و کارایی لازم بی بهره باشند، به جای حمله به نقاط متمرکز نیروهای مهاجم ایران به بمباران گیلان غرب و روستاهای غیرنظامی پرداختند.

عراق با تکیه بر قدرت هوایی خود، قصد داشت با بمباران کردن ترمینال نفتی خارک و بندر شاهپور (بندر [امام] خمینی) صدور نفت ایران را فلج سازد و واردات کالاهای مصرفی را مختل کند، ولی با همه گزافه گویی های سرفرماندهی ارتش عراق، عملیات نیروی هوایی آن کشور علیه این هدف های سوق الجیشی به هیچ وجه چشمگیر نبود. هواپیماهای عراقی حتی نتوانستند خود را به بندرعباس برسانند و این نقطه را که به تدریج به عنوان دروازه اصلی جنوب ایران برای واردات کالا درآمده است، هدف قرار دهند. ... با آغاز هجوم ایران به

ص: ۶۷۲

مندلی، عراق نه تنها نیروی نظامی آماده خود را به کار انداخت، بلکه اقدامات سیاسی گسترده ای را در صحنه بین المللی و بین اعراب آغاز کرد. صدام حسین از یک سو به شورای امنیت شکایت کرد تا حکومت اسلامی ایران را در صحنه سیاست بین المللی بیش از پیش منزوی سازد و سران آن کشور را جنگ طلب، متجاوز و آشتی ناپذیر معرفی کند و از سوی دیگر به سران کشورهای عرب، تعهداتی را یادآور شد که در کنفرانس عالی فاس به عهده گرفته بودند. در کنفرانس فاس، سران کشورهای عربی متعهد شده بودند که اگر عراق هدف حمله یک کشور غیرعرب [ایران] قرار گیرد، دیگر ممالک عرب وظیفه دارند، کمک های نظامی و اقتصادی در اختیار عراق قرار دهند، ولی با همه اضطرابی که در نخستین ساعات آغاز هجوم ایران به مندلی در میان کشورهای عرب به وجود آمد، تا کنون، سودان تنها کشوری است که تصمیم به اعزام سرباز به عراق گرفته و جانبداری کشورهای دیگری چون عربستان سعودی، مراکش و یمن شمالی فقط جنبه شفاهی داشته است.»^(۱)

۶۹۸

آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، امروز در اولین جلسه علنی مجلس شورای اسلامی - که پس از تعطیلات تابستانی تشکیل شد - درباره تشکیل جلسه شورای امنیت و تلاش حامیان صدام برای جلوگیری از شکست رژیم بعث عراق و حادثه انفجار خیابان ناصرخسرو، مطالبی را بیان کرد. وی گفت: «حرکت موفقیت آمیز رزمندگان ما در تصرف مندلی موجب شد که صدام حيله تازه ای را آغاز کند و بگوید که این عمل رزمندگان اسلام ناموفق بوده است. اما ساعتی بعد ما اعلام کردیم که تصرف نقاط استراتژیک غرب سومار هدف کامل این حمله بوده که همه اش تأمین شده است. اما عکس العمل عراقی ها متناقض بود. آنها وحشت شدیدی همراه با هیاهوی جهانی به راه انداختند و از مجامع بین المللی، مانند غیرمتعهدها، سازمان ملل، و کنفرانس اسلامی و اعراب تقاضای پشتیبانی کردند. حرکت زشت باند صدام، ضدانقلاب، منافقین، ملی گراهای محارب و عوامل صدام که هماهنگ کار می کنند در خیابان ناصرخسرو، ماهیت اینها را نشان داد. وقتی که فریادشان از مثلاً تجاوز ایران بلند بود، بدترین عمل غیرانسانی و

ص: ۶۷۳

ناجوانمردانه را [انجام دادند] که به شهادت بیش از ۷۰ نفر، مجروح شدن ۷۰۰ نفر و تخریب اماکن کاری یک عده ای محروم - کاری که به هیچ معنایی نمی تواند ارزش نظامی و سیاسی داشته باشد - انجامید.»

رئیس مجلس در ادامه سخنان خود گفت: «ما در اینجا به سازمان ملل تذکر می دهیم و امروز شورای امنیت توجه کند. شما همان سازمانی هستید که در مدت دو سالی که تجاوز صدام در خاک کشور ما ادامه داشت، به فکر خاتمه جنگ نیفتادید و [زمانی که] صدام ۹۰ کیلومتر در عمق کشور ما وارد شد و ۱۰ شهر و ۱۲۰۰ روستای ما را تخریب کرد، شما کجا بودید؟! از شما دعوت شد که بیاید شهرهای، هویزه، سوسنگرد، اندیمشک، مهران، دهلران، سومار، خرمشهر، آبادان و دزفول را که به دست صدامیان تخریب شده و بیش از هزار کارخانه و کارگاه و هزاران پل، جاده و راه آهن، بندر، اسکله و تأسیسات نفتی را ببینید، چرا نیامدید؟! چرا اینها را محکوم نکردید؟! چرا [هنگامی که] صدام تظاهرات مردم همدان را در روز قدس به آتش و خون کشید، سازمان ملل حرکتی نکرد؟!»

امروز چه شده است، وقتی که ایران در خاک خودش [و برای آزادسازی خاک خودش] حمله کرده و ما می گوئیم هدف کامل ما به دست آوردن مناطق استراتژیک خودمان بوده، [شما وارد عمل می شوید؟! با چه تجاوزی مواجه هستید که امروز به شورای امنیت سازمان ملل مراجعه می کنید؟ نگذارید بیش از این آبروی سازمان ملل در دنیا برود، گرچه آبروی شما رفته است. این سؤال دو سال پیش باید مطرح می شد که صدام به خاک کشور ما تجاوز کرد. آیا در آن موقع خطر و بحران در دنیا وجود نداشت؟!»

رئیس مجلس ادامه داد: «ما به دنیای عرب اخطار می کنیم، حمایت شما از صدام، جنگ را به اتمام نمی رساند و اشتباه می کنید. هدف شما تقویت صدام است که جنگ را ادامه دهد. در اینجا باید بگوئیم، راه پیدا شدن صلح، همین است که ما انتخاب کردیم.

برای برقراری صلح، باید شر صدام از منطقه کنده شود. مسلم بدانید، ایران بیش از همه کشورهای منطقه به صلح فکر می کند، اما صلحی که توأم با حقیقت باشد و منافع مسلمین را حفظ کند.» (۱)

۶۹۹

روزنامه کیهان امروز در قسمت "یادداشت روز" خود با اشاره به تبلیغات دولت عراق درباره نتایج عملیات مسلم بن عقیل و دست به دامن سازمان ملل شدن رژیم عراق پس از این عملیات می نویسد: «به دنبال پیروزی بزرگ عملیات "مسلم بن عقیل"، رژیم صدام اعلام کرد ادعای ایران مبنی بر کسب پیروزی در جبهه غرب یک خیال محض است و نیروهای عراقی توانسته اند تهاجم نیروهای ایران را درهم بکوبند. اما در این میان ناگهان خبر رسید که رژیم عراق ضمن ارسال یادداشت فوری به دبیرکل سازمان ملل، از وی خواسته است تا به منظور

ص: ۶۷۴

١- ٣٩. مأخذ ٣١، ص ٢؛ و- مأخذ ٢١، ص ٧.

رسیدگی به "تجاوز ایران" به مرزهای بین‌المللی، تشکیل جلسه دهد و سازمان ملل با این تقاضای رژیم صدام موافقت کرده و قرار است امروز جلسه‌ای به همین منظور تشکیل دهد.

... اخیراً و به دنبال پیروزی نیروهای رزمنده مسلمان در جبهه‌های غرب، رژیم صدام دست به مظلوم‌نمایی زده است تا بدین وسیله بتواند امپریالیسم جهانی را به حمایت هرچه بیشتر از موانع رشد انقلاب اسلامی ترغیب نماید، البته امپریالیسم جهانی تا آنجا که ممکن بود رژیم صدام را یاری داده است. ... رژیم صدام با داشتن این همه پشتوانه‌های بین‌المللی باز هم دست به دامان سازمان ملل شده است. علت این مسئله هم معلوم است، رژیم صدام اکنون در شرایط بسیار خطرناک قرار گرفته است. در روزها و هفته‌های آتی، بغداد در تیررس آتش نیروهای رزمنده مسلمان قرار می‌گیرد. رژیم صدام نمی‌تواند از این خطر جان سالم به در ببرد. این یک وضعیت بسیار خطرناک برای مرتجعین منطقه و رژیم صهیونیستی است.»^(۱)

۷۰۰

در پی عملیات موفق مسلم بن عقیل، وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد پس از ماه‌ها بلا تکلیفی، امروز در نشستی در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل تصمیم گرفتند تا اجلاس آتی سران این جنبش را در دهلی نو برگزار کنند. خبرگزاری آسوشیتدپرس با اشاره به این خبر اعلام کرد: «یکی از اعضای جنبش عدم تعهد اعلام کرد، کشورهای عضو جنبش موافقت کردند که هفتمین دیدار سران از یکم تا یازدهم ماه مارس (دهم تا بیستم اسفند) در دهلی نو برگزار شود.»

این خبرگزاری گزارش داد: «برنامه مربوط به برگزاری کنفرانس در بغداد به علت ادامه جنگ میان ایران و عراق باعث بروز اختلاف میان اعضا شده بود و برخی کشورها اعلام کرده بودند در صورت برگزاری کنفرانس در بغداد، از حضور در آن خودداری خواهند کرد.»^(۲)

پس از این تصمیم، ناراشیمو راتو وزیر امور خارجه هند به طور رسمی از همه اعضای جنبش عدم تعهد دعوت کرد تا کنفرانسی در سطح سران کشورهای عضو این سازمان، در ماه مارس آینده (اسفندماه ۱۳۶۱) در دهلی نو تشکیل دهند. گفته می‌شود دعوت وزیر امور خارجه هند در گردهمایی وزیران امور خارجه کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک انجام شد و پیش‌بینی می‌شود اعضای سازمان این دعوت را بپذیرند.^(۳)

سعدون حمادی وزیر خارجه عراق در این جلسه، درباره دلیل موافقت عراق با تغییر محل اجلاس سران غیرمتعهدها گفت: «صدام به خاطر حفظ وحدت جنبش، حاضر به تغییر محل کنفرانس سران شد.» وی سپس با اشاره به جنگ عراق و ایران گفت «عراق به درخواست کنفرانس اسلامی پاسخ مثبت داد و ضمن عقب‌نشینی یک طرفه، آمادگی کامل خود را برای قبول آتش بس و حل اختلافات از طریق مذاکره مسالمت‌آمیز اعلام کرد، ولی ایران حاضر به همکاری نبوده و متوالیاً به عراق حمله می‌کند.»

۱- ۴۰. مأخذ ۳۱، ص ۱.

۲- ۴۱. مأخذ ۲۱، ص ۲۰، آسوشیتد پرس.

۳- ۴۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۷/۱۳، ص ۲۴، خبرگزاری فرانسه.

پس از سخنان سعدون حمادی، رجایی خراسانی نماینده ایران در سازمان ملل متحد با استفاده از حق پاسخگویی، مطالبی را درباره شروع جنگ و آغاز تجاوز عراق، دلیل تصرف سرزمین های ایران در دو سال گذشته، شرایط ایران برای صلح، تجربیاتی که عراق در دو سال گذشته کسب کرده و دلیل قبول نکردن پیشنهادهای آتش بس بیان کرد. وی گفت: «توسل به زور در موازین بین المللی در تمام نظام های اخلاقی و مذهبی محکوم است. اگر این اصل مورد قبول نماینده عراق است، چرا عراق به کشور ما حمله کرد؟ مهم نیست که عراق چه بهانه ها و دلایلی برای کار خود داشت، مهم این است که هرگونه اختلاف و بهانه ای که داشته، حمله نظامی به جمهوری اسلامی ایران را ابداً توجیه نمی کند. عراق چرا به اشغال غیرقانونی قسمت مهمی از وطن اسلامی ما برای دو سال ادامه داد؟ این لحن صلح طلبانه و منافقانه ای که امروز در این مجمع به گوش می رسد، دو سال پیش و در خلال این دو سال کجا بوده است؟! آیا وقتی که از زمین، دریا و هوا به وطن ما حمله کردند، این سخنان نرم را فراموش کرده بودند؟

ما در ابتدای جنگ گفتیم که تنها شرط ما برای مذاکره مسالمت آمیز، عقب نشینی کامل نیروهای عراق به مواضع قبل از جنگ است. چرا عراق نپذیرفت؟ بعد اعلام کردیم که رژیم عراق مسئول تمام خرابی ها، کشتارها و جنایت ها است. عراق به تخریب و کشتار خود هرچه بیشتر ادامه داد و بارش سنگین تر شد. شرایط ما برای صلح از آغاز جنگ تا به امروز یکنواخت و عادلانه بوده، ... عراق می گوید که ما [ایران] حمله کرده ایم و حمله می کنیم، کاملاً درست است. مسلم است که ما ۲۰ شهر و ۱۲۰۰ دهکده را با تعارف پس نگرفتیم. ما دو سال است حمله می کنیم و از این پس هم تا گرفتن آخرین وجب از سرزمینمان به حملات خود ادامه خواهیم داد. دفاع حق قانونی و شرعی ما است. ما افتخار می کنیم که اعلام کنیم در حمله اخیر سه تپه بسیار مهم استراتژیکی سرزمینمان را پس از دو سال پس گرفتیم. این تپه ها علاوه بر اعتبار ارضی، محل آتش نیروهای عراقی بر اماکن غیرنظامی مجاور آنها بود. ... عراق می گوید قصد تصرف اراضی ایران را ندارد، خیلی خوشحالم که به این نتیجه رسیده اند. تجربیات گذشته به عراقی ها آموخته است که نباید رؤیای ادعای اراضی و قصد تصرف سرزمین های ما را داشته باشند. بهتر است که مسئولین عراقی به این درس خیلی متعهد باشند، چون می دانند که تصرف اراضی ایران، کار خیلی خطرناکی است و اصلاً به صلاح آنها نیست که غیر از این فکر کنند، که البته الآن اظهار داشتند. در مورد آتش بس درست می گویند. ما هرگز حاضر نبودیم و نیستیم که با دشمن در خانه خودمان سر میز مذاکره بنشینیم. آتش بس را قبول نکردیم و از اول شرط کردیم که هرگونه مذاکره، پس از عقب نشینی کامل از تمام اراضی ما است، اما عقب نشینی یک طرفه ای که فرمودند، چیز تازه ای نیست. عراق قریب دو سال است که مرتب عقب نشینی تاکتیکی و یک طرفه

می‌کند. ما اسم این کار را عقب نشینی نمی‌گذاریم، کلمه مناسب دیگری را باید به کار برد که همه شما می‌دانید چیست. اتفاقاً همین تپه‌هایی که اخیراً آزاد کردیم به ادعای عراق قبلاً از آنها عقب نشینی کرده بود، اما ملاحظه می‌فرمایید که چگونه دوباره مجبور شد، عقب نشینی کند.»^(۱)

۷۰۱

خبرگزاری کیودو ژاپن درباره پروژۀ پتروشیمی بندر امام ایران با اشاره به اینکه مذاکرات اخیر رئیس کمپانی میتسویی - شریک عمده ایران در پروژۀ مذکور - با تهران درباره سرمایه‌گذاری اضافی برای ادامه طرح به جایی نرسیده است، گزارش داد: «رئیس کمپانی میتسویی در این زمینه تأکید می‌کند تا زمانی که ایران تمام مخارج اضافی طرح را تأمین نکند و همچنین جنگ عراق و ایران به پایان نرسد، از سرگیری عملی پروژۀ مذکور آغاز نخواهد شد. رئیس میتسویی در عین حال، از ایران به دلیل پذیرفتن هزینه‌های مربوط به کارهای مقدماتی آماده‌سازی طرح و نیز پرداخت ۱۳ میلیارد ین بدهی‌های پرداخت نشده به کمپانی‌های ژاپنی، قدردانی کرد.»

این خبرگزاری در ادامه افزود: «در مذاکرات تهران توافق شده است تا یک هیئت ده نفره از متخصصین ژاپنی برای آماده‌سازی مقدمات طرح مذکور به ایران بیایند، اگرچه هنوز، فاصله بسیاری بین نظرات طرفین در مورد چگونگی تأمین مخارج اضافی پروژۀ وجود دارد.»^(۲)

۷۰۲

گروه تحقیق واحد مرکزی خبر، در گزارشی پیامدهای اقتصادی و اجتماعی جنگ در عراق را بررسی کرده و ابعاد مختلف خسارت‌های وارد شده بر اقتصاد عراق را برشمرده است. گزیده‌ای از این مقاله که در روزنامه جمهوری اسلامی درج شده چنین است:

«جنگ در ابعاد اقتصادی خساراتی جبران‌ناپذیر بر دولت عراق وارد کرد. کاهش صادرات نفت به دلیل بروز جنگ، سبب گردید تا دولت عراق با مشکلات فراوانی روبه‌رو شود. قبل از جنگ و بعد از قطع نفت ایران، برای پر کردن خلأ نفتی برای امپریالیست‌ها، عراق با عربستان توافق کرد که نفت امریکا و اروپا را تأمین کند. به این ترتیب، عراق با حجم تولید ۵/۳ میلیون بشکه در بین کشورهای صادرکننده نفت در خلیج فارس، بعد از عربستان در مرحله دوم قرار گرفت. این افزایش تولید می‌توانست درآمدهای عراق را سالیانه تا ۳۸ میلیارد دلار افزایش دهد.»

[پس از شروع جنگ] در نتیجه کاهش صادرات نفت از ۵/۳ میلیون بشکه به یک میلیون بشکه در روز، عراق ناگزیر از دریافت قرض از دیگر همسایه‌های تولیدکننده نفت شد. ... طبق برآورد کارشناسان اقتصادی، تنها در همان هفته‌های نخستین جنگ، خسارات عراق بیش از ۴۵۰۰ میلیون دلار بوده است که بیشترین خرابی‌ها مربوط به

۱-۴۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۴/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۲-۴۴. مأخذ ۱۳، ص ۱۰، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱.

مراکز و تأسیسات نفتی و شبکه های تولید برق رسانی و دیگر مراکز تولیدی بوده است. عراق که قسمت مهم بودجه اش از تأسیسات نفتی تأمین می شد و در شمار کشورهای وام دهنده به حساب می آمد و طبق برآورد صندوق بین المللی پول میزان ذخیره ارزی اش ۲۵ میلیارد دلار بود، پس از جنگ به کشوری وام گیرنده مبدل شد و صدام هم اکنون بیش از ۲۴ میلیارد دلار، تنها به کشورهای منطقه به خاطر وام ها و کمک ها برای ادامه جنگ با ایران اسلامی بدهکار است.

... جنگی که صدام برای متوقف ساختن روند انقلاب اسلامی در منطقه به پا کرد، مایه تزلزل پایه های حکومت بعثی عراق شد. در این میان، رژیم های وابسته به امریکا که حرکت انقلاب اسلامی وجودشان را با خطر روبه رو ساخته بود، کوشیدند تا از طریق کمک های نظامی و مالی، صدام را از خطر نابودی برهانند. آنها سعی کردند کمبودهای درون جامعه عراق را با کمک های مالی خود، صوری جلوه دهند. بیشترین کمک را کویت و عربستان سعودی به رژیم عراق کردند. میزان وام دریافتی عراق از کشورهای عربی حوزه خلیج فارس بالغ بر ۲۴ میلیارد دلار برآورد شده است. رژیم صدام گذشته از میلیاردها دلار کمک مالی، با دریافت اسلحه و مهمات از شوروی، امریکا، انگلیس، فرانسه، آلمان، چکسلواکی و [نیز با] استفاده از نیروی انسانی مصر، تونس و سودان، جنگ با ایران را تا مرحله کنونی ادامه داده است و با این همه کمک، از لشکریان اسلام شکست های پی در پی خورده است.

... [وضعیت اجتماعی - سیاسی عراق از اقتصاد این کشور نیز آشفته تر است.] هم اکنون بیش از ۵۰۰۰۰ زندانی سیاسی در عراق وجود دارد و این در حالی است که بیش از ۱۰۰ هزار نفر از مخالفان رژیم صدام توسط رژیم بعثی بغداد، از خانه و کشورشان رانده و آواره شده اند. (۱)

۷۰۳

□

احمد

حسن البکر رئیس جمهور سابق عراق، امروز در سن ۶۸ سالگی به طور مشکوکی مرد. روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری فرانسه با اعلام این مطلب گزارش داد که مرگ حسن البکر، لحظاتی پس از ورود شاه حسین به بغداد اعلام شد. حسن البکر یکی از عوامل مهم در به قدرت رسیدن صدام بود که مدتی بعد بر اثر اختلافات شخصی، صدام وی را گوشه نشین کرد. ناظران سیاسی درباره مرگ حسن البکر در وضعیتی که حکومت این کشور متزلزل است، ابراز شک و تردید می کنند. قبل از مرگ حسن البکر خبر از بیماری وی داده می شد، ولی در ماه های اخیر وی کاملاً محصور بود و هرگونه رابطه وی با خارج قطع شده بود. (۲)

ص: ۶۷۸

۱- ۴۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۲- ۴۶. مأخذ ۴۲، ص ۲۴، خبرگزاری فرانسه.

دیوید لانگ رئیس بخش خاور نزدیک اداره اطلاعات و مطالعات وزارت خارجه آمریکا، در سی و ششمین اجلاس سالانه سازمان خاورمیانه که در واشنگتن تشکیل شد، موضوعاتی چون وضعیت منطقه از نظر موازنه قدرت، تأثیر جنگ ایران و عراق بر این توازن و رابطه عراق با آمریکا را ارزیابی کرد. گزیده ای از سخنان وی به نقل از گزارش امروز دفتر خبرگزاری جمهوری اسلامی در واشنگتن، به این شرح است: «[به نظر من] تغییرات سیاسی چندانی در خلیج فارس صورت نگرفته و البته این بدان معنا نیست که نگران اوضاع نباشیم. وقایع زیادی در خفا در جریان است و دوره حاضر دوره انتظار قبل از بحران و یا به عبارتی آرامش قبل از طوفان می باشد.

ممکن است که این دوره ماه ها و شاید سال ها طول بکشد. زمانی توازن بین محافظه کاران، یعنی عربستان و ایران از یک طرف و شوروی و عراق و دیگر هم پیمانان آنها از طرف دیگر، وجود داشت، ولی این هم پیمانی و موازنه حالا دیگر موجود نیست. پیش از این، من به خلأ قدرت معتقد نبودم، ولی اکنون رسماً اعلام می کنم که خلأ قدرت در منطقه موجود است و با سقوط شاه آغاز شده است. چه دوست داشته باشیم و چه دوست نداشته باشیم، اوضاع عوض شده و هیچ کس نمی داند که در آینده چه خواهد شد.

ما حتی نمی دانیم که آیا دولت فعلی ایران را رادیکال بنامیم و یا محافظه کار؟ ولی هرچه هست چیزی است که باید از او بترسیم و این خود دلیل خلأ قدرت است که عراق نیز طرف دیگر این قضیه است. ... عراق سال هاست که با آمریکا روابط دیپلماتیک ندارد و حال به آهستگی در حال سرکوب شدن است. علت عدم قدرت ما در عکس العمل نسبت به وقایع جاری این است که تحولات به آهستگی پیش می رود. از جهتی جنگ ایران و عراق هم بد نبوده است، تا زمانی که این دو کشور در حال جنگ بوده و به سراغ دیگر کشورها نرفته اند، خطری موجود نیست، ولی از طرفی تا زمانی که جنگ ادامه دارد، احتمال شیوع و سرایت آن به دیگر کشورها نیز وجود دارد.» (۱)

گروهی از نویسندگان و مفسران مجله نیوزویک چاپ اروپا در مقاله ای تظاهرات اسرائیلی ها در روز شنبه (۱۰/۷/۱۳۶۱) و سخنان نخست وزیر رژیم صهیونیستی را درباره کشتار آوارگان صبرا و شتیلا- تحلیل و ارزیابی کردند. در این مقاله آمده است: «شنبه شب در تل آویو ۱۰ درصد کل جمعیت اسرائیل جملگی دچار غم و اندوه شدند. جمعیتی قریب به ۴۰۰ هزار نفر به میدان "کینگز آو" اسرائیل ریختند تا عظیم ترین تظاهرات صلح تاریخ این کشور را به راه اندازند. از قرار معلوم آنها آمده بودند تا برای فلسطینی ها، قربانیان قتل عام غرب بیروت،

به سوگواری پردازند و با فریادهای خود، خواهان برکناری من‌خیم بگین نخست وزیرشان شوند. ... اما ظاهراً تنبیهی در مورد بگین به عمل نیامد. نخست وزیر اسرائیل به تلاش برای حفظ حیات سیاسی اش پرداخت و اظهاراتش جدلی خودبینانه و جسورانه بود. او مسئولیت کشتار وحشتناک آوارگان فلسطینی را توسط هم پیمانان مسیحی لبنانی خود رد کرد. وی انتقاد از خود را به عنوان حمله ای به اسرائیل تلقی نمود. بگین به کابینه اش گفت: "ملتی ملت دیگر را می کشد و آنها می خواهند یهودیان را به خاطر آن به دار آویزند." هنگامی که مخالفان از بگین خواستند که آریل شارون وزیر دفاع را به خاطر دادن اجازه قتل عام، از کار برکنار کند، بگین مزیت بیشتر را در تعصب دید. وی اظهار داشت: "انسان نمی تواند بدون وفادار بودن به دوستان خود، حزب یا کشوری را اداره کند." هنگامی که یک رهبر امریکایی به وی گوشزد کرد که یهودیان امریکا از سیاست های [وی] ناخشنود می باشند، چنین پاسخ داد که "اگر یهودیان امریکا طرفدار ما نیستند، بدون آنها به کار خود ادامه می دهیم." ... هیچ گاه در گذشته، یک نخست وزیر اسرائیل روابط خاص کشور خود را با ایالات متحده چنین به مخاطره نینداخته است.

نیوزویک در ادامه می افزاید: «نقش اسرائیل را در این قتل عام، می توان در رابطه با اغتشاش و بی عاطفگی دانست، اما نه در رابطه با طرح جنایت آمیز. در هر صورت بگین اسرائیل نیست و هیچکس نیز نمی خواهد یهودیان را به تلافی، به دار آویزد. با وجود این، به نوشته روزنامه ها آرتص بسیاری از اسرائیلی ها عقیده دارند که داغ ننگ صبرا و شتیلا بر ما زده شده و ما نخواهیم توانست آن را بزدایم.»

در پایان مقاله آمده است: با ادامه پاک سازی دهشتناک در صبرا و شتیلا، اکثراً تعداد کشته شدگان را ۱۰۰۰ تن تخمین زدند، هرچند آمار دقیق آنان هیچ گاه معلوم نخواهد شد.» (۱)

ضمیمه گزارش ۶۹۱

شماره سند شورای امنیت: (۱۹۸۲) S/RES/۵۲۲

۱۴ اکتبر ۱۹۸۲ (۱۲ مهر ۱۳۶۱)

قطعه نامه ۵۲۲ (۱۹۸۲)

شورای امنیت در جلسه ۲۳۹۹ خود که تحت عنوان وضعیت ایران و عراق تشکیل شده بود، قطعنامه ذیل را تصویب کرد:

- شورا از ادامه جنگ و تشدید مناقشه میان دو کشور که تلفات سنگین جانی و خسارت های مالی بسیاری را موجب شده و صلح و امنیت منطقه را در معرض خطر قرار داده است، اظهار تأسف می کند.

- شورا مجدداً تصریح کرد که اعاده صلح و امنیت در منطقه به جدیت کلیه دولت های عضو در ملزم بودن به تعهداتشان تحت منشور سازمان ملل نیازمند است.

- شورا مجدداً طرفین درگیر را به پذیرش و اجرای قطعنامه ۴۷۹ که به اتفاق آرا در ۲۸ سپتامبر ۱۹۸۰ تصویب شده و نیز به

بیانیه مورخ ۵ نوامبر ۱۹۸۰ (سند S/۱۴۲۴۴) دعوت کرد.

ص: ۶۸۰

۱-۴۸. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره ۲۴۸، ۲۰/۷/۱۳۶۱، صص ۳۳ - ۴۱، نیوزویک، چاپ اروپا، ۱۲/۷/۱۳۶۱.

- شورا همچنین طرفین درگیر را به پذیرش و اجرای قطعنامه ۵۱۴ که به اتفاق آرا در ۱۲ جولای ۱۹۸۲ تصویب شده و نیز بیانیه ۱۵ جولای ۱۹۸۲ (سند S/۱۵۲۹۶) رئیس شورای امنیت فراخواند.

شورا بر اساس گزارش ۱۵ جولای ۱۹۸۲ (S/۱۵۲۹۳) دبیرکل، خواستار اجرای موارد ذیل می باشد:

۱- شورا مصراً خواستار آتش بس فوری و پایان بخشیدن به کلیه عملیات های نظامی بوده و مجدداً این درخواست خود را تکرار می کند.

۲- شورا مجدداً بر درخواست خود مبنی بر عقب نشینی نیروها به مرزهای شناخته شده بین المللی تأکید می کند.

۳- شورا از این حقیقت که یکی از طرفین درگیر قبلاً آمادگی اش را برای همکاری در اجرای قطعنامه ۵۱۴ اعلام کرده، استقبال نموده و از طرف دیگر مناقشه درخواست می نماید که به همین صورت عمل نماید.

۴- شورا بر لزوم اجرای بدون درنگ تصمیمات خود درباره اعزام ناظرانی جهت تأیید و نظارت بر آتش بس و عقب نشینی تأکید می نماید.

۵- شورا بر ضرورت و ادامه تلاش های میانجیگرانه اخیر تأکید می نماید.

۶- شورا بر درخواست خود از کلیه دولت ها مبنی بر ممانعت از هرگونه اقدامی که به ادامه جنگ کمک نماید، تأکید نموده و خواستار کمک جهت تسهیل در اجرای قطعنامه اخیر می باشد.

۷- شورا همچنین از دبیرکل خواست در مورد اجرای این قطعنامه طی ۷۲ ساعت به شورا گزارش ارائه دهد. (۱)

ص: ۶۸۱

بمباران منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل و گلوله باران چند شهر مرزی، به ویژه آبادان، اصلی ترین اقدامات امروز ارتش عراق در جبهه های جنگ بود. با وجود تلاش گسترده دشمن برای بازپس گیری منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل، امروز این منطقه به نسبت آرام بود. تنها اقدام مهم دشمن حملات محدود هواپیماهای جنگنده و بمباران برخی مناطق عملیاتی بود که ضایعات و خساراتی نداشت. از سوی دیگر، آتش دقیق نیروهای خودی در منطقه عملیاتی سبب انهدام چهار تانک و نفربر و وارد آمدن صدماتی به چند خودرو دشمن شد. (۱)

در این حال، با گذشت پنج روز از شروع عملیات مسلم بن عقیل و تداوم آن تا به امروز، خبرگزاری یوگسلاوی (تانوگ) از وضعیت شهر مندلی - که مرکز اصلی پشتیبانی عراق در جبهه های این منطقه است - چنین گزارش داد: «در شهر هیچ نشانی از جنگ نیست و اثری از بمباران وجود ندارد. اکثر مغازه ها باز هستند، اما سربازان بسیاری در خیابانها و مغازه ها به چشم میخورند و چندین اردوگاه نظامی و مقادیر زیادی تانک و هلی کوپتر در منطقه مندلی وجود دارد.» (۲)

برخلاف ایران، عراق امروز شهر آبادان را در چند نوبت هدف گلوله باران توپخانه های خود قرار داد که بر اثر آن چهارتن مجروح شدند. (۳)

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با فراخواندن نیروهای رزمنده به جبهه های جنگ تلاش جدیدی را برای اعزام نیرو به جبهه ها آغاز کرد و از کوشش برای اجرای عملیاتی سرنوشت ساز در رویارویی با ارتش عراق در آینده خبر داد. ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی امروز با انتشار اطلاعیهای از همه رزمندگان، به خصوص کسانی که در گذشته در جبهه های نبرد حضور داشته اند، دعوت کرد که با حضور دوباره خود در جبهه ها، زمینساز پیروزی نهایی جمهوری اسلامی ایران بر رژیم عراق شوند. (۴)

۱-۱. سند شماره ۹۶۳۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی ظفر - رکن دوم، به گیرندگان، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - سند شماره ۱۷۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبهای شماره ۲۴، از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷ - اطلاعات عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع)، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۳؛ و - سند شماره ۷۴۸۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبهای عملیاتی شماره ۱۲، از قرارگاه عملیاتی ظفر - رکن ۳، به فرماندهی قرارگاه نجف - رکن ۳، ۱۳/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.

۲-۲. دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۲۳.

۳-۳. سند شماره ۱۴۰۷۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبهای شماره ۴۶۴، واحد عملیات سپاه آبادان -

اطلاعات عملیات، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

۴-۴. سند شماره ۲۲۸۵۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"،
بولتن شماره ۳۵۶، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۶.

در ادامه نارضایتی مردم عراق از رژیم صدام، هر روز تعداد بیشتری از آنان به جمهوری اسلامی پناهنده می شوند. امروز نیز پنج نفر از مردم مسلمان عراق از طریق مرزهای غربی، وارد ایران شده و با مراجعه به یکی از مراکز سپاه تقاضای پناهندگی کردند. (۱) روزنامه کیهان هم نوشت: بنابر گزارش های رسیده از سنندج و ارومیه، ۱۳ نفر دیگر از مردم عراق با ورود به خاک ایران، از جمهوری اسلامی تقاضای پناهندگی کردند. در میان این افراد یک پزشک، ۳ دانشآموز، یک سرباز و یک کارمند هلال احمر عراق وجود دارد. (۲)

امروز شهرهای سنندج، پیرانشهر، سردشت، صائین دژ و مریوان صحنه کشمکش و درگیری میان نیروهای خودی و نیروهای ضدانقلاب بود.

۱- در جاده سنندج - کرجو در جنوب شرقی سنندج، یک خودرو به مین اصابت کرد که بر اثر آن دو نفر از نیروهای بسیج و شهربانی مجروح شدند. (۳)

۲- در حوالی پیرانشهر و در جاده خضر (قره خضر) یک خودرو آهو استیشن شهربانی با مینی که به دست عناصر مسلح غیرقانونی کار گذاشته شده بود، برخورد کرد که خسارتهایی به این خودرو وارد آمد. این واقعه تلفات جانی نداشت. (۴)

۳- در پیرانشهر عناصر حزب دمکرات در شش مرحله به اموال مردم این شهر دستبرد زدند. در یکی از این سرقتها، هنگامی که عوامل این حزب سرگرم ربودن دو موتورسیکلت متعلق به کارگران شرکت برق این شهر بودند، نیروهای سپاه به موقع در محل حاضر شده و سارقان را تعقیب کردند. عناصر حزب دمکرات با مشاهده این وضع و از بیم دستگیر شدن، با به جا گذاشتن موتورسیکلتها فرار کردند. (۵)

۴- در جاده سردشت - بانه عناصر مسلح غیرقانونی با متوقف کردن یک اتوبوس و یک مینی بوس، دو نفر از مسافران را - که نظامی و درجهدار بودند - گروگان گرفتند. (۶)

۵- عملیات پاک سازی روستاهای اطراف صائین دژ - که نیروهای خودی از چند روز پیش آغاز کرده بودند - امروز با شدت گرفتن بارش باران و جاری شدن سیل متوقف شد. با اجرای این عملیات، تا کنون نیروهای خودی ۱۱ روستای حوالی این شهر را پاک سازی کرده اند. در این عملیات سه تن از افراد ضدانقلاب دستگیر شدند و ۱۸ سلاح جنگی و ۳ تفنگ تکلول نیز به دست نیروهای سپاه افتاد. بر اثر جاری شدن سیل نیز به چند خودرو آسیب وارد شد و تعدادی از سلاحهای نیروهای خودی نیز مفقود شد. (۷)

- ۱-۵. سند شماره ۱۴۴۶۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خیرنامه شماره ۳۵۷، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۵.
- ۲-۶. روزنامه کیهان، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۳-۷. سند شماره ۳۲۰۷۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار محترم استان کردستان، ۱۵/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۸. سند شماره ۱۰۳۶۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۷، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۵-۹. سند شماره ۳۵۰۱۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی پیرانشهر به فرماندهی قرارگاه بعثت و منطقه ۵، ۱۵/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۱۰. سند شماره ۵۴۴۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۷ - اطلاعات، به اداره مرکزی - اطلاعات، ۲۱/۷/۱۳۶۱.
- ۷-۱۱. سند شماره ۵۳۹۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل - مرکز فرماندهی، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

۶- در پی افزایش و تشدید عملیات های نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در شمال غرب کشور و تسلط آنها بر مناطق استراتژیک، تعداد بیشتری از افراد گروه های ضدانقلاب، به نیروهای مسلح ایران پناهنده شده و خود را تسلیم می کنند. امروز در منطقه مریوان دو نفر از عناصر حزب کوموله درحالی که ۲ اسلحه به همراه داشتند، خود را به سپاه ناحیه مریوان معرفی و اماننامه دریافت کردند. (۱)

۷۱۰

سازمان مجاهدین خلق در ادامه ترورها و دیگر جنایات خود، امروز یک نفر را در کوره ریخته گری انداخت و یک پیشمرگ را شهید کرد.

۱- اعضای یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق امروز با ورود به یک کارگاه ریختهگری در چهارراه دولتآباد، فردی متعهد را که در گذشته از هواداران این سازمان بود به داخل کوره کارگاه ریختهگری انداخته و به شهادت رساندند. اعضای این تیم همچنین پسرعموی وی را که در محل حضور داشت به شدت مضروب کردند. این فرد از چندی پیش از طرف اعضای سازمان تهدید به مرگ شده بود. (۲)

۲- در سندج نیز عناصر سازمان مجاهدین خلق یک پیشمرگ مسلمان را به نام اسماعیل محمدگیلانی در یک مغازه کبابی در خیابان سیروس این شهر به شهادت رساندند و اسلحه اش ربودند. (۳)(۴)

۳- امروز اعضای سازمان مجاهدین خلق دو موتورسیکلت را در خیابان ۳۰ متری نارمک با تهدید اسلحه از دست مالکان آن ربودند. (۵)

۴- در اصفهان یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق کشف و یکی از اعضای این سازمان دستگیر شد. در این خانه تعدادی سلاح نیز کشف شد. (۶)

۵- در عملیات های نیروهای امنیتی ایران بیش از ۳۰ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق در تهران و کرج، دستگیر شدند. به نوشته شماره امروز روزنامه کیهان، در اطلاعیه روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران در این باره آمده است: «بار دیگر در پی تلاش های بی وقفه سپاهیان پاسدار انقلاب اسلامی و همکاری بی دریغ سازمان اطلاعات سی و شش میلیونی، با الهام گرفتن از ارواح مطهر تمامی شهدای انقلاب ظفرمند اسلامی ایران، ضربات سهمگین دیگری بر پیکر عنکبوتی تشکیلات ضدخدایی منافقین وارد آمد و توطئه های منافقین ضدخلقی که بر علیه انقلاب کبیر اسلامی تدارک دیده شده بود، کشف و خشی شد.

ص: ۶۸۵

۱- ۱۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلمبن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۶، ۱۴/۷/۱۳۶۱، ص ۳، سندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

۲-۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه" نشریه شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

۳- سازمان مجاهدین خلق کردستان در اطلاعیه ای که در روز ۲۴/۷/۱۳۶۱ منتشر کرد، مسئولیت این ترور را به عهده گرفت. [سند شماره ۴۰۵۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار رادیوهای بیگانه، از روابط عمومی فرمانداری سنندج، به معاونت محترم استانداری کردستان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۳].

۴-۱۴. سند شماره ۳۴۲۴۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار محترم استان کردستان، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

۵-۱۵. سند شماره ۹۳۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه شماره ۱۱۴، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۶-۱۶. مأخذ ۲، ص ۱۵.

در این عملیات موفقیت آمیز که طی هفته گذشته توسط جان برکفان سپاه پاسداران در تهران و کرج انجام شد، تعداد زیادی از لایحه های فساد تیمی گروهک امریکایی - ارتجاعی منافقین کشف و بیش از سی تن از اعضا و کادرهای مهم سازمان منافقین دستگیر و یا به هلاکت رسیدند.»

در میان این افراد، مسئول بخش حفاظت مرکزیت، عضو بخش حفاظت مرکزیت، یکی از مسئولان بخش نظامی، دونفر از اعضای بخش نظامی - اطلاعاتی - که یکی از آنان از مسئولان شکنجه سه پاسدار شهید(۱) کمیته انقلاب اسلامی بود - یکی از اعضای فعال بخش نظامی - فنی، ۲ نفر از مسئولان بخش تدارکات و جعل و چند عضو فعال بخش اجتماعی وجود دارد. همچنین ۴ نفر از مسئولان اکیپ های ویژه ترور سازمان نیز کشته یا دستگیر شدند.(۲)

۷۱۱

نیروهای امنیتی ایران، انبارهای سلاح و مهمات اتحادیه کمونیست ها در آبادان را کشف و ضبط کردند. به دنبال دستگیری اعضای اتحادیه کمونیستها

در خوزستان و با استفاده از اطلاعات بهدست آمده از این افراد، مقادیر بسیاری مهمات و وسایل دیگر، از جمله فشنگ ژ-۳ و کلاشینکف - که در بشکهای پلاستیکی جاسازی شده بود- آر.پی.جی - ۷ و موشکهای آن، تفنگ ژ-۳ و کلاشینکف، نارنجک تفنگی، کلت کمری، نارنجک، دینامیت، ۲۰ کیلو باروت، وسایل چاپ و تکثیر، اعلامیههای بسته بندی شده برای توزیع در شهرستانها، دستگاه ظهور فیلم و قطعات یدکی اتومبیل در نقاط مختلف آبادان کشف و ضبط شد.(۳)

۷۱۲

امروز ابوالحسن بنیصدر در مصاحبه با روزنامه ایتالیایی "ایتلیا"، عراق را مسئول حادثه بمبگذاری در خیابان ناصرخسرو معرفی کرد. وی گفت که عراق میکوشد با تشدید بحران در ایران پیروزیهای بیشتری را کسب کند. گفتنی است که چند روز قبل مسعود رجوی - که سمت نخستوزیری بنیصدر را بر عهده دارد - ایران را مسئول این بمبگذاری خوانده بود.(۴)

۷۱۳

در حالی که رسماً روابط سیاسی بین عراق و امریکا از سال ۱۹۶۷ قطع شده است، سعدون حمادی وزیر خارجه عراق با جورج شولتز وزیر خارجه امریکا در حاشیه اجلاس سازمان ملل ملاقات و درباره مسئله فلسطین و جنگ عراق و ایران مذاکره کرد. به گزارش خیرگزاری عراق از نیویورک: «حمادی همچنین بر تعهد عراق به اصول منشور سازمان ملل که درباره حل مناقشات عراق و ایران از طریق مسالمت آمیز است، تأکید کرد.»

ص: ۶۸۶

سازمان مجاهدین خلق و توسط عناصر اطلاعاتی ربوده شده و به طرز فجیعی شکنجه شدند و درحالی که هنوز زنده بودند، دفن شدند. برای اطلاعات بیشتر به کتاب روزشمار ۲۰، روز ۲۲/۵/۱۳۶۱، صفحه ۶۰۴ تا ۶۱۱ مراجعه کنید.

۲-۱۷. مأخذ ۶، ص ۴.

۳-۱۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۰، ۱۴/۷/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۷/۱۳۶۱.

۴-۱۹. همان، ص ۱۱، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳/۷/۱۳۶۱.

خبرگزاری عراق در گزارش خود از این دیدار، بار دیگر ادعای خرید سلاح ایران از اسرائیل را مطرح کرد. این خبرگزاری گزارش داد: «وزیر خارجه عراق از شولترخواست تا امریکا گام‌های لازم را برای ممانعت از نفوذ سلاح‌های امریکایی به ایران از طریق اسرائیل بردارد، زیرا این امر جنگ را طولانی می‌کند.»

حمادی همچنین با وزرای خارجه زلاندنو، ترکیه و جیبوتی دیدار و درباره مسائل خاورمیانه از جمله مسئله فلسطین و جنگ عراق و ایران گفت و گو کرد(۱).

۷۱۴

کمک‌های نظامی کشورهای عربی، به خصوص سودان و اردن به عراق بازتاب‌های متفاوتی در این کشورها داشت و رسانه‌های مختلف نیز به بررسی آن پرداختند.

به دنبال اعلام آمادگی سودان برای ارسال کمک‌های نظامی به عراق، "جبهه سوسیالیستی مردمی سودان" با صدور بیانیهای ضمن محکوم کردن تصمیم اخیر جعفر نمیری مبنی بر اعزام نیروهای سودانی برای نبرد در کنار نیروهای رژیم عراق علیه ملت مسلمان ایران، تأکید کرد که این تصمیم، فکر نمیری نبوده، بلکه طرح امریکا، دشمن صهیونیستی و خانواده آل سعود است که خواهان ادامه جنگ میان برادران عراقی و ایرانی و سرگرم کردن ارتشهای دو کشور هستند(۲).

روزنامه البعث ارگان حزب بعث سوریه نیز ضمن انتقاد از جعفر نمیری رئیس رژیم سودان مبنی بر جانبداری وی از صدام حسین در جنگ علیه ایران، تأکید کرد که حمایت این کشور از عراق «ناشی از طبیعت حاکم بر روابط رژیمهای حاکم بر سودان و عراق» است(۳).

نشریه آلمانی دیولت نیز تصمیم سودان برای اعزام نیرو به عراق را به دلیل کمک‌های سعودیها به این کشور دانست و به نقش عربستان در پشتیبانی مالی از عراق اشاره کرد. این نشریه نوشت: «برای احترام به سوگند سران در فاس که در آن، دفاع از کشورهای عربی وظیفه همه عربها تلقی شد، اینک سودان میخواهد به عراق سرباز بفرستد. سربازان کمکی داوطلب اردنی حتی از یک سال پیش در جبههها مشغول نبردند و جنگ را تهدید به گسترده شدن میکنند. جعفر نمیری که در آستانه ورشکستگی سیاسی است، شاید بیشتر میخواست که سربازانش را علیه اتیوپی کمونیست اعزام و به سومالی کمک کند، ولی ظاهراً پولهای زیادی از سوی عربستان به سمت سودان سرازیر است و نمیری نمیخواهد شاه فهد را تنها بگذارد. چون عربستان نمی‌تواند مانند بقیه کشورهای نفتی در خلیج فارس، علناً در طرف عراق وارد جنگ شود.»

دیولت در ادامه نوشت: «گسترش جنگ خلیج فارس توسط درگیری سودان می‌تواند تغذیه نفتی غرب را به خطر بیندازد. ... البته عربستان مانند بقیه کشورهای عربی خلیج [فارس] تمایل دارد که صادرات نفت ایران با قیمت ارزانش حتی الامکان کم بماند، چون رقیب آنها است. یعنی تا وقتی که جریان نفت ادامه دارد، آنها به بغداد کمک نظامی و

۱ - ۲۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۱، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

۲ - ۲۱. همان، صص ۱۹ و ۲۰، رادیو لیبی، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

۳ - ۲۲. مأخذ ۶، ص ۲۴.

تسلیحاتی و نیز وام می دهند. عراق نه فقط باید حمله ایران را دفع نماید، بلکه باید بندر نفتی ایران "خارک" را نیز بمباران کند. جنگ خلیج [فارس] به منظور فروش نفت و تأمین قیمت آن تبدیل به جنگ نفت بین عرب ها و ایرانی ها شده است.» (۱)

روزنامه فرانکفورتر الگمانیه نیز در اینباره نوشت: «عربستان سعودی همچون اردن و سودان خواستار افزایش کمک به عراق شده که این خود نشانه اوج نگرانی در کل منطقه است. ... جنگ خلیج [فارس] که هیچکس قادر نیست پایان آن را پیشبینی کند، میتواند هرروزه اوج بیشتری بگیرد.» (۲)

روزنامه کیهان در شماره امروز خود به نقل از خبرگزاری رویتر با اشاره به اینکه سودان اولین کشور کمک کننده به عراق است، با استناد به نظر آگاهان سیاسی در بیروت گزارش داد: «اکنون که سودان تصمیم گرفته است برای جنگ علیه ایران سرباز و اسلحه به عراق بفرستد، احتمال دارد سایر کشورهای عرب نیز از این اقدام پیروی کنند.» (۳)

واحد اطلاعات سپاه هم درباره حضور نیروهای اردنی در جمع نیروهای عراقی گزارش داد: «۲۰ نفر از افسران اردنی به همراه چند افسر عراقی جهت شناسایی به جبهه‌های مقابل مریوان اعزام شده‌اند.» (۴)

همچنین روزنامه اطلاعات در شماره امروز خود بر اساس گزارش‌های تأییدشده که از اردن رسیده است، درباره نحوه اعزام نیرو از اردن به جبهه‌های

جنگ علیه ایران نوشت: «مقامات این کشور [اردن] زندانیان و فراریانی که از راه‌های غیرقانونی وارد این کشور شده‌اند را فریب داده و آنها را روانه جبهه‌های جنگ در عراق کرده‌اند. هریک از این افراد، ماهیانه ۱۰۰ دینار اردنی و ۹۰ دینار عراقی حقالزحمه دریافت میکنند. این اقدام مقامات اردنی وقتی عملی شد که تنها ده درصد از نیروهای "الیرموک" - که تعدادشان ده هزار نفر است و از به اصطلاح وفاداران پروپاقرص رژیم سلطنتی اردن هستند - داوطلب اعزام برای جنگ در جبهه عراق شدند.»

روزنامه اطلاعات در ادامه گزارش خود مینویسد: «اعزام

این نیروها از آغاز عملیات رمضان توسط ایران [که در تاریخ ۲۲/۴/۱۳۶۱ انجام گرفت] آغاز شده و اجساد برخی از کشته‌های این افراد نیز به اردن بازگردانده شده است. ... فرماندهی این نیروی اعزامی را سرهنگ "عطا الشهران" بر عهده دارد که از گارد مخصوص شاهحسین

و از نزدیکان او میباشد.» (۵)

خبرگزاری اوپک در خصوص روابط اقتصادی ترکیه و عراق، انعقاد قرارداد خرید و فروش نفت خام بین این دو کشور گزارش داد: «بانک عمران اسلامی در نظر دارد ۱۸ میلیون دلار ارز در زمینه تجارت خارجی در اختیار ترکیه قرار دهد تا این کشور این مبلغ را صرف وارد کردن نفت خام از عراق کند.» بنا بر این گزارش این موافقتنامه امروز در محل اداره مرکزی

بانک عمران اسلامی به دست رئیس بانک و مقامات دولت ترکیه منعقد می شود. گفتنی است رقم وام بانک عمران اسلامی به ترکیه در سال جاری، همانکون

به ۷/۹۵ میلیون دلار رسیده است. (۶)

ص: ۶۸۸

۱- ۲۳. مأخذ ۱۲، صص ۱۱ و ۱۲، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۴. مأخذ ۱۸، ص ۳، هامبورگ - خبرگزاری آلمان، ۱۳/۷/۱۳۶۱.

۳- ۲۵. مأخذ ۶، ص ۲۴.

۴- ۲۶. سند شماره ۱۰۳۹۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره

۱۶۸، ۲/۸/۱۳۶۸، ص ۵.

۵- ۲۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳/۷/۱۳۶۱، ص ۸ ضمیمه.

۶- ۲۸. روزنامه اطلاعات، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

روزنامه های کرسنت اینترنشنال چاپ کانادا و گاردین چاپ انگلستان در مقاله هایی اوضاع سیاسی و اجتماعی عراق را بررسی کردند.

نشریه کرسنت اینترنشنال در مقاله ای، وخامت اوضاع سیاسی کشور عراق و سرکوب و اعدام نیروهای انقلابی در داخل و نیز تأثیر جنگ عراق و ایران بر سیاست های خارجی این کشور و همچنین عقیم ماندن کمکهای کشورهای منطقه و امریکا برای تحقق سیاست های رژیم عراق را بررسی کرده است. روزنامه کیهان در شماره امروز خود به نقل از این نشریه آورده است: «مسلمانان جهان از اعدام اخیر ۲۸ تن از علمای مبارز عراق توسط رژیم صدام که حاضر نبودند فتوای صدام را در مورد ورود نیروهای ایرانی به عراق امضا کنند، در حیرت اند. تحت فشار قرار دادن و اعدام علمای عراق بیانگر این حقیقت است که صدام و حامیان وی به نفوذ این قشر در مبارزه واقعی علیه امریکا و استعمار پی برده اند و مبارزات روحانیون انقلابی چون آیتالله تقی شیرازی، آیتالله شیخ شریف اصفهانی، آیتالله خالصی و آیتالله محمدباقر صدر در تاریخ عراق و موضع سازشناپذیرانه علمای ایران با شرق و غرب، میتواند بهترین نمونه باشد. صدام با این تفکر غلط که میتواند نهضت اسلامی مردم عراق را با سرنگونی جمهوری نوپای اسلامی خاموش سازد، از داخل به سرکوب نیروهای انقلاب پرداخت و در خارج نیز تهاجم همهجانبه خود را به ایران شروع کرد. دو سال پس از این تهاجم صدام اکنون در گرداب دست و پا میزند. نه ۳۰ میلیارد دلار کمک سعودیها و کویت و نه آواکسهای امریکا، هیچکدام نتوانستند وی را قادر به مقابله با نیروهای اسلام کنند. حتی مزدوران اردنی و مصری نیز نتوانستند به رؤیاهای پوشالی صدام واقعیت بخشند. تمامی شهرها و روستاهای اشغالی ایران در این دو سال بهطور کامل بمباران و ویران شدند، [اما] تمامی این اعمال جنایتکارانه نتوانست روحیه انقلابی مردم ایران را دچار تزلزل کند.» (۱)

روزنامه گاردین چاپ انگلستان نیز در مقاله خود با اشاره به اوضاع سیاسی و اقتصادی کشور عراق، به خصوص وضعیت شیعیان این کشور و کمکهای

مالی صدام به عتبات عالیات برای جلب نظر شیعیان عراق مینویسد: «رژیم عراق طی یک تلاش نابهنگام، نزدیک به ۲۴ میلیون پوند از خزانه دولت را که از پول نفت تأمین میشود، به بازسازی سه زیارتگاه از متبرک ترین زیارتگاههای شیعیان در سال ۱۹۸۲ [۱۳۶۱] اختصاص داد. لوسترهای کریستال بزرگ و سنگهای مرمر جدید [در این زیارتگاه ها] نصب خواهد شد و ضمن طرحی که برای بازسازی شهر در نظر گرفته شده، محلههای مخروبه اطراف زیارتگاهها را [نیز] به صورت پارک درخواهند آورد.

اینکه آیا شیعیان ناحیه جنوبی رود فرات را میتوان با این ولخرجیها ساکت کرد، خود مسئلهای قابل بحث است. آنها نمیتوانند فراموش کنند که چه ناآرامیهایی در آوریل ۱۹۸۰ [فروردین - اردیبهشت ۱۳۵۹] به پا شد و چگونه رژیم [صدام] همان موقع رهبرشان محمدباقر صدر و خواهرش را پس از توطئهای که برای ترور طارق عزیز، یکی از افراد قابل اعتماد صدامحسین شده بود و حزب الدعوه شیعیان عراق نیز در آن دست داشت، اعدام کرد.

گرچه این نقشه با شکست مواجه شد، اما صدام که قسم خورده بود آن را تلافی کند، صدها تن از شیعیان عراق را دستگیر کرد و ۱۵ هزار زن و مرد دیگر را از طریق مرزهای ایران از این کشور اخراج نمود. حزبالدعوه غیرقانونی اعلام شد و همه اعضای آن به اعدام تهدید شدند. دولت عراق رسماً "عوامل ایرانی" را در این توطئه مسئول شناخت.

سه روز بعد، صدام هنگام بازدید از محل اجرای نقشه در دانشگاه مستنصر بغداد اعلام کرد: به خدا این خونها که اینجا ریخته شده‌اند، بیجواب نخواهند ماند. بسیاری از عراقیها معتقدند که این حرف اعلام شروع جنگ علنی با ایران بوده است.

طی دو سال و نیمی که از آن واقعه میگذرد، صدام که خود یک شیئی است به این مسئله پی برده است که عراق نمیتواند در دو جبهه به جنگ پردازد. شیعیان عراق که ۵۵ درصد جمعیت این کشور را تشکیل میدهند، باید بهنحوی متقاعد شوند که اول عراقی هستند [و] بعد شیعه؛ اگرچه دلیل آن، تنها، نیاز شدیدی باشد که در جبههها برای دفاع از خاک عراق در مقابل موج تشیع بنیادگرا که از سوی ایران اسلامی [و توسط] آیتالله خمینی نشئت میگیرد، وجود دارد.

[به همین دلیل] در مدت کوتاهی خیابانها پر از عکسهایی از صدام [شد که یا] در حال نماز [بود و] یا قرآنی به دست داشت. سالگرد ولادت حضرت علی [ع] که نزد شیعیان از هر کس دیگری والاتر است، تعطیل رسمی اعلام شد و صدام نیز شروع به سرکشی به زاغههای شیعیان این کشور کرد و به همه قول بهتر شدن اوضاع را میداد.

اخیراً رژیم عراق بودجهای که به اماکن متبرکه شیعیان در کربلا اختصاص دارد را از ۴۰ میلیون پوند در خلال سالهای ۱۹۷۴ تا ۱۹۸۱ [۱۳۵۳ تا ۱۳۶۰] به ۵۲ میلیون پوند برای سال جاری افزایش داده است. علاوه بر آن ۱۲ میلیون پوند دیگر برای شهر نجف کنار گذاشته شده است. ... گنبد نقرهای

بارگاه حضرت علی [ع] در نجف، شهری که آیتالله خمینی قبلاً در آن ساکن بود، با یک گنبد طلایی تعویض شده است، اما معلوم نیست صدام تا چه حد در جلب نظر شیعیان این کشور که چندی پیش به مناسبت عید قربان ده ها هزار تن از آنها در این اماکن با هیجان اجتماع کرده بودند، موفق شده است.

از سال ۱۹۷۸ [۱۳۵۷]، که عده ای از نمازگزاران در حد فاصل نجف و کربلا به راه پیمایی پرداختند و طبق گزارشات چندین نفر در این جریان کشته شدند، تا کنون علی رغم دعوت ایران از شیعیان عراق برای سرنگون کردن "جلاد بغداد" هنوز تظاهرات عمومی در این کشور برپا نشده است.

درعین حال مقامات دولت بعثی اذعان دارند که حزب الدعوه هنوز هم به صورت یک مشکل باقی است. اول اوت سال جاری [۱۰ مرداد] یک بمب در اتومبیلی مقابل وزارت

برنامه در بغداد منفجر شد و ۳۰ نفر کشته و عده زیادی مجروح بر جای گذاشت. اوایل سپتامبر [اواسط شهریور] نیز یک دفتر هواپیمایی منفجر شد که آسیب جانی نداشت. حزب الدعوه مسئولیت هر دو این وقایع را به عهده گرفت.

مسئله مهم تر اینکه آیت الله خویی، یکی از رهبران شیعیان در نجف از دادن هرگونه بیانیه رسمی دال بر حمایت از رژیم عراق خودداری کرده است. ... پلیس مخفی صدام (المخابرات) همه چیز را تحت نظر دارد. فعلاً رژیم، احتمالاً برگ برنده را در دست دارد. در بغداد مسئولین مساجد از جمله امامان جماعت و وعاظ تحت نظر هستند و طبعاً به خبرنگاران خارجی اجازه دیدن خانه آیت الله خمینی را در نجف - که ۱۴ سال محل اقامت وی در تبعید بود - نمی دهند. هنگام مراجعه به خانه آیت الله خویی نیز می گویند: وی در منزل نیست.»^(۱)

۷۱۷

روزنامه اطلاعات در مقالهای، اوضاع کنونی جنگ و دلایل تداوم عملیتهای ایران را بررسی کرد و ضمن یادآوری اینکه که اهداف ایران آزادسازی مناطق اشغالی و برداشتن تسلط دشمن از نقاط حساس نظامی است، به اصلیتترین دلیل تداوم عملیاتها - که محقق شدن شرایط ایران برای رسیدن به صلح پایدار است - اشاره کرد و نوشت:

«اهداف ما (ایران) در شرایط کنونی جنگ عبارت اند از:

۱- آزادسازی مناطقی که در اشغال دشمن است.

۲- برداشتن موانع تسلط رزمندگان در ارتباط با مراحل بعدی عملیات و چنانچه دشمن حاضر نباشد دست از تجاوزات خود بردارد، هدفهای نظامی بعدی، جهت احقاق حقوق [ملت ایران]، در خاک دشمن است.

۳- هدف اساسی و نهایی "تأمین و تحقق شرایط پیشنهادی [ایران] است" و اعمال فشار نظامی نیز تا این مرحله و برای کسب این هدفها، بهطور قطع ادامه خواهد یافت. اعاده خسارات بسیاری که در طول جنگ بر ما رفته است، دفع تجاوز و تأمین امنیت مرزها، حداقل خواست ما (ایران) است که باید تأمین شود. ... دستیابی ما (ایران) به اهداف یادشده، منوط به شرایطی است که بدون تحقق آنها پیروزی دشوار و ناممکن است.

اولاً، چنانچه تا کنون نیز کمکها و یاریهای مردم نقش اساسی داشته است و این حمایتها، به اعتبار حضور دائمی مردم در صحنه سیاسی - اجتماعی بوده، از این پس نیز تأمین این شرایط، رکن اساسی در تعیین سرنوشت جنگ را خواهد داشت.

ثانیاً، ثبات هرچه بیشتر و تقویت هرچه بیشتر امنیت داخلی، در بذل توجه مردم، مسئولان و بالاحص رزمندگان، به مسئله جنگ کمک شایانی میکند.

... ثالثاً، وجود اطمینان، قوت قلب و ایمان به پیروزی نهایی که از هرگونه سستی و یأس جلوگیری میکند و بالطبع از اعتقادی عمیق به پیروزی نهایی حق بر باطل سرچشمه میگیرد، شرط لازم دیگری است که دشمن نیز این امر را به خوبی مدنظر دارد.

۱- ۳۰. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره ۲۵۶، ۹/۸/۱۳۶۱، صص ۶-۸، گاردین چاپ انگلستان، ۱۳/۷/۱۳۶۱.

رابعاً، پس از تحقق شرایط اساسی یادشده که البته در جای خود نقش محوری دارند، مسئله مهم دیگری قابل ذکر است. اهمیت این موضوع زمانی قابل تأملتر است که ما به لحاظ نظامی ناچار از ادامه عملیات باشیم. میدانیم که از یک سو شرایط تکنیکی و ابزاری و از سوی دیگر امکانات عمومی هر حرکت، اعم از سیاسی و نظامی، بهخصوص که زمان مشخصی برای آن تعیین نشده باشد، مسئله‌های قابل توجه است. با شناختی که همه مردم از وضعیت کنونی ما در این زمینه دارند، بالطبع باید اطمینانهای محکمتری برای ادامه نبرد موجود باشد و طبیعی است که صرفاً در اختیار داشتن ابزار نظامی برای شروع، کافی نیست ... بالاخره در آخرین مرحله جنگ، دشمن، ما را خواسته یا ناخواسته درگیر تداوم جنگ در خاک خود خواهد کرد. بنابراین، از امروز باید در اندیشه آن فردا باشیم.»^(۱)

۷۱۸

«با توجه به این نکته که ایران مهم ترین رکن و عمدهترین عامل ثبات در منطقه، به خصوص خلیج فارس است، هرگونه ضربه زدن به ایران درحقیقت، تأثیر مستقیم بر ثبات منطقه دارد. ... این نکته با در نظر گرفتن فرهنگ مشترک، علائق مشترک، روحيات مشترک و بالاتر از همه، پیوند عمیق مذهبی میان ملتهای منطقه، امری بدیهی بوده و پدیده ای طبیعی تلقی میشود.»

روزنامه جمهوری اسلامی ضمن درج این مطالب در مقدمه مقاله خود با عنوان "سرمایهگذاری برای حفظ صدام" به پیروزیهای اخیر جمهوری اسلامی اشاره کرد و به بررسی بازتاب جهانی آن پرداخت. همچنین با اشاره به "عامل بیثباتی" در منطقه، موضعگیری های رژیمهای مرتجع منطقه و سرمایهگذاری آنها برای حفظ موقعیت صدام را یادآور شد و عواقب این موضعگیریها را چنین تشریح کرد: «کشورهای منطقه، از زمانی که پیروزی نهایی ایران در این جنگ محرز شد، مرتباً از اینکه ادامه این جنگ باعث بیثباتی در منطقه شود، گلایه میکنند. آنها اظهار میدارند که دیگر ادامه جنگ به صلاح منطقه نیست، لکن درعین حال از متجاوز حمایت میکنند تا به جنایاتش ادامه دهد!

... اگر فرض کنیم ادامه جنگ باعث ایجاد بیثباتی در منطقه شده است، طبعاً باید پذیرفت که شروع جنگ نیز در ایجاد بیثباتی نقش بهسزایی داشته است. در نتیجه کشور متجاوز یعنی کشوری که جنگ را آغاز کرده است، بایستی بهعنوان

عامل ایجاد بیثباتی

در منطقه شناخته شود. در این صورت نمیتوان انتظار داشت که جز با از میان برداشتن "عامل بیثباتی"، منطقه روی آرامش و ثبات به خود ببیند. بهعلاوه حمایت کشورهای منطقه از رژیم متجاوز صدام، به منزله تلاش برای ادامه بیثباتی در منطقه است و در صورت ادامه، نمیتواند بدون عکسالعمل باشد. اگر بپذیریم جنگ باعث ایجاد بیثباتی در منطقه شده، باید مشخص گردد چه عاملی باعث شروع این جنگ شده و با چه پشتوانهای

این جنگ آغاز شده است. این نخستین مرحله برای بازگشت ثبات به منطقه است.

... بایستی فاش شود، رژیم بغداد از ایجاد بیثباتی در منطقه و شروع جنگی به این وسعت، چه انتظاراتی داشته است؟ بایستی با محاکمهٔ صدام و سایر عوامل مستقیم این جنایت هولناک، این نکته برای افکار عمومی مسلمانان منطقه روشن شود که ابرقدرت‌ها از ایجاد بیثباتی ناشی از شروع جنگ عراق علیه ایران چه نتایجی را انتظار داشته‌اند؟ ... آنها که به انگیزهٔ درهم کوبیدن انقلاب اسلامی به ایران حمله کردند و آنها که با رقص و پایکوبی به پشتیبانی از این تجاوز و جنایت اقدام کرده‌اند، اکنون بایستی طعم تلخ شکست اقدامات خود را بچشند و دریابند که اگر رژیم بغداد با آغاز حمله به ایران ثبات منطقه را مورد مخاطره قرار داده است، ایران نمیتواند به چیزی جز از میان برداشتن این "عامل بیثباتی" اکتفا کند، زیرا هیچ تضمینی وجود ندارد که رژیم بغداد از این شکست درسهای لازم را آموخته باشد. چه تضمینی وجود دارد که صدام، در صورتی که باقی بماند، خود را برای یک ماجراجویی دیگر و اینبار در مورد سایر کشورها آماده نسازد؟ حتی در صورت وجود چنین تضمینهایی تضمین رژیمی از نوع رژیم بغداد عملاً چه ارزشی میتواند داشته باشد؟ لکن حوادث اخیر نشان داده است که این رژیم بغداد نیست که در قبال حوادث جاری منطقه تصمیم میگیرد و آنچه که اکنون عملاً به حساب نیاید، نظرات حکومت بغداد است.

... با بررسی دقیق موضعگیری رژیمهای مرتجع منطقه و شبکهٔ تبلیغات جهانی در روزهای اخیر، این نکته مشخص میشود که کشورهای سلطهگر و رژیمهای وابسته، بیش از رژیم بغداد از پذیرش سرنوشت جنگ هراس و واهمه دارند.»^(۱)

۷۱۹

امروز منابع خبری در بازار فروش تانکرهای غول پیکر نفتی، در گزارشی اعلام کردند که ایران درصدد خرید دو سوپر تانکر از بخش کشتیرانی بریتیش پترولیوم (بی.پی) است.

خبرگزاری کویت با اعلام این مطلب گزارش داد: «این منابع گفتند که شرکت ملی تانکر ایران در حال مذاکره با خطوط کشتیرانی بریتیش پترولیوم در مورد آیندهٔ دو سوپر تانکر "بریتیش پراید" و "بریتیش پرومیس" با ظرفیت ۲۱۸۵۰۰ تن و ۲۵۴۰۰۰ تن میباشد.»^(۲)

۷۲۰

علمای امامیهٔ پاکستان، با تشکیل جلسهای در لاهور، ضمن محکوم کردن برخورد مقامات پادشاهی سعودی با حجاج ایران، بر همبستگی کامل خود با انقلاب اسلامی ایران تأکید کردند. به نوشته شماره امروز روزنامه اطلاعات همچنین این گروه از علمای پاکستان در پایان جلسهٔ خود، با صدور قطعنامه‌های

اعلام کردند که «ما حکومتها و افرادی را که به حجاج معترض ایرانی علیه جنایات امریکا، اسرائیل و شوروی حمله کردند، محکوم میکنیم و از مسلمانان جهان خواهان حمایت از اقدام [اعتراض آمیز] حجاج ایرانی علیه دشمنان اسلام هستیم.»^(۳)

- ۱- ۳۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۱۲.
- ۲- ۳۳. مأخذ ۱۸، صص ۹ و ۱۰، لندن - خیرگزاری کویت، ۱۳/۷/۱۳۶۱.
- ۳- ۳۴. مأخذ ۲۷، ص ۱.

در ادامه عملیات مسلم بن عقیل، نیروهای تیپ ۲۷ حضرت رسول (ص) امروز در عملیاتی محدود و تکمیلی در محور سان واپا و میان تنگ، موفق شدند پاسگاه استراتژیک میان تنگ و خاکریز مسلط به جاده آسفالت‌مندلی به نفت شهر را دوباره تصرف کنند.

در این عملیات ۱۰۰ تن از نیروهای دشمن کشته و ۲۰۰ نفر زخمی شدند. ۷ تانک و نفربر و ۳ خودرو آنها نیز منهدم شد و یک تانک دشمن نیز به غنیمت درآمد. (۱)

پس از این عملیات نیروهای عراقی که قصد داشتند به هر نحو ممکن مناطق از دست رفته را پس بگیرند زیر فشار فرماندهان (۲) - که در این خصوص به تدابیر نظامی کمتر توجه داشتند - با آرایش مجدد تانک‌ها و زره پوش‌های خود و با پشتیبانی هوایی حملات خود را آغاز کردند که با هوشیاری و عکس‌العمل قاطع نیروهای خودی مواجه و مجبور به عقب نشینی شدند. در این درگیری ضمن کشته و مجروح شدن تعدادی از نیروهای دشمن ۳ تانک منهدم شد و یک تانک به غنیمت درآمد. ۲ نفر از نیروهای عراقی نیز اسیر شدند. (۳)

با وجود شکست‌های ارتش عراق در عملیات مسلم بن عقیل، به خصوص عملیات تکمیلی امروز، رادیو صوت الجماهیر به نقل از اطلاعیه ۸۶۳ ارتش عراق ادعا کرد که تحرک نیروهای ایرانی را درهم شکسته است. قسمتی از بیانیه شماره ۸۶۳ ستاد فرماندهی کل ارتش عراق

ص: ۶۹۵

۱- ۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۶، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۶، قرارگاه نجف - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۷/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۷۳۶۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیات ظفر - رکن ۳، به فرماندهی قرارگاه نجف - رکن ۳، ۱۳/۷/۱۳۶۱.

۲- بنا بر گزارش‌های رسیده به احتمال زیاد فرماندهی نیروهای عراقی را صدام حسین رئیس جمهور عراق بر عهده داشته است. رادیو صوت الجماهیر درباره حضور وی در منطقه عملیاتی چنین گزارش داد: «صدام حسین صبح امروز پس از اطلاع از خبر حمله دشمن به منطقه مندلی که شب گذشته صورت گرفت در منطقه عملیاتی سپاه دوم حاضر شد و از سوی سرلشکر ستاد "عبدالجبار شنشل" رئیس ستاد نیروهای مسلح و معاون وی و فرمانده سپاه دوم و افسران بلند پایه این سپاه مورد استقبال قرار گرفت. پس از اینکه رئیس جمهوری و فرمانده کل نیروهای مسلح از واحدهای سپاه دوم اطمینان حاصل کرد و پس از تار و مار شدن حمله دشمن و شکست کامل آن، پیش از ظهر امروز مجدداً به بغداد بازگشت. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۱، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱، رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۴/۷/۱۳۶۱.]

۳- ۲. روزنامه کیهان، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

به این شرح است: «ای امت عرب، فرزندان شما در عراق در برابر بادهای زرد وزیده از سوی ایران، همچون سدی استوار پایداری کردند. آنان به دفاع از خاک و شرف و حیثیت خویش و عزت امت عرب به پا خواستند. آنان همچنان بر پیروزی های خویش علیه ایران می افزایند، همچون پیروزی های درخشان نبردهای شب گذشته و صبح امروز که در جای خود یکی از سرسخت ترین و گسترده ترین نبردها بود. فرزندان عراق، تجاوز نیروهای رژیم ایران را که درصدد عبور از مرزهای بین المللی در منطقه مندلی بودند درهم شکستند. این تجاوز در ساعت ۱۰:۳۰ شب گذشته آغاز شد. ای ملت بزرگوار عراق، این تجاوز به طور کامل تارومار گشت و جز اسیران و فراریان هیچ کس از آن جان سالم به در نبرد.» (۱)

۷۲۲

امروز برای اولین بار در طول عملیات مسلم بن عقیل هواپیماهای نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران وارد عمل شدند و با اجرای عملیات موفقیت آمیزی در این منطقه، علاوه بر بمباران مواضع دشمن در منطقه دو شیخ و شمال شهر مندلی، تأسیسات نظامی این شهر و اطراف آن را بمباران کردند. این هواپیماها همچنین دو قرارگاه فرماندهی را منهدم و دو تیپ ارتش صدام و تجمعات نیروهای دشمن و مهمات بسیاری را متلاشی کردند. (۲)

هواپیماهای ارتش عراق نیز سه بار منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل را به طور پراکنده بمباران کردند که خوشبختانه خسارتی نداشت. این هواپیماها در تهاجمی دیگر پایگاه فرماندهی گردان ۱۳۶ از قرارگاه ظفر ۱ را بمباران کردند و به این پایگاه تلفات و خساراتی تحمیل کردند. (۳) در حملات هوایی امروز دشمن، یک هواپیمای میزاق عراق که قصد بمباران منطقه را داشت، هدف سلاح های پدافند هوایی نیروهای خودی قرار گرفت و سقوط کرد. (۴) همچنین یکی از هلی کوپترهای خودی نیز در منطقه سان واپا هدف آتش سلاح های ضدهوایی دشمن قرار گرفت و سقوط کرد. (۵)

۷۲۳

خبرنگاران خبرگزاری ها و رسانه های گروهی خارجی صبح امروز از مناطق و ارتفاعات استراتژیک آزادشده در عملیات مسلم بن عقیل بازدید کردند و در مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی بر این نکته تأکید کردند که نیروهای ایران شهر مندلی عراق را - که در فاصله پنج کیلومتری آنها قرار دارد - هرگز هدف آتش توپخانه های خود قرار نمی دهند.

"ياسودا" از خبرگزاری ژاپنی کیودو پس از بازدید از منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل گفت: «به نظر من سراسر منطقه عملیاتی در کنترل نیروهای ایرانی است و من توانستم به خوبی شهر عراقی مندلی را مشاهده کنم. در جبهه مندلی من درگیری های شدیدی را میان نیروهای ایرانی و عراقی مشاهده کردم و درعین حال که نیروهای ایران بر منطقه مسلط بودند، کوچک ترین شلیکی از جانب توپخانه ایران بر روی شهر مندلی - که در پنج کیلومتری ما قرار داشت - صورت نمی گرفت.» وی همچنین روحیه نیروهای ایرانی را بسیار خوب توصیف کرد.

ص: ۶۹۶

۱-۳. خیرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۱، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱، رادیو صوت الجماهير، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

۲-۴. مأخذ ۲، ص ۲، قرارگاه نجف؛ و- سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیر رزاق زاده، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲۷۳.

۳-۵. سند شماره ۱۷۱۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۷، قرارگاه نصر (ظفر)، ۱۴/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۴-۶. سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر ثبت جنگ راوی قرارگاه ظفر در عملیات مسلم بن عقیل، راوی: امیررزاق زاده، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲۷۳.

۵-۷. سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی منطقه دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۹/۷/۱۳۶۱، منطقه ۷، سومار، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

یکی از خبرنگاران خبرگزاری جمهوری خلق چین نیز در این باره گفت: «من شهر عراقی مندلی را از فاصله پنج کیلومتری دیدم، در حالی که ندیدم گلوله ای بر روی شهر شلیک شود.»

گزارشگر بنگاه سخن پراکنی ژاپن (ان.اچ.ک.) نیز گفت: «من شهر مندلی عراق را از ارتفاعات بالا مشاهده کردم. این شهر در فاصله پنج کیلومتری ما قرار داشت. من سربازان ایرانی را می دیدم که در شرایط سخت می جنگ اند و همچنین ندیدم که ایرانی ها نقطه ای از شهر را هدف قرار دهند.»

"پی یر تل فیه" خبرنگار خبرگزاری فرانسه نیز در حین بازدید از ارتفاعات کله شوان گفت: «رزمندگان ایران با ایمان به جمهوری اسلامی می جنگ اند و به آنچه برای آن نبرد می کنند، اعتقاد دارند، در حالی که عراقی ها این طور نیستند.» (۱)

روزنامه کیهان به نقل از رادیو بی.بی.سی. نیز در این باره گزارش داد: «خبرنگار خبرگزاری فرانسه که از آن منطقه دیدن کرده می گوید نیروهای ایرانی به نحو مستحکمی در اطراف تپه های مندلی سنگر گرفته اند. معبرها از مین پاک شده و راه هایی [معبری] برای رسیدن پاسداران انقلاب و افراد بسیج به بالای تپه ها ایجاد شده است.» (۲)

۷۲۴

شهر آبادان همچنان زیر آتش شدید سلاح های سنگین و توپخانه های ارتش عراق قرار دارد. امروز بر اثر گلوله باران شهر آبادان، چند نفر از مردم مجروح شدند و سه منزل مسکونی نیز تخریب شد. (۳)

۷۲۵

در پی ناکامی های ارتش عراق در عملیات مسلم بن عقیل، امروز دو هلی کوپتر ارتش عراق به حریم فضایی منطقه عمومی جزیره خارک تجاوز کردند. این هلی کوپترها به محض نزدیکی به جزیره، هدف قرار گرفتند و سرنگون شدند. همچنین امروز یک موشک اگزوسه به جنوب جزیره خارک اصابت کرد که عمل نکرد. (۴)

۷۲۶

درگیری های پراکنده میان نیروهای ایران و عراق در صحنه های مختلف جنگ ادامه دارد. نیروهای خودی امروز با فرستادن آتش توپخانه های خود روی مواضع دشمن در جبهه مریوان تلفات و خسارت هایی به دشمن وارد کردند. از جمله در ارتفاعات شانه دری (روی ارتفاع هزار مرزی در غرب مریوان) یک سرباز عراقی کشته و چهار تن دیگر مجروح شدند.

در همین جبهه بر اثر آتش خمپاره اندازهای نیروهای سپاه چند سنگر انفرادی و اجتماعی دشمن منهدم شد. همچنین مواضع دشمن در جبهه هرگنه نیز زیر آتش شدید نیروهای خودی قرار گرفت که بر اثر آن ده نفر از نیروهای عراقی کشته و تعدادی مجروح شدند. (۵)

۱-۸. روزنامه اطلاعات، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۹. روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲۰.

۳-۱۰. مأخذ ۲.

۴-۱۱. سند شماره ۱۷۱۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی شماره ۶۲۳، قرارگاه عملیاتی کربلا در جنوب - رکن ۲، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۵؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۳، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۴، منطقه ۹، خارک، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

۵-۱۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۷، ۱۶/۷/۱۳۶۱، ص ۳، سندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، منطقه ۵، قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، مریوان.

نیروهای دشمن در منطقهٔ مهران نیز متحمل تلفات و خسارت های بسیاری شدند. یک گروه ۱۲۰ نفره از نیروهای عراقی که قصد نفوذ به مواضع نیروهای خودی در جبههٔ مهران را داشتند، در درگیری شدیدی با نیروهای خودی پس از تحمل ضایعات و اسارت و زخمی شدن تعدادی از نیروهایشان مجبور به فرار شدند. پس از این حمله، هواپیماهای ارتش عراق در چند مرحله قصد بمباران مواضع نیروهای خودی در مناطق میمک و مهران را داشتند که با آتش سلاح های پدافند هوایی یگان های خودی روبه رو و قبل از هر اقدامی مجبور به فرار شدند. همچنین نیروهای خودی در یک عملیات نفوذی که از شب گذشته آغاز شد به مواضع دشمن در همین جبهه رخنه کرده و توانستند یک خودرو و چند سنگر اجتماعی و انفرادی و همچنین پست دیده بانی دشمن را منهدم کنند. در این عملیات تعدادی از نیروهای دشمن نیز کشته و زخمی شدند.^(۱)

نیروهای سپاه دهلران مستقر در جبههٔ بیات و میمک نیز سحرگاه امروز در یک عملیات چریکی با پشتیبانی آتش مؤثر خمپاره و توپ ۱۰۶ موفق شدند دوازده نفر از نیروهای دشمن را به هلاکت برسانند و چندین سنگر اجتماعی و انفرادی دشمن را منهدم کنند.^(۲)

همچنین امروز در یکی از جبهه های غرب یک درجه دار و دو سرباز مسلمان از نیروهای عراقی با معرفی خود به نیروهای خودی درخواست پناهندگی کردند.^(۳)

۷۲۷

درگیری میان نیروهای ضدانقلاب و نیروهای مسلح ایران در شمال غرب کشور همچنان ادامه دارد و تسلط بیشتر نیروهای دولتی سبب افزایش پناهندگی نیروهای ضدانقلاب به حکومت شده است. امروز نیز شش نفر از عناصر سازمان کوموله و حزب دمکرات کردستان در حالی که شش سلاح ژ - ۳ و کلاشینکف به همراه داشتند، خود را به نیروهای سپاه میوان تسلیم و تقاضای امان نامه کردند.^(۴)

در ادامهٔ مین گذاری عناصر شورشی، یک خودرو تدارکاتی ارتش در محور هنگ آباد و بازرگان در جنوب غربی مهاباد بر اثر برخورد با مین به کلی آسیب دید و سه تن از سرنشینان آن مجروح شدند.^(۵)

در جادهٔ پیرانشهر - سردشت نیز بر اثر برخورد دو خودرو ارتش ایران با مین های کار گذاشته شده به دست عناصر ضدانقلاب، خودروهای مذکور منهدم و یک تن شهید و هفت تن نیز مجروح شدند.^(۶)

در همین حال، نیروهای خودی در عملیات موفقیت آمیزی، یکی از ارتفاعات مهم مشرف به روستاهای "اوزون دره"، "لاچین" و "قره چلان" و جادهٔ تدارکاتی دشمن در جنوب شرقی مهاباد را پاک سازی کرده و روی آن مستقر شدند.^(۷)

ص: ۶۹۹

۱- ۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۶، ۱۳۶۱/۷/۱۵، ص ۴، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴/۷/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۲.

۲-۱۴. مأخذ ۲.

۳-۱۵. روزنامه کیهان، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰.

۴-۱۶. سند شماره ۱۴۴۶۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه شماره ۳۵۷، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

۵-۱۷. سند شماره ۳۵۰۲۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۷/۷/۱۳۶۱.

۶-۱۸. سند شماره ۳۵۰۱۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی پیرانشهر، به فرماندهی قرارگاه بعثت و منطقه ۵، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

۷-۱۹. سند شماره ۳۵۰۱۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه مهاباد، به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

در شهر سنندج نیز دو نفر از اعضای گروه های مسلح غیرقانونی که قصد داشتند خواربار و دیگر وسایل ضروری را برای همدستان خود به بیرون از شهر منتقل کنند، در کمین یک واحد عملیاتی سپاه افتادند. در این درگیری یکی از این افراد زخمی شد و دیگری فرار کرد. فرد زخمی قبل از رسیدن به بیمارستان مُرد. (۱)

۷۲۸

در درگیری میان نیروهای امنیتی و نیروهای سازمان مجاهدین خلق در شهرهای مختلف کشور، خسارت های سنگینی به نیروهای این سازمان وارد شد. امروز در تهران، عملیات یک تیم تروریستی سازمان که قصد ترور نیروهای بسیج در دروازه دولا ب (حوالی میدان خراسان) را داشت، ناکام ماند. (۲)

همچنین نیروهای خودی یک تیم دو نفره را که قصد داشت از دام ایست و بازرسی فرار کند، پس از تعقیب و گریز در خیابان ولیعصر، دستگیر کردند. (۳) نیروهای کمیته انقلاب اسلامی نیز در سطح تهران، هشت تن از عناصر سازمان را بازداشت کردند. (۴) در سنندج نیز نیروهای سپاه، مسئول تشکیلاتی این سازمان را در اقدامی طراحی شده دستگیر کردند. این فرد به محض دستگیری با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد. (۵) از سوی دیگر در رودبار عناصر سازمان مجاهدین خلق یکی از نیروهای کمیته مرکزی را ترور کرده و به شهادت رساندند. (۶)

۷۲۹

سفرای جدید کشورهای کوبا و الجزایر در ایران، جداگانه با رئیس جمهور دیدار و استوارنامه های خود را تقدیم وی کردند. "لوئیس ماریس فی گوئرو" سفیر جدید کوبا، در این دیدار با اشاره به دشمن اصلی دو کشور یعنی امپریالیسم امریکا گفت: «ملت های

ما در دوران انقلاب خود رنج های بسیار کشیده اند و توطئه های بی شماری را علیه انقلاب خود دیده اند و من با این دید مشترک احساس می کنم که اکنون در کشور خود قرار دارم.» آیت الله خامنه ای رئیس جمهور در این دیدار ضمن برشمردن ابعاد وسیع و تصور نشدنی انقلاب بزرگ اسلامی در منطقه گفت: «این حرکت عظیم جهانی لرزه سختی بر پیکر نیمه جان امپریالیسم امریکا انداخت. ما در رابطه با امپریالیسم امریکا بارها گفته ایم هر کشوری علیه سیاست های امریکا به نحوی فعالیت می کند و به امریکا صدمه ای می زند، دوست ما خواهد بود. انقلاب اسلامی ما به هیچ قدرتی چه بزرگ چه کوچک وابسته نیست و سیاست اصلی انقلاب ما سیاست عدم اتکا به هیچ قدرتی به جز قدرت خدا و قدرت مردم است.»

دکتر "عبدالحمید اجلی" سفیر جدید جمهوری دمکراتیک الجزایر نیز در دیدار با رئیس جمهور ضمن ابراز خشنودی از حضور در ایران گفت: «انقلاب اسلامی ایران مورد احترام ماست و به آن افتخار می کنیم و امیدواریم دو کشور بتوانند با همکاری یکدیگر علیه توطئه ها و تهدیدهای امپریالیسم امریکا و صهیونیسم مبارزه کنند.» آیت الله خامنه ای رئیس جمهور

ص: ۷۰۰

- ۱- ۲۰. سند شماره ۳۲۰۷۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار محترم استان کردستان، ۱۵/۷/۱۳۶۱.
- ۲- ۲۱. سند شماره ۹۳۸۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خیرنامه شماره ۱۱۴، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۳- ۲۲. همان.
- ۴- ۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۱، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۷/۱۳۶۱.
- ۵- ۲۴. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۸، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲، منطقه ۷، سنندج، ۱۴/۷/۱۳۶۱.
- ۶- ۲۵. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۶، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱، منطقه ۳، رودبار، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

ایران در این دیدار با اشاره به سیاست امریکا در کشورهای منطقه که به فجایع گوناگونی از جمله حمله صهیونیست ها به لبنان، تصمیمات اخیر کنفرانس فاس، جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران توسط صدام و... انجامیده است، تأکید کرد: «ما

اگر بخواهیم در مقابل این حرکات امریکایی موضع انفعالی به خود بگیریم، یقیناً شکست خواهیم خورد. ما باید ابتکار عمل را در برخورد با استکبار جهانی در دست داشته باشیم.»

رئیس جمهور افزود: «این قابل قبول نیست که امریکا هر موقع که اراده کند، اسرائیل را در جنگ با کشورهای عربی تشویق نماید و هر موقع هم مصلحت دید، آتش بس بدهد و او را عقب بکشد، یا اینکه عراق را تحریک نماید که به خاک جمهوری اسلامی ایران تجاوز کند و هر وقت هم مایل بود به او بگوید که جنگ را خاتمه دهد و ما هم در این بین دست روی دست بگذاریم. ما بایستی بدانیم که امریکا چگونه عمل می کند و ما در مقابله با او چه باید بکنیم.»

آیت الله خامنه ای همچنین درباره مواضع و سیاست های دولت های وابسته به امریکا در منطقه گفت: «آنها مثل بیمار محتضری هستند که چند صباحی با دارویی سرپا ننگه داشته می شوند و ما معتقدیم که این جبهه قابل دوام نخواهد بود. آنها، یا ارتباطشان را با امریکا تعدیل خواهند کرد، یا منقرض خواهند شد. ما برای خنثی کردن سیاست های غلط آنها باید جبهه مترقی منطقه را تقویت کنیم.» (۱)

۷۳۰

رادیو امریکا به نقل از سخن گوی وزارت خارجه امریکا اعلام کرد که دو کشور شوروی و امریکا با وجود اختلافات فراوانی که دارند بر پایان یافتن هرچه زودتر جنگ توافق دارند. رادیو امریکا در این باره اعلام کرد: جورج شولتز وزیر امور خارجه امریکا به مذاکرات خود با وزیران خارجه دیگر کشورها که در سازمان ملل متحد گرد آمده اند ادامه می دهد. امروز دومین دور مذاکرات وزیر خارجه امریکا با آندره گرومیکو وزیر خارجه شوروی در نیویورک پایان یافت. بنابه گفته سخن گوی دولت امریکا، مذاکرات وزیران خارجه شوروی و امریکا که در دفتر نمایندگی شوروی در سازمان ملل متحد انجام شد، بسیار جدی بود.

بنابه گفته این سخنگو، مقامات دو کشور درباره اوضاع خاورمیانه نیز گفت و گو کردند، ولی با وجود اختلاف نظرهایی که میان دو کشور درباره بحران خاورمیانه وجود دارد، امریکا و شوروی معتقدند جنگ ایران و عراق باید هرچه زودتر متوقف شود. (۲)

۷۳۱

به دنبال موج حمایت کشورهای عربی از صدام حسین - که در کنفرانس سران عرب در فاس انسجام یافته بود - و بعد از سفر ملک حسین پادشاه اردن به عراق، امروز یاسر عرفات رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین نیز وارد بغداد شد. از جزئیات این

١-٢٦. مأخذ ٢، ص ١٨.

٢-٢٧. همان، ص ١٦، راديو امريكا.

مذاکرات خبری منتشر نشده است. پس از شکست ارتش عراق در عملیات مسلم بن عقیل و تسلط نیروهای ایران بر شهر مندلی و جدی تر شدن تهدید بغداد، یاسر عرفات دومین شخصیت عرب است که به دیدار صدام می رود. (۱)

۷۳۲

روزنامه سعودی الجزیره در گزارشی درباره اعزام نیروهای نظامی سودان به عراق، اعلام کرد که تعداد افراد نظامی سودانی که برای "دفع تهاجم ایران به عراق" فرستاده خواهند شد ۱۰ هزار نفر است که برحسب نیازهای عراق بیشتر هم خواهد شد. این روزنامه در ادامه نوشت که فرماندهان و افراد نیروهای سودانی از نیروهای توپخانه سنگین، نیروهای ویژه و نیروی هوایی برای شرکت در جنگ انتخاب شده اند و این نیروها سلاح های سنگین و ابزارهای نظامی را همراه خود منتقل خواهند کرد. (۲)

به دنبال اعلام آمادگی سودان برای ارسال نیرو به عراق و نیز پس از انتقاد "حزب سوسیالیست" این کشور از سیاست دولت سودان مبنی بر حمایت از صدام، امروز نیز سالم اعظم دبیر کل شورای اسلامی سودان با ارسال تلگرافی به جعفر نمیری رئیس جمهوری سودان، ضمن درخواست مؤکد از وی مبنی بر تجدیدنظر در تصمیمش و پرهیز از اعزام نیرو به عراق، گفت: «این اقدام نه تنها موجب گسترش جنگ و قتل مسلمانان در سطح وسیعی خواهد شد، بلکه تنها دشمنان اسلام و مسلمین از آن سود خواهند برد.»

سالم اعظم از اینکه دولت نمیری آماده است برای جنگ خلیج فارس نیرو اعزام کند ولی در برابر اشغال لبنان و قتل عام وحشیانه ده ها هزار نفر از مسلمانان در مانده و مردان و زنان و کودکان عرب سکوت اختیار می کند، اظهار تعجب کرد. وی همچنین با ارسال تلگراف هایی به دیگر مقامات سودان، از آنها خواست تا با استفاده از موقعیت خود، نمیری را از تصمیم خود منصرف کنند. (۳)

۷۳۳

کویت پناهندگان عراقی به این کشور را به عراق بازمی گرداند. روزنامه کیهان در گزارشی به نقل از منابع موثق کویتی نوشت: «هشت تن از مسلمانان عراقی که از جور و ستم صدامیان به تنگ آمده از مرز عراق قصد ورود به کویت را داشتند، توسط پلیس این شیخ نشین بازداشت شدند. منابع مطلع در کویت فاش ساختند، کلیه مسلمانان عراقی که به کویت پناه بیاورند، پس از بازداشت به درخیمان بعثی تحویل داده می شوند. منابع موثق اظهار داشتند، یکی از جوانان مسلمان عراقی در بازگشت از ایران به کویت به جرم داشتن رساله امام خمینی، در فرودگاه توسط پلیس کویت دستگیر و پس از سه روز توقیف تسلیم عراق شد، هرچند تلاش های زیادی برای تسلیم وی به کشور دیگری غیر از عراق انجام گرفت، این منابع افزودند، خانواده این جوان که صبح روز دوشنبه دست بسته تسلیم مأموران عراقی شد، از هم اکنون لباس عزا به تن کرده اند.»

ص: ۷۰۲

۱- ۲۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۳، رویترا.

۲- ۲۹. خیرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلمین عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۷،

۱۶/۷/۱۳۶۱، ص ۸ ریاض - خیرگزاری خلیج، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

۳- ۳۰. مأخذ ۸ ص ۱۶.

روزنامه کیهان در ادامه گزارش خود می نویسد: این اقدامات در شرایطی انجام می گیرد که عراق علی رغم درخواست کویت، از تحویل تروریست هایی که دست به چندین عملیات بمب گذاری و تخریب در کویت زده و به پناهگاهشان در عراق برگشته اند، خودداری کرده است. (۱)

۷۳۴

روزنامه انگلیسی گاردین چاپ لندن در دو مقاله تحلیلی، تأثیر جنگ بر وضعیت اقتصادی عراق و ارسال مجدد سلاح و تجهیزات نظامی از شوروی به این کشور را بررسی کرده است.

گاردین در مقاله اول خود به بررسی تأثیر جنگ ایران و عراق بر اقتصاد عراق پرداخت و نوشت: «عراق که از چندی پیش گرفتار تورم قابل توجه اقتصادی و با کمبود شدید نیروی انسانی کارآموده روبه رو است، در حال حاضر ناچار شده است با حذف برخی برنامه های اقتصادی خود، تنها به اجرای پروژه های دست اول خود همچون برنامه های دفاعی، نفت و زمینه سازی های پایه ای برای حصول به اهداف خود پردازد. مهم ترین عامل قابل ذکر، اثر مخارج بسیار جنگ دو ساله بر اقتصاد این کشور است. باید خاطر نشان ساخت که جایگزینی تجهیزات منهدم شده و نگه داشتن یک ارتش فعال در جبهه های جنگ، در حدود یک میلیارد دلار در ماه مخارج دربردارد. هرچند سعودی ها و دیگر کشورهای خلیج فارس کوشیده اند که عراق را در جنگ با ایران با مبالغ اهدایی که گمان می رود در حدود ۳۰ میلیارد دلار باشد یاری دهند، چنین به نظر می رسد که ذخیره ارزی خارجی رژیم عراق از ۳۰ میلیارد دلار در آغاز جنگ به ۶ میلیارد دلار در شرایط کنونی رسیده است. در همین حال کاهش شدید رشد نیروی انسانی نیز که نسبت مستقیم با تعداد جوانان اعزامی به جبهه دارد، در ارتباط با کاهش تولید صنعتی، مؤثرتر از ضربات مستقیم ایران بر صنایع این کشور، شناخته می شود. عراق که پیش از تهاجم مغول با دارا بودن سرزمینی حاصل خیز، احتیاجات غذایی ۵۰ میلیون نفر را تأمین می کرد، هم اکنون با جمعیت ۵/۱۳ میلیونی خود ناچار به خرید مواد غذایی از خارج است و میزان واردات مواد غذایی در حدود یک میلیارد دلار در سال است. اخیراً، مدیر عامل پروژه آبرسانی قادسیه، شکایت می کرد که وی قادر به تأمین تعداد کافی زارع برای به کارگیری حتی ۵ درصد ظرفیت طرح نیست. در ژوئیه [تیر - مرداد] با ۱۵۰ خانواده مراکشی برای کار در مزارع عراق قراردادی منعقد شد. برای جبران کمبود نیروی انسانی ۹۵ هزار خارجی من جمله ده هزار روسی در سال گذشته در عراق به کار گرفته شدند. این رقم در سال جاری به حدود ۶۶۰۰۰ نفر رسیده و گمان می رود، این اقدام حرکتی در جهت تکیه بیشتر به نیروی انسانی عراقی و احراز قابلیت مقابله با مشکلات ناشی از جنگ در آینده باشد.» (۲)

گاردین در ادامه با اشاره به تورم ۲۵ تا ۴۰ درصدی عراق نوشت: «موقعیت فعلی صدام، تمامی کمپانی های غربی را که با عراق قرارداد دارند، دچار نگرانی شدید ساخته است. اخیراً دانمارک و سوئیس همراه با آلمان غربی تصمیم گرفته اند که از صدور اعتبار صادراتی برای

ص: ۷۰۳

۲-۳۲. مأخذ ۳، ص ۱۷، رادیو بی.بی.سی، ۱۴/۷/۱۳۶۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

عراق خودداری کنند. ژاپن نیز که قراردادهایش با عراق در دو سال آینده به پایان می رسد، قرارداد تازه ای با رژیم صدام امضا نکرده است. به دنبال عملیات رمضان، دولت انگلیس از شرکت های این کشور که با عراق قرارداد دارند و به شدت از سقوط صدام نگران شده بودند، خواست تا از رژیم صدام حمایت کنند. به همین منظور وزارت بازرگانی انگلیس قراردادهای بسته شده با رژیم صدام را تضمین کرد. علی رغم این تمهیدات، میزان صادرات انگلیس به عراق در چند ماه اخیر کاهش یافته است.^(۱)

این روزنامه در مقاله دیگری با عنوان "عراق برای گرفتن اسلحه روسی، کمونیست ها را آزاد کرد"، به ازسرگیری روابط تسلیحاتی عراق و شوروی اشاره می کند و می نویسد: «چندی پیش صدام حسین رئیس جمهور عراق ضمن سخن گفتن با خبرنگاران انگلیسی تأیید کرد که دولت شوروی اکنون طبق قراردادهایی که پیش از جنگ با ایران امضا شده بود، به عراق اسلحه تحویل می دهد. صدام جزئیاتی در این خصوص بیان نداشت، ولی با این حال سایر منابع عراق اشاره کرده اند که شوروی صدور اسلحه به عراق را تحت توافقی از سر گرفته است که به موجب آن عراق موافقت کرده بود که ۲۰۰ تن از اعضای زندانی حزب کمونیست عراق را آزاد سازد.»^(۲)

این روزنامه افزود: «این معامله که صحت آن توسط منابع حزب کمونیست عراق در لندن تأیید شد، در پی چندین ماه مذاکره مداوم در بغداد و مسکو بین مقامات برحسته دو کشور در ماه مه [اردیبهشت - خرداد] به پایان رسید. به اعتقاد ناظران، افشای عمدی این معامله [آزاد کردن کمونیست ها] ظاهراً به منظور تحت فشار قرار دادن عربستان و سایر کشورهای محافظه کار حوزه خلیج فارس است که گفته می شود به طور روزافزونی در رساندن کمک های بیشتر مالی به بغداد محتاطانه عمل می کنند. صدام حسین در عوض آزادی اعضای حزب کمونیست عراق و اعلام عفو عمومی برای تمامی کمونیست ها که در ماه مه [اردیبهشت - خرداد] صورت گرفت، از مسکو خواست تا انجام قراردادهایی را که قبل از آغاز جنگ منعقد شده بود، ازسرگیرد.

گفته می شود سلاح هایی که شوروی به عراق تحویل می دهد، شامل جت های میگ-۲۵، تانک های تی - ۷۲ و به گفته منابع آگاه موشک های بسیار پیشرفته است. به گفته منابع مذکور، عراق به خاطر کمبود بسیار زیاد وسایل یدکی برای سلاح های روسی خود به پای میز مذاکره با شوروی کشانده شده است. مسکو پیش از این، در تلاش برای حفظ موضع بی طرفی خود در جنگ، از طریق کشورهای ثالث، به ویژه کشورهای اروپایی شرقی، اسلحه عراق را تأمین می کرد. ارسال مستقیم اسلحه شوروی به عراق از ماه ژوئن گذشته [خرداد - تیر] ازسرگرفته شد.»^(۳)

۷۳۵

روزنامه نیویورک تایمز در مقاله ای با عنوان "در یک جنگ فرسایشی، عراق بدون دریافت کمک تا چه

ص: ۷۰۴

۲-۳۴. مأخذ ۳، ص ۱۷، رادیو بی.بی.سی، ۱۴/۷/۱۳۶۱.

۳-۳۵. مأخذ ۲۳، ص ۲، لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

مدت می تواند در مقابل نیروهای ایران دوام آورد؟" با اشاره به تهاجم روز جمعه ایران به نقل از منابع اطلاعاتی به بررسی و تحلیل وضعیت کنونی جنگ ایران و عراق، دلیل ادامه جنگ از سوی ایران و چگونگی پایان آن می پردازد. این روزنامه می نویسد: «نیروی هوایی عراق بیش از نیروی هوایی ایران در جنب و جوش و تلاش است و هواپیماهای جنگنده و هلی کوپترهای مسلح به موشک ضدتانک آن کشور به نیروهای ایران در تپه های شرق بغداد حمله کرده اند، اما نیروی هوایی ایران حملات خود را منحصر به بمباران تأسیسات نفتی عراق که با جبهه جنگ فاصله دارد، کرده است. با ادامه حملات و فشارهای نیروهای ایران به نیروهای عراقی، این مسئله مطرح شده است که عراق چه مدتی می تواند علیه نیروهای ایران که تقریباً سه برابر آن کشور جمعیت دارد بجنگد.

... شاید ایران مصمم به جنگ با عراق در طول مرز میان دو کشور تا فرسودن و از کار انداختن ارتش عراق باشد که تکیه گاه اصلی دولت صدام حسین است، اگر قرار باشد ارتش عراق به فرسودگی نیفتد، باید پیاده نظامی آزموده و واحدهای آتشبار خارجی به نیروهای آن کشور بپیوندند، در این جهت تا کنون سودان قول کمک نظامی به عراق داده است، اما کمیت و کیفیت کمک خود را مشخص نکرده است. ولی کمک و دخالت اردن که به جبهه جنگ عراق و ایران نزدیک تر است می تواند مؤثرتر باشد. به خصوص که به نظر منابع اطلاعاتی اسرائیل، ارتش بالنسبه کوچک و ۶۵۰۰۰ نفری اردن، قابل ترین ارتش عربی منطقه است و ملک حسین رهبر اردن حامی آشکار عراق در جهان عرب بوده و به دفعات به سایر کشورهای عربی اصرار کرده است که قول و تعهد خود را در دفاع از سایر کشورهای عربی، در قبال تجاوزات، محترم بشمارند و نیرو و تجهیزات جنگی به عراق بفرستند. تا کنون هزاران داوطلب اردنی به نیروهای عراقی در جنگ با ایران پیوسته اند.

... اکنون عراق به تجدید و تقویت نیروهایش نیاز دارد، اما گذشته از اذعان بر آزمودگی و آمادگی نیروهای اردنی به گفته یک منبع بریتانیایی، اردن تنها کشور عربی است که می تواند به عراق کمک برساند، زیرا سوریه تا گردن در گرداب لبنان فرورفته است و کویتی ها، سعودی ها و کشورهای کوچک واقع در حوزه خلیج فارس غیر از دادن پول، کمک دیگری نمی توانند به عراق بکنند، ولی اگر ایران همچنان بر فشار خود به عراق ادامه دهد، پول تنها چاره ساز و مدد دهنده عمده عراق نخواهد بود.

... علی رغم ابراز بدبینی اروپاییان از بابت حال و وضع عراق در جنگ با ایران، نیروی هوایی عراق می تواند ایران را به تجدیدنظر در طرح فرسوده کردن عراقی ها مجبور کند. به نظر افسران عالی رتبه امریکایی، حملات مکرر و موفقیت آمیز به تأسیسات صدور نفت ایران نظیر پایانه های جزیره خارک، چنان ضربه ای به اقتصاد ایران وارد خواهد آورد که ممکن است آن کشور به مذاکرات صلح تن در دهد.»^(۱)

ص: ۷۰۵

امروز در قرارگاه ظفر جلسه ای با حضور فرمانده قرارگاه، فرماندهان و مسئولان تیپ ها و گردان های سپاه برای ارزیابی عملکرد یگان ها در عملیات مسلم بن عقیل تشکیل شد.

برادر ابراهیم همت فرمانده قرارگاه ظفر، در این جلسه ضمن بررسی و تشریح روند عملیات و عملکرد یگان ها، درباره احتمال پاتک دشمن در محورهای مختلف عملیاتی گفت: تحلیل ما از پاتک های احتمالی دشمن این است که با برآوردها و ارزیابی هایی که انجام داده، امید خود را از تنگه سان واپا، میان تنگ، قلعه جوق، قلعه مین و وارولین از دست داده است. گیسکه یکی از نقاط استراتژیک و مهم است که در دو سال پیش (در شروع جنگ) نیز اولین نقطه ای بود که ارتش عراق تسخیر کرد. با این حال احتمال پاتک شدیدی را از طرف دشمن نمی دهیم.

همت در پایان سخنان خود به فرماندهان و مسئولان یگان ها هشدار داد تا مراقب تحرکات دشمن باشند و مواضع دفاعی خود را مستحکم کنند. (۱)

پاتک ناموفق واحدهای ارتش عراق در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل، سقوط دو فروند هلی کوپتر ارتش عراق و یک فروند هلی کوپتر ارتش ایران از دیگر خبرهای جنگ در جبهه های جنگ در جبهه های غرب ایران بود.

امروز یگان های ارتش عراق در محورهای مختلف منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل پاتک هایی را علیه نیروهای خودی اجرا کردند. در پی این اقدام، نیروهای ایران با آرایش مناسب در خطوط دفاعی و آتش پر حجم توپخانه و ادوات، پاتک نیروهای عراق را دفع و چند دستگاه تانک و نفربر عراقی را منهدم کردند. در عملیات دفع پاتک های ارتش عراق ده نفر از نیروهای دشمن نیز اسیر شدند. (۲) همچنین در همین منطقه دو هلی کوپتر دشمن در حالی که مواضع نیروهای خودی را موشک باران می کردند با آتش سلاح های پدافند هوایی

۱ - ۱. سند شماره ۲/۱۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر راوی قرارگاه ظفر، عملیات مسلم بن عقیل، ۲۹/۷/۱۳۶۱، صص ۲۷۹ و ۲۸۰.

۲ - ۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلم بن عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۷، ۱۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲، باختران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

رزمندگان اسلام سرنگون شدند. (۱) در ادامه درگیری‌ها در مناطق عملیاتی غرب، امروز یک هلی کوپتر تهاجمی کبری، متعلق به هوانیروز باختران در حین اجرای مأموریت هدف آتش ضدهوایی‌های دشمن قرار گرفت و سقوط کرد. در این سانحه یکی از خلبانان ایران شهید و دیگری مجروح شد. (۲)

۷۳۸

یک سرباز عراقی پس از کشتن افسر فرمانده خود، از مرزهای غربی کشور وارد استان آذربایجان غربی شد و تقاضای پناهندگی کرد. وی در گفت و گویی درباره اوضاع داخلی شهرهای عراق گفت: «در حال حاضر حدود پنج هزار تن از مجاهدین مسلمان عراق در شهر بصره در زندان به سر می‌برند. حکومت عراق به علت وحشتی که از تظاهرات مردم مسلمان دارد، آنها را پس از دستگیری، یا زندانی می‌کند یا به مناطق شمالی کشور تبعید می‌کند.»

وی همچنین افزود: «در حال حاضر امنیت شهرهای تکریت، سامره و بصره به عهده سربازان رژیم‌های اردن و مصر است و مردم شهرهای مرزی عراق در انتظار ورود رزمندگان اسلام هستند.» (۳)

۷۳۹

به گزارش منابع موثق مجاهدین مسلمان عراقی در استان سلیمانیه این کشور، خسارت‌ها و تلفاتی به نیروهای رژیم عراق تحمیل کردند. مجاهدین عراقی در یک عملیات چریکی با شلیک آر.پی.جی. ۷ به ساختمان استخبارات ناپاریز عراق، سه نفر از نیروهای بعثی را کشته و تعدادی را زخمی کردند.

در شهر سلیمانیه نیز مجاهدین عراقی نارنجکی به داخل اتومبیل پلیس این شهر پرتاب کردند. در این واقعه یک سرگرد ارتش بعثی به همراه سه سرباز کشته شد. در درگیری دیگری بین مجاهدین عراقی و نیروهای بعثی در سی کیلومتری شهر قره داغ در جنوب سلیمانیه و در کوه کانی میران، یک ستون از ارتش بعث متلاشی شد. همچنین مجاهدین عراقی با کار گذاشتن مین در محل عبور نیروهای بعثی در جاده دربندی خان در جنوب شرقی سلیمانیه، یک خودرو بعثی‌ها را منهدم کردند که در نتیجه آن دو نفر از نیروهای بعثی کشته شدند. (۴)

۷۴۰

شهرهای نقده، سنندج، مهاباد و بانه امروز به دلیل شرارت نیروهای تجزیه طلب ناآرام بود. عناصر مسلح غیرقانونی امروز برای تصرف پایگاه نیروهای خودی در روستای شیرین بلاغ در شمال نقده، با خمپاره انداز و آر.پی.جی. ۷ به این روستا حمله کردند. این حمله با مقاومت نیروهای مستقر در پایگاه، موفقیتی در پی نداشت و پاسخ متقابل نیروهای خودی، موجب کشته شدن سه نفر از افراد مهاجم و زخمی شدن تعدادی از آنان شد. بر اثر آتش سلاح‌های مهاجمان، چند واحد مسکونی روستا نیز تخریب شد. (۵)

ص: ۷۰۸

- ۱-۳. روزنامه اطلاعات، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۲-۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه به لحظه عملیات مسلمین عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریه شماره ۸، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱، باختران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۶/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۵. روزنامه کیهان، ۱۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۴-۶. همان.
- ۵-۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

در دو حمله دیگر در جنوب غربی سنندج به نیروهای تأمین روستای دادانه در ۲۰ کیلومتری پادگان موچش و خودرو حامل غذای پایگاه توریور در جاده فرودگاه، سه نفر از نیروهای خودی مجروح شدند. (۱)

پایگاه های "هفتوانه" و "میرآباد" در شرق و جنوب غربی مهاباد نیز هدف حمله عناصر مسلح غیرقانونی قرار گرفت که با اقدامات پرسنل مستقر در پایگاه ها، این حمله ها دفع شدند. (۲) در جاده ارمرده در جنوب غربی بانه نیز یک تله انفجاری به قدرت تخریبی ۵/۲ پوند کشف و خنثی شد. (۳)

۷۴۱

دستور عملیاتی سازمان مجاهدین خلق به تیم های عملیاتی خود، تخریب، ترور و آشوب در شهرهای مختلف است.

۱- در جاده رشت - فومن یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق امروز در اقدامی از پیش طراحی شده، به سمت یک واحد گشتی نیروهای پاسدار - که از شفت به فومن حرکت می کرد - تیراندازی کردند. در این عملیات تروریستی حسین ریاضی فرمانده سپاه بخش شفت شهید و سه تن نیز مجروح شدند. نیروهای مهاجم با سرقت یک بنز و جا گذاشتن خودرو قبلی متواری شدند. (۴)

۲- در تهران عناصر یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق، از درون یک خودرو به طرف یکی از واحدهای دادستانی تیراندازی کردند که بر اثر آتش متقابل نیروهای پاسدار یکی از آنها مجروح شد. مهاجمان با استفاده از همان خودرو فرار کردند. (۵)

۳- در گرگان یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق به سوی نیروهای سپاه تیراندازی کردند که بر اثر آتش متقابل نیروهای سپاه یکی از آنان مجروح شد. وی پس از زخمی شدن، با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد. در این حادثه یکی از نیروهای سپاه نیز مجروح شد. (۶)

۴- به دنبال عملیاتی که نیروهای پاسدار کمیته های انقلاب اسلامی خوزستان با رمز "یا حسین (ع) فرماندهی" اجرا کردند، قسمت اعظم تشکیلات سازمان مجاهدین خلق در این استان متلاشی شد. امروز نیز مرحله سوم این عملیات اجرا شد و بیش از ۳۰ نفر از اعضای رده های بالای این سازمان و سازمان فداییان خلق شاخه اقلیت در شهرستان های شوشتر و مسجد سلیمان دستگیر شدند. همچنین در نتیجه این عملیات، طرح های عملیاتی سازمان از جمله ترور افراد حزب الهی، انفجار و تخریب قسمت هایی از شهر مسجد سلیمان، انهدام پل شوشتر - دزفول و انفجار انبار مهمات پاسداران شوشتر خنثی شد و مقادیر فراوانی اسلحه، مهمات، مواد منفجره تی.ان.تی، وسایل ساختن بمب های ساعتی، دستگاه تکثیر نوار و همچنین مقادیری اسناد و مدارک مهم درون گروهی کشف و ضبط گردید. (۷)

ص: ۷۰۹

ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۷/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲. ۹-۲. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۰. همان.

۴-۱۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه" نشریه شماره ۲۰۲، ۱۶/۷/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، رشت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۵/۷/۱۳۶۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶.

۵-۱۲. سند شماره ۹۳۸۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه شماره ۱۱۵، واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، روابط عمومی ستاد منطقه ۱۰، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۶-۱۳. سند شماره ۱۰۳۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۹، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱، منطقه ۳، گرگان، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

۷-۱۴. مأخذ ۵.

۵- در تهران دو نفر از عوامل نفوذی سازمان مجاهدین خلق در یک پادگان نظامی شناسایی و دستگیر شدند. (۱)

۶- در اراک با اجرای عملیات هماهنگی، ده نفر از سران سازمان مجاهدین خلق دستگیر شدند. به دنبال دستگیری مسئول سازمان مجاهدین خلق در استان مرکزی در ۱۷ مهر ۱۳۶۱ (۲) و اعترافات وی دربارهٔ خانه‌های تیمی سازمان و افراد تحت امرش، نیروهای کمیتهٔ انقلاب اسلامی اراک با محاصرهٔ این خانه‌ها، در یک شب اقدام به دستگیری افراد می‌کنند. در این عملیات دو نفر از عناصر سازمان کشته شدند و از نیروهای خودی یک تن به شهادت رسید. (۳)

۷- در شهرستان نور ۹ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق که قبلاً دستگیر و پس از اعلام براءت از سازمان مجاهدین خلق، عفو شده بودند، در حالی که قصد ترور و تخریب داشتند، شناسایی و دوباره دستگیر شدند. (۴)

۷۴۲

روزنامه اطلاعات امروز مقاله‌ای را به قلم آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی که در نشریه پاسدار اسلام* (۵) چاپ شده بود، منتشر کرد. در این مقاله آقای هاشمی رفسنجانی حمله اسرائیل به جنوب لبنان، و اهداف و پیامدهای این تهاجم و نقش امریکا و کشورهای منطقه را در این اقدام بررسی کرده است. وی در زمینه ارتباط این مسئله با تحولات ایران و عراق معتقد است: درست در لحظه‌ای که ایران در جبهه‌ها پیروزی چشمگیری به دست آورد و حتی بر ارتجاع، امپریالیسم، صهیونیسم و ضدانقلاب در منطقه حاکم شد، جبهه اسرائیل و لبنان فعال می‌شود. حمله اسرائیل به لبنان نباید از پیروزی ایران و جبهه‌های ایران مجزا باشد. شاید اگر این پیروزی نبود آنها هم با این عجله دست به کار نمی‌شدند. احتمالاً یکی از اهدافشان این بود که ایران را متوجه آنجا کنند و اینجا به نحوی جنگ را تمام کنند که صدام باقی بماند. در قسمت دیگری از این مقاله آمده است: امکاناتی در کشورهای عرب هست که اگر بخشی از آن به کار گرفته می‌شد، اسرائیل به کلی

ص: ۷۱۰

۱- ۱۵. سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۹/۷/۱۳۶۱، منطقه ۱۰، تهران.

۲- نحوه دستگیری این فرد - که قبلاً مسئول سازمان مجاهدین خلق در اصفهان و کرمان بوده است - چنین بود: در روز شنبه ۷ مهر ۱۳۶۱ نیروهای کمیته انقلاب اسلامی، در حین گشت زنی در یکی از محله‌های شهر اراک، به ماشینی مشکوک شده و دستور ایست می‌دهند. سپس یکی از پاسداران کمیته به قصد تفتیش ماشین به آن نزدیک می‌شود که از داخل ماشین به وی شلیک می‌شود و به شهادت می‌رسد و سپس ماشین فرار می‌کند. در این هنگام یکی از افراد حزب اللهی - که کارگر کارخانه ماشین‌سازی بود - با مشاهده این اتفاق با ماشین پیکان خود راه را بر آنان می‌بندد و مانع حرکت آنان می‌شود. پاسداران کمیته افراد داخل ماشین را که یک مرد و یک زن مسلح بودند، هنگام فرار دستگیر می‌کنند. در بازجویی‌ها مشخص می‌شود که مرد دستگیر شده مسئول سازمان مجاهدین خلق در استان مرکزی بوده است.

۳- ۱۶. سند شماره ۴۳۶۸۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه یک - فرماندهی، به ستاد مرکزی سپاه -

فرماندهی، ۱/۸/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳.

۴-۱۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۸، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۵، نور - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۷/۱۳۶۱.

۵- * مجله پاسدار اسلام متعلق به دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم بود، که به صورت ماهانه منتشر می شد. مسئول آن حجت الاسلام محمدحسن رحیمیان بود.

نابود می شد و در این مرحله کشورهای اسلامی می توانستند اسرائیل را به طور جدی شکست دهند. با توجه به اینکه امروز کشورهای عربی هواپیماهای اف - ۱۶ و... در اختیار دارند و مصر، لیبی، الجزایر، سوریه و... در جبهه شرقی، دفاعی قوی دارند و با استفاده از توانی که در اختیار دارند، می توانستند سوریه را به خوبی پوشش دفاع هوایی دهند و آواکس هایی که در عربستان هست، می توانند در شمال غربی، حرکات داخل اسرائیل را کنترل کنند و از سوی دیگر لشکرهای زیاد و تانک های فراوان و نیروی پیاده بسیاری در اختیار دارند. در شرایطی که اسرائیل نیروی عمده اش را در لبنان پیاده کرده بود - به طور کلی بیش از ده، دوازده لشکر نمی تواند داشته باشد - نیروهای داخلی لبنان، فلسطینی ها، امل و سایر گروه ها همراه با همان نیروهای سوری که در لبنان بودند، می توانستند مانع پیشروی اسرائیلی ها شوند.

اگر در سایر جبهه ها هم، جنگ به طور جدی علیه آنها آغاز می شد، اسرائیلی ها به طور قطع عاجز می شدند. موقعیتی بود که من همان روزهای اول گفتم، اگر دنیای عرب جدی برخورد می کرد، می توانست به حساب اسرائیل برسد.

یک پیروزی برای غرب و صهیونیسم همین بود که حالتی در دنیای اسلام به وجود آوردند که ملت ها از این دولت ها مأیوس شوند، دولت هایی که یا باید ضعیف یا خائن یا مزدور یا... باشند، یا آنکه واقعاً از گذشته خود پشیمان اند و سیاست نفی اسرائیل را صحیح نمی دانند! و شاید در یک محاسبه درازمدت به خاطر اینکه امریکا یک پایگاه قوی در مقابل روسیه در منطقه داشته باشد، ترجیح می دهند، اسرائیل در منطقه قوی بماند!

نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره شکست اسرائیل آورده است: اسرائیل باید نیروی زیادی در لبنان نگه دارد که برایش در درازمدت قابل تحمل نیست و نقطه ضعف و آسیب پذیری اسرائیل از همین جا آغاز می شود. یک کشور نمی تواند مستقل بماند و برای همیشه با قدرت کشور دیگری امنیت آن حفظ شود، آن هم با شرایط کشوری مانند لبنان، کشوری که مردم آن یکپارچه نیستند تا خواستار چنین امنیتی باشند. اکثریت مردم لبنان شیعه و مسلمان هستند که چنین شرایطی را نمی خواهند.

آقای هاشمی رفسنجانی درباره سکوت روسیه در برابر حوادث لبنان می نویسد: سکوت روسیه سکوت زشتی بود و اعتبار آن در این جریان از بین رفت. این حرکت روسیه از چند حالت خارج نیست. اگر طرفدار فلسطینی ها است، پس چرا اجازه می دهد این چنین فلسطینی ها را سرکوب کنند. اگر طرفدار آنان نیست و دروغ می گوید، این برای یک ابرقدرت زشت است که ادعای دروغ کند! امریکایی ها با پررویی، از اسرائیل حمایت می کنند و تا آخر پای حرف خودشان ایستاده اند، ولی روس ها یک تشر جدی هم نزدند، چه برسد به اینکه یک اقدام عملی بکنند.

آقای رفسنجانی همچنین درباره آینده لبنان با اشاره به بیداری دنیای عرب نوشت: اگر اعراب، سوریه را تقویت کنند و قول بدهند که هر خسارتی پیش بیاید جبران کنند و هر مقداری نیروهای سوریه تلف شود، نیروی جدیدی جایگزینش کنند، اسلحه و مهمات زیادی برای سوریه تهیه کنند و سوریه را آماده کنند که واقعاً با اسرائیل درگیر شود و اگر درگیری طولانی شد، همگی کمک کنند، نیرو بفرستند و امکانات ارتش را تأمین کنند و سوریه وارد جنگ شود - با توجه به اینکه چند لشکر اسرائیل در لبنان مستقر است - به خوبی می تواند شیره اسرائیل را بکشند، اگر وارد جنگ شوند فلسطینی ها هم برمی گردند.

رئیس مجلس شورای اسلامی در آخرین موضوع مقاله خود، درباره کنفرانس سران عرب در فاس و اشتباه های سران عرب و بهره برداری امپریالیسم و صهیونیسم از آن، می نویسد: در کنفرانس سران عرب - اگر به طور فرمولی حساب کنیم - ما ضرر کردیم، زیرا اینها یک قدم جلو گذاشتند و خودشان را در مقابل یک واقعیتی تسلیم کردند. یعنی آنچه که برای خودشان واقعیت فرض کرده اند، پذیرفتند و برای اسرائیل درخواست صلح کردند. دوباره برگشتن از این موضع کار آسانی نیست. دوباره باید یک نیروی سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی عظیمی را به کار گیریم تا به حال اول برگردیم. (۱)(۲)

۷۴۳

دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، امروز در رأس هیئتی برای شرکت در سی و هفتمین اجلاس سازمان ملل متحد عازم نیویورک شد. ولایتی قبل از حرکت، در گفت و گویی با اشاره به اینکه جنگ تحمیلی عراق علیه ایران از جمله مواردی است که در دستور کار مجمع عمومی سازمان ملل قرار دارد، گفت: «شورای امنیت سازمان ملل قبلاً یک جلسه غیرقانونی تشکیل داده و بدون توجه به ستم هایی که در این جنگ بر ملت مظلوم ما وارد آمده و بدون در نظر گرفتن این حقیقت که رژیم جنایتکار بعثی، بانی جنگ بوده است، درخواست آتش بس کرد، درحالی که تمام مردم دنیا می دانند که بر اثر هجوم عراق، بسیاری از شهرها و روستاهای ما منهدم، و میلیون ها تن آواره شده اند و همچنین ده ها شهید و مجروح داشته ایم.» وی همچنین درباره شرایط ایران برای پایان جنگ افزود: «نیروهای عراقی باید بدون قید و شرط از نقطه ای که جنگ را شروع کرده اند به عقب بروند و خسارت های وارد به کشور ما پرداخت شود. همچنین مشخص شود که متجاوز کیست و تا زمانی که حقوق حقه ما تأمین نشود، هرگونه آتش بس به منزله به رسمیت شناختن متجاوز است.» (۳)

ص: ۷۱۲

۱- متن این مقاله در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۲- ۱۸. مأخذ ۳، ص ۳.

۳- ۱۹. مأخذ ۵.

خاویر پرز دکوئیاری دبیرکل سازمان ملل، امروز در گزارشی، اقدامات خود را در جهت اجرای قطعنامه های شورای امنیت به این شورا ارائه داد. در این گزارش به مواضع دو کشور ایران و عراق درباره قطعنامه ۵۲۲ شورای امنیت - که بعد از عملیات مسلم بن عقیل و به دنبال درخواست های مکرر عراق از شورای امنیت صادر شد - اشاره شده و آمده است که در پی وصول قطعنامه اکتبر (مهر)، عراق طی نامه ای در تاریخ ۵ اکتبر [۱۳ مهرماه] خاطرنشان ساخت که با شورای امنیت در اجرای آن با حسن نیت همکاری خواهد کرد. ایران نیز از طریق نمایندگی دائمی خود در سازمان ملل در همان تاریخ تمایلش به صلح را به اطلاع دبیرکل رساند. همچنین نمایندگی دائمی ایران در سازمان ملل بیانیه ۴ اکتبر - ۱۲ مهر - دولت متبوع خود را تسلیم کرد که در آن اعلام شده بود: از نظر ایران قطعنامه های شورا درباره وضعیت میان ایران و عراق تعهدآور نمی باشد.

دبیرکل در این گزارش تاکید کرد که درگیر تلاش های فشرده جهت یافتن راهی جهت دستیابی به حل و فصل عادلانه و آبرومندانه جنگ است و به تلاش هایش ادامه خواهد داد و از نماینده ویژه خود اولاف پالمه - که از آغاز بروز مخاصمات در سال ۱۹۸۰ - ۱۳۵۹ - ۵ بار از منطقه دیدار داشته است - خواسته است که همچنان به نقش خود ادامه دهد. (۱)(۲)

رئیس حکومت امارات از ایران درخواست کرد که به جنگ پایان دهد. این درخواست ها پس از شکست عراق در عملیات مسلم بن عقیل شدت گرفته است. خبرگزاری آسوشیتدپرس امروز در گزارشی به نقل از بیانیه دولت امارات متحده عربی اعلام کرد که شیخ زاید بن سلطان آل نهیان رئیس امارات متحده عربی در پیامی برای رئیس جمهوری اسلامی ایران، از وی خواسته است تا به جنگ دو ساله خود با عراق خاتمه بدهد و همچنین خواستار جواب فوری به تلاش های میانجیگرانه کشورهای اسلامی و غیرمتعهد شده است. (۳)

۱- متن کامل نامه دبیرکل در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- ۲۰. جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ) تهران، چاپ اول: ۱۳۷۸، جلد اول، صص ۱۵۸ - ۱۶۰.

۳- ۲۱. مأخذ ۲، ص ۵، ابوظبی - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۵/۷/۱۳۶۱.

یک نشریه داخلی سپاه در مقاله ای با عنوان "بررسی مواضع جدید در جنگ" با اشاره به وقایع اخیر لبنان و کنفرانس فاس و حوادثی که به دنبال درگیری های اخیر در خاورمیانه به وقوع پیوسته، دلیل این وقایع را بروز نوعی واکنش جدید از جانب طرف های ذی نفع در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، به خصوص کشورهای امریکا، عربستان، عراق و سوریه دانسته و مواضع هریک از این کشورها را در برابر این جنگ بررسی کرده است. این نشریه در بررسی مواضع جدید امریکا در برابر جنگ تحمیلی به ایران نوشت: «به نظر می رسد امریکا امروز بر تداوم جنگ تأکیدی ندارد و در تلاش است تا صلح نیم بندی را در منطقه جایگزین کند. این مسئله بدین خاطر است که امریکا ادامه جنگ را با توجه به تحلیل رفتن تجهیزات غربی ارتش ایران، مقدمه ای برای نفوذ جناح های شرقی در ایران می داند و سعی دارد در این مرحله جنگ را خاتمه دهد تا زمینه را برای ادامه روابط ایران با غرب ایجاد کند. دلیل دوم امریکا بر خاتمه جنگ، حفظ صدام در حیطه ای از قراردادهای امضا شده غربی می باشد. از نظر امریکایی ها صدام امروز با توجه به تلاش هایی که برای وابسته کردن کامل رژیم عراق به امریکا [انجام داده و] گام هایی [که] برداشته است، بیش از هر زمان دیگری احتیاج به مراقبت دارد و خاتمه جنگ، بهترین تضمین برای حفظ صدام می باشد.

دلیل سوم امریکا، همگامی با اعراب خلیج فارس جهت خاتمه جنگ میباشد تا حساسیتی در منطقه نسبت به امریکا ایجاد نشود.

دلیل چهارم امریکا، تثبیت موقعیت خود در عراق و میان اعراب است که با حمایت از صلح و خاتمه جنگ، زمینه نفوذ بیشتری هم در عراق و هم در میان اعراب خواهد یافت.»

این نشریه با اشاره به این مطلب که در مجموع شرایط امریکا برای صلح، هماهنگی کاملی با شرایط صدام دارد، مواضع عراق در جنگ را چنین برشمرد: «صدام با توجه به اخبار موجود و با توجه به موقعیت فعلی، اگرچه به چند دلیل میل به صلح دارد، اما حاضر نیست تحت شرایط اعراب خلیج فارس به صلح با ایران تن دهد. اولاً صدام با توجه به حمایت های امریکا از مقاومت وی در مقابل، ایران اعراب را تحت فشار قرار داده تا همچنان به کمک های سیاسی - اقتصادی خود به عراق ادامه دهند. حرکت های اخیر عراق علیه دیپلمات های کشورهای امارات و کویت و همچنین عدم پذیرش قطعنامه عراق علیه ایران در کنفرانس فاس توسط برخی از کشورهای خلیج فارس از جمله عربستان، به خوبی حاکی از دوگانگی سیاست عراق و کشورهای خلیج فارس در ارتباط با خاتمه جنگ است.

ثانیاً صدام پس از شکست [در برگزاری اجلاس] غیرمتعهدها در بغداد، توان کمتری را در خود احساس میکند که بتواند در مقابل پذیرش شرایط نسبی اعراب درباره صلح، خود را حفظ کند، بنابراین، صدام برخلاف اعراب معتقد است که کشورهای خلیج فارس یا باید سخنگوی شرایط عراق برای صلح باشند و یا عراق را در مقابل حملات ایران یاری دهند تا ایران شرایط عراق را بپذیرد.»

این نشریه در بررسی مواضع جدید کشورهای عربی خلیج فارس، سوریه و الجزایر مینویسد: «کشورهای عربی خلیج فارس، به‌ویژه عربستان سعودی در تلاش هستند تا پس از حل مسئله لبنان توسط امریکا، گام‌هایی جهت حل مسئله جنگ بردارند. اعراب خلیج فارس خواهان خاتمه جنگ میباشند، اما تحت شرایطی که خود دارند و این شرایط نه شرایط ایران است و نه عراق. شرایط آنها بیشتر به شرایط ایران نزدیک است. البته نباید فراموش کرد که عربستان برای جا انداختن بهتر طرح صلح مذکور، از یک طرف به حافظ اسد فشار آورده و در مقابل دفاع از سوریه در مقابل اسرائیل، وی را به ملاقات با صدام و امیدارد. به این ترتیب امتیازی به عراق میدهد تا عراق نیز در مقابل، تسلیم شرایط صلح اعراب بشود. امتیازی که عراق میگیرد این است که سعی میکند خود را به سوریه و جبهه پایداری نزدیک و ایران را منزوی نشان دهد. این جنبه ظاهری قضیه است و چه بسا پیشنهادهایی به اسد جهت تغییر خط سیاسی خود ارائه کرده باشد. البته در این میان سوریه و الجزایر هم امتیازهایی از عربستان میگیرند تا تلاشهای صلح را دنبال کنند که البته این مسئله بیشتر شامل الجزایر میشود.

درحقیقت، برنده اصلی این فعل و انفعالات، عربستان است. اخبار نشان میدهد که تلاش برای برقراری صلح چه از جانب الجزایر و چه از جانب کمیته منتخب کنفرانس اسلامی، به شدت پیگیری میشود و در این میان، موضع ما برای اعلام شرایط خود جهت خاتمه جنگ بسیار مهم است، زیرا در شرایط فعلی استقبال از صلح نمیتواند دربرگیرنده شرایط ایران برای خاتمه جنگ باشد، مگر اینکه شرایط ایران در سطوح بالا پذیرفته شود که ظاهراً بعید است و دشمنان قصد دارند ایران را به سازش بکشانند»^(۱)

۷۴۷

شوروی به کمک های خود به سوریه و سایر کشورهای عربی که با اسرائیل مبارزه و تلاش می کنند آن رژیم را از لبنان بیرون کنند، ادامه خواهد داد. به گزارش یونایتد پرس این مطلب را لئونید برژنف رهبر اتحاد جماهیر شوروی در تلگرافی که به مناسبت امضای پیمان دوستی بین شوروی و سوریه برای حافظ اسد رئیس جمهور سوریه ارسال کرد، اعلام داشت. وی گفت: پیمان دوستی و همکاری بین شوروی و سوریه کمک بزرگی در جهت تحکیم مواضع ضدامپریالیستی در خاورمیانه بوده است. همچنین برژنف در این تلگرام سارمان آزادی بخش فلسطین (ساف) را تنها نماینده مردم فلسطین دانسته است. حافظ اسد رئیس جمهور سوریه نیز در پاسخ به این تلگراف گفت: سوریه و شوروی در جهت مبارزه علیه طرح های توسعه طلبانه و تجاوزگرانه امپریالیستی - صهیونیستی متحد شده و به تلاش های خود خواهند افزود. حافظ اسد افزود: این تلاش ها باید منجر به صلح بر مبنای آزادسازی سرزمین های اشغال شده اعراب و اعاده حقوق از دست رفته مردم عرب فلسطین شود.^(۲)

ص: ۷۱۵

۱-۲۲. دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها"، نشریه شماره ۱۲، ۱۷/۷/۱۳۶۱، صص ۹ - ۱۱.

۲-۲۳. روزنامه کیهان، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶، یونایتد پرس.

یکی از کارشناسان مؤسسه پژوهش‌های استراتژیک لندن در تفسیری که از رادیو بی.بی.سی پخش شد دربارهٔ عملیات اخیر ایران در محور مندلی به اظهار نظر پرداخته است. وی ضمن بیان اهمیت این منطقه برای عراق، اهداف ایران را از اجرای عملیات مسلم بن عقیل بیان کرده و پس از بررسی توانایی‌های دو کشور درگیر در جنگ، پایان آن را چنین پیش‌بینی می‌کند که مسیر آیندهٔ این جنگ بیشتر به تحولات سیاسی درون دو کشور بستگی خواهد داشت تا به حملات متقابل نیروهایشان در عرصه نبرد. این کارشناس نظامی نوشته خود را چنین آغاز کرده است: «از یک هفته پیش تا کنون پنج حمله توسط نیروهای ایران انجام شده است، هدف از این حملات آن بود که مواضع دفاعی عراق در ناحیه مندلی و سومار درهم شکسته شود و راه مندلی به بعقوبه که راه مهمی برای وصول به بغداد است بر روی نیروهای ایران بازگردد. موفقیت ایران در این زمینه به علاوه منجر به قطع خطوط ارتباطی شمالی - جنوبی عراق در نزدیکی مرز خواهد شد و بنابر آن رابطه نیروهای عراق را با ناحیه قصر شیرین قطع خواهد کرد.»

از گزارش‌های رسیده چنین برمی‌آید که تهاجم ایران تا این زمان به موفقیت نینجامیده است و عراق مدعی است که نیروهای ایران را تا مواضع اولیه شان به عقب رانده است. ناحیه مندلی در حدود یکصد و بیست کیلومتر از بغداد فاصله دارد و در ورای خطوط کنونی دفاعی عراق مانعی وجود ندارد که آن نیروها نتوانند در پی آن خط دفاعی جدیدی ترتیب دهند. شاهراه منتهی به بغداد می‌تواند راه محموله‌رسانی مناسبی برای تقویت هرگونه پیشروی ایران باشد. بنابراین، این قسمت از مرز برای انجام تهاجم اخیر از جانب ایران کمال مطلوب بوده است و این واقعیت بر فرماندهان ارتش عراق نیز روشن است.»

رادیو بی.بی.سی در ادامه چنین آورده است: «این کارشناس نظامی این سؤال را مطرح می‌سازد که ایران برای حمایت از تهاجم بزرگ خود چه اندازه توانایی و چه وسایل سنگینی در اختیار دارد؟ و می‌گوید: نیروهای ایران برای حمایت از تهاجمشان فقط تعداد بسیار کمی از وسایل زرهی و توپ و هواپیماهای ویژه حمله بر مواضع زمینی به کار برده‌اند و می‌پرسد که آیا ایران وسایل سنگینش را برای انجام تهاجم نهایی فعلاً به کنار گذاشته است یا واقعاً دچار کمبود اجزای یدکی و مهمات و وسایل است. ... وی با توجه به توانایی‌های دو طرف چنین نتیجه می‌گیرد که ظاهراً هیچ‌یک از طرفین برای ختم سریع جنگ به نفع خود توانایی کافی ندارد و می‌گوید از بررسی ملاحظات سیاسی چنین برمی‌آید که عراق صرف نظر از دست یافتن به چند حمله محدود متقابل در حالت دفاعی باقی خواهد ماند و به انهدام حداکثر ممکن تعداد وسایل ایران راضی خواهد بود و فعلاً تا روزنهٔ دیگری گشوده نشده باشد به پیشرفتی در امر برقراری صلح چشم امید خواهد دوخت. از طرف دیگر ایران

از جمعیت کافی و منابع اقتصادی کافی برای ادامه جنگ به مدت زمان غیرمشخصی برخوردار است. بنابراین مسیر آینده این جنگ بیشتر به تحولات سیاسی درونی دو کشور بستگی خواهد داشت تا به حملات متقابل نیروهایشان در عرصه نبرد. (۱)

۷۴۹

روزنامه جمهوری اسلامی در شماره امروز خود به نقل از نشریه اقتصادی خبرگزاری جمهوری اسلامی مقاله ای با عنوان "نگاهی بر سیر تولید و روند قیمتگذاری نفت پس از انقلاب اسلامی"، منتشر کرد که در آن با اشاره به میزان تولید نفت کشورهای اوپک و مقایسه قیمت نفت در قبل و بعد از انقلاب اسلامی، نقش کشورهای تولیدکننده، به خصوص ایران را در تثبیت قیمت واقعی نفت در بازارهای جهانی مصرف بررسی کرده است. این روزنامه نوشت:

«قیمت پایه نفت خام در چارچوب قیمت‌های اوپک از سال ۱۹۷۴ [۱۳۵۳ - ۱۳۵۲] - که کشورهای عضو این سازمان خود کنترل قیمت نفت را در دست گرفتند - تا ماه دسامبر ۱۹۷۸ [آذر - دی ۱۳۵۷]، تغییر قابل ملاحظه‌ای پیدا نکرد. علت این امر مقاومت کشورهای چون عربستان، امارات متحده عربی، ایران و عراق در مقابل افزایش منطقی و تدریجی قیمت‌های نفت بود. در این دوره ۵ ساله قیمت‌ها از حدود ۱۰ دلار در هر بشکه فقط به ۱۲ دلار و ۷۰ سنت افزایش یافت، یعنی در واقع، قدرت خرید یک بشکه نفت تولیدی اوپک در فاصله ژانویه ۱۹۷۴ [دی - بهمن ۱۳۵۲] تا دسامبر ۱۹۷۸ [آذر - دی ۱۳۵۷] به علت تورم قیمت کالاهای وارداتی کشورهای عضو اوپک، به مقدار زیادی کاهش یافت. علت این امر عمدتاً وابستگی بیش از حد رژیم‌های ایران و عربستان به ابرقدرتها خصوصاً آمریکا بود. با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به علت کاهش تولید نفت کشورمان قیمت نفت خام اوپک در بازار جهانی در یک دوره یک سال و نیمه از دسامبر ۱۹۷۸ [آذر - دی ۱۳۵۷] تا ژوئن ۱۹۸۰ [خرداد - تیر ۱۳۵۹] طی چند مرحله از بشکهای ۷۰/۱۲ دلار به بیش از بشکهای ۳۵ دلار افزایش یافت که این امر از یک سو مرهون سیاست نفتی جمهوری اسلامی ایران در زمینه تقلیل تولیدات نفتی بعد از به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی و از سوی دیگر به علت مبارزه پیگیر جمهوری اسلامی ایران در اقامه دلایل منطقی، علمی و اقتصادی در جهت لزوم افزایش قیمت واقعی نفت خام و بهره‌برداری صحیح از منابع نفتی بود. متعاقب این استراتژی، ایران در اجلاس نوامبر ۱۹۷۹ [آبان - آذر ۱۳۵۸] اوپک، ایده لزوم قیمتگذاری نفت در ارتباط با قیمت انرژیهای رقیب نفت را با تهیه مدارک مستند به کمیسیون اقتصادی اوپک ارائه داد. بر این اساس حداقل هزینه تولید انرژیهای رقیب نفت در نیمه سال ۱۹۷۸ [۱۳۵۷] در مورد نفت حاصل از شنه‌ای آغشته به نفت معادن بشکهای ۳۵ دلار و در مورد نفت حاصل از تقطیر زغالسنگ

ص: ۷۱۷

بشکهای ۵۱ دلار محاسبه میشود که با این اعلام نظر ایران، لیبی بیدرنگ پیشنهاد کرد قیمت نفت خام پایه اوپک باید بهنحوی افزایش یابد که تا پایان سال ۱۹۸۰ [آذر - دی ۱۳۵۹] حداقل به بشکهای ۳۵ دلار برسد و متعاقب آن این کشور قیمت نفت خود را در ماه دسامبر ۷۹ [آذر - دی ۱۳۵۸] به بشکهای ۳۰ دلار رساند. ذکر این نکته لازم است که با پیروزی انقلاب اسلامی، امریکا یکی از بزرگترین حامیان خود در اوپک را از دست داد. متعاقب این امر عربستان سعودی که به تنهایی بیانگر نظرات کارشناسان اقتصادی و سیاستهای دولت وقت امریکا در اوپک بود، در نتیجه بر ملا شدن توطئه کمیته استراتژی درازمدت اوپک به ریاست شیخ زکیمانی وزیر نفت پادشاهی عربستان سعودی توسط ایران، کشورهای مختلف عضو این سازمان از جمله الجزایر و لیبی نیز با ایران هم صدا شدند و به این ترتیب از یکهتازی عربستان در اوپک و تحمیل نظرات غیرمنطقی این کشور بر سایر اعضای اوپک جلوگیری شد. در ادامه مقاله میزان تولید نفت و قیمت آن بعد از جنگ تحمیلی بررسی شده و درباره نقش عربستان سعودی در پایین نگه داشتن قیمت نفت آمده است: «با بروز جنگ تحمیلی، تولید نفت عراق اجباراً کاهش یافت، ولی پادشاهی عربستان سعودی تولید روزانه خود را تا ۵/۱۲ میلیون بشکه افزایش داد. این اضافه تولید از یک سو و کاهش این ماده حیاتی در بین کشورهای صنعتی غرب و تغییر خط استفاده از منابع انرژی در بین این کشورها از سوی دیگر، باعث شد تا ذخیره نفتی کشورهای صنعتی افزایش یابد و این رقم حتی به بیش از ۵ میلیارد بشکه برسد.

... در کنفرانس اوپک در ابوظبی، که در تاریخ ۱۹/۹/۱۳۶۰ برگزار شد، قیمت نفت بر اساس بشکهای ۳۴ دلار تعیین شد که این قیمت همانکون در سطح اوپک نیز برقرار است، ولی در عمل تولید زیاد و سرریز شدن بازار مصرف که بهطور مصنوعی و با استفاده از ذخایر اشاره شده توسط شرکتهای چندملیتی نفت صورت میگیرد، باعث شده تا قیمت رسمی ۳۴ دلار تنها روی کاغذ و بهصورت تشریفاتی باقی بماند و قیمت واقعی که جهت فروش نفت کشورهای عضو اوپک مورد استفاده است پایینتر از قیمت یادشده باشد.» (۱)

ضمیمه گزارش ۷۴۲

متن مقاله آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، مندرج در روزنامه اطلاعات به این شرح است:

«وضعیتی که در منطقه با تسلیم عربها به فلسطینیها در لبنان پیش آمده است و آثار سیاسی و نظامی و اقتصادی که در پی خواهد داشت از جهاتی قابل بررسی است و شاید هنوز در محیط ما بحث مستوفایی در این مورد نشده است. اصل فاجعه لبنان و هجوم بسیار وقیحانه اسرائیل به آنجا و سکوت زشت کشورهای عربی و اسلامی و همکاری ابرقدرتها - غرب و به نحوی هم شرق - و همکاری رندانه و مزورانه سازمانهای جهانی - که همه قابل توجه است - روی هم رفته از حوادثی حساب می شود که باعث سرشکستگی بشریت است.

ص: ۷۱۸

این مسئله در رابطه با اسرائیل، مردم لبنان، جهان عرب، جهان شرق و انقلاب اسلامی ایران قابل بررسی است و سخن درباره همه اینها نیاز به یک بحث طولانی دارد که ما فقط به گوشه ای از هریک از آنها اشاره می کنیم:

اینکه هدف امریکایی ها و اسرائیل و حامیانش چه بود، این خود مسئله ای است، درست در لحظه ای که ایران در جبهه ها پیروزی چشمگیری به دست آورد و وحشتی بر ارتجاع و امپریالیسم و صهیونیسم و ضدانقلاب در منطقه حاکم شد، می بینیم که جبهه اسرائیل و لبنان فعال می شود. این مسئله خودبه خود نباید از پیروزی ایران و جبهه های ایران مجزا باشد. شاید اگر این پیروزی نبود آنها هم با این عجله دست به کار نمی شدند البته این برنامه را داشتند که شاید به شیوه دیگری عمل می شد، احتمالاً یکی از اهدافشان این بود که ایران را متوجه آنجا کنند و اینجا به نحوی جنگ را تمام کنند که صدام باقی بماند و با بی اثر کردن پیروزی های ایران و مشغول کردن ایران در جای دوری که طبعاً نمی توانست زیاد نقش اساسی داشته باشد، و با توجه به اینکه این جبهه هم به کلی خاموش نمی شد موجب کاهش آبروی ایران شوند و امریکا در خلیج فارس به دست ارتجاع امتیاز زیادی کسب نموده و صدام هم از این بن بست در آید. آنها در این هدف به کلی شکست خوردند و هیچ گونه موفقیتی به دست نیاوردند. اما در آنجا به صورت ظاهری موفق شدند، چرا که در لبنان یک کانون مبارزه جدی علیه امپریالیسم و صهیونیسم شکل گرفته بود؛ شیعیان و به طور کلی همه مسلمانان به شکل نیروی عظیمی درآمده بودند، سازمان امل قوی شده بود و اعتبار پیدا کرده بودند؛ فلسطینی ها نیروی نسبتاً عظیمی داشتند و اسلحه زیادی جمع کرده بودند؛ حماسه انقلاب ایران به آنها جان می داد و بدین ترتیب در شمال اسرائیل یک خطر جدی علیه اسرائیل شکل می گرفت و رؤیای غربی ها که همواره خواسته اند لبنان را به صورت یک کشور غربی در خاورمیانه حفظ کنند به کلی از دست می رفت.

با این هجوم توانستند موقتاً این وضع را به هم بزنند، فلسطینی ها را متفرق کنند و در سازمان امل تفرقه ایجاد کنند - زیرا گروهی از آنها ضعف نشان دادند و طبعاً گروه جندالله و حزب الله نمی توانست با آنها همسنگر باشد - سایر حرکت های اسلامی و غیراسلامی هم انسجامشان از هم گسیخته شد و مهم تر اینکه سوریه را از قسمتی از لبنان بیرون کردند و جایش را اسرائیل گرفت و وضع را به صورتی درآوردند که یا سوریه و اسرائیل - اگر کوتاه بیاید - هر دو بیرون بروند، یا هر دو بمانند و احتمالاً با ایجاد فشار سوری ها را بیرون کنند و اسرائیل برای مدتی بماند و اینها همه به صورت ظاهر پیروزی هایی است که به دست آوردند.

پیروزی دیگری که به دست آوردند و دارد به هم می خورد، این بود که جُمیل را سرکار آوردند. می دانیم که حزب کتائب پایگاه امریکا در لبنان بود و در درگیری های لبنان همیشه اینها و همچنین سعد حداد در کنار اسرائیل عمل می کردند و نمی گذاشتند لبنان جان بگیرد. ما در گذشته هم وقتی که می دیدیم فلسطینی ها با آنکه نیرومند بودند به کتائب فشار نمی آوردند، فکر می کردیم در حقیقت کتائب پایگاه امریکا هستند و آن روزی که اسرائیل سعد حداد یا کتائب را در خطر جدی ببیند، هجوم می آورد و آنچه که نیروهای خلقی را از حمله و فشار به آنها باز می داشت همین نکته بود. سرانجام موفق شدند شخصی را که هیچکس فکرش را نمی کرد یک روزی در لبنان رئیس جمهور شود به صورت ظاهر روی کار بیاورند.

پیروزی دیگر آنها در منطقه این بود که انهزام روحی بسیار بدی در کشورهای عربی پیدا شد به این معنی که حدود هفتاد روز جنگ بسیار زشت لبنان و سکوت همه کشورهای عربی بدون آنکه سخنی جدی بگویند و اقدام مؤثری بکنند، قابل هیچ گونه

توجهی نبود، یا اینکه باید بگوئیم آنقدر ضعیف هستند که می‌تسیدند حتی یک اقدام سیاسی یا اقتصادی جدی بکنند و به طور مثال با فرانسه یا امریکا قطع رابطه کنند یا به سازمان ملل فشاری وارد کنند، که هیچ کاری نکردند و این قابل قبول نیست. چون به هر حال اگر از لحاظ نظامی هم ضعیف بودند - که به نظر می‌رسد از همین جهت هم اگر متحد بودند ضعیف نبودند - از لحاظ اقتصادی با حربه نفت می‌توانستند قضیه را به نحو آبرومندی فیصله دهند (که نکردند). بنابراین تفسیر بعدی آن این است که بگوئیم اینها با امریکا سازش کردند و

خائن بودند یا اینکه منافع خودشان و نه ملت ها، نه اسلام، نه عرب، در این بود که نتیجه آن حالت بسیار بدی بود که در ملت ها به وجود آورد. چه بگوئیم؟ بگوئیم خائن اند؟ نوکر امریکا هستند؟ همه ترسو و ضعیف هستند؟ واقعاً ضعیفند و چیزی ندارند؟ البته می دانیم که ضعیف نیستند و امکاناتی در کشورهای عرب هست. اگر بخشی از آن به کار گرفته می شد، اسرائیل به کلی نابود می شد و در این مرحله می توانستند اسرائیل را به طور جدی شکست دهند. مرحله ای که خود اسرائیل هجوم کرده بود، آن هم هجوم بسیار زشت که نمی توانست عَلم مظلومیت بلند کند. اگر نیروهای عرب به میدان می آمدند و یک پوشش هوایی جدی برای سوریه درست می کردند، با توجه به اینکه امروز کشورهای عربی هواپیماهای اف - ۴ و اف - ۱۶ و... در اختیار دارند (ما با داشتن تعدادی اف - ۱۴ فضای کشورمان را به خوبی پوشانده ایم) و مصر و لیبی، الجزایر، سوریه و... دفاع شرقی قوی دارند و با استفاده از سام هایی که در اختیار دارند، می توانستند سوریه را به خوبی پوشش هوایی دهند و آواکس هایی که در عربستان هست می توانند در شمال غربی عربستان حرکات داخلی اسرائیل را کنترل کنند و آن سوی دیگر لشکرهای زیاد و تانک های فراوان و نیروی پیاده بسیاری در اختیار دارند و در شرایطی که اسرائیل نیروی عمده اش را در لبنان پیاده کرده بود - به طور کلی بیش از ده، دوازده لشکر نمی تواند داشته باشد - و نیروهای داخلی لبنان، فلسطینی ها، امل، و سایر گروه ها همراه با همان نیروهای سوری که در لبنان بودند می توانستند اسرائیل را مشغول کنند که نتوانند بیش از این جلو بیایند و در سایر جبهه ها هم جنگ به طور جدی علیه آنها آغاز می شد، اسرائیلی ها به طور قطع عاجز می شدند. موقعیتی بود که من همان روزهای اول گفتم، اگر دنیای عرب جدی برخورد می کرد، می توانست به حساب اسرائیل برسد.

یک پیروزی برای غرب و صهیونیسم همین بود که حالتی در دنیای اسلام به وجود آوردند که ملت ها از این دولت ها مایوس شوند. دولت هایی که یا باید ضعیف یا خائن یا مزدور و... باشند یا آنکه واقعاً از گذشته خود پشیمانند و سیاست نفی اسرائیل را صحیح نمی دانند! و شاید در یک محاسبه درازمدت به خاطر اینکه امریکا یک پایگاه قوی در مقابل روسیه در منطقه داشته باشد، ترجیح می دهند اسرائیل در منطقه قوی بماند! از بس که انسان نمی خواهد خیانت اینها را آشکارا ببیند، تا این حد دنبال دلیل می گردد و این گونه توجیهی برای آنها دست و پا می کند. همان روزهای اول در ذهن ما این بود که به هر حال ممکن است مردم به فکر بیفتند. ما مردم خودمان را مقیاس می گرفتیم و با این مقیاس، زیاد امیدوار بودیم، هنوز هم امیدوار هستیم که اگر مردم عرب با همین رویه ای که ما داریم یا مقداری ضعیف تر وارد میدان شوند، در این صورت باید گفت، به جای اینکه اسرائیل پیروز شود در دام افتاده است. یعنی اکنون با کشته شدن جُمیل و ضربه بزرگی که به حزب فالاتر خورد دیگر به نظر نمی رسد که در لبنان به این زودی یک حکومت دلخواه امریکایی ها روی کار آید و حالا بر فرض اینکه باز هم روی کار بیاید به خوبی معلوم شد آسیب پذیرند. کشته شدن جُمیل به مردم روحیه داد و ملت ها یاد گرفتند و یاد داشتند که جلوی یک چنین چیزی را باید بگیرند.

چه حالتی ممکن است آنجا پیش آید که مطلوب امریکا باشد؟ اگر فکر کنید که ارتش اسرائیل برای همیشه می تواند آنجا بماند و لبنان هم لبنان باشد، این قابل قبول نیست، چرا که اسرائیل باید نیروی زیادی را در لبنان نگه دارد که برایش در دراز مدت قابل تحمل نیست و نقطه ضعف و آسیب پذیری اسرائیل از همین جا آغاز می شود. یک کشور نمی تواند مستقل بماند و برای همیشه با قدرت کشور دیگری امنیت آن حفظ شود، آن هم با شرایط کشوری مانند لبنان. کشوری که مردم آن

یکپارچه نیستند تا خواستار چنین امنیتی باشند. اکثریت مردم لبنان شیعه و مسلمان هستند که چنین شرایطی را نمی خواهند. البته یک زمینه روانی در لبنان بود که موجب شد آنها کمی موفق شوند و آن این بود که لبنانی ها از این جنگ های داخلی که حدود ده سال جریان داشته خیلی خسته شده بودند و به همین جهت فکر می کردند که اگر مثلاً فلسطینی ها بیرون بروند، ممکن است یک امنیت نسبی برایشان حاصل شود و یکپارچگی ملی به وجود آید و حکومت قوی شود. دیگر اینکه فکر نمی کردند که این حکومت را با ارتش اسرائیل نگه دارند.

ص: ۷۲۰

اگر جمعیت الآن لبنان را در نظر بگیریم، نزدیک ۸۰٪ ملت مسیحی نیستند (بیش از یک میلیون شیعه و ۷۰۰ - ۸۰۰ هزار مسلمان غیر شیعی و شاید ۵۰۰ - ۶۰۰ هزار مسیحی). طبیعی است اگر ما بخواهیم به این گروه اقلیت مسیحی حاکمیت بدهیم - به ویژه یک گروه بدنام مثل کتائب - این از نظر مردم لبنان، قابل قبول نیست. آنها خیال می کردند با روی کار آمدن جُمیل مسئله حل می شود، ولی این هم نشد. اکنون چه خواهند کرد؟ یا باید در لبنان کسی را مثل جُمیل به ریاست برسانند که باز همین درگیری ها خواهد بود و هیچ وقت تعادل آنجا حفظ نخواهد شد، یا اینکه باید ارتش اسرائیل در لبنان بماند و این هم نه برای اسرائیل قابل تحمل است و نه برای مردم. یک روز هم - که خیلی دیر نخواهد بود - درگیری های مسلحانه شدیدی از داخل، علیه ارتش اسرائیل به وجود خواهد آمد و در آن صورت همسایه ها هم نمی توانند ساکت بنشینند. بنابراین باید گفت که غربی ها و امریکا در بن بست افتاده اند.

بعضی ها می خواهند قدری خوشبین باشند، می گویند که - مثلاً - روسیه این نقشه را کشیده است! سکوت روسیه سکوت زشتی بود و اعتبار آن - در این جریان - از بین رفت. زیرا روسیه از چند حالت خارج نیست. یا اینکه طرفدار فلسطین ها باید باشد، پس چرا اجازه می دهد این چنین فلسطین ها را سرکوب کنند. اگر طرفدار آنان نیست و دروغ می گوید این برای یک ابرقدرتی زشت است که ادعای دروغ کند! امریکایی ها با پرویی از اسرائیل حمایت می کنند و تا آخر پای حرف خودشان ایستاده اند، ولی روس ها یک تشر جدی هم نزدند چه برسد به اینکه یک اقدام عملی بکنند. اگر راست می گویند که طرفدار فلسطینی ها هستند ولی می ترسند! این هم به حیثیشان در دنیا لطمه می زند و آنهایی که تحت الحمایه روس ها هستند پس از این هر وقت با خطر جدی روبرو شدند، می ترسند و پایشان می لرزد و در این صورت منافع روسیه ضربه زیادی می بیند. نظر دیگری که نسبت به روسیه موجود است، این است که روس ها از این جریان راضی بودند و با امریکائی ها معامله کردند. (نظیر همان معامله هایی که بر سر لهستان، افغانستان، اتیوپی، سومالی و کشورهای دیگری انجام دادند. یا معامله در روابط اقتصادی بر سر لوله گاز سبیری به اروپای غربی، یا از سر گرفتن تکنیک های پیشرفته غربی که برای روسیه خیلی لازم است و...)

آنهایی که بیشتر هوادار شوروی هستند، ادعا می کنند که شوروی چاهی برای امریکائی ها کند و آنان را در بن بست انداخت. این روسیه پرست ها از این راه می خواهند آبرویی برای آنها کسب کنند گرچه ممکن است - در نهایت - نتیجه این بشود، اما این چیزی نیست که آنها می خواستند و اصلاً در این مورد هیچکدام محاسبه هم نکردند و تنها وحشت از پیروزی ما در ایران و در منطقه خلیج فارس بود که آنان را در این وادی خطرناک انداخت. اکنون اگر ما فرض کنیم که اینها توی چاه افتادند - گرچه من هنوز مطمئن نیستم - اما مسئولیت ناامنی لبنان امروز به عهده امریکا است، در صورتی که تا دیروز به عهده امریکا نبود و این ناامنی طولانی خواهد بود؛ زیرا اسرائیل - در این کشور - مسئولیت سنگینی را به عهده گرفته است که از عهده اش بر نمی آید. و اگر فرض کنیم که در دنیای عرب یک بیداری پیدا شود، ملت ها فشار بیاورند یا مسئولین مقداری به خود آیند و آدم شوند، در آن صورت به خوبی می توان این بن بست را تعقیب کرد و گلوی اسرائیل را فشرد. اگر اعراب سوریه را تقویت کنند و قول بدهند که هر خسارتی پیش بیاید جبران کنند و هر مقداری نیروهای سوریه تلف شود، نیروی

جدید جایگزینش کنند و اسلحه و مهمات زیادی برای سوریه تهیه کنند و سوریه را آماده کنند که واقعاً با اسرائیل درگیر شود و اگر درگیری طولانی شد همگی کمک کنند و نیرو بفرستند و امکانات ارتش را تأمین کنند و سوریه وارد جنگ شود، با توجه به اینکه چند لشکر در لبنان مستقر می باشد به خوبی می توانند شیرۀ اسرائیل را بکشند. اگر وارد جنگ شوند فلسطینی ها هم برمی گردند، گرچه تا در بیروت بودند بهتر بود ولی نفوذ در لبنان کار مشکلی نیست هم اکنون مردم بیروت، صور، صیدا و مردم روستاها می توانند از نقاط مختلف (از بقاع، بعلبک، طرابلس یا از راه دریا) فشار بر اسرائیلی ها بیاورند و اسرائیل را مشغول کنند. البته اگر برنامه ای باشد، ما هم شرکت خواهیم کرد، ولی باید برنامه ریزی کنند. اسرائیل هم نمی تواند از لبنان خاطر جمع شود، گرچه ممکن است به جنایت دیگری دست بزنند، ولی ملت دوباره جواب آنها را خواهند داد، اصلاً این سرعت عمل لبنانی ها در قتل جمعیل، حال غربی ها و سران کشورهای عربی را گرفت.

ولی من امروز یک حرکت مرموزی در گزارش ها می بینم که خیلی شیطنت آمیز است و آن اینکه روس ها - مثلاً - می گویند، این کار خود اسرائیل است، یک احتمالی پیش کشیده اند و در روزنامه هایی هم - در قطر و در جاهای دیگر - منتشر شده است، و این مطلب قطعاً درست نیست، بلکه با این شیطنت می خواهند روحیه مردم را سست کنند که در سایر کشورهای عربی چنین حالتی پیدا نشود. این حالتی که به وجود آمده بسیار سازنده است. باید ملت ها یاد بگیرند به قول عرب ها "بناء و خلاق" است این حالت برای ابرقدرت ها و عمال آنها خیلی ترسناک بود، لذا شروع به فعالیت کردند که قضیه را لوث کنند و ما باید جلوی این را بگیریم. قطعاً این کار ارزنده از خود مردم بوده است، زیرا ممکن نیست اسرائیل، جمعیل را از بین ببرد. آن موقعی که اسرائیل هم در لبنان نبود، بشیر جمعیل نوکر چشم بسته اسرائیل بود و هنگامی که اسرائیل لشکر کشی کرد، او و سعد حداد کاملاً در اختیار اسرائیل بودند و همکاری می کردند. بنابراین دلیلی ندارد که اسرائیل او را بکشد! اگر این کار را بکند، دیگر عمال غربی که در لبنان هستند وحشت می کنند و دیگر کسی جرأت رئیس جمهور شدن را ندارد. بنابراین واضح است که این مطلب به کلی دروغ است. یعنی هیچکس نمی تواند جای جمعیل بیاید که بیشتر تسلیم اسرائیل باشد. در اینجا لازم است بگویم که اینکار ارزنده بدون شک از مردم بوده است. البته من نمی دانم چه گروهی این کار را کرده اند، ولی هرکس بوده کار خوبی کرده است. اگر یک در میلیون هم فرض کنیم اسرائیل این کار را انجام داده است، این از اشتباهات بزرگ او است. از این رو من مسئله لبنان را در درازمدت به نفع غربی ها و اسرائیل نمی بینم، مشروط بر اینکه ملت ها لاقبل این را بخواهند. و الا اگر دولت های مجاور هیچ حرکتی نکنند و ملت ها هم فعالیتی نکنند، اسرائیل با دلگرمی همانجا می ماند و یک لشکر هم در تمام لبنان پخش می کند که آنها را محافظت کنند! در کنفرانس سران عرب - اگر به طور فرمول حساب کنیم - ما ضرر کردیم، زیرا اینها یک قدم جلو گذاشتند و خودشان را در مقابل یک واقعیتی تسلیم کردند. یعنی آنچه برای خودشان واقعیت فرض کرده اند، پذیرفتند و برای اسرائیل درخواست صلح کرده اند و دوباره برگشتن از این موضع کار آسانی نیست، دوباره باید یک نیروی سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی عظیمی را به کار بگیریم تا به حال اول برگردیم. تا به حال ما نپذیرفته بودیم که از سازمان ملل بخواهیم امنیت اسرائیل را حفظ کند. لذا اکنون اگر یکی از این دولت های عربی هم بخواهند برگردد، باید کلی در مقابل امریکا جوابگو باشد و برای برگشتن از این راه مبارزه ای جدی بکند و این کار زحمت فراوان به همراه دارد. در اینجا ممکن است سوریه بگوید که ما با شرکت در کنفرانس فاس خدمت کردیم، آنها می خواستند طرح ریگان را تصویب کنند، می خواستند رسماً اعلان پذیرش کنند، می خواستند فلسطینی ها را زیر تیول اردن بگذارند و... ما پیشنهاد دولت فلسطین دادیم، و چون دیدیم سازمان ملل یا یکی از کشورهای عضو سازمان ملل که شامل

امریکا می شد در طرح است، آن را به هم زدیم و گفتیم شورای امنیت، در شورای امنیت

ص: ۷۲۲

هم حق و تو هست و دوستان ما مثلاً شوروی ها حق و تو دارند و ممکن است حق به جانب ما بدهند!! اینها همه حرف است. شما می بایست نمی گذاشتید این کنفرانس بپاشود و می بایست جلوی تصویب این چنین قطعنامه ای را می گرفتید نه اینکه خطرات آینده را پیش می کشید و می گوئید ما رفتیم و چه کردیم! اینها جواب نیست. به هر حال یک خیانتی شد، یک ظلمی به دنیای اسلام و عرب شد، فاجعه ای رخ داد که از اشغال لبنان بدتر بود (زیرا اشغال لبنان می تواند در نهایت خیلی هم مفید باشد اگر ملت ها حرکت کنند) اینها یک قدمی به طرف جهنم گذاشتند که برگرداندنش نیروی زیادی می خواهد و این سقوط بود برای دنیای عرب. اگر کسی از روی ناچاری بخواهد نقطه مثبتی برایش ذکر کند، این است که ملت های عرب بفهمند که دولت هایشان دردی را دوا نمی کنند و خودشان به فکر چاره بیافتند، هنگامی که یک چیزی دارد و بر آن می شود بگوییم بهتر است خرابش کنید تا مثل یک ساختمانی که متزلزل است آن را به هم بریزیم و از نو بسازیم. این نقطه مثبتی است. ولی ما دلمان نمی خواهد که این چنین بشود. ما می خواهیم اینها بالاخره سر عقل بیایند و خودشان جلو بیافتند و جلوی بدی ها را بگیرند. البته اگر همه راه ها بسته شد، ما باید دلمان را به این خوش کنیم که ملت ها مایوس از دولت هایشان شوند.

... من فاجعه کنفرانس سران عرب را از سه جهت بد می دانم:

۱- در این کنفرانس ۲۰ پادشاه و رئیس جمهور نشستند و با هم این خیانت را مرتکب شدند. اگر تک تک و جدا عمل می کردند، تحملش آسان تر بود. یعنی این حرکت از سکوتشان در دوران جنگ لبنان هم بدتر است و آمدند و نشستند و آگاهانه فاجعه لبنان را در اینجا تکمیل کردند.

۲- در اینجا یک قدمی برداشتند که برگشتش بسیار مشکل است، مگر با یک انقلاب دسته جمعی، با یک حرکت فوق العاده نیرومند که این را برگرداند.

۳- از اینکه دنیای عرب این چنین بی آبرو شوند ما این را خسارت می دانیم، زیرا ما دنیای عرب را جزئی از دنیای اسلام می دانیم و ما با عرب ها بیشتر از سایر نژادها نزدیکی و من فکر می کنم زبان دوم ما زبان عربی است، لذا در این جریان، ضرر حیثیتی بزرگی بر ما وارد شد.

یکی از بهره برداری های امریکا از کنفرانس فاس و از فاجعه لبنان این بود که با تبلیغات گسترده خطر ایران را برای اعراب جلوه دادند و به آنها چنان وانمود کردند که اگر ایران در جنگ پیروز شود همه جا را تصرف می کند و شما را به سرنوشت شاه مبتلا می کند و اینها از روی نادانی خطر ایران را پذیرفتند. البته ما نمی توانیم نفی کنیم که آنها به سرنوشت شاه مبتلا شوند و نمی توانیم قبول کنیم که ملت ها برای همیشه خواب بمانند، همواره احتمال بیداری ملت ها و بیچارگی آنان هست. ولی آنها خود می توانند جلوی این سرنوشت را بگیرند. بیایند با ملت های خود دوست شوند و خواسته های آنان را برآورده کنند. خواسته های ملت های عرب هم چیز زیادی نیست. اگر سران آنها نسبت به مسئله فلسطین جدی بودند برای مدت های زیادی می توانستند آنان را راضی نگه دارند. اگر در برخورد با امریکا و نسبت به مسئله نفت جدی می شدند، بسیاری از مسائلشان حل می شد. اینها به جای اینکه از این طریق مسائلشان را حل کنند از راه دیگر وارد شدند و آن اینکه کوشیدند مردم را از انقلاب ایران ناامید کنند و این یکی از اشتباهات بزرگشان است. گرچه ممکن است امریکا تا حدودی موفق شده باشد که موفقیت ایران را خطر جلوه دهد و به رؤسای مرتجع عرب بفهماند که خطر انقلاب ایران از خطر اسرائیل بیشتر است،

زیرا اسرائیل به عنوان یک دشمن معرفی شده است. ولی در ایران اسلام حکومت می کند و اسلام نمونه و الگوست برای ملت ها. این رؤسا و طبقه حاکم هم به چیزی غیر از خودشان فکر نمی کنند و تنها به منافع شخصی خود می اندیشند و اینکه در کنفرانس فاس آن ضعف را نشان دادند، برای این بود که می خواستند یکپارچگی خود را در مقابل انقلاب اسلامی ایران برای خود درست کنند و حمایت امریکا را هم پشت سر خودشان داشته باشند.»^(۱)

ص: ۷۲۳

۱-۲۶. مأخذ ۳، ص ۳.

متن کامل نامه دبیرکل سازمان ملل که به عنوان سند شماره S/۱۵۴۴۹ شورای امنیت در تاریخ ۱۷ اکتبر ۱۹۸۲ (۱۵ مهر ۱۳۶۱) منتشر شد، به این شرح است:

«گزارش دبیرکل پیرو قطعنامه های ۵۱۴ (۱۹۸۲) و ۵۲۲ (۱۹۸۲)

۱- گزارش حاضر متعاقب پاراگراف ۶ قطعنامه ۵۱۴ شورای امنیت مورخ ۱۲ جولای ۱۹۸۲ و پاراگراف ۷ قطعنامه ۵۲۲ مورخ ۴ اکتبر ۱۹۸۲ که شورا از دبیرکل درخواست کرده بود که در مورد اجرای این قطعنامه به ترتیب طی ۳ ماه و نیز ۷۲ ساعت گزارش نماید، ارائه می گردد.

۲- گزارش درخواست شده از دبیرکل طبق پاراگراف قطعنامه ۵۱۴، در تاریخ ۱۵ جولای ۱۹۸۲ به عنوان سند شورا (S/۱۵۲۹۳) منتشر شد.

۳- به دنبال تصویب قطعنامه ۵۲۲، با اشاره به پاراگراف ۴ آن که در آن شورا بر لزوم اجرای بی درنگ تصمیم خود جهت اعزام ناظران سازمان ملل برای نظارت بر آتش بس و عقب نشینی تأکید کرده بود، اظهار می کنم که به کارگیری مؤثر ناظران سازمان ملل طبیعتاً مشروط بر توافق و همکاری طرفین درگیر و برقراری آتش بس مرتبط می باشد. (S/PV.۲۳۹۹).

۴- متن قطعنامه ۵۲۲ بلافاصله برای دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عراق ارسال شد و درخواست گردید در مورد آن به ویژه پاراگراف ۴ اظهار نظر نمایند.

۵- در ۴ اکتبر ۱۹۸۲، پس از آنکه قطعنامه ۵۲۲ تصویب شد، وزیر امور خارجه عراق از من دعوت به عمل آورد و به من اطلاع داد که دولت متبوعش از این تلاش ها جهت یافتن راه حلی صلح آمیز حمایت می نماید. در تاریخ ۵ اکتبر ۱۹۸۲، من از وزیر خارجه عراق نامه ای دریافت نمودم که وانمود می شد که دولت عراق خواهان همکاری بوده و نسبت به شورا در اجرای قطعنامه ۵۲۲، اعتماد راسخ دارد.

۶- در تاریخ ۵ اکتبر ۱۹۸۲، با نماینده دائمی جمهوری اسلامی ایران ملاقات کردم که وی به من اطلاع داد که دولتش به صلح تمایل داشته و در گام هایش ثابت قدم است که برای رسیدن به توافق تحقیقات لازم صورت گیرد. وی همچنین بیانیه مورخ ۴ اکتبر ۱۹۸۲ (S/۱۵۴۴۸) پیوست را به من داد. در این بیانیه دولت متبوعش خاطرنشان ساخته بود که منطقه ای که در آن عملیات نظامی اخیر صورت گرفته، داخل سرزمین های جمهوری اسلامی ایران می باشد و آن عملیات به منظور آزادی مناطق اشغالی که از آغاز جنگ به تصرف نیروهای عراقی درآمده بود، صورت گرفته است. دولت جمهوری اسلامی ایران همچنین اعلام نمود که بنا به دلایلی که در بیانیه منعکس شده است قطعنامه های شورای امنیت درباره وضعیت میان ایران و عراق برای جمهوری اسلامی ایران تعهدآور نمی باشد.

۷- تلاش های بسیاری نموده ام و سابقه آن به مخاصمات در سپتامبر ۱۹۸۰ باز می گردد تا اینکه به توافقی جامع، عادلانه و

شرافتمندانه که تضمین کننده در موارد اختلاف میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عراق باشد، دست یابیم. نماینده ویژه من جناب آقای اولاف پالمه از نوامبر ۱۹۸۰ تا کنون جهت پیگیری این تلاش ها ۵ بار از منطقه دیدار نموده است. اگرچه متأسفانه تا کنون پیشرفت قابل ملاحظه ای صورت نگرفته اما من آمادگی خود را به طرفین مجدداً اعلام می نمایم که برای دست یابی به راه حلی صلح آمیز در هر شرایط قابل قبولی کمک نمایم.

۸- در این باره من تشکر خود را از جناب آقای اولاف پالمه به اطلاع شورا می رسانم که به درخواست من موافقت نموده که به نقش خود به عنوان نماینده ویژه در این مهم علی رغم مسئولیت های سنگین آن ادامه دهد.

۹- فرصت را غنیمت شمرده و مجدداً تصریح می نمایم که به هر کوششی جهت دست یابی به توافقی عادلانه و پایدار که تضمین کننده موارد اختلاف طرفین باشد، ادامه خواهیم داد به خاطر اینکه این جنگ که خسارات جانی و مالی بی شماری به طرفین وارد ساخته، پایان یابد.»(۱)

ص: ۷۲۴

منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل همچنان صحنه درگیری میان نیروهای خودی و ارتش عراق است و نیروهای ایران علاوه بر وارد آوردن تلفات به نیروهای عراق، در جبهه مهران نیز به آنان حمله ور شدند که در این حمله پانزده نفر از نیروهای دشمن کشته شدند. نیروهای ایران امروز در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل و در آن سوی ارتفاعات گیسکه، کهنهریگ و میان تنگ با دشمن درگیر شدند و سه تانک و نفربر زرهی نیروهای عراقی را منهدم کردند. در منطقه سان واپا نیز نیروهای گشتی - رزمی ایران دو تانک دشمن را منهدم و یک تانک را نیز به غنیمت گرفتند. (۱)

یک گروه گشتی رزمی از نیروهای خودی نیز در یک عملیات چریکی پس از نفوذ در مواضع نیروهای ارتش عراق در منطقه مهران، به آنها حمله کردند. در این عملیات ۱۵ نفر از نیروهای دشمن کشته شدند. همچنین چهار سنگر اجتماعی، یک مقر دیدهبانی و تعدادی سنگر انفرادی دشمن منهدم شد. (۲)

حملات توپخانه های ارتش عراق به مناطق مسکونی ایران در حاشیه مرز، بدون وقفه ادامه دارد. امروز نیز شهر آبادان هدف آتش توپخانه های دوربرد دشمن قرار گرفت و در مجموع در دو روز گذشته چهار واحد مسکونی تخریب شد و دو واحد مسکونی نیز آتش گرفت. همچنین یک منزل مسکونی در یکی از روستاهای عربنشین آبادان آسیب دید. (۳)

رزمندگان ایران در درگیری با نیروهای تجزیه طلب در شهرهای مریوان، سردشت، نقده، و بانه تلفاتی را به آنان تحمیل کردند.

نیروهای سپاه پاسداران مریوان و نیروهای بومی سپاه این شهر امروز در عملیاتی علیه عناصر گروه کومه له، هفت نفر از نیروهای این گروه را در روستای "لیو" در شمال غربی مریوان زخمی کردند. در روستای "سور" از توابع مریوان نیز نیروهای خودی با عناصر حزب دمکرات درگیر شدند. این درگیری پنج نفر از عناصر این حزب کشته و چند نفر دیگر زخمی شدند. (۴)

۱-۱. روزنامه کیهان، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰؛ و- سند شماره ۳۳۲۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش اطلاعات و عملیات مسلمین عقیل، لشکر ظفر (ظفر ۱)، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
۲-۲. روزنامه کیهان، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰.

۳-۳. همان.

۴-۴. سند شماره ۱۴۴۶۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خیرنامه شماره ۳۵۷، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه،

۲۰/۷/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵.

در روستاهای بصره و یوسف کل (یوسفگل) از توابع سردشت نیز در درگیری میان نیروهای خودی و عناصر مسلح حزب دموکرات، یکی از این افراد حزب کشته و دو نفر دیگر زخمی شدند.^(۱)

نیروهای خودی همچنین در پایگاه نوایی سردشت با عناصر مسلح غیرقانونی درگیر شدند که بر اثر این درگیری، یک نفر از نیروهای خودی مجروح شد.^(۲)

همچنین تعدادی از چته های حزب دموکرات با ایجاد راهبندان و مسدود کردن جاده ارومیه - مهاباد در حوالی روستای بالستان در شمال نرده، در حال اقدام به گروگانگیری بودند که نیروهای تأمین جاده پاسگاه شیرینبلاغ در محل حاضر و با مهاجمان درگیر شدند. با آغاز درگیری و غلبه نسبی نیروهای خودی بر افراد این حزب، آنها مجبور شدند عدهای از گروگانها را آزاد کنند، ولی دو نفر از آنان را که یکی روحانی و دیگری از اهالی قریه فرخزاد و کارمند سازمان تعاونی امور روستایی شهرستان نرده بود، با خود بردند.^(۳) همچنین امروز نیروهای سپاه بانه موفق شدند دو نفر از عناصر حزب دموکرات و یک جاسوس رژیم عراق را دستگیر کنند.^(۴)

۷۵۳

قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) نتایج ضایعات و خسارات مینگذاری گروههای مسلح غیرقانونی را از ۱۹ شهریور ۱۳۶۱ تا ۱۵ مهر ۱۳۶۱ در مناطق تحت حفاظت خود اعلام کرد. بر اثر انفجار مین در مناطق شمال غرب کشور، ۲۶ تن شهید و ۱۲۰ تن زخمی شدند و ۲۸ دستگاه خودرو نیز منهدم شده است. در این دوره نیروهای خودی ۲۸ مین را کشف و خنثی کردند.^(۵)

۷۵۴

دو اقدام تروریستی سازمان مجاهدین خلق در شهرهای ساری و شیراز ناکام ماند. بعد از ظهر امروز یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق، فرمانده ناحیه ژاندارمری مازندران را در سه کیلومتری روستای "هولانز" ساری، در راه برگشت از کیاسر هدف قرار داده و او را مجروح کردند. همچنین یک پاسدار از همراهان وی نیز از ناحیه سر صدمه دید.^(۶)

در خیابان کمربندی شیراز نیز عناصر این سازمان به سوی یکی از نیروهای بسیجی تیراندازی کردند که وی زخمی شد.^(۷)

۷۵۵

در مراسم نماز جمعه امروز تهران - که در زیر باران برگزار شد - آقای هاشمی رفسنجانی با اشاره به تناقضات رفتاری و تبلیغاتی حکومت عراق، به همراهی غرب با صدام حسین انتقاد کرد. آقای هاشمی به سخنان خلاف واقع حکومت عراق مبنی بر خارج شدن از همه مناطق اشغالی و تجاوز صدام و بمباران مناطق غیرنظامی و خرابیهای به بار آمده در ایران اشاره

ص: ۷۲۷

- ۲-۶. سند شماره ۵۴۳۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۹/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۷. سند شماره ۱۰۳۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، "گزارش روزانه"، نشریه شماره ۱۵۹، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۴۰۲۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه نقده، به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۱۹/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.
- ۴-۸. مأخذ ۴، ص ۴.
- ۵-۹. سند شماره ۳۵۰۲۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد طرح و برنامه عملیات، به دفتر سیاسی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۶.
- ۶-۱۰. سند شماره ۱۰۳۸۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۷، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲، و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۴، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۷، ساری - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۷/۱۳۶۱.
- ۷-۱۱. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

کرد و صلحطلب خواندن صدام را از جانب کشورهای غربی در رسانه های این کشورها تقبیح کرد. وی در پایان با اشاره به سفر وزیر خارجه ایران به سازمان ملل و با تأکید بر اینکه ایران به دنبال صلح است، از مجامع جهانی خواست تا زمینه تحقق صلح پایدار را فراهم کنند. متن سخنان آقای هاشمی بدین شرح است:

«در مورد مسائل روز مهم ترین مسئله ای که امروز برای ما وجود دارد (این هفته مخصوصاً داشتیم) جریان وسیعی است که خط کلی ضدانقلاب از امپریالیسم امریکا گرفته تا صدام و ضدانقلاب داخلی، مجموعاً علیه جمهوری اسلامی راه انداخته اند.

بعد از حمله بسیار موفق مسلم بن عقیل که ارتفاعات مهم و سوق الجیشی مرزی ما آزاد شد و دقیقاً ما در یکصده و پنجاه کیلومتری بغداد قرار گرفتیم ... و شهر مندلی و منطقه وسیع دشت باز عراق زیر گلوله های مستقیم توپ های ما قرار گرفت، وحشتی دنیای استکبار را گرفت و تعادلشان را از دست داده اند، نمی دانند چگونه حرکت کنند یک خطی را انتخاب کردند. خطشان این است که در دنیا ثابت کنند که جمهوری اسلامی ایران جنگ طلب است و ماجراجو و صدام صلح طلب است و دنبال آرامش جهان می گردد؛ به اروپائی ها می خواهند بگویند که این ایرانی ها هستند که نمی گذارند منطقه خاورمیانه امن بشود که نفت و مواد خام به خوبی بیاید و بازارهای مصرف عادی باشد؛ به عرب ها می خواهند بگویند که این ایران هست که نمی خواهد جنگ را تمام و قصد تجاوز به همه کشورهای عربی دارد و به دنیا می خواهند چهره اسلام را معرفی کنند. البته اینجا دچار یک تضادی هم شده است. تضادشان این است اگر آن فتح اخیر ما را محرز بگیرند و قبول بکنند باعث ضعف روحیه سربازان و حامیان صدام می شود و مشکل نظامی برایشان درست می کند.

اگر این فتح را ندیده بگیرند و قبول کنند زمینه ای برای حرکت جدید و تبلیغات گمراه کننده ندارد باید یکی به نعل و یکی به میخ بزنند و هم روحیه صدام را حفظ کنند و زمینه تبلیغات را درست کنند که ایران قصد تجاوز وسیع دارد. آنها در این حرکتشان در همین یک هفته حرف هایی زدند که تناقض خیلی زیاد در آن بود. اول بار عراق به کلی منکر شد که نه ایرانی ها اصلاً دروغ می گویند، می خواستند مندلی را بگیرند، نتوانستند. اصلاً اسمی هم از خاک و از تپه ها و از ارتفاعات نبردند. بعد وقتی که دیدند مثل همیشه نمی شود این را مخفی کرد، لااقل آن سربازهایی که آن جلو ایستاده اند، مردم مندلی و آن دهاتی هایی که آنجا هستند اینها را می بینند و نمی شود و بالاخره خبرنگارهای دنیا می آیند نمی خواستند قبول بکنند با یک منظره عجیبی که هر کسی که کوچک ترین اعتباری برای خودش قائل باشد چنین کاری نمی کند. سروصدا در بغداد راه انداختند، دو، سه ساعت رادیوی بغداد مارش نظامی زد و اعلام کرد که نیروهای ما هر چه که ایرانی ها از ما گرفته بودند رفتند و پس گرفتند و همه نیروهای ایران را در شرق مندلی نابود کردند، حالا این را همان روز گفت

که خبرنگاران خارجی در همان تپه ها با دوربین هایشان داشتند نگاه می کردند به مندلی و این شیوه تبلیغاتی اینهاست و رسوایی و بی آبرویی تا این حد است که آدم برای خودش هیچ حسابی باز نکند. ببینید ما با چه آدمی مواجه هستیم.

صدام گفته بود که ما از ایران بیرون رفتیم و روی آن هم چقدر تبلیغ کردند. بارها و بارها گفتند که صدام عمل مثبتی انجام داد و ایران [با صلح] مخالفت میکند و ایران صلحطلب نیست. حالا امروز خودشان [عراقی ها] میگویند، نه این تپهها را ایرانیها هم نتوانستند از ما بگیرند. نفتشهر ما الآن دست صدام است و چاههای نفت ما را صدام دارد میبرد. غربیها، شرقیها و مرتجعین منطقه با نهایت پروپی میگویند، صدام تا مرزهای بینالمللی عقب نشسته است. یعنی زمینه تبلیغات را این جوری فراهم میکنند و ما را بهعنوان مردمی جنگجو و بحرانطلب معرفی میکنند. واقعاً وقتی انسان فکر میکند و میبیند وجدان دستگامهای تبلیغاتی دنیا تا این حد سقوط کرده، برای این دنیا تأسف میخورد. برای مردم دنیا که فکرشان و ذهنشان را به دست چه بلندگوهایی دادهاند، [متأسف می شود].

اینها چه فکری کردهاند و باید با اینها چه بکنیم؟! صدام آمده توی خاک ما و همه میدانند، یعنی هیچ یک از این مبلغین نیست که نداند. در بعضی از جاها ارتش عراق تا نود کیلومتر آمده در خاک ما، هزار و دویست روستا را گرفته است، ۱۰ شهر را گرفته، هزارها کیلومتر جاده و راهآهن را خراب کرده و بیش از هزار کارگاه و کارخانه از موزائیکسازی تا پالایشگاه آبادان را خراب کرده است. چند بندر را نابود کرده است، هزارها خانه را ویران کرده است، دو میلیون آدم را آواره کرده و صدها پل را منفجر کرده است، چند تا سد خاکی و غیرخاکی را منفجر کرده و صدها مدرسه، اداره، بیمارستان، پل و چیزهای دیگری که در شهرها بوده منفجر کرده و از بین برده است. همان روزهای اول این همه مردم بیگناه را اسیر کرده است. وقتی که دید نمیتواند توی این مملکت بماند، با مواد منفجرهای که آورده بود که علیه ما به کار برد و ماشین نداشته اینها را برگرداند، [مواد را کار] گذاشته و ساختمانها را ویران کرده است. شهری مثل قصرشیرین، مثل خرمشهر، هویزه، سومار و ... - که خبرنگاران آمدهاند و دیدهاند - همه اینها را با خاک یکسان کرده است و با زور و فشار ما قدم به قدم از خاک کشور ما عقب رانده شده است و آخرش هم به ارتفاعات سوقالجیشی

پناه برده است. [این واقعیت ها را] مردم ما میدانند و یقیناً سازمان ملل، امریکا، عربستان سعودی، خبرگزاری فرانسه، همه این را می دانند بی.بی.سی و آسوشیتدپرس هم این را میدانند. هیچکس نیست که اینها را نداند، با بی آبرویی می نشینند آنجا و میگویند ایرانیها خشن و جنگ طلب اند و صدام صلحطلب است. چقدر دنیا باید بیفرهنگ باشد و چقدر جریان تبلیغاتی باید دروغ و بی محتوا باشد. ما امروز در مقابل یک دشمنی که هیچ یک از اصول اخلاقی و انسانی را قبول ندارد، قرار گرفته ایم، [اما] ما میخواهیم همه اصول اخلاقی و انسانی را رعایت کنیم. آن شبی که جریان پیروزی را نشان میدادند، پاسداری، سرباز و درجهدار عراقی را که زخمی شده بود، به دوش میکشید که من با چشم خود دیدم. این فیلم تصادفی به چشم من خورد. آن وقت نامردها، یک اعلامیه درست میکنند که مثلاً منافقین فلانجا گفته اند، ما توی جبهه دیدیم که ایرانیها، پانزده سرباز اسیر عراقی را کشته اند و بعد این را بی.بی.سی و رادیو امریکا و فرانسه خبر میدهند و رویش مانور میکنند. هواپیماهایش را می فرستد توی همدان که مردم داشتند تظاهرات میکردند و آنها را بمباران می کند. در گیلان غرب کودکان کستان و در آبادان بیمارستان را با بمب ویران میکند. طرف ما این است و ایادی داخلی او هم، منافقین هستند که وقتی ما مناطقی از خاک خودمان را فتح میکنیم، با همکاری عراق بمب را در ناصر خسرو منفجر میکنند و دیدید که چه کردند آنجا و مسافرخانه را در جنوب شهر منفجر کردند. خبرگزاری فرانسه، تو که دیدی، توپ های ما از تپه های بالای مندلی اگر بخواد شهر مندلی را خرد بکند، یک روزه میتواند همه شهر را خالی بکند. خب از پنج کیلومتری خمپاره و توپ زدن به یک شهر خیلی راحت است، لااقل هزار تا روستای عراقی در آنجا در تیررس ما است. ما همین پیروز منور زدیم بالای بصره؛ زدن گلوله که راحتتر است تا منور؛ ما این قدر ملاحظه میکنیم.

صدام مردم خودش را میزند و بیرون میکند و ما از آنها استقبال میکنیم. آنها را میآوریم اینجا و از آنها پذیرایی میکنیم و به آنها کار و زندگی میدهیم. ولی آن بیوجدانهای تاریخ میگویند، ایران خشن و عراق صلحطلب است. سازمان ملل، پس تو برای آینده هیچ فکری نداری؟ همه مردم این حرفها را فراموش میکنند؟

دیشب سعودی ها با زوار ما چه کردند؟ آن بیحیثیتها که خودشان را میزبان مسلمانان میدانند - و باید باشند - و مسلمانهای ما که در قبرستان بقیع میخواهند دعای کامل بخوانند، شرطهای سعودی و سربازهایی که از عراق و جاهای دیگر گرفته اند بریزند آنجا و اینها را بزنند و مجروح کنند؟ آمبولانسها را نابود کنند؟ مطبها را ببندند؟ این چه جریان کثیفی است که امروز در دنیا راه افتاده است؟! در مقابل جریان حقی که این قدر معصوم است و از خاک خودش دفاع می کند و در خاک خودش می جنگد، برای گرفتن تپه های ملکی خودش بهترین جوان ها را شهید می کند این می شود جنگ طلب و آن می شود

صلح طلب. خواسته ما چه بوده است، به جای اینکه شما این قدر فشار می آورید به ما، فشار بیاورید به آنها که جنگ راه انداخته اند و بگوئید که این خواسته ها را بدهند ما از فردا می خواهیم هزار و دویست روستای خراب را بسازیم ده تا شهر ویران را بسازیم. یکی از کارهای شما این بوده است که پالایشگاه آبادان را خراب کرده اید که ششصد هزار بشکه در روز تصفیه می کرده است و بزرگ ترین پالایشگاه منطقه است. یک کشور چهل میلیونی که ششصد هزار بشکه نفتش را شما بگیرید، خوب معلوم است که کارخانه های دیگرش هم می خوابد، نیروگاه هایش هم می خوابد، اتومبیل هایش هم می خوابد، حمل و نقلش مخدوش می شود و هزار مشکل دارد. خوب ما می خواهیم اینها را درست کنیم اگر از شما غرامت جنگی می خواهیم چیز زیادی می خواهیم؟ بندرهای ما را دو سال است که تعطیل کرده اید و بیش از هزار کارگاه و کارخانه را منفجر کردید و ماشین آلتش را هم برده اید. از خرمشهر تا قصرشیرین خوب اینها را باید چه کسی [جواب] بدهد اینها ناحق است؟

من اینجا به دنیا اعلام می کنم گفته ایم، تکرار کرده ایم و باز هم تکرار می کنیم صلح دوست واقعی در منطقه ایران است و مطمئناً هیچ کس هم بیشتر از ایران خیر نمی بیند. برای اینکه ما اعتماد داریم به انقلابمان و فکر داریم و فکر می کنیم. این فکر ما در حالت صلح زودتر از حالت جنگ به مردم منتقل می شود و ما برای صدور انقلابمان محیط آرام لازم داریم تا محیط متشنج و جنگ. منتها حاضر نیستیم که کرامت یک انقلاب را زیر پا بگذاریم. وقتی که دشمن در خاک ماست، شما هنوز وقتی قسمتی از غرب قصرشیرین و نفت شهر و شمال سومار را هنوز در تصرفتان است و خیلی از جاه های دیگر، حاضر نیستیم کرامت یک انقلاب را زیر پا بگذاریم. دنیا به جای اینکه با ما چانه بزند این میانجیگرها به جای اینکه با ما بیایند حرف بزنند، می روند با حامیان صدام حرف می زنند، حقوق ما را بدهند و اگر حقوق ما داده بشود ما بحثی نداریم با کسی، آن وقت یکی از حقوق ما همین است که کسی که این همه به دنیا ظلم کرده و به منطقه ظلم کرده، به اسلام ظلم کرده، حقوق ما تنها نیست حقوق عراقی ها هم هست، رسیدگی بکنند و ببینند باید چگونه با این ظالم رفتار کنیم؟ این حق دارد بماند؟ حق دارد این طور آدمی در رأس یک کشور بماند؟ که این همه فساد دارد؛ و از طرفی در داخل کشورمان یک مشت لاشخور داریم که منتظرند یک چیزی پیدا کنند مثل مگسی که یک بدن آدمی که تازه از حمام درآمده و مثل بلور باشد به او کاری ندارند اما یک زخم کوچک ببیند یک تعفن دارد میروند آنجا. هستند توی این مملکت ما کسانی که سابقه مبارزه برای خودشان قائلند و در اثر جنگ مثلاً یکی پیدا شده بگویند که انقلاب شما غیر از گرانی چه آورد. تروریست هایی هستند که این طوری مردم را منزجر می کنند و وقتی که اعدامشان می کنیم همین را می آیند می گویند که انتقام دو طرفه است. ما البته مایلیم که جنگ نباشد و در کشورمان سازندگی باشد و این نیروها بروند توی دهات، بروند توی روستا، بروند در نقاط محروم و مملکت الگوی اسلامی بسازیم و به

دنیا عرضه بکنیم. کی جنگ طلب است؟ پس بار دیگر ما حرف همیشگی مان را تکرار می کنیم. الان در سازمان ملل همه وزرای خارجه کشورها جمع هستند. بدانند که ایران صلح می خواهد. ما صلح می خواهیم. بروید دنبال این مطلب؛ وزیر خارجه ما آنجاست؛ ما از اینجا اعلام می کنیم: "ایشان مأموریت دارد بگوید خواسته های ما را بدهید، ما جنگ نمی خواهیم." اما اگر فکر کنید بدون خواسته ها هم ممکن است ما صلح بکنیم، این اشتباه است. این را هم بدانند، با حرف های شما، مردم، ما را که همه ادله صلح خواهی در ما هست، جنگ طلب تصور نخواهند کرد." (۱)

۷۵۶

امروز نماز جمعه قم به امامت آیت الله مشکینی در دبیرستان حکیم نظامی شهر قم برگزار شد. امام جمعه قم در خطبه های نماز ضمن توصیه به رعایت تقوا و ذکر خدا، به عملیات مسلم بن عقیل و پیروزی رزمندگان اشاره و از قطعنامه جدید شورای امنیت انتقاد کرد. آیت الله مشکینی سپس به نامه نهضت آزادی ایران به آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی (۲) اشاره کرد و در پاسخ گفت: اگر یک ماه از مسئولین حفاظت و مراقبت نشود، "فردا هاشمی نیست، پس فردا [آیت الله] خامنه ای نیست و پسین فردا دیگری نیست". مگر آیت الله مدنی را قطعه قطعه نکردند؟ من خودم در تبریز به بدن قطعه قطعه مدنی نماز خواندم. قطعه قطعه شدن بدن دستغیب را شنیدید. شنیدید با آیت الله صدوقی چه کردند، مگر ما اینها را فراموش می کنیم؟!

آیت الله مشکینی در سخنان خود گفت: «نامه ای بسیار زننده از نهضت آزادی به رئیس مجلس شورای اسلامی نوشته شده و در این نامه دروغ های زیادی هم گفته شده است. می خواستم از این نامه چند جمله برایتان بخوانم تا بدانید. در صفحه ۳ این نامه نوشته شده است که مستضعفان سراغ ما می آیند، یعنی آقای هاشمی و رؤسای دولت، مستضعفان و مردم کار با شما ندارند، می آیند سراغ ما - سراغ مهندس فلان - سوز دل ها و نارضایتی هایشان را می گویند؛ و بعد می گوید چرا سراغ ما می آیند چون که از پشت جوارهای تاریک و ضخیم ماشین های بادپیمای آژیرکش با اسکورت و ژ-۳ صدایشان به گوش آقایان نمی رسد! - می گوید چون شما سوار ماشین ضد گلوله می شوید مردم دیگر با شما تماس حاصل نمی نمایند و با ما تماس می گیرند - ما هیچ از این مطلب حاشا نمی کنیم که آقایان سوار ماشین ضد گلوله می شوند و آژیر هم می کشند، ولی صحبت ما این است که اگر اینها سوار این ماشین ها نشوند، بعد از مدتی چه خواهد شد؟ مگر این نبود که بر بدن

ص: ۷۳۲

۱-۱۲. مأخذ ۲، ص ۱۴.

۲- سخنان آقای مشکینی در ارتباط با نامه سرگشاده اخیر نهضت آزادی به آقای هاشمی رفسنجانی که در آن به پاره ای از مسائل و مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور اشاره کرده و مشکلات را ناشی از عملکرد و کم توجهی مسئولین دانسته است. این نامه در تاریخ ۲۵/۶/۱۳۶۱ منتشر شده است.

قطعه قطعه آیت الله مدنی من خودم نماز خواندم. آیت الله دستغیب و صدوقی و حزب جمهوری اسلامی چه شد که در فاجعه دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی هفتاد و چند نفر از شخصیت های ما را سوزاندند و شهید کردند می گوید اینها سوار نشوند فردا هاشمی نباشد، پس فردا [آیت الله] خامنه ای نباشد، بعد مدتی یکی مثل بنی صدر و رجوی بیاید یک کار و کاسبی برای آقای مهندس درست شود، مردم اگر ناراضی باشند به ما می گویند. ما همیشه با این برادران پاسدار درگیر هستیم که بگذارید ما همچنان آزادی و طلبگی خود را حفظ کنیم ما ضرر نمی کنیم و صدوقی هم ابداً ضرر نکرد، ولی برادران پاسدار می گویند ما وظیفه داریم نمی توانیم، خدا می داند اگر این جنایت های منافقین [نبود] می دیدید که چگونه رئیس جمهور و دیگران پیش شما ملت می آمدند و با شما صحبت می کردند، اینها می گویند سوار این ماشین ها نشوید تا اینکه بروید پیش آقای صدوقی، پیش آقای بهشتی، ما دوباره دولت موقت تشکیل دهیم، اینها در پی دولت موقتند. اینها شاهشان در مصر است و رئیس جمهور و نخست وزیرشان در فرانسه است. دولت شان را هم به اصطلاح تشکیل داده اند. اینها منتظر هستند تا این دو سه نفر که دارند به مملکت خدمت می کنند از ماشین هایشان بیایند پایین و بروند پیش آقای مدنی تا اینها دولت موقت تشکیل بدهند. آن دولت موقتی که ۹ ماه تمام جنایت کرد و خدا می داند که چه جنایت هایی به ایران کرد. من یک وقت از همین تریبون یک سری مسائل در رابطه با دولت موقت گفتم که بعضی گفتند چرا گفتی و بعد متوجه شدند که درست بوده است. نهضت آزادی اشکال کرده که چون شما در ماشین های ضدگلوله می نشینید پس مردم با ما هستند.

بعد در جای دیگر این نامه نوشته شده که اول سؤال مردم - همان ها که در انقلاب علاقه و وحدت نشان دادند - این است که گردانندگان و سیاستمداران در این سه سال غیر از خانه خرابی و لبریز شدن زندان ها و قبرستان ها و کمبود و گرانی ها و غیر از آینده تاریک چه ارمغانی آورده اند. ما اعتراف داریم که قبرستان های ما زیاد شده و خیلی شهید داده ایم و خرابی هم زیاد شده است. قصر شیرین و هویزه و خونین شهر را خراب کرده اند و ما همه آن کشته ها و خرابی ها را قبول داریم و هم گرانی و کمبودها را. ولی من از وجدان آنها می پرسم، اینها را دولت فعلی و جمهوری اسلامی کرده است؟ آیا جمهوری اسلامی هویزه و خرمشهر را

نابود کرده و این شهدا را اینجا می کشند؟ آقای [آیت الله] خامنه ای و آقای هاشمی اینها را می کشند؟ آقای هاشمی همان است که از مردم خواهش کرد ترا به خدا مرگ بر فلانی نگویید و مردم هم گوش کردند و آن وقت می گوید این کشتارها و خرابی ها را هاشمی کرده است؟ البته خرابی هست. ما انقلاب کردیم، ۵۰ - ۶۰ هزار امریکایی را مفتضحانه بیرون کردیم و آبروی امریکا را در دنیا ریختیم. البته در مقابل این، آنها از ما خواهند کشت. اما بی انصاف ها اینها را دولت کرد. آقای نهضت اختناق و غیر آزادی! اینها را جمهوری اسلامی کرده؟ اینکه ایمان دارید یا ندارید خدا می داند. اگر ایمان داشته باشید هم از آن ایمان هایی است که با خیلی چیزها می سازد. اما وجدان دارید. اینها را کسی کرده است که می گوید شما کرده اید مگر شما انقلاب های دنیا را ندیده اید که اکثراً قحطی زده شده اند و تا ۱۵ - ۱۰ سال از انقلاب شان گذشته و نان گیرشان نمی آید. الحمدلله بر اثر [کار آیی] دولت ما آن قحط و وضع غیر قابل تحمل به وجود نیامد. خب یک مقداری کمبود هم هست، گرانی هم هست، ولی آن را دولت نکرده، بلکه دولت سعی نموده است این مملکت را در یک حالت متساوی نگه دارد. این مطلب را یا در جهل و نادانی نوشته ای یا روی مرض و غرض. ... گفته جز آینده تاریک از دولت ایران چه می بینید چه آینده تاریک، این همان حرف سابق شماس است که گفته بودید مملکت به بن بست رسیده و امام فرمودند، خودتان به بن بست رسیده اید. ایران هیچ طوری نشده، ما معتقدیم ایران آینده ای روشن دارد. روشن تر از آفتاب، و انشاءالله انقلاب ایران دارد سرایت می کند به دنیا و دنیا به حرکت افتاده است. ما هرچه می کنیم برای خدا و اسلام است، فرض کنید همه ما را هم بکشند، آینده مان روشن تر خواهد شد. امام حسین با تمام لشکریانش شهید شد، آینده اش تاریک شد؟ اگر آینده او تاریک بود، آینده ما هم تاریک است. آینده نهضت آزادی تاریک است. این را قبول داریم.

ایشان همچنین در صفحه ششم نوشته اند که البته مدافعینی هستند که افتخار می کنند حجاب همگانی شده و نماز جمعه عمومیت یافته و مظاهر کفر و گناه از ایران انقلابی رخت بر بسته. درست است اینها هست. اما عبادت و اطاعت ظاهری یک پول پیش خدا ارزش ندارد. یعنی می گوید این همه جمعیتی که در نماز جمعه تهران جمع شده اند با ژ-۳ گرد آمده اند و این همه مردم الآن بر روی زمین خیس نشسته اند، همه اینها را پاسداران آورده اند. ... بی انصافی است که بگوییم این نماز جمعه شهرستان ها همه شان اجباری است. این آقا چنین می فرماید. می خواهد بگوید این نماز جمعه ها پیش خدا یک پول ارزش ندارد. فقط ارزش مال نماز مهندس و آقای فلانی است. پس نماز نهروانی ها هم خیلی ارزش داشت. همان نمازهایی که [نمازخوان هایی که] حضرت علی (ع) گردنشان را زد. برای من این مسلم شده که بعضی از مغزها تشکل پیدا کرده، دیگر این مغزها درست شدنی نیست، مگر آنکه قالب های درست شده را امام زمان درست کند. (۱)

ص: ۷۳۴

آقای مهدی کروبی سرپرست بنیاد شهید و نماینده مردم الیگودرز در مجلس شورای اسلامی با اشاره به بیانیه اخیر نهضت آزادی، عملکرد این گروه در دولت موقت، به خصوص در کردستان را عامل به وجود آمدن معضلات فعلی دانست.

آقای کروبی - که سخنان پیش از خطبههای نماز جمعه امروز تهران بود - با اشاره به خنثی شدن خطوط انحرافی و توطئه ها با رهبری امام و بیداری و مقاومت امت حزب الله گفت: «همچنان که امام امت گفتند نباید با کسانی که در گذشته موضع گیری هایی داشتند برخورد ناصحیح شود، اما متأسفانه می بینیم که آنها باز دست بردار نیستند و مشغول کاغذپراکنی و سخنرانی های نیش دار هستند که در بین مردم اختلاف ایجاد کنند ... از جمله جمعیتی که این روزها باز نق زدن را شروع کرده و ورق پراکنی مینماید، نهضت آزادی است. اعضای نهضت آزادی مجدداً دور هم جمع شده اند و باز همان مسائل یأسآور، پرخاشها و انتقادهای ناصحیح را شروع کرده اند. اینها جزوهای را منتشر کرده اند که به بعضی از نکات آن اشاره میکنم. در قسمتی از این جزوه آمده است: "حدود ۴ سال از انقلاب گذشته و شما برای مردم چه کار کردهاید؟" ما جواب میدهیم که این امام بزرگوار، این مسئولین و این ملت محروم دارند تلاش میکنند و رنج میبرند برای اینکه ویرانگریهای شما را از بین ببرند. مسئولین و مردم دارند تلاش میکنند تا بدبختیهایی که شما [نهضت آزادی] برای مردم ایجاد کردید، از بین ببرند. مگر شما نبودید که کردستان را از دست دادید؟ مگر شما نبودید که پاسداران را از سنندج بیرون کردید؟ مگر شما نبودید که به جلال برادر عزالدین گمراه، در اسفند ۱۳۵۸ اسلحه دادید و آنها روز بعد به پادگان سنندج حمله کردند؟ مگر شما نبودید که در مقابل درخواست مرحوم قرنی مبنی بر جلوگیری و سرکوب ضدانقلابیون در کردستان، پاسخ منفی دادید؟ نگذاشتید او کار کند و وقتی او مانع از سقوط پادگان سنندج شد، از او انتقاد کرده و ایشان را به همین جرم که در مقابل ضدانقلابیون مقاومت کرده بود، از کار برکنار کردید؟ ... ما چقدر مبتلای مسئله سنندج و کردستان بودیم و آیا مسئولیت خون بچه مسلمان هایی که در آنجا شهید شدند تا توانستند سنندج را آزاد کنند، به عهده شما نیست؟ ... مگر شما [نهضت آزادی] نبودید که با ولایت فقیه مخالفت کردید؟ شما نبودید که با مجلس خبرگان مخالفت و علیه آن توطئه کردید؟ مگر شما نبودید که به این گروهکها آن قدر آزادی دادید که ما هنوز از دست اینها مصیبت میکشیم؟ مگر شما نبودید که داشتید انقلاب را منحرف و به تاریخ خیانت می کردید؟ مردم انقلاب اسلامی به پا کرده بودند و شما با شعار ملیگرایی داشتید انقلاب را منحرف میکردید. ... بسیاری از بدبختیهایی که الآن

وجود دارد، از شماست. این کمبودها، خون ریزیها و این جنگ، ضایعاتی است که شما برای ملت به وجود آوردید. شما [نهضت آزادی] از کی اینطور مردم دوست شدید؟! ما در زمان دولت موقت در کمیته امداد با مشکلات بسیاری روبه رو بودیم، اما این اعضای نهضت آزادی و دولت موقت که الآن این جور برای مردم گریه میکنند، در آن موقع هیچ کمکی به کمیته امداد نکردند که مسئول رسیدگی به وضع خانواده شهدا و معلولین انقلاب بود. ... آقایان اعضای دولت موقت در جلسه ای گفته اند که ما باید مصوبه ای داشته باشیم و برای خانواده دکتر حسین فاطمی که در سال ۳۴ شهید شده ماهی فلان قدر به خارج بفرستیم! در ایران هیچ شهیدی جز ایشان وجود نداشته است؟ آیا شما به فکر مردمید؟» (۱) (۲)

۷۵۸

با انجام عملیات مسلم بن عقیل، رزمندگان اسلام در صد کیلومتری بغداد هستند و صدام برای دفاع از این سرزمین حداقل به چهار لشکر نیاز دارد. این مطلب را محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مراسم نماز جمعه امروز شیراز بیان کرد. وی در سخنرانی قبل از خطبه های نماز جمعه شیراز با مقایسه و تشریح روند جنگ تحمیلی در طول سه سال گفت: «سال اول به دلیل نداشتن تجربه کافی، عدم آمادگی و خیانت بنیصدر، صدامیان توانستند موضعی را اشغال کنند، ولی در سال دوم، علی رغم تمام کمکهایی که به عراق شد - بهطوری که فرانسه پیشرفتهترین موشک را که حتی در اختیار وابستهترین کشورها نمیگذاشت در اختیار عراق گذاشت و شوروی با دادن سلاحهای مدرن و آواکسهای عربستان با دادن اطلاعات لازم و مصر با در اختیار گذاشتن سلاحهای ساخت روسیه - باز هم عراق نتوانست آنچه را که گرفته بود، حفظ کند و ما با انجام عملیاتی که شاهد آن بودید کشور را از چنگ آنها بیرون آوردیم. اکنون تمام دنیا با یک ملت مظلوم میجنگند. امروز تمامی کفر با تمامی اسلام روبه رو است و صحنههای صدر اسلام تکرار میشود. تمامی ابرقدرتها در تکهای به نام عراق جمع شده و میخواهند جلو حق را بگیرند.»

محسن رضایی با اشاره به موقعیت نیروهای خودی در جبهه های نبرد افزود: «ما در حال حاضر در صد کیلومتری بغداد هستیم و در عملیاتی که در غرب کشور انجام گرفت، تپه های سوقالجیشی غرب به دست نیروهای اسلام افتاد و اکنون رزمندگان ما با زمینهای وسیعی روبهرو هستند که صدام برای حفظ آن احتیاج به ۴ لشکر دارد و چون چنین نیرویی ندارد، ما با ۴۰ کیلومتر پیشروی، بغداد را در تیررس خواهیم داشت.» (۳)

ص: ۷۳۶

۱- متن کامل صحبت های آقای کروی در ضمیمه این گزارش درج شده است.

۲- ۱۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

۳- ۱۵. روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

نخست وزیر ایران، انجمن های اسلامی و شوراها ی اسلامی کار را دژهای مستحکمی برای مقابله با ضدانقلاب دانست. میرحسین موسوی نخستوزیر ایران، در دیدار با مسئولان انجمن های اسلامی دانشآموزان سراسر کشور با اشاره به وضعیت مدارس و کارخانه ها در دو سال اول انقلاب و عملکرد گروههای مختلف سیاسی، به نقش انجمنهای اسلامی اشاره کرد و گفت: «انجمنهای اسلامی و شوراها ی اسلامی کارخانهها به صورت دژی در مقابل توطئه های چپ و راست درآمدند. هم اکنون نیز این شوراها و انجمنها نقش حساسی را در راهاندازی کارخانهها و مواظبت از آنها و مقابله با ضدانقلاب دارند. ... وابستگان امریکا تلاش وسیعی را نیز در مدارس آغاز کردند، ولی انجمنهای اسلامی توانستند تمام این حرکتها را خنثی سازند و خط امام را بر مدارس حاکم گردانند. با توجه به ده میلیون دانشآموز در سطح کشور، خدمتی که انجمنهای اسلامی بهعنوان یک نهاد جوشیده از متن توده های میلیونی برای انقلاب انجام داده اند، کمتر از دیگر نهادهای انقلاب اسلامی نبوده است.»

مهندس موسوی در ادامه سخنان خود با اشاره به اینکه امسال سال استقرار حزب الله در مدارس است، درباره هشیاری اعضای انجمنها در مدارس افزود: «انجمنهای اسلامی باید قدرت جاذبه داشته باشند. در عین حال ما باید چشمان خود را باز کنیم، چون نمیتوان گفت که ضدانقلاب امیدش را کاملاً از مدارس برکنده است.»^(۱)

به دنبال حمله اواخر شب گذشته مأموران امنیتی عربستان به مراسم دعای کمیل در قبرستان بقیع و ضرب و شتم حجاج ایرانی و غیر ایرانی، مأموران امنیتی و پلیس عربستان که مجهز به کلاه آهنی، سپر و باتوم برقی بودند به همراه عده ای به ظاهر غیرنظامی - مسلح به چوب و سنگ - اوایل بامداد امروز به ساختمان بعثه امام در مدینه حمله کردند و ضمن پرتاب گاز اشک آور و شکستن شیشه ها و لوازم طبقه همکف، آن را اشغال کرده، برق، تلفن و جریان آب را قطع کردند و به ضرب و شتم افراد داخل بعثه و حجاج پرداختند و عده ای را مضروب کرده و از ورود و خروج افراد به داخل بعثه جلوگیری کردند. به گزارش واحد مرکزی خبر، محاصره نظامی بعثه تا صبح امروز ادامه داشت و مأموران سعودی حتی مانع انتقال زخمی ها به بیمارستان با آمبولانس های هلال احمر ایران شدند و حتی به دو آمبولانس هلال احمر که در حال انتقال مجروحین به بیمارستان بودند نیز حمله کردند. مأموران همچنین عده ای از حجاج ایرانی را بازداشت کردند که در میان آنان آقای سراج الدین موسوی مسئول ارتباطات بعثه امام نیز حضور داشت. در نهایت ۶۸ نفر از افراد بازداشت شده، شب هنگام از عربستان اخراج و از فرودگاه جدّه به ایران بازگردانده شدند.^(۲)

۱-۱۶. روزنامه اطلاعات، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۱۷. همان، ص ۱۶.

در پی این اقدام وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران در اعتراض به این رفتار بیانیه ای بدین شرح صادر کرد:

«پلیس سعودی در تلاشی دیگر برای خفه کردن فریادهای افشاگرانه زائران ایرانی با تهاجمی وحشیانه به مراسم روحانی دعای کمیل در مدینه منوره، عده زیادی از هم وطنان مؤمن و مبارز ما را مضروب و مجروح ساخت. وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، این گونه موضع گیری های خصمانه در برابر فریادهای ضداستکباری حجاج را، ناشی از یک پیوند ریشه دار با منافع امریکا و صهیونیسم در منطقه می داند، و معتقد است که این تضيیقات در برابر زائران بی دفاعی که هدفی جز اعتلای اسلام و نابودی دشمنان اسلام ندارند، از سوی حکومتی که علی رغم منابع عظیم نفت گنجیه های سرشار ارزی در بانک های غربی و تجهیزات پیشرفته امریکایی، تهاجمات رژیم صهیونیستی به سرزمین های اسلامی را با سکوت و بی تفاوتی تأیید کرده است، نمی تواند انگیزه ای جز انتقام داشته باشد. وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران ضمن محکوم کردن تهاجم اخیر پلیس سعودی به زائران بیت الله الحرام در مدینه منوره اعلام می دارد مستقیماً این استکبار جهانی و صهیونیسم بین المللی است که از اتحاد مسلمین و پیوند فریادهای حق طلبانه آنان در کنگره سیاسی عبادی حج احساس خطر می کند و نتیجتاً هرگونه اخلال در تظاهرات افشاگرانه مسلمین را گامی در جهت مافع استکبار و صهیونیسم تلقی می نماید.»(۱)

وزارت خارجه همچنین پیش از ظهر امروز به دنبال اقدامات اخیر مقامات سعودی، کاردار سفارت پادشاهی این کشور در تهران را به وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی فراخواند. حسین شیخالاسلام معاون سیاسی وزارت خارجه با برشمردن موارد ضربوجرح و اشاره به رفتار خشونتآمیز پلیس سعودی در خصوص حجاج ایرانی، به این امر اعتراض کرده و خواستار پاسخ رسمی دولت سعودی به این اقدامات شد.(۲)

اما این پایان ماجرا نبود. بعد از ظهر امروز پلیس و مأموران امنیتی عربستان با حمله مجدد به بعثه امام در مدینه و محاصره آن، پس از ضرب و شتم افراد داخل بعثه، حجتالاسلام موسوی خوئینیها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی را به همراه گروهی دیگر بازداشت کردند. رادیو و تلویزیون عربستان امروز در چند بخش خبری خود با پخش اطلاعیه های درباره اقدام پلیس سعودی، از طرف یکی از مقامات وزارت کشور عربستان به زبانهای فارسی و عربی اعلام کردند که حجتالاسلام خوئینی ها به همراه هفتاد تن از حجاج به جرم اغتشاش و برهمزدن نظم مدینه از این کشور اخراج شده اند.(۳)

۷۶۱

روزنامه گاردین چاپ انگلستان در مقالهای، ضمن ارزیابی عملیات مسلمین عقیل و اشاره به سخنان آقای هاشمی رفسنجانی، شرایط ایران برای پایان جنگ، تقاضای کمک عراق از کشورهای منطقه، بهخصوص کشورهای عربی، میزان تجهیزات نظامی جمهوری

ص: ۷۳۸

۱-۱۸. مأخذ ۱۴، ص ۱۱.

۲-۱۹. مأخذ ۲، ص ۱۵.

اسلامی و نیازهای مهم نظامی عراق را بررسی کرده و نوشت: «یک هفته از آغاز عملیات ایرانیها موسوم به "حمله اساسی" میگذرد. عملیاتی که عراقیها امیدوار بودند، منجر به پیروزی نهایی آنها شود. هیچیک از طرفین به آنچه که میخواستند دست نیافتند. در عوض،

این عملیات که پس از مدتها انتظار و در اطراف شهر کوچک مندلی آغاز شد، اکنون بیشتر به یک زور آزمایی پرتلاش تبدیل شده که طرفین با صدور اعلامیههای نظامی متعدد به جنگ با یکدیگر برخاستهاند. اما همانطور که جنگ وارد سومین سال خود می شود، به نظر میرسد ایران بیشتر مایل به اعمال فشار روانی به بغداد است تا کسب یک پیروزی سریع نظامی. بغداد نیز به سهم خویش سعی در محکمتر ساختن موقعیت خود در جبهه داشته و در ضمن به جنگی روانی و سیاسی در جهت متجاوز قلمداد کردن ایران دست زده است.

سادهترین تشریح استراتژی ایرانیها را میتوان

از زبان هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس ایران که سمت نمایندگی آیتالله خمینی در شورای عالی دفاع را نیز بر عهده دارد، نقل کرد. وی اخیراً اظهار داشت: ایران قصد دارد با ضربات متناوب خود، دشمن را بر سر عقل آورد و او را مجبور سازد تا خواستار پایان بخشیدن به جنگ شود. این بدین مفهوم است که آنها با جنگ فرسایشی و درازمدت در مرز عراق، می خواهند هم تحمل مردم غیرنظامی و هم استقامت فرماندهان نظامی عراق را که تکیهگاه صدام حسین

محسوب میشوند، کاهش دهند.

شرایط تهران برای پایان جنگی که عراق از سپتامبر ۱۹۸۰ [شهریور ۱۳۵۹] آن را آغاز کرد و در حدود ۷۰ هزار نفر جان خود را در آن از دست دادهاند، تغییر نکرده است. خروج کامل نیروهای عراقی، پرداخت غرامت جنگی - که در حدود ۱۵۰ میلیارد دلار تخمین زده شده است - و تشکیل یک دادگاه بینالمللی برای شناسایی و مجازات طرف متخاصم [سه شرط اصلی ایران برای پایان جنگ است]. مسئله خفتبار اینک، رئیسجمهور عراق با قبول این شرایط مجبور به تقدیم سر خود به آنها خواهد بود.

... در سفر اخیر به جبهه‌های عراق قبل از شروع عملیات ایران، مشاهده شد که فرماندهان عراقی نسبت به عمل متقابل علی‌رغم اینکه از طرف بغداد دستور داده شده بود تا آنها اقدام به شروع نکنند، بیقراری نشان میدهند. در خود بغداد نیز رژیم بعث به اندازه کافی نگران این مسئله است که باعث شده تا در اجلاس شورای امنیت سازمان ملل از رهبران کشورهای عربی تقاضای کمک سیاسی، اقتصادی و نظامی تازه‌های بنماید.

از لحاظ نظامی حمله به مندلی بسیار پرمفهوم بود. این اقدام، زمینه‌های یک عملیات موفقیت‌آمیز را به سوی بغداد باز میکرد و احتمال به دام انداختن لشکریان عراقی را که در اطراف قصر شیرین و دشت زینالقوس سنگر گرفته بودند، افزایش میداد.

... اما تحلیلگران نظامی در لندن میگویند که خط مشیهای جدید نظامی تهران، احتمالاً بهخاطر کمبودهای مداوم وسایل سنگین نظامی برای وارد آوردن ضربه نهایی در مرزهای عراق است. آنها اضافه میکنند که در ماههای اخیر هیچگونه اسلحه جدیدی به مقدار زیاد به ایران ارسال نشده است.

موجودی اسلحه عراقیها نیز خود مسئلهای مرموز است. علیرغم گزارشهایی که از مسکو دایر بر ازسرگرفته شدن ارسال مستقیم اسلحه (تانکها و جنگندههای پیشرفته) در ماه ژوئن [خرداد - تیر]، میرسد، آگاهان بر این عقیده هستند که بغداد بیشتر احتیاج به مهمات و سلاحهایی اساسی دارد که جابهجایی و استفاده از آنها آسان باشد. هیچیک از لشکرهای عراق چه از قصر شیرین و چه از بصره، به مندلی انتقال نیافتهاند که احتمالاً این تصور را برای ایرانیان به وجود آورد که بهراحتی می توانند به حملهای دیگر دست بزنند. همچنین این فکر که حمله مذکور خُدهای برای گیج کردن عراقیها بوده از سوی تحلیلگران رد میشود.^(۱)

۷۶۲

به دنبال گزارش رادیو صوتالجمهیر عراق نسبت دادن مطلبی به بولنت اولسو نخستوزیر ترکیه مبنیبر اینکه وی گفته است "ایران مایل به خاتمه جنگ نیست"، امروز سفیر ترکیه در تهران انتساب این خبر به نخستوزیر این کشور را تکذیب کرد و ضمن بیان اینکه شاید رادیو عراق خواسته است حقایق را به نفع خود تغییر دهد، افزود: «من

بهعنوان یک مقام رسمی دولت ترکیه انتساب این موضوع را به آقای بولنت اولسو تکذیب میکنم و اصولاً این مطلب مغایر سیاست خارجی کشور ترکیه است. ما خواهان پایان جنگ هستیم ولی اینکه مسئولیت ادامه جنگ را بهعهده جمهوری اسلامی ایران بدانیم، صحت ندارد و جداً تکذیب میشود.»^(۲)

۷۶۳

مقامات جمهوری اسلامی ایران و مسئولان ایالتی آلمان غربی امروز پس از گذشت بیش از پنج ماه درباره مشخص شدن وضعیت دانشجویان مسلمان ایرانی که در زندانهای آلمان بهسر می برند، به توافق رسیدند.

خبرگزاری جمهوری اسلامی با گزارش این مطلب به نقل از محافل آگاه اعلام کرد: «قرار است ۲۵ نفر از دانشجویان که اکثراً داوطلب عزیمت به ایران هستند، از زندان آزاد و فوراً به تهران اعزام شوند و بقیه دانشجویان نیز بدون قیدوشرط آزاد شوند. همچنین مقرر شد که دولت آلمان تضمین دهد که هیچ اشکال قانونی دیگری برای ادامه تحصیل و اقامت دانشجویان آزادشده پیش نیارد و آنها بتوانند بدون سوء سابقه، مانند سایر دانشجویها به تحصیل و زندگی خود در آلمان ادامه دهند.»

ص: ۷۴۰

۱- ۲۱. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره ۲۵۷، ۱۱/۸/۱۳۶۱، صص ۱۰ و ۱۱، گاردین، چاپ انگلستان، ۱۶/۷/۱۳۶۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش لحظه

بہلحظہ عملیات مسلمین عقیل و بازتاب جهانی آن"، نشریہ شماره ۸، ۱۷/۷/۱۳۶۱، صص ۸ و ۹، رادیو بی.بی.سی،

۱۶/۷/۱۳۶۱.

۲-۲۲. مأخذ ۱۵، ص ۱۸.

خبرگزاری جمهوری اسلامی ادامه داد: «با توجه به اخراج ۵ دانشجوی ایرانی که در ماه پیش انجام گرفته است، جمعاً ۳۰ دانشجوی ایرانی به ایران اعزام شده و میشوند و بقیه آنها [۵۶ نفر] از دوشنبه (۱۹/۷/۱۳۶۱۹) آزاد خواهند شد.» (۱)

۷۶۴

خبرگزاری فرانسه به نقل از محافظ بازرگانی لندن، گزارشی درباره برقراری مجدد روابط اقتصادی بین جمهوری اسلامی ایران و انگلستان ارائه داد. در این گزارش آمده است: «مرکز برآورد تأمین اعتبار صادرات وزارت بازرگانی انگلیس، پس از یک وقفه بیش از سه سال و نیمه، تصمیم گرفت تا تسهیلات اعتباری از سوی صادرکنندگان و بانکهای انگلیسی به ایران را بار دیگر تضمین کند.» خبرگزاری فرانسه در ادامه با یادآوری اینکه این بخش در فوریه سال ۱۹۷۹ (بهمن - اسفند ۱۳۵۷) به دلیل ضررهای سنگین، صرفاً بهسبب ضعف مالی واردکنندگان (ایران) این تضمین را متوقف کرده بود، اعلام کرد: «در لندن گفته میشود که از سرگیری تضمین اعتبار وزارت بازرگانی ناشی از بهبود مناسبات اقتصادی و مالی میان دو کشور است. این تضمین درعینحال تنها به تسهیلات اعتباری کوتاهمدت (حداکثر تا ۱۸۰ روز) و به قراردادهایی محدود میشود که گشایش اعتباری غیرقابل فسخ یک بانک معتبر برای بانک انگلیسی را همراه داشته باشد.» (۲)(۳)

۷۶۵

هفتهنامه "میدلایست اکونومیک دایجست" چاپ لندن در گزارشی تأثیر تهدید نفتکشهای خارجی از جانب عراق را در خرید و انتقال نفت ژاپن از ایران بررسی کرده و مینویسد: ژاپنها پس از تهدید عراق برای انتقال نفت از ایران، کشتیهای خارجی اجاره نکردند اما به علت بالا رفتن حق بیمه از ارسال کشتیهای خارجی نیز خودداری کردند. در این گزارش آمده است: «شرکت ملی نفت ایران به کمپانیهای نفت ژاپن اخطار کرده است که در صورت عدم دریافت سهمیههای نفتشان، آن شرکت بخشهایی از قراردادهای منعقد با ژاپن در مورد صدور نفت خام ایران را کان لم یکن اعلام خواهد کرد. نظر به محدودیتهای تحمیلی از طرف اتحادیههای ملوانان ژاپن، متعاقب اعلام عراق مبنی بر جلوگیری از ورود به منطقهای از خلیج فارس که منطقه جنگی اعلام شده است، ژاپن قادر به ارسال تانکرهای خود برای حمل سهمیه نفت خود از جزیره خارک نیست. ژاپنها در ابتدا کشتیهای خارجی را برای این منظور اجاره کرده بودند، اما به علت بالا رفتن حق بیمه، از ارسال کشتیها به ایران خودداری کردند.»

ص: ۷۴۱

۱- ۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۳، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۳، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۱۶/۷/۱۳۶۱.

۲- سازمان تضمین اعتبارات صادراتی که در اغلب کشورهای اروپای غربی وجود دارد به طور مداوم وضع کشورهای طرف معامله با کشورهای خود را زیر نظر دارد و مطالعه همه جانبه ای در مورد ثبات و قدرت سیاسی، مالی و اقتصادی این کشورها به عمل می آورند و حتی کوچک ترین ریسک های سیاسی و اقتصادی را به صادرکنندگان خود یادآور می شوند تا از خسارت های وارد شده احتمالی به صادرکنندگان جلوگیری کنند.

۳-۲۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۴، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰، لندن خبرگزاری فرانسه، ۱۷/۷/۱۳۶۱.

در ادامه این گزارش آمده است: «در حال حاضر چندین کمپانی تجاری ژاپنی نفت خام سبک و سنگین ایران را به قرار هر بشکه ۵/۳۱ و ۲۰/۲۹ دلار خریداری میکند. قیمت مذکور که به طور قابل توجهی کمتر از بهای رسمی اوپک است، توسط سرویس قیمتگذاری دولت جمهوری اسلامی تثبیت شده است. ژاپن روزانه ۲۴۰ هزار بشکه نفت دریافت میکند. قسمت اعظم این مقدار برای جبران واردات کالاهای ژاپنی به ایران از شرکتهای چون "ماروبتی" که بزرگترین تأمین کننده کالاهای مورد نیاز ایران است، مورد استفاده قرار میگیرد.» این نشریه در پایان میافزاید: «بعضی از کمپانیهای نفتی ژاپنی نفت خریداری شده خود را مستقیماً به امریکا میفروشند.» (۱)

۷۶۶

هیئت اجرایی سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) با ۳۶ رأی مثبت در برابر دو رأی منفی اسرائیل را بهدلیل عملیات نابودسازی و غارتگری سازمانها و مؤسسات آموزشی و فرهنگی لبنان، بهویژه فلسطینها محکوم کرد. امریکا و کاستاریکا علیه این قطعنامه رأی دادند و گواتمالا رأی ممتنع داد.

یونسکو در یک بیانیه مطبوعاتی که به همین منظور صادر شد، خواستار رهایی فوری روشنفکران، معلمان و محصلان فلسطینی در بند، در زندانهای اسرائیل شده است. همچنین به بازگرداندن همه اسناد، مدارک و کتابهای ربوده شده از مراکز تحقیقاتی فلسطینها به این مراکز اشاره کرده است. (۲)

ضمیمه گزارش ۷۵۷

متن کامل سخنرانی آقای کروبوی به نقل از روزنامه جمهوری اسلامی بدین شرح است:

«حجت الاسلام کروبوی نماینده مردم الیگودرز در مجلس شورای اسلامی و سرپرست بنیاد شهید سخنان مهمی در رابطه با نهضت آزادی در مراسم نماز جمعه تهران بیان داشت و قسمت هایی از خیانت های نهضت آزادی را فاش کرد. وی ابتدا ضمن اشاره به حادثه آفرینی ها و خیانت های بنی صدر و ملیگراها و لیبرالها در آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران گفت: همواره نیروهای انقلابی و پیشرو هستند که در مقابل استعمارگران می ایستند و نیروهای لیبرال و میانپرو در پرتو نیروهای انقلابی است که زندگی میکنند و به نعمت ها دست می یازند. قدرتهای بزرگ با نیروهای لیبرال کاری ندارند و اگر دشمن خدای نخواستہ بتواند نیروهای پیشرو را درهم بشکند، دیگر آزادی و نعمتی برای نیروهای لیبرال وجود ندارد و آنها در مقابل استعمار قدرتی ندارند و یا نوکر و دست نشانده اجانب و یا منزوی خواهند شد.

تجربه تلخ نهضت ملی و قیام های قبلی در جامعه ما این واقعیت را نشان داد. با کمال تأسف این نیروهای میانپرو و معتدل نه در گذشته و نه در حال حقیقت شناسی نکردند و به جای همکاری با ولی نعمتهای خود که نیروهای مقاوم و انقلابی هستند با آنها به ستیز پرداخته و میپزدازند و تلاش میکنند که با ایجاد اختلاف و به اصطلاح خودشان ناامید کردن مردم، جامعه را به سازش بکشند. به گزارش خبرنگاران سرویس سیاسی روزنامه جمهوری اسلامی نماینده مردم الیگودرز در مجلس شورای اسلامی سپس با اشاره به خنثی شدن خطوط انحرافی و توطئهها که بر اثر رهبری امام و بیداری و

-
- ۱- ۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۱۴، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۱.
- ۲- ۲۶. مأخذ ۲، ص ۱۶، پاریس - آسوشیتد پرسی.

مقاومت امت حزب الله صورت گرفت، اظهار داشت: بعد از حاکمیت حزب الله همچنانکه امام امت و رئیس‌جمهور محترم گفتند، نباید با کسانی که در گذشته موضع گیری‌هایی داشتند، برخورد ناصحیح شود، اما متأسفانه میبینیم که آنها باز دستبردار نیستند و مشغول کاغذپراکنی و سخنرانیهای نیشداری هستند که در بین مردم اختلاف ایجاد کنند. البته مردم ما آن قدر هوشیار و بیدارند که با این کارها از راهشان بر نمیگردند و با جان و دل سختی‌ها و مشکلات را به خاطر انقلاب تحمل می‌کنند.

اگر به این طور افراد و جریان‌ها جواب داده نشود، ممکن است باعث گمراهی تعدادی از بچه‌های نا آگاه مردم شود و یا اینکه آنها فکر کنند که واقعاً جوابی برای حرف‌هایشان وجود ندارد. از طرفی چون این آقایان منزوی هستند با کاغذپراکنی‌ها می‌خواهند خودشان را مطرح کنند و اینها دنبال نام و نشان هستند. از جمله جمعیتی که این روزها باز تق‌زدن را شروع کرده و ورقه‌پراکنی مینمایند، نهضت آزادی است. اعضای نهضت آزادی مجدداً دورهم جمع شده‌اند و باز همان مسائل یاسآور، پرخاش‌ها و انتقادهای ناصحیح را شروع کرده‌اند. اینها جزوهای را منتشر کرده‌اند که به بعضی از نکات آن اشاره میکنم. در قسمتی از این جزوه آمده است: "حدود ۴ سال از انقلاب گذشته و شما برای مردم چکار کرده‌اید؟" ما جواب میدهیم که این امام بزرگوار، این مسئولین و این ملت محروم دارند تلاش میکنند و رنج میبرند برای اینکه ویرانگریهای شما را از بین ببرند.

مسئولین و مردم دارند تلاش میکنند تا بدبختی‌هایی که شما (نهضت آزادی) برای مردم ایجاد کردید، از بین ببرند. مگر شما نبودید که کردستان را از دست دادید؟ مگر شما نبودید که پاسداران را از سنندج بیرون کردید؟ مگر شما نبودید که به جلال برادر عزالدین گمراه در اسفند ۵۸ اسلحه دادید و آنها روز بعد به پادگان سنندج حمله کردند؟ مگر شما نبودید که در مقابل درخواست مرحوم قره‌نی مبنی بر جلوگیری و سرکوبی ضدانقلابیون در کردستان پاسخ منفی دادید و نگذاشتید او کار کند و وقتی مانع از سقوط پادگان سنندج شد، از او انتقاد نموده و ایشان را به همین جرم که در مقابل ضدانقلابیون مقاومت کرده بود از کار برکنار کردید؟ نماینده اینها شخصی بود به نام اسماعیل اردلان؛ در همان روزهایی که سنندج بود، ۴۵۰۰ فقره اسلحه به جلال داده بود که با همان اسلحه‌ها به پادگان حمله کردند. ما چقدر مبتلای مسئله سنندج و کردستان بودیم و آیا مسئولیت خون بچه‌مسلمانهایی که در آنجا شهید شدند تا توانستند سنندج را آزاد کنند به عهده شما نیست؟ آیا مسئول خون مسلمانهایی نظیر شبلیها که از خانواده‌های برادران اهل تسنن در زیر شکنجه توسط گروهکها به شهادت رسیدند شما نیستید؟ آیا همین قماش شما مانند بنیصدر نبود که در مقام فرماندهی کل قوا هیچ اقدامی برای جلوگیری از پیشروی دشمن متجاوز به میهن اسلامی انجام نداد؟ همین بنیصدر شما به مناسبت تشکیل دولت شهید رجایی در جلسه سری مجلس شورای اسلامی شرکت کرد و در آنجا گفت که به من خبر داده بودند که در شهریورماه به ما حمله خواهد شد. به گزارش خبرنگاران روزنامه جمهوری اسلامی حجت الاسلام کربوبی سپس افزود: مردم و مسئولین، کردستان، آذربایجان غربی را آزاد کردند و گروهکها را منزوی نمودند و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را به مرحله پیروزی نهایی رساندند و سرزمینهایی که شما مفت و مجانی از دست دادید این بچه‌مسلمانها و امت حزب الله با خون و شهادت آنها را آزاد کرد و حدود ۵۰ هزار نفر از دشمن اسیر گرفتند و متجاوز را با رسوایی از ایران بیرون کردند. مگر شما (نهضت آزادی) نبودید که با ولایت فقیه مخالفت کردید؟ شما نبودید که با مجلس خبرگان مخالفت و علیه آن توطئه کردید؟ مگر شما نبودید که به این گروهکها آن قدر آزادی دادید که ما هنوز از دست اینها مصیبت می‌کشیم؟ مگر شما نبودید که داشتید انقلاب را منحرف میکردید و یک خیانتی به

تاریخ می نمودید؟ مردم انقلاب اسلامی کرده بودند و شماها با شعار ملیگرایی داشتید انقلاب را منحرف می کردید.

ص: ۷۴۳

وی سپس به نامه یکی از وزرای دولت موقت به وزیر دیگر کابینه بازرگان که در تاریخ ۱۲/۳/۵۸ نوشته شده بود اشاره کرد که در قسمتی از آن آمده است که اکنون که انقلاب ملی ایران به ثمر رسیده و... که حتی در دو جای این نامه کلمه انقلاب ملی ایران به کار رفته است و اینها از اسلام میترسیدند. در قسمت دیگری از نامه پس از معرفی شخصی که در گذشته متواری بوده است مینویسد که این فرد، فردی ملی و میهنی است. آخر شما که به دیگران حمله میکنید انصاف دارید؟ شما واقعاً صداقت انقلابی دارید؟ مردم شعار اسلام را دادهاند و به جمهوری اسلامی رأی دادند، آن وقت که سفره باز شده شما میآید و اسم ملی بر روی آن میگذارید؟ این مغز پوسیدهها کجا بودند که شما آنها را برای نابودی انقلاب جمع کردید؟ مگر شما نبودید که جمعیت را جمع کردید و به احمدآباد بردید و خواستید به خیال خودتان رهبری انقلاب را تضعیف کنید و در همان روزها که سالگرد مرحوم آیت الله کاشانی بود و از پخش سخنرانی شهید دکتر حسن آیت جلوگیری کردید؟ روز ۱۶ شهریور ۵۷ که مردم از قیطره شروع به راهپیمایی کردند، وقتی یکی از همین چهرهها به بالای ماشینی که مرکز جمعیت بود و شعار از آنجا پخش میشد آمد، بچه مسلمانها آمدند و او را از ماشین پائین کشیدند. مردم آگاه بودند و هستند. این سخن امام امت حق است که فرموده بودند، مردم ما آن قدر رشد دارند که جلوی کسانی که بخواهند انقلاب اسلامی را منحرف کنند، میایستند.

بنابراین بسیاری از بدبختیهایی که الآن وجود دارد، از شماست. این کمبودها خونریزیها و این جنگ ضایعاتی است که شما برای ملت به وجود آوردید. شما (نهضت آزادی) از کی این طور مردم دوست شدید؟ ما در زمان دولت موقت در کمیته امداد با چه مشکلاتی روبهرو بودیم. این اعضای نهضت آزادی و دولت موقت که الآن این جور برای مردم گریه میکنند، در آن موقع هیچ کمکی به کمیته امداد که مسئول رسیدگی به وضع خانوادههای شهدا و معلولین بود، ننمود. ما حتی از صندوق حضرت عبدالعظیم پول گرفتیم تا بتوانیم آنجا را اداره کنیم. در آن مدت ۸ ماهی که ما با خون دل با مشکلات خانواده شهدا و مجروحین روبهرو بودیم و به آنها کمک میکردیم آقایان اعضای دولت موقت در جلسهای گفتند که باید ما مصوبهای داشته باشیم و برای خانواده دکتر حسین فاطمی که در سال ۳۴ شهید شده ماهی فلان قدر به خارج بفرستیم! در ایران هیچ شهیدی به جز ایشان وجود نداشته است؟ آیا شما به فکر مردمید؟ مردم شما را شناختهاند و حنایتان دیگر رنگی ندارد. شما (نهضت آزادی) از کدام مردم دفاع میکنید؟ کدام مردم قبرستانهایشان پر شده است؟ این مردم که وفادار به جمهوری اسلامی هستند و بدون هیچ انتظاری فداکاری میکنند، آن مردمی که شما دم از آن میزنید ضدانقلاب و ورشکستهای سیاسی هستند.

ما به جبهه، مسجد، نماز جمعه و هر کجا وقتی میرویم میبینیم که مردم از شما ابراز تنفر و انزجار میکنند. بنابراین آن مردمی که شما برای آنها اشک تمساح میریزید ضدانقلابها و از تیپ خود شما ورشکستهها هستند.

ناطق افزود: نکته دیگری که در این جزوه هست و واقعاً انسان را خشمگین میکند این است که نوشتهاند، این همه بدبختیها و بیچارگی هست و یک عده هم از این وضع دفاع میکنند و میگویند نه خیر، اوضاع خوب شده مسجدها پر از جمعیت است، نماز جمعها با شکوه است، بیحجابی نیست، مردم روزه میگیرند و دعاها میخوانند و...

ای مردم ببینید که اینها (نهضت آزادی) چگونه به شماها اهانت میکنند. میگویند که عبادات مردم که از روی اجبار است، در پیشگاه خدا قبول نخواهد شد! مردمی که در زیر باران به نماز جمعه میآیند و در تابستان با زبان روزه بر روی آسفالتها میایستند و نماز میخوانند و مردمی که نیمهشبهای جمعه در خیابانها دعای کمیل میخوانند، مردمی که سحر به بهشت زهرا برای خواندن

دعای ندبه میروند. اینها میگویند اجباری است! آیا این اجباری است که مردم عبادت میکنند؟

ص: ۷۴۴

این مردمی که با این اخلاص عبادت میکنند، عباداتشان ارزش ندارد؟ شما خدا هستید و از نزد خدا آمده‌اید؟ پیش کدام خدا عبادات این مردم ارزش ندارد، عبادات این مردم در نزد خدایان در هم و دینار ارزش ندارد. ولی پیش آن خدایی که این مردم او را میشناسند عباداتشان خیلی ارزش دارد. اینها زجر میکشند از اینکه جامعه، اسلامی شده است. شما برای حجاب حساسیت ندارید، اما این مردم حساسیت دارند، اینها (نهضت آزادی) در جزوه‌شان روی این نکته که ما اصیلترین انقلابیون بودهایم تکیه کرده‌اند. شما چقدر مبارزه کرده‌اید و مبارزتان در چه حدی بوده است؟ شما یک مبارزهای قبل از سال ۴۱ داشتید و آن این بود که گاهی یک حرف علیه رژیم اما نه علیه شاه میزدید و در همان موقع هم به روحانیت نیش میزدید. در کتاب "شریعتمدار در دادگاه تاریخ و در بولتن ساواک" هست که شما در سال ۴۱ با امریکاییها مکاتبه میکردید و خواسته آنها را میخواستید اجرا کنید.

مگر شما نبودید که در سال ۴۱ میگفتید، رفراندوم آری، اصلاحات آری و دیکتاتوری نه و اصل اصلاحات امریکایی را میخواستید؟ تنها به امید این بودید که امریکا علی امینی را کنار بگذارد و شما جای او را بگیرید. لذا چند تا از شماها به زندان افتادند و آنهایی که مقاومت نکردند پس از یکی دو ماه آزاد شدند و عدهای هم ماندند. آقای مهندس بازرگان پس از اینکه در سال ۴۶ از زندان آزاد شد، مستقیم به دارالتبلیغ شریعتمداری رفت. یعنی درست دارالتبلیغ در مقابل نیروهایی که با شاه درگیر بودند مقاومت میکرد. با اینکه امام هم با دارالتبلیغ به آن صورت مخالف بود، ایشان (بازرگان) به آنجا رفت و سخنرانی کرد. آیت الله طالقانی و دکتر شیبانی مرتب مبارزه را ادامه دادند و به زندان و تبعید محکوم شدند، ولی شما (بازرگان) مبارزه را کنار گذاشتید.

شما در سال ۵۷ چکار کردید؟ در آن موقع هم سازمان حقوق بشر تأسیس کردید و همین جمعیت به خانهای شریعتمداری میرفتند و در آنجا متحصن میشدند و رهبر تراشی میکردید و فکر میکردید که میتوانید در مقابل امام رهبر درست کنید. مردم رهبر انقلاب را شناخته بودند؛ چرا شما به آنجا میرفتید و هر روز در آنجا متحصن میشدید؟ چرا هر روز خبرنگاران خارجی را به آنجا میبردید؟ چرا منزل آیت الله گلپایگانی یا آیت الله نجفی نمیبردید؟ مگر اینها اعلامیه نمیدادند و مبارزه نمیکردند؟ شریعتمدار کسی است که تمام کارهایش زیر نظر ساواک بود. این سازمان حقوق بشرتان بود و آن هم متین دفتری، نزیه، مراغهای و یونسیتان و اینها همه کارهای شما بود. یک بخش از نیروهای عظیم مسئولین و مردم صرف جبران ضایعات و خرابکاریهای شما شده است.

شما (نهضت آزادی) می گوید آینده این جامعه تاریک است؟ حدود ۲ سال پیش اینها در روزنامه میزان نوشتند که کشور به بنیست رسیده و فکری باید کرد و امام فرمودند که شما به بنیست رسیده‌اید. این ملت بنیستها را میگشاید. برای این ملت تاریکی نیست، برای این ملت روشنی وجود دارد. تاریکی برای شماست. مطمئن باشید که روشنی روز به روز برای این مردم خط امام و اسلام فقهتی و مبارزه با امریکا روشنتر میشود و برای شماها تاریکتر خواهد شد. برای شما آینده تاریک است. ولی برای این مردم آینده روشن است.

این مسئولین دل به دنیا و ریاست بنیست‌ها و هر لحظه در معرض خطر قرار دارند و با آغوش باز هم استقبال میکنند و این مسئولین در مقابل مردم سر بلند هستند. اینها (نهضت آزادی) میگویند که آزادی مطبوعات و احزاب در کشور نیست. کدام

آزادی نیست؟ انتظار دارید دوباره در سیخرداد منافقین مسلمانها را بکشند؟ این چنین آزادی میخواهید یا آزادی که انتقاد سازنده کنند و حرفشان را بزنند و آزادی که مجلس وزیری را استیضاح کند؟ کدام نماینده هست که حرفش را نمیگوید؟ بله، آزادی برای گروهکهای محارب نیست که به خیابانها بیایند و ریشه انقلاب را بزنند، اینها (نهضت آزادی)

ص: ۷۴۵

میگویند "اعدامهای آب خوردنی و..." "عجبا؛ از نظر شما بله اعدامها آب خوردنی است. شما کسی بودید که میگفتید هویدا اعدام نشود و برای همین این اعدامها برایتان آب خوردنی است. شما میخواستید به ناصر مقدم رئیس ساواک پست بدهید. کسانی که خانها را آتش میزنند، حزباللهها را میکشند زنها و بچهها را ترور میکنند و پاسدارها را میبرند و شکنجه میکنند انتظار دارید که اینها اعدام نشوند؟ چاره چیست؟ و حالا چه باید کرد؟ اینها (نهضت آزادی) میخواهند خودشان را مطرح کنند. آقای مهندس بازرگان در دادگاه امیرانتظام حاضر شد و گفت که هر کاری که ایشان کرده زیر نظر من بوده و من مسئول کارهای او هستم. آقای بازرگان برای مسعود رجوی تبلیغ کرد که به ایشان که جوان و پرشور است رأی دهید. هیئت حسنیت دولت موقت به سندیج رفت و پاسداران را از آنجا بیرون کرد و سپس آن مصیبتها برای جمهوری اسلامی پیش آمد. بنده میگویم در جمهوری اسلامی در بعضی موارد عدالت نیست و در همه جا باید عدالت اجرا شود.

من سؤال میکنم که امیرانتظام میگوید من هرچه انجام دادهام زیر نظر مهندس بازرگان بوده و ایشان هم این را تأیید میکند. عدالت اسلامی ایجاب میکند که یا امیرانتظام هم از زندان آزاد شود و اگر او که مجرم است و به حق مجرم است، بنابراین اینها (نهضت آزادی) هم محاکمه شوند. اگر عدالت است یا باید امیرانتظام آزاد شود و یا اینکه اینها هم محاکمه شوند و اینها هم مجرم هستند والا ما اگر از بدهکار گذشتیم کم کم طلبکار هم میشود.

شورای عالی قضایی و دادستان کل انقلاب و دادستان انقلاب مرکز که از زحماتان تقدیر میشود باز هم شما نشستهاید که اینها حرفهایی بزنند و بچههای معصوم و بیگناه مردم را تحریک کنند و آنها را وادار به کارهایی نمایند و دوباره بچه را بگیرد. دنبال معلول باید رفت یا علت؟ پس بنابراین باید از ریشه حساب را تصفیه کنید. اگر اینها درست میگویند بیایند از رادیو هم بگویند و در روزنامه هم بنویسند و اگر نادرست میگویند تهمت میزنند و دروغ میگویند پس چرا جلوگیری نمیشود؟ ما از ملت انتظار داریم که نگذارند دیگر اینها این مسائل را تکرار کنند و حرفهای من باعث شعار دادن علیه اینها نشود. چون اینها از اینکه مدتی است مطرح نشدهاند ناراحتند. تنها باید عمل کرد. (نهضت آزادی) میگوید شما (مسئولین) بین مردم نیستید! ما بین مردم هستیم. ما کاری کرده ایم که ضداثقلاب میخواهد ما را بکشد و شما کاری کردهاید که در حاشیه خیابانها هم که میروید کارتتان ندارند. باز هم ما بین مردم هستیم. طرفداران انقلاب جبهه هستند و ما بین آنها هستیم. مسجدها طرفداران انقلابند و ما در آنجا هستیم. شما افتخار میکنید که میتوانید آزادانه پیاده بروید و ما نمیتوانیم و با محافظ راه می رویم. این برای شما ننگ است. در جامعهای که در خانه میروند و یک زن حزباللهی را ترور میکنند یا پدر پاسداری و طلبهای را ترور میکنند اگر بفهمید این ننگ است برای شما که در خیابانها میروید و ضداثقلابها کارتتان ندارند. کاری کردهاید که امریکا از شما خوشحال است و اسرائیل و رادیو آلمان و صدای آزاد از شما مدح و ثنا میکنند» (۱)

ص: ۷۴۶

نبرد در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل روی ارتفاعات سلمان کشته، سان واپا و کانی شیخ و ارتفاعات مشرف بر شهر مندلی عراق همچنان ادامه دارد. نیروهای خودی امروز در تهاجمی از پیشطراحی شده در جبهه سان واپا ضمن پیشروی، خسارات و ضایعات سنگینی به دشمن وارد کردند. در این حمله دو انبار مهمات و شش تانک دشمن منهدم و به آتش کشیده شدند و نیروهای خودی نیز کامل به منطقه سان واپا مسلط شدند. (۱)

همچنین در ارتفاعات کانی شیخ و ارتفاعات مشرف بر شهر مندلی نیروهای خودی به کمک خلبانان هوانیروز ضمن تحکیم مواضع و دفع حملات هواپیماها و هلی کوپترهای دشمن، توانستند در یک حمله سریع، خسارات و ضایعات سنگینی بر دشمن تحمیل کنند. در این تهاجم، نیروهای خودی به کمک خلبانان هوانیروز بیش از چهارده تانک و چهار انبار بزرگ مهمات دشمن را منهدم کرده و به آتش کشیدند، طوریکه این انبارها به مدت بیش از ۱۲ ساعت در آتش می سوختند. در این عملیاتها از نیروهای دشمن ۱۰۰ نفر کشته و ۱۵۰ نفر زخمی شدند و ۱۰ نفر نیز به اسارت نیروهای خودی درآمدند. (۲)

شهرهای آبادان و مهران امروز زیر آتش گلوله باران توپخانه های سنگین و دوربرد رژیم بعثی قرار گرفت. در این اقدام غیرانسانی که در ادامه گلولهباران شبهای گذشته بود، گلوله های توپ دشمن یکی پس از دیگری بر شهر آبادان فرود آمد و به قسمت هایی از یک بیمارستان، یک مسجد، پنج منزل مسکونی و چندین واحد ساختمانی دیگر خساراتی وارد آمد، همچنین یک نفر شهید و یک نفر دیگر مجروح شد. (۳)

شهر مهران نیز هدف آتش گلولهباران توپخانه های ارتش عراق قرار گرفت. بر اثر این اقدام دشمن یک جیب منهدم شد و از سرنشینان آن یک نفر شهید و دو نفر زخمی شدند. (۴)

-
- ۱-۱. روزنامه اطلاعات، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.
 - ۲-۲. روزنامه کیهان، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰؛ و- روزنامه اطلاعات، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.
 - ۳-۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
 - ۴-۴. سند شماره ۱۷۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۲۴، از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷، اطلاعات عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

در پی افزایش فشارهای رژیم بعثی بر مردم عراق، به‌ویژه پس از موفقیت رزمندگان اسلام در عملیات مسلم بن عقیل، ۱۷ نفر از مسلمانان عراقی از مرزهای غربی کشور وارد خاک ایران شده و تقاضای پناهندگی کردند. این عده اصلی‌ترین دلیل پناهندگی خود را، فقدان حداقل شرایط زندگی در عراق بیان کردند. (۱)

شهرهای مهاباد، ارومیه، نقده و سنندج امروز عرصه درگیری میان نیروهای ایران و ضدانقلاب بود.

۱- در حمله غافلگیرانه نیروهای مسلح غیرقانونی در جاده میان‌دوآب - مهاباد، حد فاصل پایگاه ایندراکاش و گویتپه، به نیروهای تأمین - که در حال بازگشت بودند - ۵ نفر از نیروهای خودی شهید و ۲۵ نفر از جمله یک افسر، ۵ درجه دار و ۱۹ سرباز مفقود شدند. در این حادثه دو تفنگ ۱۰۶، یک خمپاره انداز ۸۱ و ۲۵ اسلحه ژ - ۳ نیز به دست مهاجمین افتاد. از نیروهای مهاجم نیز یک نفر کشته شد و یک جیب، یک تراکتور و چند اسلحه انفرادی به غنیمت نیروهای خودی درآمد. (۲)

۲- در جنوب غربی مهاباد دو خودرو نظامی متعلق به نیروهای خودی (یک گاز ارتشی و یک توپوتای سپاه) در نزدیکی پایگاه بازرگان با مین کاشته‌شده به دست عناصر مسلح غیرقانونی برخورد کردند که بر اثر آن دو نفر از نیروهای خودی شهید و سیزده نفر نیز مجروح شدند. (۳)

۳- در جاده روستایی گوردوان در منطقه سرو، در شمال غربی ارومیه یک تراکتور به دو مین برخورد کرد و منهدم شد. در این حادثه چهار نفر از اهالی بومی مجروح شدند و یک نفر از آنان نیز شهید شد. (۴)

۴- عناصر مسلح حزب دمکرات به نیروهای تأمین جاده ممال صومای - برادوست (در شمال غربی ارومیه) حمله کردند که با مقاومت نیروهای خودی مواجه شدند. بر اثر این درگیری دو نفر شهید و سه نفر مجروح شدند. از نیروهای دمکرات نیز سه نفر کشته شدند. (۵)

۵- در نقده یکی از عناصر مسلح غیرقانونی یک سپاهی را که به‌عنوان کمک آشپز مشغول خدمت بود، در خیابان اسماعیل آباد این شهر ترور کرد و به شهادت رساند. (۶)

۶- نیروهای خودی امروز پس از سه روز تلاش، دوازده روستا در محور قروه - دهگلان، در شرق سنندج را به نام‌های "حاجی آباد"، "نصرت آباد"، "شیخ رش"، "تپه اسمعیل"، "خیرآباد"، "گرگرعلیا"، "گرگرسفلی"، "سرجمال"، "ترازوله"، "قلعه گاه"، "ورمکان" و "باغ خرم" از وجود عناصر مسلح غیرقانونی پاک‌سازی کردند. در این عملیات هیچ‌گونه آسیبی به نیروهای خودی وارد نیامد. اهالی این روستاها از نیروهای خودی هنگام ورود به روستاها به گرمی استقبال کردند. عناصر مسلح غیرقانونی چند روز پیش در روستای سرجمال با تهدید اسلحه و به زور ۲۵۰ هزار ریال از مردم این روستا باج گرفته بودند. (۷)

- ۱-۵. سند شماره ۱۴۴۶۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه شماره ۳۵۷، ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۵.
- ۲-۶. سند شماره ۳۵۰۱۷۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت، به فرماندهی منطقه ۵، ۱۸/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، منطقه ۵، قرارگاه سیدالشهدا(ع)؛ و- سند شماره ۳۵۰۱۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت، به فرماندهی منطقه ۵، ۱۷/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۷. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۹، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۲، منطقه ۵، ارومیه، ۱۷/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۸. سند شماره ۱۳۲۳۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ژاندارمری جمهوری اسلامی، رکن دوم، ۱۷/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۹. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز ف-رم-اندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، منطقه ۵، قرارگاه سیدالشهدا(ع)؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۹، ۲۰/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲، منطقه ۵، ارومیه، ۱۷/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۱۰. سند شماره ۴۰۲۰۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه نقده، به فرماندهی قرارگاه بعثت، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۷-۱۱. روزنامه کیهان، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰.

نیروهای امنیتی ایران در شهرهای تهران و اهواز تعداد دیگری از عناصر تروریست سازمان مجاهدین خلق را دستگیر کردند. اعضای یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق در حوالی بزرگراه رسالت تهران از داخل یک پژو قصد ترور یکی از نیروهای حزب اللهی را داشتند که موفق نشدند. در پی این اقدام، نیروی گشت سپاه بلافاصله وارد عمل شد و در یک عملیات تعقیب و گریز سرنشینان خودرو مذکور را دستگیر کرد. همچنین عناصر یک تیم از این سازمان در اقدامی دیگر، در میدان استقلال تهران به سمت یکی از نیروهای سپاه تیراندازی کردند که ناکام ماندند. سرانجام نیروی گشت سپاه عناصر این تیم را دستگیر کردند. (۱)

در اهواز نیز عناصر سازمان مجاهدین خلق یکی از افراد متعهد روستای زویه را در خواب، هدف شش گلوله قرار داده و مجروح کردند. عناصر این سازمان در گذشته وی را تهدید به مرگ کرده بودند. (۲)

امام خمینی صبح امروز در دیدار سرپرست سازمان برنامه و بودجه و معاونان این سازمان با ایشان ضمن تأکید بر اهمیت کشاورزی در یک اقتصاد قوی فرمودند: «البته به طرف صنعت هم باید رفت، ولی اگر از کشاورزی منحرف شویم، اسباب آن می شود که آنچه خودمان نیز داریم از بین برود و مقصود رژیم سابق از آن همه تبلیغات برای "تمدن بزرگ" همین بود که کشاورزی را از بین ببرد، ... توجه دولت به صنایع بزرگ باعث نشود که صنایع کوچک هم از بین برود و دولت هم بایستی تمام قدرت خود را برای کشاورزی به کار گیرد.» ایشان به حضور روحانیون در شورای اقتصاد اشاره کردند و فرمودند: «اینکه روحانیون در شورای اقتصاد و برنامه ها نظارت می کنند، از باب این است که آنها به امور شرعی توجه دارند و نظارت آنها باعث می شود که طرحی که شما می دهید و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان می رود، رد نشود و در نتیجه، کارها آسان شود و شما در برنامه هایتان معطل نمانید.» (۳)

در این دیدار دکتر محمد تقی بانکی وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه و بودجه، گزارشی را از فعالیت ها و عملکرد سازمان متبوعش به استحضار رهبر انقلاب رساند. (۴)

مهندس سراج الدین کازرونی معاون وزیر کشور و مسئول ستادهای بازسازی و نوسازی مناطق جنگی، در مصاحبه اختصاصی با روزنامه اطلاعات اقدامات انجام شده در این خصوص و نحوه شرکت مردم در بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده را تشریح کرد. وی ضمن اشاره به آغاز بازسازی و تشکیل ستادهایی به همین منظور در ابتدای جنگ و همکاری مردم مناطق جنگ زده، به خصوص اهالی دزفول برای اجرای این امر و همچنین با

- ۱- ۱۲. سند شماره ۹۳۸۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه شماره ۱۱۵، روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۲- ۱۳. سند شماره ۲۲۷۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه منطقه ۸، "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۴، ۲۴/۸/۱۳۶۱، ص ۱۷.
- ۳- ۱۴. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، ص ۳۳.
- ۴- ۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

اشاره به تشکیل شورای عالی بازسازی و تقبل پشتیبانی منطقه ای از مناطق جنگ زده کشور توسط مردم سایر استان ها گفت: «بازسازی آبادان و روستاهای اطراف را ستاد بازسازی و نوسازی استان فارس تقبل کرده و ۲۲۰ روستا از اطراف اهواز و جزیره مینو را ستاد بازسازی و نوسازی استان اصفهان به عهده گرفته است. بازسازی شهر شوش و روستاهای آن را مردم شهرستان کرج تقبل کرده اند و بازسازی روستاهای غرب کرخه را جهاد سازندگی تهران به عهده گرفته است. روستاهای اطراف شرق کرخه را ستاد بازسازی و نوسازی شهرستان قم تعهد کرده و بستان و روستاهای اطراف آن را ستاد بازسازی و نوسازی کرمان به عهده گرفته است. دهلران و روستاهای اطراف آن را ستاد بازسازی و نوسازی استان لرستان به عهده گرفته و موسیان و روستاهای اطراف آن و همچنین شهر و روستاهای مریوان را استان یزد بازسازی خواهد کرد. بازسازی و نوسازی هویزه را آستان قدس رضوی تقبل کرده است و روستاهای اطراف هویزه را ستاد بازسازی و نوسازی مشهد به عهده گرفته است. بازسازی دشت آزادگان را استان اراک و گیلان غرب را استان گیلان تقبل کرده است. [نوسازی] سرپل ذهاب را استان همدان و قصرشیرین و روستاهای اطراف آن را استان آذربایجان شرقی به عهده گرفته اند. حتی استان هایی که خودشان محرومیت دارند، مانند سیستان و بلوچستان، هرمزگان، کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری قبول کرده اند که برای بازسازی نقاطی را انتخاب کنند و حتی برخی از این استان ها ستادهای خود را در مناطق موردنظر مستقر کرده اند.» آقای کارزونی سپس با اشاره به کمک های نقدی و غیرنقدی مردم شهرهای ایران به ستادهای بازسازی، درباره وابسته نبودن به سایر کشورها در امر بازسازی افزود: «ابرقدرت های استثمارگر [بر مبنای محاسبات خود] می پنداشتند ما نیاز به ده میلیون متر مربع سقف داریم که با توجه به تعداد کارخانه های موجود و مصالح ساختمانی، امکان ندارد ظرف ۳ یا حتی ۵ سال موفق به بازسازی مناطق جنگ زده شویم و به ناچار باید به قدرت های امپریالیستی وابسته شویم، ولی بر مبنای [قرار دادن] رهنمودهای امام و استفاده از تکنیک های مردمی، عملاً تیر دشمنان انقلاب و جمهوری اسلامی ایران به سنگ خورد و ما چه در زمینه تولید مصالح ساختمانی و چه شیوه های معماری، در راه خود کفایی گام برمی داریم.»

وی در ادامه مصاحبه خود درباره وظایف دستگاه ها و مؤسسات دولتی در امر بازسازی مناطق جنگ زده گفت: «بنیاد مسکن انقلاب اسلامی قرار است خانه های روستایی را بسازد و جهاد سازندگی در رابطه با مسائل بنیادی، زمینه های تولید در روستا را فراهم کند، ولی به هر حال محور هماهنگی مسائل روستایی جهاد سازندگی خواهد بود. بقیه دستگاه های دولتی از جمله وزارت کشاورزی، مسئولیت هایی را که در روستاها و استان ها دارند، باید با ستادهایی که جهاد سازندگی برای بازسازی ایجاد کرده، هماهنگ کنند.»

معاون وزیر کشور افزود: «هلال احمر جمهوری اسلامی ایران تقبل کرده است، کلیه درمانگاه‌ها و بیمارستان‌های مناطق جنگ زده را بسازد، سازمان اوقاف ساختن کلیه مساجد مناطق آسیب دیده را تعهد کرده و بنیاد مستضعفان نیز تقبل کرده حدود ده هزار واحد مسکونی را در استان‌های ایلام، باختران و خوزستان بسازد و با شرایط خیلی آسان در اختیار مردم قرار دهد. این پروژه شامل کسانی می‌شود که در شهرهای تخریب شده صاحبخانه نبوده، بلکه اجاره نشین بوده اند، در ازای واگذاری این واحدها تا ۵ سال از آنها پولی دریافت نمی‌شود و بعد از ۵ سال با صدور سند، ماهی ۱۰۰۰ تومان از صاحبان اماکن فوق دریافت خواهد شد. همچنین جامعه روحانیت مبارز بازسازی کلیه مدارس علمیه مناطق تخریب شده را قبول کرده است.» مهندس کازرونی در پایان مصاحبه خود درباره بازسازی شهر خرمشهر گفت: مردم تهران، بازسازی و نوسازی شهر خرمشهر را به عهده گرفته‌اند. به طور کلی درصد تخریب در دو شهر خرمشهر و قصرشیرین بالاست. در قصرشیرین درصد تخریب حدود ۹۵ درصد و در خرمشهر نیز میزان تخریب حدود هشتاد درصد است.»^(۱)

۷۷۴

به دنبال حمله مجدد مأموران عربستان سعودی به بعثه امام در مدینه و بازداشت و اخراج حجت الاسلام موسوی خوئینی‌ها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی از عربستان، وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران با صدور بیانیه‌ای به این امر واکنش نشان داد. متن بیانیه به این شرح است:

«هنوز صدای ناله مظلومانه و حق طلبانه حجاج ایرانی بیت الله الحرام از حمله وحشیانه مأمورین ویژه سعودی و مزدوران چماق‌دار آن به اجتماع دعای کمیل در کنار قبرستان بقیع خاموش نشده بود، که نیروهای ویژه سعودی مجهز به کلاه و سپر و باتوم برقی در تلاش مجدد برای ارباب و سرکوب حجاج ایرانی، بعثه امام را مورد هجوم وحشیانه خویش قرار دادند. این نیروها پس از اشغال ساختمان و شکستن در و پنجره و ریختن ااثیه و اسناد به خارج، حجت الاسلام موسوی خوئینی‌ها نماینده محترم امام و سرپرست حجاج ایرانی و دیگر علما و اعضای بعثه را که جز ضدیت با دشمنان اسلام و افشای جنایات امریکا و اسرائیل گناهی نداشتند، به طرز بسیار زشت و توهین آمیزی دستگیر و با یک هواپیمای نظامی به جده منتقل و سپس به ایران گسیل داشتند.

حرکت توهین آمیز عمال سعودی نسبت به نماینده امام و اعضای بعثه حج بر امت اسلام آشکار ساخت که زائران خانه خدا که طبق آیات صریح قرآن محترم و معزز و در حریم امن الهی به سر می‌بردند تنها تا زمانی از ضرب و شتم مأموران سعودی درامانند که نسبت به جنایات استکبار جهانی و صهیونیسم بین الملل کر و کور و خاموش باشند.

ص: ۷۵۲

وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران با توجه به مسئولیت خطیر اسلامی خود، این تهاجم ضدانسانی را به شدت محکوم نموده و دولت پادشاهی سعودی را مسئول عواقب و پیامدهای آن می داند و اعلام می دارد که این گونه اعمال خشونت آمیز نمی تواند فریادهای حق طلبانه و مظلومانه مسلمانان را در افشای جنایات امپریالیسم امریکا و صهیونیسم غاصب خاموش ساخته و اتحاد مقدس مسلمین بر علیه دشمنان اسلام را با شکست مواجه نماید.»^(۱)

وزارت خارجه امروز همچنین در اعتراض به رفتار مأموران عربستان سعودی کاردار سفارت عربستان سعودی در تهران را احضار کرد. احمد عزیزی، قائم مقام وزارت خارجه با اشاره به خطرهای مستقیم پیوند مسلمین جهان یا تظاهرات افشاگرانه آنان در کنگره جهانی حج برای منافع استکبار و صهیونیسم گفت: «اقدامات سرکوبگرانه دولت سعودی به ویژه اخراج نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی گامی مستقیم در جهت تقلیل و یا رفع خطر از این منافع بود.» عزیزی نتایج اقدامات غیرانسانی پلیس علیه حجاج را برای دولت سعودی ناخوشایند و نامطلوب خواند و در پایان خواستار توضیح مقامات مسئول عربستان سعودی شد.^(۲)

۷۷۵

حجت الاسلام موسوی خوئینی ها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی که به همراه ۴۰ زائر ایرانی از مدینه اخراج شده بودند، بامداد امروز وارد مشهد مقدس شد. آقای خوئینی ها در اجتماع مردمی که در صحن آستان قدس تجمع کرده بودند، با اشاره به مشاهدات خود در مکه و مدینه، درباره صدور انقلاب اسلامی به کشورهای دیگر گفت: «آنچه که ما مشاهده کردیم عبارت بود از عظمت انقلاب اسلامی و امام امت رهبر انقلاب از حرکت اعجاب انگیز شما ملت مسلمان و مجاهد ایران و این کلام امام را از نزدیک آثارش را مشاهده کردیم که فرمود: تمام "گرفتاری ما از امریکا است"، و ما در این کنگره عظیم حج که مجموعه ای از کشورهای اسلامی بود، این حقیقت را به خوبی درک کردیم که گرفتاری همه کشورهای اسلامی از امریکا است.»

وی همچنین افزود: «انقلاب اسلامی آن قدر به سرعت مرزها را طی کرده که امروز در تمامی کشورهای اسلامی و به نقل از همین مسلمانان، با هر کسی از نزدیک تماس می گیریم، همه ملت های مستضعف فقط به انقلاب اسلامی ایران چشم دوخته اند. آنها اظهار می کردند که امروز حکومت های موجود در کشورهای اسلامی همه وابسته به عمال اجنبی هستند و نمی خواهند اسلام حاکم شود.»^(۳)

آقای خوئینی ها همچنین در یک مصاحبه مطبوعاتی در تشریح حمله پلیس عربستان، دستگیری زائران ایرانی و نحوه انتقال آنها به ایران گفت: «طبق معمول شب های جمعه که دعای کمیل برگزار می شد، امسال هم دعای کمیل را در مدینه برگزار کردیم که این شب جمعه هم حجاج برای انجام این مراسم اجتماع بسیار عظیمی کردند و جمعیتی نزدیک به

ص: ۷۵۳

٢-١٨. همان، ص ١٨.

٣-١٩. همان، ص ٢.

۴۰ هزار نفر شرکت کرده بودند. ... حجاج ایرانی در ساعت معین در قبرستان بقیع جمع شدند. در این هنگام پلیس [عربستان] سعی می کند که از اجتماع مردم جلوگیری کند که مردم شروع می کنند به شعار دادن و پلیس هم گازهای اشک آور در بین جمعیت پرتاب می کند. البته گفته شد گازها تا حدودی سمی بود، چون تعدادی [از مردم] مسموم شدند. [در این بین پلیس عربستان] بلافاصله با چوب و چماق به جان حجاج می افتند و بخش عمده جمعیت را از بقیه جدا می کنند و بقیه را با چوب مجروح و مضروب می کنند. در این شرایط مردم از من اجازه می خواستند که ما هم متقابلاً [به نیروهای پلیس] حمله کنیم، اما من بنا بر مصالحی که داشتیم از حمله آنها جلوگیری می کردم.»

وی در ادامه افزود: «این درگیری کشانده شد به محل ساختمان بعثه. در اینجا جمعی از ایرانیان به تصور اینکه ممکن است پلیس به بعثه حمله کند، در برابر [ساختمان] بعثه اجتماع کردند و شروع کردند به شعار دادن که شاید بیش از یک ساعت این درگیری ادامه داشت و مردم مانع ورود پلیس به بعثه امام شدند. در این مدت به جز افراد پلیس که با لباس رسمی عربستان بودند، تعدادی از اراذل و اوباش [نیز] در لباس معمولی با سنگ و چوب به مردم حمله می کردند. در اینجا خواسته بودند یک ژست به این معنی بگیرند که این مردم عربستان هستند که با حجاج ایرانی درگیر هستند. پلیس می خواست این را ثابت کند که ما داریم جلو مردم خودمان را می گیریم، [اما] بنا بر گزارشاتی که به ما می دادند، این اوباش در [تیم های] ۴ و ۵ نفره از گوشه و کنار جمع آوری می شدند و به محل بعثه آورده می شدند و این کار را خود پلیس به طور سازمان یافته انجام می داد. آنها بعد از مدتی که تمام خیابان های مشرف به ساختمان بعثه را بستند، ناگهان به آن جمعیتی که در مقابل بعثه بود و به حدود ۱۰۰ نفر می رسید، حمله کردند و به داخل طبقه همکف ریخته و تمام شیشه های بعثه را شکسته و تمام وسایل رفاهی آنجا را خرد کردند. برق، آب و تلفن ساختمان را قطع کردند. که خبر رسید که جمعی از برادران داخل بعثه زخمی شده اند و بعضی هم جراحات سنگین برداشتند. پس از مدتی صحبت با پلیس، [آنها] مجروحین را از ساختمان خارج کردند [تا ما آنها را به بیمارستان ببریم، اما پلیس] آنها را به قرارگاه خود برده و مورد بازجویی قرار دادند. در این میان، دائماً این بچه ها با یک حالت خشمگین می آمدند و از من می خواستند که در برابر این مزدوران عکس العمل نشان دهند، ولی من اجازه نمی دادم، که وضع وخیم تر شود. چون ما در عربستان برای چنین کارهایی نرفته بودیم، ولی ما به خاطر اسلام و مسلمین ناچار بودیم این رنج ها را تحمل کنیم. بعد از حمله به ساختمان و درهم ریختن تمام وسائل بعثه، وقت تا ظهر به همین کیفیت گذشت تا بعد از ظهر جمعه. از قرائن و شواهدی که از نحوه گزارشات می رسید حدس می زدیم که برای ما مسئله ای اتفاق می افتد. ... بعد از ظهر شاید در حدود ۴ ساعت بود که من داخل اتاق خودم

بودم که شنیدم در بیرون سروصداست. بیرون آمدم دیدم جمعیت زیادی پلیس در پشت در اتاق من ایستاده اند. مسئولشان که خودش را معاون رئیس امنیت مدینه معرفی کرد و معاون رئیس شهربانی گفتند که ما موظف هستیم شما را پیش وزیر کشور ببریم و شما باید تا فرودگاه مدینه بیایید، زیرا وزیر کشور عربستان می خواهد با شما ملاقات کند. پرسیدم شما موظف هستید که ما را جلب کنید یا خودمان مختار هستیم؟ گفتند نخیر، شما باید با ما بیایید. من گفتم یک عده همراه داریم که آنها هم باید بیایند. بنابراین، ما دیگر همراهان را که حدود ۷۰ نفر بودند، آماده کردیم و با دو دستگاه اتوبوس و تعداد بسیاری پلیس به طرف فرودگاه مدینه حرکت دادند. ماشین ها را کنار یک فروند هواپیمای نظامی نگه داشتند. ناگفته نماند که در پای هواپیما برخورد خشن نظامی با ما انجام گرفت. ما سوار هواپیما شدیم و به فرودگاه جده رفتیم. در آنجا یک فروند هواپیمای ایرانی آماده پرواز بود که ما را به داخل آن هواپیما هدایت کرده و به طرف مشهد مقدس حرکت کردیم.»

آقای خوینی ها ادامه داد: «رژیم سعودی آن قدر از حجاج ایرانی و به طور کلی از انقلاب اسلامی وحشت داشت که برای هر ده نفر ایرانی حداقل دو مأمور امنیتی گماشته بودند و تمام ساختمان هایی که محل سکونت ایرانی ها بود در محاصره پلیس قرار داشت و غیرایرانی ها جرئت تماس با ایرانیان را نداشتند؛ لذا زنان و مردان غیرایرانی برای آمدن به بعثه امام، به لباس ایرانیان درمی آمدند و بسیار مشتاق دیدن ایرانی ها بودند.»^(۱)

۷۷۶

خبرگزاری کویت به نقل از رادیو ریاض در گزارشی اعلام کرد که سعدون شاکر وزیر کشور عراق امروز وارد ریاض شد و پیام صدام حسین رئیس جمهور عراق را تسلیم فهد شاه عربستان سعودی کرد. گفته می شود که مفاد این پیام درباره پیروزی های اخیر نیروهای ایران در نبرد با ارتش عراق است.

خبرگزاری کویت ضمن اعلام این خبر گزارش داد که در این گفت و گوها شاهزاده "عبدالله بن عبدالعزيز" ولیعهد و معاون نخست وزیر، "سعود الفیصل" وزیر امور خارجه و "محمد ابراهیم مسعود" معاون وزیر کشور پادشاهی سعودی نیز حضور داشتند.^(۲)

۷۷۷

به دنبال توافقات اولیه بانک عمران اسلامی و مقامات دولت ترکیه مبنی بر واگذاری وام ۱۸ میلیون دلاری به ترکیه برای خرید نفت از عراق، امروز قراردادی بین "احمد محمد علی" رئیس این بانک و مقامات اقتصادی ترکیه در جده (مقر این بانک) منعقد شد.^(۳)

به نوشته یک نشریه داخلی سپاه، بعد از کنفرانس فاس کشورهای عرب تصمیمات متعددی برای تقویت صدام گرفته اند. از جمله این تصمیمات می توان به بالا بردن ظرفیت صدور نفت عراق از طریق ترکیه اشاره کرد.^(۴)

ص: ۷۵۵

۱- ۲۰. همان.

۲- ۲۱. روزنامه اطلاعات، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶.

۳- ۲۲. مأخذ ۳، ص ۱۲.

۴- ۲۳. دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۵۱.

روزنامه "ترکیش دیلی نیوز" چاپ آنکارا نیز در گزارشی درباره افزایش خرید نفت این کشور از عراق نوشت: یک هیئت فنی ترک به سرپرستی وزیر انرژی و منابع این کشور به منظور گفت و گو با مقامات عراقی در مورد توسعه همکاری های نفتی بین دو کشور فردا عازم بغداد خواهد شد. این روزنامه افزود: این سومین دور مذاکرات مقامات اقتصادی و فنی دو کشور خواهد بود که در بغداد برگزار می شود و قرار است دو طرف درباره افزایش ارسال نفت عراق از طریق خط لوله نفت ترکیه به میزان ۴۵ تا ۴۹ میلیون تن در سال گفت و گو کنند. (۱)

۷۷۸

روزنامه جمهوری اسلامی در بخش "تفسیر رویدادها"، در مقاله ای با اشاره به اعلام آمادگی اخیر دولت سودان مبنی بر کمک نظامی به عراق و وضعیت نامطلوب سیاسی و اقتصادی این کشور نوشت: «جعفر نمیری که اکنون آمادگی خود را برای ارسال نیرو به عراق و جنگیدن در کنار صدام علیه جمهوری اسلامی ایران اعلام می دارد، فقط به دستور امریکا عمل می کند، زیرا رژیم نمیری در حال حاضر، با بحران سیاسی شدیدی روبه رو است و خود این رژیم نیاز به کمک نظامی دیگران دارد. سفرهای متعدد نمیری به امریکا و مصر برای به دست آوردن کمک های نظامی است [و اقدامی برای رفع این نیازها است]. در آخرین دیداری که جعفر نمیری از امریکا به عمل آورد، با مسئولین امریکایی پیرامون گسترش روابط میان سودان و امریکا و نقش آینده سودان در منطقه خاورمیانه مذاکراتی انجام داد. نمیری قبلاً از امریکا خواسته بود که سودان را پایگاهی برای نیروهای نظامی خود قرار دهد و در مقابل، امریکا از رژیم وی پشتیبانی و حمایت کند.» (۲)(۳)

ضمیمه گزارش ۷۷۸

متن کامل مقاله روزنامه جمهوری اسلامی بدین شرح است:

«هر بار که ارتش بعثی صهیونیستی عراق دچار شکست سنگینی در جبهه های جنگ تحمیلی عراق بر جمهوری اسلامی ایران می شود، صدام عقلی دست به سوی اربابان خود و مرتجعین عرب دراز می کند و درخواست کمک از آنان می نماید.

این بار که ارتش ظفرمند اسلام، در عملیات مسلم بن عقیل ضربه سنگینی بر پیکر ارتش صدام وارد کرد و ارتفاعات مشرف بر شهر مندلی را از تصرف مزدوران بعثی صهیونیستی عراق درآورد و توانست شهر مندلی را زیر نظر بگیرد و در صد کیلومتری بغداد مستقر شود، صدام حسین از شورای امنیت درخواست کمک کرد و خواستار انعقاد جلسه این شورا شد و از حکام مرتجع منطقه درخواست کمک فوری نمود تا به ادعای خود از حملات ارتش جمهوری اسلامی ایران جلوگیری نماید. شورای امنیت برای نجات صدام تشکیل جلسه داد و خواستار آتش بس میان ایران و عراق شد. شاه حسین اردنی وارد بغداد شد و با صدام دیدار و گفت و گو کرد و خواستار اجرای قطعنامه دوازدهمین کنفرانس سران عرب در رابطه با دفاع مشترک اعراب و کمک نظامی اعراب به عراق شد. جعفر نمیری حاکم و دیکتاتور سودان آمادگی خود را برای ارسال نیروهای سودانی به عراق اعلام کرد. همچنین رسانه های گروهی

ص: ۷۵۶

۱-۲۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۴، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۳، آنکارا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۷/۷/۱۳۶۱.

۲- متن کامل تحلیل روزنامه جمهوری اسلامی در ضمیمه این گزارش آمده است.

۳-۲۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.

کشورهای عربی مرتجع سرمقالات خود را به عملیات اخیر اختصاص دادند و خواستار بسیج اعراب علیه جمهوری اسلامی ایران و اجرای مفاد منشور دفاع مشترک اعراب شدند. آنچه در این میان جلب توجه می کند، آمادگی جعفر نمیری برای اعزام سربازان سودانی به عراق و جنگیدن در کنار مزدوران صدام علیه جمهوری اسلامی ایران است.

بر هیچ کس پوشیده نیست که حاکم سودان یکی از مزدوران امریکا به شمار می رود و بقای او به عنوان رئیس جمهوری سودان مرهون کمک های نظامی و اقتصادی امریکا به رژیم وی می باشد و چنانچه این کمک ها از نمیری قطع شود او قدرت مقاومت در برابر مردم سودان را نخواهد داشت. لذا حاکم سودان از اولین روزی که حکومت سودان را در دست گرفت، کوشید رضای امریکا را جلب نماید و از این رو حاضر شد کشورش را در بست در اختیار قرار دهد و در مقابل، امریکا از رژیم وی حمایت و پشتیبانی نماید و این رژیم را به انواع اسلحه و کمک های مالی مجهز نماید.

نگاهی به اوضاع اقتصادی، سیاسی و اجتماعی سودان به خوبی نشان می دهد که اوضاع آن کشور بسیار وخیم است. از نظر اقتصادی، این کشور اکنون یکی از کشورهای فقیر افریقا به شمار می رود، درحالی که سودان قبلاً منبع غذایی خاورمیانه به شمار می رفت. بدهی های سودان به ۷ میلیارد دلار رسیده و رژیم نمیری قادر به پرداخت بهره این بدهی ها نیست، چه رسد به پرداخت مبالغ دریافت شده. گرانی در سودان بی داد می کند و چندی پیش این کشور شاهد تظاهرات مردم علیه گرانی و اوضاع نابسامان اقتصادی بود. این تظاهرات توسط پلیس سودان به شدت سرکوب شد و تعداد زیادی از مردم کشته و زخمی شدند. گفته می شود جعفر نمیری برای جلوگیری از افزایش ناراضیاتی میان مردم از امریکا خواسته که به بانک بین المللی فشار وارد آورد تا این بانک کمک های مالی در اختیار رژیم سودان قرار دهد. او در مقابل به امریکا قول داده که خواسته ها و هدف های امریکا را در شرق افریقا به اجرا درآورد. قبلاً بانک بین المللی از دادن وام به سودان خودداری کرده بود، چون سودان از دادن وام های قبلی ناتوان مانده بود.

جعفر نمیری که اکنون آمادگی خود را برای ارسال نیرو به عراق و جنگیدن در کنار صدام علیه جمهوری اسلامی ایران اعلام می دارد، فقط به دستور امریکا عمل می کند، چون رژیم نمیری در حال حاضر، با بحران سیاسی شدیدی روبه رو است و خود این رژیم نیاز به کمک نظامی دیگران دارد و سفرهای متعدد او به امریکا و مصر هر بار برای به دست آوردن کمک های نظامی می باشد. در آخرین دیداری که جعفر نمیری از امریکا به عمل آورد، با مسئولین امریکایی پیرامون گسترش روابط میان سودان و امریکا و نقش آینده سودان در منطقه خاورمیانه مذاکراتی انجام داد. نمیری قبلاً از امریکا خواسته بود که سودان را پایگاهی برای خود قرار دهد و در مقابل، امریکا از رژیم وی پشتیبانی و حمایت نماید. چندی پیش نیروهای امریکایی در کنار نیروهای مصری و سودانی مانورهایی در مصر و سودان انجام دادند و بدین ترتیب امریکا نمیری را برای نوکری به آزمایش گذارد.

رژیم نمیری که اکنون آمادگی خود را برای فرستادن نیرو به عراق و جنگیدن در کنار صدام علفی اعلام می نماید، در برابر حمله اخیر صهیونیست ها به لبنان چه کاری انجام داده است؟ آیا حمله وحشیانه صهیونیست ها را محکوم کرد یا نیرویی به لبنان فرستاد تا این کشور بتواند در برابر صهیونیست های غاصب ایستادگی نماید؟ رژیم سودان که حاضر است به دستور امریکا علیه جمهوری اسلامی ایران وارد جنگ شود چه اقدامی جهت متوقف کردن تجاوزات نیروهای صهیونیستی به لبنان و

دیگر کشورهای عربی که جعفر نمیری ادعای پشتیبانی از آنها را می کند انجام داده است؟

جعفر نمیری به کمک رساندن به فلسطینی ها در لبنان علیه توطئه کرده و با آریل شارون وزیر دفاع اسرائیل ملاقات می کند. مجله اکسپرس چاپ فرانسه اخیراً اعتراف کرد که آریل شارون وزیر دفاع اسرائیل در راه بازگشت از زئیر در خارطوم توقف کرد و با جعفر نمیری ملاقات نمود. گفته می شود که جعفر نمیری در دیدار اخیر خود از واشنگتن قول داده است در برابر دریافت اسلحه مدرن از امریکا، تلاش نماید روابط کشورهای افریقایی با رژیم اشغالگر قدس را بهبود بخشد.

ص: ۷۵۷

جعفر نمیری که حاضر است در مقابل دریافت اسلحه، برای امریکا و اسرائیل دلالتی کند، چگونه دستور امریکا را در مورد کمک به صدام حسین اجرا نمی کند؟ او چنانچه دستور امریکا را اجرا نکند، امریکا او را از میان خواهد برداشت. لذا او برای اینکه بتواند در سودان حکومت کند، مأموریت می یابد که به رژیم بعث عراق کمک نظامی نماید و آمادگی خود را برای فرستادن سرباز به عراق اعلام کند.

صدام حسین که با کمک های نظامی و اقتصادی امریکا و شوروی و کشورهای مرتجع عرب من جمله عربستان سعودی و اردن نتوانست ظرف دو سال گذشته هیچ غلطی بکند و هر روز با شکست مفتضحانه روبرو می شود، چگونه می تواند با کمک حاکم سودان که خود نیاز به کمک دارد، در جنگ به پیروزی هایی نائل گردد. جعفر نمیری حاکم سودان و دیگر مزدوران شیطان بزرگ نخواهند توانست صدام خونخوار را از منجلا بی که در آن سقوط کرده است، نجات دهند. نمیری بایستی از سرنوشت دوست صمیمی اش انور سادات عبرت بگیرد و بداند که او و صدام و دیگر مزدوران امریکا نیز دچار سرنوشت سادات خواهند شد.»^(۱)

ص: ۷۵۸

عملیات گشتی رزمی ایران در ارتفاعات میمک، سقوط یک هواپیمای ارتش عراق در مناطق عملیاتی غرب کشور، حملات هوایی عراق به مناطق مسکونی و جبهه های نبرد و تقویت یگان های رزمی ایران با اعزام نیروی بیشتر به جبهه های جنگ، عمده ترین تحولات جنگ ایران و عراق در این روز بود.

در عملیات مشترک گشتی رزمی امروز نیروهای سپاه و ارتش در ارتفاعات میمک، یک تانک، سه خودرو و شصت سنگر اجتماعی، انفرادی و دیدهبانی ارتش عراق منهدم شد و حدود یکصد نفر از نیروهای عراق کشته و تعدادی دیگر نیز مجروح شدند. (۱)

در این حال، یکی از هواپیماهای دشمن در مناطق عملیاتی غرب کشور هدف حمله جنگنده های ارتش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت و در خاک عراق سرنگون شد. (۲)

همچنین امروز مناطق مسکونی شهر آبادان چند بار زیر آتش سلاح های دوربرد ارتش عراق قرار گرفت که بر اثر آن دو منزل مسکونی و یک مغازه تخریب شد. (۳) در همین حال تلاش عراق برای بمباران مناطق جنوب، به دلیل حجم آتش مؤثر سلاح های پدافند هوایی و حضور هواپیماهای خودی به نتیجه نرسید. (۴)

در تداوم اعزام نیروهای داوطلب بسیجی به مناطق جنگی امروز سپاه منطقه ۲ کشوری (اصفهان) اعلام کرد: «در مجموع ۱۳۸۳۶ نفر نیرو در چهار نوبت (از ۲۶/۴/۱۳۶۱ تا ۱۸/۷/۱۳۶۱) از این استان به جبهه های جنوب و غرب اعزام شده اند.» (۵)

رئیس ستاد مشترک ارتش ایران اعلام کرد، ما برای احقاق حقوق ملت ایران مجبور به گوشمالی متجاوز هستیم. تیمسار ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش در مصاحبه اختصاصی با روزنامه اطلاعات درباره نتایج عملیات مسلمین عقیل و وضعیت جبهه های جنگ گفت: «ما

برای گرفتن حق خود و برای جبران خساراتی که ارتش بعثی - صهیونیستی

- ۱- سند شماره ۱۷۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش نوبهای شماره ۲۴"، از طرح و برنامه عملیات منطقه ۷ - اطلاعات عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۳- سند شماره ۱۴۱۵۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش نوبهای اطلاعاتی شماره ۱۵"، لشکر ۲۱ حمزه،

۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۴-۴. روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۵-۵. سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش امنیتی مناطق دهگانه"، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۹/۷/۱۳۶۱، منطقه ۲، ۱۸/۷/۱۳۶۱.

صدام به کشورمان وارد کرده است، اگر مجبور شویم و اگر آن خسارتها پرداخت نشود و حقان را ندهند، برای رسیدن به حقان، هر اقدامی که منطبق با قوانین اسلامی، مقررات و عرف دفاع بینالمللی باشد، انجام خواهیم داد.» وی افزود: «در منطقه جنوب مقدار محدودی از خاک ایران هنوز در تصرف بعثیهای متجاوز است و در مناطق مرزی غرب کشور نیز دشمن در نقاط مرتفع و تاکتیکی مرز مستقر است. بنابراین در سراسر خطوط جبهه، اقدامات دفاعی و عملیات کوچک رزمی همیشه جریان دارد. اینگونه عملیات های کوچک یا بزرگ، در هر زمان که لازم باشد، ادامه پیدا خواهد کرد. اگر این احقاق حقوق و گوشمالی متجاوز تحقق نپذیرد، ملت شهیدپرور ایران در عصر حاضر، چگونه میتواند پاسخ خدا، تاریخ و نسلهای آینده این کشور را بدهد؟!» (۱) (۲)

۷۸۱

مردم و نظامیان عراق برای رهایی از فشارهای رژیم بعثی عراق به کشورهای همسایه از جمله ایران پناهنده می شوند. امروز سه نفر از نظامیان عراقی و چهار نفر از اهالی سلیمانیه با عبور از مرزهای شرقی این کشور وارد ایران شدند و تقاضای پناهندگی کردند. (۳) نوزده نفر دیگر نیز با عبور از چند نقطه مرزی در استان آذربایجان غربی به ایران پناهنده شدند. (۴)

۷۸۲

در تداوم همکاری های نیروهای ضد انقلاب در مناطق کردنشین ایران با ارتش عراق، امروز این مناطق دستخوش ناآرامی های پراکنده بود. نیروهای شورشگر امروز در جاده اشنویه - ارومیه به یک خودرو حامل نیروهای رزمنده حمله کرده و دو نفر از آنان را شهید و چهار تن دیگر زخمی را کردند. (۵)

در حمله دیگر نیروهای مسلح غیرقانونی به نیروهای بسیج عشایری که مأموریت تأمین پایگاه "کوکیا" واقع در دره شهدا (قاسملوی سابق) در محور ارومیه به اشنویه را بر عهده داشتند، دو نفر شهید و چهار نفر مجروح شدند. (۶)

همچنین نیروهای ضدانقلاب به پایگاه میرآباد از توابع سردشت حمله کردند که بر اثر مقاومت نیروهای خودی مهاجمین با دادن تلفات متواری شدند. بر اساس گزارش های رسیده در درگیری های پراکنده نیروهای خودی با نیروهای تجزیه طلب در این منطقه، سه نفر از نیروهای خودی شهید و دو نفر مجروح شدند. (۷)

در کامیاران نیز آقای شیخ علی حسینی امامجمعه این شهر، در سی کیلومتری شهر هدف سوء قصد افراد وابسته به حزب دمکرات قرار گرفت و از ناحیه دست و پا مجروح شد. (۸)

ص: ۷۶۰

۱- متن کامل این مصاحبه در ضمیمه این گزارش آمده است.

۲- ۶. روزنامه اطلاعات، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۳- ۷. روزنامه اطلاعات، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۴-۸. مأخذ ۴، ص ۲.

۵-۹. سند شماره ۲۲۸۵۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۸، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۶-۱۰. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: شهربانی جمهوری اسلامی - اداره اطلاعات، بولتن دوره‌های شماره ۱، مهرماه ۱۳۶۱، ص ۳.

۷-۱۱. سند شماره ۵۴۴۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه‌سیدالشهدا(ع)، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران، ۲۱/۷/۱۳۶۱.

۸-۱۲. مأخذ ۹، ص ۱. و- روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۸، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۶، باخترا - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۷/۱۳۶۱.

بر اساس گزارش امروز روزنامه اطلاعات نیروهای خودی در پی پاک سازی یکی از تپه‌های اطراف "شهری کند" از توابع بوکان، مقداری مهمات از جمله ۱۲ هزار فشنگ، ۷۰۰ نارنجک و ۱۶ مین ضدتانک و ضدنفر را که زیر خاک پنهان شده بود، کشف کردند. (۱)

۷۸۳

فرمانده نیروی زمینی ارتش ایران و استاندار آذربایجان غربی اهداف، برنامه‌ها و اقدامات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) را تشریح کردند. سرهنگ صیاد شیرازی در این باره گفت: رزمندگان ما در قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) برای ایجاد امنیت و رساندن برکات جمهوری اسلامی به مناطق محروم کردنشین به پیشرفتهای چشمگیری نائل آمده‌اند و انشاءالله تا پایان سال شاهد اقدامات بسیار چشمگیرتری در پاک سازی این مناطق خواهیم بود. (۲)

همچنین مهندس علیرضا شیخ‌عطار استاندار آذربایجان غربی درباره موفقیت‌های قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در پاک سازی مناطق غربی و بازتاب آن در میان مردم منطقه گفت: «بهدنبال تشکیل قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در غرب علاوه بر آزادسازی چندین روستا و منطقه تحت تسلط ضدانقلابیون در استان آذربایجان غربی، حدود نیمی از محور مهم و استراتژیک پیرانشهر به سردشت، به علاوه قسمت عمده جاده منشعب از این محور به سوی عراق، به تصرف نیروهای خودی درآمده است. خوشحالی مردم مسلمان منطقه از این امر کاملاً مشهود است و همه اظهار میکنند که گویا زندگی مجددی یافته‌اند و گله‌مند بودند که چرا دولت زودتر از این به نجات آنان نیامده است.

وی افزود: اکنون اقدام عاجلی در دست انجام است تا مدارس این مناطق هرچه زودتر بازگشایی شوند و با سرمایه‌گذاری مادی و معنوی، ستم مضاعف بر این مردم که یکی ستم شاه و دیگری ستم مزدوران ضدانقلاب بود، به زودی محو شود. استاندار آذربایجان غربی از جمله کارهای آغاز شده در منطقه را عملیات آسفالت محورهای سد بوکان - مهاباد - سردشت، پیرانشهر - سردشت و تکاب به صائیندژ ذکر کرد. (۳)

۷۸۴

در ادامه فعالیت‌های تروریستی گروه‌های ضدانقلاب در شهرهای مختلف ایران، امروز نیروهای امنیتی جمهوری اسلامی تعدادی از اعضا و عناصر سازمان مجاهدین خلق، سازمان چریک‌های فدایی خلق (اقلیت) و گروه اشرف دهقان را در شهرهای مختلف کشور دستگیر کردند.

امروز نیروهای امنیتی ایران در چند عملیات از پیش طراحی شده در شهرهای شیراز، اصفهان، شهرکرد، مبارکه، صومعه سرا، لاهیجان، بندر ترکمن، انزلی، رشت و آمل - که بعضاً نیز با درگیری همراه بود - حدود ۶۰ نفر از اعضا و کادرهای اصلی سازمان مجاهدین خلق را دستگیر کردند.

ص: ۷۶۱

۱-۱۳. مأخذ ۶، ص ۱۵، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲-۱۴. مأخذ ۷، ص ۴.

۳-۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۱- در درگیری میان نیروهای خودی و عناصر سازمان در شیراز، دو نفر از جمله مسئول نظامی تشکیلات در بوشهر - که در خانه های تیمی شیراز حضور داشت - کشته شدند. در بین دستگیر شدگان مسئولان رده های بالای سازمان، از جمله مسئول بخش نظامی و امنیتی شیراز، رابط های سازمان با خسرو قشقایی و خان های منطقه و مسئول تشکیلات سازمان در اصفهان مشاهده میشوند. (۱)

۲- امروز نیروهای امنیتی ایران تعدادی از عناصر سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) و گروه اشرف دهقان در شهرهای بندر ترکمن، گنبد، گرگان، ساری و قائم شهر رادستگیر کردند. (۲)

۳- ساعت ۱۹ امروز چهار سرنشین مسلح یک پیکان شیری رنگ که در خیابان گرگان تهران حرکت می کرد، به سوی فردی که در حال عبور از خیابان بود، تیراندازی و بلافاصله فرار کردند. در این اقدام تروریستی به هیچ کس آسیبی نرسید. (۳)

۴- در ساعت ۱۹:۵۵، در حوالی میدان تجریش تهران سرنشینان یک رنو سفیدرنگ، به یک مغازه ساندویچ فروشی حمله کرده و صاحب مغازه را به شهادت رساندند. این خودرو نیمساعت قبل، از خیابان پیراسته (از فرعیهای منشعب از خیابان ولیعصر (عج) سرقت شده بود. (۴)

۵- در قائمشهر به منزل یکی از مسئولان انجمن اسلامی بمبی پرتاب شد که خسارت جانی و مالی نداشت. (۵)

۶- در لنگرود نیروهای امنیتی در بازرسی از منزل دو تن از اعضای "اتحادیه مبارزان کمونیست" (سهند) که قبلاً دستگیر شده بودند، مقداری تجهیزات نظامی از جمله مواد منفجره (دینامیت و تی.ان.تی)، فیله انفجاری، چاشنی و کلت و یک دستگاه تایپ و یک دستگاه تکثیر کشف و ضبط کردند. (۶)

۷۸۵

آیت الله خامنه ای رئیس جمهوری اسلامی ایران، امروز در پایان گردهمایی روحانیون و ائمه جمعه و جماعات شهرهای مهاباد، اشنویه، پیرانشهر، سردشت و ارومیه در تهران، با آنان دیدار و گفت و گو کرد. رئیس جمهور در این دیدار گفت: «منطقه ای که شما در آن زندگی می کنید متأسفانه از آغاز انقلاب تا به امروز دستخوش توطئه های دشمن بزرگ جهانی ما یعنی امریکا و ایادی مزدور در منطقه بوده است.» آیت الله خامنه ای با تأکید بر اهمیت برقراری امنیت و نقش نیروهای مسلح در مناطق غربی کشور اظهار داشت: «ما نسبت به آینده منطقه شما خوشبین هستیم. امروز برادران شما در ژاندارمری، در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و در ارتش جمهوری اسلامی تمامی تلاش و کوششان بر این است که مسئله اول منطقه یعنی امنیت روستاها و جاده ها و شهرها را تأمین کنند.»

ص: ۷۶۲

۱- ۱۶. مأخذ ۶، ص ۴؛ و- سند شماره ۵۴۳۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش خبری منطقه ۲ شماره ۱۳۱۷، ۱۳۶۱/۱۸/۷، ص ۴؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، منطقه ۳، از مرکز

- فرماندهی، به فرماندهی کل، ۱۳۶۱/۷/۲۶؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، منطقه ۳، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۳۶۱/۷/۱۹.
- ۲-۱۷. سند شماره ۵۴۳۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی شماره ۲۸۳، از سپاه منطقه ۳، به ستاد مرکزی، فرماندهی، ۱۳۶۱/۷/۱۸، ص ۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، منطقه ۳، از مرکز فرماندهی، به فرماندهی کل، ۱۳۶۱/۷/۲۶.
- ۳-۱۸. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، منطقه ۱۰، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۳۶۱/۷/۲۶.
- ۴-۱۹. همان؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۵۹، ۱۳۶۱/۷/۲۰، ص ۴؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۰، ۱۳۶۱/۷/۲۱، ص ۳ و ۴.
- ۵-۲۰. سند شماره ۵۴۳۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش هفتگی شماره ۲۸۳، از سپاه منطقه ۳، به ستاد مرکزی فرماندهی، ۱۳۶۱/۷/۱۸، ص ۱.
- ۶-۲۱. سند شماره ۱۱۳۱۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۱۳۶۱/۷/۱۹، منطقه ۳، لنگرود.

رئیس جمهور همچنین افزود: «[امریکا و مزدورانش برای رسیدن به اهداف خود] از همه امکاناتی که می توانستند بهره گرفتند. از گروه های چپ و راست، از فئودال ها، از سلطنت طلب ها از سرمایه داران وابسته، از ساواکی های فراری و از سر سپردگان رژیم گذشته؛ لکن نکته ای که از نظر آنها مخفی بود - مانند بسیاری از حقایق عالم - این است که جمهوری اسلامی ایران متعلق به آحاد مردم است. ... اینها که امروز تصورات واهی شان نقش بر آب شده، بی رحمانه به مردم حمله می برند و روحانی و پاسدار، زن و مرد و کودک و پیر و جوان را از دم تیغ می گذارند و این حاکی از آن است که به شعارهای اولیه خود یعنی کرد و ترک و طایفه دوستی نیز مؤمن نبوده و نیستند و امروز تنها برای به ثمر رساندن اهداف سیاسی اربابانشان تلاش می کنند و بس.»^(۱)

۷۸۶

وزیر کشور عربستان امروز اعلام کرد: «هر چند ۱۴۰ نفر ایرانی از جمله رئیس زائران این کشور بهخاطر نقض قوانین عربستان در خلال مراسم حج سال جاری از این کشور اخراج شدند، اما در آینده این خلاف کاران تحت تعقیب پلیس قرار خواهند گرفت.»^(۲) روزنامه کیهان به نقل از خبرنگار اعزامی خود در همین رابطه نوشت: «مأموران امنیتی سعودی پس از بازداشت و اخراج نماینده امام و تعدادی از اعضای بعثه، دیروز و امروز در اطراف ستاد حج و زیارت ایران در مدینه مستقر و در پی بهانه برای درگیری با حجاج ایرانی هستند.»^(۳)

۷۸۷

در ارتباط با رفتار وحشیانه رژیم سعودی و اخراج نماینده امام و ضرب و شتم و هتک حرمت حجاج ایرانی بیت الله الحرام توسط پلیس آن کشور، از سوی آیت الله العظمی منتظری خطاب به علما و اندیشمندان بلاد اسلامی پیامی ارسال شد. در این پیام آمده است:

«از رفتار اخیر رژیم امریکایی سعودی با حجاج مظلوم ایرانی و نماینده رهبر عظیم انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی و ضرب و شتم و بازداشت و اخراج آنان و هتک بیت الله الحرام و سایر مشاهد مشرفه، قطعاً مطلع شده اید. گناه حجاج ایرانی احیای سنت محمدی و آگاه نمودن مسلمانان جهان به مظالم کفر جهانی و اسرائیل غاصب و ابراز تنفر از آنان و دعوت مسلمین به اتحاد و وحدت کلمه بود. این حرکات ضدانسانی از رژیمی که پایگاهی قوی برای امریکا و اسرائیل می باشد، آن هم در مراسم عظیم حج و به هنگام زیارت حجاج ایرانی در مدینه الرسول در زمانی رخ می دهد که مسلمین جهان در برابر هجوم همه جانبه استعمارگران غرب و شرق و اسرائیل غاصب و رژیم بعث متجاوز به مقدسات و اراضی و توده های محرومشان، بیش از هر زمان به وحدت کلمه و همدردی با یکدیگر احتیاج دارند و مراسم با شکوه حج است که مسلمانان می بایست حداکثر بهره برداری را در راه وحدت کلمه مسلمین و اعتلای کلمه توحید بنمایند.»

ص: ۷۶۳

۲-۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۵، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲، تهران - خبرگزاری
جمهوری اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱.
۳-۲۴. روزنامه کیهان، ۱۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

در قسمت دیگر این بیانیه آمده است:

«تمام جنایات امریکا و اسرائیل در منطقه و قتل عام مسلمانان لبنان و فلسطین و معامله روی جنبش فلسطین و مقدسات مسلمین با اسرائیل و نیز کنفرانس های فاس و غیره و قراردادهای ننگین و خائنه کمپ دیوید و غیره با همدستی و پشتتازی این رژیم فاسد ضداسلام انجام می شود. این رژیم با تصاحب ثروت های خداداده از جمله نفت که شریان حیات اروپا و امریکا به آن وابسته است، کشور اسلامی جزیره العرب را در تمام امور وابسته به غرب و امریکا نموده است. ... با این وضع من نمی دانم مسلمانان جهان و اندیشمندان بزرگ اسلامی و دولت های مترقی جهان اسلام و عرب چگونه اجازه می دهند حرمین شریفین که از مقدس ترین زمین است به دست یک مشت عیاش و خودفروخته باشد ... تا کی باید طاغوت بر خانه خدا حکومت کند. آیا وجدان دینی مسلمین راضی است با آن همه عظمت و قداست که باید منشأ تمام آزادی ها و آزادگی ها و ارزشهای الهی و انسانی باشد به دست فاسدترین رژیم ها اداره شود؟»^(۱)

۷۸۸

علی‌اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، امروز برای شرکت در سی و هفتمین اجلاس عمومی سالانه سازمان ملل وارد نیویورک شد. وی قرار است مواضع جمهوری اسلامی ایران در خصوص مسائل سیاسی منطقه و جهان، به‌ویژه جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و تجاوز رژیم صهیونیستی به لبنان را بیان کند. ولایتی در مصاحبهای درباره مواضع ایران در جنگ گفت: شرایط ما همان است که قبلاً اعلام کردیم و تا احقاق حقوق ملت مسلمان ایران، نبرد ادامه خواهد یافت.^(۲)

۷۸۹

حبیب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی در نیویورک اعلام کرد که با نظر دبیرکل سازمان ملل متحد مبنی بر ضرورت هماهنگی هیئتهای سه‌گانه حسنیت که در تلاش برای خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق هستند، هم‌عقیده است. وی گفت که به زودی همراه احمد سکوتوره رئیس‌جمهور گینه جهت ارائه پیشنهادات جدید مبنی بر ایجاد یک راهحل برای اختلافات دو کشور مجدداً عازم بغداد و تهران خواهد شد.^(۳)

۷۹۰

هفته نامه اکونومیست چاپ لندن در آخرین شماره خود نوشت، پس از مدت ها تیرگی روابط میان مسکو و بغداد، به نظر می رسد زمان بهبود و اصلاح روابط میان شوروی و عراق آغاز شده است و مسکو برای اثبات حسن نیت خود، صدور سلاح های استراتژیک به عراق را ازسر گرفته است. این نشریه با درج مطلبی درباره بهبود و توسعه روابط عراق و شوروی و خرید تسلیحات توسط عراق از این کشور نوشت: «با وجود اینکه بنابه گزارشهای رسیده

ص: ۷۶۴

٢-٢٦. همان، ص ١٦؛ و- مأخذ ٢٢، ص ٣.
٣-٢٧. مأخذ ٢٣، ص ٢٤، راديو رياض، ١٨/٧/١٣٦١.

اتحاد شوروی به ارتش عراق تانکهای تی - ۵۴، جت میگ و موشکهای زمین به هوا داده است، گفته میشود این ارتش از لحاظ مهمات و سلاحهای کوچک در کمبود به سر میرسد. با این حال، به نظر میرسد که پس ۱۸ ماه تیرگی روابط، بار دیگر روابط عراق و شوروی رو به بهبودی گذاشته است.»^(۱)

از سوی دیگر هم زمان با بهبود نسبی روابط سیاسی بین شوروی و عراق و متعاقب آن ارسال تجهیزات نظامی به این کشور، نشریه انگلیسی "آبزرور" نوشت: «صدام زندانیان سیاسی، به خصوص کمونیستها را آزاد کرده و این امر باعث کسب یک امتیاز از جانب روسیه و فروش سلاحهای جنگی از طرف آن کشور به عراق شده است. ... صدام همچنین اعتراف کرد که عراق با فرانسه، انگلیس، ایتالیا، آلمان غربی، مصر و دیگر کشورهای عرب منطقه قراردادهای نظامی منعقد کرده است. ولی صدام در یک حالت ریسک است، زیرا که خطر حمله ایرانی های مصمم و ماهر هنوز وجود دارد. کشورهای امریکا، فرانسه و انگلیس در حال تهیه طرح هایی هستند که در صورت عبور ایران از خطوط دفاعی عراق به کار گرفته خواهد شد و ظاهراً برای اجرای این طرح احتیاج به پیاده کردن نیروهای قوی تری در خلیج [فارس] می باشد. پیاده کردن تکاوران امریکایی در عمان در ماه جاری با این طرح ها بی ارتباط نخواهد بود.»^(۲)

در خصوص بازتاب ارسال مجدد تسلیحات نظامی شوروی به عراق، روزنامه جمهوری اسلامی در انتقاد از این موضوع در سرمقاله امروز خود با عنوان "تلاش مسکو" نوشت: «روشن است که مبتکر اصلی جنگ امریکاست، اما شوروی نیز از تهاجم ارتش مزدور عراق به ایران بیاندازه خوشحال شد. ... شوروی با شتاب فراوان به صدام کمک تسلیحاتی کرد و حتی از ارسال جدیدترین سلاح های خود از قبیل میگ-۲۵ به حاکمان بغداد دریغ نورزید. ... موضع گیریهای شوروی در مسئله جنگ تحمیلی چه در زمینهای نظامی و چه در [زمینهای] سیاسی در طول جنگ به خوبی نشان داد که مسکو خواهان پیروزی رژیم کافر بعث عراق و به زانو درآمدن جمهوری اسلامی ایران است.»^{(۳)(۴)}

در این خصوص روزنامه کیهان نیز در ستون "دیدگاه" شماره امروز خود، در مطلبی با عنوان "ادامه کمکهای نظامی و حمایت سیاسی از رژیم صدام با کدام توجیه" به نقد تحلیل رادیو مسکو در حمایت از عراق پرداخته است: «به

دنبال پیروزی رزمندگان اسلام در جبههها که در عملیات مهم و موفقیت آمیز مسلمین

عقیل به دست آمد، استکبار جهانی شرق و غرب به وحشت افتاده و برای جلوگیری از سقوط حتمی صدام تلاش همهجانبهای را آغاز کرده اند. ... شوروی نیز پس از آن همه مواضع دو پهلو و کج دار و مریز به صف حامیان صدام پیوست و کمک های نظامی و سیاسی خویش را به رژیم صدام از سر گرفت. ... به دنبال این سیاست شوروی، حزب وطنی [توده] طرفدار شوروی هم لحن خود را تغییر داده و برخلاف گذشته که

ص: ۷۶۵

۲۶/۷/۱۳۶۱

- ۲- ۲۹. مأخذ ۲۳، ص ۸ لندن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱.
- ۳- متن کامل مقاله روزنامه جمهوری اسلامی در ضمیمه این گزارش آمده است.
- ۴- ۳۰. مأخذ ۱۵، صص ۱ و ۲.

خواهان سرنگونی رژیم صدام و کمک همجانبه دوستداران تحولات انقلابی در داخل عراق به مبارزین عراقی شده بود، در این زمینه مَهر سکوت بر لب زده و به تضعیف جمهوری اسلامی مشغول شده است. ... این سؤال مطرح است که در مدت دو - سه ماه اخیر چه تحولی در وضعیت ایران، عراق و جنگ به وجود آمده که همه این تفسیرها و تعبیرها تغییر میابد و صدام که مأموریت تضعیف و نابودی جبهه پایداری و انقلابیون منطقه را به عهده داشته، به رژیمی ضدامپریالیست و ضدصهیونیست و صلحطلب بدل میشود. ... با توجه به این مسئله که در ماهیت تجاوزکارانه و ضدانسانی رژیم صدام هیچ گونه تغییری حاصل نشده و حزب وطنی نیز دچار تحول نشده است، به این واقعیت میرسیم که تحولات اخیر که به دنبال پیروزیهای نیروهای اسلام در جبههها به دست آمده، برای استکبار جهانی شرق و غرب خوشایند نبوده است. امپریالیزم غرب به سرکردگی امریکا به دلیل از دست دادن منافع خود در ایران و نیز به خطر افتادن منافعش در منطقه از ... هرگونه حرکت و تلاش ضدانقلابی حمایت می کند. ... استکبار شرق هم به رهبری شوروی به لحاظ ماهیت، تمایلی به گسترش و نفوذ انقلاب اسلامی در منطقه نشان نمیدهد.» (۱)(۲)

۷۹۱

دومین کنفرانس وزیران دفاع شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس امروز در ریاض آغاز به کار کرد. این کنفرانس با هدف جست و جوی "راه های هماهنگ کردن امنیتی و نظامی" کشورهای عضو تشکیل شده است. خبرگزاری امارات درباره روز اول این کنفرانس گزارش داد: شاهزاده سلطان بن عبدالعزیز وزیر دفاع عربستان در جلسه افتتاحیه این اجلاس با اشاره به وقایع لبنان، اسرائیل را به دلیل کشتار هزاران نفر از فلسطینی ها و لبنانی ها مورد حمله قرار داد و گفت: دشمن صهیونیست از هیچ یک از قوانین و پیمان های بین المللی متابعت نمی کند. وزیر دفاع عربستان به جنگ ایران و عراق اشاره کرد و گفت: ادامه این جنگ فقط به نفع دشمنان ملت اسلامی ما بوده و نیروهای بالقوه مردم عراق و ایران را تحلیل می برد.

وی در ادامه سخنان خود از کشورهای عربی خواست برای حفظ دستاوردها و مبانی ملی و توانمندی ملت عرب بنیه نظامی خود را تقویت کنند. وزیر دفاع عربستان افزود: کشورهای خلیج (فارس) علاقمند به ساختن یک قدرت لایق و توانای نظامی هستند.

پس از سخنان وزیر دفاع عربستان، وزیران دفاع شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس مذاکرات خود را در پشت درهای بسته آغاز کردند. (۳)

۷۹۲

به دنبال مرگ مشکوک حسن البکر، مطبوعات سوریه، صدام حسین رئیسجمهوری عراق را

ص: ۷۶۶

۲-۳۱. مأخذ ۲۴، صص ۱ و ۲.

۳-۳۲. مأخذ ۲۳، صص ۱۳ و ۱۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۸/۷/۱۳۶۱؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی،
۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

متهم به قتل جانشین بالقوه خود احمد حسن البکر (رئیس‌جمهوری پیشین این کشور) کردند. سه روزنامه چاپ دمشق به نقل از منابع مطبوعاتی نوشتند، صدام‌حسین ترتیب مسموم کردن البکر را داده بود، زیرا البکر کاندیدایی برای جانشینی وی محسوب میشد و مخالفت خود را با سیاستهای صدام ابراز کرده بود.^(۱)

ضمیمه گزارش ۷۸۰

متن کامل مصاحبه روزنامه اطلاعات با رئیس ستاد مشترک ارتش بدین شرح است:

«تیمسار ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران در گفت و گویی اختصاصی با خبرنگار سرویس نظامی اطلاعات نظرات خود را پیرامون چگونگی اجرای عملیات مسلم بن عقیل، پیروزی های سپاهیان اسلام، وضعیت جبهه های جنگ، نقش ابرقدرت ها در جنگ تحمیلی، آینده صدام و چگونگی ادامه جنگ بیان کرد.

تیمسار ظهیرنژاد در پاسخ این سؤال خبرنگار ما که پرسید: هدف از اجرای عملیات مسلم بن عقیل چه بود و آیا سپاهیان اسلام در این عملیات ها به هدف ها دست یافتند؟ پاسخ داد: اهداف عملیات مسلم بن عقیل عبارت است از تأمین مرزهای رسمی کشورمان و بیرون راندن ارتش بعثی عراق از نوار مرزی خودمان در آن منطقه و ثابت کردن این موضوع به ارتش بعثی و به تمام رژیم های امریالیستی و و امریکایی که ما قادر هستیم دشمن را از کشورمان بیرون کنیم و این کار را تا نثار آخرین قطره خون یکایک افراد ارتش و سپاهی و حتی تا نثار آخرین قطره خون یکایک افراد این مملکت انجام خواهیم داد.

در حال حاضر به همت برادران سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی ایران، کلیه هدف های طرح شده در این عملیات در مرحله اول به هدف ارتش اسلام درآمده و در بعضی از نقاط، جنگ هنوز ادامه دارد. جنگی که بر اثر پاتک های متعدد ارتش بعثی به وجود آمده است. الآن برادران ما در منطقه سومار و میان تنگ حملات خود را همچنان ادامه می دهند و انشاءالله امیدواریم با این توفیق که در عملیات مسلم بن عقیل به دست آورده ایم در تمام طول خطوط مرزی و دیگر نقاط کشورمان بتوانیم دشمن متجاوز را از کشورمان بیرون کنیم.

در این عملیات آیا نیروهای ایران وارد خاک عراق نیز شده اند؟

ما به خاک عراق وارد نشده ایم و آرزو هم نمی کنیم که روزی وارد خاک عراق شویم، اما برای گرفتن حق خود و برای جبران خساراتی که ارتش بعثی صهیونیستی صدام به کشورمان وارد کرده، اگر مجبور شویم و اگر آن خسارات پرداخت نشود و حقمان را ندهند، البته برای رسیدن به آن، هر اقدامی که منطبق با قوانین اسلامی و مقررات و عرف بین المللی باشد، انجام خواهیم داد و مطمئناً برای رسیدن به این حق، دولت و یکایک افراد این ملت قهرمان و شهیدپرور کوچک ترین تردیدی به خود راه نخواهند داد.

طرح های آینده ایران برای کسب پیروزی قطعی در جنگ، چگونه خواهد بود؟

طرح های آینده را نمی توان تشریح کرد، اما اضافه می کنم که از پای نخواهیم نشست و همچنان به نبرد ادامه خواهیم داد تا

زمانی که حقوق ملت ایران و خساراتی که به ملت و کشورمان وارد شده باز پس گرفته نشود، عملیات خودمان را انشاءالله ادامه خواهیم داد تا پیروز شویم و به حقمان برسیم.

ص: ۷۶۷

۱- ۳۳. مأخذ ۲۲، ص ۶، دمشق - خبرگزاری فرانسه.

توان رزمی ارتش ایران پس از گذشت دوسال از جنگ تحمیلی، هم اکنون چگونه است؟

توان رزمی ارتش اسلام عبارت است از توان همه مملکت و توان همه ملت مسلمان ایران، چرا که هیچ یک از افراد کشورمان حاضر نیستند ایران دست خوش چپاولگری لشکریان چنگیزی صدام شود و تمام هستی ملت همان طوری که دنیا می بیند برای این جهاد فی سبیل الله بسیج شده و پایان پذیر نیست.

عراق اخیراً تجهیزات جدیدی نظیر جنگنده های میگ - ۲۵ و موشک های اگزوسه دریافت کرده است. این اقدام را چگونه توجیه می کنید؟

به عقیده من ابرقدرت های شرق و غرب هر دو، صدام و صدامیان را در جنگ علیه کشور ما و حکومت جمهوری اسلامی ایران بی دریغ پشتیبانی می کنند و در مواردی نشانه عملکرد مستقیم از طرف عوامل وابسته به چشم می خورد. به عقیده من هریک از این ابرقدرت های جهانی تحقق اهداف سیاسی خود را در این می پندارند که کشور ما و ملت ما در این جنگ با قبول نوعی شکست، وادار به مصالحه گردد تا زمینه برای تسلط تبلیغاتی و سپس سیاسی برای هریک از آنها فراهم گردد و هر کدام بتوانند عوامل خیانتکار وابسته خود را در این مملکت به حکومت برسانند. البته تفضل الهی و از خود گذشتگی و فداکاری همه آحاد ملت ایثارگر و قهرمان پرور ایران اسلامی و با اتحاد و انفاق همه شیرمردان و شیرزنان معتقد و مؤمن ایران زمین، این آرزوهای ظالمانه و ستمکارانه در هر ناحیه ای که باشد، به طور قطع و یقین نقش بر آب بوده و خواهد شد.

چه نقاطی از خاک کشورمان در حال حاضر در اشغال ارتش بعثی است؟

در منطقه جنوب یک مقدار خیلی محدودی از خاکمان در دست بعثی های متجاوز است. ضمناً مقدار محدودی از خاک آنها نیز در کنترل ارتش اسلام است. در مناطق مرزی غرب کشور باید بگوییم که به طور کلی دشمن در نقاط مرتفع و تاکتیکی ما مستقر است و هنوز از وجود کثیف صدامیان کافر پاک سازی نشده است. باید آن قدر بجنگیم تا ارتش متجاوز را از باقیمانده خاک کشورمان بیرون بریزیم و سپس حساب خودمان را با آنها تسویه کنیم. در سرتاسر خطوط جبهه، اقدامات دفاعی و عملیات کوچک رزمی همیشه جریان دارد. در منطقه غرب برادران ما چند روز است برای بیرون راندن متجاوز از هر قسمتی از قلمرو مرزی کشورمان، تعرض بی امان خود را بر بعثیون کافر آغاز کرده اند. این گونه عملیات کوچک یا بزرگ، در هر زمان که لازم باشد آنقدر ادامه پیدا خواهد کرد تا حق خودمان را از ارتش بعثی بگیریم و به صدام و حامیان وی ثابت کنیم که دیگر در کشور ما جایی برای تسلط و استقرار قدرت های امپریالیستی و نوکران سرسپرده آنها وجود ندارد.

به طور قطع و یقین ما در این جنگ ظالمان و ستمکاران جهان امروز، دنبال هدف های استعماری و یا استثمارگری نیستیم، ما حق خود را از ارتش بعثی صهیونیستی عراق می خواهیم. اگر این احقاق حق و گوشمالی متجاوز تحقق نپذیرد ملت شهید پرور عصر حاضر چگونه می تواند پاسخ خدا و تاریخ و نسل های آینده این ملت را بدهد. ملت ما تا جان در بدن و رمق در درون دارد تحمل ننگ ها و چپاولگری ها و ستمکاری های نوکران حلقه به گوش دشمنان بشریت را پذیرا نخواهد بود.

امنیت ایران و قدرت دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس چگونه است؟

عراق قادر نیست امنیت ما را در خلیج فارس از بین ببرد، این ابرقدرت ها هستند که امنیت خلیج فارس را تهدید می کنند. اگر ما قبول کنیم که عراق می تواند خود را با هواپیما و یا با هلی کوپتر به جزایر ما نزدیک کند، اشتباه بزرگی کرده ایم و به عقیده من اینها فقط ابرقدرت ها هستند که تصمیم گرفته اند ما را وادار سازند که تسلیم شرایط انشا شده آنها گشته و تجاوزات و وحشی گری ها و ویرانگری های صدام، نوکر حلقه به گوش خودشان را با یک خط توجیه شده همچنان در بند اسارت و بردگی خود ولی حاکم بر سرنوشت ملت مسلمان عراق، محفوظ نگاه دارند.

زمان پیروزی قطعی سپاهیان اسلام را چگونه می بینید؟

مدافع همیشه پیروز است، ما به طور قطع و یقین پیروز خواهیم بود، چرا که داریم از حقمان دفاع می کنیم و نا حق نمی گوئیم و در دنیا همیشه کسی که از حق خود دفاع کرده در نهایت پیروز بوده

ص: ۷۶۸

است و ما چون از آن حقی دفاع می کنیم که دفاع از آن بر ما واجب است، لذا معتقد هستیم که نباید از پانشینیم تا به حق خود برسیم. به طور قطع و یقین امکان شکست در استقامت و پایداری و مقابله ما با متجاوز وجود ندارد و پیروز خواهیم بود.

در پایان جنگ تحمیلی، حفاظت از مرزهای کشور چگونه صورت خواهد گرفت؟

قبلاً مرزداری به عهده ژاندارمری بود، جنگ ما یک جنگ مردمی است و در کنار آن بسیج و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اضافه شده است. به طور قطع و یقین ما مرزداران خودمان را در زمان آینده تنها نخواهیم گذاشت و متناسب با شرایط، نیروی کافی در مرزها مستقر خواهد شد. [مانند] قبل وظیفه مرزداری به عهده ژاندارمری است؛ منتها تنها نیست و ارتش و بسیج و سپاه پاسداران نیز پشت سر او خواهند بود.

آینده صدام را با توجه به پیروزی های سپاهیان اسلام طی یک سال گذشته چگونه می بینید؟

آینده هر دیکتاتوری تا به حال نابودی بوده است، شما آیا دیکتاتوری را می شناسید که با بدنامی از دنیا نرفته باشد، مسلماً آینده صدام نیز جز ننگ و بدنامی چیزی برای تاریخ ملت عراق باقی نخواهد گذاشت. این ننگ برای صدام همین بس که آلت دست دنیای ستمگر شرق و غرب شده و توسط آن محافلی پشتیبانی شود که صدها سال است مانند جلادان بی رحم در ریختن خون صدها میلیون انسان زجر دیده و ستم کشیده و بلعیدن حقوق حقه آنها و همه کشورهای ستم کشیده جهان کوچک ترین تردیدی به خود راه نداده است. آیا ننگی بالاتر از این برای تاریخ ملتی وجود دارد که حکومتش آلت دست چپاولگران دنیا شود، با قوانین خدا به مبارزه برخیزد و با ملتی که امپریالیست ها و زورگویان جهان را با قدرت ایمان و اعتقاد از کشورش بیرون انداخته به جنگ پردازد. مسلماً آن حکومت با ننگ و ذلت سرانجام از بین می رود.

به نظر شما جنگ را تا چه زمانی باید ادامه بدهیم؟

در اینجا نکته ای را باید بگویم تا به جواب سؤال شما برسیم و آن اینکه ما هر یک عمر موقتی داریم و بعد هم باید برویم به دنیای ابدیت. قسمتی از زندگی ابدیت یکی هم تاریخ این مملکت اسلامی است، عمر تاریخ این مملکت اسلامی و این انقلاب بر حق اسلامی ایران، جزیی از زندگی ابدیت است. ما ملت ایران نباید خدای نکرده شرف و آزادی و رحمت الهی و حیات ابدیت را با ننگی که جهانخواران از این گذرگاه موقتی در پیش پای ما قرار می دهند، آلوده سازیم و خود را شرمنده تاریخ نماییم. ما هیچ وقت نباید با لکه چرکین شکست در مقابل شیاطین، صفحات تاریخ درخشان تاریخ اسلام و ایران را آلوده نموده و فرزندان و نسل های آینده این کشور اسلامی را سرافکننده سازیم. ما باید پیروزی حق بر باطل را به ثمر رسانیده و از شرف و حیثیت اسلام و آزادی و آزادی ایران و ایرانیان نگهبانی و پاسداری نماییم.

اگر در مقام یک ملت مدافع، پاسخ دندان شکن به این متجاوز کثیف و تجاوزگر حلقه به گوش ظالمان دنیا ندهیم و اجازه دهیم حریم پاک استقلال و تمامیت کشورمان و وطن اسلامیمان، شرف و آزادی و حیثیت ملتمان در معرض تعدی این کافران و زیر چکمه های کثیف سپاهیان بعثی صهیونیستی صدام نابود و لکه دار گردد و اراده تجاوزکارانه دشمن بر ما تحمیل شود، ما چگونه خواهیم توانست از یک طرف پاسخ نسل بعدی را بدهیم و از طرف دیگر در مقابل مدعیان و تجاوزگران احتمالی

بعدي ايستادگي نماييم. كسب شرف و آزادگي براي ملت و مملكت و حراست از دين بر حق و الهی زمانی كه مورد تجاوز دشمن قرار می گیرد، حتی با ايثار و فداكاری و كوبيدن دشمن و متجاوزين اشغالگر و ظنمان راه ديگری ندارد. در شرايط فعلی فقط با همين طريق است كه استعمارگران و استثمارگران روزگار و نوكران حلقه به گوش آنها را در مقابل صفحه شطرنج عصر حاضر مات و مبهوت خواهد ساخت.

اطمينان كامل داريم اين راه را تا آخرين قدم با سربلندی و افتخار به پايان می رسانيم و اطمينان كامل داريم ملت ما هيچ گاه در مقابل متجاوزين به حق و حقوق و شرف و آزادی خود تسليم نخواهد شد. ملتی كه چنين دفاع می كند پيروز خواهد بود. اين درس را ملت قهرمان و يتنام

ص: ۷۶۹

به امریکاییان داده است و تا زمانی که متجاوز در کشور است، خون یک ایرانی نباید در رگ ها آرام بگیرد و این رمز پیروزی ما می باشد.»^(۱)

ضمیمه اول گزارش ۷۹۰

متن کامل سرمقاله امروز روزنامه جمهوری اسلامی با عنوان "تلاش مسکو" بدین شرح است:

«هیچ کس نمی تواند باور کند که امریکا بدون توافق شوروی می تواند در گوشه ای از جهان دست به جنایت بزند، همان گونه که هیچ کس نمی تواند باور کند شوروی بدون توافق امریکا می تواند مرتکب جنایت شود. این نکته روشن را هم نمی توان منکر شد که این دو جهانخوار هیچ کدام مایل نیستند شاهد قدرت و نفوذ و حتی وجود دیگری باشند، بلکه هر کدام مایلند سراسر جهان را زیر سلطه خود داشته باشند، ولی واضح است که این فقط یک آرزوی قلبی است و آنها چاره ای ندارند جز آنکه با سازش و توافق به جنایات خود ادامه دهند و هر جا که می توانند دور از چشم دیگری و با شیطنت هایی که ویژه خودشان است، سر رقیب را کلاه بگذارند. البته این واقعیت را هم باید در نظر داشت که گاه یکی از این دو به دلایل مختلف زمانی یا مکانی و یا عدم کارایی سران دچار بیم و هراس از طرف مقابل هم شوند و به سیاست باج دهی پناه می برند. توافق امریکا و شوروی در مسئله لبنان و اکتفا کردن کرملین نشینان به صدور چند بیانیه و ارسال پیام به ریگان نشان داد که اگر این نوع موضع گیری از سوی شوروی و از روی ترس نباشد، قطعاً دلیل توافق های ضمنی دیگری میان واشنگتن و مسکو صورت گرفته است و چه بسا این توافق در مورد افغانستان باشد. هیچ بعید نیست امریکا به شوروی قول داده باشد که دستش را در افغانستان بیش از پیش بازخواهد گذاشت، به شرط آنکه در زمینه قصابی های صهیونیست ها با حمایت شیطان بزرگ در بیروت از حد معمول دیپلماتیک فراتر نرود. هرچند که حق دارد برای گمراه کردن افکار عمومی جهان از کلمات تنیدی در بیانیه ها و نامه هایش استفاده کند.

از این مسئله که بگذریم به جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران می رسیم و توافق های شوروی و امریکا در این زمینه؛ روشن است که مبتکر اصلی این جنگ امریکا است. ولی شوروی نیز از تهاجم ارتش مزدور عراق به جمهوری اسلامی ایران بی اندازه خوشحال شد. زیرا فکر می کرد مسئولان جمهوری اسلامی ایران در اثر این تهاجم دچار چنان وضعی خواهند شد که چاره ای جز دراز کردن دستشان به سوی همسایه شمالی خود نخواهند داشت. در نتیجه جنگی که امریکا برای به زانو درآوردن جمهوری اسلامی و شکستن انقلاب اسلامی به راه انداخته است، به نفع شوروی تمام خواهد شد و ایران به راحتی به چنگ شوروی خواهد افتاد.

بر اساس همین تحلیل بود که شوروی با شتاب فراوان به صدام کمک تسلیحاتی کرد و حتی از تحویل جدیدترین سلاح های خود از قبیل میگ - ۲۵ به حاکمان بغداد دریغ نوزیدند. ولی همان گونه که همه دیدند این محاسبات غلط از آب درآمد و جمهوری اسلامی ایران نه تنها در اثر این جنگ درمانده نشد، بلکه اکنون قوی تر و پرصلابت تر از گذشته به راه خود ادامه می دهد و شعار بی نظیر و بی سابقه "نه شرقی - نه غربی" را به پیش می برد. طبیعی بود که شوروی از چنین وضعی ناراضی باشد و برای جلوگیری از ادامه این وضعیت تلاش کند و در مرحله سیاسی نیز طرف علفی های بغداد را بگیرد. شوروی و امریکا هر دو می کوشند کاری کنند که انقلاب اسلامی ایران را به طرف خودشان بغلطانند تا از یک سو ایران را در چنگال

خود داشته باشند و از سوی دیگر هر طور که شده نگذارند شعار "نه شرقی - نه غربی" به عنوان یک تز قابل پیاده شدن در ذهن مردم جهان جا بیافتد. زیرا این امر با این طرز فکر استعماری که هیچ کشوری نمی تواند بدون اتکا به شرق یا غرب روی پای خودش بایستد، به شدت در تضاد است و جهانخوااران مایل نیستند اجازه دهند ملت ها باور کنند که می شود یک ملت بدون اتکا به شرق یا غرب روی پای خود بایستد. در مورد جمهوری اسلامی ایران، اکنون امریکا و شوروی دچار سرگیجه هستند. زیرا برای آنها باورکردنی نبود که یک ملت پس از سال های طولانی استعمارزدگی بتواند این گونه آزاد و مستقل زندگی کند و در برابر همه توطئه ها بایستد و به صورت

ص: ۷۷۰

۱-۳۴. مأخذ ۶، ص ۱۱.

خطری بزرگ برای جهانخواران درآید. امریکا و شوروی اکنون از این وحشت دارند که انقلاب اسلامی همان طور که رهبر انقلاب بارها اعلام کرده اند، نقطه عطفی باشد برای همه خیزش های همه جانبه ملت ها و پایان بخشیدن به سلطه جهانخواران. واقعیت این است که این خطر برای جهانخواران جدی است و آنها حق دارند با انقلاب اسلامی کینه توزانه برخورد نمایند.

اگر شوروی و امریکا هر دو از عقلی های حاکم بر عراق در جنگ تحمیلی حمایت می کنند، به خاطر خطری است که این هر دو از ناحیه انقلاب اسلامی احساس می کنند. دقیقاً به همین دلیل است که شوروی نیز مانند امریکا در شورای امنیت سازمان ملل متحد به قطعنامه ای که صرفاً برای نجات صدام و هم پالکی های عقلی او تهیه شده بود، رأی مثبت داد. بهتر است این واقعیت را از رادیو مسکو و به عبارت دیگر از زبان هیئت حاکمه شوروی بشنویم. رادیو مسکو در ساعت ۷ بعدازظهر سه شنبه ۱۳ مهر ۱۳۶۱ ضمن اعلام تصمیم شورای امنیت مبنی بر اعلام آتش بس فوری و جست و جوی یک راه حل سیاسی و موافقت با استقرار نیروهای سازمان ملل متحد در مرزهای جمهوری اسلامی ایران و عراق، می گوید: «درگیری مسلحانه میان ایران و عراق دو سال است که جریان دارد و قربانیان بسیاری داشته و خسارت مادی هنگفتی چه به ایران و چه به عراق وارد ساخته است و از نظر بین المللی نیز موانع اضافی در برابر حل مسائل ضروری همانند مسئله خاورمیانه و مبدل ساختن منطقه اقیانوس هند به منطقه صلح و همکاری بین المللی و بسیاری از چیزهای دیگر به وجود می آورد. و این چیزی است که برای دو ملت ایران و عراق به طور یکسان اهمیت دارد و باید اضافه کنیم که این درگیری همانند هرگونه برخورد مسلحانه میان دو کشور رو به رشد به مبارزه عمومی به خاطر صلح لطمه می زند و دشواری کار سازمان های بین المللی مانند سازمان وحدت افریقا، اتحادیه عرب، و جنبش غیرمتعهدها را افزون می کند. در پرتو تمامی این حقایق بوده که اتحاد جماهیر شوروی تصمیم شورای امنیت را تأیید کرده و معتقد است که این تصمیم احتمال دارد بتواند راهگشای پایان درگیری خلیج [فارس] باشد.»

رادیو مسکو به این نکته هیچ گونه اشاره ای نکرد که اگر میگ ها و تی - ۷۲ های شوروی نبودند رژیم بعثی عراق نمی توانست آن همه ویرانی در شهرها و روستاهای ایران به بار بیاورد. این رادیو بدون آنکه روشن کند چه کسی آغازگر جنگ بوده و قربانیان این جنگ قربانی هوا و هوس چه کسی هستند، می گوید این جنگ موانعی بر سر راه برقراری صلح در اقیانوس هند و حل مسئله خاورمیانه به وجود آورده و کار سازمان هایی از قبیل وحدت افریقا و اتحادیه عرب و جنبش غیرمتعهدها را دشوارتر می کند. خوب است کرمین نشینان شجاعت آن را داشته باشند که با صراحت اعلام کنند، آتش این جنگ را چه کسی افروخت و چه کسانی با ارسال اسلحه برای صدام به آن دامن زدند. خوب است مدعیان طرفداری از صلح که با ارتش سرخ خود افغانستان را در اشغال نظامی دارند، روشن کنند که چه کسانی اکنون مانع برقراری صلح در منطقه اقیانوس هند هستند. خوب است مسکو با صراحت اعلام کند چرا در برابر تهاجم صهیونیست ها به لبنان که به دستور شیطان بزرگ صورت گرفته کوچک ترین اقدام عملی نکردند. خوب است سران شوروی علت بی طرفی مرموزشان در زمینه قتل عام فلسطینیان در اردوگاه های غرب بیروت را به جهانیان اعلام کنند و روشن نمایند که چرا در برابر این جنایت عظیم و هولناک به تعارفات سیاسی اکتفا کرده و حتی یک قدم عملی برنداشتند. خوب است کرمین به این پرسش پاسخ بدهد که چگونه از قطعنامه ای حمایت می کند که از جمهوری اسلامی ایران که هوز تلاش می کند تا مزدوران صدامی را از خاک خود بیرون براند و جلوی آتش دشمن بر روی شهرهای خود را بگیرد، می خواهد که آتش بس را بپذیرد و اجازه دهد نیروهای سازمان

ملل در مرزهای دو کشور مستقر شوند؟ آیا این حمایت به معنای حمایت از عامل اصلی این جنگ یعنی امریکا نیست؟

در یک کلام، موضع گیری های شوروی در مسئله جنگ تحمیلی چه در زمینه های نظامی و چه سیاسی در طول این جنگ به خوبی نشان داد که مسکو خواهان پیروزی رژیم کافر بعث عراق و به زانو در آمدن جمهوری اسلامی ایران است. اکنون با توجه به روشن شدن این واقعیت که در این جنگ رژیم عراق بازنده است، شوروی

ص: ۷۷۱

نیز مانند شیطان بزرگ و دیگر هم دستانش تلاش می کند تا از طریق سیاسی به حفظ صدام کمک کند تا از قدرتمندتر شدن جمهوری اسلامی جلوگیری نماید. البته خود کرملین نشینان هم می دانند که در این زمینه نیز آب در هاون می کوبند و ایران اسلامی علی رغم همه توطئه ها روز به روز نیرومندتر شده و به راهی که در پیش گرفته است، ادامه خواهد داد و در این راه بر هیچ نیرویی جز ایمان به خدا تکیه نخواهد کرد.

بدین ترتیب تردیدی نیست که تلاش مسکو نیز برای حفظ صدام بی فایده است. و خدا وعده داده است که مؤمنین را یاری فرماید: و کان حقاً علينا نصر المؤمنین. (۱)

ضمیمه دوم گزارش ۷۹۰

متن کامل تفسیر روزنامه کیهان با عنوان "ادامه کمک های نظامی و حمایت سیاسی از رژیم صدام با کدام توجیه؟! " به قرار زیر است:

«به دنبال پیروزی رزمندگان اسلام در جبهه ها که در عملیات مهم و موفقیت آمیز مسلم بن عقیل به دست آمد، استکبار جهانی در شرق و غرب به وحشت افتاده و برای جلوگیری از سقوط صدام تلاش همه جانبه ای را آغاز کرده است.

امریکا و متحدان غربی و مزدوران منطقه ای شان کمک های نظامی، اقتصادی و سیاسی را طبق روال گذشته ادامه داده و علاوه بر آنها، همه توان تبلیغاتی خود را به کار گرفته اند تا از صدام یک چهره صلح طلب و مظلوم بسازند و ایران را جنگ طلب و آشوبگر معرفی نمایند. شورای امنیت سازمان ملل نیز در چارچوب همین توطئه ها، پس از عملیات مسلم بن عقیل در جلسه ای که تشکیل داد خواستار پایان جنگ و اعزام نیروهای مداخله گر خارجی به مرزهای دو کشور گردید.

موج گسترده تبلیغات غرب به همراه کمک های نظامی - اقتصادی آنان به رژیم صدام جهت ادامه حیات کافی به نظر نیامد و شوروی نیز پس از آن همه مواضع دوپهلوی و کج دار و مریز به صف حامیان صدام پیوست و کمک های نظامی - سیاسی خویش به صدام را از سر گرفت و برای توجیه و ایجاد جبهه سیاسی - تبلیغاتی و مشروع جلوه دادن این عمل، رادیو مسکو، هماهنگ با رادیوهای غربی ضدانقلاب، طی تفسیری بدون آنکه به ماهیت تجاوزکارانه جنگ و انگیزه های صدام در تحمیل آن بر انقلاب و جمهوری اسلامی اشاره ای کند، آن را یک جنگ بی معنا توصیف می کند و ضمن تحریف حقایق جبهه ها با بیانی دو پهلو، مبنی بر اینکه نیروهای عراق به عقب کشیده شدند، خواهان خاتمه جنگ می شود و قطعنامه شورای امنیت را که رژیم امریکایی اردن بر اساس منافع امریکا و رژیم های مرتجع منطقه تنظیم نموده یک گام به سوی صلح!! می خواند و به تأیید آن می نشیند. این رادیو به این مقدار نیز بسنده نکرده و در همان تفسیر، ایران را متهم به تعرض کرده و رژیم صدام را ضدامپریالیست و ضدصهیونیست معرفی می نماید و از عدم تشکیل کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد اظهار ناخشنودی می کند و با این سؤال بی جواب که چه کسانی از ادامه جنگ بهره گیری می کنند، عاقلانه ترین راه را این می داند که ایران و عراق اسلحه را کنار بگذارند و پشت میز مذاکره بنشینند!

به دنبال این سیاست شوروی، حزب وطنی طرفدار شوروی [حزب توده] هم لحن خود را تغییر داده و بر خلاف گذشته، که

خواهان سرنگونی رژیم صدام و کمک همه جانبه دوست داران تحولات انقلابی در داخل عراق به مبارزین عراق گردیده بود، در این زمینه مهر سکوت بر لب زده و به تضعیف جمهوری اسلامی مشغول شده است. حزب وطنی! در مورد جنگ تحمیلی گفته بود، صدام با کمک و تشویق امریکا و مرتجعین منطقه جنگ را بر انقلاب اسلامی تحمیل کرده و ماهیت رژیم صدام را امریکایی و ارتجاعی نامیده بود و صدام را عنصری خطرناک که به تضعیف جبهه پایداری و نیروی های انقلابی منطقه مشغول است، توصیف کرده بود. این حزب همچنین در مورد تشکیل کنفرانس سران غیرمتعهدها در بغداد گفته بود اگر این کنفرانس در بغداد تشکیل می شد و ریاست جنبش غیرمتعهدها به دست صدام می افتاد مثل این بود که روباه را در لانه مرغ انداخته باشند و این نقشه امریکا بوده تا با تشکیل

ص: ۷۷۲

۱-۳۵. مأخذ ۱۵، صص ۱ و ۲.

کنفرانس در بغداد کشورهای غیرمتعهد را از داخل متلاشی کند و به عاملی در جهت سیاست های امریکایی مبدل سازد.

مسائل آن قدر گویاست که احتیاجی به تفسیر و توضیح ندارد، فقط این سؤال مطرح است که در مدت دو سه ماه اخیر چه تحولی در وضعیت ایران و عراق و جنگ به وجود آمده که همه این تفسیرها و تعبیرها تغییر می یابد و صدام جنگ طلب و آشوبگر، متجاوز و کارگزار سیاست امپریالیستی امریکا، که مأموریت تضعیف و نابودی جبهه پایداری و انقلابیون منطقه را به عهده داشته، به رژیم صدامپریالیست و ضدصهیونیست و صلح طلب بدل می شود. یا شاید این طور تصور شود که حزب وطنی دچار تحول گردیده و به سر عقل آمده و از وابستگی و دنباله وری از سیاست شوروی دست برداشته که این نیز امری محال و غیرممکن است و نشانه هایی از این مسئله نیز به چشم نمی خورد، بلکه برعکس همچنان که گفته شد، حزب وطنی در پی سیاست شوروی در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران تغییر لحن داده و مودیانه ضمن سکوت در مورد تجاوز عراق به ایران به تضعیف جمهوری اسلامی مشغول است.

با توجه به این مسئله که در ماهیت تجاوزکارانه و ضدانسانی رژیم صدام هیچ گونه تغییری حاصل نشده و حزب وطنی نیز دچار تحول نگردیده، به این واقعیت می رسیم که تحولات اخیر که به دنبال پیروزی های نیروهای اسلام در جبهه ها به دست آمده، برای استکبار جهانی شرق و غرب خوشایند نبوده است. امپریالیزم غرب به سرکردگی امریکا، به دلیل از دست دادن منافع خود در ایران و نیز به خطر افتادن منافعش در منطقه از سوی انقلاب و جمهوری اسلامی هرگونه حرکت و تلاش ضدانقلابی را حمایت می کند که در این زمینه ها بحث ها و تفسیرهای فراوانی شده و باز هم جای بحث و تفسیر دارد. استکبار شرق هم به رهبری شوروی به لحاظ ماهیت، تمایلی به گسترش و نفوذ انقلاب اسلامی در منطقه نشان نمی دهد.

از ویژگی های انقلاب اسلامی که آن را از سایر انقلابات متمایز می کند، بُعد معنوی و الهی آن است که شوروی و اقمارش با همه زدوبندهای سیاسی نمی توانند نارضایتی خود را از آن پنهان نمایند. آنها اساس و پایه حرکت خویش را بر این مبنا قرار داده اند که مذهب و بُعد فرهنگی نقشی در تحولات اجتماعی ندارد، بلکه برعکس مذهب افیون توده هاست و باید بر انداخته شود. انقلاب اسلامی از این جهت آنان را در یک دوگانگی و بن بست ایدئولوژیکی قرار داده و اگر با هزار و یک توجیه و تحلیل مادی بتواند تحول انقلابی در ایران را نادیده بگیرند، گسترش و همه گیر شدن این حرکت، مشکل آنان را صدچندان خواهد کرد و برای آن توجیهی نخواهند یافت.

ویژگی دیگری که انقلاب اسلامی را از دیگر انقلابات متمایز می کند و باعث نارضایتی قدرت های جهانی است استقلال و عدم اتکا آن به شرق یا غرب در مبارزه با رقیب است، تمامی تحولات انقلابی که در کشورها رخ داده بدین صورت بوده است که برای مبارزه با نفوذ یکی از دو ابرقدرت شرق یا غرب اتکا به رقیب را در پیش گرفته اند و این خود باعث نوعی وابستگی سیاسی - اقتصادی به جناح رقیب گردیده و ابرقدرت ها نیز با این توجیه که هر حرکت و دگرگونی علیه رقیب به نفع دیگری است، سیاست خویش را تعیین کرده اند و شوروی نیز از ابتدا با این توجیه که انقلاب اسلامی یک حرکت ضدامریکایی بوده و به نفع آنان است، سعی در تأیید انقلاب داشت، اما امروز با دریافت این واقعیت که انقلاب اسلامی برخلاف تمامی انقلابات دنیا در دشمنی با امریکا هرگز به دامن شوروی پناه نخواهد برد و در بازی های سیاسی جهانخواران وارد نخواهد گشت و تنها به مردم، این نیروی لایزال الهی که اصیل ترین پایگاه تحولات انقلابی هستند، متکی خواهد شد،

گاه و بی گاه عدم رضایت خود را نشان می دهد و با دنبال نمودن سیاست جلوگیری از بسط و گسترش فرهنگ انقلاب اسلامی عداوت و ناخرسندی خویش را نشان داده است. حمایت سیاسی و نظامی شوروی از رژیم منحط و امریکایی صدام نیز از همین واقعیت ناشی می شود.

ص: ۷۷۳

شوروی اگرچه می داند که رژیم صدام، برخلاف همه ژست های مترقی نمایانه و نقاب تزویر حمایت از خلق فلسطین به دامن امریکا و رژیم های مرتجع منطقه درغلطیده و در مقابل صف انقلاب و جبهه پایداری به صف ارتجاع منطقه به زعامت عربستان سعودی و اردن پیوسته است، اما این حقیقت نیز آزارش می دهد که جمهوری اسلامی ایران به همان میزان که منافع امریکا و متحدان غربی اش را به خطر انداخته، موجودیت و هویت ایدئولوژیکی و همچنین سیاست تجاوزکارانه و امپریالیستی شوروی را نیز به زیر علامت بزرگی از سؤال قرار داده و در ادامه حرکت و استراتژی انقلاب اسلامی سیاست شوروی نیز محکوم به شکست خواهد شد و این به معنای شکست تاریخی مارکسیسم خواهد بود.

از طرفی شوروی ها رژیم های مترزل و سیاسی کار را به رژیم های مستقل و آزاد ترجیح می دهند. رژیم صدام هر ویژگی ضدانقلابی و ضدانسانی که داشته باشد از نظر سیاست مداران شرق این ویژگی را دارد که در بازی های سیاسی جهان امپریالیستی وارد شود و آنجا که منافع شخصی رهبران بغداد ایجاب نماید به ملت خود و ملت های منطقه پشت خواهد نمود و چرخش ها و دگرگونی های لازم را خواهند داشت. آنها این واقعیت را دریافته اند که اگر رژیم صدام امروز برای حفظ موجودیت خود و ادامه حکومت جنایت کارانه اش، علی رغم همه چپ نمایی هایی که در گذشته داشته و به عنوان متحد اصلی شوروی به شمار می رفته، به غرب متمایل گشته و با قصابان و جلادان فلسطینی ها در تل زعتر و دیرپاسین و صبراها و شتیلاها به نوعی هماهنگ و متحد گردیده، در صورت لزوم مجدداً ممکن است به شوروی متمایل شود و چرخشی دیگر بزند. اما جمهوری اسلامی که در سخت ترین شرایط و بحرانی ترین لحظات تاریخ خود در حالی که مشکلات طبیعی ناشی از انقلاب و دگرگونی را در پیش رو داشته و با گروه های محارب و تجزیه طلب در گوشه و کنار مملکت مواجه بوده و جنگ تجاوزکارانه رژیم صدام نیز بر او تحمیل گردیده و امریکا و غرب با همه توان خود به محاصره اقتصادی، سیاسی انقلاب پرداخته اند، به شوروی اتکا نکرده و همچنان به حرکت خویش ادامه می دهد و در همان حال که درگیر سخت ترین نبردها با امریکا و مزدورانش می باشد، تجاوز شوروی به افغانستان را با توجیه این که با امریکا در حال جنگ است، فراموش نمی کند و آن را محکوم می نماید. این حکومت با چنین ماهیتی حتی در ایران برای شوروی ها خوشایند نیست، چه رسد به اینکه گسترش یابد و در اولین قدم خویش عراق متحد اصلی شوروی را دربرگیرد. به همه این مسائل باید منافع شوروی و سیاست خاورمیانه ای آنان را در منطقه نیز افزود و اضافه نمود که شوروی ها هرگز به صلاح خویش نمی دانند که رژیم صدام به دست انقلابیون مسلمان در خط انقلاب اسلامی ساقط شود.

این واقعیت ها سخت شوروی ها را آزرده ساخته و عزم راسخ رزمندگان ما در سرنگونی رژیم صدام و جایگزینی حکومت اسلامی به جای آن، آنان را سخت نگران کرده و اسلحه و سلاح های مدرن و پیشرفته را با توجیه داشتن قرارداد با عراق در اختیار آنان قرار می دهند و تانک های مدرن تی - ۷۲ و دیگر سلاح های پیشرفته را در جبهه ها تحویل صدام می دهند؟! و لابد این را هم این گونه توجیه می کنند که در قرارداد ذکر گردیده که در مرزهای ایران سلاح ها را تحویل دهند، چون در موقع عقد قرارداد صدام خیال جنگ با شاه را داشته!!

هیچ یک از این تحلیل ها و تفسیرها نمی تواند توجیه گر کمک های شوروی به رژیمی که خیانتش بر همه ملت ها ثابت شده، باشد. اگر شوروی با این توجیه به کمک خویش به صدام ادامه دهد امریکا نیز با همین توجیه رژیم جنایت کار دیگری نظیر رژیم صهیونیستی اشغالگر قدس را می تواند به مدرن ترین و کشنده ترین سلاح ها مجهز نماید و واقعیت نیز همین است.

اما غرب و شرق و عوامل داخلی و خارجی آنان باید بدانند که با اراده یک ملت نمی توان مبارزه کرد و هیچ سلاحی تاب مقاومت در برابر اراده ملت ها را نخواهد داشت. به همان اندازه که سلاح های امریکایی در مقابله با عزم ملت ایران در جهت سرنگونی رژیم شاه و مزدوران دیگرش در منطقه ناتوان است، سلاح های روسی نیز در بقا و حفظ رژیم صدام ناتوانند و ملت ما اراده نموده تا صدام را به جرم تجاوز به جمهوری اسلامی سر جای خود بنشانند و تا رسیدن به حقوق حقه خود از هیچ کوششی دریغ ندارند. ملت ایران بارها صداقت خویش را در برقراری یک صلح شرافتمندانه و واقعی اعلام داشته و هنوز با صدایی رسا اعلام می کند که ما خواهان صلح و برادری و برابری در همه نقاط دنیا از جمله با کشور و مردم مسلمان و برادر عراق هستیم.»^(۱)

ص: ۷۷۴

۱- ۳۶. مأخذ ۲۴، صص ۱ و ۲.

پاتک های عراق در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل برای تصرف ارتفاعات مهم و سرکوب منطقه همچنان ادامه دارد. ارتش عراق در ساعات پایانی امروز برای بازپس گیری ارتفاع سان واپا و وارولین و نیز منطقه میان تنگ نیروهای خود را وارد عمل کرد. پاتک های عراق در حالی آغاز می شود که نیروهای ایران آمادگی کافی برای مقابله با این پاتک ها دارند. دو گردان پیاده از تیپ ۱۹ لشکر ۷ ارتش عراق همراه با یک گردان تانک اجرای این پاتک را به عهده دارند. در ساعات اولیه این حرکت (۲۳:۳۰) نیروهای ایران توانستند از پیشروی واحدهای عراق جلوگیری کنند. تلفات اولیه ارتش عراق در این اقدام به اندازه ای است که روحیه فرماندهان واحدهای عمل کننده را تحت تأثیر قرار داده است. درگیری ها در این منطقه همچنان ادامه دارد. (۱)

ارتش عراق امروز در مرز شلمچه و در منطقه عمومی عملیات رمضان از سلاح های شیمیایی استفاده کرد. بر اساس گزارش قرارگاه کربلا، دشمن در منطقه عملیاتی رمضان، به وسیله خمپاره، گلوله های شیمیایی شلیک کرد که به مجروح شدن چهار نفر از نیروهای خودی انجامید. در این گزارش درباره عوارض و تأثیر گلوله های شیمیایی بر افراد چنین آمده است:

۱- مسمومیت بر اثر گازی بوده که علائم آن سرگیجه و خفگی شدید است.

۲- آثار گاز بر افراد شامل پایین آمدن فشار خون، سرد شدن بدن، بسته شدن چشم ها، ضعف و بی حالی و حالت تهوع است.

۳- پس از انفجار گلوله، دود غلیظ سفید رنگی سطح زمین را فرا می گیرد که اثر آن تا مدتی روی سطح زمین باقی می ماند. (۲)

گلوله باران مناطق مسکونی شهر آبادان، پناهنده شدن ۳۰ نفر از مردم عراق به ایران و شیخون گروهی از رزمندگان ایران به نیروهای عراقی در جبهه مهران از دیگر تحولات امروز صحنه جنگ ایران و عراق بود.

بر اثر اجرای آتش توپخانه ارتش عراق روی مناطق مسکونی آبادان، یک کارگر نوجوان

۱- ۱. سند شماره ۱۷۳۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه - طرح و برنامه عملیات، به دفتر سیاسی، بولتن شماره ۴، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۳۳۲۹۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: قرارگاه عملیاتی ظفر - رکن

۲، ۲۰/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی منطقه دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، منطقه ۷، ۱۹/۷/۱۳۶۱.

۲-۲. سند شماره ۱۷۳۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی شماره ۲۰۵، قرارگاه عملیاتی قدس - رکن ۲، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

نانوایی شهید و سه کارگر دیگر مجروح شدند. علاوه بر تخریب این نانوایی به سه منزل مسکونی نیز خسارت هایی وارد آمد. (۱)

سی نفر از غیرنظامیان عراقی از جمله تعدادی دانشجو، کارمند و دانش آموز، با عبور از مناطق مرزی شرق عراق، به ایران پناهنده شدند. (۲)

یک گروه چریکی متشکل از نیروهای سپاه و ارتش - که تعدادی از آنها آر.بی.جی زن بودند - به یک پاسگاه عراقی در منطقه مهران حمله کردند. در این حمله یک خمپاره انداز نیز به کار گرفته شد. بر اثر این حمله یک تیربار کالیبر ۷۵ و یک خمپاره ۸۲ م.م منهدم شد و خدمه آن نیز کشته شدند. همچنین هفت سنگر نیروهای عراقی نیز تخریب شد. (۳)

۷۹۶

فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و فرمانده لشکر ۸۱ زرهی ارتش، دستاوردهای عملیات مسلم بن عقیل را تشریح کردند.

محسن رضایی فرمانده کل سپاه، در گفت و گو با واحد مرکزی خبر در بندرعباس درباره دستاورد عملیات مسلم بن عقیل گفت: «ما با گرفتن ارتفاعات مندلی به بغداد بسیار نزدیک شده ایم و لازم نیست این حدود ۹۰ کیلومتر را دقیقاً تا بغداد برویم، کافی است ۴۰ کیلومتر جلوتر برویم تا هر نقطه از بغداد را که بخواهیم زیر آتش توپخانه بگیریم. ... دشمن الآن در یک دشت وسیع باز شده و در جبهه ای به طول ۵۰ کیلومتر قرار دارد. اگر قبلاً با ۳ تیپ می توانست در ارتفاعات، مندلی را حفظ کند، الآن با ۴ لشکر هم قادر به این کار نیست.» (۴)

سرهنگ اسماعیل سهرابی فرمانده لشکر ۸۱ زرهی باختران نیز در مصاحبه با روزنامه کیهان درباره نتایج عملیات مسلم بن عقیل گفت: «در این عملیات ما توانستیم در همان ساعات نخستین حمله، ارتفاعات سلمان کشته، سان واپا، قلعه میر، قلعه جوق، پاسگاه شریف، میان تنگ، گیسکه، کومه سنگ، کل شوان، قسمت هایی از ارتفاعات ۳۴۳ مشرف به شهر سومار، روستای میرو و سراسر ارتفاعات سرکوب در مندلی را به تصرف کامل خود درآوریم.»

وی افزود: «به طور کلی ۳۰ کیلومتر مربع از ارتفاعات عرضی که به صورت یک دیوار به هم مرتبط هستند تصرف و بیش از ۱۵۰ کیلومتر مربع از خاک کشورمان آزاد شد. در واقع، اکنون ما در بالای بلندی قرار داریم و عراقی ها در پایین پای ما ایستاده اند و این موقعیتی است که قبلاً عراقی ها داشتند.»

فرمانده لشکر ۸۱ زرهی باختران در ادامه گفت: «در جریان ۱۰ روز عملیات مسلم بن عقیل کلیه پاتک های دشمن با تانک، هواپیما، هلی کوپتر و نیروی پیاده و نیروی مخصوص کماندو شکست خورده است و علاوه بر تلفات سنگین به نیروهای پیاده دشمن حدود ۸۰ تانک مزدوران عراقی و یک واحد پدافند هوایی به کلی منهدم شد و غنائم جنگی بی شماری به دست نیروهای پرتوان اسلام افتاد. از جمله توپ های سنگین ضد هوایی،

- ۱-۳. روزنامه اطلاعات، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.
- ۲-۴. همان، صص ۲ و ۱۵.
- ۳-۵. سند شماره ۱۷۴۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۲۷، از قرارگاه کربلا- - اطلاعات عملیات، به دفتر سیاسی، فرماندهی سپاه، ۷/۸/۱۳۶۱.
- ۴-۶. مأخذ ۳، ص ۳.

توپ های ۵۷ میلی متری و مهمات فراوان و انواع سلاح های سبک، به طوری که ما در حال حاضر از توپ های ضد هوایی به غنیمت گرفته شده علیه خود آنها استفاده می کنیم.»

وی درباره وضعیت شهر مندلی عراق پس از عملیات مسلم بن عقیل گفت: «بعضی از اسرای عراقی به ما گفته اند که اوضاع شهر آرام است و مردم آنجا را تخلیه نکرده اند، زیرا می دانند که دولت جمهوری اسلامی ایران مردم بی گناه را هدف گلوله های خود قرار نمی دهد و این حرف درستی است، زیرا در حال حاضر ما می توانیم حتی با خمپاره این شهر را درهم بکوبیم چه رسد به توپ های دوربرد ما.» (۱)

۷۹۷

مناطق عمومی شهرهای ارومیه، سقز، سلماس، مهاباد، سردشت، بانه و سنندج، امروز محل درگیری و زد و خورد نیروهای خودی با افراد مسلح تجزیه طلب بود.

۱- ساعت ۸ صبح امروز نیروهای حزب دمکرات بین پایگاه چلگران و چره در نزدیکی روستای "چنگک افسین" از توابع ارومیه به نیروهای تأمین جاده - که مشغول گشت زنی بودند - حمله کردند که با واکنش مناسب نیروهای خودی، دو نفر از مهاجمین کشته و دوازده نفر زخمی شدند. دیگر مهاجمان نیز با به جا گذاشتن جنازه ها، متواری شدند. یکی از کشته شدگان فردی به نام "گارو" از مسئولان حزب دمکرات در منطقه "صومای" و دیگری معاون وی بود. در این درگیری پنج نفر از نیروهای خودی نیز مجروح شدند. (۲)

۲- حدود ۴۰۰ نفر از نیروهای کومه له و دمکرات به پایگاه مستقر در روستای ابراهیم آباد در محور دیواندره - سقز هجوم آورده و ۱۵ نفر را شهید و ۱۴ تن را نیز زخمی کردند. با اعزام نیرو از دیواندره و حضور هلی کوپترهای هوانیروز در محل نیروهای مهاجم مجبور به عقب نشینی و فرار شدند. در این حمله تعدادی از مهاجمان کشته و زخمی شدند که جنازه دو تن از آنان به دست آمد و یکی از مجروحان دستگیر شد. (۳)

۳- در درگیری نیروهای خودی با شورشیان مسلح در پایگاه "گزیلی کانی سور" در محور مهاباد - سردشت، یک نفر شهید و یک نفر مجروح شد. در درگیری مشابه دیگری نیز که در پی حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به پایگاه "بیلو" رخ داد، چند تن از نیروهای خودی مجروح شدند. (۴) علاوه بر این، نیروهای سپاه مستقر در بانه، در بین آبادی های "یعقوب آباد" و "کانی سور" با عناصر ضدانقلاب درگیر شدند. در این درگیری ۹ نفر از این عناصر کشته و زخمی شدند. (۵)

۴- در سنندج عده ای از عوامل گروه های مسلح غیرقانونی مخفیانه وارد محله شریف آباد سنندج شده و بدون درگیری، سه نفر را در محله شریف آباد ربوده و به خارج از شهر بردند. یکی از افراد ربوده شده از پیشمرگان سابق حزب دمکرات بود که خود را تسلیم جمهوری اسلامی کرده بود، دیگری پیشمرگ مسلمان کرد و نفر سوم از هواداران جمهوری اسلامی بود. (۶) در محور مهاباد - پسوه نیز یک کمپرسی و یک خودروی

۱-۷. روزنامه کیهان، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۸. سند شماره ۱۷۳۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه - طرح و برنامه عملیات، به دفتر سیاسی بولتن شماره ۴، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۵۴۳۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵، فرماندهی، به فرماندهی کل، ۲۰/۷/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۵، صص ۱، ۵ تا ۷؛ و- سند شماره ۳۵۰۱۸۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت، به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۹/۷/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۳، ص ۱۵، خبرگزاری جمهوری اسلامی؛ و- سند شماره ۱۰۳۸۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۰، ۲۱/۷/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳.

۳-۹. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، منطقه ۵، قرارگاه سیدالشهدا(ع)؛ و- سند شماره ۵۴۳۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۷-اطلاعات، به اداره مرکزی - اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان (قرارگاه قدس) - طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - طرح و برنامه عملیات، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۱.

۴-۱۰. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

۵-۱۱. سند شماره ۳۵۰۲۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان (قرارگاه قدس) - طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - طرح و برنامه عملیات، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

۶-۱۲. سند شماره ۳۴۲۳۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار استان کردستان، ۲۰/۷/۱۳۶۱.

نظامی با مین برخورد کردند که به مجروح شدن سه نفر انجامید.^(۱)

۵- در محور بانه - سقز عوامل گروهک های غیرقانونی یک مینی بوس را در بین راه متوقف کردند و پس از پیاده کردن همه مسافران، یک دکتر غیربومی را با خود به گروگان بردند.^(۲)

۶- امروز نیروهای قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در محور سنندج - مریوان، ارتفاعات "ملام صفا - خزیه" و روستای گلین در جنوب سنندج را از وجود گروه های مسلح غیرقانونی پاک سازی کردند. در این اقدام ۴۰ نفر از عناصر گروه ها کشته و یا مجروح و دو نفر از نیروهای خودی نیز شهید شدند.^(۳)

۷۹۸

همکاری و مساعدت کشورهای فرانسه و عراق با گروه های تجزیه طلب و شورشی در مناطق کردنشین افزایش یافته است. قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) امروز درباره همکاری های رو به گسترش فرانسه و حزب دمکرات کردستان ایران، اعلام کرد: «اخیراً روابط بین رهبری حزب منحل دمکرات و دولت فرانسه، خصوصاً سفارت آن دولت در بغداد گسترش یافته و گزارشات متعدد و متواتری مبنی بر تردد و حضور فرانسویان در منطقه کردستان واصل گردیده است.» در ادامه گزارش قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) آمده است: «با روی کار آمدن دولت سوسیال دمکرات میتران در فرانسه و خط فکری قاسملو، روابط این حزب با آنها عمیق تر شده است. و حتی [گفته می شود] بیش از یک صد تن از جوانان وابسته به حزب با بورس تحصیلی اعطایی از جانب بین الملل سوسیالیست ها در کشورهای اتریش، سوئد و فرانسه مشغول به تحصیلات دانشگاهی شده اند. علاوه بر این، شواهد نشان دهنده فعال شدن دولت فرانسه در ارتباط با مسئله کردستان ایران است.»^(۴)

خبر دیگری حاکی است که کشور عراق نیز کمک های خود را به احزاب و گروه های غیرقانونی در ایران افزایش داده است و تجهیزات نظامی از مسیر دولوته (دولتو)، به میرآباد واقع در محور سردشت - پیرانشهر می فرستد و از آنجا به دیگر مقرها ارسال می شود. به تازگی نیز دو توپ ۱۰۶ میلی متری از این مسیر به منطقه جنگی آلوآتان واقع در محور سردشت - پیرانشهر ارسال شده است. این سلاح ها برای مبارزه با نظام جمهوری اسلامی ایران در اختیار گروه های شورشی تجزیه طلب قرار می گیرد.^(۵)

۷۹۹

اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین در تهران و چند شهر دیگر سبب دستگیری، کشته و زخمی شدن بیش تر آنها شد.

۱- ساعت ۵ بعدازظهر امروز در خیابان جوادیه تهران، یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق که پس از دو ماه به منزل استیجاری خود مراجعه کرده بود، وقتی صاحبخانه - که یک

ص: ۷۷۹

۱-۱۳. مأخذ ۱۰.

۲-۱۴. سند شماره ۳۴۲۴۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار استان کردستان،
۲۰/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۵. سند شماره ۳۵۰۳۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات،
به فرماندهی کل ستاد مرکزی سپاه، ۱/۸/۱۳۶۱.

۴-۱۶. سند شماره ۴۳۶۷۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی حمزه سیدالشهدا(ع) - اطلاعات، به ستاد
مرکزی سپاه - واحد اطلاعات، ۱۹/۷/۱۳۶۱.

۵-۱۷. سند شماره ۱۷۲۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی، شماره ۳۹، ستاد مرکزی سپاه، طرح و
برنامه عملیات، اطلاعات عملیات، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

پیرزن بود - از وی خواست برای تکمیل فرم مخصوص مالک و مستأجر به کمیته برود، با اسلحه خود پیرزن را مجروح کرد و پا به فرار گذاشت. مردم محل که متوجه حادثه شده بودند، وی را در حال فرار، محاصره کردند. در این بین نیروهای شهربانی به محل حادثه رسیدند و فرد فراری با دیدن آنها، ضامن نارنجک همراه خود را کشید و قصد پرتاب آن را به سمت نیروهای شهربانی داشت که نارنجک در دستش منفجر شد و فرد تروریست کشته شد. در این حادثه هشت تن از مردم بر اثر اصابت ترکش نارنجک مجروح شدند. (۱)

۲- در میدان کشتارگاه تهران یکی از افراد مسلح این سازمان قصد سرقت یک خودرو جیب شهرداری را داشت که با مقاومت راننده روبه رو شد. در این وضعیت، نیروهای امنیتی در محل حاضر شده و وی را تعقیب کردند. تروریست مذکور پس از محاصره شدن قصد پرتاب نارنجک به سوی نیروهای امنیتی را داشت که نارنجک در همان لحظه منفجر شد و وی کشته شد. راننده خودرو شهرداری نیز در این حادثه مجروح شد. (۲)

۳- در منطقه کشتارگاه تهران در ساعت ۲۰:۳۵ دو سرنشین یک موتور ۲۵۰ که لباس پاسداری بر تن داشتند، به یک بسیجی حمله کرده و با تیغ موکت بری دست، پا و صورت وی را مجروح کرده و متواری شدند. تروریست ها در این اقدام وحشیانه به طرز دلخراشی یکی از گوش های فرد مصدوم را بردند. (۳)

۴- در خیابان نادر شهر شیراز دو عنصر مسلح سازمان مجاهدین پس از سرقت یک خودرو پیکان، اقدام به ترور یکی از دبیران متعهد شهر کرده و وی را مجروح کردند. مردم که شاهد این حادثه بودند، پس از تعقیب تروریست ها، آنها را محاصره کردند. در این وضعیت یکی از مهاجمان با نارنجک دستی خودکشی کرد و فرد دیگر با کمک مردم دستگیر شد. در این اقدام تروریستی دو نفر از مردم نیز مجروح شدند. (۴)

۵- در ساعت ۷:۱۹ امروز دو بمب دو کیلویی (تله ای) در مقابل راه آهن تهران کشف و خنثی شد. این بمب ها در جایی کار گذاشته شده بود که از آن محل حدود دوهزار نیرو عازم جبهه بودند. (۵)

۶- امروز یک بمب قوی دیگر که در یک باجه تلفن در خیابان رسالت تهران کار گذاشته شده بود، کشف و خنثی شد. (۶)

۸۰۰

نیروهای امنیتی ایران امروز در چند عملیات مستقل بسیاری از عناصر گروه های تروریستی را دستگیر کرده و پس از اجرای مراحل قانونی آنها را به دادگاه های انقلاب اسلامی تحویل دادند.

۱- دو نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق امروز در دو عملیات جداگانه در تهران و مشهد دستگیر شدند. یکی از دستگیرشدگان قصد داشت اسلحه ای را که در یک کامیون حامل چوب جاسازی شده بود به خارج از تهران منتقل کند. فرد دیگر که در یک درگیری از

- ۱-۱۸. مأخذ ۳، ص ۲؛ و- دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۳.
- ۲-۱۹. سند شماره ۱۰۳۸۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۰، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۳-۲۰. مأخذ ۱۰؛ و- مأخذ ۱۹.
- ۴-۲۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۵-۲۲. مأخذ ۱۹؛ و- مأخذ ۱۰.
- ۶-۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۷، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۰/۷/۱۳۶۱؛ و- دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۲.

ناحیه پا زخمی و پس از زخمی شدن موفق به فرار شده بود، پس از مدت کوتاهی مجدداً در دام نیروهای امنیتی گرفتار و دستگیر شد. (۱)

۲- در یک عملیات که چند روز به طول انجامید چند نفر از اعضای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) که قصد سرقت از یک منزل در ساری را داشتند با کمک اطلاعاتی مردم، پس از یک درگیری کوتاه، دستگیر شدند. دو تن از دستگیرشدگان از عناصر رده بالای این سازمان در قائم شهر هستند. (۲)

۳- در شهرستان لنگرود چهار نفر از فعالان گروه "اتحادیه مبارزان کمونیست" دستگیر شدند. از این افراد چهار ماشین تایپ و تکثیر، یک صد عدد چاشنی و مقداری اسناد به دست آمد. با دستگیری این افراد تشکیلات این گروه در لنگرود متلاشی شد. (۳)

۴- امروز یکی از اعضای فعال سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) که از مهره های اصلی خلع سلاح پاسگاه ژاندارمری ایوان غرب بود، به این جرم و نیز به اتهام خرید و فروش اسلحه و شرکت در درگیری مسلحانه، در دادگاه انقلاب اسلامی ایلام محاکمه و به اعدام محکوم شد. حکم اعدام وی سحرگاه امروز اجرا شد. (۴)

۵- کمیته مرکزی انقلاب اسلامی امروز با انتشار اطلاعیه ای اعلام کرد که در یک ماه گذشته نیروهای این کمیته در تهران به دنبال کشف ۱۳ خانه تیمی و ۳۰ درگیری خیابانی، ۲۸۳ تن از کادرهای اصلی و اعضای فعال گروه های غیرقانونی را دستگیر کردند. ۲۸ نفر از این عناصر نیز کشته شدند. مدارک به دست آمده از خانه های تیمی نشان می دهد که عوامل شکنجه سه تن از پاسداران کمیته در میان دستگیرشدگان هستند.

در بازرسی از این خانه های تیمی ده ها اسلحه از انواع تیربار، ژ-۳، یوزی و کلت کمری و مهمات مربوط به آنها و همچنین چند بی سیم، رادیوهای بی سیم دار، بمب دست ساز قوی، نارنجک جنگی، مواد منفجره و مقادیری مدارک و اسناد درون سازمانی به دست آمده است. در این اطلاعیه آمده است، از افرادی که در درگیری های خیابانی کشته شده یا دستگیر شده اند نیز تعدادی اسلحه و مقادیری مهمات و کپسول های سیانور و مدارک سازمانی به دست آمد. (۵)

۸۰۱

فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در خصوص توطئه امریکا و رژیم اشغالگر قدس در تنگه هرمز به دست رژیم عمان هشدار داد. محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران که برای بازدید از ناوگان خلیج فارس و دریای عمان به آن منطقه سفر کرده است، امروز پس از بازگشت از جزیره هرمز در گفت و گو با واحد مرکزی خبر در بندرعباس گفت:

«تنگه هرمز، خلیج فارس و دهانه دریای عمان در شمار مسائل بسیار اساسی و

- ۱-۲۴. مأخذ ۱۰؛ و- مأخذ ۱۹، ص ۱.
- ۲-۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۸، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۵، نور - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۱/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۶، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۲، لنگرود - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۹/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۲۷. مأخذ ۳، ص ۱۳.
- ۵-۲۸. روزنامه اطلاعات، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.

استراتژیک کشور است که مورد طمع امریکا و صهیونیسم است و با فعالیت هایی که در سطح کشور عمان شروع شده، می خواهند یک تنگه جدیدی را به وجود آورند.»

وی افزود: «اخیراً اسرائیل و امریکا تلاش هایی را در منطقه خلیج فارس انجام داده اند و قصدشان این است که بدون اینکه کشورهای منطقه مطلع باشند، آنها را وارد یک توطئه جدیدی علیه انقلاب ما بکنند. ... این منطقه، منطقه بسیار سیاسی و ما باید آمادگی کامل داشته باشیم.» (۱)

۸۰۲

دکتر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، امروز در حاشیه اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک، با وزیران خارجه الجزایر، کوبا و نیکاراگوئه دیدار کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از نیویورک، دکتر ولایتی با احمد طالب ابراهیمی همتای الجزایری خود، دیدار و بر توسعه روابط دو کشور تأکید کرد. وزیر خارجه در پاسخ به سؤال طالب ابراهیمی درباره وضعیت فعلی جنگ و تحولات اخیر آن و نیز شرایط ایران برای خاتمه جنگ، ضمن تشریح چگونگی پیروزی رزمندگان ایران در عملیات مسلم بن عقیل گفت: «جمهوری اسلامی ایران خواهان صلح است ولی صلحی شرافتمندانه و ما تا استیفای حقوق تضييع شده خود به دفاع عادلانه ادامه خواهیم داد.» (۲)

آقای ولایتی در دیدار با اینرود دور مالمریکا وزیر امور خارجه کوبا، در خصوص تهاجم صهیونیست ها به لبنان و قتل عام مردم بی گناه فلسطین، توطئه های امپریالیسم امریکا در امریکای لاتین، جنگ تحمیلی و همچنین اجلاس آینده سران عضو جنبش عدم تعهد در دهلی نو بحث و گفت و گو کرد. وزیر خارجه ایران ضمن تأکید بر مواضع اعلام شده جمهوری اسلامی ایران درباره جنگ گفت: «شرایط ما همان است که قبلاً اعلام کرده ایم و تا احقاق حقوق تضييع شده ملت مسلمان ایران نبرد ادامه خواهد داشت.»

وی درباره حضور ایران در اجلاس آتی سران جنبش عدم تعهد نیز گفت: «جمهوری اسلامی ایران در یک سطح عالی سیاسی و به صورتی فعال شرکت خواهد کرد.»

دکتر ولایتی همچنین در دیدار با وزیر خارجه نیکاراگوئه، با اشاره به نزدیکی دو ملت ایران و نیکاراگوئه بر هماهنگی مواضع دو کشور در برابر امریکا تأکید کرد. وزیر خارجه در این دیدار از عضویت نیکاراگوئه در شورای امنیت سازمان ملل متحد حمایت کرد. (۳)

۸۰۳

بنابر اسناد روزانه سازمان ملل متحد امروز کوبا گزارش پیشرفت فعالیت های کمیته ویژه وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد درباره جنگ ایران و عراق را که از ماه ژوئن (خرداد - تیر) آغاز شده است، ارائه داد. همچنین وزیر خارجه کوبا نظر نهایی این کمیته را به اجلاس وزیران امور خارجه و سران هیئت نمایندگی کشورهای عدم تعهد که در نیویورک تشکیل شده بود، اعلام کرد. این کمیته مرکب از وزرای خارجه کشورهای کوبا،

- ۱- ۲۹. مأخذ ۳، ص ۳.
- ۲- ۳۰. همان؛ و- دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۲۲.
- ۳- ۳۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

هند، زامبیا و رئیس اداره سیاسی سازمان آزادی بخش فلسطین است که جلساتی را با مقامات مختلف ایران و عراق تشکیل داده بودند. در گزارش این کمیته آمده است:

اگرچه مواضع طرفین هنوز به طور گسترده ای جدا از یکدیگر می باشد، اما تلاش ها جهت حل و فصل سریع تر درگیری بایستی ادامه یابد.^(۱)

۸۰۴

اجلاس وزیران دفاع شش عضو شورای همکاری خلیج فارس به دنبال اقدام ایران در گشودن جبهه ای جدید در سومار و مندلی و نیز در پاسخ به درخواست عراق - که با استناد به تصمیمات کنفرانس فاس از همه کشورهای عرب درخواست کمک کرده بود - تشکیل شده بود، پس از دو روز مذاکره محرمانه به کار خود پایان داد.

در کنفرانس دو روزه وزیران دفاع کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس که در پشت درهای بسته در ریاض پایتخت عربستان تشکیل شده بود، در این اجلاس پیشنهادهایی درباره هر چه نزدیک تر شدن همکاری های دفاعی بین کشورهای عضو شورا مطرح شد که به کنفرانس سران کشورهای عضو شورا (عربستان، کویت، قطر، امارات، بحرین و عمان) که قرار است نهم نوامبر (۱۸ آبان) در منامه پایتخت بحرین تشکیل شود، تسلیم خواهد شد.^(۲)

عبدالله بشاره دبیرکل این شورا، گفت: «به اعتقاد این شورا دستیابی به ثبات و امنیت در منطقه تنها از طریق یک استراتژی مشترک و یک نیروی مشترک میسر است. طرح تشکیل این نیرو از مرحله مذاکره فراتر رفته و اقدامات جدی در جهت تشکیل آن در جریان است.»^(۳) وی افزود: «هر شش کشور عضو شورا به این توافق رسیده اند که امنیت غیرقابل تقسیم است و باید به صورت سیاستی جمعی و متشکل به دست آید.»

شیخ سالم الصباح وزیر دفاع کویت نیز گفت: «این اجلاس زمینه را برای همکاری مشترک فراهم آورده است.»^{(۴)(۵)}

رادیو اسرائیل نیز در گزارشی از این کنفرانس اعلام کرد: «[شش کشور عضو شورا] از هنگام آغاز جنگ ایران و عراق در برابر وضع بسیار دشواری قرار دارند. آنها از یک سو، از رژیم صدام حسین در عراق و تمایلات توسعه طلبانه رژیم بعث بغداد در حوزه خلیج فارس بیم دارند. کشورهای حوزه خلیج فارس هنوز فراموش نکرده اند که چگونه عراق سال ها پیش می خواست کویت را در خود ببلعد و سپس بخشی از نواحی نفت خیر عربستان را تصرف کند. یکی از هدف های عراق از حمله به خاک ایران و به راه انداختن جنگی که

ص: ۷۸۳

۱- ۳۲. UN. Year Book, ۱۹۸۲, P.۳۶۲

۲- ۳۳. مأخذ ۲۱، ص ۳.

۳- ۳۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۷، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۸، ریاض - خبرگزاری

یونایتد پرس، ۱۹/۷/۱۳۶۱.

- ۴- گزارش نشریه النهار العربی و الدولی از اجلاس وزرای دفاع شورای همکاری در ضمیمه این گزارش درج شده است.
- ۵-۳۵. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱، رادیو بی بی سی، ۱۹/۷/۱۳۶۱.

بیش از دو سال است ادامه دارد نیز بهره برداری از ضعف سیاسی و نظامی ایران به منظور تسلط یافتن بر خلیج فارس و آبراه سوق الجشی تنگه هرمز بود. بنابراین ممالک عرب حوزه خلیج فارس به هیچ وجه مایل به پیروزی عراق در جنگ با ایران نیستند، زیرا می دانند که اگر حکومت بغداد در این نبرد پیروز شود در مرحله بعدی به اجرای مطامع خود علیه امیرنشین ها خواهد پرداخت. ولی از سوی دیگر سیاست حکومت اسلامی ایران، از نظر سران این امیرنشین ها، چنان تهاجمی و تجاوزکارانه است که موجودیت آنها را تهدید می کند و پیروزی ایران ممکن است به صورت اهرمی برای به راه انداختن آشوب در کشورهای همسایه و تلاش به منظور صدور انقلاب اسلامی درآید. ... [بنابراین] آنان ناچار هستند سیاست بسیار احتیاط آمیزی را در پیش گیرند. وزیران دفاع شش کشور عربی حوزه خلیج فارس در مذاکرات دو روزه خود در ریاض با این پرسش دشوار روبه رو بودند که آیا باید بین ایران و عراق میانجیگری کنند یا کمک مالی و تسلیحاتی خود را به عراق افزایش دهند و یا در پاسخ به قطعنامه کنفرانس فاس سرباز به عراق بفرستند؟ ... پاسخ به این پرسش را باید در تفسیری جست وجو کرد که رادیو دولتی عربستان سعودی امروز پخش کرد و طی آن صریحاً گفت: کشورهای عرب حوزه خلیج فارس نباید به برقراری توازن نیرو در این منطقه اکتفا کنند، بلکه لازم است به برتری قوا دست یابند تا "همه" توطئه های موجود را خنثی کنند. بدین سان امیرنشین های خلیج [فارس] تصمیم دارند که از یک سو با تلاش های ایران برای صدور انقلاب اسلامی مقابله کنند و از سوی دیگر اجازه ندهند که عراق در صورت پایان یافتن جنگ با ایران "دوباره" برای کسب برتری در حوزه خلیج فارس تلاش کند.»(۱)

۸۰۵

مفسر نظامی روزنامه نیویورک تایمز پس از اجرای عملیات مسلم بن عقیل، در گزارشی به بررسی توانمندی های نظامی ایران و عراق و آینده جنگ پرداخته و اهداف نظامی آتی ایران در مرزهای جنوبی خوزستان را تشریح کرده است. وی می نویسد: «به گفته منابع نظامی امریکا و دیگر کشورهای غربی، ایران با تمرکز موجهی از نفرات در جبهه جنوبی آماده حمله دیگری علیه مواضع عراق شده که نتیجه آن در صورت موفقیت، تسخیر بصره خواهد بود. با تقویت نیروهای ایران در جبهه جنوبی، نسبت نفرات ایران در قیاس با نیروهای عراقی، سه برابر می شود ... عراقی ها که نیروهایشان در طی دو سال جنگ تحلیل رفته، اکنون هم در جبهه جنوبی و هم مرکزی در موضع دفاعی قرار گرفته اند. عراق تنها قسمتی از خاک ایران را هنوز نگاه داشته که در حوالی قصرشیرین است. حمله روز پنج شنبه ایران [عملیات مسلم بن عقیل] نیز از جبهه مرکزی صورت گرفت. عراق مدعی شده است که قوای دشمن را به کلی منهدم کرده، ولی با اینکه منابع اطلاعاتی غرب این ادعا را به طور کامل

ص: ۷۸۴

نمی پذیرند، می گویند که حرکت تهاجمی ایران در دو روز گذشته کند و نامنظم شده است. به گفته یک افسر اطلاعاتی اروپایی نبرد در این جبهه بر سر شهر مندلی نشان داده است که ایرانی ها با اینکه توانستند حملات سنگینی را آغاز کنند، ولی قادر به حفظ قابلیت و کارآیی آن نبودند.

... طرح حمله تهاجمی علیه بغداد از طریق مندلی، می تواند هم فرصت پیروزی به ایرانیان بدهد و هم بهترین فرصت پیروزی و ضربه زدن را برای عراقی ها فراهم آورد. [البته] موفقیت چنین حمله ای بسته به سرعت آن خواهد داشت و به معنای بهره برداری کامل از باقیمانده لشکر زرهی ایران است.»

مفسر نظامی این روزنامه در پایان آورده است: «به اعتقاد کلیه منابع نظامی امریکا و دیگر کشورهای غربی که نیروهای دو طرف را ارزیابی کرده اند، نیروهای ایران قادرند دست به یک حمله نهایی تهاجمی بزنند، ولی اگر در این حمله موفق نشوند، بدون اسلحه و مهمات مانده و دیگر قادر نخواهند بود که حمله تهاجمی دیگری را از هیچ یک از دو جبهه [جنوبی و مرکزی] آغاز کنند.» (۱)

ضمیمه گزارش ۸۰۴

نشریه النهار العربی و الدولی چاپ پاریس در شماره ۲۲ اکتبر ۱۹۸۲ (۳۰ مهر ۱۳۶۱) خود، در مقالهای به تصمیم کشورهای خلیج فارس مبنی بر تأسیس سیستم دفاعی مشترک منطقهای اشاره کرد و بنابه گفته "ابراهیم صبحی" قائم مقام دبیرکل، این اقدام را در چارچوب کوششهای همهجانبه و گسترده شورای همکاری خلیج فارس خواند که از گرد هم آمدن وزیران دفاع این کشورها آغاز شده و دستاوردهای آن به کنفرانس وزیران خارجه ارائه و با لحاظ شدن جنبههای سیاسی، برای تصویب نهایی به کنفرانس سران این کشورها تقدیم خواهد شد. این نشریه افراد شرکت کننده در کنفرانس وزیران دفاع را این گونه معرفی می کند:

«شش وزیر به نامهای، شاهزاده سلطان بن عبدالعزیز وزیر دفاع و رئیس هواپیمایی عربستان، شیخ سالم الصباح وزیر دفاع کویت، شیخ حمد بن عیسی بن سلطان آل خلیفه ولیعهد و وزیر دفاع و فرمانده نیروهای مسلح بحرین، شیخ حمد بن خلیفه بن حمد آل ثانی ولیعهد و وزیر دفاع و فرمانده نیروهای مسلح قطر، شیخ حمد بن سعید آل مکتوم وزیر دفاع امارات متحده عربی و فهد بن تیمور نخستوزیر و وزیر دفاع سلطانشین عمان در این کنفرانس شرکت کردند.»

نشریه النهار با اشاره به مباحث طرح صنایع نظامی عربی و اوضاع سیاسی منطقه پس از حوادث لبنان - که در کنفرانس وزیران دفاع مطرح شد - می نویسد:

«هنگامی که کنفرانس [وزیران دفاع] به تصمیمهای کنفرانس فاس و اهداف سیاسی آن مراجعه کرد، به خاطر سؤالهای مطرح شده [درباره مباحث مطرح شده] توقف نکرده و آنها را پشت سر گذاشت، چرا که این مسائل وظیفه رهبری سیاسی است که آنان جهت بررسی و حل آنها در کنفرانسهای آینده مطرح سازند، اما شرکت کنندگان در [این] کنفرانس، به دلیل آن که وزیر دفاع میباشند، در مسئله گسترش جنگ خلیج [فارس]، تصمیمهای فاس مبنی بر اینکه جنگ خلیج [فارس] جنگ عربی

است، - بهویژه اگر نیروهای ایرانی وارد خاک عراق شوند - [را بررسی کردند

ص: ۷۸۵

۱-۳۷. همان، صص ۱۶ - ۱۸، رادیو صدای امریکا، ۱۹/۷/۱۳۶۱.

چرا که] آنگاه بر همه کشورهای عربی و در رأس آن کشورهای خلیج [فارس] لازم است، این تصمیمها را به مورد اجرا در آورند.

آقای عبدالله یعقوب بشاره دبیرکل شورای همکاری که در جلسات کنفرانس شرکت کرده بود ... اظهار داشت، [که] شرکتکنندگان در کنفرانس، تحقیق فنی [را] که کمیسیونهای نظامی مربوط به همکاری و هماهنگی در زمینه دفاع تنظیم کرده بودند، ارائه داشتند. درحقیقت کشورهای این شورا امسال مبلغ ۳۰ میلیارد دلار برای مسائل دفاعی اختصاص داده و مبلغ فراوانی از آن را جهت تجهیز کردن ارتش عمان به مدرنترین هواپیماها و سیستم راداری و کمک به ایجاد پایگاههای دریایی و ایجاد ناوگانی شامل چندین رزمناو که همه اینها برای حمایت از تنگه هرمز به کار گرفته خواهد شد، اختصاص دادند. کنفرانس دو روزه در مورد رد و بدل کردن اطلاعات نظامی پاسخ دستهبندی در برابر هرگونه تجاوز و یک پارچه نمودن آموزشهای نیروهای نظامی منطقه مواردی را به تصویب رساندند. حاصل دو روز جلسات جدی، طرح همهجانبه نظامی شامل تأسیس عظیمترین شبکه دفاع هوایی در منطقه خاورمیانه [بود] که به تصویب رسید. موارد تصویب شده [در] دو طرح جهت اطلاع، به وزرای خارجه که به نام "شورای وزیران" گرد هم میآیند، داده خواهد شد و پس از تصویب از سوی آنان، کنفرانس سوم به سران خلیج [فارس] که در نهم ماه آینده در منامه پایتخت بحرین به ریاست شیخ عیسی بن سلمان آلخلیفه تشکیل خواهد شد، ارسال میشود [و] کنفرانس سران، همه آن موارد را به تصویب خواهد رساند.»^(۱)

ص: ۷۸۶

۱- ۳۸. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان"، نشریه ۲۶۱، ۲/۸/۱۳۶۱، صص ۱۵ - ۲۱، النهار العربی و الدولی، چاپ پاریس، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

با پاسخ رزمندگان ایران به پاتک های ارتش عراق در جبهه مندلی، تلاش نیروهای عراقی برای بازپس گیری مناطق سان واپا و میان تنگ که از شب گذشته آغاز شده بود، ناکام ماند. علاوه بر این رزمندگان ارتش و سپاه در یک عملیات نفوذی ضربات موثری را به نیروهای عراقی در منطقه مهران وارد کردند.

نیروهای عراقی در ادامه حرکت دیشب خود، امروز دو گردان پیاده از تیپ ۱۹ لشکر ۷، یک گردان کماندو و یک گردان تانک (۱) به دو محور سان واپا و تنگه میان تنگ از مناطق آزاد شده در عملیات مسلم بن عقیل حمله کردند. * (۲) این حمله تا حدود ساعت ۶ صبح روز ۲۰ مهر ۱۳۶۱ ادامه یافت. این عملیات که با پشتیبانی آتش سنگین توپخانه و حمایت گردان زرهی انجام شد، برای ارتش عراق موفقیتی نداشت و واحدهای ارتش عراق با به جا گذاشتن بیش از ۵۰۰ کشته و مجروح و با اسارت ۸۳ تن از نیروهایشان، به مواضع قبلی خود عقب نشینی کردند. در این عملیات یازده تانک و چندین خودرو حامل مهمات دشمن منهدم شد و ۳ خودرو از نیروهای عراقی به غنیمت نیروهای خودی درآمد. (۳)

در پشتیبانی هوایی ارتش عراق از این پاتک، هواپیماهای این کشور وارد فضای منطقه عملیاتی شدند که یکی از آنها هدف اصابت جنگنده های ارتش جمهوری اسلامی قرار گرفت و سقوط کرد. خلبان این جنگنده در حین سقوط هواپیما با چتر نجات به بیرون پرید. (۴) * (۵)

بر اساس گزارش خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی از ایلام، یک گروه از نیروهای سپاه پاسداران و ارتش ایران در یک عملیات نفوذی در منطقه مهران و در محور جنوب به یکی از پاسگاه های عراقی در این منطقه هجوم بردند. در این عملیات که با موفقیت به پایان رسید،

ص: ۷۸۸

۱- گردان تانک احتمالاً متعلق به تیپ ۳۹ لشکر ۷ بود.

۲- * این پاتک در آخرین ساعات روز ۱۹/۷/۱۳۶۱ (در ساعت ۲۲:۳۰) آغاز شد.

۳- ۱. سند شماره ۵۴۳۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷، به فرماندهی کل، ۲۰/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، و- روزنامه اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۲، ص ۲، اطلاعیه قرارگاه نجف.

۴- * * ضمیمه دارد.

۵- ۲. سند شماره ۱۷۱۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی شماره ۱۱، قرارگاه نجف، واحد اطلاعات، ۲۰/۷/۱۳۶۱.

یک قبضه توپ کالیبر ۷۵، یک توپ ضد هوایی و سه تانکر سوخت دشمن به کلی منهدم شد و تعدادی از خدمه آنها کشته و زخمی شدند. دود و آتش حاصله از این انهدام تا ساعت ها فضای منطقه را پوشانده بود و تلاش نیروهای عراقی برای خاموش کردن آن نتیجه ای را به دنبال نداشت. در پایان این عملیات نیروهای خودی سالم به خطوط دفاعی بازگشتند. (۱)

۸۰۷

گلوله باران آبادان به وسیله توپخانه ارتش عراق، اصابت یک موشک به مخزن نفتی شرکت نفت در جزیره خارک و پناهنده شدن شمار دیگری از مردم عراق به ایران از دیگر تحولات صحنه جنگ ایران و عراق در این روز بود.

بر اثر اصابت گلوله های توپخانه ارتش عراق به شهر آبادان یک نفر شهید و شش نفر مجروح شدند و به چند واحد مسکونی نیز خساراتی وارد شد. (۲)

امروز یک موشک به سمت جزیره خارک شلیک شد که به یکی از تانک فارم های شرکت نفت اصابت کرد، ولی خسارت مالی عمده ای نداشت. (۳)

در ادامه پناهندگی مردم عراق به جمهوری اسلامی امروز ۱۷ نفر از نقاط مرزی غرب، وارد ایران شدند و درخواست پناهندگی کردند. در بین این عده که از اهالی کرکوک و سیدصادق هستند، افراد تحصیل کرده، محصل و کارمند نیز وجود داشت. (۴)

همچنین سه نظامی عراقی به همراه خانواده شان امروز از مرز بانه وارد ایران شده و تقاضای پناهندگی کردند. (۵)

۸۰۸

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی اصفهان امروز عملیات بازسازی و نوسازی روستاهای "دب حردان"، "طراح" و "فرسیه" در غرب اهواز را که بر اثر جنگ ویران شده بودند، آغاز کرد. در این طرح یک صد خانه در روستای فرسیه، ۵۰ دستگاه در دب حردان و ۳۰ دستگاه در روستای طراح با مشارکت اهالی بازسازی و نوسازی خواهند شد.

بازسازی این روستاها بعد از پاک سازی مین های کاشته شده به دست نیروهای عراق و تأیید سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش و شورای بازسازی خوزستان آغاز شد. (۶)

۸۰۹

درگیری میان نیروهای خودی و گروه های ضدانقلاب در مناطق کردنشین همچنان ادامه دارد.

گروهی از عوامل سازمان کومه له امروز به بهداری روستای "ماموخ" در ۳۰ کیلومتری شمال سنندج حمله کرده و داروهای موجود در بهداری را به سرقت بردند. در این درگیری سه نفر از نیروهای بسیج شهید و مجروح شدند. (۷)

عوامل این سازمان با حمله به محله جمال آباد سقز نیز چهار نفر از مردم غیرنظامی را گروگان بردند. (۸)

۱-۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۴. روزنامه اطلاعات، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۳-۵. سند شماره ۵۴۳۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مقرر فرماندهی کل، به منطقه ۹، ۲۰/۷/۱۳۶۱.

۴-۶. مأخذ ۳، ص ۲.

۵-۷. روزنامه کیهان، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱۸، اطلاعیه شماره ۱۰۷۸ ستاد مشترک ارتش.

۶-۸. روزنامه اطلاعات، ۲۰/۷/۱۳۶۲، ص ۴.

۷-۹. سند شماره ۳۴۵۹۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار استان کردستان،

۲۲/۷/۱۳۶۱.

۸-۱۰. سند شماره ۳۲۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار استان کردستان،

۲۸/۷/۱۳۶۱.

همچنین گروهی از نیروهای عملیات سپاه که برای اسکورت نیروهای ارتش به "ترجان" رفته بود، هنگام بازگشت در حوالی روستای شهری کند در جنوب بوکان، در کمین نیروهای ضدانقلاب افتاده و با آنها درگیر شدند. در این درگیری که از ساعت ۱۵ تا ۲۰ ادامه یافت، یازده شهید و شش زخمی بر جای ماند. از مهاجمان نیز چند نفر کشته و زخمی شدند. (۱)

در درگیری بین نیروهای خودی و تعدادی از نیروهای مسلح غیرقانونی در پایگاه ترجان چهار نفر از نیروهای پایگاه مجروح شدند. همچنین یک کامیون حامل مواد غذایی در جاده بین سقز و بوکان ربوده شد. (۲)

همچنین امروز جمعاً چهار نفر از نیروهای حزب دمکرات در شهرهای بانه، بوکان، دیواندره و سنندج ضمن معرفی خود، به مراکز سپاه، تقاضای امان نامه کردند. (۳)

۸۱۰

اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق و دیگر گروه های تروریستی در شهرهای مختلف کشور همچنان ادامه دارد و در مقابل، نیروهای امنیتی تعدادی دیگر از آنان را دستگیر کرده به دادگاه های انقلاب تحویل دادند.

۱- سرنشینان یک خودرو بنز امروز در تهران به سمت نیروهای یک پایگاه بسیج تیراندازی کرده و متواری شدند. این اقدام تلفاتی نداشت. (۴)

۲- ساعت ۱۲:۳۰ امروز بمبی که در میدان انقلاب تهران کار گذاشته شده بود کشف و خنثی شد. (۵)

۳- به دنبال اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در شهرستان های مختلف، امروز عناصر این سازمان، ساعت یک بامداد دو بطری کوکتل مولوتف به جایگاه نماز جمعه شهرستان محلات پرتاب کردند که خسارتی وارد نیاورد. (۶)

۴- در شهر کرد چند نفر با استفاده از تاریکی شب به داخل مدرسه دکتر شریعتی این شهر رفته و ضمن پاره کردن عکس های مسئولین کشور، شعارهایی به نفع سازمان مجاهدین خلق نوشته و متواری شدند. (۷)

۵- امروز مجموعاً هفت نفر از نیروهای سازمان مجاهدین خلق در شهرهای بندرگز، خوی، بابل، سیرجان دستگیر شدند. از این افراد تعدادی اسلحه، دستگاه چاپ و مقداری مهمات، مواد منفجره، قرص سیانور و مدارک درون گروهی به دست آمد. (۸)

۶- امروز یکی از اعضای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در سیرجان دستگیر شد و دو اسلحه از وی به دست آمد. (۹)

۷- در همدان حکم اعدام سه نفر از فعالان سازمان مجاهدین خلق که ابراز ندامت کرده بودند، به حبس های ده و پانزده سال تبدیل شد. (۱۰)

۸- امروز رادیو صدای مجاهد وابسته به سازمان مجاهدین خلق اعلام کرد که جنبش سربرداران وابسته به اتحادیه کمونیست های ایران، در نامه ای به مسعود رجوی، پیوند خود را با شورای ملی مقاومت اعلام کرده است. (۱۱)

ص: ۷۹۰

-
- ۱- ۱۱. سند شماره ۵۴۴۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه - اطلاعات، به اداره مرکزی - اطلاعات، ۲۷/۷/۱۳۶۱.
- ۲- ۱۲. مأخذ ۱۰.
- ۳- ۱۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۴؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۸، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و - مأخذ ۳، ص ۲.
- ۴- ۱۴. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۱، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۵- ۱۵. همان.
- ۶- ۱۶. سند شماره ۱۱۳۱۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، آبان ماه ۱۳۶۱، گزارش منطقه یک، ۳۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۷- ۱۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۱، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۵، شهرکرد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۷/۱۳۶۱.
- ۸- ۱۸. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۹، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۹- ۱۹. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، ۲۰/۷/۱۳۶۱، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.
- ۱۰- ۲۰. مأخذ ۸، ص ۴.
- ۱۱- ۲۱. سند شماره ۴۰۵۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار رادیوهای بیگانه، از روابط عمومی فرمانداری سنندج، به معاونت محترم استانداری کردستان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

آقای هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع، در پایان اولین جلسه این شورا پس از عملیات مسلم بن عقیل، (۱) در یک مصاحبه رادیو تلویزیونی شرکت کرد و به سؤال های خبرنگاران پاسخ داد.

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی درباره احتمال ادامه عملیات مسلم بن عقیل گفت: «آن حرکتی که انجام داده ایم حرکت نهایی نبوده است. همان طور که می دانید نزدیک ترین راه ایران به بغداد از جاده مندلی به بغداد است و مانع اساسی حرکت ما همان ارتفاعاتی بود که در اختیار عراقی ها بود در خاک خودمان که برای حرکت طولانی ممکن بود مشکلاتی داشته باشیم. ما اگر بخواهیم حرکت مهمی در آینده داشته باشیم، یکی از جاهایی که می شود حرکت کرد آنجاست. ادامه عملیات بستگی به شرایطی دارد که در آینده پیش می آید و اگر عراقی ها همچنان بخواهند از حق طفره بروند، احتمال ادامه عملیات خیلی زیاد است.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع در پاسخ به این سؤال که در صورت تحقق شرایط ایران و با وجود خطری که باقی ماندن صدام برای صلح منطقه دارد، آیا صلح امکان پذیر است، گفت: «صلح را بیشتر به عنوان یک حربه مطرح کردند. ما به این نتیجه رسیدیم که واقعاً عراقی ها صلح نمی خواهند؛ شاید مثلاً خود عراقی ها بخواهند اما آنهایی که عراق را وادار به جنگ کردند چه ارتجاع منطقه و چه امپریالیزم، آنها نمی خواهند صلح بشود و دروغ می گویند. منتها یک حربه تبلیغاتی ساخته اند از این، که این حربه را آنها می توانند به کار ببرند در صورتی که ما نمی توانیم، زیرا آنها در خاک ما هستند و ضعیف هستند، بدهکار هستند، ظالم هستند، متجاوز هستند و همه کس می داند که مذاکرات بعد از آتش بس همیشه بی نتیجه بوده در همه جا، همچون جریان لبنان و سوریه با اسرائیل می شود. ما چنین حالتی را پیدا می کنیم. ... ما از آن روزی که حرف زدیم تا امروز جدی هستیم. ما طالب صلح هستیم و با صداقت می گوئیم صلح می خواهیم، جنگ مخرب است. ما از جنگ تنفر داریم، به عنوان دفاع داریم حرکت می کنیم. البته این دفاع دامنه اش تا گرفتن حقوقمان ادامه دارد. ... عراق دروغ می گوید

ص: ۷۹۱

۱- در این جلسه که با حضور آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع، مهندس میرحسین موسوی نخست وزیر، تیمسار ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش، سرهنگ سلیمی وزیر دفاع، برادر علی شمشانی قائم مقام سپاه پاسداران، سرهنگ معینی پور فرمانده نیروی هوایی و آقای عزیزی قائم مقام وزارت خارجه تشکیل شد، ضمن بررسی اوضاع جبهه های جنگ بعد از عملیات مسلم بن عقیل به ویژه پاتک های اخیر ارتش عراق، درباره تحولات سیاسی - نظامی کشور و منطقه، تهیه ادوات و تجهیزات جنگی، برنامه های آتی نیروی هوایی و تعمیر و نگه داری تسلیحات مدرن جنگی بحث و تبادل نظر شد و تصمیماتی نیز اتخاذ گردید. [روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص

که صلح می خواهد، ولی هیاهوی صلح را راه انداخته که بگویند ایران صلح نمی خواهد. ما باز هم اعلام می کنیم که بیایند و حقوق ما را بپردازند و متجاوز را تنبیه کنند، مسئول تجاوز را تعیین کنند تا دنیا ببیند که ما صلح طلبیم یا عراق؟»

آقای هاشمی درباره مانور احتمالی امریکا و دولت های منطقه که حتی نشست هایی نیز در این باره انجام داده اند، اظهار داشت: «این حرف تازه ای نیست، از یکی دو سال پیش این حرف مطرح است. بر فرض هم مانور بدهند، امریکا مانور بدهد یا ندهد دشمن ماست و امکاناتی اگر داشته باشد و بتواند علیه ما به کار می گیرد. ما هم با امریکا و اقمار امریکا به عنوان دشمن برخورد می کنیم و نگرانی از این چیزها نداریم. اینها یک حرکت وسیع تبلیغاتی درست کرده اند. ... که هم روحیه ما را تضعیف کنند و هم ما را جنگ طلب معرفی کنند. خوشبختانه ما هم منطقمان و هم راهمان روشن است و هم روحیه ما روز به روز قوی تر می شود امکاناتمان هم بیشتر می شود.»

رئیس مجلس در پاسخ به این سؤال که در چند روز اخیر رادیوها و رسانه های امپریالیستی - صهیونیستی با جمهوری اسلامی ایران برخورد زنده ای داشته اند و حتی ناسزاگویی نیز کرده اند، به نظر شما در شرایط کنونی هدف از عنوان کردن این گونه مطالب چیست؟ پاسخ داد: «بگویید برخورد زنده تری پیدا کرده اند و الا اینها از اول جنگ برخوردشان زنده بود و دشمنی می کردند و اینکه یک قدری شدت پیدا کرده، دلیلش روشن است. ما رفته ایم ارتفاعاتی را از دست عراق گرفته ایم و در صد و دو، سه کیلومتری بغداد هستیم. تا به حال هم نشان دادیم که ما خیلی آسان می توانیم یک خیز چند کیلومتری، ده کیلومتری، بیست کیلومتری برداریم. اگر نیروهای ما دو خیز دیگر به جلو حرکت کنند، جایی می رسند که توپ های دوربرد ما بغداد را می زند و معلوم است آن روزی که توپ های ما اطراف بغداد را نشانه بگیرد، خیلی مشکل است که صدام دیگر بتواند بماند، یعنی تعادلشان به هم می خورد و آنها مطمئن اند اگر ما تصمیم بگیریم که این خیزها را برداریم و به جلو برویم، این کار را می کنیم.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره تهیه لوازم یدکی برای ارتش و میزان موفقیت وزارت دفاع در این امر گفت: «مشکل نداریم و در تعمیر ابزار پیشرفته و دقیقمان موفقیت های خوبی داشته ایم، اما چیزهایی نیست که بتوانیم اعلام بکنیم و از ملت انقلابی عذر می خواهیم که ان شاء الله در موقع خودش اعلام می شود.» (۱)

۸۱۲

محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که برای بازدید از پایگاه های سپاه و بسیج در استان کرمان به این استان سفر کرده است، با شرکت در مراسم دعای توسل در محل سپاه پاسداران کرمان، درباره ویژگی های عملیات مسلم بن عقیل و استعداد یگان های دشمن در منطقه، مطالبی را بیان کرد. وی درباره استعداد دشمن و چگونگی عملیات گفت:

ص: ۷۹۲

«با توجه به اینکه در عملیات مسلم بن عقیل حدود ۵۰ تا ۶۰ هواپیمای جنگنده و ۳ تیپ از مزدوران عراقی شرکت داشتند، در شب اول عملیات، رزمندگان ما به کمک امدادهای غیبی حدود ۱۰ کیلومتر راه را در کوهستان های صعب العبور بدون جاده اصلی طی نمودند و پس از عبور از ۵۰ الی ۶۰ ردیف میدان مین و سیم خاردار، خود را به دشمن رساندند. و شکستی بزرگ بر او وارد آوردند و تنها به حول و قوه ایزد متعال در این شب از نیروی ۱۵ هزار نفری خود فقط ۲۲ نفر شهید دادیم که این حماسه در تمام طول عملیات های گذشته بی سابقه بوده است.»

وی همچنین در مورد نتایج منطقه ای و جهانی عملیات افزود: «ما در سال سوم جنگ به این نتیجه رسیدیم که باید عملیات رزمی ما شیوه جدیدتر و کامل تری از گذشته داشته باشد و به همین دلیل عملیات مسلم بن عقیل را با تاکتیک های جدیدتری آغاز کردیم که بسیار ثمربخش بود و اثرات آن، چنان بود که ملک حسین، صدام و سایر مسئولان کشور عراق جهت دریافت کمک به کشورهای اروپایی، امریکایی و مرتجع عرب سرازیر شدند تا چاره ای بیندیشند.»

محسن رضایی ادامه داد: «ما در این عملیات توانستیم با گرفتن تپه های مشرف بر شهر مندلی، فاصله خود را تا بغداد به ۱۰۰ کیلومتر برسانیم. تنها ۴۰ کیلومتر پیشروی لازم است تا بتوانیم هر نقطه ای از بغداد را که بخواهیم زیر آتش توپخانه پرتوان خود قرار دهیم و عراقی ها برای نگه داری این مسافت حدود ۴ لشکر احتیاج دارند و در این رابطه با توجه به فرار ارتشیان و اضمحلال نیروهای عراقی، صدام نمی داند باید مواظب شهر بصره باشد یا اینکه نیروهای خود را در این منطقه مستقر کند و ما ان شاءالله در موقعیت های مناسب مسئله جنگ را به نفع مسلمین خاتمه می دهیم.»^(۱)

۸۱۳

سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش، امروز در سمینار سراسری روحانیون و مبلغان سخنرانی کرد. وی در خصوص استراتژی سیاسی نیروهای جمهوری اسلامی ایران و مراحل مختلف جنگ تحمیلی، نتایج عملیات های انجام شده، تأثیر سیاسی عملیات رمضان، شکل گیری مرحله جدیدی از جنگ تحمیلی با ایجاد قرارگاه های مختلف و

ص: ۷۹۳

دلیل وقفه در اجرای عملیات سخن گفت.

سرهنگ صیاد شیرازی ابتدا درباره دکترین و استراتژی نظامی کشور گفت: «دکترین جنگ و استراتژی جنگی در زمان طاغوت (اروند - تالوگ) از سوی ابرقدرت های کاذب [امریکا و شوروی] دیکته می شد، لکن امروز دکترین جنگی ما در صحنه های جنگ ایجاد و پیاده می شود. زمینه جنگ در وهله اول توطئه های داخلی بود [کردستان، خوزستان و گنبد] که باید اقدام انقلابی می شد که به خواست خدا انجام این برنامه به منظور ریشه کن کردن توطئه های داخلی شکل گرفت.

عراق در هفته های اول جنگ، متجاوز از ۱۰۷۱۱ کیلومترمربع از سرزمین اسلامی ما را گرفته بود، لکن امروز این مقدار از حدود ۲۰۰ کیلومترمربع تجاوز نمی کند و ما نیز در قسمتی از خاک عراق نفوذ کرده ایم و نفوذ ما در خاک عراق فقط و فقط زدن ضربه کاری به دشمن است.» وی ادامه داد: «اصالت رزمندگان ما بر این است که به عنوان بازوان پرتوان انقلاب اسلامی، هدف های انقلابی را دنبال می کنند. ان شاء الله پس از توقف کوتاه در کربلا، برای ادامه حرکت به سوی بیت المقدس خواهیم شتافت و تا جهان گیر شدن انقلاب شکوهمندمان این نهضت ادامه خواهد یافت و سیر تکاملی ارتش، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سایر نیروهای رزمنده، ترتیبش طوری است که ما را برای رسیدن به این هدف امیدوار تر می سازد.» سرهنگ صیاد شیرازی در بخش دیگری از سخنانش گفت: «در عملیات طریق القدس که منجر به آزادی بستان شد، ما فقط ۵ گلوله روشن کننده (منور) مصرف کردیم. در عملیات فتح المبین حدود ۱۶۰۰۰ اسیر و مقدار معتابھی غنائم جنگی به دست آوردیم. عملیاتی در غرب داشتیم که به پیروزی انجامید. در عملیات بیت المقدس ۶۰۰۰ کیلومترمربع از سرزمین ما آزاد شد.»

فرمانده نیروی زمینی به شرکت کنندگان در سمینار توصیه کرد: «نقش شما خیلی می تواند در صحنه جنگ مؤثر باشد، زیرا حقایقی را که در صحنه های جنگ می گذرد، می توانید ادا کنید. [به مردم منتقل کنید.] بنابراین حضور منظم و مداوم برادران روحانی در تمام جبهه ها لازم است.» وی همچنین گفت: «در

عملیات رمضان قرار بود به ساحل شط العرب برسیم که نرسیدیم، لکن اریکه صدام متزلزل شد. در عملیات مسلم بن عقیل تقدیرات یک مقدار غیر قابل اجتناب بود. ما امروز هدف هایی را که در جنوب می خواستیم به آن رسیدیم. با ایجاد قرارگاه نجف در باختران، تأسیس قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) و قرارگاه قائم(عج) عملیات وسیعی را در غرب آغاز کردیم و عملیات در این منطقه در حال پیشرفت است.» وی به ائمه جمعه و روحانیون توصیه کرد که به خالص ترین

رزمندگان در کردستان و آذربایجان غربی سربزنند. فرمانده نیروی زمینی افزود: «فاصله

ایجادشده بین عملیات [ها] توقف نیست، بلکه تعمق و بهتر جنگیدن است، زیرا پشت سر هم ضربه زدن، امکانات و تسهیلات لازم دارد. یکی از مهم ترین مواردی که ما را به پیروزی هدایت می کند، حاکمیت روحانیت در منطقه جنگ است. امروزه اداره کننده جنگ امت حزب الله است. ترکیب مقدسی در جبهه ها وجود دارد و شما سعی کنید شکافی بین این ترکیب مقدس ایجاد نشود.» (۱)

۸۱۴

علی‌اکبر ولایتی وزیر امور خارجه امروز در سخنانی در سیوهفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک مواضع و دیدگاههای جمهوری اسلامی ایران درباره مسائل بینالمللی و منطقیهای را تشریح کرد. وی در بخشهایی از سخنانش با اشاره به انواع توطئههایی که برای سرنگونی نظام جمهوری اسلامی ایران انجام شده است، گفت: «امریکا که از سرنگون ساختن حکومت اسلامی از طریق لشکرکشی صدام ناامید شده، اینک به شیوه کثیف تری متوسل شده و با بمبگذاری در مناطق پرجمعیت شهرهای ما تا کنون صدها نفر از هموطنان بی گناه ما را شهید و تعداد بیشتری را مجروح ساخته است. انفجار اخیر در مرکز شهر تهران که مثل سایر جنایات قبلی عاملان امپریالیسم جهانی، بدون هیچ عکس العملی از سوی نهادهای به اصطلاح حامی حقوق بشر باقی ماند، به جهانیان نشان داد که این قبیل اشخاص و مؤسسات هوادار حقوق بشر تنها هنگامی که عاملان چنین جنایاتی به مجازات میرسند به یاد وظایف انسانی خویش در دفاع از انسانها میافتند.

اعترافات تکانهنده تعدادی از تروریستهای به اصطلاح مجاهد خلق که از مسببان ترورها و انفجارات اخیر در ایران بودهاند، حاکی از آن است که یکی از این جنایتکاران در ظرف یکماه ۳۳ ترور و دیگری ۱۹ ترور انجام دادهاند. اما گروهها و اشخاصی که از حقوق این قبیل افراد دفاع میکنند، هنگامی که چنین جنایات موحشی از سوی این تروریستها رخ میدهد، فراموش میکنند که قربانیان این جنایات نیز انسان و صاحب حقوقی هستند.

ما از همه انسانهای آزاده که واقعاً در پی کشف حقایق هستند، دعوت میکنیم تا با سفر به ایران از نزدیک شاهد عمق جنایاتی باشند که به دست این عوامل امپریالیسم امریکا صورت گرفته و موج خشم و نفرت تودههای میلیونی را از نتایج اعمال این تروریستها به چشم ببینند.»

ولایتی در ادامه درباره عملکرد رژیم عراق در حمله به مناطق نظامی افزود: «رژیم

عراق در طول این جنگ از هیچ گونه جنایتی نسبت به مردم بی دفاع و غیرنظامی بیگناه مناطق اشغالی فروگذار نکرده به نحوی که مشابه این جنایت [ها] تنها از همپیمانان اسرائیلی اش در غرب بیروت مشاهده شده است. تجاوز به زنان و کودکان مناطق تحت اشغال، بمبارانهای مکرر بیمارستانها و مدارس دولتی، پرتاب موشک به مناطق مسکونی شهرهای بزرگ و

ص: ۷۹۵

۱-۲۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۸، ۲۲/۷/۱۳۶۱، صص ۶-۸، تهران - خبرگزاری
جمهوری اسلامی ۲۰/۷/۱۳۶۱.

پرجمعیت مرزی و شکنجه و کشتار پاسداران انقلاب بر اساس مدارک موجود غیرقابل انکار، نمونه‌های کوچکی از این جنایات به شمار می‌رود. کلیه این اعمال نقض آشکار کنوانسیون چهارگانه ژنو مورخ ۱۹۴۹ و دو پروتکل الحاقی مورخ ۱۹۷۷ و منشور سازمان ملل متحد می‌باشد و چقدر مضحک است که چنین رژیم‌ی اینک اقدامات دولت جمهوری اسلامی ایران در جهت دفاع از خود را نقض اصول منشور ملل متحد و تهدیدی بر صلح و امنیت بین‌المللی معرفی کرده و بدین بهانه تقاضای درج ماده جدیدی در دستور کار مجمع عمومی نموده است و پیشنهادات رژیم

عراق مبنی بر برقراری آتشبس و ادعای خروج از خاک ایران نه به دلیل حسن نیت و قصد خاتمه جنگ، بلکه برای نجات صدام از مهلک‌های است که به دست خویش در جهت ساقط کردن نظام جمهوری اسلامی ایران به وجود آورده است.

ظاهراً مبنای ادعای عراق مبنی بر برقراری آتشبس یکجانبه و متوقف کردن عملیات جنگی، عبارت از انتقال نیروهای آن کشور به مناطق استراتژیکی متعلق به ایران و گلوله‌باران زمینی و هوایی مناطق مسکونی داخل ایران بوده است.»

وزیر خارجه ایران در خصوص شرایط ایران برای خاتمه جنگ دو ساله گفت: «در

اینجا متذکر می‌گردد،

خاتمه جنگ منوط به تحقق کلیه شرایط اعلام شده از سوی جمهوری اسلامی ایران و رفع کامل تجاوز عراق و اثر آن می‌باشد و در غیر این صورت، عراق مسئول عواقب ناشی از ادامه جنگ است و دولت جمهوری اسلامی ایران تا احقاق کامل حقوق مردم خود ناگزیر است به دفاع مشروع خود ادامه دهد و به هیچوجه تسلیم منطق زورگویان و قلدران منطقه که ماجراجویی آنان مسبب اینهمه ضایعات و هزینه بر دو ملت ایران و عراق گردیده است، نخواهند شد. ما از هیچگونه شانتاژ و تبلیغ سیاسی که بنگاه‌های خبری امپریالیستی و صهیونیستی در جهت حمایت از عراق به راه انداخته است، هراسی نداریم چرا که هدف از اینگونه تبلیغات که ایران را تهدیدی برای منطقه جلوه می‌دهد، زمینسازی و توجیه ورود نیروهای امریکایی به صحنه است. اگر امروز با تجاوز رژیم عراق قاطعانه مقابله نشود، چه کسی تضمین می‌کند که فردا قلدر دیگری منطقه ما و یا سایر کشورها را مورد تهاجم قرار ندهد.»

دکتر ولایتی همچنین در مورد حفظ امنیت خلیج فارس اضافه کرد: «علی‌رغم تبلیغات امپریالیسم خبری، امام خمینی اعلام فرمودند که از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران هیچگونه خطری متوجه کشورهای منطقه خلیج فارس نمی‌باشد،

ما خواستار روابط نزدیک و

دوستانه بر اساس احترام متقابل میان کشورهای منطقه میباشیم. درعین حال اعلام میداریم که با تمام توان با هر توطئه و تجاوزی که قصد رو در رویی و مقاومت با انقلاب اسلامی و دولت جمهوری اسلامی را داشته باشد، قاطعانه برخورد میکنیم، جمهوری اسلامی ایران مسئولیت حفاظت خلیج فارس و تنگه هرمز را بر عهده خود داشته و بر هر عملی که موجب برهم زدن امنیت و آرامش و ایجاد مانع برای عبور کشتیهای حمل و نقل دریایی شود، بهشدت مقابله خواهد نمود و با قدرت تمام امنیت این آبراه را طبق موازین و مقررات بینالمللی

تضمین میکند. ما خاطرنشان میسازیم که امپریالیسم و صهیونیسم با توسل به توطئه بنگاههای امپریالیستی مبنیبر عدم امنیت کشتیها در خلیجفارس، نمیتوانند

جلوی صدور نفت ما را بگیرد، زیرا اطمینان داریم که اگر روزی جلو صدور نفت ایران گرفته شود، در آن صورت دیگر هیچ نفتی از خلیج فارس صادر نخواهد شد.^(۱)

استکبار جهانی و در رأس آن امریکای جنایتکار تلاش دارد که با افزایش تشنج در اقیانوس هند و خلیج فارس

سلاحهای خود را به کشورهای منطقه روانه سازد و استقرار و تمرکز فراوان نیروهای نظامی خود و احداث پایگاههای متعدد نظامی را که در تاریخ بیسابقه است، توجیه نماید. همچنین با تشکیل نیروهای واکنش سریع، خود را برای دخالت مستقیم نظامی در کشورهای حوزه خلیج فارس آماده سازد و از اینرو دولت جمهوری اسلامی ایران از اعلام اقیانوس هند بهعنوان منطقه صلح حمایت کرده و توطئه لغو کنفرانس ۱۹۸۳ کلمبو را محکوم نموده خواستار برچیده شدن کلیه پایگاههای خارجی از اقیانوس هند و خلیج فارس میباشد.»

وزیر خارجه ایران با اشاره به حوادث لبنان و قتل عام اردوگاه های صبرا و شتیلا گفت: «این اولین جنایت اسرائیل نبوده و آخرین آن هم نخواهد بود. جهانیان به خاطر دارند که رژیم صهیونیسم از بدو پیدایش نامشروع خود که حاصل سازش قدرت های استعمارگر با یکدیگر و غصب آشکار سرزمین های فلسطینیان بوده، تا این لحظه از ارتکاب جنایات وحشیانه نسبت به مردم مسلمان و مظلوم فلسطین دست نکشیده است. فاجعه قتل عام دهکده های دیر یاسین و کفر قاسم که طی آن گروه های تروریستی حتی حیوانات دهکده را نیز قتل عام کردند از خاطره ها زدوده نشده است و امروز ما شاهدیم که چگونه کسی که در گروه تروریستی مذکور بی رحمانه ترین فجایع را علیه مردم فلسطین انجام داد بار دیگر یکی از تکان دهنده ترین جنایات تاریخ بشری را در مقام نخست وزیری رژیم صهیونیستی بر عهده

ص: ۷۹۷

۱- روزنامه تایمز چاپ لندن در واکنش به سخنان دکتر ولایتی در مجمع عمومی، در مقالهای با عنوان "تهدید ایران برای قطع جریان نفت" به سخنان وزیر امور خارجه ایران اشاره کرده و نوشت: ایران که ادعا دارد حافظ امنیت خلیج (فارس) و تنگه استراتژیک هرمز است، تلویحاً تهدید میکند که چنانچه جریان صدور نفتش قطع شود، جریان نفت منطقه خلیج (فارس) را قطع خواهد کرد. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۰، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۳، لندن -

گرفته و با حمایت همه جانبه امپریالیسم امریکا ماهیت پلید خود را بیش از پیش به ملل دنیا نشان می دهد. ... درحالی که صهیونیست ها آشکارا کشتار مردم ستمدیده فلسطین و لبنان و نابودی کامل این ملت را توجیه می نماید و اربابان امریکایی آنها از کارایی سلاح های مدرن خود در قتل عام مردم بی گناه لبنان و فلسطین و تخریب بیروت اظهار خرسندی می کنند، مزدوران آنان در منطقه به دنبال توافق های کنفرانس فاس بر موجودیت اسرائیل صحنه گذارده و به آن رسمیت می بخشند. ... قتل عام محرومین فلسطین و مسلمین غرب بیروت پس از اخراج رزمندگان سازمان آزادی بخش فلسطین، موضع ما را در مخالفت با توطئه اخراج آنها به اثبات رساند.»

دکتر ولایتی همچنین به مسئله افغانستان اشاره کرد و گفت: «در رابطه با مسئله افغانستان دولت جمهوری اسلامی ایران اعتقاد دارد که تجاوز نظامی شوروی به افغانستان و تحمیل رژیم ناخواسته به مردم آن کشور نباید فقط از بُعد نقض استقلال و تمامیت ارضی ملت مسلمان افغانستان مورد نظر قرار گیرد، بلکه چنین تجاوزی حیثیت انسانی، آداب و سنن و فرهنگ و مهم تر از همه ایمان و باورهای مذهبی آن مردم را زیر پا گذارده است. جمهوری اسلامی ایران به خاطر فرهنگ، زبان، سنن، تاریخ و در رأس آن دین مشترک با مردم ستمدیده افغانستان نمی تواند در برابر این تجاوز سکوت کند. به همین علت ایران نخستین کشوری بود که تجاوز اتحاد شوروی به افغانستان را محکوم کرد. ما خروج کامل و بی قید و شرط و فوری قوای نظامی اشغالگر خارجی از آن کشور، عدم مداخله دیگر نیروها در امور داخلی افغانستان، بازگشت مجاهدین افغانی و تعیین سرنوشت مردم افغانستان به دست خودشان را یگانه راه حل مسأله افغانستان می دانیم و در این رابطه هر نوع مذاکره ای را که در آن نمایندگان واقعی مردم افغانستان کنار گذارده شوند، مردود می شماریم.»^(۱)

وزیر امور خارجه ایران همچنین در دیدار با خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل متحد - که به درخواست دبیرکل انجام شد - در مقر این سازمان دیدار کرد. در این ملاقات درباره مسائل مختلف امروز جهان نظیر تهاجم اسرائیل به لبنان و قتل عام ساکنان اردوگاه های فلسطینی، مسئله اشغال افغانستان، جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و تشنجات موجود در کامبوج گفت و گو شد. دکتر ولایتی درباره نحوه پایان جنگ گفت: «افراد و کسانی که از طرف سازمانهای بینالمللی خواستار توقف جنگ شدهاند و به اصول و

ص: ۷۹۸

تحقق شرایط عادلانه ما توجهی نداشته و تنها از ما که بخش بزرگ و حساسی از کشور اسلامیمان در تصرف متجاوزین بوده و هنوز هم بخشی از آن در اشغال بیگانه است، میخواهند که به جنگ پایان دهیم و آتشبس کنیم، این مطلب بهیچ وجه نزد ملت و دولت ما قابل قبول نبوده و نخواهد بود. در هر راهحل پیشنهادی برای پایان جنگ، باید حقوق تضییع شده ملت مسلمان ما دقیقاً مورد توجه قرار گیرد.»

ولایتی افزود: «ما از همان ابتدا گفتیم که نیروهای بعثی عراق باید بدون قید و شرط سرزمین ما را تخلیه نمایند و چون زیر بار نرفتند، ما آنها را مجبور به ترک خاکمان کردیم.»

در این دیدار خاویر پرز د کوئیار دبیرکل سازمان ملل مواضع ایران را نسبت به مسائل بین المللی ستود. (۲۶)

۸۱۵

در ادامه رسیدگی به طرح تأسیس وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران در مجلس شورای اسلامی، کلیات این طرح در جلسه امروز تصویب شد. در این جلسه ابتدا نماینده دولت نکات مثبت این طرح را برشمرد و نظر موافق دولت را درباره این طرح بیان کرد. سپس آقای شمشخانی به عنوان نماینده سپاه پاسداران، با اشاره به اشکالات طرح از نظر سپاه از جمله بحث تداخل وظایف، گفت: «باید اطلاعات در اختیار سپاه پاسداران انقلاب اسلامی باشد تا بتواند به وظایف خود از جمله مبارزه با جریان های ضدانقلابی پردازد و اگر اطلاعات از سپاه گرفته شود، جز هماهنگی چیزی برای سپاه نمی ماند. ... کار اطلاعات تنها در گیری با گروهک ها نیست ... مبارزه با گروهک ها از جزئی ترین وظایف اطلاعات است.»

سپس علی موحدی ساوجی مخبر کمیسیون ویژه اطلاعات در جواب نمایندگان مخالف طرح مذکور و نکات اظهار شده از طرف قائم مقام سپاه پاسداران، گفت: «ما در این طرح به هیچ وجه نیامدیم به طور مشخص بگوییم که از فلان ارگان یا نهاد اطلاعات را بگیریم یا کم و زیاد کنیم ... بلکه موضوع هماهنگی کارهای اطلاعاتی است.» وی در ادامه دفاع از کلیات این طرح اظهار داشت: «ما در اساسنامه سپاه مبارزه با ضدانقلاب را منحصر به سپاه نکردیم. ... ما بهای لازم را در این طرح به سپاه داده ایم و فرمانده سپاه در شورای عالی اطلاعات عضویت دارد و سپاه در کار اطلاعاتی هم نقش خواهد داشت.»

پس از خاتمه بحث درباره کلیات طرح تأسیس وزارت اطلاعات رأی گیری شد که با اکثریت آرا به تصویب رسید. (۱)

۸۱۶

مسئولان عربستان تعداد دیگری از حجاج ایرانی را از این کشور اخراج کردند. دوازده نفر دیگر از حجاج ایرانی که مدت شش روز در بازداشت به سر می بردند و همه آنان بر اثر ضرب و شتم از طرف نیروهای نظامی و پلیس عربستان جراحاتی بر سر و صورت داشتند و بعضی

ص: ۷۹۹

نیز آسیب شدیدتری از جمله شکستگی سر و صورت دیده بودند، امروز با اتومبیلی تحت پوشش امنیتی مأموران سعودی به فرودگاه جده رفتند، با هواپیمایی که عازم تهران بود به ایران بازگردانده شدند.^(۱)

در این خصوص توکلی سرپرست سازمان حج و زیارت از مکه در دو تلگرام جداگانه به وزیر کشور و وزیر اوقاف عربستان، وقایع حمله و دیگر اقدامات محدود کننده پلیس عربستان علیه حجاج ایرانی، خواستار آزادی هرچه سریع تر بازداشت شدگان و پرداخت خسارت مادی و معنوی به ایرانیان شد.^{(۲)(۳)}

۸۱۷

کشور عمان برای حمایت از عراق در جنگ با ایران، ده میلیون دلار به این کشور کمک می کند. به گزارش خبرگزاری عراق، سلطان نشین عمان در چارچوب قطعنامه کنفرانس سران عرب در فاس مراکش، امروز مبلغ ده میلیون دلار کمک نقدی برای حمایت از عراق در جنگ با ایران به این کشور پیشنهاد کرد.^(۴) این در حالی است که سعدون حمادی وزیر خارجه عراق در دیدار با چند تن از وزیران خارجه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی در نیویورک گفت: «صدام حسین چند بار پایبندی عراق را به تصمیمات سازمان کنفرانس اسلامی برای خاتمه دادن به جنگ و تهیه مقدمات برقراری روابط عادی میان دو کشور همسایه و مسلمان اعلام کرده است.»^(۵) وی افزود: «ایران با یک کشور همسایه و مسلمان، روش زور در پیش گرفته [است]... [درحالی که] ما در جست و جوی اتخاذ تدابیر عملی و فوری سازمان کنفرانس اسلامی برای وادار ساختن ایران به قبول تصمیمات این کنفرانس و خاتمه دادن به جنگ می باشیم.»^(۶)

۸۱۸

رئیس جمهور کشور دمکراتیک خلق یمن به طور تلویحی و رئیس مجلس مشورتی اردن آشکارا از مواضع عراق در جنگ حمایت کردند.

علی ناصر محمد رئیس جمهوری دمکراتیک خلق یمن امروز با انتشار بیانیه ای بدون توجه به شرایط ایران، خواستار حل مسالمت آمیز مسئله جنگ شد. در قسمتی از بیانیه وی امروز که در روزنامه کویتی الوطن چاپ شد، آمده است: «ما از برادران عراقی و ایرانی خود خواسته ایم به یک مباحثه سیاسی و حکمیت بین المللی جهت حل تضاد [جنگ] خود

ص: ۸۰۰

۱- ۲۸. مأخذ ۲۵، ص ۲.

۲- ضمیمه دارد.

۳- ۲۹. روزنامه کیهان، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- ۳۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۷، ۲۱/۷/۱۳۶۱، صص ۷ و ۸، خبرگزاری عراق، ۲۰/۷/۱۳۶۱.

- ۵- * رادیو امریکا بدون ذکر عملیات های موفق ایران در بیرون راندن نیروهای عراقی به آن سوی مرز، با اشاره به ادعای صدام مبنی بر آمادگی عراق برای مذاکرات صلح به نقل از وی اعلام کرد: «صدام گفت، عراق هیچ گونه چشمداشتی به ایران ندارد و به ایران هم اجازه نمی دهد که به خاک عراق چشمداشتی داشته باشد.» (دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل" نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۲۲، رادیو صدای امریکا، ۲۰/۷/۱۳۶۱).
- ۶- ۳۱. مأخذ ۲۴، صص ۳۲ و ۳۳، رادیو صوت الجماهير، ۲۱/۷/۱۳۶۱.

توسل جویند. ... ما دریافته ایم که حل این تضاد از طریق زور فقط به نفع قدرت های امپریالیستی و عمال آنهاست که از شروع جنگ به آن دامن زده و کوشیده اند که جنگ را طولانی کرده و شعاع آن را گسترش دهند. ... ما مجدداً در مورد موضع اصولی قبلی خود نسبت به جنگ اطمینان می دهیم و خواستار حل مسالمت آمیز آن می شویم، زیرا این جنگ در خدمت منافع ملت های هیچ یک از دو کشور نیست.»^(۱)

رئیس مجلس مشورتی اردن نیز با ارسال تلگرامی به صدام حسین از ایستادگی اردن در کنار عراق پشتیبانی کرد. به گزارش رادیو بغداد: «مجلس مشورتی ملی اردن خرسندی خود و ایستادگی فرزندان اردن را در کنار عراق برادر که با مردان دلیر و سربازان قهرمان خود در دفاع از سرزمین مقدس اعراب و شرافت امت و حاکمیت آن و دفع خطرات طمع کاران نسبت به خلیج عربی [فارس] و آبراه ها و ثروت های آن، در گیر شرافتمندانه ترین نبرد می باشد» ابراز داشته است.^(۲)

۸۱۹

روزنامه جمهوری اسلامی امروز در مقاله ای تصمیم جعفر نمیری رئیس جمهوری سودان برای اعزام نیرو به عراق را بررسی کرده و با توجه به وضع نابسامان سیاسی و اقتصادی سودان چنین اقدامی را صرفاً دارای جنبه های تبلیغاتی دانسته است. در بخشی از این مقاله آمده است: «جعفر نمیری رئیس رژیم حاکم بر سودان که می خواهد به رژیم بعثی عراق کمک نظامی کند، خود آن چنان گرفتار بحران های سیاسی و نظامی است که به گفته ناظران سیاسی حتی برای استخدام سرباز آگهی مطبوعاتی می دهد. نمیری طی حکومت خود با سیزده مورد کودتا مواجه بوده و در حال حاضر نیز فعالیت تمام احزاب سیاسی، حرکت های اسلامی و هر نوع سازمان مردمی را منع کرده است.

تمام قدرت حکومت در دست شخص نمیری متمرکز می باشد و قانون اسلامی از ۱۳ سال پیش تا کنون معلق بوده است. از کل نیروی کار سودان حدود هشتاد درصد در بخش کشاورزی مشغول به کارند و بخش اقتصادی با ده درصد نیروی کار بسیار عقب مانده است. رژیم [سودان] مجبور است برای حل موقت بحران های اقتصادی و سیاسی به وام های خارجی و به خصوص دلارهای نفتی رژیم های مرتجع عرب تکیه کند. دولت نمیری در سال ۱۹۷۷ [۱۳۵۷-۱۳۵۶] بالغ بر یک میلیارد و ۷۳۲ میلیون دلار بدهی خارجی داشت، در حالی که ذخیره ارزی آن تنها ۲۲ میلیون دلار بود. در سودان میزان بی سوادی به حدود ۸۵ درصد می رسد و برای هر ۱۲۵۰۰ نفر تنها یک پزشک وجود دارد.

امریکا که به حفظ دولت نمیری و تقویت جریان های ارتجاعی در شمال و شاخ افریقا علاقه مند است، در تخفیف دادن به اختلافات نمیری با مخالفین وی به خصوص جبهه ملی فعال است و سیاست به اصطلاح "سوپاپ اطمینان" یا "فضای باز سیاسی" را دنبال می کند.

ص: ۸۰۱

۱- ۳۲. مأخذ ۳۰، ص ۴، خیرگزاری عراق، ۲۰/۷/۱۳۶۱.

۲- ۳۳. مأخذ ۲۴، ص ۳۳، رادیو بغداد، ۲۱/۷/۱۳۶۱.

نمیری از اولین رؤسای جمهوری بود که پیمان کمپ دیوید را مورد تأیید قرار داد. سودان دارای پیمان نظامی با مصر است و هم اکنون از مصر، آمریکا و چین اسلحه دریافت می کند. کل نیروهای مسلح سودان حدود هفتاد هزار نفر است. که به ۶ فروند قایق گشتی و ۴۰ هواپیما مجهز می باشد. دولت نمیری برای حفظ موقعیت خود و سرکوب کودتا و شورش های احتمالی به سربازان خود وابستگی تمام دارد. حال چنین رژی می اعلام آمادگی کرده تا شکست را با رژیم صدام تقسیم کند!!» (۱)

۸۲۰

رادیو بی.بی.سی به دنبال برگزاری اجلاس وزیران دفاع شش کشور حاشیه خلیج فارس در عربستان و ارائه طرح دفاع مشترک؛ (۲) در تفسیری به دلایل تمایل این کشورها به طراحی برنامه های دفاعی مشترک پرداخته است. در تحلیل رادیو بی.بی.سی آمده است: «جنگ ایران و عراق تأثیر فراوانی بر مناسبات کشورهای خلیج فارس گذارده است. قبل از این جنگ، مذاکرات دوستانه و صمیمانه میان رهبران کشورهای مذکور در مورد نیاز به کمک یکدیگر در صورت مواجهه با تجاوز کشور ثالث برقرار می شد.

بی تردید هجوم شوروی به افغانستان باعث افزایش این نگرانی به ویژه در عربستان سعودی و عمان شد، اما این جنگ ایران و عراق بود که محرک اقدام این کشورها شد. آنها در ابتدا شورای همکاری خلیج فارس را تشکیل دادند که چندان شهادتی در طرح مسائل نظامی به خرج نمی داد و سخنگوی شورا موارد اقتصادی را هدف اصلی عنوان می کرد، ولی با ادامه جنگ صحبت های بیش تری در مورد ادغام سیاست دفاعی و هماهنگی نظام تدافعی بین شش کشور عضو در گرفت.

این رادیو افزود: «کشورهای خلیج [فارس] آنچه که می توانستند جهت دور نگه داشتن خود از جنگ ایران و عراق به عمل آوردند، اما کمک هایی نیز به عراق یعنی کشور برادر عربی انجام داده اند. این مسئله باعث ناراحتی ایران شده و ایران هشدارهایی در این زمینه به آنان داده است و حتی در بعضی مواقع، ادامه جنگ به اراضی کویت، یعنی یکی از کشورهای عضو شورا کشیده شده است و در یک مورد هواپیماهای ایران تأسیسات کویت را مورد حمله قرار داده اند. پس کشورهای عضو شورای خلیج فارس دلایل کافی برای فعالیت بیشتر و توسعه دفاع مشترک دارند.» (۳)

ص: ۸۰۲

۱- ۳۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۰/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- به گزارش منابع غربی طرح دفاع مشترک کشورهای عضو شورای همکاری خلیج (فارس) که قرار است تسلیم رؤسای کشورهای مذکور شود، شامل "همکاری ارتش های کشورهای عضو"، "استاندارد کردن تسلیحات" و "مبادله دانشجو بین دانشکده های افسری" می شود، ضمن آنکه این کشورها در سال جاری ۳۰ میلیارد دلار صرف هزینه های جنگی خود کرده اند. [دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل" نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، صص ۵۲ و ۵۳].

۳- ۳۵. مأخذ ۳۰، صص ۱۵ و ۱۶، رادیو بی بی سی، ۲۰/۷/۱۳۶۱.

روزنامه کیهان نیز امروز در ستون یادداشت روز خود در مقاله ای با عنوان "حفظ دستاوردهای قومی یا حفاظت از شکست؟!)" به بررسی مسائل اجلاس شورای همکاری خلیج فارس در ریاض عربستان پرداخته و با اشاره به سخنان وزیر دفاع عربستان در این اجلاس که گفته بود: "از زمان برگزاری اولین اجلاس وزرای دفاع شش کشور عضو این شورا [اسفند ۱۳۶۰] تا کنون تحولات چندی در نواحی عرب نشین و خلیج [فارس] رخ داده است که نتایج و پیامدهای جدی برای صلح و امنیت کشورهای عضو شورا و مردم آنها دربرداشته است،" نوشت:

«بسیار واضح است "تحولات در ناحیه عرب نشین خلیج فارس" یعنی تحولات در روند جنگ ایران و عراق و باید آن را شکست های عظیم ارتش صدام دانست. عربستان که تا کنون میلیاردها دلار در اختیار صدام قرار داده و همواره از پیروزی صدام سخن گفته است، امروز حتی نمی تواند شکست رژیم صدام را در عبارت "تحولات" بگنجانند.»

این روزنامه افزود: «[این "تحولات"] در یک جمله خلاصه می شود و آن تثبیت نظام جمهوری اسلامی و قرار گرفتن انقلاب در یک موضع برتر و در پی آن بالا رفتن اطمینان توده های مسلمان نسبت به حقانیت انقلاب اسلامی ایران است.» (۱)

۸۲۱

امروز روزنامه اطلاعات به نقل از گروه تحقیق واحد مرکزی خبر گزارشی تطبیقی، از وضعیت اقتصادی و سیاسی عراق، قبل و بعد از تجاوز به ایران تهیه کرده است. این گزارش از تاریخچه سیاسی به قدرت رسیدن حزب بعث شروع شده است و در آن به کاهش صدور نفت عراق، کاهش تولیدات کشاورزی و واردات مواد غذایی، از بین رفتن ذخیره ارزی ۲۵ میلیارد دلاری و بدهی ۲۴ میلیارد دلاری به کشورهای منطقه در بخش اقتصادی و رشد نیروهای معارض در کردستان و جنوب این کشور، آوارگی بیش از صد هزار نفر از مردم عراق و وجود پنجاه هزار زندانی سیاسی اشاره شده است. متن کامل این مقاله در ضمیمه درج شده است. (۲)

۸۲۲

کاهش قیمت نفت عربستان سعودی و امکان احداث یک خط لوله نفتی زیر دریایی از تنگه هرمز، سرخط دو گزارش اقتصادی در دو نشریه امریکایی و فرانسوی هستند.

به نوشته هفته نامه نفتی "پترولیوم اینتلجنس" چاپ نیویورک، نفت سبک عربستان با سی و پنج سنت تخفیف به شرکتی ژاپنی فروخته شده است. این نشریه درباره انگیزه این اقدام نوشت: «گرچه تخفیف فوق الذکر که به شرکت نیپون اوایل ژاپن داده می شود، بسیار ناچیز است، اما نفس تخفیف، خود نشان می دهد که شرکت تال تکس برای جلب مشتریان بیشتر حاضر شده بهای نفت عربستان را به قیمت پایین تری از ۳۴ دلار عرضه کند.»

ص: ۸۰۳

در ادامه این مطلب آمده است: «به دلیل رکود بازارهای نفتی جهان، شرکت نفت دولتی عربستان روزانه تنها یک میلیون و سیصد هزار بشکه نفت می فروشد و این رقم پنجاه درصد نسبت به برنامه های فروش این شرکت برای سال ۱۹۸۲ [۱۳۶۰-۱۳۶۱] کاهش نشان می دهد.» به نوشته این نشریه، عربستان سعودی در حال حاضر روزانه پنج میلیون و پانصد هزار بشکه نفت تولید می کند و این در حالی است که سال گذشته تولید این کشور نه میلیون و نهصد هزار بشکه بود. (۱)

در همین حال، با قوت گرفتن شایعه حفر کانالی به موازات تنگه هرمز برای تردد کشتی های نفت کش و تجاری، هفته نامه فرانسوی "لوپوئن" از امکان احداث یک لوله نفتی زیر دریایی از تنگه هرمز خبر داد. لوپوئن نوشت: «رئیس سازمان ضدجاسوسی فرانسه با همکاری چند کشور عربی در حال مطالعه ساختمان شاه لوله نفت زیر دریایی در منطقه تنگه هرمز هستند.» این نشریه افزود: «از آنجا که بیش از ۵۰٪ از احتیاجات نفتی اروپای غربی از این منطقه تأمین و عبور داده می شود، ساختن این شاه لوله زیر دریایی باعث خواهد شد تا صدور نفت به اروپا با مشکلی روبه رو نشود.» (۲)

۸۲۳

یک نشریه وابسته به نیروهای معارض عراق امروز در کویت اعلام کرد که حکومت عراق اخیراً ۷۵۰ نفر از مبارزان مسلمان عراقی را اعدام کرده است. (۳)

ضمیمه گزارش ۸۰۶

واحد اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا درباره انتخاب منطقه پاتک عراقی ها، با توجه به استنباط اولیه آنها از عملیات نیروهای خودی، تفسیر نظامی به این شرح ارائه کرد:

بعد از عملیات مسلم بن عقیل، تصور اولیه دشمن این بود که نیروهای ما (ایران) در ادامه عملیات، پیشروی به سمت شهر مندلی عراق و تصرف این شهر را طراحی کرده اند. لذا بیشترین تلاش خود را برای اجرای پاتک در محور میان تنگ - گیسکه به طرف حیدک و سیدک و ارتفاعات ۲۴۳ گذاشت. پس از گذشت زمان و نشان دادن حساسیت از سوی نیروهای ایرانی به سمت سلمان کشته و سان واپا و حرکت به طرف نفت شهر، عراق به این نتیجه رسید که ایران قصد تصرف مندلی را نداشته و مترصد تصرف ارتفاعات سلمان کشته و نفت شهر است. به همین دلیل ارتش عراق حمله و پاتک وسیعی را برای تصرف این ارتفاعات تدارک دید که منجر به شکست شد. پس از این مرحله، ارتش عراق مواضع خود را در رو به روی مندلی تثبیت و جبهه خود را در محور سلمان کشته و نفت شهر تقویت کرد. (۴)

ضمیمه گزارش ۸۱۶

بنابه گزارش خبرنگار اعزامی روزنامه کیهان از مدینه، متن تلگرام توکلی سرپرست سازمان حج و زیارت، به وزیران کشور و اوقاف عربستان به این شرح است:

«در تاریخ ۲۱/۱۲/۱۴۰۲ [۱۷/۷/۱۳۶۱] در مکه مکرمه به اینجانب خبر رسید که در مدینه منوره زائران ایرانی بیت الله الحرام و

مرقد مطهر نبی اکرم(ص) مورد توهین و آزار قرار گرفتند. لذا بلافاصله اینجانب به مدینه مسافرت نموده و ملاحظه کردم که رفتار مأموران نظامی و انتظامی و مسئولین دولت

ص: ۸۰۴

۱- ۳۸. همان، ص ۱.

۲- ۳۹. مأخذ ۳۰، ص ۱۷، رادیو صدای آزاد ایران، ۲۰/۷/۱۳۱.

۳- ۴۰. مأخذ ۴، ص ۱۲، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۴- ۴۱. سند شماره ۳۲۱۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه کربلا - مرکز فرماندهی، به اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا، ۸/۸/۱۳۶۱.

عربستان نسبت به زائران قابل توصیف نبوده است. افراد مذکور با تنظیم برنامه از پیش ساخته و به زعم آنان حساب شده، به اجتماع حجاج ایرانی در کنار مرقد حضرت رسول اکرم و قبور متبرکه ائمه بقیع به دعا و زیارت مشغول بوده اند، یورش برده عده کثیری را مضروب و مصدوم و تعداد زیادی را دستگیر و برخلاف تمام شئون انسانی و اسلامی، افراد مصدوم و زخمی را به زندان ها منتقل و برخی را به ایران اعزام و عده ای را در بیمارستان ها نگهداری نمودند. به ساختمان محل استقرار نماینده امام و بعثه و محل اقامت آیات و حجج اسلام حمله کرده و با شکستن شیشه و درب و پنجره و تخریب ساختمان، نامبردگان را دستگیر و به ایران اعزام داشته اند و از آن تاریخ تا کنون بدون وقفه به دستگیری و بازداشت و ضرب و شتم و اهانت ادامه می دهند. حتی زنان را مورد بی احترامی قرار داده اند. برق برخی از کاروان های حج و تلفن مرکز اداره ستاد حج ایران را قطع نموده و برخلاف تمام ضوابط و مقررات بین المللی پرسنل و اتومبیل های هلال احمر جمهوری اسلامی ایران را توقیف کرده اند. در حال حاضر نیز زائران ایرانی و محل اداره حج و زیارت ایران و محل اداره امور حجاج و رفع مشکلات آنان تحت نظر مأموران دولت است و معلوم نیست که این همه نیرو برای انجام چه عملی و به منظور ارباب چه کسانی بسیج شده اند و در صدد اثبات چه چیزی هستند. من به عنوان قائم مقام وزیر ارشاد اسلامی و رئیس سازمان حج و زیارت ایران شدیداً به این اعمال اعتراض نموده و از آن مقام می خواهم که در اسرع وقت موضوع را رسیدگی نمایند و اعلام دارند که چنین رفتاری را نسبت به زائران خانه خدا چگونه توضیح می دهند و این اعمال وقیحانه و کودکانه را نسبت به حدود ۹۰ هزار زائر و ملت انقلابی ایران که پوزه بزرگ ترین جنایتکاران را به خاک مالیده اند محکوم می کنیم و قبل از هر چیز از مقامات مسئول می خواهیم که دستور دهند:

۱- مصدومین و مجروحین را که طبق اطلاع موثق ...»

در ادامه گزارش روزنامه کیهان آمده است: «هنگامی که گزارش خبرنگار کیهان به جمله فوق رسید، مأموران عربستان سعودی که پی به گزارش خبرنگار ما برده بودند، تلفن را قطع کردند و تا لحظه نوشتن این خبر توفیق تماس مجدد را نیافتیم.» (۱)

ضمیمه گزارش ۸۲۱

متن مقاله روزنامه اطلاعات به نقل از گروه تحقیق واحد مرکزی خبر به این شرح است:

بنیان گذار حزب بعث میشل عفلق است که از پدری یهودی و مادری مسیحی متولد شد. وی به همراه صلاح الدین بیطار اید نولوژی حزب بعث را که آمیخته ای از مفاهیم سوسیالیسم و عربیت بود، بنا نهادند و شعار وحدت، آزادی و سوسیالیسم را سر لوحه فعالیت های خود قرار دادند. آنها نخستین بار در سال ۱۹۵۰ با انتشار مرامنامه ای ۲۲ ماده ای در عراق آغاز به فعالیت کردند. فعالیت آنان از سال ۱۹۵۵ تا ۱۹۶۸ یعنی زمان به قدرت رسیدن، به صورت مخفی انجام می شد. در سال ۱۹۶۴ جناح مارکسیست حزب بعث به رهبری علی صالح سعدی و با عضویت چند تن سوری "حزب بعث دست چپی" را تشکیل دادند. سال بعد این گروه سیاست جدیدی را برای خود انتخاب کرد و عنوان "حزب کارگران انقلابی عرب" را بر خود نهاد. سرانجام اکثریت اعضای حزب با نفوذ حسن البکر و سپس صدام حسین، به رهبری و سیاست حزبی میشل عفلق وفادار ماندند. این گروه از بعثی ها بودند که در ۱۹۶۸ قدرت را در عراق به دست آوردند. حزب بعث تمام ارگان ها، نهادها و فعالیت های

سیاسی - اقتصادی را در عراق به خود اختصاص داده و ارتش و ادارات و ارگان های انتظامی را در اشغال خود دارد و ضدیت با اسلام و روحانیون مسلمان عراق را اساس کارش قرار داده است.

حزب بعث طی ۱۴ سال حکومت در عراق نتوانسته به مردم عراق نزدیک شود و از طرف دیگر در منطقه نیز منزوی بود و به همین دلیل در جست و جوی راهی بود تا بقا و انزوای داخلی، خارجی خود را جبران نماید. به همین دلیل و به بهانه نضج و گسترش انقلاب اسلامی که خوب

ص: ۸۰۵

۱- ۴۲. مأخذ ۲۹، ص ۱.

می دانست خطرناک ترین دشمن وابستگان به اجانب در منطقه است، بازیچه سیاست استعمارگران شد. علاقه به ژاندارمی منطقه، صدام را در مهلکه ای گرفتار کرد که خلاصی از آن اینک برایش ناممکن است.

جنگ تحمیلی عراق علیه ایران در ابعاد اقتصادی خساراتی جبران ناپذیر بر دولت عراق وارد کرد. کاهش صادرات نفت به سبب بروز جنگ سبب گردید تا دولت عراق با مشکلات فراوانی روبه رو شود. قبل از جنگ و بعد از قطع نفت ایران، برای پر کردن خلاء نفتی برای امپریالیست ها، عراق با عربستان توافق کرد که نفت امریکا - اروپا را تأمین کند و به این طریق عراق با حجم تولید ۵/۳ میلیون بشکه در بین کشورهای صادر کننده نفت در خلیج فارس، بعد از عربستان، در مرحله دوم قرار می گرفت. این افزایش تولید می توانست درآمدهای عراق را سالیانه تا ۳۸ میلیارد دلار برساند. حجم مبادلات بازرگانی عراق تا ۳۵ میلیارد دلار برآورد می شد.

پس از جنگ و در نتیجه کاهش صادرات نفت از ۵/۳ میلیون بشکه به یک میلیون بشکه در روز، عراق ناگزیر از دریافت قرض از دیگر همسایه های تولیدکننده نفت شد.

در حال حاضر صادرات نفت عراق به حدود ۵۰۰ هزار بشکه در روز رسیده که از طریق ترکیه صادر می شود و نزدیک به ۱۸۰۰۰ بشکه از آن به عنوان حق کمیسیون به دولت ترکیه تعلق می گیرد.

کاهش در آمد به دلیل کاهش صادرات نفتی، عراق را شدیداً در تنگنا قرار داد. به گفته بانکداران بین المللی و عرب، میزان وام های دریافتی رژیم صدام تا کنون به ۲۴ میلیارد دلار رسیده است. در نتیجه استخراج نفت به حداقل ممکن، مردم از نظر مواد سوختی به شدت در مضیقه قرار گرفته اند، درحالی که رژیم صدام می کوشد نشان دهد که جنگ فقط در مرزها جریان دارد و تأسیسات نفتی و اقتصادی عراق آسیب ندیده اند. لیکن بر طبق برآورد کارشناسان اقتصادی تنها در همان هفته های نخستین جنگ خسارات عراق بیش از ۴۵۰۰ میلیون دلار بوده است که بیشترین خرابی ها مربوط به مراکز و تأسیسات نفتی و شبکه های تولیدی برق رسانی و دیگر مراکز تولیدی بوده است. عراق که قسمت مهم بودجه اش از تأسیسات نفتی تأمین می شد و در شمار کشورهای وام دهنده به حساب می آمد و طبق برآورد صندوق بین المللی پول، میزان ذخیره ارزی اش ۲۵ میلیارد دلار بود، پس از جنگ به کشوری وام گیرنده تبدیل شد. صدام هم اکنون بیش از ۴ میلیارد دلار تنها به کشورهای منطقه به خاطر وام ها و کمک ها برای ادامه جنگ با ایران اسلامی بدهکار است.

ضعف اقتصادی سبب گشت تا رژیم بعثی - صهیونیستی در عراق دست به چاپ اوراق بهادار بزند و رقمی نزدیک به ۳ میلیارد دلار اسکناس بدون پشتوانه چاپ کند. دریافت وام های سنگین، چاپ اسکناس های بدون پشتوانه و تورم اقتصادی سبب گردید که نرخ اجناس ضروری و مواد مورد نیاز مردم مسلمان عراق از قبیل سوخت، نان و غیره به چندین برابر قیمت های قبل از آغاز جنگ تحمیلی افزایش یابد. جنگ نابودی ۲ درصد از کشاورزی عراق را فراهم کرد و هم اکنون قسمت اعظم مواد غذایی و محصولات کشاورزی آن از خارج وارد می شود. طبق گفته های صدام، جنگ نیروی کار عراق را به میزان ۴۰ تا ۴۵ درصد دینار عراقی مواد غذایی وارد عراق می شود. طبق گفته های صدام، جنگ نیروی کار عراق را به میزان ۴۰ تا ۴۵ درصد کاهش داده است. گذشته از جنگ، سیاست های حزب بعث طی ۱۴ سال به تخریب کشاورزی عراق انجامیده است. به گزارش روزنامه البعث در سوریه، مهاجرت اجباری کشاورزان عراق از روستاها به شهرها و فشارهایی که توسط رژیم صدام

بر مردم وارد شده، به ویژه اسکان نیم میلیون مصری در دهات عراق نقش عمده ای در نابودی کشاورزی این کشور داشته است. این در حالی است که بوق های تبلیغاتی رژیم بعث عراق همدست با آژانس های خبری امپریالیستی و صهیونیستی در انعکاس خبرهای مربوط به اوضاع سیاسی - اقتصادی عراق با قلب حقایق و تحریف واقعیت ها، مشقات ملت مسلمان عراق را رفاه و خوشبختی جلوه می دهند و رژیم صدام را حافظ منافع مردم ستمدیده عراق معرفی می کنند.

ص: ۸۰۶

جنگی که صدام برای متوقف ساختن روند انقلاب اسلامی در منطقه به پا کرد، مایه تزلزل پایه‌هایی حکومت بعثی عراق گردید. در این میان رژیم‌های وابسته به آمریکا که حرکت انقلاب اسلامی وجودشان را با خطر روبه‌رو ساخته بود، کوشیدند تا از طریق کمک‌های نظامی و مالی صدام را از خطر نابودی برهانند. آنها سعی کردند کمبودهای درون جامعه عراق را به وسیله کمک‌های مالی خود کمبودهایی صوری جلوه دهند. بیشترین کمک را کویت و عربستان سعودی به رژیم عراق کردند. میزان وام دریافتی عراق از کشورهای عربی حوزه خلیج فارس بالغ بر ۲۴ میلیارد دلار برآورد شده است. گذشته از میلیاردها دلار کمک مالی، رژیم صدام با دریافت اسلحه و مهمات از شوروی، آمریکا، انگلیس، فرانسه، آلمان و چکسلواکی و استفاده از نیروی انسانی مصر، تونس و سودان جنگ با ایران اسلامی را تا مرحله کنونی ادامه داده است و با این همه کمک، شکست‌های پی‌درپی را از لشکریان اسلام دریافت کرده است.

جنگ تحمیلی برخلاف رؤیاهای صدام سبب گسترش روند انقلابی حرکت مسلمانان عراق شد. با کسب هر پیروزی توسط لشکریان اسلام، هیجان‌ات مردم مسلمان عراق افزایش یافته و بانگ اعتراض آنان نسبت به رژیم بعثی رساتر می‌شد. مردم عراق اینک به انحاء مختلف با رژیم حاکم بغداد به مخالفت برخاسته‌اند. در این میان، رژیم صدام که از گسترش ابعاد حرکت مسلمانان به هراس افتاده، مقررات ویژه‌ای وضع نموده و هرگونه حرکت مخالف را به شدت سرکوب می‌نماید. لیکن علی‌رغم شدت عمل پلیس، عمال بعثی عراق همواره شاهد تظاهرات وسیع مردم علیه حزب بعث، به ویژه در شهرهای کربلا، نجف، بصره، سلیمانیه، کرکوک و موصل بوده‌اند. استبداد، ظلم و خفقان در عراق از یک طرف و عدم تمایل نسبت به جنگی ناخواسته از طرف دیگر، همه گروه‌های مسلمان عراق را رو در رو با صدام کرده است. حتی نظامیان عراق با فرار از جبهه‌ها و پادگان‌ها مخالفت خود را با صدام نشان می‌دهند. بنابر گزارش نشریه انقلاب اسلامی عراق، سربازان عراقی گلوله‌های خود را به سوی بعثیون نشانه می‌گیرند و اغلب از فرامین فرماندهان خود خودداری می‌کنند و این یکی از عوامل صدور دستورات شدید صدام مبنی بر اعدام نظامیان مخالف رژیم بعث در داخل ارتش عراق بوده است.

کمبود نیروی نظامی، پیروان میشل عفلق را واداشته تا در دهات و در میان عشایر عراق به زور و با وسایل مادی جوانان را برای شرکت در قادسیه‌ننگین صدام برابند و علاوه بر استفاده از مزدوران مصری، تونسی و اردنی، از زندانیان عراق جهت اعزام به جبهه‌ها نیز استفاده کنند.

از طرف دیگر با شروع جنگ و ضعف حکومت عراق، به گزارش خبرگزاری‌ها، مبارزات نیروهای مبارز و مسلمان عراق و فعالیت مجاهدین عراقی در سراسر این کشور ابعاد تازه‌ای یافته است. با گسترش پشتیبانی و حمایت مردم مسلمان عراق حرکت توفنده انقلاب اسلامی در عراق تسریع گردیده است. به همین دلیل، رژیم بعث طی دو سال اخیر بیش از ۲۵ تن از روحانیون مسلمان عراقی را که در رأس آنها آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر بود و صدها مبارز مسلمان دیگر را در زیر شکنجه به شهادت رسانیده است.

هم‌اینک بیش از ۵۰ هزار زندانی سیاسی در عراق وجود دارد و این در حالی است که بیش از ۱۰۰ هزار نفر از مخالفان رژیم صدام نیز توسط رژیم بعثی - صهیونیستی بغداد از خانه و کشورشان رانده و آواره شده‌اند. (۱)

امروز وضعیت عمومی جبهه های مختلف جنگ پس از پاتک دیروز دشمن در منطقه عملیاتی مسلمین عقیل، از آرامش نسبی برخوردار بود. چند نوبت بمباران منطقه عملیاتی ظفر (غرب)، (۱) پرتاب گلوله های منور در یکی از محورهای عملیاتی جنوب، (۲) پرتاب ده "فلور" (۳) در شهر ایلام به وسیله هواپیما (۴) و تبادل آتش در همه مناطق عملیاتی، به ویژه در میان تنگ (منطقه عملیات مسلمین عقیل)، عمده ترین تحرکات امروز نیروهای عراقی بود. (۵)

همچنین امروز در منطقه سومار دو نفر از نیروهای عراقی با عبور از خط، خود را تسلیم کرده و یک نفر هم اسیر شد. (۶)

در ادامه گلوله باران مناطق مسکونی شهرهای مرزی ایران، شهر آبادان نیز مانند روزهای گذشته هدف آتش توپخانه های دوربرد عراق قرار داشت. در گلوله باران این شهر سه واحد مسکونی آسیب دید و در چند نقطه نیز آتش سوزی اتفاق افتاد. این حوادث تلفاتی نداشت. (۷)

در پی ضربات وارد شده به گروه های مسلح غیرقانونی در مناطق کردنشین و کاهش تحرک و توان آنها، قاسملو دبیر کل حزب دمکرات کردستان، امروز اطلاعیه ای صادر کرد که در آن آمده است:

«اکنون که ماه دفاع از آزادی به پایان رسیده و دشمن نتوانسته است به هدف خود برسد و با شکستهای بزرگی مواجه گشته است، ماهی دیگر شروع شده است که به اندازه ماه دفاع اهمیت دارد. یورش دشمن متوقف شده است، اما این کافی نیست. این بار نوبت [یورش] پیشمرگان است. به همین جهت، از روز ۲۱ مهرماه تا ۲۰ آبانماه ۶۱ را ماه حمله به دشمن اعلام میداریم.»

۱-۱. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، منطقه ۷، ۲۱/۷/۱۳۶۱، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

۲-۲. روزنامه اطلاعات، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۳- منورهایی که به وسیله هواپیما شلیک میشود و نسبت به دیگر منورها، منطقه وسیعتری را روشن میکند و دوام بیشتری دارد.
۴-۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارشهای ویژه"، نشریه شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، ص ۴، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱.

- ۴-۵. مأخذ ۲، ص ۱۵، اطلاعیه شماره ۱۰۷۹ ارتش جمهوری اسلامی.
- ۵-۶. همان، ص ۱۵، اطلاعیه شماره ۱۰۸۰ ارتش جمهوری اسلامی.
- ۶-۷. روزنامه اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی.

قاسملو در این پیام، ضمن تأیید فعالیتهای تروریستی و سایر اقدامات سازمان مجاهدین خلق، این سازمان را همپیمان حزب دمکرات کردستان دانست و گفت: «مایه کمال خوشحالی است که در ماه دفاع از آزادی، مقاومت علیه رژیم در بخشهای ایران، بهویژه مبارزات سازمان مجاهدین خلق که هم پیمان ماست، شدت یافته و بدون شک در آینده گسترش بیشتری نیز خواهد یافت.» (۱)

۸۲۷

در ادامه درگیری میان گروه های مسلح غیرقانونی و نیروهای خودی در مناطق کردنشین، امروز در قروه یک خانه، تیمی متعلق به حزب دمکرات کشف شد و دو نفر از مسئولان این حزب در قروه درگیری کشته شدند. (۲)

در درگیری دیگری که در نزدیکی پایگاه ملاشیخ در حوالی سردشت بین نیروهای حزب دمکرات و نیروهای تأمین جاده به وجود آمد، ۲ نفر از عناصر این حزب کشته و پنج نفر نیز دستگیر شدند. (۳)

همچنین امروز بر اثر برخورد یک خودرو ارتش با مین در جاده سقز و پایگاه فردوس در حوالی شهرستان سقز، یک سرباز شهید و پنج سرباز و یک درجهدار

مجروح شدند. (۴)

۸۲۸

تدابیر نهادهای امنیتی، سبب کاهش فعالیت عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران و در مقابل، افزایش دستگیری آنان شده است.

۱- در ساعت ۲۲:۳۰، دو نفر راکب یک موتور هوندای قرمز رنگ، به منزل سرپرست کمیته منطقه ۵ تهران تیراندازی کرده که با واکنش متقابل نیروهای شهربانی متواری شدند. این حادثه تلفاتی نداشت. (۵)

۲- در شهر رشت به دنبال گفتههای صاحبخانه ای مبنی بر بیخبری از مستأجرش، منزل وی بازرسی شد. در بازرسی از این منزل مدارکی درباره چگونگی ترور مسئولان جهاد در اوایل شهریور و ترور ناموفق یک شیشهر و شاگردش به دست آمد. با دستگیری و اعترافات فرد مستأجر دو نفر دیگر از عناصر سازمان مجاهدین خلق نیز دستگیر شدند. (۶)

۳- در آستارا امروز سه تن از افراد سازمان مجاهدین خلق شناسایی و دستگیر شدند. (۷)

۴- در شهر کرد یکی از نیروهای سازمان مجاهدین خلق که قصد ورود به یک دبیرستان دخترانه و شعارنویسی بر دیوار مدرسه را داشت، دستگیر شد. (۸)

۵- در خمینی شهر با پیگیریهای انجام شده، یکی از سرمایهداران این شهر که به سازمان مجاهدین خلق کمک مالی میکرد،

- ۱-۷. سند شماره ۴۰۵۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار رادیوهای بیگانه، از روابط عمومی فرمانداری سنندج، به معاونت استانداری کردستان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، صص ۱ - ۳؛ و- سند شماره ۴۰۵۶۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر ۲۸ - رکن ۲، به استانداری استان کردستان - مشاور سیاسی نظامی، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۲، رادیو صدای دمکرات، ۲۱/۷/۱۳۶۱.
- ۲-۸. روزنامه اطلاعات، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.
- ۳-۹. سند شماره ۳۴۸۱۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان - رکن سوم، به استاندار استان کردستان، ۲۲/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۱۰. سند شماره ۳۲۸۹۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار استان کردستان، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۱۱. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، منطقه ۱۰، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۱۲. سند شماره ۷۳۱۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه ۳، به فرماندهی مرکز، ۳/۸/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۷-۱۳. مأخذ ۱۱.
- ۸-۱۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۱، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۵، شهرکرد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۴/۷/۱۳۶۱.
- ۹-۱۵. روزنامه کیهان، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۶- در تحقیقات از مسئول مالی سازمان مجاهدین خلق در یکی از شهرستانهای استان خراسان، دادستان عمومی این شهر که به سازمان کمک مالی میکرد، از طریق دادستانی انقلاب و با هماهنگی قبلی شورای عالی قضایی، دستگیر شد. (۱)

۸۲۹

مجموع و نوع اقدامات عناصر سازمان مجاهدین خلق در روزهای اخیر در مقایسه با هفته های قبل، نشان می دهد که فعالیت های این سازمان، بهویژه ترور افراد در تهران - که صحنه اصلی مانور سازمان در کل کشور محسوب می شود - کاهش عمدهای یافته است. یک نشریه داخلی سپاه پاسداران ضمن بررسی دلایل کاهش اقدامات این سازمان، نوشت: «دلایل ذیل را میتوان در ارتباط با رکود ترورهای سازمان در سطح تهران بیان کرد:

۱- پس از ضربه خوردن در بخش روابط، منافقین استراتژی خود را با وارد کردن تمام نیروهایش (جهت خسته کردن رژیم) و ضربه زدن به بازوی نظامی (ترور پاسداران و...) و تلفیق کار اطلاعاتی و عملیاتی تغییر دادند، اما از آنجایی که اکثر نیروهای آنان از کیفیت بالایی برخوردار نبودند و نیز در نتیجه تلاش امت حزبالله و نیروهای انتظامی، آنها از صحنه گریختند.

۲- با توجه به ضربات پیدرپی که در مراحل مختلف بر منافقین وارد شد، به این نتیجه رسیدند که تهران را سبک کرده و نیروهای خود را به شهرستانها و مراکز دیگر از جمله کردستان و... منتقل کنند.

۳- در صورت امکان کادرهای بالا را از ایران خارج کنند.

۴- اقدامات بسیار جالب و وسیعی که از طرف سپاه برای [ایجاد] امنیت و ضربه زدن به منافقین در تهران انجام شد، رعب و وحشت در دل منافقین ایجاد نمود [و آنها به این نتیجه رسیدند که] اولاً- در تهران امکان فعالیت وجود ندارد و یا کم شده است، ثانیاً امیدواری به امت حزبالله میدهد که سپاه توان ایجاد امنیت را دارد.

۵- اقدام دادستانی انقلاب برای شناسایی مستأجرین از طریق مالکین باعث شد که منافقین کمتر بتوانند خانههای تیمی خود را تعویض کنند.

۶- بستن گلوگاههای شهر تهران و شهرستانها از طرف کمیته و سپاه پاسداران برای جلوگیری از فرار و شناسایی ضدانقلاب. (۲)

۸۳۰

امروز سه نفر از افراد سازمان چریکهای فدایی خلق که پیشتر در کانون فرهنگی - سیاسی خلق ترکمن (۳) در بندر ترکمن مشغول فعالیت بودند، دستگیر شدند. با دستگیری

ص: ۸۱۱

۱-۱۶. مأخذ ۱۱.

۲-۱۷. سند شماره ۱۰۳۸۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۰، ۲۱/۷/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵.

۳- "کانون فرهنگی - سیاسی خلق ترکمن" و نیز "ستاد مرکزی شوراهای ترکمن صحرا" در عمل پوششهای محلی برای فعالیتهای سازمان چریکهای فدایی خلق به شمار میرفتند که برای ترویج و رشد گرایشهای قومی و انتشار تفکرات و عقاید مورد نظر سازمان مذکور در منطقه ترکمنشین به وجود آمده بودند.

این افراد به فعالیت های تشنج آفرین و مستمر این عده که عمدتاً به صورت دخالت در مسائل ارضی، تحریک افراد و شخصیت های ملی و محلی، تشدید مسائل قومی و... بود، پایان داده شد. (۱)

۸۳۱

امام خمینی امروز در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی شرکت کننده در کنفرانس بینالمجالس با ایشان، ضمن اشاره به "انحطاط بعضی از سران دولت ها" در عصر حاضر فرمودند: «متعجبم از فکر حکومت های منطقه که چرا اینقدر ذلیل اند و همه چیزشان را تقدیم نموده و علاوهر ذلت در مقابل امریکا، در برابر اسرائیل هم ذلت را به جان می خرند. ... ما نمی توانیم شرافت اسلامی - انسانی خود را از دست بدهیم. بحمد الله، مردم ما همه آگاه و مهیا هستند و شما می بینید این ارتشی ها و پاسدارها و بسیج و سایر نیروها در جبهه چه می کنند. آنها وقتی می خواهند به خط مقدم بروند، انگار که به حجله عروسی می روند و حتی صدر اسلام هم این چنین وضعی را کمتر به خود دیده است.»

حضرت امام درباره برخی نگرانی های ابراز شده در داخل کشور فرمودند: «بعضی از افراد نمی توانند اینهمه از خود گذشته را بفهمند و کارهای انجام شده را نادیده می گیرند. ... مردم باید در وضع موجود و با جنگ تحمیلی که درگیر آن هستیم و همه ابرقدرت ها با ما دشمن اند، فکر این را بکنند که دولت در چه وضعی و با چه مشکلاتی روبه روست و توقع این را نداشته باشیم که هرچه می خواهیم، در خانه ما حاضر باشد. ... اگر کم و کسری در مملکت وجود دارد، ما متأثریم و دولت و مسئولین با همه توان خود در رفع کمبودها می کوشند و کارهای مهمی انجام داده اند که امیدوارم به یاری خداوند بهتر بشود.»

ایشان با یادآوری ارزش استقلال با وجود سختیهای اقتصادی گفتند: «اگر ما تسلیم امریکا و ابرقدرت ها می شدیم، ممکن بود امنیت و رفاه ظاهری درست می شد و قبرستان های ما پر از شهدای عزیز ما نمی گردید، ولی مسلماً استقلال، آزادی و شرافتمان از بین می رفت. آیا ما می توانیم نوکر و اسیر امریکا و دولت های کافر شویم تا بعضی چیزها ارزان شود و شهید و مجروح ندهیم؟! هرگز، ملت زیر بار این ننگ نخواهد رفت و تن به این ذلت نخواهد داد. ملت ایران در مقابل امریکا می ایستد و به امید خداوند پیروز است. خداوند آنقدر تأکید کرده است که ما با آنها موالات نداشته باشیم، آن وقت برای ارزانی اجناس، ما خودمان را بفروشیم؟! شما توقع نداشته باشید که آنها از ما تعریف کنند. اگر آنها از من طلبه و شما تعریف می کردند، ساقط می شدیم. ملت ها با شما هستند و این سازمان ها دستاورد ابرقدرت هایی هستند که می خواهند مردم مستضعف جهان را چپاول کنند و به همین جهت، با شما مخالف اند.» (۲)

ص: ۸۱۲

۱- ۱۸. مأخذ ۱۱.

۲- ۱۹. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، صص ۳۴ و ۳۵.

جلسه مشترک شورای اقتصاد و هیئت دولت به ریاست میرحسین موسوی نخست وزیر، تشکیل شد و لایحه متمم بودجه سال ۱۳۶۱ پیشنهادی سازمان برنامه و بودجه با اصلاحاتی به تصویب رسید.

بر اساس این لایحه، با توجه به نیازمندی های رزمندگان در جبهه ها و همچنین ستاد بازسازی مناطق جنگی، مبلغ ۱۵۵ میلیارد ریال اعتبار به جنگک تحمیلی و بازسازی مناطق جنگک زده اختصاص یافت. در این لایحه همچنین با توجه به سرعت جذب اعتبارات عمرانی دستگاه های اجرایی، افزایش اعتباراتی حدود ۲۱۰ میلیارد ریال تصویب شد و برای تأمین نیازمندی های جاری دستگاه ها مبلغ ۱۰۳ میلیارد ریال به اعتبارات جاری دستگاه ها افزوده شد. (۱)

وزیر خارجه شوروی و وزیر دفاع امریکا مواضع کشورهای متبوع خود را درباره جنگ ایران و عراق بیان کردند.

آندره گرومیکو وزیر امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی در نطقی در سی و هفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد، ضمن بیان مواضع کشور خود درباره مسائل بین المللی، جنگ ایران و عراق را از نظر منافع بنیادی ملل دو کشور بیمعنا خواند. وزیر خارجه شوروی درباره جنگ ایران و عراق گفت: «آنچه که مربوط به اتحاد شوروی میشود آن است که این کشور بهنحوی مستمر در راه قطع درگیری بین دو کشوری که با آنها روابط سنتی دارد، تلاش میکند. اتحاد شوروی از همان نخستین روزهای آغاز عملیات جنگی بین ایران و عراق خواستار آن شد که تمام مسائل مورد اختلاف هرچه زودتر، گرد میز مذاکرات و در نوبه اول با مساعی هر دو طرف حلوفصل و صلح پایدار در سراسر منطقه خلیج فارس برقرار شود و امنیت تمام کشورهای خاور نزدیک و میانه تأمین گردد.» (۲)

در اینحال، روزنامه جمهوری اسلامی در شماره امروز خود به نقل از نشریه "اخبار امریکا و گزارشهای

جهان" نوشت: کاسپر واینبرگر وزیر دفاع امریکا در مصاحبهای با اشاره به توانمندیهای جمهوری اسلامی، این کشور را خطری جدی دانست. وی در پاسخ به این سؤال که آیا شما معتقدید جنگ خلیج فارس همچنان تهدیدی جدی علیه امنیت منافع نفتی غرب خواهد بود، گفت: «بله، بدون شک این جنگ تهدیدی جدی علیه ثبات و صلح خاورمیانه است، چرا که ایران بهعنوان یک کشور کاملاً غیرمسئول شناخته شده و اعمال و رفتار آن قابل پیشبینی نیست.» (۳)

در پی انتشار خبری از سوی رادیو بغداد، مبنی بر اینکه وزیر خارجه ترکیه گفته است که ایران مایل به پایان جنگ نیست، وزارت خارجه ترکیه با انتشار اطلاعیهای این موضوع را تکذیب کرد.

۱- ۲۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۲- ۲۱. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره

۲۵۶، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۴۹، بولتن شوروی، ۲۱/۷/۱۳۶۱.

۳- ۲۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۱/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

روزنامه جمهوری اسلامی نوشت: به دنبال خبر رادیو بغداد به نقل از نخست وزیر ترکیه درباره موضع منفی ایران نسبت به پایان جنگ که سفیر ترکیه آن را تکذیب کرده بود، امروز وزارت خارجه ترکیه با صدور اطلاعیه‌های ادعای رادیو بغداد را به طور رسمی تکذیب کرد. این روزنامه گزارش خود را چنین ادامه می‌دهد: «به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، در این اطلاعیه آمده است، بدین وسیله مطالبی را که بعضی از آژانس‌های خبری به نقل از بولنت اولسو نخست وزیر ترکیه در تونس منتشر کرده اند و از جمله اینکه "ایران مایل به پایان جنگ نمی‌باشد" تکذیب می‌شود. همانطور که بارها در گذشته اعلام شده است، سیاست ترکیه در قبال جنگ ایران و عراق بی طرفی کامل می‌باشد.» (۱)

۸۳۵

مجله فرانسوی ژون آفریک در مقالهای با اشاره به عملیات مسلمین عقیل در منطقه سومار، برخی وقایع نظامی این عملیات را شرح کرده و وضعیت عمومی ارتش و ساختار سیاسی عراق را ناپایدار خوانده است. در این نشریه آمده است: «با وجود اینکه هیچ چیز ثابت نمی‌کند که فرماندهان ایران (به‌خصوص سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی) هدف سقوط بغداد را داشته باشند، ولی امکان دارد که بعد از این، همه آنها در انتظار از همپاشیدن

ارتش عراق باشند که در تمام نقاط جبهه به تنگ آمده است. صدام حسین بهندرت در چنین موقعیت ناپایداری قرار گرفته بود. پنجاه هزار نفر از سربازانش در آن سوی مرز اسیر هستند و هیچیک از هدفهایی

که در آغاز جنگ داشت به دست نیاورده و مردمش عمیقاً خسته و کوفته شده‌اند. با وجود اینکه حزب بعث و دوایر دولتی بادقت گزینش شده‌اند، اما دیگر از صدام جانبداری نمی‌کنند. بدین ترتیب او مجبور شده است نیمی از اعضای شورای فرماندهی انقلاب را اخراج کند. تنها یک گروه کوچک از وفاداران که تا کنون وفاداریشان نامشروط است مانند معاون نخست‌وزیر طارق عزیز و وزیر امور خارجه طه‌اسین رمضان اعتماد او را جلب می‌کنند.

حتی ارتش کمکم نامطمئن به نظر می‌رسد.

علیرغم فلاکتها و فرارها، ارتش مجهز است. نزدیک به ۹۰ هزار سرباز در طول جبهه‌های جنگ حضور دارند که ۵۰ هزار نفر از آنها در خوزستان هستند که صحنه خونینترین برخوردهای جنگ است. این ۹۰ هزار تن برخلاف ایرانیان انگیزهای ندارند، بلکه تنها تا دندان مسلح هستند. بیش از پنج هزار چریک در اطراف بغداد صف‌آرایی کرده‌اند. آنها برای حفاظت پایتخت علیه معارضین و تسلط "تروریستها" در نظر گرفته شده‌اند. ارتشی که در طی حمله رمضان در ماههای ژوئیه و اوت از خود مقاومت خوبی نشان داد، قاعدتاً میبایست به فرمانده کل خود اطمینان دوبارهای ببخشد، اما مسئله در این است که سربازان کسی را که "قهرمان بصره" مینامند،

صدام حسین نیست، بلکه ژنرال محمد قاسم است که گویا رئیس‌جمهور عراق او را به‌عنوان رقیب خود میدانند، رقیبی که تحمل او برای صدام بسیار دشوار است. نتیجه منطقی این احساس باعث شده که رفتوآمد واحدهای نظامی در بغداد ممنوع شود.

ص: ۸۱۴

حقیقت دارد که تا کنون چندین بار سرنگونی صدام را پیشگویی کرده‌اند و در مورد فرو ریختن قریبالوقوع رژیم بعثی، که سه سال است با قدرت تمام کشور را رهبری میکند، سخن بسیار رفته است؛ سه سالی که تنها سیزده ماه آن صلح در کشور حاکم بوده است و در نتیجه او باید محتاط باشد. او برگ برنده چندی در دست ندارد. تأثیرات تظاهر به پشتیبانی، که در کنفرانس اخیر "فاس" از او شد، پیگیری نشده است. سودان قول داده بود نیروئی بفرستد که در جبهه به نیروهای اردنی (و مراکشی بنا بر تأیید بعضیها) که قبلاً فرستاده شده‌اند، بپیوندند. هر چند انتقادات شدید و روزانه رادیو دمشق متوقف شده و عربستان سعودی هم اخطارهای خود را به ایران از سر گرفته است، اما تنها اتحاد شوروی است که با فرستادن چندین تانک "تی - ۷۲" و چند "میگ" به بغداد، بهطور مادی عکسالعمل نشان می‌دهد. مطمئناً برادران عرب صدام دیگر به او اطمینان کامل ندارند. (۱)

۸۳۶

معضل صدور نفت عراق و تلاش برای حل آن از طریق ترکیه و اهمیت تنگه هرمز و آبراه خلیج فارس برای صدور نفت کشورهای منطقه محتوای مطالبی هستند که در گزارش امروز خبرگزاری رویتر و رادیو بی.بی.سی به آن اشاره شده است. روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری رویتر نوشت:

یک مقام عالیرتبه صنعت نفت ترکیه گفت، ترکیه و عراق درباره طرح افزایش ظرفیت یک خط لوله نفتی که از دو کشور میگذرد و هماکنون تنها راه عبور نفت عراق به مدیترانه است، موافقت کردند.

اسماعیل کاشی اوغلو رئیس شرکت نفتی "پتائو" اظهار داشت: عراق آماده سرمایه‌گذاری روی طرحی است تا حداکثر ظرفیت این خط لوله را از ۳۵ میلیون به ۴۹ میلیون تن برساند. این طرح شامل ساختمان پنج ایستگاه تلمبه‌خانه و ۸۰ کیلومتر خط لوله اضافه در طول خطی است که از کرکوک در عراق آغاز میشود و به اسکندرون در جنوب شرقی ترکیه میرسد.

خبرگزاری رویتر با اعلام خبر مذکور، وضعیت فعلی صدور نفت عراق را چنین بررسی کرده است:

با قطع صدور نفت عراق از خلیج فارس، صدور نفت این کشور از دو خط لوله از مسیر ترکیه و بندر بایناس سوریه انجام میشود که مسیر سوریه با بالا گرفتن اختلافات دو کشور بسته شد، لذا سرمایه‌گذاری خط لوله مسیر ترکیه برای عراق اهمیت مضاعفی پیدا کرد و عراق ظرفیت صدور نفت از این مسیر را از اردیبهشتماه که ۲۷ میلیون تن در سال بود، در طی ۵ ماه گذشته به ۳۵ میلیون تن افزایش داد. (۲)

رادیو بی.بی.سی نیز در گفتاری ضمن بررسی وضعیت صدور نفت عراق، قطع کامل صدور نفت این کشور از طریق دریا و تداوم فروش نفت ایران از طریق خلیج فارس را یادآور شده است. در این گفتار به تلاش عراق برای ایجاد اختلال در فروش نفت ایران و حمله به تأسیسات نفتی ایران در خارک اشاره شده است. بی.بی.سی در تلاشهای ایران برای توسعه

ص: ۸۱۵

٢٦٦، ٢/٩/١٣٦١، صص ٧ - ٩، ژون آفریک، چاپ فرانسه، ٢١/٧/١٣٦١.

٢-٢٥. مأخذ ١٥، ص ١٦.

نیافتن جنگ در منطقه خلیج فارس را عامل فشار به کشورهای عربی خلیج فارس دانسته و به توانائیهای این کشورها در امر نظامی که در اجلاس اخیر وزیران دفاع شش کشور حاشیه خلیج فارس بر آن تأکید شده بود، اشاره کرده است. در گزارش رادیو بی.بی.سی آمده است: در روزهای نخستین جنگ صنایع نفت عراق صدمه دید. خطرهایی که متوجه کشتیها در منتها الیه خلیج فارس میشد سبب شد تا صادرات نفت از بخش جنوبی عراق با مشکل روبه رو شود و بهدنبال آن سوریه نیز بهدلیل حمایت از ایران در جنگ، خط لوله نفتسانی عراق به دریای مدیترانه را که از خاک آن کشور میگذشت، قطع کرد. بدین ترتیب تنها راه باقیمانده برای صادرات نفت عراق خط لوله‌های است که از شمال این کشور، از طریق ترکیه می‌گذرد و با اینکه سعی در افزایش صادرات نفت از این راه میشود، فروش نفت عراق به میزان ناچیزی رسیده است. از طرف دیگر، ایران تا این حد صدمه ندید. از ظرفیت صنایع نفت ایران بهدلیل اختلالاتی که پس از انقلاب به وجود آمد، کاسته شد، اما این ضعف تا حدودی جبران شده است. تأسیسات بارگیری نفت در جزیره خارک به دلیل فاصله بسیار از مناطق جنگی جنوب و مصونیت از خطر پاسخگوی نیازهای ایران بودند.

دو ماه پیش عراق دست به مبارزه نظامی و جنگ تبلیغاتی زد تا خسارات وارد شده به صادرات نفت را تلافی کرده باشد. عراق بخشی از شمال خلیج فارس را منطقه جنگی اعلام کرد و به دفعات ادعا کرد که تأسیسات جزیره خارک و کشتیهای که عازم این منطقه بودند را هدف حمله موشکی و بمباران قرار داده است. ممکن است که تهدید صادرات نفت ایران از جانب عراق رو به افزایش باشد. در اینباره میتوان

گفت که گمان میرود

شوروی ارسال اسلحه، هواپیما و موشکهای پیشرفته به عراق را ازسرگرفته است. تا این کشور آنها را برای تهدید علیه ایران به کار گیرد.

چنانکه این امر صحت داشته باشد، آنگاه میتوان دلیل فشار ایران به کشورهای خلیج فارس و جهان عرب را درک کرد. کشورهای حاشیه خلیج فارس تکیه سنگینی به جریان نفت در این منطقه دارند و فشار ایران برای بازداشتن عراق از توسعه جنگ در این مسیر است. بهعلاوه عراق موفقیتهایی در زمینه سیاسی با همسایگان خود کسب کرده است. کشورهای نفتخیز خلیج فارس از درآمد نفتی خود کمکهایی به عراق کردهاند تا کسری درآمد این کشور جبران شده باشد. وزیران دفاع این کشورها نیز به همین دلیل در اجلاس ریاض پایتخت عربستان درباره سیاست دفاع مشترک بحثهایی کردهاند. معلوم نیست نیروهای کوچک و پراکنده آنها چگونه میتوانند در عملیات مشترک نظامی شرکت کنند، اما به نظر میرسد در مورد دفاع مشترک هوایی از تأسیسات نفتی خود با بهرهوری از رادار آواکس که امریکا در اختیار عربستان قرار داده، مذاکراتی انجام گرفته است. عمان در منتها الیه جنوبی این کشورها دارای مناسبات مستقیم نظامی با امریکا است. امریکا نیز ناوهای هواپیمابر در اقیانوس هند دارد و از طریق آنها مراقب تحولات خلیج فارس است.

مقابل آنها، ایران یک نیروی دریایی کارآمد دارد که در زمان شاه هنگامیکه این کشور نقش پلیس خلیج فارس را ایفا میکرد، فراهم شده است.

رهبری جدید ایران از ایفای این نقش خودداری کرد، اما اکنون به نظر میرسد که در صورت ضرورت، آماده پذیرش مجدد آن میباشد.

عواقب هر تلاشی در زمینه آغاز مخاصمات در دهانه خلیج فارس پیشبینی شدنی نیست، طوری که رهبران ایران میتوانند امیدوار باشند که تنها تهدید به این کار سبب انصراف عراق از جنگ در زمینه نفت شود. (۱)

۸۳۷

در پی گزارش مجله فرانسوی لوپوئن مبنی بر فعالیت فرانسه برای احداث یک خط لوله نفتی به موازات تنگه هرمز، امروز وزیر نفت عربستان نیز در عمان اعلام کرد کشورهای عرب تولید کننده نفت در منطقه خلیج (فارس) مشغول بررسی طرحی برای انتقال نفت از طریق یک خط لوله فرعی از کنار تنگه هرمز هستند.

روزنامه تایمز مالی چاپ لندن با درج این خبر نوشت: این اولین باری است که در یک سطح عالی رسمی، طرح کاهش وابستگی به تنگه هرمز بهطور مشخص تأیید میشود. یکپنجم نفت جهان غیرکمونست از این تنگه عبور میکند و نیروی دریایی ایران که از جنگ با عراق آسیبی ندیده، همچنان نیرومندترین قدرت دریایی منطقه محسوب میشود. این روزنامه در ادامه به نقل از زکی یمانی آورد: احتمال ایجاد ارتباط میان حوزههای نفتی خلیج فارس و بندرهای سلطاننشین عمان و برخی احتمالات دیگر در حال بررسی است. (۲)

۸۳۸

نشریه ژون افریک چاپ فرانسه در شماره امروز خود، در مطلبی با عنوان "جبهه داخلی" به قلم فرستاده ویژه خود به تهران، وضعیت پایتخت ایران را بررسی کرده است. این خبرنگار که با تصور وجود برخی نابسامانیهای

حاصل از جنگ بهخصوص

در ابعاد اجتماعی و اقتصادی به تهران آمده، از وضعیت عادی تهران، نظم حاکم بر شهر و چهره غیرنظامی آن ابراز شگفتی کرده است. وجود انبوه مواد اولیه و مایحتاج زندگی، نظافت عمومی شهر، تداوم فعالیتهای جهاد سازندگی در روستاها با وجود شرایط جنگی و کمبود درآمد ارز، از جمله موارد مهمی است که در گزارش این خبرنگار آمده است. در بخشی از مشاهدات این خبرنگار آمده است: «انتظار داشتم شهری در حال حکومت نظامی، با جوخههای

نظامی و موانع در همجنا، با بازرسی بدنی در فرودگاه و در تمام نقاط شهر، بیابم. معتقد بودم با کمبودهای مختلف به واسطه جنگ و محاصرههای اقتصادی که کشور را دربر گرفته، تهران را باید فلجشده بیابم. فکر میکردم در مقابل چند مغازه خواربار [فروشی] صفهای طولانی بینم ... چیزی که برای کشوری که دو سال است در جنگ بهسر میرد،

طبیعی می‌باشد، اما به‌هیچ‌وجه چنین چیزی وجود نداشت.

ص: ۸۱۷

۱ - ۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۸، ۲۲/۷/۱۳۶۱، صص ۲۵ و ۲۶، رادیو

بی.بی.سی، ۲۱/۷/۱۳۶۱.

۲ - ۲۷. مأخذ ۲، ص ۱۶.

تنها در جاده‌های اطراف تهران چند نفر را با یونیفرم دیدم که آنها هم مأموران غیرمسلح پلیس راهنمایی [و رانندگی] بودند. در مورد جوخه‌های سرباز و موانع باید بگویم که در تمام مدت اقامت در تهران حتی به یکی از آنها برخورد نکردم و تمام نظامیانی را که در خیابان دیدم، همگی عابری غیرمسلح بودند. تنها کسانی را که من مسلح دیدم و تعدادشان هم خیلی کم بود، [افرادی بودند که] در مقابل ساختمانهای

عمومی نگهبانی میدادند.

معدلک برای ورود به ادارات دولتی و خدمات عمومی، بازرسی بدنی شدیدی به وسیله یک کارمند غیرنظامی انجام میشود. این بازرسی بدنی را برای خارجی‌ان چنین توضیح میدهند که منظور احتیاط اولیه‌ای است که در نتیجه سوء قصدهایی که منجر به مرگ ۷۲ تن از برگزیدگان انقلاب، دومین رئیس‌جمهور و نخست‌وزیرش، آقای رجایی و آقای باهنر، و غیره گشته است، اعمال میشود. از هنگام ازمپاشیدن هسته‌های منافقین (اسمی که به مجاهدین خلق داده میشود) سوء قصد به جان شخصیتها کم شده است، اما اکنون بمبهایی در خیابان قرار داده میشوند که کورکورانه مردم عادی را هدف قرار میدهند.

بدین ترتیب در ۶ سپتامبر [۱۵ شهریور] ماشین بمبگذاریشده‌ای در خیابان خیام نزدیک پارک شهر منفجر شد و ۲۵ کشته و ۱۵۰ زخمی به جای گذاشت، در آن حوالی هیچ نوع هدف نظامی یا دولتی وجود نداشت. در ۱۱ سپتامبر بمب دیگری در میدان انقلاب منفجر میشود که این بار خسارت زیادی به بار نمی‌آورد. این سوء قصدها که هدفهای غیرنظامی دارند، نتایجی جز به خشم آوردن مردم نداشتند. بیش از پانصد هزار نفر که در مراسم تدفین قربانیان شرکت کردند، خواستار "اعدام همه تروریستهایی که مسلح دستگیر شوند"، شدند.

بالاخره اول اکتبر [۹ مهر] کامیون بمبگذاریشده دیگری در خیابان ناصرخسرو در حوالی محل انفجار اول منفجر میشود. برآورد خسارت آن سنگین است، ۶۰ نفر کشته و ۷۱۷ نفر زخمی که ۲۱۷ تن آنها بستری شدند.

علیرغم این ناامنیها و شرایط جنگی، فعالیت شدید تجاری در بازار حاکم است، مغازه‌ها و دستفروشیها مملو از مواد اولیه ضروری مانند سبزیجات، میوه، گوشت، پوشاک و غیره میباشد. کتابفروشیها فراوان و پررفتوآمد هستند. همه نوع کتاب به زبان فارسی، عربی، انگلیسی و گاهی فرانسه، البته در مورد مذهب و همچنین در مورد ادبیات، هنر، تاریخ، علوم و حتی رمانهای پلیسی یافت میشود. جواهرفروشیها، فرشفروشیها، مغازه‌های وسایل خانه و وسایل برقی خانگی فراوانند و مشتریان زیادی دارند.

با وجود این، چیز بیهودهای وجود ندارد، فروشندگان اشیا لوکس دکان خود را بستهبند. با دیدن معاملاتی که انجام میشود، میتوان فهمید که قیمتها قابل دسترس میباشد.

در ادامه این گزارش آمده است:

«همچنین میتوان از تمیزی خیابانها و ساختمانهای عمومی و از حفاظت و نگهداری وسایل تعجب نمود، در بعضی از کشورهای در حال توسعه آسانسوری که کار میکند بهصورت یک معجزه است. در اینجا بهندرت یکی را خراب مییابید.

چگونه می توان این شرایط را با کمبودهای زمینی که در بعضی از کشورهای افریقای و عربی حاکم است، ... مقایسه نکرد؟ این کشورهای مستقل که چندین دهه است در زمان صلح بهسرمی برند و هیچ گونه محاصره اقتصادی - که جمهوری اسلامی از بدو تأسیسش با آن روبه رو است - بر آنها اعمال نمی شود، قادر نیستند حداقل نیازهای حیاتی مردم را تضمین نمایند، در صورتی که ایران این کار را انجام می دهد.

"درآمد نفتی ما بهخاطر فشارهای خارجی به نصف تقلیل یافته، خرجهای نظامی ما به طور محسوسی بهخاطر جنگ تحمیلی افزایش یافته و پولهای خارجی ما مسدود شده است، با وجود این، ما میتوانیم مایحتاج مردم و سربازان خودمان را تضمین کنیم بدون اینکه حتی یک دلار هم مقروض شویم. عراق قبل از جنگ سی میلیارد دلار ذخیره ارزی داشت و ۲۴ میلیارد دلار هم از عربستان و دیگر کشورهای خلیج [فارس] قرض کرده است، بدون اینکه توانسته باشد مسائلس را حل کند."

این گفتار آقای نوربخش رئیس بانک مرکزی، نمایانگر مسئلهای است که ممکن است یکی از بزرگترین تناقضات انقلاب ایران با افکار عمومی باشد.

قابل تحسینتر از همه، تلاشی است که به نفع روستاها و مناطق محروم انجام شده است. نهاد عظیمی به نام جهاد سازندگی برای این کار اختصاص یافته است. این نهاد در ۱۷ ژوئن ۱۹۷۹ [۲۷ خرداد ۱۳۵۸] به وجود آمده و در امور بهداشتی، آموزشی، ساختن جاده، پل، کانالهای آبیاری، خانه، مسائل روبنایی اجتماع، تعمیرات ماشینآلات کشاورزی، توزیع بذر و کود و... دخالت میکند. [این نهاد] همچنین بهوسیله تعمیر وسایل جنگی، ترمیم و یا ساختن جادههای استراتژیک و سنگر، خاکریز و... در جنگ شرکت دارد.

۲۵۰۰ حقوق بگیر تماموقت در استخدام این نهاد است و تعداد زیادی هم بهصورت داوطلب [بدون دریافت حقوق] در آن شرکت می کنند. این نهاد بدون اینکه جانشین وزارتخانه های ذینفع (بهداری، مسکن و شهرسازی، آموزش و پرورش و...) باشد، با طرد هر نوع بوروکراسی و با صرفه جویی در وقت و پولی که در دفاتر بررسی و کمیسیون های مختلف حیفومیل می شود، هر جایی که ضرورت ایجاب کند، وارد عمل می شود. جهاد سازندگی در دو سال رقم باورنکردنی از کارهای انجامشده ثبت نموده است.

حجت الاسلام عبدالله نوری نماینده [امام] خمینی در جهاد سازندگی می گوید: "این بهترین پاسخ برای کسانی است که وانمود می کردند انقلاب اسلامی قادر به تحقق بخشیدن هیچ گونه هدف ارادی نبوده است."

در پایان یادداشت خبرنگار ژون آفریک آمده است: «من از دهکده المپیک [در تهران] دیدن میکنم. در این مکان ۳۵۰ خانواده، تقریباً ۱۶۰۰ پناهنده که در بدو ورود نیروهای عراقی مجبور به ترک خوزستان شدند، زندگی میکنند. آنها از اهواز، آبادان، دزفول، خرمشهر و... آمده‌اند. بعضی از آنها که ساکن شهرهایی کمتر آسیدیده هستند، به شهر خود بازگشتند و بعضی دیگر (اکثر آنها) هنوز در این محل هستند. خیلیها قادرند که خود معاش خودشان را تأمین کنند، مانند کارمندان شرکت ملی نفت که توانست‌اند در اداره مرکزی شرکت کار پیدا نمایند و وسائط حملونقل نیز در اختیار آنها میباشد. بعضی دیگر کمک میشوند و بهجز محل سکونت و وسائل زندگی آنها، کمکهای نقدی و جنسی نیز دریافت میکنند.»^(۱)

ص: ۸۲۰

۱- ۲۸. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره ۲۶۷، ۴/۹/۱۳۶۱، صص ۲۵ - ۲۸، ژون آفریک چاپ فرانسه، ۲۱/۷/۱۳۶۱.

اوضاع جبهه ها امروز نسبت به روزهای قبل آرام بود و طرف های درگیر در جنگ تنها به ردوبدل شدن آتش اکتفا کردند، اما موشک باران منابع اقتصادی همچنان در دستور کار ارتش عراق بود.

ساعت ۸:۳۰ امروز تأسیسات نفتی جزیره خارک هدف اصابت دو موشک هوا به سطح عراقی قرار گرفت.

در این حادثه دو تانکر ذخیره نفت که یکی از آنها یک میلیون بشکه ظرفیت داشت، آتش گرفت و یک تانکر دیگر نیز آسیب دید. (۱)

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی با کوشش مأموران آتشنشانی و نیروهای مردمی، سرانجام در ساعت ۱۲:۱۲ حریق دو مخزن ذخیره نفت خام در حال اشتعال مهار و از سرایت آتش به مخازن عمومی دیگر در اسلکه های "تی" و "آذرپاد، جلوگیری شد. در زمان برخورد موشک به مخزن نفتی حدود یکسوم از ظرفیت یک میلیون لیتری آن حاوی مواد سوختی بوده است. (۲) بر اساس گزارش ارسالی در بعد از ظهر امروز اوضاع جزیره خارک عادی بوده و شش کشتی مشغول بارگیری از اسلکه های آن هستند. (۳)

درحالیکه حدود سه هفته از شروع عملیات موفق مسلم بن عقیل و چهار روز از تثبیت منطقه عملیاتی گذشته است، طه یاسین رمضان فرمانده کل ارتش خلقی عراق نیروهای ایران را در صورت تداوم عملیات به سرکوب تهدید کرد. به گزارش رادیو صوتالجماهیر وی در دیدار با فرماندهان نظامی در یک اردوگاه آموزشی در بغداد گفت:

«مناطق عملیاتی در شرق بصره و مندلی که عظیم ترین پیروزی های قوای مسلح دلیران بر نیروهای رژیم ایران را به خود دیده است، پیوسته آماده سرکوب نیروهای این رژیم خواهد بود.»

۱ - ۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، ص ۳، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱؛ و - سند شماره ۵۴۴۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۹ - فرماندهی، به ستاد مرکزی - فرماندهی، ۲۲/۷/۱۳۶۱.

۲ - ۲. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱.

۳-۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴، اهواز - خبرگزاری
جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱.

وی افزود: «اصرار ملت ما بر حمایت از مرزهای خود در برابر تجاوز ایرانی‌ها تا قطع تحرکات علیه مرزهای بین‌المللی و به رسمیت شناختن کامل حقوق مان بر زمین و حاکمیت آن ادامه خواهد یافت.» یاسین رمضان همچنین بر گسترش مراکز آموزش و فراگیری فنون رزمی تأکید کرد.^(۱)

۸۴۱

با گذشت کمتر از دو هفته از فراخوان قبلی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، امروز مسئولین این نهاد مجدداً از همه نیروهای بسیج دعوت به همکاری کردند.^(۲) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با صدور اطلاعیه‌ای از همه داوطلبان، به ویژه آن دسته از افرادی که دوره‌های آموزش نظامی را گذرانده و خواهان حضور در جبهه هستند، دعوت کرد که به مناطق هشت گانه واحد بسیج مستضعفین سپاه پاسداران در تهران و در شهرستان‌ها به مراکز پذیرش سپاه یا بسیج سپاه پاسداران مراجعه کنند.^(۳)

۸۴۲

شرارت افراد مسلح وابسته به گروه‌های تجزیه طلب، خسارت‌هایی را به نیروهای دولتی و روستاییان مناطق کردنشین وارد کرد.

۱- امروز یک خودرو حامل نیروهای سپاه در جاده ارومیه - کورانه با یک مین ضدخودرو برخورد کرد و بر اثر انفجار آن دو نفر از سرنشینان خودرو مجروح شدند.^(۴)

۲- در شهر بوکان عده‌ای از نیروهای کومه له به روستایی از توابع این شهر حمله کرده و اموال و موجودی شرکت تعاونی روستا را غارت کردند.^(۵)

۳- گروه دیگری از عوامل گروه‌های غیرقانونی با حمله به روستای شیلان آباد در حوالی روستای ترجان، چهار بولدوزر و یک تانکر متعلق به جهاد سازندگی را سرقت کردند. در این حادثه چند نفر از نیروهای جهاد زخمی شدند.^(۶)

۴- در ساعت ۲۰:۳۰، بیست نفر از عناصر حزب دمکرات با استفاده از تریکی شب منع آب و موتورخانه روستای "عیان" از توابع سلماس را منفجر کردند. گروه دیگری نیز به خانه بهداشت روستای سیلاب این شهرستان حمله کرده و پس از سرقت داروهای موجود، ساختمان را با نارنجک منفجر کردند. این دو حادثه تلفات جانی نداشت.^(۷)

۸۴۳

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با کمک و حمایت سایر نیروهای انتظامی و امنیتی، چند عملیات مستقل را در مناطق مختلف کردنشین انجام داد و موفق شد در شهرها و مناطق مختلف خسارت‌های سنگینی به گروه‌های ضدانقلاب وارد آورد.

ص: ۸۲۲

- ۲- سپاه پاسداران در تاریخ ۱۳/۷/۱۳۶۱، از نیروهای داوطلب باتجربه خواسته بود در جبهه های جنگ حاضر شوند.
- ۳-۵. روزنامه اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۴-۶. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۹، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۵-۷. سند شماره ۳۲۰۸۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار کردستان، ۲۲/۷/۱۳۶۱.
- ۶-۸. سند شماره ۳۴۳۸۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان کردستان، به استاندار کردستان، ۲۲/۷/۱۳۶۱.
- ۷-۹. روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

نیروهای سپاه پاسداران امروز در عملیاتی به نام "شهید بهشتی" در محور میاندوآب - بوکان - مهاباد ۱۴ روستای این محور را از وجود عناصر مسلح غیرقانونی پاک سازی و سه ارتفاع مهم منطقه را نیز تصرف کردند. در این عملیات نیروهای خودی از چهار محور "خطایی"، "آقابلاغی"، "برده زرد شیخ محمود" و "کلب رضاخان" وارد عمل شدند که در سه محور اول موفقیت های چشمگیری به دست آمد و برخی اهداف مورد نظر تأمین شد، ولی در محور چهارم عملکرد نیروها مطلوب نبود و پس از حدود سه ساعت و نیم درگیری به دلیل تصرف نشدن اهداف مورد نظر، نیروهای خودی ناگزیر در ارتفاع مسلط منطقه به نام "قلاق لو" مستقر شدند. در این عملیات حدود ۱۰۰ نفر از عناصر گروه های غیرقانونی کشته و زخمی شدند و بیش از ۱۰ نفر نیز به اسارت نیروهای خودی درآمدند. علاوه بر این تعدادی اسلحه، مهمات و تجهیزات نظامی از جمله یک خودرو جیب به دست نیروهای خودی افتاد. در این عملیات ۱۵ تن از نیروهای خودی شهید یا مفقودالاثرا و ۸ تن دیگر نیز مجروح شدند. (۱)

همچنین نیروهای سپاه با ایجاد کمین در حوالی روستای "حکی" در منطقه ترکور در غرب ارومیه، هشت نفر از عناصر گروه های غیرقانونی را محاصره کردند و با آنها درگیر شدند. در این درگیری دو نفر از افراد شورشی کشته، یک نفر زخمی و پنج نفر دیگر نیز دستگیر شدند. (۲)

در عملیات دیگری نیز که برای پاک سازی محور سردشت - پیرانشهر، تصرف ارتفاعات مسلط منطقه و بستن راه کارهای گروه های مسلح، به خصوص حزب دمکرات کردستان انجام شد، نیروهای خودی متشکل از سپاه، ژاندارمری و پیشمرگان کرد مسلمان موفق شدند ارتفاعات "لیلانه" در شمال شرقی سردشت را از تصرف نیروهای حزب دمکرات خارج کنند. (۳)

در این عملیات با آنکه تلفات نیروهای خودی در حین عملیات اندک بود، ولی برخورد دو خودرو نیروهای خودی با مین، سبب شد تا ۱۰ تن از نیروها شهید و ۱۱ نفر زخمی شوند. (۴)

همچنین در عملیاتی در شهرستان قزوین، رابط حزب دمکرات با افراد وابسته حزب در این شهر دستگیر شد. با دستگیری نامبرده که ساکن "قروه" در کردستان است، دو نفر دیگر از همکاران وی در قزوین بازداشت شدند. (۵)

گفتنی است که در پی عملیات های نیروهای خودی در مناطق کردنشین و به دست گیری ابتکار عمل در این مناطق، تعداد افراد تسلیم شده نیز افزایش یافته است. به همین دلیل، امروز دو نفر از اعضای حزب دمکرات در سنندج خود را به سپاه معرفی و تقاضای امان نامه کردند. (۶)

ص: ۸۲۳

۱- ۱۰. سند شماره ۵۴۰۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه نجف، به ستاد مرکزی، ۲۵/۷/۱۳۶۱؛ و- واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۲، ۲۴/۷/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، منطقه ۷، قرارگاه نجف؛ و- مأخذ ۶، ص ۲؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران،

- "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۴، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۱، و- روزنامه کیهان، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۹؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) واحد طرح و برنامه عملیات، به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲۴/۷/۱۳۶۱.
- ۲- ۱۱. سند شماره ۵۴۴۳۸، از ستاد قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - اطلاعات، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران - اطلاعات، ۲۳/۷/۱۳۶۱.
- ۳- ۱۲. سند شماره ۳۵۰۱۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) واحد طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) رکن ۳، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
- ۴- ۱۳. مأخذ ۱۱.
- ۵- ۱۴. مأخذ ۵، ص ۱۳.
- ۶- ۱۵. روزنامه اطلاعات، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۳، سند ج - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

استاندار کردستان در یک مصاحبه اختصاصی با روزنامه جمهوری اسلامی مطالبی را درباره فعالیت های عمرانی انجام شده در استان کردستان، نحوه برخورد با عوامل مسلح غیرقانونی و گروهک ها و همکاری مردم در این دو زمینه بیان کرد.

آقای اصغر نیا با اشاره به فعالیت های عمرانی انجام شده در استان نظیر احداث کارخانه سیمان کردستان و کارخانه شیر پاستوریزه، راه سازی در سطح استان و ساخت بیمارستان در نقاط مختلف استان گفت: «الآن به همت رزمندگان روز به روز این مناطقی که در دست ضدانقلاب هست پاک سازی می شوند و می دانید که در حال حاضر، هیچ یک از شهرهای ما در دست ضدانقلاب نیست و با تلاش و کوششی که نیروهای ما در پاک سازی روستاها دارند ان شاءالله به زودی اهالی این روستاها نیز شیرینی و حلاوت نظام جمهوری اسلامی را می چشند.»

وی درباره نقش مردم در اداره امور استان افزود: «بحمدالله هر روز که از حکومت جمهوری اسلامی می گذرد، مردم استان کردستان نقششان در جامعه روشن تر می شود. ... مردم کردستان روز به روز به ماهیت کثیف این گروه های امریکایی و روسی پی برده اند. در همین حادثه تهران، حدود چهار شهید از استان کردستان داشتیم، از سنندج و شهرهای دیگر و همین باعث شده که مردم بدانند که اینها که قدیم به ظاهر طرف داری از خلق کرد می کردند، در واقع دشمن انسانیت هستند، لذا می بینیم در مراسم تشییع جنازه هایی که برای همین عزیزان برگزار می شود، همه مردم در این مراسم شرکت می کنند. کاری که استانداری کردستان کرده و بر اساس رهنمود امام امت صورت گرفته، که فرمودند: مردم باید در سرنوشت خودشان سهم داشته باشند. ... یکی از نکات جالب این است که در هفته جنگ که برگزار شد، همین هیئت های امنای مساجد، در مساجد خودشان برنامه های جالبی داشتند و در بسیاری از برنامه هایی که در استان می شود، حتی در سمینارها و نشست ها، در کارهایی که هست، خود این هیئت های امنای مساجد و روحانیون نقش مستقیمی دارند مخصوصاً ما سعی کردیم برنامه هایمان براساس جذب نیروهای بومی باشد. ... الآن برنامه هم این هست در بیش تر کارها ما از مردم کمک می گیریم، حتی ما بارها اعلام کردیم که اگر افرادی هستند که بتوانند مقام شهرداری شهر خودشان، حتی فرمانداری و بخشداری و رؤسای ادارات ما را به عهده بگیرند سعی می کنیم در این پست ها از افراد بومی انتخاب کنیم؛ بومی های معتقد به جمهوری اسلامی و متعهد که الآن اگر آمارش را حساب کنید شاید نصف مدیران کل ما و حدوداً بعضی از برادران شهردار و بخشدار و فرماندار ما از بومی های خود استان کردستان هستند. ما هدف مان این هست که کار به دست نیروهای بومی سپرده شود و این امر تا به حال موفق بوده و موفق تر هم با همکاری مردم خواهد شد.»

استاندار کردستان درباره میزان حاکمیت دولت در کردستان گفت: «در مورد حاکمیت دولت بهترین چیز این است که اخیراً مرتباً ضدانقلاب تبلیغ می کرد که اگر دولت به کردستان توجه می کند، چرا وزرا به منطقه نمی آیند. در حال حاضر برنامه هایی که چیده شده الآن هر دو هفته حداقل یک وزیری از منطقه دیدن می کند و همین چندی پیش سه تن از وزرا به منطقه آمده بودند. آنها حاکمیت دولت را آن چنان دیدند که در خود شهر با یک ماشین معمولی، بازار و مدرسه و خیابان را گشتند و دیدند. شهرهایمان مثل شهرهای دیگر ایران هست، یعنی نظام و نظامی که در سایر نقاط هست در منطقه کردستان هم حاکمیت دولت مستقر هست و در این زمینه هم فقط بعضی از روستاها، آن روستاهای دوردستی که ممکن است نزدیکی های مرز باشد یا روستاهای دور افتاده ای که باز هم افراد کمی از ضدانقلاب آنجا هستند، آلوده هستند که ان شاءالله با برنامه هایی که نیروهای نظامی و انتظامی دارند، این نقاط نیز به زودی پاک سازی خواهند شد و مشکلی به عنوان ناامن بودن مناطق نخواهیم داشت و ما سعی می کنیم هم زمان با پاک سازی هایی که توسط رزمندگان می شود بتوانیم ارزاق و مواد غذایی [به مردم برسانیم] و برای مردم منطقه پاک سازی شده جاده احداث کنیم که سریع تر مردم بتوانند مایحتاج اولیه خودشان را برطرف کنند. ... روستاها روز به روز پاک سازی می شوند و ما امیدواریم که با همکاری امت همیشه در صحنه حزب الله بتوانیم این مشکلاتی را که برای ما فراهم کردند و خرابی هایی را که برای ما به جای گذاشتند، ان شاءالله بازسازی بکنیم تا مردم مسلمان روستاها و شهرهای کردستان بدانند که دولت جمهوری اسلامی عملاً در خدمت آنها بوده و هست.»

آقای اصغر نیا در مورد نحوه برخورد با افراد شورشی گفت: «بنا به فرموده امام که خدمت ایشان رسیدیم، فرمودند: سعی بشود در استان کردستان با ملاحظت و برخورد اسلامی با مردم برخورد بشود و واقعیت هم همین هست، ما آنجا سعی کردیم با برخورد صحیح اسلامی و در وهله اول ارشاد و راهنمایی و بعد آنهایی که مثلاً به طریقی گول ضدانقلاب را خورده اند باز هم توأم با ارشاد، اخطار کنیم که به دامن انقلاب اسلامی برگردند و خوشبختانه آمار نشان می دهد که ظرف چند ماه حدود ۴۰۰ نفر خود را تسلیم کردند و امان نامه گرفتند. این نشان می دهد که گروه های فاسد دیگر روزهای آخرشان هست، ولی در مورد کسانی که باز هم به دامن اسلام بازنگشتند بعد از مرحله ارشاد و اخطار مسئله اقدام هست که رزمندگان ما با آنها قاطعانه برخورد می کنند و اینها شامل هر گروهی باشد که بخواهد اختلاف بیندازد، به هر اسمی ما قاطعانه جلویش را می گیریم و دولت جمهوری اسلامی با کمال قدرت هر کس را که بخواهد در منطقه اختلاف افکنی بکند، تحویل دادگاه عدل اسلامی می دهد.»

استاندار کردستان درباره هماهنگی با مسئولان استان آذربایجان غربی در خصوص مسائل امنیتی اظهار داشت: «میان استان های کردستان و آذربایجان غربی مشترکات زیادی وجود دارد. ... یکسری مسائل مشترکی نسبت به دو استان با قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) وجود دارد و کلاً در مورد مسائل امنیتی، نظامی و سیاسی نقاط مشترکی وجود دارد و حداقل ماهی یک تا دو جلسه در سنندج و ارومیه برگزار می شود که هماهنگی خاص را در منطقه ایجاد کرده است و اگر یک موقع نیاز باشد ما کمک می کنیم، چه کمک مواد غذایی، مواد سوختی، حتی نیروهای نظامی، انتظامی اینجا با هم مشترکاً عمل می کنند.»

آقای اصغر نیا به بازسازی مناطق آزاد شده اشاره کرد و گفت: «تابه حال یک سوم بودجه ای را که ستاد بازسازی مناطق جنگی برای استان تصویب کرده بود، توانستیم اینجا جذب کنیم و برادران ما همگام با رزمندگان، شهرهایی را که آسیب دیدند و روستاها و پایگاه را می سازند و اینجا جالب است یادی از شهید محراب آیت الله صدوقی داشته باشیم که نظر خاصی به استان کردستان داشتند. ... آیت الله صدوقی قبل از شهادتشان سفری به کردستان داشتند و در آن سفر بازسازی شهرستان مریوان را به عهده مردم مسلمان استان یزد گذاشتند که الان هم حضرت آیت الله خاتمی و برادران روحانی با همکاری استانداری یزد این کمک ها را به ما می کنند.»

استاندار کردستان در پایان گفت: «گله ای از رسانه های گروهی داریم و آن این است که بعضی از رسانه های گروهی، روزنامه ها، حتی رادیو تلویزیون؛ کردستان را فقط در بحران ها اخبارش را بیشتر منتشر می کنند، لکن الآن این همه کارهای عمرانی آبادانی که در منطقه می شود متأسفانه ما خیلی کم می بینیم که در روزنامه ها منعکس بشود که در این زمینه، ما از رسانه های گروهی دعوت می کنیم که کردستان را در وضعیت آرامش هم ببینند و به اینجا سربزنند اخبار تهیه کنند.»^(۱)

۸۴۵

عزالدین حسینی^(۲) که اخیراً به فرانسه سفر کرده است در مصاحبه ای در پاریس، گروه های غیرقانونی داخل کشور را برای مقابله با انقلاب اسلامی به وحدت فراخواند.

وی در بخشی از کنفرانس مطبوعاتی خود در پاریس گفت: «عدم وحدت در فعالیت های مخالف رژیم، ما را در موقعیت حساسی قرار داده است و در حال حاضر، بیش از هر زمان دیگری وحدت و هماهنگی در مبارزات گروه های مخالف علیه رژیم احساس

ص: ۸۲۶

۱- ۱۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۵.

۲- عزالدین حسینی از علمای اهل سنت است که در رژیم گذشته امام جمعه مهاباد بود و پس از پیروزی انقلاب اسلامی به مخالفت با انقلاب اسلامی پرداخت و از گروه های مسلح و تجزیه طلب در مناطق کردنشین حمایت می کرد. وی روابط خوبی با دولت عراق و عربستان داشت.

می شود. اما این وحدت به رغم اختلافات ایدئولوژیک میان حزب دمکرات کردستان ایران و کومه له در عملیات نظامی ایجاد شده است و کوشش برای همکاری های سیاسی مهم تر در جریان است.»

وی ضمن انتقاد به برخی موارد برنامه "شورای ملی مقاومت" که توسط بنی صدر و رجوی در پاریس تشکیل شده است، گفت: «برنامه شورای ملی مقاومت درباره خودمختاری کردستان بسیار مبهم و تاریک است و می توان به صور مختلف از آن برداشت کرد.»

عزالدین حسینی با بیان اینکه روابط نزدیکی با بعضی از اعضای شورای ملی مقاومت دارد، ادامه داد: «وجود ابوالحسن بنی صدر در این شورا که هنگام تصدی مقام ریاست جمهوری فعالانه علیه کردها اقدام کرده و باعث تثبیت رژیم شده است، غیر قابل قبول است.»

وی در پایان کنفرانس خود ادعا کرد: «کردهای عراقی هوادار مسعود بارزانی که تا کنون با جمهوری اسلامی همکاری می کردند، از او جدا شده و با کردهای ایران آتش بس اعلام کرده اند. این امر موجب شده است که افراد آزادانه بتوانند در سرزمین های یکدیگر رفت و آمد کرده و احتیاجات نظامی و مواد غذایی یکدیگر را تأمین کنند.» (۱)

۸۴۶

در عملیات های هماهنگ نیروهای امنیتی در شهرهای مختلف کشور، به خصوص در تهران، بسیاری از عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق شناسایی، دستگیر یا کشته شدند.

۱- در اقدامی هماهنگ، تشکیلات سازمان مجاهدین خلق در یزد و میبد متلاشی شد. به گزارش سپاه منطقه ۲ کشوری، در این عملیات که در پی یک فعالیت چهار ماهه انجام شد، ۲۵ نفر از عناصر تشکیلاتی سازمان دستگیر شدند. (۲)

۲- در بیست روز گذشته با همکاری مردم، بیست نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق دستگیر و به مقامات قضایی تحویل داده شدند. (۳)

۳- در تربت حیدریه و بخش خواف از توابع این شهرستان ۲۵ عضو یک شبکه سازمان مجاهدین خلق به دام نیروهای انقلاب افتادند. (۴)

۴- در چند شهرستان در مجموع ۱۵ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق شناسایی و دستگیر شدند. دستگیرشدگان دو نفر از سمنان، (۵) پنج نفر از بهبهان، (۶) دو نفر از قزوین، (۷) پنج نفر از لاهیجان، (۸) و یک نفر از تهران هستند. (۹)

۵- به گزارش شماره امروز روزنامه اطلاعات، در شهرستان قزوین شبکه ای فعال از سازمان کشف شد و چهار تن دستگیر شدند. این افراد سابقه حبس داشتند که پس از اظهار ندامت آزاد شده بودند. در بازرسی از مخفیگاه آنان مقادیری اسناد و مدارک درون گروهی، تحلیل های درون سازمانی، طرح ترور حجت الاسلام باریک بین امام جمعه قزوین، چند کروکی دیگر برای ترور بعضی از افراد و تعداد زیادی قرص سیانور به دست آمد. (۱۰)

- ۱- ۱۷. سند شماره ۴۰۵۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار رادیوهای بیگانه، از روابط عمومی فرمانداری سنندج، به معاونت استانداری کردستان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۴، رادیو لندن ۲۲/۷/۱۳۶۱؛ و- همان، صص ۶ و ۷، رادیو صدای آزاد ایران ۲۲/۷/۱۳۶۱.
- ۲- ۱۸. سند شماره ۷۳۱۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرماندهی منطقه ۲، به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۲/۸/۱۳۶۱.
- ۳- ۱۹. مأخذ ۳، ص ۹، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱.
- ۴- ۲۰. روزنامه کیهان، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۵- ۲۱. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱، منطقه ۱، سمنان؛ و- سند شماره ۵۴۰۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران منطقه یک - فرماندهی، به ستاد مرکزی سپاه پاسداران - فرماندهی، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۶- ۲۲. سند شماره ۲۲۷۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه منطقه ۸، " رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۴، ۲۴/۸/۱۳۶۱، ص ۱۹.
- ۷- ۲۳. مأخذ ۵، ص ۱۳.
- ۸- ۲۴. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.
- ۹- ۲۵. سند شماره ۷۳۲۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرماندهی منطقه یک، به دفتر فرماندهی کل سپاه، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۱۰- ۲۶. روزنامه اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱۳.

۶- در تهران یکی از عناصر فعال سازمان مجاهدین خلق که مسئولیت شکنجه افراد حزب اللهی و پاسدار را به عهده داشت، در یک خانه تیمی شناسایی و در درگیری با نیروهای امنیتی کشته شد. (۱)

۷- یکی از مقامات دفتر دادستانی انقلاب اسلامی مرکز اعلام کرد: در هفته گذشته با اجرای طرح شناسایی مالک و مستأجر، نیروهای کمیته، سپاه و مأموران دادستانی به کمک مردم، در مجموع حدود ۳۰۰ نفر از اعضای گروه های غیرقانونی را در سطح تهران شناسایی کرده اند که عده ای از آنها در درگیری کشته و بقیه آنها دستگیر شده اند. این مقام قضایی گفت: تعداد دستگیر شده ها بیش تر از کشته شدگان است.

وی با قدردانی از فعال بودن مردم در این طرح افزود: کسانی که به کمیته ها مراجعه نکرده و فرم مربوط را تکمیل نکنند، این عمل (معرفی نکردن مستأجر) را اقدام ضدانقلابی تلقی می کنیم و با آنان طبق قوانین دادگاه های انقلاب رفتار خواهد شد. (۲)

۸۴۷

دادگاه انقلاب اسلامی کرج بر اساس رویه قانونی و قضایی، سه تن از عوامل ترور سازمان مجاهدین خلق را محاکمه و به اعدام محکوم کرد و احکام صادره امروز صبح اجرا شد. روابط عمومی دادستانی انقلاب اسلامی اعلام کرد که به حکم دادگاه انقلاب اسلامی کرج، سه تن از عوامل سازمان مجاهدین خلق، از جمله مسئول نظامی بخش دختران کرج، مسئول پسران در منطقه شهریار و فرمانده یک تیم ترور به جرم شرکت در فعالیت های نظامی سازمان، ترور افراد مختلف، شناسایی افراد متعهد برای ترور، تهدید مردم با اسلحه، حمل سلاح کمری، نارنجک و سیانور، پرتاب سه راهی و کواکتل مولوتف اعدام شده اند. (۳)

۸۴۸

مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق، از تغییر تاکتیک سازمان در براندازی جمهوری اسلامی خبر داد و گفت: تنها راه نابودی رژیم ایران جنگ مسلحانه است. روزنامه امریکایی "کریستین ساینس مانیتور" در این باره نوشت:

«مسعود رجوی که عملیات چریکی مجاهدین خلق را از پاریس رهبری می کند، معتقد است که مبارزه مسلحانه تنها راه رهایی از رژیم ایران است. ... مسعود رجوی می گوید که شیوه مبارزه اکنون تغییر کرده و به جای کشتن مقامات سرشناس، مأموران رژیم کشته می شوند. ... وی می افزاید: ما به دقت، کسانی را که هدف قرار می دهیم، انتخاب می کنیم و امیدواریم که تا چند ماه دیگر موفق شویم یک قیام عمومی براندازی را سازمان دهیم، ولی رژیم اسلامی تا کنون جان سختی زیادی نشان داده است و به رغم از دست دادن تقریباً کلیه رهبران عمده اش، هنوز می تواند روی حمایت چند صد هزار نفری که حاضرند برای این رژیم بمیرند، حساب کند.» این روزنامه درباره دلیل این تغییر تاکتیکی نوشت: «به گفته

ص: ۸۲۸

۲-۲۸. روزنامه اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۳-۲۹. روزنامه کیهان، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

یک دیپلمات غربی، علت تغییر روش مجاهدین، تدابیر امنیتی سختی است که برای حفاظت از مقامات ارشد رژیم به عمل می آید.» کریستین ساینس مانیفور همچنین ضمن اشاره به نظر منفی گروه های مخالف نسبت به شیوه های سازمان مجاهدین خلق می نویسد: «بسیاری از گروه ها شیوه ترور مسعود رجوی را محکوم می کنند، برای نمونه نورالدین کیانوری دبیر کل حزب توده ایران که طرفدار شوروی است، به رغم تعقیب و مجازات کمونیست ها از سوی رژیم ایران، می گوید رجوی با اینکه یک مائوئیست است و پرچم سرخ را علم می کند ولی در واقع بازیچه امپریالیسم است.»^(۱)

۸۴۹

با توجه به فعالیت های عناصر سازمان مجاهدین خلق در ترور افراد عادی و انفجارهایی که در مراکز پرجمعیت انجام شده است، یک نشریه داخلی سپاه، اهداف و انگیزه های این سازمان و عناصر وابسته به رژیم عراق را از این اقدامات تحلیل کرده و به دو نمونه از اقداماتی که عناصر این سازمان انجام داده اند، اشاره کرده است. در این نشریه آمده است:

«انگیزه های اصلی از بمب گذاری عبارت اند از: ۱- ترور مسئولین و مدیران اصلی نظام؛ ۲- ایجاد رعب، وحشت و ترس در مردم و خارج کردن آنها از صحنه؛ ۳- بی ثبات نشان دادن جمهوری اسلامی؛ ۴- انتقام گرفتن از مردم مسلمان ایران که به انقلاب اسلامی و امام وفادارند؛ ۵- نشان دادن عدم قدرت کنترل شهر به وسیله نیروهای نظامی و انتظامی؛ ۶- زدن ضربات اقتصادی به نظام نوپای جمهوری اسلامی؛ ۷- تخریب مراکز و نقاط حساس [مثل مخابرات]؛ ۸- کشاندن جامعه به هرج و مرج.

بر اساس بمب گذاری های انجام شده در میدان آزادی، خیابان خیام، انتقال قاب عکس امام و سایر مواردی که مشاهده شده است و نیز بر اساس اظهارات متهمین دستگیر شده، نوع بمب، روش کارگزاری آنها، سیستم بسته بندی کردن بمب ها و به طور کلی بر اساس تحقیقاتی که بر روی جزئیات اقدامات انجام شده صورت گرفته است، مشخص است که نقشه عمده این طرح ها در سازمان اطلاعاتی عراق با هماهنگی سازمان مجاهدین خلق کشیده می شود و با استفاده از عناصر مزدور و وابسته به رژیم عراق اجرا می شود. در اینجا به دو نمونه از این اقدامات اشاره می شود.

۱- انتقال قاب عکس امام

عوامل امریکایی صدام که قصد ترور حضرت حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی و عده ای از نمازگزاران را به وسیله اهدای قاب عکس امام داشتند، قاب عکسی را که حاوی حدود ۷ کیلو تی.ان.تی بود و به احتمال زیاد در فرانسه ساخته شده و به سازمان اطلاعات و امنیت عراق تحویل داده شده بود، به وسیله ایادی عراق (سردار جاف) به تهران وارد می کنند. این بمب که از قدرت تخریبی زیادی برخوردار بود، با عنایت خاص الهی و پیگیری برادران سپاه کشف و حاملین آن دستگیر شدند.

ص: ۸۲۹

مینی بوسی متعلق به شیر و خورشید سابق (هلال احمر) در زمان حمله عراق به قصر شیرین، توسط ایادی عراق دزدیده و برای جاسازی بمب به کشور عراق برده می شود و در آنجا پس از جاسازی بمب به وسیله همان عواملی که عکس امام را به تهران آوردند، با قرار صد هزار تومان مزد از طریق کردستان به تهران انتقال پیدا می کند. جالب اینکه در مسیر اتوبان تهران - کرج ماشین توسط نیروهای انتظامی بازرسی شده، ولی متوجه بمب های جاسازی شده نمی شوند. از قرار معلوم قصد تروریست ها این بود که بمب را در جماران منفجر کنند، ولی به دلیل ترس آنان از نیروهای امنیتی که به شدت از جماران محافظت می کنند، مینی بوس در اطراف پارک نیاوران رها می شود و تروریست ها فرار می کنند. مینی بوس پس از مدتی منفجر و خساراتی وارد می شود.^(۱)

۸۵۰

امام خمینی امروز در دیدار ائمه جمعه سراسر کشور با ایشان به موضوع نماز جمعه و اهمیت آن اشاره کردند و فرمودند: «نماز جمعه و مساجد در صدر اسلام، یک وضعی داشت و بعد به تدریج، آن محتوای خودش را از دست داد. و در بین مسلمین، یک طایفه شان اصلاً اقامه جمعه نمی کردند و یک دسته ای هم که اقامه جمعه می کردند، بی محتوا تقریباً بود. ... چنانچه حوزه های علمیه هم یک بعدی بود. ... [در فقه] چند بابش بود که همه فکرها متمرکز شده بود در همان چند بابی که آن وقت متعارف بود. امروز که می بینید که در مسئله قضا هم چنین مشکلات بزرگی برای ما حاصل است و برای ملت ما؛ برای این است که خوب قضا در سابق اصلاً دست آقایان نبود. چون نبود، دیگر بحث قضا نمی شد؛ کم می شد. و الآن ما علمای بزرگی داریم که از قضا اطلاعی ندارند. ... و بالاتر از آن، قضیه دخالت در امور سیاسی، در امور کشوری است که یک عیبی شده بود و الآن هم شاید بعضی اشخاص این را یک عیبی می دانند که فلان ملأ چه کار دارد به اینکه در ایران چه می گذرد؛ تو نمازت را بخوان و برگرد منزلت، دعا بکن. ... الآن هم فرض کنید که حجاز، که مرکز اسلام بوده است و مرکز تجهیز همه قوای اسلامی بوده است، همین وضع را دارد که [می گویند:] به ما چه ربط دارد که کجا چه می شود؟ به ما چه ربط دارد که اسرائیل چه می کند؟ این "به ما چه ربط دارد" که یک شعاری شده بود بین همه، اسباب این شد که رسیده است کار به آنجا که می بینید که بلاد مسلمین آن طور دستخوش تاخت و تاز امریکا شده که از آن ور دنیا آمده است برای مسلمین می خواهد همه کارها را او اداره کند؛ قیم شده است. الآن امریکا قیم امور مسلمین شده است، در همه امورشان ... و من امیدوارم که این نماز جمعه در ایران، آن محتوای اصیل خودش را، که در صدر اسلام داشته است، احیا کند و قهرماً می رود به سایر جاها؛ قهری است مسئله. وقتی مسلمین دیدند که این مسئله

ص: ۸۳۰

۱ - ۳۱. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۱، ۲۲/۷/۱۳۶۱، صص ۴ - ۶.

صحیحی است که از آن غافل بوده اند، آنها هم کم کم - و لو دولت هایشان هم نخواهند - می کنند این کار را؛ ... و ما امیدواریم که این محتوا برگردد، و این فکر ناشی از اشتباه یا خطا یا احیاناً عمد، این فکر خطا برگردد که "آخوند را به سیاست چه! آخوند را به امور مسلمین چه!"

خب پیغمبر سفارش کرده است که باید اهتمام [به] امور مسلمین [داشته باشید] اهتمام به امور مسلمین فقط همین است که ما بگوییم نماز چند رکعت است و شک بین کذا چی است؟ این اهتمام به امور مسلمین است؟ مسئله گویی که اهتمام به امور مسلمین نیست. امور مسلمین عبارت از امور سیاسی مسلمین است، امور اجتماعی مسلمین است، گرفتاری های مسلمین است و کسی که اهتمام به این نکند، به حسب آن روایت، فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ... البته من نمی گویم که دخالت، این دخالت و بی نظمی [باشد]. این صحیح نیست، باید ارشاد بشود، باید گفته بشود. اگر دیدند آقایان که فلان استاندار، فلان فرد گوش نمی دهد، مراجعه کنند به آن مراکز دیگر تا برسد به آن جایی که گوش بدهند.»

امام خمینی با اشاره به تحول به وجود آمده در جوانان فرمودند: «این جوان های ما، این جوان هایی که آن وقت کشیده می شدند به این عشرتکده ها و به این بساط و به این مراکز فساد، اینها الآن از دانشگاهی اش گرفته تا بازاری اش، دارند می روند به جبهه ها و خدمت می کنند و برای اسلام پیروزی تهیه می کنند و آبرو برای اسلام تهیه می کنند. این یک امری نیست که به دست بشر بتواند اجرا بشود. قلوب مردم دست خدای تبارک و تعالی است ... خدا خواست که همه اینها را یک جور دیگری بکند و افکار را به طور دیگری هدایت بکند و الحمدلله، شده است. و ما امروز همه مان مسئولیم. شما آقایان همه مسئولید.»

ایشان با اشاره به تبلیغات وسیعی که درباره اوضاع ایران صورت می گیرد، فرمودند: «می دانم که گرفتاری است، اما کجا هست که گرفتاری نیست؟ آنجایی که اصلاً جنگ هم نیست، گرانی از اینجا بعضی جاهایش، خیلی بیشتر است. آنها هم که انقلاب کردند انقلابشان [با مشکلات مواجه است] هیچ انقلابی تا کنون نشده است که [در آنها] سه ساله، بلکه یک ساله آن طور تحولات حاصل بشود و همه چیزش درست بشود. خوب، یک کار بزرگ کردید. وقتی یک کار بسیار بزرگ کردید، توابع بسیار بزرگ می خواهد. لکن

بحمدالله، توابع اینجا به آن بزرگی نیست. قحطی الآن نیست در ایران ... حالا نمی شود که ما بگوییم که چون گرانی هست، پس کاری در ایران نشده است. ایران مگر برای شکم قیام کرده بودند که حالا شکمشان خیلی سیر نمی شود؟ و بحمدالله سیر هم می شود. حالا- که برای شکم ما آن طور نمی شود، یا آن عیاشی ها را - مثلاً - نمی شود کرد، حالا بگوییم که نه دیگر چیزی نشده است؟ برای شکم که نکرده بودند اینها، برای خدا کرده بودند.»

بنیانگذار جمهوری اسلامی حفظ اسلام و انقلاب را در گرو فداکاری دانستند و اظهار داشتند: «ما در این قضیه، خیلی اشخاص ارزشمندی را از دست دادیم، و ما خسارت خیلی دیدیم. لکن نمی ارزد این خسارت؟ خوب، صدر اسلام هم حضرت سید الشهداء را که از همه خسارات بالاتر بود، [از دست دادیم]. ... وضع جوری بوده است که باید بشود، باید این فداکاری بشود تا اینکه کار درست بشود. و ما هم امروز هر چه داریم از آن فداکاری است که آن فداکاری برای اسلام بود که همان مقداری که تا حالا [دوام] آورده است از همان بوده است. ... حالا شما هم همین طور، این مسائلی که در زمان محمد رضا و زمان رضا شاه اوج گرفته و آن بساط درست شد، این هم دیگر اینها را ملت بحمدالله، این کار را کرد؛ ملت اینها را خنثی کرد و از بین برد.»

رهبر انقلاب به اهمیت بیان مسائل و برکات انقلاب از طرف ائمه جمعه اشاره کردند و فرمودند: «ما الآن مبتلا هستیم در داخل و خارج به یک تق های زیاد. آنجا با اسلحه، داخل هم با اسلحه و بی اسلحه و کارهای بی اسلحه مشکل تر است جواب دادنش تا اسلحه. اسلحه را معلوم است که باید با اسلحه جواب داد، اما این خرده ریزهایی که تزریق می شود و به گوش هم گفته می شود، این به او می گوید و او به آن می گوید و او چه می شود، اینها کارها را مشکل تر می کند؛ ... بحمدالله آقایان ائمه جمعه و اینها گاهی می روند در جبهه ها و آقای اشرفی با آن سنشان می روند آنجا صحبت می کنند برای مردم، دیگران هم می روند. و امیدوارم که مردم را با همین گرمی نگه دارید که این انقلاب را به آنجا برسانند که ما مسئله اسلامان دیگر همه جا پیاده بشود، ان شاءالله؛ و به تدریج البته باید بشود. ... امیدواریم که با توجه آقایان و با خطبه هایی که آقایان می خوانند و با خط هایی که می دهند، مردم هم بیدار بشوند و ارشاد بشوند، و هم این مشکلات به نظرشان یک چیزی نیاید و واقعاً چیزی نیست. مشکلات آن قدر نیست که یک کشور انقلابی باید به آن مبتلا باشد. این هم نکته اش این است که انقلاب هایی که در آنجا می شد، مردم خیلی دخالت نداشتند و یک ایده خدایی توی کار نبوده است. اینجا، هم ایده خدایی بوده است و هم مردم در صحنه بودند. از این جهت، مشکلات کم می شود و اگر بنا بود که دولت بخواهد همه کارها را بکند، حالا به عقب رفته بودیم و هیچ کاری هم از ما نمی آمد.» (۱)

ص: ۸۳۲

۱- ۳۲. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، صص ۳۷ - ۴۸.

امام خمینی امروز در پاسخ به تلگراف تبریک شیخ زاید بن سلطان آل نهیان امیر امارات متحده عربی به مناسبت حلول سال جدید قمری، ضمن تشکر از وی، به حوادث لبنان و قتل عام مسلمانان در آن کشور اشاره کردند و آوردند: «مصیبت بارتر بی تفاوتی سران بسیاری از کشورهای اسلامی و بی توجهی آنان به این مصائب رقت بار است؛ و بسیار جای تأسف است که به جای مقابله با دشمن اصلی اسلام و قطع رابطه با امریکای جهان خوار که عامل اصلی این همه جنایات نیز می باشد، با جمهوری اسلامی ایران که پایه و اساس انقلابش را اسلام عزیز و دفاع از قوانین مقدس آن تشکیل می دهد به مبارزه برخاسته و با کمک های مادی و نظامی خود به صدام خونخوار و حزب کافر بعث عراق موجبات تشدید جنگ تحمیلی صدام را علیه ایران اسلامی فراهم نموده و مانع تنبیه و مجازات متجاوز و دریافت غرامت از وی می شوند. از خدای تعالی می خواهم که همه سران خفته و خود باخته اسلام را از این غفلت و خودباختگی نجات داده و بر دشمنان اسلام پیروز گردانند.»^(۱)

آیت الله خامنه ای رئیس جمهوری اسلامی ایران در پاسخ به پیام امیر کشور امارات متحده عربی مبنی بر پایان دادن به جنگ عراق و ایران، ضمن تأکید بر مسالمت جویی و صلح طلبی ایران، بر مواضع اصولی جمهوری اسلامی در دفاع از حقوق خود تأکید کرد.

در پیام شیخ زائد بن سلطان آل نهیان آمده است: «به خاطر احساس مسئولیت در قبال امت اسلام و به علت از هم گسیختگی و ضعفی که آن را دربر گرفته و از آن جهت که امت اسلام در طول تاریخ چنین اوضاع دردناکی که اکنون با آن روبه روست به خود ندیده بود، در نتیجه ناگزیر می شویم که به برادران درگیر [ایران و عراق] روی آوریم.»

در بخش دیگری از این پیام آمده است: «بدین جهت چنین [مصلحت] دیدم که با شما سخن بگویم و در حالی که سراسر وجودم مالا مال از امید به پاسخ صادقانه و مثبت شما و ایمان به اخلاصتان به این امت می باشد، از شما تقاضا می کنم همه تلاشتان را برای متوقف کردن این جنگ و پاسخ مثبت دادن به تلاش های خیرخواهانه برای متوقف کردن جنگ بین برادران و حفظ خون مسلمانان به عمل آورید.»^(۲)

ص: ۸۳۳

۱- ۳۳. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، ص ۳۶.

۲- این پیام در تاریخ ۱۵/۷/۱۳۶۱ برای رئیس جمهوری ایران ارسال شده که در روزشمار همین روز درج شده است.

در پاسخ به این پیام، رئیس جمهوری ایران نیز پیامی به این شرح به حاکم امارات ارسال کرد:

«جناب آقای شیخ زائد بن سلطان آل نهيان رئيس دولت امارات عربي متحده، پیام مورخ ۱۸ ذی الحجه ۱۴۰۲ شما ملاحظه شد. احساس مسئولیت در قبال مسائل امت اسلامی که بدان اشاره کرده اید، یک احساس مشترک میان همه کسانی است که عمیقاً به وظایف برادری اسلامی واقف اند، بر مبنای همین درک مسئولیت بود که بزرگ ترین فاجعه خاورمیانه را که در برابر چشم کلیه مسلمانان و اعراب اتفاق افتاد و به استحکام بیشتر نفوذ استکبار امریکایی و تجاوز صهیونیستی در منطقه اسلامی منجر شد، دردمندانه با همه سران کشورهای اسلامی در میان گذاشتیم و آنان را به اجلاس فوری کنفرانس اسلامی برای تبادل نظر و تصمیم گیری قاطع دعوت کردیم.

با کمال تأسف باید بی تفاوتی و خونسردی مدعیان حمایت از آرمان های اسلامی را در این مورد همانند همه قضایای جدی مربوط به حوادث فلسطین و لبنان به اطلاع جنابعالی برسانم. درباره جنگ طولانی و پرخسارت عراق با ایران نیز مسئله دقیقاً به همین کیفیت است. برای ناظران این حادثه خونین باید جای هیچ تردیدی باقی نمانده باشد که دولت جمهوری اسلامی از ادامه جنگ ناراضی و به برقراری صلحی عادلانه بیش از هر کس دیگر علاقه مند است. ما این حقیقت را بارها با همه دوستان و نیز همه کسانی که به عنوان میانجی صلح در مسئله مداخله کرده اند، صادقانه مطرح کرده ایم. متأسفانه آنها که می توانسته اند با اعمال فشار بر روی رژیم متجاوز آن را به تمکین از حق و تأدیه حقوق تضييع شده ملت بزرگ ایران وادار کنند، به جای این اقدام صلح جویانه با کمک های مالی و تسلیحاتی و سیاسی به متجاوز، آتش جنگ را مشتعل تر و زمان آن را طولانی تر ساخته اند. مایلیم تأکید کنم که ما همچنان در مواضع مسالمت جویانه خود پا می فشاریم، اما هرگز از حقوق حقه ملت خود که دست پلید استکبار امریکایی - صهیونیستی در تضييع آن با رژیم متجاوز عراق شریک است، صرف نظر نمی کنیم. هر کوشش خیرخواهانه ای در راه متوقف ساختن این جنگ تحمیلی، تنها با توجه به این حقیقت می تواند به موفقیت دست یابد. از خدای متعال هدایت و توفیق را برای همگی مسئلت می نمایم»^(۱)

ص: ۸۳۴

دکتر ولایتی وزیر امور خارجه ایران پس از سفر یک هفته ای خود به نیویورک و شرکت در سی و هفتمین اجلاس سالانه سازمان ملل به تهران بازگشت. وی در مصاحبه ای درباره نتایج این سفر گفت:

«طی نطقی در سازمان ملل، نقطه نظر جمهوری اسلامی ایران را پیرامون مسائل جاری جهان از جمله تجاوز رژیم اشغالگر قدس به لبنان، تجاوز شوروی به افغانستان، مسائل نامیبیا و دیگر مسائل مربوط به امریکای لاتین، خلع سلاح و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بیان داشتم.»

دکتر ولایتی افزود: «در حاشیه کنفرانس با بعضی از مسئولین مجامع و کشورها از جمله دبیرکل سازمان ملل متحد، دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی و وزرای خارجه کوبا، پاکستان، تانزانیا، نیکاراگوئه، کینه، الجزایر، مالت، سوئیس، وزیر اقتصاد یونان و رئیس هیئت نمایندگی لیبی و کره شمالی ملاقات کرده و پیرامون روابط دو جانبه گفت و گوهایی انجام گرفت.»

وزیر امور خارجه در ادامه گفت: «در ملاقات با دبیرکل کنفرانس اسلامی و دبیرکل سازمان ملل مسائل مختلف جهانی و مسائل جهان اسلام مورد بحث قرار گرفت و یکی از مسائلی که ایشان و بعضی از وزرای کشورهای خارجه مطرح کردند، جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود و از ما خواستند به این جنگ خاتمه دهیم، ما در پاسخ گفتیم این جنگی است که بر ما تحمیل شده و عراق به ما تجاوز کرده و هنوز در بخشی از خاک ما مستقر است و این سخن را شما باید به عراق بگویید و ما کاری جز یک دفاع عادلانه از سرزمین، ملت و انقلاب خود نمی کنیم و تا احقاق کامل حقوق مشروع خود به دفاع عادلانه ادامه می دهیم.» وی همچنین درباره آغاز روابط سیاسی ایران با تانزانیا افزود: «طی بیانیه مشترکی، آغاز روابط سیاسی جمهوری اسلامی ایران و تانزانیا رسماً اعلام شد و با توجه به سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، ... ما روابط خود را با کشورهای جهان سوم و غیروابسته و کشورهای اسلامی گسترش خواهیم داد.»^(۱)

به گزارش خبرنگار اعزامی روزنامه کیهان به مدینه، رفتارهای خشونت آمیز نیروهای نظامی و پلیس عربستان علیه زائران ایرانی همچنان ادامه دارد. طبق گزارش رسمی پلیس عربستان تا کنون ۱۵۶ نفر ایرانی از این کشور اخراج شده اند، اما به گفته خبرنگار اعزامی روزنامه کیهان آمارهای غیررسمی تعداد بیشتری را نشان می دهد. بنا بر این گزارش، با کوشش های انجام شده، تا کنون ۴۲ نفر از حجاج ایرانی که در زندان های عربستان هستند، به دست آمده است.

از سوی دیگر، در جریان حمله نیروهای امنیتی و پلیس عربستان به بقیع چند تن از پزشکان هلال احمر جمهوری اسلامی ایران نیز بازداشت و به ایران بازگردانده شدند.^(۱) روزنامه لوموند چاپ پاریس نیز در شماره امروز خود با درج مقاله ای با عنوان "جنگ مذهب در مکه" بدون اشاره به حمله پلیس عربستان به زائران ایرانی و مجروح شدن تعدادی از آنان نوشت: «مراسم حج امسال بار دیگر شاهد آزمایش دو برداشت از اسلام بود که در ریاض و تهران وجود دارد. حدود ۸۰ هزار زائر ایرانی تحت ریاست حجت الاسلام موسوی خوئینی ها به عربستان سعودی سفر کرده بودند. وی همان کسی است که در نوامبر ۱۹۷۹ [آبان ۱۳۵۸] رهبری حمله به سفارت امریکا در تهران را به عهده داشت و به همراه دانشجویان مسلمان، دیپلمات های امریکایی را به گروگان گرفته بود.

موسوی خوئینی ها در مدینه مانند مکه بدون هیچ گونه تردیدی اظهار داشت که "اسلام مذهب را از سیاست جدا نمی داند." در حالی که شاهزاده نایف بن عبدالعزیز مکرراً بدون آنکه به نتیجه ای برسد، یادآوری می کند که قانون سعودی "هرگونه فعالیت سیاسی را در زمان برگزاری حج ممنوع می داند."

این روزنامه در ادامه آورد: «این وضع برای مقامات سعودی که از سه سال پیش تا کنون برای مسائل امنیتی اهمیت زیادی قائل هستند، اما میل ندارند روابط خود را با تهران بی فایده خراب تر کرده و بهانه ای مضاعف به دست مقامات تهران بدهند تا حکومت سلطنتی سنی سعودی را محکوم کند که با شیعیان بدرفتاری می کند.

... در هر حال مقامات سعودی بعد از متفرق نمودن تظاهرات، هنگامی که می رفت از وسعتی بیشتر برخوردار شود، منتظر ماندند تا مراسم حج به پایان رسیده و آنگاه حجت الاسلام موسوی خوئینی ها و ۱۴۰ زائر ایرانی را اخراج کردند.»^(۲)

۸۵۵

پلیس آلمان غربی ۲۶ دانشجوی ایرانی را از این کشور اخراج کرد. خبرگزاری یونایتد پرس از فرانکفورت به نقل از سخن گوی پلیس این کشور اعلام کرد: این دانشجویان درحالی که پلاکاردهای (امام) خمینی را به نمایش گذاشته بودند، سوار یک هواپیمای خطوط ایران در فرانکفورت شدند تا به ایران برگردند. وی گفت: این دانشجویان بخشی از یک گروه ۸۶ نفری هستند که چهار اردیبهشت ماه به دلیل آنکه یک گروه مخالف حکومت ایران را مورد حمله قرار داده بودند، دستگیر شدند. این سخنگو گفت: ۴۳ نفر دیگر از این دانشجویان همچنان در زندان به سر می برند.

وی افزود: "برنارد فوگل" وزیر اول ایالت "راین لند فالز" که با محمد خامنه ای معاون مجلس ایران مذاکرات طولانی داشته است، اخراج دانشجویان ایرانی را ترتیب داده است.^{(۳)(۴)}

ص: ۸۳۶

۱- ۳۶. روزنامه کیهان، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲- ۳۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱۰، پاریس - خبرگزاری

جمهوری اسلامی، ۲۲/۷/۱۳۶۱.

۳- اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان در اروپا با صدور اطلاعیه ای اخراج این دانشجویان را نتیجه بازی های محافل سیاسی آلمان غربی دانسته و آن را محکوم کرد. [روزنامه کیهان، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱۹، واحد مرکزی خبر]

۴- ۳۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۰، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۳، فرانکفورت - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۳/۷/۱۳۶۱.

در همین حال روزنامه اطلاعات در شماره امروز خود از برگزاری راه پیمایی دانشجویان ایرانی در امریکا خبر داد. به نوشته این روزنامه گروهی از دانشجویان ایرانی به دعوت انجمن اسلامی دانشجویان در امریکا و کانادا پس از تظاهرات در خیابان های نیویورک و در مقابل مقر سازمان ملل متحد اجتماع کردند. این افراد تصاویری از امام و شهدای جنگ و همراه پلاکاردهایی که دارای مضامینی در محکومیت امریکا و حکومت عراق و اقدامات منافقین بود، در دست داشتند. تظاهر کنندگان پس از طی مسیرهای طولانی با اجتماع در مسجد بروکلین نیویورک نماز مغرب و عشا را به امامت فرستاده ویژه وزارت ارشاد به امریکا، اقامه کردند. پس از نماز نیز فیلمی از اقدام منافقین در به شهادت رساندن مرحوم آیت الله صدوقی و زنده به گور کردن سه نیروی پاسدار پخش شد. (۱)(۲)

۸۵۶

تعداد ۸۶ نفر از دانشجویان ایرانی که در بازداشت پلیس هند به سر می برند، به دلیل رسیدگی نکردن دادگاه به وضعیتشان دست به اعتصاب غذا زده اند. روزنامه اطلاعات با درج این خبر در شماره امروز خود نوشت، انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی مقیم هند - واحد بنگلور درباره اعتصاب غذای دانشجویان ایرانی بیانیه ای صادر کرد:

«بسمه تعالی - ملت شریف ایران؛ با سلام به رهبر کبیر انقلاب و رزمندگان غیور و شما ملت شریف، به اطلاع می رسانیم که دانشجویان مسلمان شهر بنگلور هند پس از جلوگیری از توطئه منافقین و پلیس که ۸۶ نفر از دانشجویان مسلمان را روانه زندان نمود، پس از یازده روز در بند، دست به اعتصاب غذا زدند تا هرچه زودتر دادگاه وضعیتشان را روشن نموده و آزاد شوند.»*(۳)(۴)

۸۵۷

روزنامه واشنگتن تایمز از اقدام مصر و شوروی در تعلیم دادن به خلبانان عراقی خبر داد. این روزنامه ضمن اشاره به آموزش کارشناسان مصری تعلیم به خلبانان میگ های ۲۱ و ۲۳ نوشت: "این برنامه بخشی از یک معامله است که بر اساس آن مصر برخی از جنگنده های هوایی خود را به عراق می فروشد و از امریکا هواپیماهای جدید دریافت می کند. آموزگاران روسی نیز به بغداد آمده اند تا پرواز جنگنده های بمب افکن میگ-۲۵

را به عراقی ها تعلیم دهند.»(۵)

۸۵۸

وزیر اطلاعات سوریه در یک مصاحبه مطبوعاتی(۶) اعلام کرد که صدام با چه مجوزی

ص: ۸۳۷

- خارجہ برای شرکت در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک انجام شده بود.
- ۲-۳۹. روزنامه اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۱، ص ۱، نیویورک - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۳- * سفیر هند در ایران امروز با جواد منصوری معاون فرهنگی و کنسولی وزارت امور خارجہ دیدار کرد. در این دیدار سفیر هند برای تسریع در رفع مشکلاتی کہ برای دانشجویان ایرانی در هند به وجود آمده، قول مساعد داد. [روزنامہ کیهان، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۸].
- ۴- ۴۰. روزنامہ اطلاعات، ۲۲/۷/۱۳۶۱ ص ۱۶، واحد مرکزی خبر.
- ۵- ۴۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریہ شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، ص ۸، واشنگتن - خبرگزاری کویت، ۲۲/۷/۱۳۶۱.
- ۶- این مصاحبہ روز یکشنبہ ۱۸/۷/۱۳۶۱ انجام شدہ، ولی در روز پنجشنبہ ۲۲/۷/۱۳۶۱ در مطبوعات سوریه چاپ شدہ است.

علیه ایران که حامی اعراب در راه آزادسازی قدس است، وارد جنگ شد. احمد اسکندر وزیر اطلاعات سوریه گفت: دولت ایران بارها اعلام کرده است که چشم طمع به یک وجب از خاک عراق ندارد و خواستار برآورده شدن شرایط خود، از جمله جبران خسارت های جنگ است.

وی ضمن اظهار این مطلب که صدام در کنفرانس فاس درباره تجاوزش علیه جمهوری اسلامی ایران آنچه را که لازم بود، مستقیم از حافظ اسد شنید، این سؤال را مطرح کرد که صدام چگونه به خود اجازه داد علیه دولتی که پیوسته پشتیبانی خود را از اعراب در راه آزادسازی قدس اعلام کرده است، به جنگ برخیزد.

وزیر اطلاعات سوریه افزود: صدام خسارات مادی و معنوی بسیاری بر دو ملت عراق و ایران وارد آورده است. چون صدام جنگ را شروع کرده، خودش باید شخصاً در این مورد پاسخگو باشد. (۱)

۸۵۹

به دنبال جلسه اخیر وزیران خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، ژان برسو سفیر فرانسه در کویت، امروز ضمن حمایت کامل از تصمیمات این شورا، درباره صلح میان ایران و عراق، طرح مشترک ریگان و اعراب و اهمیت خلیج فارس مطالبی بیان کرد.

به گزارش خبرگزاری کویت سفیر فرانسه در مصاحبه با یکی از نشریات کویت اعلام کرد: «کشورهای حوزه خلیج [فارس] مسئول حفظ امنیت منطقه بوده و شورای همکاری خلیج [فارس] کاملاً مجاز است تا به هر اقدامی برای بقا، ثبات و حق حاکمیت کشورهای عضو دست زند.

"ژان برسو" در اولین مصاحبه خود پس از انتصاب به مقام سفارت در کویت گفت: «خاتمه جنگ عراق - ایران اکنون اجتناب ناپذیر است و کشورهای مسلمان باید تا دیر نشده به مسئولیت های خود عمل کنند».

سفیر فرانسه که در یک مصاحبه اختصاصی با روزنامه کویتی "السیاسه" سخن می گفت، افزود: «اکنون زمان مناسبی است که تمام طرف های ذی نفع بر سر یک راه حل جامع که به یک صلح پایدار در منطقه خاورمیانه منجر شود، توافق کنند». این دیپلمات فرانسوی طرح صلح اعراب و ریگان را مثبت و نشان دهنده تمایل منطقه به صلح عادلانه دانست.

وی گفت: «کشورش با نگرانی زیاد در انتظار نقش مثبت کشورهای شورای همکاری خلیج [فارس] در برقراری امنیت و ثبات در این منطقه استراتژیک است. منطقه خلیج [فارس] با ذخایر عظیم نفت، اکنون شاهرگ حیاتی برای اروپا و بخش های دیگر جهان با تأثیرات مستقیم بر صلح جهانی است.» برسو افزود: «فرانسه مسئولیت صلح در

ص: ۸۳۸

منطقه خلیج [فارس] را همچون گذشته بر عهده مالکان منطقه می داند، ما از کشورهای خلیج [فارس] در رد هرگونه مداخله خارجی از سوی آنها حمایت می کنیم و فرانسه آماده دادن کمک های فنی و اطلاعات علمی به عنوان بخشی از یک تلاش برای تقویت ثبات در منطقه است.»

سفیر فرانسه افزود: «ما همچنان از تحولات جنگ عراق - ایران و تأثیرات آن بر منطقه نگران هستیم. ما اعتقاد داریم که این جنگ اگر ادامه یابد، منابع مادی و انسانی طرف های درگیر را از بین خواهد برد و فرصت هایی برای مداخله قدرت های بزرگ فراهم خواهد کرد.»^(۱)

۸۶۰

حزب کارگری ترکیه که ارتباط نزدیکی با دولت عراق دارد، قصد انفجار و تخریب خط لوله نفتی ایران به ترکیه را داشت که ناکام ماند. خبرگزاری فرانسه، امروز به نقل از مقامات نظامی ترکیه اعلام کرد: ۲۱ تن از اعضای حزب کارگری کرد ترکیه که قصد بمب گذاری و تخریب خط لوله اصلی انتقال نفت ایران - ترکیه در منطقه "واس" واقع در جنوب شرقی این کشور را داشتند، بازداشت شدند.^(۲)

۸۶۱

کمال حسن علی عضو "شورای فرماندهی انقلاب" و وزیر بازرگانی عراق، امروز با امیلیو کلمبو وزیر خارجه ایتالیا گفت و گو کرد. خبرگزاری عراق درباره مسائل طرح شده در این دیدار اعلام کرد:

«هر دو وزیر روابط جاری میان دو کشور و راه های تحکیم آن را بررسی کردند. حسن علی پیشرفت جنگ ایران و عراق و موضع اصولی عراق برای نیل به خاتمه مسالمت آمیز جنگ را برای وزیر خارجه ایتالیا تشریح کرد.

این دو وزیر رضایت خود را از سطح فعلی روابط فیما بین ابراز داشته و لزوم گسترش آن را به خاطر منافع مشترک هر دو طرف مورد تأکید قرار دادند.»^(۳)

ص: ۸۳۹

۱- ۴۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه" نشریه شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، صص ۶ و ۷، خبرگزاری کویت، ۲۲/۷/۱۳۶۱.

۲- ۴۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱، خبرگزاری فرانسه، ۲۲/۷/۱۳۶۱.

۳- ۴۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۰۹، ۲۳/۷/۱۳۶۱، ص ۷، خبرگزاری عراق، ۲۲/۷/۱۳۶۱.

نتایج عملیات رمضان^(۱) و محقق نشدن کامل اهداف این عملیات که به دلیل آشنایی عراق با تاکتیک های نیروهای خودی در عملیات های قبلی (فتح المبین و بیت المقدس) بود، لزوم گسترش توان رزمی و کسب آمادگی های لازم برای ادامه جنگ تا کسب نتایج مورد انتظار نظام جمهوری اسلامی را ایجاب می کرد که این تحول (افزایش کمی و کیفی توان رزم)، الزاماً نیازمند زمان مناسب و فرصت کافی بود.

از سوی دیگر، هر نوع رکود و توقف در جبهه ها و از دست دادن فرصت های مناسب نیز تبعات سوئی داشت که تن دادن به آن، نوعی تسلیم شدن در برابر فشارهای دشمن تلقی می شد. بنابراین، تدبیر اجرای عملیات محدود اتخاذ شد تا در فاصله زمانی بین عملیات های بزرگ و گسترده، جبهه های جنگ فعال باشند. همچنین ضرورت حفظ برتری نظامی، در دست داشتن ابتکار عمل از طریق درگیری مستمر با دشمن و گرم نگه داشتن فضای جبهه ها با تداوم عملیات امکان پذیر بود تا ضمن تأمین این اهداف، فرصت لازم از دشمن برای بازسازی یگان های منهدم شده در عملیات های قبلی گرفته شود و با حفظ حالت تهاجمی و تعرضی نیروهای خودی، زمینه های جذب نیروهای مردمی فراهم شده و فزونی یابد. بر این اساس، تدبیر اجرای عملیات محدود، با توجه به فواید استمرار و تسلسل عملیات اتخاذ و زمینه های اجرای "عملیات محرم" فراهم شد.^(۲)

در این میان، وضعیت سیاسی نظام بین الملل و فعال شدن هیئت های حل اختلاف که بیشتر میدان مانور سیاسی را برای عراق و حامیان وی توسعه می داد و نیز موشک باران شهرهای دزفول و ایلام که در پی شکست عراق در جبهه های سیاسی رخ داد، ضرورت اجرای این عملیات را افزایش داد. اجرای عملیات در منطقه موسیان می توانست تا حدی تبلیغات

ص: ۸۴۲

۱- عملیات رمضان در تاریخ ۲۳/۴/۱۳۶۱ تا ۷/۵/۱۳۶۱ در شرق بصره انجام شد.

۲- ۱. درودیان، محمد، "خرمشهر تا فاو"، تهران مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، چاپ پنجم، ص ۳۶ - ۳۸.

کاذب عراق مبنی بر عقب نشینی ارتش این کشور تا مرزهای بین المللی را خنثی کند، زیرا عراق با وجود ادعاهای واهی خود، مبنی بر بیرون بردن نیروهایش به پشت مرزهای ایران، با استقرار و موضع گیری در ارتفاعات "حمیرین" و بخش غربی رودخانه دویرج در جنوب شرقی موسیان، مناطق استراتژیک و مهمی از نواحی مرزی ایران را در اختیار داشت. (۱)

از دلایل نظامی که اجرای عملیات را در این نقطه از مرز ضروری می کرد، حضور عراق روی ارتفاعات داخل خاک ایران و در نتیجه، تسلط بر خطوط مواصلاتی خودی بود. شکل و موقعیت ارتفاعات حمیرین و استقرار نیروهای عراقی روی آن، وضعیتی را فراهم کرده بود که به آنان روی جاده اصلی عقبه نیروهای خودی، یعنی جاده دهلران - عین خوش توان "دید و تیر" می داد و دشمن به محض احساس خطر، با اجرای آتش، تردد در این جاده را دشوار می کرد. از سوی دیگر، ارتش عراق با استقرار روی ارتفاعات، خود را از آسیب حفظ کرده بود. (۲)

قرارگاه کربلا بر اساس چنین ضرورت هایی از ۲۰ مهر ۱۳۶۱، برنامه ای برای اجرای عملیات محرم به قرارگاه عملیاتی فتح ابلاغ کرد. (۳)

بنابراین، عملیات محرم برای تحقق اهداف زیر طراحی شد:

۱- رسیدن به خطوط مرزی و راندن نیروهای عراقی به پشت مرزهای بین المللی و آزادسازی بخش دیگری از خاک کشور از اشغال دشمن.

۲- راندن نیروهای عراقی به دشت باز و تحمیل خط پدافندی گسترده تر به دشمن.

۳- از بین بردن تمرکز نیروهای عراقی در جبهه های جنوب.

۴- آزادسازی جاده عین خوش - دهلران (نزدیک ترین راه ارتباطی جبهه های غرب به جنوب) از دید و تیر دشمن.

۵- در تیررس قرار دادن جاده بصره - العماره عراق و تهدید کردن شهرک صنعتی طیب، زیبدات و چاه های نفت عراق در این منطقه. (۴)

۸۶۳

ساعت ۷:۴۵ عصر امروز جلسه فرماندهان قرارگاه مشترک ارتش و سپاه (۵) در منطقه چنانه (غرب شوش)، تشکیل شد.

در این جلسه که حسین خرازی (فرمانده قرارگاه قائم سپاه)، سرهنگ منوچهر دژکام (فرمانده قرارگاه قائم ارتش)، فرماندهان ۴ تیپ سپاه پاسداران و ۲ تیپ ارتش و رابط نیروی هوایی ارتش و هوانیروز حضور داشتند، درباره اجرای عملیات در منطقه مرزی و کوهستانی غرب عین خوش واقع در جنوب شرقی موسیان که از ابتدای جنگ در اشغال نیروهای عراقی

ص: ۸۴۳

۱-۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۸/۱۲، ص ۳.

۲-۳. سند شماره ۵۴۵۰/پ.ن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گفتگو با برادر رخت طلب، (نوار ۱۹۵۵)، ص ۳ و ۴.

۳-۴. سند شماره ۱۹۷۹۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه کربلا (طرح و برنامه عملیات)، به لشکر فتح طرح و برنامه، ۱۳۶۱/۸/۹.

۴-۵. سند شماره ۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش راوی قرارگاه لشکر ۳ صاحب الزمان (عج) در عملیات محرم، راوی محسن رخصت طلب، ص ۱ و ۲.

۵- این قرارگاه با نام قرارگاه فتح لشکر ۳ صاحب الزمان و تحت امر قرارگاه کربلا- در منطقه جنوب، مأموریت هدایت و کنترل عملیات محرم را بر عهده گرفت.

قرار داشت و نیز هماهنگی بین نیروهای عمل کننده و واحدهای پشتیبانی کننده بحث شد. استفاده از ۴ تیپ سپاه شامل تیپ ۸ نجف اشرف، تیپ ۲۵ کربلا، تیپ ۱۷ علی بن ابیطالب و تیپ ۱۴ امام حسین و ۲ تیپ ارتش (تیپ ۸۴ خرم آباد و تیپ یک از لشکر ۲۱ حمزه) از جمله تصمیمات مهم این جلسه برای اجرای عملیات منطقه عین خوش بود. (۱)

همچنین پس از بررسی وضعیت، استعداد و گسترش نیروهای عراقی، درباره مأموریت نیروی هوایی و هوانیروز در مدت اجرای عملیات گفت و گو شد.

رابط هوانیروز اعلام کرد، با توجه به کوهستانی بودن منطقه، دو تیم هلی کوپترهای کبری، ده هلی کوپتر ۲۱۴ و چهار هلی کوپتر شنوک مأموریت هجوم، ترابری و حمل و نقل را بر عهده خواهند داشت.

رابط نیروی هوایی نیز مأموریت این نیرو را علاوه بر پرواز شناسایی و عکس برداری از منطقه، استفاده از هشت هواپیمای اف ۴ و هشت هواپیمای اف ۵ - برای اجرای مأموریت پشتیبانی هوایی نزدیک و پوشش هوایی منطقه عملیات از اوایل صبح تا آغاز تاریکی شب و همچنین انتقال مجروحان از طریق فرودگاه دزفول به وسیله هواپیماهای ترابری، بیان کرد. در ضمن مقرر شد نیروی هوایی تدابیر لازم را برای استقرار سایت موشک های زمین به هوای "هاگک" اتخاذ کند.

پیگیری مأموریت یگان ها از جمله تأکید بر تکمیل شناسایی یگان ها، تدبیر جابه جایی و جلو آوردن عقبه ها و بررسی وضعیت سایر واحدهای پشتیبانی کننده مانند توپخانه، مهندسی و... به جلسات بعدی موکول شد. (۲)

۸۶۴

ارتش عراق با گلوله باران مناطق مسکونی و نیز حملات شیمیایی به نیروهای ایران، همچنان به رفتار غیرانسانی خود که برخلاف حقوق حاکم بر منازعات است، ادامه می دهد.

شهر آبادان امروز نیز مانند روزهای قبل در معرض آتش توپخانه ارتش عراق قرار گرفت و سه منزل مسکونی و یک ساختمان اداری آسیب دید و دو نفر از مردم عادی نیز هدف اصابت ترکش قرار گرفته و مجروح شدند. (۳)

همچنین امروز ارتش عراق در منطقه مرزی ساوجی در شمال مریوان یک گلوله شیمیایی شلیک کرد که نیروهای مستقر در این منطقه دچار سرگیجه و تهوع شدند. مصدومان این حمله شیمیایی با انتقال به بیمارستان تحت درمان قرار گرفتند. (۴)

۸۶۵

پشتیبانی های لجستیکی کویت و عربستان از عراق بدون وقفه ادامه دارد. در سه روز گذشته ۱۴۳ خودرو حامل تجهیزات نظامی و مهمات از مرزهای کویت و ۲۲ خودرو از مرز عربستان وارد عراق شد. (۵)

ص: ۸۴۴

- ۱-۶. سند شماره ۱۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر راوی قرار گاه کربلا، عملیات محرم، راوی: رضوانی، از ۲۳/۷/۱۳۶۱ تا ۲۷/۷/۱۳۶۱، صص ۱۵ و ۲۰.
- ۲-۷. همان، صص ۱۷ تا ۲۰ و ۲۷.
- ۳-۸. روزنامه اطلاعات، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.
- ۴-۹. سند شماره ۳۲۰۸۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر ۲۸ رکن ۲، به استانداری استان کردستان - مشاور سیاسی و نظامی، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۵-۱۰. سند شماره ۱۷۴۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای اطلاعاتی شماره ۶۴۷، قرارگاه عملیاتی کربلا در جنوب، ۹/۸/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵.

مناطق شمال غرب ایران، همچنان صحنه درگیری میان گروه های ضدانقلابی و تجزیه طلب با نیروهای خودی است. امروز دو خودرو نظامی در جاده پسوه - مهاباد روی مین رفت و سه نفر از سر نشینان خودروها مجروح شدند. (۱)

در مهاباد نیز گروه های مهاجم به سه پایگاه "گوزلی"، "کانی سور" و "هفت ترانه" تعرض کردند. نیروهای خودی نیز با آتش خمپاره به مقابله با این اقدام پرداختند و تعدادی از مهاجمان را کشته یا مجروح کردند. در این درگیری دو نفر از افراد خودی شهید شدند و یک تن نیز مجروح شد. (۲)

در ادامه عملیات پاک سازی محور سردشت - پیرانشهر و تصرف ارتفاع "لیلانه"، امروز نیروهای خودی متشکل از گردان های ضربت سنندج، تکاب و سردشت، موفق شدند ارتفاع "عثمان آباد" را نیز تصرف کنند. (۳)

در جریان این عملیات چند مقرر فرماندهی و پایگاه نیروهای حزب دمکرات که وظیفه حراست از شهرک ربط را بر عهده داشتند نیز تصرف شد. (۴)

پس از تصرف لیلانه، عده ای از عناصر حزب تلاش کردند به این پایگاه حمله کنند که اقدام آنان بی نتیجه ماند و سه نفر از مهاجمان اسیر شدند. (۵)

در ادامه عملیات "شهید بهشتی" که از روز قبل در محور میاندوآب - بوکان - مهاباد آغاز شده بود، نیروهای محور "برده زرد - شیخ محمود" در جنوب شرق بوکان موفق شدند روستاهای برده زرد و قسمتی از ارتفاعات شیخ محمود را تصرف کنند. در این عملیات چهار نفر از گروه های مسلح کشته و ده نفر اسیر شدند. (۶)

آیت الله عطاءالله اشرفی اصفهانی نماینده امام و امام جمعه باختران در ساعت ۱۲:۱۵ امروز، در حالی که در مسجد جامع این شهر مشغول شنیدن سخنان سخنران قبل از خطبه های نماز بود، بر اثر انفجار نارنجک یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق به شهادت رسید. فرد تروریست حدود بیست ساله و دارای محاسن بود و لباس نیروهای بسیج را بر تن داشت که پشت آن عبارت "پیش به سوی کربلا" نوشته شده بود. وی با سر و رو و لباس خاک آلوده به مسجد آمد و نزدیک امام جمعه نشست. ظاهر وی به گونه ای شبیه نیروهای بسیج بود که توجه کسی را جلب نکرد. پس از اتمام سخنرانی حجت الاسلام رستگاری،

۱ - ۱۱. سند شماره ۲۲۷۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۹، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۳-۱۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان (قرارگاه قدس) - طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (طرح و برنامه عملیات)، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

۴-۱۴. مأخذ ۱۱، صص ۱-۳.

۵-۱۵. سند شماره ۳۵۰۲۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای، از ستاد ناحیه کردستان (قرارگاه قدس) - طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - طرح و برنامه عملیات، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

۶-۱۶. مأخذ ۱۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل سپاه، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

سخنران قبل از خطبه های نماز جمعه در حالی که وی به سمت امام جمعه حرکت کرد، درست وقتی که طبق معمول و مرسوم، نمازگزاران به احترام سخنران قیام کردند. در این لحظه فرد تروریست از فرصت استفاده کرد و با نزدیک شدن به امام جمعه، او را در آغوش گرفت و با کشیدن ضامن نارنجکی که همراه داشت، ایشان را به شهادت رساند و خود نیز به هلاکت رسید. در این حادثه، محافظان امام جمعه باخترا ن به گمان اینکه این فرد یکی از نمازگزاران است و قصد بوسیدن دست آیت الله اشرفی اصفهانی را دارد، از نزدیک شدن وی ممانعت نکردند. (۱)

در این اقدام تروریستی حجت الاسلام محمد اشرفی اصفهانی، فرزند امام جمعه باخترا ن نیز مجروح شد. (۲)

به دنبال این حادثه، سازمان مجاهدین خلق در پاریس با صدور اعلامیه ای مسئولیت این اقدام را به عهده گرفت. (۳)

خبرگزاری یونایتدپرس در این باره گزارش داد: «سخنگوی دفتر مجاهدین خلق در پاریس طی یک تماس تلفنی اعلام کرد: عملیات روز جمعه برای تنبیه یکی از نزدیکان ردیف اول [امام] خمینی بود. ... این سخنگو اضافه کرد: تا کنون شش تن از نمایندگان [امام] خمینی در شهرهای مختلف توسط ما هدف حملات مشابهی قرار گرفتند که فقط یکی از آنها جان سالم به در برده است.» (۴)

۸۶۸

به مناسبت شهادت آیت الله اشرفی اصفهانی امام خمینی پیامی صادر کردند. در این پیام آمده است:

«چه سعادت‌مندند آنان که عمری را در خدمت به اسلام و مسلمین بگذرانند، و در آخر عمر فانی به فیض عظیمی که دلباختگان به لقاء الله آرزو می کنند، نایل آیند. چه سعادت‌مند و بلندآخترند آنان که در طول زندگانی خود کمر همت به تهذیب نفس و جهاد اکبر بسته و پایان زندگانی خویش را در راه هدف الهی با سرافرازی به خیل شهدای در راه حق پیوستند. چه سعادت‌مند و پیروزند آنان که در نشیب و فرازها و پست و بلندی های حیات خویش به دام های شیطانی و وسوسه های نفسانی نیفتاده، و آخرین حجاب بین محبوب و خود را با محاسن غرق به خون خرق نموده و به قرارگاه مجاهدین فی سبیل الله راه یافتند. چه سعادت‌مند و خوشبخت اند آنان که به دنیا و زخارف آن پشت پا زده و عمری را به زهد و تقوا گذرانده و آخرین درجات سعادت را در محراب عبادت و در اقامه جمعه با دست یکی از منافقین و منحرفین شقی، فائز و به والاترین شهید محراب که به دست خیانتکار اشقی الاشقیاء به ملأ اعلا شتافت، ملحق شدند. و شهید عزیز محراب این جمعه ما از آن شخصیت هایی بود که اینجانب یکی از ارادت‌مندان این شخص و الامقام بوده و هستم. این وجود پربرکت متعهد را قریب شست

ص: ۸۴۶

۲-۱۸. مأخذ ۸ ص ۳.

۳-۱۹. سند شماره ۴۰۵۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار رادیوهای بیگانه، از روابط عمومی فرمانداری سنندج، به معاونت محترم استانداری کردستان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

۴-۲۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۰، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۵، لندن - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۳/۷/۱۳۶۱.

سال است، می شناختم. مرحوم شهید بزرگوار حضرت حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا عطاءالله اشرفی را در این مدت طولانی به صفای نفس و آرامش روح و اطمینان قلب و خالی از هواهای نفسانی و تارک هوی و مطیع امر مولا و جامع علم مفید و عمل صالح می شناسم، و در عین حال مجاهد و متعهد و قوی النفس بود. او در جبهه دفاع از حق از جمله اشخاصی بود که مایه دلگرمی جوانان مجاهد بود و از مصادیق بارز "رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ" بود و رفتن او ثلمه بر اسلام وارد کرد و جامعه روحانیت را سوگوار نمود. خداوند او را در زمره شهدای کربلا قرار دهد و لعنت و نفرین خود را بر قاتلان چنین مردانی نثار فرماید. ننگ ابدی بر آنان که یک چنین شخص صالحی را که آزارش به موری نرسیده بود، از ملت ما گرفتند و خود را در پیشگاه خداوند متعال و در نزد ملت فداکار، منفورتر و جنایتکارتر از قبل معرفی کردند. این بزرگوار مثل سایر شهدای عزیز ما به جوار رحمت حق پیوست و ملت مجاهد و قوای مسلح سلحشور ما با عزمی راسخ تر به پیشبرد انقلاب ادامه می دهند. و آنان که به ادعای واهی خود کوس طرف داری از خلق را می زنند و با خلق خدا آن می کنند که همه می دانند، در این جنایت عظیم چه توجیهی دارند؟ و با به شهادت رساندن عالمی خدمتگزار و پیرمرد بزرگوار هشتاد ساله چه قدرتی کسب می کنند و چه طرفی می بندند؟ و آنان که در سوگ این جنایتکاران اشک تمساح می ریزند و از جریان حکم خدا درباره آنان شکایت دارند، چه انگیزه ای دارند؟ آیا انتقام از جمهوری اسلامی به شهادت رساندن یک عالم پارساست، و به آتش کشیدن یک عده کودک و زن و مرد و توده های رنج کش است؟! آیا راه به حکومت رسیدن و قدرت را به دست آوردن، این نحوه جنایات است؟!

بارالها، ملت مجاهد ما در این برهه زمان با چه حوادثی و با چه چهره هایی مواجه است. عصری که حکومت های مسلمین آن چنان اند، و رسانه های گروهی آن چنان؛ و ابرقدرت ها این چنین. عصری که باطل را به صورت حق به خورد مردم می دهند و جنایات را به صورت صلح طلبی. عصری که دشمنان اسلام و مسلمین با ملت های مستضعف، آن می کنند که چنگیز نکرد و اکثر حکومت های مسلمانان در جنایاتی که بر ملت های خود می رود از جانیان طرف داری می کنند. عصری که در خانه امن خدا از دشمنان اسلام و جنایتکاران به مسلمین نمی شود شکایت کرد. عصری که فریاد مرگ بر اسرائیل و امریکا برخلاف اسلام تلقی می شود. و عصری که برای استقرار حکومت اسلامی و پیاده کردن احکام اسلام در یک کشور، مدعیان اسلام به ستیز نظامی و تبلیغاتی با آن برمی خیزند و با اسلام عزیز به اسم اسلام می جنگند.

بارالها، ملت مجاهد ایران در این عصر جاهلیت و تاریک مظلوم اند، و به جز اتکال به درگاه تو و اعتماد به عنایات تو پناهی ندارند و از پیشگاه مبارک تو استمداد می کنند. و در راه حق به راه خود ادامه می دهند، و از این وحشیگری هراسی به خود راه نمی دهند. و عزتی که برای تو و رسول تو و مؤمنین است، برای زندگی عاریت چند روزه از دست نمی دهند.

بارالها، از تو رحمت برای شهدای عزیز و به ویژه شهید محراب این هفته، و سلامت و سعادت و صبر برای ملت به ویژه بازماندگان شهدا و اهالی محترم باختران، و شفای عاجل برای آسیب دیدگان و انتقام از دشمنان اسلام را خواستارم.» (۱)

۸۶۹

پس از شهادت آیت الله اشرفی اصفهانی، امام جمعه باختران و از یاران قدیمی و نزدیک امام که به دست افراد سازمان مجاهدین خلق صورت گرفت، آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، میرحسین موسوی نخست وزیر و آیت الله منتظری پیام های جداگانه ای صادر کردند.

در پیام آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، به امام خمینی آمده است: «طبیعی است که دشمنان، آگاهی این ملت، برپایی مراسم باشکوه و پر حماسه نماز جمعه و حضور ائمه جمعه را به چشم بغض و کینه بنگرند و با هر شیوه درصدد ضربه زدن به این مراسم و یا به این عناصر شریف باشند.»

در بخش دیگری از این پیام تأکید شده است: «ائمه جمعه در سراسر کشور که از دست آن رهبر و پیشوای عظیم الشأن این مأموریت حساس و خطیر اسلامی را دریافت کرده اند، با درک اهمیت این مأموریت مقاوم تر و هشیارتر از همیشه چهره زشت منافقان بدکار را به همه خواهند شناساند و رسالت سنگین و پرمسئولیت امامت جمعه را مصمم تر و خشنودتر از همیشه بر دوش خواهند کشید.» (۲)

میرحسین موسوی نخست وزیر نیز با صدور پیامی روز شنبه ۲۴ مهر را در استان باختران تعطیل عمومی و در سراسر کشور عزای عمومی اعلام کرد. متن پیام نخست وزیر بدین شرح است:

«یاران امریکا، بازوان صدام عفلقی، دژخیمان سیه چهره منافق در آستانه محرم حسینی حضرت آیت الله عطاءالله اشرفی اصفهانی را در محراب به شهادت رساندند و ورقی دیگر بر اوراق بی شمار جنایات خود افزودند. این جانان هرگز از تاریخ پرافتخار اسلام و انقلاب اسلامی درس نگرفته اند و نفهمیده اند که این اقدامات جنون آمیز جز آنکه اراده ملت ما را برای جنگ با امریکا و ستیز با نفاق و منافقین محکم تر گرداند، اثری دیگر نخواهد داشت. پرسیدنی است که آیا این روحانی بزرگ جز آنکه به اسلام و مردم مستضعف خدمت کند، چه گناهی مرتکب شده بود؟ ولی ملت بزرگ ما می دانند که گناه همه شهدای محراب در قاموس این کج اندیشان درنده خو ایستادگی آنان در مقابل امریکا و جهاد مقدسشان برای استقلال کشور و حمایتشان از شعار نه شرقی و نه غربی جمهوری اسلامی بوده است. ... دولت جمهوری اسلامی شهادت روحانی جلیل القدر و عالم ربانی حضرت آیت الله عطاءالله اشرفی اصفهانی را به محضر شریف بقیه الله الاعظم سلام الله علیه و نایب برحقش امام امت و ملت شریف ایران و خانواده آن بزرگوار تبریک و تسلیت عرض نموده و روز شنبه ۲۴ مهر را در استان باختران تعطیل عمومی و در سراسر کشور عزای عمومی اعلام می نماید. ما به

ص: ۸۴۸

- ۱- ۲۱. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، صص ۴۹ - ۵۱.
- ۲- ۲۲. مأخذ ۸، ص ۲.

عموم ملت بزرگ خود قول می دهیم که دولت از تعقیب راهی که شهیدان بزرگوار محراب پیمودند، نخواهد ایستاد و لحظه ای از مبارزه علیه استکبار جهانی در رأس آن امریکا و رژیم سرسپرده بغداد غافل نخواهد شد.»^(۱)

در پیام تسلیت آیت الله منتظری نیز که به همین مناسبت منتشر شد، آمده است:

«بار دیگر منحرفین شیطان صفت ضد خدا و ضد خلق یکی دیگر از استوانه های تقوا و فضیلت، حضرت آیت الله اشرفی نماینده امام و امام جمعه باختران طاب ثراه را از ما گرفتند. گرچه قبول شهادت تأسی به سرور شهیدان حسین بن علی (ع) برای این عالم جلیل و بزرگوار که سال ها عمر خود را صرف تعلیم و تربیت و تعظیم شعائر و تقویت حوزه های علمیه کرد، بسی مایه افتخار و مباهات است، ولی فقدان این چنین شخصیت ها و چهره های مؤثر در انقلاب در شرایط کنونی که ابرقدرت ها برای تضعیف اسلام و مسلمین توطئه می کنند و برای ملت شهیدپرور ما، جای تأسف شدید خواهد بود. از ارگان های مسئول حفاظت و امنیت انتظار می رفت با این همه تجربه های تلخی که در دست است و با آن همه تأکید و توصیه های مکرر مقام معظم رهبری انقلاب در شرایطی که جوانان عزیز سپاه، بسیج، ارتش و سایر نیروهای مسلح و مردمی آن چنان در جبهه ها حماسه می آفرینند و از اسلام و انقلاب دفاع قهرمانانه می کنند، مسئولین مربوطه در حفظ شخصیت های اصیل ما بیش از این تلاش نمایند و افراد با کفایت، با لیاقت و کاردان را مسئول این مهم کنند. شیطان بزرگ و ایادی داخلی آن ... با تحلیل های مادی خود می پندارند که با گرفتن چهره های روحانی و خدمتگزار به این انقلاب شکوهمند ضربه می زنند. آنها باید بدانند اسلام از روز نخستین به نص قرآن شریف به شخص یا اشخاص وابسته نبوده و اکنون هم با رشد و آگاهی روز افزون که در اثر پیروزی انقلاب و هدایت ها و رهبری های مستمر و پیگیر مقام معظم رهبری برای ملت ما به دست آمده است، صاحبان اصلی انقلاب که همین مردم شریف و مستضعف می باشند پیوسته در صحنه و مراقب آن بوده و هستند.

... در خاتمه برای چندمین بار به جوانان اغفال شده تذکری دهم که سرسختی و حمایت شما از ورشکسته های سیاسی بیگانه از مردم و اسلام، خسران دنیا و آخرت را برای شما به دنبال دارد. قدری به خود آید و فکر کنید و بیش از این آب به آسیاب دشمنان اسلام و انقلاب نریزید و ما علی الرّسولِ إِلَّا الْبَلَاغُ. اینجانب شهادت پرافتخار این سردار رشید اسلام و قرآن را به حضرت ولی عصر ارواحنا و رهبر بزرگ انقلاب، حضرت امام خمینی مدّ ظلّه، روحانیت متعهد حوزه های علمیه، اهالی شریف و غیور باختران و اصفهان و خانواده محترم، به خصوص فرزندان روحانی و خدمتگزار ایشان تبریک و تسلیت می گویم. رضوان و غفران حق تعالی را برای آن بزرگوار و صبر و اجر عظیم برای بازماندگان ایشان از خدای بزرگ مسئلت دارم.»^(۲)

ص: ۸۴۹

۱- ۲۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- ۲۴. همان، ص ۱۲.

دستگیری تعدادی از افراد وابسته به گروه های تروریستی در شهرهای شوشتر و اندیمشک و دو اقدام تروریستی در شهرهای درود و کردکوی (آستارا)، از جمله اخبار امنیتی کشور در این روز بود.

۱- سه نفر از عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق که درصدد سرقت تی.ان.تی. از انبار مهمات سپاه شوشتر بودند، امروز دستگیر شدند. افراد سازمان که از ترورهای مستقیم طرفی نبسته اند و بسیاری از آنها در دام نیروهای امنیتی گرفتار شده اند، به دستور سازمان می کوشند تا مواد منفجره بیشتری به دست آورند و بر اقدامات تخریبی و بمب گذاری های خود برای ایجاد رعب و وحشت در مردم و انفعال حکومت بیفزایند. (۱)

۲- در اندیمشک سه نفر از عناصر سازمان مجاهدین و دو نفر از مسئولان تشکیلاتی سازمان چریک های فدایی خلق دستگیر شدند. (۲)

۳- در ساعت ۲۱ یک مین ضدنفر که در مقابل حزب جمهوری اسلامی شهرستان درود کار گذاشته شده بود، کشف و خنثی شد. (۳)

۴- در کردکوی نیروهای سازمان مجاهدین خلق با پرتاب کوکتل به منزل یکی از اعضای سپاه پاسداران، آنجا را به آتش کشیدند. در گذشته نیز به منزل این فرد با پرتاب نارنجک جنگی و مواد آتش زا حمله شده بود. (۴)

سیمای جمهوری اسلامی ایران امروز در برنامه ای، اظهارات خسرو قشقایی از افراد مرتبط با سازمان سیا را پخش کرد. خسرو قشقایی که در ایجاد اغتشاش در منطقه فارس نقش داشت خرداد امسال، هنگام فرار از کشور دستگیر شده بود. گزارش روزنامه اطلاعات از اعترافات خسرو قشقایی به این شرح است:

قبل از پیروزی انقلاب اسلامی به مدت ۲۵ سال در خارج از ایران بودم و با افرادی چون شاپور بختیار، داریوش فروهر، صادق قطب زاده، بنی صدر و عناصر اصلی جبهه ملی ارتباط و فعالیت داشتم.

مدتی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و آمدن به ایران در آلمان زندگی می کردم. پس از آمدن به ایران از طریق ارتباط تلفنی که از هتل محل اقامتم در تهران با مأمورین سیای امریکا داشتم، ضمن دریافت خط مشی اجرای توطئه ها علیه نظام جمهوری اسلامی ایران، چگونگی اوضاع داخلی کشور را به اطلاع آنها می رساندم. وی افزود: پس از پیروزی انقلاب اسلامی بر اساس برنامه ای که از طرف امریکا تهیه و هماهنگ شده بود، من با افرادی چون مدنی و بنی صدر ارتباط برقرار کردم و در سال ۵۹ با کمک های مالی امریکا و همکاری شاپور بختیار، ناصر قشقایی، برادرم و پسرش عبدالله برای تهیه نفرت و امکانات جهت

- ۱-۲۵. سند شماره ۱۰۴۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۴، ۲۶/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲.
- ۲-۲۶. سند شماره ۲۲۷۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه منطقه ۸، "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۴، ۲۴/۸/۱۳۶۱، ص ۲۱.
- ۳-۲۷. سند شماره ۲۲۷۳۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه منطقه ۸، "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۲، ۱۰/۸/۱۳۶۱، ص ۱۶.
- ۴-۲۸. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

اجرای یک کودتای امریکایی به جنوب رفتم و برخلاف آنچه تصور می کردیم که بتوانیم به طور گسترده همکاری مردم را جلب کنیم، پس از مدتی با مخالفت عظیم آنها روبه رو شدیم.

در

نخستین توطئه هایمان در استان فارس که ایجاد اغتشاش و درگیری بین مردم بود، نیروهای ما که مرکب از عده ای عناصر خودفروخته و قاچاقچی بودند، به طور متناوب با مردم درگیر می شدند. در آخرین درگیری که در دهکویه فارس صورت گرفت، نیروهای ما توسط مردم قلع و قمع و مجبور به فرار از منطقه شدند. خسرو قشقایی اعتراف کرد: پس از قلع و قمع نیروهایمان توسط مردم، سه راه برای نجات از این مهلکه داشتیم. عده معدودی در مناطق کوهستانی فراری شدند، گروهی از دولت تأمین گرفتند و تعداد کمی نیز احتمالاً تسلیم نیروهای انتظامی شدند.

وی افزود: مدتی قبل از دستگیری در جریان ملاقاتی با بنی صدر که در پاریس انجام شد، به تشویق وی به امریکا رفتم و از طریق آشنایی که با ژان والر یکی از دوستانم در امریکا داشتم، با رئیس اداره ایران در وزارت خارجه امریکا ملاقات کردم و در پی یک سری مذاکرات کلی، تصمیم گرفته شد، با وی در تماس باشم.

قشقایی در مورد منابع مالی خود گفت: در هشت سال قبل از انقلاب که در خارج به سر می بردم، ساواک ماهانه ۹ هزار ریال برای ما می فرستاد و پس از مراجعت به ایران، توسط عبدالرحمان برومند و مدنی حدود دو میلیون تومان در اختیار ما گذاشته شد و پس از آن به طور اساسی از طریق امریکا هزینه برنامه های ما تأمین می شد.

وی گفت: امریکایی ها از طریق نماینده ای که در شیراز داشتیم، به طور متوسط ماهانه با ارسال ۱۵۰ میلیون ریال مقرر، هزینه و مخارج توطئه های ما علیه جمهوری اسلامی ایران را تأمین می کردند. قشقایی در افشای ماهیت عناصر خود فروخته و فراری ایران اظهار داشت: در خارج از کشور با بنی صدر، مدنی، بختیار، نزیه و عبدالرحمان برومند که یکی از هم دوره های تحصیلی بختیار و از عوامل وی بود، ارتباط داشتیم که در پیام هایشان غالباً تقاضای به آشوب کشاندن منطقه فارس، مقاومت در برابر اقدامات پرشور مردمی و ایجاد کردستان دومی در فارس را داشتند. وی افزود: کاندیداتوری من برای نمایندگی مجلس شورای اسلامی در اجرای برنامه های امریکا علیه جمهوری اسلامی بود که به تشویق بنی صدر مطرح شد و قرار بود من به عنوان مهره مستقیم امریکا در مجلس نفوذ کنم. وی اعتراف کرد: در اجرای این برنامه پنج میلیون ریال صرف هزینه تبلیغات کاندیداتوری من برای مجلس شورای اسلامی شد.

قشقایی معدوم در مورد شرکت مستقیم بنی صدر در اجرای توطئه های امریکا در ایران گفت: من در سال ۱۳۵۹ پس از دستگیری توسط نیروهای انقلاب اسلامی، توسط بنی صدر از زندان آزاد شدم و به دنبال آن، بنی صدر شخص نجات دهنده من به صورت مکرر تأکید داشت، به پاس این خدمتی که به من کرده بود، من برای حمایت از او منطقه فارس را بسیج کنم.

وی در مورد انگیزه تشکیل اردوهای مسلح در منطقه فارس گفت: هدف این اردوها که با تشویق امریکا، بختیار و مدنی تشکیل شد، جمع آوری نیروهای بیشتر برای اجرای توطئه های امریکا در منطقه بود و در حاشیه آن قصد داشتیم با ایجاد جو نارضایتی و ناامیدی در بین مردم، جمهوری اسلامی را تضعیف کرده و در نهایت، منطقه آزادتری برای فعالیت هایمان در فارس به وجود بیاوریم. قشقایی معدوم در مورد چگونگی ارتباط خود با گروه های ضدانقلاب گفت: ارتباط با گروه ها در دو مرحله صورت گرفت؛ در مرحله نخست از گروه مائوئیستی رنجبران شخصی به اسم ایرج کشکولی بود و در مرحله بعد که پس از سی ام تیر صورت گرفت، تعداد زیادی از عناصر خودفروخته، از جمله چندین نفر از سازمان منافقین به ما پیوستند که یکی از آنها شخصی موسوم به علی بود که با ساختن بمب در جریان به شهادت رساندن آیت الله دستغیب شرکت داشت.

وی در این مصاحبه اعتراف کرد: من یک سال قبل از دستگیری قصد داشتم از ایران فرار کنم. برای این کار سه راه را بررسی کردم. این سه راه خلیج فارس، کردستان و بلوچستان بودند که دو مسیر اول را به خاطر خطرناک بودن، کنار گذاشتم و مسیر بلوچستان را انتخاب کردم. قرار شد از طریق شخصی به نام جهان پولاد که یکی از ایادی مان بود با تهیه وسایل مقدماتی از طریق زاهدان به پاکستان و از آنجا به کشورهای خارج فرار کنیم، که در شیراز دستگیر شدیم. وی در پایان این مصاحبه که ۱۰ دقیقه به طول انجامید، عاقبت نافرجام توطئه های خود علیه نظام جمهوری اسلامی ایران را مصداق بارز بیان ضدامپریالیستی امام امت که فرمودند، امریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند، دانست و گفت: من با حمایت های همه جانبه ای که از سوی امریکا می شدم و همکاری های زیادی که عناصر ضدانقلاب اسلامی با من داشتند، نتوانستم همکاری مردم را در اجرای برنامه هایم جلب کنم و در نهایت، توطئه هایم به شکست انجامید و از نزدیک لمس کردم که واقعاً امریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند. (۱)

۸۷۲

با استمرار وضعیت دانشجویان مسلمان ایرانی در زندان شهر بنگلور هند که از چند روز قبل آنها را در جریان درگیری با عناصر ضدانقلاب اسلامی دستگیر کرده بود و به دلیل رسیدگی نکردن دادگاه به وضعیت آنها، دست به اعتصاب غذا زده بودند، پیامی از سوی انجمن اسلامی فارغ التحصیلان شبه قاره هند منتشر شد. در این پیام که در روزنامه اطلاعات منتشر شد، با اشاره به شرح ماجرا آمده است:

ص: ۸۵۲

«گروهک های منحرف و ضدانقلاب که در شکوه حضور برادران و خواهران مسلمان دانشجوی در هندوستان مضمحل و ورشکسته شده اند، تلاشی مذبحانه به جمع آوری نیرو در سراسر هند دست زده و با حمایت یکی از نمایندگان مجلس ایالتی "کارناتاكا" در صدد برپایی تظاهرات در "بنگلور" برمی آیند.

... دانشجویان مسلمان به پلیس تذکر دادند که اینان قصد اهانت به مقدسات ما را دارند و با توجه به جو موجود، لازم است از این تظاهرات جلوگیری به عمل آید، اما پلیس ضمن حمایت از عناصر گروهک ها عملاً زمینه درگیری را ایجاد نمود و دانشجویان مسلمان که بیش از این نتوانستند بی توجهی مسئولان هند را به حیثیت مسلمانان تحمل نمایند، دست به کار شده و خود اقدام به جلوگیری از تظاهرات کردند. در این بین پلیس طبق معمول در حمایت از گروه های ضدانقلاب به ضرب و شتم برادران و خواهران ما اقدام کرد و علاوه بر دستگیری تعدادی از آنان به منازل و محل انجمن یورش برده و مجموعاً ۷۶ نفر از برادران را به زندان افکند.

اکنون دو هفته است که در فصل امتحانات، عزیزان ما به جرم دفاع از انقلاب اسلامی و رهبری معظم آن در زندان به سر می برند. انجمن اسلامی فارغ التحصیلان شبه قاره هند با توجه به روابط دوستانه فی مابین [دو کشور] و ضمن تأکید بر حفظ و توسعه این رابطه، مصرانه از مسئولین دولت هند می خواهد که هر چه سریع تر نسبت به آزادی دانشجویانی که نمایندگان امت مسلمان ایران می باشند، اقدام کنند و مسئله به صورتی اصولی پیگیری و حل شود در غیر این صورت عواقب آن به عهده پلیس و دولت هند خواهد بود.»^(۱)

در این حال، علی رغم وعده های سفیر هند در ایران مبنی بر رسیدگی سریع به امور و آزادی دانشجویان، در یک ادعای بی سابقه و عجیب و به دور از عرف دیپلماتیک، مهندس عبدالله وزیر مشاور در امور خارجه هند در پارلمان این کشور گفت: «ایران دو هزار پاسدار خود را تحت عنوان دانشجوی برای سرکوب مخالفان خود به این کشور اعزام خواهد کرد.»

وی همچنین خواستار اقدامات امنیتی شدیدی برای حفاظت از دانشجویان مخالف رژیم ایران شد. در هر حال، کارشناسان وزارت خارجه که این خبر را نقل کرده اند، معتقدند در مجموع پلیس و مطبوعات هند موضعی مخالف جمهوری اسلامی داشته و از ضدانقلابیون ایرانی مستقر در این کشور حمایت می کنند.^(۲)

۸۷۳

حجت الاسلام والمسلمین امامی کاشانی امام جمعه موقت تهران، در خطبه دوم نماز جمعه امروز به مواضع ایران درباره صلح پرداخت و با اشاره به اقدامات تبلیغاتی عراق در این باره گفت: «توطئه ای که استکبار جهانی مدتی است علیه ما آغاز کرده، این است که مرتباً تبلیغ می کنند که ایران جنگ طلب و صدام صلح دوست است. ... ما از روز اول منطقتان صلح بود،

ص: ۸۵۳

۲- ۳۱. سند شماره ۲۱۳۶۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت خارجه، "خبرها و نظرها"، نشریه اطلاعاتی، سیاسی، خارجی شماره ۴، ۱۳۶۱/۸/۲۳، ص ۵.

رئیس دیوان عدالت اداری در نماز جمعه امروز تهران:

ما از روز اول منطقیان صلح بود، ولی صلحی که اسلام می گوید

برای آنکه ایران به حق مشروع خود برسد، به هر کاری که عقلاً، شرعاً و عرفاً برایش مجاز باشد، دست خواهد زد.

ولی صلحی که اسلام می گوید. آن روزی که مزدوران بعثی پشت اهواز و پشت دروازه های دزفول بودند، بلندگوهای استعمار می گفتند، آنها باشند و شما صلح کنید و ایران می گفت این صلح، تن دادن به ذلت و ننگ است و باید آنها از خاک ما بیرون بروند و غرامت جنگ را بپردازند و متجاوز مجازات شود و بعد این شرط نیز اضافه شد که این همه آوارگان عراقی به کشورشان بازگردند، ولی آنها از خاک ما بیرون نرفتند، تا اینکه سپاه اسلام با آن رشادت و شهامت و آن همه خون دادن و ایثارگری، آنها را از مرزهای ایران دور کردند.»

وی افزود: «در حمله اخیر که رزمندگان ما آن ارتفاعات را گرفتند و بر شهر مندلی مسلط شدند، به طوری که توپ های دوربرد ایران کاملاً بر آنها تسلط و اشراف دارد، اکنون بغداد به دست و پا افتاده و امریکا و نوکرانش به هراس افتاده اند و خبرگزاری ها نیز اعتراف کردند که با تسلط ایران بر ارتفاعات مشرف به شهر مندلی، صدام بر لبه پرتگاه سقوط قرار دارد. آنها توطئه می کنند و ایران را جنگ طلب معرفی کرده و می گویند صدام طالب صلح است. تن دادن به صلح ذلت بار، اقدام علیه محرومان و مسلمین دنیا است.»

رئیس دیوان عدالت اداری با اشاره به کمک های دولت های مرتجع منطقه به صدام و گفته های جعفر نمیری درباره فرستادن نیرو برای صدام در جنگ علیه ایران گفت: «جعفر

نمیری می گوید سپاه و سرباز می فرستم. فرستادن اینها پول و تجهیزات لازم دارد که او ندارد و برای صاحب نظران سیاسی کاملاً معلوم است که او می خواهد کلاشی کند، پول بگیرد و تازه اگر سپاه بفرستد بسیجی های ما تمام آنها را به تیر می بندند و این حرف او یک حرف مفت است.»

ص: ۸۵۴

آقای امامی کاشانی در قسمت دیگری از سخنانش گفت: «ما اکنون در موضع قدرت خود می‌گوییم صلح شرافتمندانه، ایران قدرت آن را دارد که هر جای عراق برود. خسارات را بدهید، حق ما را بدهید و برگردید و اگر ندهید، ایران قدرت این کار را هم مانند بیرون کردن شما دارد. ایران می‌گوید سر عقل بیاید و این همه مردم را به کشتن ندهید. همان طور که از اول هم گفته ایم و هنوز هم می‌گوییم خسارات را بدهید و متجاوز در دادگاه بین‌المللی محاکمه شود تا صلح برقرار گردد و این شیوه‌ای که بلندگوهای استعماری پیش گرفته‌اند که ایران جنگ طلب است و علیه ما تبلیغ می‌کنند، برای این است که ما را تحت فشار قرار دهند و این را همه مردم دنیا می‌دانند، ولی ما زیر فشار قرار نمی‌گیریم.»

خطیب جمعه تهران افزود: «اگر بحث صلح مطرح است، ایران از روز اول صلح را قبول داشت و می‌گوید، ای مسلمانان دنیا به سران و سیاستمداران فشار آورید که به صدام بگویند و او نیز به اربابش بگوید که بیش از این، از تو اطاعت نمی‌کنم. ملت اسلام باید رژیم بعث علفی را زیر فشار قرار دهد تا صلح برقرار شود و الاً برای آنکه ایران به حق مشروع خود برسد، به هر کاری که عقلاً، شرعاً و عرفاً برایش مجاز باشد، دست خواهد زد.» وی خطاب به رزمندگان گفت: «اگر ما بخواهیم به صلح شرافتمندانه دست یابیم باید حضورتان را در صحنه حفظ کنید و هرچه بیشتر به جبهه بروید و به جبهه اهمیت دهید. وقتی دشمن ببیند که جبهه ما پر است، از مواضع خود عقب‌نشسته و مجبور است سر عقل بیاید و می‌فهمد که ما با قدرت و زور می‌ایستیم تا حق خود را بگیریم.»

امام جمعه موقت تهران با اشاره به فرارسیدن ماه محرم گفت: «ای رژیم‌های مرتجع منطقه و ای صدامی که عقیده به خدا نداری و ای استکبار شرق و غرب بیش از این به جنایاتتان ادامه ندهید و خیال نکنید که ملت ما حالت تسلیم دارد. این ملت پیرو سیدالشهدا (ع) است که می‌فرمود، "هیئات منا الذله" ای سلحشوران اسلام و رزمندگان جبهه‌ها، فردا محرم و عاشورا است. همه ما باید به دنبال این شعار باشیم و جبهه‌ها را مستحکم کنیم که اگر صلحی هم شد، صلحی با شرافت باشد و امیدوارم همان طور که رزمندگان در جبهه‌ها می‌جنگند، ما هم به وظایف خود در دوایر دولتی و بازار و جاهای مختلف عمل کنیم و الاً این خون‌های حسین گونه دمار از روزگار متخلفین خواهد کشید.» (۱)

۸۷۴

آقای موسوی خوئینی‌ها نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی در سخنرانی پیش از خطبه‌های نماز جمعه امروز تهران با اشاره به رفتار خشونت‌آمیز پلیس عربستان، علل این گونه اقدامات را برشمرد. حجت‌الاسلام خوئینی‌ها ضمن تشریح و تحلیل دلیل درگیری‌ها بین پلیس سعودی و حجاج انقلابی ایران و دیگر کشورها گفت: «حجاج ایرانی هیچ‌گونه اعمالی انجام نمی‌دادند که مخالف نظم عمومی بوده و پلیس ناچار به دخالت

ص: ۸۵۵

باشد. هیچ گونه توهینی نسبت به حکام سعودی نکردند تا آنها مجبور به ضرب و شتم حجاج شوند. حجاج ایرانی فقط شعار "مرگ بر امریکا" و "مرگ بر اسرائیل" می دادند و همین امر بود که موجب ناراحتی و نگرانی امریکا بود.» وی ادامه داد: «اهمیت حرمین شریفین برای ابرقدرت ها بالاتر از اهمیت نفت این کشور است که امریکا به یغما آن را می برد، زیرا نفت تمام شدنی است ولی خطر اسلام واقعی، همیشه برای آنها وجود دارد و حتی رادیو اسرائیل نیز با توجه به این مهم در نحوه گزارش اخبارش سعی داشت به خوبی نشان دهد که رژیم سعودی از دوستان اسرائیل بوده و هرگونه شعاری را علیه اسرائیل خفه می سازد.» حجت الاسلام موسوی خوئینی ها در ادامه سخنان خود گفت: «این حوادثی را که مأموران رژیم سعودی در مناسک حج به وجود آوردند، مانند جنگ تحمیلی صدام در جهت نابودی اسلام و منافع امریکا، به دست شیطان بزرگ امریکا صورت می گیرد، به طوری که پس از پیروزی رزمندگان ما در عملیات مسلم بن عقیل، خشونت مأموران سعودی نسبت به حجاج ایرانی به شدت بالا گرفت.» وی در پایان از همه جوانان خواست تا با رفتن به جبهه های نبرد حق علیه باطل، پرچم اسلام را هرچه بیشتر به اهتزاز در آورده و لرزه بر اندام کافران و دشمنان اسلام بیندازند و بدانند که در این موقعیت هیچ عبادتی بالاتر از شرکت در نبرد ایمان علیه کفر نخواهد بود.^(۱)

۸۷۵

مجله الحوادث چاپ لندن در مقاله ای به بررسی اهداف اجرای عملیات مسلم بن عقیل در جبهه میانی (سومار) و رابطه امریکا و عراق پرداخته است. این مجله در آغاز مقاله تحلیلی خود می نویسد:

«نبردی که چندی پیش در جبهه های مرکزی جنگ بین ایران و عراق به وقوع پیوست، همچنان که تصور می شد، نبرد پایانی نبود. در این رابطه منابع نظامی عراق می گویند، آنچه در جبهه های مرکزی روی داد جز یک تهاجم موضعی و محدود به قصد بالا بردن روحیه ارتش و سپاهیان انقلاب ایران نبود و به منظور تدارک و آمادگی لازم برای نبرد اخیر و سرنوشت ساز صورت گرفت. همین منابع می گویند، نبرد آینده که قرار بود بلافاصله بعد از حمله اخیر در جبهه های مرکزی صورت پذیرد، در موعد مقرر انجام نخواهد گرفت.»

این نشریه در ادامه افزوده است: «در زمینه سیاسی ملاحظه شد که عراقی ها از نخستین ساعات شروع نبرد اخیر، اصل "گریه و زاری و مظلومیت را علی رغم اطمینان راسخشان به توانایی های نظامی خود" در صحنه بین المللی به اجرا گذاشتند و در همین چارچوب ملاقاتی بین وزیر خارجه امریکا جورج شولتز و وزیر خارجه عراق سعدون حمادی صورت گرفت که عراقی ها در این باره تأکید می کنند که این ملاقات با تمایل و رغبت امریکا صورت گرفته است.

ص: ۸۵۶

عراقی‌ها توضیح می‌دهند که ایالات متحده آمریکا در سایه وزیر خارجه خود تصور می‌کرد که می‌تواند ایران را به طرف خود جلب کند و به همین دلیل از دست دادن عراق برایش مسئله چندان مهمی نبود، اینک نگرانی بزرگ تری مبنی بر از دست دادن عراق و ایران با هم، بر آنها مستولی شده است. به هر حال ملاقات وزیر عراق با وزیر امریکایی درست یک هفته پس از مصاحبه مطبوعاتی صدام حسین با روزنامه نگاران انگلیسی انجام گرفت که اعلام کرده بود رابطه عراق با اتحاد شوروی بسیار خوب و حسنه است. در این رابطه یکی از دیپلمات‌های غربی این امر را بدین نحو تفسیر کرد: چنین به نظر می‌رسد که اهمیت عراق در نزد دو ابرقدرت بیش از پیش نمایان شده است.»^(۱)

۸۷۶

نشریه امریکایی "میدل ایست ریپورت" طی گزارشی در مورد کمک‌های اهدایی برخی از کشورهای عربی حوزه خلیج فارس به عراق در ایام جنگ نوشت:

«ظرف دوسالی که جنگ ایران و عراق جریان دارد، کشورهای نفت خیز حوزه خلیج فارس و به ویژه عربستان سعودی، کویت و امارات متحده عربی بیش از ۴۵ میلیارد دلار کمک مالی در اختیار عراق قرار داده اند. تنها کمک عربستان سعودی به عراق بر ۳۰ میلیارد دلار بالغ شده است. درحالی که کویت اعلام می‌کند که برای مبارزه علیه رژیم آیت الله خمینی فقط ۶ میلیارد دلار کمک مالی در اختیار عراق قرار داده است، اما رقم واقعی حدود ۱۴ میلیارد دلار است.»^(۲)

۸۷۷

شهر ویران شده موسیان به صورت موزه آثار جنایات صدام باقی خواهد ماند و در کنار آن، شهر جدید موسیان بنا می‌شود. این تصمیم در جلسه امروز مقامات استان ایلام و اعضای ستاد بازسازی استان یزد - که مسئول بازسازی شهر موسیان است - اتخاذ شد. بر اساس این گزارش، در این جلسه که معاون عمرانی استانداری ایلام، اعضای ستاد بازسازی استان یزد، فرماندار دهلران، بخشدار موسیان و مدیران و مسئولان ایلام شرکت داشتند، ستاد بازسازی و اداره مسکن و شهرسازی ایلام مسئول تهیه طرح جدید شهر شد. این گزارش حاکی است ستاد بازسازی استان یزد پس از تهیه مصالح ساختمانی، ایجاد کوره‌های آجرپزی و تدارکات لازم، بنای شهر جدید موسیان را آغاز خواهد کرد.^(۳)

ص: ۸۵۷

۱- ۳۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۹، ۳/۸/۱۳۶۱، صص ۶ - ۸، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲/۸/۱۳۶۱.

۲ - ۳۵. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۳۲، رادیو اسرائیل، ۲۳/۷/۱۳۶۱.

۳- ۳۶. روزنامه کیهان، ۲۴/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

امروز به رغم آرامش نسبی در جبهه های جنگ ایران و عراق، مناطق عملیاتی میمک و سومار صحنه درگیری و تبادل آتش نیروهای طرفین بود و بمباران و گلوله باران چند شهر مرزی ایران همچنان ادامه یافت. نیروهای خودی مستقر در منطقه عملیاتی میمک ساعت ۵ بامداد امروز، عملیات محدودی را با نام "شهید آیت الله اشرفی اصفهانی" انجام دادند. در این عملیات که در ۳ محور و با حمایت آتش توپخانه ارتش و ادوات سپاه اجرا شد، حدود ۲۰ سنگر اجتماعی و دیده بانی نیروهای عراقی منهدم شد، ۲ خودرو آنان آتش گرفت و تعدادی نیز کشته و مجروح شدند. همچنین یک نفر از نیروهای خودی شهید و یک نفر مجروح شد. (۱)

همچنین با تأمین بخشی از نوار مرزی روی ارتفاعات مشرف بر شهر مندلی در عملیات مسلم بن عقیل و استقرار نیروهای خودی در مواضع تازه، نیروهای ایران برتری آتش و پوشش عملیاتی مناسب روی محورهای حساس را به دست آورده اند. به گزارش روزنامه کیهان بر اثر آتش توپخانه نیروهای ایران، شش سنگر گروهی، سه خودرو و دو موضع تانک نیروهای ارتش بعث عراق منهدم شد و تعدادی از آنان کشته و مجروح شدند. همچنین بر اثر آتش توپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران در محور عملیاتی دیگری در غرب کشور، یک تریلر سوخت رسان و دو خودرو حامل مهمات دشمن منهدم شد.

در محور ملکشاهی نیز با آتش پرحجم و هماهنگ رزمندگان ایران، بخشی از پاسگاه های "باغ ساعی" و "شهابی" عراق تخریب شد. (۲)

در همین حال امروز فرماندهی ارتش عراق به نیروهای خود اعلام آماده باش داد. بنابر اعلام قرارگاه کربلا، فرماندهی ارتش عراق مرخصی همه نیروهای خود را لغو کرد و دستور داد پیش بینی های لازم در مورد آمادگی نیروها برای جلوگیری از حمله احتمالی ایران در ماه محرم به کلیه نیروها ابلاغ گردد. (۳)

ص: ۸۵۹

۱-۱. سند شماره ۳۰۳۰۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات سپاه میمک، به سپاه ایلام - اطلاعات عملیات، ۲۴/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، ۲۴/۷/۶۱: از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۲-۲. روزنامه کیهان، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۳-۳. سند شماره ۱۷۴۱۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۲۱۵، قرارگاه عملیاتی لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۲) ۷/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

علاوه بر تحولات فوق امروز هواپیماها و توپخانه ارتش عراق، چند شهر و روستای ایران را در مناطق مرزی غرب و جنوب بمباران کردند. دو هواپیمای عراقی ساعت ۱۰ بامداد امروز، شهر دهلران را بمباران کردند که بر اثر آن چند منزل مسکونی آسیب دید و دو تن نیز مجروح شدند. در اقدام دیگری هواپیماهای عراقی، روستای "چم سا" از توابع "چوار" در شمال غرب استان ایلام را بمباران کردند که خساراتی به عشایر این منطقه وارد شد. (۱)

شهر آبادان نیز در شبانه روز اخیر، هدف اصابت چند گلوله توپ قرار گرفت که در نتیجه آن سه واحد مسکونی تخریب و چهار منزل نیز دچار آتش سوزی شد و به دو منزل دیگر نیز خساراتی وارد آمد. (۲) در این اقدام دو نفر از افراد غیرنظامی مجروح شدند. همچنین امروز هواپیماهای عراق چندبار وارد حریم هوایی شهر آبادان شدند که با آتش پر حجم پدافند هوایی ایران مجبور به فرار شدند. (۳)

۸۷۹

چند هفته پس از اجرای عملیات مسلم بن عقیل و تصرف مناطق و ارتفاعات استراتژیک مشرف بر شهر مندلی به دست نیروهای خودی و بی ثمر ماندن تلاش های ارتش عراق برای بازپس گیری این مناطق، صدام حسین با اصلاح ادعاهای قبلی خود درباره اراضی ایران، مدعی شد که خواهان تسلیم شدن ایران نیست، بلکه می خواهد این کشور را سر عقل بیاورد! صدام در مصاحبه اختصاصی با روزنامه آلمانی "اشترن" گفت: «جنگ بیانگر سیاست به شیوه نظامی است و سیاست باید نتیجه عوامل بسیاری از جمله عامل تاریخی باشد.» وی ادعا کرد: «رژیم ایران اکنون پس از نبردهای شرق بصره و تارومار شدن حملات مکررش، محتاطانه عمل می کند و در صورت اقدام به هر حمله مجددی، جنگ سرنوشت ساز خواهد بود.» وی افزود: «هدف اصلی از محاصره مجدد جزیره خارک، محاصره دولت متجاوز است که با خاتمه جنگ مخالفت کرده و قطعنامه های بین المللی در این خصوص را رد می کند، لکن ما از دشمن خود نمی خواهیم که تسلیم شود بلکه می خواهیم که سر عقل بیاید.» صدام حسین با تهدید مجدد ایران به حمایت سایر کشورها از عراق گفت: «برداشت

من این است که چنانچه جنگ گسترش یابد و ایران به تجاوز خود علیه عراق ادامه دهد، مشارکت نظامی اعراب در این جنگ گسترش خواهد یافت.» (۴)

۸۸۰

رزمندگان اسلام موفق شدند در دو عملیات جداگانه در مناطق کردنشین شمال غرب ایران، چند روستا را از وجود نیروهای شورشی تجزیه طلب پاک سازی کنند. در استمرار عملیات "شهید بهشتی" در منطقه میاندوآب - مهباد - بوکان که در چهار محور انجام شد، نیروهای محور "کلب رضاخان" که در روز اول موفق به تصرف اهداف مورد نظر نشده بودند، امروز روستاهای "کلب رضاخان"، "باقباب کندی" و "وقره گل" را پاک سازی و نیروهای ضدانقلاب را در این روستاها مجبور به عقب نشینی کردند. در این عملیات به نیروهای خودی آسیبی نرسید.

- ۱-۴. روزنامه اطلاعات ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۲-۵. روزنامه اطلاعات، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵، آبادان - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۳-۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲، واحد مرکزی خبر.
- ۴-۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۱، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶، رادیو صوت الجماهير، ۲۴/۷/۱۳۶۱.

نیروهای مستقر در محور "خطایی" نیز با ادامه حرکت، در یک درگیری، بدون آنکه تلفاتی را متحمل شوند، خود را به هدف اصلی این محور یعنی "باجوند" رساندند. در محور "کوه شیخ محمود" نیز نیروهای سپاه "مهاباد" و "نقده" عملیات را ادامه داده و خود را به ارتفاع کوه شیخ محمود رساندند. در ادامه عملیات در این محور ۳۰ نفر از نیروهای دشمن کشته و ۶ نفر نیز اسیر شدند و ۷ سلاح نیز به دست آمد. همچنین در این محور ۲ نفر از نیروهای خودی به شهادت رسیدند. (۱)

۸۸۱

در درگیری بین نیروهای خودی و افراد ضدانقلاب در شهرهای مختلف استان های کردستان و آذربایجان غربی خسارت هایی به دو طرف درگیر وارد آمد.

۱- تعدادی از نیروهای سپاه پاسداران شهرستان پاوه امروز با یک خودرو تویوتا در تعقیب تعدادی از عناصر وابسته به گروه های مسلح غیرقانونی بودند که خودروی آنها در نزدیکی کامیاران روی مین رفت. در این حادثه شش نفر از سرنشینان خودرو شهید و چند نفر نیز زخمی شدند. (۲)(۳)

۲- امروز حمله عناصر مسلح گروه های غیرقانونی به پایگاه "پسوه" با آتش توپخانه ارتش دفع شد. در این حمله یکی از اهالی روستا جنب پایگاه شهید و سه نفر مجروح شدند. (۴)

۳- براثر برخورد یک خودرو متعلق به نیروهای تأمین محور "کانی سب" در جاده هنگ آباد در جنوب مهاباد با مین، چهار سرباز مجروح شدند و به خودرو نیز خساراتی وارد شد. (۵)(۶)

۴- عناصر ضدانقلاب یک دکل برق منطقه ای بین دو روستای "شورگل" و "آغبلاق" در ۲۵ کیلومتری جنوب غربی سلماس را با استفاده از مواد منفجره تخریب کردند. (۷)

۸۸۲

با تدابیر موفق نیروهای امنیتی جمهوری اسلامی ایران تعداد قابل توجه ای از عناصر سازمان مجاهدین خلق و چریک های فدایی خلق دستگیر شدند. نیروهای امنیتی ایران، امروز یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق در باختران (کرمانشاه) را دستگیر کردند. وی اعتراف کرد که سازمان به دنبال شناسایی حجت الاسلام موسوی نماینده امام در غرب برای ترور وی به روش انتحاری بوده است. (۸)

ص: ۸۶۱

۱- ۸. سند شماره ۳۵۰۱۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه بعثت، به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۲۷/۷/۱۳۶۱.

۲- در تحقیقات به عمل آمده عامل کارگذاری مین شناسایی و دستگیر شد.

۳-۹. سند شماره ۲۱۸۰۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی، بولتن دوره ای شماره ۹، ۱۳۶۱/۸/۱۸، ص ۱۸.

۴-۱۰. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۷، ۱۳۶۱/۷/۲۹، ص ۳؛ و- سند شماره ۵۴۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، گزارش نوبه ای شماره ۱۳، ۱۳۶۱/۷/۲۸؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، "خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی"، نشریه شماره ۱۷، ۱۳۶۱/۸/۲۰، ص ۲۰.

۵- * نیروهایی که در عملیات آزادسازی محور پیرانشهر - سردشت و اطراف آن به شهادت رسیدند، نصف تعداد نیروهایی است که در مین گذاری های اخیر در محورهای مذکور شهید شده اند و عمده ترین دلیل آن، خاکی بودن این محور و حساسیت بالای این منطقه است که تسریع در آسفالت کردن جاده های اصلی و تا حدی فرعی منطقه را با هدف کاهش تلفات نیروها و آسیب امکانات خودی اجتناب ناپذیر می کند.

۶-۱۱. سند شماره ۲۱۸۰۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، "خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی"، نشریه شماره ۱۷، ۱۳۶۱/۸/۲۰، ص ۲۰؛ و- سند شماره ۵۴۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۳، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۷/۲۸؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعاتی سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۷، ۱۳۶۱/۷/۲۹، ص ۳.

۷-۱۲. سند شماره ۵۴۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۲، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۱/۷/۲۶، ص ۱.

۸-۱۳. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، نشریه شماره ۱۶۵، ۱۳۶۱/۷/۲۷، ص ۱ و ۲.

در شهر لاهیجان نیز فردی که از تأمین کنندگان نیازهای مالی سازمان مجاهدین خلق بود، بازداشت شد. دو عضو سازمان چریک های فدایی خلق (اکثریت) نیز در این شهر دستگیر شدند.^(۱) همچنین در شهر شیراز یک عضو سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) بازداشت شد.^(۲)

همچنین به گزارش واحد اطلاعات سپاه پاسداران منطقه ۸ مستقر در اهواز، در طول هفته گذشته ده نفر، از جمله مسئولان هسته تشکیلات سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در کوهدشت دستگیر شدند.^(۳)

۸۸۳

مسعود رجوی سرکرده گروه تروریستی سازمان مجاهدین خلق با دختر ابوالحسن بنی صدر ازدواج کرد. برخلاف ادعای بنی صدر که سیاسی بودن این وصلت را منکر شده است، سازمان مجاهدین خلق این ازدواج را توصیه این سازمان و یک آینده نگری سیاسی دانست.

مسعود رجوی امروز با فیروزه بنی صدر در یک مراسم خصوصی در آپارتمان مشترک بنی صدر و رجوی در منطقه "اوور سور اوواز" واقع در ۴۰ کیلومتری پاریس ازدواج کرد.^(۴)

در این مراسم بنی صدر خطبه عقد را خواند و سپس در یک سخنرانی، خطاب به خبرنگاران که از قبل برای انعکاس خبر ازدواج به مراسم دعوت شده بودند، گفت: ازدواج باید بر پایه علاقه و عقیده استوار باشد و از هرگونه محاسبه سیاسی منزه باشد. اما دفتر سیاسی سازمان مجاهدین خلق در پیامی این تصمیم را بر اساس یکی از موارد جمع بندی سازمان در پایان بهار ۱۳۶۱ دانست که در آن به ضرورت ازدواج نیروهای سازمان در داخل و خارج از کشور اشاره شده بود.^{(۵)(۶)}

۸۸۴

یک خلبان شرکت هواپیمایی ملی ایران (هما) از کشور اتریش درخواست پناهندگی کرد. رادیو صدای آزاد ایران اعلام کرد. خلبان ک.ج.*^(۷) بعد از فرود آوردن یک جت بوئینگ ۷۲۷ شرکت هواپیمایی ملی ایران در فرودگاه وین، خود را به مقامات فرودگاه این شهر معرفی و از دولت اتریش تقاضای پناهندگی سیاسی کرد.^(۸)

بنابه گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس وی به خبرنگاران گفت که از مسعود رجوی رهبر مجاهدین خلق خواسته است او را به عنوان عضو جنبش خود بپذیرد.^{(۹)* (۱۰)}

ص: ۸۶۲

۱- ۱۴. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل سپاه، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

۲- ۱۵. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۳،

۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۳-۱۶. سند شماره ۱۰۴۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۴، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- مأخذ ۱۴.

۴-۱۷. روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲۰، فرانس پرس.

۵- ضمیمه دارد.

۶-۱۸. مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۵، ۲۷/۷/۱۳۶۱، صص ۱ و ۲؛ و- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۳، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

۷- * نام کامل وی در سند موجود است.

۸-۱۹. سند شماره ۴۰۵۶۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اخبار رادیوهای بیگانه، از روابط عمومی فرمانداری سنندج، به معاونت محترم استانداری کردستان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.

۹- ** وی بعدها از فرانسه پناهندگی گرفت.

۱۰-۲۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۴، ۲۸/۷/۱۳۶۱، صص ۹ و ۱۰، وین خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۲۷/۷/۱۳۶۱.

مراسم یادبود شهید آیت الله اشرفی اصفهانی در شهرهای مختلف کشور، با حضور مقامات علمی و اجرایی برگزار شد و مردم کینه و نفرت خود را از عاملان شهادت ایشان اعلام کردند. پیکر پاک چهارمین شهید محراب آیت الله اشرفی اصفهانی نماینده امام و امام جمعه باختران، امروز در باختران و با حضور صدها هزار نفر از مردم این شهر و شهرهای مختلف استان های باختران، اصفهان و ایلام و شرکت آیت الله صانعی و آیت الله توسلی نمایندگان امام، حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور، آقای میرسلیم نماینده ریاست جمهوری، آقای پرورش وزیر آموزش و پرورش، آقای عسگراولادی وزیر بازرگانی، آقای موسوی دادستان کل انقلاب اسلامی، آقای محسن رضایی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، گروهی از نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی، علما و روحانیون و ائمه جمعه اهل سنت و استانداران باختران و ایلام، از مسجد آیت الله بروجردی تا مسجد جامع باختران تشییع شد.

پس از آن مردم در مسجد جامع باختران و خیابان های اطراف اجتماع کردند و با سر دادن شعارهایی نظیر "مرگ بر امریکا"، "مرگ بر اسرائیل" و "مرگ بر منافق" خواستار قاطعیت دادگاه های انقلاب در مقابله با "منافقین" شدند.

پس از پایان مراسم، پیکر امام جمعه باختران از میدان آزادی به وسیله اتومبیل به فرودگاه و از آنجا به وسیله هواپیما به اصفهان منتقل شد تا طبق وصیت آن شهید پس از تشییع، در این شهر به خاک سپرده شود. (۱)

در همین حال، به مناسبت شهادت آیت الله اشرفی اصفهانی، در شهرهای مختلف از جمله خمینی شهر (زادگاه شهید)، ارومیه، تبریز، همدان، مشهد، شیراز، رشت، ساری، شهرکرد، کرمان، یزد، اهواز، زاهدان، خرم آباد، گرگان، بروجرد، بیرجند و مریوان مراسم بزرگداشتی برگزار شد. (۲)

در شهر قم نیز مجلس بزرگداشتی به همین مناسبت از طرف آیت الله العظمی گلپایگانی در مدرسه فیضیه قم برگزار شد. در این مجلس که جمعی از علما، اساتید حوزه علمیه قم و اقشار مختلف مردم این شهر شرکت داشتند، حجت الاسلام فلسفی سخنرانی کرد. (۳)(۴)

حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی اعلام کردند: «هرکس در هر کجا که باشد باید از انقلاب اسلامی حمایت کند.» به نوشته شماره امروز روزنامه جمهوری اسلامی، حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی در پایان آخرین جلسه درس خود، در سخنان کوتاهی با فضلا و طلاب حوزه علمیه قم که جهت تبلیغ در ایام محرم الحرام عازم مناطق مختلف کشور بودند، فرمودند: «من به مبلغین و همه مردم مسلمان سفارش می کنم که

ص: ۸۶۳

۱- ۲۱. مأخذ ۶، ص ۱۲؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- ۲۲. مأخذ ۶، ص ۴؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۳- ضمیمه دارد.

۴-۲۳. روزنامه اطلاعات، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

قدر جمهوری اسلامی را بدانند، چون این جمهوری اسلامی با نثار خون هزاران شهید و معلول به دست آمده و هر کس در هر کجا که باشد باید از انقلاب اسلامی حمایت کند و قدر آن را بداند.» همچنین ایشان افزودند: «اگر امروز رزمندگان ما در جبهه های جنگ و ملت شهید پرور در پشت جبهه ها استقامت و پایداری می کنند به واسطه زنده نگه داشتن خاطره عاشورا و قیام امام حسین (ع) است و امروز که جوانان غیور و رزمندگان ما اعم از ارتشی و سپاه و بسیج و سایر نیروها که در جبهه ها می جنگند، درس شهادت و فداکاری را از سرور آزادگان حسین بن علی (ع) آموخته اند.» حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی در پایان سخنانشان از طلاب حوزه علمیه خواستند که به جبهه رفته و رزمندگان اسلام را یاری کنند. ایشان همچنین فرمودند: «رفتن آقایان به جبهه ها موجب تشویق افتخار آفرینان ما در جبهه ها می شود و دیگر اینکه احکام شرعی را برای آنان بیان می کنید و وقتی یک روحانی به جبهه می رود، رزمندگان ما خوشحال تر از آن می شوند که یک لشکر به کمک آنها برود.» (۱)

۸۸۷

رئیس مجلس شورای اسلامی ایران امروز در دیدار با رئیس مجلس نمایندگان کره شمالی از همراهی این کشور با جمهوری اسلامی در شرایط خطیر پس از انقلاب قدردانی کرد. حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی در دیدار با هوانگ جانگ یوپ رئیس مجلس نمایندگان کره شمالی در تهران درباره روابط دو کشور پس از پیروزی انقلاب و در دوران جنگ گفت:

«آن روزها که ما در محاصره اقتصادی قرار داشتیم و بخش عظیمی از خاک کشورمان در اختیار نیروهای متجاوز بود و فتنه گروه های چپ نما و لیبرالیسم وابسته به امپریالیسم ما را تهدید می کرد، کره شمالی داوطلب دوستی با ما شد.»

وی همچنین در مورد دستاوردهای جنگ افزود: «در این جنگی که بر ما تحمیل شد، ما موفق شدیم ضمن بیرون راندن دشمن ۴۵ هزار متجاوز عراقی را به اسارت در آوریم و آوارگان عراقی و افغانی و جنگ زدگان خودمان را سرپرستی کنیم و در همین مدت به اندازه پنجاه سال گذشته کار عمرانی در سطح کشور انجام داده ایم.»

هوانگ جانگ یوپ رئیس مجلس نمایندگان کره شمالی نیز اظهار داشت: «اکنون قدرت شما در سطح بین المللی مطرح است و تغییر محل کنفرانس سران غیرمتعهدها از بغداد به دهلی نو برای شما یک پیروزی در صحنه بین المللی است.» (۲)

ص: ۸۶۴

۱- ۲۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- ۲۵. مأخذ ۲، ص ۱۴.

با گذشت حدود سه سال و نیم از انقلاب و با تأکید امام خمینی به مسئولان قضایی کشور مبنی بر اصلاح سیستم قضایی کشور و اعمال احکام اسلام در امر قضا، آیت الله سید عبدالکریم موسوی اردبیلی انحلال دیوان عالی کشور را اعلام کرد.

به گزارش روزنامه اطلاعات رئیس دیوان عالی کشور گفت: پس از انحلال دیوان عالی کشور، بر اساس قانون تصویب شده در مجلس شورای اسلامی، دیوان عالی جدید کشور کار خود را آغاز کرد و رؤسای جدید شعب به ۲۸ هزار پرونده موجود در دیوان عالی رسیدگی خواهند کرد. نظر امام برای اسلامی شدن قوانین قضا را از اصلاح دیوان عالی کشور آغاز کردیم. وی که در جلسه معارفه رؤسای جدید شعب دیوان عالی کشور سخن می گفت، تشکیل و اقدامات دیوان عدالت اداری و سازمان بازرسی کل کشور را از دستاوردهای ارزنده دستگاه قضایی کشور دانست. (۱)

دبیر شورای عالی قضایی نیز در مصاحبه ای اعلام کرد: با اجرا شدن طرح تشکیلات نوین دادگستری جمهوری اسلامی، رؤسای ۱۶ شعبه دیوان عالی کشور که بر اساس قوانین جدید تعیین شده اند، ساعت ۹ صبح امروز، در مراسمی با حضور آیت الله موسوی اردبیلی، آیت الله ربانی املشی، حجت الاسلام مقتدایی، آیت الله جوادی آملی و حجت الاسلام مؤمن، پس از پایان جلسه معارفه، به طور رسمی کار خود را آغاز کردند.

وی در ادامه گفت: بر اساس این تشکیلات همه آرای محاکم درجه یک کیفری قبل از صدور حکم، در دیوان عالی کشور مطرح خواهد شد و در صورت تأیید، پرونده برای انشای حکم به شعبه محاکم ارجاع خواهد شد. اگر شعب دیوان عالی کشور حکم صادر شده را تأیید نکردند، پرونده برای بررسی مجدد به همان دادگاه ارجاع می شود. (۲)

با مطرح شدن مباحثی درباره خلیج فارس و تنگه هرمز در مجامع بین المللی از جمله مواضع ایران که در سخنرانی دکتر ولایتی وزیر امور خارجه ایران در مجمع عمومی سازمان ملل مطرح شد و برخی از مطبوعات خارجی آن را تهدید ایران مبنی بر ناامن کردن تردد کشتی ها در تنگه هرمز دانستند، هفته نامه کویتی الهدف در تحلیلی با ادعای اینکه تنگه هرمز طبق توافقنامه آب های ساحلی میان ایران و عمان - که در سال ۱۹۷۵ میان دو کشور امضا شده - جزو آب های عربی و متعلق به عمان است، نوشت: «تنگه هرمز و امنیت آن بر عهده سلطان نشین عمان و بالمآل و با توجه به موافقتنامه هایی که این سلطان نشین را به کشورهای عربی مرتبط می سازد، بر عهده کشورهای حوزه خلیج [فارس] می باشد.»

۱- ۲۶. مأخذ ۲۳، ص ۲.

۲- ۲۷. مأخذ ۵، ص ۱.

این هفته نامه در ادامه تحلیل خود آورد: «کشورهای حوزه خلیج [فارس] با هرگونه تشنج و نگرانی و یا دخالت های بیگانه جهت تأمین امنیت، حمایت و یا دفاع از خاک خود مخالف بوده و تأکید دارند که تأمین امنیت خلیج [فارس] از مسئولیت های کشورهای منطقه بوده و تمامی قراردادها برای آزادی کشتی رانی در تنگه هرمز به عنوان منطقه عبوری صلح آمیز در جهت منافع اقتصاد جهانی تأکید دارد.»

الهدف تأکید کرد که طبق تحلیل کارشناسان نظامی - سیاسی، هشدار ایران مبنی بر بستن تنگه هرمز، با وجود همه تهدیدها، هنوز به دور از تصور است، چرا که ایران از نظر نظامی توان این کار را ندارد. (۱)

در عین حال هفته نامه الهدف به نقل از منابع دیپلماتیک منطقه ادعا کرد: «هشدارهای ایران دایر بر بستن تنگه هرمز به روی کشتی رانی بین المللی در صورت محاصره جزیره خارک به وسیله نیروهای عراقی، به منزله دعوتی از طرف ایران برای مداخله ابرقدرت ها در جنگ عراق و ایران و منفجر ساختن اوضاع در منطقه خلیج [فارس] می باشد.» (۲)

۸۹۰

با گذشت دو سال از جنگ ایران و عراق رقابت شوروی، امریکا و سایر کشورهای اروپایی برای فروش اسلحه به عراق وارد عرصه های جدیدی شده است. رادیو امریکا با ارائه تحلیلی از اوضاع جنگ عراق و ایران، درباره فروش تجهیزات نظامی پیشرفته شوروی به عراق گفت: دولت شوروی که در آغاز جنگ ایران و عراق از تحویل هواپیماهای جنگنده میگ-۲۵ به عراق خودداری می کرد، پس از آنکه عراق تصمیم گرفت هواپیماهای مورد نیاز خود را از امریکا خریداری کند، تحریم فروش این نوع هواپیماها را لغو کرد. (۳)

در گزارش دیگری، خبرگزاری فرانسه به نقل از هفته نامه پرتغالی "اکسپرسو" (از نشریات نزدیک به دولت پرتغال) در مورد خرید سلاح و تجهیزات نظامی عراق از شرکت های پرتغالی اعلام کرد:

بر اساس قرارداد بسیار مهمی یک سفارش بسیار مهم شامل مواد منفجره، هم اکنون در بندر "ستوبال" در جنوب لیسبون در حال بارگیری به کشتی دانمارکی "بیا آر" به مقصد عراق است. این محموله بر اساس قراردادی که سال گذشته میان عراق و شرکت پرتغالی "ایندوستریاس دودخه سا" (مستقل) منعقد شده بود، در اختیار عراق قرار می گیرد.

"اکسپرسو" گزارش داد که بر اساس این قرارداد، پرتغال تا ماه سپتامبر ۱۹۸۳ (شهریور ۱۳۶۲) ده هزار و دویست تن سلاح و تجهیزات به وزارت دفاع عراق تحویل خواهد داد. (۴)

ص: ۸۶۶

۱- ۲۸. مأخذ ۷، ص ۱۷، رادیو صوت الجماهير، ۲۴/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۰، ۲۴/۷/۱۳۶۱، ص ۱۳، رادیو امان، ۲۳/۷/۱۳۶۱.

۳- ۳۰. دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۲۱، رادیو صدای امریکا.

۴-۳۱. مأخذ ۷، ص ۲، لیسبون - خبرگزاری فرانسه، ۲۴/۷/۱۳۶۱.

دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت خارجه در تحلیلی از ازدواج مسعود رجوی با دختر بنی صدر نوشت: دختر ابوالحسن بنی صدر از کودکی در فرانسه زندگی کرده و در دوران انقلاب به ایران آمد و به دلیل تحصیل، مجدداً به فرانسه بازگشت. ازدواج رجوی با فیروزه بنی صدر که دارای اجازه اقامت دائم در فرانسه است این فرصت را به رجوی می دهد که وی بتواند مجوز اقامت دائم در این کشور را دریافت کند. به نظر می رسد این مهم ترین عامل ازدواج رجوی با دختر بنی صدر است. با این ازدواج، دولت فرانسه نیز بهانه مناسبی در رد درخواست ایران برای استرداد و یا اخراج رجوی به دست می آورد.

از سوی دیگر، این ازدواج نشان می دهد که سازمان مجاهدین خلق در حال حاضر برای موقعیت سیاسی بنی صدر ارزش ویژه ای قائل است و وی را جهت تحقق اهداف خود، مفید تشخیص داده است. یکی دیگر از اهداف این ازدواج کشاندن بنی صدر به دنبال سازمان در اثر این پیوند است. (۱)

ضمیمه گزارش ۸۸۵

روزنامه جمهوری اسلامی، در شماره امروز خود، متن مصاحبه اختصاصی و منتشر نشده خود را با آیت الله اشرفی اصفهانی امام جمعه باختران، منتشر کرد. در این مصاحبه آیت الله اشرفی اصفهانی درباره ادامه جنگ و ورود ایران به خاک عراق گفت:

«حاکم بین ما و عراق یعنی ارتش عراق و صدام قرآن است. اینها هم که خودشان را مسلمان می دانند و می گویند کتاب ما قرآن است. بسیار خوب، قرآن را می گذاریم بین ما و آنها تا حاکم باشد. قرآن چه می گوید؟ قرآن می گوید اگر دو طایفه از مسلمان ها با یکدیگر نزاع کردند یا دو کشور، بین آنها را اصلاح کنید و اما [اگر] یکی از آنها ابتدای به جنگ کرد در قرآن تعبیر به یاغی شده است یعنی متجاوز، آنکه اول آغاز به جنگ می کند، اگر یک کشور مسلمانی با کشور مسلمان دیگری شروع به جنگ کرد، به طرفی که جنگ به او تحمیل شده است، صریحاً خطاب می کند به همه مسلمان های دنیا، ... قرآن صریحاً می فرماید: فان بغت احدهما علی الاخری فقاتلو الی تبغی... هر آینه آن طایفه ای که یاغی شدند، متجاوز شدند، تعدی کردند، آغاز جنگ کردند، بر تمام مسلمان هاست که پاسخ او را به کشتن آنها بدهند و آنها را بکشند. این جنگ را کی ابتدا شروع کرده؟ یک دفعه از آسمان و زمین در ماه حرام در ماه ذی القعدة بوده که حتی کفار اجازه نمی دادند با همدیگر نبرد بکنند ... در ماه حرام اینها شروع کردند از هوا و زمین کوبیدن، ما در مقابل اینها ساکت بنشینیم؟ خیر، دستور صریح قرآن این است که باید اینها را کشت. ... خدا صریحاً گفته است باید با آنها مقاتله کرد و مبارزه کرد. تا کی؟ این جواب شماست که رفتن به خاک عراق برای چیست؟ می فرماید باید با اینها مقاتله کرد حتی تفیئ الی امر الله، تا وقتی که اینها بیایند در پناه اسلام یعنی از کار خودشان صرف نظر کنند، یعنی اینکه آتش بس را خود اجرا کنند، ارتش را عقب بکشند، نه اینکه یک قسمت زمین را رها کنند و با توپ های دورزن شهرهای ما را بکوبند و از هوا بر سر مردم بمب بریزند. اینها هنوز تجاوز را رها نکرده اند، تا مادامی که آنها در حال مبارزه با ما هستند خدا صریحاً فرموده شما باید با اینها مبارزه کنید تا وقتی دست از جنگ بردارند، بلکه حتی تفیئ الی امر الله تا برگردند به امر خدا.»

وی افزود: «اینها هر روز از راه دور آبادان را می کوبند و هر روز چند [نفر را] شهید و معلول و چند خانه را ویران می کنند. ورود رزمندگان اسلام به خاک عراق برای این است که اینها را عقب بزنند تا اینکه نتوانند با توپ های دورزن خود شهرهای ما را بزنند. مسئله باز مسئله

ص: ۸۶۷

۱- ۳۲. سند شماره ۲۱۳۶۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه، خبرها و نظرها (اطلاعاتی، سیاسی، خارجی) نشریه شماره ۴، ۲۳/۸/۱۳۶۱، ص ۸.

دفاع است. این جنگ بر ما تحمیل شده و ما داریم دفاع می کنیم. دنیا خودش فهمید به اینکه این جنگ را چه کسی آغاز کرده و کی دارد می جنگد و کی دارد دفاع می کند. دنیا دیگر فهمیده است. ... ما نه اشغالگریم نه طمع به خاک دیگران داریم. رفتن در خاک همسایه اول جنبه دفاعی دارد، بعداً به منظور سقوط صدام و این رژیم بعثی است که جنایت آنها بر مردم ایران واضح است، شاید بیشتر خود مردم عراق متوجه به این باشند که در تاریخ یک چنین مرد جانی نیامده است و برای پاک سازی عراق از لوث کثیف این ارتش بعثی و رژیم بعث و این حکومت صدام، رفتن به خاک عراق نه برای اشغال خاک عراق است و خود امام هم دستور دادند به اینکه به خاک کسی تجاوز نکنید، حتی خون از دماغ کسی نیاید و این را هم مسلم بدانید اگر هدف ما اشغالگری بود ما همان اوایل می توانستیم چند تا شهرهای آنها را بکوبیم و لیکن اسلام به ما دستور نداده است.»

نماینده امام و امام جمعه باختران درباره حمله اسرائیل به لبنان و واکنش کشورهای اسلامی گفت: «اگر برای این تجاوز رژیم بعث و صدام به ایران یک سرپوشی روی آن می گذاشتند و می گفتند که مثلاً اینها نماز می خوانند و... ولیکن [برای] مسئله اسرائیل صهیونیسم، حمله به لبنان و اینکه آوارگان فلسطین را از آنجا خارج بکنند ... که دیگر مهملی ندارد. قرآن وقتی آن یاغی متجاوز که اگر مسلمان هم باشد دستور صریح داده به تمام مسلمین بر مقابله و قتل یاغی در تمام زمان ها، آیا دشمنی بدتر از اسرائیل سراغ داریم؟ خداوند درباره آنها می فرماید اشد الناس عداوتاً للذین آمنوا... و این خطاب که باید متجاوز را از بین برد، متعلق به یک میلیارد مسلمان است و با این وضع عمده سران کشورهای اسلامی جای تأسف است و اینجاست که باید کلمه استرجاع گفت که اینها همین طور تماشاگر شده اند. فقط می شنوند که بمب های خوشه ای را ریختند سر مردم بی پناه، مردم را آواره کردند. فلسطینی ها را از لبنان و بیروت [اخراج کردند]. مرتباً شهرها را می کوبند و آقایان تماشاگر شده اند. گوش می دهند و هیچ احساس وظیفه نمی کنند. ... پیغمبر اکرم فرمود: اگر یک مستضعفی در گوشه دنیا داد بزند ولو مسلمان هم نباشد، همین قدر مخلوق خدا باشد، داد بزند: ای مسلمان ها به دادمان برسید و کسی پاسخ به ندای او ندهد. این آدم مسلمان نیست. آیا این تجاوزات که اسرائیل کرده است به لبنان و این آوارگان فلسطین و اشغال بیت المقدس، آیا به گوش اینها نخورده [است]. تأسف این است اینها تماشاگرند و فقط گوش می دهند و این در اثر این است که اینها ارتباط دارند با اسرائیل و امریکا و شرق و غرب.»

آیت الله اشرفی اصفهانی در مورد حرکت های تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق و وظیفه دادگاه ها و دادستانی انقلاب در این باره گفت: «اینها روی آن اشخاصی که در تداوم این انقلاب سهم بیش تری داشتند حساس اند. ... دادگاه ها، سپاه، بسیج، کمیته ها باید بیشتر از سابق برای دستگیری اینها [تروریست ها] فعالیت داشته باشند. و خود مردم هم در این میان وظیفه دارند. جنایاتی اینها انجام دادند که در تاریخ دنیا سابقه نداشته است و نمونه آن را نمی توانیم پیدا کنیم. در خطبه نماز جمعه گفتیم بر تمام افراد ملت ایران است که اینها را شناسایی بکنند. مختصر مسامحه ای بشود و یک نفر از اینها جنایتی بکند، در جرم آنها شریک اند، لذا این کار را نباید منحصرأ در اختیار دادگاه ها، دادستانی، کمیته ها، سپاه و شهربانی قرار بدهیم. اینها قوه مجریه هستند ولیکن برای معرفی آنها وظیفه ما مسلمان هاست، پسر پدرش را باید معرفی کند. برادر، برادر را و اگر این کار را نکرد روز قیامت جوابی پیش خدا ندارد.»

لذا پیامم به همه مسلمان ها این است که باید اینها را جداً معرفی کنند و اگر آنها بدانند به اینکه مردم در کمین آنها هستند و

در مقام شناسایی آنها هستند، ناچارند دست از کار خودشان بردارند. بی تفاوت نمی شود از این قضیه عبور کرد مسئله خیلی مهم است.»^(۱)

ص: ۸۶۸

۱- ۳۳. مأخذ ۲۴، ص ۱۰.

شهر آبادان امروز نیز در معرض آتش گلوله های سنگین عراق قرار داشت که بر اثر آن ۳ منزل مسکونی و قسمتی از باغ شهرداری آسیب دید و ۱۴ نفر از افراد غیرنظامی مجروح شدند. (۱) تبادل آتش در جبهه های جنوبی و میانی بیشتر از مناطق غربی بود. (۲) اجرای آتش نیروهای خودی روی واحد های ارتش عراق در منطقه سومار سبب ایجاد محدودیت در نقل و انتقالات نیروهای عراقی شد. (۳) همچنین بر اثر اجرای آتش نیروهای عراقی سه نفر از افراد نیروی زمینی ارتش و دو تن از نیروهای ژاندارمری به شهادت رسیدند. (۴)

نیروهای معارض عراق، امروز در شمال شرقی این کشور در چند درگیری با واحد های ارتش عراق، ضربات مؤثری به آنها وارد کردند. در درگیری شدیدی که در نقطه ای بین "در بند یخان" و "بیواز" در خاک عراق بین پیشمرگان مسلمان کرد و ارتش عراق رخ داد، تعدادی سرباز و یک افسر عراقی - که مسئول استخبارات در بند یخان بود - کشته شدند. (۵)

همچنین یک دکل مخابراتی به دست مجاهدین مسلمان عراقی در منطقه "قلعه چولان" عراق منهدم شد و چهار نفر از مأموران نظامی عراق به اسارت این نیروها درآمدند. (۶)

در عملیات نظامی دیگری که نیروهای معارض عراقی در منطقه "سیدصادق" انجام دادند، شش نفر از نیروهای نظامی عراق کشته و تعدادی نیز مجروح شدند. (۷)

همچنین بر اثر انفجار مین ضدتانک در جاده "سیدصادق - حلبچه" که به وسیله مجاهدین عراقی کار گذاشته شده بود، یک نفر بر نیروهای بعثی منهدم شد و شش نفر کشته و تعدادی زخمی شدند. (۸)

عناصر جدایی طلب شورشی، در شهرهای سلماس، ارومیه و نقده چند اقدام محدود علیه نیروهای خودی انجام دادند و تعدادی از آنها نیز خود را تسلیم سپاه پاسداران کردند.

۱-۱. سند شماره ۲۹۳۰۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان - اطلاعات، به استناداری استان خوزستان - دفتر سیاسی انتظامی، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۱؛ و - روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۲. روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۳-۳. روزنامه کیهان، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.

- ۴-۴. روزنامه اطلاعات، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲، اطلاعیه ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی.
- ۵-۵. سند شماره ۱۷۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح و برنامه اطلاعات عملیات منطقه ۷، ۵/۸/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۶-۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۷-۷. همان.
- ۸-۸. همان.

یک خودرو استیشن حامل چند تن از نیروهای سپاه در محور سلماس - خوی (۸ کیلومتری سلماس) به کمین چته های حزب دمکرات برخورد کرد و بر اثر تیراندازی عناصر ضدانقلاب یک نفر از سرنشینان آن مجروح شد. در این حادثه، سرنشین خودرو دیگری که در حال عبور از آن منطقه بود به دلیل برخورد تیر به شهادت رسید. (۱)

همچنین در حمله عناصر مسلح ضدانقلاب به روستای "نازلو" واقع در شمال شرقی ارومیه، سه نفر از اهالی روستا شهید و دو نفر دیگر مجروح شدند. (۲) در حادثه دیگری در حوالی روستای جعفرآباد نیز یک خودرو ارتش روی مین رفت و دو سرباز شهید و سه سرباز دیگر مجروح شدند. (۳) در رویداد مشابه دیگری نیز یک وانت حامل نیروهای سپاه که از روستای "کورانه" واقع در ۲۰ کیلومتری شمال غربی ارومیه عازم این شهر بود، با مین برخورد کرد که بر اثر آن دو نفر مجروح شدند. (۴)

همچنین پادگان "جلدیان" در جنوب غربی نرده هدف حمله عناصر ضدانقلاب قرار گرفت که با واکنش متقابل نیروهای مستقر در پادگان این حمله بدون تلفات دفع شد. (۵)

همچنین به نوشته شماره امروز روزنامه اطلاعات چهار نفر از اعضای حزب دمکرات و رزگاری نیز خود را به سپاه پاسداران دیواندره و مریوان تسلیم و تقاضای امان نامه کردند. این افراد اسلحه های خود را هم به نیروهای سپاه تحویل دادند. (۶)

۸۹۴

در منطقه عمومی سردشت نیروهای ایران در دو عملیات مستقل، خسارت های عمده ای به نیروهای ضدانقلاب وارد کردند. در یکی از این عملیات ها مرکز فرماندهی حزب دمکرات در منطقه استراتژیک "آلواتان" به تصرف نیروهای خودی درآمد.

در مرحله دوم عملیات آزادسازی شهرک "ربط" در محور سردشت - پیرانشهر، امروز نیروهای خودی هجوم خود را برای تصرف ارتفاعات مسلط به شهرک ربط در ۱۰ کیلومتری شرق سردشت - که از پایگاه های عمده گروه های مسلح غیرقانونی، به خصوص حزب دمکرات کردستان است - آغاز کردند و با تصرف روستاهای نیکل آباد، مانه، هند آباد، شالکه، اشترمل و شینو موفق شدند شهرک ربط را تصرف کنند. پس از تصرف شهرک ربط، نیروهای حزب دمکرات در یک درگیری سنگین و با دادن تلفات بسیار نیروهای خودی را از شهرک بیرون کرده و دوباره وارد شهرک شدند. در پی این واقعه و به دلیل اهمیت این شهرک، نیروهای سپاه برای تصرف مجدد شهرک طرحی را آماده کردند که قرار است فردا اجرا شود. در این عملیات ۶۰ تن از نیروهای حزب دمکرات کشته و ۵۰ تن نیز مجروح شدند. (۷) از نیروهای خودی نیز ۲۵ تن شهید و ۲۰ تن دیگر زخمی شدند. (۸)

ص: ۸۷۱

۱- ۹. سند شماره ۲۲۷۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۹، ۲۹/۷/۱۳۶۱، صص ۲ و ۳، و- سند شماره ۵۴۴۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵ - فرماندهی، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

- ۲-۱۰. سند شماره ۵۴۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۳، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۱۱. همان.
- ۴-۱۲. سند شماره ۱۱۳۱۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، ۲۶/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۱۳. سند شماره ۵۴۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۲، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۶-۱۴. روزنامه اطلاعات، ۲۵/۷/۱۳۶۱، ص ۱۱.
- ۷-۱۵. مأخذ ۱۰؛ و- مأخذ ۱۳، ص ۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۱۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - رکن ۳، ۲۸/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، ۲۶/۷/۱۳۶۱.
- ۸-۱۶. سند شماره ۵۴۰۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷، به فرماندهی کل سپاه، ۲۸/۷/۱۳۶۱.

همچنین در عملیات دیگری در محور پیرانشهر - سردشت، رزمندگان اسلام پس از سه روز تلاش، سرانجام ارتفاعات سوق الجیشی آلوآتان و پاسگاه آلوآتان در ۳۰ کیلومتری شمال سردشت را که یکی از نقاط استراتژیک و مرکز فرماندهی حزب دمکرات بود، تصرف کردند. در طول آزادسازی این منطقه - که از بدو پیروزی انقلاب از پایگاه های استراتژیک گروه های مسلح غیرقانونی بود - حدود ۲۰۰ تن از نیروهای حزب دمکرات کشته و مجروح شدند. (۱)(۲) در این عملیات دو نفر نیز به دست نیروهای خودی افتاد. (۳)

۸۹۵

فرمانده قرارگاه تازه تأسیس حمزه سیدالشهدا(ع) در مناطق شمال غرب ایران، گفت: عملیات پاک سازی این مناطق و تعقیب و تنبیه نیروهای ضدانقلاب و تجزیه طلب تا قطع کامل ریشه های آن ادامه خواهد داشت. ابراهیم سنجقی فرمانده قرارگاه تازه تأسیس حمزه سیدالشهدا(ع) در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی، درباره عملکرد این قرارگاه در محورهای پیرانشهر - سردشت و برنامه آتی این قرارگاه گفت: «عملیاتی که طی چند روز گذشته توسط سپاهیان اسلام جهت پاک سازی و برچیدن مقرهای اصلی و فرماندهی ضدانقلابیون در مناطق آلوده استان آذربایجان غربی و کردستان آغاز شده است، همچنان با پیشرفت کامل نیروهای اسلام در محور صائین دژ، مهاباد، نقده، اشنویه، بوکان، مریوان و سقز جریان دارد و تا کنون دلاوران اسلام ضمن برچیدن و متلاشی کردن چندین مقر فرماندهی اشرار، از جمله مقر فرماندهی ضدانقلاب در جنگل های آلوآتان و در دیگر محورهای عملیاتی، ضربات مهلکی بر پیکر آنان وارد آوردند و بیش از ۲۵۰ تن از ضدانقلابیون را به هلاکت رسانده و تعداد زیادی را زخمی و اسیر کردند.» فرمانده قرارگاه حمزه افزود: «این عملیات تا قطع کامل ریشه ضدانقلاب در منطقه ادامه خواهد یافت. بزودی عملیات پاک سازی محور مهاباد به سردشت نیز آغاز خواهد شد.» سنجقی گفت: «[در حال حاضر] جاده پسوه - مهاباد در کنترل ماست، ولی در بعضی مناطق در دست دشمن است. در میاندوآب یک سری عملیات تهاجمی جهت برچیدن مقرهای ضدانقلاب انجام دادیم و با هجوم گسترده سربازان اسلام ۵۰ نفر از ضدانقلابیون به هلاکت رسیده و چند نفر نیز به اسارت درآمده اند.» فرماندهی مشترک قرارگاه حمزه همچنین گفت: «در حوالی سقز مقر اصلی حزب کومه له را در "ترجان" متلاشی کرده و متجاوز از ۳۰ نفر از جنازه های فعالین این حزب را در اطراف مقر پیدا کرده ایم. اکنون عمده فعالیت ما در محور پیرانشهر - سردشت است و تا کنون با دادن شهادی کم تر از یک صد نفر، به موفقیت های زیادی رسیده ایم.»

ص: ۸۷۲

۱- منطقه استراتژیک آلوآتان پس از پیروزی انقلاب در دست گروه های غیرقانونی بود و عمده تردد این گروه ها به داخل خاک عراق و تدارک آنها، از این منطقه جنگی انجام می شد. با تصرف آلوآتان مرز بسته شد و ارتباط این عناصر با خارج از این منطقه قطع شد.

۲- ۱۷. دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۵؛ و- سند شماره ۵۴۴۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

۳- ۱۸. سند شماره ۲۲۷۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران،

"خبرنامه"، بولتن شماره ۳۵۹، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

آقای سنجقی در ادامه این مصاحبه وضعیت کنونی ضدانقلاب در منطقه را از هم پاشیده توصیف کرد و افزود: «طبق اخبار واصله و تأیید شده، اختلافات شدیدی در بین سران گروهک ها به وجود آمده و خشونت آنها نسبت به مردم افزایش یافته، به طوری که مردم مسلمان و بی گناه را با زور اسلحه راهی جبهه می کنند و در مجموع، ضدانقلاب هیچ پایگاهی در میان مردم ندارد و به بن بست رسیده است.»

فرماندهی مشترک قرارگاه حمزه سپس با بیان اینکه سران گروهک های ضدانقلاب از ترس به خارج از کشور فرار کرده اند، از باقیمانده فریب خوردگان خواست اسلحه خود را بر زمین گذاشته و به آغوش مردم و اسلام بازگردند. وی در پایان با اشاره به عملکرد بسیار خوب قرارگاه حمزه، آن را نقطه عطفی در حل مسائل کردستان دانست و ضمن تشکر از همکاری های بی دریغ مردم مسلمان و غیور کرد به ویژه عشایر سلحشور، از آنان خواست حال که به یاری خداوند متعال و قدرت سپاهیان اسلام، مقرها و تشکیلات ضدانقلابیون را از هم پاشیده اند، به آنها فرصت ندهند تا سران اشرار به روستاها و یا خارج از کشور فرار کنند و آنها را شناسایی و به مقامات جمهوری اسلامی معرفی کنند. (۱)

۸۹۶

امروز گروه های تروریستی در شهرهای مختلف کشور چند اقدام نظامی انجام دادند و در مقابل، نیروهای امنیتی ضرباتی به آنان وارد کردند. دو تن از افراد این گروه ها نیز پس از محاکمه، اعدام شدند.

۱- ساعت ۱۱:۴۰ چهار سرنشین مسلح یک خودرو پیکان در خیابان تهران نو به صاحب یک مغازه الکتریکی - که از افراد متدین و فعال مسجد این محل بود - حمله کرده و با شلیک چند گلوله وی را به شهادت رساندند. در این حادثه یک نفر نیز مجروح شد و خودرو مسروقه دقیقی بعد در نزدیکی محل ترور کشف گردید. (۲)

۲- در ساعت ۱۳:۳۰ نیروهای امنیتی بمبی را که در میدان انقلاب تهران کار گذاشته شده بود، کشف و خنثی کردند. (۳)

۳- در دو حادثه هم زمان سرنشینان دو خودرو در حال حرکت به سمت نیروهای یک پایگاه بسیج و محافظان منزل حجت الاسلام منتجب نیا نماینده مردم اندیمشک در مجلس شورای اسلامی تیراندازی کرده و بلافاصله متواری شدند. این دو حادثه تلفاتی نداشت. (۴)

۴- امروز پنج نفر از اعضا و عناصر وابسته به حزب توده در شهرهای تهران و بوشهر دستگیر شدند. از این افراد اسناد و مدارک، اعلامیه های حزب و تحلیل های درون سازمانی که آماده توزیع بود، به دست آمد. (۵)

۵- با حکم دادگاه انقلاب همدان، امروز دو نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق که در ترور پاسدار حسن محمدی و شناسایی اعضای فعال سپاه با هدف ترور آنها شرکت داشتند، اعدام شدند. (۶)

ص: ۸۷۳

۱- ۱۹. مأخذ ۲، ص ۲، و - مأخذ ۳، ص ۳.

۲- ۲۰. مأخذ ۱۲.

۳- ۲۱. همان.

۴- ۲۲. همان؛ و- سند شماره ۹۳۸۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات - روابط عمومی ستاد منطقه ۱۰ سپاه،

"خبرنامه"، بولتن شماره ۱۲۰ و ۱۲۱، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱.

۵- ۲۳. مأخذ ۱۲؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی

سپاه، به فرماندهی کل، آبان ۱۳۶۱، گزارش منطقه ۹، ۱/۸/۱۳۶۱.

۶- ۲۴. مأخذ ۲، ص ۱۳.

در پی اقدامات بازدارنده و پیشگیرانه نیروهای امنیتی در تهران که برخی سازمان های مسلح غیرقانونی را مجبور به انتقال نیروهای خود به شهرستان ها کرد، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در بیانیه ای به نیروهای خود در شهرستان ها هشدار داد. سپاه پاسداران به مناطق ده گانه خود اعلام کرد: «عملیات ترور، تخریب و... منافقین به شهرستان ها منتقل شده است. بنابراین جهت جلوگیری از هرگونه حادثه ناگواری، مقتضی است نسبت به حفاظت از شخصیت ها و اماکنی که حفاظت آن به عهده سپاه پاسداران می باشد، بیش از پیش اقدامات حفاظتی را افزایش داده و در این رابطه از هیچ اقدامی کوتاهی نکنند.» (۱)

بیکر آیت الله اشرفی اصفهانی امام جمعه باختران که بعد از ظهر دیروز به اصفهان منتقل شده بود، امروز در خمینی شهر (زادگاه شهید) و اصفهان تشییع و در گلستان شهدای اصفهان به خاک سپرده شد. این مراسم در حالی برگزار شد که استانداری اصفهان این روز را در استان تعطیل عمومی اعلام کرده بود.

مراسم تشییع ابتدا در خمینی شهر برگزار شد و در این مراسم حجت الاسلام هادی غفاری درباره شخصیت آیت الله اشرفی اصفهانی و توطئه های ضدانقلاب سخنرانی کرد. سپس بیکر چهارمین شهید محراب بر دوش مردم از خمینی شهر به سمت اصفهان تشییع و به میدان امام اصفهان، محل تجمع مردم منتقل شد.

در این مراسم که مردم استان های چهارمحال بختیاری، باختران، یزد و اصفهان حضور داشتند، شخصیت های مملکتی از جمله آیت الله طاهری اصفهانی نماینده امام و امام جمعه اصفهان، حجت الاسلام ناطق نوری وزیر کشور، علی اکبر پرورش وزیر آموزش و پرورش، استاندار کردستان، استاندار همدان، حجت الاسلام سالک فرمانده بسیج مستضعفین، سیف اللهی عضو شورای فرماندهی سپاه، حجت الاسلام معزی معاون وزیر کشور، ملا- قادر قادری امام جمعه پاوه و اورامانات و هیئتی به سرپرستی حجت الاسلام ابراهیم امینی از طرف آیت الله منتظری شرکت کردند.

آقای ناطق نوری وزیر کشور در سخنانی ضمن قدردانی از حضور مردم گفت: «این

فاجعه نه اولین فاجعه برای ملتی است که در مقابل استکبار جهانی ایستاده است و نه آخرین حادثه خواهد بود، زیرا ملتی که می خواهد سرنوشت خویش را به دست گیرد و متکی به شرق و غرب نباشد باید منتظر ضایعات و خسارت های زیادی باشد. امریکا و ایادی اش و مزدوران غرب و شرق بدانند ملتی که در بیش از دو سال جنگ، از همه چیز خود گذشته است و امروز توانسته است بزرگ ترین قدرت سیاسی - نظامی در منطقه باشد، این ملت زیر بار ذلت و منت شرق و غرب نخواهد رفت و برای هرگونه از خودگذشتگی آمادگی کامل دارد.»

حفاظت، به مناطق ده گانه، اطلاعات حفاظت، ۲۵/۷/۱۳۶۱.

آقای ناطق در ادامه سخنان خود از مسئولان حفاظتی سپاه و شهربانی به شدت انتقاد کرد و گفت: «امروز مردم، من و شما را نمی بخشند و اگر دیر بجنییم، مردم از ما جلو می زنند و ما را کنار می زنند.»

در ادامه این مراسم حجت الاسلام شیخ حسن اشرفی اصفهانی فرزند آیت الله اشرفی اصفهانی سخنرانی و از حضور مردم تشکر کرد.

آیت الله طاهری اصفهانی نماینده امام و امام جمعه اصفهان نیز در سخنانی به تبیین فضائل اخلاقی و علمی چهارمین شهید محراب پرداخت. آن گاه نماز بر پیکر شهید به امامت آیت الله طاهری اقامه و بعد پیکر ایشان به سمت گلستان شهدا تشییع و طبق وصیت نامه در آن مکان به خاک سپرده شد. (۱)

۸۹۹

در پی شهادت آیت الله اشرفی اصفهانی، وزارت خارجه، نخست وزیر و رئیس مجلس ایران حمایت دولت فرانسه از سازمان مجاهدین خلق را محکوم کردند.

کاردار سفارت فرانسه در تهران، امروز به وزارت خارجه احضار شد و یادداشت اعتراض رسمی ایران مبنی بر حمایت دولت فرانسه از سازمان مجاهدین خلق به وی تسلیم شد. (۲) مهندس میرحسین موسوی نیز در جلسه هیئت دولت، دولت فرانسه را به دلیل پناه دادن به سرکرده تروریست های سازمان مجاهدین خلق محکوم کرد. (۳)

حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در جلسه علنی امروز مجلس شورای اسلامی با محکوم کردن این اقدام دولت فرانسه، این کشور را شریک جرم سازمانهای تروریستی داخل خواند. وی گفت: «مطلبی که قابل توجه است این است که این پیرمرد ۸۳ ساله چند روز قبل در عملیات "مسلم بن عقیل" در آن لحظه شروع عملیات با قرائت دعای توسل، با آن حال مخصوص خودشان روحیهای به رزمندگان ما دادند که شاید یکی از عوامل حقد و کینه این ناجوانمردها انتقامگیری بود. من امیدوارم صدا و سیما آن منظره را یک بار دیگر برای مردم پخش کند که مردم با آن شخصیت بیشتر آشنا بشوند... خوشبختانه مردم غیور باختراں بعد از آن فاجعه به خوبی نشان دادند که این حرکتها اثر معکوس دارد و آن موج عظیم مردم، بعد از آن انفجار مخوف، آن گونه در صحنه آمدند و نفاق و ضدانقلاب را آن چنان محکوم کردند. مطلب قابل توجهی که در اینجا داریم این است که منافقین به محض انجام این عمل، همراه با صدام عملیات مشترکی را آغاز کردند. صدام بلافاصله موج هواپیماهای جنگنده را به مرزهای غربی فرستاد. به دلیل همین عمل ما اطلاع قبلی صدام را از این حادثه باید مطمئن باشیم و منافقین بلافاصله در پاریس اعلام کردند و مسئولیت این جنایت را به عهده گرفتند. هم برای اظهار قدرت و هم برای اینکه به طور غیرمستقیم مسئولیتشان را از جنایت بزرگ تری که در خیابان

ص: ۸۷۵

٢-٢٧. مأخذ ٢، ص ٣.

٣-٢٨. مأخذ ١٤، ص ٤.

ناصر خسرو کرده بودند، نفی کنند و بگویند ما اعمالمان را میپذیریم و آن را نفی کردند، اما این رندکاری برای مردم ما از پیش روشن است. نکته‌های که اینجا قابل تذکر و توجه است، هشدار است که از مجلس شورای اسلامی در درجه اول به مردم فرانسه، در درجه دوم به حزب سوسیالیست فرانسه و در درجه سوم به شخص میتران می‌دهیم. البته من مایوسم که حزب سوسیالیست یا میتران این تذکر را جدی بگیرند اما امیدوارم که مردم فرانسه توجه کنند. آنها شاهد بودند که بهطور رسمی در کشورشان اعلام شد که گروهی که رهبرشان تحت حمایت پلیس فرانسه در رفاه و امنیت زندگی میکند و دفتر رسمی در پاریس دارند، مسئولیت این جنایت را به عهده گرفتند. مردم فرانسه چه می‌اندیشند؟ خیال میکنند که این رزمندگان غیور ما این جنایات را فراموش میکنند؟ شما مطمئنید که در آینده مردم ما انتقام این خونهای مقدس را از شما نمیگیرند؟ ما امروز شما را یک شریک جرم و جنایت تروریستهای ضدانقلاب میدانیم و شما ثابت کرده‌اید که مخالفان با تروریسم دروغ است و ادعا است و فقط آنجایی است که تروریسم علیه خودتان باشد. شما امروز مروج تروریسم، مروج هرج و مرج و آنارشیسم در دنیا هستید و ما این حق را برای خودمان محفوظ میداریم که آنجا که مصلحت ما، مصلحت دنیا، مصلحت مستضعفین ایجاب کند، حق خودمان را از شما پس بگیریم. با یک تفاوت بین ما و شما. شما آن قدر گرگید که برای شما کشتن افرادی مثل آیتالله اشرفی و یا منفجر کردن مسافرخانه‌های جنوب شهر تهران و انفجار بمب در نماز جمعه‌ها و ایستگاه‌های راه‌آهن مهم نیست، اما ما اگر روزی در صدر انقلاب هم باشیم، فقط خائنان و مجرمین را کیفر میکنیم. این تفاوت دست شما را باز گذاشته که دیو صفت عمل کنید و دست ما را بسته که در حدود کیفر یک مجرم عمل بکنیم.» (۱) (۲)

۹۰۰

مهندس میرحسین موسوی پس از شهادت آیت الله اشرفی اصفهانی، در پایان جلسه امروز هیئت دولت از نمایندگان خواست هرچه زودتر لایحه تشکیل وزارت اطلاعات کشور را به سرانجام برسانند. وی در پایان جلسه هیئت وزیران گفت: بحث پیرامون شهادت امام جمعه باختران دارای دو جنبه است؛ یکی تأکید بر ادامه مبارزه و دیگر اینکه نیروهای انتظامی ما باید کار خود را هماهنگ و پیچیده کنند. در کنار این بحث، مسئله تعجیل و تصویب طرح

ص: ۸۷۶

۱- خبرگزاری فرانسه پس از گذشت سه روز از حادثه ترور آیتالله اشرفی اصفهانی، در گزارشی از تهران با بررسی تأثیر سوء این واقعه بر روابط ایران و فرانسه و اشاره به نامه اعتراض آمیز وزارت امور خارجه ایران به کاردار سفارت فرانسه در تهران و سخنان آقای هاشمی رفسنجانی در تهران ادعا کرد: «با این وجود، ناظران یادآور میشوند که لحن کلی به کار گرفته شده در این مورد نسبت به دفعات قبل، احتیاط‌آمیزتر است و مطبوعات ایران هنوز در این مورد دست به مبارزه نزده‌اند.» [خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۳، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۹، خبرگزاری فرانسه، ۲۶/۷/۱۳۶۱].
۲- ۲۹. مأخذ ۲۶، ص ۱۰.

مربوط به سازمان اطلاعاتی کشور مطرح است که یقیناً ابزار کارآمدی در دست نظام جمهوری اسلامی برای مبارزه در حال حاضر و همچنین در آینده خواهد بود. من در اینجا از مجلس انقلابی خودمان می‌خواهم که در این زمینه و همچنین لایحه شورای امنیت تعجیل کنند که ان شاءالله دولت بتواند با مسائل قوی‌تر برخورد کند. (۱)(۲)

۹۰۱

امام خمینی به مناسبت فرا رسیدن ماه محرم در دیدار عده‌ای از خطبا و روحانیون تهران، قم و آذربایجان شرقی و غربی با ایشان، مطالبی را در خصوص گرامیداشت این ماه بیان کردند. ایشان در بخش‌هایی از سخنان خود گفتند:

«حضرت سید الشهداء - سلام الله علیه - به همه آموخت که در مقابل ظلم، در مقابل ستم، در مقابل حکومت جائز چه باید کرد. با اینکه از اول می‌دانست که در این راه که می‌رود، راهی است که باید همه اصحاب خودش و خانواده خودش را فدا کند و این عزیزان اسلام را برای اسلام قربانی کند، لکن عاقبتش را هم می‌دانست. اگر نبود این نهضت؛ نهضت حسین - علیه السلام - یزید و اتباع یزید اسلام را وارونه به مردم نشان می‌دادند. و از اول، اینها اعتقاد به اسلام نداشتند و نسبت به اولیای اسلام حقد و حسد داشتند.

سید الشهداء با این فداکاری که کرد، علاوه بر اینکه آنها را به شکست رساند، اندکی که گذشت، مردم متوجه شدند که چه غائله‌ای و چه مصیبتی وارد شد. و همین مصیبت موجب به هم خوردن اوضاع بنی‌امیه شد، علاوه بر این، در طول تاریخ آموخت به همه که راه همین است.

... تاریخ، این نهضت ایران را و این انقلاب را فراموش نخواهد کرد، و این فداکاری‌ای که در همه قشرهای ملت اسلامی است در ایران، فراموش نخواهد کرد. و این وحدتی که بین اقشار ملت از هر طبقه هستند، بین برادران اهل سنت و برادران شیعی مذهب، تحقق پیدا کرده است و این اخوت اسلامی فراموش نخواهد شد و این انقلاب به خواست خدای تبارک و تعالی شکست نخواهد خورد، گو اینکه همه قدرت‌های بزرگ دنیا و آنهایی که در بلوک شرق و غرب هستند، با انقلاب ما دشمن باشند، گو اینکه همه رسانه‌های گروهی دنیا بر ضد این نهضت قلم فرسایی کنند و دروغ‌پردازی؛ آنچه حقیقت است، روشن خواهد بود و روشن خواهد شد. آن روزی هم که حضرت سید الشهداء را مظلوم شهید کردند، بعضی از اشخاصی که بودند، او را به اسم خارجی و اینکه در حکومت حق وقت، قیام کرده است، این طور معرفی کردند. لکن نور خدا می‌درخشد و خواهد درخشید و عالم را از نور پر خواهد کرد.

ص: ۸۷۷

۱- گفتنی است که پس از پیروزی انقلاب اسلامی سازمان اطلاعات و امنیت کشور در دوره پهلوی (ساواک) منحل شد و وظایف و مأموریت‌های آن را واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به عهده گرفت.

۲- ۳۰. مأخذ ۱۴، ص ۴.

امام خمینی در دیدار عده ای از خطبا و روحانیون تهران، قم، آذربایجان شرقی و غربی به مناسبت فرا رسیدن ماه محرم:

تکلیف ماها را حضرت سیدالشهدا(ع) معلوم کرده است. در میدان جنگ از قَلت عدد نترسید، از شهادت نترسید.

... آنها به ما فهماندند که در مقابل جائز، در مقابل حکومت جور، نباید زن ها بترسند و نباید مردها بترسند. در مقابل یزید، حضرت زینب - سلام الله علیها - ایستاد و آن را همچو تحقیر کرد که بنی امیه در عمرشان همچو تحقیری نشنیده بودند، و صحبت هایی که در بین راه و در کوفه و در شام و اینها کردند و منبری که حضرت سجاد - سلام الله علیه - رفت و واضح کرد به اینکه قضیه، قضیه مقابله غیر حق با حق نیست؛ یعنی ما را بد معرفی کرده اند، سید الشهداء را می خواستند معرفی کنند که یک آدمی است که در مقابل حکومت وقت، خلیفه رسول الله ایستاده است. حضرت سجاد این مطلب را در حضور جمع فاش کرد و حضرت زینب هم.

امروز کشور ما هم به همین نحو است. سازمان عفو بین المللی، که من باید بگویم "سازمان جعل بین المللی"، "سازمان کذب بین المللی"، در یک بیانیه ای که صادر کرده است، همان تهمت هایی که در صدر اسلام به اسلام، به رسول خدا و به اولاد و اتباع او می زدند، زائد بر او را بر کشور ما زده اند. همان دروغ هایی که اتباع یزید منتشر می کردند، امروز همین سازمان عفو بین المللی - به اصطلاح - منتشر می کند یک همچو دروغ هایی را. انسان خجالت می کشد که بگوید ما در یک کشورهایی و در یک زمینی زندگی می کنیم که اینها رسانه های گروهی اش است و اینها هم سازمان های عفو بین المللی و سازمان های دیگرش است. انسان عار دارد که بگوید ما در عصری زندگی می کنیم که تمام ارزش ها، تمام ارزش ها فدای قدرت هاست، فدای منافع مادی است و برای خود جز منافع مادی چیزی را ارزش نمی دانند. و ما امروز این طور مبتلا هستیم.

آن پیرمرد سالخورده زاهد عابد متعهد را می کشند و آن فُسیاق و آن منافقین می گویند که این را ما کشتیم برای اینکه مستقیماً در شکنجه ها و در قتل ها، مستقیماً دخالت داشته است! این چه بی آبرویی است که اینها دارند؟! چه سنخ تربیتی است که اینها شده اند؟! از آن طرف، آن همه تهمت به جمهوری اسلامی و از آن طرف، این طور جنایات به اشخاصی که شب ها در خلوت با خدا هستند و روزها در جهاد. تکلیف ماها را حضرت سید الشهداء معلوم کرده است. در میدان جنگ از قَلت عدد نترسید، از شهادت نترسید.

هر مقدار که عظمت داشته باشد مقصود و ایده انسان، به همان مقدار باید تحمل زحمت بکنند. ما باز درست نمی توانیم ادراک کنیم که حجم این پیروزی چقدر است. دنیا بعد ادراک خواهد کرد که این پیروزی ملت ایران چه حجمی دارد. به همان حجمی که این پیروزی دارد و این مجاهدت، همان حجمی را که دارد، در افزایش مصیبت ها هم باید حجمشان زیاد باشد.

... ما امروز در مقابل این همه تبلیغاتی که در عالم دارد می شود بر ضدمان، در مقابل آنها واقع هستیم. در مقابل مطبوعات، در مقابل رادیوها، در مقابل سخنرانی ها، در مقابل سازمان ها، ما در مقابل اینها واقع هستیم و ما منافع آنها را از دستشان گرفته ایم و دست آنها را از کشورمان قطع کرده ایم و برای ادامه این نهضت، باید کوشش کنیم. یک نعمتی است خدا به ما داده است، ما باید این نعمت را حفظ کنیم. اسلام که می رفت در عصر رژیم منحوس پهلوی از بین برود، اسلام را برگرداندیم و آنکه دشمن او بود، کنار زدیم و امروز باید این نعمت را حفظ کنیم. تکلیف همه این است که این نعمتی که خدای تبارک و تعالی داده است، به شکر این نعمت، مجاهده کنیم برای حفظ او. بحمد الله، سربازهای اسلام در جبهه ها، از ارتشی و پاسدار و بسیج و عشایر و اینها گرفته تا آنهایی که کمک به آنها می کنند، آنها دارند خدمت خودشان را به شایستگی انجام می دهند و دشمن را روز به روز، ساعت به ساعت عقب می نشانند. و ما باید در پشت جبهه، همان طوری که توده های مردم در پشت جبهه دارند کمک می کنند به جبهه ها؛ علمای اعلام، گویندگان بزرگ، خطبای عظیم الشان هم باید جهاد کنند و جهاد آنها تبلیغ است، جهاد آنها فهماندن حجم این پیروزی است و این عملی که شما برای او انقلاب کردید و این ایده ای که برای او قیام کردید، فهماندن به ملت ها و ملت که مقدار این پیروزی چقدر است و برای حفظ او باید چه کرد. همان طوری که پیروزی حاصل شد به حضور همه جمعیت ها در میدان و در صحنه، حضور همه در صحنه های نبرد جبهه و پشت جبهه، حفظ این نعمت بزرگ الهی هم محتاج به این است که حاضر باشند جوان های ما، حاضر باشند که هر وقتی آنها را خواستند، بروند و از اسلام دفاع کنند.

اسلام یک امری است که انبیا، که نبی اکرم، که اولاد نبی اکرم و اصحاب متعهد نبی اکرم برای او جان فشانی ها کردند و برای او زحمت ها کشیدند. اسلام چیزی است که از [سوی] خدا آمده است و باید حفظ بشود و اگر - خدای نخواست - این پیروزی که دنبال این انقلاب به

دست شما آمده است، به واسطه سستی ما، به واسطه ضعف تبلیغ ما، به واسطه ضعف حضور ملت ما، به شکست - خدای نخواستہ - برسد، بدانید که اسلام تا قرن ها دیگر نمی تواند سر بلند کند. تکلیف، بزرگ است و همه باید این تکلیف بزرگ را بپذیریم. آخر مطلب شهادت است و وصول به لقاء الله و حضور در محضر حضرت سید الشهداء و امثال او، و این غایت آمال اشخاصی است که عشق به خدا دارند، و ما می بینیم در جبهه ها، برای ما نقل می کنند از جبهه ها که این جوان های عزیز در جبهه ها شب چه حالی دارند، چه ذکر و فکر و دعایی دارند و نمازی، و روز با چه نشاطی به جبهه ها می روند. این چیزی است که خدای تبارک و تعالی، نعمتی است که خدای تبارک و تعالی به این ملت عطا فرموده است. این نعمت را حفظ کنید.

... شما باید تبلیغ کنید آقا! محرم است. این محرم را زنده نگه دارید. ما هر چه داریم از این محرم است و از این مجالس. مجالس تبلیغ ما هم از محرم است، از این قتل سیدالشهداست و شهادت اوست. ما باید به عمق این شهادت و تأثیر این شهادت در عالم برسیم و توجه کنیم که تأثیر او امروز هم هست. اگر این مجالس وعظ و خطابه و عزاداری و اجتماعات سوگواری نبود، کشور ما پیروز نمی شد. همه در تحت بیرق امام حسین - سلام الله علیه - قیام کردند. الآن هم می بینید که در جبهه ها وقتی که نشان می دهند آنها را، همه با عشق امام حسین است که دارند جبهه ها را گرم نگه می دارند.

... آن چیزی که شما می خواستید، جمهوری اسلام بود. آن چیزی که شما می خواستید، "نه شرقی و نه غربی" بود و این حاصل است. این را حفظش کنید. الآن اشخاصی هستند که عقیده شان این است که ما باید باز یا برویم آن طرف یا برویم آن طرف، لکن ملت ما قبول نمی کند دیگر این معانی را. ملت ما از اول قیام کرد برای اینکه جمهوری اسلامی بدون اینکه بوی شرق یا غرب را بدهد مطلوب اوست. حالا - که این همه جوان داده است و این همه خون داده است و این همه عزیزان را از دست داده است، حالا دیگر نمی آید بگویند که خیر، حالا همه ما را کشتید، دست شما درد نکند، بسم الله! ما تا آخرین وقت و تا آخرین نفس ایستاده ایم و ملت ایستاده است و بحمد الله، با قدرت دارد پیش می رود.

... خطبا تکلیف دارند که با خطبه و با صحبت، مردم را بیدار کنند و حفظ کنند. علما و ائمه جمعه و جماعات با آن سنگرهایی که دارند، مردم را در سنگر حفظ کنند و خود مردم هم بحمد الله، حاضر هستند و ما باید از آنها تشکر کنیم و انصافاً ما رهین منت این توده های بزرگواری هستیم که همه چیزشان را می دهند و چیزی هم نمی خواهند. از آن پیرزن ها که آن چیزی که در طول عمرشان تهیه کردند، حالا می آیند برای اسلام می دهند، تا آن اشخاصی که قلکشان را می شکنند و پولش را می آورند برای اسلام می دهند. من نمی توانم توصیف کنم از این ملت و نمی توانم تجلیل کنم. ما واگذار می کنیم تا خدای تبارک و تعالی به آنها عنایت خاص خودش را اعطا بفرماید. (۱)

ص: ۸۸۰

آیت الله خامنه ای رئیس جمهوری اسلامی ایران امروز با "هوانک جانک یوپ" رئیس مجلس کشور جمهوری دموکراتیک خلق کره دیدار و گفت و گو کرد. وی در این دیدار با تأکید بر ضرورت مبارزه با استکبار گفت: «ما در سیاست خارجی خود با همه کشورهایی که با امریکا در یک مقابله جدی قرار دارند، ارتباط دوستانه برقرار کرده ایم.»

رئیس جمهوری ایران همچنین افزود: «به عقیده ما همه کسانی که سیاست ضد استکباری را تعقیب می کنند، باید نسبت به مسئله فلسطین حساس باشند و در مقابل آن عکس العمل نشان دهند و اگر امریکا در خاموش کردن شعله انقلاب فلسطین شکست بخورد، این یک پیروزی بزرگ برای ملت های منطقه و جبهه ضد امریکایی کشورهای پیش رو در مقابله با استکبار امریکا خواهد بود. ... هیچ کدام از ضرورت های اقتصادی و سیاسی و تهدید های گوناگون نظامی موجب نشد تا ما در مورد تجاوزات روز افزون امریکا خم به ابرو بیاوریم و بی تفاوت بمانیم.» (۱)

خبرگزاری کویت امروز به نقل از منابع تجارت نفت ژاپن ادعا کرد که کمپانیهای ژاپن از ماه سپتامبر تا اواسط ماه اکتبر جاری (از اوایل شهریور تا اواخر مهر) حدود ده میلیون بشکه نفت خام از ایران خرید هاند.

این خبرگزاری فوق افزود: «از پایان ماه اوت (اوایل شهریور) زمانی که عراق حملات هوایی خود را به جزیره خارک شدت بخشید، کمپانیهای نفتی ژاپن بارگیری نفت خریداری شده براساس قراردادهای درازمدت را متوقف کردند. این منابع گفتند، شرکت ملی نفت ایران، نفت را پایینتر از قیمت دولتی میفروشد. علاوه بر آن شرکت ملی نفت خام ایران پیشنهاد کرده است که در صورت بروز هرگونه خسارتی در اطراف جزیره خارک، بهای نفت فروخته شده را دریافت نکنند.» خبرگزاری کویت در پایان این ادعای خود آورد: «از آنجا که نفت ایران قیمت ارزان تری دارد کمپانیهای نفتی ژاپن می کوشند تا براساس قراردادهای درازمدت، از پایان ماه اکتبر جاری [اوایل آبان] نفت سبک ایران را به قیمت بشکهای ۳۲ دلار وارد کنند.» (۲)

تیم فوتبال جوانان ایران، در دور دوم بیست و سومین دوره مسابقات قهرمانی جوانان آسیا که در "کاتماندو" برگزار میشود، از برگزاری مسابقه در برابر تیم عراق خودداری کرد. نوروزعلی اربابی سرپرست این تیم در گفت و گو با خبرنگاران گفت: فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران در مرداد سال جاری به طور رسمی این موضوع را به فدراسیون فوتبال آسیا اطلاع داده بود که در این مسابقات اگر موقعیتی

كوت، ٢٥/٧/١٣٦١.

پیش آید که با تیم عراق روبه رو شود، با این تیم بازی نخواهد کرد. سرپرست تیم فوتبال جوانان ایران، با تکذیب این مطلب که ایران از این مسابقات کناره‌گیری کرده است، افزود: سیاست ورزشی ایران این است که با تیمهای ورزشی عراق رو به رو نشود و این تمام ماجراست، اما تعبیر کمیته تشکیلاتی مسابقات از این مطلب کناره‌گیری ایران است که تکذیب میشود. (۱)

در اقدامی دیگر فدراسیون کشتی جمهوری اسلامی ایران، در یک پیام رسمی آمادگی خود را برای برگزاری مسابقات کشتی جوانان آسیا در ایران به "فیلا" (فدراسیون جهانی کشتی) اعلام کرد.

فدراسیون جهانی کشتی نیز با پیشنهاد ایران موافقت کرد. بر اساس تقویم اجرایی، این مسابقات در دو رشته آزاد و فرنگی بین ۵ تا ۷ دی ۱۳۶۱ در تهران برگزار خواهد شد. قرار بود این مسابقات در بغداد انجام شود ولی فیلا به دلیل شرایط خاص کشور عراق، برگزاری این مسابقات در بغداد را لغو کرد. (۲)

۹۰۵

وزارت بازرگانی خارجی فرانسه ضمن انتشار اعلامیه‌ای به مناسبت برگزاری جلسات کمیسیون مختلط همکاری اقتصادی فرانسه و عراق، تأکید کرده است که با وجود جنگ ایران و عراق، روابط پاریس و بغداد همچنان فعال است. خبرگزاری فرانسه به نقل از ناظران آگاه که این خبر را منعکس کرده اند، اعلام کرد: به عقیده این ناظران به دلیل جنگ عراق با ایران اولین مشتری صنایع نظامی فرانسه شده است. در شش ماهه اول سال آینده مسیحی [۱۹۸۳] صادرات نظامی فرانسه به عراق به رکورد فوق العاده ۱۲ میلیارد دلار خواهد رسید. به گزارش این خبرگزاری از پاریس، در این حال با وجود ملاقات نمایندگان رژیم عراق با میشل ژوبر وزیر بازرگانی خارجی، ژان پیرشونمان وزیر صنایع و تحقیقات و ادموند اروه وزیر انرژی فرانسه، پرونده فروش جنگ افزارهای فرانسوی به دلیل "شدیداً" محرمانه بودن افشا نخواهد شد، ولی گفته می شود طرح هایی که درباره آنها بحث شد، از جمله فروش هواپیماهای میراژ ۲۰۰۰، مبلغی بالغ بر ۲۰ تا ۳۰ میلیارد فرانک خواهد بود.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، مقام های فرانسوی از هرگونه توضیحی درباره همکاری اتمی فرانسه و عراق پس از نابود شدن نیروگاه اتمی "تموز" در ۱۷ ژوئن ۱۹۸۱ (۲۷ خرداد ۱۳۶۰) به وسیله هواپیماهای اسرائیل، خودداری می کنند، اما پاریس و بغداد بارها اعلام کرده اند که درباره اصل بازسازی این نیروگاه به توافق رسیده اند.

به گفته ناظران آگاه، در مذاکرات میشل ژوبر با مقام های عراقی، طرح چند قرارداد مهم در زمینه مسکن، لوازم برقی، راه آهن و محصولات کشاورزی به ارزش تقریبی پنج میلیارد فرانک بررسی خواهد شد. (۳)

ص: ۸۸۲

۱- ۳۴. مأخذ ۲، ص ۱۵.

۲- ۳۵. مأخذ ۱۴، ص ۱.

۳- ۳۶. مأخذ ۳۳، صص ۸ و ۹، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۲۵/۷/۱۳۶۱؛ و- روزنامه اطلاعات، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۱۲.

خبرگزاری فرانسه در ادامه افزود: جنگ علاوه بر اینکه هیچ تأثیری در فروش اسلحه و مسائل هسته ای میان پاریس و بغداد نداشت، بلکه با وجود کاهش صدور نفت عراق به فرانسه، فروش وسایل غیرنظامی فرانسه به عراق را به شدت افزایش داد، طوری که خریدهای عراق از فرانسه در حال حاضر، سالانه به ۱۰ میلیارد فرانک می رسد. در این حال موضوع مهم برای فرانسه سطح خطر است. عراق امروزه برای فرانسه از نظر ریسک غیرنظامی ششمین کشور و از نظر ریسک نظامی اولین کشور است. (۱)

۹۰۶

روزنامه پتریوت چاپ هند در گزارشی از تلاش امریکا برای ایجاد یک پیمان نظامی به جای پیمان سنتو در منطقه خلیج فارس و اقیانوس هند خبر داد. این روزنامه نوشت: «به عقیده طراحان نظامی واشنگتن، این پیمان باید کشورهای پاکستان، عربستان سعودی، عمان و بحرین را دربرگیرد. هدف این اتحادیه، جلوگیری از تغییرات سیاسی ناخوشایند امریکا و قائل شدن جنبه قانونی برای حضور ایالات متحده در پهنه وسیع خلیج فارس و اقیانوس هند است. چنان که همه می دانند هم اکنون از خاک کشورهای عمان، بحرین، سومالی و کنیا به عنوان پایگاه های ارتش ایالات متحده استفاده می شود. جزیره دیه گو گارسیا نیز به همین نحو به [محلی برای] ناو هواپیمابر پنتاگون تبدیل گردیده است.

نقش اصلی در ایجاد یک بلوک نظامی جدید، بر عهده پاکستان گذاشته شده است. واشنگتن در چارچوب به اصطلاح [طرح] جامع اقتصادی و نظامی به ارزش ۲/۳ میلیارد دلار کمک های فراوانی به آن می دهد و افراد ارتش پاکستان را در پایگاه نظامی امریکا در دیه گو گارسیا آموزش می دهد. بر اساس گزارش های مطبوعات، پاکستان در مقابل تحویل جدیدترین سلاح ها آماده است بندر گوادا را در اختیار پنتاگون بگذارد.

روزنامه پتریوت خاطرنشان می سازد که کلیه این واقعیات نگرانی عمیق کشورهای ساحلی این منطقه را برانگیخته است و این کشورها مصرأ خواستار برچیده شدن پایگاه های نظامی امریکا و تبدیل اقیانوس هند به منطقه صلح می باشند.» (۲)

۹۰۷

طی دیروز و امروز ۹ نفر از مردم عراق به دلیل نارضایتی از رژیم بعثی عراق و سختی زندگی در این کشور از مرز بانه وارد ایران شده و تقاضای پناهندگی کردند. (۳)

ص: ۸۸۳

۱- ۳۷. مأخذ ۳۳، ص ۸ و ۹، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۲۵/۷/۱۳۶۱.

۲- ۳۸. مأخذ ۳۳، صص ۱۱ و ۱۲، دهلی نو - خبرگزاری تاس، ۲۵/۷/۱۳۶۱.

۳- ۳۹. مأخذ ۲۶، ص ۲؛ و- مأخذ ۶، ص ۲.

تبادل آتش میان نیروهای ایران و عراق در مناطق جنگی، امروز همچنان ادامه داشت و برخی مناطق مسکونی و عملیاتی هدف آتش شدید سلاح های ارتش عراق قرار گرفت.

مناطق مسکونی شهر آبادان مانند روزهای قبل آماج گلوله های توپخانه و خمپاره های نیروهای عراقی بود

که سه منزل مسکونی و یک ساختمان اداری آسیب دید و دو غیرنظامی نیز مجروح شدند. (۱)

همچنین از ساعت ۵:۳۰ امروز جزیره مینو هدف آتش شدید سلاح های سبک و سنگین عراق قرار گرفت که با واکنش متقابل نیروهای خودی پس از حدود یک ساعت و نیم آتش دشمن فروکش کرد. (۲)

بیشترین حجم آتش دشمن در جبهه های میانی و غربی به منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل مربوط می شد و در دیگر مناطق نیز کمابیش تبادل آتش وجود داشت. (۳)

در جبهه های میانی و در محدوده منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل نیز نیروهای عراق تظاهر به تک و عملیات گشتی رزمی کردند که هر بار با اجرای آتش پر حجم نیروهای خودی، حرکت دشمن خنثی شد. (۴)

ارتش عراق برای جلوگیری از عقب نشینی نیروهای خود به اعدام افسران، درجهداران و سربازان متوسل شده است. در پی عملیات موفق مسلم بن عقیل که با سرعت عمل نیروهای خودی و غافلگیری کامل نیروهای عراقی همراه بود، فرماندهی لشکر ۱۲ زرهی نامه شدید الحنی را در تأکید بر حکم قبلی مبنی بر اعدام آن دسته از افرادی که در جنگ عقب نشینی میکنند (۵) به تیپ های تحت امر خود ابلاغ کرد. در این نامه که عنوان آن

۱-۱. روزنامه کیهان، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۳-۳. مأخذ ۱.

۴-۴. همان.

۵- بهدنبال شکست سنگین ارتش عراق در عملیات مسلم بن عقیل، سر فرماندهی ارتش عراق با صدور دستوری به فرماندهان یگان های خود، از آنان خواست تا افرادی را که در جریان تهاجم نیروهای ایران مبادرت به عقب نشینی می کنند، بیدرنگ اعدام کنند. [روزنامه کیهان ۷/۹/۱۳۶۱، ص ۱۳].

"امریه" ابلاغی لشکر ۱۲ زرهی است، آمده است: «نظر به این که در منطقه مندلی ضعف هایی از سوی یگان های ما مشاهده شد، لذا موارد زیر تأکید می گردد: ۱- پدافند در مواضع کنونی تا آخرین نفر و آخرین فشنگ؛ ۲- دستورات قبلی مبنی بر اعدام کلیه کسانیکه مواضع خود را ترک کرده و یا تلاش کرده اند بدون اجازه مواضع خود را رها ساخته و عقب نشینی کنند، مجدداً و قویاً تأکید می شود. در رأس اینگونه افراد فرماندهان گروه، دسته، گروهان و رده های بالاتر قرار دارند و هیچ گونه عذری از این افراد پذیرفته نخواهد بود. شایسته است برابر دستور عمل شود.»(۱)

۹۱۰

مجاهدین مسلمان عراقی به همراه دیگر معارضان شهرهای بغداد، سلیمانیه، کرکوک و سیدصادق، امروز ضربه های مؤثری بر نیروهای دولتی وارد آوردند.

مجاهدین مسلمان عراقی با پرتاب نارنجک دستی به محل تجمع نیروهای حزب بعث در هتل بغداد، سبب کشته شدن هفت تن و زخمی شدن عده ای از آنان شدند.

همچنین در حمله نیروهای معارض عراق به یک ستون ارتش در جاده سلیمانیه - کرکوک چند خودرو نظامی منهدم و پنج نفر از نیروهای ارتش عراق کشته شدند.

در حمله دیگری به محله "اسکان" و "امام قاسم" در شهر کرکوک و تخریب یک دکل مخابراتی، تعدادی از نیروهای حزب بعث کشته شده و دو نفر به اسارت مجاهدین مسلمان عراقی در آمدند. این افراد همچنین به یکی از نیروهای جیش الشعبی در شهر سیدصادق حمله کردند.(۲)

۹۱۱

در تداوم تحرکات نیروهای ضدانقلاب در برخی مناطق شهری و روستایی، درگیری های میان نیروهای حزب دمکرات و کومه له با نیروهای دولتی ایران رخ داد. در این درگیری ها بسیاری از افراد ضدانقلاب کشته، دستگیر و یا تسلیم شدند و به نیروهای خودی و مردم عادی نیز خسارت هایی وارد شد.

۱- یک اتومبیل لندرور حامل چند سرنشین که به قصد عزیمت به روستای "زیلا" از اشنویه خارج شده بود، در آخرین لحظات غروب در حد فاصل روستاهای "گروکاشان" و "کانی سپید" در شمال شرقی این شهر، به کمین چته های حزب دمکرات افتاد و با تیراندازی افراد این حزب، چهار سرنشین مرد اتومبیل کشته و سه سرنشین دیگر که یک زن و دو دختر بیچه بودند، زخمی شدند. اهالی روستاهای اطراف افراد زخمی را به درمانگاه نقده انتقال دادند.(۳)

۲- در سلماس یک دسته از نیروهای حزب دمکرات در ساعت ۲۳:۳۰ دکل مخابراتی این شهر را در ۶ کیلومتری پاسگاه قره تپه، با آر.پی.جی. ۷ منفجر کردند. در نتیجه این اقدام، ارتباط مخابراتی شهرستان سلماس با دیگر شهرها قطع شد.(۴)

- ۱-۵. سند شماره ۱۷۷۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۳۹، از قرارگاه کربلا - سپاه (اطلاعات عملیات)، به دفتر سیاسی سپاه، ۸/۹/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۲-۶. روزنامه اطلاعات، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۳-۷. سند شماره ۵۸۰۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه منطقه ۵ - فرماندهی، به فرماندهی کل، ۱۳/۸/۱۳۶۱.
- ۴-۸. سند شماره ۵۴۴۷۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۵، به فرماندهی کل، ۲۷/۷/۱۳۶۱، و- سند شماره ۱۰۴۸۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۶، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۴۰۲۰۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از پایگاه سلماس - فرماندهی، به قرارگاه بعثت - فرماندهی، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

۳- در بوکان افراد سازمان کومه له با نفوذ به داخل شهر، به سمت قرارگاه سپاه تیراندازی کردند که با اقدام متقابل نیروهای سپاه مواجه شدند. در این حادثه پنج تن از نیروهای کومه له کشته شدند. از نیروهای سپاه نیز یک تن مجروح شد. (۱)

۴- در غرب شهر بوکان، نیروهای مسلح غیرقانونی به خودرو گشت سپاه در محور کانی سبب به پل باوین آباد حمله کردند که با مقاومت آنان مواجه شدند. این درگیری با اعزام نیروهای کمکی سپاه به محل درگیری و دستگیری ده نفر از مهاجمان خاتمه یافت. (۲)

۵- یکی از اهالی روستای "گلین" در جنوب غربی سنندج عده ای از نیروهای حزب دمکرات را که برای تبلیغ وارد این روستا شده و در محلی تجمع کرده بودند، به هلاکت رساند. این روستایی که یکی از افراد پیشمرگ مسلمان کرد بود، نارنجکی را از لوله بخاری به محل تجمع آنان انداخت که بر اثر انفجار نارنجک، چند تن از عناصر ضدانقلاب کشته شدند. (۳)

۶- امروز یکی از عناصر اصلی گروه های غیرقانونی، خود را به سپاه پاسداران بانه معرفی و ضمن اظهار ندامت، تقاضای امان نامه کرد. این فرد سلاح و تجهیزات انفرادی همراه خود را نیز به سپاه بانه تحویل داد. (۴)

۷- در گزارش نوبه ای قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در این روز آمده است: اخیراً افراد حزب تجزیه طلب دمکرات به ساکنان روستاهای تحت نفوذ خود اعلام کرده اند که اهالی حق استفاده از برنامه های صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران را ندارند و در صورت سرپیچی از این دستور، با آنان به شدت برخورد خواهد شد. (۵)

۹۱۲

واحدهای عملیاتی قرارگاه حمزه، عملیات پاک سازی مناطق شمال غرب ایران در محور سردشت - پیرانشهر را ادامه داده و بخش دیگری از ارتفاعات منطقه آلوآتان و شهرک ربط را تصرف کردند.

آزادسازی محور سردشت - پیرانشهر که از ۲۲ مهر آغاز و به دنبال آن برخی از ارتفاعات منطقه، از جمله "لیلان" و پاسگاه آلوآتان تصرف شده بود، (۶) امروز نیز ادامه یافت و با هماهنگی نیروهای تحت امر قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) از جمله "تیپ ویژه شهدا"، "ارتش" و "بسیج عشایر"، عملیات پاک سازی حدود ۱۰ کیلومتر دیگر از ارتفاعات مهم و سوق الجیشی "آلوآتان" آغاز شد. (۷)

در این عملیات که به صورت تعقیب و گریز انجام شد، عناصر گروه های مسلح با به جا گذاشتن تعداد زیادی اسلحه، مقداری مهمات و اسناد درون گروهی، مجبور به ترک منطقه شدند و چند روستای منطقه از جمله "آلوآتان"، "نمازایی"، "کاناله"، "کنه کشکه" و "علی مردان" پاک سازی شد. (۸)

ص: ۸۸۷

- سیدالشهدا(ع)، ۳/۸/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۷۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح و برنامه اطلاعات عملیات منطقه ۷، ۵/۸/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- سند شماره ۱۷۴۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی شماره ۴۲، ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، اطلاعات عملیات، ۱۰/۸/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۱۰-۲. سند شماره ۱۰۳۹۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۷، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۴؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، "خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی"، نشریه شماره ۱۷، ۲۰/۸/۱۳۶۱، ص ۲۰.
- ۱۱-۳. سند شماره ۱۱۳۱۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، آبان ۱۳۶۱، ص ۳.
- ۱۲-۴. سند شماره ۲۲۷۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات - روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، خبرنامه، بولتن شماره ۳۵۹، ۲۹/۷/۱۳۶۱، صص ۴ و ۵.
- ۱۳-۵. سند شماره ۵۴۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۲، از قرارگاه حمزه - طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۱۴-۶. سند شماره ۳۵۰۱۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه - واحد طرح و برنامه، به رکن ۳ قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - رکن ۳، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
- ۱۵-۷. سند شماره ۵۴۴۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد طرح و برنامه، به ستاد مرکزی، ۲۶/۷/۱۳۶۱.
- ۱۶-۸. مأخذ ۱۱، ص ۲.

علاوه بر مناطق تصرف شده و در ادامه عملیات، منطقه "میرآباد"^(۱) در ۳ کیلومتری شرق آلوآتان که یکی از مراکز مهم آموزش ضدانقلاب و از مراکز عمده ورود کالاهای قاچاق از عراق محسوب می شد، نیز آزاد و پاک سازی شد.^(۲)

همچنین در ادامه عملیات روز گذشته برای آزادسازی شهرک ربط و ارتفاعات مشرف بر آن که دو روز قبل با موفقیت کامل و تصرف اهداف پیش بینی شده پایان یافت، ولی گروه های تجزیه طلب با هجوم مجدد توانستند این شهرک را از دست نیروهای خودی خارج کنند، امروز نیروهای سپاه با یک طرح از پیش تعیین شده، عملیاتی را به قصد تصرف کامل شهر انجام دادند و موفق شدند در ساعت ۱۰:۳۰ شهرک ربط را تصرف کنند.^(۳)

۹۱۳

برای تجلیل از عملیات های قرارگاه حمزه، امروز محسن رضایی وارد استان آذربایجان غربی شد و فرمانده ناحیه ژاندارمری کردستان نیز از عملیات های این قرارگاه قدردانی کرد.

با توجه به عملیات های موفقیت آمیز قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، امروز محسن رضایی فرمانده کل سپاه، وارد شهر ارومیه شد و هدف از سفر خود را نظارت بر ادامه عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) اعلام کرد. وی همچنین از همکاری های مردم مسلمان کرد با نیروهای تحت امر قرارگاه حمزه قدردانی کرد و افزود: بعد از پاک سازی مناطق آلوده از وجود افراد ضدانقلاب، بلافاصله فعالیت های سازندگی شروع خواهد شد تا مردم منطقه از ثمره های انقلاب اسلامی بهره بیشتری ببرند. وی ابراز امیدواری کرد با استمرار این عملیات و همکاری مردم، خیلی زود معضل ضدانقلاب در مناطق کردنشین حل و فصل شود.^(۴)

سرهنگ بهرام پور فرمانده ناحیه ژاندارمری کردستان نیز در سمینار فرماندهان ژاندارمری در زاهدان درباره وضعیت کردستان و اقدامات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) مطالبی بیان کرد. وی گفت:

از زمان تشکیل قرارگاه حمزه هماهنگی خاصی بین همه رزمندگان ارتش، ژاندارمری، سپاه پاسداران و پیشمرگان کرد به وجود آمده و در حال حاضر همه محورها و شهرهای منطقه کردستان تحت حاکمیت دولت جمهوری اسلامی ایران درآمده است.

ص: ۸۸۸

۱- میرآباد علاوه بر آنکه یکی از مقرهای اصلی حزب دمکرات کردستان بود، به دلیل وضعیت خاص جغرافیایی و نظامی مهم ترین منطقه اقتصادی زیر نظر این حزب و از مراکز ورود کالای قاچاق از عراق نیز محسوب می شد و با توجه به قوانینی که این حزب برای اخذ مالیات از کالاهای قاچاق وضع کرده بود، مهم ترین منبع درآمد این حزب به شمار می آمد. برای بیان اهمیت فوق العاده میرآباد، بخشی از گزارش ژان برتولینو گزارشگر کانال یک فرانسه و خبرنگار روزنامه لوموند که در زمان اشغال میرآباد به دست حزب دموکرات به آنجا سفر کرده بود، در ضمیمه درج شده است.

۲-۱۷. مأخذ ۶، ص ۲.

۳-۱۸. مأخذ ۱۳، ص ۱؛ و- سند شماره ۵۴۰۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۳، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی عملیات، ۲۸/۷/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۵۴۴۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۱۲، از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد طرح و برنامه عملیات، به ستاد مرکزی سپاه، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- سند شماره ۳۵۰۱۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) واحد طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - رکن ۳، ۲۸/۷/۱۳۶۱؛ و- دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۶، ۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۴-۱۹. مأخذ ۱، ص ۱۹.

وی درباره عملکرد قرارگاه حمزه افزود: قرارگاه حمزه که در ارومیه تشکیل شده، با ایجاد انسجام بین نیروها، چند عملیات موفقیت آمیز داشته است، از جمله این عملیات ها می توان به عملیات تصرف و پاک سازی محور پیرانشهر به سردشت اشاره کرد که با محاصره مناطق اصلی ضدانقلاب و باز شدن مسیر پیرانشهر به سردشت، یکی از راه های تدارکاتی ضدانقلاب از عراق بسته شد و به زودی این محور کاملاً باز خواهد شد. (۱)

۹۱۴

عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران به اقدامات تروریستی و تهدید هواداران نظام دست زدند.

در محله چهارصد دستگاه خیابان پیروزی تهران، عناصر سازمان مجاهدین خلق در ساعت ۳۰:۲۰ از داخل یک مینی بوس به سمت دو نفر از افراد متدین محل تیراندازی کرده و از محل گریختند. در این فاصله دو راکب یک موتور سیکلت به مجروحان نزدیک شده و با شلیک چند تیر خلاص آنان را به شهادت رساندند. (۲)

در حادثه دیگری دو فرد مسلح که بر یک موتور سیکلت ۲۵۰ سوزوکی قرمز رنگ سوار بودند، در خیابان مطهری تقاطع پل بزرگراه مدرس به سمت یک عابر تیراندازی کرده و متواری شدند. در این اقدام به کسی آسیبی نرسید. (۳)

ساعت ۲۰:۲۰ نیز دو راکب یک موتورسیکلت برای ایجاد رعب و وحشت در خیابان پیروزی تهران، اقدام به تیراندازی هوایی کرده و متواری شدند. (۴)

۹۱۵

نیروهای امنیتی ایران، امروز ضربات مؤثری به گروه های مجاهدین خلق، پیکار و رنجبران وارد آوردند و یکی از اعضای مؤثر سازمان در بندرعباس اعدام شد.

یکی از اعضای تشکیلاتی سازمان مجاهدین خلق که کاندیدای سازمان برای انتخابات مجلس شورای اسلامی از گچساران نیز بود، به جرم فعالیت در فاز نظامی در شهر بندرعباس، نگه داری سلاح های مختلف از جمله کلاشینکف و کلت، نارنجک و بی سیم، جمع آوری کمک برای فعالیت های نظامی سازمان و داشتن مسئولیت بخش دختران سازمان در گچساران، با حکم دادگاه انقلاب اسلامی بندرعباس و با تأیید شورای عالی قضایی، در این شهر اعدام شد. (۵)

در شیراز نیز ۱۵ نفر مرتبط با گروه های مجاهدین خلق، پیکار و رنجبران دستگیر شدند. (۶) در صومعه سرا نیز یکی از عناصر وابسته به گروه اشرف دهقان دستگیر شد. (۷)

در پی اعلام خبر یک چوپان، مبنی بر وجود یک مخفی گاه در جنگل های منطقه "آزارکی"، از این محل تعدادی پتو و موکت، مقداری دارو و اسنادی مربوط به سازمان مجاهدین خلق به دست آمد. (۸)

- ۱- ۲۰. روزنامه اطلاعات، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۲- ۲۱. سند شماره ۱۰۴۸۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۶، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۴.
- ۳- ۲۲. سند شماره ۹۳۸۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات سپاه، ارتباطات روابط عمومی ستاد منطقه ۱۰، "خبرنامه"، بولتن شماره ۱۲۰ و ۱۲۱، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱؛ و- مأخذ ۲۱.
- ۴- ۲۳. سند شماره ۹۳۸۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات سپاه، ارتباطات روابط عمومی ستاد منطقه ۱۰، "خبرنامه"، بولتن شماره ۱۲۰ و ۱۲۱، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۵- ۲۴. مأخذ ۱، ص ۱۷.
- ۶- ۲۵. مأخذ ۱۱، ص ۱.
- ۷- ۲۶. سند شماره ۷۳۱۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه ۳، به فرماندهی مرکز، ۳/۸/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۸- ۲۷. مأخذ ۱۱، ص ۱؛ و- سند شماره ۱۰۴۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۷۰، ۴/۸/۱۳۶۱، ص ۱.

امروز، مطلبی با عنوان «نخستین گزارش فرماندهی سیاسی، نظامی مجاهدین خلق در ایران (علی زرکش) به فرماندهی عالی سیاسی، نظامی مجاهدین خلق در پاریس مسعود رجوی» از رادیو وابسته به سازمان مجاهدین خلق پخش شد. در بخشی از این گزارش بدون ارائه آماری و با کلی گویی درباره عملکرد دو ماه قبل این سازمان و با تأکید بر آن آمده است:

«به دنبال دریافت جمع بندی و آخرین فرامین نظامی شما مبنی بر آغاز "فاز نوین مسلحانه"، در دو ماه گذشته به نتایج چشمگیری که از هر جهت مبین وحدت تئوری انقلابی است، [دست یافتیم.] در همین رابطه آمار عملیات انقلابی ضداحتناق در تهران و شهرستان ها و همچنین جنگل و کردستان افزایش عجیبی یافته است. نگاهی سریع و گذرا به فهرست عملیات انجام شده در دو ماه مرداد و شهریور آنچه را که در گزارش آمده است، ملموس تر می سازد. فی المثل در عملیاتی که در طی مرداد ماه در تهران انجام گرفت، چندین واحد گشتی مزدوران سرکوبگر، مورد حمله قرار گرفتند و ده ها نفر از پاسداران و دیگر مزدوران و ایادی رژیم به هلاکت رسیدند.»

در این گزارش بدون اشاره به کاهش عملیات های سازمان در داخل و نیز بدون توجه به دستگیری های فراوان اعضای سازمان به نوعی سعی شده اذهان از مشکلات سازمان در ایران به مسائل سازمان در خارج از کشور معطوف و درباره سرکرده سازمان بزرگ نمایی شود. در ادامه گزارش آمده است: «برحسب گزارشات برادرانی که از پاریس و از نزد خود شما بازگشته اند، چنین به نظر می رسد که شما چنان که باید به مسائل محافظتی پیرامون خود بها نمی دهید، از این رو باید خاطر نشان نمود که نگذارید دشمن خدا و خلق که مدت ها است از وارد آوردن ضربات استراتژیک بر سازمان و مقاومت در داخل کشور زبون و درمانده شده، با توطئه چینی های جدیدی که پیوسته در تدارک آنهاست به اهداف شوم خود علیه رهبری ما در خارج از کشور دست یابد.»^(۱)

توصیه به خودباوری، امید به توانایی ملی برای اصلاح امور، یادآوری سیاست رژیم گذشته در وابسته نگه داشتن کشور به دستاوردهای کشورهای خارجی و اولویت داشتن منافع کشورهای خارجی نسبت به منافع داخلی، اهم مطالبی بود که امام خمینی در دیدار امروز متخصصان نیروی هوایی با ایشان مطرح کردند. ایشان فرمودند:

«اینکه شما با ابتکارات خود و اعتماد به خداوند کارهای مهمی انجام داده اید و دستگاه های پیچیده ای را به کار انداخته اید، موجب تقدیر و تشکر است. اتکال به نفس، بعد از اعتماد به خداوند منشأ خیرات است و اگر کشورها ما را آرام بگذارند، مردم همه امور را

معاونت محترم استانداری کردستان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، صص ۱۰ و ۱۱.

اصلاح می کنند. مهم این است که شما خودتان را بیابید؛ زیرا در رژیم گذشته، ما خودمان را گم کرده بودیم و آنها هر کاری که می خواستند کردند و به ما تزریق کردند که شما توانایی انجام کارها را ندارید و دانشمندان ما از آنها توسری می خوردند و این بود وضع ما، و مردم ما هم می گفتند: برای چه کسی کار بکنیم؛ چون همه چیز ما وابسته است؛ و مصیبت بالاتر این بود که جوانان ما با دستور مستشاران خارجی عمل می کردند و منافعشان به جیب اجانب می رفت و قهراً هر کسی که می خواست در چنین محیطی انسان مستقلی باشد، توسری می خورد و از مسائل مایوس و افسرده می شد. ولی اکنون که بحمد الله، [کشور] از شر آنها پاک سازی شده است، می بینید که جوانان عزیز و مردم ما توانایی انجام کارها و برداشتن موانع را دارند؛ و من امیدوارم که به زودی به حد خودکفایی برسیم. من دعاگوی همه شما هستم.»^(۱)

۹۱۸

هیئت پارلمانی کره شمالی به ریاست هوانگ جانگ یوپ رئیس مجلس این کشور امروز با حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، آقای میرحسین موسوی نخست وزیر و آقای دکتر ولایتی وزیر امور خارجه در تهران دیدار کردند.

هیئت پارلمانی، سیاسی و اقتصادی جمهوری دمکراتیک خلق کره که به ریاست آقای هوانگ جانگ یوپ رئیس مجلس این کشور به ایران آمده است، آخرین دور مذاکرات خود را با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی انجام داد. در این دیدار که معاون سیاسی وزارت امور خارجه و چند تن از نمایندگان مجلس نیز حضور داشتند، رئیس مجلس کره با تأکید بر لزوم تغییر مکان اجلاس آتی بین المجالس که قرار است در سئول پایتخت کره جنوبی برگزار شود، خواستار حمایت و همکاری ایران در این باره شد. آقای هاشمی رفسنجانی نیز با تأکید بر حمایت ایران از نظرهای کره شمالی، با پیشنهاد همتای کره ای خود مبنی بر تغییر محل کنگره آتی بین المجالس موافقت و در حمایت اقتصادی از کشورهای محروم، بر تشکیل صندوق مشترک کشورهای غیرمتعهد تأکید کرد.^(۲)

ص: ۸۹۱

۱- ۲۹. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، "صحیفه امام"، مجموعه آثار امام خمینی (س)، جلد ۱۷، تهران: چاپ اول پاییز ۱۳۷۸، ص ۶۲.

۲- ۳۰. روزنامه اطلاعات، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۳.

این هیئت با میرحسین موسوی نخست وزیر نیز دیدار کرد. در این دیدار نخست وزیر ایران گفت: «برای مبارزه با ابرقدرت‌ها بایستی در درجه اول به مکتب و نیروی مردم تکیه کرد و با تکیه به ابزار نمی توان با قدرت‌های استکباری مقابله نمود. ملت ما با اتحاد و یکپارچگی خود که در نتیجه ایمان به خدا آن را به دست آورده است، موفق شد در مقابل تمام توطئه‌های قدرت‌های استکباری به ویژه امریکا ایستادگی کند.»

وی افزود: «ملت ما اینک بدون نیاز به مستشاران خارجی، کارخانه‌ها را راه اندازی می کند و ما تا کنون توانسته ایم علی رغم کمبودها و توطئه‌های گوناگون، در این زمینه به پیشرفت‌های چشمگیری دست یابیم.»^(۱)

هیئت کره ای همچنین با دکتر ولایتی وزیر امور خارجه دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدار رئیس مجلس کره شمالی با اشاره به تغییر محل کنفرانس آتی جنبش عدم تعهد از بغداد به دهلی نو گفت: «جمهوری اسلامی در این کار نقش اساسی را به عهده داشت و ما هم با شما هم رأی بودیم، زیرا تغییر محل کنفرانس برای ایران و کشورهای غیرمتعهد یک پیروزی است.» وی در ادامه به برگزاری اجلاس آتی بین‌المجالس در کره جنوبی اشاره کرد و از دکتر ولایتی خواست در حمایت از موضع کره شمالی، با برگزاری این اجلاس در سئول مخالفت کند.

وزیر خارجه ایران نیز در این دیدار تغییر محل کنفرانس جنبش عدم تعهد از بغداد به دهلی نو را موجب نجات این جنبش از انحطاط دانست و با تشکر از موضع جمهوری دمکراتیک خلق کره در تغییر محل آن گفت: «اگر کنفرانس در بغداد برگزار می شد، یک مرد سفاک و دیکتاتور سه سال ریاست جنبش را به عهده می گرفت و درحقیقت، از این طریق برای تثبیت حاکمیت غاصبانه خود سوء استفاده می کرد.»

در ادامه دکتر ولایتی با اشاره به رأی منفی نمایندگان مجلس شورای اسلامی در کنفرانس بین‌المجالس در رم، به برگزاری اجلاس آتی این مجمع در سئول، طرف داری ایران از وحدت دو کره را اعلام کرد و امریکا را عامل نفاق و جدایی بین کره شمالی و جنوبی دانست. وزیر خارجه ایران در این دیدار همچنین پیشنهاد تشکیل صندوق مشترک در کشورهای عضو جنبش عدم تعهد برای رفع نیازهای این کشورها و تأمین استقلال آنان را مطرح کرد.^(۲)

همچنین امروز وزیر اقتصاد خارجی جمهوری دمکراتیک خلق کره - که از اعضای هیئت کره ای در سفر به ایران است - با آقایان مهندس بهزاد نبوی وزیر صنایع سنگین و حسین کاظم پور اردبیلی معاون امور بین‌المللی و اقتصادی وزارت خارجه ملاقات کرد که در این دیدارها، چند یادداشت تفاهم نیز امضا شد.^(۳)

ص: ۸۹۲

۱- ۳۱. همان.

۲- ۳۲. مأخذ ۲، ص ۱۲.

۳- ۳۳. مأخذ ۳۰، صص ۳ و ۲.

اجازه تردد خانواده اسیران، پیگیری وضعیت تندگویان وزیر نفت ایران که در اسارت ارتش عراق است و نقض کنوانسیون ژنو از طرف عراق، از مواردی بود که در دیدار امروز وزیر خارجه ایران با مدیر اجرایی سازمان صلیب سرخ جهانی مطرح شد. آقای ولایتی در دیدار با آقای "اوکه" معاون و مدیر اجرایی سازمان صلیب سرخ جهانی، مسائل مربوط به اجازه تردد خانواده اسیران را که نخستین بار ایران پیشنهاد آن را مطرح کرده بود، بررسی کردند. همچنین در این دیدار وزیر خارجه ایران از نماینده صلیب سرخ خواست تا درباره سرنوشت محمدجواد تندگویان وزیر نفت ایران که از اوایل جنگ به اسارت نیروهای عراقی درآمده است، تحقیق کرده و نتیجه را به دولت ایران اطلاع دهد. پیگیری نقض موادی از کنوانسیون ژنو از طرف عراق نیز درخواست دیگر ایران بود که در این دیدار مطرح شد. (۱)

سفیر کشور هندوستان در دیدار امروز خود با معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی، بر لزوم تسریع در مبادله هیئتهای اقتصادی و بازرگانی بین دو کشور تأکید کرد. خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز پس از این دیدار درباره حجم مبادلات بازرگانی دو کشور با یکی از مسئولان سفارت هند گفت و گو کرد که وی با یادآوری توافقاتی انجام شده در سفر اخیر وزیر بازرگانی هند به ایران گفت:

با توافق نامه ای که بین وزیران دو کشور در ماه گذشته در تهران به امضا رسید، انتظار میرود حجم مبادلات دو کشور در سال جاری نسبت به سال قبل افزایش یابد. در سال های ۱۹۸۰ (۱۳۵۹ - ۱۳۵۸)، و ۱۹۸۱ (۶۰ - ۱۳۵۹) ایران ۱۲۰ میلیون دلار کالا شامل چای، ماشینآلات

سبک، پارچه، کف و چرم از هند و در مقابل نیز هند ۱۳۵ میلیون دلار کالا از ایران خرید.

وی افزود: میزان نفتی که هند پس از پیروزی انقلاب از ایران خریده، نسبت به سالهای قبل از انقلاب بیشتر است. (۲)

سودان از فرستادن مجدد سربازان خود به عراق برای کمک به ارتش این کشور خودداری کرد. پس از یک دوره به نسبت طولانی تبلیغات وسیع حزبی مبنی بر اعزام نیروهای نظامی سودان به عراق برای کمک به ارتش این کشور در جنگ علیه ایران در چارچوب تصمیم سران کشورهای عرب در کنفرانس "فاس"، در حالی خبرگزاری بغداد خبر ارسال پیام کتبی جعفر نمیری در مورد آمادگی سودان برای اعزام سرباز به عراق را منتشر کرده است (۳) که روزنامه المدینه چاپ عربستان سعودی دو روز قبل اعلام کرده بود: رژیم حاکم بر سودان از فرستادن نیروهای خود به عراق در حال حاضر منصرف شده است. این روزنامه در توجیه این تصمیم نوشت به دلیل تقاضای دبیرکل سازمان ملل مبنی بر ادامه میانجیگری میان عراق و ایران، سودان از اعزام نیرو به عراق خودداری کرد. (۴)

-
- ۱- ۳۴. مأخذ ۳۰، ص ۱.
- ۲- ۳۵. مأخذ ۲، ص ۹.
- ۳- ۳۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۳، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۳، بغداد - خبرگزاری عراق، ۲۶/۷/۱۳۶۱.
- ۴- ۳۷. خب-رگزاری جمهوری اسلامی، "گ-زارش های وی-ژه"، نشریه شم-اره ۲۱۲، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۵، کویت - خب-رگزاری جمهوری اسلامی، ۲۵/۷/۱۳۶۱.

اجلاس دو روزه وزیران کشور اعضای شورای همکاری خلیج فارس که دیروز در ریاض آغاز شده بود، امروز با وجود همه تلاش هایی که برای دستیافتن به یک پیمان امنیتی مشترک انجام شد، بدون نتیجه پایان یافت.

شاهزاده نایف بن عبدالعزیز وزیر کشور عربستان سعودی، قبل از تشکیل این گردهمایی گفته بود: این اجلاس برای تحکیم یک زیربنای واحد امنیتی که قادر به مقابله با هر نوع ستیزه جویی چه در زمان حاضر و چه در آینده باشد، برگزار می شود. موضوع یکسان کردن گذرنامه های کشورهای عضو و ایجاد یک مرکز کامپیوتری اطلاعاتی - که مرکز آن در ریاض خواهد بود - در دستور کار اجلاس قرار دارد. (۱)

در بیانیهای که پس از دو روز گفت و گو در ریاض انتشار یافت، گفته شده است که اعضا پس از بررسی طرح پیشنهادی بر آن شدند تا با در نظر گرفتن آنچه در این گردهمایی گفته شده گفت و گوهایی بیشتری انجام دهند. (۲)

خبرگزاری عربستان سعودی نیز با اظهار عدم دسترسی به یک توافق بین اعضا، با اشاره به ضرورت مذاکرات بیشتر، اعلام کرد: از آنجا که در این گردهمایی دو روزه، "پیمان فراگیر امنیت داخلی" به طور مبسوطی بررسی شد و وزیران قصد داشتند درباره همه عناصر پیمان به توافق برسند، لذا قرار شد مذاکرات بیش تری انجام شود. (۳)

خبرگزاری امارات متحده عربی نیز از ریاض گزارش داد: روز گذشته وزیران شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس با تصویب مصوباتی برای تحکیم امنیت و ثبات منطقه، به گفت و گوهایی خود پایان دادند. وزیران کشور عربستان سعودی، کویت، قطر، بحرین، امارات متحده عربی و عمان (اعضای شورای همکاری خلیج فارس) پیشنهاد تأسیس یک مرکز اطلاعاتی امنیتی را برای استفاده کشورهای عضو تصویب کردند و از دبیرکل شورا خواستند، اقدامات لازم را برای اجرای این طرح آغاز کند.

آنها همچنین همه پیشنهادها را مدیران اداره های مهاجرت شش کشور عضو را تصویب کردند و از دبیرکل شورا خواستند مطالعه برخی پیشنهادها را ناقص را تکمیل کند. در اعلامیه ای که در پایان این اجلاس انتشار یافت، گفته شده است که وزیران همچنین پیش نویس موافقت نامه امنیت مشترک را بررسی کرده و تصمیم گرفتند به منظور تکمیل عوامل اساسی لازم برای این موافقت نامه، به تماس های خود ادامه دهند. در این اعلامیه آمده است: وزیران پس از تکمیل مطالعات لازم، برای اجرای قطعنامه های مصوب دبیرکل شورا، دوباره گرد هم خواهند آمد. (۴)

اما منابع مطلع دیپلماتیک گفتند: با توجه به تدارکاتی که برای تضمین موفقیت کنفرانس فراهم شده بود، اختلاف نظر درباره پیمان مشترک نظامی، شکستی برای مبتکران این طرح محسوب می شود، زیرا این گردهمایی قرار بود یک پیمان مشترک نظامی بین

- ۱- ۳۸. روزنامه کیهان، ۲۶/۷/۱۳۶۱، ص ۲۰.
- ۲- ۳۹. مأخذ ۳۶، ص ۱۸ و ۱۹، رادیو بی.بی.سی، ۲۶/۷/۱۳۶۱.
- ۳- ۴۰. مأخذ ۳۰، ص ۱۶.
- ۴- ۴۱. مأخذ ۱، ص آخر.

اعضا را جایگزین پیمان های دوجانبه ای کند که میان عربستان با سایر کشورهای عضو به جز کویت به امضا رسیده بود. این منابع افزودند: کویت برخی از جنبه های پیمان مشترک را نپذیرفته و از قبول سیاست های عربستان سعودی درباره امنیت منطقه ابا دارد. (۱)

رادیو اسرائیل نیز در گزارشی درباره دلایل عدم دستیابی وزیران کشور اعضای شورای همکاری خلیج فارس، به برخی از جنبه هایی که مانع تحقق اهداف اجلاس شد اشاره کرده و گفت:

عربستان سعودی در جلسات کنفرانس، پیشنهادی برای تشکیل یک نیروی ویژه مداخله سریع در منطقه خلیج فارس علیه هر منبعی که امنیت منطقه را تهدید کند، مطرح کرده، مشروط بر آنکه هسته این نیرو را واحدهای ویژه سعودی و نیروهایی از عمان و پاکستان تشکیل دهد گفت که واحدهای پاکستانی برای حمایت از رژیم حاکم بر عربستان در چارچوب ارتش این کشور فعالیت می کنند و سایر کشورهای خلیج فارس در خصوص شرکت دادن هرگونه نیروی پاکستانی در نیروی پیشنهادی برای حفظ امنیت خلیج فارس، احتیاط کرده و علاقه خود را برای تشکیل این نیرو از واحدهای کشورهای منطقه، بدون مشارکت نیروهای خارجی ابراز کرده اند.

دومین موضوعی که در این کنفرانس مطرح شد، میل عراق به اجاره دو جزیره استراتژیک کویت بود. دو جزیره "بویان" و "وربه" در خلیج فارس قرار دارند و عراق می خواهد از این دو جزیره به عنوان پایگاه های دریایی مقدم برای ناوگان دریایی خود استفاده کند و سایر کشورها در خصوص قبول تقاضای عراق برای مبدل کردن این دو جزیره به پایگاه های دریایی برای خود احتیاط کرده اند و از این بیم دارند که این موضوع، ایران را به طرف حمله به دو جزیره و سرانجام وارد کردن کویت و شاید سایر کشورهای حاشیه خلیج فارس به جنگ عراق و ایران سوق دهد؛ جنگی که با حملات اخیر ایران به مندلی و بصره شدت بیش تری یافته است. (۲)

۹۲۳

دو نشریه آلمانی اشپیگل و فرانکفورتر الگمانیه در شماره های امروز خود وضعیت ایران و عراق را پس از دو سال جنگ ارزیابی کردند.

مجله آلمانی اشپیگل در مقاله ای با عنوان "جنگ خلیج [فارس] روز تعیین کننده" به طرح مسائلی درباره جنگ عراق و ایران پرداخت. در این مقاله آمده است:

«عراق توانست برتری هوایی خود را حفظ کند و ایران فقط برای یک حمله بزرگ دیگر آمادگی دارد و سرگرم فراهم کردن مقدمات آن می باشد. ... ایرانی ها توانسته اند پس از آغاز جنگ خلیج [فارس] در دو سال پیش مهارت غیرقابل انتظاری را از خود نشان دهند. بدین معنی که قادرند فانتوم ها و "استارفایر" های خود را باز کرده از هم بپاشند و با قطعات به دست آمده، تعدادی محدود از آنها را ترمیم و برای انجام مأموریت آماده نمایند. ... پنج ماه

۱-۴۲. مأخذ ۳۰، ص ۱۶.

۲-۴۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۴، ۲۸/۷/۱۳۶۱، صص ۳۳ و ۳۴، رادیو اسرائیل، ۲۷/۸/۱۳۶۱.

پیش زمانی که ایرانی ها پیروزی بزرگ خود را در خرمشهر به دست آوردند و هزاران نفر را اسیر کردند، به نظر می رسد که عراق به پایان زندگی اش رسیده است و سربازان عراقی با چنان فراری به خاک خود عقب نشینی کردند که غیرقابل تصور است. ... صدام که تحت فشار ملت خسته از جنگش می خواهد بالاخره پیروزی ای را به آنها نشان دهد اکنون سعی می کند ضربه های جدیدی را به ایرانی ها بزند. یکی از آن ضربه ها به صادرات نفت ایران وارد می شود و جت های عراقی پروازهای حساب شده ای را بر روی جزیره نفتی خارک انجام می دهند، جایی که قسمت اعظم نفت ایران از آنجا به خارج صادر می شود. صدام حسین حتی تهدید کرد که تانکهای نفتی را اگر به جزیره نزدیک شوند غرق خواهد کرد و در این بین چند کشتی نیز زیر آتش قرار گرفته و حداقل دو تای آنها غرق شدند که این برای ایران بسیار بد بود. چون برنامه ریزان ایرانی که به لحاظ جنگ و بی نظمی انقلاب صندوقشان خالی است مشتریان بین المللی نفت را با قیمت های ارزان به طرف خود جذب کرده اند ولی اکنون فقط تعداد کمی از شرکت ها خواهان انعقاد قراردادهای نفتی با ایران هستند آنها نمی خواهند از دست رفتن کشتی هایشان را به جان بخرند.

شرکت های بین المللی برای سفر به ایران چندین برابر قیمت معمولی بیمه کشتی را مطالبه می کنند و وزرات نفت ایران اعلام کرده است که شرکت بیمه ایران حاضر است که مشتریان نفت ایران را بیمه کند. ولی با این وجود حمله های نفتی عراقی ها اثر خود را نشان داد و کشور نفتی ایران بنزین را سهمیه بندی کرد. ... هر روز واضح تر می شود که ایران به راحتی نمی تواند مایحتاج خود را به حد کافی از کسانی که تا به حال به آن کمک می کردند دریافت کند چون به خاطر جنگ لبنان، کمک های سوریه متوقف شده و بدتر از آن روسیه نیز از کمک به ایران [امام] خمینی خودداری می کند و بیشتر مایل است به دشمن او یعنی صدام حسین کمک کند، چون عراقی ها به اندازه کافی باهوش بودند، کمونیست های بازداشتی را آزاد کردند و این یک اقدام دلخواه مسکو بود. در صورتی که نزد آیت الله ها کمونیست ها دوباره تحت فشار زیاد قرار گرفته اند.

گذشته از این روس ها به عراق هوایمای میگ - ۲۵ مورد نیازش را تحویل می دهند و در این بین عراق حتی اکثر میراژهای "اف - ۱" سفارش خود را هم از فرانسه دریافت کرده است. این کمک ها برای بغداد برای اولین بار برتری هوایی را به بار می آورد.

از ۱۰۰ هوایمایی که ایران در ژوئن (خرداد - تیر) آماده پرواز داشته است، به نظر کارشناسان غربی در ماه اکتبر (مهر) حدود ۵۰ هوایمما قابل پروازند. این عیب ایرانی ها را مانع از آن می کند که حمله خود را که در اوایل ماه آغاز کردند، با قدرت پیش ببرند. عراقی ها کاملاً خونسرد در مواضع خوب خود منتظر حمله بودند. دشمن آن طور که انتظار می رفت از جنوب حمله نکرد، بلکه از میان جبهه، جایی که جاده "بغداد - تهران" از آن

می‌گذرد حمله کرد و از آنجا که فقط ۱۰۰ کیلومتر تا بغداد فاصله است، عراقی‌ها با مشکلات و مصائب زیاد توانستند حمله را متوقف کنند، چون ایرانی‌ها توپخانه قوی و هواپیمای جنگی نداشتند. در این جبهه نتیجه جنگ می‌تواند معلوم شود و از اینجا ایرانی‌ها اگر موفق شوند از کوه‌ها به مناطق مسطح برسند، قادرند سریعاً به بغداد بروند. احتمالاً ایرانی‌ها همچنین در حال تصمیم‌گیری برای حمله دوجانبه از جنوب به بصره و از وسط به بغداد هستند. این به این دلیل است که آنها در بصره ۱۰۰ هزار سرباز و در شرق بغداد ۷۵ هزار سرباز آماده نگاه داشته‌اند.

بنابراین آنها در مقابل خط دفاعی عراق از نظر تعداد ۳ برابر بیشتر هستند. عیب دیگر عراقی‌ها این است که بسیاری از واحدهای آنها بدون وقفه از شروع جنگ در حال عملیات هستند و بسیار خسته شده‌اند، ولی به نظر کارشناسان امریکایی، ایرانی‌ها فقط می‌توانند یک حمله بزرگ دیگر را تدارک ببینند و آنها برای یک حمله بزرگ دیگر اسلحه و مهمات و سوخت کافی ندارند. بنابراین نتیجه جنگ می‌تواند بسیار نزدیک باشد و مذهبیون شیعه حتی از حالا تاریخ آن را حدس می‌زنند. حمله نهایی آن روزی است که به اعتقاد و مذهب شیعه، واقعه مهمی اتفاق افتاد، یعنی روزی که در آن نوه پیغمبر [امام حسین] [ع] توسط دشمنانش [شهادت] شد، یعنی روز ۲۶ اکتبر [دهم ماه محرم]». (۱)

از سوی دیگر روزنامه فرانکفورتر آلمانیه نیز با اشاره به سخنان آقای دکتر ولایتی در مجمع عمومی سازمان ملل، آن را تهدید غیرمستقیم وزیر خارجه ایران مبنی بر جلوگیری از انتقال نفت خام کشورهای حوزه خلیج فارس به کشورهای صنعتی غرب خواند و نوشت:

«این تهدید از نتیجه‌گیری‌های مربوط به موقعیت فعلی جنگ خلیج فارس [فارس] به عمل می‌آید که پیشرفت‌های ایران در جبهه‌های جنوبی و مرکزی به طرف بصره با موفقیت‌های اندکی مواجه بوده و ضدحمله‌های عراق با حملات هوایی به تأسیسات نفتی و کشتی‌رانی در جزیره خارک نشان می‌دهد که کدام یک از طرفین درگیر خود را در وضع ناخوشایندتری حس می‌کند.»

این روزنامه ادامه داد: «از آنجا که ممکن است این جنگ سال‌ها طول بکشد، برای سلطان نشین‌ها می‌تواند مهم باشد که جهت کاستن قطعی اهمیت نقش ایران به عنوان یک نگهبان در تنگه هرمز، آن‌طور که ولایتی وزیر امور خارجه ادعا کرده است، از طریق احداث یک خط لوله مستقیم از طریق عمان به دریای عرب، دست به تلاش‌های مشترک بزنند.» (۲) (۳)

ص: ۸۹۷

۱- ۴۴. مأخذ ۳۶، صص ۴- ۷، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

۲- وسایل ارتباط جمعی غرب با ارائه تحلیل‌های جانب‌دارانه از عراق در بررسی توازن نیروها در خلیج فارس و برای کاستن از اهمیت حضور قدرتمندانه نیروی دریایی ایران در منطقه، همواره ایجاد خط لوله نفتی از طریق عمان را یک تصمیم مهم برای انتقال نفت کشورهای حاشیه خلیج فارس به دریای عمان دانسته‌اند که هیچ‌گاه صورت واقعی به خود نپذیرفت.

۳- ۴۵. مأخذ ۳۶، ص ۷، هامبورگ - خبرگزاری آلمان، ۲۶/۷/۱۳۶۱.

خبرگزاری آسوشیتدپرس از نیکوزیا و به نقل از نشریه نفتی "بررسی اقتصادی خاورمیانه" درباره توان صادراتی نفت ایران گزارش داد که با وجود جنگ با عراق، صادرات نفت ایران در سطح بالای بیش از دو میلیون بشکه در روز، ادامه دارد.

نشریه بررسی اقتصادی خاورمیانه در شماره اخیر خود نوشت: حمله هوایی عراق به ترمینال نفتی خارک در ۱۴ اکتبر (۲۲ مهرماه) هیچ اثر مهمی بر عملیات بارگیری نفت نداشت و اگرچه به نظر می رسد یک مخزن نفت هدف اصابت موشک عراقی ها قرار گرفته باشد، اما هیچ خسارتی به تانکرها یا تأسیسات صادراتی گزارش داده نشده است.

این نشریه می نویسد: در ماه اکتبر (مهرماه) میانگین صادرات نفت جزیره خارک به میزان ۸/۱ تا ۲ میلیون بشکه در روز بوده است. چنانچه ۲۰۰ هزار بشکه دیگر برای صادرات از ترمینال های دیگر خلیج فارس به این تعداد افزوده شود، کل صادرات ایران به ۲ تا ۲/۲ میلیون بشکه در روز می رسد.

این نشریه در ادامه آورده است: با فرض اینکه ظرفیت پالایش داخلی، روزانه ۴۰۰ هزار بشکه است، کل تولید نفت ایران در حال حاضر روزانه به میزان ۴/۲ تا ۶/۲ میلیون بشکه می رسد که این رقم در حقیقت کاملاً به آن چیزی نزدیک است که بسیاری از متخصصان آن را محدودیت ظرفیت فیزیکی قابل دوام ایران، یعنی روزانه حدود ۳ میلیون بشکه دانسته اند و در نهایت اینکه این صعود اخیراً بر اثر خریدهای عمده کمپانی های بازرگانی، به ویژه ژاپن، تقویت شده است. (۱)

ضمیمه گزارش ۹۱۲

گزارش خبرنگار روزنامه لوماند از روستای میرآباد: ما در میرآباد، روستای بزرگی در نزدیکی عراق و بین راه سردشت - پیرانشهر، در اجلاس یکی از این شوراهای شهر به ریاست رسول حسن زاده مغازه دار عضو حزب دمکراتیک کردستان ایران شرکت کردیم.

در این جلسه نمایندگان شهرداری که به وسیله ساکنین محل انتخاب شده اند، تصمیم گرفتند با اخذ مالیات از افراد پردرآمد، مانند بازرگانان و تاجران که پول خوبی در آن محل مرزی به دست می آورند، یک سیستم جمع آوری زباله ایجاد کنند. همچنین در نظر گرفته شد که مغازه دارهای کوچک و کارگاه ها ضمن نظافت مقابل دکان های خود، از ریختن زباله در خیابان خودداری کنند. به دنبال آن شورا تصمیم گرفت، اگر نتیجه رضایت بخش نبود به توبیخ یا جریمه متوسل شود.

در حقیقت، میرآباد خیلی سریع رشد کرده است و پس از اشغال شهرهای بزرگ توسط ارتش این محل تبدیل به مرکز بازرگانی مبارزین کرد و قاچاق شد. بازار کاملاً مجهز این محل برای مشتریانی که اجباراً باید از آنجا خرید کنند، به نظر بیهوده می آید. در این بازار خورده ریزهای بسیاری از جمله لوازم آرایش، عطر، شیرینی جات، دستمال های نقاشی شده فرش های گران قیمت و... به چشم می خورد و در پشت تلی از قوطی های آب میوه و بطری های شیر، آب جو و حتی ویسکی مخفی شده است. یک پمپ بنزین که از مناطق آزاد شده در بشکه های پانصد لیتری، بنزین دریافت می کند، سوخت تراکتورهای بزرگ ساخت رومانی روستایان اطراف، کامیون ها، اتوبوس ها، تاکسی ها و اتومبیل های شخصی که

خیابان اصلی شهر را پر کرده اند، تأمین می کند و در همه جا مردم، خانه، مغازه و رستوران های تازه می سازند. از تمام نقاط کردستان سنگ تراشان، بناها، نجاران و باربران عازم این روستای در حال رشد هستند و هنوز نرسیده، مشغول به کار می شوند.

این فراوانی زیاد احتمالاً موقتی است. به این دلیل بعضی ها سعی می کنند از آن استفاده ببرند و ثروتمند شوند. شیء مورد علاقه کردها، حتی تحصیل کرده هایشان، اسلحه است. قاچاقچیان کوچک، کلاشینکف ساخت شوروی را با قیمت های بسیار بالا، یعنی ۳۵ هزار فرانک عرضه می کنند و مشتریانی پیدا می شوند که با پرداخت این پول به صورت نقد، اسلحه را حمایت می کنند و به راه می افتند، با این فکر که مردم خیال خواهند کرد که آنها از رزمندگان کرد هستند، ولی رزمندگان واقعی از سوی حزب دمکرات کاملاً مجهز می شوند و تنها در محل نبرد حضور دارند و فرصت وقت گذرانی در این محل را ندارند.^(۱)

ص: ۸۹۹

۱- ۴۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۸، ۳/۶/۱۳۶۱ صص ۱۷ و ۱۸، روزنامه لوموند ۲۲/۵/۱۳۶۱.

در جلسه مشترک فرماندهان سپاه و ارتش، جزئیات بیشتری از اجرای عملیات آینده (محرم) بررسی و تصمیمات لازم اتخاذ شد.

این جلسه با حضور تعدادی از فرماندهان یگان های عمل کننده و مسئولان واحدهای پشتیبانی کننده عملیات از جمله مهندسی ارتش، جهاد سازندگی، توپخانه، هوانیروز در ساعت ۱۶:۳۰ در پادگان "عین خوش" با هدف بررسی وضعیت آماده سازی عملیات محرم، تشکیل شد.

همچنین در این جلسه اخباری مبنی بر بمباران هر روز منطقه، به ویژه محدوده پادگان عین خوش، حضور نیروهای عراقی در شرق دویرج، سرعت روزافزون دشمن در مین گذاری و ایجاد موانع و اعلام آماده باش دشمن ارائه شد که همه حاکی از افزایش حساسیت و هشاری دشمن بود.

فعالیت های شناسایی در محورهای عملیاتی یگان ها، نحوه گسترش نیروها و نقاط استقرار نیروهای کمین دشمن را تا حدودی روشن تر کرده بود. در این جلسه اولویت آتش توپخانه از نظر حجم آتش پشتیبانی به تیپ های امام حسین و نجف اشرف با دو گردان توپخانه شامل ۲۲ توپ ۱۰۵ م.م و ۲ کاتیوشا اختصاص داده شد.

برای امور مهندسی نیز بر آماده بودن ۸۰ لودر و بولدزر که ۲۰ دستگاه را ارتش و ۶۰ دستگاه را یگان های عملیاتی سپاه و جهاد تهیه کرده بودند، با مأموریت ایجاد خاک ریز و پشتیبانی از نیروها تأکید شد. همچنین مهندسی ارتش متعهد شد پل های هجومی را برای گذر از رودخانه، شامل ۳ پل ۲۳ متری برای عبور تانک و تعدادی پل برای عبور نفر به طول ۱۰ تا ۴۰ متر (در مجموع به وزن ۱۰ تن) وارد منطقه کند.

در پایان این جلسه نیز مقرر شد:

۱- نیروهای سپاه و ارتش سریع تر ادغام شوند.

۲- تیپ های عمل کننده طرح مانور عملیات را بررسی کنند.

۳- طرح پدافندی منطقه برای استفاده از آن پس از اجرای موفقیت آمیز عملیات تهیه شود.

۴- قرارگاه های ارتش و سپاه برای عملیات تیب ها تشکیل شود. (۱)

همچنین با ابلاغ شفاهی سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش و حسن باقری مسئول عملیات قرارگاه خاتم مقرر شد، قرارگاه قائم (قرارگاه مشترک سپاه و ارتش) بر اساس اطلاعات ارائه شده از شناسایی ها، طرح نهایی مانور را تا ۴۸ ساعت آینده تهیه و مأموریت یگان ها را ابلاغ کند. (۲)

۹۲۶

هوایماهای نیروی هوایی ارتش عراق، امروز به بندر امام خمینی، دهلران و ایلام حمله کردند و توپخانه های نیروی زمینی این کشور نیز شهر آبادان را زیر آتش گرفتند.

صبح امروز شش تا هفت هوایمای میگ عراقی مناطقی از بندر امام خمینی را بمباران کردند. در این بمباران یک کشتی حامل گندم، یک نقطه مهم از مجتمع پتروشیمی ایران و ژاپن، بخش هایی از ساختمان پتروشیمی رازی، سازمان بنادر، ساختمان کمیته و سپاه بندر امام هدف اصابت قرار گرفت و آسیب هایی به آنها وارد شد. در این حملات، چهار نفر شهید و پنج نفر نیز زخمی شدند. (۳)

همچنین هوایماهای عراقی دو بار در ساعت های ۱۰ و ۱۲ شهر دهلران را با بمب های آتش زا هدف گرفتند که به تخریب و آتش سوزی در چند نقطه از شهر انجامید. در نوبت دوم این بمباران خساراتی به عشایر چادرنشین حومه شهر وارد و چند رأس دام نیز تلف شد. (۴)

یک هوایمای دشمن نیز در ساعت ۹:۳۰ به حریم هوایی شهر ایلام تجاوز کرد که با عکس العمل به موقع پدافند هوایی منطقه، بدون اقدامی از آنجا دور شد. (۵)

شهر آبادان امروز هم هدف توپخانه ارتش عراق قرار گرفت که بر اثر آن، هشت منزل مسکونی تخریب و دچار حریق شد و به چند اتومبیل نیز خسارت هایی وارد آمد. در این اقدام چهار نفر از اهالی شهر که در حال عزاداری برای امام حسین (ع) بودند، مجروح شدند. (۶)

۹۲۷

عملیات ایذایی نیروهای ایران در منطقه میمک، اجرای آتش توپخانه و ادوات در مناطق عملیاتی مسلم بن عقیل و رمضان و نیز مناطق کوشک و شملچه، بخشی از اقدامات نیروهای مسلح ایران در جبهه های جنگ با عراق بود.

ساعت ۶ بامداد، اولین روز ماه محرم، عملیات نفوذی نیروهای سپاه و ارتش با هدف انهدام نیروهای عراقی در منطقه میمک اجرا شد. در این عملیات، نیروهای خودی با تعرض به مواضع دشمن، خساراتی به آنها وارد کردند که عبارت اند از:

الف) حدود ۱۲۰ تن از نیروهای دشمن کشته و ۱۵۰ تن از آنان زخمی شدند.

ب) دو انبار مهمات واحدهای ارتش عراق آتش گرفت که دود آن ساعت ها در منطقه مشخص بود.

ج) بیش از ۳۵ سنگر اجتماعی و انفرادی و دو سنگر کالیبر ۷۵ با خدمه آن منهدم شدند. (۷)

ص: ۹۰۲

۱-۱. سند شماره ۱۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی، قرارگاه کربلا، عملیات محرم، راوی:

شهید رضوانی، ۲۷/۷/۱۳۶۱، صص ۳۸ - ۴۵.

۲-۲. سند شماره ۱۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی، قرارگاه کربلا، عملیات محرم، راوی:

شهید رضوانی، ۱۴/۹/۱۳۶۱، ص ۷.

۳-۳. سند شماره ۱۷۳۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات منطقه ۸، به طرح و برنامه مرکز، ۲۷/۷/۱۳۶۱.

۴-۴. روزنامه اطلاعات، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.

۵-۵. روزنامه اطلاعات، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۶-۶. همان، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۷-۷. سند شماره ۱۷۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح و برنامه عملیات منطقه ۷، ۵/۸/۱۳۶۱، ص ۶؛ و- سند شماره

۲۲۷۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: ارتباطات روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، "خبرنامه"، بولتن شماره

۳۵۹، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل نیز به سه نقطه تدارکاتی نیروهای عراقی با اجرای آتش هماهنگ توپخانه و آتش نزدیک نیروهای خط، حمله شد که علاوه بر وارد آمدن خسارات و آتش گرفتن یک انبار مهمات،^(۱) مانع جابه جایی و نقل و انتقالات نیروهای دشمن نیز شد.^(۲)

در مناطق عملیاتی جنوب از جمله کوشک، شلمچه و منطقه عملیاتی رمضان نیز تبادل آتش ادامه داشت که خساراتی را به دشمن وارد آورد.^(۳)

۹۲۸

یک درجه دار عراقی جمعی گروهان دوم گردان دوم از تیپ ۴۴ پیاده ارتش عراق، با عبور از رودخانه اروند و تسلیم خود به نیروهای لشکر ۹۲ زرهی، اطلاعاتی را درباره کاربرد مواد و سلاح های شیمیایی در ارتش عراق ارائه کرد. وی گفت: اغلب فرماندهان عراقی می گویند، اگر ایرانیان به خاک ما وارد شوند، با به کار بردن سلاح های شیمیایی آنها را از بین خواهیم برد. فرماندهان دائم به پرسنل خود تأکید می کنند که همیشه ماسک ضد گاز را به همراه داشته باشند.^(۴)

در مجموع دیروز و امروز هفت تن از مردم عراق از مرزهای غربی گذشته و با معرفی خود به سپاه پاسداران، تقاضای پناهندگی کردند.^(۵)

۹۲۹

پس از عملیات چند روز گذشته رزمندگان اسلام در اطراف سردشت و شهرک "ربط"، نیروهای تجزیه طلب مسلح با تلاش دوباره به نیروهای خودی مستقر در پاسگاه لیلانه واقع در شمال شرقی سردشت حمله کردند. در این اقدام بسیاری از نیروهای ضدانقلاب به هلاکت رسیدند. همچنین ۱۲ نفر از نیروهای خودی شهید و ۲۳ نفر دیگر مجروح شدند.^(۶)

در پیرانشهر نیز ۶۰ نفر از عناصر مسلح گروه های غیرقانونی کارخانه قند پیرانشهر را محاصره کردند و عده ای از آنان ضمن تفتیش منازل برخی از کارکنان، اعضای خانواده سرپرست حفاظت کارخانه را تهدید کردند که در صورت ادامه همکاری وی با عوامل دولتی، مجازات خواهد شد.^(۷)

در پایگاه "کچل منگان" در جنوب سقز نیز، یک عامل نفوذی، فرمانده این پایگاه را شهید و یک نفر دیگر را مجروح کرد. وی پس از این جنایت با سرقت یک آر.پی.جی ۷ متواری شد.^(۸)

در درگیری دیگری که میان نیروهای خودی و عناصر ضدانقلاب در محور ترجان از توابع بوکان روی داد، ۱۱ نفر از نیروهای خودی شهید و ۱۲ نفر زخمی شدند. ۱۳ نفر از نیروهای ژاندارمری نیز به اسارت عناصر ضد انقلاب درآمدند.^(۹)

ص: ۹۰۳

برنامه عملیات، اطلاعات عملیات، ۱۰/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۹. روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۳-۱۰. مأخذ ۵، ص ۲، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

۴-۱۱. سند شماره ۳۱۵۷۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و برنامه عملیات (اطلاعات عملیات)، به فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۷/۸/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۴۱۵۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خلاصه اخبار مکتسبه از پناهنده عراقی پشتیبانی اطلاعاتی رزمی لشکر ۲۱ حمزه، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۵-۱۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

۶-۱۳. سند شماره ۱۰۳۹۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۷، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۴؛ و- سند شماره ۲۱۸۰۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، "خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی، نشریه شماره ۱۷، ۲۰/۸/۱۳۶۱، ص ۲۱.

۷-۱۴. سند شماره ۳۵۰۳۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه ای شماره ۵۴، از قرارگاه مقدم لشکر ۶۴ پیاده - رکن ۲، به فرمانده لشکر ۶۴ پیاده - رکن ۲، ۵/۸/۱۳۶۱.

۸-۱۵. سند شماره ۱۱۳۱۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، آبان ۱۳۶۱، ص ۲.

۹-۱۶. همان، ص ۱؛ و- سند شماره ۱۷۳۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح و برنامه عملیات منطقه ۷، ۵/۸/۱۳۶۱، ص

نیروهای ایران امروز در چند عملیات موفق در مناطق کردنشین شمال غرب کشور، ضربات مؤثری به گروه های ضدانقلاب وارد کردند.

در محور سنندج - مریوان عملیاتی در دو مرحله با حضور سپاه، ارتش، هوانیروز و پیشمرگان مسلمان کرد و با هدایت قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در منطقه "ژاورود" اجرا شد.

در مرحله دوم عملیات که به نام "شهید ناصر کاظمی" انجام شد، نیروهای خودی موفق شدند چند روستای دیگر شامل "پشایر"، "سرسویه اولیا"، "سرسویه سفلی"، "اندراب"، "درویشان"، "پرزاب"، "خانقاه"، "تخته گلین سو" و روستای "توریور" که مرکزیت ضدانقلاب در منطقه بود و ارتفاعات "سلام صفا"، "مری خزیه"، "گردنه گلین"، "کوه کوچک گسنک" و بلندی های "بین حشمی - تولیور - شیان" را تصرف و پاک سازی کنند. در این عملیات بیش از ۷۰ نفر از گروه های مسلح به کشته شدند. همچنین یک کالیبر ۵۰ منهدم شد و ۷۰ سلاح انفرادی، ۶ خودرو، یک بولدزر و مهمات بسیاری به غنیمت نیروهای خودی درآمد. سه نفر از نیروهای خودی نیز شهید و دو نفر مجروح شدند. (۱) در مرحله اول این عملیات که به نام "شهید مهدی حسینی" انجام شده بود، روستاهای "کرسی"، "کانی مشکان"، "خشکه دول"، "عنبر بزبان"، "دادنه"، "گیلان"، "گندمان"، "زندان"، "ملک شان اولیا"، "ملک شان سفلی"، "کرجو"، "دربند" و ارتفاعات مهم "کوه سنگ کرسی" پاک سازی شدند. همچنین ۸۳ تن از عناصر ضدانقلاب کشته و زخمی شدند و ۱۳ نفر به اسارت درآمدند. در این مرحله از عملیات یک نفر از نیروهای سپاه نیز شهید و ۳ نفر مجروح شدند. (۲)

در گزارش قرارگاه حمزه درباره حساسیت نظامی این منطقه آمده است: این منطقه پس از اردیبهشت ۱۳۵۹ مقر گروه کثیری از عناصر ضدانقلاب مسلح شد که هرازچندگاهی عملیات هایی را در سنندج و روستاهای اطراف انجام می دادند. (۳)

همچنین در عملیات موفقیت آمیز دیگری، روستای "سرسول" در غرب بانه پاک سازی شد. در این عملیات سه نفر از عناصر ضدانقلاب کشته شدند و یکی از افراد مسلمان و متعهد روستا که از چندی قبل اسیر افراد ضدانقلاب بود، آزاد شد. (۴)

در عملیات دیگری نیز در محور مهاباد - میاندوآب، ارتفاعات غلات و روستاهای "بحری" و "شکم دریده" که از مقرهای مهم گروه های مسلح بود، پاک سازی و تعدادی از افراد گروه های ضدانقلاب کشته و زخمی شدند. در این عملیات چند سلاح و دوربین نظامی و تعدادی اسناد درون گروهی به دست نیروهای خودی افتاد. همچنین سه نفر از نیروهای خودی شهید و هشت نفر مجروح شدند. (۵)

ص: ۹۰۴

۱- ۱۷. سند شماره ۳۵۰۱۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به رکن ۳ قرارگاه، ۳۰/۷/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۱۵، ص ۱.

- ۲-۱۸. سند شماره ۷۳۱۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه علمیات، به فرماندهی کل سپاه، ۲/۸/۱۳۶۱.
- ۳-۱۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۳/۸/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۴-۲۰. مأخذ ۴، ص ۱۵، سندج - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۵-۲۱. مأخذ ۱۵.

عناصر سازمان مجاهدین خلق امروز در شهرهای رشت و تهران سه عملیات تروریستی انجام دادند و بدون کسب موفقیت از محل حوادث گریختند. در خیابان "لاکانی" شهرستان رشت یک تیم ترور سازمان مجاهدین خلق به سوی دو تن از مردم عادی تیراندازی کرده و با اتومبیل از محل حادثه گریختند. آنها در مسیر فرار ساختمان انجمن اسلامی شهید چمران در نزدیکی محل حادثه را به رگبار بستند که به شکستن شیشه های این محل انجامید. افراد ترور شده که از ناحیه پا به شدت مجروح شدند، به بیمارستان انتقال یافته و تحت مراقبت های پزشکی قرار گرفتند. (۱)

ساعت ۱۱ صبح نیز سرنشینان یک اتومبیل ب.ام.و زیر پل سیدخندان تهران قصد ترور یکی از نیروهای سپاه پاسداران را داشتند که با هشیاری وی مهاجمان ناکام ماندند و از صحنه حادثه گریختند. (۲)

همچنین در خیابان سرسبز نارمک یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق سوار بر موتور سیکلت هوندای قرمز رنگ، قصد ترور یک فرد متعهد و انقلابی را داشت که با واکنش به موقع وی، فرد مهاجم موفق نشد و از محل حادثه متواری شد. (۳)

نیروهای امنیتی ایران امروز تعداد زیادی از اعضای سازمان مجاهدین خاق و سایر گروه های تروریستی را در تهران و دیگر شهرستان ها دستگیر کردند. منابع مختلف این دستگیری ها را چنین بیان کردند:

۱- در جریان تعقیب و مراقبت از یک خانه تیمی در خیابان نصرت، حد فاصل خیابان های کارگر و جمشیدآباد، در ساعت ۲۰، نیروهای امنیتی به دلیل نداشتن حکم دادستانی، به خانه مذکور وارد نشدند؛ اما در ارتباط با این خانه تیمی شش نفر را در بیرون از آن بازداشت کردند. (۴)

۲- نیروهای گشت سپاه با شناسایی، محاصره و تصرف یک خانه تیمی واقع در بلوار کشاورز، جنب پارک لاله دو نفر را دستگیر کرده و تحویل مقامات قضایی دادند. (۵)

۳- نیروهای گشت یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق را در محل و ساعت قرار خود در خیابان آزادی، تقاطع خیابان های بهبودی و آذربایجان دستگیر کردند. (۶)

۴- روابط عمومی کمیته انقلاب اسلامی استان خراسان، از دستگیری ۳۵ نفر از اعضای فعال گروه اشرف دهقان خبر داد. طبق گزارش روابط عمومی کمیته انقلاب اسلامی، با همکاری صمیمانه اطلاعات ۳۶ میلیونی و به دنبال کشف یک خانه تیمی در ۲۴ مرداد ۱۳۶۱ و در یک درگیری مسلحانه چند ساعته در خیابان امام رضای (ع) مشهد، برادران کمیته مرکزی انقلاب اسلامی مشهد تعدادی از عناصر وابسته به گروه اشرف دهقان را که قصد ترور نماینده امام در استان خراسان (حجت الاسلام طبسی)، استاندار، چند تن از

- ۱-۲۲. سند شماره ۳۶۸۲۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "خبرهای روز"، از سپاه ناحیه گیلان، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۲-۲۳. مأخذ ۱۵.
- ۳-۲۴. سند شماره ۹۳۸۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات سپاه، ارتباطات روابط عمومی ستاد منطقه ۱۰ "خبرنامه"، بولتن شماره ۱۲۰، ۱۲۱، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۴-۲۵. مأخذ ۱۵.
- ۵-۲۶. مأخذ ۲۴، ص ۴.
- ۶-۲۷. سند شماره ۱۰۴۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: معاونت اطلاعات سپاه، "گزارش روزانه"، نشریه شماره ۱۷۰، ۴/۸/۱۳۶۱، ص ۴.

شخصیت ها و افراد حزب اللهی استان و مقامات کشوری - که برای زیارت امام رضا(ع) در مشهد به سر می بردند - داشتند، قبل از نیل به اهدافشان، دستگیر کردند. این دستگیری گسترده در پی هماهنگی و همکاری با برادران کمیته انقلاب اسلامی رجایی شهر کرج در عملیاتی به نام "شهید هاشمی نژاد" انجام شد. در اسناد به دست آمده از خانه های تیمی این گروه مشخص شد که آنها چندین عملیات انجام داده اند، که عبارت اند از:

سرقت مسلحانه از منازل، مغازه ها و بانک ها، خلع سلاح مأموران شهربانی و چند مقر تاکتیکی واحد بسیج مستضعفان، توقیف و سرقت وسایل نقلیه شخصی مردم با عنوان پاسداران کمیته و سپاه، ترور تعدادی از پاسداران انقلاب به فجیع ترین وضع در کردستان.

در این عملیات بیش از ۳۵ نفر از اعضا و هواداران فعال گروه اشرف دهقان دستگیر شدند و مدارک درون گروهی فراوانی از آنها کشف و ضبط شد. در میان دستگیرشدگان، افراد مهمی از کادرهای اصلی این گروه مشاهده می شوند. (۱)

۵- در پی دستگیری یکی از اعضای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در خوزستان و اعترافات وی، مسئول این سازمان در اصفهان و ۲۵ نفر دیگر از اعضای آن در این شهر و همچنین رابط سازمان در شهرهای اصفهان و شیراز دستگیر شدند. (۲)

۶- با اعتراف برخی از عناصر عضو سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) که چندی پیش دستگیر شده بودند، چارت تشکیلاتی این سازمان در کوهدشت لرستان لو رفت و در یک عملیات چهار نفر از کادرهای اصلی و پنج عضو سازمان در این شهر دستگیر شدند. (۳)

۷- در عملیاتی در گنبد چهار نفر از اعضای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) به دام افتادند. (۴)

۸- دو نفر از افراد فعال سازمان مجاهدین خلق در ارومیه که برای اقدامات نظامی به خوی رفته بودند، به دام افتادند. از محل استقرار آنان تعدادی اسلحه، فشنگ و مقداری قرص سیانور و مواد منفجره به دست آمد. (۵)

۹۳۳

نماینده دائم ایران در سازمان ملل امروز در نامه ای به دبیرکل سازمان ملل دیدگاه های دولت جمهوری اسلامی ایران درباره بند ۱۳۴ دستور جلسه سی و هفتم مجمع عمومی (پیامدهای طولانی شدن مناقشه نظامی ایران و عراق) اعلام کرد. سعید رجایی خراسانی سفیر و نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل در این نامه، ضمن اشاره به تجاوز گسترده زمینی، دریایی و هوایی عراق به خاک ایران در سال ۱۳۵۹ و بی تفاوتی و سکوت سازمان ملل در قبال این تجاوز، از این نهاد بین المللی درخواست کرده است که در قبال جنگ ایران و عراق موضعی مناسب و عادلانه بگیرد. رجایی خراسانی در این نامه یادآور شده است که درخواست ایران صدور قطعنامه ای مناسب و عادلانه است که منعکس

ص: ۹۰۶

۱-۲۸. روزنامه اطلاعات، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۴.

۲-۲۹. مأخذ ۱۵، ص ۳.

۳-۳۰. سند شماره ۲۲۷۳۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی سپاه، "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۳،

۱۱/۸/۱۳۶۱، ص ۳.

۴-۳۱. مأخذ ۱۵، ص ۱.

۵-۳۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۱، ص ۴، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

کننده واقعات های موجود در صحنه جنگ میان ایران و عراق باشد. وی در پایان این نامه الگوی قطعنامه مورد نظر ایران را به شرح زیر پیشنهاد کرده است:

مجمع عمومی

با ملاحظه قرار دادن موضوع "پیامدهای طولانی شدن مناقشه نظامی میان ایران و عراق".

با تأکید مجدد بر نارواداشتن استفاده یا تهدید با زور در روابط بین المللی.

با درخواست مجدد از دولت ها در ملزم بودن دولت های کنوانسیون ژنو در مورد محافظت از جان غیر نظامیان در زمان جنگ، مورخ ۱۲ آگوست ۱۹۴۹.

با تأکید مجدد نسبت به تعهد دولت ها در ملزم بودن به مفاد منشور و به ویژه مواد ۳۳ و ۳۷ جهت حل و فصل مناقشاتشان.

با یادآوری حق کلیه دولت ها جهت دفاع از خویش به صورتی که در ماده ۵۱ منشور شناخته شده است:

۱- محکوم نمودن عراق به دلیل شروع تجاوزات نظامی در مناقشه خود با ایران قبل از اینکه به استفاده از کلیه ابزارهای صلح جویانه موجود در چارچوب منشور مبادرت نماید.

۲- با تأسف از اشغال سرزمین ایران از سوی عراق و تلاش این کشور با اشغال غیرقانونی جهت به دست آوردن امتیازات سیاسی.

۳- همچنین محکوم کردن عراق به خاطر متمرکز ساختن توان جنگی عمده اش به مدت تقریباً دو سال علیه غیرنظامیان ایران که منجر به جنایات دردناکی علیه بشریت گردیده که نقض کنوانسیون ژنو در مورد محافظت از غیر نظامیان در زمان جنگ (مورخ ۱۲ آگوست ۱۹۴۹) به شمار می رود.

۴- با تصریح بر حق مردم ایران در جبران خسارت جانی و مالی که بر اثر تجاوزات عراق متحمل شده اند و موظف بودن عراق در کمک به بازسازی کلیه تأسیسات غیر نظامی که به طور عمد در مناطق تحت اشغال غیرقانونی اش تخریب کرده است.

۵- درخواست از ایران و عراق در پایان بخشیدن کلیه عملیات های نظامی جهت حل و فصل مناقشاتشان به روش های صلح جویانه بر اساس مفاد منشور.

۶- استقبال از تلاش های دبیرکل جهت میانجی گری میان دو کشور و دعوت از وی جهت ادامه تلاش های میانجی گرانه اش. (۱)(۲)

- ۱- متن کامل این سند به شماره A/۳۷/۵۵۵ در ضمیمه این گزارش درج شده است.
- ۲- ۳۳. جنگ ایران و عراق در اسناد سازمان ملل، ترجمه محمدعلی خرمی، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ)، جلد اول، تهران، چاپ اول: ۱۳۷۸، صص ۱۶۰ - ۱۶۵.

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی در دیدار با یکی از مسئولان کمیته بین المللی صلیب سرخ جهانی که برای بررسی وضعیت اسرای عراقی در ایران به سر می برد، از عملکرد جانبدارانه مأموران این کمیته انتقاد کرد و خواستار برخورد عادلانه سازمان و فعالیت در چارچوب وظایفشان شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی و نماینده امام در شورای عالی دفاع در دیدار با آقای او که مدیر اجرایی کمیته بین المللی صلیب سرخ گفت: «مأموران شما در بازدیدهایشان به جای کار انسانی، کار سیاسی کرده اند و امیدوارم دیگر تکرار نشود. من از شما می خواهم از بیش از چهل هزار اسیر عراقی ثبت نام کنید و اسامی آنان را برای رفع نگرانی خانواده هایشان اعلام کنید.»

رئیس مجلس افزود: «رزمندگان ما به پیروی از دستورات اسلام، زخمی های عراق را به دوش می کشند و خون خود را به آنها هدیه می کنند و بعد از هر عملیات نیز بخشی از بیمارستان های ما به اسرای مجروح عراقی اختصاص می یابد. این نحو برخورد انسانی ما به خاطر خوشایند مجامع بین المللی نیست، بلکه وظیفه اسلامی ماست.»

آقای هاشمی رفسنجانی همچنین با اشاره به نحوه نگهداری اسیران عراقی گفت: «ما

علی رغم مشکلاتی که برای اداره دو میلیون جنگ زده و یک و نیم میلیون آواره افغانی و صد هزار آواره عراقی داریم، در عین حال با اسرای عراقی از لحاظ تأمین غذا، لباس و محل نگه داری همچون سربازان خودمان رفتار می کنیم و برخوردمان با اسرا به گونه ای بوده که آنها با میل خودشان در خیابان ها به نفع جمهوری اسلامی و علیه رژیم عراق تظاهرات می کنند.»

وی همچنین از مدیر اجرایی کمیته بین المللی صلیب سرخ خواست تا برای مشخص شدن وضعیت آقای تندگویان و همراهان وی و دیگر رزمندگان ایرانی که در عراق اسیر هستند و نامشان در فهرست اسیران نیست، اقدامات لازم را انجام دهد. (۱)

حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در پایان این دیدار با ذکر جزئیات شکنجه شدن دانشجویان مسلمان ایرانی در زندان های آلمان غربی، از کمیته بین المللی صلیب سرخ خواست "تا زندان های این قبیل کشورهای به اصطلاح متمدن" را هم بازدید کند. (۲)

ص: ۹۰۸

۱- خبرگزاری یونایتدپرس از ژنو به نقل از کمیته بین المللی صلیب سرخ گزارش داد، نمایندگان این سازمان که در تهران به سر می برند، از ایران خواسته اند تا اجازه دهد ملاقات با اسیران عراقی که از سه ماه قبل متوقف شده بود، از سر گرفته شود. در این خبر آمده است که دو نماینده این کمیته در ۲۸ اکتبر (۶ آبان) عازم عراق خواهند شد. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۵، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۹، ژنو - خبرگزاری یونایتدپرس، ۲۸/۷/۱۳۶۱].

۲- ۳۴. مأخذ ۵، ص ۳.

جمعی از دانشجویان مسلمان ایرانی که به جرم دفاع از انقلاب و درگیری با نیروهای مخالف جمهوری اسلامی چند ماه در زندان آلمان بودند و چندی پیش با تلاش مسئولان ایرانی آزاد شدند، امروز با آقای هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس دیدار کردند. آقای هاشمی رفسنجانی با اشاره به مبارزات حق طلبانه دانشجویان مسلمان در خارج از کشور گفت: «فرزندان امت مسلمان ما هر جا که باشند امام و انقلابشان را از یاد نمی برند و برای دفاع از انقلاب هر شرایطی را تحمل می کنند. آنچه امروز به عنوان یک پدیده بسیار مهم دنیا را متوجه خود کرده است و استکبار جهانی می خواهد این پدیده را از مستضعفین بگیرد، این است که برای اولین بار در سراسر دنیا دانشجویان مسلمان برای دفاع از حکومت کشورشان جان خود را به خطر می اندازند. اکنون در هر جا که نیروهای مسلمان واقعی هستند، این پدیده جالب به صورت یک موج وجود دارد که این از افتخارات جمهوری اسلامی است.» رئیس مجلس شورای اسلامی سپس موضع بی رحمانه دولت های استکباری در مقابله با دانشجویان را سند حقانیت مبارزات انقلاب اسلامی دانست و روند به اصطلاح مبارزات گروهک های منافق و ضدانقلاب در خارج کشور را که تحت حمایت پلیس امریکا انجام می شود، مبتذل ترین جریان معرفی کرد و خطاب به دانشجویان افزود: «شما پنجه در پنجه کشوری مثل آلمان انداختید که اکنون در اشغال نظامی امریکاست. در خاک این کشور مستقیماً با نظام موجود آنجا که در مورد آزادی دروغ می گوید و تروریست ها را حمایت می کند، مبارزه کردید. این، از یک سو از افتخارات شما است و از سوی دیگر، از نقاط ضعف و غیرقابل توجیه دنیای استکباری است.» آقای هاشمی رفسنجانی در پایان سخنانش فتح و پیروزی نهایی را از آن ملت رشید ایران دانست و افزود: «آنچه که شما در کشورتان خواهید آموخت، به مراتب مؤثرتر از آموخته های آلمان و یا فرانسه و یا هر کشور دیگری است. البته شما با حرکتتان یک جریان اصیل را در دنیا نشان دادید و ملت از شما قدردانی می کند.»^(۱)

۹۳۶

دانشجویان ایرانی که به تازگی از آلمان غربی وارد کشور شده اند، کمک های دولت آلمان به گروه های ضدانقلاب را افشا کردند. پس از تلاش های فراوان مجلس و وزارت خارجه ایران که به آزادی تعدادی از دانشجویان مسلمان ایران از زندان های آلمان انجامید، عده ای از این افراد پس از مراجعت به ایران، در مصاحبه با روزنامه جمهوری اسلامی،^(۲)

درباره دلیل سخت گیری پلیس آلمان علیه دانشجویان مسلمان ایرانی، استفاده دولت و

ص: ۹۰۹

۱- ۳۵. همان.

۲- این مصاحبه در روزهای ۲۶/۷/۱۳۶۱ و ۲۷/۷/۱۳۶۱ در این روزنامه به چاپ رسید.

پلیس آلمان از گروه‌های ضدانقلاب ایرانی مستقر در آلمان، نحوه حمایت پلیس از آنها، رفتار پلیس آلمان با دانشجویان مسلمان ایرانی، انواع کمک‌های دولت آلمان به ضدانقلاب، نحوه درگیری اصلی که به زندانی شدن تعداد فراوانی از دانشجویان مسلمان ایرانی انجامید، چگونگی بازجویی پلیس آلمان از افراد دستگیر شده و تلاش‌هایی که موجب آزادی این دانشجویان شد، توضیحاتی دادند. بخش‌های مهم این مصاحبه در ضمیمه این گزارش درج شده است. (۱)

۹۳۷

ایلتر ترکمن وزیر خارجه ترکیه صبح امروز در رأس هیئتی از مقام‌های این کشور وارد ایران شد. وی در مورد هدف از این سفر گفت: من به دعوت دوستانه آقای ولایتی به تهران آمدم و هدف از این سفر گسترش روابط میان ایران و ترکیه است.

وزیر خارجه ترکیه در گفت‌وگوی کوتاهی با خبرنگاری جمهوری اسلامی، ضمن ابراز خرسندی از سفر به ایران، گفت: در دو سال گذشته روابط ما در زمینه‌های مختلف به گونه رضایت‌بخشی در حال توسعه بوده، به طوری که این مناسبات در حال حاضر بر مبنای مستحکمی استوار است. (۲)

دکتر ولایتی نیز در پایان اولین جلسه مشترک هیئت دو کشور گفت: وزیر امور خارجه ترکیه به دنبال سفر قبلی هیئت ترکیه که به ریاست معاون نخست وزیر این کشور انجام شده بود، به ایران سفر کرده است. پس از سفر معاون نخست وزیر ترکیه، حجم مبادلات دو کشور به حدود دو میلیارد دلار رسید. در ضمن در این سفر، موافقت نامه حمل و نقل هوایی با اصلاح و تغییراتی، میان مسئولان هواپیمایی ایران و مقامات ترکیه امضا خواهد شد. (۳)

این هیئت با آقای میرحسین موسوی نخست وزیر ایران نیز ملاقات کرد. در این دیدار، آقای موسوی با تأکید بر سیاست نه شرقی و نه غربی و لزوم مداخله نکردن قدرت‌های بزرگ در منطقه، بر گسترش روابط اقتصادی دو ملت ایران و ترکیه و استفاده کشورهای منطقه از امکانات تجاری یکدیگر برای خنثی کردن توطئه‌های ابرقدرت‌ها و پیوستگی بیشتر مسلمانان تأکید کرد. (۴)

۹۳۸

دکتر منوچهر محمدی در دیدار با رئیس دیوان داوری ایران و آمریکا در لاهه، ضمن معرفی آقای کاشانی به‌عنوان نماینده رابط دولت ایران در این دیوان، درباره عملکرد دیوان در گذشته و انتظارات ایران توضیحاتی داد.

دکتر منوچهر محمدی معاون نخست وزیر و سرپرست دفتر خدمات حقوق بین‌الملل که اخیراً به لاهه هلند و کشور فرانسه سفر کرده بود، در مصاحبه‌ای با روزنامه کیهان ضمن اعلام این خبر افزود: در ملاقات با دبیرکل دیوان لاهه انتظارات دولت جمهوری اسلامی

ص: ۹۱۰

١-٣٦. روزنامه جمهوری اسلامی، ٢٦/٧/١٣٦١، ص ٣؛ و- مأخذ ٣٢، ص ٣.

٢-٣٧. مأخذ ٢٨، ص ٢.

٣-٣٨. مأخذ ٥، ص ٣.

٤-٣٩. همان، ص ٣.

مطرح شد و لایحه تخلفات امریکا از بیانیه الجزایر، از طرف ما تقدیم دادگاه شد و از دادگاه خواسته شد که با فوریت به این لایحه رسیدگی کند. وی ادامه داد: به اطلاع رئیس دیوان رساندیم که طبق ضوابط و معیارهای جمهوری اسلامی معتقدیم، هرکس حقی دارد، باید حقتش ادا شود و ما آماده هستیم اگر حقی بر عهده ما می باشد برآورده کنیم، ولی متقابلاً انتظار داریم، حقوق حقه ما پرداخت شده و به آن رسیدگی شود.

دکتر محمدی افزود: در این ملاقات به مسئله وجود جو تبلیغاتی شدیدی که سازمان های صهیونیستی - امپریالیستی علیه جمهوری اسلامی به وجود آورد اند - که این امر احتمالاً ممکن است در برداشت داوران تأثیر سوء بگذارد - صحبت شد و از آنها دعوت به عمل آمد که از ایران دیدن کنند که این موضوع به طور اصولی مورد موافقت قرار گرفت.

وی همچنین درباره سفر خود به پاریس گفت: در فرانسه نیز ضمن ملاقات با مشاورین حقوقی شعبه دفتر در پاریس، با وکلای فرانسوی دعاوی ایران نیز مذاکراتی انجام گرفت و در این ملاقات، خط مشی و توقعات دولت جمهوری اسلامی ایران به وکلای فرانسوی تفهیم شد. (۱)

۹۳۹

به دنبال برخی شایعات درباره احتمال اقدام ایران به بستن تنگه هرمز در صورت قطع امکان صدور نفت ایران از خلیج فارس، مسعود صالح سفیر سلطان نشین عمان در کویت در این باره به موضع گیری پرداخت. وی گفت:

تنگه هرمز شریان حیاتی همه کشورهای جهان است و بر همین اساس عمان خواستار پیوستگی اقلیمی خود با این جزیره بوده و همیشه می خواسته است، تنگه هرمز را جزو خاک ملی خود درآورد تا اینکه همیشه در خدمت انسانیت باشد. وی ادامه داد: با تمام تهدیدهایی که برای بسته شدن این تنگه می شود، عمان کوشش خواهد کرد تا از بسته شدن این تنگه جلوگیری شود. مسعود صالح افزود: عمان خواستار بیرون نمودن منطقه از حالت شبه جنگ شده و با توجه به اینکه عمان از اعضای شورای همکاری، کنفرانس اسلامی، جنبش غیرمتعهدها و سازمان ملل می باشد، توقع دارد که تنها در صحنه نباشد و بر همه است که از عمان دفاع کنند. وی در بخش دیگری از صحبت های خود گفت: ما شوروی را تنها خطر منطقه نمی دانیم، بلکه هر قدرتی که بر علیه ملل عرب در منطقه عمل کند، خطر می دانیم؛ چه اسرائیل باشد و چه غیراسرائیل.

سفیر عمان در کویت درباره امنیت عمان افزود: کشور من مرکزیت امنیت منطقه است و عمان در دفاع از هر کشور خلیجی (خلیج فارس) آمادگی خود را اعلام می کند. بر کشورهای منطقه است که احتیاجات دفاعی ما را در نظر گرفته و آنها را رفع کنند. (۲)

ص: ۹۱۱

۱- ۴۰. روزنامه کیهان، ۲۷/۸/۱۳۶۱، ص ۴.

۲- ۴۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۴، ۲۸/۷/۱۳۶۱، صص ۷ و ۸ کویت -

خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۱.

در پی بروز برخی اخبار غیر رسمی درباره درخواست مشترک ایران و لیبی از مجمع عمومی سازمان ملل مبنی بر اخراج اسرائیل از این سازمان، امروز خبرگزاری فرانسه گزارش داد که کشورهای عربی با این خواسته موافقت نکرده اند و ایران و لیبی نیز به درخواست الجزایر، از این تصمیم منصرف شده اند. خبرگزاری فرانسه گزارش داد:

به گفته منابع نزدیک به هیئت های نمایندگی کشورهای عربی در سازمان ملل متحد، دولت های ایران و لیبی از تصمیم خود مبنی بر تقاضای اخراج اسرائیل از مجمع عمومی سازمان ملل منصرف شده و بدین ترتیب خطر ایجاد یک بحران وخیم در سازمان ملل منتفی شده است. بر اساس گزارش خبرگزاری فرانسه به نظر می رسد دولت الجزایر در این جریان نقش اساسی داشته و با مذاکرات مستقیم با رهبران ایران و لیبی، آنها را از تصمیم خود منصرف کرده است. به گزارش این منابع، گروه کشورهای عربی نیز به دلیل مخالفت قاطع امریکا و عواقب وخیم آن برای سازمان ملل متحد، به طرح مشترک ایران و لیبی رغبت چندانی نشان نداده اند. بر اساس این گزارش گفته می شود هیئت های نمایندگی ایران و لیبی روز دوشنبه آینده از ارائه پیشنهاد قاطع خود درباره اخراج اسرائیل به مجمع عمومی خودداری و تنها به تسلیم متنی با امضای بسیاری از کشورهای عربی مبنی بر شرایط صریح عضویت رژیم اشغالگر قدس در مجمع عمومی به رئیس این اجلاس، اکتفا خواهند کرد. (۱)

خبرگزاری فرانسه از "ریودوژانیرو" از افتتاح "بانک عراق و برزیل" با سرمایه مشترک بانک عراقی "رافدین" و بانک برزیلی "بانکو دو برزیل" با سرمایه ای حدود ۸/۱۲ میلیارد دلار خبر داد. رئیس برزیلی بانک مذکور هدف از تأسیس این مؤسسه جدید را گسترش روابط بازرگانی دو کشور و اعطای اعتبارات متقابل اعلام کرد. (۲)

یوگسلاوی و اتریش میزان سرمایه گذاری و همکاری های اقتصادی خود را با عراق افزایش می دهند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، یوگسلاوی و اتریش به صورت مشترک، یک کارخانه نورد فلزات در عراق راه اندازی خواهند کرد. یوگسلاوی برای خدمات خود در تأسیس این کارخانه بالغ بر ۲۲ میلیون شیلینگ دریافت خواهد کرد. همچنین کشور یوگسلاوی در یکی از کارخانه های عراق یک سیستم تولید کامپیوترهای کوچک راه اندازی خواهد کرد. ارزش این قرارداد نیز یک میلیون دلار است. شرکت "انرکوپروچکی" که راه اندازی این سیستم را به عهده دارد، در حال حاضر مشغول اجرای پروژه های دیگری از قبیل پروژه های ساختمانی، سیستم آبیاری کشاورزی، احداث سد موصل و... عراق است.

۱- ۴۲. همان، ص ۱۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۱.

۲- ۴۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه شماره ۲۱۵، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی،

بر اساس این گزارش، یوگسلاوی اخیراً قرارداد ساخت ۸۳ واگن و موتور لوکوموتیو را با عراق منعقد کرده است. این قرارداد برای توسعه شبکه ریلی این کشور بسته شده است. اولین محموله از واگن های باری در چند روز آینده به کویت ارسال خواهد شد تا از طریق این کشور وارد و تحویل عراق داده شود. گفته می شود این واگن ها برای پشتیبانی ارتش عراق در جبهه های جنوب به کار گرفته خواهند شد. (۱)

۹۴۳

باوجود کمک های فراوان کشورهای خارجی، به خصوص کشورهای عربی به عراق، تأثیر هزینه های جنگ بر اقتصاد داخلی عراق از دیدگاه طرف های تجاری عراق پوشیده نیست. روزنامه کیهان در شماره امروز خود به نقل از روزنامه انگلیسی گاردین در این باره نوشت:

مقامات عراق می کوشند آثار جنگ را بر اقتصاد عراق به حداقل ممکن برسانند، ولی هزینه تهیه وسایل جدید به جای وسایل آسیب دیده و نیز مخارج نگه داری یک نیروی در حال جنگ در ظاهر به حدود ماهی یک میلیارد دلار می رسد. با اینکه پادشاهی عربستان و سایر کشورهای عربی منطقه خلیج فارس کوشیده اند با پرداخت کمک هایی در حدود ۳۰ میلیارد دلار به کمک عراق بشتابند، اما چنین استنباط می شود که ذخایر ارزی عراق از آغاز جنگ تا کنون از ۳۰ میلیارد به حدود ۴ میلیارد دلار کاهش یافته است. (۲)

۹۴۴

مجله امریکایی "اخبار امریکا و گزارش جهان" در آخرین شماره خود درباره اتحاد و اتفاق نظر کشورهای عربی برای حمایت از عراق علیه ایران نوشت:

کشورهای عربی که در خلال عملیات نظامی اسرائیل در لبنان برای کمک به سوریه و یا سازمان آزادی بخش فلسطین قدم پیش نگذاشتند، اکنون در جهت حمایت از عراق علیه ایران ناگهان اظهار همبستگی می کنند. علاوه براین، در حال حاضر حدود ۲۰ هزار نیرو از کشورهای مغرب، تونس، مصر و اردن در عراق مستقر هستند و سودان نیز برای اعزام نیروهای نظامی خود طرح ریزی می کند.

این مجله افزود: عراق پس از دو سال جنگ نیاز به یک تزریق در بازو دارد، زیرا تلفات ارتش عراق زیاد و خسارت وارده به تانک ها و توپخانه های سنگینش فراوان بوده است. البته امکان دارد عربستان سعودی پول لازم را برای خرید توپ های جدید در اختیار عراق قرار دهد، ولی بسیج سربازان آموزش دیده برای نبرد چیز دیگری است.

این مجله در پایان آورد: دعوت های عراق برای صلح، با گوش های ناشنوی تهران برخورد می کند. در اوایل ماه جاری آیت الله خمینی پیام شورای امنیت سازمان ملل را برای برقراری آتش بس رد کرده و هنوز عقب نشینی عراق از ایران، پرداخت خسارت و از بین رفتن رژیم صدام را خواستار می شود. در مذاکرات دشواری که میان وزیر خارجه امریکا جورج شولتز و

۱- ۴۴. مأخذ ۴۱، صص ۱۶ و ۱۷، بلغراد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۱.

۲- ۴۵. مأخذ ۴۰، ص ۱۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی.

وزیر خارجه شوروی آندره گرومیکو صورت گرفت، در مورد یک مشکل بزرگ که همانا ضرورت خاتمه دادن به جنگ عراق و ایران است توافق حاصل شده است، ولی هیچ یک از دو ابرقدرت امکان سخن گفتن با مرکز نفوذ در تهران را ندارند.^(۱)

۹۴۵

با گذشت حدود دو سال از حمله عراق به ایران و سرمایه گذاری های کشورهای غربی و اروپایی در عراق و ارائه خدمات اطلاعاتی و نظامی به این کشور، روزنامه واشنگتن پست در مقاله امروز خود با عنوان "امریکا جنگ ایران و عراق را نادیده گرفته است"، به سیاست ها و عملکرد خاورمیانه ای مقامات امریکا انتقاد و به آنان توصیه کرد سیاست های منطقه ای خود را متناسب با اهمیت موضوع طراحی کنند و در ترتیب مسائل خارجی خود برای ایران اهمیت بیشتری قائل شوند. این روزنامه، با نادیده گرفتن سیاست نه شرقی نه غربی ایران، می نویسد: ایالات متحده بیش از حد ضرورت خود را در لبنان سرگرم کرده است و این باعث غفلت این کشور از ایران و جدی شدن حضور روس ها در این کشور شده است. واشنگتن پست با آگاهی از محدودیت هایی که برای گروه های طرفدار شوروی در داخل کشور به وجود آمده، درباره نقش روس ها در ایران، برخوردی تبلیغی کرده و به بزرگ نمایی حضور و نقش روسیه در ایران پرداخته است. این روزنامه در قسمت دیگری از مقاله خود نوشت:

«درحالی که دولت ریگان سرگرم لبنان می باشد یک مشکل بسیار مهم تر را در چند صد مایلی شرق لبنان یعنی جنگ ایران - عراق را کاملاً نادیده گرفته است. لبنان از اهمیت سوق الجیشی کمی برای امریکا برخوردار است، [اما] ایران برای منافع ما بسیار حیاتی است. ایران همیشه مانعی بر سر راه گسترش شوروی به سوی زمین های نفت خیز خلیج [فارس] - که دنیای غرب به آن وابسته است - بوده است. در عین حال حالت اضطراری جنگ، موقعیت ایران را به عنوان یک مانع بر سر راه شوروی به خطر انداخته است و در مواقع نیاز ایران برای تأمین نیازهای جنگی خود به سمت بلوک شرق رفته است. علاوه بر این حيله گران در کرملین به سهم خود، کاملاً مایل هستند که به دو طرف کمک کرده و اسلحه در اختیار ایران و عراق قرار دهند. ادامه هرج و مرج در خاورمیانه همان قدر به اهداف شوروی کمک خواهد کرد که پیروزی یکی از طرفین می تواند بکند، هر قدر که جنگ ادامه یابد، احتمال اینکه هرج و مرج تمام منطقه را شعله ور سازد، بیشتر خواهد بود.»

این روزنامه همچنین خاطر نشان کرد: «دو سال پیش وقتی که جنگ آغاز شد، ۷۰ درصد لوازم ساخت شوروی بود و سال پیش شوروی ۹۰۰ تانک تی - ۵۵ و ۲۵۰ تانک تی - ۷۲ از لهستان به عراق فرستاد. منابع اطلاعاتی می گویند که در حال حاضر هشت هزار مشاور روسی در عراق هستند. در عین حال گزارشات حاکی از پیوستن ۵۰ تا ۲۰۰ نفر مستشار نظامی از کره شمالی به قوای ایران در جبهه هایش با عراق می باشد.

ص: ۹۱۴

روس ها از موکلین خود در سوریه و کره شمالی خواسته اند که نفربر زرهی، لوازم دفاع هوایی، توپ های ۱۳۰ میلی متری و سلاح های کوچک در اختیار ایران قرار دهند. همچنین شوروی نفوذ خود در تهران را افزایش داده و مشاورین نظامی و اطلاعاتی در اختیار ایران گذاشته و حزب کمونیست ایران [توده] را تقویت کرده است. زمانی که [امام] خمینی بالاخره از صحنه خارج شود، روس ها در نظر دارند که مقام های قدرت را در اختیار گیرند.»

واشنگتن پست با ذکر دلیل، به کم توجهی مسئولان امریکایی به ایران و عواقب آن اشاره کرده و می افزاید:

«[این در حالی است که] امریکا رسماً در این جنگ بی طرف است و دولت ریگان به دلیل باقی مانده ناراحتی از موضوع گروگان های امریکایی عصبانی است و همانند دوستان اعراب میانه رو خود، مانند اردن و عربستان، نمی تواند عملاً به سمت ایران گرایش پیدا کند. دکتر "جورف چوربا" از "مرکز امنیت بین المللی" می گوید: گرچه اهمیت سوق الجیشی ایران - که بسیار بیشتر از عراق و لبنان است - نادیده گرفته نشده، ولی دولت ریگان با تمرکز در بیروت و حل مشکل فلسطینی ها، سیاست خاورمیانه ای خود را در جو غلطی تمرکز داده است. نتیجه، لبنان در مقایسه با خلیج [فارس] که مرکز آتشفشان سیاست جهان است، ناچیز است. اگر ما سیاست دقیقی را اتخاذ نکنیم که حاکمیت شوروی را در خلیج [فارس] خنثی کند، اروپا هرچه بیشتر بی طرف شده و امریکا نیز تا حد بالایی منزوی خواهد شد. کرملین نمی تواند سیاستی بدتر از این را برای امریکا تدارک ببیند.» (۱)

۹۴۶

رادیو بی.بی.سی در تفسیر امروز خود با ناپایدار خواندن اوضاع کنونی بازار نفت، بهبود نیافتن اقتصاد کشورهای مصرف کننده نفت، تولید بیش از سهمیه تعیین شده برخی از اعضای اوپک و احتمال اقدام عربستان در کاهش قیمت نفت صادراتی را از عواملی می داند که موجب نابسامانی و به قول مفسر این رادیو فروریختن قیمت در جهان نفت خواهد شد. بخش هایی از این تفسیر چنین است:

«شیخ خلیفه الصباح وزیر نفت کویت هشدار داده است که بر اثر عدم تبعیت برخی از اعضای سازمان اوپک از محدوده میزان تولید، بهای نفت احتمالاً تنزل فراوان خواهد کرد. بازار جهانی نفت کماکان و به نحوی غیرعادی دچار بحران است و هیچ نشانه ای نیز که حاکی از تغییری واقعی تا پایان سال باشد، به چشم نمی خورد. خوش بینی اولیه سیزده عضو سازمان اوپک دایر بر اینکه در آخرین ماه های سال جاری اوضاع بهبود خواهد یافت، نقش بر آب شد و علت اصلی آن را نیز می باید در فقدان هر نوع بهبود اوضاع اقتصادی واردکنندگان عمده نفت یعنی کشورهای صنعتی دانست. امسال ذخیره مرسوم نفت برای زمستان در کشورهای نیمکره شمالی که طبعاً در ماه های اوت [مرداد - شهریور] و سپتامبر [شهریور - مهر] آغاز

ص: ۹۱۵

می شود، به وجه قابل توجهی کند است. بازار نفت نیز دچار رکود است. بدین دلیل که بعضی از اعضای اوپک به ویژه ایران، لیبی و نیجریه بر سر قرار خود دایر بر محدود نگاه داشتن میزان حداکثر تولید، نمانده اند. سیاست سازمان اوپک این بود که میزان ورود نفت خام به بازار جهانی را محدود نگاه دارد تا از کاهش قیمت آن جلوگیری کند. مثلاً لیبی اگر بخواهد به مقررات اوپک پایبند باشد، باید روزانه بیش از ۷۵۰ هزار بشکه نفت خام تولید نکند، در حالی که قرائن و شواهد حاکی از آن است که لیبی تقریباً دو برابر میزان فوق الذکر، نفت عرضه می کند. ایران نیز حداقل دو برابر میزان حداکثر تولید نفت موافقت شده، عرضه می کند.

... به نظر می رسد که عربستان سعودی مصمم به حفظ قیمت نفت خام سبک خود به میزان ۳۴ دلار در هر بشکه است. عربستان این کار را به بهای کاهش قابل ملاحظه نفت خود حتی کمتر از مصوبه اوپک یعنی کمی بیش از هفت میلیون بشکه در روز انجام خواهد داد. به نظر می رسد که عربستان سعودی به عنوان آخرین اقدام، دو دلار از هر بشکه نفت صادراتی خود را کاهش خواهد داد. لازم به ذکر است که اگر این امر صورت پذیرد، قیمت های جهانی نفت فرو خواهند ریخت و کشورهای تولیدکننده نفت برای احتراز از کاهش درآمدهایشان مجبور به رقابت با یکدیگر خواهند شد. بعضی از کارشناسان نفت در لندن منتظر بهبود در اوضاع بازار نفت طی سال آینده اند. ازدیاد تقاضای نفت به میزان سه درصد، احتمالاً ناشی از بهبود اقتصادی در کشورهای عمده صنعتی است. دلیل دیگر آن، جایگزینی نفت ارزان در قبال سوخت های نسبتاً گران در برخی از کشورهای صنعتی است. وجه دیگر این دلیل، بالا رفتن مصرف مواد نفتی در کشورهای جهان سوم و استفاده وسیع تر از نفت در خود کشورهای عضو اوپک نیز هست. با اعتماد به عرضه نفت از سوی کشورهای اوپک، احتمال می رود بازار نفت تا سال ۱۹۸۵ [۱۳۶۳-۱۳۶۴] رونق یابد. (۱)

۹۴۷

دولت ریگان بار دیگر سیاست ضد فلسطینی خود را آشکار کرد. به دنبال اعلام مقامات واشنگتن مبنی بر ملاقات نکردن ریگان با هیئت هفت نفره منتخب کنفرانس فاس در صورت حضور نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین در این هیئت، حامد بوستا وزیر امور خارجه مراکش، در رباط اعلام کرد که سازمان آزادی بخش فلسطین اصراری بر حضور در کمیته هفت نفره و سفر به واشنگتن ندارد. جمعه گذشته پس از پایان نشست کمیته هفت نفره که به ریاست حسن دوم شاه مراکش تشکیل شد، وزیر امور خارجه مراکش اعلام کرد که کمیته هفت نفره با حضور همه اعضای خود، ۲۲ اکتبر (۳۰ مهر) برای ملاقات و گفت و گو با ریگان به امریکا خواهد رفت. (۲)

ص: ۹۱۶

۱- ۴۸. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۲۸/۷/۱۳۶۱، صص ۱۹ - ۱۶، رادیو بی.بی.سی، ۲۷/۷/۱۳۶۱.

۲- ۴۹. مأخذ ۲، ص ۱۶، خبرگزاری فرانسه.

متن کامل نامه سعید رجایی خراسانی نماینده دائم ایران در سازمان ملل که به عنوان سند شماره A/۳۷/۵۵۵ مجمع عمومی منتشر شد، به این شرح است:

«پیامدهای طولانی شدن مناقشه نظامی ایران و عراق

نامه مورخ ۱۹ اکتبر ۱۹۸۲ نمایندگی دائم ایران در سازمان ملل خطاب به دبیر کل

احتراماً به پیوست یادداشت حاوی دیدگاه‌های دولت جمهوری اسلامی ایران درباره بند ۱۳۴ دستور جلسه سی و هفتم مجمع عمومی به پیوست ارسال می‌گردد.

سعید رجایی خراسانی - سفیر و نمایندگی دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل

پیوست

یادداشت

در ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰، مردم ایران سری حملات هوایی عراق به اهدافی در عمق خاک ایران را شاهد بودند. این حملات تجاوزگرانه با هجوم نظامی وسیع همراه بوده و نیروهای عراقی از مرزهای بین‌المللی ایران عبور کردند و در خاک ایران در استان‌های باختران، ایلام و خوزستان وارد شدند. با توجه به اختلافات و مناقشات موجود میان دو کشور، تشدید یک‌جانبه و مؤثر آن از سوی عراق صورت گرفت که مردم ایران و انقلاب اسلامی را کاملاً متعجب ساخت.

مردم ایران ناگهان خود را درگیر جنگ تحمیلی تمام‌عیار دیدند و آن در حالی بود که در پی پیروزی شکوهمند انقلاب، ایران قصد داشت بر نقش نظامی که در منطقه خلیج فارس داشت، تجدید نظر کند و امیدوار بود که به ماجراجویی‌های نظامی در منطقه خاتمه دهد. همچنین پیشرفت‌هایی جهت کاهش نیروهای نظامی و قراردادهای بزرگ جهت خرید مقادیر زیادی تسلیحات صورت گرفت و خرید برخی از تسلیحات بسیار پیچیده را لغو کرد.

اگرچه گزارش‌ها از ماه‌ها قبل از اینکه هجوم عراق به طور واقعی تحقق پذیرد، حاکی از آن بود که عراق نیروهایش را در امتداد مرزهای ایران تجمع داده، اما هنوز مردم ایران نمی‌توانستند باور کنند که رژیم عراق که با تبلیغاتش وانمود می‌کرد پایگاه ضد امپریالیستی در خاورمیانه است به مردمی در منطقه حمله کند که سرسختانه جهت آزادی خویش از سیطره امپریالیسم نبرد کرده بودند.

علاوه بر هجوم نظامی به خاک ایران، در ۱۷ سپتامبر ۱۹۸۰، عراق یک طرفه قرارداد الجزایر درباره مرزهای کشور و حُسن هم‌جواری با ایران را لغو کرد و بر منطقه اروندرود (شط العرب) و نقاط دیگر ادعای ارضی نمود. این اقدام یک‌جانبه مغایر با روح و مفاد قراردادی بود که وزیر خارجه فعلی عراق امضا کرده بود. ماده ۵ قرارداد تصریح دارد: «چارچوب

مصونیت مرزها و احترام کامل به تمامیت ارضی کشورها، طرفین عالی رتبه قرارداد تصریح می نمایند که خطوط مرزی آنها هم در زمین و هم رودها غیرقابل نقض، دائمی و نهایی است.» (ترجمه غیررسمی)

عراق تلاش داشت هجوم خود به خاک ایران را با ادعای اینکه حقوقی که در قرارداد ۱۹۷۵ به عراق داده شده و ایران در رعایت آن طفره می رود، به دست آورد. این نقض قرارداد فوق است، زیرا در ماده ۶ آن به روشنی ذکر شده که در مورد عدم توافق درباره تفسیر یا کاربرد قرار داد، آن موارد عدم توافق، می بایست نخست در مذاکرات مستقیم دوجانبه میان طرفین حل و فصل شود و اگر با عدم موفقیت مواجه شد از طریق مساعی جمیله کشور دولت ثالث و نهایتاً با حکمیت، حل و فصل گردد.

متوسل شدن یک جانبه و از پیش طراحی شده عراق در استفاده از زور جهت حل و فصل مناقشه اش با ایران نیز نقض منشور سازمان ملل به ویژه پاراگراف ۱ ماده ۳۳ و پاراگراف ۱ ماده ۳۷ می باشد. در پاراگراف ۱ ماده ۳۳ ذکر شده:

«طرفین هر مناقشه ای - که تداوم آن احتمالاً - حفظ صلح و امنیت بین المللی را مخاطره می اندازد - باید قبل از هر چیز در جست و جوی حل و فصل از طریق مذاکره، تحقیق، میانجی گری، دلجویی، داوری، حل و فصل قضایی، متوسل شدن به مؤسسات یا ترتیبات منطقه ای و سایر ابزارهای صلح جویانه به انتخاب خودشان باشند.»

در پارگراف ۱ ماده ۳۷ آمده است:

«طرفین هر مناقشه و بر اساس ماهیت آن طبق ماده ۳۳، اگر در حل و فصل آن با ابزارهای مشخص شده آن ماده ناتوانند، باید موضوع را به شورای امنیت ارجاع دهند.»

برای مردم ایران روشن است که عراق ابزارهای صلح جویانه موجود را جهت حل و فصل اختلافاتش با ایران دارا بود، اما به استفاده از زور متوسل شد که نه تنها به حقوق مورد ادعایش برسد بلکه از مزیتی که در دوره انتقالی پس از انقلاب ایران به وجود آمده، حداکثر بهره برداری را بنماید. در چنین شرایطی به فتوحات ارضی دست یافته و نیروهای انقلاب جوان ایران را وارد جنگ می سازد و نهایتاً با تضعیف انقلاب آن را به نقطه پایان می رساند.

همان طور که اقدامات عراق تهدید جدی برای استقلال و تمامیت ارضی ایران به شمار می رود، برای صلح و امنیت کل منطقه خلیج فارس نیز خطرناک است. مردم ایران از جامعه بین المللی انتظار دارند که جهت بازگشت عدالت مشارکت نموده و به تهدیدات علیه صلح و امنیت منطقه پایان دهند.

شورای امنیت در ۲۸ سپتامبر قطعنامه ۴۷۹ - ۱۹۸۰- را تصویب کرد و کاملاً مردم ایران را مأیوس ساخت. مردم از شورای امنیت انتظار داشتند که به تعهدات و مسئولیت های بزرگ خویش تحت منشور و افادار باشد و این چنین عمل نکنند. یک کشور عضو سازمان ملل قبل از اینکه به طور یک جانبه به تجاوزات نظامی و اشغال سرزمین جهت حل و فصل مناقشه متوسل شود، باید به تعهداتش تحت منشور طبق ماده ۳۳ و ۳۷ ملزم باشد. اما کشور (عراق) واقعاً تصمیم یک جانبه ای اتخاذ کرد و وظیفه شورا است که آن دولت را به خاطر عدم التزام به منشور محکوم نماید و خواستار آن گردد که به شرایط قبل از شروع تجاوز بازگشته و مناقشه را بر اساس ماده ۳۳ و ۳۷ منشور حل و فصل نماید.

قطعنامه ۴۷۹ - ۱۹۸۰- نه تنها توقعات مردم فداکار ایران را برآورده نساخت، بلکه به آنها نشان داد که شورای امنیت نسبت به حقوق قانونی شان ظفره رفته و از سوی شورا تلاش شده که وضعیت در جبهه های جنگ نادیده گرفته شده و به پیامدهای تجاوزات نظامی عراق اعتبار بخشد و ایران را وادار به آتش بس نموده که یک جانبه و به نفع عراق می باشد.

در چنین شرایطی مردم ایران راهی ندارند جز اینکه قطعنامه ۴۷۹ - ۱۹۸۰- شورای امنیت را رد نمایند، زیرا این قطعنامه متجاوز را کاملاً خرسند می سازد و حقوق قربانیان را تأمین نمی نماید.

مردم ایران هرگونه اقدامی که به ایران تحمیل شده و امتیازی داده شود را رد می نمایند، زیرا تنها به این معناست که به حکومت متجاوز عراق به خاطر تجاوزاتش علیه ایران پاداش داده شده است و بنابراین طولانی شدن تجاوزات و تکرار آن در آینده را باعث می گردد.

در حدود ۲۲ ماه است که عراق مناطق وسیعی از ایران را اشغال کرده و رهبری عراق احساس می کند که هرگونه عکس العملی در برابر تجاوزاتش را خنثی کرده است. از طرف دیگر مردم ایران شاهد سکوت مرگباری از سوی جامعه بین المللی می باشند و این در حالی است که عراق به جنگ ویرانگر خود علیه مردم غیرنظامی ایران در باختران، ایلام و خوزستان و

تأسیسات غیرنظامی در این استان ها ادامه می دهد. در طی این ۲۲ ماه مردم ایران توانسته اند با لطف خداوند نیروهای متجاوز عراق را به عقب رانده و اغلب سرزمین های اشغالی ایران را با فداکاری وصف ناپذیری آزاد سازند. با آزادسازی خرمشهر، عراق که به خیال خود فکر می کرد موقعیت مستحکمی را در اختیار دارد، آن را از دست داد و در حقیقت به مفهوم آن بود که نهایتاً از بقیه سرزمین هایی که هنوز در اختیار دارد نیز بیرون رانده خواهد شد. مردم ایران در این مقطع زمانی از جامعه بین المللی انتظار دارند که باور کنند ایران نهایتاً موفق شده است که یکی از بزرگ ترین موانع برای صلح را از پیش رو برداشته و آنها باید توجه خود را به این مهم معطوف سازند. تجدید فعالیت شورای امنیت با توجه به جنگ تجاوزگرانه عراق تنها به ابراز نگرانی برای عراق بسنده شده است. قطعنامه ۵۱۴-۱۹۸۲- شورای امنیت، تجاوزات و اشغال نظامی از سوی عراق را که بیش از ۲۲ ماه طول کشیده، نادیده گرفته است. همچنین در محکوم کردن متجاوز به خاطر عدم رعایت مفاد ۳۳ و ۳۷ منشور کوتاهی کرده و در این قطعنامه هرگونه اشاره ای به عراق در مورد تخریب و انهدام آمرانه شهرها، روستاها، جاده ها، مزارع و از بین بردن کلیه نشانه های حیات در مناطق

تحت اشغال خود و در بُرد توپخانه اش، خودداری شده است. همچنین رفتار ددمنشانه عراق در سرزمین های اشغال شده و جنایات وحشیانه اش علیه بشریت را نادیده گرفته است، از همین رو حق انکارناپذیر مردم ایران است که به دنبال عدالت و جبران خسارت باشند. اما در قطعنامه ۵۱۴-۱۹۸۲ از هرگونه تلاش جهت ایجاد سپر امن که در ورای آن دولت جنایتکار عراق بتواند پنهان شود، خودداری نشده است.

بنابراین روشن است که مردم ایران قطعنامه ۵۱۴-۱۹۸۲ را نیز رد می کنند. قطعنامه ۵۲۲-۱۹۸۲- شورای امنیت نیز به همان دلایل رد شده است.

دولت جمهوری اسلامی ایران مکرراً تمایل خود را به استقرار صلح عالانه و پایدار در منطقه خلیج فارس ابراز داشته است. این بدین معنا نیست که هر چیزی تحت عنوان صلح مطرح شود را خواهد پذیرفت. صلح پایدار با صلحی که تنها دولت ماجراجوی عراق جهت تجدید سازمان و آرایش جدید خود برای مراحل آتی مطرح می کند، متفاوت است.

قرارداد ۱۹۷۵ که ایرانی ها فکر می کردند بر اساس آن مناقشاتشان با عراق پایان یافته است، از سوی همان رهبری که آن را امضا کرده و هنوز در عراق حاکم است، ملغی گردید و این کشور نیروهایش را سازمان دهی کرده و منتظر فرصت مناسب جهت شروع جنگ تجاوزگرانه علیه ایران شد. مردم انقلابی ایران به طور شایسته ای فداکاری کردند تا نیروهای عراقی متجاوز را از اغلب سرزمین هایی که آنها تحت اشغال داشتند، بیرون راندند. آنها حق دارند و انتظار دارند که ضمانت های غیرقابل انکاری دریافت کنند تا با تجاوزات دیگری از سوی عراق در آینده مواجه نشوند. جامعه بین المللی با نادیده گرفتن حقوق و خواسته های مردم ایران تنها بیگانگی خود را از واقعیت های موجود در منطقه خلیج فارس نشان داده است. در وهله نخست، ضرورت دارد جامعه بین المللی جهت کمک به اعاده صلح در منطقه تلاش نماید و اعتباری که در میان مردم ایران از دست داده، به دست آورد و این مهم وقتی قابل دست یابی است که جامعه بین المللی مباحثات درباره واقعیت های مناقشه عراق و ایران را آغاز کند. عراق تا کنون عملاً نشان داده که علاقه مند به صلح پایدار نیست. این کشور به طور سیستماتیک به دنبال چنین سیاستی است و با منحرف کردن جامعه بین المللی تلاش دارد این سیاست را با تبلیغات انحرافی حفظ کند. چنین سیاستی تنها در متقاعد کردن مردم ایران مبنی بر نبودن صداقت در رهبری عراق جهت دست یابی به صلح عادلانه و پایدار، سودمند بوده است. قطعنامه ای مناسب و عادلانه است که منعکس کننده واقعیت های موجود در صحنه میان ایران و عراق باشد. الگوی قطعنامه که جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد کرده به شرح ذیل است:

مجمع عمومی

با ملاحظه قرار دادن موضوع "پیامدهای طولانی شدن مناقشه نظامی میان ایران و عراق"

با تأکید مجدد بر ناروا داشتن استفاده یا تهدید با زور در روابط بین المللی.

با درخواست مجدد از دولت ها در ملزم بودن دولت های کنوانسیون ژنو در مورد محافظت از جان غیرنظامیان در زمان جنگ، مورخ ۱۲ آگوست ۱۹۴۹.

با تأکید مجدد نسبت به تعهد دولت ها در ملزم بودن به مفاد منشور و به ویژه مواد ۳۳ و ۳۷ جهت حل و فصل مناقشاتشان.

با یادآوری حق کلیه دولت ها جهت دفاع از خویش به صورتی که در ماده ۵۱ منشور شناخته شده است:

۱- محکوم نمودن عراق به دلیل شروع تجاوزات نظامی در مناقشه خود با ایران قبل از اینکه به استفاده از کلیه ابزارهای صلح جویانه موجود در چارچوب منشور مبادرت نماید.

۲- با تأسف از اشغال سرزمین ایران از سوی عراق و تلاش این کشور با اشغال غیرقانونی جهت به دست آوردن امتیازات سیاسی.

۳- همچنین محکوم کردن عراق به خاطر متمرکز ساختن توان جنگی عمده اش به مدت تقریباً دو سال علیه ایران که منجر به جنایات دردناکی علیه بشریت گردیده که نقض کنوانسیون ژنو در مورد محافظت از غیرنظامیان در زمان (مورخ ۱۲ آگوست ۱۹۴۹) به شمار می رود.

ص: ۹۱۹

۴- با تصریح بر حق مردم ایران در جبران خسارت جانی و مالی که بر اثر تجاوزات عراق متحمل شده اند و موظف بودن عراق در کمک به بازسازی کلیه تاسیسات غیرنظامی که به طور عمد در مناطق تحت اشغال غیرقانونی اش تخریب کرده است.

۵- درخواست از ایران و عراق در پایان بخشیدن کلیه عملیات های نظامی جهت حل و فصل مناقشاتشان به روش های صلح جویانه بر اساس مفاد منشور.

۶- استقبال از تلاش های دبیرکل جهت میانجی گری میان دو کشور و دعوت از وی جهت ادامه تلاش های میانجی گرانه اش» (۱)

ضمیمه گزارش ۹۳۶

متن مصاحبه دانشجویان اخراجی از آلمان با روزنامه جمهوری اسلامی چنین است:

«ابتدا یکی از برادران درصدد ریشه یابی این گونه عملکردها برآمد و اظهار داشت: استکبار جهانی و به خصوص طیف نیروهای در خط امریکا به خاطر ضربات پی درپی و مهلکی که با پیروزی انقلاب اسلامی و تثبیت آن دریافت کرده بودند، در عمل و به تدریج متوجه شدند که شکست دادن این انقلاب غیرممکن است و در نتیجه، درصدد برآمدند که در وهله اول مانع آن شوند و سپس از گسترش آن جلوگیری کنند. آنها از هر روش، حيله و سلاحی برای دست یافتن به این اهداف بهره گیری می کنند تا از گسترش پیام این انقلاب پیروز جلوگیری شود.

... در آلمان حدود سه میلیون ترک وجود دارد که تقریباً تمامی آنان مسلمان اند و اکثراً از طبقات مستضعف برخاسته اند. در یک لحظه تصور کنید که اگر این سه میلیون نفر متوجه موقعیت سیاسی - اجتماعی خود در آلمان بشوند، چه پیش خواهد آمد؟ خوشبختانه انقلاب اسلامی باعث شد که مسلمانان جهان و به خصوص مسلمانان ترک زبان مقیم آلمان، بسیاری از حقایق را به صورت عینی درک کنند، یعنی کفایت که این سه میلیون نفر که عمدتاً کارگران صنایع و کارخانجات آلمان هستند یک هفته دست از کار بکشند. در این صورت صنایع و اقتصاد آلمان با ضربه عظیمی مواجه و فلج خواهد شد. وجود مسلمانان ترک باعث شده که هریک از برادران ایرانی برای خود رسالتی را قائل باشند. به علاوه پس از شکست های پی درپی ضدانقلاب داخلی، ناامید شدن و فرار آنها از ایران موجب شده که آنها در خارج از کشور درصدد تشکیل نیروهای ازهم پاشیده خود باشند و طبعاً این مسئله فعالیت هرچه بیشتر نیروهای مؤمن به انقلاب را ایجاب می کرد.

ایجاد میزهای کتاب در شهرهای دانشگاهی و نشر اخبار مربوط به انقلاب اسلامی از طریق گزارش، پوستر، عکس و همچنین ارتباط با مساجد موجود در آلمان، از جمله تلاش هایی است که برادران ما برای نشر حقایق انقلاب اسلامی به کار می بردند. کارهای تبلیغاتی مؤثر دیگر از جمله راهپیمایی به مناسبت های مختلف و برپایی نماز جمعه و جماعت نیز تأثیر به سزایی در ترسیم چهره واقعی انقلاب اسلامی نزد مسلمانان ترک و افکار عمومی آلمان داشت.

اما افراد فراری و ضدانقلاب با رهنمودهای دولت آلمان، با ایجاد مزاحمت هایی که از جمله آنها درگیری در دانشگاه ها بود، با بسیج هواداران تمامی گروه های ضدانقلاب و با انگیزه برهم زدن میز کتاب و تشکل تبلیغاتی دانشجویان مؤمن به انقلاب

صورت می گرفت، در تلاش برآمدند تا نیروهای طرفدار انقلاب اسلامی را تضعیف کنند.

ولی آنها هرچه قدر تلاش می کردند، کمتر نتیجه می گرفتند و قادر نبودند که مانع فعالیت های جناح خط امام شوند. اینها در حملات حساب شده خودشان هم ناموفق بودند، به طوری که در یکی از درگیری ها که حدود ۳۰۰ نفر از طرفداران و وابستگان تمامی گروهک ها را از همه جا بسیج کرده بودند و برادران ما ۲۰ نفر بودند، این ۳۰۰ نفر قادر نبودند مقابل این ۲۰ نفر بایستند. به طوری که ۳ روز بعد یکی از استادان دانشگاه می گفت، من ناظر برخورد شما بادم و تعجب می کردم که چطور شما ۲۰ نفر در برابر ۳۰۰ نفر ایستاده اید. در حالی که باران سنگ و چوب بر سر شما می بارید. چوب هایی که بر سرشان چاقو نصب کرده بودند. او می گفت من هنوز هم نتوانسته ام بفهمم که شما چطور قادر به این کار

ص: ۹۲۰

بودید. اما واقعاً برادران ما با شعار الله اکبر، و مرگ بر امریکا در دل آنها رعب ایجاد کرده بودند. یعنی خدا در دل آنها رعب ایجاد کرده بود و در آخر هم طرفداران گروهک ها به پلیس آلمان متوسل شدند و مانع فعالیت تبلیغی برادران شدند و ایجاد میز کتاب هم از طرف مقامات دانشگاهی ممنوع شد.

به دنبال این مسئله، جناح ضدانقلاب در صدد برآمد تا مانع به کلاس رفتن برادران شوند و در راه امتحان دادن آنها ایجاد مشکل کردند. در کلاس ها با جوسازی تلاش می کردند که استاد و دانشجویان دیگر را علیه ما تحریک کنند.

آنها برای اخراج برادران از خوابگاه ها جوسازی می کردند. یک شب ۶۰ نفر از طرفداران گروهک ها، به خصوص منافقین و پیکاری ها، دو تن از برادران خوابگاه ها را به جنگل بردند تا به اصطلاح خودشان محاکمه خلقی بکنند. منافقین پس از یکسری سؤالات از این دو برادر خواستند که به انقلاب و امام توهین کنند! ولی اینها گفته بودند که اگر خونمان را هم بریزید، توهین نخواهیم کرد. آنها گفته بودند که اینها را به درخت آویزان کنیم یا اینکه با بدن برهنه، آنها را روی برف ها بکشیم و یا... بعد هم که برادران ما به پلیس شکایت کرده بودند، پلیس با وقاحت گفته بود به ما مربوط نمی شود، چون شما عامل اخلال هستید و طرفدار آیت الله خمینی و ما نمی توانیم کاری بکنیم.

... یک مقداری از جوسازی ها حتی با همکاری پلیس آلمان و مقامات این کشور بود. مثلاً هر روز افراد این گروهک ها به پلیس مراجعه می کردند و یکی از برادران را با دروغ متهم جلوه می دادند که فلانی مرا کتک زده است. همین امر باعث می شد که مقامات آلمان در صدور تمدید اقامت اشکال تراشی کنند و بهانه خوبی در دست داشته باشند.

... یکی از برادران اظهار داشت: پس از فتح خرمشهر وضع کاملاً بدتر شد. به این ترتیب که سوسیالیست ها و هم پیمانان آنها به حمایت از ضدانقلاب پرداختند و این مسئله را نمی توان تفسیر کرد، جز اینکه بگوییم اینها مطمئن شده اند که به خواست خدا با پیروزی ایران در جنگ، منافع غرب و طبعاً آلمان در منطقه بیشتر به خطر خواهد افتاد. به این ترتیب برای افراد ضدانقلاب مقرری تعیین کردند و از اجاره خانه معاف شدند و الآن هم این مقرری ها ادامه دارد. حتی کلیساها به اینها مرتباً ماهی ۶۰۰ تا ۷۰۰ مارک می دهند تا اینکه اینها را سرپا نگه دارند و ناامید نشوند و به خاطر پول هم که شده از ضدانقلاب باز هم طرفداری کنند و کلیساها یکی از شرایط کمک دادن به دانشجویان را تأیید یکی از گروهک های ضدانقلاب قرار داده اند. ... بعضی از دانشجویان مسلمان به خاطر اینکه فعالیت های اسلامی داشتند و فعالیت زیاد آنها فرصت زیادی برای درس خواندن برای آنها باقی نمی گذاشت، نتوانستند پرونده ارزی خود را تکمیل کنند تا ارز دانشجویی دریافت کنند.

سفارت جمهوری اسلامی ایران هیچ قدمی در راه قطع ارز از عناصر ضدانقلاب برنداشت و اعتراضاتی هم به سفارت شد، ولی بی نتیجه بود. حتی بعضی از عناصری که در حمله به سفارت جمهوری اسلامی و مسجد هامبورگ دست داشتند، هنوز پرونده ارزی دارند و از ایران ارز دریافت می کنند. سفارت هیچ گاه از موقعیت خود استفاده نکرد و از موضع ضعیفی برخوردار کرد. این باعث می شد که ضدانقلاب جری شود و هر کاری که می تواند انجام دهد و ارز دانشجویی هم دریافت کند. (۱)

یکی از برادران اظهار داشت: پلیس با همکاری ضدانقلاب به طور مشخص دست به یک کار سازماندهی شده و هماهنگ شده می زد. درحقیقت، عملکرد منافقین و سایر گروهک های ضدانقلاب ناشی از چراغ سبز پلیس آلمان بود. چون مطمئن

بودند حتی در صورت دستگیری هم بلافاصله آزاد خواهند شد. حتی اینها در حمله به مسجد هامبورگ هم کوکتل مولوتف انداختند، شیشه‌ها را شکستند و حتی قرآن را داخل دستشویی و... ریختند و شش نفر از آنان دستگیر شدند که یک نفر اسلحه گرم هم داشت و حتی با تعقیب قانونی و گرفتن وکیل هم به جایی نرسید. چون از نظر دولت آلمان قرار نبود که به جایی برسد و وکیل صریحاً گفته بود که این کار به جایی نمی‌رسد چون از این قبیل شکایت‌ها زیاد است! و پلیس آلمان این وکیل را تهدید کرده بود که اگر دنبال کار را بگیری، به ضرر تو تمام می‌شود.

... یکی دیگر از برادران اظهار داشت: ابتدا [تعدادی از افراد] ضدانقلاب دو تن از برادران را مضروب می‌کنند و پس از آنکه دو تن به آنها افزوده می‌شوند، به شدت به مقابله با ضدانقلاب می‌پردازند. عده‌ای

ص: ۹۲۱

از آلمانی‌ها و ترک‌های همان حوالی درصدد جدا کردن آنها برمی‌آیند. این مسئله ساعت ۱۰ شب اتفاق افتاد و حدود ساعت ۱۱ که از شهر دیگری برای دیدن بچه‌ها آمده بودند، مورد ضرب و شتم ضدانقلاب قرار می‌گیرند. در این بین بچه‌های ما که شش نفر شده بودند با ضدانقلاب مقابله می‌کنند. ولی منافقین با استفاده از کپسول‌های آتش‌نشانی که در داخل سالن بود، کاری می‌کنند که بچه‌ها به حالت خفگی می‌افتند. اما ۴ ساعت پس از شروع ماجرا پلیس سر می‌رسد! با آنکه همه اطلاع داشتند که اینجا درگیری هست. حتی پلیس وقتی می‌رسد به جای آنکه مهاجمین را دستگیر کند، بچه‌های ما را دستگیر می‌کند و به ایستگاه پلیس می‌برد. وقتی برادران اعتراض می‌کنند در پاسخ گفته می‌شود آنها اکثریت هستند، دموکراسی یعنی همین! اگر شما نمی‌خواهید می‌توانید خوابگاه را ترک کنید. در اینجا بچه‌های ما می‌فهمند که این بار هم پلیس آلمان همدست ضدانقلاب است.

بعد عده‌ای دیگر از برادران ما برای خارج کردن اسباب و اثاثیه بچه‌های خوابگاه آمدند و ضدانقلاب ایجاد درگیری کرد که این بار پلیس فوراً خود را رساند و ابتدا ۱۷ تن از برادران را دستگیر کرد که بعداً به ۲۵ نفر افزایش یافت. بقیه برادران به عنوان اعتراض به سمت ایستگاه پلیس یک تظاهرات آرام برپا کردند. پلیس ظاهراً بسیج شده بود که ما را محاصره کند و با کمک سگ‌های پلیس و باتوم‌های برقی یک‌یک ما را دستگیر کرد. پلیس به طرز وحشیانه‌ای برادران را مورد ضرب و شتم قرار داد و حتی در یک مورد با اتومبیل به برادران حمله کرد و یکی از آنها را زیر گرفت.

در اینجا ابتدا ما را درون یک سالن ورزشی جمع کردند و سپس به محل دیگری منتقل کردند. برادران تصمیم گرفتند که خود را "محمد مسلمان" معرفی کنند. پلیس این عده را به گروه‌های ۱۰ نفری تقسیم کرد و به بازداشتگاه‌ها برد و آنها را در اتاقک‌های کوچکی که حتی به زور جای ایستادن داشت، قرار داد و یکی‌یکی آنها را برای بازجویی می‌برد. آن گروه ۱۷ نفری اول به شدت شکنجه شدند، از جمله برادران را لخت می‌کردند ... مرحله بعدی کتک زدن و فروکردن سوزن به کف دست و پای بچه‌ها بود. حالا موقع آن شده بود که با باتوم آنها را بزنند تا آنکه اعصابشان خرد شود و در زیر بازجویی حاضر شوند اسم خودشان را بگویند. جزئیاتش زیاد است و شاید ناراحت‌کننده، ولی فراموش نمی‌کنم که وقتی می‌خواستند اثر انگشت بچه‌ها را بردارند، طوری انگشت آنها را می‌پیچاندند که نمی‌دانم چرا انگشت یکی از بچه‌ها سیاه شده بود.

بازجویان پلیس همگی در حال مستی دست به بازجویی می‌زدند و حتی در حین بازجویی هم مرتباً مشروب می‌خوردند. ... بعضی از برادران را در حالی که فرق آنها شکافته بود و یا سر و صورتشان شکافته بود و پای چشم آنها دچار کبودی و سیاهی شده بود، بازجویی می‌کردند، برای آنکه مشخص شود اسم آنها چیست!

یک نفر در این حال بی‌هوش شد، ولی شکنجه باز هم ادامه داشت و یکی از بچه‌ها بعداً به من گفت که در حین بازجویی سه بار بیهوش شده بود. یکی دیگر از بچه‌ها به خاطر سیلی محکمی که تعمداً بر روی گوش او زده بودند این برادر پرده گوشش پاره شده بود و قادر به شنیدن نبود.

یکی دیگر به علت شدت جراحات وارده به خاطر اصابت باتوم به چشمش، دچار خون‌ریزی شدید شد. پای او را هم قلم کرده بودند و نمی‌توانست راه برود.

یکی دیگر از برادران به علت بازجویی های دمکراتیک سوی چشمش را از دست داده بود و دیگر جایی را نمی دید ... بعد از سه ماه که او را پیش پزشک بردند، دکتر گفت به علت ضربات وارده حلقه چشمش پر از خون شده و بایستی به مرور زمان این خون ها جذب شود تا معلوم شود چه کاری می توان انجام داد.

... یکی دیگر از برادران اظهار داشت: حالا زدن و شکنجه کردن چندان مهم نیست آنچه مهم است، شکنجه روحی ناشی از صدای ضجه و ناله های سایر برادران بود و حال آنکه در داخل آن زندان های مخوف هیچ کاری از دست ما بر نمی آمد مگر آنکه تکبیر بگوییم و مرگ بر آمریکا بگوییم. این تنها سلاح ما بود ولی باید بگوییم که همین شعار هم آنها را به وحشت می انداخت. در اینجا یکی از برادران در حالی که لبخند می زد گفت که حتی داخل دادگاه ها هم ضرب و شتم وجود داشت، از جمله یکبار یکی

ص: ۹۲۲

از بچه‌ها سادگی کرد و به قاضی درباره این شکنجه‌ها اعتراض کرد. ولی قاضی گفت همه چیز را کتبی بنویس و بعد از اعلام تنفس او را به زیرزمین دادگاه بردند و ۴ نفر او را مثل توپ فوتبال پاس می‌دادند و می‌پرسیدند چه کسی تو را کتک زده است!

... از این مرحله به بعد ما وارد زندان‌های دمکراتیک شدیم که ظاهراً از شکنجه خبری نبود. آنها ما را در زندان‌هایی انداختند که دزدان و قاچاقچیان و زندانیان ابد و از این قبیل افراد بی‌فرهنگ در آنجا فراوان بودند و اینها را تحریک می‌کردند که به ما فحش بدهند. درحقیقت، فحش یک چیز عادی در این دوره بود.

ما تقاضای قرآن و مفاتیح کردیم ولی پس از دو ماه با اعتصاب و درگیری، قرآن را به ما دادند که دیگر ماه رمضان شروع شده بود. در ساعت‌های هواخوری قاچاقچی‌ها و دزدان سابقه‌دار را تحریک می‌کردند که بچه‌ها را بزنند، ولی وقتی بچه‌ها صدای تکبیرشان بلند می‌شد، آنها همگی فرار می‌کردند!

یک روز که بچه‌ها به نماز جماعت ایستاده بودند، زندان بان‌ها آمدند و تک‌تک بچه‌ها را از سر نماز جماعت کشان‌کشان بردند و این حتی مخالف قوانین خودشان است. این همان روز دادگاه بود که بچه‌ها پس از ورود به دادگاه به وجود قاضی زن اعتراض کردند و گفتند ما قاضی زن را قبول نداریم. اگرچه دادگاه فرمایشی و رأی از پیش آماده بود، ولی بچه‌ها گفتند ما قاضی مرد می‌خواهیم. در اینجا ۵۰ مأمور برای بردن ۱۶ نفر آمدند و آنها را با خود بردند.

خبرنگار ما پرسید: موضع‌گیری جمهوری اسلامی در قبال این مسئله در مجموع چه تأثیراتی از خود به جا گذاشت؟

یکی از برادران گفت پس از دیدار حجت‌الاسلام فاضل هرنندی و رفت و آمدهایی که به وزارت خارجه شد، سفارت و کنسولگری‌های جمهوری اسلامی در آلمان تعطیل شد. این کار خیلی بجا و خوب بود، اگر که مدت بیش‌تری ادامه می‌یافت. دولت آلمان خیلی از قطع رابطه با جمهوری اسلامی ایران هراس دارد و حتی از طرف صاحبان صنایع آلمان نیز زیر فشار قرار گرفته است.

به علاوه یک عمل انقلابی توسط حجت‌الاسلام محمد خامنه‌ای صورت گرفت و ایشان با فوگل نخست‌وزیر [ایالت] "راین لند فالز" جلساتی داشتند و اینها می‌خواستند حداقل ۴۵ نفر را اخراج کنند، ولی با موضع بجا و قاطعی که آقای خامنه‌ای گرفت، مسئله را اساساً تغییر ماهیت دادند، به طوری که این بار آنها مطرح می‌کردند که ما در رسانه‌های گروهی خودمان بر روی اخراج اینها کار کرده‌ایم و آبروی ما می‌رود!

بد نیست بدانید اوایل دستگیری ما در مطبوعات اینها تبلیغ می‌کردند "یک گردان کوماندویی به رهبری آقای هادی غفاری آمده‌اند به آلمان و پس از عملیات! آقای غفاری با مقداری از پاسدارها صحنه را ترک کرده و به ایران رفته‌اند! ولی ما توانستیم ۸۶ نفر را بگیریم! نتیجه مذاکرات این شد که جمعاً ۳۱ نفر اخراج موقت بشوند و شش ماه بعد به آلمان برگردند." (۱)

قرارگاه عملیاتی مشترک قائم (قرارگاه مشترک ارتش و سپاه)، امروز طرح عملیاتی محرم را با امضای مشترک حسین خرازی و سرهنگ منوچهر دژکام برای اقدام، به یگان های تحت امر ابلاغ کرد. در بخش هایی از این طرح آمده است:

قرارگاه عملیاتی کربلا در جنوب، ضمن پدافند، در قسمتی از منطقه تک نموده، ارتفاعات حمزین را در حد فاصل رودخانه مهیمه (پاسگاه بیات) تا جاده چم هندی (پاسگاه ربوط) تصرف و خط مرز را تأمین می کند. سپس آماده می شود بنا به دستور، تک را به سمت جنوب ادامه دهد.

نیروی هوایی ارتش مأموریت دارد روزانه با ده فروند هواپیمای اف - ۴، به مدت هفت روز پوشش هوایی منطقه عملیات را برقرار کند.

پایگاه چهارم شکاری با چهار سورتی پرواز هواپیمای اف - ۵ به طور روزانه، پشتیبانی نزدیک هوایی یگان های تک و ر را به عهده دارد.

پایگاه یکم شکاری در طول مدت عملیات با حداکثر دو سورتی پرواز هواپیمای اف - ۴، عکس برداری از منطقه را انجام می دهد.

مأموریت:

قرارگاه قائم با بخشی از یگان های خود و رعایت غافلگیری در ساعت (س) روز (ر) تک کرده، ارتفاعات حمزین را تصرف و خط پیروزی را تأمین می کند. سپس آماده می شود در امتداد خط پیروزی، پدافند یا بنا به دستور تک را به سمت جنوب ادامه دهد.

اجرا:

قرارگاه عملیاتی قائم با یگان های قائم ۱، ۲، ۳ و ۴ (۱) به ترتیب از راست به چپ (شمال غربی به جنوب شرقی) تک کرده، جبال حمزین و چاه های نفتی بیات را تصرف و خط پیروزی را تأمین می کند.

ص: ۹۲۵

۱- قرارگاه قائم عنوان قرارگاه مشترک سپاه و ارتش و قائم ۱ تیپ ۸ نجف، قائم ۲ تیپ ۲۵ کربلا، قائم ۳ تیپ ۱۷ علی بن ابیطالب (ع) و قائم ۴ تیپ ۱۴ امام حسین (ع) است.

تیپ امام سجاد(ع) احتیاط یکم قرارگاه، آماده می شود تا بنابه دستور در منطقه هریک از یگان های قائم ۳ و ۴ (تقدم کاربرد با قائم ۴ است.) وارد عمل شود.

تیپ قمر بنی هاشم(ع) احتیاط دوم قرارگاه در منطقه دهلران، آماده می شود طبق دستور در منطقه هریک از یگان های قائم ۱ و ۲ (تقدم کاربرد با قائم یک است.) وارد عمل شود.

آتش:

آتش تهیه به مدت ۱۰ دقیقه طرح ریزی و بنابه دستور اجرا خواهد شد.

مهندسی:

وظایف و تکالیف مهندسی در این عملیات به عهده برادران جهاد سازندگی، مهندسی رزمی سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی است.

وظایف مهم مهندسی در عملیات، احداث خاکریز و جاده های مورد نیاز، زدن پل و کندن سنگر است.

وسایل مهندسی مورد نیاز هر یگان شامل بیل مکانیکی، لودر، بولدزر از روز (۲ - ر) تحت امر یگان های قائم قرار می گیرند.

برای هوانیروز نیز دو تیم آتش چهار هلی کوپتری و یک تیم آتش دو هلی کوپتری برای پشتیبانی و چهار هلی کوپتر شنوک برای عملیات تخلیه مجروح پیش بینی شده است. (۱)

۹۴۹

با وجود آرامش نسبی در جبهه ها، تبادل آتش میان نیروهای ایران و عراق ادامه دارد، البته این وضعیت به طور معمول در مناطق عملیاتی شدیدتر از سایر مناطق است. بمباران و گلوله باران شهرهای مرزی نیز همچنان در دستور کار ارتش قرار دارد.

در منطقه عملیاتی مندلی و سومار نیروهای عراقی به دلیل از دست دادن قدرت تعرض و عدم موفقیت در پاتک هایی که در روزهای گذشته اجرا کرده بودند، به استفاده از آتش توپخانه بسنده کردند.

سرهنگ سهرابی فرمانده لشکر ۸۱ زرهی باختران، درباره وضعیت این منطقه گفت: ارتش عراق پس از عملیات مسلم بن عقیل در مجموع حدود ۴۰ ضدمحمله به ارتفاعات مشرف به مندلی انجام داد که همه آنها خنثی شد و نیروهای اسلام با تثبیت و تحکیم مواضع خود، بخش وسیعی از جاده آسفالته مندلی - بلدروود - بغداد را در کنترل دارند و با وجود ادعاهای رژیم صدام (۲) و تسلط دشمن بر شهر مندلی، تا کنون حتی یک گلوله به سوی این شهر شلیک نکرده اند. (۳)

ص: ۹۲۶

- ۱-۱. سند شماره ۱۷۶۴۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح عملیاتی شماره ۵ قرارگاه عملیاتی قائم (عج) (رکن ۳)، تیپ ۸ نجف اشرف، ۲۸/۸/۱۳۶۱، صص ۱، ۲ و ۶.
- ۲- عراق در بیانیه نظامی شماره ۸۷۸ خود مانند روزهای قبل مدعی شد که به دلیل آتش توپخانه ایران چند نفر در شهر مندلی کشته و زخمی شده اند. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۵، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱، رادیو صوت الجماهير، ۲۸/۷/۱۳۶۱، بیانیه نظامی شماره ۸۷۸ ارتش عراق]
- ۳-۲. روزنامه کیهان، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲.

شهر آبادان امروز نیز کماکان هدف آتش توپخانه های دوربرد ارتش عراق قرار داشت که بر اثر آن سه تن از مردم این شهر مجروح و دو منزل دچار حریق شدند. همچنین یک ساختمان اداری تخریب شد. (۱)

ستاد مشترک ارتش اعلام کرد که بر اثر آتش نیروهای مسلح ارتش ایران یک هلی کوپتر عراقی در نوار مرزی منطقه پاره هدف قرار گرفت و سرنگون شد. (۲)

در ساعت های ۹، ۱۱ و ۱۲ امروز، هواپیماهای عراقی سه بار به حریم هوایی دهلران تجاوز کردند و قصد بمباران شهر را داشتند که با واکنش به موقع پدافند هوایی مستقر در منطقه، ناکام شده، بمب های خود را خارج از شهر ریختند و متواری شدند. (۳)

۹۵۰

قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) که با اجرای چند عملیات گسترده و موفق، مقرهای اصلی گروه های تجزیه طلب را تصرف و مسیرهای ارتباطی آنها را به داخل عراق قطع کرده است، سبب انفعال این گروه ها شده و آنها را مجبور به فرار به سایر مناطق کرده است.

اجرای عملیات های موفق نیروهای تحت امر قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در دو محور اصلی پیرانشهر - سردشت و میاندوآب - مهاباد - بوکان که سبب تصرف قرارگاه های اصلی حزب دمکرات و بسته شدن محل اصلی تجمع و تردد آنان به داخل عراق و پاک سازی بخش های مهمی از مناطق تحت نفوذ ضدانقلاب شد، این عناصر را بر آن داشت که به ناچار عملیات های خود را در مناطق شمال غرب کشور متمرکز کنند.

از سوی دیگر، گروه های تجزیه طلب مسلح به دلیل تلفات بالا و محدودیت های ایجاد شده از عملیات های نیروهای خودی، با هدف نشان دادن تحرک رزمی و بالا بردن روحیه باقیمانده نیروهایشان، عملیات های محدود و پراکنده ای مانند مین گذاری جاده ها، اجرای عملیات های نفوذی محدود و بمب گذاری در شهرها و حومه برخی آنها، اجرای آتش و امثال این ها انجام دادند که این خود نشان دهنده تأثیر بالای ضربه هایی است که در روزهای اخیر به آنان وارد شده است. این عملیات ها به این شرح هستند: ساعت ۲۳ تعدادی از عناصر حزب دمکرات با اسب از ارتفاعات مشرف جنوب غرب ارومیه و روستاهای اطراف به داخل شهر رخنه و با سلاح های سبک و آر.پی.جی - ۷ به انبار تدارکات سپاه ارومیه حمله کردند. در این اقدام، مهاجمان دو گلوله آر.پی.جی به مقر شلیک کردند که با واکنش به موقع نیروهای سپاه مواجه شدند. در این حمله به نیروهای خودی آسیبی نرسید. (۴)

در میاندوآب نیز یک تویوتا حامل نیروهای سپاه در اطراف این شهر روی مین رفت که بر اثر انفجار آن هفت نفر مجروح شدند. (۵) در حادثه مشابه دیگری در کامیاران، خودرو دیگری از سپاه به دلیل برخورد با مین و انفجار آن، منهدم شد و سه نفر از سرنشینان آن شهید و چهار نفر زخمی شدند. (۶)

- ۱-۳. روزنامه اطلاعات، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.
- ۲-۴. روزنامه کیهان، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۸، اطلاعیه ۱۰۸۷ ارتش جمهوری اسلامی.
- ۳-۵. سند شماره ۱۱۳۱۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، آبان ۱۳۶۱، ص ۲.
- ۴-۶. سند شماره ۱۰۳۹۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۹، ۳/۸/۱۳۶۱، ص ۴؛ و- سند شماره ۵۴۲۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهداء (ع) - اطلاعات، به ستاد مرکزی سپاه - اطلاعات، ۳۰/۷/۱۳۶۱.
- ۵-۷. سند شماره ۱۰۳۹۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۸، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۲.
- ۶-۸. مأخذ ۵، ص ۱.

همچنین تعدادی از عناصر گروه های غیرقانونی از حوالی نیمه شب تا ساعت ۲ بامداد امروز، پایگاه تپه خالدآباد را در حوالی پیرانشهر زیر آتش گرفتند که با اجرای آتش متقابل واحدهای خودی، مهاجمان از منطقه دور شدند. پس از بررسی این منطقه، دو نارنجک جنگی که از این افراد به جا مانده بود، کشف شد. (۱)

در شهر سلماس نیز بمبی که عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق در یک گاری دستی کار گذاشته بودند، در نزدیکی پمپ بنزین این شهر منفجر شد. بر اثر این انفجار شیشه های ساختمان های اطراف، از جمله شرکت دخانیات و ساختمان پمپ بنزین و شیشه چند اتومبیل شکست. این بمب گذاری هیچ تلفات جانی نداشت. (۲)(۳)

۹۵۱

قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) با ادامه عملیات در محور سردشت - پیرانشهر ضربات مؤثری به نیروهای ضدانقلاب وارد کرد و فرمانده نیروی زمینی ارتش نیز ابراز امیدواری کرد که عملیات تا پاک سازی کامل منطقه ادامه یابد.

محور سردشت - پیرانشهر یکی از محورهای اصلی عملیات های قرارگاه حمزه در یک هفته اخیر بود که نیروهای خودی با ادامه عملیات در این محور، شش روستای "سوساتان"، "علاوان"، "نیزه پایین"، "نیوش"، "شیاشان" و "پیهلی" را از تصرف گروه های مسلح خارج و پاک سازی کردند. در این عملیات بیش از ۷۰ نفر از نیروهای حزب دمکرات، از جمله یکی از سران مهم آنها به نام سید رسول دهقان - که فرماندهی این منطقه را بر عهده داشت - کشته و تعداد دیگری نیز زخمی شدند. همچنین یکی از رزمندگان اسلام شهید شد و ۳ نفر دیگر مجروح شدند. در این عملیات وسایل غیرنظامی، اسناد درون گروهی، چند اسلحه برنو و ژ - ۳ و مقادیری تی.ان.تی به غنیمت نیروهای خودی درآمد. (۴)

در خصوص نحوه عملیات محور سردشت و پیرانشهر، نتایج حاصل شده از آن و عملکرد قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش، در مصاحبه اختصاصی با روزنامه اطلاعات گفت: در قسمت شمال غرب کشور نیروهای تحت امر قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، با یک گرمی و حرارت خاصی مشغول ریشه کن ساختن

ص: ۹۲۸

۱-۹. سند شماره ۲۱۸۰۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، "خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی"، نشریه ۱۷، ۲۰/۸/۶۱، ص ۲۶.

۲- در تحقیقات بعدی مشخص شد این بمب که در یک گالن ۲۰ لیتری جاسازی شده بود، با زور و تهدید دو نفر از افراد قریه سیدان (در جنوب سلماس) در گاری دستی متعلق به پسر بچه ۱۲ ساله ای، قرار می گیرد و یکی از دو بمب گذار همراه صاحب گاری تا پمپ بنزین می رود و با دادن مقداری پول از وی می خواهد که محوطه را ترک کند و پسر بچه نیز بدون مطلع کردن مأموران شهربانی در محل، آن منطقه را ترک می کند و بلافاصله انفجار رخ می دهد. عاملان انفجار در هتل نور سلماس به کارگری مشغول بودند، اما پس از این عملیات به استان کردستان گریختند. [سند شماره ۲۱۸۰۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، "خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی"، نشریه شماره ۱۷،

۲۰/۸/۱۳۶۱، صص ۲۲ و ۲۳].

۳-۱۰. سند شماره ۳۵۰۰۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه سلماس، به فرمانده قرارگاه بعثت، ۲۸/۷/۱۳۶۱،
و- سند شماره ۱۰۳۹۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن
شماره ۱۶۹، ۳/۸/۱۳۶۱، ص ۴.

۴-۱۱. روزنامه اطلاعات، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- مأخذ ۵؛ و- سند شماره ۵۴۰۷۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه
حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۲۸/۷/۱۳۶۱.

ضدانقلاب هستند و موفق شدند از منطقه پیرانشهر به سردشت را پاک سازی کرده و پیشروی کنند و در نوار مرزی تا جنگل های "آلواتان" و نزدیکی "دوله تو" این پیشروی خوب را ادامه بدهند. در قسمت سردشت به طرف پیرانشهر، رزمندگان اسلام موفق به آزادسازی شهرک "ربط"^(۱) شدند که مرکز ضدانقلاب بود و ارتفاعات "لیلانه" را نیز گرفته اند.

هم اکنون ادامه عملیات از هر نظر میسر است تا نیروهای مستقر در سردشت به طرف پیرانشهر و نیروهای مستقر در پیرانشهر به طرف سردشت حرکت کرده و انشاءالله با هم الحاق کنند و با این عمل برای پاک سازی عمیق تر به جایی برسیم که ضدانقلاب برای همیشه از نظر نظامی در منطقه ریشه کن شود و ما به امید خدا به ابعاد عمرانی و اجتماعی در این منطقه پردازیم.^(۲)

۹۵۲

با تسلط نیروهای امنیتی در شهرها و ضربات مؤثری که به گروه های تروریستی، از جمله سازمان مجاهدین خلق وارد شده است، تحرک آنها به حداقل رسیده و تنها راه باقیمانده برای آنها تهدید و ارباب، آن هم از طریق رادیو بغداد است.

بر اساس اطلاعات و گزارش های مردمی و پیگیری نیروهای سپاه، یک خانه تیمی در محل جمعه بازار رشت کشف شد. با حضور نیروهای سپاه در محل و محاصره منزل، یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق که در منزل بود، شروع به تیراندازی کرد، اما با واکنش متقابل نیروهای خودی، زخمی و دستگیر شد. از این خانه تیمی، یک کلت کالیبر ۴۵، تعدادی نارنجک جنگی، مقادیری مهمات سلاح های یوزی و کلت، مقادیری اسناد و تعدادی عکس از نیروهای سپاه به دست آمد.^(۳) در سبزوار نیز عوامل یکی از گروه های تروریستی، یک نارنجک جنگی به طرف مسجدی در حومه شهر پرتاب کردند که عمل نکرد. این نارنجک را مردم تحویل سپاه دادند.^(۴) رادیو بغداد نیز در بخش فارسی خود در ساعت ۹:۳۰ متنی را با عنوان اطلاعیه سازمان مجاهدین خلق، پخش کرد. در این اطلاعیه، با ذکر اسامی ۲۳ نفر از امامان جماعت مساجد تهران - که بیشتر مربوط به مساجد جنوب غرب تهران است - آنان را تهدید کردند، در صورتی که در ایام ماه محرم به نفع نظام صحبت کنند، ترور خواهند شد. این رادیو مدعی شد که اسامی این عده در شب نامه ای در تهران منتشر شده است.^(۵)

ص: ۹۲۹

۱- در گزارش شورای تأمین استان کردستان آمده است: شهرک ربط دارای تأسیسات قابل توجهی می باشد و در آغاز عملیات تصرف آن، مردم شهرک را تخلیه کرده و بعد از پاک سازی و برقراری امنیت در حال بازگشت هستند. گزارش های مردمی حاکی از آن بوده که در تصرف این شهرک حدود ۴۰ نفر از عناصر ضد انقلاب کشته شده اند. [سند شماره ۳۴۷۸۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: صورت جلسه شورای تأمین استان کردستان از معاونت سیاسی اداری استانداری کردستان، به معاونت سیاسی وزارت کشور - نخست وزیری، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱].

۲- ۱۲. روزنامه اطلاعات ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۳- ۱۳. مأخذ ۵؛ و - سند شماره ۳۶۸۲۶۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرهای روز پنجشنبه، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱.

۴- ۱۴. مأخذ ۹، ص ۳۲.

۵-۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۵، ۲۹/۷/۱۳۶۱، صص ۲۵ - ۲۳، رادیو صدای آزاد ایران، ۲۸/۷/۱۳۶۱، رادیو بغداد (فارسی)، ۲۸/۷/۱۳۶۱.

کشف یک شبکه نفوذی سازمان مجاهدین خلق در ارتش جمهوری اسلامی، تشکیل جلسه سران سه قوه و بحث درباره مسائل مختلف از جمله شرایط صلح با عراق و رسیدگی به پرونده انفجار نخست وزیری (شهادت رجایی و باهنر) از جمله موضوعاتی است که در خاطرات آقای هاشمی رفسنجانی در این روز ثبت شده است. وی در خاطرات روزانه خود چنین می نویسد: «آقای ری شهری خبر از کشف شبکه مجاهدین خلق در ارتش داد که مسئول کشتار و ترور پادگان لویزان است و راجع به مسائل امنیتی و اطلاعاتی و دادگاه های انقلاب بحث شد. ... شب در دفتر [آیت الله] آقای خامنه ای با سران سه قوه جلسه مشورتی داشتیم. درباره ترمیم کابینه، علاج گرانی و کمی کالاهای مورد نیاز مردم و شرایط صلح با عراق بحث کردیم. ... آقای [اسدالله] لاجوردی [دادستان انقلاب تهران] تلفن کرد و گفت که دادستان کل کشور پرونده انفجار نخست وزیری را به ایشان محول کرده، احتمالاً باید بعضی از افراد سطح بالای دولت به بازجویی احضار شوند. گفتم بدون اطلاع مسئولان اصلی اقدام نکنند. این یک اقدام مهم سیاسی - قضایی است که بی اطلاع مسئولان مملکت نباید انجام شود.» (۱)(۲)

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور ایران، در دیدار با ایلتر ترکمن وزیر خارجه ترکیه که در ایران به سر می برد، با اشاره به روابط دوستانه دو کشور و ابراز خشنودی از توسعه این روابط گفت: «اعتقاد ما بر این است که کشورهای همسایه ای که از فرهنگ، دین و منافع مشترکی برخوردارند، ضروری است که هرچه بیشتر در زمینه های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی خود را به یکدیگر نزدیک کنند و ما نیز با قاطعیت این موضوع را دنبال می کنیم.»

رئیس جمهوری با اشاره به تجاوز عراق به ایران افزود: «در این جنگ مسئله شرف و انقلاب ارزشمند یک ملت مطرح است و این چیزی است که ملت ما به آسانی از آن نمی گذرد. ما شرایطی را برای صلح اعلام نموده ایم که شما و همه مستضعفین عالم حقانیت این شرایط را تصدیق کرده اید.»

رئیس شورای عالی دفاع با اشاره به سفرهای مکرر هیئت های صلح گفت: «ما با تلاش های هیئت صلح و کسانی که در این باره اقداماتی انجام می دهند، مخالفتی نکرده و از آنها استقبال نیز کرده ایم، ولی این رژیم عراق است که این جنگ و ادامه آن را به ما و مردم خودش تحمیل می کند.» (۳)

۱- با توجه به مطالبی که بعدها درباره این پرونده منتشر شد، امام خمینی دستور فرمودند که این پرونده مختومه اعلام شود. برای اطلاع بیشتر به ضمیمه این گزارش مراجعه شود.

۲- ۱۶. پس از بحران، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی - ۱۳۶۱، به اهتمام فاطمه هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران: چاپ سوم ۱۳۸۶، ص ۲۰۳.

۳- ۱۷. مأخذ ۳، ص ۳.

در پی این دیدار، رسانه های خبری ترکیه امروز سفر ناگهانی و اعلام نشده وزیر خارجه کشورشان به ایران را بدون هیچ تفسیری منتشر کردند. در این گزارش ها تأکید شده است که این سفر برای میانجیگری ترکیه در جنگ نبوده و صرفاً به دعوت وزیر خارجه ایران، دکتر ولایتی انجام شده است. روزنامه های ترکیه مذاکرات درباره احوال خط لوله گاز و نفت بین ایران و ترکیه را، از جمله موضوعاتی که دو کشور به آن پرداختند، اعلام کرده اند. در عین حال، به نظر می رسد، احتیاط روزنامه های ترکیه در مورد انتشار تفسیرهایی درباره سفر ترکمن به ایران، به دلیل شکست کوشش های ترکیه برای میانجیگری و سفر نخست وزیر این کشور به تهران و تبلیغات پر سروصدای مطبوعات ترکیه در آن زمان باشد. دولت ترکیه این بار نیز برای منعکس نشدن گسترده سفر وزیر خارجه این کشور به تهران در مطبوعات ترکیه، از پخش این خبر تا رسیدن ترکمن به ایران خودداری کرد.^(۱)

۹۵۵

مدیر اجرایی کمیته بین المللی صلیب سرخ، امروز با آیت الله خامنه ای رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع، دیدار و گفت و گو کرد. گزارش روزنامه کیهان از این دیدار چنین است:

«در این دیدار ابتدا مدیر اجرایی کمیته صلیب سرخ جهانی، گزارشی پیرامون دیدار چند روزه خود از ایران و همچنین فعالیت های صلیب سرخ جهانی در طول دو سال جنگ تحمیلی را به اطلاع رئیس جمهور رساند. رئیس جمهوری ضمن اظهار امیدواری در مورد اینکه ملاقات های متعدد این گونه هیئت ها بتواند به افشای حقایق کمک کند، گفت: سازمان های بین المللی، از جمله سازمان صلیب سرخ جهانی باید به این نکته توجه کنند که کارشان تنها محصور به خدمت مادی برای انسان ها نشود، بلکه باید برای آنها احترام و ارزش انسانی قائل شوند، زیرا انسان ها تحمل گرسنگی توأم با سربلندی را بر سیری همراه با احساس حقارت و اندوه بیشتر ترجیح می دهند. ... رئیس شورای عالی دفاع گفت: نیروهای دشمن پس از اسارت، مورد همه گونه ملامت و مهربانی رزمندگان ما قرار می گیرند و این تا حدی است که اگر اسیر مجروحی نیاز به خون داشته باشد، رزمنده ما خون خود را در اختیار او می گذارد. اسرا در اردوگاه ها آزاد و از همه گونه مواهب زندگی یک سرباز ایرانی برخوردارند و حتی بیش از این به آنها توجه می شود.

آقای خامنه ای به رفتار غیرانسانی رژیم صدام با اسرای ایرانی اشاره کرد و گفت: در مقابل همه گونه رفتار انسانی اسلامی ما با اسرا، رژیم بعث عراق به نیروهای خط مقدم خود دستور داده است که اسرای سپاه پاسداران ما را در همان میدان نبرد اعدام کنند و کسانی را هم که به پشت جبهه انتقال می دهند نیز، در شرایط بسیار سخت زندگی نگه می دارند. وی گفت: ما از چنین سازمان های بین المللی انتظار داریم تا از اعمال جنایت کارانه عراق اطلاع پیدا کرده و آن را در سطح جهانی مطرح سازند. آقای خامنه ای در ادامه سخنانش به

ص: ۹۳۱

اسارت محمدجواد تندگویان وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران، اشاره کرد و گفت: ما نمی‌پرسیم چرا رژیم عراق این طور سبعانه با این اسیر رفتار می‌کند، ولی سؤال می‌کنیم که کمیته صلیب سرخ جهانی در این رابطه چه اقدامی کرده است. وی در مورد ملاقات خانواده‌های اسرا با فرزندانشان اشاره کرد و گفت: ما از صلیب سرخ جهانی انتظار داشتیم که از این اقدام انسانی ما حمایت کرده و رژیم عراق را وادار کند تا متقابلاً خانواده‌های ایرانی بتوانند اسرای خود را در عراق ببینند. ایشان تأکید کرد: اسرای جنگی در کشور ما میهمان هستند و آنها خود به این حقیقت اعتراف می‌کنند و در شعارها و تظاهراتشان به صدام که باعث تحمیل جنگ شده است، نفرین می‌کنند. رئیس جمهوری در بخش دیگری از سخنانش که مدیر اجرایی کمیته صلیب سرخ جهانی را سخت تحت تأثیر قرار داده بود، گفت: ما و عراق شهرهای مرزی زیادی داریم و هر دو امکان بمباران و تخریب شهرهای یکدیگر را داریم که در این میان، [برخلاف ما] رژیم عراق مرتباً شهرهای مرزی ما را بمباران کرده و هزاران تن از مردم بی‌دفاع ما را کشته و آواره ساخته است. رئیس جمهوری از مدیر اجرایی کمیته صلیب سرخ جهانی دعوت کرد، ضمن مسافرت به شهرهای مورد تجاوز واقع شده ایران، از نزدیک جنایات متعدد عراق را مشاهده کنند. در پایان این ملاقات مدیر اجرایی کمیته بین‌المللی صلیب سرخ با اظهار تأسف از وضع اسفبار اسرای ایرانی در عراق گفت: امیدوارم همه امضاکنندگان کنوانسیون ژنو (۱) به تعهدات خود عمل کنند. (۲)

۹۵۶

مهندس میرحسین موسوی نخست‌وزیر ایران، در پایان جلسه هیئت دولت درباره نتایج دیدار خود با هیئت‌های سیاسی کره شمالی و ترکیه اظهار کرد: «هیئت کره شمالی تقریباً موضوعی شبیه به ما دارند و در میان کشورهای آن منطقه، موضع مستقلی از خود نشان می‌دهند. آنها از پیروزی انقلاب ما شگفت زده بودند. برای رئیس مجلس کره شمالی، مشاهداتش با آن چیزهایی که شنیده بود، تغییرات کیفی داشت و از روحیه انقلابی موجود در سطح جامعه ما ستایش می‌کرد.»

وی همچنین در مورد مذاکره با وزیر خارجه ترکیه گفت: «ما در مذاکراتمان موضع خود را در قبال عراق اعلام کردیم و گفتیم که نیروهای ما حاضر هستند ضربات کوبنده‌ای بر رژیم صدام وارد آورند و تا احقاق شرایط کامل خود، به جنگ ادامه خواهیم داد. در این مذاکرات همچنین اوضاع منطقه و دیدگاه‌های خود را پیرامون صلح و امنیت در خلیج فارس و اقیانوس هند بیان کردیم و گفتیم، این منطقه باید از نفوذ قدرت‌های استکباری کنار باشد و ملت‌های منطقه مستقل بمانند.»

ص: ۹۳۲

۱- کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو مصوب اوت ۱۹۴۹ سازمان ملل، درباره قوانین و مقررات حاکم بر جنگ می‌باشند.

۲- ۱۹. مأخذ ۲، ص ۱۸.

نخست وزیر درباره پیشنهاد آقای هاشمی مبنی بر آمادگی ایران برای جبران کمک های مالی امریکا به سازمان بین المللی انرژی اتمی - که در پی تعلیق عضویت اسرائیل در این سازمان، قطع شده است - گفت: «دولت از این مسئله حمایت می کند و یقیناً اگر وجوه کار روشن شود، دولت اعتبار لازم را برای جبران این مسئله اختصاص خواهد داد.» میرحسین موسوی افزود: «کشور ما می تواند برای راندن اسرائیل از این مجامع کمک کند. در رابطه با اتحادیه انرژی اتمی نیز کمک هایی که از سوی امریکا می شود، وجه قابل ملاحظه ای نیست و کشور ما به تنهایی قادر است از عهده آن برآید. ... امریکا باید بداند و این واقعیت تلخ را بپذیرد که دوران فرمانروایی اش که با پول و زور می توانست بر جهان حکمرانی کند، پایان پذیرفته است.» (۱) (۲)

۹۵۷

حجت الاسلام سیدمحمد خامنه ای نایب رئیس دوم مجلس شورای اسلامی که به نمایندگی از ایران با مقامات آلمانی درباره آزادی تعدادی از دانشجویان مسلمان ایرانی - که در جریان درگیری با برخی عناصر ضدانقلاب توسط پلیس دستگیر شده و در بازداشت به سر می بردند - مذاکره کرده بود، پس از بازگشت به ایران درباره چگونگی مذاکرات و توافقات انجام شده اظهار کرد:

«من از سوی دولت مأمور گفتم و گو با مقامات آلمانی پیرامون آزادی دانشجویان ایرانی شدم و در مذاکراتی که با مقامات این کشور داشتم به آنها گفته شد که اخراج دانشجویان ایرانی برای ما یک ضایعه است و اگر شما آنها را اخراج کنید، موجب بدرفتاری سایر دولت ها با دانشجویان ما خواهد شد.»

وی گفت: «در این مذاکرات ما اسامی ۲۵ تن از دانشجویان زندانی را به عنوان داوطلب خروج، به مقامات این کشور دادیم و آنها اخراجی نیستند، بلکه داوطلب خروج از آلمان بودند و ما در یک قرارداد که هشت بند داشت به توافق رسیدیم و این برای ما پیروزی بزرگی بود.»

نایب رئیس مجلس افزود: «در این مذاکرات تأکید کردم که این گفت و گو ها برای ختم یک واقعه نیست، بلکه برای ایجاد تفاهم و حسن روابط بین دو دولت در زمینه های مختلف است.»

آقای خامنه ای همچنین گفت: «برای دور کردن کشورهای از قبیل آلمان از امریکا، باید با آنها روابط حسنه ای برقرار کرد تا از این طریق بتوان دست های امریکا را که شبیه اختاپوس است، قطع کنیم.» (۳)

ص: ۹۳۳

۱- ضمیمه دارد.

۲- ۲۰. مأخذ ۳، ص ۳.

۳- ۲۱. مأخذ ۱۵، ص ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۷/۱۳۶۱.

خبرگزاری رسمی آلمان غربی در گزارشی که دیروز منتشر کرد با اشاره به تصمیم ایران مبنی بر تعطیل کردن فعالیت مؤسسه باستان شناسی آلمان در تهران و اخراج کارمندان آلمانی مؤسسه، دلیل آن را از طرف ایران، اخراج دانشجویان ایران اعلام کرده و این اقدام را اتخاذ یک "سیاست فرهنگی تحت نفوذ ایدئولوژی" نامیده است. این خبرگزاری در ادامه آورده است:

پس از دیدار برادر رئیس جمهور ایران در "بن"، توافقی انجام گرفت که بنابراین، قرار شد اکثر بازداشتیان، یعنی ۴۹ ایرانی که حالا آزاد شده اند، در آلمان بمانند و تحصیلات خود را پایان دهند، اما حکم اخراج آنان، رسماً معتبر بماند و بقیه ایرانیان بازداشتی قرار شد به ایران اعزام شوند.

خبرگزاری آلمان سپس با لحنی حاکی از نارضایتی از توافقات انجام شده می افزاید: مقامات مسئول ایالتی، در بازتاب این توافقنامه، صحبت از تهدید هایی می کنند که احتمالاً برای هفتصد آلمانی ساکن در ایران به وجود خواهد آمد و همچنین خطر فشار علیه دو انستیتوی (گوته و باستان شناسی آلمان) آلمانی در ایران افزایش خواهد یافت. (۱)

۹۵۸

روزنامه وال استریت ژورنال چاپ نیویورک، در شماره اخیر خود ضمن اعلام خبر ورود یک هیئت ایرانی به لندن برای تأدیه بدهی ایران به آمریکا، چگونگی حل اختلافات مالی دو کشور را بررسی کرد. این روزنامه نوشت: یک هیئت بلند پایه بانک مرکزی ایران برای بازپرداخت وام اعطایی بانک های آمریکا به ایران که در زمان شاه معدوم انجام شده و بالغ بر ۴/۱ میلیارد دلار است، ۱۵ اکتبر (۲۳/۷/۱۳۶۱) وارد لندن شد. این روزنامه اعلام کرد که حساب های تضمینی که به منزله بخشی از قطعنامه الجزایر که منتج به پایان بحران گروگان های آمریکایی در ایران شد، در بانک انگلستان افتتاح شده است. اکثر سپرده های اولیه تضمینی (امانت انتقالی مشروط) ایران به این کشور بازپرداخت شده است، اما دولت آمریکا از پرداخت باقیمانده آن خودداری کرده است. بانکداران انگلیسی در لندن انتظار دارند که هیئت ایرانی پیشنهاد جدیدی داشته باشد که از طریق آن بتواند آمریکا را وادار به آزاد کردن وجوه توقیف شده کند. با توجه به کاهش ذخائر ارزی ایران، سفر هیئت ایرانی به لندن نیز در واقع، نشان دهنده عدول ایران از موضع سرسختانه قبلی خود در برابر بانک های غربی است. هدف از این سفر و گفت و گوها، بحث درباره بازپرداخت وام های غیرسندیکایی است که قبل از انقلاب اسلامی ایران، ۴۲ بانک آمریکایی به ایران پرداخته بودند. بیشتر وام ها را "بانک - آو - آمریکا" (به مبلغ

۵۰۰ میلیون دلار) و "چیس منهن بانک" و "سیتی بانک" نیویورک (در مجموع ۳۰۰ میلیون دلار)، به عنوان وام غیرسندیکایی به ایران پرداخت کرده بودند.

ص: ۹۳۴

۱- ۲۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۴، ۲۸/۷/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۷/۷/۱۳۶۱.

نمایندگان سه بانک مذکور قرار بود مذاکراتی با معنوی راد یکی از مسئولان بانک مرکزی ایران، انجام دهند. بر اساس گزارش منابع بانکی، وجوهی که بابت بازپرداخت وام های غیرسندیکایی در نظر گرفته شده، در حساب تضمین ذخیره شده است که این حساب به حساب تضمین شماره ۲ معروف است که هنوز در بانک انگلستان مفتوح و گفته می شود که مبلغ آن حدود ۵/۱ میلیارد دلار است. (۱)

۹۵۹

حبيب الشطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی، در عربستان اعلام کرد: کمیته حسن نیت اسلامی برای حل منازعات ایران و عراق کار خود را در جده از سر خواهد گرفت و این کمیته چند پیشنهاد جدید را به طرح قدیمی خود خواهد افزود. وی گفت: حضور و مشارکت سایر اعضای کمیته حسن نیت و مسافرت مجدد آنان به تهران و بغداد بر اساس نتایج ملاقات و گفت و گو با احمد سکوتوره رئیس جمهور گینه، تعیین خواهد شد.

دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی گفت و گوهای اخیر خود با وزیران خارجه عراق و ایران را گفت و گوهای مقدماتی توصیف کرد و گفت: آمادگی برای گفت و گو میان طرفین پابرجاست، ولی پرداختن به اصل موضوع تنها در سطح رهبران امکان پذیر است. (۲)

در این خصوص خبرگزاری فرانسه از قاهره اعلام کرد: هیئت میانجی اسلامی به زودی ضمن تماس هایی با بغداد و تهران در راه یافتن یک راه حل سیاسی برای پایان جنگ ایران و عراق کوشش خواهد کرد. سکوتوره - که به اتفاق نمایندگان پاکستان، ترکیه، بنگلادش، مالزی، سنگال، زامبیا سازمان آزادی بخش فلسطین و حبيب شطی دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی که اعضای این هیئت را تشکیل می دهند - در یک کنفرانس مطبوعاتی در قاهره از دو کشور خواست تا خصومت ها را پایان دهند. (۳)

۹۶۰

ژنرال عمر محمد الطیب معاون اول رئیس جمهور سودان، که از بغداد بازدید می کند در مراسم امضای چهار قرارداد اقتصادی بین دو کشور، بار دیگر بر حمایت و پشتیبانی کشورش از عراق تأکید کرد. (۴) باوجود گزارش های متعدد خبرگزاری ها مبنی بر بی میلی کشورهای عربی در فرستادن نیرو به عراق برای شرکت در جنگ و ناممکن بودن این اقدام، به گزارش خبرگزاری اردن از بغداد، معاون رئیس جمهور سودان گفت که مشورت های همه جانبه ای میان دولت های عراق و سودان برای تعیین تعداد و کیفیت نیروهای سودانی که وارد جبهه های جنگ عراق خواهند شد، به عمل آمده است.

وی افزود: آنچه که می توان در این باره اعلام کرد، این است که نیروهای سودانی که هر آن وارد جبهه های جنگ در عراق می شوند، از لحاظ حجم و کارایی رزمی مایه سرافرازی سودانی ها و اعراب خواهند بود. وی در ادامه تلویحاً از کشورهای عربی به دلیل اعزام نکردن نیرو به عراق انتقاد کرد و گفت:

ص: ۹۳۵

- ۱-۲۳. مأخذ ۱۵، صص ۶ و ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
- ۲-۲۴. واحد مرکزی خبر صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۲۱، رادیو ندای اسلام، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
- ۳-۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۶، ۳۰/۷/۱۳۶۱، ص ۳، قاهره - خبرگرای فرانسه، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
- ۴-۲۶. مأخذ ۳، ص ۱۶، خبرگزاری فرانسه.

ما با تصمیم خود دایر بر اعزام نیرو به عراق قصد نداریم دیگر کشورهای عربی را در تنگنا قرار دهیم، زیرا ما مصوبات کنفرانس "فاس" - که جوهر آن هنوز خشک نشده - و قرارداد دفاعی مشترک عربی را اجرا می کنیم و شایسته بود که دیگر کشورهای عربی نیز این نیروها را اعزام می کردند. (۱)

۹۶۱

امین جُمیل، رئیس جمهور لبنان که پیش از سفر به فرانسه و ملاقات با رئیس جمهور این کشور در امریکا با ریگان دیدار کرده بود، امروز در یک کنفرانس مطبوعاتی در پاریس شرکت کرد و افزایش نیروهای پاسدار صلح و خروج نیروهای سوری، فلسطینی و اسرائیلی را از لبنان خواستار شد.

به گزارش یونایتد پرس امین جُمیل رئیس جمهوری لبنان گفت: نقش امریکا در استقرار صلح در لبنان اهمیت ویژه ای دارد. وی درخواست کرد که شمار نیروهای به اصطلاح پاسدار صلح در لبنان به سی هزار تن افزایش یابد. جُمیل افزود: خروج کامل و فوری فلسطینی ها، سوری ها و اسرائیلی ها از لبنان و استقرار یک نیروی چندملیتی نیرومند، نخستین گام ضروری برای امنیت لبنان و کمک به بازسازی کشور است. (۲)

ضمیمه گزارش ۹۵۳

حجت الاسلام سیدمحمد موسوی خوئینی ها که در سال ۱۳۶۴ به سمت دادستان کل کشور منصوب شد، درباره پرونده انفجار دفتر نخست وزیری می نویسد: «روزی مرحوم حجت الاسلام و المسلمین حاج سیداحمد آقا - رحمت الله علیه - از طریق تلفن اطلاع داد که حضرت امام فرموده اند شما و آقای موسوی اردبیلی و آقای رئیسی بیاید کاری با آقایان دارم. ... ما سه نفر خدمت امام رسیدیم و حاج احمد آقا نیز در جلسه حضور داشتند. من اظهارات حضرت امام (ره) در این جلسه را پس از مراجعت از خدمت امام مکتوب کردم و به آقای رئیسی دادم تا به عنوان سند روی پرونده گذاشته شود و آقای رئیسی نیز این کار را کردند. ... پس از حضور ما خدمت امام، ایشان فرمودند که از اول که این پرونده (اشاره به پرونده انفجار دفتر نخست وزیری) تشکیل شد، می دانستم که عده ای می خواهند با این کار افراد به درد بخور را از ما بگیرند و خودشان جای آنها را بگیرند. ... سپس امام فرمودند، این پرونده را مختومه کنید و از این پس هیچ کس حق ندارد این پرونده را باز کند. گفتنی است که حضرت امام از آغاز جلسه، قیافه ای برافروخته داشتند و عصبانی به نظر می رسیدند.» (۳)

ضمیمه گزارش ۹۵۶

موضوع اخراج اسرائیل از کنفرانس سازمان بین المللی انرژی اتمی در وین و به دنبال آن مطرح شدن پیشنهاد اخراج این کشور از اتحادیه ارتباطات بین المللی و مجمع عمومی سازمان ملل متحد که بیشتر از حمایت های ایران و برخی کشورهای جهان سوم و تعدادی از کشورهای پیشرو عربی برخوردار بود، واکنش های وسیعی را در محافل سیاسی امریکا و اسرائیل به دنبال داشت.

۱- ۲۷. مأخذ ۱۵، صص ۲۶ و ۲۷، رادیو امان، ۲۸/۷/۱۳۶۱.

۲- ۲۸. مأخذ ۳، ص ۱۶.

۳- ۲۹. ماهنامه نسیم بیداری، سال دوم، شماره ۲۱، آبان ۱۳۹۰، ص ۲۳.

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی مورخ ۲۷ مهر ۱۳۶۱ نامه ای را با امضای ۱۳۰ تن از نمایندگان، در این باره منتشر کردند که در بخشی از آن آمده است:

«معلق نمودن عضویت اسرائیل را از کمیسیون انرژی اتمی و نیز طرح اخراج این رژیم وحشی را از سازمان ملل، آغاز حرکتی مثبت در مبارزه ضد استکباری و ضد صهیونیستی به حساب آورده و به نمایندگان کشورهای جهان در سازمان ملل اعلام می کنیم که ایران اسلامی و انقلابی، آمادگی دارد که به کمک و هماهنگی کشورهای مترقی و مدافعان حقوق ملت ها و عدالت بین المللی، تمام هزینه هایی که امریکا [پرداخت آن را] قطع نماید، تأمین کند.» (۱)

با اعلام موضع ایران، مطبوعات انگلیس اعلام کردند، اخراج نشدن از اتحادیه بین المللی ارتباطات برای اسرائیل اهمیت ویژه ای دارد (۲) و نماینده امریکا در این اتحادیه گفت: «دولت امریکا بسیار خوشحال خواهد شد اگر، دولت ایران سه میلیون دلاری که ایالات متحده قرار است پردازد، به این اتحادیه پرداخت کند.» (۳)

رادیو اسرائیل نیز اعلام کرد: «بودجه اتحادیه بین المللی مخابرات ۴۳ میلیون دلار است، در حالی که ایالات متحده سه میلیون دلار آن را تأمین می کند. سهم پرداختی ایران ۱۰۳ هزار دلار است.» (۴)

از سوی دیگر، اعلام حمایت امریکا از اسرائیل با استقبال گرم مسئولان این رژیم مواجه شد. روزنامه فایننشال تایمز چاپ لندن، به نقل از یکی از مقامات اسرائیلی نوشت، تهدید امریکا مبنی بر تحریم مالی سازمان ملل در صورت اخراج اسرائیل با استقبال مقامات این کشور مواجه شده است. (۵)

رادیو امریکا نیز در تفسیری که آن را "بازتابی از نظر دولت امریکا" خواند، درباره پیشنهاد اخراج اسرائیل از سازمان بین المللی ارتباطات گفت: «سازمان ملل به سوی بحرانی غیر ضروری پیش می رود، بحرانی که کار این سازمان و دیگر مؤسسه های تخصصی وابسته اش را تهدید می کند و ضربه هایی مستقیم به قلب این سازمان جهانی وارد می آورد. بحران از تلاش های چند دولت و خاموشی بسیاری از دولت های دیگر برای تنبیه و مجازات اسرائیل نشئت می گیرد.

... حمله هایی که در سازمان های تخصصی مانند سازمان بین المللی انرژی اتمی و سازمان مخابراتی بین المللی به اسرائیل شد، عملاً این سازمان ها را از کارهای اصلی خود بازمی دارد و آنان را از رسیدگی به وظایفی که بر عهده شان نهاده شده، منحرف می سازد.

... ایالات متحده در هیچ مجمعی که رای به اخراج اسرائیل دهد، شرکت نخواهد کرد و به هیچ وجه کمک مالی در اختیار چنین مجامعی قرار نخواهد داد. این در مورد مجمع عمومی نیز مصداق پیدا می کند.

اگر اسرائیل از مجمع عمومی سازمان ملل اخراج شود، ایالات متحده از ادامه حضور در این مجامع سر باز خواهد زد و تا زمان اعاده حق مشارکت اسرائیل در جلسات مجمع عمومی، همه پرداخت های خود را به سازمان ملل متحد قطع خواهد کرد. این تنها تصمیم دولت کنونی امریکا نیست، [بلکه] قطعنامه هایی که با اکثریتی چشمگیر به تصویب کنگره امریکا رسیده است به شدت از این سیاست پشتیبانی می کند. زمانی که اسرائیل از یکی از کنفرانس های سازمان بین المللی انرژی اتمی در وین

کنار گذاشته شد، نمایندگان امریکا نیز جلسه را ترک کردند و همه کمک های امریکا به این سازمان قطع شد. هیچ کس نباید در این باره به خود تردیدی راه دهد که در صورت لزوم، امریکا با عزمی راسخ در هر مجمع دیگری نیز چنین خواهد کرد. حتی در مجمع عمومی سازمان ملل متحد» (۶)

همزمان با این واکنش ها، اخباری در سطحی وسیع مبنی بر خرید تسلیحاتی ایران از اسرائیل، در خبرگزاری ها منتشر شد. بر اساس این گزارش ها موشه آرنس، سفیر اسرائیل در امریکا مدعی شد، کشورش با توافق امریکا، پس از آغاز جنگ ایران و عراق، تسلیحات امریکایی به تهران تحویل داده است. (۷)

به دنبال این ادعای سفیر اسرائیل در امریکا، سخن گوی وزارت خارجه امریکا اعلام کرد: دولت امریکا هیچ گاه توافقی با اسرائیل برای تحویل اسلحه از این کشور به ایران نداشته است. وی سخنان آرنس را تکذیب کرد، همچنین مدعی شد که احتمالاً تحویل تسلیحات، فقط با تصمیم اسرائیل بوده است و واشنگتن همچنان خود را در جنگ ایران و عراق بی طرف نگه می دارد. (۸)

ص: ۹۳۷

-
- ۱- ۳۰. مأخذ ۱۲، ص ۱۳.
 - ۲- ۳۱. روزنامه کیهان، ۲۸/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶.
 - ۳- ۳۲. مأخذ ۲۲، ص ۲۶، رادیو اسرائیل، ۲۷/۷/۱۳۶۱.
 - ۴- ۳۳. مأخذ ۱۵، ص ۲۰، رادیو اسرائیل، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
 - ۵- ۳۴. مأخذ ۳۱، ص ۱۶.
 - ۶- ۳۵. مأخذ ۲۲، صص ۱۹ - ۲۱، رادیو امریکا، ۲۷/۷/۱۳۶۱.
 - ۷- ۳۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۷، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۷، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی ۳۰/۷/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۲۴، ص ۳، بن - خبرگزاری آلمان غربی، ۲۸/۷/۱۳۶۱.
 - ۸- ۳۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۷، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۷، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

نیروهای ایران با پشتیبانی آتش توپخانه و ادوات، عملیات محدودی را در مناطق "تعاون"، "کله شرقی" و "پاسگاه دراجی" عراق در منطقه مهران انجام دادند. در این عملیات که ساعت ۲۰ با رمز "یا حسین بن علی (ع)" آغاز شد بیش از ۵۰ نفر از نیروهای عراقی کشته شدند و چند سنگر نفرات، مخفیگاه دیده بانی، سنگر خمپاره انداز و یک تانک به همراه مقدار فراوانی از مهمات دشمن به آتش کشیده شد. (۱)

از سوی دیگر، نیروهای عراقی دوبار به خطوط دفاعی نیروهای ایران در منطقه سومار تعرض کردند که حملاتشان دفع شد. اولین اقدام، ساعت ۲۰ در منطقه گیسکه و دومین حمله دشمن حدود سه ساعت بعد انجام شد که هیچ موفقیتی را برای نیروهای عراقی به همراه نداشت. در این میان، اجرای آتش مؤثر و متمرکز توپخانه خودی خسارات جدی به نفرات و تجهیزات دشمن وارد کرد طوری که آنان تا چند ساعت مشغول حمل و نقل اجساد کشته شدگان و مجروحان خود بودند. (۲)

همچنین شهر آبادان در چهارمین شب از ماه محرم هدف توپخانه های دوربرد عراق قرار گرفت. بر اثر این آتشباری یک منزل مسکونی ویران شد و دو ساختمان اداری تخریب شدند. در چند نقطه شهر نیز آتش سوزی روی داد. (۳) علاوه بر این بر اثر اصابت گلوله ای توپ به قسمتی از یک مسجد و یک آزمایشگاه خساراتی بر آنان وارد و یک نفر نیز مجروح شد. (۴)

سه هواپیمای عراقی نیز در آسمان خرم آباد ظاهر شدند که با واکنش به موقع پدافند هوایی نیروهای خودی، در اجرای عملیات نظامی ناکام شدند و از آسمان منطقه گریختند. (۵)

ص: ۹۳۹

۱-۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

۲-۲. روزنامه اطلاعات، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۸.

۳-۳. روزنامه اطلاعات، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۳.

۴-۴. روزنامه کیهان ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۱۸، اطلاعیه شماره ۱۰۸۷ ستاد مشترک ارتش.

۵-۵. همان، ص ۱۸.

سه نفر دیگر از مردم عراق با خروج از مرزهای شرقی این کشور وارد خاک ایران شدند و خود را به سپاه پاسداران ارومیه معرفی و تقاضای پناهندگی کردند. این سه تن که مسیحی و از اهالی سلیمانیه هستند، اعلام کردند، چون رژیم صدام قصد داشت آنان را به جبهه‌ها اعزام کند؛ آنها برای پرهیز از رویارویی با نیروهای ایران از عراق خارج شده‌اند.

علاوه بر این سه نفر، دو غیرنظامی نیز با عبور از مرزهای غربی ایران و معرفی خود به سپاه پاسداران، تقاضای پناهندگی کردند.^(۱)

پس از شکست‌های سنگین گروه‌های تجزیه طلب مسلح در عملیات‌های قرارگاه حمزه، عوامل ضدانقلاب به راهزنی، مین گذاری جاده‌ها، مردم آزاری و شرارت در شهرهای مختلف آذربایجان غربی و کردستان پرداخته‌اند و برخی از آنها با ابراز ندامت، خود را تسلیم نیروهای امنیتی می‌کنند.

نیروهای تأمین محور سقز - دیواندره در حوالی پایگاه "کوله زاغه" در نزدیکی سنندج، به کمین عناصر مسلح غیرقانونی برخورد کردند که پنج نفر از آنان شهید، شش نفر مجروح و پنج نفر نیز گروگان گرفته شدند. همچنین نیروهای مهاجم یک خودرو ارتش را آتش زدند.^(۲) در حادثه دیگری یک خودرو حامل نیروهای سپاه در محور پیرانشهر - سردشت در حوالی روستای بازرگان، با مین برخورد کرد که بر اثر انفجار آن ۲ نفر شهید و ۱۹ تن مجروح شدند.^(۳)

در محور مهاباد - پسوه نیز دو کمپرسی متعلق به جهاد سازندگی - که در شن ریزی جاده مهاباد - خلیفه فعالیت می‌کردند - پس از پایان کار روزانه، در بازگشت به مهاباد، به کمین عناصر ضدانقلاب خوردند که یکی از رانندگان شهید شد و دیگری به اسارت درآمد. کمپرسی‌ها نیز به آتش کشیده شدند.^(۴)

در اقدامی دیگر، تعدادی از عناصر گروه‌های مسلح غیرقانونی، ساعت ۲۱ به روستای "عیان" از توابع شهرستان سلماس حمله کردند که با اجرای عملیات کمین توسط نیروهای سپاه و کمیته سلماس عملیات آنان ناکام ماند. مهاجمان هنگام فرار، یکی از موتورهای آب این روستا را به آتش کشیدند.^(۵) همزمان با این درگیری، درگیری‌های پراکنده‌ای نیز در حوالی خط راه آهن سلماس - خوی روی داد که با واکنش متقابل نیروهای خودی، دفع شد.^(۶)

همچنین یکی از نیروهای وابسته به ضدانقلاب با ابراز ندامت، خود را به سپاه پاسداران بانه معرفی و تقاضای امان نامه کرد. وی یک اسلحه برنو را نیز تحویل نیروهای سپاه داد.^(۷)

۲-۷. سند شماره ۱۱۳۱۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، آبان ۱۳۶۱، ص ۳، سماجا؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر نخست وزیری، مجموعه گزارش های "اخبار داخلی"، گزارش شماره ۶۷، ۱۵/۸/۱۳۶۱، ص ۱.

۳-۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۸، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۷، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۸/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۱۳۱۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر نخست وزیری، مجموعه گزارش های "اخبار داخلی"، گزارش شماره ۶۷، ۱۵/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

۴-۹. سند شماره ۱۱۳۱۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه به فرماندهی کل، آبان ۱۳۶۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی مهاباد، ۱/۸/۱۳۶۱.
۵- چند روز قبل نیز تأسیسات آب آشامیدنی این منطقه هدف تهاجم قرار گرفته و تخریب شده بود. [رجوع شود به روزشمار ۲۲/۷/۱۳۶۱]

۶-۱۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۸، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۹، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۸/۱۳۶۱.

۷-۱۱. روزنامه اطلاعات، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱۵.

به دنبال عملیات های موفق قرارگاه حمزه در محورهای پیرانشهر - سردشت و آزادسازی مناطق و محورهای متعددی که پیش از این، در تصرف نیروهای مسلح غیرقانونی، به خصوص حزب دمکرات کردستان بود، امروز رادیو بی.بی.سی در تفسیری تبلیغاتی و جانبدارانه از حزب دمکرات، به بررسی این وقایع و دستاوردهای آن پرداخت.

رادیو بی.بی.سی به نقل از افراد وابسته به این حزب، اطلاعات نادرستی را درباره درگیری های اخیر منتشر کرد که بخشی از آن در جهت توجیه شکست های اخیر گروه های تجزیه طلب است و بخش دیگر آن، به ادعای این گروه ها مبنی بر داشتن توان نظامی بالا مربوط می شود که شکست های سنگینی را متحمل شده اند. این رادیو در تفسیر خود آورده است:

دو طرف (ایران و حزب دمکرات) در گزارش هایی که از رادیوهایشان درباره جنگ کردستان پخش می کنند، چندان اتفاق نظری درباره نتایج آن ندارند، غیر از اینکه جنگ شدید است و در منطقه وسیعی در جریان است. امروز رادیو تهران گفت: نیروهای حزب دمکرات کردستان که دولت فعالیت آن را ممنوع اعلام کرده در چند نقطه با نیروهای دولتی برخورد کرده اند، از جمله در اطراف شهرهای مهاباد، سقز، سردشت و پیرانشهر. هفته قبل نیز رهبر حزب دمکرات کردستان، دکتر عبدالرحمان قاسملو جنگ فعلی را از نقطه نظر شدت و وسعت در کردستان بی سابقه خواند. در مصاحبه تلفنی از نقطه ای در نزدیکی محل جنگ، دکتر قاسملو گفت که هزاران سرباز و پاسدار به مناطق تحت کنترل کردها حمله کرده اند و از هلی کوپترهای موشک انداز، توپ های سنگین، تانک و موشک اندازهای کاتیوشای ساخت شوروی استفاده می کنند. یکی از سخنگویان کرد در اروپا این گفته دولت ایران را قبول دارد که نیروهای دولتی در بعضی نقاط پیشرفت های قابل ملاحظه ای داشته اند، اما او افزود که حتی از دست رفتن آن پایگاه ها، ضربه مهمی برای کردها نخواهد بود و از توانایی جنگی آنها نخواهد کاست. سخنگوی حزب دمکرات بر این عقیده است که ارتش چریکی کردها که به گفته او دارای دوازده هزار چریک تمام وقت پیشمرگ است، ارتشی بسیار متحرک است و به سرعت خواهد توانست برای خود در نقاط مختلف، پایگاه ایجاد کند. سخنگوی کردها همچنین می گوید که چریک های کرد توانسته اند در بسیاری نقاط، پیشرفت نیروهای دولتی را متوقف سازند، تلفات سنگینی بر آنها وارد آورند و سلاح های زیادی به غنیمت بگیرند. او افزود: در میان اجساد نیروهای دولتی که در میدان های جنگ باقی مانده، افرادی از حزب دمکرات کردستان عراق تحت فرماندهی پسران ملا مصطفی بارزانی دیده می شوند که لباس سبز پاسداران ایران را بر تن داشته اند، اما کارت عضویت حزب عراقی را حمل می کردند. (۱)

ص: ۹۴۲

۱- ۱۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۶، ۳۰/۷/۱۳۶۱، ص ۱۴، از رادیو بی.بی.سی،

دزدی، شرارت و ایجاد ناامنی، مواضع جدید سازمان مجاهدین خلق پس از ضربات گسترده به سازمان و دستگیری اعضا و کادرهای آن است. نیروهای امنیتی ایران در کنار این دستگیری ها، اعضای برخی گروه های تروریستی دیگر را نیز دستگیر کرده اند.

پنج نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق، امروز با سوء استفاده از لباس پاسداری به خانه ای در خیابان دکتر شریعتی وارد شدند و پس از بازرسی منزل، مقدار فراوانی جواهر، طلا و لوازم قیمتی و مبلغ هنگفتی پول نقد به سرقت برده، متواری شدند. آنها در پاسخ به اعتراض افراد خانه به این اقدام گفتند: از این اموال در جهت منافع خلق قهرمان ایران استفاده خواهد شد. (۱)

همچنین در طول روز جاری نه نفر از اعضا و کادرهای سازمان مجاهدین خلق، هفت نفر از افراد گروه پیکار، سه نفر از سازمان چریک های فدایی خلق و سه قاچاقچی مرتبط با گروه خلق عرب، در شهرهای شیراز، بهبهان، بروجرد، آغاچاری و ایذه دستگیر شدند. (۲)

در گرگان نیز یک خانه تیمی متعلق به اعضای سازمان مجاهدین خلق کشف و از این خانه مقداری مهمات، گاز اشک آور و تعدادی سند و نشریات درون گروهی ضبط شد. (۳)

مسعود رجوی سرکرده گروه مجاهدین خلق، در مصاحبه با ماهنامه "میدل ایست دیوید" چاپ ترکیه، به تروریست بودن سازمان مجاهدین خلق که رهبری آن را به عهده دارد، اعتراف کرد. وی در این مصاحبه به موضوعاتی مانند اعتقاد به مبانی ناسیونالیستی و سوسیالیستی و اولویت داشتن آنها به اسلام، تمایل ۹۰ درصد مردم ایران به صلح، بمب گذاری در دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی در ۷ تیر ۱۳۶۰، برترین بودن در میان نامزدهای ریاست جمهوری اولین دوره انتخابات ریاست جمهوری ایران، نفوذ بی رقیب در میان توده های مردم، شرکت نکردن در جنگ برای مقابله با تجاوزات رژیم عراق و... اشاره کرد. بخشی از ادعاهای مسعود رجوی در گفت و گو با این ماهنامه چنین است.

«ما ناسیونالیست هستیم، عقاید ما دمکراتیک و مترقی است و البته ما مسلمان نیز می باشیم. اسلام ما، مخالف با ملت یا مردم نیست. ما شوونیست نیستیم. ما به شدت مخالف اختلاف [های] مذهبی و قومی هستیم. ما باید آزاد باقی بمانیم و آزاداندیش باشیم. ما باید از جنگ با همسایگان خود دست برداریم. از همان بدو کار ما مخالف صدور انقلاب و هرج و مرج طلبی بودیم. ... [امام] خمینی مخالف اسلام و ارزش های بشردوستانه است. ... ما می گوئیم او [امام خمینی] مسلمان نیست. ... اگر شما با این امر موافق نیستید از کشورهای مسلمان سؤال کنید (از ترکیه، اندونزی، لیبی و...)، همه آنها به شما خواهند گفت که [امام] خمینی مسلمان نیست.»

۱-۱۳. مأخذ ۱۰، ص ۷، تهران - خیرگزاری جمهوری اسلامی، ۱/۸/۱۳۶۱.

۲-۱۴. سند شماره ۲۲۷۳۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه منطقه ۸ "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۳، ۱۱/۸/۱۳۶۱، صص ۸ و ۹ و ۱۱؛ و- سند شماره ۲۲۷۳۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر نمایندگی امام در سپاه منطقه ۸ "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۴، ۲۴/۸/۱۳۶۱، صص ۱۵ و ۲۲.

۳-۱۵. سند شماره ۷۳۱۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی ستاد منطقه ۳، به فرماندهی مرکز، ۳/۸/۱۳۶۱، ص

سؤال: «آیا بمبی که موجب کشته شدن ۷۱ نفر [از مسئولان ایران] در دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی، در تهران شد، توسط مجاهدین نصب شده بود؟»

رجوی: «شما هم مانند من می دانید که من هرگز از چنین کشتاری چشم پوشی نمی کنم. هنگامی که شکنجه، ظلم و کشتار دسته جمعی علیه مردم یک کشور اعمال می شود، بی تردید عکس العمل نیز در پی دارد. ... همان طوری که می دانید من کاندیدای ریاست جمهوری بودم، اما او [امام خمینی] یک هفته پیش از انتخابات مرا وادار به انصراف کرد. بر طبق آرا من کاندیدای شماره یک تهران بودم. مردم ایران انقلاب کردند. مجاهدین خلق جانبازانه خون خود را برای مردم ریختند. سپس آنها به میدان آمده و با زیر پا گذاشتن این خون ها، قدرت را در دست گرفتند. من به [امام] خمینی گفتم، بگذارید مطبوعات آزاد باشند و هرکسی درباره سیاست آنچه میل دارد، بنویسد. به عنوان مثال، روزنامه ما با تیراژ روزانه ۵۰۰ هزار نسخه، پر تیراژترین روزنامه تهران بود، درحالی که تیراژ روزنامه [امام] خمینی به ۲۵ هزار نسخه (در روز) می رسید.»

سؤال: «آیا مجاهدین خلق در جنگ ایران و عراق شرکت کرده اند؟»

رجوی: «در صورت شرکت ما، ایران پیروزی های بیشتر در جنگ کسب می کرد، اما ما در این جنگ شرکت نداریم. دلیلش این است که ما مایلیم دو کشور در صلح و دوستی به سربرند، در این مورد ۹۰ درصد مردم ایران خواهان صلح هستند. مردم ایران فوق العاده به سوسیالیسم اسلامی که ما از آن حمایت می کنیم، علاقه مندند و روزبه روز تعداد بیشتری توجه خود را به ما معطوف می کنند. طرفداران ما در درجه اول از میان روشنفکران و به دنبال آنها دانشجویان، اساتید، نویسندگان، سربازان، تجار، کارگران، مسئولین خدمات شهری و زنان هستند.»

سؤال: «آیا شما در درون ارتش ایران هوادار دارید؟»

رجوی: «همان طور که می دانید، من با هوایما به اینجا آمدم. سه خلبان مجاهد ما را به اینجا آوردند. معزی، خلبانی که شاه را به پاناما برد، یک عضو برجسته مجاهدین خلق است.»

آخرین سؤال: «در صورتی که شما در ایران به قدرت برسید، روابط شما با ترکیه و دیگر همسایگان چگونه خواهد بود؟»

رجوی: «ما پیوندهای مذهبی و فرهنگی با همسایگان خود داریم که مایل به حفظ آن هستیم، علی‌الخصوص در مورد ترکیه. نباید فراموش کنیم که همسر متوفای من، مانند صمیمی‌ترین دوست من در سازمان یک ترک بود. (همسرم تیریزی بود) ما پیوندهای فرهنگی با ترکیه داریم و هم مذهب نیز هستیم. اما [امام] خمینی به میدان آمد و ما را از هم جدا کرد. ما امیدواریم که به زودی رژیم ناسیونالیست، ملی و دموکراتیک که حکومتی مردمی و به سود مردم زجرکشیده ایران و مذهب اسلامی ما (که به طرز ننگینی بی حرمت شده) خواهد بود، جایگزین رژیم کنونی شود.» (۱)

۹۶۸

شورای عالی دفاع به ریاست آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، امروز تشکیل جلسه داد (۲) و اوضاع جبهه های جنگ، به ویژه نتایج عملیات مسلم بن عقیل و عملکرد قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) را بررسی کرد.

حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی نماینده امام در این شورا، در مورد مسائل مطروحه در این جلسه و همچنین تلاش های اخیر برای مجاب کردن ایران برای صلح با حکومت عراق و اقدامات میانجیگرانه (سفر وزیر خارجه ترکیه به ایران) درباره مسائل مطرح شده در این جلسه گفت: «در بخشی از جلسه طولانی گزارشی از اوضاع جبهه ها و آمار نهایی نتایج عملیات مسلم بن عقیل و اخبار مربوط به حرکات و فعالیت های قرارگاه حمزه در آذربایجان غربی و کردستان به جلسه ارائه شد.» وی افزود:

«یکی از کارهای بسیار مهم انجام شده در غرب این است که رابطه ضدانقلاب در کردستان با عراق تقریباً دارد قطع می شود و خطوط مواصلاتی و راه های گرفتن امکانات و فرارشان به دست نیروهای ما می افتد و باقیمانده شان در مناطق مختلف کردستان و آذربایجان غربی در محاصره قرار می گیرند. از نقاط مهمی که نیروهای ما گرفته اند "میرآباد" است، جایی که فرانسوی ها آمده بودند و با ضدانقلاب مصاحبه کرده بودند و تلویزیون های اروپایی خیلی سروصدا راه انداختند و از این منطقه به عنوان منطقه آزاد شده کردها نام برده بودند. روی هم رفته، نیروهای ارتش و سپاه در کردستان ضربات محکمی به ضدانقلاب می زنند و به سرعت هم موفق می شوند و مسئله جالب، خوشحالی مردم کردستان است. هر روستایی که آزاد می شود، مردمش احساس آزادی واقعی می کنند و ما هم موفق می شویم امکانات را به آنها برسانیم.»

ص: ۹۴۴

۱-۱۶. سند شماره ۲۳۰۰۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه سیاسی وزارت کشور، شماره ۴، صص ۳۹ - ۴۱، آبان ۱۳۶۱.

۲- به گزارش روزنامه اطلاعات مورخ ۱ آبان ۱۳۶۱ این جلسه با حضور آیت الله خامنه ای رئیس جمهور، حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورا، مهندس موسوی نخست وزیر، سرتیپ ظهیرنژاد رئیس ستاد مشترک ارتش، سرهنگ سلیمی وزیر دفاع، محسن رضایی فرمانده کل سپاه، سیداحمد خمینی، دکتر ولایتی وزیر خارجه، سرهنگ صیاد شیرازی و ناخدا افضلی فرماندهان نیروهای زمینی و دریایی ارتش، شمشخانی قائم مقام سپاه پاسداران و آقای کمال خرازی مسئول تبلیغات جنگ، تشکیل شد.

نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره پیش نویس قطعنامه ای که شورای امنیت سازمان ملل به مجمع عمومی این سازمان ارائه کرده و در آن به موضوعی به نام "ابراز تمایل عراق به همکاری در اجرای قطعنامه های سازمان ملل" اشاره شده است، گفت:

«ما از اینکه سازمان ملل هم آلت دست گروه متجاوز دنیا شده و کاملاً در جهت تحقق اهداف استعماری ملعبه شده است، متأسفیم و این گونه حرکت ها، سوءظن شدیدی را به وجود می آورد. دو سال بود که نیروهای صدام علفی در خاک ما بودند و هنوز هم حدود ۸۰۰ - ۷۰۰ کیلومتر از نقاط حساس مناطق غربی ما را در اشغال دارند، ولی در آنجا از اقدام مثبت عراق در عقب نشینی از خاک ایران تشکر می کنند. دو سال است که نفت شهر ما در دست عراقی ها است و نفت آنجا را می برند. علفی های بغداد در خاک ما هستند و این همه جنایت کرده اند، نه کسی در سازمان ملل قطعنامه ای را پیشنهاد کرد و نه مسئله ای مطرح شد. حالا که ما در آستانه اخراج نهایی عراق قرار گرفته ایم و برای وارد آوردن فشار جهت گرفتن حقیقت امکان بیشتری پیدا کرده ایم، این آقایان هیاهو به راه می اندازند. متأسفانه این اقدامات در موقعی انجام می شود که بعضی از هیئت ها می خواهند [به ایران] بیایند و ما سوءظنمان نسبت به این هیئت ها هم زیاد می شود و فکر می کنیم که این ها همه یک ریشه دارند. اسرائیل چیزی می گوید، غربی ها یک چیز می گویند و هیئت ها می آیند و خیال می کنند که با جوی که درست می کنند ما را در شرایط سختی قرار می دهند و ما تحت فشار، مسائلی را که مایل نیستیم، می پذیریم، ولی این مسائل مقاومت ما را افزایش می دهد. ... به هر حال ما لاقبل مایل بودیم سازمان ملل این نیمه جانی را که دارد، بی خود از دست ندهد و همین که بارها آزمایش کردند و فهمیدند که هم دنیا دست آنها را می خواند و هم اثری ندارد، بگذارند جریان به طور طبیعی انجام شود و حقوق مظلومین پرداخت و ظالم هم تنبیه شود.»

آقای هاشمی رفسنجانی سپس درباره انتشار اخبار خبرگزاری های غربی که از قول سفیر اسرائیل در امریکا، مدعی خرید تسلیحاتی ایران از رژیم صهیونیستی شده بودند، گفت:

«قضایای اخیر در مورد اخراج اسرائیلی ها از بعضی مجامع بین المللی و حمایت ما از این امر، اسرائیلی ها را عصبانی کرده و دارند جواب می دهند. ما در این مسئله جدی هستیم و فکر می کنیم تهدیدهایی که امریکایی ها کردند که از سازمان بیرون می روند، یا کمکشان را قطع می کنند، ما و چند کشور مسلمان دارای نفت و دارای امکانات ارزی می توانیم به آسانی آن را جبران کنیم.» آقای هاشمی رفسنجانی افزود: «کیست که نداند اگر در دنیا یک کشور به شدت ضد امریکایی باشد، ما هستیم و کیست که نداند اسرائیل کاملاً در اختیار امریکاست. چطور می شود ما که با این مخالفت شدیدی که با اسرائیل و امریکا داریم و این برای هیچ کس قابل انکار نیست، او می تواند بیاید و به ما اسلحه بدهد؟! این را تا به حال مکرراً

گفته اند و هروقت هم لازم باشد دوباره فریاد می کنند. مسئله مسخره است و احتیاج به دفاع ندارد آنها احساس کرده اند ما جدی هستیم و موجی در دنیا راه انداخته اند، برای اینکه ما را مشغول کنند، همان حرف های کهنه و قدیمی شان را تکرار می کنند و شاید فردا منافقین و لیبرال ها و سلطنت طلب ها در رادیوهایشان این را عَلم کنند ولی ملت ما رشد دارد و می فهمد و ما احتیاج به دفاع در مقابل این حرف ها نداریم» (۱)

۹۶۹

دانشجویان اخراجی از آلمان، امروز به همراه دکتر فاضل هرنیدی نماینده مجلس، با رئیس جمهور و آیت الله منتظری دیدار کردند.

آیت الله خامنه ای رئیس جمهور ایران، در دیدار با تعدادی از دانشجویان ایرانی که از زندان های آلمان غربی آزاد شده و به ایران بازگشته اند، با اشاره به اقدامات شجاعانه این دانشجویان در برخورد با عناصر وابسته به ضدانقلاب در این کشور و مقاومت هایی که در زندان برای دفاع از جمهوری اسلامی انجام داده اند، مطالبی بیان کرد. ایشان در بخشی از سخنان خود گفت:

«این رفتار شما دشمنان را در همه سطوح با هویت جمهوری اسلامی و ملت ما آشنا کرد. یکی از مسائل ما در دنیا این است که هویت واقعی و حقیقت نظام جمهوری اسلامی ایران برای مخالفین ما روشن نیست و آن چیزی که در نظام ما وجود دارد، گوشه ای از آن را شما با حرکت خود نشان دادید و آن، اینکه این ملت پیکره ای است که همه جای آن نبض است و می زند و همه جای آن مغز است و می اندیشد و همه جای آن قلب است و می تپد.

این راهی است که بر پیشانی او موفقیت نوشته شده و نور رستگاری در جبهه این انقلاب وجود دارد. دشمنان ما و دشمنان انقلاب ما، محکوم به شکست هستند، این شکست لزومی ندارد که حتماً یک شکست نظامی باشد، در آینده هم در مقابله هایی که با ما دارند، محکوم به شکست هستند. ما به این معتقدیم و این بستگی به دو عنصر ایمان و مقاومت ما دارد.»

رئیس جمهور در پایان با اشاره به زندانی شدن دانشجویان ایرانی در زندان های مدعیان تمدن افزود: «شما در این زندان ها دچار سختی ها و شکنجه هایی بودید و تهدیدها و فشارهایی را تحمل کردید، اما در نهایت، شکست نخوردید، به لحاظ اینکه بالاخره ایده شما محقق شد.» (۲)

آیت الله منتظری نیز در دیدار با دانشجویان، با اشاره به تلاش دانشجویان برای مقابله با تبلیغات علیه انقلاب اسلامی گفت: «ملت ما از خدمات و زحمات شما قدردانی می کند و بدانید تمام این ناراحتی ها و محرومیت ها چون در راه کلمه توحید و رضای پروردگار انجام می شود، نزد خداوند پاداش دارد. هیچ گاه از کثرت عدد دشمنان اسلام و توطئه های روزافزون آنان خسته و مأیوس نشوید.» وی افزود: «اگر دولت ها با شما وحشیانه و غیرعادلانه رفتار می کنند، بدانید که ملت های مستضعف و آگاه جهان با شما هستند و از اهداف شما حمایت می کنند.» (۳)

ص: ۹۴۶

۱-۱۷. مأخذ ۲، ص ۱۲.

۲-۱۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۷، ۱/۸/۱۳۶۱، صص ۵ و ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

۳-۱۹. مأخذ ۱۲، ص ۲۳، رادیو صوت الجماهير، ۲۹/۷/۱۳۶۱.

خبرگزاری یوگسلاوی از سازمان ملل گزارش داد، پیش نویس قطعنامه ای که خواستار توقف فوری جنگ ایران و عراق و عقب نشینی آنها به مرزهای بین المللی شده است، امروز به مجمع عمومی سازمان ملل تسلیم شد.

چهارده کشور، پیش نویس این قطعنامه را امروز قبل از آغاز مذاکرات مجمع عمومی درباره نتایج ادامه جنگ بین ایران و عراق ارائه و در آن تأکید کرده اند که ادامه و گسترش مناقشه بین دو کشور به منزله تهدیدی برای صلح و امنیت جهانی است.

در ادامه این گزارش آمده است: به هر حال شیوه تنظیم این قطعنامه که از ابراز تمایل عراق به همکاری در اجرای قطعنامه های سازمان ملل استقبال می کند، برخی از کشورها را بر آن داشت تا این پیش نویس را تصویب نکنند، به نظر آنها، این شیوه تنظیم به حل مسالمت آمیز این مناقشه کمک نمی کند، زیرا ایران را خشمگین می کند. نمایندگان ایران و عراق ضمن صحبت در این مذاکرات، اتهامات متقابل مشهور را به یکدیگر وارد کردند. (۱)(۲)

تلاش کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق، در آستانه تشکیل کمیته حسن نیت کنفرانس اسلامی افزایش یافت و کشورهای کویت و عربستان با جانبداری از صدام، به شرایط ایران برای خاتمه جنگ توجهی نکردند.

در آستانه تشکیل کمیسیون حسن نیت کنفرانس اسلامی در عربستان، صدام حسین در پاسخ به پیام احمد سکوتوره رئیس جمهوری گینه و رئیس کمیته حسن نیت اسلامی (که برای شرکت در کنفرانس این کمیته در عربستان به سر می برد) مبنی بر توقف فوری خصومت ها، اعلام کرد: «مسئولیت کامل ادامه و بالا گرفتن جنگ عراق - ایران به عهده ایران است.» وی گفت: «ایران با تهاجم های مداوم به مرزهای بین المللی عراق که همه به شکست انجامید، تمام درخواست ها برای خاتمه مسالمت آمیز جنگ را نادیده می گیرد.» (۳)

از سوی دیگر، ابوالحسن نماینده کویت در سازمان ملل متحد، در گفتاری جانبدارانه از عراق، از دو کشور درگیر در جنگ خواست تا به خصومت های خود پایان دهند و با استفاده از تعالیم اسلام که به لحاظ فلسفی متضمن حل اختلاف ها از طریق مسالمت آمیز است، به اختلافات خود خاتمه دهند. وی گفت: این جنگ در منطقه ای جریان دارد که به لحاظ استراتژیک و منابع طبیعی، حیاتی است و این منطقه با توجه به طمع اسرائیل به سرزمین و منابع اعراب نیاز فراوان به ثبات و صلح دارد. کویت از آغاز جنگ از نتایج وخیم درگیری

در دستور کار مجمع عمومی قرار گرفته است. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش های ویژه"، نشریه شماره ۲۱۶، ۳۰/۷/۱۳۶۱، ص ۲۲، رادیو صوت الجماهير، ۲۹/۷/۱۳۶۱].

۲-۲۰. همان، صص ۴ و ۵، خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۹/۷/۱۳۶۱.

۳-۲۱. همان، ص ۲، بغداد - خبرگزاری عراق، ۲۹/۷/۱۳۶۱.

آگاه بود و می دانست که ادامه درگیری میان دو همسایه مسلمان بذر کینه را خواهد کاشت و مانع توسعه دو کشور به طور اخص و منطقه عربی به طور اعم، که از اهداف قدرت هاست، می شود. وی با حمایت از مواضع عراق گفت: ابتکار عراق (۱) این امید را به جهانیان داد که جنگ در مرحله پایانی است و این اقدام مؤید علاقه عراق برای پایان دادن به این جنگ مخرب است و امیدوارم کشور همسایه و مسلمان ایران به سرعت از ابعاد واقعی خطر که در صورت ادامه جنگ گریبان گیر منطقه خواهد شد، آگاه شود. وی ابراز امیدواری کرد که ایران، قطعنامه های ۵۱۴ و ۵۲۲ شورای امنیت را بپذیرد و اجرا کند. * (۲) (۳)

روزنامه دولتی الرياض چاپ عربستان از اعضای کمیسیون حسن نیت کنفرانس اسلامی خواست هدف های خود را طوری درپیش گیرد که بر نظره های ایران مبنی بر از کار انداختن فعالیت کمیسیون برتری یابد. این روزنامه با پیشنهاد برپایی و تشکیل کنفرانس سران کشورهای اسلامی برای بررسی مسئله اعلام کرد: با اینکه عراق برای پایان دادن به جنگ از خود نرمش نشان داده است و کمیسیون حسن نیت و دیگر محافل در این خصوص تلاش بسیاری کرده اند، ولی مسئولان ایران آن را نادیده گرفته اند. (۴)

۹۷۲

خبرگزاری رویتر از توکیو به نقل از مقام های وزارت خارجه ژاپن اعلام کرد، این کشور در نظر دارد برای پُر کردن خلأ سه ساله در تماس با مقام های بلندپایه ایران، "نوبوئو ماتسونوگا" معاون وزارت خارجه خود را به تهران اعزام کند. مقام های ژاپن گفتند: انتظار می رود رهبران ایران در این مذاکرات، مسئله مجتمع پتروشیمی چند میلیارد دلاری بندر امام خمینی را مطرح کنند.

این خبرگزاری افزود: عملیات ساختمانی این مجتمع سپتامبر ۱۹۸۰ (شهریور و مهر ۱۳۵۹) با آغاز جنگ خلیج [فارس] هنگامی که ۸۵ درصد کارها انجام شده بود، نیمه کاره رها شد. درحالی که به گفته منابع ژاپن این کشور قصد ندارد در حال حاضر، در مذاکرات در سطح دولتی مسئله مجتمع پتروشیمی را که در سال ۱۹۸۰ (۱۳۵۹) هزینه احداث آن دو میلیارد و هفتصد میلیون دلار برآورد شده بود، مطرح کند. (۵)

۹۷۳

هفته نامه میدل ایست چاپ لندن در شماره اخیر خود به نقل از یک مقام بلندپایه روسیه نوشت: «اگر امریکایی ها (در ایران) مداخله کنند، ما فوراً، به طور همه جانبه مداخله خواهیم کرد.»

ص: ۹۴۸

۱- به گزارش ۹۷۰ مراجعه شود.

۲- * گفتنی است که یونایتدپرس به نقل از خبرگزاری کویت گزارش داد: سعدون شاکر وزیر کشور عراق، روز گذشته

غیرمنتظره وارد کویت شد. وی حامل پیام مکتوبی از صدام حسین رئیس جمهور عراق - که متن آن اعلام نشده است - برای

شیخ جابر الاحمد الصباح امیر کویت است. [روزنامه اطلاعات، ۲۹/۷/۱۳۶۱، ص ۱۶]

۳-۲۲. مأخذ ۲، ص ۱۲.

۴-۲۳. مأخذ ۱، ص ۱۲.

۵-۲۴. مأخذ ۱۱، ص ۳.

این هفته نامه مطالب خود را چنین ادامه داد: «مقامات رسمی شوروی روی سه نکته انگشت می گذارند. آنها از جنگ داخلی پس از [امام] خمینی و متعاقب آن درگیری دو ابرقدرت نگران بوده و به پیمان ۱۹۲۱ (میلادی) خود با ایران - که ایران آن را به طور یک جانبه ملغی کرد - کما فی السابق پایبند هستند.

از سوی دیگر، مقامات شوروی نگران آن هستند که سیاست های جمهوری اسلامی، در نهایت باعث سقوط این کشور بشود و راه را برای نفوذ هرچه بیشتر امریکا در منطقه باز کند. نکته نگران کننده دیگر برای روس ها افزایش مخالفت با حزب توده است. آنها همچنین از انتقاد ایران نسبت به مداخله شان در افغانستان (از سوی ایران) بسیار ناراحت به نظر می رسند. به گفته یک کارشناس روسی که اخیراً از ایران دیدار کرده، ایرانی ها درباره مسئله افغانستان گوش به حرف نمی دهند.»^(۱)

ص: ۹۴۹

۱- ۲۵. مأخذ ۱۲، ص ۹، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۲۹/۷/۱۳۶۱.

عملیات محدود تیپ ۳۱ عاشورا در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل و افزایش حجم آتش واحدهای ارتش عراق در دو جبهه سومار و شلمچه برای تقویت روحیه نیروهای خود، مهم ترین اقدامات امروز نیروهای مسلح ایران و عراق در جبهه های جنگ زمینی بودند.

در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل در یک عملیات محدود ایزدایی که نیروهای تیپ ۳۱ عاشورا در جناح راست تنگه سان واپا اجرا کردند، حدود ۵۰ نفر از نیروهای عراقی کشته و زخمی شدند. در این عملیات، تعدادی سنگر انفرادی و اجتماعی و یک ضد هوایی تک لول ۵/۱۶ میلیمتری منهدم و تعدادی اسلحه آرپی جی ۷ و ۱۱ و دو کلاشینکف به غنیمت گرفته شد همچنین یکی از نیروهای عراقی نیز به اسارت در آمد. نیروهای عراقی به دلیل ترس و وحشت از حملات نیروهای ایران در این منطقه، به محض تاریکی هوا، بر حجم آتش خود به شدت افزودند. (۱) ظاهراً این اقدام به صورت روشی معمول در ارتش عراق در سایر جبهه ها نیز تکرار می شود. در منطقه عملیاتی رمضان نیز واحدهای ارتش عراق، پس از تاریکی هوا برای تقویت روحی نیروهای خود تعداد فراوانی گلوله منور پرتاب کردند. (۲)

گلوله باران شیمیایی منطقه عمومی آبادان و تجاوز هواپیماهای نیروی هوایی ارتش عراق به شهرهای ایلام و دهلران بخش دیگری از رفتار غیرانسانی عراق در جنگ با ایران در چهارمین روز از ماه محرم بود.

به دلیل استفاده نیروهای عراقی از مهمات شیمیایی در گلوله باران آبادان، سه نفر از نیروهای بسیجی در دروازه شمالی این شهر در معرض عوامل شیمیایی قرار گرفتند. (۳) در نتیجه این اقدام، یکی از آنان بی هوش شد و دو نفر دیگر به عوارض اولیه آن دچار شدند. افراد مصدوم به سرعت به بیمارستان شهر منتقل شدند. (۴) حریم هوایی شهرهای ایلام و

۱-۱. سند شماره ۳۱۲۹۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات تیپ عاشورا، به اطلاعات عملیات لشکر ظفر، ۲/۸/۱۳۶۱.

۲-۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱/۸/۱۳۶۱.

۳-۳. سند شماره ۷۹۳۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کل، به فرماندهی منطقه ۸، ۲۶/۸/۱۳۶۱.

۴-۴. سند شماره ۱۱۳۱۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش امنیتی مناطق دهگانه، از مرکز فرماندهی سپاه، به فرماندهی کل، آبان ۱۳۶۱، ص ۲.

دهلران نیز در ساعت های ۱۱:۳۰ و ۱۸:۳۰ هدف تهاجم سه هواپیمای عراقی قرار گرفت که با واکنش مؤثر پدافند هوایی مستقر در منطقه، هواپیماهای دشمن قبل از هر اقدامی از منطقه متواری شدند.^(۱)

۹۷۶

با قطع نسبی ارتباط گروه های ضدانقلاب با عراق و سقوط پایگاه های اصلی آنها در ایران، دسته ها و عوامل پراکنده ضدانقلاب، به شرارت و راهزنی روی آورده اند و به مردم منطقه فشار وارد می کنند. برخی از شهرهای منطقه شمال غرب کشور، امروز دستخوش این شرارت ها بود.

هنگامی که چند تن از نیروهای سپاه مشغول پاکسازی مین های کاشته شده در جاده منتهی به مقر "باجوند" در محور میاندوآب - مهاباد بودند، یک مین قوی تقویت شده که تله گذاری شده بود، منفجر شد که به شهادت چهار تن و موج گرفتگی چند نفر دیگر انجامید. در همین محل تعدادی مین ضدتانک و ضدنفر نیز کشف و خنثی شد.^(۲)

همچنین در شمال سردشت پایگاه تازه تأسیس "سرچشمه" در شهرک ربط که پس از تصرف این شهرک احداث شده بود، هدف تهاجم عناصر گروه های مسلح تجزیه طلب قرار گرفت که پنج نفر از پرسنل پایگاه مجروح شدند.^(۳) در محور ارومیه - اشنویه نیز نیروهای خودی به کمین عناصر مسلح غیرقانونی برخوردند و یک اسلحه ژ - ۳ و هشت عدد خشاب به دست مهاجمان افتاد.^(۴) همچنین مهاجمین با حمله به پایگاه راهسازی جهاد سازندگی بخش "نازلو" از توابع ارومیه، یک بلدوزر را به آتش کشیدند و سه پمپ موتور چاه را به سرقت بردند.^(۵) در شمال سلماس نیز افراد حزب دمکرات شبانه وارد روستای شوریک شدند و با محاصره روستا، از اهالی خواستند تا برای پیوستن به حزب دمکرات ثبت نام کنند. افراد این حزب هنگام ترک روستا، منزل یکی از روستاییان را به جرم همکاری با نظام جمهوری اسلامی به آتش کشیدند و از محل گریختند.^(۶)

۹۷۷

در پی دو عملیات نیروهای ایران در محورهای اصلی و فرعی شهرهای سردشت و سقز امروز، تعدادی از روستاهای منطقه پاک سازی شد، چند ارتفاع حساس به تصرف درآمد و تعدادی از نیروهای تجزیه طلب نیز کشته و زخمی شدند.

در استمرار پاک سازی محور سردشت - پیرانشهر، حدود ۸ کیلومتر از جاده پیرانشهر به سردشت و روستاهای "شالی آباد"، "سالوس"، "ورمیشان" و "دشت غوره" پاک سازی شد.^(۷) و ارتفاعات مهم "کره کویی" و "سرآلاوان" به تصرف نیروهای ایران درآمد. همچنین با استفاده از آتش توپخانه، یک مقر عناصر ضدانقلاب در این محور منهدم شد.^(۸)

ص: ۹۵۱

۱- ۵. روزنامه اطلاعات، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۳.

۲- ۶. سند شماره ۳۵۰۲۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی میاندوآب، به قرارگاه بعثت، ۱/۸/۱۳۶۱؛ و- سند شماره ۱۰۴۸۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، نشریه شماره ۱۷،

۴/۸/۱۳۶۱، ص ۳.

۳-۷. سند شماره ۳۵۰۳۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) - واحد طرح و برنامه عملیات، به فرماندهی سپاه پاسداران، ۴/۸/۱۳۶۱.

۴-۸. سند شماره ۴۰۹۸۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا(ع) - طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه بعثت - طرح و برنامه عملیات، ۱۳/۸/۱۳۶۱.

۵-۹. سند شماره ۱۱۳۱۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر نخست وزیری، مجموعه گزارش های "اخبار داخلی"، گزارش شماره ۶۷، ۱۵/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

۶-۱۰. سند شماره ۱۷۳۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه کربلا، دفتر سیاسی، ۵/۸/۱۳۶۱، ص ۷.

۷-۱۱. سند شماره ۱۷۴۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعات هفتگی شماره ۴۲، ستاد مرکزی سپاه، طرح و برنامه عملیات، اطلاعات عملیات، ۱۰/۸/۱۳۶۱، ص ۳.

۸-۱۲. سند شماره ۳۵۰۳۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، واحد طرح و برنامه عملیات، به فرماندهی ستاد مرکزی سپاه، ۱/۸/۱۳۶۱؛ و- مأخذ ۴، ص ۱.

هم زمان با عملیات های رزمندگان اسلام در چند محور اصلی در غرب کشور، عملیات هایی نیز برای پاک سازی برخی مناطق از جمله روستاهای "خورخوره" و "ماهیدر بالا" در جنوب شرقی سقز - که عناصر مسلح به صورت پراکنده در آنها حضور دارند - انجام شد و (۱) هفت نفر از عوامل ضدانقلاب کشته و یازده نفر نیز زخمی شدند. همچنین در این عملیات ها که با هماهنگی هوانپروز انجام شد، دو نفر از نیروهای خودی به طور سطحی زخمی شدند. (۲)

۹۷۸

شیخ عزالدین حسینی از رهبران معنوی گروه های مسلح غیرقانونی، در مصاحبه با خبرنگار رادیو بی.بی.سی درباره عراق مطالبی را مطرح کرد. وی در پاسخ به این سؤال که آیا موافق دریافت کمک از دولت عراق هستید، گفت: «ما استفاده کردن از تضادهایی که بین دو قدرت باشد را جایز می دانیم، به شرط آنکه هیچ تعهدی در میان نباشد.»

خبرنگار پرسید: «یعنی اگر در حال حاضر دولت عراق به شما کمک کند و از شما تعهدی نخواهد، شما حاضرید که بپذیرید؟»

عزالدین حسینی پاسخ داد: «حرف من این نیست! این مسئله مربوط به خود ماست! من به طور کلی می گویم هر کشوری که اپوزیسیون را بدون قید و شرط کمک کند، من مخالف نیستم.» (۳)

از سوی دیگر، سه روز پیش نیز صدام حسین رئیس جمهور عراق، در دیدار با اعضای هیئت مدرسین مدارس اسلامی بنگلادش آشکارا عزالدین حسینی را تأیید کرد و گفت:

در ایران روحانیون سرشناس و مبارزی وجود دارند که تمام آنها مورد تصفیة رژیم کنونی ایران قرار گرفته اند که عزالدین حسینی رهبر مذهبی مردم کرد ایران از آن جمله است. (۴)

۹۷۹

در پی ناکامی چهار عملیات تروریستی سازمان مجاهدین در تهران، تعرض افراد این سازمان به جایگاه نماز جمعه شهرستان محلات نیز موفقیتی را به دنبال نداشت و شش تن از اعضای این سازمان در شوشتر و بوشهر نیز دستگیر شدند.

دو تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق مسلح به سلاح یوزی که سوار بر موتورسیکلت یاماها سبزرنگ بودند، ساعت ۱۸:۴۰ در خیابان آزادی تهران قصد ترور یکی از افراد متعهد را داشتند که موفق نشدند و از صحنه گریختند. (۵)

ص: ۹۵۲

۱- ۱۳. سند شماره ۳۵۰۲۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان (قرارگاه قدس) - طرح و برنامه عملیات، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) - طرح و برنامه عملیات، ۹/۸/۱۳۶۱، ص ۲.

- ۲-۱۴. روزنامه اطلاعات، ۴/۸/۱۳۶۱، ص ۲؛ و- سند شماره ۳۵۰۲۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۷ (همدان) به قرارگاه مرکزی حمزه سیدالشهدا(ع)، ۵/۸/۱۳۶۱، ص ۱.
- ۳-۱۵. سند شماره ۲۱۳۹۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت امور خارجه، "خبرها و نظرها" اطلاعاتی، سیاسی، خارجی، بولتن شماره ۴، ۲۳/۸/۱۳۶۱، ص ۳.
- ۴-۱۶. همان، ص ۵.
- ۵-۱۷. سند شماره ۹۳۸۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "خبرنامه" بولتن شماره ۱۲۰ و ۱۲۱، واحد اطلاعات سپاه، ارتباطات، روابط عمومی ستاد منطقه ۱۰، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۹؛ و- سند شماره ۱۰۳۹۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۸، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۳.

در ساعت ۱۸:۵۰ نیز دو نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق در خیابان "دریان نو"، خیابان یکم به طرف منزل آقای حسینی نماینده مجلس شورای اسلامی، تیراندازی کردند که کسی آسیب ندید و مهاجمان از منطقه متواری شدند.^(۱)

در حادثه دیگری در خیابان نازی آباد در جنوب شهر تهران سرنشینان یک خودرو ب.ام.و و یک تویوتای طوسی رنگ که هر کدام حامل سه سرنشین بودند، قصد ترور یک فرد معتقد به نظام را داشتند که موفقیتی نداشتند.^(۲)

همچنین یکی از اعضای سپاه پاسداران در خیابان پاسداران تهران به وسیله کلت هدف قرار گرفت که از ناحیه بازوی راست به طور سطحی زخمی شد.^(۳)

در محلات نیز در ساعت ۱۵ دقیقه بامداد دو بمب آتش زای دست ساز (کوکتل مولوتف) به جایگاه نماز جمعه پرتاب شد که خسارات جانی و مالی نداشت.^(۴)

در همین حال ۵ نفر از عناصر وابسته به سازمان مجاهدین خلق که از نیروهای پایگاه هوایی بوشهر بودند، در این شهر دستگیر شدند.^(۵) یک نفر از افراد سازمان نیز در شوشتر دستگیر شد.^(۶)

۹۸۰

یک نشریه داخلی سپاه پاسداران، اقدامات سازمان مجاهدین خلق در سطح تهران را در دو دوره زمانی (قبل و پس از شروع فعالیت گشت ثارالله سپاه^(۷)) مقایسه کرده و با توجه به هم زمان بودن شروع فعالیت این گشت با اجرای طرح مالک و مستأجر و استفاده از نتایج آمارهای به دست آمده در این زمینه، اقدامات جدید نیروهای خودی را در کنترل عملیات های تروریستی سازمان مجاهدین خلق، موفق و مؤثر ارزیابی کرده است. در قسمتی از این گزارش آمده است:

مقایسه آماری فعالیت های گروه های تروریستی در تهران که مرکز ثقل اقدامات آنها است، بین ماه های قبل از شروع گشت ثارالله (۱۵/۷/۱۳۶۱) با بعد از آن، نشان می دهد که شروع حرکت جدید سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در جهت سرکوب ضدانقلاب که توسط واحدهای ویژه گشتی انجام شد و هم زمان با آن نیز طرح دادستانی انقلاب (طرح مالک و مستأجر)، به اجرا درآمد، تا حد چشمگیری حرکات آنان را در زمینه های ترورهای کور، بمب گذاری ها، سرقت های مسلحانه و... تقلیل داده است. به طوری که در شهریور ماه سال ۱۳۶۱ در تهران، طی ۷۶ فقره ترور و سوءقصدی که توسط عوامل سازمان صورت گرفته

ص: ۹۵۳

۱- ۱۸. مأخذ ۴، ص ۱.

۲- ۱۹. سند شماره ۱۰۳۹۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۸، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۳؛ و- سند شماره ۹۳۸۵۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "خبرنامه" بولتن شماره ۱۲۰ و ۱۲۱، واحد اطلاعات سپاه، ارتباطات، روابط عمومی ستاد منطقه ۱۰، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۸.

- ۳- ۲۰. سند شماره ۲۱۸۰۷۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات و تحقیقات کمیته مرکزی انقلاب اسلامی، "خبرنامه سیاسی و اطلاعاتی"، نشریه شماره ۱۷، ۱۳۶۱/۸/۲۰، ص ۳.
- ۴- ۲۱. سند شماره ۷۳۲۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرماندهی منطقه یک، به دفتر فرماندهی کل سپاه، ۱۳۶۱/۸/۹، ص ۴.
- ۵- ۲۲. سند شماره ۱۰۴۷۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، نشریه شماره ۱۷۳، ۱۳۶۱/۸/۱۱، صص ۳ و ۴.
- ۶- ۲۳. سند شماره ۲۲۷۳۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر سیاسی سپاه منطقه ۸، "رویدادهای منطقه ۸"، نشریه شماره ۱۳، ۱۳۶۱/۸/۱۱، ص ۴.
- ۷- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای جلوگیری از فعالیت های تروریستی سازمان مجاهدین خلق و ممانعت از ترور مردم عادی در سطح شهر تهران، گشت های ویژه ای با عنوان "گشت ثارالله" تشکیل داد. در این طرح نیروهای ورزیده و آموزش دیده سپاه در خودروهای مشخص در همه مناطق تهران به گشت زنی می پرداختند و با شناسایی و دستگیری افراد وابسته به سازمان، با اقدامات آنها مقابله می کردند.

است، ۷۴ تن از برادران و خواهران متعهد و متدین (پاسدار، بسیج، کاسب، کارگر، دانشجو و...) شهید و مجروح شدند. در صورتی که در مهر ماه همین سال طی ۲۹ فقره ترور سازمان مجاهدین خلق، تنها سه نفر شهید و یازده نفر مجروح شدند. بنابراین، می توان نتیجه گیری کرد که اجرای دو طرح مذکور در ایجاد امنیت و آرامش مردم شهر تهران سهم به سزایی داشته و از دو جهت قابل توجه می باشد.

۱- احساس امنیت و آرامش مردم به دلیل اینکه برادران سپاه پاسداران را در صحنه حاضر و حامی خود می بینند.

۲- دستگیری عوامل گروه های تروریستی که با اجرای گشت ثارالله و طرح مالک و مستأجر مجبور به ترک منازل و لانه های تیمی خود شده اند. آمار دستگیری ها نیز مؤید این موضوع می باشد. (۱)(۲)

۹۸۱

دکتر علی امینی مسئول "جبهه نجات ایران"*(۳)، در خارج از کشور در مصاحبه با نشریه هم وطن ارگان سلطنت طلبان مقیم آلمان، با طرح برخی مسائل مربوط به عناصر ضدانقلاب مقیم خارج از کشور، به گوشه هایی از مشکلات آنان اشاره هایی کرد.

علی امینی در بخش هایی از این مصاحبه گفت: نزدیک کردن سلطنت طلبان و جمهوری خواهان (در خارج از کشور) کوششی بوده که جبهه نجات ایران داشته است. منشور جبهه ملی نجات ایران را پس از مذاکره با آقایان "جم"، "مدنی" و دیگران تهیه کردیم و بنده امیدوار بودم که واقعاً این برنامه را عده ای قبول کنند، ولی شاید خارجی ها بیشتر قبول کردند تا خودمان.

آوردن سلطنت یک مقدماتی می خواهد. باید افکار مردم را آماده کرد. باید به مردم حالی کرد که ما یک سبیل می خواهیم تا بتوانیم وحدت را حفظ کنیم. مردم به جمهوری عادت ندارند و سلطنت از این نظر برای مردم ایران بهتر است. در ارتباط با اقتصاد کشور پس از سرنگونی رژیم فعلی، کسانی که فعلاً در خارج هستند، یعنی صاحبان کارخانه ها و امثال آنها، حالا اگر سوءاستفاده هایی هم کرده اند، باید بروند و کارها را راه بیندازند. خوب یک مدتی هم که زمانش را نمی شود تعیین کرد، بالاخره خارجی ها باید به ما کمک کنند.

ص: ۹۵۴

۱- با وجود کاهش شدید حضور عناصر سازمان در سطح شهر تهران در دو هفته پایانی مهر ۱۳۶۱، ۱۲ نفر از عناصر سازمان که در خانه های تیمی فعالیت کرده و رابطه تشکیلاتی داشته اند، فقط توسط سپاه دستگیر شدند. [سند شماره ۱۰۳۹۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد معاونت اطلاعات سپاه پاسداران، "گزارش روزانه"، بولتن شماره ۱۶۸، ۲/۸/۱۳۶۱، صص ۳ و ۴.]

۲- ۲۴. سند شماره ۹۳۸۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خبرنامه، بولتن شماره ۴، واحد اطلاعات سپاه، ارتباطات - روابط

عمومی ستاد منطقه ۱۰، ۴/۸/۱۳۶۱، صص ۲ - ۵.

۳- * جبهه نجات ایران یک گروه سلطنت طلب است که همانند سایر گروه های سلطنت طلب، فاقد تشکیلاتی گسترده و توسعه یافته است و موجودیت این گروه در حد اطلاعیه و مصاحبه شخصی علی امینی است.

من معتقدم وقتی بختیار به خارج از کشور آمد، موقعیتش خوب بود، اسمی در ایران داشت، مرد تحصیل کرده ای است، وضع مالی اش هم بد نبود، ولی اشتباه کرد، چون تک روی کرد. ایشان خود را در موقعیت خاصی قرار داد که ما نتوانستیم با ایشان کنار بیاییم. (۱)

۹۸۲

آیت الله منتظری، امروز با فرمانده نیروی زمینی ارتش و وزیر بازرگانی دیدار و ملاقات کرد و درباره مسائل جنگ و نقش دولت و بخش خصوصی در اقتصاد کشور مطالبی را بیان کرد.

آیت الله منتظری در دیدار با سرهنگ صیاد شیرازی ابراز امیدواری کرد با توجه به اوضاع مناسب جبهه های جنگ و ضعف روزافزون ارتش عراق، نیروهای خودی به پیروزی نهایی برسند. به گزارش روزنامه کیهان: «سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در قم با حضرت آیت الله العظمی منتظری دیدار و گزارشی از اوضاع جبهه ها را به اطلاع ایشان رساند. آنگاه حضرت آیت الله منتظری پس از تقدیر از فعالیت های مسئولین جنگ و دعا برای رزمندگان، اظهار داشتند: اکنون بحمدالله تعالی اوضاع جبهه ها از هر جهت از روزهای اول جنگ تحمیلی کاملاً بهتر است و رژیم بعث متجاوز عراق با اینکه دنیای کفر با تمام قوا از آن حمایت کرده و می کند، روز به روز ضعیف تر از پیش می شود. همچنین آیت الله العظمی منتظری اظهار امیدواری کرد که به پیروی از سالار شهیدان، حضرت اباعبدالله الحسین (ع) و اصحاب فداکار ایشان و الهام از راه و رسم آنان، به زودی لشکر اسلام، صدام کافر و متجاوز را تنبیه و دست متجاوزش را قطع کند.

[طبق همین گزارش،] برادر حبیب الله عسگر اولادی وزیر بازرگانی نیز در قم با حضرت آیت الله العظمی منتظری ملاقات کرد. در این دیدار آیت الله العظمی منتظری پس از تذکراتی در مورد کمبودهای موجود اظهار داشتند: تجربه نشان می دهد که به صلاح دولت نیست که خودش را مستقیم در سیستم توزیع و تولید کالا و مواد مورد نیاز مردم درگیر نماید، بلکه دولت باید امکانات و وسایل مربوطه را تهیه و در اختیار مردم قرار دهد تا آنان خود با به کار انداختن استعدادهای خدادادی شان، امر تولید و توزیع را به عهده گیرند و دولت کاملاً بر آن نظارت داشته باشد. از این رو، تقویت بخش های خصوصی و شناسایی افراد متعهد و لایق و سپردن کار به آنان از وظایف مهم دولت خواهد بود.» (۲)

۹۸۳

آقای هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس و امام جمعه موقت تهران، در نماز جمعه امروز تهران، با یادآوری دستاوردهای انقلاب سؤال ها و شبهاتی را که برخی نیروهای ناراضی طرح کرده بودند، (۳) پاسخ داد. تشریح نوع دموکراسی و تکیه بر آرای مردم، وجود آزادی

ص: ۹۵۵

نظرها" (اطلاعاتی، سیاسی، خارجی)، بولتن شماره ۴، ۲۳/۸/۱۳۶۱، ص ۳.

۲-۲۶. روزنامه کیهان، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۱۴.

۳- شاید مهمترین انگیزه این اظهارات، نامه اخیر نهضت آزادی به آقای هاشمی رفسنجانی باشد که دو هفته قبل، آیت الله مشکینی در نماز جمعه قم و حجت الاسلام آقای کروی مسئول بنیاد شهید، در نماز جمعه تهران به بخش هایی از آن پاسخ دادند.

انتخاب در رأی گیری ها، نفوذ معنوی روحانیت در میان اقشار مردم، بررسی رفتار گروه های سیاسی چپ و عملکرد آنان برای تضعیف نظام، و اشاره به مقابله آنان با مردم و انتقاد از خواسته های نابجای این گروه ها به منزله یک اقلیت مدعی و متوقع، بازشکافی تروریسم در هدف قرار دادن رجال سیاسی انقلاب و به وجود آمدن برخی ملاحظات امنیتی در پی این نوع اقدامات و اشاره به دستاوردهای اقتصادی انقلاب، اهم مطالبی بود که وی در سخنرانی خود به آنها پرداخت. مشروح سخنان امام جمعه موقت تهران در ضمیمه این گزارش آمده است.^(۱)

۹۸۴

به دنبال تهدید امریکا مبنی بر قطع کمک های مالی این کشور به سازمان هایی که اعضای آن به اخراج رژیم صهیونیستی اسرائیل رأی دهند، رئیس جمهوری ایران، در نامه ای خطاب به فیدل کاسترو رئیس جنبش عدم تعهد و رئیس جمهور کوبا، پیشنهاد تشکیل صندوق ویژه ای زیر نظر کاسترو را ارائه کرد تا این صندوق قطع احتمالی کمک امریکا به سازمان های بین المللی را جبران کند.^(۲) متن بخشی از این نامه چنین است:

«به طوری که استحضار دارید، تلاش هایی برای اخراج کشور غاصب، متجاوز و نژاد گرای اسرائیل که فاقد شرایط لازم برای عضویت در خانواده بزرگ ملل می باشد، از سازمان های بین المللی در جریان است و دولت استعمارگر ایالات متحده امریکا که همیشه شریک، یاور و مشوق اسرائیل در تجاوزات غیرانسانی اش بوده با اطلاع از این موضوع، تهدید کرده است، در صورت تحقق چنین تلاش هایی، آن سازمان ها را ترک و کمک های خود را به بودجه آن قطع خواهد کرد. پیشنهاد می شود، صندوق مخصوصی تحت نظر جناب عالی به عنوان رئیس جنبش عدم تعهد ایجاد شده و کشورهای عضو، برحسب توانایی و امکانات خود، مبلغی را همه ساله به آن صندوق اختصاص دهند تا به جبران قطع کمک های ایالات متحده امریکا در اختیار این سازمان ها قرار گیرد و بدین ترتیب، سازمان های بین المللی از شرمیمومت

ص: ۹۵۶

۱- ۲۷. روزنامه اطلاعات، ۱/۸/۱۳۶۱، صص ۳ و ۱۱.

۲- این نامه امروز در ساختمان وزارت خارجه توسط آقای حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزیر خارجه، تسلیم "لوئیس ماریس فی گوئرو" سفیر کوبا در تهران شد. همچنین در همین دیدار نامه ای با مضمون مشابه که از طرف دکتر ولایتی وزیر امور خارجه ایران خطاب به وزیر خارجه کوبا نوشته شده بود، به سفیر این کشور داده شد.

امریکا نجات پیدا کنند. دولت جمهوری اسلامی ایران مایل است به استحضار عالی برساند که به محض قطع کمک های امریکا به بودجه سازمان ملل، قسمتی از هزینه های آن سازمان را از طریق صندوق مورد بحث در اختیار آن سازمان قرار خواهد داد.»^(۱)

۹۸۵

مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سی و هفتمین اجلاس خود بر اساس تقاضای عراق موضوع جنگ ایران و عراق را در دستور کار خود قرار داد. در این اجلاس، مجمع با ۱۱۹ رأی موافق در مقابل ۱۵ رأی ممتنع و یک رأی مخالف (ایران)، قطعنامه ۳/۳۷ را که دولت های ۱۳ کشور از جمله عربستان، بحرین، امارات متحده، اردن، کویت، قطر و سودان پیشنهاد کرده بودند، تصویب کرد. مجمع عمومی که پس از ۲۵ ماه (از آغاز جنگ) سکوت، مسئله جنگ ایران و عراق را بررسی می کرد، در قطعنامه خود همچون قطعنامه های شورای امنیت از شناسایی طرف "متجاوز" و پرداخت خسارت خودداری کرد و خواستار آتش بس و مذاکرات دو طرف شد.

متن قطعنامه، مواضع ایران و برخی کشورها در برابر آن و تلاش های بعدی برای صلح در گزارش زیر آمده است.

«مجمع عمومی سازمان ملل با مورد ملاحظه قرار دادن "وضعیت طولانی شدن مناقشه نظامی میان ایران و عراق؛ با عنایت به منشور سازمان ملل متحد مبنی بر عزم کلیه دولت ها در همزیستی مسالمت آمیز با یکدیگر؛ با تأکید بر اصولی که هیچ یک از دولت ها نباید با استفاده از زور سرزمینی را متصرف و به اشغال درآورند و هر سرزمینی که بدین روش تصرف می شود باید بازگردانده شود، همچنین هیچ اقدام تجاوزگرانه نباید علیه هیچ کشوری صورت پذیرد، تمامیت ارضی و حاکمیت کلیه کشورها باید مورد احترام واقع شده و هیچ دولتی نباید تلاش کند در امور داخلی سایر کشورها دخالت کند و نیز کلیه اختلافات و یا ادعاهایی که ممکن است میان دولت ها وجود داشته باشد می باید به روش های صلح جویانه حل و فصل شود، برای اینکه روابط صلح جویانه میان

ص: ۹۵۷

دولت های عضو مستولی شود؛ با یادآوری قطعنامه های ۴۷۹ مورخ ۲۸ سپتامبر ۱۹۸۰ [۶ مهر ۱۳۵۹]، ۵۱۴ مورخ ۱۲ جولای ۱۹۸۲ [۲۱ تیر ۱۳۶۱] و ۵۲۲ مورخ ۴ اکتبر ۱۹۸۲ [۱۲ مهر ۱۳۶۱] درباره موضوع تحت عنوان "وضعیت میان ایران و عراق" که شورای امنیت به اتفاق آرا تصویب کرد؛ همچنین با یادآوری بیانیه های رئیس شورای امنیت مورخ ۵ نوامبر ۱۹۸۰ [۱۴ آبان ۱۳۵۹] و ۱۵ جولای ۱۹۸۲ [۲۴ تیر ۱۳۶۱]؛ با ملاحظه گزارش دبیرکل مورخ ۷ اکتبر ۱۹۸۲ [۱۵ مهر ۱۳۶۱]؛ با خاطرنشان ساختن قطعنامه های شورای امنیت که قبلاً خواستار آتش بس فوری و پایان بخشیدن به کلیه عملیات های نظامی شده است و با یادآوری طولانی شدن مناقشه که نقض الزامات دولت های عضو تحت منشور می باشد:

۱- مناقشه میان ایران و عراق و طولانی شدن آن و تشدید اخیر که به خسارت سنگین جانی و مالی قابل ملاحظه ای از نظر سیاسی و اقتصادی منجر شده، صلح و امنیت بین المللی این منطقه استراتژیک را به مخاطره افکنده که مورد توجه می باشد.

۲- لزوم دست یابی به آتش بس فوری و عقب نشینی نیروها به مرزهای شناخته شده بین المللی به عنوان گام نخست جهت حل و فصل مناقشه به روش های صلح جویانه براساس اصول عدالت و حقوق بین المللی مورد تأکید قرار می گیرد.

۳- از کلیه دولت ها درخواست می شود از هرگونه اقدامی که می تواند در ادامه مناقشه دخیل باشد، اجتناب نموده و تسهیلات لازم را جهت اجرای قطعنامه فعلی فراهم سازند.

۴- از دبیرکل درخواست می گردد به تلاش های خود در مشورت با طرفین درگیر به منظور دستیابی به حل و فصل صلح جویانه ادامه دهد.

۵- همچنین از دبیرکل درخواست می شود دولت های عضو را از پیشرفت اجرای قطعنامه مذکور، مطلع سازد. (۱)

در این راستا، نمایندگان امارات متحده عربی و قطر در سازمان ملل که کشورشان از تهیه کنندگان این قطعنامه بودند، در سخنانی از تلاش های انجام شده برای پایان جنگ حمایت کردند. سلطان فهیم القاسمی نماینده امارات متحده عربی در سازمان ملل گفت: این کشور از تمام تلاش هایی که برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران انجام می شود، به ویژه تلاش های سازمان کنفرانس اسلامی، گروه منتخب جنبش عدم تعهد و دبیرکل سازمان ملل، پشتیبانی می کند.

وی گفت: امارات متحده عربی روابط مستحکمی با هر دو کشور دارد. بنابراین، در برابر خونریزی و به هدر رفتن منابع آنها احساس درد می کند. (۲)

همچنین به گزارش رادیو کویت، نماینده قطر در سازمان ملل متحد نیز در مجمع عمومی سازمان ملل جانبداری کشور متبوعش را از ابتکار صلح جویانه عراق برای

ص: ۹۵۸

دانشکده فرماندهی ستاد سپاه - معاونت تحقیق و پژوهش، تهران، چاپ اول: ۱۳۷۴، صص ۱۰۷ و ۱۰۸؛ و- نسرين مصفا و ديگران، "تجاوز عراق به ايران و موضع گيري سازمان ملل متحد"، انتشارات مركز مطالعات عالي بين المللي، دانشکده حقوق و علوم سياسي، تهران، چاپ اول: تير ۱۳۶۶، ص ۱۲۶.

۲ - ۳۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش های ویژه"، شماره ۲۱۷، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۴، خبرگزاری امارات. ۳۰/۷/۱۳۶۱.

عقب نشینی نیروهایش به پشت مرزهای بین المللی و آمادگی این کشور به منظور حل اختلافات خویش با ایران از طریق مسالمت آمیز اعلام کرد و گفت: قطر از تلاش های پیگیر هیئت های حسن نیت اسلامی و بین المللی برای حل اختلافات ایران و عراق از طریق قانون و عدالت جهانی استقبال می کند و این تلاش ها به جز با همکاری ایران و عراق، نتیجه ای ندارد. (۱)

سعید رجایی خراسانی نماینده ایران در سازمان ملل، در واکنش به تصویب این قطعنامه گفت: در قطعنامه ای که به مجمع عمومی تسلیم شده، مسئله اصلی یعنی اینکه عراق آغاز کننده جنگ بوده، در نظر گرفته نشده و این نکته ایران را از حق دفاع قانونی خود محروم می کند.

نماینده ایران درباره عقب نشینی نیروهای دو طرف به مرزهای بین المللی شناخته شده گفت که عراق عملاً این مرزها را از بین برده و ادعای عقب نشینی به این مرزها بی ارزش و اغوا کننده است.

رجایی خراسانی افزود: جای شگفتی است که از طولانی شدن جنگ ابراز نگرانی می شود، در حالی که ما در آستانه پیروزی کامل هستیم و جامعه بین المللی باید در نظر داشته باشد که جنگ قهرمانانه ما بهترین ضامن صلح است. (۲)

همزمان با تصویب قطعنامه ۳/۳۷ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد درباره جنگ ایران و عراق، اعضای هیئت صلح اسلامی در نشست به ریاست احمد سکوتوره رئیس جمهوری گینه، به بررسی موضوع جنگ عراق و ایران پرداختند. در این نشست دو ساعته که در جده برگزار شد، کمیته مذکور فعالیت های سابق و تلاش های آینده خود را در خصوص یافتن راهی برای پایان دادن به جنگ بررسی کرد. (۳)

از سوی دیگر شیخ زاید بن سلطان آل نهیان رئیس امارات عربی متحده، پیامی شفاهی از جانب صدام رئیس جمهور عراق، دریافت کرد. به گزارش خبرگزاری امارات از ابوظبی این پیام را که گفته می شود درباره اوضاع جهان عرب و مناسبات دوجانبه بوده است، سعدون شاکر عضو شورای انقلاب و وزیر کشور عراق، به شیخ زاید ابلاغ کرد. (۴)

۹۸۶

هفته نامه اکونومیست چاپ لندن در شماره امروز خود، در مقاله ای غیرعلمی و بی سند، وضعیتی را از ایران بعد از امام خمینی ترسیم کرده است که انطباق چندانی با واقعیت های ایران ندارد. رادیو بی.بی.سی نیز با وجود بی پایه بودن این مقاله به بازگویی آن پرداخته است:

هفته نامه اکونومیست در شماره امروز خود مقاله ای تحت عنوان "بعد از آیت الله" درج کرده است. در این مقاله گفته می شود که عصر بعد از آیت الله خمینی دارد نزدیک تر می شود و چنین به نظر می رسد که آن عصر حتی تیره تر از دوره ای خواهد بود که به قول

ص: ۹۵۹

۱- ۳۱. همان، صص ۱۶ و ۱۷، رادیو کویت، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

۲- ۳۲. مأخذ ۲۷، ص ۱۱.

۳- ۳۳. مأخذ ۳۰، ص ۲، بحرین - خبرگزاری رویترا، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

۴- ۳۴. مأخذ ۲، ص ۳.

اکونومیست آیت الله خمینی برای مردم ایران به ارمغان آورده است.

به نوشته اکونومیست پس از درگذشت آیت الله خمینی، شور و شوق انقلابی و پشتیبانی گروه های خیابانی برای نگاه داشتن روحانیون بر مسند قدرت کافی نخواهد بود و اختلاف بین محافظه کاران و رادیکال ها که اکنون در رده های بالای روحانیت بروز کرده است، به طبقات پایین جامعه نیز سرایت خواهد کرد و شکافی در سراسر جامعه ایران پدید خواهد آورد. در سوی دیگر مرز سیاسی جامعه ایران، طبقه متوسط چشم امید به ارتش دوخته است. چنانچه جنگ با عراق پایان پذیرد، دست سربازان باز خواهد شد و هم کثرت عده و هم تعصب شدید کسانی که در هر دو سوی حد فاصل دو بخش جامعه بعد از آیت الله خمینی صف آرایی خواهند کرد، احتمالاً دلیلی برای بروز جنگ داخلی خواهد بود. اکونومیست درعین حال چنین نظر می دهد که اندک امیدی برای ایران موجود است و آن امکان مداخله ارتش است. اکونومیست می افزاید: اینکه عده ای مداخله ارتش را محدود می یابند، نشانه آن است که از بیش از سه سال پیش که شاه سرنگون و بیرون رانده شد، تا این زمان، افکار و آرا تا چه اندازه دستخوش دگرگونی شده است. شاه مرتکب اشتباهات بسیار شد، ولی این عقیده او که تنها حکومتی نیرومند می تواند ایران را از نابود ساختن خویش نجات دهد، درست بود. (۱)

۹۸۷

به دنبال ادعای موشه آرنس سفیر اسرائیل در امریکا، درباره همکاری اسرائیل و امریکا در واگذاری سلاح به ایران، امروز سخن گوی وزارت خارجه امریکا این موضوع را تکذیب کرد. (۲) وی گفت: امریکا هیچ گاه توافقی برای تحویل سلاح از سوی اسرائیل به ایران نداشته است. واشنگتن همچنان خود را در جنگ ایران و عراق بی طرف نگاه می دارد. (۳)

در این حال، نشریه الحوادث چاپ لندن به نقل از منابع دیپلماتیک اعلام کرد: عراق از کشورهای بلوک شرق و غرب سلاح های جدیدی دریافت می کند. الحوادث نوشت: ایالات متحده امریکا عکس های ماهواره خود را در اختیار عراق گذاشته است تا نیروی هوایی این کشور بتواند تحرکات و انتقالات ارتش ایران را شناسایی کند. این در حالی است که انگلستان و وسایل جاسوسی مدرن و پیشرفته در اختیار این کشور گذاشته است و فرانسه نیز تعدادی هواپیمای میراث، وسایل پدافند هوایی از قبیل "رولاند" و موشک های اگزوسه به عراق تحویل داده است، اما شوروی پس از مدتی تأخیر، ۱۲ هواپیمای میگ - ۲۵ و وسایل نظامی دیگر به عراق فرستاده است. منابع دیپلماتیک اعلام کرده اند که وسایل نظامی غربی و روسی از طریق مصر و اردن و یک کشور عربی دیگر که نام آن فاش نشد، به عراق

ص: ۹۶۰

۱- ۳۵. مأخذ ۳۰، صص ۱۲ و ۱۳، رادیو بی.بی.سی، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

۲- به ضمیمه گزارش ۹۵۶ در روزشمار ۲۸/۷/۱۳۶۱ مراجعه شود.

۳- ۳۶. همان، ص ۷، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

وزیر نفت کویت هشدار داد که اگر بعضی از کشورهای عضو اوپک به ارزان فروشی ادامه دهند و ضوابط مربوط به محدودیت سطح تولید نفت را کماکان زیر پا بگذارند، سقوط قیمت نفت تا بهار آینده اجتناب ناپذیر خواهد بود. رادیو امریکا که این سخنان را به نقل از روزنامه واشنگتن پست انعکاس داده است، می افزاید: «وزیر نفت کویت این سخنان را در پایان اجلاس اخیر وزیران نفت شش کشور عربی صادر کننده نفت در حوزه خلیج فارس بیان کرد و گفت، اگر کشورهای دیگر عضو اوپک به تصمیم ها و قطعنامه های اوپک احترام نگذارند، ما حاضر نخواهیم بود خود را قربانی آنها کنیم.

واشنگتن پست در این باره می نویسد: گرچه وزیر نفت کویت از کشور به خصوصی نام نبرد، ولی آشکارا روشن بود که وی از ایران، لیبی، نیجریه و ونزوئلا یاد می کند که نفت خود را با تخفیف می فروشند و حاضر نیستند سهمیه تولید نفت را رعایت کنند. به نوشته واشنگتن پست ارزان فروشی نفت توسط بعضی از کشورها، از جمله ایران و لیبی سبب شده است که دیگر کشورهای عضو اوپک از جمله عربستان سعودی بخش عمده ای از بازارها و مشتریان خود را از دست بدهند. عربستان سعودی نفت خود را به قیمت پایه اوپک که بشکه ای ۳۴ دلار است عرضه می کند، اما از آنجا که ایران و لیبی به ارزان فروشی نفت پرداخته اند، برای نفت عربستان سعودی مشتری کمتری وجود دارد. عربستان سعودی که در سال گذشته روزانه نزدیک به ده میلیون بشکه نفت تولید می کرد، اکنون تولید نفت خود را به نصف کاهش داده است تا بتواند از قیمت های پایه نفت اوپک حمایت کند.

واشنگتن پست می نویسد: کشورهای عرب صادر کننده نفت در حوزه خلیج فارس اکنون در این اندیشه اند که اگر دیگر کشورهای عضو اوپک حاضر نشوند به تصمیم های این سازمان احترام بگذارند، خود به تشکیل یک "مینی اوپک" پردازند و از این طریق نفوذ خود را در بازارهای نفتی جهان برقرار سازند.» (۲)

امروز هیئت نمایندگی اتحادیه عرب متشکل از وزیران خارجه شش کشور عرب به ریاست حسن دوم پادشاه مراکش که به امریکا رفته بودند، (۳) در کاخ سفید با ریگان رئیس جمهور امریکا، ملاقات کردند و با جورج شولتر وزیر خارجه امریکا ۹۰ دقیقه به گفت و گو پرداختند.

۱- ۳۷. اداره کل مطبوعات و رسانه های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره ۲۶۴، ۲۷/۸/۱۳۶۱، ص ۴۵، الحوادث، چاپ انگلستان، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

۲- ۳۸. مأخذ ۳۰ صص ۱۱ و ۱۲، رادیو امریکا، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

۳- برنامه ریزی برای این دیدار در کنفرانس فاس انجام شد و قرار بود نمایندگان عربستان سعودی، سوریه، الجزایر، مراکش، تونس و نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) با ریگان ملاقات کنند که مقامات امریکایی اجازه حضور نماینده ساف در این جلسه را ندادند و این هیئت در نهایت با شش عضو و بدون حضور نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین، با ریگان و سایر مقامات امریکایی ملاقات کرد.

روزنامه کیهان به نقل از خبرگزاری فرانسه درباره کلیات مسائل بحث شده در این جلسه اعلام کرد: ریگان با پیشنهاد ایجاد یک کیان و یک موطن فلسطینی (با مشارکت) حکومت اردن، در واقع این کشور را در رأس آخرین پیشنهاد صلح خود قرار داد. در گفت و گوهای ریگان و هیئت نمایندگی اتحادیه عرب (که دو طرف بیشتر آن را تبادل نظر می نامند تا مذاکره) رئیس جمهور امریکا بر لزوم شناسایی واضح تر اسرائیل نسبت به شناسایی تلویحی این کشور در اعلامیه پایانی کنفرانس سران عرب در فاس، اصرار ورزید. (۱)

روزنامه اطلاعات نیز به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس در این باره گزارش داد: حسن پادشاه مغرب و پنج تن از وزیران خارجه کشورهای عربی روز جمعه از رونالد ریگان ریاست جمهوری امریکا، خواستند برای تسریع شناسایی سازمان آزادی بخش فلسطین اقدامی کند و این سازمان را به منزله نماینده رسمی مردم فلسطین به رسمیت بشناسد. اما کشورهای عربی با درخواستی از جانب امریکا روبه رو شده اند مبنی بر اینکه اولین اقدام برای مذاکره درباره اختلافات اعراب و اسرائیل این است که کشورهای عربی حق موجودیت اسرائیل را به رسمیت بشناسند. (۲) به نوشته روزنامه اطلاعات و به نقل از خبرگزاری فرانسه، ریگان پس از دیدار با هیئت نمایندگی اتحادیه عرب ابراز امیدواری کرد که مذاکرات دوباره صلح اسرائیل و اعراب در آینده خیلی نزدیک از سر گرفته شود. (۳)

روزنامه اطلاعات همچنین به نقل از خبرگزاری فرانسه درباره نتایج گفت و گو با جورج شولتر وزیر خارجه امریکا، گزارش کوتاهی ارائه کرد: حسن دوم شاه مغرب، روز جمعه در واشنگتن اعلام کرد که حاضر است مذاکراتی را که بین امریکا و سران عرب درباره چشم اندازهای صلح خاورمیانه آغاز شده است، دنبال کند. حسن دوم درباره تاریخ مذاکرات آینده با امریکا توضیحی نداد. پادشاه مراکش در پایان دیدار یک ساعت و نیمه هیئت نمایندگی اتحادیه عرب با وزیر خارجه امریکا با شرکت در یک مصاحبه مطبوعاتی گفت: این مذاکرات تنها گفت و گوی اتحادیه عرب با امریکا نخواهد بود و امیدواریم در مذاکرات آینده نیز همین محیط احترام متقابل حکم فرما باشد.

در مقابل، جورج شولتر نیز به نوبه خود، مذاکرات با هیئت اتحادیه عرب را سازنده توصیف کرد. همچنین سخن گوی وزارت خارجه امریکا گفت که مذاکرات با نمایندگان شش کشور عرب، مرحله مهمی در جست و جوی یک هدف مشترک است و صلح عادلانه و شرافتمندانه در خاورمیانه به وجود می آورد. این روزنامه افزود کرد: جمله کوتاهی که حسن دوم قبل از ترک کاخ سفید بر زبان آورد، موجب دلگرمی رهبران امریکا شده است. شاه مغرب گفت: قطعنامه های ۲۴۲ و ۳۳۸ (۴) شورای امنیت سازمان ملل متحد و همچنین طرح های صلح امریکا و اعراب چارچوب مناسبی برای رسیدن به

ص: ۹۶۲

۱- ۳۹. مأخذ ۲۶، ص ۱۶.

۲- ۴۰. مأخذ ۲۷، ص ۱۱.

۳- ۴۱. همان، ص ۱۱.

۴- قطعنامه ۲۴۲ شورای امنیت در ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ و قطعنامه ۳۳۸ در ۲۲ اکتبر ۱۹۷۳ به تصویب رسید و موضوع آنها تلاش

برای "صلح بین اعراب و اسرائیل" است. نکته مهم در قطعنامه ۲۴۲، درخواست شورای امنیت مبنی بر عقب نشینی اسرائیل از سرزمین های اشغال شده در آن سال است. در قطعنامه ۳۳۸ نیز بر اجرای کامل قطعنامه ۲۴۲ تأکید شده است.

هدف اصلی که برقراری صلح و همزیستی مسالمت آمیز در خاورمیانه است، به وجود آورده است.

یک کارمند بلندپایه وزارت خارجه آمریکا گفت: اشاره رئیس هیئت نمایندگی اتحادیه عرب به قطعنامه های ۲۴۲ و ۳۳۸ شورای امنیت و اصل قراردادهای کمپ دیوید و همزیستی مسالمت آمیز کشورهای خاورمیانه بسیار دلگرم کننده بود.^(۱)

۹۹۰

درخواست اخراج رژیم صهیونیستی از کنفرانس های آتی اتحادیه بین المللی ارتباطات راه دور، که از طرف ایران و الجزایر مطرح شده بود، با تصویب پیشنهاد انگلیس، در عمل مسکوت ماند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، رأی گیری در این باره با وجود درخواست هیئت الجزایری مبنی بر تعیین زمانی طولانی تر برای یافتن توافق بر سر پیشنهاد اخراج، انجام پذیرفت. در این کنفرانس پیشنهاد نماینده انگلیس با این مضمون که اگر اسرائیل به تعهدات بین المللی خود عمل نکند، از سازمان اخراج شود، به رأی گذاشته شد و با رأی گیری مخفی در مورد این پیشنهاد، درخواست اولیه بی اثر ماند.^(۲)

در اقدام دیگری باوجود توافق های قبلی، کشورهای عربی، پیشنهاد درخواست اخراج رژیم صهیونیستی از مجمع عمومی سازمان ملل را به این بهانه که ممکن است این اقدام ابتکارات برقراری صلح در خاورمیانه را که در کنفرانس سران عرب در "فاس" مراکش تصویب شده است، به مخاطره اندازد، پس گرفتند.

به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس از سازمان ملل، این کشورها در مقابل قصد دارند خواستار رسیدگی به اعتبارنامه های رژیم صهیونیستی در مجمع عمومی شوند.

ایران که خواستار اخراج رژیم صهیونیستی از مجمع عمومی شده است، اوایل هفته جاری گفت که ممکن است این پیشنهاد را بدون توجه به تصمیمات کشورهای عربی و مسلمان ارائه کند.^{(۳)(۴)}

۹۹۱

در پی درخواست امین جُمیل رئیس جمهور لبنان، مبنی بر افزایش نیروهای حافظ صلح در لبنان در سفر اخیرش به آمریکا، فرانسه و ایتالیا، کاسپار واینبرگر وزیر دفاع آمریکا ابراز امیدواری کرد: در صورت کافی نبودن نیروی سه کشور (فرانسه، ایتالیا و آمریکا) در پاسداری از صلح توسط نیروهای چندملیتی در لبنان، کشورهای دیگر، نیروهای پاسدار صلح به لبنان اعزام دارند. به گزارش واحد مرکزی خبر واینبرگر افزود: دلیلی وجود ندارد

ص: ۹۶۳

۱- ۴۲. همان، ص ۱۱.

۲- ۴۳. همان، ص ۱۲.

۳- خبرگزاری آسوشیتدپرس از نیویورک در انعکاس این اقدام کشورهای عربی گزارش داد: یک مقام بلندپایه هیئت نمایندگی اسلامی گفت: دول عرب به طور رسمی از مبارزه خود برای اخراج اسرائیل از مجمع عمومی سازمان ملل موقتاً صرف نظر کردند و به منظور مقابله نکردن با امریکا در مورد پیشنهادی مصالحه آمیز در این خصوص به توافق رسیدند.
[روزنامه جمهوری اسلامی، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۳].

۴- ۴۴. مأخذ ۳۰، صص ۹ و ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۳۰/۷/۱۳۶۱.

که تنها این سه کشور باید در کمک به لبنان شرکت داشته باشند. (۱)

"اسپادولینی" نخست وزیر ایتالیا نیز اعلام کرد با درخواست افزایش نیروهای پاسدار صلح موافق است، ولی این اقدام باید در چارچوب توافق های به عمل آمده در مورد نیروهای چند ملیتی باشد. (۲)

ضمیمه گزارش ۹۸۳

متن خطبه دوم حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی در نماز جمعه تهران به این شرح است:

«دستاوردهای انقلاب در حد اعجاز بوده و در تاریخ دنیا هم بی نظیر بوده، نه در منطقه و نه در اروپا و نه در امریکا. در تاریخ دنیا بی نظیر بوده با خصوصیتی که دارد. ... از لحاظ سیاسی - اجتماعی ببینید ما آن گام اولمان که موفق شدیم رژیم پهلوی را از این مملکت ریشه کن بکنیم. ... ایران را در نظر بگیرید، ایران که برای امریکا و برای دنیای امپراطوری غرب به طور کلی چه جایی حساب می شود، عظمتش را در نظر بگیرید، بعد شاه را در نظر بگیرید. پنجاه سال حکومت پهلوی و چطور اینها ریشه کرده بودند در مردم، خانواده های فراوانی را به خودشان وابسته کرده بودند و امکانات را به آنها داده بودند، ارتش را قبضه کرده بودند. یک عده از شخصیت های بزرگ یعنی از لحاظ شغل نظامی را، حاکم کرده بودند بر ارتش و همه چیز را در اختیارشان گذاشته بودند. ساواک را آن جور سیر کرده بودند و به جان مردم انداخته بودند. سرمایه دارها را به خاطر منافع خودشان این جوری در همه جای کشور از روستا گرفته تا کارخانه گرفته تا شهر گرفته و همه جا در بازار همه جا سر قضا یا را داده بودند به دست اینها. کارشناسان خارجی را ده ها هزار آورده بودند. و همه چیز را زیر نظر گرفته بودند. اقتصاد را طوری برنامه ریخته بودند که مردم فرصت مبارزه را نداشته باشند و بقیه چیزهایی که می دانید. خارجی ها هم که هرچه بود دست اینها بود، چون همه را سیر می کردند. به شوروی ها باج می دادند. امریکاییان که اصلاً آقایشان بودند. به انگلیس ها باج می دادند. به فرانسه باج می دادند. به هند باج می دادند. به پاکستان باج می دادند. به مصر باج می دادند. به همین صدام ملعون ضعیف باج می دادند. به شیوخ خلیج و بچه هایشان باج می دادند. هرکسی که هر جا بود باج می دادند. فقط از ملت باج می گرفتند. ... ما او [رژیم پهلوی] را از پای در آوردیم با آن معجزه عظیم تاریخ، آن هم نه با مبارزه مسلحانه و از این حرف ها، با مشت ها و با همین الله اکبر ها و با آن تظاهرات و با آن کارهایی که می کردید و خودتان می دانید چه کردید. این [رژیم] را از پای در آوردید. این یک معجزه سیاسی. ... ما امریکا را با آن جاسوس خانه شان که گرفتیم. "ما" که می گوئیم، من "مجموعه" ملت را می گوئیم. دانشجویان این کار را کردند. بنده آنجا هیچ سهمی نداشتم که، ما یعنی همه ما، یعنی جامعه. آن کاری که بر سر امریکا آوردیم شما بدانید امروز در هیچ کشوری از کشورهای دنیا این جرزه و مردانگی نیست که از در سفارت امریکا رد می شوند، یک نگاه تندی به سفارت بکنند و این ملت ما بود که اینها را اینجا گرفت و مثل عبد ذلیل نگهشان داشت و همه دنیا را آنها واسطه کردند و آمدند اینجا و همه تهدیداتشان را کردند و هرچه در توانشان بود عمل کردند و کاری از پیش نبردند و این کاری نیست در دنیا که شما روی آن حساب نکنید. ... این کار کار کوچکی نبود. بعد یک دمکراسی ایجاد کردیم. من این را قاطع می گویم و در هر محفل بین المللی از آن دفاع می کنم. دمکرات ترین (دمکراسی واقعی) کشور دنیا امروز ایران است. ... در کدام کشوری امروز نصاب آرای مردم برای حکام موجود و مسئولین موجود به اندازه ایران وجود دارد؟! ... مردم به روحانیت اعتماد دارند و رأی می دهند. آن روزهایی که ما در دولت موقت با

آقایان بحث می کردیم برای شوراها، از بحث هایی که با آقایان داشتیم یکی همین بود. ... می گفتند: "نه" باید بنویسیم که روحانی نباید عضو شورا باشد و یک روحانی بیشتر نباشد، چون اگر روحانیون انتخاب بشوند، همه آرا را می برند و این درست نیست. آنها هم قبول دارند امروز شما هر انتخاباتی در هر جای کشور انجام بدهید اگر روحانیون پیشقدم بشوند و بخواهند رأی بگیرند، مردم رای می دهند. حالا که ما نمی خواهیم همه کارها را بگیریم.

ص: ۹۶۴

۱-۴۵. روزنامه کیهان، ۱/۸/۱۳۶۱، ص ۲۰.

۲-۴۶. همان.

رئیس مجلس در خطبه دوم نماز جمعه امروز تهران:

دمکرات ترین کشور دنیا امروز ایران است.

این جنگ ثابت کرد که مردم حامی حکومت هستند. جنگ ما را مردم اداره می کنند.

جمهوری اسلامی در اقتصاد بیش از سیاست دستاورد دارد. علی رغم جنگ و خرید فراوانی که برای بودجه جنگ می کنیم،

امروز وضع ارزی ما از روزی که جنگ شروع شد، بهتر است.

این مسئله دیگری است. ما روحانی کم داریم و ما می خواهیم روحانیون بروند به کار خودشان برسند. اما واقعاً به این جمهوری مردم رأی دادند بدون هیچ وحشتی. ... شماها خودتان می دانید که هیچ کس [حتی] در یک مورد شما را مجبور نکرده بروید رأی بدهید. هیچ کس نگفته که رأی به چه کسی بدهید. البته کاندیدایشان را معرفی کنند. خوب باید معرفی کنند، باید لیست بدهند و مردم بدانند به که می خواهند رأی بدهند، [او را] بشناسند. این حق است، اما هیچ کس، کسی را مجبور نمی کند. هیچ کس، کسی را تهدید نمی کند، بیاید اینجا جلو این تریبون بگویند من رأی نمی دهم و اصلاً با اصل این جمهوری هم مخالفم، ما کارش نداریم. ... آن روز ۹۸ درصد مردم رأی به اصل جمهوری اسلامی دادند، بعد حالا ما در همه انتخابات سطح بالای آرا را داشتیم تا آخرین انتخابات، ما که دیگر آن فتنه بنی صدر و لیبرال ها را پشت سر گذاشتیم که خوب یک عده ای طبعاً مخالف شدند. دیگر باز ما می بینیم رئیس جمهور جدید ما آقای [آیت الله] خامنه ای نزدیک ۱۶ و ۱۷ میلیون رأی داشته. ... حالا- آنهایی که می گویند دمکراسی نیست، چرا می گویند نیست؟ مثلاً یک گروهی مثلاً فرض کنید گروه طوفان، مثلاً حزب اتحادیه کمونیست ها، منافقین، ... اگر می خواستند کار سیاسی کنند، به خدا تا قیامت ما اینها را آزاد می گذاشتیم در این مملکت باشند و همین چمن دانشگاه [دانشگاه تهران] میدان تاخت و تاز اینها بود. ... امروز نماز جمعه بود، فردا آنها میتینگ می دادند، کسی هم حرفی نداشت، ده، پانزده نفر، صد نفر، هزار نفر بودند و با سفسطه می خواستند حاکم باشند. حرف آنها این بود. آنها چون رأی نمی آوردند، می گفتند این انتخابات را ما تحریم می کنیم. این جنایت است. یک ملتی ۹۸٪، ۹۹٪ می خواهد رأی بدهد یک میلیونیم [تعداد بسیار اندک] اینها بیایند اعلامیه بدهند که ما انتخابات را تحریم می کنیم. خوب شما دارید به همه مردم اهانت می کنید. این قابل تحمل نیست. باید بیایید شرکت کنید، بگویید ما اینقدر رأی داشتیم به اندازه این مقدار رأی مان هم صاحب حقوقیم. خوب صاحب حقوق باشید. ... به حق خودتان قانع باشید، حرکت سیاسی کنید، هیچ کس مزاحم شما نیست. مردم مشغول مبارزه با شاه بودند، اینها رفتند اسلحه ها را جمع کردند، اسلحه را مخفی کردند. گاو صندوق ها را با جوش بریدند

پول هایش را بردند، ساختمان ها و ماشین های دولتی را گرفتند. [بعد] همه اینها را تحویل نمی دادند. با همین ها خلاف می کردند، هتل های مردم را تصرف کردند، ادارات را تصرف کردند، خودتان دیدید در این دانشگاه، می گفتند ۱۷۰ اتاق از دانشگاهی که بچه ها باید درس بخوانند، گرفته بودند برای کردستان اسلحه درست می کردند و همین طور برای گنبد و جاهای دیگر. اگر معنای دموکراسی این است که یک گروه کوچکی بیاید به همه دستاوردهای اکثریت آن طوری بخندد، در هیچ جای دنیا این گونه تفسیر نمی شود. ... پس اگر دموکراسی یعنی حکومت مردم، قلب مردم، رأی مردم، دل مردم، نماینده مردم، خواست مردم، همه اینها در ایران از هندوستان، از شوروی، از آمریکا و از هر کشوری که مدعی آزادی است بیشتر است و دشمنان ما هم اینها را می دانند. ... بنابراین، من می گویم ایران بهترین دموکراسی و دموکراسی واقعی را دارد. این مجلسی که ایران دارد، هیچ کشوری نمی تواند چنین مجلسی داشته باشد، یعنی تریونش را برای مردم باز کنند. بنده پشت تریون نفس هم که می کشم صدایش را هم به بیرون منعکس می کند و مرکز تصمیم گیری هم که مجلس است و دارید می بینید، تا قانونی از مجلس نگذرد، هیچ کس نمی تواند کاری انجام بدهد، همه حرف های مملکت علنی آنجا زده می شود. این رابطه ای که مجلس شورای اسلامی با مردم دارد در کجا سراغ دارید؟ ... اینها تروریسم را درست کردند که رابطه ما را با مردم قطع کنند، به خدا اگر تروریسم نبود، مسئولین ما از رئیس جمهور گرفته تا همه افراد این مملکت در مساجد، در کارخانه ها، در زندگی مردم، در خانه هایشان در محله همان جور که قبلاً با مردم بودند، همان طور بودند. تا تروریسم وجود نداشت، (عرض کردم) بنده خودم شخصاً نان می خریدم، عضو شورای انقلاب هم بودم، وزیر کشور هم بودم، آن حالت هم بود، خودم با ماشین خودم که راننده خودم بودم می رفتم نان می خریدم، ... حکومت اسلامی بنا بود همین باشد. این قسمت را آنها خراب کردند، یک حجاب مختصری گذاشتند و ناچاریم یک مدتی برای حفظ انقلاب، برای دستاوردهای انقلاب، برای حفظ خون شهدا در ماشین ضد گلوله هم بنشینیم، اگر نشینیم مردم ما را می نشانند، مردم ما را ول نمی کنند (تکبیر نمازگزاران).

آنهايي که می گویند خفقان، شما را به خدا خفقان برای کی؟ برای تروریسم اگر خفقان نباشد، چه بشود؟ ما با تروریسم چه کنیم؟ آن کسی که بمب برمی دارد و به نماز جمعه می آید و جلو چشم هزار نفر، ده هزار نفر، یک میلیون نفر امام جمعه را منفجر می کند، ما با این چه بکنیم. ... این جنگ ثابت کرد که مردم خیلی حامی حکومت هستند، جنگ ما را مردم اداره می کنند. ... این جوان های حزب اللهی ما، همین هایی که یک اسلحه بدوششان بود در سپاه می جنگیدند، یکی شان وزیر شد. یکی شان وکیل شده، یکی شان معاون وزیر شده، یکی شان استاندار شده، یکی شان سفیر شده، مسئولیت ها مال اینهاست و امروز دیگر نمی توانید ما را متهم کنید که ما از طبقه خاصی [منصوب کرده ایم]، از افراد خاصی، حتی روحانیون، روحانیون با اینکه بیشترین حق را در هدایت مردم دارند، الآن در کابینه ای که بیست و چند نفر وزیر دارد، شما چند تا روحانی دارید، در ۲۴ استاندار چند روحانی دارید، در فرماندارها چند روحانی دارید، در بخشدارها، در مدیرکل ها، در سفرا چند روحانی دارید؟ چند نفر وکیل شدند یا چند نفر آمدند در ارتش به عنوان معلم ایدئولوژی، فقه درس می دهند یا در شهربانی یا جاهای دیگر یا نماینده امام هستند برای نظارت، آن هم مردم و مؤسسات [آنها را] برای ارتباط می خواهند. چه طبقه ای در این کشور حاکم است؟ غیر از خود مردم؟ غیر از توده ضعیف مردم؟ شما کجا این جوری دارید؟! ... در این مملکت دیگر قشر گردن کلفت وجود ندارد و هیچ جای دنیا حتی در کشوری مثل کوبا این طور نیست که این قدر از چهره های سطح متوسط مردم در سطح حکومت باشند. این دستاورد معجزه است. ... دستاورد سیاسی دیگری که ما امروز داریم سیاسی شدن

مردم ماست. ... امروز ماهیتاً مردم سیاسی هستند، سیاست جنگ را می فهمند، سیاست بین المللی را می فهمند، ... و اینطور ملتی که تا این حد سیاسی است، امروز صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران علی رغم اینکه چیزهایی مشغول کننده و سرگرم کننده ندارد، به نسبت بیش از همه صدا و سیماهای

ص: ۹۶۶

دنیا شنونده دارد. یعنی همه سعی می کنند در شبانه روز یک بار هم شده اخبار را گوش کنند ببینند چه خبر است. ... امروز حالتی برای مردم پیدا شده و واقعاً سیاسی هستند، و واقعاً دلشان می خواهد. در خانه مسلمانی که امروز رادیو یا تلویزیون نباشد احساس کمبود می کنند. ... یکی از دستاوردهای عظیم انقلاب این است که مردم سیاسی شده اند.

... من فکر می کنم که جمهوری اسلامی در اقتصاد بیش از سیاست دستاورد دارد و معجزه کرده است. در مملکت وقتی که انقلابمان در آستانه پیروز شدن رسید (چهارسال پیش، چند ماه قبل از پیروزی)، حد متوسط، شاه شش میلیون بشکه نفت استخراج می کرد. ۶۰۰،۷۰۰ هزار بشکه را در داخل خرج می کرد و پنج میلیون و خرده ای در روز به خارج می فرستادند. این وضع گذشته بود و منابع کشف شده جمهوری اسلامی که قابل استحصال است. با این مقیاس اگر ما نفت استخراج می کردیم آن زمان می گفتند ۳۰ سال تا ۲۵ سال دیگر تمام می شود، یعنی حالا ۴، ۵ سالش گذشته است. ما چه کردیم؟ از آن روزی که ما آمدیم به طور معدل روزانه کمتر از یک میلیون بشکه نفت صادر می کردیم، شش ماه اول که اصلاً نبود، اعتصاب بود، اصلاً نفتی صادر نمی شد (پیش از پیروزی)، بعدش که شروع شد، یک سالی بیش از دو میلیون و نیم، سه میلیون صادر کردیم بعد که جنگ شروع شد گاهی تا ۳۰۰ هزار، ۲۰۰ هزار بشکه هم رسیدیم و امروز بیش از دو میلیون داریم صادر می کنیم که معدل گیری که بکنیم در مجموع ما یک میلیون بشکه در روز برداشت کردیم. البته باز در سایه انقلاب این یک میلیونی که ما امروز برداشت می کنیم و در این مدت می کردیم، پولی که در مقابلش می گیریم نزدیک سه برابر است، یعنی به اندازه سه میلیون بشکه نفت صادر شده زمان شاه، ما پول می گیریم. انقلاب یکی از آثارش این بود که باعث شد که نفت یک دفعه در تمام منطقه کم شد، چون یکباره شش میلیون بشکه از تولید کم شود، یک شوک به بازار دست می دهد و تا عربستان رفت که راه بیاندازد و جبران بکند، کمبود باعث شد که قیمت نفت بالا رفت و از طرفی هم خطر برای منطقه بود چون انقلاب بود و خارجی ها خواستند انبارهایشان را پر کنند، ولع برای نفت پیدا کردند و نفت از هر بشکه ۳۰ دلار بالا زد. ... عربستان سعودی، کویت، قطر، دبی، عراق، مصر، نیجریه، لیبی، الجزایر، ونزوئلا، اندونزی، همه اینها باید مرهون منت انقلاب اسلامی باشند که قیمت نفتشان سه برابر شده است. اگر ما انقلاب نکرده بودیم، آنها هر شش ماه جمع می شدند، ۱۰ سنت، ۱۵ سنت، نیم دلار بالا می بردند. این رویه بود که مدت ها ادامه داشت. ... ما اگر با همین رویه پیش برویم و امیدواریم در آینده هم بتوانیم با این رویه پیش برویم، عمر ۲۵ ساله نفت را صد سال کردیم. ... ما امروز یک میلیون بشکه نفت صادر می کنیم و بسیاری از چیزهایی که شاه صادر می کرد ما در مملکت خودمان مصرف می کنیم. ... ما ضمن اینکه نفت کم صادر کردیم، موفق شدیم که وام هایمان را هم بپردازیم و من امروز به شما عزیزان عرض کنم علی رغم جنگ و خرید فراوانی که برای بودجه جنگ می کنیم که هیچ وقت در زمان شاه این قدر نیاز نبوده، امروز وضع ارزی ما از روزی که جنگ شروع شد، بهتر است. امروز با سیاست دقیق و مدبرانه ای که دولت انقلابی و مسلمان و وزرای معتقد و زحمت کش ما درست کرده اند ما توانسته ایم که وضع ارزی مان را آن قدر محکم کنیم و زیاد کنیم که برای مدت ها ما مطمئنیم که اگر نفت صادر نکنیم برای مدت ها کشور ما این امکان را دارد که بتواند حیات اقتصادی اش را ادامه دهد و روز به روز هم ذخایر ارزی ما دارد بالا می رود. این اگر معجزه نیست پس چیست؟ یک ملتی که در حال جنگ، در حال مبارزه با تروریسم و خرابکاری، در حال محاصره اقتصادی، در حال فشار روی منافع نفتی ما؛ همه امکانات امریکایی ها و آواکس ها و همه امکانات نظامی که ابر قدرت ها به عراق داده اند که منافع نفتی ما را خراب بکنند. ما در زیر سایه این موشک ها و جنایاتی که اینها دارند می کنند یعنی تکنیک جنگ و تکنیک نهای جنگ در خدمت عراق قرار گرفته که راه ما را ببندند. ما داریم

بندرهايمان را حفظ مي كنيم و نفتمان را صادر مي كنيم و منابع ارزي مان را هم حفظ مي كنيم و واقعاً كساني يك ذره با انصاف نگاه كنند و اين سياست

ص: ۹۶۷

مدبرانه این دولت و زحمتی که مسئولان اقتصادی ما می کشند برای حفظ این مینا، باید خیلی ممنون باشیم. ... ما وقتی که این کشور را تحویل گرفتیم چندین هزار کارخانه بود توی این مملکت. این کارخانه ها همه اش وابسته بود یا اکثر کارخانه ها وابسته بود. همه آنها ماده خام وارد می کرده، کارشناس داشته، مهندس بالای سرش داشته، بازارش وابسته بوده، قطعاتش وابسته بوده و مدیریش هم وابسته بوده، ما وقتی که آمدم مدیریتی های ناصالح را خلع ید کردیم. امروز بیش از هزار کارخانه بزرگ را دولت جمهوری اسلامی از دست چپاولگران در آورده، نزدیک پانصد یا ششصد کارخانه دست صنایع ملی گسترش است، سیصد کارخانه یا بیشتر دست بنیاد مستضعفین هست. اموال این ملت را از حلقوم آنها را در آوردیم. مقدار زیادش هم دست مؤسسات دیگر است و این کارخانه ها را با اینکه مدیرانش رفته اند، با اینکه بدهکار بودند، اینها از بانک ها گرفته بودند، مقروض بودند، تزیق کردیم، به آنها امکانات دادیم، ماده اولیه برایشان درست کردیم، قطعه برایشان درست کردیم، مدیر برایشان درست کردیم، از همین بچه های حزب الله و این انسانهایی که صالح بودند این کارخانه ها را راه انداختیم. ... در شرایط محاصره در شرایط جنگ، در شرایط نبود پالایشگاه آبادان در شرایط نبود گاز مایع این دولت مدبر و این حزب الهی های زحمت کش و این جهادی ها و این نیروهای بسیار فعال که شب و روز دارند برای این مملکت می سوزند و کار می کنند، این شوخی ندارد. ما باید نصف انرژی هایمان بخواهد. با آن وضعی که بود همه اینها را راه انداختند، با آن خوبی دارند اداره می کنند، آن کارخانه ها راه افتاده، [در] تولید کشاورزی، امسال ما بیش از یک میلیون تن تا به حال گندم [از کشاورزان] خریدیم. دویست هزار تن بیشتر از سال قبل تا حالا خریدیم. شیلات بیش از صد در صد بالا رفته، دامداری راه افتاده، مرغ داری نزدیک به حد خود کفایی رسیدیم و اینها همه در حال جنگ، در حالی است که دو میلیون آواره در دستان است، یک میلیون بیشتر افغانی روی دستان است، بیش از صد هزار عراقی روی دست ما هست و بسیاری از نیروهای فعالان در پشت جبهه هایمان دارند خرج جبهه می شوند که اینها باید در جای دیگر کار بکنند که شما می دانید لاقول یک دهم این مملکت دارد توی جنگ نیرو مصرف می کند و همین مقدار زمان را مصرف می کنیم. این چیزها را اگر معجزه نیست، پس چیست که می تواند این کار را بکند، در حال جنگ و در این شرایط هیچ وام هم نگرفتیم. عراق ذخایرش از ما بیشتر بوده، سی میلیارد دلار هم کمک گرفت، ما هم مثل عراق جنایت کارانه به شهرهایش حمله نکردیم، مؤسسات اقتصادی اش را هم خراب نکردیم، در داخل خاکش جنگ نبود، آواره نداشت، بندر عقبه به رویش باز بود، بندرهای سعودی باز بود، از خاک ترکیه استفاده می کرد و همه اینها را داشت امریکا، فرانسه، شوروی همه به او کمک می کردند [و با همه اینها، بالاخره] در فلاکت افتاد و این مردم این جور دارند کشورشان را می سازند و حفظ می کنند و حرکت های اقتصادی را دارند انجام می دهند. ... این وضعی که دنیای اروپا و امریکا گرفتارش هست، ما گرفتارش نیستیم. مردم ما آنهایی که اهل کارند همه کار دارند. ... بنابراین، ما از لحاظ اقتصادی در حد ایجاب [و ضرورت] و ضعمان خوب و مهم تر آینده مان است. ... ما الآن مسلط هستیم بر کارخانه هایمان، مسلط هستیم بر کشاورزی مان، مسلط هستیم بر دریاها مان مسلط هستیم بر شیلاتمان، برنامه ریزی کردیم. برنامه بیست ساله ریختند که انشاءالله به زودی منتشر می شود، اما از پایین [نظرات و دیدگاه ها را] گرفتند نظر شوراهای روستا [را] گرفتند تا اینجا و برنامه پنج ساله ریختند (۱) به زودی به مجلس خواهد آمد، خواهید دید که آن برنامه ای که ریختند انشاءالله چند سال دیگر، این کشور را ما بتوانیم [به عنوان] یک الگوی مناسب اقتصاد سالم دنیا معرفی بکنیم. (۲)

- ۱- این برنامه به دلیل نواقص آن و نیز به خاطر شرایط جنگی که تحمل پیش بینی پنج سال آینده را نداشت، در مجلس به تصویب نرسید؛ اما زمینه ای را برای تهیه برنامه پنج ساله اول در بعد از جنگ فراهم کرد.
- ۲- ۴۷. مأخذ ۲، ص ۱۱؛ و- روزنامه جمهوری اسلامی، ۲/۸/۱۳۶۱، ص ۸.

گزارش روزشمار فشرده اهم مطالب

روزشمار جنگ ایران و عراق

کتاب بیست و یکم: عملیات مسلم بن عقیل

ص: ۹۷۱

۱ ناکامی حمله امروز عراقی ها به جزیره خارک؛ تعمیر و مرمت اسکله "تی" جزیره خارک تا یک هفته دیگر؛ ادامه فعالیت اسکله "آذرپاد"؛ مهار شدن حریق مخازن نفتی خارک.

۲ گزارش روزنامه فیگارو درباره دلایل حمله عراق به جزیره خارک.

۳ گزارش های هفته نامه های نیوزویک چاپ امریکا و ساوت چاپ لندن از اوضاع حاکم بر جنگ ایران و عراق و نگرانی غرب از ضعف ارتش عراق.

۴ قرارگاه کربلا: عراقی ها به منطقه عمومی عملیات رمضان گلوله شیمیایی شلیک کردند؛ لشکر ۲۱ حمزه: اسیران عراقی از نگهداری سلاح های شیمیایی در یکی از مقرهای عراق خبر دادند.

۵ دولت عراق به دلیل ازدحام خودروها، ترخیص تجهیزات نظامی ارسالی از عربستان را از منطقه "عرعر" به منطقه "النخیب" در ۱۲۰ کیلومتری داخل عراق انتقال داده است.

۶ ادامه درگیری ها در مناطق شمال غرب: دفع حمله نیروهای حزب دمکرات به پایگاه "شورگل" در جنوب شرقی سلماس، بازپس گیری کمپرسی ربوده شده وزارت راه در جنوب اشنویه، بر روی مین رفتن یک وانت در اطراف مهاباد، ناتمام ماندن پاک سازی ۵ روستا در محور ارومیه؛ اطلاعیه قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) درباره پاک سازی بخش هایی از مناطق میاندوآب، صائین دژ، بوکان، سدبوکان و تکاب.

۷ به حکم دادگاه های انقلاب اسلامی باختران و سنندج، ۱۱ تن از فعالان گروه های مسلح غیرقانونی اعدام شدند که ۹ نفر عضو گروه اشرف دهقان و ۲ نفر عضو کومه له و حزب دمکرات بودند.

۸ گله مندی و اظهار نارضایتی از عدم فعالیت مؤثر قرارگاه حمزه در نامه فرمانده منطقه ۷ سپاه پاسداران به فرماندهی کل سپاه، تشدید عملیات گروه ها برای خنثی سازی تبلیغات قرارگاه حمزه.

۹ بیانیه جامعه روحانیت کردستان در انتقاد از اقدامات شورای شمس و تقاضای برخورد مسئولان جمهوری اسلامی با این شورا.

۱۰ ترور و شهادت یک پاسدار در تهران به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق.

۱۱ نصب رادار ADS۴ توسط پرسنل متخصص نیروی هوایی در یکی از مراکز صنایع هوایی در قصر فیروزه.

۱۲ حضور وزیر خارجه ایران در پایتخت نیجر برای شرکت در کنفرانس وزیران خارجه کشورهای اسلامی، توقف کوتاه در طرابلس و دیدار با وزیر کشاورزی و عمران اراضی لیبی و گفت و گو درباره جنگ؛ موافقت تلویحی یوگسلاوی با برگزاری

اجلاس غیرمتعهدہا در دہلی نو؛ اطلاعیه دفتر سیاسی جنبش مجاہدین عراقی و تہدید بہ حملہ بہ کنفرانس غیرمتعہدہا در صورت برگزاری اجلاس در بغداد.

ص: ۹۷۲

۱۳ گزارش خبرگزاری فرانسه از اعتراض لواسانی سرپرست هیئت ایرانی به انتخاب سعدون حمادی به عنوان گزارشگر عمومی سیزدهمین کنفرانس اسلامی و پاسخ شدید لواسانی به سخنان حمادی درباره جنگ.

۱۴ گزارش رادیو بغداد از دیدار وزیر خارجه عراق با رئیس شورای عالی نظامی نیجر و گفت و گو درباره گسترش روابط دو کشور در حاشیه هفتمین کنفرانس وزیران خارجه کشورهای اسلامی.

۱۵ بازگشت حسین شیخ الاسلام معاون سیاسی وزارت خارجه از سفر به شش کشور آسیایی برای رایزنی درباره تغییر محل کنفرانس سران غیرمتعهدها.

۱۶ انتخاب بشیر جُمیل رهبر حزب کتائب (فالانژ) به ریاست جمهوری لبنان، فقط نمایندگان مسیحی مجلس لبنان در رأی گیری شرکت کرده بودند؛ خرسندی امریکا، اسرائیل و مصر از انتخاب جُمیل؛

۱۷ گزارش روزنامه فرانسوی لوماتن از استقبال رسمی مقامات عراق از ۱۳۵ تن از مبارزان سازمان آزادی بخش فلسطین که طرفدار عراق هستند؛ انتقاد یک مقام فلسطینی از رفتار مقامات دمشق با ایرانیان داوطلب اعزام به لبنان.

ضمیمه گزارش ۸: گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از وضعیت امنیتی و نظامی استان آذربایجان غربی در مرداد ماه.

گزارش روزشمار ۲/۶/۱۳۶۱

۱۸ ناکامی هواپیماهای عراقی در بمباران تأسیسات نفتی جزیره خارک؛ ادامه بازسازی دو مخزن ۱۶۰ هزار لیتری نفت خام در پی حمله چهارشنبه گذشته عراق.

۱۹ تهدید یک سخن گوی نظامی عراق درباره نزدیک شدن کشتی های نفت کش به جزیره خارک و ادعای وی مبنی بر خالی بودن جزیره خارک از کشتی و هشدار وی به ناخدای دو کشتی که قصد عزیمت به خارک را دارند؛ خبرگزاری فرانسه: با وجود تلاش عراق در ناامن جلوه دادن جزیره خارک، یک کشتی نروژی به این جزیره وارد می شود و دو کشتی نروژی و انگلیسی آماده اعزام به خارک هستند؛ ادعای کانال سوم تلویزیون فرانسه مبنی بر آسیب دیدن ۹۰ درصد تجهیزات خارک در پی حملات اخیر عراق؛ اشاره نشریه امریکایی نیوزویک به ناکارآمدی نیروی هوایی عراق و کمک های اطلاعاتی دقیق کشورهای غربی از هدف های اقتصادی و نظامی ایران به عراق.

۲۰ خبر منابع خبری غربی و عربی از هشدار غیررسمی ایران به کشورهای عرب حامی عراق مبنی بر امکان مسدود کردن تنگه هرمز و تکذیب این امر از جانب ایران.

۲۱ گزارش های روزنامه "وال استریت ژورنال" و خبرگزاری فرانسه درباره تأثیر تهدیدهای عراق بر بازار نفت و احتمال گسترش درگیری ها به دیگر کشورهای خلیج فارس.

۲۲ ادامه کمک های کشورهای عربی به عراق، ورود ۸۲ تریلر حامل مهمات از بندر شعبیه و مرز نویسیب به عراق، توقف یک

کشتی حامل موشک برای عراق در بندر "الاحمدی" کویت، ورود ۳۲ خودرو حامل وسایل نظامی از اردن به عراق؛ اقدام دولت عراق به درج آگهی استخدام اتباع پاکستانی در روزنامه "جنگ" چاپ کراچی؛ ایجاد محدودیت های جدید برای لنج های ایرانی در کویت و بحرین.

۲۳ پاک سازی ۵ روستا در شمال شرقی پیرانشهر؛ پاک سازی روستای "گل تپه" در تکاب.

۲۴ حکم تمدید مأموریت حجت الاسلام موسوی به عنوان نماینده امام در کردستان از جانب حضرت امام.

۲۵ اطلاعیه روابط عمومی کمیته مرکزی انقلاب اسلامی مبنی بر کشف دو خانه تیمی، دستگیری ۲۰ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق، کشته شدن ۱۳ تن از عوامل این سازمان؛ دستگیری ۷ تن از قاچاقچیان اسلحه مرتبط با سازمان مجاهدین خلق و گروه پیکار در اطراف شیراز.

ص: ۹۷۳

۲۶ گزارش خبرگزاری خلیج به نقل از روزنامه العراق درباره پیوستن کریم سنجابی به جبهه ملی مخالف ایران در پاریس؛ خبر هفته نامه "اکسپرس" چاپ پاریس از فشار مقامات الجزایر و سوریه به ایران برای جلوگیری از اعدام صادق قطب زاده.

۲۷ بخشی از سخنان وزیر خارجه ایران در سیزدهمین اجلاس وزیران خارجه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی درباره جنگ تحمیلی.

۲۸ پیام آیت الله منتظری در اعتراض به بیرون راندن آوارگان فلسطینی از لبنان و خائنانه خواندن سکوت دولت های عربی.

۲۹ سخنان رئیس مجلس در دیدار با گروهی از اعضای اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان و محکومیت اخراج مبارزان فلسطینی از لبنان و سرزنش کشورهای عربی به دلیل حمایت نکردن از فلسطین و لبنان در برابر اسرائیل.

۳۰ بیانیه وزارت خارجه در اعتراض به اخراج مبارزان فلسطینی از لبنان و همراهی کشورهای عربی با نقشه های امریکا و اسرائیل؛ بیانیه نمایندگان مجلس شورای اسلامی در محکومیت توطئه خروج فلسطینیان از لبنان.

۳۱ بخش های دیگری از سخنان وزیر خارجه ایران در اجلاس وزیران خارجه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی در نیجر درباره مسائل گوناگون جهانی از جمله اخراج مبارزان فلسطینی از لبنان؛ تجاوز صهیونیست ها به لبنان و قرائت پیشنهاد ۶ ماده ای هیئت ایرانی به کنفرانس؛ گزارش رادیو کلن از بررسی اوضاع لبنان، جنگ عراق و ایران و مسئله افغانستان در اجلاس امروز.

۳۲ سفر ناگهانی یک هیئت از کنگره امریکا به سرپرستی هنری سولارز به عراق و ملاقات با نعیم حداد و مذاکره درباره اوضاع جاری اعراب و جهان، به ویژه جنگ ایران و عراق و تهاجم اسرائیل به لبنان.

۳۳ مصاحبه وزیر نفت امارات متحده عربی درباره وضعیت جدید بازار نفت و سازمان اوپک: کمپانی های بزرگ نفتی جهان در نظر دارند اوپک را مجبور به کاهش قیمت نفت خود کنند.

۳۴ تأکید بشیر جُمیل بر خروج همه نیروهای سوری و فلسطینی از لبنان؛ بازتاب انتخاب جُمیل به ریاست جمهوری در مطبوعات اسرائیل و سوریه؛ وزیر دفاع امریکا طرح خروج سه مرحله ای نیروهای خارجی از لبنان را اعلام کرد.

۳۵ حمله مجاهدین عراقی به یک ستون نظامی عراق در محور سید صادق - حلبچه و کشته شدن ۵ نظامی، اسارت ۳ تن به دست نیروهای مجاهد و به غنیمت در آمدن یک نفربر.

گزارش روزشمار ۳/۶/۱۳۶۱

۳۶ در موشک باران شهر آبادان ۹ تن زخمی، ۲ خانه و یک مغازه ویران و ۲ خانه دچار آتش سوزی شدند؛ بر اثر اصابت ۳ موشک به جزیره خارک خط لوله نفت گناوه به خارک آسیب دید؛ عراق تهدید کرد شناورهای خارجی که به محدوده ی خارک نزدیک شوند، هدف قرار می گیرند.

۳۷ گزارش خبرگزاری فرانسه از افزایش پهلوگیری کشتی ها در سواحل امارات به دنبال تهدیدهای عراق؛ گزارش خبرگزاری رویتر از افزایش نسبی قیمت نفت، بروز نگرانی در بازارهای نفت، افزایش نرخ بیمه کشتی ها و تکذیب بستن تنگه هرمز از طرف ایران.

۳۸ گفت و گوی مطبوعاتی فرمانده لشکر ۸۱ زرهی باختران و تکذیب ادعای عراق مبنی بر عقب نشینی به مرزهای بین المللی.

۳۹ در عملیات پاک سازی در منطقه کامیاران و میاندوآب و در درگیری در منطقه بانه، ۳۸ تن از نیروهای مسلح غیرقانونی کشته یا زخمی شدند و یک تن دیگر به اسارت درآمد.

ص: ۹۷۴

۴۰ عملیات های تروریستی سازمان مجاهدین خلق در تهران و رشت ۵ شهید و ۷ زخمی در پی داشت؛ ترور و شهادت مصطفی حق شناسی فرمانده کمیته های انقلاب اسلامی اراک به دست عناصر سازمان.

۴۱ کشته شدن یا دستگیری ۵۸ تن از اعضا و کادرهای اصلی سازمان مجاهدین خلق و گروه های دیگر در کرج در مردادماه و کشف تعداد فراوانی اسلحه، کلت کمری، نارنجک و مدارک مهم درون سازمانی.

۴۲ دیدار فرمانده نیروی هوایی و گروهی از فرماندهان و مدیران این نیرو با رئیس جمهور، قدردانی رئیس جمهور از زحمات این نیرو و اشاره به توان جمهوری اسلامی در بیرون راندن دشمن از سرزمین های اسلامی و تأمین امنیت منطقه.

۴۳ مصاحبه اختصاصی روزنامه جمهوری اسلامی با نخست وزیر درباره موضع ایران در برابر رئیس جمهور تحمیلی لبنان، کنفرانس آینده سران عرب، کنفرانس وزیران خارجه غیرمتعهدها و مبانی اقتصاد ایران.

۴۴ بازگشت قائم مقام وزارت خارجه از سفر به کشورهای کوبا، نیکاراگوئه و پرو و بیان نتایج این سفر.

۴۵ گزارش رادیو قطر از اقدامات کمیته فرعی سیاسی و اطلاعات کنفرانس وزیران خارجه کشورهای اسلامی، تصویب طرح پیشنهادی مغرب برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق، پذیرفته نشدن طرح از جانب هیئت ایرانی، آغاز فعالیت هیئت حسن نیت اسلامی به ریاست احمد سکوتوره برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران طی ده روز آینده.

۴۶ ملاقات هنری سولارز رئیس کمیته فرعی آسیا وابسته به کمیته روابط خارجی کنگره امریکا با رئیس جمهور عراق و گفت و گو درباره جنگ عراق و ایران و اوضاع لبنان؛ وی پس از عراق به عربستان، مصر، لبنان و اسرائیل سفر خواهد کرد.

۴۷ تحرکات دیپلماتیک عراق، سفر وزیر خارجه مراکش به بغداد و دیدار با صدام و تسلیم پیام پادشاه مراکش به وی؛ دیدار رئیس مجلس ملی عراق با سفیر رومانی در این کشور و تأکید بر گسترش روابط؛ سفر وزیر بازرگانی عراق به سودان و امضای قرارداد تجاری بین دو کشور.

۴۸ نظر وزیر دفاع امریکا درباره واکنش این کشور در صورت اقدام ایران به تهدید کشورهای منطقه خاورمیانه؛ سخنان رئیس سازمان اطلاعات امریکا (سیا) درباره اقدامات این کشور برای مقابله با گسترش انقلاب اسلامی در منطقه؛ خبر آسوشیتدپرس از برگزاری مانور نظامی امریکا در عمان در پاییز آینده، به منظور اخطار به ایران و جلب اطمینان کشورهای منطقه.

۴۹ وضعیت متزلزل صدام، معرفی ایران به منزله یک خطر خارجی برای عراق، رد وقوع یک انقلاب مشابه انقلاب ایران در عراق و ضرورت حمایت مصر از عراق به دلیل اوضاع نامساعد صدام از مهم ترین محورهای مقاله روزنامه واشنگتن تایمز است.

۵۰ ورود تفنگداران دریایی امریکا به بیروت در ۴۸ ساعت آینده با هدف نظارت بر تخلیه کماندوهای سازمان آزادی بخش فلسطین و شرکت در طرح های عملیاتی بنابر اعلام وزارت دفاع امریکا.

۵۱ بررسی تأثیر سیاسی ناکامی عراق در برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد در مجلهٔ میدل ایست چاپ لندن.

۵۲ نامه جبهه ملی ایران در پاریس با مضمون جلوگیری از حضور ایران در اجلاس عدم تعهد و شرکت نمایندگان گروه های مخالف جمهوری اسلامی در این اجلاس به سران ۹۴ کشور عضو غیرمتعهدها.

ص: ۹۷۵

۵۳ ناکامی هواپیماهای عراقی در حمله به جزیره خارک در سه نوبت، اصابت یک موشک شلیک شده از این هواپیماها به آب های اطراف جزیره خارک؛ ادامه بارگیری نفت کش ها از این جزیره.

۵۴ دیدار هیئتی متشکل از وزیر کار، وزیر دارایی، سرپرست سازمان برنامه و بودجه و یک عضو دفتر امام از نحوه بازسازی و تعمیر تأسیسات آسیب دیده نفتی جزیره خارک و تأکید بر تقویت سیستم دفاعی و تأمین هلی کوپترهای آتش نشانی برای مقابله با حریق های احتمالی این جزیره.

۵۵ ادامه درگیری ها در شمال غرب کشور، درگیری بین نیروهای سپاه و عناصر مسلح غیرقانونی در شرق میوان؛ برخورد چند خودرو نظامی با مین در اطراف بوکان و سقر؛ تسلیم شدن ۱۷ تن از عناصر حزب دمکرات به نیروهای خودی.

۵۶ حمله دو تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق به خانه یک پاسدار در محله خاک سفید تهران پارس و به شهادت رساندن همسر و دو تن از اقوامش و مجروح کردن دختر خردسال وی؛ تیراندازی به سوی دو پاسدار کمیته و زخمی شدن یکی از آنان توسط عناصر سازمان در خیابان دولت تهران؛ درگیری بین یکی از عناصر سازمان و یک پاسدار و کشته شدن عضو سازمان و زخمی شدن پاسدار در سبزوار؛ گزارش فرمانده سپاه منطقه ۴ به فرماندهی کل مبنی بر دستگیری ۱۰ نفر از عناصر سازمان در سبزوار؛ خودکشی مسئول تشکیلات شاخه جنگل شهر قائم شهر به هنگام دستگیری توسط مردم؛ دستگیری مسئول شاخه کوهستان سازمان.

۵۷ اطلاعیه روابط عمومی کمیته انقلاب اسلامی درباره کشف و خنثی سازی طرح ترور چند شخصیت سیاسی، نظامی و مذهبی و بیش از ۲۰۰ تن از پاسداران به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق در استان خوزستان، دستگیری یا کشته شدن ۱۴ تن از افراد رده بالای سازمان مجاهدین خلق در این استان، دستگیری تعدادی از عناصر نفوذی سازمان در خطوط مقدم.

۵۸ اظهارت حبیب شطی دبیر کل کنفرانس کشورهای اسلامی در پایان سیزدهمین اجلاس این سازمان درباره فعال شدن کمیته حسن نیت سازمان کنفرانس اسلامی در جنگ ایران و عراق و نقش مستقیم امریکا در حمله اسرائیل به لبنان.

۵۹ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره متن قطعنامه پیشنهادی هیئت ایرانی به سیزدهمین کنفرانس کشورهای اسلامی که در آن تجدید نظر کشورهای اسلامی در خصوص ارتباط خود با امریکا و دعوت به مبارزه ریشه ای با اسرائیل درج شده است.

۶۰ بیانیه پایانی سیزدهمین اجلاس وزیران خارجه کشورهای عضو کنفرانس اسلامی در نیامی نیجر درباره جنگ ایران و عراق، حمله اسرائیل به لبنان و مسئله افغانستان؛ گزارش خبرگزاری های آسوشیتدپرس و کویت و رادیو لندن در این باره؛ خبر رادیو دبی مبنی بر مذاکره وزیر خارجه ایران با رئیس جمهور گینه در پایتخت این کشور هنگام بازگشت از نیجر.

۶۱ در پی شکست عراق در برگزاری نشست سران کشورهای عضو جنبش غیرمتعهدها در بغداد، این کشور خواستار نشست

فوق العاده وزیران خارجه در بغداد شد، سفر وزیر خارجه کوبا به عراق با هدف مشورت با مقامات عراقی درباره تحولات اخیر در جنبش غیرمتعهدها و مسائل مربوط به تشکیل هفتمین کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد؛ گزارش روزنامه کیهان به نقل از خیرگزاری رویتر مبنی بر مخالفت چند کشور آسیایی عضو عدم تعهد با برگزاری کنفرانس فوق العاده وزیران خارجه جنبش عدم تعهد در بغداد.

ص: ۹۷۶

۶۲ تحلیل و بررسی دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از رویارویی دیپلماتیک ایران و عراق در خصوص برگزاری اجلاس سران جنبش عدم تعهد در بغداد، دلایل حمایت یوگسلاوی از برگزاری این کنفرانس در بغداد، دلایل صدام و تلاش وی برای میزبانی این کنفرانس، اقدامات جمهوری اسلامی ایران برای خنثی کردن این تلاش ها.

۶۳ گفت و گوی رئیس مجلس با خبرنگار هفته نامه عربی چاپ لندن، شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ و برقراری صلح پایدار در منطقه، تغییر رفتار و عملکرد گروه های مخالف نظام جمهوری اسلامی و نگرش مقامات ایران در وضعیت جدید، استراتژی ایران در برابر شرق و گرایش ایران برای همکاری بیشتر با هند و... از محورهای این گفت و گو بود.

۶۴ گزارش روزنامه تایمز و رادیو اسرائیل از دلایل اجرای مانورهای نظامی امریکا در عمان.

۶۵ تفسیر دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از وضعیت اقتصادی عراق با نگاه تطبیقی به صدور نفت این کشور قبل و بعد از حمله به ایران؛ گزارش روزنامه کیهان به نقل از مجله اقتصادی "میدل ایست دایجست" درباره ارزش قراردادهای عراق در سال گذشته.

۶۶ گزارش هفته نامه "یانکی" چاپ ترکیه از هراس شرکت های چند ملیتی از ادامه جنگ ایران و عراق، صدمه به صنایع مختلف سرمایه گذاری شده در خلیج فارس و پیش بینی پایان نیافتن جنگ در آینده نزدیک؛ گزارش روزنامه اقتصادی "هندلز بلات" چاپ آلمان درباره خروج همه ذخایر ارزی عراق از ژاپن برای تأمین مخارج جنگی این کشور با ایران.

۶۷ گزارش نشریه ویژه خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از مقام های آگاه نظامی درباره کمک فرانسه و کشورهای منطقه به عراق.

۶۸ در دو عملیات ایذایی مجاهدین عراقی در استان سلیمانیه ۲ تن از مأموران امنیتی رژیم صدام کشته شدند و یک پایگاه نظامی با همه ی سلاح و مهمات آن به تصرف مجاهدین عراقی درآمد.

۶۹ اعزام نیروهای داوطلب مردمی در ۴ روز اول شهریور به جبهه های جنگ از شهرهای گوناگون.

۷۰ اعتصاب غذای تعدادی از اسیران عراقی اردوگاه حشمتیه برای دریافت پاسخ مثبت جهت اعزام به جنگ علیه عراق و اهدای خون به مجروحان ایرانی.

گزارش روزشمار ۵/۶/۱۳۶۱

۷۱ تجاوز هواپیماهای عراقی به آسمان شهرهای تهران، قم، آبادان، اهواز، خرم آباد و ایلام هم زمان با برگزاری مراسم نماز جمعه و شکستن دیوار صوتی در بعضی شهرها از جمله تهران؛ بیانیه نظامی شماره ۸۲۳ عراق در این باره، بازتاب این واقعه در خبرگزاری های مختلف به خصوص قطع نشدن خطبه های نماز جمعه تهران توسط رئیس مجلس.

۷۲ ادامه صدور نفت از خارک با وجود آسیب های وارد شده به بخشی از سیستم صدور نفت این جزیره؛ گزارش روزنامه

تایمز چاپ لندن دربارهٔ تدابیر جدید ایران برای انتقال نفت از جزیرهٔ خارک به مناطق امن تر جهت صدور به بازارهای بین المللی.

۷۳ در گلوله باران امروز شهر آبادان ۵ واحد مسکونی و یک مغازه آسیب دیدند، ۹ تن مجروح شدند و یک تن شهید شد؛ نیروهای ژاندارمری یک هلی کوپتر عراقی را در منطقهٔ مرزی موسیان سرنگون کردند.

۷۰ ورود ۲۵۲ تریلر حامل مهمات و تجهیزات نظامی از کویت و اردن به عراق؛ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از میزان و نحوه ارسال کمک های لجستیکی و رزمی دولت کویت به عراق.

ص: ۹۷۷

۷۵ حمله نیروهای حزب دمکرات به یک روستا در اطراف میاندوآب که به شهادت ۳ تن از جمله یک پاسدار و مجروح شدن ۶ زن یا کودک انجامید؛ کشف ۲۲ کیلوگرم دینامیت در زیر پل کله.

۷۶ در پی اقدامات نیروهای خودی علیه سازمان مجاهدین خلق در استان خوزستان، به خصوص شهر اهواز، نیروهای سپاه خانه ای را که محل نگهداری تسلیحات این سازمان بود، کشف کردند.

۷۷ اعدام ۵ تن از کادرهای نظامی سازمان مجاهدین خلق و گروه اشرف دهقان در بابل، قیام مسلحانه، شرکت در درگیری های مسلحانه بابل، تهیه مواد منفجره و... از جرائم این افراد اعلام شده است.

۷۸ سخنان رئیس مجلس در خطبه دوم نماز جمعه تهران درباره اقدامات سازمان مجاهدین خلق در دو سال اخیر و عوامل اصلی شکست سازمان در رسیدن به اهدافش.

۷۹ تهدید عراق و بمباران خارک موجب افزایش نرخ بیمه محموله های نفت خام شد؛ بررسی تأثیر حملات هوایی عراق بر خارک در رسانه های امریکا؛ گزارش دفتر خبرگزاری جمهوری اسلامی در واشنگتن درباره وضعیت فعلی جنگ ایران و عراق.

۸۰ مقاله نشریه المجله چاپ لندن درباره اوضاع اقتصادی ایران در زمان جنگ و استحکام آن در اوضاع جنگی.

۸۱ اعلام وزارت خارجه آلمان مبنی بر اخراج ۵ دانشجوی ایرانی دستگیر شده از این کشور؛ گزارش رادیو بادن بادن آلمان درباره این موضوع.

۸۲ بازدید نمایندگان هلال احمر سوریه و جمهوری عربی صحرا و کاردار کویت از اقامتگاه اسیران عراقی در اردوگاه نیروی هوایی تهران.

۸۳ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از اعتراف عامل سوء قصد به جان کاردار سفارت امارات متحده عربی در کویت مبنی بر اجرای این ترور به دستور حکومت عراق.

گزارش روزشمار ۶/۶/۱۳۶۱

۸۴ فرماندار مهران خواستار ورود رزمندگان به داخل خاک عراق برای خاموش کردن آتش توپخانه در شهرهای بدره و زرباطیه شد؛ بر اثر گلوله باران آبادان ۱۴ تن از مردم این شهر مجروح و ۸ منزل مسکونی و ۲ مغازه نیز ویران شدند.

۸۵ بنابر اعلام ستاد منطقه ۷ سپاه در کرمانشاه، از ۲۵ مرداد تا ۶ شهریور به طور متوسط روزانه ۱۰ تا ۲۰ نفر از مردم عراق به ایران پناهنده شده اند؛ ۳ نظامی و یک غیرنظامی عراقی به ایران پناهنده شدند.

۸۹ حرکت ۷۸ تریلر حامل مهمات نظامی و محموله های مورد نیاز ارتش عراق از بندر شعبیه کویت به سمت این کشور؛

احتمال خرید ۸ تن گازهای سمی توسط یک تاجر ارمنی - عراقی از ایتالیا و ارسال آن به عراق.

۸۷ گروه های مسلح غیرقانونی در اطراف مهاباد و پیرانشهر یک تن را مجروح کردند و ۲ تن دیگر را به شهادت رساندند؛ شهادت ناصر کاظمی فرمانده سپاه پاسداران کردستان در حین اجرای مأموریت در محور پیرانشهر - سردشت.

۸۸ پاک سازی ۳ روستا در غرب ارومیه در عملیات آیت الله کاشانی؛ عملیات قرارگاه حمزه در بخش تکاب و پاک سازی ۲ روستا؛ حمله افراد شورشی به یک مینی بوس حامل افراد محلی که به شهادت ۳ تن از روستائیان و زخمی شدن ۶ تن دیگر انجامید.

ص: ۹۷۸

۸۹ شهادت ۲ پاسدار به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران و ربوده شدن یک بسیجی به دست آنها؛ کشف یک خانه تیمی سازمان؛ شهادت عباس محلوجی از نویسندگان ارگان کارگران حزب جمهوری اسلامی به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق؛ کشته شدن یک گروه ۹ نفری از سازمان در درگیری با نیروهای سپاه در رامسر؛ دستگیری نامزد چریک های فدایی خلق برای مجلس خبرگان در رودسر؛ مصاحبه مسعود رجوی با روزنامه لاکرووا چاپ پاریس درباره اقدامات یک ساله این سازمان در ایران، ترور ۲۰۰۰ نفر از مردم، استراتژی سازمان برای مقابله با جمهوری اسلامی و نحوه همکاری سازمان با گروه های مخالف ایران.

۹۰ اعدام ۳ تن از اعضای چریک های فدایی خلق (اقلیت) و سازمان مجاهدین خلق در اسلام آباد به حکم دادگاه انقلاب این شهر.

۹۱ گزارش روزنامه کیهان از دیدار صلاح زواری سفیر فلسطین در تهران با رئیس مجلس و مشورت و تبادل نظر درباره آینده لبنان.

۹۳ مصاحبه خبرگزاری جمهوری اسلامی با وزیر خارجه درباره نتایج شرکت هیئت ایرانی در سیزدهمین اجلاس وزیران خارجه کشورهای عضو کنفرانس اسلامی در نیجر و دیدار با رئیس جمهور و مقامات بلندپایه گینه در راه بازگشت به تهران.

۹۳ مصاحبه مطبوعاتی وزیر نفت پس از بازگشت از ۱۲ کشور آفریقایی، نا امنی در بغداد و در نتیجه نامناسب بودن عراق برای میزبانی غیر متعهدها، سرپیچی عربستان، کویت و ونزوئلا از مصوبات اوپک، تلاش ناموفق عربستان برای جذب خریداران نفت ایران، تلاش دولت برای تبدیل صادرات تک محصولی به صادرات پر محصولی و... از مهم ترین موضوعات این مصاحبه بود.

۹۴ دیدار نمایندگان هلال احمر سوریه و جمهوری عربی صحرا با سرپرست جمعیت هلال احمر ایران.

۹۵ معاون نخست وزیر عراق: عقب نشینی از مناطق ایران نشانه نظرنداشتن مقامات عراقی به خاک ایران است.

۹۶ ملاقات وزیر خارجه کوبا با صدام در بغداد و تسلیم پیام فیدل کاسترو رئیس کنونی جنبش غیرمتعهدها به وی؛ گزارش خبرگزاری فرانسه از این دیدار.

۹۷ محاکمه ۴ تن از هم دستان قطب زاده در دادگاه انقلاب اسلامی ارتش به اتهام اقدام برای براندازی جمهوری اسلامی و گزارش رادیو بی.بی.سی از این دادرسی.

ضمیمه گزارش ۸۷: خلاصه ای از زندگی نامه و فعالیت های شهید ناصر کاظمی.

ضمیمه گزارش ۹۷: گزارش روزنامه کیهان از محاکمه ۴ تن از هم دستان قطب زاده در دادگاه انقلاب ارتش.

۹۸ عملیات مین گذاری نیروهای خودی در کانی سخت و انهدام ۲ خودرو ارتش عراق بر اثر برخورد با مین؛ مسمومیت نیروهای خودی بر اثر پرتاب یک گلوله شیمیایی از طرف عراق در منطقه عمومی خرمشهر؛ شهید یا زخمی شدن ۳۰ تن در گلوله باران امروز آبادان و اطراف آن.

۹۹ ادامه در گیری ها در مناطق شمال غرب: در گیری میان نیروهای کومه له و سپاه در جنوب صائین دژ، تیراندازی عناصر مسلح غیرقانونی در سنندج به نیروهای سپاه، پاک سازی روستای "کانی سیف" در جنوب غربی بانه.

۱۰۰ در اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در تهران و مسجد سلیمان یک تن شهید و یک تن زخمی شد، یک عملیات ترور در تهران ناکام ماند و ۲ تروریست کشته شدند؛ در سقز، یکی از هواداران سازمان مجاهدین خلق با یک نارنجک انداز خود را تسلیم نیروهای سپاه کرد.

ص: ۹۷۹

۱۰۱ دیدار نخست وزیر و اعضای هیئت دولت با امام خمینی به مناسبت اولین سالگرد شهادت محمدعلی رجایی و حجت الاسلام باهنر، تأکید امام خمینی بر ضرورت مردمی بودن و سادگی کارگزاران نظام و دوری از خوی اشرافی گری که رمز استقلال و ایستادگی مسئولان در برابر قدرت های خارجی است و تجلیل از شهیدان رجایی و باهنر؛ سخنان نخست وزیر قبل از بیانات امام و تأکید بر مستضعف گرایی شهیدان باهنر و رجایی و تلاش دولت برای اسلامی تر شدن قوانین.

۱۰۲ سخنرانی رئیس جمهور در دیدار با مردم مشهد و تأکید بر ادامه حملات ایران به خاک عراق - در صورت ادامه حملات عراق به شهرهای ایران - و مقابله با تحركات عراق در خلیج فارس.

۱۰۳ گفت و گوی اختصاصی روزنامه اطلاعات با نخست وزیر: هدف عراق از اصرار به برگزاری کنفرانس سران غیرمتعهدها در این کشور، سوء استفاده از وجهه بین المللی این کنفرانس و پوشاندن جنایات دو ساله اش در حمله به ایران است.

۱۰۴ وزیر خارجه پس از بازگشت از نیجر در دیدار با رئیس مجلس به نقل از وزیر خارجه پاکستان خبر داد که جاسوس شوروی در ایران به انگلستان پناهنده شده است.

۱۰۵ سفیر جمهوری دموکراتیک خلق کره شمالی در دیدار با معاون سیاسی وزارت خارجه اعلام کرد کشورش با برگزاری گردهمایی فوق العاده وزیران خارجه غیرمتعهدها در بغداد مخالف است.

۱۰۶ بررسی صادرات نفت ایران پس از حملات عراق در نشریه "بررسی اقتصادی خاورمیانه" و ادعای کاهش صادرات نفت ایران پس از حملات اخیر عراق به خارک.

۱۰۷ گزارش های خبرگزاری تانیوگ خبرگزاری رسمی یوگسلاوی و خبرگزاری رویتر درباره مکان اجلاس آینده سران غیرمتعهدها.

۱۰۸ مقاله روزنامه انگلیسی زبان "بغداد آزرور" چاپ بغداد که در آن همکاری ایران با سوریه و لیبی تهدیدی علیه جهان عرب خوانده شده است؛ گزارش رویتر در این باره.

۱۰۹ آغاز نشست وزیران خارجه کشورهای عضو اتحادیه عرب در فاس مراکش برای بررسی صورت جلسات کنفرانس سران و گزارش رادیو بی.بی.سی در این باره.

۱۱۰ روحیه عالی اسیران ایرانی در عراق، محدودیت امنیتی عراق برای خبرنگاران، تدابیر عراق برای حفظ امنیت کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد و تأثیر کاهش صدور نفت بر اوضاع اقتصادی آن کشور از محورهای گزارش روزنامه جمهوری اسلامی به نقل از یک خبرنگار ترکیه است؛ گزارش خبرگزاری فرانسه به نقل از خبرنگارانی که از بصره بازدید کرده اند درباره اوضاع این شهر.

۱۱۱ ورود ۳۹ خودرو حامل تجهیزات نظامی از عربستان و پهلوگیری یک کشتی روسی حامل وسایل نظامی در بندر شعبیه کویت.

۱۱۲ حمله ناکام یک هواپیمای عراقی به جزیره خارک و ادعای تلویزیون بصره مبنی بر آتش سوزی در جزیره خارک؛ تکذیب ادعای عراق از جانب یک مقام آگاه؛ تأیید ناکامی حمله عراق به خارک از جانب استاندار بوشهر؛ خبر خبرگزاری رویترا با استناد به اطلاعات نظامی عراق درباره حمله به خارک و آمادگی عراق برای دفاع از بصره در صورت حمله احتمالی به این شهر.

۱۱۳ ناکامی نیروهای عراقی در تصرف یکی از تپه های منطقه میمک به دلیل مقاومت نیروهای سپاه و بسیج؛ بر اثر بمباران شهر آبادان و مراکز اقتصادی آن، یک مغازه تخریب و قسمتی از پالایشگاه دچار آتش سوزی شد.

۱۱۴ صدام حسین در مراسم اعطای نشان شجاعت به افسران و درجه داران عراقی هدف اصلی ایران را شرق بصره دانست و از متمرکز بودن نیروهای ایرانی در شرق عراق خبر داد.

۱۱۵ دیدار فرمانده نیروی زمینی با نخست وزیر و ارائه گزارش از مناطق جنگی و کمک های دولت به جبهه های نبرد، مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی در این باره.

۱۱۶ مراسم تشییع شهید ناصر کاظمی فرمانده سپاه کردستان از مقابل مدرسه عالی شهید مطهری.

۱۱۷ بمباران سهوی مقر گروه های مسلح غیرقانونی در سردشت به وسیله هواپیماهای عراقی.

۱۱۸ درگیری بین عناصر سازمان کومه له و حزب دمکرات در روستای قره داغ مهاباد بر اثر اختلاف در گرفتن مالیات از مردم روستا که به کشته شدن ۳۰ تن از دو طرف انجامید؛ پاک سازی ۶ روستا در شمال بوکان به همت سپاه میاندوآب.

۱۱۹ ادامه ترورهای سازمان مجاهدین خلق در تهران، ۴ نفر شهید شدند و یک تن مجروح شد؛ اجرای حکم اعدام فرمانده یک تیم عملیاتی سازمان در اسلام آباد غرب؛ دستگیری یک زن فعال سازمان مجاهدین خلق در قائم شهر.

۱۲۰ در پی دستگیری یک شبکه نفوذی سازمان مجاهدین خلق در نیروهای مسلح، خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارشی از اقداماتی که قرار بود این شبکه انجام دهد، منتشر کرد؛ حکم دادگاه انقلاب ارتش درباره ۸ درجه دار پایگاه هوایی بوشهر به جرم اخلال در ارتش.

۱۲۱ خبر خبرگزاری جمهوری اسلامی مبنی بر دستگیری ۱۳۸ تن از اعضا و هواداران سازمان اتحادیه کمونیست های ایران در خوزستان و کشف و ضبط انبار مهمات آنها و تعداد فراوانی اوراق مهم درون گروهی.

۱۲۲ دیدار روحانیون منطقه پاوه و اورامانات با رئیس مجلس، انتقاد به سستی جهان اسلام در برابر تجاوز اسرائیل به لبنان، هشدار به گروه های مسلح غیرقانونی کردستان و قول رسیدگی به مشکلات مردم این استان مهم ترین موضوعات سخنان رئیس مجلس بود.

۱۲۳ مراسم گرامیداشت شهدای هشت شهریور در مدرسه عالی شهید مطهری با حضور مردم و مقامات لشکری و کشوری و سخنرانی نخست وزیر؛ برگزاری مراسم سالگرد شهدای هشت شهریور در سالن کنفرانس نخست وزیری با حضور خانواده شهیدان و مقامات لشکری و کشوری، پیام رئیس جمهور به این مراسم، سخنان همسر شهید رجایی و سخنرانی نخست وزیر.

۱۲۴ ملاقات سفیر فلسطین با معاون سیاسی وزارت خارجه ایران و درباره تشکیل کنفرانس فاس و گزارش روزنامه کیهان از این دیدار.

۱۲۵ گزارش بی.بی.سی از امکان طرح به رسمیت شناختن اسرائیل در نشست وزیران خارجه اتحادیه عرب در فاس مراکش و کنفرانس سران این اتحادیه.

۱۲۶ در دیدار نماینده صلیب سرخ با سرپرست ستاد نظارت بر پذیرش و اعزام خانواده های اسیران جنگی، ایران موافقت خود را برای شروع برنامه دیدار اسیران با خانواده هایشان اعلام کرد.

۱۲۷ دیدار معاون نخست وزیر عراق با رئیس جمهور یوگسلاوی در سفر به یوگسلاوی و گفت و گو درباره روابط دوجانبه، کنفرانس سران کشورهای غیرمتعهد و گرد همایی وزیران خارجه این کشورها و اعلام موافقت ضمنی با تغییر مکان اجلاس غیرمتعهدها، گزارش های خبرگزاری امارات و خبرگزاری فرانسه درباره این تصمیم.

۱۲۸ خبرگزاری فرانسه: طرح ربودن وزیر نفت عراق توسط شورای انقلاب اسلامی اندونزی و مبادله وی با وزیر نفت ایران - که در اسارت عراقی هاست - به دلیل موافقت نکردن ایران شکست خورد.

ص: ۹۸۱

۱۲۹ اعلام حمایت صریح اسرائیل از بشیر جُمیل در گفت و گوی آریل شارون با اورینا فالاجی؛ خبر خبرگزاری فرانسه از کناره گیری بشیر جُمیل از فرماندهی فالانژها؛ خبر روزنامه جمهوری اسلامی درباره استفاده از نیروهای فالانژ برای سازمان دهی ارتش لبنان.

ضمیمه گزارش ۱۱۹: مشروح وصیت نامه شهید اکبر ابراهیمی دوچرخه سازی که به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق به شهادت رسید.

گزارش روزشمار ۹/۶/۱۳۶۱

۱۳۰ ناکامی مجدد هواپیماهای عراقی در بمباران جزیره خارک؛ پایان بازسازی لوله های انتقال نفت به اسکله "تی" جزیره خارک.

۱۳۱ در گلوله باران شهر آبادان یک مغازه و بخشی از پالایشگاه دچار حریق شد؛ ورود ۷۸ تریلر و ۲۴ خودرو حامل سلاح، مهمات و قطعات هواپیما طی دیروز و امروز از مرزهای اردن و کویت به عراق.

۱۳۲ در حمله غافلگیرانه نیروهای سازمان کومه له به مقر حزب دمکرات در ۲۳ کیلومتری شمال شرقی مهاباد، ۸ تن از افراد این حزب دستگیر شدند و تعدادی سلاح و مقداری مهمات از جمله یک توپ ۱۰۵ میلیمتری به دست نیروهای کومه له افتاد. حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به سه نقطه از پایگاه های خودی در شهر بوکان پس از نفوذ شبانه به این شهر؛ پاک سازی ۷ روستا در جنوب شرقی صائین دژ در عملیاتی به نام ثارالله؛ پاک سازی یکی از روستاهای حاشیه "جوانمرد"؛ ترور و شهادت ۳ تن از کردهای مسلمان به دست نیروهای مسلح غیرقانونی در سنندج و حوالی ماکو؛ آزادی محور مرزی "شیخ صله" و آزاد شدن ۲۲ آبادی از اشغال حزب دمکرات و گروه کومه له.

۱۳۳ کشف ۴ کامیون پارچه با پوشش یونجه به ارزش ۳۰۰ میلیون ریال که نیروهای حزب دمکرات به صورت قاچاق به مقصد تهران بارگیری کرده بودند.

۱۳۴ فرار یک هلی کوپتر خودی به ترکیه، این هلی کوپتر پس از تعمیر به بهانه آزمایش به پرواز درآمد و در مرز ترکیه در مقر ضدانقلاب به زمین نشست.

۱۳۵ به حکم دادگاه انقلاب باختران، ارومیه و بابل ۹ نفر از اعضای حزب دمکرات کردستان، سازمان کومه له و مجاهدین خلق به جرم اقدام مسلحانه برای براندازی نظام و شرکت در عملیات بمب گذاری، ترور و... اعدام شدند.

۱۳۶ شهادت یک سبزی فروش به دست نیروهای سازمان مجاهدین خلق در خیابان فرجام تهران.

۱۳۷ انفجار دفتر خطوط هواپیمایی آلمانی "لوفت هانزا" در بغداد.

۱۳۸ سرنگونی ۲ هلی کوپتر ارتش عراق به دست پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق در استان اربیل این کشور.

۱۳۹ ابراز رضایت نمایندگان جمعیت هلال احمر سوریه و جمهوری صحرا از رفتار ایران با اسیران عراقی.

۱۴۰ دیدار رئیس و نمایندگان مجلس، فرمانده سپاه، وزیر خارجه و سفیران و کارداران جمهوری اسلامی ایران در کشورهای خارجی، جمعی از علمای پایه و اورامانات و اعضای اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان ایرانی در هند با امام خمینی، لزوم مراقبت از نفس و حضور در جبهه، شکست عراق در برگزاری اجلاس سران غیرمتعهدها در بغداد و پیروزی سیاسی ایران، تقبیح تلاش کشورهای عربی برای به رسمیت شناختن اسرائیل و... از محورهای سخنان امام بود؛ بخش هایی از سخنان رئیس مجلس قبل از بیانات امام درباره تجاوز اسرائیل به لبنان و سکوت کشورهای مسلمان.

ص: ۹۸۲

۱۴۱ تأکید رئیس جمهور بر پیشروی ایران در خاک عراق برای سرکوب توپخانه دشمن و ایجاد امنیت در شهرهای مرزی در صبحگاه مشترک نیروهای نظامی و انتظامی در مشهد؛ گزارش رادیو بی.بی.سی از سخنان رئیس جمهور ایران.

۱۴۲ دیدار سفیر سوریه با معاون سیاسی وزارت خارجه ایران و گفت و گو درباره امور دوجانبه و موضوعات منطقه ای.

۱۴۳ تصویب قطعنامه پیشنهادی عراق در نشست وزیران خارجه کشورهای عربی؛ دیدار ملک حسین پادشاه اردن با صدام برای هماهنگی مواضع دو کشور در کنفرانس آتی فاس؛ اعتراض قذافی به طرح برخی موضوعات در کنفرانس سران عرب.

۱۴۴ آیت الله گلپایگانی اجازه دادند یک سوم از سهم امام در امر بازسازی مناطق جنگی هزینه شود.

ضمیمه گزارش ۱۳۲: گزارش قرارگاه حمزه درباره درگیری های سازمان کومه له و حزب دمکرات.

ضمیمه گزارش ۱۴۳: مفاد طرح پیشنهادی ۸ ماده ای فهد به نقل از روزنامه جمهوری اسلامی.

گزارش روزشمار ۱۰/۶/۱۳۶۱

۱۴۵ اظهارات یکی از نظامیان پناهنده به ایران مبنی بر اینکه تیپ ۳۸ عراق مجهز به سلاح های شیمیایی و ماسک شده است؛ سفیر عراق در کویت در یک محفل خصوصی از حمله عراق با سلاح های شیمیایی به ایران خبر داد.

۱۴۶ ارسال ۴۷ تریلر و ۲۱ خودرو حامل تجهیزات نظامی و مهمات از اردن و کویت به عراق.

۱۴۷ پناهندگی ۲۰ عراقی به ایران؛ تظاهرات اعتراض آمیز مردم شهرهای سلیمانیه، شانہ دری و سیدصادق علیه رژیم عراق و شهادت ۴ تن از تظاهرکنندگان بر اثر تیراندازی نیروهای امنیتی عراق.

۱۴۸ نیروهای مسلح غیرقانونی یک دکل برق را در شهر بوکان تخریب کردند؛ دفع حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به نیروهای ارتش در حوالی پیرانشهر؛ در محور میاندوآب - بوکان دو کمپرسی شخصی توسط عناصر گروه های مسلح غیرقانونی ربوده و رانندگان آنها به گروگان گرفته شدند؛ ۶ تن از عناصر گروه های تجزیه طلب با تحویل اسلحه هایشان، خود را تسلیم سپاه سنج و بانه کردند.

۱۴۹ اقدامات سازمان مجاهدین خلق در تهران، ترور در ۴ نقطه تهران که به شهادت ۳ تن و زخمی شدن ۲ تن انجامید، مردم یکی از افراد مهاجم را دستگیر کردند.

۱۵۰ گزارش فرماندهی منطقه ۵ سپاه به فرماندهی کل درباره فرار یک هلی کوپتر ایرانی به ترکیه.

۱۵۱ محاکمه ۲ نفر از هم دستان قطب زاده به جرم اقدام برای براندازی نظام، طراحی انفجار بیت امام و... در دادگاه انقلاب اسلامی ارتش.

۱۵۲ یونایتدپرس: با توجه به سخنان سفیر ایران در بیروت، رئیس دانشگاه امریکایی بیروت به تلافی ناپدید شدن دیپلمات ایرانی ر بوده شده است؛ سفیر ایران در ملاقات با نخست وزیر لبنان ر بوده شدن دیوید داج و دیپلمات ایرانی را تقبیح کرد.

۱۵۳ مقاله روزنامه اطلاعات درباره روابط همه جانبه عراق و امریکا و حمایت های مستقیم و غیرمستقیم امریکا از عراق در جنگ با ایران و جانبداری دولت های عربی از صدام در جنگ علیه ایران برای نجات وی از بحران موجود.

۱۵۴ مقاله روزنامه نیویورک تایمز درباره اوضاع فعلی جنگ ایران و عراق و قدرت نظامی دو کشور.

۱۵۵ اخراج ۵ دانشجوی مسلمان ایرانی بدون اطلاع وکیل آنها از آلمان.

ضمیمه گزارش ۱۵۱: گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از جریان دادرسی ۲ تن از اعضای گروه قطب زاده.

ص: ۹۸۳

۱۵۶ دیدار صدام از نیروهای عراقی در جبهه های میانی، وی خواستار حفظ کامل آمادگی نیروهای عراقی برای حمایت از میهن و ملت شد؛ مصاحبه خبرنگار خبرگزاری فرانسه با طه یاسین رمضان: ایران دیگر توان مقابله با عراق را ندارد و مجبور به مذاکره است، ما با بمباران جزیره خارک فشار اقتصادی بر ایران را افزایش خواهیم داد، عراق از مناطق سیف سعد و زین القوس عقب نشینی نمی کند.

۱۵۷ حمله پیش مرگان مسلمان کرد عراق به یک پایگاه نظامی عراقی؛ ورود ۱۵ تن از مردم عراق از مرزهای شمال غرب و درخواست پناهندگی از ایران.

۱۵۸ بر اثر برخورد تراکتور با مین در غرب ارومیه ۶ تن شهید یا مجروح شدند.

۱۵۹ اقدامات عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران: ترور یک خواربار فروش و شهادت وی در خیابان آذربایجان؛ ناکامی تروریست ها در حمله به منزل رئیس دیوان عالی کشور، ترور سرپرست بسیج مسجد حضرت امیرالمؤمنین(ع) و حمله به پایگاه بسیج مسجد پیامبر اکرم(ص) با نارنجک، در درگیری های به وجود آمده ۲ تروریست کشته شدند؛ اخاذی ۱۲۰۰۰ ریال از صاحب یک خانه شخصی در خیابان شیبانی با تهدید اسلحه.

۱۶۰ گفت و گوی اختصاصی روزنامه اطلاعات با وزیر نفت درباره بی نتیجه بودن حملات عراق به جزیره خارک و ادامه بارگیری نفت از این جزیره.

۱۶۱ ایران برای مقابله با افزایش نرخ بیمه کشتی ها، آنها را بیمه می کند؛ گفت و گوی کیهان با معاون امور بین الملل وزارت نفت در این باره و موضوع صادرات نفت از خارک.

۱۶۲ مقاله شرکت کشتی رانی ایران، کاهش سهم صادراتی بندرهای جنوب ایران و میزان واردات از بندرهای جنوبی کشور، ناموفق بودن اقدامات نیروی هوایی عراق در ناامن کردن بندرهای ایران، افزایش حق بیمه کشتی ها، شیوه های تبلیغاتی رسانه های غربی و... موضوعات مهم این مقاله است

۱۶۳ گزارش های خبرگزاری فرانسه و رادیو بی.بی.سی درباره ادامه بارگیری نفت از جزیره خارک و کاهش قیمت نفت ایران.

۱۶۴ خبر خبرگزاری کویت از پاریس از تلاش فرانسه برای بهبود روابط خود با ایران.

۱۶۵ خبر خبرگزاری فرانسه درباره تلاش ایران برای بازگشایی سفارت خود در کنیا؛ استقبال وزارت خارجه کنیا از بازگشایی سفارت ایران.

۱۶۶ هفته نامه آلمانی اشترن: ایران با چاپ تمبری از خالداسلامبولی به دلیل قتل انور سادات تجلیل کرد.

۱۶۷ نطق تلویزیونی رئیس جمهور امریکا دربارهٔ طرح خود در خصوص با صلح خاورمیانه؛ یک نشریه داخلی سپاه اصول کلی طرح ریگان و اهداف وی از آن را تشریح کرد.

۱۶۸ اعلام تعداد قربانیان فلسطینی و لبنانی در حمله اسرائیل به لبنان در مصاحبهٔ روزنامهٔ الخلیج چاپ شارجه با یاسر عرفات؛ گزارش خبرگزاری سوریه از میزان خسارات وارد شده در حمله به لبنان.

گزارش روزشمار ۱۲/۶/۱۳۶۱

۱۶۹ ۳۵ شهید یا مجروح در گلوله باران امروز آبادان.

۱۷۰ کاردار عراق و نمایندهٔ دائم این کشور در سازمان ملل در نامه ای خواستار اقدامات مؤثر شورای امنیت سازمان ملل متحد برای پیشگیری از گسترش جنگ ایران و عراق شد؛ نامه دوم کاردار عراق در سازمان ملل دربارهٔ جزئیات حمله ایران در عملیات رمضان.

ص: ۹۸۴

۱۷۱ گزارش واحد اطلاعات قراگاه خاتم الانبیا(ع) درباره تلفات و خسارات وارد شده به ارتش عراق از ابتدای جنگ؛ اقدام خبرگزاری عراق به اعلام تلفات و خسارات ایران از ابتدای جنگ تاکنون به نقل از بیانیه های نظامی عراق.

۱۷۲ ارسال ۲ محموله ادوات و تجهیزات نظامی یک کشتی عربستانی از طریق بندر شیرجی کویت به عراق؛ پهلوگیری یک کشتی حامل سلاح (احتمالاً روسی) در یکی از بندرهای کویت؛ ورود ۱۴۸ تریلر و ۳۶ خودرو حامل تجهیزات نظامی از کویت و اردن به عراق.

۱۷۳ ۴ کشته و تعدادی زخمی در حمله نیروهای معارض عراقی به مواضع نیروهای نظامی عراق؛ کشته شدن ۵ سرباز عراقی بر اثر برخورد با مین در سورقلات.

۱۷۴ ناکامی عناصر سازمان مجاهدین خلق در حمله مجدد به مسجد امیرالمؤمنین(ع)؛ شهادت یک فرد سپاهی و یک طلبه در تهران به دست عناصر این سازمان؛ در عملیات کشف ۱ خانه تیمی در تهران ۴ نفر از نیروهای سازمان کشته و ۲ نفر از افراد خودی مجروح شدند؛ یک انبار سازمان مجاهدین خلق در شیراز کشف شد؛ خبرگزاری خلیج از همکاری نیروهای حزب دمکرات کردستان ایران و سازمان مجاهدین خلق برای اجرای عملیات های تروریستی جدید در سندج خبر داد.

۱۷۵ پیام امام خمینی در پاسخ به پیام تبریک عید فطر رئیس جمهور الجزایر و اظهار امیدواری ایشان به شناسایی و خنثی سازی توطئه های دشمنان اسلام.

۱۷۶ خطبه های رئیس مجلس در نماز جمعه تهران: مباحث مربوط به آزادی در اسلام به خصوص در اقتصاد، توطئه مشترک کشورهای عربی و عراق برای ناامن کردن خلیج فارس؛ محکومیت اقدام کنفرانس اتحادیه عرب در به رسمیت شناختن اسرائیل به طور تلویحی و توصیه به جوانان برای شرکت در جنگ مهم ترین موضوعات خطبه ها بود؛ برداشت رادیو اسرائیل از سخنان رئیس مجلس: تهدید ایران مبنی بر محرومیت تمام اروپا از نفت خلیج فارس در صورت محرومیت ایران از منابع نفتی خود.

۱۷۷ تأکید قائم مقام وزارت خارجه ایران بر لزوم حمایت از ملت فلسطین و لبنان در دیدار با معاون نخست وزیر سوریه در سفر به دمشق.

۱۷۸ خبر خبرگزاری فرانسه از سفر آتی وزیر خارجه الجزایر به تهران و گفت و گو با مقامات ایرانی درباره پایان جنگ.

۱۷۹ گزارش واحد مرکزی خبر از عربستان درباره دیدار نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی با وزیر حج عربستان سعودی.

۱۸۰ واکنش مغرضانه رادیو صوت الجماهیر در برابر اقدام ایران به بیمه کردن نفت کش ها، رادیو امریکا هم از اقدام ایران برای بیمه کردن کشتی ها خبر داد.

ضمیمه گزارش ۱۷۰: متن کامل نامه کاردار عراق در سازمان ملل خطاب به دبیرکل این سازمان درباره حمله ایران در عملیات رمضان.

۱۸۱ ۶ شهید و ۸ زخمی در گلوله باران شهرهای خرمشهر و آبادان؛ حمله جنگنده های ایران به اسکله الامیه.

۱۸۲ گزارش قرارگاه کربلا از هدف قرار گرفتن یک میزاج عراقی به وسیله پدافند هوایی ایران.

۱۸۳ ادعای خبرگزاری عراق از هدف قرار گرفتن ۲ کشتی باری و ۲ نفت کش در سواحل ایران، گزارش خبرگزاری های فرانسه و یونایتدپرس و رادیو امریکا در این باره.

ص: ۹۸۵

۱۸۴ سخنان طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق و فرمانده جیش الشعبی به مناسبت دومین سالگرد آغاز جنگ و اعلام آمادگی عراق برای ادامه جنگ دامنه دار در عین صلح طلب بودن این کشور؛ افتتاح فاز اول و دوم فرودگاه بین المللی صدام حسین به دست طه یاسین رمضان.

۱۸۵ حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین جاده مهاباد - ارومیه؛ درگیری عناصر مسلح غیرقانونی با نیروهای خودی در شمال مهاباد؛ حمله افراد مسلح حزب دمکرات کردستان به یک گروه راه سازی در شمال سلماس و آتش زدن ۷ دستگاه راه سازی.

۱۸۶ در اقدامات تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران ۴ نفر شهید شدند و یک نفر مجروح شد.

۱۸۷ تعدادی از عناصر سازمان مجاهدین خلق در شهرهای شیراز، پاره و سنندج دستگیر شدند.

۱۸۸ فعالیت تعدادی از اعضای سازمان مجاهدین خلق در هرات تحت حمایت دولت افغانستان.

۱۸۹ دیدار فرماندهان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی با رئیس جمهور: ما قصد داریم دشمن را آن قدر از مرزهای خود دور کنیم که مطمئن باشیم امنیت مرزهایمان تأمین شده است؛ پیام تبریک رئیس جمهور به رهبر لیبی به مناسبت سالگرد انقلاب این کشور.

۱۹۰ مهم ترین موضوعات مطرح شده در جلسه امشب شورای عالی دفاع، اوضاع جبهه های جنگ و اهمیت جزیره خارک برای ایران، وضعیت نیروهای ایرانی در سوریه، پیشنهادهای وزیر خارجه الجزایر درباره تحرکات آینده نیروهای ایران در جبهه ها، پیش بینی برگزارشدن جلسه وزیران خارجه غیرمتعهدها در بغداد و... به نقل از نماینده امام در شورای عالی دفاع در مصاحبه با خبرنگاران.

۱۹۱ دیدار نمایندگان امام در سپاه به همراه شورای فرماندهی سپاه با آقای منتظری.

۱۹۲ سخنان نخست وزیر در سمینار مجامع هماهنگ کننده برنامه های بخشی - منطقه ای درباره اهمیت نقش جمهوری اسلامی در منطقه و جهان اسلام، دلیل پشتیبانی کشورهای عرب منطقه از حکومت عراق و تدابیر مسئولان جمهوری اسلامی در برنامه ریزی های کلان با توجه به اوضاع حساس سیاسی.

۱۹۳ ورود وزیر خارجه الجزایر به ایران برای گفت و گو با مقامات ایرانی و تسلیم پیام شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر، دیدار وزیر خارجه الجزایر با نخست وزیر و گزارش روزنامه کیهان از این دیدار.

۱۹۴ دیدار قائم مقام وزارت خارجه ایران با رئیس جمهور و وزیر خارجه سوریه و گفت و گو درباره تداوم همکاری های دو کشور و لزوم حمایت از حقوق مردم لبنان و فلسطین.

۱۹۵ وزارت خارجه ایران در اطلاعیه ای طرح ریگان درباره صلح خاورمیانه را رد کرد و هدف از آن را تسلط کامل شیطان

بزرگ بر منطقه دانست.

۱۹۶ اقدام بی سابقه نشریه "دی نوب" چاپ آلمان غربی به مقایسه عملکرد و مواضع کشورها و رسانه های غربی در دو برهه زمانی از جنگ و انتقاد از داوری های غیرعادلانه آنها.

۱۹۷ کمک های نقدی و غیرنقدی مردم جهرم به جبهه های جنگ.

۱۹۸ پناهندگی ۷ تن دیگر از مردم مسلمان و غیرنظامی عراق به ایران.

۱۹۹ پناهنده شدن خلبان هلی کوپتر ر بوده شده ایرانی به ترکیه، بازگشت سایر سرنشینان آن و هلی کوپتر توسط هیئت اعزامی ایران.

ص: ۹۸۶

۲۰۰ اولین مرحله عملیات نفوذی حسن بن علی (ع) با حضور ۴ گردان چریکی از نیروهای سپاه، ارتش و بسیج عشایری در منطقه میمک با پشتیبانی توپخانه ارتش جمهوری اسلامی.

۲۰۱ ناکامی عراق در پرتاب موشک به جزیره خارک؛ هشدار مجدد طه یاسین رمضان به کشتی‌هایی که به خارک نزدیک می‌شوند؛ سخنان فرمانده نیروی هوایی عراق درباره توانایی این نیرو در جنگ با ایران؛ ادعای عراق درباره غرق کردن ۲ کشتی باری در خورموسی و حمله به ۲ کشتی دیگر که در حال نزدیک شدن به خارک بودند.

۲۰۲ گلوله باران آبادان به وسیله با توپخانه سنگین عراق که در نتیجه آن ۲ تن شهید و ۶ تن زخمی شدند.

۲۰۳ درگیری پیشمرگان کرد عراقی در شهرهای قلعه ریزه، سلیمانیه و مأوت با نیروهای بعثی، در این درگیری‌ها تعدادی از نیروهای بعثی کشته و زخمی شدند.

۲۰۴ مطبوعات سوریه از اعدام ۱۶۰ تن نظامی و ۸۲ غیرنظامی و دستگیری جمعی ۷۱ خانواده مخالف رژیم صدام در عراق خبر دادند.

۲۰۵ در درگیری‌های بین نیروهای سپاه و عناصر مسلح غیرقانونی در محور میان‌دوآب - مهاباد، ۷ تن از مهاجمان کشته و تعدادی زخمی شدند. ۲ تن از نیروهای سپاه هم شهید شدند؛ ۴ تن از عناصر ضدانقلاب در کمین نیروهای خودی در این محور، کشته شدند.

۲۰۶ اعضای سازمان مجاهدین خلق در ادامه عملیات‌های ترور خود، امروز در ۳ نوبت ۳ تن از کسبه تهران را ترور کردند که یکی از آنها شهید شد و ۲ تن دیگر مجروح شدند، اخاذی اعضای این سازمان از یک مغازه نیز ناکام ماند، از تروریست‌ها ۲ نفر زخمی، ۲ نفر دستگیر و ۲ نفر خودکشی کردند.

۲۰۷ ادعای انجمن دانشجویان مسلمان ایرانی در انگلیس (شاخه دانشجویی سازمان مجاهدین خلق) مبنی بر ترور بیش از ۱۰۰ پاسدار در هفته گذشته به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق.

۲۰۸ به حکم دادگاه انقلاب بجنورد، ۱۱ نفر از مسئولان تشکیلات نظامی و اعضای فعال سازمان مجاهدین خلق و حزب مارکسیستی طوفان به دلیل شرکت در بمب‌گذاری و انجام دادن فعالیت‌های تروریستی در چند شهر استان خراسان اعدام شدند.

۲۰۹ امام خمینی در سخنان خود از حمایت کشورهای عربی از رژیم صهیونیستی انتقاد کردند و این عمل را از ابتلائات دنیای اسلام دانستند، ایشان آمادگی ایران را برای پیشروی در خاک عراق تا جایی که شهرها و روستاهای ایران را از تیررس توپخانه عراق خارج شود، اعلام کردند و خوی تجاوزگری حاکمان عراق را عامل اصلی جنگ دانستند.

۲۱۰ گفت و گوی اختصاصی روزنامه جمهوری اسلامی با وزیر خارجه درباره اصول سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، موضع ایران در برابر امریکا، روابط ایران با شوروی و کشورهای حاشیه خلیج فارس.

۲۱۱ مصاحبه نماینده دائم ایران در سازمان ملل متحد درباره هدف سفر وزیر خارجه امریکا به منطقه و یک هیئت پارلمانی امریکا به کشورهای عربی و برگزاری اجلاس سران عرب در فاس.

۲۱۲ دیدار وزیر خارجه الجزایر با رئیس جمهور ایران و گفت و گو درباره اوضاع جاری منطقه خاورمیانه و جنگ عراق و ایران و تسلیم پیام شاذلی بن جدید رئیس جمهور الجزایر؛ مصاحبه خبرگزاری جمهوری اسلامی با وزیر خارجه الجزایر قبل از ترک تهران.

۲۱۳ مقاله روزنامه "ساندی آبزور" درباره جنگ و پیش بینی پایان یافتن جنگ در آینده نزدیک.

۲۱۴ ارسال ۵۹ خودرو و یک تریلر حامل مهمات از عربستان و کویت به عراق.

۲۱۵ پناهندگی ۱۶ عراقی به ایران شامل سرباز، دانشجو، کارمند و دانش آموز.

ضمیمه گزارش ۲۰۶: متن مقاله روزنامه اطلاعات در مورد ترور و شهادت یک میوه فروش ۵۳ ساله در تهران به دست عوامل سازمان مجاهدین خلق.

گزارش روزشمار ۱۳۶۱/۶/۱۵

۲۱۶ ناکامی عراق در حمله مجدد به خارک؛ شهادت و مجروح شدن ۲۵ نفر از مردم در گلوله باران آبادان؛ درگیری نیروهای خودی با نیروهای گشتی عراق در جنوب غربی مهران.

۲۱۷ جنبش مجاهدین عراقی طی انتشار بیانیه ای در پاریس تهدید کرد که مؤسسات و شرکت هایی که با رژیم عراق همکاری دارند، هدف حمله قرار خواهد داد.

۲۱۸ پاک سازی روستاهای اطراف اشنویه با تلاش نیروهای سپاه و حزب دمکرات کردستان عراق؛ برخورد یک دستگاه کمپرسی با مین در سلماس؛ حمله توپخانه ای حزب دمکرات به مناطق مسکونی سردشت؛ دستگیری یک گروه ۹ نفره از سازمان کومه له توسط سپاه بناب.

۲۱۹ اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در تهران ادامه یافت که به شهادت ۵ تن و مجروح شدن ۶ تن انجامید، یک کارگاه رنگ سازی نیز آتش گرفت، یکی از مهاجمان زخمی شد.

۲۲۰ شهادت ۲۲ نفر و مجروح شدن ۱۸۷ نفر از مردم در انفجار یک بمب در خیابان خیام مقابل ساختمان صنایع و معادن؛ احتمال دست داشتن عناصر وابسته به سردار جاف در این انفجار.

۲۲۱ سخنان رئیس جمهور درباره کنفرانس سران عرب در فاس و اسلامی بودن مسئله فلسطین و تأکید بر حل این مسئله به دست مسلمین واقعی؛ بیانیه شدید الحن وزارت خارجه در تقبیح کنفرانس فاس و هشدار درباره عواقب به شناسایی تلویحی اسرائیل از جانب کشورهای عرب.

۲۲۲ گفت و گوی قائم مقام وزیر خارجه درباره نتایج سفر به سوریه و ملاقات با رئیس جمهور و وزیر خارجه این کشور و چند تن از رهبران فلسطینی.

۲۲۳ گشایش دوازدهمین کنفرانس سران کشورهای عربی در شهر فاس مراکش؛ طرح جدید ریگان برای به رسمیت شناختن اسرائیل از جانب اعراب و جنگ ایران و عراق در دستور کار کنفرانس قرار دارد؛ ورود غیرمنتظره صدام به فاس برای شرکت در کنفرانس سران عرب؛ دیدار طه یاسین رمضان با شاه اردن، رئیس جمهور یمن شمالی، امیر کویت و رئیس امارات متحده عربی در حاشیه کنفرانس سران عرب.

۲۲۴ سفر وزیر خارجه الجزایر به امارات و گفت و گو با ولیعهد امارات متحده عربی درباره تلاش های الجزایر برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران و استقرار صلح و ثبات در منطقه خلیج فارس.

۲۲۵ ادامه رسیدگی به اتهامات ۶ تن از همدستان قطب زاده در دادگاه انقلاب ارتش به ریاست حجت الاسلام ری شهری.

ضمیمه گزارش ۲۲۵: گزارش کامل دادگاه ۶ تن از همدستان قطب زاده به نقل از روزنامه جمهوری اسلامی.

گزارش روزشمار ۱۶/۶/۱۳۶۱

۲۲۶ ناکامی مجدد عراق در حمله به خارک؛ خبرگزاری فرانسه ادعای عراق در مورد نابود کردن ۲ نفت کش در خلیج فارس را ساختگی اعلام کرد؛ گزارش این خبرگزاری از وضعیت عادی خلیج فارس و آمدوشد نفت کش ها به جزیره خارک.

ص: ۹۸۸

۲۲۷ بیمه لویدز خبر غرق شدن کشتی باری ترکیه را در ۱۳ شهریور به وسیله موشک های عراقی تأیید کرد؛ گزارش خبرگزاری فرانسه و رادیو بی.بی.سی در این باره؛ مصاحبه کاپیتان کشتی ترکیه ای با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره این حادثه.

۲۲۸ مصاحبه اختصاصی روزنامه اطلاعات با فرمانده نیروی هوایی ارتش درباره حملات عراق به خارک و قدرت پدافند هوایی ایران در این منطقه، خریدهای جدید تسلیحاتی عراق و تقویت نیروهای این کشور و توان نیروی هوایی ایران.

۲۲۹ گزارش خبرگزاری فرانسه درباره سفر یک ناو هواپیمابر فرانسوی برای حفاظت از عبور بدون خطر تانکرهای نفت مورد نیاز غرب به خلیج فارس؛ مقاله روزنامه فرانسوی "لوکوتیدین دوپاری" درباره وضعیت استراتژیک تنگه هرمز و احتمال مسدود شدن تنگه هرمز در بحران جنگ عراق و ایران.

۲۳۰ ادامه کمک های نظامی کشورهای عربی منطقه به عراق، ۳۳ تریلر از کویت، ۳۶ خودرو از اردن و ۵۱ خودرو از عربستان حامل مهمات و ادوات نظامی وارد عراق شدند.

۲۳۱ حمله چته های حزب دمکرات کردستان به یک پایگاه ژاندارمری در شمال ارومیه؛ پاک سازی ۱۰ روستا در محور پیرانشهر - سردشت و ارتفاعات جنوب شرقی پیرانشهر.

۲۳۲ جلسه حل اختلاف حزب دمکرات و سازمان کومه له در منطقه مهاباد در دفتر سیاسی سازمان کومه له، احتمالاً نماینده سازمان مجاهدین خلق نیز در این جلسه حضور داشته است.

۲۳۳ کشف ۵ خانه تیمی در مشهد و سبزوار و دستگیری ۵۱ نفر در این رابطه، ۳۰ نفر نیز کشته شدند.

۲۳۴ پیام امام خمینی در پی انفجار بمب در خیابان خیام؛ محکومیت این جنایات از جانب آیت الله گلپایگانی؛ پیام نخست وزیر درباره این حادثه؛ سخنان رئیس مجلس درباره بمب گذاری در خیابان خیام در جلسه امروز مجلس و نیز دیدار با جهادگران استان های یزد و زنجان و جمعی از اعضای بسیج ترکمن صحرا؛ بازدید خبرنگاران خارجی از محل بمب گذاری در خیابان خیام و گزارش روزنامه کیهان از این بازدید.

۲۳۵ مصاحبه وزیر کشور درباره جزئیات انفجار در خیابان خیام، گزارش رادیو بی.بی.سی از عامل بمب گذاری در خیابان خیام.

۲۳۶ موضع گیری صریح رئیس مجلس درباره مواضع برخی سران عرب در به رسمیت شناختن اسرائیل در کنفرانس فاس و دعوت مسلمانان به مقاومت در برابر اسرائیل.

۲۳۷ دیدار رهبر مسلمانان بنگلادش و هیئت همراه با آیت الله منتظری در قم، سخنان آقای منتظری درباره توطئه امریکا در ایجاد تفرقه بین مسلمانان و شرایط ایران برای خاتمه جنگ.

۲۳۸ دیدار وزیر نفت با امام خمینی و ارائه گزارش درباره وضعیت بارگیری نفت در جزیره خارک و نحوه توزیع فرآورده های نفتی در کشور.

۲۳۹ برگزاری دومین دور کنفرانس سران عرب در مراکش پشت درهای بسته؛ گزارش های خبرگزاری فرانسه و روزنامه کیهان درباره روز دوم کنفرانس سران عرب.

۲۴۰ دیدار وزیر خارجه انگلستان با وزیر دفاع امریکا و گفت و گو درباره جنگ ایران و عراق و اوضاع خاورمیانه.

۲۴۱ انتشار آمار آوارگان فلسطینی در لبنان، کشورهای عربی و دیگر کشورها به دنبال حمله اخیر اسرائیل به لبنان توسط سازمان ملل متحد.

ص: ۹۸۹

۲۴۲ مرحله دوم عملیات نفوذی حسن بن علی (ع) در منطقه ایلام، ۱۱۵ تن از نیروهای عراقی کشته یا مجروح شدند؛ گلوله باران شهر آبادان ۸ شهید و ۳۹ مجروح برجای گذاشت. ادعای سخن گوی نظامی عراق درباره انهدام یک کشتی ایرانی در نزدیکی چاه های نفتی اردشیر در منطقه خور موسی.

۲۴۳ ورود ۱۵۰ کامیون عراقی برای حمل سلاح به بندر شعبیه کویت؛ بارگیری ۶۵۰ تانک از لهستان به مقصد کویت و عربستان برای ارسال به عراق.

۲۴۴ وزارت بازرگانی امریکا اجازه فروش هواپیماهای جنگنده کوچک را به عراق صادر کرد. خبر یک بولتن داخلی سپاه درباره قصد عراق از تغییر کاربری هواپیماهای مسافربری به نظامی.

۲۴۵ ۶ شهید یا مجروح در جاده هزارکانیان بر اثر انفجار مین؛ پاک سازی جاده سردشت - پیرانشهر و توابع سقز.

۲۴۶ مصاحبه مطبوعاتی فرمانده سپاه پاسداران و فرمانده نیروی زمینی ارتش در ارومیه درباره هماهنگی عملیاتی سپاه و ارتش در عملیات غرب کشور علیه نیروهای مسلح غیرقانونی و اوضاع جبهه های جنگ در جنوب.

۲۴۷ عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران دختری را که قبلاً عضو سازمان بود، به همراه پدر و مادرش به طرز فجیعی در منزلشان کشتند.

۲۴۸ تیراندازی سرنشینان یک اتومبیل به مقر سپاه در آستارا و زخمی شدن نگهبان؛ ترور یک عضو سپاه در سنندج به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق.

۲۴۹ اجرای حکم اعدام ۳ تن از عوامل بمب گذاری در ترمینال غرب و میدان نیاوران تهران.

۲۵۰ برگزاری دومین جلسه دادگاه ۶ تن از همدستان قطب زاده در دادگاه انقلاب ارتش.

۲۵۱ گزارش روزنامه انگلیسی "لیست لویڈز" درباره نحوه به کارگیری موشک های فرانسوی اگزوسه، بازتاب حملات عراق به بندر امام خمینی و تأثیر نداشتن حملات عراق در میزان فروش نفت ایران.

۲۵۲ گزارش روزنامه گاردین درباره تأثیر حملات هوایی عراق بر مرکز صادرات نفت جمهوری اسلامی ایران؛ بیانیه شرکت بیمه لویڈز انگلستان در مورد عادی بودن فعالیت ها در جزیره خارک.

۲۵۳ ادامه بازتاب خبر غرق شدن یک کشتی ترکیه ای در آب های خلیج فارس توسط عراق در روزنامه های ترکیه؛ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی در این باره.

۲۵۴ دیدار رهبران مذهبی بنگلادش با امام خمینی، تأکید بر مردمی بودن حکومت ایران، اتحاد تشیع و تسنن در برابر کفر و

شرک، جنایات صدام و شرایط ایران برای پذیرش صلح، لزوم هدم رژیم اشغالگر قدس، یادآوری مجدد شکل گیری دولت صهیونیستی و تأکید بر نابودی اسرائیل از مهم ترین موضوعات سخنان امام بود.

۲۵۵ دیدار نماینده امام در جهاد سازندگی و اعضای شورای مرکزی جهاد با امام خمینی، تأکید ایشان بر رسیدگی به محرومان و مستضعفان.

۲۵۶ گزارش هایی از تصویب طرح صلح مشترک خاورمیانه در کنفرانس فاس که در آن موجودیت اسرائیل به طور تلویحی به رسمیت شناخته شده است، این طرح خواستار سرزمینی برای فلسطینیان در ساحل غربی رود اردن و نوار غزه است که مرکز آن بیت المقدس شرقی باشد؛ تصویب طرحی در پارلمان رژیم صهیونیستی و الحاق کرانه باختری رود اردن به این رژیم.

ص: ۹۹۰

۲۵۷ دیدار حافظ اسد و صدام حسین با میانجیگری رهبران عرب در حاشیه اجلاس کنفرانس سران عرب.

۲۵۸ روزنامه دلی تلگراف از افزایش قیمت نفت به دنبال اوج گیری تشنجات اخیر در جنگ ایران و عراق و تداوم حملات عراق به خارک خبر داد.

ضمیمه گزارش ۲۵۰: گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از برگزاری دادگاه امروز همدستان قطب زاده.

گزارش روزشمار ۱۸/۶/۱۳۶۱

۲۵۹ اصابت ۳ موشک عراقی به چهار پایه بوم ۱۸ خورموسی؛ ادعای سخن گوی نظامی عراق در مورد غرق شدن یک نفت کش در سواحل ایران؛ گزارش های خبرگزاری آسوشیتدپرس و رادیو امریکا در مورد حمله هواپیماهای عراقی به خورموسی.

۲۶۰ واکنش نماینده امام در شورای عالی دفاع در برابر تبلیغات رسانه های غرب درباره ناامنی تنگه هرمز.

۲۶۱ ارسال ۴۲ خودرو حامل مهمات سنگین از کویت به عراق؛ گزارش یک نشریه داخلی سپاه درباره همکاری های نظامی فرانسه و عراق.

۲۶۲ حمله عناصر سازمان مجاهدین خلق به ۶ تن از مردم عادی که تنها یک مجروح بر جای گذاشت؛ کشته شدن ۳ تن از مسئولان سازمان در درگیری با نیروهای سپاه پاسداران استان فارس؛ اعدام یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق و یک جاسوس عراقی در اهواز.

۲۶۳ انفجار بمب در خیابان لاله زار تهران به مجروح شدن ۳ عابر پیاده انجامید؛ گزارش آسوشیتدپرس از این بمب گذاری.

۲۶۴ پایان محاکمه ۶ تن از همدستان قطب زاده، دادگاه برای صدور حکم وارد شور شد.

۲۶۵ هشدار وزارت حمل و نقل ترکیه به کشتی های باری در مورد عدم ورود به منطقه جنگی اعلام شده از جانب عراق؛ خبر روزنامه ملیت درباره مذاکرات عراق و ترکیه برای عبور کشتی های ترکیه ای از بندر امام خمینی؛ بررسی تأثیر حوادث اخیر در افزایش قیمت نفت در روزنامه وال استریت ژورنال.

۲۶۶ محورهای قطعنامه دوازدهمین کنفرانس سران کشورهای عرب در فاس: جانبداری کامل از عراق، تهدید جمهوری اسلامی ایران، حمایت از تشکیل یک دولت فلسطینی در کرانه غربی رود اردن؛ خبر رادیو امریکا در این باره.

۲۶۷ رادیو لندن و خبرگزاری فرانسه از موافقت رئیس جمهور سوریه و عراق با گشودن مرزهای دو کشور روی یکدیگر در ماه آینده خبر دادند. واکنش خبرگزاری رسمی سوریه درباره خبر ملاقات صدام و حافظ اسد.

۲۶۸ رئیس جمهور در دیدار با سفیران و کارداران ایران در اروپای غربی تصمیم اعراب در به رسمیت شناختن اسرائیل را تقبیح کرد.

۲۶۹ سخنان رئیس مجلس درباره مصوبات کنفرانس فاس در خصوص به رسمیت شناختن اسرائیل از جانب کشورهای عربی، حمایت کشورهای شرکت کننده در کنفرانس از عراق، اطمینان از روابط خوب کشورهای سوریه و ایران، سفر وزیر خارجه الجزایر به تهران و ادعای عراق درباره خسارات ایران در جنگ پس از پایان جلسه شورای عالی دفاع.

۲۷۰ اجرای سیاست جدید نفتی پادشاه سعودی برای پر کردن خلاء تولید و صدور نفت عراق به ژاپن از ماه آینده به دلیل انهدام تأسیسات انتقال نفت عراق و تقاضای این کشور از ریاض.

ضمیمه گزارش ۲۶۴: مشروح گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از دادگاه همدستان قطب زاده.

ضمیمه گزارش ۲۶۶: مفاد قطعنامه ۸ ماده ای تصویب شده در کنفرانس سران عرب.

۲۷۱ تداوم تبادل آتش توپخانه بین نیروهای خودی و دشمن و گلوله باران شهرهای آبادان و خرمشهر؛ شهادت ۱۰ تن از نیروهای ارتش و یکی از نیروهای ژاندارمری در جبهه ها.

۲۷۲ ادعای سخن گوی نظامی عراق درباره انهدام یک نفت کش در بندر بوشهر به وسیله هواپیماهای عراقی؛ گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس درباره حمله به بوشهر و تجاوز هواپیماهای عراقی به آسمان تهران.

۲۷۳ رایزنی دیپلماتیک ترکیه با عراق برای بازگشت ۲ کشتی آن کشور از بندر امام خمینی، سخن گوی وزارت خارجه ترکیه: ایران در تدارک کاروانی از کشتی های جنگی برای اسکورت کشتی های گیرافتاده در بندر امام خمینی است.

۲۷۴ انهدام یک خودروی نیروهای مسلح غیرقانونی در جاده مرزی بانه؛ کشته شدن ۲ تن از عناصر وابسته به کومه له به هنگام کار گذاشتن مین در مریوان؛ تسلیم شدن ۳ نفر از عناصر گروه های خبات و رزگاری به نیروهای خودی.

۲۷۵ سلب مسئولیت دولت آلمان غربی در مدیریت انیستیتو گوته در تهران در واکنش به بازداشت و اخراج دانشجویان ایرانی از آلمان غربی؛ واکنش سخن گوی وزارت خارجه آلمان غربی به این اتفاق.

۲۷۶ اظهارات رئیس کل بانک مرکزی ایران درباره تصمیم ایران برای نفروختن سهام ایران در شرکت کرپ آلمان، افزایش ذخیره ارزی ایران، فروش بدون مشکل روزانه ۷/۱ تا ۲ میلیون بشکه نفت و تأکید بر تصمیم ایران برای بیمه کردن کشتی های نفت کش و تجاری با نرخ یک درصد.

۲۷۷ اعلام وزارت خارجه ترکیه مبنی بر موافقت دولت ایران با فروش گاز به این کشور.

۲۷۸ حمله پلیس عربستان به صفوف حجاج ایرانی که با سردادن شعارهایی علیه امریکا و اسرائیل عازم نماز جمعه شهر مدینه بودند.

۲۷۹ اطلاعیه وزارت خارجه در محکومیت تصمیمات کنفرانس فاس مبنی بر به رسمیت شناختن اسرائیل.

۲۸۰ بازتاب تصویب طرح به رسمیت شناختن تلویحی اسرائیل در کنفرانس فاس در میان مقامات کشورهای گوناگون، استقبال مقامات امریکا، فرانسه، آلمان غربی، انگلیس و... از این طرح، واکنش متناقض مقامات اسرائیلی؛ واکنش عرفات و قذافی به عنوان اعضای جبهه پایداری در برابر تصویب این قطعنامه.

۲۸۱ ملاقات مجدد صدام و حافظ اسد رؤسای جمهور عراق و سوریه در فاس، ضیافت ناهار پادشاه مراکش و گزارش روزنامه جمهوری اسلامی به نقل از رویتر در این باره؛ رادیو لبنان به نقل از شاه مراکش از تداوم این دیدار در آینده خبر داد.

۲۸۲ دیدار سردبیران روزنامه های کویتی با صدام و پاسخ او به سؤال های آنان درباره اختلاف نظر با سوریه، طرح صلح با

اسرائیل، تحولات جنگ ایران و عراق و اختلافات مرزی عراق و کویت.

۲۸۳ مصاحبه مجله عربی المجله چاپ انگلستان با شیخ صباح الاحمد معاون نخست وزیر و وزیر خارجه کویت درباره اوضاع منطقه خاورمیانه و تحولات جنگ ایران و عراق.

۲۸۴ در پی خروج کارشناسان نفتی امریکایی از لیبی، اولین گروه از کارشناسان ایرانی برای جایگزینی آنان عازم لیبی شدند، سخنان معاون وزیر نفت در این باره.

۲۸۵ ارسال ۳۰ خودرو حامل مهمات موشکی از کویت به عراق.

۲۸۶ خودکشی ۲ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق با قرص سیانور قبل از دستگیری در رامسر.

ضمیمه گزارش ۲۷۹: متن بیانیه وزارت خارجه ایران درباره قطعنامه کنفرانس سران عرب.

ص: ۹۹۲

۲۸۷ به گل نشستن یک کشتی باری یونانی در بندر امام خمینی به دلیل حمله هواپیماهای عراقی، گزارش های خبرگزاری رویترو و رادیو صوت الجماهير در این باره.

۲۸۸ در پی گلوله باران شهر آبادان ۳ تن شهید و ۱۰ تن مجروح شدند.

۲۸۹ ارسال ۱۸۵ خودرو "ذیل" ساخت روسیه و ۲۷ خودرو حامل مهمات و تجهیزات نظامی از کویت و عربستان به عراق؛ ورود ۱۳۰ تریلر خالی برای بارگیری سلاح و مهمات از عراق به کویت.

۲۹۰ گزارش روزنامه کیهان از اعزام هزاران نفر از شهرها، بخش ها و روستاهای گوناگون به جبهه های جنگ در پی فرمان امام.

۲۹۱ پایان موفقیت آمیز آخرین مرحله از عملیات ثارالله با پاک سازی ۸ روستا در جنوب صائین دژ و متلاشی کردن دو پایگاه کومه له؛ ادامه عملیات نیروهای قرارگاه حمزه در منطقه تورجان در شمال غربی سقز و انهدام یک پایگاه کومه له و پاک سازی روستای تورجان و ارتفاعات مشرف بر آن؛ گزارشی از موقعیت و اهمیت منطقه تورجان؛ کمین نیروهای خودی بر سر راه افراد ضد انقلاب در حوالی سنندج؛ حمله عناصر ضدانقلاب به ساختمان فرمانداری مهاباد؛ سوء قصد به یک خیاط در سنندج و شهادت وی.

۲۹۲ شهادت ۲ تن از کسبه تهران به دست تیم های ترور سازمان مجاهدین خلق؛ کشف ۳ خانه تیمی سازمان به دست نیروهای امنیتی؛ کشته شدن یکی از عناصر مسلح سازمان در درگیری با نیروهای بسیج هشتر.

۲۹۳ دستگیری ۱۱ تن از عناصر منشعب از گروه پیکار در راه آزادی طبقه کارگر در استان خوزستان.

۲۹۴ دیدار گروهی از معلمان، خلبانان، دانشجویان و پرسنل دانشکده خلبانی با رئیس جمهور، قدردانی از خدمات نیروی هوایی، تمجید از راه اندازی آموزشگاه خلبانی، بازشکافی مصوبات اخیر کنفرانس فاس و مذمت مسئولان کشورهای عرب به دلیل تلاش برای به رسمیت شناختن اسرائیل از محورهای مهم سخنان رئیس جمهور بود.

۲۹۵ رئیس دیوان عالی کشور در نامه ای به نخست وزیر خواستار ایجاد امنیت اجتماعی بیشتر برای اقشار گوناگون مردم در برابر عملیات ترور و تخریب عناصر سازمان مجاهدین خلق و سایر عناصر مسلح غیرقانونی شد و درخواست کرد تا اقدامات نیروهای امنیتی و انتظامی کشور در مقابله با این عناصر به اطلاع عموم برسد، نخست وزیر در همین خصوص نامه ای برای وزیر کشور فرستاد و از وی خواست تا ضمن اتخاذ تدابیر لازم، آن بخش از اقدامات شورای امنیت را که افشای آنها امنیت کشور را تهدید نمی کند، به اطلاع مردم و مسئولان برساند.

۲۹۶ مصاحبه روزنامه اطلاعات با علی شمخانی قائم مقام فرمانده سپاه پاسداران درباره انفجارهای اخیر در سطح تهران، سازماندهی عوامل این انفجارها، نوع فعالیت سازمان مجاهدین خلق در کشور و ارتباط نظامی و اطلاعاتی این سازمان با

عراق؛ تشکیل گردان های جدید دریایی سپاه برای اجرای مأموریت در خلیج فارس، گسترش سازمان رزم سپاه و تشکیل لشکرهای زرهی و برگزاری آموزش های تخصصی.

۲۹۷ نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی با ارسال نامه ای به وزیر کشور عربستان سعودی حمله مأموران آن کشور به اجتماع حجاج ایرانی را محکوم کرد و خواستار آزادی سریع بازداشت شدگان شد.

۲۹۸ رادیو صدای آلمان به تفسیر وضعیت اقتصادی ایران در سال گذشته پرداخت و روابط بازرگانی ایران و آلمان را بررسی کرد.

ص: ۹۹۳

۲۹۹ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره همکاری نفتی در حال توسعه عراق و شوری و امضای چند قرارداد نفتی بین دو کشور؛ خبر رادیو صوت الجماهير از گسترش روابط اقتصادی عراق و الجزایر.

۳۰۰ چاپ تصویر یک سند سری در روزنامه "کرسنت اینترنشنال" به امضای "سعد عبدالسلام ابرار" مشاور مطبوعاتی دولت عراق که نشان دهنده اقدامات گسترده عراق در تطمیع روزنامه نگاران غربی، از جمله سردبیر بخش خاورمیانه ای روزنامه تایمز و خبرنگار روزنامه ساندی تلگراف برای نوشتن مقالاتی با موضوعات سفارشی دولت عراق از جمله ادعای همکاری ایران و رژیم اشغالگر قدس است.

۳۰۱ سفر وزیر دفاع انگلیس به کویت و وزیر مشاور در امور خارجی انگلیس به مصر.

۳۰۲ تفسیر روزنامه فرانسوی لوموند درباره تصمیمات کنفرانس فاس و پیامدهای حضور رئیس جمهور سوریه در این کنفرانس.

گزارش روزشمار ۲۱/۶/۱۳۶۱

۳۰۳ تلاش عراق برای گسترش جنگ در خلیج فارس، گزارش تایمز درباره وضعیت بارگیری نفت از جزیره خارک؛ سخنان نخست وزیر درباره ادعاهای کذب عراق مبنی بر انهدام کشتی های باری در خلیج فارس، مصاحبه وزیر نفت درباره تکذیب ادعاهای عراق، اوضاع جزیره خارک، وضعیت صدور نفت ایران و وضعیت صدور نفت عراق.

۳۰۴ ورود ۸۹ تریلر از کویت و ۳۷ خودرو از اردن حامل مهمات و ادوات نظامی به عراق؛ خبر روزنامه ساندی تایمز از اقدام کویت به خرید ۴۵ موشک اگزوسه از فرانسه به مبلغ ۶۰۰ میلیون دلار.

۳۰۵ گروگان گیری ۱۶ تن از نیروهای ژاندارمری، شهربانی و سپاه به دست نیروهای حزب دمکرات کردستان در محور سقز - دیواندره؛ دستگیری ۱۵ تن از عناصر مسلح غیرقانونی به همت نیروهای سپاه در پاک سازی روستایی در شمال بانه؛ شهادت و جراحت ۱۳ تن از افراد جهاد سازندگی در اثر انفجار مین در منطقه سردشت.

۳۰۶ بر اثر انفجار یک بمب در میدان انقلاب تهران یک تن شهید شد و تعدادی مجروح شدند، خبر رادیو امریکا در این باره؛ عملیات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در رشت؛ عناصر ضد انقلاب یک خودرو و یک موتور سیکلت جهاد سازندگی را در نوشهر آتش زدند؛ ربوده شدن ۴ تن از متخصصان شرکت میکروالکترونیک تهران به دست اعضای سازمان مجاهدین خلق؛ تلاش سازمان مجاهدین خلق برای سازماندهی مجدد تشکیلات خوزستان.

۳۰۷ اعدام ۴ نفر به جرم جاسوسی برای عراق و شرکت در بمب گذاری.

۳۰۸ در دیدار رئیس مجلس و رئیس سازمان انرژی اتمی از فعال شدن سازمان انرژی اتمی، تلاش برای رفع مشکلات این تکنولوژی و پی ریزی برای توسعه انرژی اتمی استقبال شد.

۳۰۹ مصاحبه نخست وزیر در پایان جلسه هیئت دولت درباره نامه رئیس دیوان عالی کشور و چگونگی مهار اقدامات گروه های سیاسی محارب، اقدامات متقابل دستگاه های گوناگون برای اطلاع مردم، اوضاع جبهه ها، دلیل شرکت رئیس جمهور در جلسه هیئت دولت و اقدام اخیر عراق در چاپ قرآن های تحریف شده به اسم ایران.

۳۱۰ دیدار وزیر مشاور در امور اجرایی با رئیس مجلس و ابراز نگرانی از اختلافات سیاسی دو جناح اصلی کشور به خصوص در درون دولت.

ص: ۹۹۴

۳۱۱ پیام اعتراض آمیز وزیر کشور عربستان در مورد تجمع ایرانیان در مدینه؛ دعوت حجاج به آرامش در پیام سرپرست حجاج ایرانی به زائران ایرانی؛ منابع رسمی عربستان دلیل ضرب و شتم حجاج ایرانی را مغایرت اقدامات آنان با اصول مذهبی بیان کردند.

۳۱۲ نامه رئیس جمهور لیبی به رئیس جمهور سوریه و محکومیت هم گرایی عراق و مصر و حمله شدید به حکمرانان عراق.

۳۱۳ نام گذاری ۳۱ شهریور تا ۶ مهر به نام هفته جنگ از طرف ستاد تبلیغات جنگ در آستانه برگزاری دومین سالگرد جنگ.

گزارش روزشمار ۲۲/۶/۱۳۶۱

۳۱۴ شلیک ۵ موشک به جزیره خارک که خسارتی به تأسیسات نفتی وارد نکرد؛ ادعای سخن گوی نظامی عراق درباره حمله به دو هدف مهم در خورموسی؛ هشدار وزیر اطلاعات عراق به کشتی های عازم بندرهای نفتی ایران؛ رادیو صوت الجماهير عراق حمله به جزیره خارک و سایر بندرهای ایرانی را در جهت سیاست های جدید عراق برای مقابله با ایران اعلام کرد.

۳۱۵ گزارش آسوشیتدپرس از وضعیت منطقه خلیج فارس و تلاش این خبرگزاری برای نشان دادن بحرانی بودن منطقه و امکان گسترش این بحران به کشورهای منطقه خلیج فارس.

۳۱۶ پاک سازی ۱۳۰ هزار مین در منطقه دشت آزادگان با تلاش واحد تخریب سپاه پاسداران سوسنگرد.

۳۱۷ یک شهید و ۹ مجروح در گلوله باران شهر آبادان.

۳۱۸ ورود ۲۳ تریلر و ۱۷ خودرو حامل مهمات از کویت و اردن به عراق؛ ورود ۷۴ خودرو برای حمل اقلام نظامی از عراق به عربستان.

۳۱۹ ادامه درگیری ها در شمال غرب ایران، درگیری نیروهای خودی و افراد ضدانقلاب در محور سقز - بانه، پاک سازی ۴ روستا در غرب و جنوب غربی مهاباد؛ شهادت ۶ تن از نیروهای خودی بر اثر انفجار مین در جاده هزارکانیان؛ تسلیم شدن ۶ تن از اعضای سازمان کومه له به سپاه در دو روز گذشته.

۳۲۰ مصاحبه فرمانده منطقه ۵ سپاه پاسداران در مورد اقدامات یک ماه اخیر قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در مقابله با گروه های مسلح غیرقانونی در غرب کشور.

۳۲۱ ادامه اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق، تیراندازی در تهران به شهادت و جراحت ۳ نفر انجامید؛ ترور یک پیرمرد قصاب در خیابان کرمان تهران؛ ترور یک پاسدار در مقابل منزلش؛ اقدام افراد سازمان مجاهدین خلق به سرقت خودرو از خانه ای در خیابان نیاوران تهران؛ ترور و شهادت پیرمرد دوچرخه ساز در اراک.

۳۲۲ تحلیل نشریه "رویدادها و تحلیل" درباره اهداف سازمان مجاهدین خلق از ترور مردم عادی و آدم ربایی.

۳۲۳ تلگرام علامه سید محمدحسین فضل الله از علمای بزرگ لبنان به امام خمینی و محکومیت انفجار اخیر در تهران.

۳۲۴ برگزاری مراسم نخستین سالگرد شهادت آیت الله مدنی در مدرسه فیضیه قم، سخنان آیت الله العظمی گلپایگانی در دیدار آذربایجانی های شرکت کننده در مراسم با ایشان.

۳۲۵ سفر وزیر اطلاعات سوریه به ایران و تسلیم پیام رئیس جمهور سوریه به رئیس جمهور ایران درباره نتایج کنفرانس سران عرب و اوضاع خاورمیانه؛ دیدار وزیر اطلاعات سوریه با رئیس مجلس و نوشته رئیس مجلس درباره موضوعات مطرح شده در این دیدار، در خاطرات خود.

۳۲۶ تسلیم طرح نهایی بازسازی هویزه از طرف قائم مقام آستان قدس رضوی به رئیس جمهور.

ص: ۹۹۵

۳۲۷ گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران درباره میزان صادرات کالاهای غیرنفتی ایران در سال ۱۳۶۰.

۳۲۸ دستور ریاست ستاد ارتش ترکیه درباره ممنوعیت ورود مطبوعات ایرانی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی این کشور.

۳۲۹ اعلام حمایت وزیر خارجه یوگسلاوی از برگزاری هشتمین دور کنفرانس سران غیرمتعهد در بغداد پس از تغییر محل هفتمین دور این اجلاس از بغداد به دهلی نو.

۳۳۰ ادامه سفر مقامات انگلیسی به منطقه خاورمیانه، ورود وزیر دفاع انگلیس از کویت به عربستان؛ سفر وزیر مشاور در امور خارجی انگلیس از قاهره به دبی؛ ورود یک هیئت یازده نفره از کالج سلطنتی مطالعات نظامی انگلیس به بحرین.

۳۳۱ مقاله مجله کرسنت اینترنشنال چاپ کانادا درباره بررسی عملیات رمضان، شرایط ایران برای پایان جنگ، نگرانی کشورهای غربی از سقوط احتمالی صدام و راه‌های جایگزینی حکومت دیگر به جای حکومت صدام.

گزارش روزشمار ۲۳/۶/۱۳۶۱

۳۳۲ ادامه حملات عراق به مناطق مسکونی و پایانه‌های نفتی ایران، ۶ مجروح در گلوله باران آبادان؛ ناکامی عراق در حمله هوایی به جزیره خارک.

۳۳۳ گزارش نشریه میدل ایست و روزنامه کیهان از نقش فرانسه در فعال شدن عراق در حمله به مناطق نفتی ایران؛ کمک‌های نظامی آلمان به عراق و اعتراض مخالفان تجارت اسلحه در آلمان به این امر.

۳۳۴ نیروی دریایی ایران اجازه خروج کشتی‌هایی را که به دلیل تهدید هواپیماهای عراقی در بندر امام خمینی متوقف شده بودند، از این بندر صادر کرد؛ گزارش تایمز مالی از تصمیم ایران برای بیمه کردن کشتی‌های عازم جزیره خارک.

۳۳۵ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از وضعیت بارگیری و صدور نفت از جزیره خارک؛ گزارش خبرگزاری فرانس پرس به نقل از منابع بیمه لویترز درباره سفر کشتی‌ها به بندرهای ایران با وجود تهدیدهای عراق و واکنش عراق به تصمیم ایران برای بیمه کردن کشتی‌ها.

۳۳۶ گفت و گوی اختصاصی خبرگزاری جمهوری اسلامی با رئیس پلیس تهران درباره ترورها و انفجارهای اخیر تهران.

۳۳۷ در ادامه اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در تهران و درگیری با نیروهای امنیتی ایران ۲ نفر زخمی شدند، ۳ تروریست دستگیر شدند و یک تروریست خودکشی کرد؛ دستگیری ۵۰ تن از افراد فعال مجاهدین خلق و پیکار در رامهرمز.

۳۳۸ دیدار دادستان انقلاب و عده‌ای از مسئولان دادگستری با رئیس جمهور، اصلاح مجرمان و بازگرداندن آنها به جامعه، فراهم کردن امکان توبه افراد گناهکار، تفاوت در کیفر افراد گمراه و سردمدار و قاطعیت در اجرای حکم افراد از مهم‌ترین

محورهای سخنان رئیس جمهور بود.

۳۳۹ رئیس مجلس در دیدار با سفیر ژاپن در تهران، امکان استفاده ایران از خلیج فارس را شرط برقراری امنیت در خلیج فارس دانست، سفیر ژاپن نیز خواستار استقرار صلح و خاتمه جنگ شد؛ خبرگزاری فرانسه دلیل این دیدار را کسب مجوز برای عبور آزاد کشتی های ژاپنی از تنگه هرمز اعلام کرد.

۳۴۰ جلسه شورای عالی بازسازی مناطق جنگی با حضور نخست وزیر، وزیر کشور، نمایندگان امام در بنیاد مسکن و جهاد سازندگی و اعضای شورای مرکزی جهاد سازندگی و تصویب آئین نامه شرکت جهاد در بازسازی روستاهای جنگ زده.

ص: ۹۹۶

۳۴۱ گزارش نشریه "میدل ایست کارنتس" درباره تأثیر جنگ ایران و عراق بر موقعیت فلسطینی ها در خاورمیانه.

۳۴۲ مصاحبه وزیر اطلاعات سوریه هنگام ترک تهران، محال بودن امکان نزدیکی سوریه و عراق، تشریح دیدار صدام و حافظ اسد، روابط ایران و سوریه، به رسمیت شناختن تلویحی اسرائیل در کنفرانس فاس و مواضع متفاوت جبهه پایداری درباره کنفرانس فاس مهم ترین موضوعات این مصاحبه بود؛ با وجود سخنان وزیر اطلاعات سوریه، رادیو بی.بی.سی از سردی روابط سیاسی میان ایران و سوریه خبر داد.

۳۴۳ دبیرکل سازمان ملل در مصاحبه با خبرگزاری فرانسه از احتمال تلاش های جدید سازمان ملل برای پایان دادن به جنگ عراق علیه ایران خبر داد؛ گزارش خبرگزاری رویتر از واکنش نمایندگان ایران در کنفرانس بین المجالس در برابر تلاش جدید عراق برای صلح.

۳۴۴ مقاله نشریه "فارین ریپورت" درباره وضعیت اجتماعی، اقتصادی و سیاست خارجی عراق.

۳۴۵ بررسی تأثیر جنگ عراق علیه ایران بر بازار نفت و معادلات کنونی بازار نفت در نشریه مسلم مدیا چاپ پاکستان.

۳۴۶ نشست مطبوعاتی دکتر حامد الگار استاد دانشگاه برکلی آمریکا در پایان سفر چندروزه به ایران، دلیل وقوع جنگ عراق علیه ایران، بازدید از جبهه ها، مقایسه وضعیت فعلی ایران با سفر قبل، رهبری امام، انفجار خیابان خیام، کنفرانس فاس و... مهم ترین محورهای این مصاحبه بود.

۳۴۷ انفجار دفتر حزب کتائب (فالانژها) در شرق بیروت درحالی که بسیاری از فالانژیست ها از جمله بشیر جُمیل رهبر این حزب و رئیس جمهور جدید لبنان داخل ساختمان بودند و احتمال کشته شدن وی.

۳۴۸ اخراج ۲۱ تن از حجاج ایرانی از عربستان به دلیل تجمع ۴ روز پیش در مدینه.

گزارش روز شمار جنگ ۲۴/۶/۱۳۶۱

۳۴۹ ۲ شهید و ۶۲ مجروح در حمله هوایی عراق به اسلام آباد غرب؛ ۷ مجروح در گلوله باران شهر آبادان.

۳۵۰ ادامه مرحله دوم عملیات حسن بن علی (ع) به همت نیروهای سپاه پاسداران، بسیج عشایری و ارتش جمهوری اسلامی.

۳۵۱ بررسی وضعیت صدور نفت از پایانه های نفتی ایران در خلیج فارس و تداوم بارگیری نفت از جزیره خارک باوجود تداوم حملات عراق به این جزیره در گزارش های خبرگزاری آسوشیتدپرس، رادیو آمریکا و رادیو بی.بی.سی.

۳۵۲ تحلیل روزنامه فرانکفورتر الگمانیه از وضعیت حاکم بر جنگ عراق و ایران.

۳۵۳ درگیری مردم روستاهای اطراف پنجوین عراق با مأموران دولتی، کشته شدن ۱۲ تن از مردم و تعدادی از مأموران دولتی.

۳۵۴ کمین نیروهای حزب دمکرات بر سر راه کامیون هدایای مردم پیرانشهر به جبهه ها و به شهادت رساندن سرنشینان آن پس از شکنجه؛ نفوذ عناصر مسلح غیرقانونی به شهر بانه و اجرای کمین بر سر راه خودرو سپاه؛ انفجار انبار مهمات یک پایگاه ارتش در حوالی پیرانشهر به دست یک عضو سازمان مجاهدین خلق؛ پاک سازی در غرب مهاباد به همت نیروهای سپاه.

۳۵۵ ادامه اقدامات تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق، ترور و شهادت یک مغازه دار و زخمی کردن یک فرد انقلابی در تهران؛ پرتاب یک بمب دست ساز به داخل مغازه ای در ازنا، ۲ تن شهید و ۶ تن مجروح شدند؛ حمله به بانک صادرات در گرگان و به شهادت رساندن کارمند بانک.

۳۵۶ اعدام مسئول عملیات نظامی سازمان مجاهدین خلق در بروجرد به حکم دادگاه انقلاب این شهر.

۳۵۷ مصاحبه اختصاصی وزیر کشور با روزنامه کیهان درباره وضعیت امنیت داخلی کشور و ترورهای انجام شده در تهران.

۳۵۸ اجرای حکم اعدام صادق قطب زاده به حکم دادگاه انقلاب ارتش، به جرم اقدام برای براندازی نظام جمهوری اسلامی و ترور امام خمینی.

۳۵۹ مصاحبه اختصاصی روزنامه جمهوری اسلامی با آیت الله مؤمن عضو شورای عالی قضایی درباره اقدامات این شورا برای اجرای فرمان امام مبنی بر لغو قوانین خلاف شرع، فعالیت های دادستانی انقلاب و مبارزه با تروریست ها.

۳۶۰ کمیته برگزاری مراسم دومین سالگرد جنگ عناوین روزهای هفته جنگ را اعلام کرد.

۳۶۱ یادداشت اعتراض آمیز دولت عربستان درباره گردهمایی حجاج ایرانی در مدینه و پاسخ قائم مقام وزارت خارجه به این اعتراض.

۳۶۲ مصاحبه مطبوعاتی رئیس دفتر هماهنگی و اجرایی بیانیه الجزایر درباره تخلفات دولت امریکا از مفاد این بیانیه و اعلام این تخلفات برای رسیدگی به دیوان داوری بین المللی لاهه.

۳۶۳ سخنرانی سرپرست هیئت ایرانی شرکت کننده در کنفرانس بین المجالس در شهر رم ایتالیا و تشریح مواضع جمهوری اسلامی درباره جنگ تحمیلی، تجاوزهای رژیم اشغالگر قدس و اشغال افغانستان به دست نیروهای شوروی؛ ارائه طرح صلح ۶ ماده ای برای خاتمه جنگ ایران و عراق از طرف رئیس مجلس ملی عراق به کنفرانس اتحادیه بین المجالس.

۳۶۴ جزئیات فروش ۶ هواپیمای نظامی امریکا به عراق.

۳۶۵ اعلام خبر کشته شدن رهبر حزب کتائب لبنان (فالانژها) در انفجار شب گذشته در مقر این حزب؛ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از جزئیات انفجار و نحوه اعلام مرگ بشیر جمیل؛ واکنش مقامات مختلف به خبر مرگ جمیل؛ سخنان نخست وزیر و وزیر خارجه ایران درباره کشته شدن بشیر جمیل.

۳۶۶ نیروهای نظامی اسرائیل مستقر در غرب بیروت با وارد کردن نیروهای جدید به پیشروی در این شهر ادامه دادند و بخش های دیگری از این شهر را تصرف کردند، گزارش روزنامه کیهان در این باره.

۳۶۷ دیدار وزیر مشاور در امور خارجه انگلیس با ولیعهد و معاون فرماندهی ارتش امارات و اعلام حمایت از سیاست امارات متحده عربی درباره جنگ و کنفرانس فاس.

۳۶۸ گزارش روزنامه لیبراسیون درباره تأثیر اقدام ایران در بیمه کردن نفت کش ها بر مؤسسات بیمه کننده در انگلیس.

۳۶۹ بازدید سفیران، کارداران و وابستگان نظامی کشورهای سوریه، لیبی، یمن جنوبی، موریتانی، فلسطین، پاکستان، بنگلادش، ترکیه و اندونزی از اردوگاه اسیران عراقی در تهران.

ضمیمه گزارش ۳۵۸: متن کامل اطلاعیه دادگاه انقلاب اسلامی ارتش درباره اعدام صادق قطب زاده.

ضمیمه گزارش ۳۶۵: بازتاب ترور بشیر جُمیل رئیس جمهور جدید لبنان و رهبر فالانژیست ها در بین مقامات و رسانه های جهان.

گزارش روزشمار ۲۵/۶/۱۳۶۱

۳۷۰ شلیک ۲ موشک به جزیره خارک، خساراتی در بر نداشت، نیروی هوایی ارتش ایران یک میگ-۲۵ عراقی را در نزدیکی بندر دیلم ساقط کرد؛ بمباران جنگل های پیرانشهر و سردشت به وسیله هواپیماهای عراقی؛ تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی شهرهای ایران؛ تکذیب سقوط هواپیمای عراقی از جانب عراق؛ در گلوله باران روستاهای پیرانشهر ۳ تن شهید یا زخمی شدند.

ص: ۹۹۸

۳۷۱ تدابیر جدید ارتش عراق برای جلوگیری از عقب نشینی نیروهای عراقی در جبهه های جنگ هنگام هجوم نیروهای ایران؛ استفاده عراق از افراد غیرنظامی عرب در نوار مرزی مهران.

۳۷۲ قرارگاه کربلا با استناد به مدارک به دست آمده از ارتش عراق در عملیات رمضان، از وجود سلاح های شیمیایی در عراق خبر داد.

۳۷۳ شهادت سرپرست واحد بسیج منطقه جوادیه تهران به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق؛ اعدام ۱۸ تن از عناصر سازمان های محارب به حکم دادگاه انقلاب سنندج.

۳۷۴ سخنان نخست وزیر در دیدار با پرسنل پایگاه هوایی بندرعباس و تقدیر از زحمات نیروی هوایی در جنگ؛ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از سفر نخست وزیر به بندرعباس.

۳۷۵ مصاحبه معاون وزیر نفت درباره میزان و نحوه توزیع نفت سفید و گازوئیل برای مصارف خانگی در شش ماهه دوم.

۳۷۶ گزارش تایمزمالی درباره تأثیر تهدیدهای عراق بر صادرات نفت ایران.

۳۷۷ دیدار سرپرست هیئت ایرانی شرکت کننده در اجلاس بین المجالس با وزیر خارجه ایتالیا و رئیس مجلس این کشور؛ سخنرانی ۲ تن از اعضای هیئت ایران در کنفرانس بین المجالس درباره حقوق زن در جمهوری اسلامی و تشریح بافت مجلس ایران.

۳۷۸ مقاله ادوارد کندی سناتور سرشناس حزب دمکرات امریکا درباره انتقاد از دولت امریکا به دلیل واگذاری هواپیماهای دو منظوره به حکومت عراق با توجه به پیشینه این کشور، ضرورت توجه بیشتر به ایران برای جلوگیری از نفوذ شوروی، خطر جنگ ایران و عراق برای غرب.

۳۷۹ ورود ۱۰۲ خودرو حامل تجهیزات نظامی از کشورهای کویت، اردن و عربستان به عراق.

۳۸۰ تن از افراد حزب دمکرات بانه با تحویل سلاح و مهمات خود، تسلیم نیروهای خودی شدند.

گزارش روزشمار ۲۶/۶/۱۳۶۱

۳۸۱ دو کشتی باری ایران در آب های خورموسی هدف هواپیماهای عراقی قرار گرفت؛ اطلاعیه نیروی هوایی عراق درباره پرواز هواپیماهای عراقی بر فراز منطقه خارک به منظور هشدار به کشتی های خارجی؛ شهادت ۴ تن و مجروح شدن ۸ تن از مردم آبادان در گلوله باران این شهر؛ پاک سازی میدان های مین منطقه عملیاتی فتح المبین در ۶ ماه گذشته، در این پاک سازی ۲۵ نفر شهید و ۶۱ نفر مجروح شدند.

۳۸۲ پاک سازی ۴ روستا در محور میان دو آب - مهاباد - ارومیه؛ گلوله باران یک روستا از توابع سردشت از جانب گروه های

۳۸۳ در ادامه اقدامات تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران ۴ نفر زخمی شدند، دو تروریست هم دستگیر شدند؛ عناصر سازمان مجاهدین خلق ۳ موتورسیکلت را در خیابان های جامی، شهید بخشی فر و نارمک تهران ربودند؛ کشف یک انبار مهمات سازمان مجاهدین خلق در استان فارس؛ گفت و گوی واحد مرکزی خبر با فرمانده سپاه رامهرمز درباره چگونگی متلاشی شدن تشکیلات سازمان مجاهدین خلق و سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر.

۳۸۴ متن سخنان رئیس مجلس در خطبه دوم نماز جمعه تهران درباره تجزیه و تحلیل قطعنامه های کنفرانس فاس و تقبیح اقدام اعراب در به رسمیت شناختن تلویحی اسرائیل و حمایت بی دریغ از صدام.

۳۸۵ دیدار فرمانده نیروی زمینی ارتش به همراه یکی از معاونان خود و همچنین مسئول سیاسی ایدئولوژیک نیروی زمینی با آقای منتظری.

۳۸۶ سخنرانی فرمانده کل سپاه پاسداران پیش از خطبه های نماز جمعه تهران به مناسبت فرارسیدن هفته جنگ درباره اقدامات نیروهای نظامی برای سرکوب متجاوز و فعالیت امریکا و اسرائیل در منطقه خاورمیانه علیه کشورهای اسلامی.

۳۸۷ سخنان نخست وزیر ایران درباره تحولات لبنان، تجاوز اسرائیل به بیروت، وضعیت کنونی نظام بین الملل، بهره گیری انقلاب از جنگ تحمیلی، رشد کمی و کیفی نیروهای خودی بر اثر وقوع جنگ، نقش اساسی مردم در دفاع از دستاوردهای انقلاب و مقاومت مردم منطقه در مقابل سیاست های امریکا.

۳۸۸ گزارش روزنامه عربی المجله چاپ لندن از تماس های محرمانه مقامات ایران و فرانسه برای بهبود روابط سیاسی دو کشور.

۳۸۹ ورود نماینده وزارت خارجه برزیل به بغداد و تسلیم پیام رئیس جمهور این کشور به رئیس جمهور عراق.

۳۹۰ رئیس کمیته میانجیگری سازمان کنفرانس اسلامی در ملاقات با رئیس جمهور فرانسه از طرح جدیدی برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق خبر داد.

۳۹۱ بازتاب اعدام صادق قطب زاده در میان رسانه های غربی و مخالفان جمهوری اسلامی.

۳۹۲ قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل در محکومیت اشغال غرب بیروت به دست اسرائیل؛ اسرائیل از قبول این قطعنامه خودداری کرد.

گزارش روزشمار ۲۷/۶/۱۳۶۱

۳۹۳ اجرای مرحله سوم عملیات چریکی حسن بن علی (ع) در منطقه میمک.

۳۹۴ تخریب ۲ منزل مسکونی و یک انبار قند و شکر در گلوله باران آبادان؛ قرارگاه عملیاتی ظفر با اعلام اینکه دولت عراق ۸ تن مواد شیمیایی به مناطق غربی کشور وارد کرده است، خواستار دریافت ماسک های ضد گاز و آموزش و آمادگی نیروهای خودی شد.

۳۹۵ در پی تهدیدهای عراق و حملات اخیر عراق به جزیره خارک شورای عمومی کشتی رانی انگلیس به صاحبان کشتی ها توصیه کرد که از منطقه ممنوعه اعلام شده و جزیره خارک دوری گزینند.

۳۹۶ ورود ۲۱ خودرو حامل مهمات و سلاح های گوناگون از کویت، ۵۲ خودرو از اردن و ۵۱ خودرو از عربستان به عراق؛ پهلوگیری یک کشتی حامل سلاح در بندر شعبیه کویت؛ بارگیری سلاح های پیشرفته ساخت آلمان غربی در یکی از بنادر این کشور به وسیله ی چند کشتی متعلق به چین و کره جنوبی به مقصد عراق.

۳۹۷ حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به پایگاهی در جنوب سردشت که بر اثر آن ۳ نفر شهید و ۷ نفر مجروح شدند؛ در کمین

گروه های مسلح در اطراف مریوان، ۳ نیروی جهاد گروگان گرفته شدند و خودرو آنان منهدم شد؛ برخورد یک خودروی ارتش با مین در منطقه پیرانشهر خسارتی جزئی در پی داشت؛ در منطقه پیرانشهر ۳ مین کشف و خنثی شد.

۳۹۸ شهادت یک بسیجی (عباس جمالیان) در خیابان مجیدیه تهران به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق؛ ادعای دفتر پاریس سازمان مجاهدین خلق مبنی بر کشتن ۲۰۰ پاسدار در ۱۰ روز گذشته در تهران.

۳۹۹ اطلاعیه دادگاه انقلاب شیراز درباره حکم محکومیت خسرو قشقایی.

۴۰۰ اطلاعیه دادستان انقلاب اسلامی مرکز مبنی بر اینکه افرادی که در شهر تهران یا حومه آن ملکی اجاره داده اند مشخصات کامل طرفین (مالک و مستأجر) را به مناطق چهارده گانه کمیته های انقلاب تحویل دهند.

ص: ۱۰۰۰

۴۰۱ دیدار وزیر پست و تلگراف و تلفن با امام خمینی، یادآوری صدمات وارد شده از جانب رژیم گذشته به جنبه های علمی کشور؛ تشویق کارگزاران برای تلاش بیشتر در سایه حمایت های مردمی و توصیه به خدمتگزاری به مردم محروم از مهم ترین محورهای بیانات رهبرانقلاب بود.

۴۰۲ تأکید آیت الله منتظری بر برآورده شدن شرایط ایران در جنگ، جایز ندانستن سستی و کوتاهی در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و تأمین مواد سوختی بخش کشاورزی برای رونق بخشیدن به این بخش در دیدار با وزیر نفت.

۴۰۳ پیام رئیس مجلس به دومین سمینار سالانه اتحادیه انجمن های اسلامی دانش آموزان استان تهران.

۴۰۴ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از تعیین محل نشست وزیران خارجه و سران عضو جنبش عدم تعهد.

۴۰۵ تأکید طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی ارتش عراق بر آمادگی کشورش برای ادامه جنگ با ایران.

۴۰۶ روزنامه های کویت، گروه فلسطینی ابونضال - که مقر آن در بغداد است - را مسئول ترور دبیر اول سفارت کویت در مادرید اعلام کردند؛ گزارش رادیو امریکا در این باره.

۴۰۷ نتیجه گفت و گوهای هیئت بازرگانی برزیل در تهران: آغاز صدور نفت ایران به برزیل در ۲ هفته آینده و امضای قرارداد ۱۳۰ میلیون دلاری بین دو کشور.

۴۰۸ قتل عام صدها نفر از آوارگان فلسطینی در اردوگاه های صبرا، شتیلا و برج البراجنه در غرب بیروت به دست فلاترها و با حمایت نیروهای اسرائیلی؛ گزارش خبرگزاری های یونایتدس پرس و فرانسه از این جنایت.

۴۰۹ پناهندگی ۱۰ نفر دیگر از مردم عراق به ایران.

۴۱۰ اعزام نیروهای داوطلب مردمی از مناطق گوناگون کشور به جبهه ها.

گزارش روزشمار ۲۸/۶/۱۳۶۱

۴۱۱ یک شهید و ۲۱ مجروح در گلوله باران آبادان؛ ۴ مجروح در گلوله باران روستاهای پیرانشهر.

۴۱۲ روزنامه عرب نیوز چاپ جده، از کاهش حق بیمه نفت کش ها و آسانی رفت و آمد به جزیره خارک خبر داد.

۴۱۳ درگیری بین نیروهای مسلح غیرقانونی و نیروهای خودی در اطراف سد بوکان؛ برخورد یک خودرو ارتش با مین در جنوب پیرانشهر.

۴۱۴ پاک سازی ۱۴ روستا در منطقه تکاب؛ ۱۹ تن از عناصر گروه های مسلح غیرقانونی از سپاه بانه تقاضای امان نامه کردند.

۴۱۵ سه نفر از عناصر فعال سازمان مجاهدین خلق در زنجان به حکم دادگاه انقلاب این شهر اعدام شدند.

۴۱۶ تأکید رئیس مجلس بر ضرورت تحقق شرایط ایران برای خاتمه جنگ و لزوم گسترش مبادلات ایران و بلژیک در دیدار سفیر بلژیک در ایران با رئیس مجلس.

۴۱۷ اعلام جزئیات برنامه های هفته جنگ از جانب سرپرست ستاد تبلیغات جنگ.

۴۱۸ مصاحبه مطبوعاتی وزیر کشور درباره دلایل روی آوردن سازمان مجاهدین خلق به ترور مردم، کارنامه نیروهای خودی برای مقابله با این سازمان و هماهنگی های انجام شده بین نیروهای امنیتی و انتظامی برای مقابله با اقدامات سازمان.

۴۱۹ امام خمینی در جمع مسئولان فرهنگی، طرح کنفرانس فاس را بیمه کردن اسرائیل دانستند و اقدامات اخیر اسرائیل را در اردوگاه های صبرا و شتیلا محکوم و بر اهمیت تهذیب و تزکیه در کنار آموزش تأکید کردند.

۴۲۰ انتقاد آیت الله منتظری از سستی کشورهای اسلامی در مقابل جنایات اسرائیل در لبنان.

ص: ۱۰۰۱

۴۲۱ تقبیح مصویبات کنفرانس فاس و بی تفاوتی کشورهای عربی در مقابل جنایات اسرائیل در لبنان توسط رئیس مجلس در دیدار با گروهی از اعضای حزب جمهوری اسلامی امیرکلای بابل.

۴۲۲ دیدار اعضای هیئت مدیره نظام پزشکی و شماری از اساتید و پزشکان با سابقه کشور با رئیس مجلس و قدردانی رئیس مجلس از نقش پزشکان به دلیل نقش مؤثرشان در جنگ.

۴۲۳ تجمع حجاج ایرانی در عربستان و اعتراض به قتل عام آوارگان فلسطینی و مردم لبنان و اعلام عزای عمومی، در این تجمع حجت الاسلام خوئینی ها از دولت عربستان خواست که برای فعالیت های زائران ایرانی محدودیت ایجاد نکند.

۴۲۴ اطلاعیه وزارت خارجه ایران در محکومیت اشغال غرب بیروت.

۴۲۵ در پی دیدار بی نتیجه صدام حسین و حافظ اسد در کنفرانس فاس و ناامیدی اعراب از اتحاد مجدد عراق و سوریه، رادیو صوت الجماهیر حافظ اسد را عامل تحریک ایران برای حمله به عراق دانست.

۴۲۶ انتشار جزئیات جدید از فاجعه صبرا و شتیلا- در خبرگزاری ها؛ محکومیت این فاجعه در قطعنامه سازمان ملل؛ تلاش اسرائیل و فالانژیست ها برای تیرئه خود در این کشتار؛ تلاش های بین المللی عرفات برای جلوگیری از کشتار فلسطینیان.

۴۲۷ ارسال ۳۴ تریلر حامل تجهیزات و مهمات نظامی از کویت به عراق.

۴۲۸ تقاضای پناهندگی یک خانواده ۸ نفره، ۳۰ غیرنظامی و ۱۱ نظامی عراقی از ایران.

۴۲۹ تیراندازی ۵ دانشجوی عراقی به سوی دانشجویان ایرانی در شهر کراچی پاکستان.

گزارش روزشمار ۲۹/۶/۱۳۶۱

۴۳۰ تخریب قسمت هایی از بیمارستان شرکت نفت و آتش سوزی یک خانه در گلوله باران آبادان؛ مجروح شدن چند تن از اهالی و وارد شدن خساراتی به منزل روستاییان در گلوله باران اطراف پیرانشهر.

۴۳۱ کشف ۱۵۰۰ مین ضدنفر و ضدتانک به همت نیروهای سپاه در محورهای کرخه نور و طراح.

۴۳۲ بنابر اعلام واحد اطلاعات سپاه نیروهای عراقی در مناطق چم سری و چم هندی محدوده ای به عرض ۳۰ و عمق ۱۰ کیلومتر از خاک ایران را در اشغال دارند.

۴۳۳ ارسال ۶۰ خودرو حامل سلاح و مهمات و سایر تجهیزات نظامی از عربستان و اردن به عراق؛ اعزام تعداد زیادی سرباز از یمن شمالی برای کمک به ارتش عراق از حدود یک ماه قبل؛ خبر هفته نامه اشپیگل درباره کمک های نظامی آلمان به عراق.

۴۳۴ خبر روزنامه اطلاعات از حمله مجاهدین مسلمان عراقی به مقر نیروهای بعثی در نزدیکی شهر سلیمانیه که ۴ کشته و ۸ زخمی به جای گذاشت؛ تظاهرات مردم مسلمان در شهر نال پاریز علیه رژیم بعث.

۴۳۵ هشت نفر از مردم مسلمان عراق به ایران پناهنده شدند؛ در روزهای گذشته نیز یک خانواده از اهالی نجف به ایران پناهنده شده بود.

۴۳۶ پاک سازی ۹ روستا در محور پیرانشهر - سردشت و آزادسازی ۴ کیلومتر از این محور؛ در غرب ارومیه، یک خودرو ژاندارمری به کمین افتاد و آسیب دید و در درگیری ایجاد شده ۲ تن از نیروهای خودی شهید، ۲ تن زخمی و ۲ تن گروگان گرفته شدند.

۴۳۷ بر اثر انفجار بمب یک پوندی در ترمینال جنوب تهران، یک تن شهید و ۳۰ تن زخمی شدند.

۴۳۸ دستگیری مسئول امور مالی و مسئول تشکیلات سازمان مجاهدین خلق مسجد سلیمان به دست نیروهای سپاه؛ خودکشی مسئول تشکیلات هنگام انتقال به قرارگاه با خوردن قرص سیانور.

ص: ۱۰۰۲

۴۳۹ به حکم دادگاه انقلاب نیشابور، ۲۴ تن از اعضا و هواداران سازمان مجاهدین خلق، سازمان چریک های فدایی خلق و گروه پیکار در راه آزادی طبقه کارگر به حبس محکوم شدند.

۴۴۰ مصاحبه مطبوعاتی فرمانده نیروی زمینی ارتش در آستانه هفته جنگ و موقعیت فعلی جنگ و تشریح موقعیت فعلی جنگ؛ وی در مصاحبه با روزنامه جمهوری اسلامی تحولات روحی جامعه را نتیجه رهبری امام دانست.

۴۴۱ دیدار رئیس مجلس ملی عراق با رئیس ایتالیایی کنفرانس بین المجالس و بررسی پیشنهاد عراق درباره پایان دادن به جنگ.

۴۴۲ افزایش تلاش های بین المللی برای میانجیگری میان ایران و عراق؛ خبر مجله الدستور چاپ لندن درباره سفر یک هیئت پارلمانی فرانسه به تهران و بغداد برای بررسی وضعیت کنونی جنگ در حالی که هفته نامه لویون از مذاکرات فرانسه و عراق برای بازسازی نیروگاه اتمی تموز خبر می دهد.

۴۴۳ گزارش خبرگزاری فرانسه به مناسبت دومین سالگرد جنگ ایران و عراق؛ تفسیر خبرگزاری رویتر درباره تحولات کنونی جنگ و برتری نظامی ایران در حال حاضر.

۴۴۴ پیام امام خمینی به مناسبت عید سعید قربان و تقییح حملات اخیر اسرائیل به لبنان و قتل عام مردم بی دفاع این کشور و سکوت کشورهای مسلمان در برابر این حملات.

۴۴۵ رئیس جمهور در مراسم گشایش هشتمین نمایشگاه بین المللی بازرگانی و پنجمین نمایشگاه اختراعات و ابتکارات، این گونه اقدامات را نشانه عزم ایران برای رشد خلاقیت ها و رشد علم و تکنولوژی در اوضاع سخت جنگی خواند.

۴۴۶ بیانیه نخست وزیر در مورد کشتار پناهندگان فلسطینی در صبرا و شتیلا و محکوم کردن این عمل و اعلام عزای عمومی.

۴۴۷ دیدار سفیر جدید اتحاد جماهیر شوروی با رئیس مجلس به منظور توسعه روابط دوستانه بین دو کشور.

۴۴۸ وزیر امور خارجه مالت در دیدار با نخست وزیر ایران در تهران، خواستار توسعه روابط بین دو کشور شد؛ وی امروز با وزیر نفت نیز دیدار کرد.

۴۴۹ روزنامه های اسرائیلی ادعای مقامات این رژیم را مبنی بر بی اطلاعی از تصمیم فالانتریسست ها در قتل عام آوارگان فلسطینی غیر واقعی خواندند.

۴۵۰ ادامه واکنش ها به قتل عام آوارگان فلسطینی در اردوگاه های صبرا و شتیلا.

۴۵۱ اعلام حضور مجدد نیروهای چندملیتی مرکب از نظامیان امریکا، فرانسه و ایتالیا در لبنان در آینده نزدیک.

۴۵۲ حمله هوایماهای عراقی به مناطقی از جبهه میانی، ۱۶ شهید و ۱۵ زخمی بر جای گذاشت. آتش سوزی یک روستا در اطراف ایلام بر اثر بمباران هوایی دشمن؛ حریق ۱۱ منزل مسکونی در گلوله باران آبادان.

۴۵۳ حمله مجاهدین عراقی به پادگان شهر نال کاری عراق، در این عملیات ۷ تن از نیروهای بعثی کشته و ۱۲ تن زخمی شدند.

۴۵۴ حمله عناصر مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین پایگاه ژاندارمری در غرب سنندج، ۳ سرباز مجروح شدند و یک نفر مفقود شد.

ص: ۱۰۰۳

۴۵۵ بر اثر اقدامات تروریستی سازمان مجاهدین خلق در تهران، ۳ نفر شهید یا مجروح شدند؛ در مقابله نیروهای امنیتی با عناصر تروریست، ۴ نفر از این عناصر کشته و ۴ نفر دستگیر شدند؛ کشف و خنثی سازی یک بمب در مغازه ای در خیابان دلگشا؛ کشف یک تله انفجاری با نارنجک در خیابان خاوران؛ اقدام ناموفق نیروهای سازمان در ترور مأموران شهربانی در خیابان ولیعصر.

۴۵۶ وزیر امور خارجه در گفت و گو با روزنامه جمهوری اسلامی با اشاره به کمک های همه جانبه دولت های حامی عراق آنان را به روشن بینی و توجه به منافع ملی کشورشان دعوت کرد.

۴۵۷ کمیته خلع سلاح شصت و نهمین کنفرانس اتحادیه بین المجالس بدون توجه به پیشنهادات ایران خواستار خاتمه جنگ از طریق مذاکرات سیاسی شد؛ گزارش روزنامه کیهان در این باره.

۴۵۸ مصاحبه مطبوعاتی رئیس کل بانک مرکزی ایران درباره وضعیت عمومی اقتصاد ایران.

۴۵۹ مصاحبه اختصاصی قائم مقام وزیر خارجه با روزنامه کیهان درباره اشغال سفارت ایران در غرب بیروت به دست نیروهای اسرائیل و اقدامات ایران در این خصوص، آخرین اطلاعات از ۴ دیپلمات ربوده شده در لبنان و تلاش ایران برای جلوگیری از تهاجم مأموران سعودی به زائران ایرانی.

۴۶۰ بیانیه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در محکومیت جنایات اخیر اسرائیل در غرب بیروت.

۴۶۱ معاون نخست وزیر یوگسلاوی در دیدار با طه یاسین رمضان در بغداد، تصمیم عراق مبنی بر خروج از قسمت هایی از خاک ایران را ستود و خواستار پایان مسالمت آمیز جنگ شد؛ دیدار رؤسای جمهور ترکیه و یوگسلاوی و ابراز نگرانی از تداوم جنگ ایران و عراق.

۴۶۲ گزارش های خبرگزاری آسوشیتدپرس، رادیو دویچه وله، رادیو کلن و روزنامه واشنگتن تایمز درباره بررسی وضعیت فعلی جنگ ایران و عراق، راه های پایان جنگ و دلایل شروع جنگ؛ نقطه مشترک این گزارش ها تأکید بر متجاوز بودن عراق است.

۴۶۳ نشریه نیوزویک به نقل از هامیلتون جردن منشی سابق کاخ سفید فاش کرد، فردی که پیشنهاد داده است سازمان سیا، شاه را در برابر آزادی گروگان های امریکایی به قتل برساند، قطب زاده بوده است. گزارش های روزنامه های لیبراسیون، الرایه و اونیتا و رادیو امریکا در این باره.

۴۶۴ واکنش خبرگزاری تاس به اعزام مجدد نیروهای سه گانه امریکا، فرانسه و ایتالیا به لبنان؛ مخالفت هنری جکسون سناتور دموکرات ایالت واشنگتن با اعزام نیروهای امریکایی به لبنان.

۴۶۵ اعلام آمار قربانیان قتل عام فلسطینیان در بیروت از جانب یاسر عرفات رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین و مسئول دانستن ریگان در این فاجعه.

۴۶۶ ادامه واکنش های بین المللی به قتل عام صبرا و شتیلا در نقاط گوناگون جهان.

۴۶۷ محکوم کردن حمله عراق به ایران و رد صلح پیشنهادی عراق و تأکید بر مقاومت ایران در برابر متجاوزان در پیام "حرکت مردم مسلمان عراق" به مناسبت سومین سالگرد جنگ ایران و عراق.

۴۶۸ ۳ انفجار در سفارت عراق و دفتر هواپیمایی این کشور در وین و ساختمان مرکز فرهنگی عراق در مادرید؛ گزارش خبرگزاری یونایتدپرس در این باره.

۴۶۹ انتخاب امین جمیل به ریاست جمهوری لبنان در پی کشته شدن برادرش بشیر جمیل.

ص: ۱۰۰۴

۴۷۰ بمباران منطقه عملیاتی در سومار به وسیله هواپیماهای عراقی و شهادت ۱۷ تن و مجروح شدن ۱۹ تن از نیروهای خودی؛ تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی شهرهای دهلران و گیلان غرب؛ شکستن دیوار صوتی در حملات هوایی عراق به شهرهای تهران، قم و اصفهان و نقض حریم هوایی اهواز؛ ناکامی هواپیماهای عراقی در بمباران پالایشگاه جی اصفهان؛ سخن گوی ارتش عراق اعلام کرد، این حملات به مناسبت آغاز سومین سال جنگ انجام می شود؛ گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس در این باره.

۴۷۱ گزارش رادیو بی.بی.سی به نقل از منابع رسمی عراق درباره خرید مقادیر زیادی وسائل و تجهیزات نظامی پیشرفته از شوروی توسط عراق؛ ارسال ۲۰۰ دستگاه خودرو نظامی "زیل" از عربستان به عراق.

۴۷۲ دستگیری ۲ تن از فعالان حزب دمکرات و کشف ۵ اسلحه در پاک سازی یک روستا در شمال غرب میاندوآب؛ درخواست امان نامه ۵ تن از وابستگان حزب دمکرات و تحویل ۵ اسلحه به نیروهای سپاه در جنوب میاندوآب.

۴۷۳ ترور فردی به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق در حوالی بیمارستان ولیعصر شهر اراک و شهادت وی؛ تیراندازی عناصر سازمان به نگهبانان سفارت پاکستان در تهران؛ حمله به دفتر حزب جمهوری اسلامی بابل و ترور مسئول دفتر حزب.

۴۷۴ کشف و خنثی سازی بمبی در مسجد لولاگر در خیابان آذربایجان تهران؛ دستگیری ۳۵ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق در گشت های نیروهای کمیته در سطح شهر تهران؛ شناسایی و دستگیری یکی از اعضای سازمان به همت نیروهای کمیته منطقه ۷.

۴۷۵ محکومیت ۹ نفر از وابستگان سازمان مجاهدین خلق و سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) به پنج ماه و نیم تا پانزده سال حبس در دادگاه انقلاب اسلامی شهرستان انزلی.

۴۷۶ گزارش روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰ (تهران) درباره فعالیت های عناصر سازمان مجاهدین خلق در شهریورماه و اقدامات نیروهای امنیتی در مقابله با آنان.

۴۷۷ پیام های جداگانه امام خمینی به مناسبت آغاز هفته جنگ و رژه نیروهای مسلح؛ برگزاری مراسم رژه نیروهای مسلح با حضور مقامات کشوری و لشکری.

۴۷۸ بیانات امام خمینی در مورد ترجیح استقلال با گرسنگی به رفاه با وابستگی در دیدار وزیر صنایع و معاونان وی با امام.

۴۷۹ کنفرانس مطبوعاتی رئیس جمهور به مناسبت آغاز جنگ، اقدامات دیپلماتیک ایران برای بازداشتن صدام از تجاوز، بی توجهی بنی صدر و مشاورانش به گزارش های متعدد سپاه درباره آمادگی نیروهای عراقی، همراهی امریکا و دولت های عربی منطقه با عراق، ترسیم وضعیت کلی ایران از نظر نظامی هنگام حمله عراق، بیان چگونگی وضعیت ارتش و تغییرات انجام شده در آن، اشاره به کنار گذاشته شدن سپاه در زمان بنی صدر، ارزیابی نقش بنی صدر و... از محورهای این مصاحبه بود.

۴۸۰ رئیس مجلس در دیدار با گروهی از پزشکان و لیسانس‌های وظیفه از آنان خواست تحول به وجود آمده در ارتش را با منطق و استدلال تحکیم بخشند.

۴۸۱ مصاحبه اختصاصی روزنامه جمهوری اسلامی با نخست وزیر درباره سفر به استان هرمزگان و امنیت تنگه هرمز.

ص: ۱۰۰۵

۴۸۲ بیانیه مشترک وزارت خارجه ایران و وزارت خارجه مالت پس از سفر وزیر خارجه مالت به تهران.

۴۸۳ کنفرانس مطبوعاتی سفیر ایران در آتن به مناسبت سالگرد شروع جنگ.

۴۸۴ اعلام متجاوز بودن عراق در حمله به ایران از سوی رئیس جمهور سابق الجزایر.

۴۸۵ گزارش تانیوگ خبرگزاری رسمی یوگسلاوی درباره حمله احتمالی ایران به عراق.

۴۸۶ گزارش خبرگزاری یونایتدپرس از حمایت ایرانیان مقیم خارج در خصوص حملات ایران به نیروهای عراقی.

۴۸۷ در دیدار معاون نخست وزیر یوگسلاوی با وزیر کشور و وزیر برنامه ریزی عراق آمادگی طرفین برای گسترش همه جانبه روابط سیاسی و اقتصادی مطرح شد؛ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از اهداف احتمالی سفر هیئت یوگسلاوی به بغداد.

۴۸۸ سفر وزیر مشاور و رئیس کمیته سازندگی کوبا به بغداد، مذاکره با طه یاسین رمضان و مقامات وزارت مسکن عراق از برنامه های وی در این سفر است.

۴۸۹ ولیعهد امارات در مصاحبه با روزنامه رایه از تلاش امارات برای حل مسالمت آمیز جنگ ایران و عراق خبر داد؛ مجله میدل ایست چاپ انگلستان در گزارشی، چشم انداز صلح در جنگ ایران و عراق را غیرواقعی خواند.

۴۹۰ بررسی حمایت های بین المللی از عراق و کمک های اقتصادی و تسلیحاتی به این کشور موضوع گزارش یکی از نشریات داخلی ارتش جمهوری اسلامی است.

۴۹۱ پایان کار اجلاس فوق العاده وزیران خارجه عضو اتحادیه عرب بدون اتخاذ هرگونه اقدام عملی در مورد کشتار اخیر اسرائیل در بیروت؛ گزارش آسوشیتدپرس در این باره؛ گزارش روزنامه کیهان درباره قطعنامه پیشنهادی کمیته سیاسی کنفرانس بین المجالس که در آن قطع کامل روابط با اسرائیل درخواست شده است؛ تأیید پیشنهاد ایران مبنی بر یک دقیقه سکوت به احترام قربانیان اخیر لبنان و اعتراض هیئت اسرائیلی.

گزارش روزشمار ۱۷/۱۳۶۱

۴۹۲ طرح اجرای عملیات در منطقه سومار در جهت اجرای سیاست تداوم عملیات نظامی برای تحت تأثیر قرار دادن حکومت عراق به منظور پذیرش شرایط ایران برای صلح؛ تشکیل جلسه ای با حضور فرماندهان قرارگاه ظفر و مسئولان تیپ ۱۸ جوادالائمه؛ جلسه مسئولان قرارگاه و فرماندهان ارتش و سپاه برای بررسی میزان آمادگی نیروهای عمل کننده؛ طرح کلی مانور یگان های عمل کننده و راه کارهای عملیاتی و مشکلات موجود.

۴۹۳ خبر روزنامه فیگارو درباره تصمیم عراق مبنی بر استفاده از سلاح های شیمیایی در صورت حمله جدید ایران به عراق.

۴۹۴ خبر روزنامه جمهوری چاپ ترکیه، به نقل از مقامات پنتاگون مبنی بر اینکه ایران درصدد تهاجم به عراق از سه سمت

جنوب، غرب و شمال است؛ خبر دیگر این روزنامه درباره ادعای فرمانده نیروی هوایی عراق مبنی بر انهدام همه تأسیسات نفتی خارک.

۴۹۵ گزارش خبرگزاری فرانسه درباره عادی بودن وضعیت بارگیری نفت در جزیره خارک به رغم ادعای عراق و کاهش نرخ بیمه ها در پی اقدام شرکت سهامی بیمه ایران در بیمه کردن نفت کش های عازم جزیره خارک.

۴۹۶ پاک سازی ۴ روستا از وجود عناصر مسلح غیرقانونی به همت سپاه پاسداران میاندوآب؛ بر اثر برخورد یک خودرو ارتش با مین در جاده پیرانشهر - سردشت، یک نفر زخمی شد.

ص: ۱۰۰۶

۴۹۷ گزارش یک نشریه داخلی سپاه درباره حمایت عراق و کشورهای عربی از گروه های ضدانقلابی در شمال غرب ایران؛ آموزش عناصر مسلح سردار جاف در پادگان میدان عراق؛ کمک های مالی عربستان به گروه خبات.

۴۹۸ حمله تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق در رشت به یک ناوایی، یک تن شهید و یک تن زخمی شدند؛ ترور مسئول اطلاعات سپاه تکاب و مجروح شدن وی؛ زخمی شدن یکی از عناصر سازمان در یک خانه تیمی بر اثر انفجار بمبی که در حال ساخت آن بود و دستگیری اعضای حاضر در این خانه.

۴۹۹ عملیات های نیروهای امنیتی در استان های خوزستان و گیلان و کشف ۱۵ خانه تیمی در این دو استان، در این عملیات ها تعداد زیادی از کادرهای سازمان مجاهدین خلق کشته یا دستگیر شدند.

۵۰۰ روزنامه لوموند چاپ فرانسه در مقاله ای ضمن یادآوری تجاوز عراق به ایران تصویری از صدام حسین ارائه می دهد که به دنبال راهکاری برای خلاص شدن از مشکلاتی است که خود مسؤل آنهاست.

۵۰۱ تلاش های سیاسی و تبلیغاتی برخی کشورها در خصوص منازعه ایران و عراق؛ سفر رئیس جمهور گینه به جده برای برگزاری جلسه کمیته حسن نیت کنفرانس اسلامی؛ درخواست پادشاه عربستان از ایران و عراق برای پایان دادن به جنگ؛ شروع دور جدید فعالیت های نخست وزیر سوئد با هماهنگی دبیرکل سازمان ملل برای میانجیگری در جنگ؛ سخنان رئیس جمهور ترکیه مبنی بر ادامه تلاش های ترکیه برای پایان دادن به جنگ.

۵۰۲ پیام امام خمینی به مناسبت شروع سال تحصیلی، خودباوری، استقلال فرهنگی و یادآوری نقش سازنده و حیاتی تعلیم و تعلم محورهای اصلی پیام امام است.

۵۰۳ تأکید بر اهمیت علم آموزی و نظم، بازگویی سیاست کلی جمهوری اسلامی در تداوم سیاست نه شرقی و نه غربی و حمایت از مستضعفان، از درون مایه های اصلی پیام رئیس جمهور به دانش آموزان به مناسبت آغاز سال تحصیلی ۱۳۶۲ - ۱۳۶۱ است.

۵۰۴ مصاحبه اختصاصی روزنامه جمهوری اسلامی با رئیس مجلس درباره مسئله لبنان، واکنش کشورهای اسلامی در برابر آن، جنگ تحمیلی و موضوع دانشگاه ها.

۵۰۵ بازدید نخست وزیر به همراه وزیر دفاع و مسؤل سیاسی ایدئولوژی وزارت دفاع از نمایشگاه نظامی صنایع دفاع ملی و تقدیر از صنعتگران کشور.

۵۰۶ دیدار وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه با نخست وزیر فدرال چکسلواکی در سفر به آن کشور و تشریح مواضع جمهوری اسلامی در جنگ تحمیلی و شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ؛ گزارش روزنامه کیهان در این باره.

۵۰۷ دیدار معاون نخست وزیر یوگسلاوی با رئیس جمهور عراق و گفت و گو درباره همکاری دو کشور برای تحکیم جنبش عدم تعهد، تعمیق وحدت دو کشور، تحولات جنگ ایران و عراق و کشتار مردم فلسطین در غرب بیروت.

۵۰۸ مصاحبه سرپرست بنیاد امور مهاجرین با روزنامه کیهان درباره چگونگی بازگشت مهاجران جنگی به شهرهایشان و اقدامات اولیه برای بازسازی مناطق جنگی.

ضمیمه گزارش ۴۹۲: تشریح مشخصات جغرافیایی، نظامی و سیاسی منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل در منطقه سومار.

ضمیمه گزارش ۵۰۴: متن کامل مصاحبه روزنامه جمهوری اسلامی با رئیس مجلس.

ص: ۱۰۰۷

۵۰۹ ناکامی هواپیماهای عراقی در حمله به پالایشگاه اصفهان؛ تخریب ۳ منزل مسکونی و قسمتی از ساختمان مسجدالنبی در گلوله باران آبادان.

۵۱۰ شلیک گلوله های منور برفراز شهرهای "بدره" و "زرباطیه" برای نشان دادن توان نیروهای خودی برای گلوله باران عراق و خودداری از انجام دادن این کار به دلایل اسلامی و انسانی.

۵۱۱ افزایش تحرکات عراق در منطقه عمومی استان های کرمانشاه و ایلام، گلوله باران شهر سومار؛ پیشروی یک کیلومتری نیروهای عراقی در منطقه قصرشیرین؛ ناکامی نیروهای عراقی در نفوذ به منطقه مهران در شب گذشته.

۵۱۲ کشته و زخمی شدن ۱۷ تن از نیروهای عراقی در حمله مجاهدین مسلمان عراقی به یک ستون ارتش عراق؛ درخواست پناهندگی یک خانواده ۶ نفره و یک پزشک عراقی از ایران.

۵۱۳ ادامه درگیری ها در شمال غرب ایران، حمله گروهی از چته های حزب دمکرات به پایگاه جمال آباد در سقز که تلفات و خسارتی نداشت، نیروهای مسلح غیرقانونی ۶ نفر از جمله مسئول جهاد سازندگی میوان را به گروگان گرفتند؛ برخورد یک خودرو سپاه با بمب کار گذاشته شده در جاده ای در جنوب سندج؛ آغاز عملیات پاک سازی محور پیرانشهر - سردشت و پاک سازی هفت روستا در این منطقه؛ پاک سازی یکی از روستاهای دیواندره.

۵۱۴ پایان سمینار روحانیت منطقه اورامانات با صدور یک قطعنامه در محکومیت فعالیت گروهک ها در مناطق کردنشین و محکومیت جنایات اسرائیل؛ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی در این باره.

۵۱۵ حمله تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران به وانتی که از نمازجمعه باز می گشت و مجروحیت ۶ تن؛ کشف یک خانه تیمی در رشت و دستگیری ۳ دختر عضو سازمان در این خانه.

۵۱۶ بررسی ریشه های جنگ، کمک کشورهای خارجی به عراق، اهداف عراق از جنگ با ایران، رشادت و شجاعت نیروهای مسلح و پشتیبانی مردم، توان نظامی ایران در حال حاضر و... از موضوعات خطبه دوم رئیس مجلس در نمازجمعه امروز تهران بود؛ سخنان فرمانده نیروی زمینی ارتش به عنوان سخنران پیش از خطبه های نمازجمعه و تأکید بر شرایط ایران برای پایان جنگ.

۵۱۷ گزارش روزنامه کیهان از دو مراسم ارامنه تهران به مناسبت گرامیداشت سومین روز هفته جنگ.

۵۱۸ بیانیه جبهه ملی ایران مستقر در پاریس به مناسبت دومین سالگرد جنگ عراق علیه ایران و دعوت مردم به خودداری از جنگ علیه عراق.

۵۱۹ مذاکرات دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس با دبیرکل سازمان ملل در نیویورک درباره اوضاع کلی خاورمیانه از

جمله قتل عام اخیر فلسطینی ها در غرب بیروت و جنگ ایران و عراق و همکاری مشترک سازمان ملل متحد با شورای همکاری خلیج فارس.

۵۲۰ مقالات روزنامه های "حریت" چاپ ترکیه و "هندلزبلات" چاپ آلمان غربی به مناسبت آغاز سومین سال جنگ عراق علیه ایران و تأکید بر وحشت عراق از ادامه جنگ و تمایل صدام به پایان دادن جنگ.

۵۲۱ مقاله روزنامه واشنگتن پست درباره اثرات توافق ایران و ترکیه برای صادرات گاز ایران به اروپا از راه ترکیه.

۵۲۲ راهپیمایی امروز زائران ایرانی در مکه به مناسبت هفته جنگ و حمله ماموران عربستان به زائران و دستگیری ۱۰۰ تن از آنان، از جمله سرپرست حجاج ایرانی، تحصن زائران در مسجد الحرام تا آزادی دستگیر شدگان.

ص: ۱۰۰۸

۵۲۳ ادامه عزیمت نیروهای داوطلب مردمی به جبهه های جنگ از شهرهای گوناگون در دو روز گذشته.

ضمیمه گزارش ۵۱۶: متن گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از خطبه دوم نماز جمعه امروز تهران.

ضمیمه گزارش ۵۲۲: گزارش روزنامه اطلاعات درباره تظاهرات زائران ایرانی و اقدامات پلیس عربستان.

گزارش روزشمار ۳/۷/۱۳۶۱

۵۲۴ ابلاغ طرح عملیاتی مسلم بن عقیل به یگان های عمل کننده در منطقه سومار از سوی قرارگاه مرکزی نجف.

۵۲۵ سخنان مسئول اطلاعات و عملیات قرارگاه ظفر درباره اهداف عملیات و حساسیت های نظامی منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل در گفت و گو با راوی قرارگاه ظفر.

۵۲۶ توپخانه های ارتش عراق آبادان، از گله و سرپل ذهاب را گلوله باران کردند، در گلوله باران منطقه عمومی آبادان از گلوله های شیمیایی نیز استفاده شد؛ بر اثر برخورد با مین در منطقه میان تنگ ۱ تن شهید و ۲ تن مجروح شدند.

۵۲۷ عملیات های مجاهدان عراقی در شهرهای سیدصادق و شانه دری و حمله به مقر جیش الشعبی و مرکز استخبارات شهر دربندی خان.

۵۲۸ برخورد یک دستگاه جیب با مین در جادهٔ پسوه - پیرانشهر؛ حملهٔ ناموفق نیروهای مسلح غیرقانونی در بانه به نیروهای تأمین جاده؛ ادامه پاک سازی جاده پیرانشهر - سردشت و پاک سازی چند روستای دیگر؛ پاک سازی ۲ روستا به دست گروه ضربت سپاه تکاب.

۵۲۹ ادامه برخورد نیروهای امنیتی ایران با عناصر سازمان مجاهدین خلق در درگیری های ایجاد شده ۳ تروریست کشته شدند؛ کشف یک خانه تیمی در خیابان جیحون؛ ناکامی نیروهای سازمان مجاهدین خلق در ترور حجت الاسلام ارشادی برای بار دوم در شیراز؛ ادعای دفتر پاریس سازمان مجاهدین خلق مبنی بر حمله نیروهای سازمان به یک پایگاه سپاه در جنگل رحیم آباد گیلان و بخش کارگری حزب جمهوری اسلامی در تهران.

۵۳۰ سخنان وزیر صنایع سنگین به مناسبت چهارمین روز هفته جنگ درباره فعالیت های وزارت صنایع سنگین و کمک های این وزارتخانه به جنگ؛ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی درباره چهارمین روز هفته جنگ که روز "جنگ اقتصادی علیه کفر جهانی" نام گذاری شده است.

۵۳۱ مصاحبه اختصاصی فرمانده نیروی هوایی ایران با خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره اقدامات مختلف این نیرو در بازسازی قطعات و امور فنی هواپیماها و ادوات فنی، برتری های تاکتیکی نیروی هوایی ایران بر عراق و بهره گیری عراق از هواپیماهای جدید.

۵۳۲ ملاقات حجت الاسلام صدوقی نماینده مردم یزد در مجلس به همراه مسئولان نهادها و ادارات استان یزد با امام خمینی و تأکید امام بر خدمت رسانی به مردم.

۵۳۳ دیدار استاندار یزد به همراه مسئولان ادارات استان، کشاورزان شهرستان ساری و جمعی از افراد تحت پوشش کمیته امداد در استان ایلام با نخست وزیر و تأکید وی بر نقش پررنگ مردم در حمایت از نظام در مقابل کفر جهانی.

۵۳۴ اهمیت سیاسی برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها در بغداد برای حکومت عراق؛ تأثیر تغییر محل برگزاری کنفرانس در رفتار سیاسی و نظامی آن کشور و نقش عملیات های موفق نیروهای ایرانی در جلوگیری از برگزاری این کنفرانس در بغداد، محور سخنان وزیر خارجه در دیدار با جمعی از پاسداران پایگاه شهید بهشتی اهواز بود.

ص: ۱۰۰۹

۵۳۵ سخنان وزیر نفت درباره میزان صادرات نفت از جزیره خارک؛ افزایش نرخ بیمه نفت کش ها و بازسازی همه تأسیسات نفتی به جز پالایشگاه آبادان.

۵۳۶ مصاحبه مطبوعاتی دبیر اول سفارت ایران در ترکیه به مناسبت هفته جنگ و گزارش روزنامه کیهان در این باره.

۵۳۷ بیانیه وزارت خارجه ایران در محکومیت حمله دیروز پلیس عربستان به حجاج ایرانی.

۵۳۸ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از یکی از جلسات حزب بعث که در آن صدام حسین تعداد زیادی از افراد حاضر را از مناصب حزبی خلع ید می کند. وی در این جلسه ارتقای حزبی را منوط به حضور در جبهه ها می داند و بر سالم نبودن افراد سطوح بالا اذعان و حکم مرگ کسانی را که از جبهه روی گردان هستند، صادر می کند.

۵۳۹ هفته نامه عربی المجله چاپ لندن، به نقل از یک مقام مسئول عراقی از وجود سلاح های شیمیایی در ارتش عراق و پیروزی عراق در جنگ با ایران در ۴ ماه آینده خبر داد.

ضمیمه گزارش ۵۳۸: بخش هایی از سخنان صدام در دیدار فرماندهان و مسئولان حزب بعث.

گزارش روزشمار ۴/۷/۱۳۶۱

۵۴۰ ابلاغ محدوده عملیاتی هر یک از یگان های عمل کننده در عملیات آینده (مسلم بن عقیل) از سوی قرارگاه مرکزی نجف؛ تشکیل جلسه با حضور مسئولان قرارگاه و مسئولان اطلاعات عملیات نیروهای عمل کننده به منظور هماهنگی و انسجام بیشتر یگان های عمل کننده، تشریح وظایف و دریافت گزارش ها و ارائه پیشنهادها.

۵۴۱ اجرای عملیات نفوذی یک گروه گشتی - رزمی از نیروهای ارتش و سپاه در منطقه مهران، ۵۰ تن از نیروهای دشمن کشته شدند.

۵۴۲ در گلوله باران آبادان ۴ تن شهید و ۷ تن مجروح شدند، ۵ خانه مسکونی نیز آتش گرفت.

۵۴۳ بر اثر حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به نیروهای خودی در مناطق میاندوآب و پیرانشهر و نیز برخورد ۲ خودرو با مین در حوالی تکاب، ۲ نفر شهید، ۱۴ نفر زخمی و ۱۰ نفر گروگان گرفته شدند.

۵۴۴ درگیری نیروهای سپاه با عناصر مسلح غیرقانونی در دره بلاغ؛ پاک سازی ۲ روستا در حوالی سلماس از عناصر حزب دمکرات؛ تسلیم شدن یکی از سران حزب دمکرات در منطقه تکاب با یک اسلحه سبک و یک خمپاره انداز.

۵۴۵ انفجار ۳ بمب در نزدیکی ایستگاه راه آهن، دفتر سازمان توریستی آلمان و مقابل شرکت هواپیمایی اردن در فرانکفورت، احتمال ارتباط این انفجارها با آغاز سومین سال جنگ ایران و عراق و هدف بودن دفتر هواپیمایی ایران در نزدیکی ایستگاه راه آهن.

۵۴۶ شهادت یک پاسدار و مجروح شدن یک پاسدار دیگر در حمله عناصر سازمان مجاهدین خلق در همدان، دستگیری ۹ تن از عناصر وابسته به سازمان در رامسر و تهران؛ کشف یک خانه تیمی سازمان چریک های فدایی خلق در بندر ترکمن و دستگیری ۲ نفر.

۵۴۷ قدردانی دادستان کل انقلاب اسلامی از فعالیت های نیروهای سپاه، کمیته، شهربانی و دادستانی در مقابله با اقدامات تروریستی و تأمین امنیت شهروندان.

۵۴۸ پاسخ امام خمینی به تلگراف های تبریک رئیس دولت امارات، نائب رئیس دولت امارات، امیر قطر، نخست وزیر یمن جنوبی و رئیس جمهور مالدیو به مناسبت عید قربان و اشاره به جنایات اسرائیل در لبنان و تقبیح سکوت کشورهای اسلامی در برابر آن.

ص: ۱۰۱۰

۵۴۹ دیدار رئیس جمهور به همراه فرمانده نیروی زمینی ارتش از جبهه های غرب و سخترانی در جمع رزمندگان و تأکید بر جنگ افروز نبودن ایران و تحقق شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ.

۵۵۰ دیدار نخست وزیر با امام خمینی، مصاحبه نخست وزیر درباره موضوعات مطرح شده در این دیدار، نظر نخست وزیر درباره پیام تبریک صدام به امین جُمیل، انعکاس جهانی واکنش ها نسبت به جنایات اسرائیل در لبنان و نقش افشاگرانه انقلاب ایران در این خصوص و سفر هیئتی به ریاست سکوتوره به ایران برای بررسی شرایط جنگ.

۵۵۱ پیام نخست وزیر به مناسبت پنجمین روز از هفته جنگ که روز بازسازی نامگذاری شده است.

۵۵۲ مصاحبه اختصاصی روزنامه جمهوری اسلامی با فرمانده کل سپاه به مناسبت هفته جنگ و اعلام طراحی یک عملیات جدید در بیرون مرزها.

۵۵۳ مصاحبه اختصاصی قائم مقام وزیر خارجه با روزنامه کیهان درباره تأثیر جنگ در شناخت کشورها و تشریح چگونگی روابط حال و آینده ایران با آنها.

۵۵۴ گفت و گوی صبح زنگنه سخن گوی هیئت ایرانی شرکت کننده در کنفرانس بین المجالس با خبرنگار روزنامه کیهان در سوریه هنگام بازگشت هیئت به ایران درباره اقدامات این هیئت در کنفرانس بین المجالس در رم.

۵۵۵ خط آهن اهواز - خرمشهر بازسازی و آماده بهره برداری شد، گزارش روزنامه کیهان در این باره.

۵۵۶ مصاحبه مطبوعاتی رئیس جمهور عراق با خبرنگاران انگلیسی در بغداد و تهدید ایران به اینکه چنانچه جنگ را خاتمه ندهد، با اعراب مواجه خواهد شد، گزارش رادیو بی بی سی در این باره، مصاحبه مطبوعاتی وزیر امور خارجه عراق و تهدید ایران به اجرای تصمیمات سران عرب در کنفرانس فاس در صورت آغاز عملیات جدید علیه عراق.

۵۵۷ گزارش روزنامه کیهان به نقل از روزنامه های تایمز و گاردین از اوضاع جبهه جنوبی عراق به دنبال بازدید خبرنگاران انگلیسی از خطوط مقدم عراق.

۵۵۸ راهپیمایی هزاران تن از معاودین عراقی و مجاهدان مسلمان این کشور در تهران علیه رژیم حاکم بر عراق به مناسبت پنجمین روز هفته جنگ، روز انقلاب اسلامی عراق، پیام حجت الاسلام سیدمحمدباقر حکیم به مناسبت این روز.

۵۵۹ خبر روزنامه جمهوری اسلامی مبنی بر ارسال پیام تبریک صدام حسین رئیس جمهور عراق به امین جُمیل رئیس جمهور جدید لبنان و قول حمایت از فالانترها.

۵۶۰ تصویب تعلیق عضویت اسرائیل در آژانس بین المللی انرژی اتمی به رغم مخالفت امریکا و کشورهای غربی.

ضمیمه گزارش ۵۴۰: مأموریت یگان های عمل کننده در قرارگاه تاکتیکی ظفر ۱ و محورهای حمله آنها.

ضمیمه گزارش ۵۵۳: متن کامل مصاحبه اختصاصی قائم مقام وزیر خارجه با روزنامه کیهان.

ضمیمه گزارش ۵۵۶: در کتابی که انتشارات مطالعات دفاعی لندن منتشر کرد میزان کمک های نظامی و تسلیحاتی شوروی و فرانسه به عراق آمده است؛ خبر روزنامه تایمز درباره حمایت های مالی اعراب از عراق.

گزارش روزشمار ۵/۷/۱۳۶۱

۵۶۱ شهادت ۴ غیرنظامی در گلوله باران آبادان؛ شهادت یک تن از نیروهای خودی و مجروح شدن ۲ تن از آنان و انهدام یک خودرو در گلوله باران منطقه سومار.

۵۶۲ درخواست فرمانده نیروی زمینی ارتش برای واگذاری توپ ضدهوایی اورلیکن به این نیرو.

ص: ۱۰۱۱

۵۶۳ به گروگان رفتن ۷ نفر توسط عناصر مسلح غیرقانونی در حوالی سلماس و محور بانه - سقز؛ عملیات پاک سازی محور مهاباد - پسوه و تصرف ارتفاعات مهم میدان و روستای خلیفه؛ درگیری در شمال غربی بوکان و جنوب شرقی پاوه.

۵۶۴ ادامه اقدامات تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق، شهادت و مجروحیت ۶ تن در شهرهای تهران، همدان و اهواز؛ دستگیری ۸ تن از عناصر سازمان در دو روز گذشته؛ مقاله مجله تایم در مورد اقدامات سازمان مجاهدین خلق با استناد به برخی ادعاهای این سازمان.

۵۶۵ فرمانده پشیمانان منطقه هوایی شیراز در گفت و گویی بر دفاع از کشور حتی در بدترین وضعیت تأکید کرد.

۵۶۶ برگزاری نماز وحدت نیروهای مسلح در ستاد مشترک ارتش به مناسبت ششمین روز هفته جنگ که روز وحدت نیروهای مسلح نامگذاری شده است و گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از این مراسم.

۵۶۷ کاهش نرخ کرایه نفت کش های حامل نفت از جزیره خارک به رغم تهدیدهای عراق؛ گزارش خبرگزاری فرانسه از لندن درباره کاهش نرخ بیمه نفت کش هایی که به خارک می روند، در پی اقدام ایران.

۵۶۸ دو نفر از افرادی که برای کسب اطلاعات از پرونده کوزیکچین به پاکستان رفته بودند در ملاقات با رئیس مجلس گزارش سفر خود را ارائه دادند.

۵۶۹ تفسیر رادیو بی.بی.سی درباره دلایل افزایش ارسال سلاح از شوروی به سوریه و عراق؛ تفسیر دیگر رادیو بی.بی.سی درباره بررسی وضعیت کنونی جنگ ایران و عراق.

۵۷۰ نامه آیت الله سید کاظم شریعتمداری به رئیس دادگاه انقلاب ارتش و اعلام براءت از گروه های مخالف و معاند جمهوری اسلامی و درخواست بخشش دامادش.

۵۷۱ اعدام یکی از اعضای فعال شرکت کننده در کودتای نافرجام نوژه به حکم دادگاه انقلاب ارتش و تأیید شورای عالی قضایی.

۵۷۲ پناهندگی ۶۷ عراقی از شهرهای سلیمانیه، کرکوک، بغداد و بصره به ایران در طول دیروز و امروز.

گزارش روزشمار ۶/۷/۱۳۶۱

۵۷۳ بر اثر گلوله باران آبادان یک تن کشته و ۹ تن زخمی شدند.

۵۷۴ برخورد یک خودرو سپاه با مین در نزدیکی "گزگزاره"؛ انفجار مین در جاده ارومیه - مهاباد؛ به گروگان رفتن ۴ پاسدار در جنوب ارومیه به دست عناصر حزب دمکرات.

۵۷۵ برگزاری مراسم گرامیداشت شهدای هویزه در قتلگاه آنان در هفتمین روز از هفته جنگ با حضور فرمانده نیروی زمینی

ارتش، گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از این مراسم.

۵۷۶ گزارش روزنامه دیلی تلگراف درباره وضعیت موجود در جبهه های عراق به نقل از خبرنگار این روزنامه در بغداد.

۵۷۷ گزارش رادیو صوت الجماهير عراق به نقل از بیانیه سازمان مجاهدین خلق در مورد اقدامات ۱۵ روزه اخیر این سازمان در ایران؛ مصاحبه سخن گوی هواداران سازمان در امریکا با رادیو امریکا درباره اقدامات سازمان و گزارش این رادیو از اقدامات تبلیغی هواداران سازمان مجاهدین خلق در نیویورک؛ دستگیری ۱۷ تن از عناصر سازمان مجاهدین خلق در استان خوزستان و شهرستان انزلی.

۵۷۸ سخنان رئیس جمهور در مراسم نماز عید قربان و در جمع کارداران و سفیران کشورهای اسلامی و تأکید بر ضرورت وحدت کشورهای اسلامی؛ کاهش وابستگی آنان به قدرت های دیگر و حل مشکلات جهان اسلام و به ویژه موضوع فلسطین.

ص: ۱۰۱۲

۵۷۹ بیانیه رئیس ستاد مشترک ارتش به مناسبت دومین سالگرد جنگ و تأکید بر شرایط ایران برای پایان دادن به جنگ.

۵۸۰ گزارش اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا درباره بازدید صدام از گردان المنصور تیپ ۱۰ زرهی و تیپ ۳۰ زرهی عراق.

۵۸۱ مقاله محقق امور خاورمیانه بنیاد تحقیقاتی "هری تیچ هاوس"، درباره جنگ ایران و عراق و ترسیم وضعیت صدام حسین در موقعیت های متفاوت و توصیه به امریکا برای دوری گزیدن از عراق.

۵۸۲ خبر روزنامه فایننشال تایمز از آغاز روابط اقتصادی بزرگ با تهران پس از دو سال وقفه.

۵۸۳ اعلام خبر ورود نیروهای چند ملیتی به بیروت تا قبل از روز چهارشنبه، خروج نیروهای اسرائیلی از غرب بیروت در همین روز؛ حمله خبرگزاری تاس به وزیر دفاع امریکا در پی سخنان حمایت آمیز وی از اسرائیل.

۵۸۴ انتقاد وزیر خارجه اسرائیل از بالا- گرفتن اعتراضات جهانی علیه اسرائیل به دلیل کشتار آوارگان فلسطینی در لبنان؛ اظهارات حمایت آمیز رئیس جمهور امریکا از دولت کنونی اسرائیل.

گزارش روزشمار ۷/۷/۱۳۶۱

۵۸۵ اعلام زمان اجرا، نام و رمز عملیات (مسلم بن عقیل) به یگان های عمل کننده از سوی قرارگاه نجف؛ حرکت بعضی از یگان ها به سمت نقطه رهایی به دلیل طولانی بودن مسیر.

۵۸۶ آتش گرفتن تأسیسات پتروشیمی دشمن در نزدیکی بصره و انهدام یک تفنگ ۱۰۶ میلیمتری و یک خمپاره انداز با آتش نیروهای خودی.

۵۸۷ در گلوله باران آبادان به چند منزل مسکونی، دفتر شرکت مسافربری و بخش ۹ شرکت نفت خسارت هایی وارد شد و یک تن شهید و ۲۰ تن مجروح شدند، ۲ مجروح در گلوله باران گیلان غرب؛ تجاوز به حریم هوایی شهر خرم آباد.

۵۸۸ گفت و گوی اختصاصی فرمانده نیروی دریایی درباره سیاست جدید عراق برای جبران قدرت نیروی دریایی اش.

۵۸۹ خبر رادیو بی.بی.سی به نقل از یک مقام نظامی در دولت عراق از پیوستن نیم میلیون نفر از افراد غیرنظامی که فنون نظامی را آموزش دیده اند به ارتش عراق.

۵۹۰ ادامه درگیری ها در شمال غربی ایران، برخورد یک خودرو نظامی نیروهای خودی با مین و متعاقب آن حمله عناصر مسلح غیرقانونی به این خودرو در منطقه شهری کند؛ پاک سازی ۱۵ کیلومتر دیگر از محور پیرانشهر - سردشت و آزادی ۴ روستا در این محور؛ عملیات نیروهای جندالله شاهین دژ در محورهای شمال غربی این شهر و پاک سازی ۶۵ روستا؛ درگیری بین نیروهای سپاه و نیروهای مسلح غیرقانونی در منطقه کامیاران و دستگیری ۵ تن از مهاجمان؛ آزادی ۱۶ گروگان اداره کل راه و ترابری استان آذربایجان غربی.

۵۹۱ اطلاعیه شورای روحانیت اهل تسنن مرکز ارومیه درباره حمایت از استقرار قراگاه حمزه در منطقه شمال غرب.

۵۹۲ شهادت و مجروحیت ۱۱ نفر از مردم به دست عناصر سازمان مجاهدین خلق؛ در شهرهای اصفهان، تهران، سنندج و شیراز؛ حمله عناصر سازمان به چند نوجوان بسیجی و مجروح کردن آنان در قم؛ دستگیری ۱۰ نفر و کشته شدن ۲ نفر از اعضای سازمان در شهرهای تهران، سلماس و رشت توسط نیروهای امنیتی؛ کشف ۱۳ خانه تیمی و دستگیری ۵۰ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق و گروه پیکار در راه آزادی طبقه کارگر در رامهرمز.

ص: ۱۰۱۳

۵۹۳ اطلاعیه دادستان انقلاب اسلامی مرکز خطاب به مردم و تقدیر از همکاری آنان در اجرای طرح مالک و مستأجر دادستانی انقلاب و اعلام این مطلب که مالکان تا ۱۴ مهر فرصت دارند با مراجعه به مراکز اعلام شده اطلاعات درخواست شده را در اختیار این مرکز قرار دهند.

۵۹۴ اعدام سیدمهدی مهدوی و سرهنگ قاسم حسینی از همدستان صادق قطب زاده به جرم براندازی نظام جمهوری اسلامی به حکم دادگاه انقلاب ارتش، اعلام حکم حبس ۷ نفر دیگر از متهمان پرونده گروه قطب زاده از دو سال تا حبس ابد و ارجاع پرونده ۳ نفر دیگر از متهمان به دادسرا برای تکمیل مدارک.

۵۹۵ تأکید امام خمینی رهبر انقلاب، بر صداقت در بیان رخدادها، حساسیت موقعیت نظام جمهوری اسلامی در نظام بین الملل و شیوه مقابله با هجوم تبلیغاتی رسانه های غربی در دیدار مدیران خبرگزاری جمهوری اسلامی با ایشان.

۵۹۶ مصاحبه اختصاصی نخست وزیر با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی درباره پیشنهاد رئیس جمهور در مورد تشکیل کنفرانس سران کشورهای اسلامی، اعتراف صدام به فساد موجود در هیئت حاکمه عراق، لایحه نحوه فعالیت بخش خصوصی و شایعه منافقین مبنی بر اخذ مالیات از مالکان.

۵۹۷ مقاله روزنامه انگلیسی زبان "مسلم" چاپ پاکستان، درباره فعالیت و نقش مجامع بین المللی در جنگ ایران و عراق؛ گزارش رادیو بی.بی.سی درباره کمک مالی کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس به رژیم عراق.

۵۹۸ مقاله مجله ژون آفریک چاپ فرانسه، با عنوان "ایمان علیه تانک ها" که به بررسی اوضاع جنگ از ابتدای هجوم عراق به ایران تاکنون، به هم خوردن موازنه نظامی در عرصه نبرد به نفع ایران و نقش ایمان و معنویت در جبهه متحول شده ایران پرداخته است.

۵۹۹ ورود نیروی ضربتی ناوگان ششم آمریکا به آب های لبنان برای پیاده کردن تفنگداران آمریکایی در بیروت؛ گزارش رادیو دولتی لبنان از توافق دولت این کشور با اسرائیل برای خروج نیروهای اسرائیلی از فرودگاه بیروت؛ گزارش یونایتدپرس از سخنان رئیس جمهور آمریکا درباره حضور تفنگداران این کشور در لبنان و خروج نیروهای خارجی از این کشور؛ سخنان سخن گوی وزارت دفاع آمریکا درباره محل استقرار تفنگداران دریایی؛ توافق سفیر آمریکا در اسرائیل با وزیر دفاع این رژیم مبنی بر جایگزینی نیروهای آمریکایی به جای نیروهای اسرائیلی در فرودگاه بیروت؛ اعزام یک ناو هواپیمابر آمریکا و ۵ ناو همراه آن به دریای مدیترانه.

۶۰۰ اعتراف نخست وزیر اسرائیل به اطلاع داشتن دولتش از وقوع قتل عام آوارگان فلسطینی در اردوگاه های صبرا و شتیلا.

ضمیمه گزارش ۵۹۸: متن مقاله مجله ژون آفریک چاپ فرانسه.

گزارش روزشمار ۸/۷/۱۳۶۱

۶۰۱ حرکت باقی مانده یگان های عمل کننده به سمت دشمن در شب به منظور هماهنگی با سایر نیروها برای آغاز عملیات

۶۰۲ تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی آبادان؛ مجروح شدن ۱۳ نفر در گلوله باران این شهر.

۶۰۳ گزارش رادیو صوت الجماهیر عراق از بازدید صدام حسین و طه یاسین رمضان از برخی جبهه های سپاه یکم ارتش عراق هم زمان با فعالیت نیروهای خودی در منطقه سومار.

۶۰۴ نامه فرمانده کل سپاه به فرماندهی قرارگاه کربلا و هشدار درباره استفاده دشمن از سلاح های شیمیایی و درخواست تحویل شهدای تخلیه شده که آثاری از ترکش و گلوله بر بدن آنها نیست به پزشکی قانونی.

۶۰۵ گزارش قرارگاه حمزه سید الشهدا(ع) درباره عملکرد اخیر نیروهای تحت امرش در استان های آذربایجان غربی و کردستان.

۶۰۶ ادامه درگیری ها در مناطق شمال غربی، درگیری نیروهای خودی با نیروهای حزب دمکرات در جنوب ارومیه و غرب کامیاران؛ برخورد یک خودرو سپاه با مین در شمال غربی کامیاران؛ درگیری پرسنل پایگاه موجش با عناصر مسلح غیرقانونی؛ عملیات مشترک نیروهای سپاه و ارتش در جنوب و جنوب شرقی مهاباد و تصرف ارتفاع حساس "پرد سفید"؛ پاک سازی ۴ روستا در جنوب غربی محور صائین دژ - میاندوآب.

۶۰۷ حمله عناصر مسلح سازمان مجاهدین خلق به یک پایگاه بسیج در هشتر استان گیلان؛ دستگیری ۳ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق در شهر کرد و مبارکه اصفهان.

۶۰۸ تأکید امام خمینی بر لزوم برادری و تفاهم بین قوای مسلح و قشر خدمتگزار و دعوت مسئولان به رفتار بی پیرایه و متواضعانه با مردم در دیدار وزیر کشور و مسئولان کمیته انقلاب اسلامی با ایشان.

۶۰۹ گزارش برادر فیروزآبادی عضو شورای مرکزی جهاد سازندگی به مناسبت آغاز سومین سالگرد جنگ درباره فعالیت های جهاد سازندگی از ابتدای جنگ و نقش سازندگی این نهاد در جنگ ایران و عراق.

۶۱۰ مصاحبه سرپرست دفتر خدمات حقوق بین الملل ایران درباره پیگیری دعاوی ایران و امریکا.

۶۱۱ گزارش رادیو بی.بی.سی به نقل از گاردین درباره وضعیت جبهه عراق قبل از حمله احتمالی ایران.

۶۱۲ گزارش تطبیقی مرکز تحقیقات استراتژیک لندن از وضعیت ارتش ها و تجهیزات نظامی کشورهای خاورمیانه.

۶۱۳ گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس از وضعیت کنونی مجتمع پتروشیمی بندر امام خمینی و امکان ازسرگیری و تکمیل این پروژه.

۶۱۴ گزارش یک بولتن داخلی سپاه درباره برخی اقدامات دولت عراق برای تحمیل شرایط خود به کویت.

گزارش روزشمار ۹/۷/۱۳۶۱

۶۱۵ آغاز عملیات مسلم بن عقیل در منطقه عمومی سومار و تصرف و تأمین اهداف عمده عملیات در ساعات اولیه.

۶۱۶ تثبیت مواضع تصرف شده در عملیات مسلم بن عقیل در روز اول عملیات.

۶۱۷ گزارشی درباره چگونگی غافلگیر شدن دشمن در عملیات مسلم بن عقیل به رغم هوشیاری اولیه دشمن در خصوص اجرای عملیات.

۶۱۸ وحشت عراق از نزدیکی منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل به پایتخت این کشور و صدور حکم اعدام شماری از نظامیان به دلیل ضعف عملکردشان از طرف صدام.

۶۱۹ غلامرضا احمدی مسئول طرح و برنامه قرارگاه ظفر، در گفت و گو با راوی این قرارگاه اهداف عملیات مسلم بن عقیل را تشریح کرد.

۶۲۰ تحرکات دیپلماتیک عراق در پی اجرای عملیات مسلم بن عقیل، درخواست رسمی دولت عراق از شورای امنیت برای تشکیل جلسه ای به منظور بررسی اوضاع و خیم منطقه؛ ملاقات وزیر خارجه عراق با رؤسای هیئت های نمایندگی کشورهای عضو دائم شورای امنیت در بغداد؛ موافقت شورای امنیت برای تشکیل جلسه در روز دوشنبه؛ گفت و گوی تلفنی رئیس جمهور عراق با شاه و ولیعهد اردن، پادشاه عربستان و رئیس جمهور یمن شمالی درباره عملیات تازه ایران.

۶۲۱ تحلیل خبرگزاری رویتر از عملیات مسلم بن عقیل و اقدامات و مواضع رژیم عراق.

ص: ۱۰۱۵

۶۲۲ گلوله باران شهر آبادان و حریق ۳ منزل مسکونی و قسمتی از پالایشگاه نفت، یک تن شهید و ۱۵ تن مجروح شدند؛ ۲ نفر شهید و ۹ نفر مجروح در گلوله باران قصر شیرین.

۶۲۳ پناهندگی ۹ مسلمان عراقی به ایران در دیروز و امروز.

۶۲۴ حمله هلی کوپترهای هوانیروز به نیروهای کومه له قبل از حمله آنان به پایگاه ابراهیم آباد در جنوب دیواندره.

۶۲۵ دستگیری ۵ نفر از عناصر عملیاتی سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در شهر گچساران قبل از حمله آنان به بانک صادرات و سینمای جنب آن؛ کشف یک خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق در شهر بابل؛ پرتاب بمب دست ساز به خانه مسئول انجمن فرهنگی شهید مفتاح قائم شهر؛ شلیک خمپاره به داخل شهر ارومیه از جانب گروه های معاند.

۶۲۶ ادعای سازمان مجاهدین خلق مبنی بر ترور برادر کوچک فرمانده نیروی زمینی ارتش - که چند روز قبل بر اثر تصادف رانندگی فوت کرده است - پس از درج پیام های تسلیت در روزنامه ها در چند روز اخیر.

۶۲۷ اعدام خسرو قشقایی به حکم دادگاه انقلاب اسلامی شیراز و تأیید دادگاه عالی قضایی قم.

۶۲۸ انفجار بمبی قوی در خیابان ناصر خسرو تهران در نزدیکی میدان امام خمینی مقابل یک مسافر خانه، گودالی بزرگ به عمق ۴ متر و طول ۶ متر و عرض ۴ متر ایجاد کرد و به ساختمان مخابرات نیز خسارت وارد شد و تلفن بین شهری و راه دور قطع شد، در این حادثه بیش از ۵۰ نفر شهید و حدود ۸۰۰ نفر مجروح شدند.

۶۲۹ مصاحبه اختصاصی رئیس مجلس با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی درباره موقعیت نیروهای ایران و اهداف عملیات مسلم بن عقیل، تحلیل قوای نظامی عراق نسبت به قبل، تبلیغات دروغین درباره دستاوردها و اهداف ایران در این عملیات و شیوه عمل نیروهای خودی در جنگ.

۶۳۰ بررسی دستاوردهای نیروهای خودی و دشمن در طول جنگ، ضعف صدام در عین حمایت برخی دولت ها از او و درخواست از برخی دولت ها درباره قطع حمایت های خود از صدام به جای میانجیگری در جنگ در خطبه های نماز جمعه امروز تهران به امامت رئیس شورای عالی قضایی.

۶۳۱ سفر دو روزه (دیروز و امروز) نخست وزیر به استان های کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال بختیاری و بازدید از نقاط محروم این دو استان.

۶۳۲ گزارش مجله نیوزویک چاپ امریکا و خبرگزاری رویتر درباره فروش تجهیزات نظامی به ایران با وساطت دو تاجر اهل انگلیس و افریقای جنوبی و پرونده مربوط به این ماجرا در دادگاه.

۶۳۳ گزارش مجله اکونومیست درباره محدودیت های ایران در حمله به بغداد و موقعیت صدام در وضعیت کنونی.

۶۳۴ مقاله مایکل ساز مدیر برنامه مطالعات مؤسسه سیاست خارجی امریکا در روزنامه واشنگتن پست درباره مهم ترین عوامل ثبات و ماندگاری رژیم بعث عراق در بغداد و بررسی روابط عراق و امریکا.

۶۳۵ خبر خبرگزاری رویتر به نقل از وزارت خارجه امریکا درباره دیدار وزیر خارجه امریکا و وزیر خارجه سوریه در مقر سازمان ملل.

۶۳۶ افشای جزئیات جدید از قتل عام آوارگان فلسطینی در روزنامه واشنگتن پست و نیویورک تایمز چاپ امریکا و معاریو چاپ تل آویو.

۶۳۷ تشکیل جلسه شورای امنیت سازمان ملل برای بررسی قتل عام فلسطینی ها و غیرنظامیان لبنانی در بیروت.

ص: ۱۰۱۶

۶۳۸ ارسال ۳۵ دستگاه تریلر از بندر شعیبه و ۲۲ تریلر از نویسیب کویت به عراق.

ضمیمه گزارش ۶۱۷: گزارش راوی قراگاه ظفر درباره اتفاقات غیرمنتظره ای که موجب تسریع در رسیدن نیروهای خودی به خط و غافلگیری دشمن شد.

ضمیمه گزارش ۶۲۷: بازتاب اعدام خسرو قشقایی در میان گروه های ضدانقلاب خارج از کشور.

گزارش روزشمار ۱۰/۷/۱۳۶۱

۶۳۹ اجرای عملیات تکمیلی مسلم بن عقیل، تصرف ارتفاع کرم ژيله، بخشی از ارتفاع سلمان کشته و تصرف پاسگاه دوله شریف به دست نیروهای خودی.

۶۴۰ خبرگزاری عراق پس از دو روز تأخیر خبر پیشروی نیروهای ایران را اعلام کرد؛ خبر خبرگزاری فرانسه درباره حضور صدام حسین در شهر مندلی عراق و بازدید از مواضع نظامی.

۶۴۱ دومین اطلاعیه مشترک ارتش و سپاه درباره نتایج عملیات مسلم بن عقیل.

۶۴۲ جلسه سه نفره رئیس جمهور، رئیس مجلس و سیداحمد خمینی در منزل امام و گفت و گو درباره مسائل مختلف کشور.

۶۴۳ گفت و گوی اختصاصی فرمانده نیروی زمینی ارتش با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی در منطقه عملیاتی و تشریح چگونگی اجرای عملیات مسلم بن عقیل و اهمیت آن.

۶۴۴ به دنبال پیروزی های به دست آمده نیروهای خودی، رادیو های بی.بی.سی، قاهره و روزنامه های نیویورک تایمز و فیگارو در گزارش هایی جداگانه عملیات مسلم بن عقیل را ارزیابی کردند.

۶۴۵ سفر وزیر خارجه عراق به نیویورک برای شرکت در جلسه اضطراری شورای امنیت؛ فراخوان سفیران کشورهای عربی در بغداد به وزارت خارجه عراق برای بحث درباره اجرای مفاد قطعنامه اجلاس فاس؛ ارسال پیام های فوری وزارت خارجه عراق به اتحادیه عرب، جنبش غیرمتعهدها، سازمان وحدت افریقا و سازمان کنفرانس اسلامی در پی حمله جدید ایران.

۶۴۶ تأکید وزیر دفاع کویت و رئیس جمهور یمن شمالی بر اجرای تعهدات اعراب در خصوص پیمان فاس در پی درخواست عراق از کشورهای عربی؛ خبر وزیر دفاع کویت مبنی بر تشکیل جلسه وزیران دفاع کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در هفته های آتی در ریاض.

۶۴۷ اجرای مرحله چهارم عملیات حسن بن علی (ع) در منطقه میمک، ۱۵۰ تن از نیروهای دشمن کشته شدند و مقدار قابل توجهی مهمات و ادوات جنگی منهدم شد.

۶۴۸ حمله موشکی یک هلی کوپتر عراقی به یک رزم ناو نیروی دریایی ارتش در ۲۴ کیلومتری خارک، ۲۰ نفر شهید یا

ناپدید شدند؛ ادعای سخن گوی نظامی عراق مبنی بر هدف قرار گرفتن دو هدف دریایی ایران در منطقه انتظار مقابل بندر بوشهر.

۶۴۹ ویرانی چند خانه مسکونی و شهادت یک نفر و مجروحیت ۱۹ نفر در گلوله باران شهر آبادان؛ ۲۵ نفر در بمباران مناطق غیرنظامی گیلان غرب شهید یا مجروح شدند.

۶۵۰ گزارش واحد بهداری تیپ ثارالله از پخش گازهای سمی شیمیایی از نوع تنفسی در منطقه پاسگاه زید.

۶۵۱ حمله پیشمرگان قیاد موقت (بازرانی ها) به کارخانه دخانیات شهر حلبچه.

۶۵۲ برخورد یک مینی بوس و یک تراکتور با دو مین در منطقه سلماس؛ پاک سازی ۶ روستا در محور صائین دژ - میاندوآب - بوکان؛ درگیری بین نیروهای خودی و عناصر مسلح غیرقانونی در شمال مهاباد؛ ادامه درگیری نیروهای خودی و حزب دمکرات در محور مهاباد - پسوه.

ص: ۱۰۱۷

۶۵۳ ادامه برخورد نیروهای امنیتی ایران با عناصر گروه های تروریستی، دستگیری ۱۰ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق در شهرهای تهران، انزلی، اندیمشک و بابل؛ دستگیری ۱۱ تن از عناصر سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در تهران در سه روز اخیر؛ دستگیری ۶ تن از اعضای اتحادیه کمونیست ها در لنگرود؛ دستگیری ۲۴ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق از ۵ مهر تا ۱۰ مهر که در بین آنان تعدادی از مسئولان سازمان نیز دیده می شود.

۶۵۴ پیام امام خمینی به مناسبت فاجعه دلخراش بمب گذاری در خیابان ناصر خسرو تهران، در این پیام با اشاره به انگیزه عاملان این انفجار که انحراف اذهان جهانیان از پیروزی ایران در عملیات های اخیر عنوان شده، آمده است که دشمنان ایران اسلامی قدرت اسلام و ایمان را نشناخته و با انگیزه های حیوانی و غربی خود ملت اسلام را می سنجند.

۶۵۵ دیدار نخست وزیر به همراه وزیر بهداشتی از مجروحان بمب گذاری ناصر خسرو در بیمارستان طرفه تهران، حکم نخست وزیر به دکتر شیبانی به عنوان مسئول اجرای فرمان امام مبنی بر رسیدگی به خانواده شهدا و مجروحان انفجار اخیر؛ توضیحات وزیر کشور در مورد انفجار بمب خیابان ناصر خسرو در یک مصاحبه مطبوعاتی؛ توضیحات رئیس شهربانی جمهوری اسلامی و وزیر پست و تلگراف و تلفن درباره انفجار خیابان ناصر خسرو؛ اطلاعیه سپاه در محکومیت انفجار خیابان ناصر خسرو؛ مقاله روزنامه کیهان در ستون "یادداشت روز" درباره واکنش مردم به انفجار خیابان ناصر خسرو.

۶۵۶ سازمان مجاهدین خلق در اطلاعیه ای انفجار بمب در ناصر خسرو را به مقامات ایرانی نسبت داد.

۶۵۷ حزب کمونیست اسپانیا ضمن محکوم کردن انفجار ناصر خسرو حمایت بی قید و شرط خود را از انقلاب ایران اعلام کرد.

۶۵۸ سخنان رئیس جمهور در جمع فارغ التحصیلان نخستین دوره دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی هوایی ارتش ایران، اشاره به حوادث منطقه و خلیج فارس و ارتباط آن با حضور آمریکا در منطقه و جنایات صهیونیست ها، بیان خصوصیات و اهداف انقلاب ایران، خودداری از گلوله باران شهرها و روستاهای عراق به رغم توانایی توپخانه های دوربرد ایران از مهم ترین محورهای سخنان رئیس جمهور بود.

۶۵۹ دیدار نخست وزیر با سرپرست و اعضای واحد بسیج سپاه پاسداران سراسر کشور و اشاره به نقش ارتش بیست میلیونی و بسیج در ادامه مبارزات ملت ایران علیه قدرت های استکباری.

۶۶۰ پیام رئیس جمهور به سران کشورهای اسلامی و درخواست تحریم کالاهای آمریکایی برای مبارزه ای سیاسی - اقتصادی علیه آمریکا و صهیونیسم در پی کشتار فجیع فلسطینی ها و لبنانی ها در بیروت.

۶۶۱ آزادی ۶ دانشجوی ایرانی از زندان های آلمان در پی مذاکرات نایب رئیس دوم مجلس با مقامات وزارت خارجه آلمان غربی.

۶۶۲ خبر روزنامه جمهوری اسلامی از تکمیل ورود نیروهای چند ملیتی (امریکا، فرانسه و ایتالیا) به بیروت و جزئیات قرارداد

لبنان و اسرائیل درباره خروج نیروهای اسرائیلی از فرودگاه بیروت.

گزارش روزشمار ۱۱/۷/۱۳۶۱

۶۶۳ تلاش مجدد رزمندگان برای تصرف کامل سلمان کشته به نتیجه نرسید و قسمتی از این ارتفاع در دست دشمن باقی ماند؛ گزارش های راوی قرارگاه ظفر و راوی تیپ ۳۱ عاشورا درباره دلایل عدم موفقیت نیروهای خودی.

۶۶۴ ناکامی ارتش عراق در پاتک هایش به منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل و تلفات سنگین نیروهای دشمن بر اثر مقاومت نیروهای خودی.

ص: ۱۰۱۸

۶۶۵ اجرای پنجمین مرحله عملیات نفوذی حسن بن علی (ع) در منطقه میمک و کشته و زخمی شدن ۲۵۰ نفر از افراد دشمن.

۶۶۶ بر اثر گلوله باران آبادان ۶ نفر مجروح شدند و ۳ منزل مسکونی آتش گرفت.

۶۶۷ عملیات مجاهدان مسلمان عراقی در محور کرکوک - بغداد؛ تقاضای پناهندگی ۶ عراقی از جمهوری اسلامی؛ راهپیمایی دانشجویان مسلمان عراقی مقیم آمریکا در مقابل کاخ سفید علیه رژیم عراق.

۶۶۸ حمله افراد حزب دمکرات به یک خودرو جهاد سازنگی در غرب سلماس؛ برخورد ۳ خودرو با مین در حوالی پسوه و مهاباد؛ پاک سازی ارتفاعات "سکو" در شمال سردشت؛ پاک سازی ۴ روستا در محور صائین دژ - میاندوآب - بوکان؛ عملیات نیروهای پایگاه کورانا در غرب ارومیه علیه نیروهای حزب دمکرات؛ درخواست امان نامه ۳ تن از افراد وابسته به سازمان های مسلح غیرقانونی از سپاه در شهرهای بانه و مهاباد.

۶۶۹ تیراندازی عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران به مراجعه کنندگان برای دریافت فرم طرح "مالک و مستأجر" و ساختمان سفارت لیبی؛ دستگیری محافظ سابق همسر رجوی در تهران؛ تیراندازی عناصر سازمان در اراک به سوی یک تیم ایست و بازرسی، ۲ نفر از مهاجمان دستگیر شدند؛ یک شهید و یک زخمی بر اثر عملیات تروریستی سازمان در شهرهای اراک و اصفهان.

۶۷۰ اعدام یکی از فرماندهان عملیاتی سازمان مجاهدین خلق به جرم فعالیت مسلحانه و ترور ۷ نفر از اعضای بسیج در قائم شهر.

۶۷۱ گزارش روزنامه کیهان از آخرین اعزام نیروهای داوطلب مردمی به جبهه های جنگ

۶۷۲ فرمانده هوانیروز اصفهان از خودکفایی ایران در زمینه تربیت کادر خلبانی انواع هلی کوپترهای شنوک و کبری خبر داد.

۶۷۳ گزارش روابط عمومی وزارت بازرگانی از آمار اقلامی که در اختیار ارگان های مختلف برای بازسازی مناطق جنگ زده قرار گرفته است.

۶۷۴ گزارش روزنامه نیویورک تایمز از انفجار بمب در خیابان ناصر خسرو، این روزنامه این انفجار را در ادامه بمب گذاری های اخیر تهران ارزیابی کرد؛ خبر روزنامه اطلاعات از پیام تسلیت رهبر لیبی به امام خمینی در پی بمب گذاری جمعه شب در تهران.

۶۷۵ دیدار مسئولان دانشجویان دانشکده افسری ارتش، سربازان یگان های مختلف خطوط مقدم جبهه ها و بانوان و مددکاران دایره شهدای ارتش با امام خمینی، اشاره به ویژگی های جمهوری اسلامی به عنوان مولودی جدید، اعلام صلح طلب بودن ایران و بر شمردن شرایط صلح عادلانه بین ایران و عراق و محاکمه متجاوز و پرداخت غرامت به ایران به عنوان شرایط اصلی برقرار صلح مهم ترین محورهای بیانات امام بود.

۶۷۶ پاسخ امام خمینی به پیام های تریک رؤسای جمهور الجزایر و اندونزی به مناسبت عید قربان و انتقاد از کوتاهی کشورهای اسلامی در برابر جنایت های اسرائیل در لبنان.

۶۷۷ پیام رئیس جمهور به دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی و درخواست جلسه فوق العاده سازمان کنفرانس اسلامی با توجه به حوادث لبنان.

۶۷۸ مصاحبه اختصاصی روزنامه جمهوری اسلامی با وزیر خارجه پس از پایان جلسه هیئت دولت درباره نتایج احتمالی جلسه شورای امنیت و پیشنهاد رئیس جمهور درباره تشکیل کنفرانس سران کشورهای اسلامی.

ص: ۱۰۱۹

۶۷۹ واکنش کشورهای عربی و اسلامی به پیروزی ایران در عملیات مسلم بن عقیل، تشکیل جلسه فوق العاده دولت اردن برای بررسی اوضاع جنگ؛ تصمیم سودان برای ارسال اسلحه و اعزام سرباز به عراق؛ درخواست عربستان از ایران برای توقف جنگ؛ گفتار رادیو ریاض و تهدید ایران به رویارو شدن با کشورهای عربی؛ پیام سکوت‌توره به رؤسای جمهور ایران و عراق و درخواست توقف جنگ؛ روزنامه کویتی القبس دفاع از عراق را وظیفه ملی دانست.

۶۸۰ گفت و گوی عضو کمیته مردمی دفتر جماهیر لیبی با روزنامه کیهان درباره دیدگاه این کشور در خصوص جنگ ایران و عراق.

۶۸۱ گزارش نشریه کانادایی "کرسنت اینترنشنال" درباره کمک های نظامی یوگسلاوی و مصر به عراق.

۶۸۲ گفتار رادیو باکو که در آن ضمن تقدیر از عملکرد ایران در سیاست جهانی و تحمیلی خواندن جنگ از جانب امریکا، ایران را دعوت به صلح و رفتار مسالمت آمیز با عراق می کند.

۶۸۳ اعتراض وزیران امور خارجه سوریه، انگلیس، ایتالیا، لوزامبورگ و هلند در خصوص حمله اسرائیل به لبنان و محکومیت آن در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل.

ضمیمه گزارش ۶۶۹: مصاحبه مطبوعاتی دادستان انقلاب مرکز درباره دلیل اجرای تعیین هویت مالکان و مستأجران، نتایج اجرای آن و واکنش سازمان مجاهدین خلق در برابر این طرح.

گزارش روزشمار ۱۲/۷/۱۳۶۱

۶۸۴ پاتک سنگین ارتش عراق در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل یک بار دیگر با تلفات سنگین شکست خورد؛ در ۸ حمله هوایی دشمن به منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل، ۲۳۰ نفر شهید و بیش از ۳۲۰ نفر مجروح شدند.

۶۸۵ بازدید خبرنگار خیرگزاری جمهوری اسلامی از محل نگهداری اسیران عراقی و گفت و گو با آنان.

۶۸۶ گزارش راوی قرارگاه ظفر درباره نتایج عملیات مسلم بن عقیل تا امروز، تعداد و نوع غنایم جنگی، میزان انهدام یگان های عملیاتی ارتش عراق و درصد تلفات نیروهای دشمن.

۶۸۷ بمباران شهر گیلان غرب، ۲ کودک شهید و ۱۵ غیرنظامی مجروح شدند؛ گلوله باران شهر آبادان، چند ساختمان مسکونی خسارت دید؛ گلوله باران مواضع نیروهای خودی و نقاط مسکونی در شمال شرقی نوسود، یک نفر غیرنظامی شهید و چند نفر زخمی شدند.

۶۸۸ ربوده شدن یک هواپیمای سی - ۱۳۰ ارتش با ۷۹ سرنشین در مسیر تهران - بندرعباس، پس از پیاده شدن هواپیمارایان در یکی از جاده های عربستان هواپیما به سمت بندرعباس برگشت.

۶۸۹ برخورد یک خودرو نیروهای خودی با مین در اطراف پیرانشهر؛ حملات نیروهای مسلح غیرقانونی به نیروهای جهادسازندگی در سلماس، یک روستا در نرده، ۲ پایگاه در سردشت و پایگاه تپه غولان؛ ۵ نفر از نیروهای وابسته به حزب دمکرات به همراه چند اسلحه خود را به سپاه سندج معرفی کردند.

۶۹۰ تیراندازی عناصر سازمان مجاهدین خلق به سمت نیروهای پایگاه بسیج در خیابان های افریقا، تهران پارس و اتوبان افسریه تهران؛ پرتاب یک نارنجک به منزل یک بسیجی در خیابان قزوین تهران.

۶۹۱ تشکیل جلسه شورای امنیت سازمان ملل متحد با ریاست دوره ای نماینده اردن و تصویب قطعنامه ۵۲۲؛ سخنان وزیر امور خارجه عراق در جلسه شورای امنیت و درخواست از شورا برای فشار بر طرفی که صلح را رد می کند؛ سخنان جانبدارانه وزیر خارجه مراکش در حمایت از عراق در جلسه شورای امنیت؛ دبیرکل سازمان ملل متحد اعزام نیروهای ناظر

ص: ۱۰۲۰

سازمان ملل را منوط بر تأیید دو کشور ایران و عراق دانست؛ اطلاعیه وزارت خارجه پیش از تشکیل جلسه شورای امنیت و اعتراض به ریاست اردن در شورای امنیت در حالی که این کشور یکی از متحدان اصلی عراق در جنگ با ایران است و سکوت چند ماهه این شورا در طول تجاوز عراق و اشغال ایران.

۶۹۲ بیانیه نمایندگی دائم ایران در سازمان ملل در اعتراض به چگونگی تشکیل جلسه شورای امنیت و جانبداری سیاسی این شورا از عراق و بیان شرایط ایران برای همکاری با شورای امنیت؛ مصاحبه مطبوعاتی نماینده دائم ایران در سازمان ملل هنگام تشکیل جلسه شورای امنیت و بیان موارد متعددی که نشان دهنده طرفداری شورا از عراق است و بیان شرایط ایران برای صلح.

۶۹۳ پاسخ امام به پیام تبریک رئیس جمهور گینه به مناسبت عید قربان و تأکید بر صلحی که در آن متجاوز تنبیه و خسارت جنگ پرداخت شود.

۶۹۴ سفر غیرمنتظره پادشاه اردن به عراق، گزارش رادیو بی.بی.سی از اهداف سفر شاه اردن؛ گزارش روزنامه کیهان به نقل از رادیو لندن درباره تصمیم دولت سودان مبنی بر اعزام نیروهای سودانی به خاک عراق.

۶۹۵ تحلیل های رادیو بی.بی.سی و روزنامه نیویورک تایمز درباره کمک های کشورهای عربی به عراق و ارزیابی اثر این کمک ها در نتیجه جنگ.

۶۹۶ بازتاب عملیات مسلم بن عقیل در مطبوعات کویت و امارات، مطبوعات کویت مطالبی در حمایت از عراق درج کردند، اما نشریات اماراتی خواستار پایان جنگ و بسیج امکانات دو کشور برای مقابله با اسرائیل شدند.

۶۹۷ تفسیر رادیو اسرائیل درباره بررسی عملیات مسلم بن عقیل در مندلی، قدرت دو کشور ایران و عراق، ضعف توان هوایی ایران، ناتوانی عراق در استفاده از امکانات فراوان نیروی هوایی خود، اقدامات دیپلماتیک عراق پس از عملیات مسلم بن عقیل و پشتیبانی کشورهای عربی از عراق.

۶۹۸ سخنان رئیس مجلس در جلسه علنی مجلس درباره تشکیل جلسه شورای امنیت و تلاش حامیان صدام برای جلوگیری از شکست عراق و حادثه انفجار خیابان ناصر خسرو تهران.

۶۹۹ مقاله روزنامه کیهان در ستون "یادداشت روز" خود که در آن به تناقض تبلیغات عراق درباره عملیات مسلم بن عقیل و پناه بردن این کشور به شورای امنیت پرداخته است.

۷۰۰ گردهمایی وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در مقر سازمان ملل و تصمیم به برگزاری اجلاس آتی سران این جنبش در دهلی نو؛ سخنان وزیر امور خارجه عراق در درباره دلیل موافقت عراق با تغییر محل اجلاس سران و جنگ ایران و عراق؛ پاسخ نماینده دائمی ایران در سازمان ملل متحد به این سخنان و تأکید بر شرایط ایران برای صلح.

۷۰۱ خبرگزاری ژاپنی کیودو با اشاره به این که رئیس کمپانی میتسوبی با مقامات ایرانی برای تکمیل پروژه پتروشیمی بندر امام خمینی به توافق نرسیده اند، از ابراز ناامیدی شریک ژاپنی برای سرمایه گذاری بیشتر در خصوص ادامه طرح خبر داد.

۷۰۲ گزارش گروه تحقیق واحد مرکزی خبر درباره بررسی پیامدهای اقتصادی و اجتماعی جنگ در عراق و ابعاد مختلف خسارت های وارد شده بر اقتصاد این کشور در ابعاد گوناگون.

۷۰۳ اعلام مرگ احمد حسن البکر رئیس جمهور سابق عراق، در سن ۶۸ سالگی، وی در ماه های اخیر کاملاً محصور بود.

ص: ۱۰۲۱

۷۰۴ سخنان رئیس بخش خاور نزدیک اداره اطلاعات و مطالعات وزارت خارجه امریکا در سی و ششمین اجلاس سالانه سازمان خاورمیانه در واشنگتن درباره موضوعاتی چون وضعیت منطقه از نظر موازنه قدرت؛ تأثیر جنگ ایران و عراق بر این توازن و ارزیابی رابطه عراق با امریکا.

۷۰۵ بررسی تظاهرات اسرائیلی ها در تل آویو در اعتراض به کشتار فلسطینی ها در بیروت و تحلیل سخنان نخست وزیر رژیم صهیونیستی درباره کشتار صبرا و شتیلا.

ضمیمه گزارش ۶۹۱: متن کامل قطعنامه ۵۲۲ شورای امنیت سازمان ملل متحد.

گزارش روزشمار ۱۳۶۱/۷/۱۳

۷۰۶ حملات محدود هواپیماهای عراقی به منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل؛ انهدام ۴ تانک و نفربر دشمن بر اثر آتش نیروهای خودی در منطقه عملیاتی؛ گزارش خبرگزاری یوگسلاوی از وضعیت شهر مندلی عراق پس از گذشت ۵ روز از عملیات مسلم بن عقیل؛ ۴ مجروح در گلوله باران آبادان.

۷۰۷ اطلاعیه ستاد مرکزی سپاه پاسداران درخصوص دعوت از نیروهای مجرب برای حضور مجدد در جبهه ها.

۷۰۸ در ادامه پناهندگی مردم عراق به جمهوری اسلامی، امروز ۵ نفر دیگر از مردم عراق به ایران پناهنده شدند؛ خبر روزنامه کیهان از پناهندگی ۱۳ نفر از مردم عراق به ایران.

۷۰۹ برخورد دو خودرو با مین در جنوب شرقی سنندج و حوالی پیرانشهر؛ دستبرد عناصر حزب دموکرات به اموال مردم در پیرانشهر؛ به گروگان گرفته شدن دو مسافر - که درجه دار و نظامی بودند - در جاده سردشت - بانه؛ توقف عملیات پاک سازی روستاهای اطراف صائین دژ به دلیل جاری شدن سیل؛ تسلیم شدن ۲ نفر از عناصر کومه له با اسلحه هایشان در مریوان به سپاه.

۷۱۰ اعضای یک تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق، یکی از هواداران سابق این سازمان را که در یک کارگاه ریخته گری کار می کرد با انداختن در کوره کارگاه به شهادت رساندند و پسر عموی وی را که در محل بود به شدت مضروب کردند؛ ترور یک پیشمرگ مسلمان در سنندج به دست عناصر سازمان؛ ربودن ۲ موتورسیکلت با زور اسلحه در خیابان نارمک توسط عناصر سازمان؛ کشف یک خانه تیمی در اصفهان و دستگیری اعضای آن؛ اطلاعیه روابط عمومی سپاه درباره دستگیری بیش از ۳۰ تن از اعضای سازمان مجاهدین خلق در شهرهای تهران و کرج.

۷۱۱ کشف انبارهای سلاح و مهمات اتحادیه کمونیست ها در آبادان به دنبال دستگیری اعضای اتحادیه در خوزستان.

۷۱۲ ابوالحسن بنی صدر در مصاحبه با یک نشریه ایتالیایی، عراق را مسئول حادثه خیابان ناصرخسرو تهران دانست، این در حالی است که مسعود رجوی نخست وزیر بنی صدر، قبلاً ایران را مسئول بمب گذاری معرفی کرده بود.

۷۱۳ دیدار وزیر خارجه عراق با وزیر خارجه امریکا در حاشیه اجلاس سازمان ملل و مذاکره درباره موضوع فلسطین و جنگ عراق و ایران.

۷۱۴ بازتاب تصمیم سودان مبنی بر اعزام نیرو به عراق، محکومیت این تصمیم از جانب جبهه سوسیالیستی مردمی سودان و روزنامه "الشعب" ارگان حزب بعث سوریه؛ بررسی نقش عربستان در این تصمیم در نشریه آلمانی دی ولت؛ ابراز نگرانی نشریه فرانکفورتر الگمانیه از گسترش جنگ در منطقه؛ خبر خبرگزاری رویتر درباره امکان پیروی سایر کشورهای عربی از سودان؛ خبر واحد اطلاعات سپاه از حضور افسران اردنی در جبهه های مقابل مریوان، گزارش روزنامه اطلاعات از حضور نیروهای اردنی در ارتش عراق بعد از عملیات رمضان.

ص: ۱۰۲۲

۷۱۵ انعقاد موافقت نامه ای بین مقامات دولت ترکیه و بانک عمران اسلامی برای دریافت وام ۱۸ میلیون دلاری به منظور خرید نفت خام از عراق.

۷۱۶ مقالات نشریات کرسنت اینترنشنال چاپ کانادا و گاردین چاپ انگلستان درباره بررسی اوضاع سیاسی و اقتصادی کشور عراق.

۷۱۷ مقاله روزنامه اطلاعات درباره اوضاع کنونی جنگ و بررسی دلایل تداوم عملیات های ایران.

۷۱۸ مقاله روزنامه جمهوری اسلامی با عنوان " سرمایه گذاری برای حفظ صدام " که در آن به بررسی بازتاب جهانی پیروزی های اخیر ایران پرداخته است.

۷۱۹ خبر خبرگزاری کویت مبنی بر مذاکره ایران برای خرید ۲ سوپر تانکر از بخش کشتی رانی بریتیش پترولیوم.

۷۲۰ علمای امامیه پاکستان حمله مأموران عربستان سعودی به حجاج ایرانی را محکوم و همبستگی شان را با انقلاب ایران اعلام کردند.

گزارش روزشمار ۱۴/۷/۱۳۶۱

۷۲۱ عملیات محدود و تکمیلی تیپ ۲۷ حضرت رسول(ص) در محور سان واپا و میان تنگ و تصرف پاسگاه استراتژیک میان تنگ و خاکریز منتهی به جاده آسفالته مندلی به نفت شهر و دفع پاتک های عراق؛ ادعای عراق مبنی بر درهم شکستن حمله ایران.

۷۲۲ هواپیماهای نیروی هوایی ایران مواضع دشمن را در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل بمباران کردند؛ حملات هواپیماهای عراقی به منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل؛ سقوط هواپیمای میراژ دشمن توسط پدافند نیروهای خودی؛ سقوط یک فروند هلی کوپتر ایران در منطقه سان واپا.

۷۲۳ بازدید خبرنگاران خبرگزاری ها و رسانه های خارجی از مناطق و ارتفاعات استراتژیک آزاد شده در عملیات مسلم بن عقیل.

۷۲۴ گلوله باران شهر آبادان، ۳ منزل مسکونی ویران و چند نفر زخمی شدند.

۷۲۵ سقوط ۲ فروند هلی کوپتر عراقی در حمله به جزیره خارک؛ اصابت یک موشک اگزوسه به جنوب جزیره خارک.

۷۲۶ گلوله باران مواضع دشمن در جبهه مریوان، تلفات و خسارت هایی به دشمن وارد کرد؛ حمله ناموفق نیروهای عراقی برای نفوذ به مواضع نیروهای خودی در جبهه مهران؛ عملیات نفوذی نیروهای خودی در جبهه های مهران، بیات و میمک و انهدام چند سنگر اجتماعی و انفرادی دشمن؛ پناهنده شدن ۳ نفر از نیروهای نظامی و مسلمان عراقی به نیروهای خودی.

۷۲۷ تسلیم شدن ۶ نفر از عناصر کومه له و حزب دمکرات به سپاه مریوان و تحویل سلاح هایشان؛ برخورد ۳ خودرو با مین در حوالی مهاباد و جاده پیرانشهر - سردشت؛ پاک سازی ارتفاعات جنوب شرقی مهاباد؛ دستگیری یک نفر از اعضای گروه های مسلح غیرقانونی در سنندج هنگام حمل مایحتاج ضروری به خارج از شهر سنندج، فرد دیگر گریخت.

۷۲۸ ناکامی عناصر سازمان مجاهدین خلق در ترور نیروهای بسیج در دروازه دولاب تهران؛ دستگیری ۱۰ نفر از عناصر سازمان در تهران؛ دستگیری مسئول تشکیلاتی سازمان در سنندج و خودکشی وی؛ شهادت یکی از نیروهای کمیته رودبار به دست عناصر سازمان.

۷۲۹ دیدار سفیران جدید کشورهای کوبا و الجزایر در ایران با رئیس جمهور و تقدیم استوارنامه هایشان.

۷۳۰ مذاکره وزیران خارجه امریکا و شوروی در نیویورک در دفتر نمایندگی شوروی در سازمان ملل، سخنان سخن گوی وزارت خارجه امریکا درباره محتوای مذاکرات.

ص: ۱۰۲۳

۷۳۱ ورود یاسر عرفات به عراق به دنبال اعلام حمایت کشورهای عربی از عراق و سفر شاه اردن به بغداد، جزئیات مذاکرات اعلام نشده است.

۷۳۲ خبر روزنامه سعودی الجزیره درباره اعزام آتی ده هزار نفر از نیروهای نظامی سودان به عراق؛ درخواست دبیرکل شورای اسلامی سودان از رئیس جمهور این کشور برای انصراف از تصمیم خود در کمک به عراق.

۷۳۳ گزارش روزنامه کیهان به نقل از منابع موثق کویتی از دستگیری و بازگرداندن پناهندگان عراقی کویت به دستور دولت این کشور.

۷۳۴ دو مقاله تحلیلی روزنامه گاردین درباره تأثیر جنگ بر وضعیت اقتصادی کشور عراق و ارسال مجدد سلاح و تجهیزات نظامی از شوروی به عراق.

۷۳۵ مقاله روزنامه نیویورک تایمز با عنوان "در یک جنگ فرسایشی، عراق بدون دریافت کمک تا چه مدت می تواند در مقابل نیروهای ایران دوام بیاورد؟" که در آن به بررسی و تحلیل وضعیت کنونی جنگ، بعد از عملیات جدید ایران می پردازد.

گزارش روزشمار ۱۵/۷/۱۳۶۱

۷۳۶ جلسه فرمانده قرارگاه ظفر با فرماندهان و مسئولان تیپ ها و گردان های سپاه در قرارگاه ظفر برای ارزیابی عملکرد یگان ها در عملیات مسلم بن عقیل.

۷۳۷ پاتک های ناموفق عراق در محورهای گوناگون عملیاتی مسلم بن عقیل؛ سقوط دو هلی کوپتر عراقی در همین منطقه؛ شهادت یک خلبان و مجروح شدن خلبان دیگر در سقوط هلی کوپتر ایران در جبهه های غرب.

۷۳۸ پناهندگی یک سرباز عراق به ایران پس از کشتن افسر فرمانده خود، وی از استفاده عراق از سربازان مصری و اردنی برای حفظ امنیت شهرهای تکریت، سامره و بصره خبر داد.

۷۳۹ حملات مجاهدان عراقی به نیروهای بعثی در شهرهای نالپاریز و سلیمانیه عراق؛ روی مین رفتن یک خودرو ارتش عراق در جاده دربندی خان.

۷۴۰ ناکامی عناصر مسلح غیرقانونی در حمله به پایگاهی در شمال نرده و ۲ پایگاه در شرق و جنوب غربی مهاباد؛ مجروح شدن ۳ تن از نیروهای خودی در دو درگیری در جنوب غربی سنندج؛ کشف و خنثی کردن یک تله انفجاری ۵/۲ پوندی در جنوب غربی بانه.

۷۴۱

تیراندازی عناصر سازمان مجاهدین خلق به واحدهای گشتی سپاه و دادستانی در جاده رشت - فومن، تهران و گرگان؛ اجرای

مرحله سوم عملیات نیروهای کمیته های انقلاب اسلامی خوزستان و دستگیری بیش از ۳۰ نفر از اعضا و کادرهای بالای سازمان مجاهدین خلق و سازمان فدائیان اقلیت در شهرهای شوشتر و مسجد سلیمان و خنثی شدن طرح های عملیاتی این گروه ها در این دو شهر؛ دستگیری ۲۱ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق در شهرهای تهران، اراک و نور.

۷۴۲ روزنامه اطلاعات امروز مقاله رئیس مجلس را درباره ابعاد حمله اسرائیل به لبنان و ارتباط آن با تحولات جنگ تحمیلی - که در نشریه پاسدار اسلام درج شده بود - منتشر کرد.

۷۴۳ سفر وزیر امور خارجه برای شرکت در سی و هفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد به نیویورک.

۷۴۴ گزارش دبیرکل سازمان ملل به شورای امنیت درباره اقدامات خود در جهت اجرای قطعنامه های شورای امنیت درخصوص جنگ ایران و عراق.

ص: ۱۰۲۴

۷۴۵ پیام رئیس امارات متحده عربی به رئیس جمهور ایران و درخواست خاتمه جنگ ایران و عراق.

۷۴۶ مقاله یک نشریه داخلی سپاه با عنوان "بررسی مواضع جدید در جنگ" که در آن با اشاره به وقایع اخیر منطقه و کنفرانس فاس دلیل وقوع این حوادث را واکنش جدید کشورهای امریکا، عربستان، عراق و سوریه به خصوص در برابر جنگ دانسته و آن را بررسی کرده است.

۷۴۷ رهبر اتحادیه جماهیر شوروی در تلگرافی به رئیس جمهور سوریه به مناسبت امضای پیمان دوستی شوروی و سوریه، اعلام کرد که شوروی به کمک های خود به سایر کشورهای عربی که با اسرائیل مبارزه می کنند ادامه خواهد داد.

۷۴۸ تفسیر رادیو بی.بی.سی به نقل از یکی از کارشناسان مؤسسه پژوهش های استراتژیک لندن درباره عملیات اخیر ایران در محور مندلی و پیش بینی چگونگی پایان جنگ.

۷۴۹ درج مقاله "نگاهی به سیر تولید و روند قیمت گذاری نفت پس از انقلاب اسلامی" در روزنامه جمهوری اسلامی به نقل از نشریه اقتصادی خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره میزان تولید نفت کشورهای عضو اوپک و مقایسه قیمت نفت در قبل و بعد از انقلاب اسلامی و نقش کشورهای تولید کننده؛ به خصوص ایران در تثبیت قیمت واقعی نفت در بازارهای جهانی.

ضمیمه گزارش ۷۴۲: متن مقاله رئیس مجلس شورای اسلامی مندرج در روزنامه اطلاعات.

ضمیمه گزارش ۷۴۴: متن کامل گزارش دبیرکل سازمان ملل به شورای امنیت.

گزارش روزشمار ۱۶/۷/۱۳۶۱

۷۵۰ درگیری نیروهای خودی و ارتش عراق در ارتفاعات گیسکه، کهنه ریگ، میان تنگ و منطقه سان واپا و وارد کردن خسارت به دشمن؛ در عملیات چریکی در منطقه مهران، ۱۵ نفر از نیروهای دشمن کشته شدند و تعدادی از مقرهای عراق منهدم شد.

۷۵۱ در گلوله باران آبادان در دو روز گذشته، ۴ واحد مسکونی تخریب شد و ۲ واحد مسکونی آتش گرفت.

۷۵۲ درگیری نیروهای خودی با عناصر مسلح غیرقانونی در حوالی مریوان و سردشت؛ مسدود کردن جاده ارومیه - مهاباد به دست چته های حزب دمکرات و اقدام به گروگان گیری که با حضور نیروهای خودی غیر از ۲ نفر، بقیه گروگان ها آزاد شدند؛ دستگیری ۲ نفر از عناصر حزب دمکرات و یک جاسوس عراقی به دست نیروهای سپاه بانه.

۷۵۳ گزارش قرارگاه حمزه درباره نتایج ضایعات و خسارات مین گذاری گروه های مسلح غیرقانونی از ۱۹ شهریور ۱۳۶۱ تا ۱۵ مهر ۱۳۶۱ در مناطق تحت حفاظت خود.

۷۵۴ ترور فرمانده ناحیه ژاندارمری مازندران و مجروح شدن وی توسط عناصر سازمان مجاهدین خلق در نزدیکی ساری؛

مجروح شدن یک بسیجی در خیابان کمربندی شیراز به دست نیروهای سازمان.

۷۵۵ برگزاری نماز جمعه امروز تهران در زیر باران، تناقضات رفتاری و تبلیغاتی حکومت عراق، نکوهش همراهی غرب با صدام حسین، اظهارات خلاف واقع حکومت عراق مبنی بر خارج شدن از همه مناطق اشغالی، تقبیح صلح طلب خواندن صدام از جانب رسانه ها و کشورهای غربی و... از مهم ترین محورهای خطبه رئیس مجلس در نماز جمعه امروز بود.

۷۵۶ سخنان آیت الله مشکینی در خطبه های نماز جمعه قم و پاسخ به نامه سرگشاده اخیر نهضت آزادی خطاب به آقای هاشمی و انتقاد از مضامین نامه این گروه درباره امور کشور.

ص: ۱۰۲۵

۷۵۷ سخنان سرپرست بنیاد شهید و نماینده مردم الیگودرز پیش از خطبه های نماز جمعه تهران و حمله به گروه نهضت آزادی و اشاره به همراهی نکردن این گروه با مردم و امام در مقاطع گوناگون انقلاب و اینکه بعضی مشکلات و بحران های موجود به دلیل اشتباهات و ضعف های این گروه در برخورد با مسائل در زمان دولت موقت است.

۷۵۸ اظهارات فرمانده سپاه پاسداران پیش از خطبه های نماز جمعه شیراز درباره به مقایسه و تشریح روند جنگ تحمیلی از ابتدا تا کنون و موقعیت کنونی نیروهای خودی در جبهه ها.

۷۵۹ اظهارات نخست وزیر، در دیدار با مسئولان انجمن های اسلامی دانش آموزان سراسر کشور و اشاره به وضعیت مدارس و کارخانجات در دو سال اول انقلاب و عملکرد گروه های مختلف سیاسی و تجلیل از نقش انجمن های اسلامی در آن زمان.

۷۶۰ به دنبال حمله اواخر شب گذشته مأموران امنیتی عربستان به مراسم دعای کمیل در قبرستان بقیع و ضرب و شتم حجاج ایرانی و غیرایرانی، اوایل بامداد نیز آنان به بعثه امام در مدینه حمله کردند و با اشغال طبقه همکف بعثه، ضمن قطع برق، تلفن و جریان آب به ضرب و شتم افراد داخل بعثه امام پرداختند؛ بیانیه وزارت خارجه ایران در اعتراض به اقدام مأموران امنیتی عربستان؛ حمله بعدازظهر مأموران عربستان به بعثه امام و ضرب و شتم افراد داخل بعثه و بازداشت نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی و هفتاد تن دیگر از حجاج و اخراج آنان از عربستان.

۷۶۱ مقاله روزنامه گاردین که در آن با اشاره به سخنان رئیس مجلس به ارزیابی عملیات مسلم بن عقیل و اثرات آن پرداخته و شرایط ایران برای خاتمه جنگ را بررسی کرده است.

۷۶۲ سفیر ترکیه در تهران، خبر "ایران مایل به خاتمه جنگ نیست" را که رادیو عراق به نقل از نخست وزیر ترکیه پخش کرده بود، تکذیب کرد.

۷۶۳ با توافق مقامات ایرانی و آلمان غربی، قرار است ۲۵ نفر از دانشجویان ایرانی زندانی در آلمان آزاد و به ایران اعزام شوند و بقیه دانشجویان نیز بدون هیچ قید و شرطی آزاد شوند و به تحصیل و زندگی در آلمان ادامه دهند.

۷۶۴ گزارش خبرگزاری فرانسه به نقل از محافل بازرگانی لندن از برقراری مجدد روابط اقتصادی بین ایران و انگلستان.

۷۶۵ گزارش هفته نامه "میدل ایست اکونومیک دایجست" چاپ لندن، درباره تأثیر تهدید نفت کش های خارجی از جانب عراق بر خرید و انتقال نفت ژاپن از ایران.

۷۶۶ یونسکو با ۳۶ رأی مثبت و ۲ رأی منفی و یک رأی ممتنع، اسرائیل را به دلیل اجرای عملیات نابود کردن سازمان ها و مؤسسات آموزشی و فرهنگی لبنان و فلسطین محکوم کرد و از اسرائیل خواست تا همه معلمان و محصلان زندانی فلسطینی را آزاد کند.

ضمیمه گزارش ۷۵۷: متن کامل سخنرانی پیش از خطبه های سرپرست بنیاد شهید در نماز جمعه تهران به نقل از روزنامه جمهوری اسلامی.

۱۷۶۷ ادامه نبرد نیروهای خودی روی ارتفاعات سلمان کشته، سان واپا و کانی شیخ و ارتفاعات مشرف بر مندلی در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل با نیروهای ارتش عراق و وارد آمدن خسارات و ضایعات سنگین به دشمن در این نبرد هلی کوپترهای هوانیروز نیز شرکت داشتند.

ص: ۱۰۲۶

۷۶۸ در گلوله باران شهر آبادان، یک مسجد، قسمت هایی از یک بیمارستان، ۵ منزل مسکونی و چند واحد ساختمانی خسارت هایی دیدند و یک نفر شهید و یک نفر زخمی شد؛ در گلوله باران مهران، یک نفر شهید و دو نفر زخمی شدند.

۷۶۹ پناهنده شدن ۱۷ نفر از مسلمانان عراقی به ایران بر اثر فشارهای رژیم بعثی.

۷۷۰ ادامه درگیری ها در مناطق شمال غرب، حمله نیروهای مسلح غیرقانونی به نیروهای تأمین در جاده های میان دو آب - مهاباد و ممال صومای - برادوست؛ برخورد یک تراکتور با ۲ مین در شمال غربی ارومیه؛ ترور یک سپاهی در نقده و شهادت وی؛ پاک سازی ۱۲ روستا در محور قروه - دهگلان در شرق سنندج.

۷۷۱ دستگیری دو تیم عملیاتی سازمان مجاهدین خلق در تهران توسط نیروهای گشت سپاه؛ ترور یک فرد متعهد در روستای زویه اهواز و مجروح شدن وی.

۷۷۲ تأکید امام خمینی بر اهمیت کشاورزی در دیدار سرپرست و معاونان سازمان برنامه و بودجه بایشان.

۷۷۳ مصاحبه اختصاصی معاون وزیر کشور و مسئول ستادهای بازسازی و نوسازی مناطق جنگی با روزنامه اطلاعات و بیان گزارشی از اقدامات انجام شده و نحوه شرکت مردم در بازسازی و نوسازی مناطق جنگ زده.

۷۷۴ بیانیه وزارت خارجه در اعتراض به حمله مجدد مأموران عربستان سعودی به بعثه امام و بازداشت و اخراج نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی از عربستان؛ احضار کاردار سفارت عربستان به وزارت خارجه در اعتراض به عملکرد مأموران عربستان.

۷۷۵ سخنرانی حجت الاسلام خوئینی ها، سرپرست حجاج ایرانی، پس از اخراج از عربستان در اجتماع مردم در صحن آستان قدس در خصوص عظمت انقلاب اسلامی در میان مسلمانان و صدور انقلاب اسلامی به کشورهای دیگر؛ مصاحبه مطبوعاتی سرپرست حجاج ایرانی و تشریح حمله مأموران عربستان سعودی و چگونگی دستگیری زائران ایرانی و اخراج آنها از عربستان.

۷۷۶ گزارش خبرگزاری کویت به نقل از رادیو ریاض از سفر وزیر کشور عراق به عربستان و دیدار وی با شاه عربستان و تسلیم پیام رئیس جمهور عراق به وی.

۷۷۷ انعقاد موافقت نامه اقتصادی بین بانک عمران اسلامی و مقامات ترکیه برای واگذاری وام ۱۸ میلیون دلاری به ترکیه برای خرید نفت از عراق؛ به نوشته یک نشریه داخلی سپاه، یکی از اقدامات حمایت آمیز از عراق بعد از کنفرانس فاس، تلاش برای افزایش صدور نفت عراق از ترکیه است؛ خبر روزنامه ترکیش دیلی نیوز چاپ آنکارا، درباره خرید نفت ترکیه از عراق.

۷۷۸ مقاله روزنامه جمهوری اسلامی درباره وضعیت نامطلوب سیاسی و اقتصادی سودان با اشاره به اعلام آمادگی دولت سودان مبنی بر کمک نظامی به عراق.

ضمیمه گزارش ۷۷۸: متن کامل مقاله روزنامه جمهوری اسلامی درباره اوضاع سودان.

۷۷۹ عملیات مشترک گشتی رزمی نیروهای ایران در ارتفاعات میمک، تلفات و خسارت هایی به ارتش عراق وارد کرد؛ سرنگونی یک هواپیمای دشمن در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل؛ تخریب ۲ منزل و یک مغازه در گلوله باران آبادان؛ ناکامی عراق در بمباران مناطق جنوبی کشور به دلیل آتش مؤثر پدافند هوایی خودی؛ اعلام سپاه منطقه ۲ کشوری درباره اعزام نیروهای داوطلب بسیجی از استان اصفهان در ۴ نوبت از تاریخ ۲۶ تیر ۱۳۶۱ تا ۱۸ مهر ۱۳۶۱ به جبهه های جنوب و غرب.

۷۸۰ مصاحبه اختصاصی رئیس ستاد مشترک ارتش با روزنامه اطلاعات درباره نتایج عملیات مسلم بن عقیل و وضعیت جبهه های جنگ.

۷۸۱ تقاضای پناهندگی ۲۶ نفر از مردم عراق از ایران از جمله ۳ نظامی.

۷۸۲ حملات نیروهای مسلح غیرقانونی به نیروهای خودی در محور اشنویه - ارومیه؛ ناکامی نیروهای مهاجم در حمله به پایگاه میرآباد از توابع سردشت؛ درگیری های پراکنده نیروهای خودی با نیروهای تجزیه طلب در منطقه سردشت؛ سوء قصد عناصر حزب دمکرات به امام جمعه کامیاران در خارج شهر و مجروحیت وی؛ خبر روزنامه اطلاعات از کشف مقدار زیادی مهمات و تجهیزات جنگی در پاک سازی یک تپه از توابع بوکان.

۷۸۳ اظهارات فرمانده نیروی زمینی ارتش و استاندار آذربایجان غربی درباره تشریح اهداف، برنامه ها و اقدامات قرارگاه حمزه.

۷۸۴ دستگیری حدود ۶۰ نفر از اعضا و کادرهای سازمان مجاهدین خلق در شهرهای گوناگون در چند عملیات از پیش طراحی شده نیروهای امنیتی؛ مسئول بخش نظامی و امنیتی شیراز و مسئول تشکیلات سازمان در اصفهان در بین دستگیرشدگان هستند؛ دستگیری تعدادی از عناصر چریک های فدایی خلق (اقلیت) و گروه اشرف دهقان در شهرهای شمالی؛ اقدامات تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق در شهرهای تهران و قائم شهر؛ کشف مقداری تجهیزات نظامی در بازرسی منزل ۲ تن از اعضای اتحادیه مبارزان کمونیست (سهند) پس از دستگیری آنان در لنگرود.

۷۸۵ دیدار روحانیون و ائمه جمعه و جماعات شهرهای مهاباد، اشنویه، پیرانشهر، سردشت و ارومیه با رئیس جمهور، تأکید بر اهمیت برقراری امنیت و نقش نیروهای مسلح در مناطق غربی کشور و نقش حضور مردم در شکست توطئه های دشمنان مهم ترین محور سخنان رئیس جمهور بود.

۷۸۶ اعلام وزیر کشور عربستان مبنی بر اخراج ۱۴۰ نفر ایرانی از جمله سرپرست حجاج از عربستان به دلیل نقض قوانین این کشور؛ حضور مأموران امنیتی عربستان در اطراف ستاد حج و زیارت ایران در مدینه.

۷۸۷ پیام آیت الله منتظری خطاب به علما و اندیشمندان بلاد اسلامی درباره رفتار وحشیانه رژیم سعودی با زائران ایرانی و اخراج نماینده امام از این کشور.

۷۸۸ ورود وزیر امور خارجه ایران به نیویورک برای شرکت در سی و هفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل.

۷۸۹ خبر دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی - که در نیویورک به سر می برد - مبنی بر سفر آتی رئیس جمهور گینه به تهران و بغداد، به منظور مذاکره برای خاتمه جنگ.

۷۹۰ بازتاب بهبود نسبی روابط عراق و شوروی و از سرگیری ارسال سلاح های شوروی به عراق در هفته نامه اکونومیست چاپ لندن و روزنامه انگلیسی آبرور؛ سرمقاله روزنامه جمهوری اسلامی با عنوان "تلاش مسکو" و انتقاد از ارسال مجدد

تسلیمات نظامی شوروی به عراق؛ مقاله روزنامه کیهان با عنوان "ادامه کمک های نظامی و حمایت سیاسی از رژیم صدام با کدام توجیه؟! " و نقد تحلیل رادیو مسکو در حمایت از عراق.

۷۹۱ آغاز به کار دومین کنفرانس وزیران دفاع شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس در ریاض عربستان با هدف جست و جوی "راه های هماهنگی امنیتی و نظامی" کشورهای عضو؛ سخنان وزیر دفاع عربستان در جلسه افتتاحیه این اجلاس و اشاره به وقایع لبنان و محکومیت اسرائیل و اشاره به اینکه ادامه جنگ ایران و عراق به نفع دشمنان امت اسلام است و درخواست از کشورهای عربی برای تقویت توانمندی ملت عرب و بنیه نظامی آن.

ص: ۱۰۲۸

۷۹۲ مطبوعات سوریه، صدام رئیس جمهور عراق را متهم به قتل حسن البکر کردند و انگیزه وی را از بین بردن جانشین احتمالی خود دانستند.

ضمیمه گزارش ۷۸۰: متن کامل مصاحبه روزنامه اطلاعات با رئیس ستاد مشترک ارتش.

ضمیمه اول گزارش ۷۹۰: متن کامل سرمقاله امروز روزنامه جمهوری اسلامی با عنوان "تلاش مسکو".

ضمیمه دوم گزارش ۷۹۰: متن کامل تفسیر روزنامه کیهان با عنوان "ادامه کمک های نظامی و حمایت سیاسی از رژیم صدام با کدام توجیه؟!"

گزارش روزشمار ۱۹/۷/۱۳۶۱

۷۹۳ پاتک شبانه ارتش عراق برای بازپس گیری ارتفاعات سان واپا و وارولین و منطقه میان تنگ در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل.

۷۹۴ شلیک گلوله های شیمیایی به دست نیروهای عراقی در منطقه عملیاتی رمضان و مجروحیت ۴ نفر از نیروهای خودی.

۷۹۵ تحولات امروز صحنه جنگ ایران و عراق، حملات توپخانه ای عراق به آبادان، یک نفر شهید و ۳ نفر مجروح شدند؛ پناهنده شدن ۳۰ نفر از غیرنظامیان عراقی به ایران؛ حمله یک گروه چریکی متشکل از نیروهای سپاه و ارتش به یک پاسگاه عراق در مهران، و کشته شدن شماری از نیروهای عراقی و انهدام بخشی از تجهیزات آنان.

۷۹۶ تشریح دستاوردهای عملیات مسلم بن عقیل در مصاحبه های فرمانده کل سپاه با واحد مرکزی خبر بندرعباس و فرمانده لشکر ۸۱ زرهی باختران با روزنامه کیهان.

۷۹۷ وقایع امروز مناطق شمال غرب، درگیری نیروهای تأمین جاده در حوالی ارومیه با نیروهای حزب دمکرات؛ شکست تهاجم نیروهای کومه له و دمکرات به پایگاه مستقر در روستای ابراهیم آباد؛ درگیری های پراکنده بین نیروهای خودی و مهاجمان در محور مهاباد - سردشت، پایگاه بیلو و حوالی بانه؛ نیروهای مسلح غیرقانونی پس از نفوذ به شهر سنندج ۳ نفر را ربودند؛ برخورد یک خودرو نظامی و یک کمپرسی با مین در محور مهاباد - پسوه؛ گروگانگیری در محور بانه - سقز؛ پاک سازی یک ارتفاع و یک روستا در محور سنندج - مریوان.

۷۹۸ گزارش قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) درباره همکاری های رو به گسترش دولت سوسیالیست فرانسه و حزب دمکرات؛ افزایش کمک های نظامی عراق به گروه ها و احزاب غیرقانونی در ایران از طریق مسیر دولتو به میرآباد در محور سردشت - پیرانشهر.

۷۹۹ درگیری عناصر سازمان مجاهدین خلق با مردم و نیروهای امنیتی در تهران و شیراز، ۲ تروریست خودکشی کردند، یک نفر کشته و یک نفر دستگیر شد؛ حمله ۲ نفر از عناصر سازمان به یک بسیجی در تهران و مجروح شدن وی؛ کشف و خنثی

کردن ۲ بمب دو کیلویی در میدان راه آهن و یک بمب قوی در خیابان رسالت تهران.

۸۰۰ ادامه برخورد نیروهای امنیتی با تروریست ها؛ دستگیری ۲ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق در تهران و مشهد؛ دستگیری چند نفر از اعضای سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در ساری؛ دستگیری ۴ نفر از فعالان گروه اتحادیه مبارزان کمونیست در لنگرود؛ اعدام یکی از اعضای فعال سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) به جرم شرکت در درگیری های مسلحانه به حکم دادگاه انقلاب اسلامی ایلام؛ اطلاعیه کمیته مرکزی انقلاب اسلامی درباره کشف ۱۳ خانه تیمی، دستگیری ۲۸۳ نفر از کادرهای اصلی و فعال گروه های غیرقانونی و کشته شدن ۲۸ نفر از این عناصر در درگیری های به وجود آمده.

ص: ۱۰۲۹

۸۰۱ هشدار فرمانده کل سپاه به دولت عمان در خصوص توطئه امریکا و رژیم اشغالگر قدس در تنگه هرمز.

۸۰۲ دیدارهای وزیر خارجه ایران با وزیران خارجه الجزایر، کوبا و نیکاراگوئه در حاشیه اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل.

۸۰۳ اعلام گزارش پیشرفت فعالیت های کمیته ویژه وزیران خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد درباره جنگ ایران و عراق از سوی کوبا.

۸۰۴ پایان کنفرانس دو روزه وزیران دفاع کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در ریاض. پیشنهادهای مطرح شده در این اجلاس به کنفرانس سران تسلیم خواهد شد؛ سخنان دبیرکل شورا و وزیر دفاع کویت در این باره؛ گزارش رادیو اسرائیل درباره این اجلاس دو روزه.

۸۰۵ گزارش مفسر نظامی روزنامه نیویورک تایمز پس از اجرای عملیات مسلم بن عقیل که در آن به بررسی توانمندی های نظامی ایران و عراق و آینده جنگ پرداخته و اهداف آتی نظامی ایران را در مرزهای جنوبی خوزستان تشریح کرده است.

ضمیمه گزارش ۸۰۴ مقاله نشریه النهار العربی و الدولی چاپ پاریس، درباره اجلاس وزیران دفاع شش کشور عضو شورای همکاری در ریاض در شماره ۲۲ اکتبر (۳۰ مهر) این نشریه.

گزارش روزشمار ۲۰/۷/۱۳۶۱

۸۰۶ پاتک ناموفق عراق به محورهای میان تنگ و سان واپا در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل؛ سقوط هواپیمای عراقی در منطقه عملیاتی به وسیله جنگنده های ارتش ایران؛ خبر روزنامه جمهوری اسلامی از عملیات نفوذی نیروهای مشترک ایران در منطقه مهران و حمله به یک پاسگاه عراقی و انهدام تجهیزات آن.

۸۰۷ تحولات امروز جنگ، یک شهید و ۶ مجروح در گلوله باران آبادان به وسیله توپخانه ارتش عراق، شلیک موشک به جزیره خارک که خسارتی دربر نداشت، پناهنده شدن ۱۷ نفر از مردم عراق و ۳ نظامی عراقی به همراه خانواده شان از مرزهای غربی به ایران.

۸۰۸ اعلام بنیاد مسکن انقلاب اسلامی اصفهان مبنی بر آغاز عملیات بازسازی و نوسازی چند روستا در غرب اهواز.

۸۰۹ ادامه درگیری ها در مناطق کردنشین، حمله نیروهای کومه له به بهداری یک روستا در شمال سنندج و سرقت داروهای بهداری؛ به گروگان رفتن ۴ غیرنظامی در حمله عناصر این گروه به جمال آباد سقز؛ کمین عوامل ضدانقلاب بر سر راه نیروهای سپاه در حوالی بوکان؛ درگیری بین نیروهای خودی و نیروهای مسلح غیرقانونی در پایگاه ترجان؛ سرقت یک کامیون حامل مواد غذایی در جاده سقز و بوکان؛ تسلیم شدن ۴ نفر از نیروهای حزب دمکرات.

۸۱۰ اقدامات تروریستی عناصر سازمان مجاهدین خلق در تهران و محلات؛ نوشتن شعارهایی به نفع سازمان در یکی از مدارس شهر کرد هنگام شب؛ دستگیری ۷ نفر از عناصر سازمان در شهرهای گوناگون؛ دستگیری یک نفر از اعضای سازمان

چریک های فدائی خلق (اقلیت) در سیرجان؛ تغییر حکم اعدام ۳ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق به دلیل اظهار ندامت به حبس های بلند مدت در همدان؛ خبر رادیو صدای مجاهد مبنی بر پیوستن جنبش سربداران وابسته به اتحادیه کمونیست ها به شورای ملی مقاومت.

ص: ۱۰۳۰

۸۱۱ مصاحبه رادیو تلویزیونی نماینده امام در شورای عالی دفاع پس از پایان اولین جلسه شورا بعد از عملیات مسلم بن عقیل، احتمال ادامه عملیات مسلم بن عقیل، چگونگی تحقق صلح در منطقه، مانور احتمالی امریکا و دولت های منطقه، حملات رسانه ای به جمهوری اسلامی و میزان موفقیت وزارت دفاع در تهیه ملزومات محور پرسش هایی بود که نماینده امام در شورای عالی دفاع به آنان پاسخ گفت.

۸۱۲ سفر فرمانده کل سپاه به استان کرمان برای بازدید از پایگاه های بسیج و سپاه در این استان و سخنرانی در محل سپاه کرمان در مراسم دعای توسل درباره ویژگی عملیات مسلم بن عقیل و نتایج منطقه ای و جهانی آن.

۸۱۳ سخنان فرمانده نیروی زمینی ارتش در سمینار سراسری روحانیان و مبلغان درباره استراتژی سیاسی نیروهای ایران، مراحل جنگ تحمیلی نتایج عملیات های انجام شده، تأثیر سیاسی - عملیاتی عملیات رمضان شکل گیری مرحله جدیدی از جنگ تحمیلی با ایجاد قرارگاه های مختلف و دلیل وقفه در اجرای عملیات در جبهه ها.

۸۱۴ سخنرانی وزیر امور خارجه در مجمع عمومی سازمان ملل و بیان مواضع و دیدگاه های جمهوری اسلامی ایران درباره موضوعات بین المللی و منطقه ای و اشاره به توطئه های انجام شده علیه نظام؛ دیدار وزیر امور خارجه با دبیرکل سازمان ملل و گفت و گو درباره موضوعات گوناگون امروز جهان.

۸۱۵ تصویب کلیات طرح تأسیس وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران در مجلس شورای اسلامی.

۸۱۶ اخراج ۱۲ نفر دیگر از حجاج ایرانی از عربستان به ایران پس از ۶ روز بازداشت؛ تلگرام سرپرست سازمان حج و زیارت ایران از مکه به وزیران کشور و اوقاف عربستان و درخواست آزادی هرچه سریع تر حجاج ایرانی بازداشت شده.

۸۱۷ خبر خبرگزاری عراق مبنی بر کمک ۱۰ میلیون دلاری عمان به این کشور؛ دیدار وزیر امور خارجه عراق با وزیران امور خارجه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی در نیویورک و اعلام پای بندی کشورش به تصمیمات این سازمان درباره خاتمه جنگ.

۸۱۸ رئیس جمهور دمکراتیک خلق یمن با انتشار بیانیه ای بدون توجه به شرایط ایران خواستار حل مسالمت آمیز جنگ ایران و عراق شد؛ تلگرام رئیس مجلس مشورتی اردن به صدام و ابراز خرسندی از ایستادگی کشورش در کنار عراق.

۸۱۹ مقاله روزنامه جمهوری اسلامی درباره تصمیم رئیس جمهور سودان در اعزام نیرو به عراق و توجه به وضعیت نابسامان سیاسی و اقتصادی این کشور و بیان جنبه های تبلیغاتی چنین حرکاتی.

۸۲۰ تفسیر رادیو بی.بی.سی به دنبال برگزاری اجلاس وزیران دفاع شش کشور حاشیه خلیج فارس در عربستان درباره طرح دفاع مشترک و تمایل این کشورها برای طراحی برنامه های دفاعی مشترک؛ مقاله روزنامه کیهان با عنوان " حفظ دستاوردهای قومی یا حفاظت از شکست " که در آن به بررسی موضوعات اجلاس شورای همکاری در ریاض پرداخته است.

۸۲۱ مقاله روزنامه اطلاعات به نقل از گزارش تطبیقی گروه تحقیق واحد مرکزی خبر درباره وضعیت اقتصادی و سیاسی عراق

قبل و بعد از تجاوز به ایران همراه با تاریخچه مختصری از شکل گیری حزب بعث.

۸۲۲ تفسیر هفته نامه نفتی "پترولیوم انتیلیجنس" چاپ نیویورک درباره انگیزه عربستان از کاهش قیمت نفت سبک خود در فروش به شرکتی ژاپنی؛ خبر هفته نامه فرانسوی لوپوئن از امکان احداث خط لوله نفتی زیر دریایی از تنگه هرمز برای صدور نفت به اروپا.

ص: ۱۰۳۱

۸۲۳ خبر اعدام ۷۵۰ مبارز مسلمان عراقی به دست رژیم عراق در یک نشریه وابسته به مبارزان معارض عراقی.

ضمیمه گزارش ۸۰۶: تفسیر نظامی واحد اطلاعات و عملیات قرارگاه کربلا درباره انتخاب منطقه پاتک عراقی ها.

ضمیمه گزارش ۸۱۶: متن تلگرام سرپرست سازمان حج و زیارت به وزیران کشور و اوقاف عربستان.

ضمیمه گزارش ۸۲۱: متن مقاله روزنامه اطلاعات به نقل از گروه تحقیق واحد مرکزی خبر درباره وضعیت اقتصادی عراق.

گزارش روزشمار ۲۱/۷/۱۳۶۱

۸۲۴ آرامش نسبی منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل پس از پاتک دیروز عراق؛ بمباران مناطق عملیاتی غرب؛ پرتاب گلوله های منور در یکی از محورهای جنوب؛ پرتاب ۱۰ فلور در شهر ایلام به وسیله هواپیما؛ تبادل آتش در همه مناطق عملیاتی؛ تسلیم شدن ۲ نفر از نیروهای عراقی به نیروهای ایران و اسیر شدن یک نفر دیگر.

۸۲۵ در گلوله باران شهر آبادان، ۳ واحد مسکونی آسیب دید، ولی تلفاتی به بار نیامد.

۸۲۶ اطلاعیه دبیرکل حزب دمکرات خطاب به نیروهایش و دستور حمله به نیروهای ایران و تأیید هم پیمانی حزب با سازمان مجاهدین خلق.

۸۲۷ کشف یک خانه تیمی حزب دمکرات در قروه و کشته شدن ۲ نفر از مسئولان حزب در قروه در درگیری ایجادشده؛ درگیری بین نیروهای حزب دمکرات و نیروهای تأمین جاده در حوالی سردشت؛ برخورد یک خودرو ارتش با مین در حوالی سقز.

۸۲۸ تیراندازی به منزل سرپرست کمیته منطقه ۵ تهران، با واکنش نیروهای شهربانی تروریست ها گریختند؛ دستگیری ۸ نفر از اعضا و وابستگان سازمان مجاهدین خلق در شهرهای رشت، آستارا، شهرکرد و خمینی شهر؛ دستگیری دادستان عمومی یکی از شهرستان های استان خراسان به دلیل کمک مالی به سازمان.

۸۲۹ مقایسه و نوع فعالیت روزهای اخیر عناصر سازمان مجاهدین خلق در سطح شهر تهران - که میدان اصلی مانور سازمان بود - با روزهای قبل از اجرای طرح های امنیتی در یک نشریه داخلی سپاه.

۸۳۰ دستگیری ۳ نفر از افراد سازمان چریک های فدایی خلق در بندر ترکمن که پیش تر با کانون فرهنگی - سیاسی خلق ترکمن همکاری داشتند.

۸۳۱ بیانات امام خمینی در دیدار نمایندگان مجلس شرکت کننده در اجلاس بین المجالس با ایشان، اشاره به " انحطاط بعضی از سران دولت ها" در عصر حاضر، انتقاد از افرادی که کارهای انجام شده در کشور را نمی بینند و یادآوری ارزش استقلال با وجود سختی های اقتصادی از محورهای بیانات امام بود.

۸۳۲ جلسه مشترک شورای اقتصاد و هیئت دولت به ریاست نخست وزیر و تصویب لایحه متمم بودجه سال ۱۳۶۱ پیشنهادی سازمان برنامه و بودجه.

۸۳۳ وزیر امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی در نطقی در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل مواضع کشورش را درباره موضوعات بین المللی به ویژه جنگ ایران و عراق بیان کرد؛ وزیر دفاع امریکا، ایران را یک کشور کاملاً غیرمسئول خواند و جنگ را تهدیدی جدی علیه ثبات و صلح خاورمیانه دانست.

۸۳۴ اطلاعیه وزارت خارجه ترکیه در تکذیب خبر رادیو بغداد که به نقل از نخست وزیر ترکیه موضع ایران را درباره پایان جنگ منفی ارزیابی کرده بود.

۸۳۵ مقاله مجله فرانسوی ژون آفریک که در آن ضمن اشاره به عملیات مسلم بن عقیل برخی وقایع نظامی این عملیات را شرح کرده و وضعیت عمومی ارتش و ساختار سیاسی عراق را ناپایدار خوانده است.

ص: ۱۰۳۲

۸۳۶ بررسی معضل صدور نفت عراق و تلاش برای حل آن از طریق ترکیه، اهمیت تنگه هرمز و آبراه خلیج فارس برای صدور نفت کشورهای منطقه و تداوم فروش نفت ایران و تلاش عراق برای ایجاد اختلال در آن و تلاش های ایران برای توسعه نیافتن جنگ در خلیج فارس محتوای مطالبی است که در گزارش امروز خبرگزاری رویتر و گفتار رادیو بی.بی.سی به آنها پرداخته شده است.

۸۳۷ خبر روزنامه تایمز مالی چاپ لندن، به نقل از وزیر نفت عربستان درباره اینکه کشورهای عرب تولید کننده نفت در خلیج فارس، مشغول بررسی طرحی برای انتقال نفت از یک خط لوله فرعی از کنار تنگه هرمز هستند.

۸۳۸ مقاله مجله ژون آفریک چاپ فرانسه با عنوان "جبهه داخلی" درباره وضعیت پایتخت ایران، به نقل از گزارش خبرنگار این مجله پس از سفر به تهران، نظم حاکم و چهره غیرنظامی علی رغم نابسامانی های ناشی از جنگ و تداوم فعالیت های جهاد سازندگی در روستاها با وجود شرایط جنگی و کمبود درآمد مهم ترین مطالب این گزارش است.

گزارش روزشمار ۲۲/۷/۱۳۶۱

۸۳۹ اصابت ۲ موشک هوا به سطح عراقی به ۲ تانکر ذخیره نفت در جزیره خارک. با کمک مأموران آتش نشانی و نیروهای مردمی آتش مهار شد.

۸۴۰ فرمانده ارتش خلقی عراق نیروهای ایران را در صورت تداوم عملیات به سرکوب تهدید کرد.

۸۴۱ دعوت مجدد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از افرادی که آموزش نظامی دیده اند برای حضور در جبهه.

۸۴۲ حوادث امروز مناطق شمال غرب، برخورد خودرو حامل نیروهای سپاه با مین در جاده ارومیه - کورانه؛ حملات عناصر مسلح غیرقانونی به ۴ روستا در حوالی بوکان، ترکان و سلماس و سرقت اموال عمومی روستاها و خسارت زدن به آنها.

۸۴۳ اجرای عملیات موفقیت آمیز "شهید بهشتی" در محور میاندوآب - بوکان - مهاباد و پاک سازی ۱۴ روستا و ۳ ارتفاع مهم منطقه، در این عملیات حدود ۱۰۰ نفر از عناصر مسلح کشته یا مجروح شدند؛ دستگیری ۵ نفر از افراد مسلح غیرقانونی در غرب ارومیه؛ عملیات نیروهای خودی در شمال شرقی سردشت و تصرف ارتفاعات "لیلانه"؛ دستگیری رابط حزب دمکرات در قزوین با افراد وابسته حزب در این شهر و ۲ تن از همکاران وی؛ تسلیم شدن ۲ نفر از اعضای حزب دمکرات به نیروهای سپاه در سنندج.

۸۴۴ مصاحبه اختصاصی استاندار کردستان با روزنامه جمهوری اسلامی درباره فعالیت های عمرانی انجام شده در استان کردستان، شیوه برخورد با عوامل مسلح غیرقانونی و گروهک ها و همکاری مردم در این خصوص.

۸۴۵ شیخ عزالدین حسینی در سفرش به فرانسه، در مصاحبه ای گروه های غیرقانونی داخل کشور را برای مقابله با انقلاب اسلامی به وحدت فراخواند و از حضور بنی صدر در شورای ملی مقاومت انتقاد کرد.

۸۴۶ متلاشی شدن تشکیلات سازمان مجاهدین خلق در یزد و میبد و دستگیری ۲۵ نفر از عناصر سازمان؛ دستگیری ۲۰ نفر از عناصر سازمان با همکاری مردم در بیست روز گذشته؛ دستگیری ۴۰ نفر از عوامل سازمان در شهرهای تربت حیدریه، خواف، سمنان، بهبهان، قزوین، لاهیجان و تهران؛ خبر روزنامه اطلاعات از کشف یک شبکه فعال سازمان در قزوین؛ شناسایی یک خانه تیمی در تهران و کشته شدن فردی که مسئول شکنجه پاسداران بود در درگیری به وجود آمده؛ دستگیری ۳۰۰ نفر از عناصر گروه های غیرقانونی در پی اجرای طرح مالک و مستأجر.

ص: ۱۰۳۳

۸۴۷ اعدام ۳ تن از عوامل ترور سازمان مجاهدین خلق به حکم دادگاه انقلاب اسلامی کرج.

۸۴۸ گزارش روزنامه امریکائی کریستین ساینس مانیتور به نقل از مسعود رجوی رهبر سازمان مجاهدین خلق، درباره تغییر تاکتیک سازمان در براندازی نظام جمهوری اسلامی، در ادامه گزارش، این روزنامه، از نظر منفی گروه های مخالف درخصوص شیوه های سازمان مجاهدین خلق خبر داده است.

۸۴۹ اهداف و انگیزه های سازمان مجاهدین خلق و عناصر وابسته به رژیم عراق در ترور مردم عادی و انفجارهای مراکز پرجمعیت، عنوان مباحثی است که یک نشریه داخلی سپاه به آن پرداخته است.

۸۵۰ دیدار ائمه جمعه سراسر کشور با امام خمینی، اشاره به اهمیت نماز جمعه، تحول به وجود آمده در جوانان کشور، اشاره به تبلیغات وسیع رسانه های خارجی درباره اوضاع داخلی ایران، حفظ اسلام و انقلاب در گرو فداکاری و اهمیت بیان موضوعات و برکات انقلاب از طرف ائمه جمعه و تأکید به آنان برای طرح این موضوعات از مهم ترین محورهای بیانات امام در این دیدار است.

۸۵۱ پاسخ امام خمینی به تلگراف تبریک امیر امارات به مناسبت حلول ماه قمری و اشاره به حوادث لبنان و انتقاد از سکوت کشورهای اسلامی و ذکر این نکته که حمایت های مادی و نظامی از صدام دلیل تشدید جنگ است.

۸۵۲ پاسخ رئیس جمهور به پیام رئیس حکومت امارات مبنی بر پایان دادن به جنگ که در آن ضمن اشاره به مسالمت جویی و صلح طلبی ایران بر مواضع اصولی جمهوری اسلامی در دفاع از حقوق خود تأکید کرد.

۸۵۳ بازگشت وزیر خارجه از اجلاس سالانه سازمان ملل و مصاحبه درباره نتایج این سفر و اشاره به آغاز روابط رسمی ایران و تانزانیا.

۸۵۴ گزارش خبرنگار اعزامی روزنامه کیهان به مدینه درباره ادامه رفتارهای خشونت آمیز نیروهای نظامی و امنیتی عربستان علیه زائران ایرانی؛ دستگیری چند تن از پزشکان هلال احمر ایران و اخراج آنان از عربستان؛ تفسیر روزنامه لوموند چاپ پاریس، درباره کشمکش بین ایران و عربستان در مراسم حج.

۸۵۵ خبرگزاری یونایتدپرس از فرانکفورت به نقل از سخن گوی پلیس آلمان اعلام کرد که ۲۶ دانشجوی ایرانی از این کشور اخراج شده اند؛ خبر روزنامه اطلاعات درباره برگزاری راهپیمایی دانشجویان ایرانی در نیویورک به دعوت انجمن اسلامی دانشجویان امریکا و کانادا.

۸۵۶ خبر روزنامه اطلاعات درباره بیانیه انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی مقیم هند درخصوص اعتصاب غذای ۸۶ نفر از دانشجویان ایرانی دستگیر شده به دست پلیس هند به دلیل رسیدگی نکردن به وضعیتشان.

۸۵۷ خبر روزنامه واشنگتن تایمز از اقدام مصر و شوروی در آموزش خلبانان عراقی برای هواپیماهای میگ ۲۱ و ۲۳.

۸۵۸ وزیر اطلاعات سوریه در مصاحبه ای مطبوعاتی، ایران را دوست اعراب در راه آزادسازی قدس دانست و صدام را به دلیل تجاوز به ایران محکوم کرد.

۸۵۹ حمایت سفیر فرانسه در کویت از تصمیمات شورای همکاری خلیج فارس درباره صلح بین دو کشور ایران و عراق؛ طرح مشترک ریگان و اعراب و اهمیت خلیج فارس برای کشورهای منطقه و غرب.

ص: ۱۰۳۴

۸۶۰ بازداشت ۲۱ نفر از اعضای حزب کارگری ترکیه به اتهام تلاش برای انفجار لوله اصلی انتقال نفت ایران به ترکیه به دست مقامات امنیتی این کشور.

۸۶۱ سفر وزیر بازرگانی عراق به ایتالیا و دیدار با وزیر خارجه این کشور و تأکید بر گسترش همکاری های دوجانبه.

گزارش روزشمار ۲۳/۷/۱۳۶۱

۸۶۲ قرارگاه کربلا فرماندهی مشترک عملیات سپاه و ارتش، اجرای عملیات آزادی ارتفاعات حمزین و بخش غربی رودخانه دویرج در جنوب شرق دهلران را به قرارگاه فتح ابلاغ کرد.

۸۶۳ تشکیل جلسه فرماندهان قرارگاه مشترک ارتش و سپاه در منطقه غرب شوش درباره اجرای عملیات در منطقه مرزی و کوهستانی غرب عین خوش واقع در جنوب غرب دهلران و بررسی وضعیت، استعداد و آرایش نیروهای عراقی و مأموریت نیروی هوایی و هوانیروز در مدت اجرای عملیات.

۸۶۴ گلوله باران شهر آبادان، ۳ منزل مسکونی و یک ساختمان اداری آسیب دید و ۲ غیرنظامی مجروح شدند؛ شلیک گلوله شیمیایی در منطقه مرزی شمال مریوان و مصدومیت نیروهای مستقر در منطقه.

۸۶۵ ارسال ۱۴۳ خودرو از کویت و ۲۲ خودرو از عربستان حامل تجهیزات نظامی و مهمات به عراق.

۸۶۶ برخورد ۲ خودرو نظامی با مین در جاده پسوه - مهاباد؛ حمله گروه های مهاجم به ۳ پایگاه در مهاباد؛ ادامه عملیات پاک سازی محور سردشت - پیرانشهر، تصرف ارتفاع "عثمان آباد" و چندین مقر و پایگاه حزب دمکرات؛ ادامه عملیات شهید بهشتی در محور میاندوآب - بوکان، ارتفاعات شیخ محمود و روستاهای برده زرد تصرف شد.

۸۶۷ شهادت آیت الله اشرفی اصفهانی نماینده امام و امام جمعه باختران و مجروح شدن فرزند ایشان بر اثر عملیات انتحاری یکی از عناصر سازمان مجاهدین خلق در مسجد جامع شهر محل برگزاری نماز جمعه باختران؛ سخن گوی سازمان مجاهدین خلق در پاریس مسئولیت این ترور را به عهده گرفت.

۸۶۸ پیام امام خمینی به مناسبت شهادت امام جمعه باختران.

۸۶۹ پیام های رئیس جمهور، نخست وزیر و آیت الله منتظری به مناسبت شهادت امام جمعه باختران؛ روز شنبه در استان باختران تعطیل عمومی و در سراسر کشور عزای عمومی اعلام شد.

۸۷۰ دستگیری ۶ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق در شوشتر و اندیمشک؛ دستگیری ۲ نفر از عناصر سازمان چریک های فدایی خلق در اندیمشک؛ کشف و خنثی سازی یک مین ضدنفر در مقابل دفتر حزب جمهوری اسلامی شهرستان درود؛ حمله عناصر سازمان مجاهدین خلق با کوکتل مولوتف به خانه یک پاسدار در کردکوی و به آتش کشیدن آن.

۸۷۱ گزارش روزنامه اطلاعات از پخش اعترافات خسرو قشقایی در سیمای جمهوری اسلامی.

۸۷۲ پیام انجمن اسلامی فارغ التحصیلان شبه قاره هند در خصوص بی توجهی به وضعیت دانشجویان مسلمان ایرانی که به دلیل درگیری با گروه های مخالف جمهوری اسلامی در زندان هند به سر می برند؛ ادعای وزیر مشاور در امور خارجه هند در پارلمان این کشور مبنی بر اینکه ایران دو هزار پاسدار با عنوان "دانشجو" برای سرکوب مخالفان خود به این کشور اعزام کرده است.

۸۷۳ سخنان رئیس دیوان عدالت اداری و امام جمعه موقت تهران در نماز جمعه درباره شرایط ایران برای صلح و اقدامات تبلیغاتی عراق در این باره، کمک های دولت های مرتجع منطقه به صدام و انتقاد از این حمایت ها.

۸۷۴ سخنرانی نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی پیش از خطبه های نماز جمعه تهران و اشاره به رفتار خشونت آمیز پلیس عربستان با زائران ایرانی، علل این گونه اقدامات و تشریح این دلایل.

ص: ۱۰۳۵

۸۷۵ مقاله مجله الحوادث چاپ لندن درباره اهداف اجرای عملیات مسلم بن عقیل در جبهه میانی (سومار) و روابط امریکا با عراق.

۸۷۶ گزارش نشریه امریکایی "میدل ایست ریپورت" درباره کمک های اهدایی برخی کشورهای عربی حوزه خلیج فارس به عراق.

۸۷۷ در جلسه مقامات استان ایلام و یزد تصویب شد شهر ویران شده موسیان به صورت موزه آثار جنایات صدام باقی بماند و در کنار آن شهر جدیدی بنا شود.

گزارش روزشمار ۲۴/۷/۱۳۶۱

۸۷۸ اجرای عملیات شهید آیت الله اشرفی اصفهانی در منطقه عملیاتی میمک، تعدادی از مقرهای عراق منهدم شد؛ نابودی تعدادی سنگر و تجهیزات نیروهای بعثی بر اثر آتش توپخانه نیروهای ایران در منطقه سومار؛ تخریب بخشی از پاسگاه های "باغ ساعی" و "شهابی" عراق در محور ملکشاهی؛ اعلام آماده باش ارتش عراق برای جلوگیری از حمله احتمالی ایران در ماه محرم؛ بمباران شهرهای دهلران و چند روستا در شمال غربی ایلام، ۲ نفر مجروح شدند و چند منزل مسکونی آسیب دید و خساراتی به عشایر این منطقه نیز وارد شد؛ گلوله باران شهر آبادان، ۳ واحد مسکونی تخریب و ۴ منزل دچار آتش سوزی شد، ۲ نفر نیز مجروح شدند؛ تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی آبادان.

۸۷۹ مصاحبه اختصاصی روزنامه آلمانی "اشترن" با رئیس جمهور عراق پس از اجرای موفقیت آمیز عملیات مسلم بن عقیل و ادعای صدام در مورد اینکه خواهان تسلیم ایران نیست بلکه می خواهد این کشور را سر عقل بیاورد.

۸۸۰ ادامه عملیات شهید بهشتی در محور میاندوآب - مهاباد - بوکان، چندین روستا و ارتفاعات این مناطق پاک سازی شدند.

۸۸۱ برخورد ۲ خودرو نظامی با مین در نزدیکی کامیاران و جنوب مهاباد؛ دفع حمله عناصر مسلح غیرقانونی به پایگاه پسوه؛ انفجار دکل برق منطقه ای در جنوب غربی سلماس توسط عناصر ضدانقلاب.

۸۸۲ دستگیری یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق در باختران و اعتراف به برنامه سازمان برای ترور نماینده امام در غرب؛ بازداشت فردی در لاهیجان که از تأمین کنندگان مالی سازمان بود؛ دستگیری ۲ عضو چریک های فدایی خلق (اکثریت) در لاهیجان و یک عضو سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در شیراز؛ گزارش واحد اطلاعات سپاه منطقه ۸ مبنی بر دستگیری ۱۰ نفر از جمله مسئولان هسته تشکیلات سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) در کوه دشت.

۸۸۳ ازدواج مسعود رجوی با فیروزه بنی صدر در پاریس، بر خلاف ادعای بنی صدر که منکر سیاسی بودن این وصلت بود، سازمان مجاهدین خلق این ازدواج را یک آینده نگری سیاسی دانست.

۸۸۴ درخواست پناهندگی یک خلبان شرکت هواپیمایی هما از دولت اتریش و درخواست وی از رجوی برای عضویت در جنبش وی.

۸۸۵ برگزاری مراسم یادبود شهید آیت الله اشرفی اصفهانی در شهرهای مختلف کشور با حضور مقامات علمی و اجرایی کشور؛ تشییع جنازه چهارمین شهید محراب در باختران با حضور نمایندگان امام، وزیر کشور، نمایندگان ریاست جمهوری و هیئت دولت، گروهی از نمایندگان مجلس و علما، روحانیون، ائمه جمعه اهل سنت و استانداران باختران و ایلام، انتقال پیکر شهید به اصفهان طبق وصیت خودش؛ برگزاری مجلس بزرگداشتی از طرف آیت الله گلپایگانی در مدرسه فیضیه قم و سخنرانی آیت الله فلسفی.

ص: ۱۰۳۶

۸۸۶ گزارش روزنامه جمهوری اسلامی از سخنان آیت الله العظمی گلپایگانی در پایان آخرین جلسه درس خود و دعوت از روحانیون و طلاب حوزه برای حضور در جبهه ها.

۸۸۷ دیدار رئیس مجلس با رئیس مجلس نمایندگان کره شمالی و تقدیر از همراهی این کشور با ایران در شرایط خطیر پس از انقلاب

۸۸۸ اعلام انحلال دیوان عالی کشور در جهت اجرای فرمان امام مبنی بر اصلاح سیستم قضایی کشور و اعمال احکام اسلام و شروع به کار دیوان عالی جدید کشور بر اساس مصوبه مجلس از طرف رئیس دیوان عالی کشور.

۸۸۹ در پی سخنان وزیر خارجه ایران در سازمان ملل درباره تنگه هرمز، روزنامه کویتی "الهدف" ادعا کرد، تنگه هرمز متعلق به آب های عربی و کشور عمان است و تأمین امنیت آن به عهده این سلطان نشین می باشد.

۸۹۰ تحلیل رادیو امریکا از اوضاع جنگ ایران و عراق و فروش تجهیزات نظامی پیشرفته شوروی به عراق؛ گزارش خبرگزاری فرانسه به نقل از هفته نامه پرتغالی "اکسپرسو" در مورد خرید سلاح و تجهیزات نظامی عراق از شرکت های پرتغالی.

ضمیمه گزارش ۸۸۳: تحلیل دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت خارجه از ازدواج رجوی با دختر بنی صدر.

ضمیمه گزارش ۸۸۵: متن مصاحبه اختصاصی و منتشر نشده روزنامه جمهوری اسلامی با آیت الله اشرفی اصفهانی امام جمعه باختران.

گزارش روزشمار ۲۵/۷/۱۳۶۱

۸۹۱ مجروح شدن ۱۴ غیرنظامی در گلوله باران شهر آبادان؛ آتش توپخانه ایران در جبهه جنوبی و غربی، سبب محدودیت در نقل و انتقالات نیروهای عراقی شد؛ شهادت ۵ نفر از نیروهای خودی بر اثر آتش توپخانه ارتش عراق.

۸۹۲ درگیری بین پیشمرگان کرد مسلمان و ارتش عراق در منطقه "در بند یخان"؛ انهدام دکل مخابراتی عراق به دست مجاهدین مسلمان عراقی در منطقه "قلعه چولان"؛ در عملیات نیروهای معارض در منطقه سیدصادق؛ برخورد یک نفر بر عراقی با مین ضد تانک در جاده سیدصادق - حلبچه.

۸۹۳ ادامه درگیری ها در مناطق شمال غرب، کمین چته های حزب دمکرات در محور سلماس - خوی؛ حمله عناصر مسلح غیرقانونی به روستایی در شمال شرقی ارومیه؛ برخورد یک خودرو ارتش و یک وانت حامل نیروهای سپاه با مین در ۲ روستای ارومیه؛ دفع حملات عناصر مهاجم به پادگان جلدیان نرده؛ درخواست امان نامه ۴ نفر از اعضای حزب دمکرات و رزگاری از سپاه دیواندره و مریوان.

۸۹۴ اجرای مرحله دوم عملیات آزادسازی شهرک "ربط" در محور سردشت - پیرانشهر و آزادسازی روستاهای اطراف شهرک و تصرف شهرک ربط، بازپس گیری مجدد این شهرک توسط نیروهای حزب دمکرات پس از درگیری شدید؛

تصرف ارتفاعات پاسگاه آلواتان مرکز فرماندهی حزب دمکرات در محور سردشت - پیرانشهر.

۸۹۵ مصاحبه فرمانده قرارگاه حمزه سید الشهداء درباره عملکرد این قرارگاه در محورهای پیرانشهر - سردشت، برنامه های آتی قرارگاه و وضعیت کنونی ضدانقلاب در کشور.

ص: ۱۰۳۷

۸۹۶ شهادت یک مغازه دار به دست ۴ فرد مسلح در خیابان تهران نو؛ کشف و خنثی سازی بمبی در میدان انقلاب تهران؛ تیراندازی به نیروهای یک پایگاه بسیج و محافظان منزل نماینده مردم اندیمشک در مجلس؛ دستگیری ۵ نفر از اعضای حزب توده در شهرهای تهران و بوشهر؛ اجرای حکم دادگاه انقلاب همدان مبنی بر اعدام ۲ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق به جرم ترور پاسدار حسن محمدی و شناسایی اعضای فعال سپاه با هدف ترور آنها.

۸۹۷ بیانیه سپاه به مناطق ده گانه خود مبنی بر انتقال نیروهای سازمان های مسلح غیرقانونی به شهرستان ها در پی اقدامات امنیتی در تهران و درخواست افزایش اقدامات حفاظتی از شخصیت ها و اماکنی که حفاظت آنها به سپاه واگذار شده است.

۸۹۸ تشییع پیکر آیت الله اشرفی اصفهانی امام جمعه باختران در خمینی شهر (زادگاه شهید) و اصفهان و دفن در گلستان شهیدان اصفهان؛ سخنرانی حجت الاسلام هادی غفاری در خمینی شهر، حضور شخصیت های گوناگون کشوری در مراسم تشییع چهارمین شهید محراب و سخنرانی وزیر کشور، فرزند شهید و آیت الله طاهری اصفهانی امام جمعه اصفهان در این مراسم، اقامه نماز بر پیکر شهید توسط امام جمعه اصفهان.

۸۹۹ احضار کاردار سفارت فرانسه به وزارت خارجه و تسلیم یادداشت اعتراض ایران مبنی بر حمایت دولت فرانسه از سازمان مجاهدین خلق؛ محکومیت دولت فرانسه از جانب نخست وزیر در جلسه هیئت دولت به دلیل پناه دادن به سرکرده تروریست های سازمان مجاهدین خلق؛ سخنان رئیس مجلس در جلسه علنی امروز و تجلیل از شخصیت آیت الله اشرفی اصفهانی و شریک جرم دانستن دولت فرانسه در جنایات سازمان مجاهدین خلق.

۹۰۰ درخواست نخست وزیر از نمایندگان مجلس برای به سرانجام رساندن لایحه تشکیل وزارت اطلاعات کشور.

۹۰۱ دیدار خطیبان و روحانیون قم، تهران و آذربایجان شرقی و غربی با امام خمینی در آستانه ماه محرم، تأکید بر پیروی از راه امام حسین (ع) در مقابله با ظلم، یادآوری اقدامات تبلیغاتی قدرت های بزرگ علیه انقلاب اسلامی و تکلیف سنگین مردم برای حفظ دستاوردهای انقلاب و بازگویی اهمیت حماسی محرم و زنده نگاه داشتن یاد سیدالشهدا (ع) از مهم ترین محورهای بیانات امام بود.

۹۰۲ تأکید رئیس جمهور بر لزوم مبارزه جدی با امریکا و استکبار در دیدار با رئیس مجلس کره شمالی.

۹۰۳ خبرگزاری کویت به نقل از منابع تجارت نفت ژاپن ادعا کرد که کمپانی های ژاپنی به دلیل ارزان تر بودن نفت ایران نسبت به دیگر کشورها از ماه سپتامبر تا اواسط ماه اکتبر، ده میلیون بشکه نفت خام از ایران خریداری کرده اند.

۹۰۴ خودداری تیم فوتبال جوانان ایران از مسابقه با تیم عراق در مسابقات قهرمانی جوانان آسیا؛ لغو برگزاری مسابقات جهانی کشتی در عراق به دلیل وضعیت خاص این کشور و واگذاری آن به ایران از طرف فدراسیون جهانی کشتی (فیلا).

۹۰۵ اطلاعیه وزارت بازرگانی خارجی فرانسه به مناسبت برگزاری جلسات کمیسیون مختلط همکاری اقتصادی فرانسه و عراق و تأکید بر فعال بودن روابط پاریس با بغداد با وجود جنگ ایران و عراق؛ گزارش خبرگزاری فرانسه درباره روابط اقتصادی

فرانسه و عراق.

۹۰۶ گزارش روزنامه "پتریوت" چاپ هند از تلاش امریکا برای ایجاد يك پيمان نظامی به جای پيمان سنتو در منطقه خليج فارس و اقيانوس هند.

۹۰۷ پناهندگی ۹ نفر از مردم عراق به ايران از طريق مرز بانه طی ديروز و امروز.

ص: ۱۰۳۸

۹۰۸ تخریب ۳ منزل مسکونی و یک ساختمان اداری و مجروح شدن ۲ غیرنظامی در گلوله باران آبادان؛ آتش شدید عراق روی جزیره مینو با واکنش نیروهای خودی فروکش کرد؛ آتش دشمن در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل نسبت به سایر مناطق بیشتر بود؛ تحرکات دشمن در محدوده منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل با واکنش نیروهای خودی خنثی شد.

۹۰۹ دستور فرماندهی لشکر ۱۲ زرهی ارتش عراق مبنی بر اعدام آن دسته از افرادی که در جنگ عقب نشینی می کنند به تیپ های تحت امر خود به دنبال شکست ارتش عراق در عملیات مسلم بن عقیل.

۹۱۰ حملات مجاهدان مسلمان عراقی به نیروهای بعثی در شهرهای بغداد، کرکوک، سیدصادق و جاده سلیمانیه - کرکوک.

۹۱۱ کمین چته های حزب دمکرات در خارج از اشنویه و تیراندازی به مردم عادی؛ قطع ارتباط مخابراتی شهر سلماس با سایر شهرها به دلیل انفجار دکل مخابراتی به دست نیروهای حزب دمکرات؛ نفوذ نیروهای کومه له به شهر بوکان و تیراندازی به سمت قرارگاه سپاه؛ دستگیری ۱۰ نفر از ضدانقلابیون در غرب بوکان؛ انفجار نارنجک در محل تجمع نیروهای حزب دمکرات در جنوب غربی سنندج؛ درخواست امان نامه یکی از عناصر مسلح غیرقانونی از سپاه بانه؛ هشدار حزب دمکرات به اهالی روستاهای تحت نفوذ خود مبنی بر عدم استفاده از برنامه های صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.

۹۱۲ ادامه عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا در محور سردشت - پیرانشهر، پاک سازی ده کیلومتر دیگر از ارتفاعات مهم و سوق الجیشی آلواتان؛ آزادسازی منطقه "میرآباد" یکی از مراکز مهم آموزشی ضدانقلاب در منطقه؛ تصرف مجدد شهرک ربط به دست نیروهای سپاه.

۹۱۳ سفر فرمانده کل سپاه پاسداران به ارومیه با هدف نظارت بر ادامه عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)؛ تجلیل فرمانده ژاندارمری کردستان از اقدامات قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع) در منطقه.

۹۱۴ اقدامات سازمان مجاهدین خلق در تهران، ترور و شهادت ۲ فرد متدین در محله چهارصد دستگاه خیابان پیروزی؛ تیراندازی به سمت یک عابر در خیابان مطهری؛ تیراندازی هوایی در خیابان پیروزی برای ایجاد رعب و وحشت.

۹۱۵ اعدام یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق به جرم فعالیت در فاز نظامی، نگه داری سلاح های گوناگون و جمع آوری کمک برای فعالیت های نظامی سازمان به حکم دادگاه انقلاب اسلامی بندرعباس؛ دستگیری ۱۵ نفر از افراد مرتبط با گروه های سازمان مجاهدین خلق، پیکار و رنجبران در شیراز؛ دستگیری یک عضو گروه اشرف دهقان؛ کشف یک مخفی گاه سازمان مجاهدین خلق در جنگل های منطقه "آزارکی".

۹۱۶ پنخس گفتاری با عنوان «نخستین گزارش فرماندهی سیاسی، نظامی مجاهدین خلق (علی زرکش) به فرماندهی عالی سیاسی، نظامی مجاهدین در پاریس (مسعود رجوی)» از رادیوی سازمان مجاهدین خلق.

۹۱۷ دیدار متخصصان نیروی هوایی با امام خمینی، توصیه به خودباوری، امید به توانایی ملی برای اصلاح امور، یادآوری

سیاست رژیم گذشته در وابسته نگه داشتن کشور به دستاوردهای کشورهای خارجی و اولویت داشتن منافع کشورهای خارجی نسبت به منافع داخلی مهم ترین محورهای بیانات امام در این دیدار بود.

ص: ۱۰۳۹

۹۱۸ دیدارهای هیئت های پارلمانی، سیاسی و اقتصادی جمهوری دموکراتیک خلق کره به ریاست رئیس مجلس این کشور با رئیس مجلس، نخست وزیر و وزیر خارجه ایران، دیدارهای وزیر اقتصاد خارجی کره شمالی با وزیر صنایع سنگین و معاون امور بین المللی و اقتصادی وزارت خارجه.

۹۱۹ وزیر خارجه در دیدار با نماینده سازمان صلیب سرخ جهانی خواستار پی گیری سرنوشت محمدجواد تندگویان وزیر نفت، اجازه تردد خانواده اسیران ایرانی و نقض کنوانسیون ژنو از طرف عراق شد.

۹۲۰ دیدار سفیر هندوستان در ایران با معاون بازرگانی خارجی وزارت بازرگانی و تأکید بر لزوم تسریع در مبادله هیئت های اقتصادی و بازرگانی بین دو کشور؛ گفت و گوی خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی پس از این دیدار با یکی از مسئولان سفارت هند درباره مبادلات تجاری دو کشور.

۹۲۱ انصراف رژیم سودان از فرستادن نیروهای خود برای کمک به عراق در جنگ علیه ایران؛ روزنامه المدینه چاپ عربستان، دلیل این تصمیم را تقاضای دبیر کل سازمان ملل و تلاش مجامع بین المللی برای پایان دادن به جنگ دانست.

۹۲۲ پایان اجلاس دو روزه وزیران کشور اعضای شورای همکاری خلیج فارس که دیروز در ریاض تشکیل شده بود، بدون دست یافتن به توافق درباره یک پیمان امنیتی، قرار شد برای بررسی بیشتر طرح گفت و گویهای بیشتری انجام شود؛ گزارش های خبرگزاری عربستان و خبرگزاری امارات در این باره؛ گزارش رادیو اسرائیل درباره دلایل به توافق نرسیدن وزیران کشور اعضای شورای همکاری.

۹۲۳ مقاله مجله آلمانی اشپگل با عنوان "جنگ خلیج [فارس] روز تعیین کننده" و طرح مسائلی مربوط به جنگ ایران و عراق و تلاش های عراق برای ضربه زدن به صادرات نفت ایران؛ مقاله روزنامه فرانکفورتر الگمانیه که در آن ضمن اشاره به سخنان وزیر خارجه ایران در مجمع عمومی سازمان ملل، آن را تهدید غیرمستقیم ایران مبنی بر جلوگیری از انتقال نفت خام کشورهای حوزه خلیج فارس به کشورهای صنعتی غرب خواند.

۹۲۴ گزارش آسوشیتدپرس به نقل از نشریه نفتی "بررسی اقتصادی خاورمیانه" درباره توان ایران در صادرات نفت با وجود جنگ با عراق.

ضمیمه گزارش ۹۱۲: شرح اهمیت نظامی و اقتصادی منطقه "میرآباد" یکی از مقرهای اصلی حزب دمکرات.

گزارش روزشمار ۲۷/۷/۱۳۶۱

۹۲۵ تشکیل جلسه مشترک فرماندهان سپاه و ارتش در پادگان عین خوش با هدف بررسی وضعیت آماده سازی عملیات آینده (محرم)، مقرر شد قرارگاه قائم (قرارگاه مشترک سپاه و ارتش) طرح نهایی مانور را تا ۴۸ ساعت آینده تهیه کند.

۹۲۶ بمباران بندر امام خمینی به وسیله شش تا هفت میگ عراقی، یک کشتی حامل گندم، قسمت هایی از ساختمان مجتمع پتروشیمی ایران و ژاپن، بخش هایی از پتروشیمی رازی، سازمان بنادر، ساختمان کمیته و سپاه بندر امام آسیب دید، ۴ نفر

شهید و ۵ نفر مجروح شدند؛ حمله هواپیماهای عراقی به دهلران و آتش سوزی در چند نقطه از شهر؛ تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی ایلام، تخریب ۸ منزل مسکونی و مجروح شدن ۴ نفر در گلوله باران آبادان.

۹۲۷ بخشی از اقدامات نیروهای مسلح ایران در جبهه ها، عملیات نفوذی نیروهای مشترک سپاه و ارتش در منطقه میمک؛ اجرای آتش نیروهای خودی در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل؛ ادامه تبادل آتش در مناطق عملیاتی جنوب از جمله کوشک، شلمچه و منطقه عملیاتی رمضان.

ص: ۱۰۴۰

۹۲۸ عبور یک درجه دار عراقی از رودخانه اروند و تسلیم خود به نیروهای لشکر ۹۲ زرهی اهواز و دادن اطلاعاتی در خصوص کاربرد مواد و سلاح های شیمیایی در ارتش عراق؛ تقاضای پناهندگی ۷ نفر از مردم عراق به ایران طی دیروز و امروز.

۹۲۹ ناکامی عناصر مسلح غیرقانونی در حمله مجدد به پاسگاه لیلانه در شمال شرقی سردشت؛ محاصره کارخانه قند پیرانشهر و تهدید به مجازات سرپرست حفاظت کارخانه در صورت ادامه همکاری با نیروهای دولتی؛ شهادت فرمانده پایگاه سقز به دست یک فرد نفوذی؛ درگیری نیروهای خودی در محور ترجان از توابع بوکان با عناصر مسلح غیرقانونی.

۹۳۰ اقدامات نیروهای خودی در مقابله با عناصر مسلح غیرقانونی در شمال غرب، اجرای عملیات ۲ مرحله ای در محور سنندج - مریوان زیر نظر قرارگاه حمزه؛ پاک سازی چندین روستا و ارتفاع مهم منطقه؛ گزارش قرارگاه حمزه درباره اهمیت این منطقه؛ عملیات پاک سازی روستای "سرسول" از توابع بانه؛ پاک سازی ۲ روستا و ارتفاعات غلات در عملیات پاک سازی محور مهاباد - میاندوآب.

۹۳۱ تیراندازی عناصر سازمان مجاهدین خلق به ۲ عابر در رشت و مجروح شدن آنان، تروریست ها هنگام فرار به سمت انجمن اسلامی شهید چمران نیز تیراندازی کردند؛ ناکامی عناصر سازمان در ترور یکی از نیروهای سپاه زیر پل سیدخندان تهران؛ ناکامی عناصر سازمان در ترور یک فرد متعهد در خیابان نارمک تهران.

۹۳۲ اقدامات نیروهای امنیتی در مقابله با گروه های تروریستی، دستگیری ۷۷ نفر از عناصر سازمان مجاهدین خلق، سازمان چریک های فدایی خلق (اقلیت) و گروه اشرف دهقان در شهرهای تهران، مشهد، اصفهان، کوهدشت، گنبد و خوی.

۹۳۳ نامه نماینده دائم ایران به دبیرکل سازمان ملل درباره دیدگاه های جمهوری اسلامی ایران درمورد بند ۱۳۴ دستور جلسه سی و هفتم مجمع عمومی که در آن ضمن انتقاد از بی تفاوتی این سازمان در برابر تجاوز عراق به ایران الگوی قطعنامه مورد نظر ایران نیز ارائه شده است.

۹۳۴ رئیس مجلس در دیدار با مدیر اجرایی کمیته بین المللی صلیب سرخ از عملکرد جانب دارانه مأموران این کمیته انتقاد کرد و خواستار برخورد عادلانه سازمان، فعالیت در چارچوب وظایف آنان و نیز مشخص شدن وضعیت مهندس تندگویان و همراهان وی شد.

۹۳۵ دیدار جمعی از دانشجویان مسلمان ایرانی اخراج شده از آلمان با رئیس جمهور.

۹۳۶ مصاحبه روزنامه جمهوری اسلامی با تعدادی از دانشجویان ایرانی اخراج شده از آلمان غربی درباره دلایل سخت گیری پلیس آلمان علیه دانشجویان مسلمان ایرانی، حمایت های دولت و پلیس آلمان از گروه های ضدانقلاب و جزئیات دستگیری، بازجویی و محاکمه دانشجویان.

۹۳۷ سفر وزیر خارجه ترکیه به ایران، هدف از این سفر گسترش مناسبات بین دو کشور اعلام شد؛ سخنان وزیر خارجه ایران

در پایان اولین جلسه مشترک هیئت دو کشور دربارهٔ دلیل این سفر و مباحث مطرح شده؛ تأکید نخست وزیر بر لزوم سیاست نه شرقی، نه غربی و گسترش روابط اقتصادی ایران و ترکیه در دیدار وزیر خارجه ترکیه با وی.

۹۳۸ دیدار سرپرست دفتر خدمات حقوق بین الملل ایران با رئیس دیوان داوری ایران و امریکا در لاهه، معرفی رابط ایران در دیوان و بیان انتظارات ایران از دیوان و تقدیم لایحه تخلفات امریکا از بیانیه الجزایر به دیوان.

۹۳۹ موضع گیری سفیر عمان در کویت در برابر برخی شایعات درباره احتمال اقدام ایران به بستن تنگه هرمز در صورت جلوگیری از صدور نفت ایران از خلیج فارس.

ص: ۱۰۴۱

۹۴۰ گزارش خبرگزاری فرانسه از همکاری نکردن کشورهای عربی با تصمیم ایران و لیبی مبنی بر اخراج اسرائیل از سازمان ملل و انصراف ایران و لیبی از این تصمیم به دلیل تلاش دولت الجزایر.

۹۴۱ خبر خبرگزاری فرانسه از "ریودوژانیرو" از افتتاح بانک مشترک عراق و برزیل با هدف گسترش روابط بازرگانی دو کشور و اعطای اعتبارات متقابل.

۹۴۲ گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از افزایش میزان سرمایه گذاری و همکاری های یوگسلاوی و اتریش با عراق.

۹۴۳ گزارش روزنامه کیهان به نقل از روزنامه انگلیسی گاردین دربارهٔ تاثیر هزینه های جنگ بر اقتصاد عراق با وجود کمک های فراوان کشورهای خارجی.

۹۴۴ مقاله مجله امریکایی "اخبار امریکا و گزارش های جهان" درباره اتحاد و اتفاق نظر کشورهای عربی برای حمایت از عراق علیه ایران.

۹۴۵ روزنامه واشنگتن پست در مقاله ای با عنوان "امریکا جنگ ایران و عراق را نادیده گرفته است" از سیاست ها و عملکرد خاورمیانه ای مقامات امریکا انتقاد کرد.

۹۴۶ تفسیر رادیو بی.بی.سی که در آن به بررسی اوضاع کنونی بازار نفت و عوامل نابسامانی آن پرداخته است.

۹۴۷ حذف نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین از هیئت هفت نفره منتخب کنفرانس فاس برای سفر به واشنگتن در پی اعلام ریگان مبنی بر اینکه در صورت حضور نماینده سازمان آزادی بخش فلسطین در این هیئت، با آنان ملاقات نمی کند.

ضمیمه گزارش ۹۳۳: متن کامل نامه نماینده دائم ایران در سازمان ملل که به عنوان سند A/۳۷/۵۵۵ مجمع عمومی منتشر شد.

ضمیمه گزارش ۹۳۶: متن مصاحبه دانشجویان اخراجی از آلمان با روزنامه جمهوری اسلامی.

گزارش روزشمار ۲۸/۷/۱۳۶۱

۹۴۸ ابلاغ طرح عملیات محرم از جانب قرارگاه قائم برای اجرا به یگان های تحت امر، تصرف ارتفاعات حمزین در حدفاصل رودخانه میمه تا جاده چم هندی و تأمین خط مرزی و برشمردن مأموریت هر کدام از یگان های شرکت کننده.

۹۴۹ تبادل آتش میان نیروهای ایران و عراق در مناطق عملیاتی، اظهارات فرمانده لشکر ۸۱ زرهی باختران درباره وضعیت کنونی منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل؛ ۳ نفر مجروح در حمله توپخانه ای عراق به آبادان؛ سرنگونی یک هلی کوپتر عراقی در نوار مرزی پاوه؛ ناکامی هواپیماهای عراقی در بمباران دهلران در سه نوبت به دلیل واکنش به موقع پدافند هوایی.

۹۵۰ حملهٔ نیروهای حزب دمکرات به انبار تدارکات سپاه در ارومیه؛ برخورد ۲ خودرو سپاه با مین درمیاندوآب و کامیاران؛ حمله ناموفق عناصر مسلح غیرقانونی به پایگاه تپه خالدآباد در حوالی پیرانشهر؛ انفجار بمب توسط سازمان مجاهدین خلق در

۹۵۱ پاک سازی ۶ روستا در محور پیرانشهر - سردشت؛ مصاحبه اختصاصی روزنامه اطلاعات با فرمانده نیروی زمینی ارتش درباره عملیات های قرارگاه حمزه در محور سردشت - پیرانشهر.

۹۵۲ کشف یک خانه تیمی در محل جمعه بازار رشت و دستگیری یکی از اعضای سازمان مجاهدین خلق؛ پرتاب نارنجک عناصر تروریستی در سبزواری به یک مسجد در حومه شهر، نارنجک عمل نکرد؛ پخش اطلاعیه سازمان مجاهدین خلق از رادیو بغداد که در آن با ذکر اسامی ۲۳ نفر از امامان جماعت مساجد تهران آنان را تهدید به ترور کرده است.

۹۵۳ موضوعاتی که رئیس مجلس در خاطرات امروز خود به آن اشاره می کند: کشف یک شبکه نفوذی سازمان مجاهدین خلق در ارتش، تشکیل جلسه سران سه قوه درباره مسائل روز کشور و رسیدگی به پرونده انفجار نخست وزیری.

۹۵۴ دیدار وزیر خارجه ترکیه با رئیس جمهور و گفت و گو درباره روابط دو کشور و جنگ ایران و عراق؛ استقبال سرد رسانه های خبری ترکیه از این سفر.

۹۵۵ دیدار رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع با مدیر اجرایی کمیته بین المللی صلیب سرخ و گزارش روزنامه کیهان از این دیدار.

۹۵۶ سخنان نخست وزیر در پایان جلسه هیئت دولت درباره نتایج دیدار با هیئت های سیاسی کره شمالی و ترکیه؛ نخست وزیر همچنین حمایت دولت را از پیشنهاد رئیس مجلس مبنی بر جبران قطع کمک های مالی امریکا به سازمان بین المللی انرژی اتمی اعلام کرد.

۹۵۷ مصاحبه نایب رئیس دوم مجلس درباره چگونگی مذاکرات و توافق های انجام شده با مقامات آلمانی در خصوص آزادی دانشجویان ایرانی؛ گزارش خبرگزاری رسمی آلمان غربی از تعطیل شدن فعالیت مؤسسه باستان شناسی آلمان در تهران.

۹۵۸ اعلام خبر ورود یک هیئت ایرانی به لندن برای تأدیه بدهی ایران به امریکا در نشریه وال استریت ژورنال چاپ نیویورک و بررسی چگونگی حل اختلافات مالی دو کشور.

۹۵۹ دبیرکل کنفرانس اسلامی از تلاش های جدید کمیته حسن نیت اسلامی برای حل منازعات ایران و عراق خبر داد؛ خبرگزاری فرانسه از تماس های جدید هیئت میانجی اسلامی با بغداد و تهران؛ کنفرانس مطبوعاتی احمد سکوتوره و درخواست وی برای پایان یافتن خصومت ها.

۹۶۰ سفر معاون اول رئیس جمهور سودان به بغداد و امضای چهار قرارداد اقتصادی و اعلام حمایت کشورش از عراق؛ خبرگزاری اردن از هماهنگی بین سودان و عراق برای اعزام نیروهای سودانی به عراق خبر داد.

۹۶۱ کنفرانس مطبوعاتی رئیس جمهور جدید لبنان در پاریس و درخواست افزایش نیروهای پاسدار صلح در لبنان و خروج نیروهای سوری و فلسطینی از این کشور.

ضمیمه گزارش ۹۵۳: توضیحات آقای خوینی ها درباره مخومه شدن پرونده انفجار نخست وزیری به دست امام.

ضمیمه گزارش ۹۵۶: اعلام حمایت نمایندگان مجلس از معلق شدن عضویت اسرائیل در سازمان انرژی اتمی و طرح اخراج این رژیم از سازمان ملل و آمادگی برای جبران کمک های مالی امریکا به این سازمان در صورت قطع آن؛ طرح اخراج اسرائیل از اتحادیه بین المللی ارتباطات و تلاش امریکا برای جلوگیری از اجرای آن؛ تفسیر رادیو امریکا در این باره؛ تکذیب سخنان سفیر اسرائیل در امریکا توسط سخن گوی وزارت خارجه امریکا.

۹۶۲ اجرای موفقیت آمیز عملیات نیروهای خودی در منطقه مهران؛ ناکامی عراق در حمله به خطوط دفاعی ایران در منطقه سومار؛ تخریب یک منزل مسکونی، ۲ ساختمان اداری و قسمتی از یک مسجد و مجروح شدن یک نفر در گلوله باران آبادان؛ ناکامی هواپیماهای عراقی در بمباران خرم آباد در سه نوبت به دلیل واکنش به موقع پدافند هوایی.

۹۶۳ پناهندگی ۳ مسیحی عراقی و ۲ غیر نظامی دیگر به ایران.

۹۶۴ کمین عناصر مسلح غیرقانونی بر سر راه نیروهای تأمین جاده دیواندره - سقز؛ برخورد یک خودرو حامل نیروهای سپاه با مین در محور پیرانشهر - سردشت؛ آتش گرفتن ۲ کمپرسی متعلق به جهاد سازندگی در جاده مهاباد - خلیفه به دست نیروهای ضدانقلاب؛ درگیری های عناصر گروه های مسلح غیرقانونی با نیروهای خودی در حوالی سلماس؛ تقاضای امان نامه یکی از نیروهای ضدانقلاب از سپاه پاسداران بانه.

۹۶۵ در پی عملیات های موفق قرارگاه حمزه در محور پیرانشهر - سردشت رادیو بی.بی.سی در تفسیری تبلیغاتی و جانب دارانه از حزب دمکرات به بررسی این وقایع و دستاوردهای آن پرداخت.

۹۶۶ ۵ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق با استفاده از لباس پاسداری، مقداری جواهر و پول نقد از خانه ای به سرقت بردند؛ دستگیری ۹ نفر از اعضای سازمان مجاهدین خلق، ۷ نفر از گروه پیکار، ۳ نفر از سازمان چریک های فدایی خلق و ۳ قاچاقچی مرتبط با گروه خلق عرب در شهرهای شیراز، بهبهان، بروجرد، آغاجری و ایذه؛ کشف یک خانه تیمی در گرگان متعلق به سازمان مجاهدین خلق.

۹۶۷ اعتقاد به مبانی ناسیونالیستی و سوسیالیستی و اولویت داشتن آنها به اسلام، تمایل ۹۰ درصد ایران به صلح، بمب گذاری در دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی در ۷ تیر سال ۶۰، برترین بودن در میان نامزدهای ریاست جمهوری اولین دوره انتخابات، نفوذ بی رقیب در میان توده های مردم و... بخشی از ادعاهای مسعود رجوی در گفت و گو با ماهنامه "میدل ایست دیوید" چاپ ترکیه است.

۹۶۸ تشکیل جلسه شورای عالی دفاع به ریاست رئیس جمهور و بررسی اوضاع جبهه های جنگ، نتایج عملیات مسلم بن عقیل و عملکرد قرارگاه حمزه، مصاحبه آقای هاشمی درباره مسائل مطرح شده در این جلسه و ادعای اسرائیل مبنی بر فروش سلاح به ایران.

۹۶۹ دیدار دانشجویان اخراجی از آلمان به همراه دکتر فاضل هرندی با رئیس جمهور و آیت الله منتظری.

۹۷۰ خبر خبرگزاری یوگسلاوی از تهیه پیش نویس قطعنامه ای مبنی بر درخواست توقف فوری جنگ ایران و عراق و عقب نشینی دوطرف به مرزهای بین المللی و تسلیم آن به مجمع عمومی سازمان ملل.

۹۷۱ رئیس جمهور عراق در پاسخ به پیام رئیس کمیته حسن نیت اسلامی، ایران را مسئول ادامه و شدت یافتن جنگ دانست؛ نماینده کویت در سازمان ملل در گفتاری جانب دارانه از عراق، از دو کشور درگیر در جنگ خواست از راه مسالمت آمیز به اختلافات خود خاتمه دهند؛ روزنامه "الریاض" چاپ عربستان از اعضای کمیسیون حسن نیت اسلامی خواست تا هدف های خود را بالاتر از نظرهای ایران که به منظور از کار انداختن فعالیت کمیسیون است، قرار دهند.

۹۷۲ خبر خبرگزاری رویتر از توکیو مبنی بر سفر آتی معاون وزیر خارجه ژاپن به ایران.

۹۷۳ گزارش هفته نامه میدل ایست چاپ لندن درباره واکنش احتمالی روس ها در برابر مداخله امریکا در امور ایران.

۹۷۴ اجرای عملیات محدود در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل؛ شدت حجم آتش دشمن در منطقه عملیاتی مسلم بن عقیل و اقدام نیروهای عراقی به پرتاب تعداد فراوانی گلوله منور در منطقه عملیاتی رمضان.

۹۷۵ استفاده عراق از گلوله های شیمیایی در گلوله باران منطقه عمومی آبادان و مصدومیت ۳ نفر؛ تجاوز هواپیماهای عراقی به حریم هوایی شهرهای ایلام و دهلران.

۹۷۶ شهادت ۴ نفر از نیروهای سپاه بر اثر انفجار مین هنگام پاک سازی جاده منتهی به مقر "باجوند" از مین در محور میان دو آب - مهاباد؛ حمله عناصر گروه های مسلح تجزیه طلب به پایگاه تازه تأسیس "سرچشمه" در شهرک ربط و مجروح شدن ۵ نفر از نیروهای خودی؛ کمین عناصر مسلح غیر قانونی بر سر راه نیروهای خودی در محور ارومیه - اشنویه؛ حمله مهاجمان مسلح به پایگاه جهاد سازندگی در روستایی از توابع ارومیه و آتش زدن یک بلدوزر و سرقت ۳ پمپ موتورچاه؛ ورود شبانه عناصر حزب دمکرات به روستایی از توابع سلماس و محاصره روستا و درخواست از مردم برای ثبت نام در حزب و آتش زدن منزل یکی از روستائیان به جرم هواداری از نظام.

۹۷۷ ادامه عملیات پاک سازی محور سردشت - پیرانشهر؛ پاک سازی ۸ کیلومتر دیگر از جاده پیرانشهر به سردشت، پاک سازی ۴ روستا و تصرف ۲ ارتفاع منطقه و انهدام یک مقر عناصر ضدانقلاب در این محور؛ پاک سازی ۲ روستا از توابع سقز.

۹۷۸ مصاحبه شیخ عزالدین حسینی از رهبران معنوی گروه های مسلح غیرقانونی با رادیو بی.بی.سی و اعلام موافقت وی با دریافت کمک از عراق برای مقابله با جمهوری اسلامی؛ حمایت آشکار صدام از عزالدین حسینی در دیدار سه روز قبل خود با هیئت بنگلادشی.

۹۷۹ ناکامی عناصر سازمان مجاهدین خلق در ۲ ترور در خیابان های آزادی و نازی آباد و تیراندازی به سمت خانه آقای حسینی نماینده مجلس در خیابان "دریان نو" تهران؛ پرتاب ۲ بمب آتش زا به جایگاه نماز جمعه در محلات خسارت جانی و مالی در پی نداشت؛ حمله به یکی از نیروهای سپاه در خیابان پاسداران تهران که به زخمی شدن وی انجامید؛ دستگیری ۵ نفر از اعضای سازمان که از نیروهای پایگاه هوایی بوشهر در این شهر بودند؛ دستگیری یکی از اعضای سازمان در شوشتر.

۹۸۰ یک نشریه داخلی سپاه، اقدامات سازمان مجاهدین خلق را در سطح تهران در دو دوره زمانی قبل و بعد از شروع فعالیت گشت ثارالله مورد مقایسه قرار داده و با توجه به هم زمانی آغاز فعالیت این گشت با اجرای طرح مالک و مستأجر و با استناد به نتایج آماری به دست آمده و سیر نزولی فعالیت های سازمان، اقدامات جدید نیروهای خودی را در کنترل عملیات های این سازمان موفق ارزیابی کرده است.

۹۸۱ مصاحبه دکتر علی امینی مسئول "جبهه نجات ایران" با نشریه "هموطن" ارگان سلطنت طلبان مقیم آلمان و طرح مشکلات مربوط به عناصر ضدانقلاب مقیم خارج از کشور و عدم وحدت آنان در مبارزه با نظام ایران.

۹۸۲ دیدار فرمانده نیروی زمینی ارتش و وزیر بازرگانی با آیت الله منتظری و سخنان وی درباره مسائل جنگ و نقش دولت و بخش خصوصی در اقتصاد کشور، گزارش روزنامه کیهان در این باره.

۹۸۳ سخنان رئیس مجلس و امام جمعه موقت تهران در نماز جمعه امروز، یادآوری دستاوردهای انقلاب و پاسخگویی به سؤال ها و شبهاتی که برخی نیروهای ناراضی طرح کرده بودند، وجود آزادی انتخاب در رأی گیری ها، بررسی رفتار گروه های سیاسی چپ و مقابله آنان با مردم و... اهم مطالبی بود که وی در سخنرانی خود به آنها پرداخت.

۹۸۴ نامه رئیس جمهور ایران به رئیس جمهور کوبا و رئیس جنبش عدم تعهد و پیشنهاد تشکیل صندوق ویژه ای زیر نظر

کاسترو برای جبران قطع احتمالی کمک های مالی امریکا به سازمان های بین المللی.

ص: ۱۰۴۵

۹۸۵ تصویب قطعنامه ۳/۳۷ مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سی و هفتمین اجلاس این سازمان، درباره "موضوع جنگ ایران و عراق" و درخواست آتش بس از دو کشور، سخنان نمایندگان امارات متحده عربی و قطر در سازمان ملل - که کشورشان از تهیه کنندگان قطعنامه بودند - در مجمع عمومی درباره پایان جنگ؛ واکنش نماینده ایران در سازمان ملل به تصویب قطعنامه؛ تشکیل جلسه هیئت صلح اسلامی به ریاست احمد سکوتوره به منظور یافتن راهی برای پایان دادن به جنگ ایران در عراق؛ پیام شفاهی امیر امارات متحده عربی به رئیس جمهور عراق.

۹۸۶ هفته نامه اکونومیست چاپ لندن در مقاله ای غیر علمی و بی سند به پیش بینی وضعیت ایران پس از امام خمینی پرداخت.

۹۸۷ سخن گوی وزارت خارجه امریکا ادعای سفیر اسرائیل در امریکا مبنی بر همکاری اسرائیل و امریکا در واگذاری سلاح به ایران را تکذیب کرد؛ گزارش نشریه الحوادث از کمک های اطلاعاتی و نظامی کشورهای بلوک شرق و غرب به عراق.

۹۸۸ هشدار وزیر نفت کویت مبنی بر اینکه اگر بعضی از کشورهای عضو اوپک به ارزان فروشی ادامه دهند و ضوابط مربوط به محدودیت سطح تولید نفت را کماکان زیر پا بگذارند، سقوط قیمت نفت تا بهار آینده اجتناب ناپذیر خواهد بود.

۹۸۹ ملاقات هیئت نمایندگی اتحادیه عرب با رئیس جمهور امریکا و وزیر خارجه این کشور و گفت و گو درباره مسائل خاورمیانه به ویژه مسئله اعراب و اسرائیل؛ گزارش های روزنامه های کیهان و اطلاعات به نقل از خبرگزاری ها در این باره.

۹۹۰ درخواست اخراج رژیم صهیونیستی از اتحادیه بین المللی ارتباطات راه دور، با تصویب پیشنهاد انگلیس در عمل مسکوت ماند؛ کشورهای عربی درخواست خود را مبنی بر اخراج رژیم صهیونیستی از مجمع عمومی سازمان ملل به دلیل به مخاطره افتادن مذاکرات صلح در خاورمیانه، پس گرفتند.

۹۹۱ ابراز امیدواری وزیر دفاع امریکا مبنی بر اینکه در صورت نیاز، نیروهای کشورهای دیگر نیز به نیروهای سه کشور در لبنان اضافه شوند؛ موافقت نخست وزیر ایتالیا با افزایش شمار نیروهای چندملیتی.

ضمیمه گزارش ۹۸۳: متن خطبه دوم رئیس مجلس در نماز جمعه امروز تهران.

اشاره

- اشخاص ۱۰۴۸
- مکان ها و سازمان ها ۱۰۵۶
- اسامی و اصطلاحات نظامی، اقدامات نظامی ۱۰۷۷
- اسامی و اصطلاحات سیاسی، اقدامات سیاسی ۱۰۸۲
- سایر اسامی و اصطلاحات ۱۰۸۶

ص: ۱۰۴۷

آقازاده، غلام رضا (وزیر مشاور در امور اجرایی): ۳۱۴، ۴۶۱، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵.

آلون، ویل: ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۲۳.

آلین قایی: ۲۵۸.

ابراهیم صبحی (قائم مقام دبیر کل شورای همکاری): ۷۸۵.

ابراهیم علوی حسین (ستوان عراقی): ۶۵۶.

ابراهیم یونس (سفیر سوریه در تهران): ۳۵۸.

ابراهیمی، اکبر (شهید): ۱۴۱، ۱۵۱.

ابوالحسن (سفیر کویت در سازمان ملل): ۹۴۷.

ابوغزاله، عبدالحلیم (وزیر دفاع مصر): ۳۱۸.

اتابکی (دادستان انقلاب ارتش): ۱۲۰، ۱۲۳، ۲۳۴، ۲۶۴، ۲۶۵.

اتوال: ۳۵۷.

اجلی، عبدالحمید (سفیر الجزایر در ایران): ۷۰۰.

احمد اسکندر (وزیر اطلاعات سوریه): ۳۳، ۳۲۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۷۷، ۳۷۹، ۸۳۸.

احمد محمد علی (رئیس بانک عمران اسلامی): ۷۵۵.

احمد بن بلا (رئیس جمهور اسبق الجزایر): ۴۷۱.

احمدی، غلامرضا (مسئول طرح و برنامه قرارگاه ظفر): ۵۹۵.

اخوان، کاظم (دیپلمات ربوده شده ایران): ۴۴۴.

ادیالو، داود (وزیر خارجه نیجر): ۴۳.

اراکی (حاکم شرع خوزستان): ۸۰.

ارشادی (حجت الاسلام): ۵۱۷.

ارنس، موشه (سفیر اسرائیل در امریکا): ۲۸۵، ۹۳۷، ۹۴۵، ۹۶۰.

اروه، ادموند (وزیر انرژی فرانسه): ۸۸۲.

ازهر صیافیر: ۱۵۰.

اسپادولینی، جیوانی (نخست وزیر ایتالیا): ۹۶۴.

استامبولیچ، پتر (رئیس جمهور یوگسلاوی): ۱۴۹، ۴۴۵.

استاندار بوشهر: ۱۳۸.

استاندار خوزستان: ۷۹.

استاندار همدان: ۸۷۴.

اسلامبولی، خالد: ۱۸۲.

اسمیلی، یان: ۶۰۶، ۶۰۷.

اشتروگال (نخست وزیر چکسلواکی): ۴۸۷.

اشرفی اصفهانی، حسن (فرزند آیت الله اشرفی): ۸۷۵.

اشرفی اصفهانی، عطاءالله (امام جمعه باختران): ۸۳۲، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۶۳، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶.

اشرفی اصفهانی، محمد (فرزند آیت الله اشرفی): ۸۴۶.

اشعری، فاطمه (شهید): ۷۸.

اشمیت: ۱۲۱، ۱۲۲.

اصغرزاده، ابراهیم (معاون وزارت ارشاد): ۲۸۱.

اصغر نیا (استاندار کردستان): ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۷۴.

اصفهانی، شیخ شریف (آیت الله، از علمای عراق): ۶۸۹.

افشین (سرهنگ، فرمانده هوانیروز اصفهان): ۶۳۶، ۶۳۷.

افضلی، بهرام (ناخدا، فرمانده نیروی دریایی): ۵۷۱، ۹۴۴.

الگار، حامد (استاد دانشگاه برکلی): ۲۴۶، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰.

امام جمعه اسلام آباد: ۱۴۱.

امام حسین (ع)، حسین بن علی (ع): ۱۵۱، ۲۲۱، ۷۳۴، ۸۴۹، ۸۶۴، ۸۸۰، ۸۹۷، ۹۰۲.

امام خمینی، آیت الله خمینی: ۲۸، ۵۱، ۵۴، ۵۶، ۷۳، ۷۴، ۸۵، ۸۸، ۱۰۶، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۷، ۱۳۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۶۰، ۱۸۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۱۳، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۴۲، ۲۴۴، ۲۴۹، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۹۳، ۳۲۲، ۳۴۰، ۳۴۷، ۳۶۳، ۳۶۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۴، ۳۹۵، ۴۱۰، ۴۱۵، ۴۱۷، ۴۲۷، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۴۶، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۱، ۴۷۲، ۴۸۴، ۴۸۸، ۴۹۴، ۵۰۳، ۵۱۲، ۵۲۰، ۵۳۱، ۵۳۳، ۵۵۳، ۵۵۶، ۵۷۲، ۵۷۵، ۵۸۷، ۶۱۵، ۶۲۱، ۶۲۴، ۶۲۶، ۶۳۴، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۸، ۶۶۸، ۶۹۰، ۶۹۱، ۷۰۲، ۷۳۹، ۷۵۰، ۷۶۳، ۷۹۶، ۸۱۲، ۸۱۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۳، ۸۳۶، ۸۴۶، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۷، ۸۶۵، ۸۷۷، ۸۹۰، ۸۹۶، ۹۱۳، ۹۱۵، ۹۲۱، ۹۳۰، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۹، ۹۵۹، ۹۶۰.

امام هشتم: ۱۶۱.

امامی کاشانی، محمد (رئیس دیوان عدالت اداری): ۸۵۳، ۸۵۵.

ص: ۱۰۴۸

امانی، سعید: ۳۱۴.

امراللهی، رضا (رئیس سازمان انرژی اتمی): ۳۱۲، ۵۴۲.

املشی جوشن، محمدرضا: ۱۱۱.

امیدی، عبدالقاسم (شهید): ۱۴۱.

امیر حسن (ولیعهد اردن): ۵۹۶.

امیر کویت: ۲۳۴، ۲۸۶، ۳۱۸، ۹۴۸.

امیر المؤمنین (ع)، حضرت علی (ع): ۱۵۹، ۲۲۱، ۲۳۰، ۳۸۲، ۶۹۰، ۷۳۴.

امینی، علی (از سران رژیم پهلوی):

۳۸۸، ۳۹۰، ۵۵۶، ۷۴۵، ۹۵۴.

انور سادات (رئیس جمهور سابق مصر): ۱۴۴، ۱۸۲، ۱۹۲، ۲۳۲، ۳۶۱، ۳۸۲، ۴۱۳، ۴۱۶، ۵۲۶، ۷۵۸.

اورتگا، دانیل (رئیس جمهور نیکاراگوئه): ۷۰.

اوکه (مدیر اجرایی صلیب سرخ): ۸۹۳، ۹۰۸.

اوون، ریچارد (خبرنگار تایمز): ۳۰۳.

اویسی: ۵۵۶.

ایتان، رافائل (رئیس ستاد ارتش اسرائیل): ۵۶۶، ۵۶۷.

ایلتر ترکمن (وزیر خارجه ترکیه): ۹۱۰، ۹۳۰.

بادامچیان، اسدالله: ۳۱۴.

بارزانی، مسعود: ۲۲۸، ۸۲۷، ۹۴۱.

باریک بین (امام جمعه قزوین): ۸۲۷.

بازرگان، مهدی (نخست وزیر دولت موقت): ۵۴، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶.

باقری، حسن (مستول عملیات قرارگاه خاتم): ۹۰۲.

بانکی، محمدتقی (سرپرست سازمان برنامه و بودجه): ۷۷، ۴۸۷، ۷۵۰.

باهنر، محمدجواد (شهید): ۹۸، ۱۰۰، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۳۰، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۴۷، ۱۵۱، ۶۳۸، ۸۱۸، ۹۳۰.

بختیار، شاپور (آخرین نخست وزیر شاه): ۲۳۸، ۳۹۴، ۵۵۶، ۶۱۱، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۹۵۵.

برانت، ویلی: ۱۲۱، ۱۲۲.

برژنف، لئونید (رهبر شوروی): ۴۳۶، ۷۱۵.

برژینسکی، زیگنو (مشاور کارتر): ۳۳۹.

برسو، ژان (سفیر فرانسه در کویت): ۸۳۸، ۸۳۹.

بروجردی، محمد (شهید): ۱۱۹.

بگین، مناحیم (نخست وزیر اسرائیل): ۱۵۷، ۱۹۲، ۲۶۱، ۲۸۵، ۳۵۵، ۴۰۱، ۴۵۱، ۵۶۸، ۵۸۰، ۶۸۰.

بلوم، یهودا (سفیر اسرائیل در سازمان ملل): ۳۹۰.

بنی احمد، احمد (از مخالفین دولت ایران): ۴۷۲.

بنی صدر، سیدابوالحسن (رئیس جمهور اسبق ایران): ۸۷، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۲۴، ۱۴۴، ۱۸۲، ۲۱۱، ۳۸۸، ۳۹۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۵۰۰، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۳۵، ۵۵۶، ۶۱۱، ۷۳۳، ۷۴۲، ۸۲۷، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۶۲، ۸۶۷، ۹۶۵.

بنی صدر، فیروزه: ۸۶۲، ۸۶۷.

بورگه: ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۲۳.

بولنت اولسو (نخست وزیر ترکیه): ۴۴۸، ۸۱۴.

بهرام پور (سرهنگ فرمانده ژاندارمری کردستان): ۸۸۸.

بهشتی، سیدمحمدحسین (شهید): ۸۷، ۹۰، ۱۰۰، ۱۵۱، ۴۶۵، ۶۳۸، ۵۰۸، ۷۳۳.

بهنام، ابراهیم (سفیر ایران در یونان): ۴۷۱، ۵۱۵.

بیزل، دیوید: ۶۰۶، ۶۰۷.

بیوت، نیکلاس (مسئول وزارت خارجه کنیا): ۱۸۲.

پاپ ژان پل دوم: ۳۶۰.

پاتریک، جین کرک (نماینده امریکا در سازمان ملل): ۵۶۸.

پالمه، اولاف (نخست وزیر سوئد): ۳۳۶، ۴۲۸، ۴۸۳، ۴۸۴، ۷۱۳، ۷۲۴.

پالیزبان: ۳۱۱.

پرتینی (رئیس جمهور ایتالیا): ۴۳۷.

پرز، شیمون (وزیر دفاع سابق اسرائیل): ۶۱.

پرورش، علی اکبر (وزیر آموزش و پرورش): ۱۴۶، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۸۶۳، ۸۷۴.

پژوهنده، شاهپور (عضو گروه قطب زاده): ۲۳۴، ۲۳۶، ۲۶۵، ۲۷۰، ۲۷۵، ۲۷۶، ۵۷۵.

پطرس غالی (وزیر مشاور در امور خارجی مصر): ۴۵.

پناهی آذر، مرتضی (قائم مقام کمیته آذربایجان غربی): ۱۵۵.

پهلوی، اشرف: ۵۵۶.

پهلوی، رضا: ۲۳۷، ۵۵۶، ۲۳۸، ۶۱۱.

پهلوی، محمدرضا (شاه ایران):

۹۹، ۱۰۶، ۱۳۰، ۱۴۳، ۱۹۲، ۱۹۴، ۲۴۲، ۲۵۴، ۲۸۲، ۳۳۴، ۳۵۹، ۳۷۸، ۴۴۶، ۴۴۸، ۵۰۴، ۵۰۶، ۵۰۸، ۵۸۹، ۶۰۹، ۶۴۹، ۶۷۹،

۷۲۳، ۷۴۵، ۷۶۱، ۷۷۴، ۸۱۷، ۸۳۲، ۹۳۴، ۹۴۳، ۹۶۰، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۷.

پیامبر اکرم(ص)، پیغمبر(ص): ۱۶۰، ۳۸۲، ۳۸۵، ۴۱۲، ۴۹۹، ۵۱۱، ۵۸۷، ۸۳۱، ۸۶۸، ۸۹۷.

پیرشونمان، ژان (وزیر صنایع فرانسه): ۸۸۲.

پیم، فرانسیس (وزیر خارجه انگلیس): ۲۵۰، ۶۵۰، ۲۶۰.

تاکاهاشی، هوتارو (سفیر ژاپن در ایران): ۳۳۲، ۳۳۳.

تریت، کریس: ۶۰۷.

تریگونا، الکساندر سربراس (وزیر خارجه مالت): ۴۳۴، ۴۷۰.

تقاء، نعمت الله (استاندار فارس): ۶۰۳.

تل فیه، پییر (خبرنگار خبرگزاری فرانسه): ۶۹۸.

تندگویان، محمدجواد (وزیر نفت سابق ایران): ۸۹۳، ۹۰۸، ۹۳۲.

تنه کار، احمد (ستوان یکم، شهید): ۳۴۶.

توسلی، محمدرضا (عضو دفتر امام): ۸۶۳.

توکللی (سپرست سازمان حج): ۸۰۰، ۸۰۴.

توکللی، احمد (وزیر کار): ۷۷.

تهرانی، خسرو: ۱۲۷.

جاسم علی اسماعیل (سرباز عراقی): ۶۵۶.

جاوید، علی رضا (شهید): ۵۳.

ص: ۱۰۴۹

جردن، هامیلتون (منشی سابق کاخ سفید): ۴۴۸، ۴۴۹.

جعفری، رضا (سخنگوی وزارت نفت): ۴۹.

جکسون، هنری (سناتور امریکایی): ۴۴۹.

جمالیان، عباس (شهید): ۳۹۴.

جُمیل، امین (رئیس جمهور لبنان): ۴۲۱، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۸۵، ۴۸۳، ۴۹۱، ۴۹۱، ۵۴۱، ۹۳۶، ۹۶۳.

جُمیل، بشیر (رهبر فالانژیست ها):

۴۴، ۴۵، ۵۵، ۶۰، ۶۱، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۱۵۱، ۳۴۱، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۷۵، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۵، ۴۱۵، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۸۵، ۴۹۱، ۶۱۰، ۶۵۱، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲.

جوادی آملی، عبدالله (عضو شورای عالی قضایی): ۸۶۵.

حائری (فرماندار مهران): ۱۰۹.

حائری، محی الدین (امام جمعه شیراز): ۶۰۳.

حافظ اسد (رئیس جمهور سوریه): ۱۸، ۲۰، ۳۲، ۳۳، ۱۴۹، ۲۱۲، ۲۶۲، ۲۷۲، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۱۵، ۳۲۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۷۸، ۴۱۶، ۴۱۷، ۵۵۳، ۷۱۵.

حافظی حضور، مولوی محمد (رهبر مسلمانان بنگلادش): ۲۴۸، ۲۵۸، ۲۵۹.

حیب بورقیه (رئیس جمهور تونس): ۱۴۸، ۲۶۱.

حیب شطی (دبیر کل کنفرانس اسلامی): ۴۲، ۷۰، ۸۰، ۸۱، ۶۴۳، ۷۶۴، ۹۳۵.

حیب، فلیپ (مأمور ویژه امریکا در لبنان): ۷۴، ۴۰۱، ۴۳۶، ۴۵۰.

حجازی (سرهنگ)، رئیس شهربانی): ۱۴۶، ۴۶۱، ۶۲۴.

حجازی، عبدالرضا (عضو گروه قطب زاده): ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۲۵، ۵۷۵.

حریری: ۱۲۰، ۱۲۲.

حسن البکر (رئیس جمهور سابق عراق): ۶۷۸، ۷۶۷، ۸۰۵.

حسین کونشه (رئیس شورای نظامی نیجر): ۴۳.

حسین زاده، ملامحمدرئوف (شهید): ۶۵۸.

حسینی (نماینده مجلس): ۹۵۳.

حسینی، جلال (برادر عزالدین): ۷۴۳، ۷۳۵، ۴۸۱.

حسینی، سیدعلی (مسئول اطلاعات قرارگاه ظفر): ۵۱۵، ۵۲۹.

حسینی، سیدقاسم (سرهنگ، عضو گروه قطب زاده): ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۶۲، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۷۵، ۲۷۶، ۴۸۱، ۵۷۵.

حسینی، شیخ علی (امام جمعه کامیاران): ۷۶۰.

حسینی، عزالدین (از سران ضدانقلاب): ۴۸۱، ۷۳۵، ۷۴۳، ۸۲۶، ۸۲۷، ۹۵۲.

حضرت زینب(س): ۸۷۸.

حضرت سجاد(ع): ۸۷۸.

حقیقت‌ساز، مصطفی (فرمانده کمیته اراک، شهید): ۶۶.

حکیم، سیدمحمدباقر (حجت الاسلام): ۵۴۱.

حمدبن خلیفه بن حمد آل ثانی (ولیعهد قطر): ۷۸۵.

حمدبن سعید آل مکتوم (وزیر دفاع امارات): ۷۸۵.

حمدبن عیسی بن سلطان آل خلیفه (ولیعهد بحرین): ۷۸۵.

خالصی (آیتالله، از علمای عراق): ۶۸۹.

خامنه ای، سیدعلی (رئیس جمهور، رئیس شورای عالی دفاع): ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۸۵، ۱۳۱، ۱۴۶، ۱۶۱، ۱۶۲، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۲۵، ۲۷۳، ۲۹۸، ۳۱۲، ۳۲۴، ۳۳۲، ۳۳۴، ۴۳۳، ۴۴۸، ۴۶۱، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۸۵، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۴۸، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۶۴، ۶۱۵، ۶۲۷، ۶۳۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۶۲، ۷۹۱، ۸۳۳، ۸۴۸، ۸۸۱، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۴۴، ۹۴۶، ۹۶۵.

خامنه ای، سیدمحمد (نائب رئیس دوم مجلس): ۳۶۸، ۶۲۸، ۸۳۶، ۹۲۳، ۹۳۳.

خانم رجائی (عاتقه صدیقی): ۱۴۶، ۱۴۷، ۳۶۸.

خدادادی، اکبر (شهید): ۷۸.

خرازی حسین (فرمانده قرارگاه قائم سپاه): ۸۴۳، ۹۲۵.

خرازی، کمال (مسئول ستاد تبلیغات جنگ): ۲۰۷، ۴۰۶، ۴۶۱، ۹۴۴.

خمینی، سیداحمد: ۲۰۷، ۴۵۹، ۴۶۱، ۶۱۵، ۹۳۶، ۹۴۴.

خواجه پیری (استاندار استان مرکزی): ۱۶۴.

خوشرو، ابوالفضل (شهید): ۲۲۶.

خویی، سید ابوالقاسم (آیت الله از مراجع نجف): ۶۹۱.

خیابانی، موسی (از سران مجاهدین خلق): ۳۱۳، ۳۲۱.

خیاطان (فرمانده سپاه خارک): ۳۶.

داچ، دیوید (رئیس دانشگاه امریکایی بیروت): ۱۶۸، ۱۶۹.

داوون، ریچارد (خبرنگار گاردین): ۵۴۰.

دبیر اول سفارت کویت در مادرید: ۳۹۸.

دراگن، ذفن (معاون نخست وزیر یوگسلاوی): ۴۴۵، ۴۷۲، ۴۸۸.

دژکام، منوچهر (سرهنگ، فرمانده قرارگاه قائم ارتش): ۸۴۳، ۹۲۵.

دستغیب، سیدعبدالحسین (شهید): ۷۳۲، ۷۳۳، ۸۵۲.

دعائی، سیدمحمود (نماینده تهران): ۳۵۱، ۳۶۷، ۵۰۸.

دکوئیاری، خاویر پرز (دبیرکل سازمان ملل): ۳۲، ۱۸۶، ۳۳۶، ۳۵۲، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۸، ۴۴۱، ۴۸۴، ۵۰۲، ۶۱۰، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲.

۶۷۴، ۷۱۳، ۷۲۴، ۷۶۴، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۳۵، ۸۹۳، ۹۰۶، ۹۵۸.

دلیما، پائولو (عضو وزارت خارجه برزیل): ۳۸۷.

دلیما، پائولو (نماینده وزارت خارجه برزیل): ۳۸۷.

دوفیگوئیردو، بایستیستا (رئیس جمهور برزیل): ۳۸۷.

رئیس مجلس ایتالیا: ۳۶۷، ۵۳۸.

رئیس مجلس سنای ایتالیا: ۵۳۸.

رئیس مجلس مشورتی اردن: ۸۰۰، ۸۰۱.

رئیس (حجت الاسلام): ۹۳۶.

رائو، ناراشیمو (وزیر خارجه هند): ۶۷۵.

ربانی املشی، محمد مهدی (عضو شورای عالی قضایی): ۸۶۵.

رجایی خراسانی، سعید (سفیر ایران در سازمان ملل): ۳۰، ۲۲۴،

ص: ۱۰۵۰

۹۵۹، ۹۱۷، ۹۰۶، ۶۷۶، ۶۶۶، ۶۶۵.

رجایی، محمدعلی (شهید): ۸۷، ۹۰، ۹۸، ۱۰۰، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۳۰، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۴۷، ۴۶۵، ۵۰۶، ۶۳۸، ۷۴۳، ۸۱۸، ۹۳۰.

رحیمیان، محمدحسن (حجت الاسلام): ۷۱۰.

رزاق زاده، امیر (راوی قرارگاه ظفر): ۵۱۵، ۵۹۴، ۵۹۵، ۶۱۰، ۶۳۳، ۶۵۶.

رستگارمقدم، تقی (دیپلیمان ربوده شده): ۴۴۴.

رستگاری (حجت الاسلام): ۸۴۵.

رسولی محلاتی، سیدهاشم (نماینده امام در بنیاد مسکن): ۳۳۳.

رشیدبن سعید آل مکتوم (امیر دبی): ۵۳۱.

رشیدی، علی (شهید): ۴۹۵.

رضاشاه: ۱۳۰، ۸۲۳.

رضایی، محسن (فرمانده سپاه): ۷۹، ۱۴۲، ۲۰۷، ۲۵۳، ۲۵۴، ۳۰۶، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۴۳۱، ۴۸۶، ۵۳۴، ۵۸۵، ۶۱۵، ۷۳۶، ۷۷۷.

۷۸۲، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۹، ۸۶۳، ۸۸۸، ۹۴۴.

رضوانی، تقی (راوی تیپ عاشورا): ۶۱۱، ۶۳۳.

رنجبر (حجت الاسلام، شهید): ۳۴۵.

روحانی، فخر (سفیر ایران در بیروت): ۱۶۸، ۱۶۹.

روحی (حجت الاسلام): ۶۶.

رودریگز، کارلوس رافائل (رئیس شورای حکومتی کوبا): ۴۷۳.

ریاضی، حسین (فرمانده سپاه شفت، شهید): ۷۰۹.

ریاضی، مسعود (عضو گروه قطب زاده): ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۷۰، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۵۷۵.

ریگان، رونالد (رئیس جمهور امریکا): ۴۵، ۵۰، ۷۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۹۴، ۲۰۹، ۲۱۳، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۸، ۲۵۰، ۲۶۱، ۲۸۴، ۳۰۳.

۳۳۵، ۳۳۷، ۳۵۵، ۳۶۱، ۳۶۸، ۳۷۴، ۴۱۳، ۴۲۰، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۳، ۵۶۸، ۵۷۹، ۷۲۲، ۷۷۰، ۸۳۸، ۹۱۴.

۹۱۵، ۹۱۶، ۹۳۶، ۹۶۱، ۹۶۲.

زارع (معاون وزیر کشور): ۱۴۹.

زارع، مهدی (عضو گروه قطب زاده): ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۷۶، ۵۷۵.

زرکش، علی (از سران مجاهدین خلق): ۸۹۰.

زرین خامه، محمود (سرهنگ، عضو گروه قطب زاده): ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۵۷، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۷۰، ۲۷۷، ۵۷۵.

زکی یمانی (وزیر نفت عربستان): ۷۱۸، ۸۱۷.

زنگنه، محمد (نماینده مجلس): ۴۴۱، ۵۳۷.

زهیر ابراهیم محمد (کاردار عراق در سازمان ملل): ۱۸۶، ۲۰۲.

زیادباره، محمد (رئیس جمهور سومالی): ۳۷۶.

ژوبر، میشل (وزیر بازرگانی خارجی فرانسه): ۸۸۲.

سارد، ملاخدر (از سران خبات): ۴۸۱.

ساز، مایکل: ۶۰۸، ۶۰۹.

سالک (سرپرست بسیج): ۶۲۷، ۸۷۴.

سالم اعظم (دبیر کل شورای اسلامی سودان): ۷۰۲.

سامی، کاظم (نماینده تهران): ۴۱۴.

سخاوند، سعید (دبیر اول سفارت ایران در ترکیه): ۵۲۲، ۵۲۳.

سخنگوی نظامی عراق: ۴۸، ۶۳، ۲۱۷، ۲۳۹، ۲۵۲، ۲۵۸، ۲۶۷، ۲۷۹، ۳۱۷، ۳۲۸، ۳۶۳، ۶۱۴، ۶۱۹.

سرافراز (عضو عقیدتی - سیاسی ارتش): ۵۵۱.

سردار جاف (از سران ضدانقلاب): ۲۳۲، ۲۵۶، ۳۱۱، ۳۱۲، ۴۸۱، ۸۲۹.

سرسیس، الیاس (رئیس جمهور سابق لبنان): ۴۵، ۳۵۴، ۴۵۴.

سعادتى، محمدرضا: ۹۰.

سعد حداد (افسر شورشی ارتش لبنان): ۱۸، ۳۴، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۲۱، ۴۵۰، ۷۱۹، ۷۲۲.

سعد عبدالسلام البرار (مشاور مطبوعاتی دولت عراق): ۳۰۲.

سعدون حمادی (وزیر خارجه عراق): ۲۹، ۴۲، ۴۳، ۱۶۳، ۲۳۴، ۲۸۶، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۹۵، ۶۱۸، ۶۵۹، ۶۶۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۸۶، ۶۸۷، ۷۲۴، ۸۰۰، ۸۵۶.

سعدون شاکر (وزیر کشور عراق): ۴۷۲، ۷۵۵، ۹۴۸، ۹۵۹.

سعودالفیصل (وزیر خارجه عربستان): ۷۵۵.

سفیر ایران در بن: ۶۲۸.

سفیر ایران در کره شمالی: ۱۳۳.

سفیر رومانی در عراق: ۷۱.

سفیر شوروی در ایران: ۴۳۴.

سفیر عراق در دهلی نو: ۱۵۰.

سفیر عراق در کویت: ۱۶۶.

سفیر هند در ایران: ۸۳۷، ۸۵۳.

سکوتوره، احمد (رئیس جمهور گینه): ۷۰، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۱۱۴، ۳۸۷، ۴۸۳، ۵۳۴، ۶۴۷، ۶۶۸، ۷۶۴، ۹۳۵، ۹۴۷، ۹۵۹.

سلطان فهیم القاسمی (نماینده امارات در سازمان ملل): ۹۵۸.

سلطان بن عبدالعزیز (وزیر دفاع عربستان): ۷۶۶.

سلطان پور، سعید: ۹۰.

سلیمی (سرهنگ، وزیر دفاع): ۲۰۷، ۴۶۱، ۴۸۶، ۷۹۱، ۹۴۴.

سمیر عبدالاحمد (نماینده بیمه عراق در لندن): ۳۳۰.

سنجایی، کریم (عضو جبهه ملی): ۵۴.

سنجقی، ابراهیم (فرمانده قرارگاه حمزه): ۸۷۲، ۸۷۳.

سوزوکی (نخست وزیر ژاپن): ۴۵۲.

سولارز، هنری استفان (نماینده کنگره امریکا): ۶۰، ۷۰، ۷۱، ۱۶۹.

سوهارتو (رئیس جمهور اندونزی): ۶۴۲.

سهرابی، اسماعیل (سرهنگ، فرمانده لشکر ۸۱): ۴۷۸، ۷۷۷، ۷۷۸، ۹۲۶.

سیف اللهی، رضا (عضو شورای فرماندهی سپاه): ۵۴۹، ۸۷۴.

شاذلی قلبی (دبیر کل اتحادیه عرب): ۴۳۷.

شاذلی بن جدید (رئیس جمهور الجزایر): ۲۱۱، ۲۲۵، ۶۴۲.

شارون، آریل (وزیر دفاع اسرائیل): ۳۴، ۱۵۱، ۴۰۱، ۵۶۷، ۵۸۰، ۶۸۰، ۷۵۷.

شالفروشان، مهدی (قائم مقام آستان قدس): ۳۲۴.

ص: ۱۰۵۱

شامیر، اسحاق (وزیر خارجه اسرائیل): ۲۸۵، ۳۵۵، ۵۶۷.

شاه (ملک) حسن (پادشاه مراکش): ۳۳، ۷۱، ۱۴۸، ۲۳۳، ۲۷۲، ۲۸۶، ۲۸۷، ۳۲۳، ۳۳۴، ۳۷۹، ۳۸۷، ۶۴۱، ۹۱۶، ۹۶۱، ۹۶۲.

شاه (ملک) حسین (پادشاه اردن): ۳۳، ۱۶۳، ۲۱۳، ۲۳۴، ۲۸۶، ۲۸۷، ۳۲۶، ۳۷۷، ۵۹۶، ۶۴۱، ۶۴۵، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۸، ۷۰۱، ۷۰۵، ۷۹۳.

شاه ویسی، حسین (عضو گروه قطب زاده): ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۵۷۵.

شبلها (شهید): ۷۴۳.

شریعتمداری، سیدحسن: ۵۵۷.

شریعتمداری، سید کاظم (آیت الله): ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۲۶۴، ۳۵۹، ۳۸۹، ۴۹۸، ۵۰۹، ۵۵۶، ۵۵۷، ۷۴۵.

شفیعی (سرپرست عقیدتی - سیاسی ارتش): ۱۴۲.

شفیق ووزان (نخست وزیر لبنان): ۱۶۹، ۳۵۴، ۴۳۵، ۵۷۹.

شفیق، حبیب الله (سرپرست بنیاد مهاجرین جنگی): ۴۸۸.

شمخانی، علی (قائم مقام سپاه): ۲۰۷، ۲۹۹، ۳۱۰، ۴۸۶، ۷۹۱، ۷۹۹، ۹۴۴.

شولتر، جورج (وزیر خارجه امریکا): ۲۸۴، ۶۰۹، ۶۸۶، ۶۸۷، ۷۰۱، ۸۵۶، ۹۱۳، ۹۶۱، ۹۶۲.

شهاب الدین، حسین (معاون وزیر نفت): ۳۶۶.

شیبانی، عباس (نماینده تهران): ۴۱۴، ۶۲۴، ۷۴۵.

شیخ جابر الاحمد الصباح (امیر کویت): ۹۴۸.

شیخ خلیفه الصباح (وزیر نفت کویت): ۹۱۵.

شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی (امیر قطر): ۵۳۱.

شیخ خلیفه بن زاید (ولیعهد امارات): ۳۵۷، ۴۷۳.

شیخ زاید بن سلطان آل نهیان (امیر امارات): ۲۳۴، ۷۱۳، ۸۳۳، ۹۵۹.

شیخ سالم الصباح (وزیر دفاع کویت): ۶۱۸، ۶۱۹، ۷۸۳، ۷۸۵.

شیخ صباح الاحمد الصباح (وزیر خارجه کویت): ۲۹۰.

شیخ الاسلام، حسین (معاون سیاسی وزارت خارجه): ۴۳، ۱۳۳، ۱۴۷، ۱۶۳، ۷۳۸، ۸۹۱، ۹۵۶.

شیخ عطار، علی رضا (استاندار آذربایجان غربی): ۷۶۱.

شیرازی، تقی (آیتالله، از علمای عراق): ۶۸۹.

شیسون، کلود (وزیر خارجه فرانسه): ۲۶۸، ۳۶۰.

صادق پور (سرهنگ، فرمانده منطقه هوایی شیراز): ۵۵۰.

صانعی، حسن (عضو دفتر امام): ۷۷، ۵۰۸.

صانعی، یوسف (آیت الله): ۸۶۳.

صبوری: ۱۴۶.

صدام حسین (رئیس جمهور عراق): ۱۸، ۲۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۵، ۴۹، ۷۰، ۷۱، ۷۳، ۷۴، ۸۴، ۸۵، ۸۹، ۹۱، ۹۲، ۱۰۵، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۸، ۱۳۴، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۵۰، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۹، ۱۷۶، ۱۷۸، ۱۸۹، ۱۹۳، ۲۱۰، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۱، ۲۴۵، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۵، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۲، ۲۷۲، ۲۷۴، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۹۰، ۳۰۰، ۳۰۴، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۸، ۳۲۳، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۸، ۳۳۴، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۴۴، ۳۷۳، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۸۳، ۳۹۶، ۴۱۳، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۸۲، ۴۸۸، ۴۹۷، ۴۹۸، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۶، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۳۳، ۵۳۷، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۵۲، ۵۵۴، ۵۵۶، ۵۶۱، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۸۱، ۵۸۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۴، ۶۲۲، ۶۲۵، ۶۳۴، ۶۴۱، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۸، ۶۵۴، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۷، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۸، ۶۸۷، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۵، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۱۰، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۹، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۶، ۷۳۹، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۶۰، ۷۶۵، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۸۴، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۲۹، ۸۳۳، ۸۳۸، ۸۴۸، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۶۰، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۷۵، ۸۹۶، ۹۱۳، ۹۲۶، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۴۰، ۹۴۵، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۵۲، ۹۵۵، ۹۵۹، ۹۶۴.

صدر، سیدمحمدباقر (شهید): ۷۳، ۳۳۹، ۶۳۴، ۶۸۹، ۷۳۳، ۸۰۷.

صدوقی، محمد (شهید): ۱۱۲، ۵۲۰، ۷۳۲، ۷۳۳، ۸۲۶، ۸۳۷.

صدوقی، محمدعلی (نماینده مردم یزد): ۵۲۰.

صلاح زواوی (سفیر فلسطین در ایران): ۱۱۳، ۱۴۷.

صیاد شیرازی، علی (سرهنگ، فرمانده نیروی زمینی ارتش): ۴۶، ۷۹، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۳۵۹، ۳۸۲، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۸۶، ۴۹۷، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۳۲، ۵۴۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۹۹، ۶۱۶، ۷۶۱، ۷۹۳، ۷۹۴، ۸۱۴، ۹۰۲، ۹۲۸، ۹۴۴، ۹۵۵.

صیرفی (سرهنگ): ۳۵۹.

ضابطی (از سران مجاهدین خلق): ۳۱۳.

ضیاءالرحمن (رئیس جمهور بنگلادش): ۲۵۹.

طارق عزیز (معاون نخست وزیر عراق): ۱۱۸، ۱۴۹، ۲۳۴، ۲۸۶، ۳۳۷، ۸۱۴.

طالب ابراهیمی، احمد (وزیر خارجه الجزایر): ۱۹۸، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۲۵، ۲۳۴، ۲۷۴، ۲۹۱، ۷۸۲.

طالقانی، سید محمود (آیت الله): ۷۴۵.

طاهری اصفهانی، سید جلال (امام جمعه اصفهان): ۸۷۴، ۸۷۵.

طاهری خرم آبادی، سید حسن (نماینده امام در سپاه): ۲۱۰، ۴۶۱.

طاهری، طالب (شهید): ۶۸۶.

طبسی (نماینده امام در خراسان): ۹۰۵.

طه عبدالکریم (وزیر نفت عراق): ۱۵۰.

طه یاسین رمضان (فرمانده ارتش خلقی عراق): ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۳۵، ۱۷۶، ۲۱۶، ۲۳۳، ۲۳۴، ۳۳۷، ۳۹۷، ۳۹۸، ۴۴۵، ۴۷۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۶۴۹، ۸۲۱.

ص: ۱۰۵۲

طهماسبی، شاهرخ (شهید): ۶۸۶.

ظهير نژاد، قاسم علی (سرتیپ، رئیس ستاد مشترك): ۱۴۶، ۲۰۷، ۴۶۱، ۵۵۰، ۵۶۴، ۷۵۹، ۷۶۷، ۷۹۱، ۹۴۴.

عباسی، احمد (عضو گروه قطب زاده): ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۳۸۹، ۵۵۶، ۵۷۵.

عبدالجبار شنشل (رئیس ستاد ارتش عراق): ۶۹۵.

عبدالحلیم خدام (وزیر خارجه سوریه): ۱۹۸، ۲۱۲، ۶۰۹، ۶۵۰.

عبدالزهره علی ازغیر (سرباز عراقی): ۶۵۶.

عبدالشیهان (سرتیپ عراقی): ۵۶۰.

عبدالغنی عبدالغفور (دبیر حزب بعث عراق): ۶۱۴.

عبدالکریم غرائب (سفیر سابق الجزایر در ایران): ۲۱۲.

عبدالله بشاره (دبیر کل شورای همکاری): ۵۰۲، ۷۸۳، ۷۸۶.

عبدالله محمد فضیل (عضو کمیته مردمی لیبی): ۶۴۸.

عبدالله بن عبدالعزیز (ولیعهد عربستان): ۷۵۵.

عراقی، مهدی (شهید): ۹۸، ۱۰۰.

عزت ابراهیم (معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق): ۳۳۷.

عزیزی، احمد (قائم مقام وزارت خارجه): ۳۳، ۶۹، ۷۰، ۱۰۷، ۱۹۷، ۱۹۸، ۲۱۲، ۲۳۳، ۳۴۹، ۴۴۳، ۴۴۴، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۷۵۳، ۷۹۱.

عسکراولادی، حبیب الله (وزیر بازرگانی): ۸۶۳، ۹۵۵.

عسگری، اصغر (شهید): ۳۲۱.

عسگری، عسگر (شهید): ۵۶۲.

عطا الشهران (سرهنگ اردنی): ۶۸۸.

علامه فضل الله (از علمای لبنان): ۳۲۲.

علی عبدالله صالح (رئیس جمهور یمن شمالی): ۲۳۴، ۵۹۶، ۶۱۹.

علی ناصر محمد (رئیس جمهور یمن جنوبی): ۵۳۱، ۸۰۰.

عنایتی، جعفر (شهید): ۲۹۷، ۵۶۲.

عیسی بن سلمان آل خلیفه (امیر بحرین): ۷۸۶.

غرضی، سید محمد (وزیر نفت): ۸۰، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۷۸، ۲۴۹، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۳۸، ۴۳۱، ۴۳۴، ۵۰۴، ۵۲۲.

غفاری، هادی (حجت الاسلام): ۸۷۴، ۹۲۳.

فؤاد عبدالستار (سرگرد عراقی): ۶۵۵.

فؤاد محی الدین (نخست وزیر مصر): ۳۰۳.

فاروق امام الدین طه (از رهبران مسلمانان بنگلادش): ۲۵۸.

فاروق قدومی (رئیس بخش سیاسی ساف): ۴۷۶.

فاضل هرنندی (حجت الاسلام): ۹۲۳.

فاضل هرنندی: ۹۴۶.

فاطمی، حسین: ۷۳۶، ۷۴۴.

فاکر، محمدرضا (نماینده امام در سپاه): ۵۵۱.

فالاجی، اوریانا: ۱۵۱.

فرح، لوی (وزیر مشاور در کوبا): ۴۷۳.

فرزن (سفیر مالت در ایران): ۴۷۰.

فرماندار دهلران: ۸۵۷.

فرماندار میاندوآب: ۳۹.

فروزان، داراب (عضو گروه قطب زاده): ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۵۷۵.

فروهر، داریوش: ۸۵۰.

فلسفی، محمدتقی (حجت الاسلام): ۳۲۲، ۸۶۳.

فهد (پادشاه عربستان): ۳۳، ۶۸، ۱۴۳، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۹۴، ۱۹۸، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۶۱، ۲۷۲، ۲۸۴، ۲۸۶، ۳۷۹، ۴۲۱، ۴۸۳، ۵۵۵، ۵۹۶، ۶۰۳، ۶۸۷، ۷۵۵.

فهد بن تیمور (نخست وزیر عمان): ۷۸۵.

فیروزآبادی (سرپرست هلال احمر): ۱۱۷.

فی گوئرو، لوئیس ماریس (سفیر کوبا در ایران): ۷۰۰، ۹۵۶.

فیلیپ، جیمز: ۵۶۵.

قادری، ملاقادر (امام جمعه پاوه): ۱۴۲.

قاضی زاده (شهید): ۵۶۲.

قدوسی، علی (شهید): ۱۰۰.

قذافی، معمر (رهبر لیبی): ۱۶۳، ۱۶۴، ۲۰۷، ۲۸۵، ۲۸۶، ۳۱۵، ۳۳۵، ۶۳۸.

قربانیان، خلیل (شهید): ۴۵۷.

قره‌نی (سرلشکر، شهید): ۷۴۳.

قشقایی، خسرو (از خوانین فارس): ۳۹۴، ۵۹۹، ۶۱۱، ۷۶۲، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲.

قطب زاده، صادق: ۱۸، ۱۹، ۲۸، ۵۴، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۲۱۱، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۵۷، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۳۴۷، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۴۴۸، ۴۴۹، ۵۵۷، ۵۷۵، ۸۵۰.

قنبری (سرپرست استانداری کهگیلویه): ۶۰۳، ۶۰۴.

کاتو، هنری (سخن گوی وزارت دفاع امریکا): ۵۸۰.

کارتر، جیمی (رئیس جمهور سابق امریکا): ۳۳۹، ۳۸۸، ۳۸۹.

کاردار سفارت آلمان غربی در ایران: ۲۸۱.

کاردار سفارت امارات در کویت: ۱۰۷.

کاردار سفارت عربستان در ایران: ۳۴۹، ۷۳۸، ۷۵۳.

کاردار سفارت فرانسه در ایران: ۸۷۵، ۸۷۶.

کاردار کویت در تهران: ۱۰۷.

کازرونی، سراج الدین (معاون وزیر کشور): ۷۵۰، ۷۵۲.

کاسترو، فیدل (رئیس جمهور کوبا):

۴۱، ۶۹، ۱۱۸، ۱۳۴، ۱۵۰، ۹۵۶.

کاشی اوغلو، اسماعیل (رئیس شرکت نفتی پتائو): ۸۱۵.

کاظم پور اردبیلی، حسین (معاون وزیر خارجه): ۸۹۲.

کاظمی، ناصر (فرمانده سپاه کردستان): ۱۱۰، ۱۱۹، ۱۴۰، ۲۵۶.

کاکویی، احمد (شهید): ۶۳۶.

کرایسکی، برونو (صدراعظم اتریش): ۲۸۶.

کرکهام، نورمان (خبرنگار ساندی تلگراف): ۳۰۳.

کروبی، مهدی (سرپرست بنیاد شهید): ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۴۲، ۷۴۳، ۹۵۵.

کشمیری، مسعود: ۱۲۷.

ص: ۱۰۵۳

کلاهدوز (شهید): ۵۳۶،

کلمبو، امیلیو (وزیر خارجه ایتالیا): ۳۶۷، ۶۵۱، ۸۳۹.

کلهر (معاون وزیر نفت): ۲۹۲.

کمال حسن علی (وزیر خارجه مصر): ۳۰۳.

کندی، ادوارد (سناتور امریکایی): ۳۶۸.

کنعان اورن (رئیس جمهور ترکیه): ۴۴۵، ۴۸۴.

کوچک زاده (سرهنگ، فرمانده ژاندارمری): ۴۰۹، ۴۶۱.

کوزیچکین، ولادیمیر (جاسوس شوروی در ایران): ۱۳۲، ۵۵۱.

کونین (رئیس صلیب سرخ در تهران): ۱۴۹.

کیانوری، نورالدین (دبیر کل حزب توده): ۸۲۹.

کیسینجر، هنری (وزیر خارجه اسبق امریکا): ۳۶۱.

گادانی، جلیل (از سران حزب دمکرات): ۱۶۴.

گانندی، ایندیرا (نخست وزیر هند): ۱۵۰.

گرانمایه (استاندار یزد): ۵۲۰.

گرومیکو، آندره (وزیر خارجه شوروی): ۷۰۱، ۸۱۳، ۹۱۴.

گلپایگانی، سیدمحمد رضا (آیت الله، از مراجع تقلید): ۱۶۴، ۲۴۵، ۳۲۲، ۷۴۵، ۸۶۳، ۸۶۴.

گود، لیستر (خبرنگار گاردین): ۵۴۰، ۵۸۸، ۵۸۹.

گیلانی، محمد (شهید): ۶۸۵.

لاجوردی، اسدالله (دادستان انقلاب مرکز): ۱۴۶، ۳۱۳، ۳۳۲، ۳۴۸، ۳۹۵، ۵۷۴، ۶۵۱، ۶۵۲، ۷۴۶، ۹۳۰.

لانگ، اووین (وزیر کشور اتریش): ۴۵۳.

لانگ، دیوید (رئیس بخش خاور نزدیک وزارت خارجه امريکا): ۶۷۹.

لاهوته، حسن (آيت الله): ۸۷.

لوئيس، ساموئل (سفیر امريکا در بيروت): ۵۸۰.

لواسانی (مدیر کل وزارت خارجه): ۴۲، ۴۳.

مؤمن، محمد (عضو شورای عالی قضایی): ۳۲۲، ۳۴۸، ۸۶۵.

ماتسونگا، نوبوئو (معاون وزارت خارجه ژاپن): ۹۴۸.

مادرشاهی، جواد: ۵۵۲.

مارتن، رژه (سفیر بلژیک در ایران): ۴۰۵.

مالمیرکا، اینرود دور (وزیر خارجه کوبا): ۸۳، ۱۱۸، ۱۳۴، ۷۸۲، ۷۸۳، ۹۵۶.

مأمون عبدالقیوم (رئیس جمهور مالدیو): ۵۳۱.

مانع سعید العتیه (وزیر نفت امارات): ۶۰.

مانوکیان، آرداک (اسقف ارامنه): ۵۰۱.

متوسلیان، احمد (دیپلمات ربوده شده): ۴۴۴.

محصولی، صادق (فرمانده سپاه منطقه ۵): ۳۲۰.

محلاتی، فضل الله (نماینده امام در سپاه): ۲۱۰، ۳۳۳.

محلوجی، عباس (شهید): ۱۱۱.

محمد ابراهیم مسعود (معاون وزیر کشور عربستان): ۷۵۵.

محمد الطیب (معاون رئیس جمهور سودان): ۹۳۵.

محمد بوستا (وزیر خارجه مراکش): ۳۱، ۷۱، ۶۵۹، ۹۱۶.

محمدی ری شهری، محمد (رئیس دادگاه انقلاب ارتش): ۲۸، ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۷۱، ۱۷۴، ۱۷۵، ۲۳۴، ۲۳۷، ۲۳۸.

۲۶۲، ۲۷۵، ۲۷۶، ۳۶۰، ۵۵۶، ۹۳۰.

محمدی، اکبر (شهید): ۳۶۴.

محمدی، منوچهر (سرپرست دفتر حقوقی ایران): ۳۵۰، ۵۸۸، ۹۱۰، ۹۱۱.

مدرس، سیدحسن (شهید): ۱۲۷، ۱۳۰.

مسعود صالح (سفیر عمان در کویت): ۹۱۱.

مشایخی، مسعود (عضو گروه آریانا): ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۸، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۷۶.

مشکینی، علی (امام جمعه قم): ۷۳۲، ۹۵۵.

مطهری، مرتضی (شهید): ۱۰۰.

معاون سیاسی استانداری فارس: ۶۰۳.

معاویه: ۳۸۲.

معزی (خلبان شاه): ۹۴۳.

معزی (معاون وزیر کشور): ۸۷۴.

معنوی راد (از مسئولان بانک مرکزی): ۹۳۵.

معینی پور (سرهنگ، فرمانده نیروی هوایی): ۶۷، ۲۴۰، ۲۴۱، ۴۸۰، ۵۱۸، ۵۱۹، ۶۲۷، ۷۹۱.

مفتح، محمد (شهید): ۱۰۰.

مفتی زاده، احمد: ۲۵۶.

مقتدایی (عضو شورای عالی قضایی): ۱۶۴، ۸۶۵.

مقدم مراغه ای: ۵۵۶.

منافی، هادی (وزیر بهداری): ۶۲۲.

مناقبی، جواد (عضو گروه قطب زاده): ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۵۷۵.

منتجب نیا، رسول (نماینده اندیمشک): ۸۷۳.

منتظری، حسین علی (آیت الله): ۵۵، ۲۱۰، ۲۴۸، ۲۴۹، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۹۶، ۴۱۲، ۷۶۳، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۷۴، ۹۴۶، ۹۵۵.

منتظری، محمد (شهید): ۱۰۰.

منصوری، جواد (معاون فرهنگی وزارت خارجه): ۸۳۷.

موحدی ساوجی، علی (نماینده مجلس): ۷۹۹.

موحدی زاده (مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران): ۳۹۹.

موسوی (نماینده امام در غرب): ۸۶۱.

موسوی اردبیلی، سید عبدالکریم (رئیس شورای عالی قضایی): ۱۷۷، ۲۹۹، ۳۱۳، ۴۰۶، ۶۰۲، ۸۵۶، ۹۳۶.

موسوی تبریزی، سیدحسین (دادستان کل انقلاب): ۱۴۶، ۱۵۶، ۵۳۱، ۷۴۶، ۸۶۳.

موسوی خوئینی ها، سیدمحمد (نماینده امام در حج): ۱۹۹، ۲۸۳، ۳۰۱، ۳۱۵، ۴۱۴، ۵۰۵، ۵۱۲، ۷۳۸، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۵، ۸۳۶، ۸۵۵، ۹۳۶.

موسوی، سراج الدین (مسئول ارتباطات بعثه امام): ۷۳۷.

موسوی، سیدموسی (نماینده امام در کردستان): ۵۱.

موسوی، محسن (کاردار ایران در بیروت): ۱۶۸، ۱۶۹، ۴۴۴.

موسوی، میرحسین (نخست وزیر): ۶۸، ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲.

ص: ۱۰۵۴

۱۳۹، ۱۴۲، ۱۴۵، ۱۴۷، ۲۰۷، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۴۵، ۲۹۹، ۳۰۷، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۳۳، ۳۵۵، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۸۵، ۳۸۶، ۴۰۶، ۴۳۱،
۴۳۴، ۴۶۱، ۴۶۶، ۴۷۰، ۴۸۶، ۴۸۷، ۵۲۰، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۷۵، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۲۲، ۶۲۴، ۶۲۷، ۶۳۹، ۷۳۷، ۷۹۱، ۸۱۳،
۸۴۸، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۹۱، ۸۹۲، ۹۱۰، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۴۴.

مولوی حبیب (از رهبران مسلمانان بنگلادش): ۲۵۸.

مولوی عزیزالحق (از رهبران مسلمانان بنگلادش): ۲۵۸.

مولوی فضل الحق (از رهبران مسلمانان بنگلادش): ۲۵۸.

موی سوف، لازار (وزیر خارجه یوگسلاوی): ۴۲.

مهاجری، مسیح (حجت الاسلام): ۳۱۴.

مهدوی، سیدمهدی (عضو گروه قطب زاده): ۸۵، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۵۵۷، ۵۷۵.

مهدوی کنی، محمدرضا (عضو شورای نگهبان): ۸۵، ۱۴۲، ۴۰۵.

مهندس عبدالله (وزیر مشاور در امور خارجه هند): ۸۵۳.

میتران، فرانسوا (رئیس جمهور فرانسه): ۳۶۰، ۳۸۷، ۴۲۱، ۴۳۷، ۴۵۱، ۷۷۹، ۸۷۶.

میرجلیلی، محسن (شهید): ۶۸۶.

میرسلیم، مصطفی (مشاور رئیس جمهور): ۸۶۳.

میشل عفلق (مؤسس حزب بعث): ۸۰۵، ۸۰۷.

نات، جان (وزیر دفاع انگلیس): ۳۰۳، ۳۱۸، ۳۲۵.

ناصر قدوره (معاون وزیر خارجه سوریه): ۳۲۳.

ناطق نوری، علی اکبر (وزیر کشور): ۲۴۶، ۲۹۹، ۳۱۳، ۳۳۳، ۳۴۷، ۴۰۶، ۴۰۸، ۴۱۰، ۴۶۱، ۶۲۴، ۸۶۳، ۸۷۴، ۸۷۵.

نایف بن عبدالعزیز (وزیر کشور عربستان): ۸۳۶، ۸۹۴.

نبوی، بهزاد (وزیر صنایع سنگین): ۱۲۷، ۵۱۷، ۸۹۲.

نبوی، مرتضی (وزیر پست): ۳۹۶، ۶۲۴.

نجفی، جواد (سرهنگ، عضو گروه قطب زاده): ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۵۷، ۲۶۲، ۲۶۵، ۲۷۰، ۲۷۶، ۵۷۵.

نجفی، سیدشهابالدین (آیت الله، از مراجع تقلید): ۷۴۵.

نجفی، محمدعلی (وزیر علوم): ۴۶۱.

نزیه، حسن: ۵۵۶، ۷۴۵، ۸۵۱.

نعیم حداد (رئیس مجلس ملی عراق): ۶۰، ۷۱، ۱۶۹، ۲۳۴، ۲۸۶، ۳۵۱، ۴۲۸، ۴۳۰.

نمازی، محمد (وزیر اقتصاد): ۷۷، ۵۲۲.

نمیری، جعفر (رئیس جمهور سودان): ۳۲، ۶۴۶، ۶۶۹، ۶۸۷، ۷۰۲، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۸۰۱، ۸۵۴، ۸۹۳.

نمیری، جعفر (رئیس جمهور سودان): ۳۲، ۶۴۶، ۶۶۹، ۶۸۷، ۷۰۲، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۵۴، ۸۹۳.

نوربخش، محسن (رئیس بانک مرکزی): ۲۸۱، ۲۸۲، ۳۲۹، ۴۴۲، ۴۶۱، ۸۱۹.

نوری، عبدالله (نماینده امام در جهاد): ۲۶۰، ۲۶۱، ۳۳۳، ۸۱۹.

نیک اقبال، سرافراز: ۵۵۷.

نیک نژاد، سیدرضا (سرهنگ، رئیس پلیس تهران): ۳۳۰، ۳۳۱.

واینبرگر، کاسپار (وزیر دفاع امریکا): ۶۱، ۷۲، ۲۵۰، ۳۶۰، ۵۶۷، ۸۱۳، ۹۶۳.

وحید دستگردی، سیف الله (شهید): ۱۴۳.

وزیر اقتصاد خارجی کره شمالی: ۸۹۲.

وزیر اقتصاد یونان: ۸۳۵.

وزیر امور خارجه پرو: ۷۰.

وزیر امور خارجه تونس: ۱۴۸.

وزیر انرژی ترکیه: ۷۵۶.

وزیر اوقاف عربستان: ۸۰۰.

وزیر بازرگانی امریکا: ۴۷۵.

وزیر بازرگانی عراق: ۷۱، ۸۳۹.

وزیر بازرگانی هند: ۸۹۳.

وزیر خارجه پاکستان: ۱۳۳.

وزیر خارجه زلاندنو: ۶۸۷.

وزیر دادگستری نیجر: ۴۱.

ولایتی، علی اکبر (وزیر خارجه): ۳۱، ۳۳، ۴۱، ۵۴، ۵۵، ۵۸، ۵۹، ۸۱، ۸۳، ۱۱۳، ۱۳۲، ۱۵۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۳۲۳، ۳۵۵، ۳۵۶، ۴۴۱، ۴۷۰، ۵۲۱، ۶۴۴، ۶۴۵، ۷۱۲، ۷۲۸، ۷۶۴، ۷۸۲، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۳۵، ۸۳۷، ۸۶۵، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۷، ۹۱۰، ۹۳۱، ۹۴۴، ۹۵۶.

ولید جنبلاط: ۴۵.

ولیعهد کویت: ۱۰۷.

هاشمی رفسنجانی، اکبر (رئیس مجلس، نماینده امام در شورای عالی دفاع): ۳۱، ۴۰، ۵۷، ۶۳، ۸۵، ۹۵، ۹۶، ۹۸، ۱۰۰، ۱۱۳، ۱۱۶، ۱۲۷، ۱۳۲، ۱۴۲، ۱۵۶، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۸۹، ۱۹۶، ۱۹۷، ۲۰۳، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۳۲، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۶۸، ۲۷۳، ۲۷۴، ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۲۳، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۷۳، ۳۹۶، ۴۰۵، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۳۴، ۴۴۸، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۹، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۲، ۵۵۵، ۶۰۱، ۶۱۵، ۶۳۹، ۶۵۵، ۶۷۳، ۶۷۴، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۸، ۷۲۷، ۷۳۲، ۷۳۴، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۹۱، ۷۹۲، ۸۲۹، ۸۶۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۹۱، ۹۰۶، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۳۰، ۹۳۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۵۵، ۹۶۴.

هاشمی، سیدمصطفی (وزیر صنایع و معادن): ۴۶۱، ۵۲۲.

هاشمی نژاد، سیدعبدالکریم (شهید): ۱۰۰.

هالیدی، فرد: ۳۸۸.

هرد، داگلاس (وزیر مشاور در امور خارجه انگلیس): ۳۰۳، ۳۱۸، ۳۲۵، ۳۵۷.

همت، ابراهیم (فرمانده قرارگاه ظفر): ۴۷۸، ۵۹۴، ۷۰۷، ۷۶۷.

هنردوست، عباس (معاون وزیر نفت): ۱۷۸، ۱۷۹، ۲۰۰، ۲۵۷.

هیتلر، آدولف: ۵۷۶.

هیگ، الکساندر (وزیر خارجه سابق امریکا): ۲۲۴، ۳۶۸.

ياسودا: ۶۹۶.

ياماگوشی، کاروکو: ۵۹۰.

یزدی، محمد (نائب رئیس مجلس): ۳۲۲.

ص: ۱۰۵۵

یوپ، هوانک جانک (رئیس مجلس کره شمالی): ۸۶۴ ۸۸۱ ۸۹۱ ۸۹۲ ۹۳۲.

یونسی: ۷۴۵.

مکان ها، سازمان ها

آبادان: ۱۹، ۲۶، ۶۳، ۸۸، ۹۵، ۹۷، ۱۰۹، ۱۲۶، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۵۳، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۲، ۱۷۰، ۱۸۶، ۲۰۳، ۲۱۷، ۲۲۰، ۲۲۲، ۲۲۸، ۲۴۸، ۲۵۲، ۲۶۹، ۲۷۹، ۲۹۵، ۳۱۹، ۳۲۸، ۳۴۳، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۸۴، ۳۹۲، ۴۰۴، ۴۲۴، ۴۲۹، ۴۳۹، ۴۶۲، ۴۸۳، ۴۹۴، ۵۰۰، ۵۰۸، ۵۱۰، ۵۱۵، ۵۳۰، ۵۳۵، ۵۴۸، ۵۵۹، ۵۷۱، ۵۸۱، ۵۸۴، ۵۹۷، ۶۲۰، ۶۳۴، ۶۵۷، ۶۷۴، ۶۸۳، ۶۸۶، ۶۹۸، ۷۲۶، ۷۳۰، ۷۴۸، ۷۵۱، ۷۵۹، ۷۷۷، ۷۸۹، ۸۰۹، ۸۲۰، ۸۴۴، ۸۶۰، ۸۶۷، ۸۷۰، ۸۸۵، ۹۰۲، ۹۲۷، ۹۳۹، ۹۵۰.

آتن: ۴۷۱.

آرژانتین: ۲۱۶.

آژانس (سازمان) بین المللی انرژی اتمی: ۵۴۲، ۹۳۳، ۹۳۶، ۹۳۷.

آستارا: ۲۵۶، ۸۱۰، ۸۵۰.

آستان قدس رضوی: ۳۲۴، ۶۳۷، ۷۵۱، ۷۵۳.

آسیا: ۳۱، ۷۰، ۱۴۴، ۱۶۹، ۶۵۰، ۸۸۱، ۸۸۲.

آغاجاری: ۹۴۲.

آلمان، آلمان غربی (آلمان فدرال):

۱۸، ۹۱، ۹۲، ۱۰۷، ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۷۰، ۱۷۹، ۲۱۳، ۲۶۵، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۴، ۳۲۹، ۳۹۳، ۳۹۵، ۴۲۵، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۹۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۳۱، ۶۲۸، ۶۷۸، ۷۰۳، ۷۴۰، ۷۴۶، ۷۶۵، ۸۰۷، ۸۳۶، ۸۵۰، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۴۶، ۹۵۴.

آلواتان: ۲۵، ۲۶، ۶۳۵، ۷۷۹، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۸۷، ۸۸۸، ۹۲۹.

آمل: ۷۶۱.

آنکارا: ۲۴۰، ۲۸۰، ۳۲۴، ۵۲۳، ۷۵۶.

ابوالخصیب: ۵۴۰.

ابوظبی (امارات): ۶۴، ۲۳۴، ۲۳۸، ۵۰۲، ۶۲۹، ۷۱۸، ۹۵۹.

اتریش: ۲۱۴، ۲۸۶، ۴۵۳، ۷۷۹، ۸۶۲، ۹۱۲.

اتوبان افسریه (تهران): ۶۵۸.

اتیوپی: ۳۷۵، ۶۸۷، ۷۲۱.

اداره (ستاد) مبارزه با مواد مخدر: ۱۷۱، ۴۰۹.

اداره حج و زیارت ایران در مکه: ۸۰۵.

اداره کل راه و ترابری استان آذربایجان غربی: ۵۷۲.

اراک: ۶۶، ۳۱۲، ۳۲۱، ۴۵۷، ۵۶۲، ۶۳۵، ۶۳۶، ۷۱۰.

ارییل: ۱۵۶.

ارتفاع ۳۲۰: ۲۱، ۴۸۹، ۵۹۲.

ارتفاع ۳۴۳: ۱۰۹، ۵۴۳، ۵۹۳، ۷۷۷.

ارتفاع ۳۶۳: ۶۵، ۱۰۹.

ارتفاع برده ناز: ۲۴۳.

ارتفاع بین حشمی: ۹۰۴.

ارتفاع تپه قرمز: ۴۸۹.

ارتفاع تولیور: ۹۰۴.

ارتفاع تینه بزرگ: ۴۸۹، ۵۲۸.

ارتفاع تینه کوچک: ۴۸۹، ۵۲۸.

ارتفاع دیدگاه پیرعلی: ۴۸۹.

ارتفاع دیده بانی سارات: ۴۸۹.

ارتفاع ساکان: ۲۴۳.

ارتفاع سرآلاوان: ۹۵۱.

ارتفاع سه تپان: ۶۳۲.

ارتفاع سیدک: ۲۱، ۴۸۹، ۵۲۸، ۵۹۳، ۸۰۴.

ارتفاع شیان: ۹۰۴.

ارتفاع عثمان آباد: ۸۴۵.

ارتفاع کانی سیب: ۲۴۳.

ارتفاع کانی شیخ: ۷۴۸.

ارتفاع کرم ژیله: ۴۸۹، ۶۱۳.

ارتفاع کنجانچم: ۶۵، ۱۰۹.

ارتفاع کومه شریف: ۲۰، ۳۲.

ارتفاع کوه بیان: ۳۸، ۳۹.

ارتفاع گردنه گلین: ۹۰۴.

ارتفاعات آق داغ: ۴۹۴.

ارتفاعات بادیز: ۱۶۷.

ارتفاعات بازرگان: ۴۹۵، ۵۱۶.

ارتفاعات برج احمدی: ۴۹۴.

ارتفاعات بند پیرعلی: ۴۸۹.

ارتفاعات بهرام آباد: ۱۰۹.

ارتفاعات پردسفید: ۵۸۶.

ارتفاعات تپه مثلثی، تپه ۳۴۳: ۴۸۹، ۵۴۳، ۵۹۳.

ارتفاعات تپه های شلوغ: ۴۸۹.

ارتفاعات چشمه کلی: ۴۸۹.

ارتفاعات چغاشیرگه: ۶۳۲.

ارتفاعات چغالونه: ۵۹۳.

ارتفاعات چم دام: ۴۸۹، ۵۹۳.

ارتفاعات حد اوغلان: ۲۴۳.

ارتفاعات حمزین: ۱۷، ۲۲، ۸۴۳، ۹۲۵.

ارتفاعات حیدک: ۲۱، ۴۸۹، ۵۲۸، ۵۹۳، ۸۰۴.

ارتفاعات دروازه: ۲۱، ۴۸۹، ۵۲۸، ۵۴۳، ۵۹۳، ۶۴۳.

ارتفاعات دوله شریف: ۲۰، ۳۲.

ارتفاعات دوله شریف: ۲۰، ۳۲.

ارتفاعات سارات: ۴۵۵، ۴۸۹.

ارتفاعات سان واپا: ۲۰، ۲۲، ۴۸۹، ۵۴۲، ۶۳۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۹۵، ۷۴۸، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۸۸، ۸۰۴.

ارتفاعات سکو: ۶۳۵.

ارتفاعات سلام صفا: ۹۰۴.

ارتفاعات سلمان کشته:

۲۰، ۲۱، ۴۸۰، ۴۸۹، ۵۱۵، ۵۲۸، ۵۴۲، ۵۹۲، ۵۹۳، ۶۱۳، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۵۵، ۷۴۸، ۷۷۷، ۸۰۴.

ارتفاعات شانه دری: ۶۸۹.

ارتفاعات شیخ محمود: ۸۴۵، ۸۶۱.

ارتفاعات قلعه جوق: ۲۲، ۴۸۹، ۵۴۲، ۵۹۳، ۶۳۳، ۷۰۷، ۷۷۷.

ارتفاعات قلعه مین: ۴۸۹، ۵۴۲، ۵۹۳، ۶۳۳، ۶۵۴، ۷۰۷.

ارتفاعات قوت قوله: ۴۸۹، ۵۲۸.

ارتفاعات کره کویی: ۹۵۱.

ارتفاعات کله شوان: ۲۰، ۴۸۰، ۴۸۹، ۵۲۸، ۵۴۳، ۵۹۳، ۶۹۸.

ارتفاعات کومه سنگ: ۷۷۷.

ارتفاعات کوه سنگ کرسی: ۹۰۴.

ارتفاعات کوه کوچک گسنک: ۹۰۴.

ارتفاعات گردنه گلین: ۹۰۴.

ارتفاعات گیسکه: ۲۰، ۲۱، ۴۸۹، ۵۱۴، ۵۴۳، ۵۹۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۷۰۷، ۷۲۶، ۸۰۴.

ارتفاعات لیلانہ: ۸۲۳، ۸۴۵، ۸۸۷، ۹۲۹.

ارتفاعات مری خزیه: ۹۰۴.

ارتفاعات میدان: ۵۴۹.

ارتفاعات میدان: ۵۴۹.

ارتفاعات میمک: ۷۵۹.

ارتفاعات وارولین: ۴۸۹، ۵۴۲، ۵۹۳، ۶۳۳، ۶۵۵، ۷۰۷، ۷۷۶.

ارتفاعات هنگ آباد: ۲۴۳، ۲۵۵، ۴۰۴.

ارتفاعات کهنه ریگ: ۲۰، ۲۲، ۴۸۹، ۵۱۴، ۶۳۱، ۶۵۴.

اردبیل: ۹۳، ۴۰۲.

اردستان: ۹۳.

اردن: ۱۸، ۱۹، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۵۱، ۵۷، ۷۱، ۷۲، ۹۲، ۹۷، ۱۵۳، ۱۶۶، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۷، ۱۹۲، ۱۹۴، ۱۹۶، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۵۱، ۲۷۴، ۲۸۷، ۳۰۹، ۳۱۹، ۳۲۸، ۳۶۹، ۳۷۴، ۳۷۷، ۳۸۰، ۳۹۰، ۳۹۳، ۴۲۴، ۵۰۷، ۵۳۳، ۵۹۶، ۶۰۸، ۶۴۵، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۸۷، ۶۸۸، ۷۰۵، ۷۰۸، ۷۲۲، ۷۵۸، ۷۷۲، ۷۷۴، ۸۰۰، ۸۰۱، ۹۱۳، ۹۱۵، ۹۵۷، ۹۶۰، ۹۶۲.

اردوگاه آوارگان برج البراجنه (بیروت): ۳۹۹، ۴۰۰.

اردوگاه آوارگان شتیلا (بیروت): ۱۸، ۲۰، ۳۴، ۳۵۷، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۱۰، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۵۰، ۴۵۲، ۴۵۷، ۴۶۸، ۵۸۰، ۶۰۹، ۶۵۱، ۶۷۹، ۶۸۰، ۷۹۷.

اردوگاه آوارگان صبرا (بیروت): ۱۸، ۲۰، ۳۴، ۳۵۷، ۳۹۹، ۴۰۱، ۴۱۰، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۵۰، ۴۵۲، ۴۵۷، ۴۶۸، ۵۸۰، ۶۰۹، ۶۵۱، ۶۷۹، ۶۸۰، ۷۹۷.

اردوگاه بلاته (فلسطین اشغالی): ۴۵۲.

اردوگاه حشمتیه: ۹۳، ۳۵۸.

اردوگاه نیروی هوایی: ۱۰۷.

اروپا: ۵۷، ۱۷۹، ۱۹۳، ۱۹۵، ۱۹۶، ۲۶۴، ۲۸۲، ۲۸۴، ۳۰۲، ۳۲۶، ۳۶۱، ۳۹۰، ۴۵۲، ۴۷۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۵۳، ۶۰۹، ۶۷۷، ۶۷۹، ۷۶۴، ۸۰۴، ۸۰۶، ۸۳۶، ۸۳۹، ۹۱۵، ۹۴۱، ۹۶۴، ۹۶۸.

ارومیه: ۴۶، ۹۳، ۱۱۰، ۱۵۵، ۱۷۷، ۲۰۴، ۲۴۳، ۲۵۳، ۲۷۶، ۴۲۶، ۵۵۹، ۵۷۲، ۵۸۶، ۵۹۸، ۶۱۲، ۶۳۵، ۶۵۸، ۶۸۲، ۶۸۴، ۷۲۷، ۷۴۹، ۷۶۰، ۷۶۲، ۷۷۸، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۶، ۸۶۳، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۸۸، ۸۸۹، ۹۰۶، ۹۲۷، ۹۵۱.

اروندروود: ۱۹، ۷۴، ۹۱، ۲۰۳، ۹۱۷.

اریتره: ۳۷۵، ۳۷۷.

ازنا: ۳۴۶.

اسپانیا: ۳۹۸، ۶۲۶.

استان آذربایجان شرقی: ۳۲۰، ۶۳۷، ۷۵۱، ۸۷۷.

استان آذربایجان غربی: ۱۸، ۲۵، ۳۸، ۴۶، ۲۰۴، ۲۱۴، ۲۵۳، ۳۲۰، ۴۰۹، ۴۲۲، ۵۱۸، ۵۳۵، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۸۵، ۶۲۰، ۶۳۴، ۷۰۸، ۷۴۳، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۹۵، ۸۲۶، ۸۶۱، ۸۷۲، ۸۸۸، ۹۴۴، ۹۴۰.

استان اراک: ۷۵۱.

استان اصفهان: ۴۹۴، ۵۸۷، ۷۵۱، ۷۵۹، ۸۶۳.

استان ایلام: ۱۲۶، ۴۹۴، ۵۱۸، ۵۲، ۵۶۲، ۶۳۷، ۷۵۲، ۸۵۷، ۸۶۰، ۸۶۳، ۹۱۷، ۹۱۸.

استان باختران: ۶۳۷، ۷۵۲، ۸۴۸، ۸۶۳، ۸۷۴، ۹۱۷، ۹۱۸.

استان بوشهر: ۵۵۷.

استان تهران: ۳۹۶، ۵۱۸.

استان چهارمحال بختیاری: ۶۰۳، ۶۰۵، ۶۰۶، ۸۷۴.

استان خراسان: ۷۹، ۲۲۰، ۸۱۱، ۹۰۵.

ص: ۱۰۵۷

استان خوزستان: ۷۹، ۸۰، ۹۸، ۱۱۹، ۱۴۲، ۱۵۹، ۲۶۰، ۲۶۹، ۲۹۷، ۳۱۱، ۳۳۹، ۴۲۶، ۴۴۲، ۴۶۰، ۴۶۳، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۹۸، ۵۰۶، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۳۵، ۵۳۸، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۸۱، ۵۸۲، ۶۳۷، ۶۸۶، ۷۰۹، ۷۵۲، ۷۸۴، ۷۸۹، ۷۹۴، ۸۱۴، ۸۲۰، ۹۰۶، ۹۱۷، ۹۱۸.

استان زنجان: ۲۴۵.

استان سلیمانیه: ۹۳، ۷۰۸.

استان سیستان و بلوچستان: ۵۰۶، ۵۰۹، ۵۱۸، ۷۵۱.

استان عماره (عراق): ۴۲۴.

استان فارس: ۲۶۸، ۳۷۳، ۵۵۷، ۶۰۳، ۶۱۱، ۷۵۱، ۸۵۱.

استان کردستان: ۱۸، ۱۹، ۲۵، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۵۱، ۱۱۰، ۱۱۹، ۱۴۰، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۵۴، ۱۶۴، ۱۹۱، ۲۵۴، ۲۵۵، ۳۱۱، ۳۷۹، ۳۸۴، ۴۰۹، ۴۸۱، ۴۹۶، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۶، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۵۰، ۵۶۲، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۸۵، ۶۲۰، ۶۳۷، ۶۸۵، ۷۳۵، ۷۴۳، ۷۷۹، ۷۹۴، ۷۹۵، ۸۰۳، ۸۱۱، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۳۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۶۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۸۸، ۸۹۰، ۸۹۹، ۹۰۶، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۴، ۹۶۶.

استان کرمان: ۷۹۲.

استان کهگیلویه و بویراحمد: ۵۲۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۷۵۱.

استان گیلان: ۴۰۲، ۴۸۲، ۴۹۷، ۵۱۷، ۵۶۲، ۵۸۷، ۶۲۱، ۷۵۱.

استان مازندران: ۴۰۲، ۷۲۷.

استان مرکزی: ۱۶۴، ۷۱۰.

استان هرمزگان: ۳۶۴، ۳۸۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۹، ۷۵۱.

استان همدان: ۷۵۱.

استان یزد: ۲۴۵، ۵۲۰، ۷۵۱، ۸۲۶، ۸۵۷، ۸۷۴.

استانداری اصفهان: ۸۷۴.

استانداری ایلام: ۸۵۷.

استانداری باختران: ۲۰۵.

استانداری کردستان: ۸۲۴.

استانداری یزد: ۸۲۶.

استرالیا: ۴۴۱، ۵۳۸.

استکهلم: ۴۰۰، ۴۸۴.

اسرائیل، رژیم اشغالگر قدس، رژیم صهیونیستی: ۱۸، ۲۰، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۴۴، ۴۵، ۵۵، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۸، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۹۰، ۱۱۳، ۱۱۸، ۱۳۵، ۱۴۲، ۱۴۴، ۱۴۸، ۱۵۱، ۱۵۶، ۱۵۸، ۱۶۰، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۷، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۳، ۲۲۰، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۷، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۸، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۸، ۳۲۳، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۴۰، ۳۴۹، ۳۵۱، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۹، ۳۶۱، ۳۶۹، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۶، ۳۷۸، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۵، ۳۹۰، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۱۰، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۳۲، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۶۰، ۴۶۷، ۴۷۰، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۵۰۱، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۳۱، ۵۳۳، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۴۲، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۵۲، ۵۶۳، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۲۲، ۶۲۹، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۵۰، ۶۶۷، ۶۶۹، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۵، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۷، ۶۹۳، ۷۰۱، ۷۰۵، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۵، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۳۸، ۷۴۲، ۷۴۶، ۷۵۲، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۶، ۷۷۴، ۷۸۲، ۷۸۴، ۷۹۱، ۷۹۷، ۷۹۸، ۸۱۲، ۸۳۰، ۸۳۵، ۸۴۷، ۸۵۶، ۸۶۳، ۸۶۸، ۸۸۲، ۸۹۵، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۳۳، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۴۵، ۹۴۷، ۹۵۶، ۹۶۰، ۹۶۲، ۹۶۳.

اسکاندیناوی: ۶۵، ۵۸۰.

اسکله آذربایجان: ۳۶، ۷۷، ۸۲۱.

اسکله الامیه (عراق): ۲۰۳، ۲۵۷.

اسکله البکر (عراق): ۲۵۷.

اسکله تی (۳۱۷، ۱۵۳، ۳۵، ۲۴): T).

اسلام آباد غرب: ۱۱۲، ۱۴۱، ۳۴۳، ۴۸۹.

اشنویه: ۳۷، ۴۶، ۲۲۸، ۷۶۰، ۷۶۲، ۸۷۲، ۸۸۶، ۹۵۱.

اصفهان: ۲۶، ۹۳، ۲۶۸، ۴۵۵، ۴۵۶، ۵۰۵، ۵۷۳، ۶۰۳، ۶۰۵، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۸۵، ۷۱۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۸۹، ۸۴۹، ۸۶۳، ۸۷۴، ۸۷۵.

افریقا: ۳۱، ۵۹، ۸۲، ۱۱۳، ۱۴۴، ۴۶۴، ۶۵۰، ۷۵۷، ۸۰۱.

افریقای جنوبی: ۳۰۸، ۵۸۸، ۶۰۶.

افغانستان: ۵۹، ۸۳، ۱۹۹، ۲۰۶، ۲۲۳، ۳۵۱، ۴۷۱، ۴۷۵، ۵۵۲، ۵۶۳، ۷۲۱، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۹۸، ۸۰۲، ۸۳۵، ۹۴۹.

اقیانوس آرام: ۷۰.

اقیانوس هند: ۳۴۵، ۴۷۰، ۷۷۱، ۷۹۷، ۸۱۶، ۸۸۳، ۹۳۲.

الجزایر: ۴۹، ۵۴، ۸۹، ۱۶۴، ۱۸۹، ۱۹۸، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۲۵، ۲۳۴، ۲۷۴، ۲۷۷، ۲۸۹، ۲۹۱، ۳۰۲، ۳۳۵، ۳۵۰، ۳۷۵، ۳۷۸، ۴۷۱، ۴۷۴، ۴۸۳، ۵۳۹، ۵۴۵، ۵۵۴، ۵۸۸، ۶۴۲، ۷۰۰، ۷۱۱، ۷۱۵، ۷۱۸، ۷۲۰، ۷۸۲، ۸۳۵، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۷، ۹۳۴، ۹۶۱، ۹۶۳، ۹۶۷.

العماره: ۲۲، ۸۴۳.

الیگودرز: ۷۳۵، ۷۴۲.

امارات: ۳۰، ۵۰، ۶۴، ۶۵، ۱۰۷، ۱۹۷، ۲۳۴، ۳۰۳، ۳۱۸، ۳۵۷، ۴۷۳، ۵۳۱، ۵۷۸، ۵۹۰، ۶۰۶، ۶۰۸، ۶۵۷، ۶۷۱، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۷، ۷۸۳، ۷۸۵، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۵۷، ۸۹۴، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹.

امام شهر: ۴۰۲.

امان: ۷۱، ۳۲۵.

امریکا: اکثر صفحات.

امریکای لاتین: ۳۹۹، ۶۵۰، ۷۸۲، ۸۳۵.

امیرکلا (بابل): ۴۱۳.

انجمن فرهنگی شهید مفتاح قائم شهر: ۵۹۸.

ص: ۱۰۵۸.

اندونزی: ۱۵۰، ۱۶۱، ۳۵۸، ۶۴۲، ۹۴۲، ۹۶۷.

اندیمشک: ۴۸۸، ۵۰۸، ۶۲۱، ۶۷۴، ۸۵۰، ۸۷۳.

انزلی: ۵۶۳، ۶۲۱، ۷۶۱.

انگلیس، انگلستان: ۹۱، ۱۱۲، ۱۳۲، ۱۷۰، ۲۱۹، ۲۱۴، ۲۱۶، ۲۵۰، ۲۶۲، ۲۷۱، ۲۸۴، ۲۹۰، ۳۰۳، ۳۰۲، ۳۱۸، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۴۵، ۳۵۷، ۴۵۱، ۴۶۷، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۵، ۴۸۰، ۴۹۰، ۴۹۱، ۵۰۴، ۵۰۷، ۵۵۱، ۵۶۲، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۹۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۵۰، ۶۷۱، ۶۷۸، ۶۸۹، ۷۰۴، ۷۳۸، ۷۴۱، ۷۶۵، ۸۰۷، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۷، ۹۶۰، ۹۶۳.

انیتون (امریکا): ۶۰۶.

انستیتو گوته (تهران): ۱۸، ۲۸۰، ۲۸۱، ۹۳۴.

اوپیک: ۶۰، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۷۰، ۱۸۲، ۲۰۰، ۲۶۲، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۶۷، ۴۴۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۴۲، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۶۱.

اورامانات: ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۵۶، ۴۹۶، ۸۷۴.

اهواز: ۳۶، ۷۹، ۹۵، ۹۸، ۲۴۱، ۲۶۹، ۳۱۱، ۳۸۴، ۴۵۵، ۴۸۲، ۴۸۸، ۴۹۸، ۵۰۸، ۵۱۵، ۵۲۱، ۵۳۵، ۵۳۸، ۵۴۹، ۵۸۱، ۵۸۲، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۸۹، ۸۲۰، ۸۵۴، ۸۶۲، ۸۶۳.

ایالت آلاباما (امریکا): ۶۰۶.

ایالت راین لند فالز (آلمان): ۸۳۶، ۹۲۳.

ایالت واشنگتن: ۴۴۹.

ایتالیا: ۱۱۰، ۱۷۹، ۲۱۴، ۲۴۷، ۳۵۴، ۳۶۷، ۳۷۵، ۴۲۰، ۴۳۰، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۴۱، ۴۴۹، ۴۵۰، ۵۳۸، ۵۸۱، ۶۰۹، ۶۲۸، ۶۵۱، ۷۶۵، ۸۳۹، ۹۶۳، ۹۶۴.

ایذه: ۹۴۲.

ایران: اکثر صفحات.

ایلام: ۳۷، ۹۵، ۲۵۲، ۴۲۴، ۴۳۹، ۴۵۶، ۵۰۵، ۵۲۹، ۷۸۱، ۷۸۸، ۸۰۹، ۸۴۲، ۹۰۲، ۹۵۰.

ایوان غرب: ۷۸۱.

بایل: ۹۸، ۱۵۵، ۴۱۳، ۴۵۷، ۵۹۸، ۶۲۱، ۷۹۰.

باجوند: ۸۶۱، ۹۵۱.

باختران: ۳۷، ۳۹، ۱۱۲، ۱۵۵، ۳۱۲، ۴۸۹، ۵۱۴، ۷۰۸، ۷۹۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۶۱، ۸۶۳، ۸۷۵.

بافت: ۵۶۰.

بالی (اندونزی): ۱۵۰.

بانک - آو - امریکا (نیویورک): ۹۳۴.

بانک بانکو دوبرازیل (برزیل): ۹۱۲.

بانک چیس منهنن بانک (نیویورک): ۹۳۴.

بانک رافدین (عراق): ۹۱۲.

بانک سیتی بانک (نیویورک): ۹۳۴.

بانک صادرات: ۳۴۶، ۵۹۸.

بانک عراق و برزیل: ۹۱۲.

بانک عمران اسلامی: ۶۸۸، ۷۵۵.

بانک فدرال رزرو (امریکا): ۳۵۰.

بانک مرکزی: ۲۵، ۱۰۵، ۲۸۲، ۴۶۶، ۹۳۴، ۹۳۵.

بانک ملی: ۲۳۰.

بانہ: ۴۰، ۶۶، ۹۷، ۱۱۹، ۱۲۶، ۱۶۷، ۲۸۰، ۳۱۰، ۳۱۹، ۳۴۶، ۳۶۹، ۴۰۵، ۴۹۵، ۵۱۶، ۵۳۵، ۵۴۹، ۵۹۸، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۸۴، ۷۰۸.

۷۰۹، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۹، ۷۹۰، ۸۸۳، ۸۸۷، ۹۰۴، ۹۴۰.

باینگان: ۱۱۹، ۱۵۴.

بجنورد: ۲۲۰.

بحرین: ۳۰، ۵۰، ۵۱، ۲۵۱، ۲۸۹، ۳۲۵، ۴۴۵، ۷۸۳، ۷۸۵، ۷۸۶، ۸۸۳، ۸۹۴، ۹۵۷.

بدره: ۱۰۹، ۴۹۴.

برلین غربی: ۲۱۳.

بروجرد: ۳۴۶، ۸۶۳، ۹۴۲.

بروکسل: ۴۵۲.

بریتانیا: ۱۴۸، ۳۸۸، ۵۳۹.

بزرگراه رسالت (تهران): ۷۵۰.

بستان: ۳۶۳، ۵۱۰، ۵۸۲، ۷۵۱، ۷۹۴.

بشاگرد: ۴۶۷.

بصره: ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۳۵، ۳۶، ۸۵، ۹۱، ۱۰۵، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۷۰، ۱۷۶، ۱۸۷، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۷، ۳۰۹، ۳۴۵، ۳۸۱، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۲، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۷۳، ۵۱۱، ۵۱۹، ۵۴۰، ۵۵۴، ۵۵۷، ۵۶۰، ۵۶۵، ۵۷۱، ۵۸۲، ۵۸۹، ۵۹۵، ۶۱۷، ۶۷۰، ۶۷۲، ۷۰۸، ۷۳۰، ۷۴۰، ۷۸۴، ۷۹۳، ۸۰۷، ۸۱۴، ۸۲۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۶۰، ۸۹۵، ۸۹۷.

بعثه امام در مدینه:

۱۹، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۵۲، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۶۳، ۸۰۵.

بعقوبه: ۷۱۶.

بغداد: ۱۸، ۲۰، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۴۱، ۴۲، ۴۴، ۴۵، ۵۱، ۵۴، ۶۷، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۴، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۹۲، ۹۶، ۱۰۵، ۱۱۴، ۱۱۸، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۶۹، ۱۹۳، ۱۹۶، ۱۹۸، ۲۰۴، ۲۰۷، ۲۰۹، ۲۱۴، ۲۱۷، ۲۴۲، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۷۰، ۲۷۳، ۲۷۵، ۲۸۰، ۲۸۲، ۲۹۵، ۳۰۲، ۳۱۱، ۳۱۵، ۳۲۴، ۳۲۹، ۳۳۶، ۳۳۹، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۹۴، ۳۹۷، ۳۹۸، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۴۲، ۴۴۵، ۴۴۷، ۴۵۲، ۴۵۶، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۸، ۴۸۴، ۴۹۰، ۴۹۵، ۵۱۱، ۵۱۵، ۵۱۹، ۵۲۱، ۵۲۳، ۵۲۵، ۵۳۵، ۵۴۱، ۵۵۴، ۵۵۷، ۵۶۱، ۵۷۶، ۵۸۱، ۵۹۵، ۵۹۷، ۶۰۱، ۶۰۷، ۶۰۹، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۳۴، ۶۴۹، ۶۵۶، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۲، ۶۷۵، ۶۷۸، ۶۸۷، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۳، ۶۹۵، ۷۰۱، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۱۴، ۷۱۶، ۷۲۸، ۷۳۶، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۵۶، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۷۰، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۷، ۷۷۹، ۷۸۵، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۸۰۷، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۲۱، ۸۳۷، ۸۴۹، ۸۵۴، ۸۶۴، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۶، ۸۹۲، ۸۹۶، ۹۲۶، ۹۳۵، ۹۴۵، ۹۴۷.

بلیزیک: ۴۰۵.

بلگراد: ۴۲، ۴۶، ۳۰۲، ۳۲۴، ۴۴۵، ۴۷۲.

بُن (آلمان): ۲۸۴، ۵۴۲، ۹۳۴.

ص: ۱۰۵۹

بندر الاحمدی (کویت): ۵۰.

بندر ام القصر (عراق): ۲۹۳.

بندر امام خمینی: ۲۳، ۲۴، ۱۸۰، ۱۸۱، ۲۳۰، ۲۴۰، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۸۰، ۲۹۵، ۳۲۹، ۳۳۳، ۳۶۳، ۳۷۱، ۵۰۸، ۶۷۲، ۵۹۰، ۶۷۷، ۹۰۲، ۹۴۸.

بندر برم (آلمان): ۳۹۳.

بندر پورث موث (انگلیس): ۵۸۰.

بندر ترکمن: ۵۳۱، ۷۶۱، ۷۶۲.

بندر خور فکان (امارات): ۶۴.

بندر ستوبال (پرتغال): ۸۶۶.

بندر شعیه (کویت): ۵۰، ۹۷، ۱۱۰، ۱۳۶، ۱۸۷، ۲۲۶، ۶۱۰.

بندر شوینخ (کویت): ۹۷.

بندر شیرجی (کویت): ۱۸۷.

بندر عقبه (اردن): ۱۹، ۳۸۰، ۵۰۷، ۹۴۳، ۹۶۸.

بندر فجیره (امارات): ۶۴.

بندر لارناکای (قبرس): ۷۴.

بندر عباس: ۱۷۹، ۱۸۰، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۷۰، ۶۵۷، ۶۷۲، ۷۷۷، ۷۸۲، ۸۸۹.

بندر گز: ۷۹۰.

بنگلادش: ۴۳، ۸۱، ۲۴۸، ۲۵۸، ۲۵۹، ۳۱۴، ۳۵۸، ۹۳۵، ۹۵۲.

بنگلور (هند): ۸۳۷، ۸۵۲، ۸۵۳.

بنیاد شهید: ۷۳۵، ۷۴۲، ۹۵۵.

بنیاد مستضعفان: ۷۵۲.

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی اصفهان: ۷۸۹.

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی: ۳۳۳، ۶۳۷، ۷۵۱.

بوشهر: ۵۱، ۶۳، ۷۷، ۱۴۲، ۱۷۹، ۱۸۱، ۲۴۰، ۲۶۷، ۲۷۹، ۲۸۰، ۳۴۴، ۶۱۹، ۷۶۲، ۸۷۳، ۹۵۲، ۹۵۳.

بوکان: ۲۶، ۳۸، ۴۰، ۷۸، ۱۴۱، ۱۵۴، ۱۶۷، ۲۵۶، ۲۹۶، ۵۳۰، ۵۴۹، ۵۷۱، ۵۸۶، ۶۲۰، ۶۳۵، ۷۶۱، ۷۹۰، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۴۵، ۸۶۰.

۸۷۲، ۸۸۷، ۹۰۳، ۹۲۷.

بهبهان: ۸۲۷، ۹۴۲.

بیت اللحم: ۴۵۲.

بیت امام: ۹۵، ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۷۲، ۲۶۴، ۵۰۸.

بیت المقدس: ۳۳، ۱۸۳، ۱۸۴، ۲۰۲، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۷۷، ۲۹۳، ۲۹۴، ۳۰۴، ۳۵۷، ۳۷۶، ۳۷۷، ۴۵۲، ۵۸۰، ۷۹۴، ۸۶۸.

بیرجند: ۸۶۳.

بیروت: ۲۰، ۳۴، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۵۷، ۶۱، ۷۴، ۸۲، ۱۱۳، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۴۸، ۱۵۱، ۱۶۸، ۲۰۲، ۲۲۴، ۲۴۸، ۳۴۱، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵.

۳۵۶، ۳۵۷، ۳۹۰، ۳۹۹، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۳۳، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۴۳.

۴۴۴، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۶۰، ۴۷۶، ۴۸۸، ۴۹۰، ۵۰۲، ۵۳۸، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۷۹، ۶۱۰، ۶۲۲، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۴۳.

۶۴۵، ۶۴۷، ۶۵۱، ۶۷۹، ۶۸۸، ۷۲۲، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۹۵، ۷۹۸، ۸۶۸، ۹۱۵.

بیمارستان ۱۷ شهریور (تهران): ۲۰۵.

بیمارستان اکره (بیروت): ۴۵۰.

بیمارستان امام خمینی (آبادان): ۵۹۸.

بیمارستان امام خمینی (اسلام آباد غرب): ۳۴۳.

بیمارستان امام خمینی (تهران): ۵۰۱.

بیمارستان امیراعلم (تهران): ۶۰۰.

بیمارستان بانک ملی (تهران): ۶۰۰.

بیمارستان جرجانی (تهران): ۲۰۵.

بیمارستان دکتر معیری (تهران): ۲۳۱.

بیمارستان سینا (تهران): ۲۳۱، ۵۰۱، ۶۰۰.

بیمارستان شرکت نفت (آبادان): ۴۲۴.

بیمارستان طرفه (تهران): ۶۰۰، ۶۲۲.

بیمارستان غزه (بیروت): ۴۵۰.

بیمارستان فیروزگر (تهران): ۵۰۱، ۶۰۰.

بیمارستان قدس (اراک): ۳۲۱.

بیمارستان لقمان الدوله (تهران): ۲۳۱.

بیمارستان نجمیه (تهران): ۲۳۱، ۵۰۱، ۶۰۰.

بیمارستان ولیعصر (اراک): ۴۵۷.

بیوت: ۱۸۲.

پادگان ارومیه: ۴۶.

پادگان التاجی (عراق): ۹۷، ۱۳۶، ۱۶۶، ۲۶۸، ۲۹۵.

پادگان الشعیبه (عراق): ۹۲.

پادگان پیرانشهر: ۳۴۵.

پادگان جلدیان: ۶۳۵، ۸۷۱.

پادگان سنندج: ۷۳۵، ۷۴۳.

پادگان عین خوش: ۹۰۱.

پادگان لویزان: ۹۳۰.

پادگان موجش: ۷۰۹.

پادگان مهندسی بروجرد: ۳۴۶.

پادگان میدان (عراق): ۴۸۱.

پادگان نال کاری (عراق): ۴۳۹.

پارس آباد مغان: ۹۳، ۴۰۲.

پارک شهر (تهران): ۲۳۱، ۲۴۴، ۲۴۶، ۸۱۸.

پارک لاله (تهران): ۹۰۵.

پارک نیاوران (تهران): ۸۳۰.

پارلمان آلمان: ۴۲۵.

پارلمان اروپا: ۳۶۱.

پارلمان ایتالیا: ۵۳۸.

پارلمان هند: ۱۰۹.

پاریس: ۵۴، ۷۵، ۱۰۳، ۱۰۶، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۸۲، ۱۸۸، ۲۱۹، ۲۲۸، ۳۰۹، ۳۸۷، ۳۹۰، ۳۹۴، ۳۹۸، ۴۲۸، ۴۵۱، ۴۷۱، ۵۰۲، ۵۱۷،
۵۵۰، ۷۸۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۳۶، ۸۴۶، ۸۵۱، ۸۶۲، ۸۷۵، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۹۰، ۹۱۱، ۹۳۶.

پاسگاه باغ ساعی (عراق): ۸۵۹.

ص: ۱۰۶۰.

پاسگاه بیات: ۹۲۵.

پاسگاه چم سری: ۴۲۴.

پاسگاه چم هندی: ۴۲۴.

پاسگاه دراجی (عراق): ۹۳۹.

پاسگاه دوله شریف (عراق): ۲۱، ۵۴۲، ۵۹۳، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۵۶.

پاسگاه ربوط: ۹۲۵.

پاسگاه زید: ۳۶، ۶۲۰.

پاسگاه سان واپا: ۶۱۴، ۶۱۶.

پاسگاه سلمان کشته:

۶۱۴، ۶۱۶.

پاسگاه سومار: ۶۱۴، ۶۱۶.

پاسگاه شهابی (عراق): ۸۵۹.

پاسگاه شیرین بلاغ: ۷۲۷.

پاسگاه قره تپه: ۸۸۶.

پاسگاه قلعه جوق: ۶۱۴، ۶۱۶.

پاسگاه کانی شیخ: ۶۱۴، ۶۱۶.

پاسگاه کومه سنگ (ایران): ۵۹۳، ۶۵۵.

پاسگاه کومه سنگ (عراق): ۶۵۶.

پاسگاه گیسکه: ۶۱۶.

پاسگاه لیلانہ: ۹۰۳.

پاسگاه میان تنگ: ۲۲، ۶۱۴، ۶۱۶، ۶۵۵، ۶۹۵.

پاکستان: ۴۳، ۵۱، ۱۳۳، ۲۵۹، ۲۸۴، ۳۰۸، ۳۵۸، ۳۸۰، ۴۲۲، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۷۸، ۶۹۳، ۸۳۵، ۸۵۲، ۸۸۳، ۸۹۵، ۹۳۵، ۹۶۴.

پالایشگاه جی اصفهان: ۴۵۵، ۴۹۹.

پالایشگاه نفت آبادان: ۸۸، ۱۳۹، ۱۵۳، ۵۲۲، ۵۹۸، ۶۶۷، ۷۲۹، ۷۳۱، ۹۶۸.

پاوه: ۲۶، ۱۰۹، ۱۱۹، ۱۴۲، ۱۵۴، ۱۵۶، ۲۰۵، ۴۹۶، ۵۴۹، ۸۶۱، ۸۷۴، ۹۲۷.

پایگاه ابراهیم آباد: ۵۹۸.

پایگاه بازرگان: ۷۴۹.

پایگاه بعقوبه (عراق): ۶۱۷.

پایگاه پسوه: ۸۶۱.

پایگاه تپه خالدآباد: ۹۲۸.

پایگاه تپه غولان: ۶۵۸.

پایگاه ترجان: ۷۹۰.

پایگاه توریور: ۷۰۹.

پایگاه تیلہ کوه: ۵۷۲.

پایگاه جمال آباد: ۴۹۵.

پایگاه جوانمرد: ۲۹۶.

پایگاه چمیوقه: ۵۳۰.

پایگاه چهارم شکاری دزفول: ۵۱۴، ۹۲۵.

پایگاه حاجی جوانمرد: ۶۳۵.

پایگاه دارساوین: ۶۵۸.

پایگاه دریایی بندرعباس: ۳۶۶.

پایگاه دریایی تولون (فرانسه): ۲۴۲.

پایگاه دریایی جیبیل (عربستان): ۵۰.

پایگاه دوم هوایی تبریز: ۵۱۴.

پایگاه سرچشمه: ۹۵۱.

پایگاه سوم شکاری نوژه: ۵۱۴.

پایگاه سوم نوژه: ۵۱۴.

پایگاه سیدصارم: ۶۵۸.

پایگاه شورگل: ۳۷.

پایگاه شهری کند: ۵۳۰.

پایگاه شهید بهشتی (اهواز): ۵۲۱.

پایگاه شهید بهشتی (سومار): ۴۵۵.

پایگاه شهید عظیمزاده: ۶۳۵.

پایگاه فردوس: ۸۱۰.

پایگاه کانیا اسپیک (عراق): ۴۲۵.

پایگاه کانی سور: ۸۴۵.

پایگاه کچل منگان: ۹۰۳.

پایگاه کورانا: ۶۳۵.

پایگاه کوکیا: ۵۸۶، ۷۶۰.

پایگاه کوله زاغه: ۹۴۰.

پایگاه گازرسانی: ۵۴۹.

پایگاه گردنه شیوان: ۴۲۶.

پایگاه گوزلی: ۸۴۵.

پایگاه گویتپه: ۷۴۹.

پایگاه ملاشیخ: ۸۱۰.

پایگاه موجش: ۵۸۶.

پایگاه میرآباد: ۷۰۹، ۷۶۰.

پایگاه نوایی: ۷۲۷.

پایگاه هفت ترانه: ۸۴۵.

پایگاه هفتوانه: ۷۰۹.

پایگاه هوانیروز باختران: ۵۱۴.

پایگاه هوایی بندرعباس: ۳۶۴، ۳۶۵.

پایگاه هوایی بوشهر: ۱۴۲، ۹۵۳.

پایگاه هوایی طهران (عربستان): ۵۰.

پرتغال: ۸۶۶.

پرو: ۶۹، ۷۰.

پسوه: ۲۶، ۴۰۵، ۵۱۶، ۵۴۹، ۵۸۵، ۶۲۱، ۶۳۵، ۷۷۹، ۸۴۵، ۸۷۲، ۹۴۰.

پل سیدخندان (تهران): ۹۰۵.

پل کلته: ۹۷.

پنجوین: ۳۴۵.

پیرانشهر: ۲۵، ۲۶، ۴۶، ۵۱، ۱۱۰، ۱۶۷، ۲۴۳، ۲۵۵، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۶۳، ۳۹۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۸۱، ۴۹۵، ۵۱۶، ۵۳۰،
۵۳۵، ۵۷۲، ۵۸۵، ۶۳۵، ۶۵۸، ۶۸۴، ۶۹۹، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۷۹، ۸۲۳، ۸۴۵، ۸۶۱، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۸۷، ۸۸۹، ۸۹۸، ۹۰۳، ۹۲۷، ۹۲۸،
۹۲۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۵۱.

ص: ۱۰۶۱

تانزانیا: ۸۳۵.

تبریز: ۲۶، ۹۳، ۱۰۷، ۳۷۲، ۵۱۴، ۷۳۲، ۸۶۳.

تربت حیدریه: ۸۲۷.

ترکیه: ۲۴، ۳۳، ۹۲، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۴۹، ۱۵۵، ۱۶۸، ۱۷۰، ۱۷۹، ۲۰۳، ۲۱۴، ۲۴۰، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۸۰، ۲۸۲، ۲۸۴، ۲۸۹، ۲۹۰، ۳۰۹، ۳۲۴، ۳۵۸، ۳۸۰، ۴۲۵، ۴۳۱، ۴۴۵، ۴۸۰، ۴۸۳، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۶۸۷، ۶۸۸، ۷۴۰، ۷۵۵، ۷۵۶، ۸۰۶، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۳۹، ۹۱۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۵، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۶۸.

ترمینال جنوب (تهران): ۴۲۶.

تکاب: ۲۶، ۳۸، ۳۹، ۵۱، ۱۱۱، ۱۱۹، ۴۰۵، ۴۸۱، ۵۱۶، ۵۳۰، ۵۸۶، ۷۶۱، ۸۴۵.

تکریت: ۲۱۴، ۷۰۸.

تگزاس: ۲۷۱، ۶۰۶.

تل آویو: ۶۱، ۳۶۱، ۴۰۰، ۴۳۶، ۴۵۲، ۵۶۷، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۷۹.

تل زعتر (فلسطین): ۷۷۴.

تنگه جزابه: ۵۳۵.

تنگه سان واپا: ۴۸۹، ۵۴۲، ۵۹۳، ۷۰۷، ۹۵۰.

تنگه میان تنگ: ۴۸۹، ۵۱۴، ۵۴۲، ۵۴۳، ۶۱۴، ۶۱۶، ۶۴۵، ۶۵۴، ۷۰۷، ۷۸۸.

تنگه هرمز: ۴۹، ۶۴، ۱۰۵، ۱۹۵، ۲۰۹، ۲۴۲، ۲۶۸، ۴۳۵، ۴۶۶، ۴۶۹، ۵۲۳، ۷۸۲، ۷۸۴، ۷۸۶، ۷۹۷، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۱۵، ۸۱۷، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۹۷، ۹۱۱.

توکیو: ۴۵۱، ۴۵۲، ۵۹۰، ۹۴۸.

تونس: ۱۳۵، ۱۹۴، ۲۴۱، ۳۷۴، ۴۰۲، ۶۷۰، ۶۷۸، ۸۰۷، ۸۱۴، ۹۱۳، ۹۶۱.

تهران: ۱۸، ۲۶، ۲۷، ۳۳، ۳۹، ۴۰، ۵۲، ۶۳، ۶۴، ۶۶، ۷۸، ۹۳، ۹۵، ۹۶، ۹۸، ۱۰۵، ۱۰۷، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۲۷، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۹، ۱۵۵، ۱۶۳، ۱۶۷، ۱۷۷، ۱۸۲، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۳، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۲۰۰، ۲۰۳، ۲۰۷، ۲۱۱، ۲۱۹، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۴۰، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۵۰، ۲۵۶، ۲۵۹، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۹، ۲۷۰.

٢٧٩، ٢٨١، ٢٨٢، ٢٩٣، ٢٩٧، ٢٩٩، ٣٠٠، ٣١٠، ٣١١، ٣١٢، ٣١٣، ٣١٤، ٣١٧، ٣٢٠، ٣٢١، ٣٢٢، ٣٢٣، ٣٣٠، ٣٣١، ٣٣٣، ٣٣٤،
٣٤١، ٣٤٥، ٣٤٦، ٣٤٧، ٣٤٩، ٣٥٨، ٣٦٤، ٣٦٧، ٣٦٨، ٣٦٩، ٣٧٢، ٣٧٣، ٣٧٥، ٣٨٣، ٣٨٧، ٣٨٨، ٣٩٣، ٣٩٤، ٣٩٥، ٣٩٩، ٤٠٦، ٤٠٩،
٤١٤، ٤١٦، ٤٢٨، ٤٢٩، ٤٣٠، ٤٣١، ٤٣٤، ٤٤٠، ٤٤٧، ٤٤٨، ٤٥٥، ٤٥٦، ٤٥٧، ٤٥٨، ٤٧٠، ٤٨١، ٤٩٠، ٤٩٧، ٤٩٩، ٥٠١، ٥٠٣، ٥٠٥،
٥١٦، ٥١٧، ٥٣١، ٥٤١، ٥٤٩، ٥٥٥، ٥٥٧، ٥٥٧، ٥٥٧، ٥٦٢، ٥٦٣، ٥٦٤، ٥٧٤، ٥٨١، ٥٩٠، ٥٩٧، ٥٩٩، ٦٠١، ٦٠٢، ٦٠٣،
٦٠٦، ٦١٠، ٦٢١، ٦٢٢، ٦٢٤، ٦٢٥، ٦٢٦، ٦٢٧، ٦٣٥، ٦٣٦، ٦٣٧، ٦٣٨، ٦٤٤، ٦٤٥، ٦٤٦، ٦٥٣، ٦٥٤، ٦٥٥، ٦٥٧، ٦٥٨، ٦٧٧، ٦٨٥، ٦٨٦، ٦٨٩،
٧١٠، ٧٢٧، ٧٣٤، ٧٣٥، ٧٣٨، ٧٣٩، ٧٤٠، ٧٤٢، ٧٥٠، ٧٥١، ٧٥٢، ٧٥٣، ٧٦٢، ٧٦٤، ٧٦٥، ٧٨٠، ٧٨١، ٧٩٠، ٧٩٥، ٨٠٠، ٨١٠، ٨١١،
٨١٧، ٨٢٠، ٨٢٢، ٨٢٤، ٨٢٧، ٨٢٨، ٨٢٩، ٨٣٠، ٨٣٥، ٨٣٦، ٨٥٠، ٨٥٣، ٨٥٤، ٨٥٥، ٨٦٤، ٨٦٣، ٨٧٤، ٨٧٥، ٨٧٦، ٨٧٧، ٨٧٨،
٨٨٢، ٨٨٩، ٨٩٠، ٨٩١، ٨٩٣، ٨٩٦، ٩٠٥، ٩٠٨، ٩١٠، ٩١٣، ٩١٥، ٩٢٩، ٩٣٠، ٩٣١، ٩٣٤، ٩٣٥، ٩٣٧، ٩٤٣، ٩٤٤، ٩٤٨، ٩٥٢، ٩٥٣،
٩٥٤، ٩٥٥، ٩٥٦، ٩٦٤، ٩٦٥.

جاده آبادان - اهواز: ٥٨٢.

جاده آبادان - ماهشهر: ٥٣٥، ٥٣٦، ٥٨٢.

جاده ارموده (بانه): ٧٠٩.

جاده ارومیه - کورانه: ٨٢٢.

جاده ارومیه - مهاباد: ٥٥٩، ٧٢٧.

جاده اسلام آباد - سومار: ٤٨٩.

جاده اشنویه - ارومیه: ٧٦٠.

جاده بانه - سردشت: ١١٩، ٤٩٥.

جاده بانه - سقز: ٥٤٩.

جاده برزنجه - ماریان (عراق): ١٧٧.

جاده بصره - العماره: ٢٢، ٨٤٣.

جاده بصره - بغداد: ٤٤٧.

جاده پاسگاه شیرین بلاغ: ٧٢٧.

جاده پسوه - پیرانشهر: ٥١٦.

جاده پسوه - مهاباد: ۸۴۵، ۸۷۲.

جاده پیرانشهر - سردشت:

۳۶۳، ۴۸۱، ۵۱۶، ۵۷۲، ۶۹۹، ۷۶۱، ۹۵۱.

جاده چم هندی: ۹۲۵

جاده خضر (پیرانشهر): ۶۸۴.

جاده دربندی خان: ۷۰۸.

جاده دهلران - عین خوش: ۸۴۳.

جاده رشت - فومن: ۷۰۹.

جاده روستای گوردوان (ارومیه): ۷۴۹.

جاده سان واپا: ۲۱، ۴۸۹، ۵۴۲، ۵۹۳.

جاده سردشت - بانه: ۶۸۴.

جاده سردشت - پیرانشهر: ۲۵۵.

جاده سرو (ارومیه): ۲۴۳.

جاده سقز - بوکان: ۷۹۰.

جاده سقز - پایگاه فردوس: ۸۱۰.

جاده سقز - مهاباد: ۲۹۶.

جاده سلماس - ارومیه: ۴۶.

جاده سلیمانیه - کرکوک: ۸۸۶.

ص: ۱۰۶۲

جاده سنندج - کامیاران: ۶۵.

جاده سیدصادق - حلبچه: ۸۷۰.

جاده سیلوانا - کورانانا: ۱۷۷.

جاده صفوان (کویت): ۹۲، ۲۶۸.

جاده عین خوش - دهلران: ۲۲.

جاده عین خوش - عماره: ۴۲۴.

جاده فرودگاه (سنندج): ۷۰۹.

جاده کامیاران - سنندج: ۴۰.

جاده کرجو (سنندج): ۴۹۵، ۶۸۴.

جاده کردوان (سلماس): ۶۲۰.

جاده کمربندی شیراز: ۱۸۸.

جاده کورانان به سیلوانا: ۴۲۶.

جاده مرزی بانه: ۲۸۰.

جاده ممال صومای - برادوست (ارومیه): ۷۴۹.

جاده مندلی به بغداد: ۵۹۷، ۶۱۵، ۷۹۱، ۹۲۶.

جاده مندلی به نفت شهر: ۲۲، ۶۹۵.

جاده مهاباد - ارومیه: ۱۵۵، ۲۰۴.

جاده مهاباد - پسوه: ۵۴۹.

جاده مهاباد - خلیفه: ۹۴۰.

جاده میاندوآب - مهاباد: ۷۴۹.

جاده میرگسار (کامیاران): ۵۸۶.

جاده نفت خانه به مندلی: ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶.

جاده هزارکانیان - دیواندره: ۲۵۵، ۳۱۹.

جاکارتا: ۱۵۰.

جامعه اقتصادی اروپا، بازار مشترک اروپا: ۲۸۴، ۴۵۲.

جبهه مهران: ۶۹۹، ۷۲۶، ۷۷۷.

جبهه میمک: ۶۹۹.

جبهه هرگنه: ۶۹۸.

جده: ۱۶۳، ۳۲۵، ۳۴۱، ۴۰۴، ۴۸۳، ۷۳۷، ۷۵۲، ۷۵۵، ۸۰۰، ۹۳۵، ۹۵۹.

جزایر مالویناس (فالکلند): ۲۱۶.

جزیره بویان (کویت): ۸۹۵.

جزیره خارک: ۱۷، ۱۹، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۳۵، ۳۶، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۶۰، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۷۷، ۹۶، ۹۷، ۱۰۴، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۳۳، ۱۳۸، ۱۵۳، ۱۷۰، ۱۷۶، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۶، ۱۹۵، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۲۶، ۲۲۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۹، ۲۵۷، ۲۶۲، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۸۰، ۲۸۸، ۲۸۹، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۱۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۵۷، ۳۶۳، ۳۶۷، ۳۷۱، ۳۹۳، ۴۰۴، ۴۲۹، ۴۳۱، ۴۴۶، ۴۴۸، ۴۵۹، ۴۸۰، ۵۰۳، ۵۱۹، ۵۲۲، ۵۴۰، ۵۵۱، ۶۰۴، ۶۱۹، ۶۷۲، ۶۸۸، ۶۹۸، ۷۰۵، ۷۴۱، ۷۸۹، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۲۱، ۸۶۰، ۸۶۶، ۸۸۱، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸.

جزیره دیه گو گارسیا: ۸۸۳.

جزیره سیری: ۲۵، ۹۷.

جزیره مینو: ۷۵۱، ۸۸۵.

جزیره وربه (کویت): ۸۹۵.

جزیره هرمز: ۴۶۸، ۷۸۲.

جفیر: ۳۶۳.

جمهوری عربی صحرا: ۱۰۷، ۱۱۷، ۱۵۶، ۲۱۱، ۳۷۵.

جنگل رحیم آباد (گیلان): ۵۱۷، ۵۶۲.

جنگل سرولات (جواهرده): ۱۱۱.

جولان (سوریه): ۳۷۶.

جهاد سازندگی: ۲۳، ۳۸، ۶۶، ۱۶۴، ۲۶۰، ۲۶۱، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۳۳، ۳۹۳، ۴۶۹، ۴۹۵، ۵۰۵، ۵۳۸، ۵۸۸، ۶۳۵، ۶۳۷، ۶۵۸، ۷۵۱، ۸۱۰، ۸۱۷، ۸۱۹، ۸۲۲، ۹۰۱، ۹۲۶، ۹۴۰، ۹۵۱.

جهرم: ۲۱۴، ۵۰۵.

جیبوتی: ۶۸۷.

چشمیدر: ۲۸۰.

چکسلواکی: ۳۳۵، ۴۸۷، ۴۸۸، ۶۷۸، ۸۰۷.

چم ہندی: ۲۲، ۴۲۴، ۹۲۵.

چوار (ایلام): ۴۳۹، ۸۶۰.

چهارراه دولت آباد (تهران): ۶۸۵.

چهارراه هواپرد (شیراز): ۵۷۳.

حجاز: ۴۱۰، ۴۶۰، ۸۳۰.

حلبچہ: ۶۲، ۶۲۰، ۸۷۰.

حمیدیه: ۳۶۳.

خارطوم: ۷۵۷.

خانقین: ۲۰۷، ۵۸۸، ۵۹۵، ۵۹۷، ۶۵۵.

خاورمیانه: ۵۷، ۷۰، ۷۲، ۹۱، ۹۲، ۱۰۵، ۱۳۳، ۱۳۵، ۱۴۳، ۱۶۲، ۱۸۳، ۲۱۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۳۳، ۲۵۰، ۲۶۱، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۹۰،
۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۹، ۳۱۸، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۳۳، ۳۵۵، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۷، ۳۶۹، ۳۸۳، ۳۹۷، ۴۲۰، ۴۳۶، ۴۴۵، ۴۶۴، ۴۷۰، ۴۷۵،
۴۹۰، ۴۹۲، ۵۰۲، ۵۰۶، ۵۳۷، ۵۴۶، ۵۵۲، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۸۹، ۶۰۸، ۶۴۴، ۶۵۰، ۶۶۹، ۶۷۹، ۶۸۷، ۷۰۱، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۹،
۷۲۸، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۷۱، ۷۸۶، ۸۱۳، ۸۳۴، ۸۳۸، ۸۹۸، ۹۱۴، ۹۱۷، ۹۶۲، ۹۶۳.

خرامه (شیراز): ۵۴.

خرم آباد: ۳۷، ۹۵، ۵۰۵، ۵۷۱، ۸۶۳، ۹۳۹.

خرمشهر: ۱۲۶، ۱۶۲، ۲۰۳، ۲۱۴، ۲۲۲، ۲۲۴، ۲۲۸، ۲۶۹، ۲۷۹، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۶۳، ۳۷۲، ۳۸۶، ۴۸۳، ۵۰۱، ۵۰۶، ۵۰۸، ۵۲۱،
۵۳۵، ۵۳۸، ۵۷۸، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۹، ۶۶۷، ۶۷۴، ۷۲۹، ۷۳۱، ۷۳۳، ۷۵۲، ۸۲۰، ۸۹۶، ۹۱۸، ۹۲۱.

خلخال: ۹۳، ۴۰۲.

ص: ۱۰۶۳.

خلیج فارس: ۱۹، ۳۳، ۳۵، ۳۶، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۶۴، ۶۷، ۷۲، ۹۱، ۹۲، ۱۰۵، ۱۳۱، ۱۷۰، ۱۸۲، ۱۸۶، ۱۸۹، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۹، ۲۱۱، ۲۱۱، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۶، ۲۳۴، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۲، ۲۵۸، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۷۱، ۲۷۹، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۹، ۳۰۴، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۹، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۶، ۳۳۰، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۴۳، ۳۴۵، ۳۶۳، ۳۶۵، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۸۰، ۴۲۹، ۴۳۱، ۴۴۶، ۴۴۸، ۴۵۳، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۳، ۴۸۳، ۵۰۲، ۵۰۷، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۲۱، ۵۲۲

۵۲۳، ۵۴۶، ۵۵۰، ۵۶۶، ۵۷۸، ۵۹۰، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۸، ۶۲۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۷۰، ۶۷۷، ۶۷۹، ۶۸۷، ۶۹۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۹، ۷۲۱، ۷۴۱، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۸، ۷۷۱، ۷۸۲، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۹۶، ۷۹۷، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۱۳، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۹، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۵۲، ۸۵۷، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۸۳، ۸۹۵، ۸۹۷، ۸۹۸، ۹۱۱، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۳۲، ۹۴۷، ۹۶۱، ۹۶۴.

خلیج نرماندی: ۳۵۷.

خمینی شهر: ۵۰۵، ۸۶۳، ۸۷۴.

خورموسی: ۲۳، ۲۴، ۲۰۳، ۲۱۷، ۲۵۲، ۲۶۷، ۲۹۵، ۳۱۷، ۳۷۱.

خوی: ۷۹۰، ۸۷۱، ۹۰۶، ۹۴۰.

خیابان ۱۰ متری گرگان (تهران): ۴۹۷.

خیابان ۱۶ متری اردیبهشت (تهران): ۱۶۷.

خیابان ۱۷ شهریور (تهران): ۵۱۷.

خیابان ۲۱ متری جی (تهران): ۵۳.

خیابان ۳۰ متری جی (تهران): ۵۲.

خیابان آذربایجان (تهران): ۱۷۷، ۲۲۹، ۴۵۷، ۹۰۵.

خیابان آریاشهر (تهران): ۲۱۹.

خیابان آزادی (تهران): ۱۲۷، ۳۳۱، ۹۰۵، ۹۵۲.

خیابان اتابک (تهران): ۱۶۷.

خیابان اسماعیل آباد (نقده): ۷۴۹.

خیابان اصفهانک (تهران): ۵۱۶.

خیابان افریقا (تهران): ۶۵۸.

خیابان اقبال (تهران): ۵۲.

خیابان اقبال لاهوری (تهران): ۵۲، ۲۲۹.

خیابان امام رضا (مشهد): ۹۰۵.

خیابان اندیشه (تهران): ۲۰۵.

خیابان بهبودی (تهران): ۹۰۵.

خیابان پارک (تهران): ۵۲.

خیابان پاسداران (تهران): ۹۵۳.

خیابان پروین اعتصامی (تهران): ۵۳.

خیابان پیراسته (تهران): ۷۶۲.

خیابان پیروز (تهران): ۲۲۹.

خیابان پیروزی (تهران): ۲۱۹، ۶۳۵، ۸۸۹.

خیابان تختی (رشت): ۴۸۱.

خیابان ترقی (تهران): ۱۸۸.

خیابان تفرش (تهران): ۳۷۲.

خیابان توکلی (تهران): ۳۷۲.

خیابان تهران پارس: ۷۸، ۵۷۳، ۶۵۸.

خیابان تهران نو (تهران): ۸۷۳.

خیابان جام جم (تهران): ۴۸۱.

خیابان جامی (تهران): ۳۷۲.

خیابان جمشیدآباد (تهران): ۹۰۵.

خیابان جوادیه (تهران): ۷۸۰.

خیابان جویبار (تهران): ۲۲۹.

خیابان جیحون (تهران): ۵۲، ۲۳۰، ۵۱۷.

خیابان جیحون: ۵۲، ۲۳۰، ۲۹۷، ۵۱۷.

خیابان خالد اسلامبولی (تهران): ۵۲.

خیابان خاوران (تهران): ۴۴۱.

خیابان خردمند (تهران): ۵۳.

خیابان خزانه (تهران): ۵۷۳.

خیابان خوش (تهران): ۲۹۷.

خیابان خیام (تهران): ۱۸۸، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۳۳۱، ۳۴۰، ۴۰۷، ۴۰۹، ۶۲۴، ۸۱۸، ۸۲۹.

خیابان درّوس (تهران): ۱۷۸.

خیابان دریان نو (تهران): ۹۵۳.

خیابان دکتر شریعتی (تهران): ۹۴۲.

خیابان دکتر فاطمی (تهران): ۵۳، ۴۵۷.

خیابان دکتر هوشیار (تهران): ۵۳.

خیابان دلگشا (تهران): ۳۲۰، ۴۴۰.

خیابان دماوند (تهران): ۱۸۸، ۲۰۵.

خیابان دولت (تهران): ۷۹.

خیابان رسالت (تهران): ۷۸۰.

خیابان رضوان (تهران): ۲۱۹.

خیابان ستارخان (تهران): ۱۶۷، ۳۳۱.

خیابان سرسبز (تهران): ۹۰۵.

خیابان سروش (تهران): ۵۴۹.

خیابان سعدی (تهران): ۲۲۹.

خیابان سلمان فارسی (تهران): ۱۸۸.

خیابان سلیمانی (تهران): ۲۳۰.

خیابان سهروردی (تهران): ۲۰۵.

خیابان سی متری نارمک (تهران): ۲۰۵، ۲۱۹، ۲۲۹، ۲۹۷، ۳۷۲، ۴۴۰، ۶۸۵، ۹۰۵.

خیابان سیروس (سنندج): ۶۸۵.

خیابان شکوفه (تهران): ۲۱۹.

خیابان شمس آباد (تهران): ۲۰۵.

خیابان شمس آباد (تهران): ۵۳، ۲۰۵.

ص: ۱۰۶۴

خیابان شمشیری (تهران): ۳۷۲.

خیابان شهرزاد (تهران): ۴۴۰.

خیابان شهید بخشی فر (تهران): ۳۷۲.

خیابان شهید نامجو (تهران): ۵۷۳.

خیابان صفاری (تهران): ۱۴۱.

خیابان طالقانی (تهران): ۱۱۱.

خیابان طالقانی (سندج): ۲۹۷.

خیابان فرجام (تهران): ۱۵۵.

خیابان قزوین (تهران): ۴۹۷، ۶۵۸.

خیابان قصر فیروزه (تهران): ۳۳۱.

خیابان قلعهک (تهران): ۴۴۰.

خیابان کارگر (تهران): ۱۷۷، ۲۱۹، ۹۰۵.

خیابان کارون (تهران): ۱۷۸، ۲۳۰.

خیابان کرمان (تهران): ۳۲۰.

خیابان کریمخان زند (تهران): ۵۳، ۳۴۶.

خیابان کمربندی (شیراز): ۷۲۷.

خیابان گرگان (تهران): ۶۶، ۱۸۸، ۵۷۳، ۷۶۲.

خیابان گلستان (تهران): ۴۸۱.

خیابان لاکانی (رشت): ۹۰۵.

خیابان لاله زار (تهران): ۲۶۹، ۳۳۱.

خیابان مجیدیه (تهران): ۳۹۴.

خیابان مدائن (تهران): ۴۴۰.

خیابان مرتضوی (تهران): ۲۹۷.

خیابان مطهری (تهران): ۸۸۹.

خیابان مهر (تهران): ۴۴۰.

خیابان نادر (تهران): ۷۸۰.

خیابان نازی آباد (تهران): ۹۵۳.

خیابان ناصر خسرو (تهران): ۵۹۹، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۳۷، ۶۷۳، ۶۸۶، ۷۳۰، ۸۱۸، ۸۷۶.

خیابان نصرت (تهران): ۱۸۸، ۹۰۵.

خیابان نظام آباد (تهران): ۲۹۷.

خیابان نمازی (شیراز): ۲۰۵.

خیابان نیاوران (تهران): ۳۲۱.

خیابان وحیدیه (تهران): ۲۰۵.

خیابان ولیعصر (تهران): ۴۴۰، ۷۰۰، ۷۶۲.

خیابان هاشمی (تهران): ۵۳.

خیابان هدایت (تهران): ۱۱۱، ۲۲۹.

دادستانی آلمان: ۳۲۹.

دادستانی انقلاب اسلامی اهواز: ۴۸۲.

دادستانی انقلاب اسلامی خوزستان: ۱۴۲.

دادستانی انقلاب اسلامی مرکز (تهران): ۲۷، ۵۳، ۳۴۸، ۵۷۴، ۸۲۸.

دادستانی انقلاب: ۲۷، ۲۸، ۵۳، ۲۹۷، ۳۴۸، ۴۰۸، ۵۱۷، ۵۳۱، ۵۴۹، ۵۷۷، ۶۲۱، ۶۵۲، ۷۰۹، ۸۱۱، ۸۲۸، ۸۶۸، ۹۰۵، ۹۵۳.

دادگاه انقلاب اسلامی ارتش: ۲۸، ۱۱۸، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۴۲، ۱۶۸، ۱۷۳، ۲۳۴، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۷۵، ۳۱۱، ۳۵۹، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۷۵.

دادگاه انقلاب اسلامی ارومیه: ۱۵۵.

دادگاه انقلاب اسلامی اسلام آباد: ۱۱۲.

دادگاه انقلاب اسلامی انزلی: ۴۵۸.

دادگاه انقلاب اسلامی اهواز: ۲۶۹.

دادگاه انقلاب اسلامی ایلام: ۷۸۱.

دادگاه انقلاب اسلامی بابل: ۱۵۵.

دادگاه انقلاب اسلامی باختران: ۳۹، ۱۵۵.

دادگاه انقلاب اسلامی بجنورد: ۲۲۰.

دادگاه انقلاب اسلامی بروجرد: ۳۴۶.

دادگاه انقلاب اسلامی بندرعباس: ۸۸۹.

دادگاه انقلاب اسلامی زنجان: ۴۰۵.

دادگاه انقلاب اسلامی سنندج: ۳۹، ۳۶۴.

دادگاه انقلاب اسلامی شیراز: ۳۹۴، ۵۹۹.

دادگاه انقلاب اسلامی قائم شهر: ۶۳۶.

دادگاه انقلاب اسلامی کرج: ۸۲۸.

دادگاه انقلاب اسلامی همدان: ۸۷۳.

دادگاه انقلاب اسلامی: ۴۰، ۸۷، ۴۶۵، ۵۹۹.

دادگاه عالی قضایی انقلاب اسلامی: ۲۲۰.

دادگاه عالی قم: ۳۹۴، ۵۹۹.

دادگستری تهران: ۲۳۰.

دادگستری: ۳۳۲، ۳۴۸، ۸۶۵.

داکا (بنگلادش): ۸۱.

دانشگاه الازهر (مصر): ۱۴۳، ۱۶۱.

دانشگاه امریکایی بیروت: ۱۶۸، ۱۶۹.

دانشگاه برکلی (امریکا): ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱.

دانشگاه پلیس (تهران): ۵۴۹.

دانشگاه ترینیتی (امریکا): ۳۶۱.

دانشگاه تهران: ۹۵، ۹۶، ۱۹۱، ۳۱۰، ۹۶۵.

دانشگاه کراچی: ۴۲۲.

دانشگاه مدینه: ۱۴۳، ۱۶۱.

دانشگاه مستنصر (بغداد): ۶۹۰.

دانمارک: ۷۰۳.

دبی: ۲۷۱، ۳۲۵، ۵۳۱، ۶۵۷، ۹۶۷.

دبیرستان حکیم نظامی (قم): ۷۳۲.

دربندی خان: ۵۱۶، ۸۷۰.

درود: ۸۵۰.

دره بقاع (لبنان): ۵۵۲.

دره قاسملو (دره شهدا): ۵۸۶، ۷۶۰.

دریای سرخ: ۱۹، ۱۷۰.

دریای شمال: ۲۶۲.

دریای عمان: ۴۶۷، ۷۸۲.

ص: ۱۰۶۵.

دریای مدیترانه: ۳۲، ۳۳، ۳۰۴، ۳۳۵، ۳۶۷، ۴۷۰، ۵۰۴، ۵۸۰، ۸۱۵، ۸۱۶.

دزفول: ۳۷، ۲۴۱، ۳۷۲، ۴۸۸، ۵۰۸، ۵۸۱، ۵۸۲، ۶۶۴، ۶۷۴، ۷۰۹، ۷۵۰، ۸۲۰، ۸۴۲، ۸۴۴، ۸۵۴.

دشت زین القوس: ۱۷۶، ۵۸۹.

دشت آزادگان: ۱۱۰، ۳۱۹، ۷۵۱.

دفتر تبلیغات اسلامی (رشت): ۶۶.

دفتر حفظ منافع امریکا در بغداد: ۶۰۹.

دفتر مطالعات و پژوهش های وزارت خارجه: ۸۶۷.

دفتر هواپیمایی ایران در فرانکفورت: ۵۳۱.

دفتر هواپیمایی عراق در وین: ۴۵۳.

دمشق: ۴۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۲۷۳، ۴۱۶، ۴۲۲، ۵۳۷، ۷۶۷.

دوگنبدان: ۶۰۳.

دوله تو: ۹۲۹.

دهدشت: ۶۰۴.

دهلران: ۲۲، ۴۵۵، ۴۶۲، ۶۷۴، ۷۵۱، ۸۴۳، ۸۶۰، ۹۰۲، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۵۰، ۹۵۱.

دهلران: ۲۲، ۴۵۵، ۴۶۲، ۶۷۴، ۷۵۱، ۸۴۳، ۸۶۰، ۹۰۲، ۹۲۷، ۹۵۰، ۹۵۱.

دهلی نو: ۳۰، ۴۲، ۷۴، ۱۵۰، ۲۰۹، ۳۲۴، ۳۹۷، ۵۲۱، ۶۷۵، ۷۸۲، ۸۶۴، ۸۹۲.

دیر یاسین (فلسطین): ۴۳۴، ۴۴۴، ۴۹۰، ۷۷۴، ۷۹۷.

دیوان داوری بین المللی لاهه: ۳۵۰، ۹۱۰.

دیوان عالی کشور: ۸۶۵.

دیوان عدالت اداری: ۸۶۵.

دیواندره: ۴۰، ۲۵۵، ۳۱۰، ۳۱۹، ۴۹۵، ۴۹۶، ۵۹۸، ۷۷۸، ۷۹۰، ۸۷۱، ۹۴۰.

رامسر: ۱۱۱، ۲۹۳، ۵۰۵، ۵۳۱.

راه آهن اهواز - خرمشهر: ۵۳۸.

راه آهن تهران: ۷۸۰.

راه آهن سلماس - خوی: ۹۴۰.

راه آهن فرانکفورت: ۵۳۱.

رباط (مراکش): ۲۶۱، ۹۱۶.

رشت: ۶۶، ۳۱۱، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۹۷، ۵۱۸، ۵۴۹، ۵۶۲، ۵۷۴، ۷۰۹، ۷۶۱، ۸۱۰، ۸۶۳، ۹۰۵، ۹۲۹.

رم: ۳۵۱، ۳۶۷، ۴۴۱، ۴۵۰، ۵۳۷، ۸۹۲.

روتردام: ۶۴، ۱۷۹.

رود فرات: ۲۹۳، ۳۷۷، ۴۱۶، ۵۱۰، ۶۸۹.

رود کارون: ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۸، ۵۳۵، ۵۸۲.

رود کرخه: ۵۳۵، ۷۵۱.

رود نیل: ۲۹۳، ۳۷۷، ۴۱۶.

رودبار: ۷۰۰.

رودخانه بهمنشیر: ۵۳۶.

رودخانه دو شیخ (عراق): ۴۸۹.

رودخانه دویرج: ۲۲، ۸۴۳، ۹۰۱.

رودخانه کانی شیخ: ۴۸۹.

رودخانه کنگیر: ۴۸۹.

رودخانه مهیمه: ۹۲۵.

رودسر: ۱۱۱.

روستای آغبلاق: ۸۶۱.

روستای آقا بیگک: ۵۱۶.

روستای ابراهیم آباد: ۷۷۸

روستای احمدآباد (تهران): ۷۷۸.

روستای احمدآباد (صائین دژ): ۵۷۲.

روستای اردنوس: ۶۲۰.

روستای ارضی بلاغ: ۱۴۱.

روستای ارمنی بلاغ: ۳۹.

روستای اشوزنکک: ۵۱.

روستای اندراب: ۹۰۴.

روستای اوجی تپه: ۱۱۱.

روستای اودی: ۳۸.

روستای اوران: ۲۵.

روستای اوزن قشلاق: ۱۴۱.

روستای اوزون: ۳۹.

روستای اوزون دره: ۵۸۶، ۶۹۹.

روستای اولان: ۳۸.

روستای ایلانلی: ۵۸۶.

روستای ایلانی: ۵۷۲.

روستای باتان بیگک: ۴۹۵.

روستای بازرگان: ۹۴۰.

روستای باغ بالا: ۱۵۴.

روستای باغ پایین: ۱۵۴.

روستای باغ خرم: ۷۴۹.

روستای باقباب کندی: ۸۶۰.

روستای بالابان: ۵۱.

روستای بالستان: ۷۲۷.

روستای بحری: ۹۰۴.

روستای بردشان: ۲۴۳.

روستای برده زرد: ۸۲۳، ۸۴۵.

روستای برکرده: ۴۹۵.

روستای بصره (سردشت): ۷۲۷.

روستای بفروان: ۴۸۰.

روستای پاوله بالا: ۴۲۵.

روستای پاوله پایین: ۴۲۵.

روستای پردان: ۵۷۲.

روستای پرزاب: ۹۰۴.

روستای پشایر: ۹۰۴.

روستای پلک لک: ۴۳۹.

ص: ۱۰۶۶

روستای پیهلی: ۹۲۸.

روستای تازه قلعه: ۴۲۵.

روستای تازه آباد: ۴۰۵.

روستای تپه اسمعیل: ۷۴۹.

روستای تپه لوز: ۴۰۵.

روستای تخته گلین سو: ۹۰۴.

روستای ترازوله: ۷۴۹.

روستای ترکش: ۴۸۱.

روستای تمرچین: ۳۶۳.

روستای تورجان (ترجان): ۲۹۶، ۷۹۰، ۸۲۲.

روستای توریور: ۹۰۴.

روستای توکان له: ۱۴۱.

روستای تيله: ۵۱.

روستای جعفرآباد: ۸۷۱.

روستای جوانمرد: ۱۲۶، ۱۵۴.

روستای جود سماگان: ۲۹۶.

روستای جوگانلو: ۶۳۵.

روستای چاکو: ۵۷۲.

روستای چراغ ابدال: ۱۱۱.

روستای چمسا: ۸۶۰.

- روستای چهارستون: ۲۰۵.
- روستای چپانه: ۳۶۳، ۴۰۴.
- روستای حاج علی کنه: ۱۶۴.
- روستای حاجی آباد: ۷۴۹.
- روستای حسن آباد: ۲۴۳.
- روستای حسین آباد (سقز): ۳۱۰.
- روستای حسین آباد (صائین دژ): ۵۸۶.
- روستای حکمی: ۳۸، ۸۲۳.
- روستای حیدر مست: ۲۹۶.
- روستای حیدرآباد: ۴۰۵.
- روستای خانقاه (ارومیه): ۳۸، ۴۶.
- روستای خانقاه (سنندج): ۹۰۴.
- روستای خشکه د ول: ۹۰۴.
- روستای خلکان: ۲۱۸.
- روستای خلیفه: ۵۴۹، ۹۴۰.
- روستای خواجه علی: ۲۴۳.
- روستای خورخوره: ۹۵۲.
- روستای خویه: ۵۸۷.
- روستای خیرآباد: ۷۴۹.
- روستای خیران: ۱۱۱.

روستای دادانه: ۷۰۹، ۹۰۴.

روستای دب حردان: ۷۸۹.

روستای دربند: ۹۰۴.

روستای درویشان: ۹۰۴.

روستای دری: ۷۸.

روستای دشت غوره: ۹۵۱.

روستای دشت گندم: ۴۹۵.

روستای ده بکر: ۳۱۹.

روستای ریک آباد: ۲۴۳.

روستای زایدان: ۲۴۳.

روستای زندان: ۹۰۴.

روستای زویه: ۷۵۰.

روستای زیلا: ۸۸۶.

روستای سالوس: ۹۵۱.

روستای سپیکان: ۵۷۲.

روستای سختان: ۴۹۵.

روستای سرآب (صائین دژ): ۳۹.

روستای سراب (میان‌دوآب): ۱۴۱.

روستای سراب رحیم خان: ۳۸، ۳۹.

روستای سراب: ۳۸، ۳۹، ۱۴۱.

روستای سرجمال: ۷۴۹.

روستای سرچاوه: ۵۸۶.

روستای سرسول: ۹۰۴.

روستای سرسویه اولیا: ۹۰۴.

روستای سرسویه سفلی: ۹۰۴.

روستای سرفاریاب: ۶۰۴.

روستای سرکاشه: ۲۹۶.

روستای سکانیان: ۶۳۵.

روستای سگتولی بالا: ۱۵۴.

روستای سگتولی پایین: ۱۵۴.

روستای سلیم ساغول: ۳۱۹.

روستای سور: ۷۲۶.

روستای سوساتان: ۹۲۸.

روستای سوسن آباد: ۵۳۰.

روستای سوغانکو: ۲۴۳.

روستای سیاوان: ۵۳۰.

روستای سیره مردان: ۵۷۲.

روستای سیلاب: ۸۲۲.

روستای سیلوه: ۳۷.

روستای شالکه: ۸۷۱.

روستای شالی آباد: ۹۵۱.

روستای شامغان: ۲۹۶.

روستای شطآباد: ۳۶۳.

روستای شکرآباد: ۴۹۵.

روستای شکم دریده: ۹۰۴.

روستای شکی: ۳۸.

روستای شورگل: ۸۶۱.

روستای شه دره: ۳۹۳.

ص: ۱۰۶۷

روستای شیباشان: ۹۲۸.

روستای شیخ گرگر: ۴۲۵.

روستای شیخ رش: ۷۴۹.

روستای شیداز سلمان: ۵۴۸.

روستای شیدان: ۱۴۳، ۵۵۹.

روستای شیرین بلاغ: ۷۰۸.

روستای شیلان آباد: ۸۲۲.

روستای شین آباد: ۳۶۳.

روستای شینو: ۸۷۱.

روستای صالح آباد: ۴۰۵.

روستای طراح: ۴۲۴، ۷۸۹.

روستای عباس آباد: ۵۷۲.

روستای عبدالله آباد: ۱۴۱.

روستای عثمان آباد: ۲۴۳.

روستای علاوان: ۹۲۸.

روستای علی مردان: ۸۸۷.

روستای علی آباد (تکاب): ۴۰۵.

روستای علی آباد (صائین دژ): ۱۵۴.

روستای عنبر بزان: ۹۰۴.

روستای عیان: ۸۲۲، ۹۴۰.

روستای غیب علی: ۲۹۶.

روستای فرخزاد: ۷۲۷.

روستای فرسیه: ۷۸۹.

روستای قاضی اخوی: ۵۷۲.

روستای قاضی آباد: ۳۱۹.

روستای قاضی خوی: ۵۸۶.

روستای قدیر آباد: ۴۹۵.

روستای قرسین: ۶۲۰.

روستای قره چلان: ۶۹۹.

روستای قره داغ: ۱۴۱، ۱۵۴، ۱۶۴.

روستای قزله: ۳۷۲.

روستای قشلاق: ۳۸، ۳۹، ۱۱۹.

روستای قشلان قدیم: ۲۹۶.

روستای قل حسین: ۴۸۰.

روستای قلعه کاو: ۴۰۵.

روستای قلعه گاه: ۷۴۹.

روستای قلیاسان: ۴۲۵.

روستای قوچی: ۵۱۶.

روستای قوزلوجه: ۳۸، ۳۹.

روستای کاتیلر: ۴۰۵.

روستای کامه کران: ۲۴۳.

روستای کاناله: ۸۸۷.

روستای کانی سان: ۲۹۶.

روستای کانی سپید: ۸۸۶.

روستای کانی مشکان: ۹۰۴.

روستای کانی سور: ۷۷۸.

روستای کانیسیران: ۶۲۰.

روستای کانی سیف: ۱۲۶.

روستای کانعلیگرده: ۶۳۵.

روستای کانقلعه: ۶۳۵.

روستای کانی گرگه: ۶۲۰.

روستای کیله: ۲۴۳.

روستای کرجو: ۹۰۴.

روستای کرسی: ۹۰۴.

روستای کلب رضاخان: ۸۲۳، ۸۶۰.

روستای کلر: ۶۲۰.

روستای کله کران: ۴۰۵.

روستای کندور: ۵۱.

روستای کنه کشکه: ۸۸۷.

روستای کوپر: ۴۸۱، ۵۳۰.

روستای کوتا کند: ۲۹۶.

روستای کوتر: ۳۴۶.

روستای کوتره: ۳۱۹.

روستای کورانہ: ۸۷۱، ۸۲۲، ۴۲۶، ۱۱۱.

روستای کوربا باعلی: ۴۰۵.

روستای کھریزه: ۱۵۵.

روستای کھنه ملالر: ۱۵۵.

روستای گاو آھنتو: ۴۹۶.

روستای گاومیشان: ۶۲۰.

روستای گردشینه: ۴۹۵.

روستای گرگرسفلی: ۷۴۹.

روستای گر علیا: ۷۴۹.

روستای گروکاشان: ۸۸۶.

روستای گرہ: ۶۰۳.

روستای گل تپہ: ۵۱.

روستای گلچرمو: ۱۵۴.

روستای گلین: ۸۸۷، ۷۷۹.

روستای گندمان: ۹۰۴.

روستای گیلانہ: ۹۰۴.

روستای لاجین: ۵۸۶، ۶۹۹.

روستای لیو: ۷۲۶.

روستای مام هیبه: ۴۹۵.

روستای ماموخ: ۷۸۹.

روستای مانه: ۸۷۱.

روستای ماهیدر بالا: ۹۵۲.

روستای مراغان: ۳۹۳.

روستای ملک شان اولیا: ۹۰۴.

روستای ملک شان سفلی: ۹۰۴.

ص: ۱۰۶۸

روستای منصور کندی: ۹۷.

روستای موت آباد: ۳۶۳.

روستای مهماندار: ۶۵۸.

روستای نازلو: ۸۷۱، ۹۵۱.

روستای نجنه پایین: ۳۱۰.

روستای نصرت آباد: ۷۴۹.

روستای نمازایی: ۸۸۷.

روستای نمون، ۲۴۳.

روستای نوده: ۶۶.

روستای نهال کبود: ۴۰۵.

روستای نیزه پایین: ۹۲۸.

روستای نیکل آباد: ۸۷۱.

روستای نیوش: ۹۲۸.

روستای وحیدسور: ۴۰۵.

روستای ورمکان: ۷۴۹.

روستای ورمیشان: ۹۵۱.

روستای وقره گل: ۸۶۰.

روستای ویس آباد: ۵۷۲.

روستای ویکولی: ۵۳۰.

روستای هندآباد: ۸۷۱.

روستای هورازه: ۵۴۹.

روستای هوران: ۴۰۵.

روستای هولاز: ۷۲۷.

روستای یاریم: ۱۵۴.

روستای یاقور: ۲۹۶.

روستای یوسف کل (یوسف گل): ۷۲۷.

رومانی: ۷۱، ۴۳۱، ۸۹۸.

ریاض: ۲۷۵، ۳۱۵، ۳۲۵، ۳۸۰، ۶۱۸، ۷۵۵، ۷۶۶، ۷۸۳، ۷۸۴، ۸۰۳، ۸۱۶، ۸۳۶، ۸۹۴.

ریودوژانیرو: ۹۱۲.

زئیر: ۷۵۷.

زامبیا: ۷۸۳، ۹۳۵.

زاهدان: ۸۵۲، ۸۶۳، ۸۸۸.

زرباطیه: ۱۰۹، ۴۹۴.

زنجان: ۴۰۵، ۵۰۵.

زندان اوین: ۳۸۹.

ژاپن: ۶۳، ۹۱، ۹۲، ۱۰۶، ۱۷۹، ۲۵۷، ۲۷۵، ۳۰۸، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۶۸، ۳۹۷، ۴۵۱، ۵۹۰، ۶۷۷، ۶۹۸، ۷۰۴، ۷۴۱، ۷۴۲، ۸۰۳، ۸۸۱.

۸۹۸، ۹۰۲، ۹۴۸.

ژنو: ۱۱۷، ۱۵۶، ۴۰۱، ۷۹۶، ۸۹۳، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۱۹، ۹۳۲.

سئول: ۸۹۱، ۸۹۲.

ساختمان صدای جمهوری اسلامی (تهران): ۲۳۰.

ساری: ۴۰۲، ۵۲۰، ۷۲۷، ۷۶۲، ۷۸۱، ۸۶۳.

سازمان اطلاعات عراق: ۱۱۹، ۴۸۱، ۸۲۹.

سازمان اطلاعات مرکزی امریکا (سیا): ۷۲، ۲۱۱، ۲۷۶، ۴۴۸، ۶۱۱، ۸۵۰.

سازمان انرژی اتمی ایران: ۳۱۲، ۵۴۲.

سازمان اوقاف: ۷۵۲.

سازمان بازرسی کل کشور: ۸۶۵.

سازمان برنامه و بودجه: ۷۷، ۴۸۷، ۷۵۰، ۸۱۳.

سازمان پزشکی قانونی تهران: ۲۳۰، ۲۴۶.

سازمان حج و زیارت: ۸۰۰، ۸۰۴، ۸۰۵.

سازمان قند و شکر (تهران): ۲۳۰.

سازمان ملل: ۱۸، ۲۰، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۶۱، ۸۳، ۱۳۵، ۱۴۸، ۱۶۰، ۱۶۵، ۱۸۶، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۱۳، ۲۲۴، ۲۵۰، ۲۶۱، ۲۷۷، ۳۲۵، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۸۵، ۳۹۰، ۳۹۷، ۴۱۷، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۲، ۴۳۶، ۴۴۱، ۴۴۳، ۴۵۰، ۴۵۲، ۴۸۳، ۴۹۱، ۵۰۲، ۵۲۱، ۵۳۸، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۹۶، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۲۸، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۹، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۸۰، ۶۸۶، ۷۰۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۹، ۷۲۲، ۷۲۴، ۷۲۸، ۷۳۰، ۷۳۲، ۷۳۹، ۷۴۲، ۷۶۴، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۹۵، ۷۹۶، ۸۱۳، ۸۳۵، ۸۳۷، ۸۶۵، ۸۹۷، ۹۰۶، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۳۲، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۴۵، ۹۴۷، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۲، ۹۶۳.

سامره: ۷۰۸.

ساواک: ۱۲۱، ۱۲۴، ۲۳۲، ۷۴۵، ۷۴۶، ۸۵۱، ۸۷۷، ۹۶۴.

ساوه: ۵۶۰.

سبزوار: ۷۹، ۲۴۴، ۹۲۹.

ستاد بازسازی استان یزد: ۸۵۷.

ستاد بازسازی تأسیسات نفتی در جزیره خارک: ۳۶.

ستاد بازسازی مناطق جنگی: ۴۸۸، ۸۱۳، ۸۲۶.

ستاد بازسازی و نوسازی استان اصفهان: ۷۵۱.

ستاد بازسازی و نوسازی استان ایلام: ۸۵۷.

ستاد بازسازی و نوسازی استان فارس: ۷۵۱.

ستاد بازسازی و نوسازی استان لرستان: ۷۵۱.

ستاد بازسازی و نوسازی شهرستان قم: ۱۶۴، ۷۵۱.

ستاد بازسازی و نوسازی کرمان: ۷۵۱.

ستاد بازسازی و نوسازی مشهد: ۷۵۱.

ستاد تبلیغات جبهه و جنگ: ۲۰۷، ۳۱۶، ۴۰۶، ۴۶۱.

ستاد حج و زیارت ایران در مدینه: ۷۶۳، ۸۰۵.

ستادهای پشتیبانی مناطق جنگ زده: ۳۳۳.

سد بوکان: ۳۸، ۱۱۹، ۲۵۳، ۴۰۴، ۷۶۱.

سد بوکان: ۳۸، ۱۱۹، ۲۵۳، ۴۰۴، ۷۶۱.

سرپل ذهاب: ۴۵۶، ۵۱۵، ۵۳۲، ۶۱۲، ۷۵۱.

سردشت: ۲۵، ۲۶، ۴۰، ۴۶، ۴۷، ۹۷، ۱۱۰، ۱۱۹، ۱۴۰، ۲۲۹، ۲۴۳، ۲۵۵، ۳۱۰، ۳۴۵، ۳۶۳، ۳۷۲، ۳۹۳، ۴۲۵، ۴۸۱، ۴۹۵، ۵۱۶،
۵۳۵، ۵۵۰، ۵۷۲، ۵۸۵، ۶۳۵، ۶۵۸، ۶۸۴، ۶۹۹، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۷۸، ۷۷۹، ۸۱۰، ۸۲۳، ۸۴۵، ۸۶۱، ۸۷۱، ۸۷۲،
۸۸۷، ۸۸۹، ۸۹۸، ۹۰۳، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۵۱.

ص: ۱۰۶۹

سريلانكا: ۴۳.

سفارت امريكا در پكن: ۴۵۱.

سفارت امريكا در تهران (لانه جاسوسى): ۱۲۱، ۱۲۳، ۲۵۴، ۳۸۸، ۳۸۹، ۸۳۶، ۹۶۴.

سفارت امريكا در لندن: ۴۵۱.

سفارت اندونزى در ايران: ۳۵۸.

سفارت ايران در آتن: ۴۷۱.

سفارت ايران در آلمان غربى: ۹۲۱، ۹۲۳.

سفارت ايران در اندونزى: ۱۵۰.

سفارت ايران در بيروت: ۱۶۸، ۴۴۳.

سفارت ايران در تركيه: ۵۲۲.

سفارت ايران در كنيا: ۱۸۲.

سفارت ايران در كوبا: ۶۹.

سفارت پاكستان در تهران: ۴۵۷.

سفارت تركيه در بغداد: ۲۷۰.

سفارت رژيم اشغالگر قدس در توكيو: ۴۵۱.

سفارت رژيم صهيونىستى در لندن: ۴۵۱.

سفارت شوروى در بيروت: ۳۵۷.

سفارت عراق در لندن: ۳۰۳.

سفارت عراق در وين: ۴۵۳.

سفارت فرانسه در بغداد: ۷۷۹.

سومالی: ۳۷۵، ۳۷۷، ۶۸۷، ۷۲۱، ۸۸۳.

سه راه معین (تهران): ۴۰.

سه راهی کوسهکهریز (مهاباد): ۶۲۰.

سه راهی قدس اراک: ۶۳۶.

سه راهی قمرقلعه مهاباد: ۲۰۵.

سیدصادق: ۶۲، ۱۶۷، ۵۱۶، ۷۸۹، ۸۷۰، ۸۸۶.

سیرجان: ۷۹۰.

سیلوانا: ۱۷۷، ۴۲۶.

شارجه: ۱۸۴، ۶۵۷.

شانه دری: ۱۶۷، ۵۱۶.

شرق بصره: ۲۰، ۳۵، ۱۳۹، ۱۸۷، ۲۰۰، ۲۰۱، ۴۴۷، ۴۷۳، ۵۴۰، ۵۹۵، ۸۲۱، ۸۴۲، ۸۶۰.

شرکت ملی نفت انگلیس: ۲۶۲.

شرکت ملی نفت ایران: ۷۴۱، ۸۲۰، ۸۸۱.

شرکت ملی نفت عراق: ۳۰۲.

شرکت نفت دولتی عربستان: ۱۰۳.

شط العرب (اروندروود): ۷۴، ۴۴۶، ۴۴۷، ۵۰۲، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۴۰، ۶۰۹، ۷۹۴، ۹۱۷.

شفت: ۷۰۹.

شلمچه: ۳۶، ۵۳۵، ۵۷۱، ۷۷۶، ۹۰۳، ۹۵۰.

شلمچه: ۳۶، ۵۳۵، ۵۷۱، ۷۷۶، ۹۰۳، ۹۵۰.

شورای امنیت سازمان ملل: ۱۸، ۲۰، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۳، ۸۳، ۱۲۷، ۱۸۳، ۱۸۶، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۱۳، ۲۲۴، ۲۷۲، ۲۷۷، ۳۲۵، ۳۳۵.

۳۵۲، ۳۷۶، ۳۸۵، ۳۹۰، ۴۱۰، ۴۱۷، ۴۱۹، ۴۲۲، ۴۳۶، ۴۵۰، ۴۵۲، ۴۵۵، ۴۹۶، ۵۱۰، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۴۱، ۵۴۴، ۵۵۱، ۵۵۹، ۵۶۰،
۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۸، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۸۰، ۶۸۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۲۲، ۷۲۴، ۷۳۲، ۷۳۹، ۷۵۶، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۸۲،
۹۱۳، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۴۵، ۹۴۸، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۶۲، ۹۶۳.

شورای امنیت کشور: ۲۹۹، ۴۰۸، ۸۷۷.

شورای انقلاب: ۲۸، ۱۰۱، ۴۹۷، ۵۰۷، ۹۵۹، ۹۶۶.

شورای خلیفه گری ارامنه تهران: ۵۰۱.

ص: ۱۰۷۰

شورای عالی اقتصاد: ۶۸، ۶۹، ۵۷۶، ۷۵۰، ۸۱۳.

شورای عالی بازسازی مناطق جنگ زده: ۳۳۳، ۷۵۱.

شورای عالی دفاع: ۸۵، ۲۰۷، ۲۶۸، ۲۷۳، ۲۷۴، ۳۵۹، ۳۸۲، ۳۸۵، ۴۶۵، ۵۴۸، ۷۳۹، ۷۹۱، ۷۹۲، ۹۴۴، ۹۴۵.

شورای عالی قضایی: ۳۹، ۱۴۱، ۱۶۴، ۲۴۷، ۲۵۶، ۲۶۹، ۳۲۲، ۳۴۷، ۳۴۸، ۵۵۷، ۷۴۶، ۸۱۱، ۸۶۵، ۸۸۹.

شورای نگهبان: ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۶، ۳۴۸، ۴۱۰، ۵۰۵، ۷۵۰.

شورای همکاری خلیج فارس: ۲۹۰، ۲۹۲، ۵۰۲، ۶۱۸، ۶۱۹، ۷۶۶، ۷۸۳، ۷۸۵، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۹۴، ۸۹۵.

۹۱۱.

شوروی (روسیه): ۱۹، ۵۵، ۸۴، ۸۸، ۹۰، ۹۱، ۱۳۲، ۱۴۴، ۱۹۹، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۳۷، ۲۴۱، ۲۹۵، ۳۰۲، ۳۳۷، ۳۴۹، ۳۵۵، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۸۰، ۴۱۵، ۴۳۲، ۴۳۶، ۴۴۹، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۶۷، ۴۷۵، ۵۰۴، ۵۰۷، ۵۱۲، ۵۳۹، ۵۴۶، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۴، ۵۶۱، ۵۶۳، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۸۱، ۵۹۵، ۶۰۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۷۲، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۹۳، ۷۰۱، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۱۱، ۷۱۵، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۳۶، ۷۵۸، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۹۴، ۷۹۸، ۸۰۲، ۸۰۷، ۸۱۳، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۲۹، ۸۳۵، ۸۳۷، ۸۵۷، ۸۶۶، ۸۹۶، ۸۹۹، ۹۱۱، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۴۱، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۶۰، ۹۶۶، ۹۶۸.

شوش: ۲۲، ۳۷۲، ۴۸۸، ۵۰۵، ۵۰۸، ۵۸۲، ۷۵۱، ۸۴۳.

شوشتر: ۴۸۲، ۷۰۹، ۸۵۰، ۹۵۲، ۹۵۳.

شهرستان کهگیلویه: ۶۰۴.

شهرستان نور: ۷۱۰.

شهرک ربط: ۲۵، ۲۶، ۸۴۵، ۸۷۱، ۸۸۷، ۸۸۸، ۹۰۳، ۹۲۹، ۹۵۱.

شهرک طیب: ۸۴۳.

شهرک لیلا نه: ۲۶.

شهرک واوان: ۲۶.

شهری کند: ۷۶۱، ۷۹۰، ۷۹۰.

شیراز: ۵۴، ۱۸۸، ۲۰۵، ۴۰۲، ۵۰۵، ۵۱۷، ۵۵۰، ۵۷۳، ۶۰۳، ۷۲۷، ۷۳۶، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۸۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۸۹، ۹۰۶، ۹۴۲.

شیروان: ۴۰۲، ۵۰۵.

صائین دژ (شاهین دژ): ۲۶، ۳۸، ۳۹، ۷۸، ۱۱۹، ۱۲۶، ۱۵۴، ۲۹۶، ۵۷۲، ۵۸۶، ۶۸۴، ۸۷۲.

صحرای سینا (مصر): ۵۷، ۳۷۶.

صلیب سرخ: ۹۹، ۱۱۷، ۱۴۹، ۴۰۱، ۸۹۳، ۹۰۸، ۹۳۱، ۹۳۲.

صومعه سرا: ۷۶۱، ۸۸۹.

طائف: ۷۰.

طیس: ۴۰۲، ۴۴۹.

طرابلس (لبنان): ۴۴۴، ۷۲۲.

طرابلس (لیبی): ۴۱، ۱۶۴.

طلایه: ۳۶۳.

عبدلی (کویت): ۱۹، ۱۶۶، ۳۲۹، ۴۲۲، ۶۱۰.

عدن: ۱۷۹.

عراق: اکثر صفحات.

عربستان سعودی: ۱۸، ۱۹، ۳۰، ۳۳، ۳۷، ۴۹، ۵۰، ۶۰، ۶۴، ۶۸، ۷۱، ۷۲، ۸۲، ۹۱، ۹۲، ۱۰۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۴۸، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۸۷، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۹، ۲۱۴، ۲۲۶، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۷۲، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۶، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۵، ۳۰۱، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۳، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۴۱، ۳۴۹، ۳۵۹، ۳۶۹، ۳۷۴، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۲، ۳۹۳، ۴۱۲، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۲۱، ۴۲۴، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۶، ۴۵۰، ۴۵۷، ۴۸۱، ۴۸۳، ۴۹۸، ۵۰۵، ۵۰۷، ۵۰۹، ۵۱۲، ۵۲۳، ۵۴۶، ۵۵۱، ۵۵۵، ۵۶۱، ۵۷۸، ۵۸۱، ۵۹۶، ۶۰۸، ۶۱۸، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۵۷، ۶۶۷، ۶۷۰، ۶۷۳، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۳، ۷۰۲، ۷۰۴، ۷۱۱، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۲۰، ۷۳۰، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۸، ۷۶۳، ۷۶۶، ۷۷۴، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۹، ۸۲۶، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۴۴، ۸۵۵، ۸۵۷، ۸۸۳، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۹۱۳، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۳۵، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۵۷، ۹۶۱، ۹۶۷.

عمان: ٥٠، ٧٢، ٩٠، ٢٤٢، ٢٥١، ٣١٨، ٣٢٥، ٤٤٩، ٤٤٧، ٧٤٥، ٧٨٢، ٧٨٣، ٧٨٥، ٧٨٦، ٨٠٠، ٨٠٢، ٨١٦، ٨١٧، ٨٦٥، ٨٨٣، ٨٩٤، ٨٩٥، ٨٩٧، ٩١١.

عين خوش: ٢٢، ٤٢٤، ٨٤٣، ٨٤٤.

غرب بيروت: ٧٤، ٣٥٥، ٣٥٦، ٣٥٧، ٣٩٠، ٣٩٩، ٤٠١، ٤٠٢، ٤١٣، ٤١٤، ٤١٥، ٤١٧، ٤٢٠، ٤٢١، ٤٢٢، ٤٣٥، ٤٣٧، ٤٤٣، ٤٤٤، ٤٥٠، ٤٥٢، ٤٧٦، ٤٨٨، ٥٣٨، ٥٤٦، ٥٤٥، ٤٥١، ٤٧٩، ٧٧١، ٧٩٥، ٧٩٨.

فاس (مراكش): ١٨، ٢٠، ٣١، ٣٢، ٥٦، ٤٨، ٧١، ١٣٥، ١٤٧، ١٤٨، ١٤٣، ١٦٤، ١٨٤، ٢١٠، ٢٢٤، ٢٣٢، ٢٣٣، ٢٤٧، ٢٤٩، ٢٥٠، ٢٦١، ٢٦٢، ٢٧١، ٢٨٣، ٢٨٤، ٢٨٥، ٢٨٦، ٢٩٣، ٢٩٨، ٣٠٣، ٣٢٣، ٣٣٤، ٣٣٥، ٣٨٧، ٤١٠، ٤١٣، ٤١٥، ٤٧٤، ٤٣٩، ٤٥٠، ٤٥٣، ٥٥٥، ٥٧٦، ٤١٨، ٤١٩، ٤٤٥، ٤٤٧، ٤٨٧، ٧٠١، ٧١٢، ٧٨٦، ٨٠٠، ٩٤١، ٩٤٢، ٩٤٣.

فرانسه: ١٩، ٤٥، ٩١، ٩٢، ١١٢، ١١٤، ١١٥، ١١٦، ١١٧، ١٧٨، ١٨٢، ٢١١، ٢١٤، ٢٤٢، ٢٤٨، ٢٨٤، ٣٠٧، ٣٠٩، ٣٢٨، ٣٣٠، ٣٤٥، ٣٦٠، ٣٧٥، ٣٨١، ٣٨٧، ٣٨٨، ٤٢٠، ٤٢١، ٤٢٨، ٤٣٥، ٤٣٦، ٤٣٧، ٤٤٩، ٤٥١، ٤٥٦، ٤٦٧، ٤٧٢، ٤٧٥، ٤٩١، ٥٠٧، ٥٤٦، ٥٧١، ٥٧٩، ٥٨١، ٥٩٥، ٤٠٩، ٤٢٨، ٤٧٢، ٤٧٨، ٧١٩، ٧٣٣، ٧٣٦، ٧٥٧، ٧٤٥، ٧٧٩، ٨٠٤، ٨٠٧، ٨١٧، ٨١٨، ٨٢٦، ٨٢٩، ٨٣٩، ٨٤٢، ٨٤٧، ٨٧٦، ٨٨٢، ٨٨٣، ٨٨٨، ٨٩٦، ٩٠٩، ٩١٠، ٩١١، ٩٣٦، ٩٤٠، ٩٤٣، ٩٤٤، ٩٤٨.

ص: ١٠٧١

فرانکفورت: ۹۱، ۵۳۱، ۶۰۶، ۸۳۶.

فرودگاه اصفهان: ۶۰۵، ۶۰۶.

فرودگاه باختران: ۸۶۳.

فرودگاه بندرعباس: ۶۵۷.

فرودگاه بیروت: ۳۵۷، ۵۶۶، ۵۷۹، ۵۸۰، ۶۲۸، ۶۲۹.

فرودگاه بین المللی صدام حسین (بغداد): ۲۰۴.

فرودگاه تبریز: ۳۴۱.

فرودگاه تهران: ۵۸۱، ۸۱۷.

فرودگاه جدّه: ۷۳۷، ۷۵۵، ۸۰۰.

فرودگاه دبی: ۶۵۷.

فرودگاه دزفول: ۸۴۴.

فرودگاه شارجه: ۶۵۷.

فرودگاه شیراز: ۶۰۳.

فرودگاه مدینه: ۷۵۵.

فرودگاه نیامی: ۴۱.

فرودگاه وین: ۸۶۲.

فکه: ۴۲۴.

فلسطين: ۳۳، ۴۵، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۷۱، ۸۱، ۸۲، ۱۱۳، ۱۳۵، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۶۰، ۱۶۳، ۱۶۵، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۲، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۶۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۷، ۲۸۳، ۲۸۷، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۸، ۳۰۴، ۳۱۵، ۳۵۱، ۳۵۴، ۳۵۶، ۳۵۸، ۳۶۱، ۳۷۶، ۳۸۵، ۴۰۲، ۴۱۰، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۸۸، ۴۹۰، ۴۹۱، ۵۰۱، ۵۴۱، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۷، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۷۱۵، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۶۴، ۷۷۴، ۷۸۲، ۷۹۷، ۷۹۸، ۸۳۴، ۸۶۸، ۸۸۱، ۹۶۲.

فلوجہ: ۹۷، ۱۶۶، ۱۸۷.

فنلاند: ۴۵۰.

فورت ورث (امریکا): ۶۰۶، ۶۰۷.

فومن: ۷۰۹.

فیلیپین: ۳۰۸.

قائمشہر: ۷۹، ۱۴۱، ۵۹۸، ۶۳۶، ۷۶۲، ۷۸۱.

قاہرہ: ۳۰۳، ۳۱۵، ۳۲۵، ۴۷۴، ۹۳۵.

قبرس: ۷۴، ۹۶.

قبرستان بقیع (مدینہ): ۷۳۰، ۷۳۷، ۷۵۲، ۷۵۴، ۸۰۵، ۸۳۶.

قدس: ۱۶۴، ۱۶۵، ۲۹۳، ۳۵۱، ۳۸۴، ۵۴۱، ۵۷۶، ۸۳۸.

قرہ داغ (عراق): ۷۰۸.

قزوین: ۵۱۸، ۸۲۳، ۸۲۷.

قصر شیرین: ۲۱، ۲۶، ۴۳۲، ۴۳۹، ۴۹۴، ۴۹۸، ۵۰۸، ۵۳۵، ۵۸۱، ۵۸۹، ۵۹۸، ۶۱۶، ۷۱۶، ۷۲۹، ۷۳۱، ۷۳۳، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۸۵، ۸۳۰.

قطر: ۵۰، ۶۵، ۱۹۷، ۲۵۱، ۴۴۹، ۵۳۱، ۷۲۲، ۷۸۳، ۷۸۵، ۸۹۴، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۶۷.

قلعہ چولان: ۱۸۸، ۸۷۰.

قلعہ دیزہ: ۲۱۸.

قلعہ شمشی: ۶۵۷.

قم: ۹۵، ۹۶، ۱۲۰، ۱۶۴، ۲۱۰، ۲۴۵، ۲۴۸، ۲۶۴، ۳۲۲، ۳۹۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۵۷۳، ۵۹۹، ۷۱۰، ۷۳۲، ۷۵۱، ۸۶۳، ۸۷۷، ۸۷۸، ۹۵۵.

قوجان: ۵۶۰.

کا.گ.ب (سازمان اطلاعات شوروی): ۵۵۲.

کابل: ۲۰۶، ۴۷۵.

کاخ کرملین: ۵۱۱، ۵۶۲، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۹۱۴، ۹۱۵.

کارخانه قند (پیرانشهر): ۹۰۳.

کارخانه قند (ارومیه): ۴۶.

کازرون: ۴۰۲.

کاشان: ۴۰۲.

کاشمر: ۵۷.

کالج سلطنتی مطالعات نظامی انگلیس: ۳۲۵.

کامبوج: ۷۹۸.

کامیاران: ۲۶، ۴۰، ۶۵، ۱۱۹، ۵۸۶، ۷۶۰، ۸۶۱، ۹۲۷.

کانادا: ۳۰۲، ۳۲۵، ۶۴۹، ۶۸۹، ۸۳۷.

کراچی: ۵۱، ۳۹۸، ۴۲۲.

کرانه غربی رود اردن: ۳۳، ۱۶۵، ۱۸۳، ۱۸۴، ۲۱۳، ۲۶۱، ۲۷۲، ۲۷۷، ۳۷۶، ۴۵۲.

کرانه غربی رود اردن: ۳۳، ۲۷۲، ۲۱۳، ۲۷۷، ۴۵۲.

کریلا: ۳۸۵، ۴۳۱، ۵۵۹، ۶۹۰، ۷۹۴، ۸۰۷، ۸۴۵، ۸۴۷.

کرج: ۴۱، ۶۶، ۳۰۰، ۶۸۵، ۶۸۶، ۷۵۱، ۸۲۸، ۸۳۰، ۹۰۶.

کردکوی: ۸۵۰.

کرکوک: ۱۶۶، ۵۵۷، ۶۳۴، ۷۸۹، ۸۰۷، ۸۱۵، ۸۸۶.

کرمان: ۵۶۰، ۷۱۰، ۷۵۱، ۷۹۲، ۸۶۳.

کرمانشاه: ۳۹، ۱۰۹، ۴۵۶، ۸۶۱.

کره جنوبی: ۱۶۶، ۳۹۳، ۸۹۱، ۸۹۲.

کره شمالی (جمهوری دمکراتیک خلق کره): ۱۳۳، ۱۷۹، ۸۳۵، ۸۶۴، ۸۸۱، ۸۹۱، ۸۹۲، ۹۳۲.

کفرقاسم (فلسطین): ۴۳۴، ۴۴۴، ۷۹۷.

کلفت: ۳۸۱، ۳۸۲، ۴۲۵، ۹۶۶.

کلمبو: ۷۹۷.

کلیسای مریم مقدس (تهران): ۵۰۱.

کمیته امداد امام خمینی: ۲۱۴، ۴۶۹، ۵۲۰، ۷۳۶، ۷۴۴.

کنیا: ۱۸۲، ۸۸۳.

کوبا: ۳۱، ۴۱، ۶۹، ۱۳۴، ۱۵۰، ۴۷۳، ۶۴۹، ۷۰۰، ۷۸۲، ۷۸۳، ۸۳۵، ۹۶۶.

کورانا: ۱۷۷.

کوناکری (گینه): ۸۳.

کوناکری (گینه): ۸۳، ۴۸۳.

کوه کانی میران: ۷۰۸.

کوه نظرکان: ۶۶.

کوه‌دشت: ۸۶۲، ۹۰۶.

ص: ۱۰۷۲.

کویت: ۱۹، ۳۰، ۵۰، ۵۱، ۶۵، ۹۱، ۹۲، ۹۷، ۱۰۷، ۱۱۰، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۳۶، ۱۴۹، ۱۵۳، ۱۶۶، ۱۸۷، ۱۹۸، ۲۱۴، ۲۲۶، ۲۳۴، ۲۴۳، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۶۸، ۲۷۴، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۵، ۳۰۳، ۳۰۹، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۵، ۳۲۹، ۳۳۸، ۳۶۱، ۳۶۹، ۳۸۰، ۳۹۳، ۳۹۸، ۴۲۲، ۴۴۷، ۴۵۷، ۴۷۴، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۹۰، ۶۰۸، ۶۱۰، ۶۱۸، ۶۷۱، ۶۷۸، ۶۸۹، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۱۴، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۸۰۲، ۸۰۴، ۸۰۷، ۸۳۸، ۸۴۴، ۸۵۷، ۸۹۴، ۸۹۵، ۹۱۱، ۹۱۳، ۹۱۵، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۵۷، ۹۶۷.

کیاسر: ۷۲۷.

گچساران: ۵۹۸، ۶۰۳، ۶۰۴، ۸۸۹.

گرگان: ۳۴۶، ۵۶۲، ۷۰۹، ۷۶۲، ۸۶۳، ۹۴۲.

گرمی: ۴۰۲.

گزگزاره: ۵۵۹.

گمرک آلمان: ۳۲۹.

گمرک جمهوری اسلامی ایران: ۳۲۴.

گناوه: ۲۴، ۶۳.

گنبد: ۷۶۲، ۷۹۴، ۹۰۶، ۹۶۶.

گیلان غرب: ۲۰، ۲۶، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۸۹، ۵۷۱، ۶۲۰، ۶۵۷، ۶۷۲، ۷۳۰، ۷۵۱.

گیلان غرب: ۲۰، ۲۶، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۸۹، ۵۷۱، ۶۲۰، ۶۵۷، ۶۷۲، ۷۳۰، ۷۵۱.

گینه: ۸۳، ۱۱۳، ۱۱۴، ۳۸۰، ۴۸۳، ۶۶۸، ۸۳۵.

لاهور: ۶۹۳.

لاهیجان: ۷۶۱، ۸۲۷، ۸۶۲.

لبنان: ۱۸، ۳۴، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۵۵، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۴، ۸۰، ۸۳، ۱۱۳، ۱۱۸، ۱۳۵، ۱۴۰، ۱۴۲، ۱۴۸، ۱۵۱، ۱۵۶، ۱۵۸، ۱۶۰، ۱۶۳، ۱۶۹، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۹۳، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۲۰، ۲۲۴، ۲۳۷، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۸۴، ۲۹۲، ۳۰۹، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۳۳، ۳۳۵، ۳۴۱، ۳۵۱، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۹، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۷، ۳۸۰، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۵، ۳۹۰، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۱۰، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۷، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۳۲، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۶، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۹۰.

۶۱۰، ۶۰۹، ۵۷۹، ۵۶۸، ۵۶۷، ۵۶۶، ۵۶۳، ۵۵۲، ۵۴۶، ۵۴۱، ۵۳۸، ۵۳۷، ۵۳۴، ۵۳۳، ۵۳۱، ۵۱۱، ۵۰۵، ۵۰۱، ۴۹۶، ۴۹۲، ۴۹۱،
۷۲۱، ۷۲۰، ۷۱۹، ۷۱۸، ۷۱۵، ۷۱۴، ۷۱۲، ۷۱۱، ۷۱۰، ۷۰۵، ۷۰۲، ۷۰۱، ۶۶۸، ۶۵۱، ۶۵۰، ۶۴۸، ۶۴۵، ۶۴۴، ۶۴۳، ۶۴۲، ۶۲۸،
۹۱۵، ۹۱۴، ۹۱۳، ۸۹۶، ۸۶۸، ۸۳۵، ۸۳۴، ۸۳۳، ۷۹۸، ۷۹۷، ۷۹۱، ۷۸۶، ۷۸۲، ۷۷۱، ۷۷۰، ۷۶۶، ۷۶۴، ۷۵۷، ۷۴۲، ۷۲۳، ۷۲۲،
۹۶۳، ۹۳۶.

لردگان: ۶۰۵.

لندن: ۳۲۵، ۳۰۷، ۳۰۲، ۲۵۷، ۲۵۰، ۲۳۹، ۲۱۹، ۱۹۹، ۱۹۷، ۱۸۲، ۱۱۶، ۱۰۵، ۱۰۳، ۹۷، ۹۰، ۸۵، ۷۴، ۶۵، ۶۴، ۴۹، ۳۷، ۲۵،
۶۰۷، ۵۹۹، ۵۸۹، ۵۶۲، ۵۵۱، ۵۴۶، ۵۴۰، ۵۲۴، ۴۸۰، ۴۷۵، ۴۵۱، ۴۲۸، ۳۹۴، ۳۹۳، ۳۸۷، ۳۵۸، ۳۵۴، ۳۳۳، ۳۳۰، ۳۲۹، ۳۲۸،
۹۶۰، ۹۵۹، ۹۴۸، ۹۳۷، ۹۳۴، ۹۱۶، ۸۵۶، ۸۱۷، ۷۹۷، ۷۶۴، ۷۴۱، ۷۴۰، ۷۱۶، ۷۰۴، ۷۰۳.

لنگرود: ۷۸۱، ۷۶۲، ۶۲۱.

لوکزامبورگ: ۶۵۰.

لهستان: ۹۲، ۲۵۲، ۴۳۱، ۷۲۱، ۹۱۴.

لیبی: ۴۱، ۶۰، ۱۳۴، ۱۶۴، ۲۰۷، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۸۶، ۲۹۲، ۲۹۳، ۳۰۸، ۳۳۵، ۳۵۸، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۴۸، ۷۱۱، ۷۱۸، ۷۲۰، ۸۳۵،
۹۱۲، ۹۱۶، ۹۴۲، ۹۶۱، ۹۶۷.

مادرید: ۴۵۳، ۳۹۸.

مالت: ۴۳۴، ۴۷۰، ۴۷۱، ۸۳۵.

مالزی: ۴۳، ۹۳۵.

ماینس (آلمان غربی): ۲۸۱، ۶۲۸.

مبارک آباد: ۹۳.

مبارکه: ۴۰۲، ۵۸۷، ۷۶۱.

مجتمع پتروشیمی بندر امام: ۳۳۳، ۵۷۱، ۵۹۰، ۶۰۸، ۶۷۷، ۹۰۲، ۹۴۸.

مجتمع پتروشیمی رازی (بندر امام): ۹۰۲.

مجلس (پارلمان) لبنان: ۴۴، ۴۵، ۶۱، ۳۵۷، ۴۵۳.

مجلس آلمان غربی: ۲۱۳.

مجلس اسرائیل، پارلمان رژیم صهیونیستی: ۳۳، ۲۶۱، ۴۱۱، ۵۸۰.

مجلس ایالتی کارناتا کا (هند): ۸۵۳.

مجلس خبرگان (رهبری): ۳۴۷، ۴۱۰.

مجلس خبرگان (قانون اساسی): ۱۱۱، ۱۹۱، ۷۳۵، ۷۴۳.

مجلس رومانی: ۷۱.

مجلس شورای اسلامی: ۵۷، ۵۸، ۶۹، ۸۵، ۸۸، ۱۰۳، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۶، ۱۵۶، ۱۵۹، ۱۹۱، ۲۰۵، ۲۴۵، ۲۶۱، ۲۷۲، ۳۰۱، ۳۳۶، ۳۴۷، ۳۶۸، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۴، ۴۶۵، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۸، ۵۱۰، ۵۲۰، ۵۶۰، ۵۷۷، ۶۲۴، ۶۷۳، ۷۳۵، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۵، ۷۵۰، ۷۹۹، ۸۱۲، ۸۵۱، ۸۶۳، ۸۶۵، ۸۷۳، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۸۹، ۸۹۱، ۸۹۲، ۹۰۹، ۹۳۷، ۹۶۶، ۹۶۸.

مجلس شورای ملی: ۱۳۰.

مجلس مشورتی ملی اردن: ۸۰۱.

مجلس ملی عراق: ۶۰، ۷۱، ۱۶۹، ۳۵۱، ۴۲۸.

مجلس نمایندگان امریکا (کنگره): ۶۰، ۷۰، ۱۶۹، ۲۵۳، ۸۶۴.

مجمع عمومی سازمان ملل: ۲۰، ۲۸، ۳۰، ۲۰۰، ۲۰۱، ۳۹۷، ۵۶۷، ۶۵۰، ۶۷۵، ۷۱۲، ۷۸۲، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۸۱۳، ۸۳۷، ۸۶۵، ۸۹۷، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۱۲، ۹۱۷، ۹۱۹، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۴۵، ۹۴۷، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۳.

ص: ۱۰۷۳

محللات: ۹۳، ۷۹۰، ۹۵۲، ۹۵۳.

محلله جمال آباد سقز: ۷۸۹.

محلله چهارصد دستگاه (تهران): ۲۲۶، ۸۸۹.

محلله دروازه دولاب (تهران): ۷۰۰.

محمدیه (مراکش): ۷۰، ۱۳۵، ۱۴۸.

مخابرات: ۲۴۶، ۳۰۰، ۳۹۵، ۳۹۶، ۶۰۰، ۶۲۴، ۸۲۹.

مدرسه امام محمد غزالی (پاوه): ۴۹۶.

مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار): ۱۳۰، ۱۴۰، ۱۴۳.

مدرسه فیضیه: ۳۲۲، ۸۶۳.

مدینه: ۱۴۳، ۲۸۲، ۲۸۳، ۳۰۱، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۴۱، ۳۴۹، ۴۱۵، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۵، ۷۶۳، ۸۰۴، ۸۳۵، ۸۳۶.

مراغه: ۹۳.

مراکش (مغرب): ۱۸، ۲۰، ۳۱، ۷۰، ۷۱، ۸۱، ۸۲، ۱۳۵، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۶۴، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۱، ۲۴۹، ۲۷۱.

۲۷۷، ۲۸۳، ۲۸۵، ۲۹۳، ۳۲۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۸۷، ۴۱۵، ۵۵۳، ۶۴۷، ۶۵۹، ۶۷۰، ۶۷۳، ۸۰۰، ۹۱۳، ۹۶۳.

مرکز فرهنگی عراق در مادرید: ۴۵۳.

مربوان: ۷۸، ۱۱۹، ۲۸۰، ۳۹۳، ۴۹۵، ۵۳۵، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۸، ۶۹۸، ۷۲۶، ۷۵۱، ۷۷۹، ۸۲۶، ۸۴۴، ۸۶۳، ۸۷۲، ۹۰۴.

مسافرخانه حقیقت (تهران): ۶۰۰.

مسافرخانه زیبا پارک (تهران): ۵۹۹.

مسافرخانه شبستری (تهران): ۶۰۰.

مسافرخانه فارس (تهران): ۶۰۰.

مسافرخانه قصر شیرین (تهران): ۶۰۰.

- مسافرخانه گلستان (تهران): ۶۰۰.
- مسافرخانه مسرت (تهران): ۶۰۰.
- مسافرخانه ناصری (تهران): ۶۰۰.
- مسجد آیت الله بروجردی (باختران): ۸۶۳.
- مسجد اباذر (مدینه): ۲۸۳.
- مسجد ابوذر (تهران): ۳۱۲.
- مسجد المهدی (قصر شیرین): ۵۹۸.
- مسجد امام جعفر صادق (ع) (تهران): ۲۲۹.
- مسجد امیر (تهران): ۱۷۷.
- مسجد امیرالمؤمنین (ع) (تهران): ۱۷۷، ۱۸۸.
- مسجد بروکلین (نیویورک): ۸۳۷.
- مسجد پیامبر اکرم (ص) (تهران): ۱۷۸.
- مسجد جامع باختران: ۸۴۵، ۸۶۳.
- مسجد جن (مکه): ۵۱۲.
- مسجد حجت القائم (شیراز): ۵۷۳.
- مسجد حضرت علی اکبر (ع) (تهران): ۲۳۰.
- مسجد سجادیه (ازنا): ۳۴۶.
- مسجد صاحب‌الزمان (یاسوج): ۶۰۴.
- مسجد لولاگر (تهران): ۴۵۷.
- مسجد مستوفی (رشت): ۶۶.

مسجد هامبورگ (آلمان): ۹۲۱.

مسجد النبی (مدینہ): ۲۸۳، ۳۰۱، ۳۱۵، ۴۹۴.

مسجد سلیمان: ۱۲۷، ۴۲۶، ۴۸۲، ۵۸۷، ۷۰۹.

مسکو: ۳۰۲، ۴۳۶، ۵۰۴، ۵۶۱، ۵۶۲، ۷۰۴، ۷۴۰، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۸۹۶.

مشکین شہر: ۴۰۲.

مشهد: ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۶۱، ۱۷۸، ۲۴۴، ۴۰۲، ۵۰۵، ۷۵۱، ۷۵۳، ۷۵۵، ۷۸۱، ۸۶۳، ۹۰۵، ۹۰۶.

مکزیچک: ۶۰، ۵۷۷.

مکزیچک، ۶۰، ۵۷۷.

مکہ: ۳۱۴، ۳۸۲، ۴۱۴، ۴۸۳، ۵۰۵، ۵۲۰، ۷۵۳، ۸۰۰، ۸۳۶.

منامہ: ۲۰۳، ۷۸۳، ۷۸۶.

مندلی: ۲۰، ۲۲، ۲۹، ۱۱۰، ۴۷۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۸۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۶۰۱، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۵۴، ۶۵۵،
۶۵۶، ۶۶۲، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۸۳، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۸، ۷۰۲، ۷۱۶، ۷۲۸، ۷۳۰، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۸، ۷۵۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۸۳، ۷۸۵، ۷۸۸،
۷۹۱، ۷۹۳، ۸۰۴، ۸۲۱، ۸۵۴، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۸۶، ۸۹۵، ۹۲۶.

منطقہ النخب (عراق): ۳۷.

منطقہ آقابلاغی: ۸۲۳.

منطقہ آق داغ: ۱۳۹.

منطقہ ازارکی: ۸۸۹.

منطقہ ازگلہ: ۵۱۵.

منطقہ اوور سور اوواز (پاریس): ۸۶۲.

منطقہ بیواز (عراق): ۸۷۰.

منطقہ بیوران: ۱۴۰.

منطقه پاسگاه زید (عراق): ۳۶، ۶۲۰.

منطقه ترکور: ۸۲۳.

منطقه تعاون: ۹۳۹.

منطقه تورجان (ترجان): ۲۵۶، ۲۹۶، ۸۷۲.

منطقه جوانمرد: ۳۸.

منطقه چشمه مکی: ۵۲۸.

منطقه چم دام: ۵۲۸.

منطقه چم سری: ۴۲۴.

منطقه چنانه: ۲۲، ۸۴۳.

منطقه خاک سفید (تهران): ۷۸.

منطقه خطایی: ۸۲۳، ۸۶۱.

منطقه خلیفه: ۵۸۵.

منطقه دب حردان: ۴۶۴.

منطقه دروله: ۱۰۹.

منطقه دره بلاغ: ۵۳۰.

منطقه دو شیخ (عراق): ۶۹۶.

منطقه دهلران: ۹۲۶.

منطقه دیواندره: ۴۹۶.

ص: ۱۰۷۴

منطقه رضاآباد: ۵۲۹.

منطقه زالوآب: ۵۲۹.

منطقه زبیدات: ۸۴۳.

منطقه زاو رود (سندج): ۶۵، ۹۰۴.

منطقه سان واپا: ۶۹۶، ۷۲۶، ۷۴۸، ۷۸۸.

منطقه سراب (میاندوآب): ۴۵۷.

منطقه سراب (میاندوآب): ۴۷۵.

منطقه سرداد (ایران): ۵۶۲.

منطقه سرو (ارومیه): ۷۴۹.

منطقه سروآباد (مریوان): ۲۸۰.

منطقه سیدکان (عراق): ۱۵۶.

منطقه سیف سعد: ۱۳۹، ۱۷۶.

منطقه شمشی: ۱۱۹.

منطقه شیخ صله: ۱۵۴.

منطقه عرعر (عربستان): ۳۷، ۲۲۶.

منطقه عمومی (عملیاتی) سومار:

۱۷، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۳۲، ۴۵۵، ۴۷۸، ۴۸۹، ۵۴۸، ۵۸۴، ۵۹۲، ۵۹۶، ۶۶۲، ۶۶۴، ۷۶۷، ۸۰۹، ۸۱۴، ۸۵۶، ۸۵۹، ۸۷۰، ۹۲۶، ۹۳۹، ۹۵۰.

منطقه قادر کرم (عراق): ۴۹۵.

منطقه کله چنار: ۱۱۹.

منطقه کله شرقی (عراق): ۹۳۹.

منطقه کوه بیان: ۳۹.

منطقه گازرخانی: ۵۸۶.

منطقه گیسکه: ۹۳۹.

منطقه مرزی ساوجی: ۸۴۴.

منطقه مهران: ۳۶۴، ۴۹۴، ۵۲۹، ۶۹۹، ۷۲۶، ۷۷۷، ۷۸۸، ۹۳۹.

منطقه میان تنگ: ۲۱، ۲۲، ۵۱۵، ۵۹۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۹۵، ۷۲۶، ۷۶۷، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۸۸، ۸۰۴، ۸۰۹.

منطقه میدان: ۶۲۱.

منطقه میمک: ۲۰، ۱۳۸، ۲۱۶، ۳۹۲، ۶۱۹، ۶۳۴، ۶۹۹، ۸۵۹، ۹۰۲.

منطقه نروی: ۱۱۹.

منطقه نودشه: ۱۱۹.

منطقه نوربان: ۱۱۹.

منطقه نویسیب (کویت): ۱۹، ۵۰، ۱۶۶، ۳۲۹، ۶۱۰.

منطقه نیسانه: ۱۱۹.

منطقه ویژنان (گیلان غرب): ۴۵۵.

موریتانی: ۳۵۸.

موسیان: ۱۷، ۲۲، ۹۷، ۴۲۴، ۷۵۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۵۷.

موسیان: ۱۷، ۲۲، ۹۷، ۴۲۴، ۷۵۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۵۷.

موصل: ۸۰۷.

مهاباد: ۲۵، ۲۶، ۳۸، ۴۶، ۱۱۰، ۱۴۱، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۶۴، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۱۸، ۲۴۳، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۱۹، ۳۴۶، ۳۷۲، ۵۳۰، ۵۴۹، ۵۵۹.

۵۸۵، ۵۸۶، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۳۵، ۶۹۹، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۲۷، ۷۴۹، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۷۸، ۷۷۹، ۸۲۳، ۸۲۶، ۸۴۵، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۷۲، ۹۰۴، ۹۲۷، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۵۱.

مهران: ۲۶، ۶۵، ۱۰۹، ۲۲۸، ۴۵۶، ۴۶۲، ۴۸۹، ۶۷۴، ۷۴۸.

میاندوآب: ۲۶، ۳۸، ۴۶، ۶۶، ۷۸، ۹۷، ۱۶۷، ۲۱۸، ۳۷۲، ۴۵۷، ۵۳۰، ۵۸۶، ۶۲۰، ۶۳۵، ۷۴۹، ۸۲۳، ۸۴۵، ۸۶۰، ۸۷۲، ۹۰۴، ۹۲۷، ۹۵۱.

میبد: ۸۲۷.

میدان ۷۴ نارمک (تهران): ۴۴۰.

میدان آزادی (باختران): ۸۶۳.

میدان آزادی (تهران): ۱۲۷، ۴۶۱، ۸۲۹.

میدان آیت الله کاشانی (باختران): ۳۱۲.

میدان اتوال (بیروت): ۳۵۷.

میدان استقلال (تهران): ۷۵۰.

میدان امام اصفهان: ۸۷۴.

میدان امام حسین (تهران): ۲۲۹.

میدان امام خمینی (تهران): ۲۴۶، ۵۹۹، ۶۰۱.

میدان انقلاب (تهران): ۳۱۰، ۷۹۰، ۸۱۸، ۸۷۳.

میدان تجریش (تهران): ۷۶۲.

میدان توحید (سنندج): ۱۲۶.

میدان توحید (سنندج): ۱۲۶.

میدان جمهوری (پاریس): ۴۵۱.

میدان خراسان (تهران): ۷۰۰.

میدان شوش (تهران): ۱۴۱، ۱۵۱، ۲۳۱.

میدان شهدا (تهران): ۱۴۱، ۴۹۸، ۵۰۸.

میدان صادقیه (تهران): ۲۲۹.

میدان کشتارگاه (تهران): ۷۸۰.

میدان کینگزآو (تل آویو): ۶۷۹.

میدان گمرک (تهران): ۳۴۶.

میدان ملی پاریس: ۴۵۱.

میدان نفتی اردشیر: ۲۵۲، ۲۶۷.

میدان نیاوران (تهران): ۲۵۶.

میدان هاشمی (تهران): ۲۱۹.

میرآباد: ۲۵، ۲۶، ۶۳۵، ۷۷۹، ۸۸۸، ۸۹۸، ۹۴۴.

میناب: ۴۶۷.

نابلس: ۴۵۲.

نال پاریز (عراق): ۴۲۵، ۷۰۸.

نالکاری (عراق): ۴۳۹.

نامیبیا: ۸۳۵.

نایروبی: ۱۸۲.

نیپال: ۴۳.

نجف آباد: ۴۹۴.

نروژ: ۵۰۴.

نشوه (عراق): ٥٦٠.

نفت خانه (عراق): ٢٠، ٥١٤، ٥٩٥، ٦١٣، ٦١٤، ٦١٥، ٦١٦.

ص: ١٠٧٥

نفت شهر: ٢٠، ٢١، ٢٢، ٤٥، ١٦٢، ٤٦٢، ٤٨٩، ٤٩٩، ٥١١، ٥١٤، ٥٣٣، ٥٩٣، ٤٩٥، ٧٣١، ٨٠٤، ٩٤٥.

نقده: ٩٣، ٥٦٠، ٤٥٨، ٧٠٨، ٧٢٦، ٧٢٧، ٧٤٩، ٨٧٠، ٨٧١، ٨٧٢، ٨٨٦.

نوار غزه: ٣٣، ١٦٥، ١٨٣، ١٨٤، ٢٦١، ٢٧٧، ٤٥٢.

نوسود: ٢٦، ١١٩، ١٥٤، ٦٥٧.

نوشهر: ٣١١، ٣١٦.

نيامي (نيجر): ٤١، ٤٣، ٥٤، ٥٨، ٧٠، ٨٠، ٨١، ٨٢، ٨٣.

نيجر: ٤١، ٤٣، ٥٤، ٥٥، ٥٨، ٧٠، ٨٠، ٨١، ٨٢، ١١٣، ١٣٢،

٢٠٩.

نيجريه: ٣٠٨، ٩١٦، ٩٦١، ٩٦٧.

نيروگاه (راكتور) اتمى تموز (عراق): ٢٩٢، ٣٠٣، ٤٢٨، ٥٨٢، ٨٨٢.

نيروگاه بوشهر: ٣١٣.

نیشابور: ٤٢٦.

نيكاراگوئه: ٦٩، ٧٠، ٧٨٢، ٨٣٥.

نيكوزيا (قبرس): ٩٦، ١٠٨، ٢٧٨، ٢٩٤، ٨٩٨.

نيويورك: ٣٩٧، ٥٠٢، ٥٦٣، ٥٦٧، ٥٩٦، ٦١٨، ٦٥٠، ٦٦٤، ٦٧٥، ٦٨٦، ٧٨٣، ٧٩٥، ٨٠٠، ٨٠٣، ٨٣٥.

٨٣٧، ٩٣٤، ٩٦٣.

واشنگتن: ٥٠، ٧٢، ٧٤، ١٠٤، ٢٨٤، ٤٥٠، ٤٥١، ٥٠٣، ٥٤٢، ٦٥٠، ٦٧١، ٦٧٩، ٧٥٧، ٧٧٠، ٨٨٣، ٩١٦، ٩٣٧، ٩٦٠، ٩٦٢.

والتا (مالت): ٤٧٠.

الورار: ٩٧، ١٦٦، ١٨٧.

وزارت (امور) خارجه انگليس: ٢٨٤، ٢٥٠.

وزارت (امور) خارجه آلمان غربی: ۱۰۶، ۲۸۱، ۶۲۸.

وزارت (امور) خارجه امريکا: ۳۵۳، ۴۵۱، ۴۵۷، ۵۴۲، ۵۶۶، ۶۰۶، ۶۰۹، ۸۵۱.

وزارت (امور) خارجه ايران: ۲۹، ۴۳، ۵۷، ۵۸، ۱۰۷، ۲۱۳، ۲۳۲، ۲۸۳، ۲۹۳، ۲۹۴، ۳۰۹، ۳۴۷، ۳۹۳، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۴۳، ۴۶۲، ۵۰۷، ۵۲۳، ۵۴۳، ۵۵۱، ۶۶۰، ۷۳۸، ۷۵۲، ۷۵۳، ۸۵۳، ۸۶۷، ۸۷۵، ۸۷۶، ۹۲۳، ۹۵۶.

وزارت (امور) خارجه ترکیه: ۲۴۰، ۲۸۲، ۲۸۴، ۸۱۳، ۸۱۴.

وزارت ارشاد اسلامي: ۱۸، ۲۸۱، ۸۳۷.

وزارت اقتصاد آلمان: ۴۲۵.

وزارت امور تجارت دریایی یونان: ۲۹۵.

وزارت امور خارجه ژاپن: ۴۵۲.

وزارت امور خارجه نیجر: ۴۱.

وزارت بازرگانی امريکا: ۲۵۳، ۳۵۳، ۶۰۹.

وزارت بازرگانی انگلیس: ۷۰۴، ۷۴۱.

وزارت بازرگانی خارجی فرانسه: ۸۸۲.

وزارت بازرگانی: ۳۹۹، ۶۳۷، ۸۹۳.

وزارت برنامه عراق: ۶۹۱.

وزارت بهداشت: ۴۸۸.

وزارت حمل و نقل ترکیه: ۲۷۰.

وزارت خارجه ایتالیا: ۴۳۷.

وزارت خارجه برزیل: ۳۸۷.

وزارت خارجه پاکستان: ۲۸۴، ۵۵۱.

وزارت خارجه عراق: ۵۰۷، ۶۱۸.

وزارت خارجه فرانسه: ۲۸۴.

وزارت دادگستری: ۲۳۱.

وزارت دفاع امریکا (پنتاگون): ۷۲، ۷۴، ۹۰، ۳۶۱، ۴۳۱، ۴۸۰، ۵۶۷، ۵۸۰، ۸۸۳.

وزارت دفاع ایران: ۳۳۳، ۴۸۶، ۷۹۲.

وزارت دفاع عراق: ۸۶۶.

وزارت راه: ۳۷.

وزارت صنایع سنگین: ۵۱۷، ۵۱۸.

وزارت صنایع عراق: ۱۶۷.

وزارت صنایع و معادن: ۲۳۰.

وزارت صنایع و معادن: ۲۳۰، ۲۳۱.

وزارت فرهنگ و اطلاعات عراق: ۳۰۲.

وزارت کشاورزی: ۷۵۱.

وزارت کشور عربستان: ۷۳۸.

وزارت کشور: ۳۱۴، ۳۴۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۵۰۸.

وزارت مسکن و شهرسازی: ۶۳۷.

وزارت مسکن و شهرسازی عراق: ۴۷۳.

وزارت نفت ایران: ۲۵، ۴۹، ۱۱۷، ۲۰۴، ۳۰۸، ۳۶۶، ۳۹۹.

وزارت نیرو: ۴۸۸، ۶۳۷.

ونزوئلا: ۱۱۴، ۱۱۵، ۹۶۱، ۹۶۷.

ویتنام: ۴۳، ۷۷۰.

وین: ۳۳۸، ۴۵۳، ۵۴۲، ۸۶۲، ۹۳۶، ۹۳۷.

هاوانا: ۳۱، ۴۱، ۶۸، ۶۹، ۱۳۴، ۱۵۰، ۳۹۷، ۵۲۱، ۶۴۹.

هرات: ۲۰۶.

هزارکانیان: ۲۵۵، ۳۱۹، ۵۸۶.

هشتیر: ۲۹۷، ۵۸۷.

هلال احمر ایران: ۱۱۷، ۷۳۷، ۷۵۲، ۸۰۵، ۸۳۰.

هلال احمر جمهوری صحرا: ۱۰۷، ۱۱۷، ۱۵۶.

هلال احمر سوریه: ۱۰۷، ۱۱۷، ۱۵۶.

هلند: ۱۵۳، ۵۰۴، ۶۵۰، ۹۱۰.

همدان: ۳۲۲، ۴۴۲، ۴۵۶، ۵۳۱، ۵۴۹، ۵۵۷، ۶۷۴، ۷۳۰، ۷۹۰، ۸۶۳، ۸۷۳.

هند، هندوستان: ۳۱، ۴۲، ۸۵، ۸۸، ۱۳۴، ۱۵۰، ۱۵۶، ۱۷۹، ۲۵۹، ۳۹۷، ۵۲۵، ۷۸۳، ۸۳۷، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۸۳، ۸۹۳، ۹۶۴، ۹۶۶.

هویزه: ۳۲۴، ۵۳۵، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۸۹، ۶۷۴، ۷۲۹، ۷۳۳، ۷۵۱.

هیروشیما (ژاپن): ۵۴۲.

هیرون (فلسطین اشغالی): ۴۵۲.

یاسوج: ۴۰۲، ۵۲۲، ۵۵۷، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵.

ص: ۱۰۷۶

يزد: ۵۲۰، ۸۲۷، ۸۶۳.

يمن جنوبي، جمهوری دمکراتیک خلق يمن: ۱۶۴، ۳۳۵، ۳۵۸، ۵۳۱، ۶۰۸، ۸۰۰.

يمن شمالي: ۲۳۴، ۴۲۵، ۶۱۸، ۶۷۳.

يوگسلاوی: ۴۲، ۸۴، ۱۳۴، ۱۴۹، ۱۵۰، ۳۲۴، ۴۴۵، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۸۴، ۴۸۸، ۶۴۹، ۶۸۳، ۹۱۲، ۹۱۳.

يونان: ۶۵، ۲۹۵، ۴۳۱، ۴۷۱، ۵۲۱، ۸۳۵.

اسامي و اصطلاحات نظامي، اقدامات نظامي

آتش بس: ۳۰، ۴۲، ۴۴، ۱۵۷، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۷۱، ۳۵۲، ۴۳۰، ۴۴۱، ۴۴۷، ۴۴۸، ۶۵۹، ۶۶۶، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۸۱، ۷۰۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۲۴، ۷۵۶، ۷۷۱، ۷۹۱، ۸۲۷، ۸۶۷، ۹۱۳، ۹۱۸، ۹۵۷، ۹۵۸.

ارتش اردن: ۷۰۵.

ارتش اسرئيل، ارتش رژيم صهيونيستي: ۶۱، ۸۳، ۳۵۵، ۳۵۷، ۳۶۱، ۴۰۰، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۳۵، ۵۶۷، ۵۷۹، ۷۲۰، ۷۲۱.

ارتش امريکا: ۵۷۹، ۸۸۳.

ارتش پاکستان: ۸۸۳.

ارتش ترکیه: ۳۲۴.

ارتش جمهوری اسلامی ایران: ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۶۵، ۷۲، ۷۸، ۸۰، ۱۲۸، ۱۴۰، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۱، ۱۶۷، ۱۷۲، ۱۸۸، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۱۶، ۲۲۱، ۲۳۳، ۲۵۲، ۲۵۴، ۲۷۶، ۲۷۹، ۲۹۶، ۳۰۱، ۳۱۹، ۳۲۶، ۳۴۳، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۶۳، ۳۸۴، ۳۹۲، ۳۹۳، ۴۰۴، ۴۲۵، ۴۵۵، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۴، ۴۶۶، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۴، ۴۷۸، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۳، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۴، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۲، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۶۴، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۶، ۵۹۷، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۹، ۶۲۶، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۵۷، ۶۷۲، ۶۸۷، ۶۹۶، ۶۹۹، ۷۰۷، ۷۱۴، ۷۵۶، ۷۵۹، ۷۶۲، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۸۱۰، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۹، ۸۵۶، ۸۵۹، ۸۶۱، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۹۸، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۳۰، ۹۴۰، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۶۰، ۹۶۴، ۹۶۶.

ارتش سودان: ۶۶۷.

ارتش سوریه: ۷۱۲، ۷۲۲.

ارتش عراق: ۲۰، ۲۱، ۲۶، ۲۹، ۳۰، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۴۹، ۵۱، ۶۲، ۶۳، ۶۵، ۹۵، ۹۷، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۷، ۱۲۶، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۵۳، ۱۵۶.

۱۶۶، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۹۸، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۲۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۵۲، ۲۵۵، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۷۹، ۳۰۹، ۳۱۰،
۳۱۷، ۳۱۹، ۳۲۶، ۳۲۸، ۳۳۰، ۳۳۸، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۹، ۳۸۰، ۳۸۴، ۳۹۲، ۴۰۴، ۴۰۶، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۹، ۴۳۹، ۴۵۵، ۴۵۶،
۴۵۷، ۴۵۹، ۴۶۱، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۸، ۴۸۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۸، ۵۰۸، ۵۱۵، ۵۲۴، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۴۰، ۵۴۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۴، ۵۷۱،
۵۷۹، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۴، ۵۹۸، ۶۱۴، ۶۱۷، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۴۹، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۶۴، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۷۲، ۶۸۳،
۶۸۷، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۲، ۷۰۵، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۱۶، ۷۲۶، ۷۲۹، ۷۴۸، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۵، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۷۰،
۷۷۶، ۷۷۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۱، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۷، ۸۱۴، ۸۲۱، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۷، ۸۷۰، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۹۳، ۹۰۲، ۹۰۳،
۹۱۳، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۵۰، ۹۵۵.

ارتش عربستان: ۸۹۵.

ارتش عمان: ۷۸۶.

ارتش لبنان: ۱۵۱، ۳۶۱، ۳۸۳، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۲۱، ۴۳۵، ۴۹۰.

اشغال افغانستان: ۵۸، ۳۵۱، ۴۷۰، ۷۹۸.

اشغال لبنان: ۴۴، ۴۵، ۱۱۸، ۱۴۸، ۲۰۸، ۳۵۵، ۳۷۵، ۳۸۰، ۳۸۳، ۴۸۶، ۷۰۲، ۷۲۳.

بسیج عشایری: ۲۱۶، ۲۵۲، ۳۴۳، ۳۹۲، ۶۱۹، ۷۶۰، ۸۸۷.

بسیج: ۶۶، ۹۳، ۹۷، ۱۱۱، ۱۲۷، ۱۳۸، ۱۵۹، ۱۶۷، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۸۸، ۲۱۹، ۲۴۳، ۲۴۵، ۲۹۷، ۳۰۰، ۳۱۳، ۳۴۷، ۳۶۴، ۳۷۲، ۴۰۸،
۴۰۹، ۴۵۸، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۸۲، ۵۰۵، ۵۱۰، ۵۱۷، ۵۳۰، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۶۴، ۵۷۳، ۵۸۷، ۶۲۷، ۶۳۴، ۶۳۶، ۶۴۰، ۶۵۸، ۶۸۴، ۶۹۸،
۷۰۰، ۷۶۹، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۲، ۸۱۲، ۸۲۲، ۸۴۵، ۸۴۹، ۸۶۴، ۸۶۸، ۸۷۳، ۸۷۹، ۹۰۶، ۹۵۴.

بمب اتمی: ۵۴۲.

بمباران (حملات هوایی به) جزیره خارک: ۱۷، ۱۹، ۲۳، ۳۶، ۵۰، ۶۳، ۶۴، ۱۰۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۳۸، ۱۷۰، ۱۷۸، ۱۹۵، ۲۰۸،
۲۱۷، ۲۳۹، ۲۴۰، ۳۰۶، ۳۲۸، ۳۴۴، ۳۶۷، ۴۲۹، ۴۴۶، ۵۰۳، ۵۴۰، ۶۷۲، ۶۸۸، ۸۸۱، ۸۹۷، ۸۹۸.

بمباران (حملات هوایی به) مناطق مسکونی، غیرنظامی (شهرها): ۱۹، ۳۷، ۲۰۷، ۴۰۶، ۴۵۶، ۴۶۳، ۴۷۱، ۵۲۲، ۶۶۲، ۷۲۷، ۷۵۹.

بمباران تأسیسات نفتی ایران: ۴۸، ۶۳، ۱۰۴، ۱۵۳، ۱۸۶، ۳۰۷.

پایگاه فرماندهی گردان ۱۳۶: ۶۹۶.

پلیس آلمان غربی: ۱۰۶، ۵۳۱، ۸۳۶، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۳۳.

پلیس تهران: ۳۳۱، ۸۱۸.

پلیس سودان: ۷۵۷.

پلیس عربستان: ۱۸، ۲۸۲، ۲۸۳، ۳۱۵، ۴۱۲، ۴۱۵، ۵۰۵، ۵۱۲، ۵۲۳، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۶۳، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۵۵.

پلیس فرانسه: ۳۳۰، ۸۷۶.

پلیس کویت: ۹۷، ۷۰۲.

پلیس لبنان: ۴۴۴.

پلیس هند: ۸۳۷، ۸۵۳.

تانک پاتون: ۵۸۲.

تانک تی - ۵۵: ۱۹، ۹۲، ۲۵۲، ۵۱۵، ۹۱۴.

تانک تی - ۷۲: ۱۹، ۲۵۲، ۳۸۱، ۴۵۶، ۵۴۶، ۵۵۳، ۵۵۵، ۵۶۲، ۶۵۴، ۶۵۶، ۷۰۴، ۷۷۴، ۸۱۵، ۹۱۴.

تانک جاگوار: ۶۰۷.

تانک چیفتن: ۳۲۵.

تجاوز (حمله) اسرائیل به لبنان: ۴۴، ۶۱، ۸۰، ۱۴۲، ۱۵۶، ۱۶۰، ۲۲۴، ۲۴۸، ۲۵۰، ۲۹۲، ۳۷۴، ۳۸۳، ۴۳۶، ۴۵۱، ۴۷۶.

ص: ۱۰۷۷

۴۸۵، ۵۳۸، ۵۶۳، ۵۶۸، ۷۱۰، ۸۶۸.

تفنگداران دریایی امریکا: ۷۴، ۴۳۶، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۷۹، ۵۸۰.

توپ ۱۰۰ میلیمتری: ۶۵۶.

توپ ۱۰۵ میلیمتری: ۱۵۴، ۵۷۲.

توپ ۱۲۲ میلیمتری: ۶۵۶.

توپ ۱۳۰ میلیمتری: ۲۵۲، ۹۱۵.

توپ ۱۵۲ میلیمتری: ۲۵۲.

توپ ضدهوایی ۵۷ میلیمتری: ۶۵۶.

توپ ضدهوایی اورلیکن: ۵۴۸.

تیپ ۱۴ (عراق): ۶۵۶.

تیپ ۱۴ امام حسین (سپاه): ۹۲۵، ۸۴۴.

تیپ ۱۷ علی بن ابیطالب (سپاه): ۸۴۴، ۹۲۵.

تیپ ۱۸ جوادالأئمه (سپاه): ۴۷۸، ۵۱۵، ۵۲۸، ۶۳۱.

تیپ ۱۹ (عراق): ۶۵۶، ۶۵۷، ۷۷۶، ۷۸۸.

تیپ ۲۱ امام رضا(ع) (سپاه): ۴۷۸، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۲۸، ۵۹۳.

تیپ ۲۵ کربلا (سپاه): ۸۴۴، ۹۲۵.

تیپ ۲۷ محمد رسول الله(ص)، ۲۷ حضرت رسول(ص) (سپاه): ۴۷۸، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۲۸، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۹۲، ۶۱۴، ۶۹۵.

تیپ ۳ گارد (عراق): ۵۲۹.

تیپ ۳۰ زرھی (عراق): ۵۶۴، ۵۶۵.

تیپ ۳۱ عاشورا (سپاه): ۴۷۸، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۴۲، ۵۹۲، ۶۱۳، ۶۳۱، ۶۳۳، ۶۵۵، ۹۵۰.

تیپ ۳۸ (عراق): ۳۷، ۱۶۶.

تیپ ۳۹ (عراق): ۶۵۷، ۷۸۸.

تیپ ۴ (ارتش): ۴۷۸، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۲۸، ۵۹۲، ۶۳۱، ۶۵۵.

تیپ ۴۱۲ (عراق): ۵۲۹.

تیپ ۴۱۸ پیاده (عراق): ۶۱۳، ۶۵۷، ۵۲۹.

تیپ ۴۲۱ (عراق): ۶۵۶.

تیپ ۴۶ (عراق): ۵۲۹، ۶۱۴.

تیپ ۵۰ زرهی (عراق): ۵۲۹.

تیپ ۵۵ هوابرد شیراز (ارتش): ۴۷۸، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۲۸، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۹۲، ۶۵۴.

تیپ ۷۰۲ کماندویی (عراق): ۶۱۴.

تیپ ۷۷ (ارتش): ۵۸۱.

تیپ ۸ نجف (سپاه): ۸۴۴، ۹۲۵.

تیپ ۹۷ (عراق): ۲۱۸.

تیپ امام سجاد (ع) (سپاه): ۹۲۶.

تیپ ثارالله (سپاه): ۶۲۰.

تیپ ششم زرهی (عراق): ۵۶۰.

تیپ قمرینی هاشم (سپاه): ۹۲۶.

تیپ نال پاریز (عراق): ۴۲۵.

تیپ ویژه شهدا (قرارگاه حمزه): ۵۲۷، ۵۳۰، ۸۱۷.

تیپ یک (ارتش): ۸۴۴.

تیپ ۱۰ زرهی (عراق): ۱۳۹، ۵۶۴.

تیپ ۱۴ امام: ۸۴۴

تیپ ۴۴ (عراق): ۹۰۳.

تیپ ۸۴ خرم آباد (ارتش): ۸۴۴.

جیش الشعبی (ارتش خلقی عراق): ۲۰۴، ۲۱۸، ۴۲۵، ۵۱۶، ۵۲۹، ۵۸۵، ۸۸۶.

حمله (تجاوز) شوروی به افغانستان: ۱۹۹، ۵۶۳، ۷۷۴، ۷۹۷، ۸۰۲، ۸۳۵.

خودرو زرهی سالادین: ۳۲۵.

دفتر سیاسی سپاه: ۸۴، ۹۰، ۳۲۱.

ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران:

۳۸، ۳۹، ۹۷، ۲۴۳، ۲۷۹، ۳۱۰، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۹، ۴۲۶، ۴۴۰، ۴۶۱، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۱۵، ۵۳۰، ۵۵۰، ۶۴۱، ۷۶۲، ۷۶۹، ۷۸۱، ۸۲۳، ۸۷۰، ۸۸۸، ۹۰۳.

سپاه آبادان: ۳۲۸، ۵۱۵.

سپاه ارومیه: ۳۷، ۹۲۷، ۹۴۰.

سپاه استان هرمزگان: ۳۸۵.

سپاه بانه: ۱۶۷، ۲۸۰، ۴۰۵، ۶۳۴، ۶۳۵، ۷۲۷، ۷۷۸، ۸۸۷.

سپاه باینگان: ۱۵۴.

سپاه بروجرد: ۳۴۷.

سپاه بناب: ۲۲۹.

سپاه بندر امام: ۹۰۲.

سپاه پاسداران استان گیلان: ۴۸۲، ۵۱۷.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: ۲۰، ۲۲، ۲۷، ۲۸، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۵۱، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۴، ۹۰، ۹۳، ۹۸، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۹، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۳۸، ۱۴۱، ۱۴۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۹، ۱۶۲، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۸۳، ۱۸۸، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۵، ۲۱۰، ۲۱۶، ۲۱۸، ۲۲۱، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۳، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۶، ۲۶۸، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۱۰، ۳۱۳، ۳۱۹، ۳۲۱، ۳۳۱، ۳۳۹، ۳۴۳، ۳۴۶، ۳۴۸، ۳۶۴، ۳۷۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۹۲، ۴۰۵، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۲۰، ۴۲۴، ۴۴۴، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۳، ۴۶۵، ۴۷۸، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۶، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۸، ۵۰۵، ۵۰۸، ۵۱۰، ۵۱۴، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۴۵، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۹، ۵۶۴، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۹۰، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۱۴، ۶۱۹، ۶۲۱، ۶۲۵، ۶۲۷، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۸، ۶۹۸، ۷۰۰، ۷۰۷، ۷۱۴، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۵، ۷۵۹، ۷۶۲، ۷۶۷، ۷۶۹، ۷۷۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۲، ۷۹۴، ۷۹۹، ۸۱۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۴۳، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۹، ۸۶۴، ۸۶۸، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۷، ۸۸۷، ۸۸۸، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۹، ۹۳۱، ۹۴۰، ۹۴۴، ۹۵۱، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۶۶.

سپاه پاسداران پیرانشهر: ۵۱.

سپاه پاسداران تهران: ۴۴۰.

سپاه پاسداران شوشتر: ۷۰۹، ۸۵۰.

سپاه پاسداران قائمشهر: ۶۳۶.

ص: ۱۰۷۸

سپاه پاسداران قم: ۱۶۴.

سپاه پاسداران کرمان: ۷۹۲.

سپاه پاسداران لردگان: ۶۰۵.

سپاه پاوه: ۱۱۹، ۱۵۴، ۸۶۱.

سپاه تکاب: ۴۸۱، ۵۱۶، ۵۳۰.

سپاه جوانرود: ۱۵۴.

سپاه خرامه: ۵۴.

سپاه خوزستان: ۲۹۷، ۵۶۳.

سپاه دوم ایران: ۱۳۹.

سپاه دوم عراق: ۱۷۶، ۵۲۹، ۶۹۵.

سپاه دهلران: ۶۹۹.

سپاه دیواندره: ۸۷۱.

سپاه رامسر: ۲۹۳.

سپاه رامهرمز: ۳۷۳.

سپاه سبزوار: ۲۴۴.

سپاه سقز: ۱۲۷.

سپاه سلماس: ۹۴۰.

سپاه سنندج: ۱۶۷، ۲۰۶، ۲۵۶، ۶۵۸، ۸۲۳.

سپاه سوم ایران: ۱۳۹.

سپاه شیراز: ۳۷۳.

سپاه صائین دژ: ۲۹۶.

سپاه کامیاران: ۵۷۲.

سپاه کرج: ۶۶.

سپاه کردستان: ۱۱۰، ۱۱۹.

سپاه لنگرود: ۶۲۱.

سپاه مریوان: ۶۸۵، ۶۹۹، ۷۲۶، ۸۷۰.

سپاه مسجد سلیمان: ۱۲۷، ۴۲۶، ۴۸۲.

سپاه منطقه ۱۰ (تهران): ۲۷، ۶۶، ۷۸، ۲۳۰.

سپاه منطقه ۲ (اصفهان): ۷۵۹، ۸۲۷.

سپاه منطقه ۵ (آذربایجان): ۱۶۸.

سپاه منطقه ۷ (باختران): ۳۹، ۱۰۹.

سپاه مهاباد: ۱۱۰، ۶۳۵، ۸۶۱.

سپاه میاندوآب: ۱۴۱، ۴۸۰.

سپاه نقده: ۸۶۱.

سپاه نوسود: ۱۵۴.

سپاه یکم عراق: ۵۸۴.

ستاد فرماندهی ارتش عراق: ۹۵، ۲۸۹، ۶۹۵.

ستاد لشکر ۲۱ حمزه (ارتش): ۳۷.

ستاد مرکزی کمیته انقلاب اسلامی: ۳۱۱.

ستاد مشترک ارتش: ۹۷، ۳۶۳، ۴۶۴، ۵۵۰، ۹۲۷.

سلاح شیمیایی: ۳۶۴، ۴۸۰.

سلاح های شیمیایی: ۳۷، ۱۶۶، ۳۶۴، ۴۴۶، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۸۵، ۷۷۶، ۹۰۳.

شورای فرماندهی انقلاب عراق: ۱۴۹، ۲۰۴، ۲۳۴، ۲۸۶، ۳۰۲، ۳۲۶، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۹۷، ۴۴۵، ۸۱۴، ۸۳۹.

شهربانی جمهوری اسلامی: ۳۱۰، ۱۴۱، ۳۴۳، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۴۰، ۴۶۱، ۵۰۸، ۵۳۱، ۵۵۰، ۶۲۴، ۶۴۱، ۶۸۴، ۷۸۰، ۸۱۰، ۸۶۸، ۸۷۵، ۹۰۶، ۹۲۸، ۹۶۶.

شهربانی خوزستان: ۱۴۲.

عملیات ایذایی: ۱۷، ۴۶، ۹۳، ۱۲۶، ۹۰۲، ۹۵۰.

عملیات بیت المقدس: ۲۱، ۵۰۱، ۵۱۹، ۵۴۵، ۵۸۲، ۵۹۵، ۷۹۴، ۸۴۲.

عملیات پاک سازی، پاک سازی: ۲۶، ۳۸، ۳۹، ۴۷، ۵۱، ۶۵، ۶۶، ۷۸، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۹، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۴۱، ۱۵۴، ۱۹۰، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۴۳، ۲۵۵، ۲۹۶، ۳۱۰، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۷۲، ۴۰۵، ۴۲۵، ۴۵۷، ۴۸۰، ۴۹۵، ۴۹۶، ۵۱۶، ۵۴۹، ۵۷۲، ۵۸۵، ۵۸۶، ۶۲۰، ۶۳۵، ۶۸۴، ۶۹۹، ۷۴۹، ۷۶۱، ۷۷۹، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۴۵، ۸۶۰، ۸۷۲، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۹۰۴، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۵۱، ۹۵۲.

عملیات ثارالله: ۱۵۴، ۲۹۶.

عملیات ثامن الائمه: ۳۸۴، ۵۰۰.

عملیات حسن بن علی: ۲۵۲، ۳۴۳، ۳۹۲، ۶۳۴.

عملیات رمضان: ۲۰، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۸۵، ۹۲، ۱۰۹، ۱۳۹، ۱۶۹، ۱۸۶، ۱۸۷، ۲۴۱، ۲۵۴، ۳۲۵، ۳۶۴، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۴۷، ۴۸۹، ۵۰۱، ۵۱۱، ۵۹۷، ۶۸۸، ۷۰۴، ۷۷۶، ۷۹۳، ۷۹۴، ۸۱۴، ۸۴۲، ۹۰۲، ۹۰۳.

عملیات شهید بهشتی: ۸۲۳، ۸۴۵، ۸۶۰.

عملیات شهید فرجی: ۴۸۲.

عملیات شهید مهدی حسینی: ۹۰۴.

عملیات شهید ناصر کاظمی: ۹۰۴.

عملیات شهید هاشمی نژاد: ۹۰۶.

عمليات صاحب الزمان (عج): ٤٨٢.

عمليات طريق القدس: ٥٠٠، ٥٤٥، ٥٦٤، ٥٨٢، ٧٩٤.

عمليات فتح المبين: ٢١، ٣٠٨، ٣٧٢، ٥٠٠، ٥١٠، ٥١٩، ٥٦٤، ٥٨٢، ٥٩٥، ٧٩٤، ٨٤٢.

عمليات كمين: ٤٠، ١٥٤، ٢١٨، ٢٩٧، ٣٤٥، ٣٤٦، ٣٩٣، ٤٢٦، ٤٩٥، ٥٣٠، ٧٠٠، ٧٩٠، ٨٢٣، ٨٧١، ٨٨٦، ٩٤٠، ٩٥١.

عمليات محرم: ١٧، ١٩، ٢٢، ٢٣، ٨٤٢، ٨٤٣، ٩٠١، ٩٢٥.

عمليات مسلم بن عقيل:

١٧، ١٩، ٢٠، ٢١، ٢٢، ٢٤، ٢٩، ٣٢، ١٣٩، ٤٧٨، ٤٨٩، ٥١٤، ٥٢٨، ٥٢٩، ٥٧٠، ٥٨٤، ٥٨٨، ٥٩٢، ٥٩٣، ٥٩٤، ٥٩٥، ٥٩٦، ٥٩٧، ٥٩٩، ٦٠١، ٦١٣، ٦١٤، ٦١٥، ٦١٦، ٦١٨، ٦١٩، ٦٢٥، ٦٣١، ٦٣٣، ٦٣٤، ٦٣٦، ٦٤٥، ٦٥٤، ٦٥٥، ٦٥٦، ٦٥٧، ٦٥٩، ٦٧١، ٦٧٢، ٦٧٤، ٦٧٥، ٦٧٦، ٦٧٧، ٦٧٨، ٦٨٢، ٦٨٤، ٦٨٥، ٦٨٨، ٦٩١، ٦٩٢، ٦٩٣، ٧٩٤، ٨٠٤، ٨٠٩، ٨١٤، ٨٢١، ٨٥٦، ٨٥٩، ٨٦٠، ٨٧٥، ٨٨٥، ٩٠٢، ٩٠٣، ٩٢٦، ٩٤٤، ٩٥٠.

ص: ١٠٧٩

عملیات یا حسین فرماندهی: ۷۹، ۱۴۲.

فرماندهی کل سپاه: ۳۹، ۷۹، ۱۶۸.

قرارگاه حمزه: ۱۸، ۲۵، ۲۶، ۳۸، ۳۹، ۴۶، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۶۴، ۱۶۸، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۹۶، ۳۲۰، ۴۰۵، ۴۹۵، ۵۱۶، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۸۵، ۵۸۶، ۷۲۷، ۷۶۱، ۷۷۹، ۷۹۴، ۸۲۶، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۸۷، ۸۸۸، ۹۰۴، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۴.

قرارگاه خاتم الانبیا(ص): ۱۸۷.

قرارگاه ظفر: ۳۹۲، ۴۷۸، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۷۰، ۵۹۴، ۵۹۵، ۶۱۰، ۶۱۳، ۶۵۵، ۶۵۶، ۷۰۷.

قرارگاه ظفر ۱: ۵۲۸، ۵۴۲، ۵۹۲، ۶۳۳، ۶۵۴، ۶۹۶.

قرارگاه ظفر ۲: ۵۲۸، ۵۹۲، ۶۳۳، ۶۵۵.

قرارگاه ظفر ۳: ۵۲۸، ۵۹۳، ۶۳۳.

قرارگاه فتح: ۲۲، ۸۴۳.

قرارگاه قائم: ۲۳، ۷۹۴، ۸۴۳، ۹۰۲، ۹۲۵، ۹۲۶.

قرارگاه قائم ۱: ۲۳، ۹۲۵، ۹۲۶.

قرارگاه قائم ۲: ۲۳، ۹۲۵، ۹۲۶.

قرارگاه قائم ۳: ۲۳، ۹۲۵، ۹۲۶.

قرارگاه قائم ۴: ۲۳، ۹۲۵، ۹۲۶.

قرارگاه کربلا: ۲۲، ۳۷، ۳۶۴، ۲۰۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۸۵، ۶۱۵، ۷۷۶، ۸۰۴، ۸۴۳، ۸۵۹، ۹۲۵.

قرارگاه نجف: ۴۷۸، ۵۱۴، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۷۰، ۷۹۴.

کلانتری ۶: ۱۸۸.

کمیته انقلاب اسلامی: ۲۷، ۲۸، ۳۸، ۴۰، ۵۲، ۵۳، ۱۵۱، ۱۸۸، ۲۱۹، ۲۳۰، ۲۹۷، ۳۱۳، ۳۳۱، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۹۵، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۴۰، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۶۱، ۴۸۲، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۲۰، ۵۳۱، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۷۴، ۵۸۷، ۶۲۱، ۶۳۶، ۶۵۲، ۶۸۶، ۷۰۰، ۷۸۰، ۷۸۱.

۸۱۰، ۸۱۱، ۸۲۸، ۸۶۸، ۹۰۵، ۹۰۶.

کمیته انقلاب اسلامی آذربایجان غربی: ۱۵۵.

کمیته انقلاب اسلامی اراک: ۷۱۰.

کمیته انقلاب اسلامی استان خراسان: ۹۰۵.

کمیته انقلاب اسلامی اهواز: ۳۱۱.

کمیته انقلاب اسلامی بابل: ۴۵۷.

کمیته انقلاب اسلامی بندر امام: ۹۰۲.

کمیته انقلاب اسلامی خوزستان: ۷۰۹، ۸۰.

کمیته انقلاب اسلامی رجایی شهر کرج: ۹۰۶.

کمیته انقلاب اسلامی سلماس: ۹۴۰.

کمیته انقلاب اسلامی مشهد: ۹۰۵.

کمیته مستقر در کلانتری ۱۴: ۵۱۶.

گارد ملی عربستان: ۳۲۵.

گاز تابان: ۳۶۴.

گاز سارین: ۳۶۴.

گردان ۱۰۱ پیاده هوابرد (ارتش): ۵۳۰.

گردان ۱۲۶ (ارتش): ۵۴۳.

گردان ۱۳۵ (ارتش): ۵۴۲.

گردان ۱۳۵ مقداد (سپاه): ۵۴۲، ۶۳۳.

گردان ۱۴۶ (ارتش): ۵۴۲، ۵۲۸.

گردان ۱۴۶ میثم (سپاه): ۵۴۲، ۵۲۸، ۶۳۳.

گردان ۱۵۵ (ارتش): ۶۵۷.

گردان ۱۵۵ (عراق): ۵۲۹.

گردان ۱۵۸ (ارتش): ۵۴۲.

گردان ۱۵۸ انصار (سپاه): ۵۴۲، ۶۳۳.

گردان ابن الحیثم (عراق): ۵۲۹.

گردان ابوذر (سپاه): ۵۴۳.

گردان المنصور (عراق): ۵۶۴.

گردان المهدی (سپاه): ۶۳۱، ۶۳۲.

گردان بلال (سپاه): ۵۴۲.

گردان حیب بن مظاهر (سپاه): ۵۲۸، ۵۴۳، ۶۳۳.

گردان حمزه (سپاه): ۵۲۸، ۵۴۲.

گردان دریایی سپاه: ۳۰۰.

گردان ذوالفقار (سپاه): ۵۱۵.

گردان سلمان (سپاه): ۵۴۲.

گردان شهید بهشتی (سپاه): ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳.

گردان شهید مدنی (سپاه): ۵۲۸، ۵۴۲.

گردان عمار (سپاه): ۵۴۳.

گردان مالک اشتر (ارتش): ۴۵۵.

گروه ضربت سپاه: ۶۶، ۲۰۴، ۸۴۵.

گروه ضربت سپاه تکاب: ۵۱۶.

گشت ثارالله: ۲۸، ۹۵۳، ۹۵۴.

گلولة شیمیایی: ۱۸، ۳۷، ۱۲۶، ۵۱۵، ۷۷۶، ۸۴۴، ۹۰۳، ۹۵۰.

گلولة باران آبادان: ۱۹، ۲۶، ۶۳، ۹۷، ۱۰۹، ۱۲۶، ۱۳۸، ۱۵۳، ۱۸۶، ۲۱۷، ۳۲۸، ۳۴۳، ۳۷۱، ۴۰۴، ۴۲۴، ۴۳۹، ۴۹۴، ۵۱۵، ۵۳۰، ۵۴۸، ۵۵۹، ۵۷۱، ۵۸۴، ۵۹۷، ۶۳۴، ۶۸۳، ۶۹۸، ۷۷۷، ۷۸۹، ۹۵۰.

گلولة باران مهران: ۱۰۹.

لشکر ۱۲ (عراق): ۵۲۹، ۶۵۶، ۸۸۵.

لشکر ۱۸ (عراق): ۶۱۶.

لشکر ۲۸ سنندج (ارتش): ۶۶.

لشکر ۳ صاحب الزمان (عج): ۸۴۳.

لشکر ۶۴ ارومیه (ارتش): ۱۵۵.

لشکر ۷ پیاده (عراق): ۳۷، ۵۲۹، ۶۱۳، ۶۵۶، ۶۵۷، ۷۷۶، ۷۸۸.

لشکر ۸ (عراق): ۵۲۹، ۶۵۷.

لشکر ۸۱ زرهی باختران (ارتش): ۴۳۹، ۴۷۸، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۲۸، ۵۹۲، ۶۳۱، ۶۵۵.

لشکر ۹ (عراق): ۶۵۶.

لشکر ۹۲ زرهی اهواز (ارتش): ۸۰، ۱۴۹، ۹۰۳.

لشکر چهارم (عراق): ۶۱۷.

لشکر عاشورا (سپاه): ۴۳۹.

لشکر ۲۱ حمزه (ارتش): ۸۴۴.

ص: ۱۰۸۰

محور آقابلاغی: ۸۲۳.

محور ارومیه: ۳۸.

محور ارومیه - اشنویه: ۷۶۰، ۹۵۱.

محور باجونند: ۸۶۱.

محور بازرگان: ۶۹۹.

محور بانه - سقز: ۵۴۹، ۷۷۹.

محور برده زرد - شیخ محمود: ۸۴۵.

محور بوکان - میاندوآب - سقز: ۲۶.

محور پاوه: ۲۶.

محور پیرانشهر: ۴۰۵.

محور پیرانشهر - سردشت: ۲۵، ۲۶، ۱۱۰، ۲۴۳، ۴۲۵، ۴۹۵، ۵۱۶، ۵۷۲، ۵۸۵، ۶۳۵، ۷۶۱، ۸۷۲، ۸۸۹، ۹۲۷، ۹۴۰، ۹۴۱.

محور ترجان: ۹۰۳.

محور جاده آبادان - ماهشهر: ۵۳۵.

محور چم دام: ۶۳۲.

محور حیدک: ۲۱، ۵۹۳.

محور خسروی: ۴۹۴.

محور خطایی: ۸۲۳، ۸۶۱.

محور دروازه: ۲۱، ۵۹۳.

محور دزفول: ۵۳۵.

محور دیواندره - سقز: ۷۷۸.

محور سان واپا: ۶۵۹، ۷۸۸.

محور سان واپا - قلعه مین: ۶۴۵.

محور سدبوکان - مهاباد - سردشت: ۷۶۱.

محور سردشت - بانه: ۹۷.

محور سردشت - پیرانشهر: ۱۱۰، ۷۷۹، ۸۲۳، ۸۴۵، ۸۷۱، ۸۸۷، ۹۲۸، ۹۵۱.

محور سقز - بانه: ۳۱۹.

محور سقز - دیواندره: ۳۱۰، ۹۴۰.

محور سقز به بوکان: ۲۹۷.

محور سلماس - خوی: ۸۷۱.

محور سلمان کشته تا کله شوان: ۴۸۰.

محور سنندج - کامیاران - نوسود: ۲۶.

محور سنندج - مریوان: ۷۷۹، ۹۰۳.

محور سومار - مندلی: ۶۷۲.

محور سیدصادق - حلبچه: ۶۲.

محور سیدک: ۲۱، ۵۹۳.

محور شیخ صله به نوسود: ۱۵۴.

محور صائین دژ: ۷۸.

محور صائین دژ - میاندوآب - بوکان: ۶۲۰.

محور صائین دژ - میاندوآب: ۵۸۶.

محور صائین دژ - تکاب: ۳۸.

محور طراح: ۴۲۴.

محور قروه - دهگلان: ۷۴۹.

محور قصر شیرین: ۶۱۶.

محور قله شمشلی: ۶۵۷.

محور کامیاران - سنندج: ۲۶.

محور کانی سخت: ۱۲۶.

محور کانی سیب: ۸۶۱، ۸۸۷.

محور کرخه نور: ۴۲۴.

محور کرکوک - بغداد: ۶۳۴.

محور کلب رضاخان: ۸۶۰.

محور کوه شیخ محمود: ۸۶۱.

محور گیسکه: ۵۹۲.

محور ملکشاهی: ۸۵۹.

محور مندلی: ۵۹۵، ۷۱۶.

محور مندلی به بغداد: ۲۰، ۲۹، ۶۵۶.

محور مهاباد - پسوه: ۲۶، ۵۸۵، ۶۲۱، ۷۷۹، ۹۴۰.

محور مهاباد - سردشت: ۲۵، ۷۷۸، ۸۷۲.

محور مهاباد - میاندوآب: ۹۰۴.

محور میان تنگ: ۵۱۵، ۵۹۳، ۵۹۴، ۶۹۵، ۷۸۸.

محور میان تنگ - گیسکه: ۸۰۴.

محور میاندوآب: ۶۶.

محور میاندوآب - بوکان: ۱۶۷.

محور میاندوآب - تکاب - صائین دژ: ۲۶.

محور میاندوآب - مهاباد - ارومیه: ۳۷۲.

محور میاندوآب - مهاباد - بوکان: ۲۶، ۶۳۵، ۸۲۳، ۸۴۵، ۹۲۷.

محور میاندوآب - مهاباد: ۲۱۸، ۹۵۱.

محور میمک: ۳۹۲.

محور نوسود - پاره - باینگان: ۱۵۴.

محور هنگ آباد: ۶۹۹.

موشک اسکاد: ۳۸۱.

موشک اسکاد بی: ۵۴۶.

موشک اگزوسه: ۲۳، ۲۱۶، ۲۵۷، ۳۰۹، ۳۲۸، ۳۸۱، ۴۷۵، ۵۷۱، ۶۹۸، ۷۶۸، ۹۶۰.

موشک سام ۸: ۵۴۶، ۵۵۳، ۵۶۲.

موشک ضد هوایی کروتان ۱: ۹۲.

موشک فراگ: ۲۴۱.

موشک کرونا: ۲۶۸.

موشک میلان: ۶۵۶.

موشک هاگ: ۸۴۴.

ناو جنگی زال: ۴۶۷.

ناو موشک انداز دو کابیس (فرانسه): ۲۴۲.

ناو هواپيما بر امريکا (امريکا): ۵۸۰.

ناو هواپيما بر اينديپندس (امريکا): ۵۸۰.

ناو هواپيما بر پنتاگون (امريکا): ۸۸۳.

ناو هواپيما بر فوش (فرانسه): ۲۴۲.

ناوگان ششم امريکا: ۵۷۹.

ص: ۱۰۸۱

نیروهای چندملیتی:

۹۲، ۱۷۹، ۱۸۰، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۲۰، ۴۲۲، ۴۳۵، ۴۴۹، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۸۰، ۶۲۸، ۷۱۸، ۹۳۶، ۹۶۳، ۹۶۴.

نیروی دریایی امریکا: ۳۴۵.

نیروی دریایی انگلیس: ۳۴۵.

نیروی دریایی ایران: ۱۴۲، ۱۴۶، ۱۸۰، ۲۴۰، ۲۴۲، ۳۰۰، ۳۲۹، ۳۴۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۵۱۰، ۶۱۹، ۸۱۷، ۸۹۷.

نیروی دریایی عراق: ۲۰۳، ۲۱۷، ۲۴۱، ۲۵۲، ۵۷۱، ۶۱۹.

نیروی دریایی فرانسه: ۳۴۵.

نیروی دریایی کویت: ۵۱.

نیروی زمینی ایران: ۱۴۲، ۱۴۶، ۲۰۶، ۲۰۷، ۵۱۰، ۵۱۴، ۵۴۸، ۵۸۹، ۸۷۰.

نیروی زمینی عراق: ۲۴۱، ۴۹۴، ۵۱۵، ۹۰۲.

نیروی واکنش سریع: ۳۱۸، ۳۶۸.

نیروی هوایی اسرائیل: ۵۸۲.

نیروی هوایی ایران: ۲۲، ۴۰، ۶۷، ۶۸، ۱۴۱، ۱۴۶، ۲۲۶، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۹۸، ۳۳۱، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۴۶۶، ۴۶۷، ۵۱۰، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۴۸، ۵۹۰، ۶۱۵، ۶۲۶، ۶۵۷، ۶۷۲، ۶۹۶، ۷۰۵، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۹۰، ۹۲۵.

نیروی هوایی عراق: ۲۳، ۲۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۶۰، ۶۳، ۹۵، ۱۳۸، ۱۵۳، ۱۶۹، ۱۷۹، ۱۸۶، ۱۹۹، ۲۱۷، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۸۸، ۳۰۶، ۳۰۹، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۴۵، ۳۶۳، ۳۷۱، ۳۹۳، ۴۳۹، ۴۴۶، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۷۵، ۴۹۴، ۵۱۹، ۵۷۱، ۵۸۹، ۶۷۲، ۷۰۵، ۷۹۱، ۹۰۲، ۹۵۰، ۹۶۰.

نیروی هوایی عربستان: ۳۲۵.

واحد تخریب سپاه پاسداران: ۳۱۹.

هلی کوپتر ۲۱۴: ۱۵۵، ۸۴۴.

هلی کوپتر سوپر فرلون: ۵۷۱.

هلی کوپتر کبری: ۶۳۶، ۶۳۷، ۷۰۸، ۸۴۴.

هلی کوپتر شنوک: ۶۳۶، ۶۳۷، ۸۴۴، ۹۲۶.

هنگ ژاندارمری آبادان: ۵۱۵.

هنگ ژاندارمری ماکو: ۶۳۵.

هوایمای اف - ۴: ۷۲۰، ۸۴۴، ۹۲۵.

هوایمای اف - ۵: ۸۴۴، ۹۲۵.

هوایمای اف - ۱۴: ۷۲۰.

هوایمای اف - ۱۶: ۷۱۱، ۷۲۰.

هوایمای میراژ ۲۰۰۰: ۸۸۲.

هوایمای میراژ اف - ۱: ۵۴۶، ۸۹۶.

هوایمای میراژ: ۲۳، ۲۰۳، ۲۴۱، ۶۷۲، ۶۹۶، ۹۶۰.

هوایمای میگ: ۱۴۰، ۲۰۳، ۸۱۵، ۹۰۲.

هوایمای میگ - ۲۵:

۱۹، ۲۳، ۹۵، ۲۴۱، ۳۶۳، ۳۸۱، ۴۵۵، ۴۵۶، ۵۱۹، ۵۴۶، ۵۵۳، ۵۵۵، ۵۶۲، ۵۷۱، ۷۰۴، ۷۶۵، ۷۶۸، ۷۷۰، ۸۳۷، ۸۶۶، ۸۹۶، ۹۶۰.

هوایروز ایران: ۲۲، ۲۳، ۶۵، ۵۱۴، ۵۹۸، ۶۵۴، ۷۰۸، ۷۴۸، ۷۷۸، ۸۴۳، ۸۴۴، ۹۰۱، ۹۰۴، ۹۲۶، ۹۵۲.

یگان ضربت جندالله صائین دژ (شاهین دژ): ۱۵۴، ۲۹۶، ۵۷۲.

اسامی و اصطلاحات سیاسی، اقدامات سیاسی

ابرقدرت، ابرقدرت ها: ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۹، ۸۱، ۱۰۵، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۵۱، ۲۱۱، ۲۲۳، ۲۵۵، ۲۹۲، ۳۰۰، ۳۰۶، ۳۴۰، ۳۸۵، ۴۷۰.

۴۹۷، ۵۰۶، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۳۶، ۵۴۵، ۵۵۲، ۵۸۲، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۴۸، ۶۹۳، ۷۱۱، ۷۱۷، ۷۳۶، ۷۱۸، ۷۲۲، ۷۶۷.

۷۶۸، ۷۷۳، ۸۱۲، ۸۴۷، ۸۴۹، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۶۶، ۸۹۲، ۹۱۰، ۹۱۴، ۹۴۹، ۹۶۷.

اتحادیه (جامعه) عرب: ۱۸، ۲۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۴۲، ۷۱، ۱۳۵، ۳۳۵، ۳۸۷، ۴۱۶، ۴۳۷، ۵۳۹، ۶۷۰، ۷۷۱.

اتحادیه انجمن های اسلامی دانش آموزان استان تهران: ۳۹۶.

اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان ایرانی مقیم هند: ۱۵۶.

اتحادیه انجمن های اسلامی دانشجویان در اروپا: ۵۷.

اتحادیه کمونیست ها: ۱۴۲، ۳۸۹، ۶۲۱، ۶۸۶، ۹۶۵.

اتحادیه مبارزان کمونیست: ۷۶۲.

اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل: ۵۶۷، ۶۵۰، ۷۸۲، ۷۹۵، ۸۱۳، ۹۵۷.

اخراج دانشجویان ایرانی از آلمان: ۱۸، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۷۰، ۲۸۰، ۲۸۱، ۶۲۸، ۷۴۱، ۸۳۶، ۹۲۰، ۹۳۳.

اخراج مبارزان فلسطینی از لبنان: ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۷۹۸، ۸۶۸.

ادامه جنگ: ۴۲، ۵۱، ۹۲، ۲۷۱، ۴۰۲، ۴۴۸، ۵۵۵، ۶۷۸، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۹۲، ۷۰۵، ۷۱۷، ۷۴۰، ۷۶۷، ۷۷۲، ۷۹۶، ۸۰۲، ۸۰۶، ۸۳۴، ۸۴۲، ۸۶۷، ۹۴۷.

ارتجاع: ۱۱۳، ۲۲۵، ۴۱۳، ۵۰۶، ۶۰۳، ۶۲۶، ۶۴۸، ۷۱۰، ۷۱۹، ۷۷۴، ۷۹۱.

اروپای شرقی: ۸۸، ۱۵۳.

اروپای غربی: ۹۱، ۲۲۴، ۲۴۲، ۲۷۳، ۳۶۸، ۵۰۴، ۷۲۱، ۷۴۱، ۸۰۴.

استکبار، استکبار جهانی: ۵۷، ۵۸، ۱۱۴، ۱۹۷، ۲۳۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۳۲۲، ۳۸۶، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۴۳، ۴۴۴، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۱۱، ۵۲۳، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۶۲۵، ۶۲۷، ۶۴۳، ۷۰۱، ۷۲۸، ۷۳۸، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۶۵، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۹۷، ۸۳۴، ۸۴۹، ۸۵۳، ۸۵۵، ۸۷۴، ۸۸۱، ۹۰۹، ۹۲۰.

اشغال سفارت ایران در غرب بیروت: ۴۴۳.

امپریالیسم: ۲۱۲، ۴۵۲، ۷۶۶، ۷۷۳، ۷۹۱.

امپریالیست: ۱۹۸، ۳۶۱، ۶۴۹، ۶۵۰.

امپریالیستی: ۴۹، ۵۷، ۵۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۲۱۲، ۳۰۷، ۳۹۹، ۴۷۰، ۵۲۲، ۶۰۶، ۶۶۳، ۶۶۴، ۷۱۵، ۷۵۱، ۷۶۸، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۹۲، ۷۹۶، ۷۹۷، ۸۰۱، ۸۰۶، ۹۱۱، ۹۱۷.

امپریالیسم: ۶۸، ۱۱۳، ۲۱۰، ۲۲۵، ۲۸۳، ۳۵۶، ۴۱۶، ۴۴۴،

ص: ۱۰۸۲

۷۹۶، ۷۹۵، ۷۸۲، ۷۵۳، ۷۲۸، ۷۱۹، ۷۱۲، ۷۱۰، ۷۰۰، ۶۷۵، ۶۶۱، ۶۵۰، ۶۴۸، ۶۲۷، ۶۲۶، ۶۰۳، ۵۷۶، ۵۷۲، ۵۴۱، ۵۲۳، ۴۷۱، ۷۹۸، ۸۲۹، ۸۶۴، ۹۱۷.

انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی مقیم هند، واحد بنگلور: ۸۳۷.

انجمن اسلامی دانشجویان در امریکا و کانادا: ۸۳۷.

انجمن اسلامی فارغ التحصیلان شبه قاره هند: ۸۵۲، ۸۵۳.

انجمن حجّیه: ۳۹۰.

انجمن دانشجویان مسلمان ایرانی (مجاهدین خلق): ۲۱۹.

انجمن های اسلامی دانش آموزان سراسر کشور: ۷۳۷.

انقلاب فرهنگی: ۳۴۱.

بستن تنگه هرمز: ۴۹، ۳۴۵، ۸۶۶، ۹۱۱.

بلوک شرق، شرق: ۱۹، ۵۶، ۵۷، ۸۵، ۸۸، ۹۱، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۲۰، ۱۴۴، ۱۴۷، ۲۴۱، ۳۴۰، ۳۶۷، ۳۷۵، ۴۲۷، ۴۶۱، ۴۷۰، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۹۹، ۵۰۹، ۵۱۹، ۵۳۷، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۵۲، ۵۵۴، ۵۵۶، ۵۶۰، ۵۷۲، ۶۰۴، ۶۲۵، ۶۴۸، ۶۸۹، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۹، ۷۶۳، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۸۴۸، ۸۵۵، ۸۶۸، ۸۷۴، ۸۷۷، ۸۸۰، ۹۱۰، ۹۱۴، ۹۶۰.

بلوک غرب، غرب: ۱۹، ۲۴، ۴۹، ۵۶، ۵۷، ۶۰، ۷۳، ۸۸، ۹۱، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۱۰، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۲۰، ۱۳۶، ۱۴۴، ۱۸۰، ۱۴۷، ۱۸۹، ۱۹۲، ۱۹۵، ۱۹۶، ۲۱۱، ۲۱۳، ۲۲۴، ۲۲۶، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۸، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۸، ۲۷۴، ۳۱۸، ۳۲۶، ۳۳۳، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۴۰، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۵۹، ۳۶۱، ۳۶۷، ۳۶۹، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۸۳، ۳۸۸، ۴۱۰، ۴۱۲، ۴۲۴، ۴۲۷، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۴۷، ۴۵۰، ۴۶۱، ۴۷۰، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۸۴، ۴۸۵، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۹، ۵۱۹، ۵۳۵، ۵۳۷، ۵۴۲، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۵۶، ۵۶۰، ۵۶۲، ۵۶۶، ۵۷۲، ۵۷۵، ۶۰۴، ۶۲۵، ۶۴۸، ۶۷۰، ۶۸۷، ۶۸۹، ۷۱۱، ۷۱۴، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۸، ۷۲۷، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۸۴، ۷۸۵، ۸۱۳، ۸۴۸، ۸۵۵، ۸۵۷، ۸۶۸، ۸۷۴، ۸۷۷، ۸۸۰، ۸۹۷، ۹۱۰، ۹۱۴، ۹۲۱، ۹۳۴، ۹۴۵، ۹۶۰، ۹۶۴.

بمب گذاری: ۲۷، ۲۸، ۸۰، ۱۴۱، ۱۵۵، ۲۲۰، ۲۳۱، ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۵۶، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۳۰، ۳۳۱، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۵۸، ۴۸۱، ۵۰۶، ۷۰۳، ۸۲۹، ۸۳۹، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۴۲.

به رسمیت شناختن (تلویحی) اسرائیل:

۳۳، ۷۱، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۸۳، ۱۹۷، ۱۹۸، ۲۰۷، ۲۱۳، ۲۲۰، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۷، ۲۴۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۸۳.

۶۴۳، ۶۴۲، ۵۳۱، ۴۳۲، ۴۱۰، ۳۷۶، ۳۳۴، ۳۰۴، ۲۹۸، ۲۸۴

بیانیه الجزایر (حل اختلاف ایران و امریکا): ۳۵۰، ۵۸۸، ۹۱۱.

پایان جنگ: ۳۰، ۸۵، ۸۹، ۱۳۹، ۲۴۸، ۲۵۸، ۲۷۴، ۲۹۰، ۳۳۸، ۳۵۱، ۴۴۱، ۴۴۵، ۴۸۷، ۵۰۲، ۵۳۷، ۵۳۹، ۵۴۶، ۵۵۵، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۱، ۷۱۲، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۶۹، ۷۷۲، ۷۹۸، ۸۱۳، ۸۱۴، ۹۳۵، ۹۵۸.

پایان دادن به جنگ: ۳۰، ۳۱، ۷۰، ۱۹۸، ۲۳۴، ۳۰۶، ۳۲۵، ۳۳۶، ۳۵۲، ۳۶۹، ۳۸۷، ۴۲۸، ۴۷۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۷، ۶۱۸، ۶۴۶، ۸۳۳، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۵۸، ۹۵۹.

پرتکل الحاقی ۱۹۷۷ ژنو: ۷۹۶.

پیشمرگان کرد عراقی: ۲۱۸.

پیشمرگان کرد مسلمان: ۶۵، ۸۲۳، ۸۸۸، ۹۰۴.

پیشمرگان مسلمان کرد عراقی: ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۰.

پیمان سنتو: ۱۴۴، ۶۴۹، ۸۸۳.

پیمان کمپ دیوید: ۵۶، ۵۸، ۸۱، ۱۴۸، ۱۵۸، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۹۴، ۲۱۳، ۲۲۱، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۷۴، ۲۹۳، ۲۹۸، ۳۱۵، ۳۱۶، ۴۳۲، ۵۶۷، ۵۶۹، ۷۶۴، ۸۰۲، ۹۶۳.

پیمان ناتو: ۱۴۴، ۵۵۳، ۵۸۰.

پیمان ورشو: ۵۵۳.

تحریم: ۲۹، ۴۵، ۸۲، ۸۳، ۸۶، ۹۰، ۱۰۲، ۱۶۴، ۲۹۲، ۳۴۰، ۴۲۲، ۴۵۰، ۴۵۲، ۴۷۶، ۵۶۷، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۳۷، ۸۶۶، ۹۳۷، ۹۶۵.

ترور: ۲۷، ۲۸، ۳۹، ۶۶، ۷۹، ۸۰، ۹۸، ۹۹، ۱۰۳، ۱۰۷، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۲۷، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۵۱، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۶۷، ۱۷۷، ۱۸۸، ۲۰۵، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۶، ۲۳۴، ۲۴۷، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۶۲، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۹۷، ۲۹۹، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۹۸، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۴۰، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۸۱، ۵۱۷، ۵۳۱، ۵۴۵، ۵۹۰، ۵۹۹، ۶۳۶، ۶۳۸، ۶۵۱، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۹، ۷۰۰، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۴۶، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۸۰، ۷۹۵، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۶۱، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۶، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۵۲، ۹۵۳.

تروریسم: ۷۲، ۸۶، ۹۸، ۱۰۳، ۱۹۲، ۱۹۳، ۳۳۲، ۳۶۹، ۴۷۵، ۶۵۰، ۸۷۶، ۹۵۶، ۹۶۶، ۹۶۷.

تعقیب متجاوز: ۱۰۹.

تنبيه متجاوز: ۳۶، ۳۲۵، ۳۳۲، ۴۷۸، ۵۳۲، ۶۶۵، ۶۶۸، ۶۶۹، ۷۹۲، ۸۳۳، ۹۵۵.

جامعه روحانیت اهل تسنن: ۶۵۸.

جامعه روحانیت کردستان: ۴۰.

جامعه روحانیت مبارز: ۷۵۲.

جامعه سوسیالیست های آلمان غربی: ۱۲۰.

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم: ۳۲۲.

جبهه آزادی بخش خلق عمان: ۶۰۸.

جبهه پایداری: ۱۶۴، ۲۸۵، ۳۱۵، ۳۳۵، ۳۴۰، ۴۹۲، ۷۶۶، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴.

جبهه دموکراتیک عراق: ۴۵۳.

جبهه ملی: ۵۴، ۵۰۲، ۶۱۱، ۸۵۰.

جبهه نجات ایران: ۹۵۴.

جبهه سوسیالیستی مردمی سودان: ۶۸۷.

جنبش عدم تعهد، غیرمتعهدها: ۱۸، ۲۰، ۳۰، ۳۱، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۶۸، ۶۹، ۷۴، ۷۵، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۱۰۵، ۱۱۴، ۱۱۸، ۱۳۲.

ص: ۱۰۸۳

۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۴۰، ۱۵۰، ۱۵۷، ۱۹۶، ۲۰۷، ۲۰۴، ۲۰۹، ۳۲۴، ۳۳۶، ۳۹۷، ۴۴۵، ۴۷۰، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۸۳، ۴۸۸،
۵۰۱، ۵۲۱، ۵۲۳، ۵۴۱، ۵۶۱، ۵۷۸، ۶۱۸، ۶۴۹، ۶۵۹، ۶۷۳، ۶۷۵، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۸۲، ۷۸۳، ۸۶۴، ۹۱۱، ۸۹۱،
۸۹۲، ۹۴۷، ۹۵۶، ۹۵۸.

جنبش مجاهدین عراقی: ۴۲، ۲۲۸.

جنگ خلیج فارس: ۲۵۰، ۲۷۱، ۲۸۰، ۳۴۵، ۴۲۹، ۴۵۳، ۴۵۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۷۰۲، ۷۸۶، ۸۱۳، ۸۹۵، ۸۹۷.

جهان اسلام: ۴۳، ۵۵، ۱۴۲، ۱۴۷، ۲۱۰، ۲۴۸، ۳۳۴، ۴۵۲، ۵۳۴، ۵۶۳، ۵۷۸، ۶۲۳، ۶۴۴، ۷۶۴، ۸۳۵.

جهان سوم: ۱۴۴، ۲۲۳، ۳۹۹، ۴۷۰، ۵۷۶، ۶۶۳، ۸۳۵، ۹۱۶، ۹۳۶.

جهان عرب: ۱۱۸، ۱۳۴، ۲۵۱، ۲۸۵، ۳۰۳، ۴۳۱، ۴۴۸، ۵۵۳، ۵۵۶، ۵۸۱، ۶۴۷، ۷۰۵، ۷۱۹، ۸۱۶، ۹۵۹.

حرکت مردم مسلمان عراق: ۴۵۲.

حزب بعث سوریه: ۳۶۱، ۶۸۷.

حزب بعث عراق: ۱۹۴، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۵۵، ۲۶۹، ۳۰۰، ۳۰۲، ۳۲۶، ۳۳۶، ۳۳۷، ۴۷۲، ۴۸۱، ۴۹۷، ۵۰۶، ۵۱۱، ۵۲۳، ۵۲۵، ۵۶۱،
۵۶۶، ۵۷۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۴، ۶۳۴، ۸۰۳، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۱۴، ۸۸۶.

حزب توده: ۸۶، ۵۵۲، ۶۱۵، ۷۶۶، ۷۷۲، ۸۲۹، ۸۷۳، ۹۱۵، ۹۴۹.

حزب جمهوری اسلامی: ۱۰۰، ۱۱۱، ۱۴۵، ۳۱۴، ۳۴۷، ۴۱۳، ۴۵۷، ۵۰۰، ۵۱۷، ۵۶۲، ۶۳۸، ۷۳۳، ۸۵۰، ۹۴۲، ۹۴۳.

حزب خلق مسلمان: ۵۵۶.

حزب دمکرات کردستان ایران: ۲۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۶، ۴۷، ۶۵، ۷۸، ۹۷، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۹، ۱۴۱، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۶۴، ۱۸۸، ۲۰۵،
۲۴۳، ۲۵۶، ۳۱۰، ۳۲۰، ۳۴۵، ۳۶۴، ۳۶۹، ۴۵۷، ۴۹۵، ۴۹۶، ۵۱۶، ۵۳۰، ۵۳۵، ۵۴۸، ۵۵۶، ۵۸۶، ۶۲۱، ۶۳۵، ۶۵۸، ۶۸۴، ۶۹۹،
۷۲۶، ۷۲۷، ۷۴۹، ۷۶۰، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۹۰، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۷، ۸۴۵، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۲۷،
۹۲۸، ۹۴۱، ۹۵۱.

حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانیها): ۱۵۶، ۲۲۸، ۶۲۰.

حزب سوسیالیست آلمان: ۱۲۰.

حزب سوسیالیست ژاپن: ۴۵۲.

حزب سوسیالیست سودان: ۷۰۲.

حزب سوسیالیست فرانسه: ۴۵۱، ۸۷۶.

حزب کارگر اسرائیل: ۵۸۰.

حزب کارگر انگلیس: ۱۱۲.

حزب کارگری ترکیه: ۸۳۹.

حزب کتائب (لبنان): ۴۴، ۱۶۰، ۲۲۵، ۳۴۱، ۳۵۳، ۳۸۳، ۴۴۴، ۴۵۴، ۴۸۵، ۴۹۱، ۷۱۹، ۷۲۱.

حزب کمونیست اسپانیا: ۶۲۶.

حزب کمونیست چین: ۴۵۱.

حزب کمونیست شوروی: ۶۵۰.

حزب کمونیست عراق: ۴۵۶، ۷۰۴.

حزب کمونیست فرانسه: ۴۵۱.

حزب الدعوه: ۴۴۶، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱.

حزب سوسیال دمکرات آلمان: ۲۱۳.

خاتمه جنگ: ۸۴، ۳۳۳، ۴۰۵، ۴۴۵، ۵۳۹، ۵۴۵، ۵۴۶، ۶۷۱، ۶۷۴، ۷۴۰، ۷۷۲، ۷۸۲، ۷۹۶، ۸۳۸، ۸۶۰.

خانه تیمی: ۲۷، ۵۲، ۵۳، ۱۸۸، ۲۴۴، ۳۷۳، ۴۸۲، ۵۳۱، ۵۷۴، ۷۸۱، ۸۲۸، ۹۰۵.

دنیای عرب: ۷۴، ۱۹۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۹، ۳۸۲، ۴۳۷، ۴۶۴، ۴۹۱، ۶۷۴، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۳.

سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف): ۴۵، ۶۱، ۷۴، ۸۲، ۱۱۳، ۱۴۸، ۱۶۴، ۱۸۳، ۱۸۴، ۲۵۰، ۲۶۱، ۲۷۷، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶.

۳۵۴، ۳۹۸، ۴۰۰، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۵۰، ۴۷۶، ۶۰۸، ۷۰۱، ۷۱۵، ۷۸۳، ۷۹۸، ۹۱۳، ۹۱۶، ۹۳۵، ۹۶۱، ۹۶۲.

سازمان اسلامی نجات محرومین ارتش (سانما): ۱۴۲.

سازمان پیشگام: ۶۷.

سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر: ۴۷، ۵۴، ۶۷، ۸۶، ۲۹۷، ۳۳۱، ۳۷۳، ۳۸۹، ۴۲۶، ۵۷۴، ۸۸۹، ۹۲۱، ۹۲۴.

سازمان چریک های فدایی (اقلیت):

۴۷، ۱۱۲، ۳۶۴، ۴۵۸، ۵۹۸، ۶۲۱، ۷۰۹، ۷۵۸، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۸۱، ۷۹۰، ۸۶۲، ۹۰۶.

سازمان چریک های فدایی (اکثریت): ۸۶، ۸۶۲.

سازمان چریک های فدایی خلق:

۱۱۱، ۴۲۶، ۵۳۱، ۸۱۱، ۸۵۰، ۸۶۱، ۹۴۲.

سازمان خبات: ۲۸۰، ۴۰۵، ۴۸۱.

سازمان کنفرانس اسلامی: ۴۲، ۴۳، ۵۴، ۵۵، ۵۸، ۵۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۱۱۳، ۳۳۶، ۳۸۰، ۳۸۷، ۴۷۴، ۴۸۳، ۶۱۸، ۶۴۳، ۶۴۶.

۶۴۷، ۶۵۹، ۶۷۳، ۶۷۵، ۷۱۵، ۸۰۰، ۸۳۴، ۹۱۱، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۵۸.

سازمان مجاهدین انقلاب: ۱۲۷.

سازمان مجاهدین خلق:

۱۸، ۱۹، ۲۷، ۲۸، ۴۰، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۶۶، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۹۷، ۹۸، ۱۰۶، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۲۷، ۱۴۱، ۱۵۱، ۱۵۵، ۱۶۷، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۸۸،

۲۰۵، ۲۰۶، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۷، ۲۵۶، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۹۳، ۲۹۷، ۲۹۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۳، ۳۲۰، ۳۲۱،

۳۲۲، ۳۳۱، ۳۴۶، ۳۶۴، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۹۳، ۳۹۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۲۶، ۴۴۰، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۹۷، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۳۱، ۵۴۹،

۵۵۰، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۸۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۲۱، ۶۲۶، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۵۱، ۶۵۸، ۶۸۵، ۶۸۶، ۷۰۰، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۲۷،

۷۵۰، ۷۶۱، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۹۰، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۷، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۸، ۸۵۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۷۳، ۸۷۵،

۸۸۹، ۸۹۰، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۴۲، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴.

ص: ۱۰۸۴

سازمان وحدت افریقا: ۴۲، ۶۱۸، ۷۷۱.

شناسایی تلویحی اسرائیل: ۲۰، ۱۴۸، ۱۹۹، ۲۰۹، ۲۲۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۳۵۶، ۲۹۳، ۳۷۳، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۵، ۴۶۰، ۹۶۲.

شوراهای اسلامی کار: ۷۳۷.

شورای اسلامی سودان: ۷۰۲.

شورای انقلاب اسلامی اندونزی:

۱۵۰.

شورای روحانیت اهل سنت: ۵۷۲.

شورای شمس: ۴۰.

شورای ملی مقاومت: ۱۱۲، ۵۶۲، ۶۱۱، ۷۹۰، ۸۲۷.

صدور انقلاب: ۵۰۲، ۵۰۹، ۷۵۳، ۷۸۴، ۹۴۲.

صلح خاورمیانه: ۱۳۵، ۱۸۳، ۲۱۳، ۲۸۴، ۳۵۵، ۳۶۱، ۸۱۳، ۹۶۲.

صلح: ۲۹، ۳۱، ۳۳، ۴۳، ۶۱، ۷۴، ۷۶، ۸۲، ۸۴، ۸۵، ۸۹، ۱۴۸، ۱۶۲، ۱۶۵، ۱۸۴، ۱۸۶، ۱۸۹، ۱۹۶، ۱۹۸، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۴، ۲۰۷، ۲۰۹، ۲۱۴، ۲۲۲، ۲۲۴، ۲۳۴، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۷۷، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۹۱، ۳۰۳، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۶، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۷، ۳۶۷، ۳۶۹، ۳۷۶، ۳۸۱، ۳۸۶، ۳۹۸، ۴۲۰، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۴۱، ۴۴۵، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۵۰، ۴۵۲، ۴۵۹، ۴۶۴، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۸۳، ۴۹۹، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۹، ۵۱۱، ۵۳۲، ۵۴۵، ۵۵۵، ۵۶۹، ۵۸۲، ۵۹۶، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۱۶، ۶۳۹، ۶۴۱، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۹، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۴، ۶۷۶، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۹۱، ۷۰۵، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۲۲، ۷۲۴، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۶۶، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۴، ۷۸۲، ۷۹۱، ۷۹۶، ۷۹۷، ۸۰۰، ۸۰۳، ۸۱۵، ۸۱۹، ۸۳۴، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۶۶، ۸۸۳، ۹۱۳، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۳۰، ۹۳۲، ۹۳۶، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۷، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۳، ۹۶۴.

صهیونیسم: ۲۱۳، ۲۸۳، ۲۹۳، ۴۱۴، ۴۴۳، ۴۵۱، ۴۵۲، ۷۸۲.

صهیونیست: ۵۵، ۱۹۷، ۱۹۸، ۲۱۳، ۲۳۳، ۳۰۲، ۴۱۳، ۴۱۵، ۴۳۲، ۴۷۰، ۵۶۴، ۶۲۶، ۶۶۸، ۷۶۶.

صهیونیسم: ۴۴، ۵۵، ۶۸، ۱۱۳، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۲۵، ۲۴۸، ۲۹۳، ۳۲۲، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۸، ۴۱۶، ۴۳۴، ۴۴۱، ۴۷۱، ۴۹۶، ۵۴۳، ۵۴۴.

۵۴۵، ۵۴۶، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۶۱، ۷۰۰، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۳۸، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۹۷، ۸۶۸.

طرح (پیمان) فاس: ۵۶، ۲۸۴، ۲۸۵، ۳۵۷، ۴۱۰، ۶۱۸.

طرح فهد: ۶۸، ۱۴۳، ۱۶۴، ۲۲۴، ۲۸۶.

عناصر مسلح (نیروهای) شورشی: ۳۸، ۶۵، ۱۱۱، ۱۵۴، ۲۰۴، ۲۴۳، ۲۸۰، ۳۱۹، ۳۴۶، ۴۰۰، ۴۲۶، ۴۵۸، ۴۸۱، ۵۵۹، ۵۸۶، ۶۲۰، ۶۳۵، ۶۹۹، ۸۲۳، ۸۲۵، ۸۶۰، ۸۷۰.

فاز سیاسی: ۹۸، ۴۰۵.

فاز نظامی: ۹۸، ۲۶۹، ۸۸۹.

فالانتر، فالانتریزست ها (لبنان): ۳۴، ۴۴، ۴۵، ۶۱، ۱۴۳، ۱۵۱، ۱۶۰، ۳۴۱، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۶۰، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۱۲، ۴۱۵، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۴۴، ۵۰۱، ۵۱۱، ۵۳۳، ۵۴۱، ۶۴۵، ۷۲۰.

قرداد ۱۹۷۵ الجزایر، بیانیه الجزایر: ۸۹، ۲۰۸، ۴۴۱، ۹۱۷، ۹۱۹.

قطعه نامه ۱۸/۱۰ کنفرانس اسلامی: ۸۲.

قطعه نامه ۲۴۲ شورای امنیت: ۱۸۳، ۹۶۲، ۹۶۳.

قطعه نامه ۳/۳۷ مجمع عمومی: ۲۸، ۳۰، ۹۵۷، ۹۵۹.

قطعه نامه ۳۳۸ شورای امنیت: ۹۶۲، ۹۶۳.

قطعه نامه ۴۷۹ شورای امنیت: ۱۸۶، ۲۰۱، ۲۷۲، ۶۶۳، ۶۸۰، ۶۸۱، ۹۱۸، ۹۵۸.

قطعه نامه ۵۱۲ شورای امنیت: ۴۱۹.

قطعه نامه ۵۱۳ شورای امنیت: ۴۱۹.

قطعه نامه ۵۱۴ شورای امنیت: ۲۹، ۱۸۶، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۷۲، ۵۹۶، ۶۵۹، ۶۶۳، ۶۸۱، ۷۲۴، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۴۸، ۹۵۸.

قطعه نامه ۵۲۱ شورای امنیت: ۴۵۲.

قطعه نامه ۵۲۲ شورای امنیت: ۱۸، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۳، ۶۶۵، ۶۸۰، ۷۱۳، ۷۲۴، ۹۱۹، ۹۴۸، ۹۵۸.

قطعه نامه سال ۱۹۴۷ سازمان ملل: ۱۳۵، ۱۴۸.

کمونیسم: ۹۰،

کمیته (هیئت) حسن نیت کنفرانس اسلامی: ۷۰، ۸۰، ۸۱، ۸۳، ۶۴۶، ۹۳۵، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۵۹.

کمیته صلح اسلامی: ۸۲.

کنفرانس (اتحادیه) بین المللی بین المجالس: ۲۴۷، ۳۳۶، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۶۷، ۴۲۸، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۷۶، ۵۳۷، ۸۹۱، ۸۹۲.

کنفرانس (اجلاس) سران عرب در فاس: ۶۸، ۱۳۵، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۹۴، ۱۹۶، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۵، ۲۴۷،

۲۴۹، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۹۳، ۳۰۳، ۳۲۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۷۴، ۳۷۵، ۴۱۵، ۴۷۴، ۴۷۶، ۵۳۹، ۵۴۰،

۵۵۳، ۵۵۵، ۵۶۱، ۵۷۶، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۴۷، ۶۶۹، ۷۰۱، ۷۱۲، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۵۶، ۸۰۰، ۹۶۲، ۹۶۳.

کنفرانس (اجلاس) وزیران دفاع شورای همکاری: ۷۶۶، ۷۸۳، ۷۸۵، ۷۸۶، ۸۰۲.

کنفرانس فاس: ۳۲، ۳۳، ۷۱، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۶۳، ۱۹۸، ۲۱۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۴، ۲۴۵، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۵، ۲۶۱، ۲۷۳، ۲۸۳، ۲۸۴،

۲۸۵، ۲۸۶، ۲۹۳، ۲۹۸، ۳۰۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۴۰، ۳۵۶، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۸۳، ۳۸۶، ۴۱۰، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۶، ۴۶۰، ۴۷۱،

۴۷۴، ۴۷۵، ۴۸۳، ۵۳۷، ۵۴۱، ۵۴۶، ۵۷۶، ۶۴۵، ۶۴۸، ۶۶۹، ۶۷۱، ۷۰۱، ۷۱۴، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۵۵، ۷۶۴، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۶،

۷۹۸، ۸۱۵، ۸۹۳، ۸۳۸، ۹۱۶، ۹۳۶، ۹۶۱.

کنوانسیون چهارگانه ۱۹۴۹ ژنو: ۷۹۶، ۹۳۲.

کنوانسیون ژنو: ۱۱۷، ۱۵۶، ۸۹۳، ۹۰۷، ۹۱۹، ۹۳۲.

کودتا: ۷۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۷۲، ۱۹۲، ۳۳۹، ۳۶۰، ۴۴۹، ۴۹۷، ۵۰۶، ۵۵۷، ۸۰۱، ۸۰۲.

کودتای نوژه: ۱۰۳، ۵۵۷.

کومه له: ۳۸، ۳۹، ۴۷، ۶۶، ۷۸، ۱۱۱، ۱۱۹، ۱۲۶، ۱۴۱، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۶۴، ۲۲۹، ۲۴۳، ۲۸۰، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۱۹، ۳۲۰.

ص: ۱۰۸۵

۳۶۴، ۳۸۴، ۵۳۵، ۵۵۶، ۵۹۸، ۷۲۶، ۷۷۸، ۷۸۹، ۸۲۲، ۸۲۷، ۸۷۲، ۸۸۶، ۸۸۷.

گروه آریانا: ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۶۳، ۲۷۶.

گروه ابونضال: ۳۹۸.

گروه اشرف دهقان: ۳۹، ۹۸، ۲۴۴، ۷۶۱، ۷۶۲، ۸۸۹، ۹۰۵، ۹۰۶.

گروه جرج حبش: ۶۰۸.

گروه رزگاری: ۴۷، ۲۸۰، ۸۷۱.

گروه رنجبران: ۸۶، ۸۵۲، ۸۸۹.

گروه سلطنت طلب رضازاده: ۲۳۵، ۲۳۸، ۳۵۹.

گروه شیخ جلال: ۴۰۵.

گروه طوفان: ۲۲۰، ۹۶۵.

گروه‌های مسلح غیرقانونی: ۱۸، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۶، ۵۱، ۶۶، ۷۸، ۹۷، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۲۶، ۱۴۰، ۱۴۲، ۱۵۴، ۱۶۷، ۱۷۷، ۲۰۵، ۲۱۸، ۲۲۸، ۲۵۶، ۲۸۰، ۲۹۷، ۲۹۹، ۳۱۰، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۴۶، ۳۷۲، ۳۹۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۴۰، ۴۸۰، ۴۹۵، ۵۱۶، ۵۳۰، ۵۴۹، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۸۶، ۶۲۰، ۶۳۵، ۶۵۸، ۶۸۴، ۷۰۰، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۲۷، ۷۴۹، ۷۶۰، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۹۰، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۶۱، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۴، ۸۸۷، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۵۱، ۹۵۲.

گروهک پارس: ۳۵۹.

گروه‌های (نیروهای) تجزیه طلب: ۴۶، ۱۱۹، ۱۵۴، ۱۶۷، ۲۰۵، ۲۲۹، ۲۵۵، ۲۸۰، ۳۱۰، ۳۱۹، ۳۱۹، ۴۵۷، ۵۱۶، ۵۳۰، ۵۸۶، ۶۵۸، ۷۰۸، ۷۲۶، ۷۶۰، ۷۷۴، ۷۷۸، ۷۷۹، ۸۲۲، ۸۲۶، ۸۴۵، ۸۶۰، ۸۷۲، ۸۸۸، ۹۰۳، ۹۲۷، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۵۱.

گروه‌های شورشی: ۳۹، ۴۰، ۴۶، ۱۱۰، ۱۶۷، ۲۱۸، ۳۱۱، ۳۹۳، ۴۵۸، ۴۸۰، ۷۷۹.

گسترش جنگ: ۳۵، ۵۰، ۹۱، ۱۸۶، ۱۹۸، ۲۴۲، ۲۶۷، ۳۰۶، ۳۴۵، ۵۹۰، ۶۷۱، ۶۸۷، ۷۰۲، ۷۸۶.

متجاوز: ۲۹، ۳۰، ۳۶، ۵۵، ۸۹، ۱۰۹، ۱۶۱، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۱۳، ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۴۸، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۳۲۵، ۳۵۲، ۳۸۰، ۳۹۶، ۳۹۷، ۴۱۲، ۴۲۷، ۴۳۲، ۴۴۷، ۴۷۸، ۴۸۷، ۴۸۸، ۵۳۲، ۵۳۴، ۵۳۷، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۵۰، ۵۵۴، ۶۰۲، ۶۳۶، ۶۳۹، ۶۴۲، ۶۴۴، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۸، ۶۷۳، ۶۹۲، ۷۱۲، ۷۳۹، ۷۴۳، ۷۵۹، ۷۶۳، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۳، ۷۹۱، ۷۹۴، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۶۴، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۷۲، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۴۵، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷.

مجازات متجاوز: ۲۴۸، ۸۳۳.

مجاهدان مسلمان عراقی: ۴۲۵، ۴۹۵، ۵۴۱.

مجاهدین مسلمان عراقی: ۴۲، ۶۲، ۹۳، ۲۲۸، ۴۲۵، ۴۳۹، ۵۱۶، ۶۳۴، ۷۰۸، ۸۰۷، ۸۷۰، ۸۸۶.

محاصره اقتصادی: ۲۱۱، ۶۰۴، ۷۷۴، ۸۱۹، ۸۶۴.

مرتجع: ۵۵، ۵۸، ۱۶۳، ۱۷۹، ۱۹۷، ۲۳۲، ۲۴۲، ۲۴۸، ۲۷۳، ۲۹۳، ۲۹۸، ۳۵۹، ۳۸۳، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۶، ۴۴۴، ۴۵۳، ۴۷۱، ۴۷۴،

۵۲۳، ۵۳۵، ۵۴۶، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۷۲۳، ۷۵۶، ۷۷۲، ۷۷۴، ۷۹۳، ۸۰۱، ۸۵۴، ۸۵۵.

مسدود شدن تنگه هرمز: ۲۰۹.

منافقین: ۲۷، ۵۲، ۵۳، ۶۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۶، ۹۹، ۱۰۲، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۷، ۲۲۶، ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۵۶، ۲۵۹، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۹۹، ۳۰۰،

۳۱۳، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۴۷، ۳۷۳، ۳۸۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۸، ۴۶۵، ۴۸۴، ۵۰۰، ۵۴۹، ۵۵۶، ۵۷۵، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۸۱، ۶۲۳، ۶۲۵، ۶۴۲،

۶۵۱، ۶۷۳، ۶۸۵، ۶۸۶، ۷۳۰، ۷۳۳، ۷۴۵، ۸۱۱، ۸۱۸، ۸۳۷، ۸۴۶، ۸۴۸، ۸۵۲، ۸۶۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۹، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۴۶، ۹۶۵.

میانجیگری: ۳۳، ۸۰، ۸۱، ۲۶۲، ۲۷۲، ۲۹۱، ۳۵۲، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۷، ۴۲۸، ۴۴۱، ۴۸۳، ۴۸۴، ۵۳۹، ۵۴۵، ۵۶۱، ۶۰۳، ۷۸۴، ۸۹۳،

۹۰۷، ۹۱۷، ۹۲۰، ۹۳۱.

نشست سران کشورهای عضو اتحادیه عرب در فاس: ۱۸، ۲۰، ۳۱، ۷۱، ۲۸۳.

نیروهای معارض عراقی: ۱۸۸، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۷۰، ۸۸۶.

هیئت حسن نیت دولت موقت: ۷۴۶.

هیئت های مؤتلفه: ۹۹.

سایر اسامی و اصطلاحات

اتحادیه بین المللی ارتباطات: ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۶۳.

بازار بورس فرانکفورت: ۹۱.

بازار جهانی نفت: ۴۹، ۵۰، ۶۰، ۶۴، ۱۰۴، ۱۱۵، ۳۳۷، ۳۳۸، ۹۱۵، ۹۱۶.

بنگاه اسپیراس (ترکیه): ۲۵۷.

حوزه علمیه قم: ۸۶۳، ۸۶۴.

خط لوله نفتی بانیا: ۳۳.

خطوط هواپیمایی لوفت هانزا: ۱۵۶.

ص: ۱۰۸۶

دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم: ۷۱۰.

سندیکای کامیونداران اهواز: ۵۳۸.

سوپر تانکر بریتیش پراید: ۶۹۳.

سوپر تانکر بریتیش پرومیس: ۶۹۳.

شرکت اتیو: ۲۵۷.

شرکت انرکوپروکوچکی: ۹۱۲.

شرکت ایندوستریاس دودخه سا (پرتغال): ۸۶۶.

شرکت بابکوک: ۲۸۲.

شرکت بیمه لویدز: ۱۰۴، ۲۴۰، ۲۵۷، ۳۰۷، ۳۳۰.

شرکت بیمه ملی ایران: ۱۷۸، ۲۰۸، ۲۴۹، ۲۸۶، ۲۸۲، ۴۸۰، ۵۲۲، ۵۵۱، ۸۹۶.

شرکت کشتیرانی ترکیه: ۲۵۸.

شرکت ملی تانکر ایران: ۶۹۳.

شرکت میکروالکترونیک (تهران): ۳۱۱.

شرکت نفتی پتائو (ترکیه): ۸۱۵.

شرکت نفتی تال تکس (عربستان): ۸۰۳.

شرکت نفتی شل: ۲۶۲.

شرکت نیپون اویل (ژاپن): ۸۰۳.

شرکت هواپیمایی اردن: ۵۳۱.

شرکت هواپیمایی ملی ایران (هما): ۸۶۲.

شورای عمومی کشتیرانی انگلیس: ۳۹۳.

صادرات (صدور) نفت ایران: ۲۳، ۲۴، ۳۵، ۳۶، ۴۹، ۵۰، ۶۳، ۹۶، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۳۳، ۱۵۳، ۱۷۹، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۹، ۲۰۳، ۲۱۶، ۲۲۶، ۲۵۷، ۲۶۸، ۲۷۵، ۲۸۳، ۳۰۷، ۳۱۷، ۳۳۰، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۶۷، ۳۹۹، ۴۲۹، ۴۴۳، ۴۴۸، ۵۲۲، ۵۲۳، ۶۷۲، ۶۷۸، ۷۰۵، ۷۴۱، ۷۹۷، ۸۱۶، ۸۹۶، ۸۹۸، ۹۱۱.

صادرات (صدور) نفت عراق: ۳۲، ۳۳، ۹۰، ۹۱، ۱۳۵، ۱۳۶، ۲۸۹، ۳۰۷، ۳۰۹، ۳۳۸، ۶۷۷، ۷۵۵، ۸۰۳، ۸۰۶، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۸۳.
طرح تأسیس وزارت اطلاعات: ۷۹۹.

طرح مالک و مستأجر: ۲۷، ۳۹۵، ۵۷۴، ۶۳۵، ۶۵۱، ۷۸۰، ۸۲۸، ۹۵۳.

کارخانه دایملر بنز: ۳۲۹.

کتاب جنگ خلیج: ۵۴۶.

کشتی اوان کلیا (یونان): ۲۹۵.

کشتی ایران - امامت: ۳۷۱.

کشتی ایران - جمهوری: ۳۷۱.

کشتی بارزان: ۳۹۳.

کشتی عثمان اسکوری: ۲۷۱، ۲۸۰.

کشتی گال: ۹۷.

کشتی مارترانسپورتر: ۲۴۰، ۲۵۸، ۲۷۰، ۲۸۰.

کشتی نازلی: ۲۷۱، ۲۸۰.

کشتی رانی بریتیش پترولیوم: ۶۹۳.

کشتی رانی جمهوری اسلامی: ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱.

کمپانی اینتر کست (سوئیس): ۹۷.

کمپانی بریتیش ایرو اسپیس: ۳۲۵.

کمپانی پی کی یو: ۲۷۵.

کمپانی سی کی یو: ۲۷۵.

کمپانی کروپ: ۲۸۱، ۲۸۲.

کمپانی ماروزن (ژاپن): ۲۷۵.

کمپانی میتسوئی (ژاپن): ۵۹۰، ۶۷۷.

کمپانی میتسوبیشی (ژاپن): ۲۷۵.

کمپانی نفتی کوزان (ژاپن): ۲۵۷.

مرکز تحقیقات استراتژیک لندن: ۵۸۹.

نفت کش آریزونا: ۱۷۹.

نفت کش آنتونی: ۱۷۹.

نفت کش ال پیرا: ۷۷.

نفت کش الپیدا: ۹۶، ۱۷۹.

نفت کش ان - سی - هان: ۱۷۹.

نفت کش پا تی هال: ۱۷۹.

نفت کش دول سی: ۱۷۹.

نفت کش روزلوت: ۱۷۹.

نفت کش سند مارکوس: ۱۷۹.

نفت کش سی سانگ: ۱۷۹، ۳۳۰.

نفت کش شیرواٹر: ۹۷.

نفت کش فایون: ۱۷۹.

نفت کش فاهیر کونیا: ۱۷۹.

نفت کش کینگ آگامنون: ۳۳۰.

نفت کش گل آرکن سانگ: ۱۷۹.

نفت کش گولار کانتو: ۳۳۰، ۳۴۴.

نفت کش گولار گونسای: ۳۳۰.

نفت کش لاکونیان: ۳۳۰، ۳۴۴.

نفت کش ماهارا شی کارو: ۱۷۹.

نفت کش موز: ۲۴۲.

نفت کش مونتانا: ۳۳۰.

نفت کش نیکوس - ام: ۱۷۹.

نفت کش ورلد ویکتوریا: ۳۳۰.

نماز جمعه آبادان: ۳۷۱.

نماز جمعه تهران: ۹۵، ۹۶، ۹۸، ۱۸۹، ۱۹۶، ۳۱۱، ۳۱۴، ۳۷۳، ۳۸۳، ۴۹۷، ۴۹۹، ۵۰۵، ۶۰۲، ۷۲۷، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۴۲، ۸۵۳، ۸۵۵، ۹۶۴، ۹۵۵.

نماز جمعه شیراز: ۷۳۶.

نماز جمعه قم: ۷۳۲.

نماز جمعه مدینه (مسجدالنبی): ۲۸۳، ۳۰۱، ۳۱۵.

نماز جمعه مسجدالحرام: ۵۱۲.

نماز جمعه باختران: ۸۴۶.

هفته جنگ: ۳۴۹، ۳۸۳، ۳۹۷، ۴۰۶، ۴۰۹، ۴۲۶، ۴۳۰، ۴۴۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۷۱، ۴۹۷، ۴۹۹، ۵۰۱، ۵۰۵، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۲۲، ۵۴۱، ۵۴۳، ۸۲۴.

ص: ۱۰۸۷

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌ات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

